Bundel van de Raadsvergadering van 1 juli 2013

Agenda documenten

oprbr_concept _1,2 juli_2013_versie 1

II BESPREEKSTUKKEN

II.1 Huisvesting de Wissel

16791_Raadsvoorstel De Wissel 20 juni versie DEF (3)

II.2 Financieel Kader 2014

16790_Raadsvoorstel financieel kader 2014, DEFINITIEF 20 juni, incl technische wijziging 25 juni

16790_ financieel kader 2014 DEFINITIEF 20 juni (2)

16790_Bijlage I. Overzicht bezuinigingsvoorstellen vanaf 2014, versie DEF

16790_Bijlage II. Overige potentiële maatregelen voor bezuinigingen vanaf 2014, versie DEF

II.3 Concernrapportage 2013

16462_B5 bijlage 1 Concernrapportage 2013_raadsvoorstel @20-06-2013

16462_Concernrapportage 11-06-2013 inclusief wijzigingen BenW

II.4 Het vaststellen van het bestemmingsplan "Groene Scheg-Oldenzaalsestraat"

16764_RVS_vaststellen bestemmingsplan Groene Scheg-Oldenzaalsestraat

16764_ planregels behorende het bestemmingsplan ¿Groene Scheg-Oldenzaalsestraat¿.

16764_ Toelichting behorende het bestemmingsplan ¿Groene Scheg-Oldenzaalsestraat¿.

16764_F1 bijlage 3 verbeelding behorende het bestemmingsplan ¿Groene Scheg-Oldenzaalsestraat¿ met het nummer 63669

16764_F1 bijlage 4 ingediende zienswijze

16764_F1 bijlage 5 samenvatting en beantwoording zienswijze

II.5 Geannoteerde agenda van regioraad

16799_Brief_geannoteerde agenda Regioraad 3 juli 2013

X HAMERSTUKKEN

X.1 b) Brandemaatweg Onttrekking aan het openbaar verkeer ¿ stuknummer 16683

16683_RVS_ Brandemaatweg onttrekking aan het openbaar verkeer

16683_F1 bijlage 2 - Situatietekening nummer 2176

X.2 Het (gewijzigd) vaststellen van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733"

16765_RVS_BP oldeznaalsestraat n733

16765_F2 bijlage 4.1 verbeelding blad 1

16765_F2 bijlage 4.2 verbeelding blad 2

16765_F2 bijalge 3 regels behorende bij het bestemmingsplan ¿Oldenzaalsestraat-N733

16765_toelichting behorende bij het bestemmingplan Oldenzaalsestraat-N733_1300131619

16765_F2 bijalge 3 regels behorende bij het bestemmingsplan ¿Oldenzaalsestraat-N733

16765_F2 bijlage 5 ingediende zienswijze

16765_F2 bijlage 6 zienswijzenverslag

16765_F2 bijlage 7 nota van wijzigingen

X.3 bestemmingsplan de groote Plooy

16702_RVS_ 1 bijlage 5 Raadsvoorstel en -besluit

16702_CD 1 bijlage 2 Toelichting en regels bestemmingsplan

16702_CD 1 Bijlage 3 Nota samenvatting en beantwoording zienswijzen

16702_CD 1 bijlage 4 Overzicht van wijzigingen in bestemmingsplan

16702_CD 1 bijlage 5 Raadsvoorstel en -besluit

X.4 Aanvraag uitvoeringsbudget verdubbelling Auke Vleerstraat fase 3b

16694_1300078426 Raadsvoorstel Aanvraag uitvoeringsbudget Verdubbeling Auke Vleerstraat fase 3b 18042013 def

16694_bijlage 2 Definitief ontwerp Auke

16694_F6 bijlage 3 inloopbijeenkomst Auke Vleerstraat 7 maart

16694_F6 Bijlage 4 auke vleer fase 3bm

X.5 Verordeningen Wmo-raad & Seniorenraad

16746_RVS_E1 bijlage 1 raadsvoorstel Verordening Wmo-raad en SR.doc

16746 - Verordening Seniorenraad definitief

16746 - Verordening Wmo-raad definitief

X.6 Vaststellen bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" en exploitatieplan "Leuriks Oost"

BP ZW 2010 en ep LO_RVS

BP ZW 2010 en ep LO_Exploitatieplan Leuriks Oost

BP ZW 2010 en ep LO_Nota Samenvatting en beantwoording zienswijzen

BP ZW 2010 en ep LO_Overzicht aanpassingen

BP ZW 2010 en ep LO_Regels bestemmingsplan

BP ZW 2010 en ep LO_Toelichting bestemmingsplan

BP ZW 2010 en ep LO_Verbeelding blad 1

BP ZW 2010 en ep LO_Verbeelding blad 2

BP ZW 2010 en ep LO_Verbeelding blad 3

BP ZW 2010_brief hr Grin

BP ZW 2010_brief mw Boedhoe

Oproepingsbrief

Concept 27 juni 2013

voor de raad van de gemeente Enschede op

Maandag 1 juli 2013

Aanvang: 16:00 uur

(mogelijke uitloop dinsdag 2 juli vanaf 19:00 uur)

I **Opening**

II **--**

III **vaststellen agenda**

III bis **--**

IV **--**

V --

VI **Benoeming**
Dhr. Bouwman (PvdA) als voorzitter van de stadsdeelcommissie Noord onder gelijktijdig ontslag van dhr. Dijkhuizen (PvdA) vooruitlopend op het ontslag als raadslid van dhr. Dijkhuizen per 1 aug. 2013

VII **andere voorstellen**

Bespreekstukken		**stuk nr.**	**verzonden**	**behandeld in**
C	Huisvesting de Wissel	16791	20-06-13	--
A	Financieel Kader 2014	16790	20-06-13	--
B	Concernrapportage 2013	16462	11-06-13 rvs 26-06-13	--
F	Het vaststellen van het bestemmingsplan "Groene Scheg-Oldenzaalsestraat"	16764	11-06-13	SDC Noord 25-06
G	Geannoteerde agenda van Twente regioraad 3 juli 2013	16799	26-06-26	--
Hamerstukken		**stuk nr.**	**verzonden**	**behandeld in**
F	Brandemaatweg Onttrekking aan het openbaar verkeer	16683	14-05-13	SDC Noord 25-06
F	Aanvraag uitvoeringsbudget verdubbeling Auke Vleerstraat fase 3b	16694	14-05-13	SDC Noord 25-06
F	Gewijzigd vaststellen bestemmingsplan "De Groote Plooy 2013"	16702	21-05-13	SDW West 25-06
F	Het (gewijzigd) vaststellen van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733"	16765	11-06-13	SDC Noord 25-06
C	Vaststellen bestemmingsplan Eschmarke Zuid West 2010 en exploitatieplan Leuriks Oost	16686	14-05-13	SDC Oost 28-05
E	Vorming WMO raad	16746	03-06-13	Sted. cie 17-06

Enschede, 1 juli 2013
Namens het raadspresidium, de voorzitter

Gemeente Enschede

Voorstel GEMEENTERAAD

VII – C

Stuknummer
16791
Programma
Opgroeien & Ontwikkelen
Onderwerp
Herhuisvesting De Wissel

Programma O&O

Corsanummer

Enschede
20 juni 2013

Wij stellen u voor te besluiten tot:

1. De herhuisvesting van praktijkschool De Wissel te concentreren in De Mast.
2. De Mast hiertoe over te hevelen van het programma BMO (Vastgoedbedrijf Enschede) naar het programma O&O tegen een boekwaarde van € 4.719.000.
3. Samenhangend met deze overname € 223.000 te onttrekken aan de Reserve kostprijs dekkende huur en dit bedrag te doteren aan de Reserve egalisatie kapitaallasten onderwijshuisvesting.
4. De kosten van herhuisvesting van praktijkschool De Wissel te dekken uit de beschikbare middelen van Onderwijshuisvesting.
5. De hieruit voortvloeiende wijzigingen aan te brengen in de gemeentebegroting.

Toelichting op het voorstel

1. INLEIDING

Tijdens de Raadsvergadering van 5 juni jl. heeft het College toegezegd nog voor de zomer te komen met een alternatief voorstel voor herhuisvesting van De Wissel. De Wissel is een school voor praktijkonderwijs en maakt onderdeel uit van het schoolbestuur Het Stedelijk Lyceum (HSL).

Op 3 juni jl. heeft het College uw Raad per brief geïnformeerd over de herhuisvesting van De Wissel. In de brief is aangegeven welke stappen er zijn genomen na de behandeling van het amendement ‘Huisvesting voortgezet onderwijs’ in de Raadsvergadering van 17 december 2012. Conclusie in de brief was dat met de eerder beschikbare gestelde middelen en onder de huidige omstandigheden het de beste oplossing was de bestaande locatie van De Wissel te renoveren.

Uw Raad heeft in de raadsvergadering van 5 juni het voorstel voor renovatie afgewezen en het College de opdracht gegeven nog voor de zomer met een alternatief voorstel te komen waarin De Wissel huisvesting krijgt die vergelijkbaar is met de huisvesting van het praktijkcollege van het Bonhoeffer College, en dat voorstel te voorzien van een dekkingsvoorstel.

Op basis van de opdracht van de Raad zijn alternatieve locaties (opnieuw) bekeken. Met dit voorstel wordt toestemming gevraagd voor de uitvoering van de onder meer door HSL gedragen voorkeursvariant: huisvesting van De Wissel in De Mast.

De variant in De Mast heeft draagvlak en wordt ook door de huidige gebruikers van De Mast, Attendiz en Alifa, als een kans gezien in het kader van de ontwikkeling van hun organisatie.

2. BEOOGD RESULTAAT

Adequate huisvesting van De Wissel vergelijkbaar aan de huisvesting van de praktijkschool van het Bonhoeffer en financieel gedekt.

3. ARGUMENTEN

3.1 De Mast is een uitdagende leeromgeving die vergelijkbaar is met die van de praktijkschool van Het Bonhoeffer.

Zoals in de architectuurgids Enschede te lezen valt is De Mast een hedendaagse nieuwbouwlocatie. Het stoere ontwerp is het antwoord op een uitdagende ontwerpopgave: het creëren van een aangename plek voor kwetsbare jongeren in een stedelijke omgeving. In het gebouw zijn al diverse goed ingerichte werkplaatsen aanwezig, onder andere: motortechniek, digitaal, textiel en consumptieve techniek. Ook beschikt het over een eigen sportfaciliteit waar juist dit type leerling baat bij heeft.

3.2 Voor ingebruikname van De Mast is draagvlak bij de betrokkenen.

De afgelopen periode is er intensief gesproken met de betrokken partners. De variant van gezamenlijke huisvesting van De Wissel en Het Schip heeft het draagvlak van de bestuurders van HSL, Attendiz en Alifa (voor zover het de sportfunctie betreft).

3.2.1 De Mast kan het beste de onzekerheid die Passend Onderwijs met zich meebrengt het hoofd bieden en inspelen op de toekomstige ontwikkelingen.

HSL heeft een sterke voorkeur voor huisvesting van De Wissel in De Mast. Zij ziet daar namelijk de mogelijkheid om met Attendiz een gezamenlijk onderwijsconcept vorm te geven. Door de expertise van beide partners te bundelen, verwachten ze een flexibel onderwijsconcept vorm te kunnen geven waarmee ingespeeld kan worden op de invoering van Passend Onderwijs. Attendiz heeft in De Mast haar school Het Schip gehuisvest. Dit is een zogenaamde cluster 4 school voor speciaal onderwijs aan kinderen met gedragsproblemen.

Per 1 augustus 2014 is de wet op het Passend Onderwijs van kracht. Scholen zijn op dat moment verplicht een passende onderwijsplek te bieden aan alle leerlingen in de regio. Als een school zelf geen passend onderwijs aan een leerling kan bieden, dan wordt binnen het samenwerkingsverband een andere school gezocht die dit wel kan. Zo kunnen scholen zich specialiseren en onderling afspreken wie welke kinderen het beste onderwijs kan bieden (bijv. specialisatie autisme of adhd). Uitgangspunt is dat in principe zoveel mogelijk leerlingen, meer dan nu, een goede leerplek krijgen in het regulier in plaats van het speciaal onderwijs.

De verwachting is dat met de invoering van Passend Onderwijs er een groep leerlingen zal komen die net tussen het praktijkonderwijs en het praktijkgerichte onderwijs van het speciaal onderwijs in zal vallen. Door de expertise van HSL en Attendiz organisatorisch en fysiek te bundelen, ontstaat er een brede voorziening c.q. schakelklas waarin leerlingen optimale kansen krijgen zich te kwalificeren en goede doorstroommogelijkheden naar het reguliere onderwijs hebben.

HSL en Attendiz zullen zo spoedig mogelijk met een gezamenlijke schakelklas van start gaan om ervaring in het samenwerken op te doen. Om logistieke en rooster technische redenen kan dat niet met ingang van komend schoolseizoen. Het uiteindelijke doel van HSL en Attendiz is dat De Mast een gezamenlijke voorziening wordt die tussen het speciaal en het regulier onderwijs is gepositioneerd en die een redelijk homogene doelgroep kent met een gemende staf die over de juiste deskundigheid beschikt. Van hieruit kan geschakeld worden naar andere vormen van regulier onderwijs. Net als het geval is in de al bestaande schakelklas tussen het praktijkonderwijs van De Wissel en het vmbo. HSL geeft aan dat de nabijheid van de Scholingsboulevard maakt dat het schakelen naar het vmbo kan verbeteren.

3.2.2 Het stelt Alifa in staat te flexibiliseren.

De huisvestingslasten van De Mast worden door Alifa als knelpunt ervaren. De beëindiging van het huurcontract van De Mast levert Alifa een lastenverlaging op en stelt Alifa in staat om een groter deel van de van de gemeente ontvangen subsidie in te zetten voor de uitvoering van het stedelijk jongerenwerk

Naast deze financiële afwegingen heeft Alifa inhoudelijke afwegingen om de werkzaamheden op het gebied van jongerenwerk binnen De Mast anders dan nu te organiseren. De Mast is in 2009 opgeleverd. Nu, na een aantal jaren, moet geconcludeerd worden dat het concept van het jongerenwerk niet gebouw gebonden maar op een andere, meer flexibele wijze kan worden ingevuld.

3.3 Het benut optimaal het bestaande gemeentelijke vastgoedeigendom.

Het is onduidelijk hoe de leerlingenaantallen van het reguliere en het speciaal onderwijs zich gaan ontwikkelen op het moment dat Passend Onderwijs daadwerkelijk ingevoerd wordt. Vanwege de centrale ligging van De Mast en door er een "volledig" onderwijsgebouw van te maken, kan de voorziening nu en in de toekomst breed worden ingezet voor het voortgezet onderwijs. Mocht er sprake zijn van een verschuiving van leerlingenaantallen dan kan De Mast ook in de toekomst als onderwijshuisvestingsgebouw gehandhaafd blijven.

3.4 Het is realistisch want haalbaar met ingang van schooljaar 2014/2015.

Uitbreiding op de bestaande locatie De Mast past binnen de bestaande bestemming en is hiermee realiseerbaar binnen de gestelde termijn, onder voorwaarde dat in samenspraak met de schoolbesturen HSL en Attendiz tijdig uitwerking wordt gegeven aan de verdere inhoudelijke een ruimtelijke samenwerking. Er moeten tijdig definitieve uitgangspunten met betrekking tot de benodigde aanpassingen en m^2 vastgesteld worden, alsmede voor de optimalisatie van gebruik voor sportdoeleinden, zodat deze uitgewerkt kunnen worden in een plan van eisen.

3.5 Het is financierbaar.

Door het samenstellen van een financieringsarrangement is het mogelijk de concentratie van De Wissel in De Mast binnen de huidige dekkingsmogelijkheden van Onderwijshuisvesting en het Vastgoed Bedrijf Enschede te realiseren.

4. KANTTEKENINGEN

4.1. Het concept van samenwerking tussen HSL en Attendiz behoeft verdere uitwerking.

HSL en Attendiz hebben in februari 2013 hun eerste ideeën met betrekking tot de samenwerking op papier gezet. Uiteraard hebben de besturen enige tijd nodig om hier gezamenlijk meer gestalte aan te geven en de plannen met de medewerkers van de betreffende scholen te bespreken. Wat hierbij meespeelt, dat de gezamenlijke huisvesting ingepast moet worden in de nieuwe regelgeving met betrekking tot passend onderwijs.

4.2. Multifunctioneel gebruik De Mast; optimaal gebruik continueren.

De Mast zou ook na schoolsluitingstijden beschikbaar kunnen blijven. HSL en Attendiz hebben toegezegd zich in te spannen de mogelijkheden voor medegebruik binnen De Mast (met name de sportaccommodatie) verder te onderzoeken. Inzetten op gezamenlijk gebruik van de reeds bestaande faciliteiten, waar dit mogelijk is, moet leiden tot optimale inzet van het pand.

4.3. Het langjarig contract tussen Vastgoed Bedrijf Enschede en Alifa breken we met wederzijds goedvinden open.

Alifa heeft inhoudelijke en financiële redenen om mee te willen werken aan het verlaten van De Mast. Alifa geeft aan dat het binnen De Mast beoogde concept voor jongerenwerk vanuit alternatieve locaties aangeboden kan worden zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de kwaliteit hiervan. Het concept van het jongerenwerk op De Mast is niet alleen gebouw gebonden. De door de jongerenwerkers van De Mast te leveren prestaties kunnen ook worden geleverd vanuit andere locaties. Daarnaast vormt De Mast één van de huisvestingsknelpunten van Alifa.

4.4. Herhuisvesting van De Wissel in De Mast leidt tot een herschikking tussen het Vastgoed Bedrijf Enschede en Onderwijshuisvesting.

Uitgangspunt van het voorliggende voorstel is dat Alifa niet langer huurder is van het gebouw en dat het gebouw volledig wordt ingezet voor onderwijs. Hierbij is het logisch het eigendom van De Mast intern over te dragen van het Vastgoed Bedrijf Enschede naar Onderwijshuisvesting.

Scholen worden normaliter door Onderwijshuisvesting in eigendom overgedragen aan een schoolbestuur, dat daarmee de volledige verantwoordelijkheid voor het (onderhoud van het) gebouw en de locatie krijgt. Zo is dit in de onderwijswetgeving geregeld. De gemeente is financieel verantwoordelijk voor de realisatie van nieuwbouw, uitbreiding en aanpassing; maar het eigendom komt bij de schoolbesturen liggen. De gemeente houdt het economisch claimrecht. Dit betekent dat wanneer de functie van school beëindigd wordt, het gebouw en de bijbehorende grond 'om niet' terug vallen aan de gemeente.

Per saldo leidt herhuisvesting van De Wissel in 2020 tot een effect van € 90.000 op de reserve van het Vastgoed Bedrijf Enschede. Daarnaast wordt vanuit Onderwijshuisvesting structureel een bedrag van € 127.000 ingezet dat anders voor duurzaamheidsmaatregelen beschikbaar zou zijn.

Analoog met de herhuisvesting van De Wissel verschuift het eigendom van de locatie Wethouder Nijhuisstraat van onderwijshuisvesting naar Vastgoed Bedrijf Enschede. De effecten hiervan zullen onderdeel uitmaken van het onderzoek naar de consequenties van het clusteren van alle vastgoedobjecten in de portefeuille van het Vastgoed Bedrijf Enschede.

4.5 Het proces vanaf nu verdient coproductie met de partners.

De gemeente neemt het initiatief om in onderlinge afstemming met de betrokken partners met ingang van schooljaar 2014/2015 te komen tot een definitieve oplossing. Wat de gemeente betreft kan zo spoedig mogelijk gestart worden met de schakelklassen van De Wissel en Het Schip binnen De Mast. De gemeente zal HSL en Attendiz hierin daar waar mogelijk ondersteunen, zodat er vooruitlopend op de definitieve planvorming zoveel mogelijk ervaring wordt opgedaan op inhoudelijk en ruimtelijk gebied.

5. BIJDRAGE AAN DUURZAAMHEID

Door De Wissel te huisvesten in een bestaande en duurzame locatie in plaats van complete nieuwbouw te realiseren, wordt er gekozen voor een meer duurzame oplossing.

De Mast is meer duurzaam dan de huidige locatie aan de Wethouder Nijhuisstraat. De Mast voldoet aan het Bouwbesluit Bouwjaar 2009 en heeft een aantal extra duurzaamheidsmaatregelen. Zo is er gebruik gemaakt van zogenaamde Click-Brick bakstenen die hergebruikt kunnen worden, heeft het gebouw een mos sedum dak en is het dak meer dan gebruikelijk geïsoleerd, heeft het een ventilatie systeem met warmte terugwinning (frisse school), bewegingssensoren en een daglicht afhankelijke regeling op de armaturen. Alle vloeren, daken, gevels en ruiten zijn extra geïsoleerd.

Het gezamenlijk huisvesten van twee scholen zorgt er daarbij ook nog eens voor dat er effectief minder m^2 nodig zijn en dat ruimten efficiënter benut worden. Als uitbreiding noodzakelijk blijkt, zal het aantal vierkante meters beperkt blijven en zal het duurzaamheidsaspect een belangrijke rol spelen

Door samenwerking van HSL en Attendiz in vaklokalen, deels in theorieruimten en deels in kantoorfuncties, wordt het aantal te exploiteren vierkante meters verminderd en daarmee de CO2 uitstoot.

6. ALTERNATIEVEN

Binnen de vastgoedportefeuille is nogmaals een quick scan gedaan met betrekking tot de eventueel geschikt te maken panden. Dit leverde geen snel realiseerbaar resultaat op.

De Wethouder Beversstraat viel af omdat de locatie moeilijk geschikt te maken en dus te duur is. Maar ook omdat het vanuit onderwijsperspectief te weinig samenwerkingsmogelijkheden biedt.

Daarnaast is de locatie Polaroid overwogen. Woningcorporatie Domijn heeft een ambitieus toekomstplan liggen voor de Polaroid locatie. Echter, HSL heeft, gebaseerd op de argumentatie vanuit onderwijskundig perspectief, een voorkeur voor De Mast. Gevoegd bij de onzekerheden die op het gebied van de toekomstige ontwikkeling op de Polaroid locatie spelen, als het gaat om financiële haalbaarheid en het toekomstig passend onderwijs perspectief, valt ook de Polaroid als alternatief af.

Hierdoor blijft De Mast als voorkeurslocatie over. Ook bij de betrokken partijen blijkt voorkeur voor De Mast als herhuisvestingslocatie.

7. KOSTEN, BATEN, DEKKING

Met de herhuisvesting van De Wissel ontstaat een situatie dat De Mast volledig wordt gebruikt als schoolgebouw. Gebruikelijk is dat een schoolgebouw wordt overgedragen aan het schoolbestuur dat het betreffende schoolgebouw gebruikt. Schoolbesturen zijn immers volledig verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van het gebouw.

7.1 Effect overheveling boekwaarde De Mast van Vastgoed Bedrijf Enschede naar Onderwijshuisvesting.

Voorgesteld wordt dat het programma Opgroeien en Ontwikkelen, dat verantwoordelijk is voor onderwijshuisvesting, De Mast overneemt van het Vastgoed Bedrijf Enschede (VBE) tegen een boekwaarde van € 4.719.000. In de huidige situatie wordt De Mast door het VBE verhuurd aan Alifa en de gemeente Enschede (programma O&O) volgens de kostprijs dekkende huursystematiek. De overdracht van De Mast heeft in 2020 een effect van € 90.000 op de Reserve kostprijs dekkende huur van het VBE.

Bij de nieuwbouw van De Mast in 2008 is door Onderwijshuisvesting (OHV) € 485.000 gestort in de reserve kostprijs dekkende huur van het VBE. Jaarlijks wordt hiervan een deel in mindering gebracht op de brutohuur. Momenteel resteert een saldo van € 462.000 in de reserve. Na verrekening van de aanloopverliezen van het VBE inzake De Mast is een bedrag van € 223.000 in de reserve over. Voorgesteld wordt dit bedrag te onttrekken aan de Reserve kostprijs dekkende huur en mee te geven aan het programma Opgroeien en Ontwikkelen waar het gedoteerd wordt in de Reserve egalisatie kapitaallasten onderwijshuisvesting.

7.2 Financiering overname De Mast en inpassing De Wissel.

7.2.1 Overname en bouwkundige aanpassingen van De Mast.

De Mast moet overgenomen worden door OHV van VBE tegen een boekwaarde van € 4.719.000. Daarnaast maakt herhuisvesting van De Wissel in De Mast een aantal bouwkundige aanpassingen noodzakelijk. De uitgaven hiervan kunnen geheel gefinancierd worden met het in 2004/2005 beschikbaar gestelde krediet van € 1.572.000.

7.2.2 Structurele lasten.

De overname (€ 4.719.000) en de benodigde bouwkundige aanpassingen (€ 1.572.000) van De Mast leiden tot een structurele last van jaarlijks € 582.000, bestaande uit kapitaallasten van € 561.000 en bijbehorende eigenaarslasten van circa € 21.000 (OZB, verzekeringen, etc.).

7.2.3 Dekking binnen programma Opgroeien en Ontwikkelen.

De totale kapitaal- en eigenaarslasten van De Mast (€ 582.000) kunnen tot € 455.000 gedekt worden uit bestaande budgetten die beschikbaar zijn in de begroting O&O. Aanvullende dekking van € 127.000 kan worden gevonden in het Programma Onderwijshuisvesting 2014. Dit bedrag zou anders voor duurzaamheidsmaatregelen beschikbaar zijn.

Onderstaand wordt de financiering schematisch weergeven.

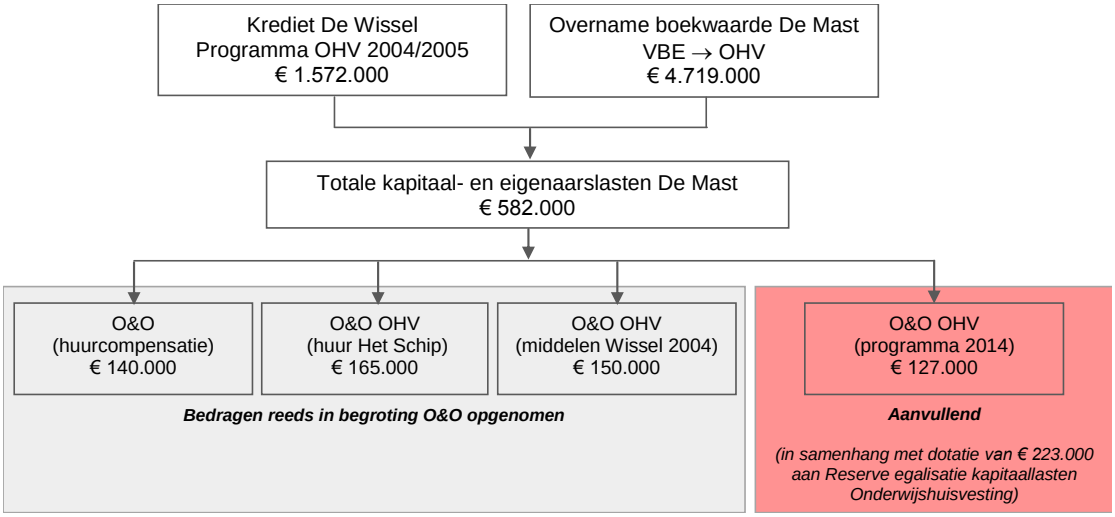

8. COMMUNICATIE

De afgelopen weken is er intensief contact geweest met de betrokken partijen; HSL/De Wissel (Peter Nieuwstraten en Pieter Breuer), Attendiz/Het Schip (Ruud Zeeuwen) en Alifa (Mohamed El Hamdaoui en Patrick Varenbrink). Om het voorliggende voorstel verder uit te kunnen voeren is verdere afstemming tussen deze partijen noodzakelijk. De gemeente neemt het initiatief hiervoor.

Daarnaast zal binnen de ambtelijke organisatie per direct afstemming plaatsvinden om de verschuiving van het eigendom en de daarmee gepaard gaande verschuivingen in de begroting te stroomlijnen.

In het vervolgtraject zullen HSL, Attendiz en Alifa zelf de communicatie naar hun achterban verzorgen.

9. VERVOLG

Indien Uw Raad besluit in te stemmen met de herhuisvesting van De Wissel binnen De Mast, dan zullen in ieder geval onderstaande stappen ondernomen worden.

- *Vaststellen organisatiestructuur.*

Op zo kort mogelijke termijn zal een projectteam geformeerd worden dat bestaat uit vertegenwoordigers van HSL, Attendiz en de gemeente Enschede, waarbij de inhoudelijke inpassingsstudie door HSL en Attendiz wordt vormgegeven. Het optimale gebruik van de sportaccommodatie wordt besproken met HSL, Attendiz, Alifa en de gemeente Enschede.

- *Twee sporen traject.*

Met betrekking tot de uitvoering wordt een twee sporentraject uitgezet.

1. Tegelijkertijd aan het proces van verdere verdieping van het samenwerkingsconcept wordt door HSL en Attendiz gestart met zogenaamde schakelklassen. De schakelklassen kunnen op korte termijn, geïntegreerd worden in De Mast. Het gebouw van De Mast wordt al gebruikt voor cluster 4 onderwijs en is met haar bestaande praktijklokalen al grotendeels geschikt hiervoor. Doel hiervan is ervaringen op te doen en deze mee te nemen in de verdere uitwerking van de inhoudelijke en ruimtelijke plannen.
2. Door het projectteam worden de verdere inhoudelijke en ruimtelijke samenwerkingsmogelijkheden en specifiek ook de samenwerkingsmogelijkheden op het gebied van passend onderwijs in beeld gebracht. Hierbij wordt ook, samen met Alifa, gekeken naar de inpasbaarheid van het jongerenwerk. De huidige tijd dwingt immers tot optimaal gebruik van alle mogelijkheden van De Mast. Het inhoudelijke samenwerkingsconcept zal uiteindelijk moeten leiden tot een programma van eisen.

   Als eenmaal bekend is hoe het inhoudelijke programma van De Mast eruit gaat zien, kan dat vertaald worden naar een ruimtelijk programma van eisen. Dat moet antwoord geven op vragen als: welke ruimtesoorten zijn voor welke gebruiker nodig, welke ruimten worden gezamenlijk gebruikt, welke aanpassingen zijn nodig en hoeveel extra m^2 moeten er eventueel gerealiseerd worden?

   Als de inhoudelijke samenwerking verder is uitgediept, kan er een definitief ontwerp gemaakt worden, kunnen de benodigde werkzaamheden aanbesteed worden en kan tot uitvoering worden overgegaan.

BIJLAGEN

Bijlage 1. Toetsingsmatrix Polaroid, De Mast en Wethouder Beversstraat

Burgemeester en Wethouders van Enschede,

de Secretaris,	**de Burgemeester,**
M.J.M. Meijs	P.E.J. den Oudsten

Besluit

van de Raad van de gemeente Enschede, gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders van 20 juni 2013

1. De herhuisvesting van praktijkschool De Wissel te concentreren in De Mast.
2. De Mast hiertoe over te hevelen van het programma BMO (Vastgoedbedrijf Enschede) naar het programma O&O tegen een boekwaarde van € 4.719.000.
3. Samenhangend met deze overname € 223.000 te onttrekken aan de Reserve kostprijs dekkende huur en dit bedrag te doteren aan de Reserve egalisatie kapitaallasten onderwijshuisvesting.
4. De kosten van herhuisvesting van praktijkschool De Wissel te dekken uit de beschikbare middelen van Onderwijshuisvesting.
5. De hieruit voortvloeiende wijzigingen aan te brengen in de gemeentebegroting.

Vastgesteld in de vergadering van In te vullen door raadsgriffie.

de Griffier,	**de Voorzitter,**
R.M. Jongedijk	P.E.J. den Oudsten

Bijlage 1. Toetsingsmatrix Polaroid, Mast en Wethouder Beversstraat

In onderstaande matrix wordt iedere huisvestingsvariant op een aantal inhoudelijke criteria gewogen:

- Heel slecht -/-
- Slecht -
- Voldoende -/+
- Goed +
- Heel goed +/+

Het invullen van de matrix is in overleg tussen de gemeente en HSL gebeurd.

	Polaroid	Mast	Wethouder Beversstraat
Onderwijskundig perspectief vanuit optiek De Wissel mbt samenwerking	+ Samenwerking met aanwezige partners mogelijk	++ Intensieve samenwerking met Attendiz en andere partners op het Diekmanterrein mogelijk	-/+ Geen directe samenwerkingsmogelijk-heden binnen het gebouw
Onderwijskundig perspectief vanuit optiek De Wissel mbt bereikbaarheid	+ Goed, ligt centraal in de stad. Aanwezigheid binnenstad geeft veel prikkels	+ Goed, ligt in de directe nabijheid van andere onderwijs en sportfaciliteiten	+ Goed. ligt in de directe nabijheid van andere onderwijs en sportfaciliteiten
Onderwijskundig perspectief vanuit optiek De Wissel mbt inspectierapport	+/- Knelpunten zijn op te lossen. Realisatie theorielokalen en praktijkruimte moet nog verder vorm krijgen	+ Knelpunten zijn op te lossen door realisatie theorielokalen en mogelijk gebruik praktijkruimte	-/- Knelpunten slechts met veel moeite en kosten op te lossen
Onderwijskundig perspectief vanuit optiek De Wissel mbt imago	+/- Nog niet bekend	++ Gebouw in 2009 opgeleverd, goede moderne uitstraling	-/- Onopvallend gebouw met industriële uitstraling
Onderwijskundig perspectief vanuit optiek De Wissel mbt sport-mogelijkheden	+/- In ontwikkeling	++ Eigen sporthal en in directe omgeving diverse buiten en binnensport-Mogelijkheden	+ In de directe omgeving zijn er diverse buiten en binnensport-mogelijkheden
Ontwikkelings-perspectief binnen toekomstig passend onderwijs	- Er is geen directe fysieke samenwerking met het speciaal onderwijs mogelijk binnen deze locatie. Het realiseren van een nieuwe locatie van De Wissel kan bij verdere samenwerking tussen het regulier en speciaal onderwijs kan leiden tot overlappende voorzieningen	++ In de visie van Attendiz en HSL gaan zij op deze locatie een nieuwe vorm van onderwijs ontwikkelen die aansluit op ontwikkelingen zoals die binnen passend onderwijs te verwachten zijn.	- De locatie biedt weinig perspectief. Het realiseren van een nieuwe locatie van De Wissel kan bij verdere samenwerking tussen het regulier en speciaal onderwijs leiden tot overlappende voorzieningen,
Beschikbaarheid locatie	+/- Het gebouw is nog niet ontwikkeld	+ Locatie is beschikbaar. Bouwen mogelijk middels aanvragen bouwvergunning	+/- Locatie is beschikbaar. Vraag is of de mogelijkheden voldoende zijn en bestemmingsplan toereikend is

Gemeente Enschede

Voorstel GEMEENTERAAD VII - B

Stuknummer
In te vullen door raadsgriffie.

Programma
Concernstaf (CS)

Corsanummer
1300141823

Onderwerp
Financieel kader 2014

Enschede
20 juni 2013

Wij stellen u voor te besluiten tot

1) Vaststelling van het financieel kader 2014 op basis van een pakket bezuinigingen van 10,4 miljoen euro, waarvan 5,5 miljoen euro structurele bezuinigingen en 4,9 miljoen euro incidentele bezuinigingen, zoals opgenomen in bijlage I.
2) Verwerking van het financieel kader 2014 in het middelenkader 2014-2017 en in de Programmabegroting 2014-2017.

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Zoals afgesproken in het traject "Enschede Kiest" neemt de Raad voor het zomerreces een besluit over het financieel kader 2014. Hiertoe heeft het College een Raadsvoorstel opgesteld met een bezuinigingspakket van 10,4 miljoen euro. De stuurgroep "Enschede Kiest" heeft het bezuinigingspakket op 3 en 17 juni besproken. Daarnaast hebben partnerorganisatie en burgers op 10 juni hun zienswijze gegeven over de bezuinigingsopgave. Op basis van het debat van de stuurgroep van 17 juni heeft het College een pakket bezuinigingen opgesteld, waarvan het College inschat dat deze maatregelen op voldoende draagvlak kunnen rekenen binnen de Raad. Zoals afgesproken verwerkt het College het financieel kader 2014 in het middelenkader 2014-2017 en in de Programmabegroting 2014-2017.

a. Financiële opgave en aanvullende Rijksbezuinigingen

In de Concernrapportage 2013 heeft het College een update gegeven van de Financiële Foto voor 2014-2017. Voor 2014 gaat het om een financiële opgave van 10,2 miljoen euro, waarvan 8,4 miljoen structureel en 1,8 miljoen incidenteel. Op hoofdlijnen is de opgave voor 2014 als volgt opgebouwd:

- Gemeentefonds (+0,2 miljoen): een klein voordeel in het accres voor 2014, wat overigens in de jaren daarna een nadeel wordt naar -11,9 miljoen euro vanaf 2017.
- Structurele knelpunten (-8,6 miljoen): een optelling van structurele knelpunten en externe effecten (treasury, ozb, loon-prijsontwikkeling) die in de Financiële Foto van 13 maart 2013 en in de update van de Financiële Foto bij de Concernrapportage zijn toegelicht.
- Incidentele knelpunten (-1,8 miljoen euro): een optelling van incidentele knelpunten uit de Financiële Foto en de update van de Financiële Foto.

Het Rijk heeft aangekondigd voor 2014 een aanvullende bezuiniging van 6 miljard euro voor te bereiden. Dit zou voor Enschede leiden tot een aanvullende structurele opgave van ongeveer 2,2 miljoen euro. Aangezien deze aanvullende opgave geen onderdeel is van de meicirculaire hoeft de gemeente deze opgave niet op te nemen in de Programmabegroting 2014-2017. Wel is het raadzaam om in de Keuzenota, die na 1 juli wordt opgesteld, zo veel mogelijk rekening te houden met extra Rijksbezuinigingen.

b. Pakket bezuinigingen 2014

Het College doet een voorstel voor een pakket bezuinigingen van 10,4 miljoen euro, waarvan 5,5 miljoen euro structurele bezuinigingen en 4,9 miljoen euro incidentele bezuinigingen. De structurele opbrengst van dit pakket loopt in 2015 op naar 6,8 miljoen euro.
Op basis van het debat in de stuurgroep van 17 juni, verwacht het College voldoende draagvlak in de Raad voor de maatregelen in het bezuinigingspakket. Vanwege de omvang van het bezuinigingspakket, zijn de maatregelen in bijlage 1 nader toegelicht.

In het debat van de stuurgroep van 17 juni hebben fracties aandachtspunten genoemd bij een aantal bezuinigingen. Het College heeft deze aandachtspunten als volgt meegenomen in het Raadsvoorstel:

CS - SC, J. Bloem ((053) 481 82 29)

- Bezuinigingen op onderwijsbegeleiding (nr. 1): In het stuurgoepdebat van 17 juni benadrukten verschillende fracties het maatschappelijke belang van onderwijsbegeleidingsmiddelen voor de kwaliteit van het onderwijs. Het College heeft deze standpunten gehoord en heeft deze bezuiniging niet opgenomen in het Raadsvoorstel.
- Subsidies integratie en emancipatie (nr. 4): Het College stelt voor deze bezuiniging te halveren tot 25.000 euro. Het is mogelijk een besparing te realiseren op de subsidies voor zelforganisaties en de week van de ontmoeting. Met de resterende middelen blijft er voldoende ondersteuning over voor de meest kwetsbare groepen, zoals vluchtelingen en de doelgroep van Sive.
- Plaagdierbestrijding (nr. 17): Het College stelt een bezuiniging van 150.000 euro voor. Plaagdierenbestrijding bij particulieren is geen wettelijke taak. Het weghalen van bijvoorbeeld wespennesten wordt nu al naar de klant doorberekend. Overlast van bijvoorbeeld muizen, ratten of knaagdieren niet. We kunnen meer aan de markt over laten en particulieren zelf laten zorgen dat ze van de plaagdieren afkomen. De gemeente heeft dan nog uitsluitend een rol als de volksgezondheid in gevaar dreigt te komen. Daar waar mogelijk gaan we kosten verhalen. Per saldo verwachten we hiermee 150.000 euro te kunnen besparen. Hiermee blijft een bedrag over van ongeveer 100.000 euro voor de gemeentelijke zorgplicht tot plaagdierbestrijding in de openbare ruimte.
- Wijkbeheerplannen (nr. 22): Het College stelt voor om de helft van het voorgestelde bedrag van 100.000 in 2014 en 200.000 euro vanaf 2015 te bezuinigen. Daarmee blijft het mogelijk om wijkbeheerplannen op te stellen. Een wijkbeheerplan wordt elke vier jaar samen met bewoners en partners voor een buurt opgesteld. In 2012 is een evaluatie uitgevoerd. Hieruit komt onder andere naar voren dat maatwerk belangrijk is. In overleg met wijkraden, dorpsraden en bewonersteams wordt onderzocht waar dit maatwerk mogelijk is en een “light” versie van het wijkbeheerplan kan worden opgesteld.
- Financiering schulddienstverlening en formulierenbrigade uit budget bijzondere bijstand (nr 26): Op dit moment wordt een deel van de schuldhulpverlening en de formulierenbrigade gefinancierd uit het participatiebudget. Binnen het sterk teruglopende participatiebudget is het principieel niet juist dat middelen bedoeld voor re-integratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt worden ingezet voor onderdelen die horen te vallen onder het armoedebeleid. De aanpak Werkgever op kop, het Arbeidsmarktoffensief en (een deel van) Enschede: Doen behoren tot de kernfuncties van het participatiebudget. Uitgaven die hier niet toe behoren moeten als eerste worden afgebouwd. Het voorstel is daarom om de financiering van schuldhulpverlening en formulierenbrigade niet meer ten laste van het Participatiebudget te brengen. De ruimte die hierdoor in het P-budget ontstaat kan worden ingevuld met activiteiten / projecten die nu worden gefinancierd uit de algemene middelen. Het betreft activiteiten / projecten die passend zijn binnen de doelstelling van het Participatiebudget. Een eerste inventarisatie met mogelijkheden hiertoe is gemaakt. Hierdoor kan 1 miljoen euro worden bijgedragen aan de gemeentelijke bezuinigingen.
  Voorwaarde voor de realisering van deze bezuiniging is dat er voor schuldhulpverlening en formulierenbrigade alternatieve dekking wordt gevonden. Dit is op twee manieren in te vullen:
  1. dekken vanuit de verwachte extra bijdrage van het Rijk.
  2. dekken door heroverwegingen binnen het huidige armoedebeleid
- Bezuiniging op activiteiten en diensten gericht op welzijn, activering en maatschappelijke dienstverlening (nr 27, 28): Het College ziet mogelijkheden om de volledige, opgenomen bedragen van 398.000 euro en 400.000 euro te bezuinigen. Daartoe verricht het College een onderzoek naar de activiteiten en diensten gericht op welzijn, activering en maatschappelijke dienstverlening. In september presenteert het College de uitkomst van het onderzoek.
- Eigen bijdrage garantverzorgdpakket Menzis (nr. 32) Het College stelt voor deze bezuiniging in te voeren. Een eigen bijdrage (ongeveer 3 tot 4 euro per maand) in de vorm van de helft van de premie past bij het principe om naar draagkracht een eigen bijdrage voor geleverde diensten te vragen.
- Brandweer, cameratoezicht, logopedie (nr. a,b,c.): Op basis van het debat in de stuurgroep van 17 juni schat het College in dat drie voorstellen van de Raadsfracties in ieder geval op voldoende steun binnen de Raad kunnen rekenen. Het College acht deze maatregelen haalbaar en heeft deze overgenomen in het Raadsvoorstel. Het College benadrukt dat voor het realiseren van deze bezuinigingen overleg nodig is met de betrokken partijen, zoals de Veiligheidsregio, de Politie en de GGD.

In aanvulling op het pakket bezuinigingen voor 2014 ziet het College mogelijkheden om vanaf 2015 bezuinigingen te vinden op voorstellen die door fracties zijn ingediend. Deze mogelijkheden worden verkend in de themabijeenkomsten en opgenomen in de keuzenota.

Enkele maatregelen uit het bezuinigingspakket leiden tot kortingen op subsidies. In het kader van “Enschede kiest” ontvangen alle subsidieontvangers en gemeenschappelijke regelingen een brief waarin het College hen informeert over de mogelijkheid dat de gemeentelijke bijdrage gereduceerd of stopgezet kan worden.

c. Overige potentiële maatregelen
Een aantal voorstellen kan op dit moment op te weinig steun binnen de Raad rekenen. Wij stellen voor om deze maatregelen in het debat als keuzemogelijkheid beschikbaar te houden. Deze maatregelen zijn opgenomen in bijlage II

d. Voorstellen van Raadsleden
Een aantal Raadsfracties heeft zelf voorstellen voor bezuinigingen ingediend. Op basis van het debat van 17 juni heeft het College een aantal maatregelen in het Raadsvoorstel overgenomen.
Van de andere alternatieve maatregelen van de Raadsfracties is op dit moment nog niet duidelijk hoeveel steun deze hebben binnen de Raad. De Raadsleden hebben de mogelijkheid alternatieve bezuinigingen verder uit te werken en kunnen daarbij een beroep doen op ambtelijke ondersteuning.

e. Effect bezuinigingspakket op middelenkader 2014-2017
Met het bezuinigingspakket wordt de totale opgave voor 2014 ingevuld en is er vanaf 2015 voor 6,8 miljoen euro structurele dekking. Daarmee neemt de structurele opgave af van 20,5 naar 13,7 miljoen euro in 2017.

(in miljoen euro)	2014	2015	2016	2017
Structurele opgave	-8,4	-12,0	-17,1	-20,5
Structurele dekking	5,5	6,8	6,8	6,8
Resterende structurele opgave	**-2,9**	**-5,2**	**-10,3**	**-13,7**
Incidentele opgave	-1,8	-3,2	-0,1	0
Incidentele dekking	4,9			
Resterende incidentele opgave	**+3,1**	**-3,2**	**-0,1**	**0**
Totale opgave	-10,2	-15,2	-17,2	-20,5
Totale dekking	10,4	6,8	6,8	6,8
Resterende totale opgave	**+0,2**	**-8,4**	**-10,4**	**-13,7**

- is verslechtering saldo, + is verbetering, vanwege afrondingsverschillen kunnen optellingen met 0,1 mln afwijken

De conclusie is dat het pakket bezuinigingen toereikend is om de opgave voor 2014 te dekken. Het is aan te raden het kleine overschot van 0,2 miljoen euro te behouden. Daarmee heeft de gemeente alvast een kleine buffer voor het opvangen van de aanvullende Rijksbezuinigingen die het kabinet heeft aangekondigd.

f. Financieel toezicht provincie
Het financieel kader voor 2014 is op basis van de voorwaarden van de toezichthouder niet materieel sluitend, omdat de structurele opgave niet volledig gedekt is met structurele maatregelen. Om toch voor het reguliere toezichtsregime in aanmerking te komen, zal de provincie Overijssel beoordelen of de opgave voor 2016 en 2017 met voldoende concrete, structurele maatregelen is gedekt in de Programmabegroting 2014-2017. Op basis van de uitkomst uit de Themabijeenkomsten van “Enschede kiest” stelt het College in de Keuzenota deze maatregelen op voor de jaren 2015-2017.
Om de structurele opgave niet te vergroten, raadt het College ieder voorstel voor het schrappen van structurele dekking af.

Bijlagen bij dit raadsvoorstel

Mee te zenden:

I. Overzicht bezuinigingsvoorstellen vanaf 2014

II. Overige potentiële maatregelen

CS - SC, J. Bloem ((053) 481 82 29)

Gemeente Enschede

Burgemeester en Wethouders van Enschede,

de Secretaris,	**de Burgemeester,**
M.J.M. Meijs	P.E.J. den Oudsten

Besluit
van de Raad van de gemeente Enschede, gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders, van

1) Vaststelling van het financieel kader 2014 op basis van een pakket bezuinigingen van 10,4 miljoen euro, waarvan 5,5 miljoen euro structurele bezuinigingen en 4,9 miljoen euro incidentele bezuinigingen, zoals opgenomen in bijlage I.
2) Verwerking van het financieel kader 2014 in het middelenkader 2014-2017 en in de Programmabegroting 2014-2017.

vastgesteld in de vergadering van

de Griffier,	**de Voorzitter,**

CS - SC, J. Bloem ((053) 481 82 29)

Gemeente Enschede

Voorstel GEMEENTERAAD VII - B

Stuknummer
16790

Programma
Concernstaf (CS)

Corsanummer
1300141823

Onderwerp
Financieel kader 2014

Enschede
20 juni 2013

Wij stellen u voor te besluiten tot

1) Vaststelling van het financieel kader 2014 op basis van een pakket bezuinigingen van 10,4 miljoen euro, waarvan 5,5 miljoen euro structurele bezuinigingen en 4,9 miljoen euro incidentele bezuinigingen, zoals opgenomen in bijlage I.
2) Verwerking van het financieel kader 2014 in het middelenkader 2014-2017 en in de Programmabegroting 2014-2017.

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Zoals afgesproken in het traject "Enschede Kiest" neemt de Raad voor het zomerreces een besluit over het financieel kader 2014. Hiertoe heeft het College een Raadsvoorstel opgesteld met een bezuinigingspakket van 10,4 miljoen euro. De stuurgroep "Enschede Kiest" heeft het bezuinigingspakket op 3 en 17 juni besproken. Daarnaast hebben partnerorganisatie en burgers op 10 juni hun zienswijze gegeven over de bezuinigingsopgave. Op basis van het debat van de stuurgroep van 17 juni heeft het College een pakket bezuinigingen opgesteld, waarvan het College inschat dat deze maatregelen op voldoende draagvlak kunnen rekenen binnen de Raad. Zoals afgesproken verwerkt het College het financieel kader 2014 in het middelenkader 2014-2017 en in de Programmabegroting 2014-2017.

a. Financiële opgave en aanvullende Rijksbezuinigingen

In de Concernrapportage 2013 heeft het College een update gegeven van de Financiële Foto voor 2014-2017. Voor 2014 gaat het om een financiële opgave van 10,2 miljoen euro, waarvan 8,4 miljoen structureel en 1,8 miljoen incidenteel. Op hoofdlijnen is de opgave voor 2014 als volgt opgebouwd:

- Gemeentefonds (+0,2 miljoen): een klein voordeel in het accres voor 2014, wat overigens in de jaren daarna een nadeel wordt naar -11,9 miljoen euro vanaf 2017.
- Structurele knelpunten (-8,6 miljoen): een optelling van structurele knelpunten en externe effecten (treasury, ozb, loon-prijsontwikkeling) die in de Financiële Foto van 13 maart 2013 en in de update van de Financiële Foto bij de Concernrapportage zijn toegelicht.
- Incidentele knelpunten (-1,8 miljoen euro): een optelling van incidentele knelpunten uit de Financiële Foto en de update van de Financiële Foto.

Het Rijk heeft aangekondigd voor 2014 een aanvullende bezuiniging van 6 miljard euro voor te bereiden. Dit zou voor Enschede leiden tot een aanvullende structurele opgave van ongeveer 2,2 miljoen euro. Aangezien deze aanvullende opgave geen onderdeel is van de meicirculaire hoeft de gemeente deze opgave niet op te nemen in de Programmabegroting 2014-2017. Wel is het raadzaam om in de Keuzenota, die na 1 juli wordt opgesteld, zo veel mogelijk rekening te houden met extra Rijksbezuinigingen.

b. Pakket bezuinigingen 2014

Het College doet een voorstel voor een pakket bezuinigingen van 10,4 miljoen euro, waarvan 5,5 miljoen euro structurele bezuinigingen en 4,9 miljoen euro incidentele bezuinigingen. De structurele opbrengst van dit pakket loopt in 2015 op naar 6,8 miljoen euro.
Op basis van het debat in de stuurgroep van 17 juni, verwacht het College voldoende draagvlak in de Raad voor de maatregelen in het bezuinigingspakket. Vanwege de omvang van het bezuinigingspakket, zijn de maatregelen in bijlage 1 nader toegelicht.

In het debat van de stuurgroep van 17 juni hebben fracties aandachtspunten genoemd bij een aantal bezuinigingen. Het College heeft deze aandachtspunten als volgt meegenomen in het Raadsvoorstel:

CS - SC, J. Bloem ((053) 481 82 29)

- Bezuinigingen op onderwijsbegeleiding (nr. 1): In het stuurgoepdebat van 17 juni benadrukten verschillende fracties het maatschappelijke belang van onderwijsbegeleidingsmiddelen voor de kwaliteit van het onderwijs. Het College heeft deze standpunten gehoord en heeft deze bezuiniging niet opgenomen in het Raadsvoorstel.
- Subsidies integratie en emancipatie (nr. 4): Het College stelt voor deze bezuiniging te halveren tot 25.000 euro. Het is mogelijk een besparing te realiseren op de subsidies voor zelforganisaties en de week van de ontmoeting. Met de resterende middelen blijft er voldoende ondersteuning over voor de meest kwetsbare groepen, zoals vluchtelingen en de doelgroep van Sive.
- Plaagdierbestrijding (nr. 17): Het College stelt een bezuiniging van 150.000 euro voor. Plaagdierenbestrijding bij particulieren is geen wettelijke taak. Het weghalen van bijvoorbeeld wespennesten wordt nu al naar de klant doorberekend. Overlast van bijvoorbeeld muizen, ratten of knaagdieren niet. We kunnen meer aan de markt over laten en particulieren zelf laten zorgen dat ze van de plaagdieren afkomen. De gemeente heeft dan nog uitsluitend een rol als de volksgezondheid in gevaar dreigt te komen. Daar waar mogelijk gaan we kosten verhalen. Per saldo verwachten we hiermee 150.000 euro te kunnen besparen. Hiermee blijft een bedrag over van ongeveer 100.000 euro voor de gemeentelijke zorgplicht tot plaagdierbestrijding in de openbare ruimte.
- Wijkbeheerplannen (nr. 22): Het College stelt voor om de helft van het voorgestelde bedrag van 100.000 in 2014 en 200.000 euro vanaf 2015 te bezuinigen. Daarmee blijft het mogelijk om wijkbeheerplannen op te stellen. Daar waar de vraag ernaar het grootst is worden de wijkbeheerplannen jaarlijks aangepast. Waar de noodzaak minder groot is, worden de wijkbeheerplannen eens in de twee jaar geactualiseerd. In het najaar meldt het College welke wijken prioritair zijn.
- Financiering schulddienstverlening en formulierenbrigade uit budget bijzondere bijstand (nr 26): Op dit moment wordt een deel van de schuldhulpverlening en de formulierenbrigade gefinancierd uit het participatiebudget. Binnen het sterk teruglopende participatiebudget is het principieel niet juist dat middelen bedoeld voor re-integratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt worden ingezet voor onderdelen die horen te vallen onder het armoedebeleid. De aanpak Werkgever op kop, het Arbeidsmarktoffensief en (een deel van) Enschede: Doen behoren tot de kernfuncties van het participatiebudget. Uitgaven die hier niet toe behoren moeten als eerste worden afgebouwd. Het voorstel is daarom om de financiering van schuldhulpverlening en formulierenbrigade niet meer ten laste van het Participatiebudget te brengen. De ruimte die hierdoor in het P-budget ontstaat kan worden ingevuld met activiteiten / projecten die nu worden gefinancierd uit de algemene middelen. Het betreft activiteiten / projecten die passend zijn binnen de doelstelling van het Participatiebudget. Een eerste inventarisatie met mogelijkheden hiertoe is gemaakt. Hierdoor kan 1 miljoen euro worden bijgedragen aan de gemeentelijke bezuinigingen.
  Voorwaarde voor de realisering van deze bezuiniging is dat er voor schuldhulpverlening en formulierenbrigade alternatieve dekking wordt gevonden. Dit is op twee manieren in te vullen:
  1. dekken vanuit de verwachte extra bijdrage van het Rijk.
  2. dekken door heroverwegingen binnen het huidige armoedebeleid
- Bezuiniging op activiteiten en diensten gericht op welzijn, activering en maatschappelijke dienstverlening (nr 27, 28): Het College ziet mogelijkheden om de volledige, opgenomen bedragen van 398.000 euro en 400.000 euro te bezuinigen. Daartoe verricht het College een onderzoek naar de activiteiten en diensten gericht op welzijn, activering en maatschappelijke dienstverlening. In september presenteert het College de uitkomst van het onderzoek.
- Eigen bijdrage garantverzorgdpakket Menzis (nr. 32) Het College stelt voor deze bezuiniging in te voeren. Een eigen bijdrage (ongeveer 3 tot 4 euro per maand) in de vorm van de helft van de premie past bij het principe om naar draagkracht een eigen bijdrage voor geleverde diensten te vragen.
- Brandweer, cameratoezicht, logopedie (nr. a,b,c.): Op basis van het debat in de stuurgroep van 17 juni schat het College in dat drie voorstellen van de Raadsfracties in ieder geval op voldoende steun binnen de Raad kunnen rekenen. Het College acht deze maatregelen haalbaar en heeft deze overgenomen in het Raadsvoorstel. Het College benadrukt dat voor het realiseren van deze bezuinigingen overleg nodig is met de betrokken partijen, zoals de Veiligheidsregio, de Politie en de GGD.

In aanvulling op het pakket bezuinigingen voor 2014 ziet het College mogelijkheden om vanaf 2015 bezuinigingen te vinden op voorstellen die door fracties zijn ingediend. Deze mogelijkheden worden verkend in de themabijeenkomsten en opgenomen in de keuzenota.

Enkele maatregelen uit het bezuinigingspakket leiden tot kortingen op subsidies. In het kader van “Enschede kiest” ontvangen alle subsidieontvangers en gemeenschappelijke regelingen een brief waarin het College hen informeert over de mogelijkheid dat de gemeentelijke bijdrage gereduceerd of stopgezet kan worden.

c. Overige potentiële maatregelen

Een aantal voorstellen kan op dit moment op te weinig steun binnen de Raad rekenen. Wij stellen voor om deze maatregelen in het debat als keuzemogelijkheid beschikbaar te houden. Deze maatregelen zijn opgenomen in bijlage II

d. Voorstellen van Raadsleden

Een aantal Raadsfracties heeft zelf voorstellen voor bezuinigingen ingediend. Op basis van het debat van 17 juni heeft het College een aantal maatregelen in het Raadsvoorstel overgenomen.
Van de andere alternatieve maatregelen van de Raadsfracties is op dit moment nog niet duidelijk hoeveel steun deze hebben binnen de Raad. De Raadsleden hebben de mogelijkheid alternatieve bezuinigingen verder uit te werken en kunnen daarbij een beroep doen op ambtelijke ondersteuning.

e. Effect bezuinigingspakket op middelenkader 2014-2017

Met het bezuinigingspakket wordt de totale opgave voor 2014 ingevuld en is er vanaf 2015 voor 6,8 miljoen euro structurele dekking. Daarmee neemt de structurele opgave af van 20,5 naar 13,7 miljoen euro in 2017.

(in miljoen euro)	2014	2015	2016	2017
Structurele opgave	-8,4	-12,0	-17,1	-20,5
Structurele dekking	5,5	6,8	6,8	6,8
Resterende structurele opgave	**-2,9**	**-5,2**	**-10,3**	**-13,7**
Incidentele opgave	-1,8	-3,2	-0,1	0
Incidentele dekking	4,9			
Resterende incidentele opgave	**+3,1**	**-3,2**	**-0,1**	**0**
Totale opgave	-10,2	-15,2	-17,2	-20,5
Totale dekking	10,4	6,8	6,8	6,8
Resterende totale opgave	**+0,2**	**-8,4**	**-10,4**	**-13,7**

- is verslechtering saldo, + is verbetering, vanwege afrondingsverschillen kunnen optellingen met 0,1 mln afwijken

De conclusie is dat het pakket bezuinigingen toereikend is om de opgave voor 2014 te dekken. Het is aan te raden het kleine overschot van 0,2 miljoen euro te behouden. Daarmee heeft de gemeente alvast een kleine buffer voor het opvangen van de aanvullende Rijksbezuinigingen die het kabinet heeft aangekondigd.

f. Financieel toezicht provincie

Het financieel kader voor 2014 is op basis van de voorwaarden van de toezichthouder niet materieel sluitend, omdat de structurele opgave niet volledig gedekt is met structurele maatregelen. Om toch voor het reguliere toezichtsregime in aanmerking te komen, zal de provincie Overijssel beoordelen of de opgave voor 2016 en 2017 met voldoende concrete, structurele maatregelen is gedekt in de Programmabegroting 2014-2017. Op basis van de uitkomst uit de Themabijeenkomsten van “Enschede kiest” stelt het College in de Keuzenota deze maatregelen op voor de jaren 2015-2017.
Om de structurele opgave niet te vergroten, raadt het College ieder voorstel voor het schrappen van structurele dekking af.

Bijlagen bij dit raadsvoorstel

Mee te zenden:

I. Overzicht bezuinigingsvoorstellen vanaf 2014

II. Overige potentiële maatregelen

CS - SC, J. Bloem ((053) 481 82 29)

Gemeente Enschede

Burgemeester en Wethouders van Enschede,

de Secretaris,	**de Burgemeester,**
M.J.M. Meijs	P.E.J. den Oudsten

Besluit
van de Raad van de gemeente Enschede, gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders, van

1) Vaststelling van het financieel kader 2014 op basis van een pakket bezuinigingen van 10,4 miljoen euro, waarvan 5,5 miljoen euro structurele bezuinigingen en 4,9 miljoen euro incidentele bezuinigingen, zoals opgenomen in bijlage I.
2) Verwerking van het financieel kader 2014 in het middelenkader 2014-2017 en in de Programmabegroting 2014-2017.

vastgesteld in de vergadering van

de Griffier,	**de Voorzitter,**

CS - SC, J. Bloem ((053) 481 82 29)

Bijlage I: Overzicht bezuinigingsvoorstellen vanaf 2014

	2014	2015
Structurele bezuinigingen	5.495	6.845
Incidentele bezuinigingen	4.935	0
Totaal	**10.430**	**6.845**

I. Voorstellen met een meerderheid in de Raad

Nr	Prog	Maatregel	2014	2015	w.v. fte	Toelichting
		Structureel				
4	O&O	Subsidies integratie/emancipatie	25	25		Keuze uit volledig of gedeeltelijk beëindigen van een of meer subsidies (voor zover niet wettelijk). Hierbij keuze uit: Week van de ontmoeting (€ 15.618); subsidie vrouwenemancipatie (Sive) (€ 46.218); subsidie Alifa voor ondersteuning zelforganisaties (€ 11.250) en dienstverlening / Frontoffice / (ex) asielzoekers (€ 75.000; w.v. € 25.000 voor juridische hulpverlening aan oudere vluchtelingen en asielzoekers).**In eerste instantie is een bezuiniging van 50.000 euro voorgesteld. Het College stelt voor deze bezuiniging te halveren tot 25.000 euro. Het is mogelijk een besparing te realiseren op de subsidies voor zelforganisaties en de week van de ontmoeting. Met de resterende middelen blijft er voldoende ondersteuning over voor de meest kwetsbare groepen, zoals vluchtelingen en de doelgroep van SIVE.**
5	O&O	Beeindiging subsidiëring schoolzwemmen	165	165		Schoolzwemmen is geen wettelijke taak en kan worden afgeschaft. Het vangnet, voor kinderen die in groep 7 en 8 nog geen zwemdiploma hebben, kan worden gehandhaafd. Daarnaast kunnen door de compensatie van de NVEZ de overige gevolgen beperkt blijven. Netto bezuiniging: € 165.000.
6	O&O	Sportaccommodaties	250	300		De invulling van een bezuiniging op de exploitatie van de gemeentelijke sportaccommodaties wordt een combinatie van diverse onderdelen: overdracht van onderhoudstaken naar sportverenigingen (effect op inhuur DCW en klimop), verhogen van de huurprijzen, samenwerking in onderhoud met LO en de oprichting van een sportbedrijf. Op deze manier kan het knelpunt van 650. 000 euro op wijk- en sportaccommodaties worden gereduceerd. Een verdere verdienpotentieel op de drie genoemde onderdelen wordt op de korte termijn niet verwacht. Zeker gelet op het uitgangspunt dat het Sportbedrijf een financieel gezonde start moet kunnen maken
7	O&O	Jeugdviva, jeugdparticipatie, nationale straatspeeldag	15	15		De JeugdViva heeft in een reactie aangegeven dat een korting van 15.000 op te vangen is.
8	O&O	10% reductie door meer gerichte (wijk)inzet van zorg en hulpverlening	0	PM		***Het College stelt voor de bezuinigingsmogelijkheden op dit onderdeel verder te verkennen voor de periode 2015 en verder.*** Het huidige CJG wordt in het kader van de transitie Jeugdzorg opnieuw bekeken en doorontwikkeld als cruciaal onderdeel van het nieuwe stelsel voor Jeugdhulp. De gevolgen van een taakstelling van 10% zullen zichtbaar worden in het licht pedagogisch aanbod en de opgroeiondersteuning. Hieronder valt bijvoorbeeld de opvoedondersteuning (Alifa), Homestart en begeleide omgangsregeling (Humanitas), nazorg kindermishandeling (SMD E-H), Project Jonge moeders en de Dug Out (Jarabee) en kort pedagogische gezinsbegeleiding (JGZ). Een nadere keuze / verdeling volgt nog en moet in samenhang worden gezien met andere voorstellen in de lijst aangaande de subsidie aan SMD en Alifa (nr. 27 en 28).
9	SO	Monumentenbeleid	100	100	75	***De bezuiniging is bijgesteld van 200.000 naar 100.000. Daarmee blijft de gemeente inzetten op de meest prioritaire uitgaven op het gebied van monumentenbeleid.*** Op het terrein van ruimtelijk beleid zijn weinig mogelijkheden voor bezuinigingen. Monumentenbeleid is bij PB 2012 op verzoek van de raad ingesteld. Het betreft materieel budget. Een bezuiniging gaat wel ten koste van ruimtelijke kwaliteit, aantrekkelijkheid. Deze bezuiniging heeft effecten op de taakstelling bij het eindproduct vergunningen dat is ingezet naar aanleiding van het Raadsbesluit. Uitgaven aan het monumentenloket bedragen 75.000 euro. Indien een bedrag van 75.000 euro afgetrokken wordt van het monumentenbugdet van 200.000 euro, blijft er op korte termijn een netto opbrengst van 125.000 euro over.
10	SO	Doorontwikkeling Enschede Promotie naar regionale functie	PM	PM		Enschede Promotie heeft de mogelijkheid om de samenwerking in de regio te versterken en van daaruit een efficiencyslag op de organisatiekosten van ca. 10% te maken. Een onderzoek naar de kostenstructuur van Enschede Promotie biedt eventueel meer concreet inzicht in besparingsmogelijkheden. NB. Een korting komt bovenop de korting van 250.000 euro vanaf 2013 op het organisatie- en uitvoeringsbudget van Enschede Promotie.

11	SO	Versoberen gratis OV 70+	200	200		**Bezuinigingsbedrag is bijgesteld van 300.000 naar 200.000, maar kan toenemen naar 270.000 euro, indien uitgegaan wordt van gratis OV voor 70+ met laag inkomen.** Indien het gratis OV 70+ alleen voor minima beschikbaar wordt gesteld is een bedrag van ca. 20.000 euro nog nodig. Via Publieksdienstverlening en het GBT is achterhaald hoe groot de populatie van gerechtigden zou zijn wanneer het OV 70+ beperkt wordt tot ouderen die ook vallen onder de kwijtscheldingsnorm. Dat blijken slechts 1.036 personen te zijn. Op dit moment zijn 16.600 OV 70+passen uitgegeven. Alle kosten bij elkaar (kosten Connexxion/Syntus, uitgifte passen via bedrijf Multicard plus beperkt aantal uren medewerkers) bedragen nu iets minder dan 300.000 euro. Wanneer we er voor het gemak van uitgaan dat de kosten naar rato dalen, zouden de kosten slechts 6,5% zijn van het huidige bedrag, dus circa 20.000 euro. Dat is dan uiteraard een ruwe raming; je zult het uitgiftesysteem waarschijnlijk toch aanpassen en daarmee zullen de handlingskosten per pas waarschijnlijk iets duurder worden.
12	SO	Stoppen verkeerseducatie ouderen	50	50	50	Ook de markt biedt verkeersveiligheidslessen voor ouderen aan. Het is niet expliciet een overheidstaak. Wel ontstaat er een financiële drempel voor een deel van de doelgroep.
15	LO	Verlagen kwaliteitsniveaus openbare ruimte	100	100	65	***Het College stelt voor een bezuiniging van 100.000 euro door te voeren, o.a. door hetzelfde kwaliteitsniveau in Roombeek vast te stellen als in de andere woonwijken. In eerste instantie is een bezuiniging van 220.000 euro als mogelijkheid gepresenteerd.*** Het is mogelijk op verschillende niveaus keuzes te maken over het verlagen van de onderhoudsniveaus in de openbare ruimte. Waar mogelijk en in afstemming met de buurt kan de gemeente op onderdelen naar een lager niveau van onderhoud. Dat kan potentieel in 2014 en 2015 naar verwachting circa 220.000 euro structureel oplevert. De komende jaren gaan we ervaren waar we de niveaus verder kunnen verlagen, in welke mate en wat de effecten hiervan zijn. Een voorbeeld is het verminderen van het bijmaaien waardoor het kwaliteitsniveau van gazons van basis naar laag gaat. Dit uit zich door rommelige reststroken, hoog gras langs randen, afrasteringen, rondom bomen en palen, etc. De maatregelen hebben dus direct effect op de beeldkwaliteit en uitstraling van de gehele stad. Een deel van deze taken wordt nu uitgevoerd door circa 7 SW medewerkers bij Onderhoud Enschede. Ander voorbeeld is het terugbrengen van het kwaliteitsniveau van Roombeek van hoog naar basis met als effect dat de vastgoedwaarde kan dalen en het vestigingsperspectief verslechtert.
16	LO	Versoberingen onderhoud openbare ruimte (zowel openbare verlichting als wegen)	350	350	175	Gezien de samenhang tussen wegen en openbare verlichting worden deze bezuinigingen in één voorstel gevat. Bij Openbare Verlichting wordt de besparing gevonden in vervanging en investeringen. Effecten: Vervanging vindt pas plaats bij einde levensduur. Dus meer scheve en beschadigde lichtmasten. Ander effect is een minder verlichte openbare ruimte door een lager verlichtingsniveau en beperkte brandduur. Binnen dit product zijn met ingang van 2013 al structureel besparingen doorgevoerd van 500.000 euro . Het nieuwe wegenbeleidsplan, dat in juni aan de Raad wordt aangeboden, zoekt naar een nieuw evenwicht tussen middelen en staat van onderhoud. Daarin wordt uitgegaan van de functie van wegen en niet meer van gebiedsbenadering. Daarbij worden begrippen als beeldkwaliteit en comfort verlaten. Dit betekent in de (beeld)kwaliteit dat er meer gaten en oneffenheden zullen gaan ontstaan op wegen die, indien de weg voldoet aan de eisen voor veiligheid en bereikbaarheid, niet gerepareerd zullen worden
17	LO	Plaagdierbestrijding	150	150		**Het College stelt een bezuiniging van 150.000 euro voor.** Plaagdierenbestrijding bij particulieren is geen wettelijke taak. Het weghalen van bijvoorbeeld wespennesten wordt nu al naar de klant doorberekend. Overlast van bijvoorbeeld muizen, ratten of knaagdieren niet. We kunnen meer aan de markt over laten en particulieren zelf laten zorgen dat ze van de plaagdieren afkomen. De gemeente heeft dan nog uitsluitend een rol als de volksgezondheid in gevaar dreigt te komen. Daar waar mogelijk gaan we kosten verhalen. Per saldo verwachten we hiermee 150.000 euro te kunnen besparen. Hiermee blijft een bedrag over van ongeveer 100.000 euro voor de gemeentelijke zorgplicht tot plaagdierbestrijding in de openbare ruimte NB. Budgetfinanciering vindt plaats uit de algemene middelen. Invoering per 2014 is uitsluitend een optie wanneer dit in de DVO met Twente Milieu is aangepast. Tijdige aankondiging is daarbij van belang. Onderbrengen van plaagdierenbestrijding in de afvalstoffen is vanuit rechtmatigheid niet toegestaan.
19	LO	Handhaving bouwwerken: Minder handhaven (optie 10%)	100	100	100	Heeft relatie met afdeling Handhaving Openbare Ruimte; samenwerken/fuseren hierme onderzoeken. Verder verlagen van het handhavingsniveau staat op gespannen voet met wettelijke vereisten en ontwikkelingen in het kader van de regionale uitvoeringsdienst. Daarnaast ontstaat zo ook weer een verhoogd risico op aansprakelijkheden.
20	LO	Handhaving OR: afzien van regels, keuze maken in wijze van inzet (weekeinde en weekdiensten)	100	100	100	Door buiten de reguliere kantoortijden de inzet van de handhavers te beperken en in de weekenden af te schaffen, kan er per saldo een besparing doorgevoerd worden . Het effect is wel een verminderde zichtbare aanwezigheid en handhavingsefect op tijdstippen waarop er veel burgers in de (binnen)stad zijn met consequenties op het nalevingsgedrag.

22	LO	Wijkbeheerplannen/ burgerparticipatie	50	100		***Het College stelt een halvering van het bezuinigingsbedrag voor: 50.000 euro in 2014 en 100.000 euro vanaf 2015. Daarmee blijft het mogelijk om wijkbeheerplannen op te stellen. Daar waar de vraag ernaar het grootst is worden de wijkbeheerplannen jaarlijks aangepast. Waar de noodzaak minder groot is, worden de wijkbeheerplannen eens in de twee jaar geactualiseerd. In het najaar meldt het College welke wijken prioritair zijn.*** Deze bezuiniging is in 2 delen op te splitsen. Er staat € 100.000,- in de begroting voor wijkbeheerplannen. Van deze ton wordt ongeveer € 50.000,- gebruikt voor het daadwerkelijk maken (enquêtes, drukwerk, campagne etc.) van de wijkbeheerplannen. De overige 50.000 euro betreft onderhoudsbudget (regulier) dat wordt gebruikt om samen met bewoners in te zetten. Door het wijkbeheerplan wordt op het gebied van wegen, riolering, groen, verlichting, spelen, handhaving etc. samen met bewoners, partners en collega's een integrale afweging gemaakt wat we met het beschikbare budget en binnen de wettelijke taken wel en niet gaan doen in een wijk, buurt of dorp. Worden de wijkbeheerplannen wegbezuinigd, dan vervalt direct deze integrale afweging. Heroverweging van het instrument wijkbeheerplannen vraagt ook een principiële heroverweging van rol van Stadsdeelbeheer. Vanaf 2015 kan deze post op 200.000 euro worden ingezet en en personeel op PM.
23	LO	Begraafplaatsen	75	75		Door verbetering van het verdienmodel, structurele kostendekkendheid onderhoud, het sluiten van een deel van de begraafplaats en relatie begraven cremeren is het mogelijk een bedrag van 75.000 te bezuinigen op de begraafplaatsen. Deze bezuiniging heeft het risico dat door de versobering van de inrichting er ook minder mensen gaan kiezen voor begraven, waardoor niet alleen de kosten gaan dalen, maar ook de baten. In het verleden was er sprake van een tekort op het product begraafplaatsen. Door een structurele toevoeging van 175.000 euro aan het product begraafplaatsen bij de programmabegroting 2013-2016 is dit knelpunt toen opgelost.
25	CS	Verminderen bijdrage aan FC Twente	31	31		College stelt voor om alleen de skybox (die tot 2017 om niet beschikbaar is gesteld) en het maatschappelijk plein te handhaven. Stoelen supportgroep en de de stoelen vanuit de ambtelijke organisatie worden ingeleverd. Het lidmaatschap van Apollo handhaven.
26	E&W	Financiering schulddienstverlening en formulierenbrigade uit budget bijzondere bijstand en (vanaf 2015) tekort SW dekken uit Participatiebudget	1.000	2.800		Een fractie geeft aan dat College met een nieuw voorstel moet komen, waarmee schulddienstverlening en formulierenbrigade kunnen worden gefinancieerd uit extra rijksmiddelen voor inkomensondersteuning, zie 31. Er is dan binnen participatiebudget ruimte voor tekort SW. Nadere toelichting staat onderaan deze tabel onder ad. 26.
27	WZW, O&O	Activiteiten en diensten gericht op welzijn, activering en maatschappelijke dienstverlening	398	68		Het College ziet mogelijkheden om de volledige, opgenomen bedragen van 398.000 euro te bezuinigen. Daartoe verricht het College een onderzoek naar de activiteiten en diensten gericht op welzijn, activering en maatschappelijke dienstverlening. In september presenteert het College de uitkomst van het onderzoek. Zoals gemeld in de Financiële Foto 2013 is er sinds 2012 een reductie in de Rijksmiddelen voor Leefbaarheid & Veiligheid (ook we van Montfransgelden genoemd). Deze terugval is voor 2012, 2013 en 2014 met tijdelijke algemene middelen gecompenseerd in de Programmabegroting 2012-2015. Vanaf 2015 moet de terugval opgevangen worden. Met deze bezuiniging kan de teruggang van de Van Montfransgelden ingevuld worden. Indicatief kan de vermindering van de Rijksbijdrage van 1 miljoen verdeeld worden over Alifa (330.000) en SMD (670.000, zie nummer 28). De uiteindelijke invulling hiervan hangt af van de uitkomst van het onderzoek. Aangezien de terugval van 1 miljoen euro minder middelen vanaf 2015 al in de meerjarenreeks van de begroting is opgenomen (PB 2012-2015), levert de subsidiekorting alleen in 2014 nog budgetaire ruimte voor het middelenkader op. Korting Alifa met 330.000 betekent dat er miv 2014 per stadsdeel 66.000 euro (ongewogen) minder beschikbaar is voor inzet van Alifa in de wijken. Het gaat dan om opbouwwerk, ondersteuning kwetsbaren, burenhulp, buurtbemiddeling, ondersteuning vrijwilligers etc. Verder is hier een bedrag opgenomen van 68.000 euro reductie op specifiek jongerenwerk Alifa. Dit staat los van de bovenstaande Rijkskorting en levert voor het middelenkader een besparing van 68.000 euro op.
28	WZW, O&O	Activiteiten en diensten gericht op welzijn, activering en maatschappelijke dienstverlening	400	0		Het College ziet mogelijkheden om de volledige, opgenomen bedragen van 400.000 euro te bezuinigen. Daartoe verricht het College een onderzoek naar de activiteiten en diensten gericht op welzijn, activering en maatschappelijke dienstverlening. In september presenteert het College de uitkomst van het onderzoek. De bezuiniging van 400.000 euro in 2014, oplopend tot 670.000 euro vanaf 2015 kan (afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek) binnen het totaal van de activiteiten SMD gevonden moeten worden. Het gaat dan om algemeen maatschappelijk werk (1,9 mln), deelname wijkteams (0,7 mln), huiselijk geweld, incl vroeghulp kinderen (0,25 mln), budgetbegeleiding (0,15 mln) en Loes-medewerkers (0,1mln). Een nadere toelichting over de Montfransgelden staat in tabell, nr 27.
29	WZW	Individuele voorzieningen binnen Rijksbudget	1.300	1.300		De afgelopen jaren zijn er, boven op de rijksbijdrage, additioneel gemeentelijke middelen beschikbaar gesteld tot een bedrag van 5,3 mln euro. Tegelijkertijd is er beleid vastgesteld om tot beheersing van kosten te komen. Dit geldt voor alle onderdelen, t.w. vervoersvoorzieningen, huishoudelijke hulp en woningaanpassingen. Inmiddels werpt dat beleid zijn vruchten af en op basis daarvan is de gemeentelijke bijdrage in 2013 reeds teruggebracht tot 1,3 mln euro. Ook voor 2013 is de verwachting dat er op rekeningsbasis weer een overschot zal ontstaan. Dit is de reden om ook de resterende gemeentelijke bijdrage ad 1,3 mln euro in te trekken.

32	E&W	Eigen bijdrage garantverzorgdpakket Menzis	200	200		***Het College stelt voor deze bezuiniging in te voeren. Een eigen bijdrage (ongeveer 3 tot 4 euro per maand) in de vorm van de helft van de premie past bij het principe om naar draagkracht een eigen bijdrage voor geleverde diensten te vragen.*** **Daarmee wordt de e**igen bijdrage in het garantverzorgdpakket Menzis weer teruggebracht op het niveau van 2012. In 2013 betaalt de gemeente de volledige premie voor de doelgroep voor het dit garantverzorgdpakket. In 2012 was dit ongeveer de helft. Geraamde opbrengst is 200.000 euro vanaf 2014.
33	CS	Kostendekkendheid gefaseerd verhogen naar 100%	90	270		De gemeente Enschede hanteert voor verschillende diensten diverse legestarieven. De afgelopen jaren zijn de kosten voor deze diensten in veel gevallen gereduceerd, waarmee de legesopbrengsten kostendekkender zijn geworden. In een aantal gevallen zijn ook de legestarieven verhoogd, bijvoorbeeld bij de leges omgevingsvergunning. Een deel van de legesopbrengsten is verre van kostendekkend. Dit geldt voor de tarieven die toegepast worden op de publiekszaken, inclusief huwelijk en geregistreerd partnerschap. De leges voor legitimatie- en reisdocumenten en voor rijbewijzen valt hier buiten. Hiervoor heeft of gaat het Rijk vaste tarieven vaststellen. Het totaal aan legesopbrengsten van deze leges binnen de publiekszaken bedraagt ongeveer 0,3 miljoen euro. Wij stellen voor deze tarieven in 2014 met 30% kostendekkender te maken. Dit betekent een extra legesopbrengst van € 90.000. Op termijn werken we naar 100% kostendekkendheid
a.	CS/BV	Brandweer	150	150		In de stuurgroep van 13 mei is een taakstelling van 500.000 op de Veiligheidsregio (waaronder de Brandweer) als een realistische opgave benoemd. Een fractie heeft een taakstelling op de Brandweer als bezuinigingsvoorstel ingediend. De invulling van deze taakstelling vereist overleg met de Veiligheidsregio en is op zijn vroegst vanaf 2015 door te voeren. Wel is het mogelijk om vanaf 2014 een kleine structurele, besparing op de Brandwee te realiseren van ongeveer 150.000 euro.
b.	CS/BV	Kosten cameratoezicht naar politie	50	50		In 2014 geeft de gemeente ongeveer 85.000 euro uit aan camera-toezicht. De Politie kan deze taken niet zo overnemen, omdat ze andere bevoegheden heeft. De Politie kan wel bijdragen in de kosten omdat het ook de opsporing van strafbare feiten dient. Het College treedt hiertoe in overleg met de Politie. Het College acht een bezuiniging van 50.000 euro als haalbaar.
c.	O&O	Logopedie niet meer via Regio	146	146		Dit bedrag komt overeen met het door de GGD geraamde bedrag in de productraming 2013. Van het daar totaal geraamde budget van 171.000 euro heeft 146.000 euro betrekking op Enschede. Met dit bedrag zijn we in staat om In Enschede een stelsel van vroegsignalisering als extra onderdeel van de taak van de consultatiebureau's. Deze vroegsignalsering is geen wettelijke taak. Enschede heeft er bewust voor gekozen om meer te doen dan de wettelijke taak van de GGD tot screening van kinderen op vijfjarige leeftijd op taalontwikkeling en mondgebruik. De vroegsignalisering die samenhangt met het budget van 146.000 euro en maakt het mogelijk achterstanden in de taalontwikkeling eerder te signalseren. Dit is een bewuste keuze, omdat vroegtijdig ingrijpen bij defecten in de taalontwikkeling van belang is. De monitor logopedie laat zien dat dit beleid succesvol is. NB: De zorgverzekeraar vergoedt uitsluitend behandeling van defecten in het mondgebruik op basis van een verwijsbrief van een arts. Screening logopedie wordt niet vergoed door de zorgverzekeraar.
		Totaal structureel	**5.495**	**6.845**	**565**	
		Incidenteel				

24	LO	*Duurzaamheid*	125			***Het College stelt voor om de helft van het incidenteel beschikbare bedrag te bezuinigen, zodat er gedurende de Collegeperiode in ieder geval 125.000 euro beschikbaar is voor nieuwe initiatieven op het gebied van duurzaamheid.*** Er zijn incidentele middelen beschikbaar voor de stimulering van diverse duurzaamheidsprojecten. Deze middelen, € 250.000, zijn niet aan lopende projecten gekoppeld en kunnen we incidenteel inzetten. De aanjaagfunctie middels het kennispunt duurzaamheid kan versoberd worden. Structureel is vanaf 2015 een besparing mogelijk van 100.000 euro. Bij vervanging niet inzetten op aardgas en electrische voertuigen levert vanaf 2015 een jaarlijkse besparing op van 50.000 euro bij Onderhoud Enschede
36	E&W	Onttrekking 1 miljoen euro Innovatiefonds	1.000			Het is mogelijk om in 2014 incidenteel een bedrag van 1 miljoen euro uit het innovatiefonds te onttrekken. Daarmee wordt het totaalbudget van het innovatiefonds (2011-2015) verlaagd van 10 miljoen euro naar 9 miljoen euro.
37	E&W	Schrappen overlap POWER met Alifa	300		300	Er wordt voorgesteld de activiteiten van de Powers in de huidige vorm te stoppen. Mogelijk kunnen activiteiten op het terrein van participatie door Alifa overgenomen worden. In dat geval kunnen deze bekostigd worden uit het Participatiebudget en wordt een besparing gerealiseerd op de algemene middelen.
38	O&O	Incidentele bijdrage uit PSZ-budget (optie)	200			Het peuterspeelzaalwerk (PSZ) gaat op in Kindcentra. Dit is in opdracht van het Rijk. In afwachting van verdere ontwikkelingen op dit gebied, kan in 2014 incidenteel een bedrag van € 200.000 worden ingezet.
39	WZW	Incidenteel inzetten reserve wijkbudgetten, Wijkbudgetten in 2013 op 1,35 mln zetten en vanaf 2014 op 1,3.	600			De stand van de reserve wijkbudgetten per 1 januari 2013 is 1,2 mln euro. Uitgaande van de tot dusver ingediende bestedingsplannen is het mogelijk om een bedrag van 600.000 euro te onttrekken.
40	WZW	Eenmalige verlaging werkbudget Stadsdeelmanagement	200			Eenmalige korting in 2014 van 30% op het werkbudget. Beperkt voor 2014 de handelingsruimte (initiatieven, cofinanciering etc.) van het stadsdeelmanagement.

41	SO	Incidentele inzet BWS	500			De reserve Besluit Woninggebonden Subsidies (BWS) bedraagt ongeveer € 0,8 mln. Hiervan kan € 0,5 mln nog alternatief worden aangewend. Het restant is nodig voor afwikkeling van BWS verplichtingen en verplichtingen inzake de vastgestelde woonvisie.
43	DV	Stadsarchieven: eerder taken overdragen	40		40	In de plannen van CFO is voorzien dat het regionaliseren van taken van het Stadsarchief een besparing oplevert. Hierop vooruitlopend wordt een openstaande vacature niet ingevuld. Dit levert een tijdelijke besparing op van 40k.
44	DV	Vooruitlopend op 1 Stadswinkel (stedelijk loket) lean	120		120	Vooruitlopend op de vorming van 1 stadswinkel en het toepassen van maximale kanaalsturing worden bestaande vacatures niet ingevuld, dit levert een tijdelijke besparing op van 120k
45	DV	Incidentele knelpunten BAG binnen DV oplossen	150			Van de incidentele knelpunten van 250.000 euro rond de Basisadministratie Adressen en Gebouwen (BAG), die bij de Financiële Foto 2013 zijn gemeld, kan het programma DV 150.000 euro zelf oplossen.
48	O&O	Sportvoorzieningen	400			Maakt onderdeel uit van het gemeentebrede voorstel om eenmalig 50% minder uit te geven aan onderhoud. Voor binnen- en buitensportaccommodaties betekent dit een besparing van € 400.000.
49	BMO	Onderhoud gemeentelijke panden (150.000 is 50%)	150			Consequentie is dat alleen minimale onderhoudswerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. De kosten voor groot onderhoud binnen (schilderwerkzaamheden, vloerbedekking etc.) aan ambtelijke huisvesting worden gedekt vanuit een onderhoudsvoorziening. Bij het verlagen van de dotatie moeten er aanpassingen plaats vinden in de onderhoudsplanning (minimaliseren en/of uitstel onderhoud) om de voorziening toereikend te houden op de langere termijn. Dit mede koppelen aan toekomstige huisvestingsscenario's.
50	SO	Groot onderhoud Muziekcentrum niet in 2014 maar in 2015	250			Het groot onderhoud Muziekcentrum, waarvoor in de Financiële Foto een knelpunt van structureel 250.000 euro is gemeld, kan gestart worden in 2015. Hierdoor is het bedrag in 2014 niet nodig en kan in 2014 incidenteel vrijvallen.
51	LO	1 jaar uitstel extra middelen Openbare Ruimte	400			Bij de programmabegroting 2013-2016 is vanaf 2015 700.000 structureel toegevoegd voor vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte. Met de vervangingsinvesteringen is vanaf 2012 gestart (dekking uit incidentele middelen). Een deel van de investeringen kan in 2014 overgeslagen worden. Het totaal beschikbare structurele budget voor vervangingsinvesteringen is 700.000 euro vanaf 2014. Technisch gezien kan in 2014 incidenteel 400.000 euro onbesteed blijven.
53	allen	*50% besparing onderzoek&adviezen*	500			De programma's kunnen incidenteel een besparing van 50% doen op hun budgetten voor onderzoek & adviezen. Uitzondering hierop is DV, dat hierop al een besparing heeft ingeboekt.
		Totaal incidenteel	**4.935**	**0**	**460**	

		Meerheid totaal	**10.430**	**6.845**

Ad. 26
Op dit moment worden schuldhulpverlening en formulierenbrigade gefinancierd uit p-budget. Binnen het sterk teruglopende participatiebudget is het ongewenst dat middelen bedoeld voor re-integratie van mensen met een lange afstand tot de arbeidsmarkt worden ingezet voor onderdelen die horen te vallen onder het armoedebeleid. De aanpak Werkgever op kop, het Arbeidsmarktoffensief en Enschede: Doen behoren tot de kernfuncties van het participatiebudget. Uitgaven die hier niet toe behoren moeten als eerste worden afgebouwd. Het voorstel is daarom om de financiering van schuldhulpverlening en formulierenbrigade niet meer ten laste van het Participatiebudget te brengen. De ruimte die hierdoor in het P-budget ontstaat kan worden ingevuld met activiteiten / projecten die nu worden gefinancierd uit de algemene middelen. Het betreft activiteiten / projecten die passend zijn binnen de doelstelling van het Participatiebudget. Een eerste inventarisatie met mogelijkheden hiertoe is gemaakt. Hierdoor kan € 1 mln. worden bijgedragen aan de gemeentelijke bezuinigingen.

Voorwaarde voor de realisering van deze bezuiniging is dat er voor schuldhulpverlening en formulieren brigade alternatieve dekking wordt gevonden. Dit is op twee manieren in te vullen:
1. dekken vanuit de verwachte extra bijdrage van het Rijk
2. dekken vanuit het armoedebeleid

Overwegingen hierbij zijn:
1. Dekken vanuit extra bijdrage van het Rijk.
In de bezuinigingsvoorstellen is de verwachte extra bijdrage van € 1,2 mln. voor 'Intensivering armoedebeleid en schuldhulpverlening' vanuit het Rijk voorgesteld als mogelijke bezuiniging vanuit middelen armoedebeleid (maatregel nr 31 in tabel II). Indien bezuiniging 31 wordt afgewezen door de Raad, kunnen schuldhulpverlening en formulierenbrigade wel uit de verwachte extra Rijksmiddelen gedekt worden. Daarmee komt er ruimte vrij in het participatiebudget, waardoor op de algemene middelen een besparing van 1 miljoen kan worden gerealiseerd. Nota bene: het is nu nog niet bekend welke voorwaarden het Rijk gaat stellen aan de besteding van de verwachte extra bijdrage van het Rijk.

2. Dekken vanuit het armoedebeleid: dit betekent een heroverweging van het huidige armoedebeleid op het terrein van Bijzondere bijstand, Schulddienstverlening, de dienstverlening van de Formulierenbrigade en de subsidies aan de maatschappelijke organisaties in onze stad. In september zal met de raad, aan de hand van een notitie, een heroverwegingsdebat worden gevoerd waarop middels dit besluit kan worden geanticipeerd.

Bijlage II. Overige potentiële maatregelen voor bezuinigingen vanaf 2014

Nr	Prog	Maatregel	2014	2015	w.v. fte	Toelichting
		Structureel				
1	O&O	Inzet onderwijsbegeleidingsmiddelen (voorheen Expertis) beëindigen	200	200		Bij een halvering van het budget met 200.000 euro moeten de onderwijsorganisaties de helft van de onderwijsbegeleidingsmiddelen zelf bekostigen.
2	O&O	km-grens leerlingenvervoer van 3 naar 6 km	PM	PM		De raad heeft eind 2012 besloten om een 3 km-grens te hanteren. Teruggaan naar de wettelijke grens van 6 km leidt tot een besparing. De besparing is onder voorbehoud van de uitkomsten van de nieuwe aanbesteding van het vervoerscontract (zomer 2013). In de update van de Financiële Foto is gemeld dat de aanbesteding ertoe leidt dat het eerder genoemde knelpunt van 400.000 euro opgelost kan worden.
3	O&O	Subsidies Brede Scholen stoppen	100	400		Minder activiteiten door scholen met partners in de wijk die bijdragen aan de talentontwikkeling van kinderen en daarmee aan de preventieve aanpak, waaronder sport, maatschappelijk bewustzijn, gezonde leefstijl, natuur- en milieueducatie. In principe kan ook al in 2014 een bezuiniging worden opgenomen op het budget Brede Scholen ("Actieve School in de buurt"). Er zijn geen toezeggingen aan derden gedaan over de hoogte van het beschikbare bedrag. Daarbij moet opgemerkt worden dat we een nieuwe koers Brede Talentontwikkeling in de Kindcentra (zoals we de Brede School-activiteiten gaan noemen) willen inslaan, waarmee we met ingang van het komende schooljaar willen beginnen. Het beschikbare budget gedeeltelijk of volledig wegbezuinigen heeft uiteraard gevolgen voor deze plannen.
13	SO	Betaald fietsparkeren	100	100		Doorvoeren bedrag van € 0,50 voor stalling fiets. Past niet bijdoelstelling fietsvisie of aantrekkelijkheid openbare ruimte, immers risico op meer fietsparkeren in openbare ruimte. De uitverdieneffecten zijn hierin bij benadering meegenomen.
14	SO	Vervangen bewaking fietsstalling door geautomatiseerd systeem	140	280	280	Beperkt effect op mobiliteitsbeleid. Fietsparkeren wordt minder aantrekkelijk. Minder werkgelegenheid DCW'ers en anderen, verminderd gevoel van veiligheid. Aanloopinvesteringen zijn hierbij nodig. Verplichtingen aan DCW'ers moeten ingeschat worden.
18	LO	Gladheidsbestrijding: geleidelijk afbouwen, onderscheid in wegen	200	200		Het verwijderen van strooiroutes heeft direct effect op de veiligheid van groepen weggebruikers: fiets verkeer werk of school, brandweerroutes, busroutes, industriegebieden, doorgaande wegen autoverkeer. De extra's bovenop de minimale strooiroute is de gladheidbestrijding in de binnenstad en de marktterreinen. De huidige strooiroute is gebaseerd op vastgesteld gladheidbeleid, die in de zomer 2013 al ter inzage gaat. Aanpassing per 2014 is uitsluitend mogelijk wanneer het college een afwijkingsbevoegdheid krijgt. Bovendien zal ook de DVO met Twente Milieu hier nog op moeten worden aangepast. Tijdige aankondiging van veranderingen is daarbij afspraak. Maatschappelijk effect van deze bezuiniging is groot.
21	LO	Stadsdeelbeheer: afsluiting binnenstad	120	120		Door de afsluiting te laten vervallen is de consequentie wel dat iedereen in de binnenstad kan komen. Geen autovrije binnenstad betekent hinder/potentieel gevaarlijke situaties voor winkelend publiek en ondernemers en toenemende kosten voor hertsel schades etc.. Andere optie is om de leges voor het product 'ontheffing binnenstad' kostendekkend te maken om zo de bijdrage uit AD te reduceren. Dit betekent dat de huidige leges van ruim 26 euro naar minimaal 150 euro zullen stijgen (is een indicatie, moet verder worden uitgezocht).Heeft realtie met voorstellen CS inzake kostendekkendheid leges.
30	WZW	Overschrijding rijksbudget maatschappelijke opvang taakstellend terugbrengen	130	130		Overschrijding Rijksbudget (dat Enschede als Centrumgemeente ontvangt op basis van het verdeelmodel Maatschappelijke Opvang) taakstellend terugbrengen met 200.000 euro door bezuiniging van 130.000 euro en overheveling van 70.000 euro naar een eventueel, nieuw te vormen, breed budget inkomensondersteuning. Het bedrag van 130.000 euro is te vinden binnen de volgende activiteiten: casemanagement zeer actieve veelplegers, nazorg detentie en openstelling gebruikersruimten (sluiting op donderdagavond en zaterdag). Het structureel beschikbare budget schrijnende gevallen ad 70.000 kan miv 2015 overgeheveld worden naar een (nieuw te vormen) breed budget inkomensondersteuning. Het budget ad 70.000 wordt overwegend ingezet op aangeven van wijkteam/wethouder/burgemeester mbt problemen voortvloeiende uit mensenhandel, kinderen van statenloze ouders en vluchtelingen.
31	E&W	Inkomensondersteuning: geschatte budgetaire ruimte na overdracht van Rijk	PM	PM		***Indien voorstel 26 uit tabel I aangenomen wordt, vervalt de mogelijkheid om deze maatregel als dekking in te zetten. Om dubbeltellingen te voorkomen is het bedrag daarom op PM gezet.*** Naar schatting ontvangt Enschede in 2014 een bedrag van 1,2 miljoen euro van het Rijk voor inkomensondersteuning (effecten Regeerakkoord). We gaan uit mogelijkheid om deze middelen in te zetten als algemene dekking bij de begroting 2014 met het voorbehoud dat het Rijk nog geen duidelijkheid heeft gegeven over de voorwaarden waaronder gemeenten deze middelen ontvangen.

34	CS	OZB op macronorm (1% stijging bovenop inflatie)	475	475		De afgelopen jaren is conform het coalitieakkoord de OZB met maximaal de inflatiecorrectie verhoogd. Deze inflatiecorrectie lag tussen de 2,25 en 1,75%. Dit is ruim onder de macronorm die het Rijk de afgelopen jaren heeft vastgesteld. De macronorm geeft het percentage aan waarmee de ozb van alle gemeenten bij elkaar in enig jaar mogen stijgen. Deze norm bewoog zich afgelopen jaren tussen de 3,7 en 3,0%. Enschede zit met het inflatiepercentage ruim onder de macronorm. Wij stellen voor, om gezien de bezuinigingsopgave, voor 2014 eenmalig op de macronorm te gaan zitten. Daarbij gaan wij ervan uit dat deze op ca. 3,0% wordt gesteld. Dit betekent dat de OZB in 2014 stijgt met€ 1,140.000. Dit betekent ten opzicht van de toegepaste inflatiecorrectie van 1,75% een extra opbrengst van€ 475.000. NB. Indien de ozb nog verder verhoogd wordt (bijvoorbeeld door de volgende maatregel afvalstoffenheffing toe te passen), dan komt de ozb-stijging boven de macronorm uit. Indien alle gemeenten gezamenlijk boven de macronorm uitkomen, volgt er een generieke korting voor alle gemeenten in het Gemeentefonds, ook voor gemeenten die onder de macronorm blijven.
35	LO	Inzamelen plastic: 0,6 mln lagere heffing	200	300		Heeft effect op algemene middelen door inzet ruimte voor verhoging ozb Door over te gaan op tweewekelijkse huis aan huisinzameling van plastic en tegelijk terug naar vierwekelijkse inzameling van restafval kunnen besparingen worden gerealiseerd. Eventuele besparingen resulteren in een lagere afvalstoffenheffing. Bandbreedte van mogelijke opbrengst is 200-600 duizend euro.
		Totaal structureel	**1.665**	**2.205**	**280**	
		Incidenteel				
42	SO	Terugbrengen subsidiëring Military	50			De Military heeft via een motie van de Raad voor de periode 2012-2014 extra middelen ontvangen van€ 50.000 per jaar. Voorgesteld wordt de jaarschijf 2014 niet meer toe te kennen. Voor 2014 wordt eenmalig € 50.000 bespaard.
46	BMO, allen	TV Enschede FM	250			In 2014 geen extra subsidie (100k) alsmede opdrachtverplichtingen vanuit de programma's (150k) aan TV Enschede FM.
47	O&O	Onderwijshuisvesting	300			Maakt onderdeel uit van het gemeentebrede voorstel om eenmalig 50% minder uit te geven aan onderhoud. Voor onderwijshuisvesting betekent dit een besparing van € 300.000.
		Totaal incidenteel	**600**	**0**	**0**	

		Totaal overige potentiële maatregelen	**2.265**	**2.205**

Gemeente Enschede

Voorstel GEMEENTERAAD VII - B

Stuknummer
16462
Programma
Bestuur en Middelen
Onderwerp
Concernrapportage 2013

Programma
Concernstaf
Corsanummer
In te vullen door opsteller stuk.
Enschede

Wij stellen u voor:
1. Kennis te nemen van de Concernrapportage 2013;
2. De beslispunten verwoord in bijlage 1 en 2 van de Concernrapportage 2013 vast te stellen;
3. De gemeentebegroting 2013-2016 overeenkomstig deze beslispunten aan te passen.

Toelichting op het voorstel

1. Relatie met programma/beleidskader/wettelijke taak/bestuurlijke geschiedenis

Voor u ligt de Concernrapportage 2013 met als peildatum 31 maart. Hierin rapporteren wij over de afwijkingen in de uitvoering van de Programmabegroting 2013-2016. Dit jaar is in het Presidium afgesproken om in de IPC cyclus van 2013 een gezamenlijk traject 'Enschede Kiest' [voorheen: 'Veranderen en Bezuinigen'] te starten om uw Raad optimaal te faciliteren in de besluitvorming op de beleidsmatige en budgettaire kaders. Dit gezamenlijk traject moet de komende periode leiden tot een breed gedragen Keuzenota en Programmabegroting 2014-2017.
De Concernrapportage draagt bij aan dit traject en is om die reden dit jaar uitgebreid met een aantal paragrafen. Zo is in deze Concernrapportage informatie opgenomen over de voortgang m.b.t. Compacte en Flexibele Organisatie (CFO). Nieuw is dit jaar ook een paragraaf met de Actualisatie Middelenkader 2014-2017, een update van de Financiële Foto.

2. Situatieschets, probleemstelling, doelstelling

Tegenvaller door verlagen rijksuitkering
We signaleren een dreigend tekort van bijna 7 miljoen euro op de lopende exploitatie[1]. Dit tekort wordt voor het grootste deel veroorzaakt door een lagere uitkering uit het gemeentefonds (3,7 miljoen euro). Een tekort dat we in deze omvang niet hadden voorzien en waar ook andere gemeenten mee worden geconfronteerd. De lagere uitkering is het gevolg van het feit dat het rijk in 2012 fors minder heeft uitgegeven dan ze hadden begroot en dat vervolgens vertalen in een lagere bijdragen aan het gemeentefonds (trap-op-trap-af). Daarnaast heeft het rijk besloten om de prijsfactor die onderdeel is van het accres niet uit te keren en zijn een aantal maatstaven naar beneden bijgesteld. Deze technische besluiten van de rijksoverheid die pas op 31 mei jl. bekend zijn geworden, hebben daarmee grote impact op onze begroting voor 2013.

Daarnaast wordt een groot deel veroorzaakt door de uitvoering van de WSW en personeelsproblematiek (1,4 miljoen euro). Ook staat met name de bedrijfsvoering binnen het programma Stedelijke Ontwikkeling (1,1 miljoen euro) en het programma Bestuur en Middelen onderdeel Projectmanagement Bureau Enschede (1,4 miljoen euro) sterk onder druk als gevolg van het teruglopende personeelsbestand (CFO). Dit heeft als nadeel dat er voor de vaste overheadkosten van afdelingen onvoldoende dekking is. De orderportefeuille is ontoereikend.

Tegenover deze tegenvallers staat ook een aantal voordelen. Deze bestaat grotendeels uit een voordeel op de Individuele Voorzieningen van 2,3 miljoen euro. Tegen de achtergrond dat Enschede jaarlijks 1,3 miljoen euro vanuit de algemene middelen toelegt op de Individuele Voorzieningen, levert dit netto een voordeel van 1 miljoen euro op. Verder was er op de peildatum van de Concernrapportage (31 maart) een onderuitputting van 600.000 euro op de Individuele Bijzondere Bijstand. Hierbij maakt het College de kanttekening dat een toename van het aantal bijstandsgerechtigden in 2013 kan leiden tot meer bestedingen in de bijzondere bijstand, waardoor de onderuitputting zou kunnen verdwijnen. Tot slot heeft de Concernrapportage een voordeel van 573.000 euro op Regionale Dienstverlening.

[1] In vergelijking met de rekenresultaten van 2012. De eindejaarverwachting in de Concernrapportage 2012 betrof een tekort van 2,5 miljoen euro. De jaarrekening 2012 is vastgesteld met een positief rekeningresultaat van 4,6 miljoen euro. Dit was hoofdzakelijk het resultaat van forse bijsturing.

In onderstaand overzicht zijn de begrote cijfers en verwachte realisatie over 2013 per programma weergegeven.

Programma *(bedragen x € 1.000)*	Begroting 2013 (primitief)	Begroting 2013 (actueel)	Eindejaars-verwachting 2013 (verwacht op 31/3)	Saldo (- = nadeel)
Economie en Werk	30.538	30.571	31.963	-1.392
Opgroeien en Ontwikkelen	50.411	50.511	50.821	-310
Wijkontwikkeling, Zorg en Welzijn	61.199	60.995	59.418	1.577
Stedelijke Ontwikkeling	38.422	38.342	39.542	-1.200
Leefomgeving	33.224	33.269	33.469	-200
Dienstverlening	6.777	6.873	7.013	-140
Bestuur en Middelen	-220.571	-220.561	-215.271	-5.290
Totaal	**0**	**0**	**6.955**	**-6.955**

Bijsturing noodzakelijk

Het dreigende tekort van bijna 7 miljoen euro vereist scherpe bijsturingsmaatregelen. Het college heeft in beeld gebracht welke uitgaven we in het tweede deel van 2013 stoppen dan wel beperken. Op hoofdlijnen gaat het onder andere om het volgende soort maatregelen:

- Bijsturing op onderhoudsbudgetten.
- Uitstel van investeringen en verlenging van afschrijvingstermijnen: Betreft met name investeringen in de openbare ruimte. Voor het verlengen van de afschrijvingstermijnen voor openbare verlichting is een Raadsbesluit nodig, dat het College in het najaar indient.
- Personeelsbudgetten: Betreft bijsturing op tekorten, minder inhuur en niet invullen van vacatureruimte.
- Opleidingen. Verder prioriteren opleidingsbudgetten op CFO-ontwikkeling.
- Onderzoek: De budgetten die nog over zijn, worden niet besteed.
- Bedrijfsvoering: Betreft besparingen op verschillende kleine posten, zoals catering, communicatie, bureauartikelen en meubilair.
- Werkbudgetten: Betreft het restant van de werkbudgetten waaronder Stadsdeelmanagement en internationaal beleid.

Met deze maatregelen verwacht het college het tekort bij de Najaarsnotitie minstens te halveren. Onze inzet is om dit te doen binnen de door de raad vastgestelde programmabegroting. Waar een raadsbesluit nodig is, zoals bij de bovengenoemde verlenging van afschrijvingstermijnen, zal het College in het najaar een voorstel bij de Raad daarvoor indienen. Bij de Najaarsnotitie wordt het financiële beeld voor 2013 geactualiseerd en volgen zo nodig aanvullende maatregelen.

Plannen nog wel op koers

Bij deze Concernrapportage constateren we dat we tot op heden op koers liggen als het gaat om de voortgang in de uitvoering van de politieke speerpunten voor 2013 en dat daarbij de samenwerking met bewoners, ondernemers, instellingen en andere gemeenten in de regio nog steeds goed wordt opgepakt:

- De projecten die gericht zijn op het versterken van de economie, de Enschedese Arbeidsmarkt Aanpak en Pathmos-Stevenfenne Doen!, zijn volop in uitvoering.
- Verder gaat het goed met de plannen voor het verhogen van het onderwijs- en opleidingsniveau van de beroepsbevolking, zoals de verbetering van de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt en de invoering van de kindcentra.
- Het project Vitale sportverenigingen breidt steeds verder uit.
- De gemeente bereidt zich samen met haar partners voor op de decentralisatie van de begeleiding in de AWBZ en de veranderingen in de Jeugdzorg. De andere doelen op het gebied van wijken, zorg en welzijn liggen ook op schema.
- De uitvoering van de afspraken van de Stedelijke Koers -minder kantoren, woningen en bedrijvenkavels- zijn in gang gezet.
- Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte verloopt volgens plan. Samen met burgers en partners kijkt de gemeente hoe dat het beste kan gebeuren. Verder zijn nu al 190 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt actief in het beheer en onderhoud.

- Bij de dienstverlening aan burgers en organisaties gaat de ontwikkeling en inzet van ICT-middelen verder.

Actualisatie Financiële Foto en Middelenkader 2014-2017
De actualisatie van de Financiële Foto leidt tot een verhoging van de bezuinigingsopgave voor 2014 van 9,9 naar 10,2 miljoen euro. De structurele opgave vanaf 2017 is nagenoeg onveranderd en blijft 20,5 miljoen euro. Het risico dat het Rijk extra bezuinigingen vanaf 2014 doorvoert is niet hierin verwerkt.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de Financiële Foto van 13 maart 2013 zijn de effecten van het Sociaal Akkoord, het Zorgakkoord en de meicirculaire. De effecten van het Rijksbeleid zijn in het Sociaal Akkoord en het Zorgakkoord verzacht. Hierbij wordt opgemerkt dat we nog werken met aannames, aangezien de definitieve verdeling van de te decentraliseren budgetten nog niet bekend is. De meicirculaire leidt voor middelenkader 2014-2017 niet tot grote wijzigingen ten opzicht van de eigen ramingen uit de Financiële Foto van maart 2013.

Compacte en Flexibele Organisatie
De financiële opgave CFO wordt ingevuld met behulp van de volgende maatregelen:
- Personele krimp
- Bezuinigingsmaatregelen in de bedrijfsvoering

De financiële opgave in 2013 is 2,8 miljoen euro en wordt voornamelijk ingevuld door het nemen van maatregelen in de bedrijfsvoering die direct effect hebben en die minder afhankelijk zijn van de krimp van de formatie. Op dit moment is de realisatie 2 miljoen euro.

We zijn begonnen om de ambtelijke organisatie kleiner te laten worden en anders te laten werken. In totaal krimpt het gemeentelijke bedrijf met ongeveer 300 arbeidsplaatsen, waarvan dit jaar er 147 moeten zijn gerealiseerd. Tot nu toe is de organisatie met ongeveer 100 fte's verminderd. Het blijkt dat het lastig is om de vermindering overal uit te voeren. Dat komt doordat niet iedereen voor elke functie geschikt is of omdat de beschikbare functies tijdelijk zijn. Om toch uit te komen op de beoogde vermindering van 147 arbeidsplaatsen, gaan we ongeveer 40 functies aanwijzen die niet meer nodig zijn. Voor de ambtenaren die het betreft komt ondersteuning in de vorm van scholing, begeleiding en outplacement. Verder is het sociaal statuut van toepassing en zijn de directie en de ondernemingsraad in overleg over de manier waarop de verdere krimp moet gebeuren.

3. Bevindingen uit de interactie met belanghebbenden

n.v.t.

4. Informeren over het vervolg

Deze Concernrapportage is een tussentijdse rapportage. In het najaar informeren wij uw Raad middels de Najaarsnotitie 2013 over de voortgang van de bijsturingsmaatregelen en de verwachte effecten daarvan op het eindejaarsresultaat Bij de Gemeenterekening 2013 leggen we beleidsmatig en financieel eindverantwoording af over het afgelopen jaar.

5. Financiële informatie

De begrotingswijzigingen die voortvloeien uit deze Concernrapportage zijn opgenomen in bijlage 3. Het betreft zowel de wijzigingen als gevolg van de inhoudelijke beslispunten (hoofdstukken 3 t/m 9 en bijlage 1 als de technische wijzigingen uit bijlage 2).

6. Risicoparagraaf

De Concernrapportage richt zich op positieve en negatieve afwijkingen ten opzichte van de lopende begroting (*exploitatie)*. In de Actualisatie Middelenkader 2014-2017 (hoofdstuk 2) zijn de effecten van het sociaal- en zorgakkoord, de drie decentralisaties in het sociale domein en de meicirculaire doorgerekend. Daarmee kunnen we voor de tweede helft van het begrotingsjaar een betere inschatting maken welke gevolgen dit heeft voor zowel de ontwikkeling van de exploitatie als die van onze balanspositie en ratio weerstandvermogen in 2013.

7. Overige voor de raad relevante informatie

8. Bijlagen bij dit raadsvoorstel

Mee te zenden:

a. Concernrapportage 2013

Ter inzage (leeskamer):

a. n.v.t.

Vertrouwlijke bijlagen (bij de griffie):

a. n.v.t.

Burgemeester en Wethouders van Enschede,

de Secretaris,	**de Burgemeester,**
M.J.M. Meijs	P.E.J. den Oudsten

Besluit

van de Raad van de gemeente Enschede, gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders van

---

---

vastgesteld in de vergadering van

de Griffier,	**de Voorzitter,**

Concernrapportage 2013

besluitvorming raad 24 juni 2013
(B&W, 28 mei/CR en 11 juni/CFO,Taakstellingen,FF+)
stuknr 16462

Inhoudsopgave

1 1.Inleiding ... 3

1.1 Doel en opbouw ... 3
1.2 Beeld op hoofdlijnen ... 3
1.3 Leeswijzer ... 5

2 Actualisatie middelenkader 2014-2017 ... 6

2.1 Inleiding ... 6
2.2 Stand van zaken middelenkader ... 6
2.3 Overzicht financiële positie ... 12

3 Economie en Werk ... 14

3.1 Voortgang (politieke) speerpunten en bestuurlijke projecten ... 15
3.2 Stand van zaken moties, amendementen, toezeggingen ... 19
3.3 Stoplichtenoverzicht producten ... 20

4 Opgroeien en Ontwikkelen ... 24

4.1 Voortgang (politieke) speerpunten en bestuurlijke projecten ... 25
4.2 Stand van zaken moties, amendementen, toezeggingen ... 26
4.3 Stoplichtenoverzicht producten ... 27

5 Wijkontwikkeling, Zorg & Welzijn ... 29

5.1 Voortgang (politieke) speerpunten en bestuurlijke projecten ... 30
5.2 Stand van zaken moties, amendementen, toezeggingen ... 34
5.3 Stoplichtenoverzicht producten ... 35

6 Stedelijke Ontwikkeling ... 38

6.1 Voortgang (politieke) speerpunten en bestuurlijke projecten ... 39
6.2 Stand van zaken moties, amendementen, toezeggingen ... 44
6.3 Stoplichtenoverzicht producten ... 44

7 Leefomgeving ... 46~~46~~

7.1 Voortgang (politieke) speerpunten en bestuurlijke projecten ... 47~~47~~
7.2 Stand van zaken moties, amendementen, toezeggingen ... 51~~51~~
7.3 Stoplichtenoverzicht producten ... 52~~52~~

8 Dienstverlening ... 54~~54~~

8.1 Voortgang (politieke) speerpunten en bestuurlijke projecten ... 55~~55~~
8.2 Stand van zaken moties, amendementen, toezeggingen ... 56~~56~~
8.3 Stoplichtenoverzicht producten ... 56~~56~~

9 Bestuur & Middelen ... 58~~58~~

9.1 Voortgang (politieke) speerpunten Openbare orde en veiligheid ... 60~~60~~
9.2 Stand van zaken moties Openbare orde en veiligheid ... 60~~60~~
9.3 Stoplichtenoverzicht producten Openbare orde en veiligheid ... 60~~60~~
9.4 Voortgang (politieke) speerpunten Bestuur, samenwerking en partnerschap ... 62~~62~~
9.5 Stand van zaken moties en amendement Bestuur, samenwerking en partnerschap ... 63~~63~~
9.6 Stoplichtenoverzicht producten Bestuur, samenwerking en partnerschap ... 64~~64~~
9.7 Voortgang (politieke) speerpunten Bedrijfsvoering ... 65~~65~~
9.8 Stand van zaken moties en toezeggingen Bedrijfsvoering ... 68~~68~~
9.9 Stoplichtenoverzicht producten Bedrijfsvoering ... 68~~68~~
9.10 Voortgang (politieke) speerpunten Financiële huishouding ... 70~~70~~
9.11 Stoplichtenoverzicht producten Financiële huishouding ... 71~~71~~

10 Compacte en Flexibele Organisatie (CFO) ... 72~~72~~

Bijlage 1 | Beslispunten ... 73~~73~~

Bijlage 2 | Beslispunten: technische wijzigingen ... 75~~75~~

Bijlage 3 | Begrotingswijzigingen ... 85~~85~~

1 Inleiding

1.1 Doel en opbouw

Voor u ligt de Concernrapportage 2013. Hierin rapporteren wij over de afwijkingen in de uitvoering van de Programmabegroting 2013-2016.

Dit jaar is in het Presidium afgesproken om in de IPC cyclus van 2013 een gezamenlijk traject 'Veranderen en Bezuinigen' te starten om uw Raad optimaal te faciliteren in de besluitvorming op de beleidsmatige en budgettaire kaders. Dit gezamenlijk traject moet de komende periode leiden tot een breed gedragen Keuzenota en Programmabegroting 2014-2017.
De Concernrapportage draagt bij aan dit traject en is om die reden dit jaar uitgebreid met een aantal paragrafen. Zo is in deze Concernrapportage informatie opgenomen over de voortgang m.b.t. Compacte en Flexibele Organisatie (CFO). Nieuw is dit jaar ook een paragraaf met de Actualisatie Middelenkader 2014-2017, een update van de Financiële Foto.

1.2 Beeld op hoofdlijnen

Tegenvaller door verlagen rijksuitkering
We signaleren een dreigend tekort van bijna 7 miljoen euro op de lopende exploitatie[1]. Dit tekort wordt voor het grootste deel veroorzaakt door een lagere uitkering uit het gemeentefonds (3,7 miljoen euro). Een tekort dat we in deze omvang niet hadden voorzien en waar ook andere gemeenten mee worden geconfronteerd. De lagere uitkering is het gevolg van het feit dat het rijk in 2012 fors minder heeft uitgegeven dan ze hadden begroot en dat vervolgens vertalen in een lagere bijdragen aan het gemeentefonds (trap-op-trap-af). Daarnaast heeft het rijk besloten om de prijsfactor die onderdeel is van het accres niet uit te keren en zijn een aantal maatstaven naar beneden bijgesteld. Deze technische besluiten van de rijksoverheid die op 31 mei jl. bekend zijn geworden, hebben daarmee grote impact op onze begroting voor 2013.

Daarnaast wordt een deel van ons tekort veroorzaakt door de uitvoering van de WSW en personeelsproblematiek (1,4 miljoen euro). Ook staat de bedrijfsvoering binnen het programma Stedelijke Ontwikkeling (1,1 miljoen euro) en het programma Bestuur en Middelen onderdeel Projectmanagement Bureau Enschede (1,4 miljoen euro) sterk onder druk als gevolg van het teruglopende personeelsbestand (CFO). Dit heeft als nadeel dat er voor de vaste overheadkosten van afdelingen onvoldoende dekking is. De orderportefeuille is ontoereikend.

Tegenover deze tegenvallers staan ook een aantal voordelen. Deze bestaat grotendeels uit een voordeel op de Individuele Voorzieningen van 2,3 miljoen euro. Verder is er een voordeel van 600.000 euro op de Individuele Bijzondere Bijstand, een voordeel van 573.000 euro op Regionale Dienstverlening.

Bijsturing noodzakelijk
Het dreigende tekort van bijna 7 miljoen euro vereist scherpe bijsturingsmaatregelen. Voor de zomer brengen we in beeld welke uitgaven we in het tweede deel van 2013 kunnen stoppen dan wel beperken. Intussen sturen we waar dat nu kan ook al direct bij en wachten we niet af tot na de zomer. Op deze manier nemen we onze verantwoordelijkheid als B&W om het tekort zoveel mogelijk terug te dringen. Onze inzet is om dit te doen binnen de door de raad vastgestelde programmabegroting. Mocht dit niet lukken dan informeren we de raad hier tijdig over en leggen waar nodig een begrotingswijziging voor.

[1] In vergelijking met de rekenresultaten van 2012. De eindejaarverwachting in de Concernrapportage 2012 betrof een tekort van 2,5 miljoen euro. De jaarrekening 2012 is vastgesteld met een positief rekeningresultaat van 4,6 miljoen euro. Dit was hoofdzakelijk het resultaat van forse bijsturing.

In onderstaand overzicht zijn de begrote cijfers en verwachte realisatie over 2013 per programma weergegeven.

Programma	Begroting 2013	Begroting 2013	Eindejaars-verwachting 2013	Saldo
(bedragen x € 1.000)	(primitief)	(actueel)	(verwacht op 31/3)	(- = nadeel)
Economie en Werk	30.538	30.571	31.963	-1.392
Opgroeien en Ontwikkelen	50.411	50.511	50.821	-310
Wijkontwikkeling, Zorg en Welzijn	61.199	60.995	59.418	1.577
Stedelijke Ontwikkeling	38.422	38.342	39.542	-1.200
Leefomgeving	33.224	33.269	33.469	-200
Dienstverlening	6.777	6.873	7.013	-140
Bestuur en Middelen	-220.571	-220.561	-215.271	-5.290
Totaal	**0**	**0**	**6.955**	**-6.955**

Plannen nog wel op koers

Bij deze Concernrapportage constateren we dat we tot op heden op koers liggen als het gaat om de voortgang in de uitvoering van de politieke speerpunten voor 2013 en dat daarbij de samenwerking met bewoners, ondernemers, instellingen en andere gemeenten in de regio nog steeds goed wordt opgepakt:

- De projecten die gericht zijn op het versterken van de economie, de Enschedese Arbeidsmarkt Aanpak en Pathmos-Stevenfenne Doen!, zijn volop in uitvoering.
- Verder gaat het goed met de plannen voor het verhogen van het onderwijs- en opleidingsniveau van de beroepsbevolking, zoals de verbetering van de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt en de invoering van de kindcentra.
- Het project Vitale sportverenigingen breidt steeds verder uit.
- De gemeente bereidt zich samen met haar partners voor op de decentralisatie van de begeleiding in de AWBZ en de veranderingen in de Jeugdzorg. De andere doelen op het gebied van wijken, zorg en welzijn liggen ook op schema.
- De uitvoering van de afspraken van de Stedelijke Koers -minder kantoren, woningen en bedrijvenkavels- zijn in gang gezet.
- Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte verloopt volgens plan. Samen met burgers en partners kijkt de gemeente hoe dat het beste kan gebeuren. Verder zijn nu al 190 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt actief in het beheer en onderhoud.
- Bij de dienstverlening aan burgers en organisaties gaat de ontwikkeling en inzet van ICT-middelen verder.

Actualisatie Financiële Foto en Middelenkader 2014-2017

De actualisatie van de Financiële Foto leidt tot een verhoging van de bezuinigingsopgave voor 2014 van 9,9 naar 10,2 miljoen euro. De structurele opgave vanaf 2017 is nagenoeg onveranderd en blijft 20,5 miljoen euro. Het risico dat het Rijk extra bezuinigingen vanaf 2014 doorvoert is niet hierin verwerkt.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de Financiële Foto van 13 maart 2013 zijn de effecten van het Sociaal Akkoord, het Zorgakkoord en de meicirculaire. De effecten van het Rijksbeleid zijn in het Sociaal Akkoord en het Zorgakkoord verzacht. Hierbij moet wordengemeld dat we nog werken met aannames, aangezien de definitieve verdeling van de te decentraliseren budgetten nog niet bekend is. De meicirculaire leidt voor middelenkader 2014-2017 niet tot grote wijzigingen ten opzichte van de eigen ramingen uit de Financiële Foto van maart 2013.

Compacte en Flexibele Organisatie

De financiële opgave CFO wordt ingevuld met behulp van de volgende maatregelen:

- Personele krimp
- Bezuinigingsmaatregelen in de bedrijfsvoering

De financiële opgave in 2013 is 2,8 miljoen euro en wordt voornamelijk ingevuld door het nemen van maatregelen in de bedrijfsvoering die direct effect hebben en die minder afhankelijk zijn van de krimp van de formatie. Op dit moment is de realisatie 2 miljoen euro.

We zijn begonnen om de ambtelijke organisatie kleiner te laten worden en anders te laten werken. In totaal krimpt het gemeentelijke bedrijf met ongeveer 300 arbeidsplaatsen, waarvan dit jaar er 147 moeten zijn gerealiseerd. Tot nu toe is de organisatie met ongeveer 100 fte's verminderd. Het blijkt dat het lastig is om de vermindering overal uit te voeren. Dat komt doordat niet iedereen voor elke functie geschikt is of omdat de beschikbare functies tijdelijk zijn. Om toch uit te komen op de beoogde vermindering van 147 arbeidsplaatsen, gaan we ongeveer 40 functies aanwijzen die niet meer nodig zijn. Voor de ambtenaren die het betreft komt ondersteuning in de vorm van scholing, begeleiding en outplacement. Verder is het sociaal statuut van toepassing en zijn de directie en de ondernemingsraad in overleg over de manier waarop de verdere krimp moet gebeuren.

1.3 Leeswijzer

In de Concernrapportage 2013 rapporteren wij over de uitvoering van de Programmabegroting 2013-2016. In hoofdstuk 2 vindt u de Actualisatie middelenkader 2014-2017, een update van de Financiële Foto waarin we de effecten van eerder genoemde rijksbesluiten verwerkt hebben. In de hoofdstukken 3 t/m 9 vindt u per programma eerst een samenvatting. Vervolgens worden aan de hand van stoplichtenoverzichten de afwijkingen ten aanzien van de politieke speerpunten, bestuurlijke projecten en het financieel kader toegelicht. Waar afwijkingen vragen om (financieel-) inhoudelijke bijsturing is dat geformuleerd in een beslispunt. Dit betekent dat er geen toelichting is gegeven op de groene stoplichten. Tot slot wordt in hoofdstuk 10 informatie gegeven over de belangrijkste aspecten m.b.t. de voortgang Compacte en Flexibele Organisatie (CFO).

De bijlagen bevatten een overzicht met inhoudelijke beslispunten (Bijlage 1), een overzicht met technische beslispunten (Bijlage 2) en de begrotingswijziging die hoort bij deze Concernrapportage (Bijlage 3).

2 Actualisatie middelenkader 2014-2017

2.1 Inleiding

In het traject “Enschede Kiest” is afgesproken dat het College een update van de Financiële Foto opstelt. Hiermee heeft de Raad een actueel financieel beeld bij het bepalen van het financieel kader 2014 in de Raad van 1 juli.

De actualisatie van de Financiële Foto leidt tot een beperkte verhoging van de bezuinigingsopgave voor 2014 van 9,9 naar 10,2 miljoen euro. De structurele opgave vanaf 2017 is nagenoeg onveranderd en blijft 20,5 miljoen euro. Het risico dat het Rijk extra bezuinigingen vanaf 2014 doorvoert is niet hierin verwerkt.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de Financiële Foto van 13 maart 2013 zijn de effecten van het Sociaal Akkoord, het Zorgakkoord en de meicirculaire. De effecten van het Rijksbeleid zijn in het Sociaal Akkoord en het Zorgakkoord verzacht. Hierbij moeten melden dat we nog werken met aannames, aangezien de definitieve verdeling van de te decentraliseren budgetten nog niet bekend is. De meicirculaire leidt voor middelenkader 2014-2017 niet tot grote wijzigingen ten opzichte van de eigen ramingen uit de Financiële Foto van maart 2013.
Naast externe effecten is er in de Enschedese context de incidentele opgave gewijzigd, o.a. vanwege de uitgave voor uitvoering van de motie bemoeizorg in 2014.

In paragraaf 2.1 vindt u het overzicht uit de Financiële Foto van 13 maart 2013. In paragraaf 2.2 is de nieuwe stand van zaken opgenomen. De wijzigingen tussen 13 maart en 11 juni lichten we toe in paragraaf 2.3. In paragraaf 3 gaan we in op de financiële positie van de gemeente.

2.2 Stand van zaken middelenkader

2.2.1 Overzicht effecten regeerakkoord en middelenkader maart 2013

De Financiële Foto, die op 13 maart 2013 uitkwam liet op hoofdlijnen het volgende beeld zien van de effecten van het regeerakkoord en het middelenkader. De grijs gemarkeerde cellen zijn effecten van Rijksbeleid en hebben invloed op het sociaal domein en op een deel van het middelenkader.

Bedragen in mln. euro’s	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Effecten Regeerakkoord op sociaal domein				
a.Decentralisaties Zorg & Welzijn	*- 2,8*	*- 24,3*	*- 28,4*	*-30,3*
b.Effecten Participatiewet	*-1,8*	*-3,2*	*-4,5*	*-5,6*
c.Korting op Onderwijsbudget		*-2,8*	*-2,8*	*-2,8*
Middelenkader				
d. Effect Regeerakkoord op netto mutatie Gemeentefonds	*0,1*	*-4,2*	*-8,7*	*-11,4*
e. Overige knelpunten	*-9,1*	*-8,6*	*-8,9*	*-9,1*
Structureel middelenkader (=optelling d+e)	**-9,0**	**-12,8**	**-17,6**	**-20,5**
Incidenteel middelenkader	-0,9			
Structureel + incidenteel	**-9,9**	**-12,8**	**-17,6**	**-20,5**

- is nadeel, + is voordeel

2.2.2 Actuele Foto effecten Rijksbeleid en middelenkader

Per 11 juni ziet het financiële beeld er als volgt uit. De posten a. b. en c. hebben geen direct effect op het middelenkader, aangezien Rijksbezuinigingen op beleidspecifieke middelen in principe niet gecompenseerd worden uit algemene middelen. De grijs gemarkeerde cellen zijn effecten van Rijksbeleid en hebben invloed op het sociaal domein en op een deel van het middelenkader. In het bijgestelde beeld is niet het risico verwerkt dat het Rijk mogelijk aanvullende bezuinigingen vanaf 2014 doorvoert. Indien het Rijk aanvullend 4,3 miljard bezuinigt in 2014, heeft dat als effect dat Enschede ongeveer 1,6 miljoen euro minder uit het Gemeentefonds ontvangt.

Bedragen in mln. euro's	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Effecten Rijksbeleid op sociaal domein				
a. Decentralisaties Zorg & Welzijn	- 3,7	- 18,4	- 21,4	- 21,8
b. Effecten Participatiewet	-1,0	-2,3	-3,5	-4,6
c. Korting op Onderwijsbudget)		*-2,7*	*-2,7*	*-2,7*
Middelenkader				
d. Gemeentefonds	*0,2*	*-4,0*	*-8,9*	*-11,9*
e.+ f. Overige knelpunten	-8,7	-8,1	-8,1	-8,6
Structureel middelenkader (=optelling d+e+f)	**-8,4**	**-12,0**	**-17,1**	**-20,5**
g. Incidenteel middelenkader	-1,7	-3,2	-0,1	
Structureel + incidenteel	**-10,2**	**-15,2**	**-17,2**	**-20,5**

- is nadeel, + is voordeel, vanwege afrondingsverschillen kunnen de optellingen met 0,1 mln afwijken.

2.2.3 Toelichting wijzigingen sinds maart 2013

De verschillen tussen de Financiële Foto's van 13 maart en 11 juni geven we hierbij op hoofdlijnen weer. Een + betekent verbetering op 11 juni vergeleken met 13 maart.

Bedragen in mln. euro's	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Effecten Rijksbeleid op sociaal domein				
a. Decentralisaties Zorg & Welzijn	-0,9	+5,9	+6,5	+6,5
b. Effecten Participatiewet	+0,8	+0,9	+1,0	+1,0
c. Korting op Onderwijsbudget)		*+0,1*	*+0,1*	*+0,1*
Middelenkader				
d. Gemeentefonds	*+0,1*	*+0,2*	*-0,2*	*-0,5*
e.+ f. Overige knelpunten	+0,4	+0,5	+0,8	+0,5
Structureel middelenkader (=optelling d+e+f)	**+0,6**	**+0,8**	**+0,5**	**0**
g. Incidenteel middelenkader	-0,8	-3,2	-0,1	
Structureel + incidenteel	**-0,3**	**-2,4**	**+0,4**	**0**

- is nadeel, + is voordeel, vanwege afrondingsverschillen kunnen de optellingen met 0,1 mln afwijken. NB: De Rijkskorting op het Onderwijsbudget is ca. 0,1 miljoen euro minder dan geraamd bij de Financiële Foto 2013.

Hierna lichten we deze wijzigingen a t/m f nader toe.

a. Zorgakkoord (Zorg en Welzijn)
Door het akkoord dat de Staatssecretaris met werkgevers en werknemers in de Zorg heeft gesloten, is een aantal bezuinigingen van het kabinet als volgt bijgesteld:

Wijzigingen, bedragen in miljoen euro

Omschrijving	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**struct.***	**Budget**
Decentralisatie AWBZ/WMO		+ 0,3	+ 1,3	+ 2,8	+ 3,0	
Huishoudelijke Hulp (HH)		+ 5,5	+ 5,6	+ 5,6	+ 5,6	9,6
HH, incidentele korting 2014	- 0,9					
Hergebruik scootmobiel		+ 0,1	+ 0,1	+ 0,1	+ 0,1	
Sociale wijkteams		+ 0,5	+ 0,5	+ 0,5	+ 0,5	0,5
Wijkverpleegkundigen		- 0,5	- 1,0	- 2,5	- 2,5	0
	-0,9	**+5,9**	**+6,5**	**+6,5**	**+6,7**	

- is nadeel, + is voordeel. In de laatste kolom is een indicatie opgenomen van de budgetten die worden overgeheveld.

De hierboven opgenomen mutaties zijn gebaseerd op de brief van 25 april 2013 van de staatssecretaris VWS aan de voorzitter van de Tweede Kamer “Hervorming langdurige Zorg: naar een waardevolle toekomst”(HLZ). Belangrijk hierbij te vermelden is dat de budgettaire effecten gebaseerd zijn op de aanname dat Enschede ongeveer 1% van het landelijk budget krijgt. Pas in de septembercirculaire 2013 krijgen de gemeenten gegevens over de verdeling van de te decentraliseren AWBZ-taken.

Huishoudelijke Hulp
De korting op de Huishoudelijke Hulp wordt teruggebracht van 75% naar 40%. Uitgaande van het huidige aandeel Enschede in het verdeelmodel Wmo van € 16 mln. betekent dit een lagere korting ten opzichte van het regeerakkoord van € 5,6 mln. De korting komt hiermee op € 6,4 mln.

Incidentele korting 2014: De in het regeerakkoord opgenomen maatregel dat nieuwe cliënten geen beroep kunnen doen op de HH wordt ingetrokken. In het regeerakkoord was hiervoor een besparing opgenomen van € 90 mln. Nu de besparing niet te realiseren is vraagt het Rijk hiervoor een bijdrage van de gemeenten. Effectief betekent dat voor Enschede een incidentele korting 2014 van 0,9 mln.
Decentralisatie AWBZ
In de brief van 25 april worden een aantal substantiële verzachtende maatregelen aangekondigd ten opzichte van het Regeerakkoord. De extramuralisering wordt verzacht zodat (gemiddeld) 50% van de betrokken ZZP 3 en 4 recht blijft houden op zorg met verblijf. Verder wordt het budget voor de extramurale persoonlijke verzorging (exclusief het deel dat naar de Zvw gaat) voor 85% overgeheveld naar de gemeenten. De korting komt hiermee uit op ca. € 8 mln.

Hergebruik scootmobiels
De taakstelling op het hergebruik van scootmobiels is op basis van de meicirculaire 2013 ongeveer 0,1 miljoen euro lager dan eerder bij de Financiële Foto geraamd.

Sociale Wijkteams/wijkverpleegkundigen
In het Regeerakkoord was een bedrag opgenomen van € 250 mln. voor wijkverpleegkundigen. Hiervan gaat € 50 mln. naar de gemeenten voor het oprichten van sociale wijkteams. De resterende € 200 mln. blijft beschikbaar voor wijkverpleegkundigen maar wordt in de Zvw gepositioneerd.

In totaal leidt het zorgakkoord tot een positief effect van 6,7 miljoen euro. Dit leidt tot het volgende bijgestelde beeld.

Effecten Rijksbeleid na wijzigingen, bedragen in miljoen euro

Omschrijving	2014	2015	2016	2017	struct.*	Budget
1. jeugdzorg		- 1,2	- 3,0	- 4,5	- 4,5	39,6*
2. decentralisatie Wmo/AWBZ	- 1,9	- 9,6	-8,8	-7,4	- 8,0	33,0*
3. a. Huishoudelijke Hulp (HH)	- 1,8	- 4,5	-6,4	- 6,4	-6,4	9,6
b. lagere baten eigen bijdrage HH		- 2,0	- 2,0	- 2,0	- 2,0	
4. Minder reductie ZZP 3-4	PM	PM	PM	PM	PM	
5. hergebruik scootmobiel		- 0,1	- 0,2	- 0,5	- 0,5	
6. Leefbaarheid & Veiligheid		- 1,0	- 1,0	- 1,0	- 1,0	
Totaal Zorg & Welzijn	**- 3,7**	**- 18,4**	**- 21,4**	**- 21,8**	**-22,4**	
Gerelateerd aan Zorg en Welzijn						
7. wijkverpleegkundigen		0	0	0	0	0

- is nadeel, + is voordeel. In de laatste kolom is een indicatie opgenomen van de budgetten die worden overgeheveld. Grijs gemarkeerde rijen zijn gewijzigd.
* Betreft indicatief bedrag.

Jeugdzorg
In de meicirculaire is een verdeling opgenomen van de middelen voor jeugdzorg op basis van historische gegevens. Op basis hiervan zou Enschede 39,6 miljoen euro ontvangen. De verdeling wordt echter pas definitief in de meicirculaire 2014 en wordt ook niet daadwerkelijk toegevoegd aan het gemeentefonds op dit moment. Vanaf 2016 wordt de verdeling van de jeudgzorgbudgetten mede gebaseerd op objectieve maatstaven. Daardoor kan het bedrag dat de gemeente voor jeugdzorg ontvangt, nog aanzienlijk wijzigen.

b. Sociaal akkoord (Participatiewet)

Wijzigingen, bedragen in miljoen euro

In miljoen euro	2014	2015	2016	2017	Struct.
Korting SW (huidige regeling)	*+0,8*	*+0,9*	*+1,0*	*+1,0*	*+0,4*

- is nadeel, + is voordeel

Als gevolg van het Sociaal Akkoord vindt de invoering van de Participatiewet per 1-1-2014 geen doorgang. Een nieuwe wet zal 1-1-2015 in werking treden. Voor zover nu bekend blijven de kortingen op het Participatiebudget van kracht. De bezuinigingen op de Sociale Werkvoorziening worden 1 jaar doorgeschoven en starten in 2015. De komende periode wordt het Sociaal Akkoord verder uitgewerkt (het Werkkameroverleg met Werkgevers, Vakbeweging, Kabinet en VNG). Afhankelijk van deze uitwerking worden de gevolgen zichtbaar voor nieuwe doelgroep en ontstaat meer duidelijkheid over financiële consequenties van de nieuwe wet.

Effecten Rijksbeleid na wijzigingen, bedragen in miljoen euro

In miljoen euro	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**Struct.**
Uitstel Participatiewet					
Korting Participatiebudget	*-1,0*	*-1,9*	*-2,7*	*-3,4*	*-3,6*
Korting SW (huidige regeling)	*0,0*	*-0,4*	*-0,8*	*-1,2*	*-2,4*
Nieuwe instroom	*pm*	*pm*	*pm*	*Pm*	*Pm*
Totaal	**-1,0**	**-2,3**	**-3,5**	**-4,6**	**-6,0**

- is nadeel, + is voordeel, grijs gemarkeerde rij is gewijzigd.

c. Onderwijsbudget
Uit de meicirculaire blijkt dat de Rijkskorting op de Gemeentefondsmiddelen voor Onderwijshuisvesting 0,1 miljoen euro lager uitvalt dan volgens de eigen ramingen van maart 2013. Dit leidt tot het volgende totaalbeeld.

Effecten Rijksbeleid na wijzigingen, bedragen in miljoen euro

In miljoen euro	2014	2015	2016	2017	Struct.
Onderwijshuisvesting		-2,5	-2,5	-2,5	-2,5
Maatschappelijke stages		-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Totaal	**0**	**-2,7**	**-2,7**	**-2,7**	**-2,7**

- is nadeel, + is voordeel, grijs gemarkeerde rij is gewijzigd.

Het voornemen van het kabinet is dat er per 1 januari 2015 een wetswijziging komt, waarin de taken en budget voor het buitenonderhoud en aanpassingen aan schoolgebouwen in het primair en speciaal onderwijs van gemeenten naar scholen wordt overgeheveld. Indien de wetswijziging wordt aangenomen, komt er een uitname uit het Gemeentefonds, aanvullend op de uitname uit de bovengenoemde tabel. De omvang van een aanvullende uitname kan nog niet worden vastgesteld.

d. Meicirculaire (Ontwikkeling Gemeentefonds)
De meicirculaire leidt voor middelenkader 2014-2017 niet tot grote wijzigingen ten opzicht van de eigen ramingen uit de Financiële Foto van maart 2013. De afwijkingen kunnen als volgt worden verklaard:

- *Kasschuif uitgaven infrastructuur van 2013 naar* 2014: Het accres in 2014 is hoger dan was ingeschat, doordat incidentele Rijksuitgaven aan infrastructurele werken van 2013 naar 2014 zijn doorgeschoven. Deze verhoging is daarom slechts eenmalig.
- *Afroming ozb suppletie-uitkering:* Het hogere accres in 2014 zet het Rijk grotendeels in om de suppletie-uitkering OZB af te bouwen. Bij afschaffing van de OZB-heffing voor gebruikers per 1 januari 2006 is een suppletie-uitkering ingevoerd voor nadeelgemeenten. Conform de destijds gemaakte afspraken, wordt deze uitkering afgebouwd zodra het accres dit toelaat. Voor Enschede daalt de suppletie-uitkering van ruim 2,6 miljoen euro naar 877.000 euro vanaf 2014. De jaarlijkse afboeking bedraagt dus ruim 1,7 miljoen euro. In het middelenkader was echter al rekening gehouden dat te zijner tijd de suppletie-uitkering zal gaat dalen. Hiervoor is destijds een structurele stelpost ingesteld. Uit deze concern stelpost kan vanaf 2014 structureel 994.000 euro worden ingezet om het nadeel van 1,7 miljoen euro op te vangen.

Rijksbezuinigingen in 2014 en volgende jaren
Bij de accressen vanaf 2014 moet een winstwaarschuwing worden afgegeven. Het Rijk heeft onlangs een Rijksbegroting met een bezuiniging van nogmaals 4,3 miljard euro bij Europa ingediend. Deze bezuiniging is nog niet verwerkt in de meicirculaire. Een Rijksbezuiniging van 4,3 miljard levert voor Enschede een verdere daling van de uitkering uit het gemeentefonds op van 1,6 miljoen euro. In de septembercirculaire 2013 volgt meer informatie.

Herverdeling Gemeentefonds vanaf 2015
In 2010 is gestart met een onderzoek naar de verdeling tussen de diverse clusters van het Gemeentefonds. Het Rijk streefde ernaar om de herverdeling van het Gemeentefonds door te voeren in 2014. De onderzoeken waren echter niet allen gereed. Het project is toen tijdelijk stil gelegd. Nu wordt het onderzoek afgerond en herverdeling wordt nagestreefd met ingang van 2015. Het voornemen is om de uitkomsten te presenteren in de meicirculaire 2014. De huidige verdeling voor de jaren 2015 e.v. is dus niet definitief en kan nog (ingrijpend) wijzigen.

e. Mutaties in ramingen ozb-opbrengst en treasury

- *Actualisatie Treasury*: (+165.000 euro, toenemend naar +260.000 euro vanaf 2017). Het voordeel ontstaat door een lagere financieringsbehoefte dan eerder geraamd. Er worden minder investeringen gedaan. Dit past ook in het beleid om de schuldpositie te beperken. Daarnaast zijn er lagere rentepercentages op nieuw aan te trekken leningen. De rentepercentages blijven onverminderd laag.
- *Actualisatie raming OZB-opbrengst* (structureel +120.000 euro vanaf 2014): Een indexatie van de ozb van 1,5% levert structureel 570.000 euro op. De MARAP van het GBT meldt echter een potentieel nadeel van 450.000 euro in 2013. Aan het begin van het derde kwartaal kan het GBT daarover meer duidelijkheid bieden. Daarom houden we in dit middelenkader rekening met een netto opbrengststijging van 120.000 euro.
- *Loon/prijsbijstellingen en overige indexeringen* (structureel -130.000 euro vanaf 2014): De Regio Twente en de Veiligheidsregio hanteren in hun conceptbegrotingen hogere compensatiecijfers voor loonontwikkeling (2%) dan de gemeente Enschede. Hierdoor ontstaat een tekort van 130.000 euro.

Het totaaleffect van deze mutaties is: **+155.000** euro in 2014, oplopend naar **+250.000** euro vanaf 2017.

f. Actualisatie structurele knelpunten Enschede

- *Bijdrage aan Regio Twente* (structureel nadeel van 100.000 euro vanaf 2014, incidentele nadelen in 2014, 2015 en 2016). In de Programmabegroting 2013-2016 is een taakstellende bezuiniging op de bijdrage aan de Regio Twente van 500.000 euro opgenomen. In de concept begroting 2014 geeft de Regio aan dat een stapsgewijze bezuiniging van 1,6 miljoen euro mogelijk is. Dit betekent dat de Enschedese bijdrage omlaag kan met 400.000 euro, waardoor er een structureel knelpunt van 100.000 euro resteert. Omdat de Regio niet vanaf 2014 de volledige bezuiniging kan realiseren, is er een incidenteel knelpunt aflopend van 300.000 euro in 2014 naar 100.000 euro in 2016.
- *Leerlingenvervoer* (structureel +400.000 euro vanaf 2014): Op dit moment verkeert de procedure rondom de aanbesteding van het leerlingenvervoer (voor de periode vanaf augustus 2013) in de eindfase. Uit de voorlopige resultaten maken wij op dat een tekort, waarover we eerder gecommuniceerd hebben (o.a. in de Financiële Foto), waarschijnlijk niet meer aan de orde is. Zodra de procedures met betrekking tot de aanbesteding zijn afgerond en daarmee ook het definitief benodigde budget duidelijk is, rapporteert het College daarover. De definitieve gunning kan plaatsvinden op 18 juni a.s., tenzij partijen gebruik maken van de mogelijkheid van bezwaar.
  Overigens heeft de uitkomst van de aanbesteding ook gevolgen voor het bedrag genoemd bij de mogelijke bezuiniging op het leerlingenvervoer in het kader van Afweging in Breder Kader (“Enschede Kiest”). Dit potentieel te bezuinigen bedrag moet naar beneden worden bijgesteld

Het totaaleffect van de structurele mutaties is **+300.000** euro vanaf 2014.

g. Actualisatie incidentele knelpunten Enschede

-
- *Bemoeizorg* (incidenteel -500.000 euro in 2014): Het College heeft uitvoering gegeven aan de Raadsmotie om ‘alles te ondernemen om bemoeizorg als eerstelijnsvoorziening te behouden’ en is daarvoor, conform de programmabegroting 2013-2016, verplichtingen aangegaan voor 2013 en 2014. In het amendement bij de Jaarrekening 2012 heeft de Raad besloten om geen incidentele middelen voor bemoeizorg voor 2013 en 2014 te bestemmen, maar deze uitgaven mee te nemen bij de integrale afweging in het traject “Enschede kiest”. Indien het College de verplichtingen voor uitvoering van bemoeizorg in 2014 nakomt, is voor dat jaar een incidenteel bedrag van 500.000 euro nodig.
- *Inwerkprogramma en installatie nieuwe Raad* (incidenteel -90.0000 euro in 2014): In 2014 heeft de griffie extra uitgaven, vanwege de activiteiten rond de verkiezingen en de installatie van de nieuwe Raad. Het gaat om een opleidingstraject voor nieuwe Raadsleden, de installatie van de nieuwe Raad, het opstellen van overdrachtsdossiers, het schrijven van een “terugblikdossier” en de organisatie van een afscheid voor oude Raadsleden.

- *ADT* (incidenteel -3 miljoen euro in 2015): In 2009 heeft uw Raad besloten om bij het aangaan van de concessieovereenkomst luchthaven een bijdrage te doen van 3 miljoen ten behoeve van luchthaveninfrastructuur conform de bestuursovereenkomst gemeente, provincie en Rijk. Naar aanleiding van de recente besluitvorming over het ADT verwachten we dat deze bijdrage in begrotingsjaar 2015 verwerkt wordt.
- *Bijdrage aan Regio Twente:* Incidentele nadelen in 2014, 2015 en 2016 aflopend van -300.000 euro in 2014 naar -100.000 euro in 2016, zoals toegelicht in paragraaf 2.2.6.

Het totaal effect van de incidentele mutaties is **-0,**8 miljoen euro in 2014, -3,2 miljoen euro in 2015 en -100.000 euro in 2016.

Actualisatie risico's
Het Rijksmuseum Twenthe is door een succesvolle lobby gered. De minister heeft wel opgeroepen dat ook lagere overheden gaan bijdragen aan het museum. Een jaarlijkse subsidie van 140.000 euro is voor de continuïteit van het museum noodzakelijk. De gemeente draagt daarvan in ieder geval 70.000 euro bij. Risico is nog wel dat het voortbestaan in de periode 2014-2016 afhankelijk is van rijksmiddelen die mogelijk uitgeput zijn.

2.3 Overzicht financiële positie

Uw Raad heeft de accountant verzocht om de financiële positie van de gemeente door middel van een stresstest in kaart te brengen. Om uw Raad zorgvuldig hierover te informeren, geven wij u hierbij een actueel beeld van de financiële positie van de gemeente.

Weerstandsvermogen
Na vaststelling van de Jaarrekening 2012 staat het weerstandsvermogen op een ratio van 0,7. Bij de Programmabegroting 2013-2016 heeft uw Raad structurele dekking gevonden voor een jaarlijkse bijdrage uit het spaarprogramma aan de algemene reserve. Dankzij de bijdrage uit het spaarprogramma wordt de algemene reserve aangevuld en het weerstandsvermogen op het gewenste niveau (boven ratio 1,0) gebracht.

Het weerstandsvermogen is een belangrijke graadmeter voor de financiële gezondheid maar niet de enige. Zo zijn ook andere kengetallen van belang, zoals de reserve-, schuld- en begrotingspositie, uitgedrukt in bijvoorbeeld:

- De schuldpositie-kengetallen
- Het materiële begrotingsevenwicht
- De mate van flexibiliteit van de begroting

Schuldpositie-kengetallen
De schuldpositie uitgedrukt in de debtratio (verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen) bedraagt bijvoorbeeld 87%. Dit overstijgt de door de VNG gestelde norm van 80%. Dit is voor een belangrijk deel het gevolg van de afboeking op de grondpositie, terwijl de leningenpositie niet even abrupt kan worden afgebouwd. De omvang van de leningenportefeuille wordt nauwgezet gemonitord volgens de spelregels uit het treasurystatuut. De vaste schuld als aandeel van de lasten blijft met 75% overigens ruim binnen de norm van 150%.

Materieel begrotingsevenwicht
In het begrotingsjaar 2013 ontbreekt het materiële evenwicht in de begroting (structurele lasten worden door structurele baten afgedekt), maar dit evenwicht wordt in de bijbehorende meerjarenraming weer hersteld.

Flexibiliteit van de begroting
De mate van flexibiliteit van de begroting bepaalt uiteindelijk de mogelijkheden voor een gemeente om bij onverwachte tegenvallers de uitgaven tijdig bij te kunnen sturen.

Het traject van ‘Veranderen en Bezuinigingen’ moet uiteindelijk leiden tot een materieel sluitende begroting en kan een bijdrage leveren aan meer flexibiliteit in de begroting.

Risico’s
Het langer uitblijven van economisch herstel vormt echter een risico en heeft mogelijk gevolgen voor de financiële positie. Met de stedelijke koers heeft bijvoorbeeld een prioritering van projecten plaatsgevonden met als gevolg een betere balans tussen vraag en aanbod. Grondexploitaties en gronden zijn afgewaardeerd en verliezen genomen. De voortdurende prijsdruk in de woningbouwprojecten en stagnatie in de afzet van kavels in alle sectoren blijft echter een grote onzekerheid en vormt een risico voor de toekomst. Overigens hebben we in de risicoanalyse bij het MPG 2013 al met een aantal risico’s (faseren, grondprijs) rekening gehouden. De monitor die nu wordt opgesteld, heeft als doel om snel ontwikkelingen te signaleren en daarop bij te sturen.

Ook voor het vastgoedbedrijf kan het uitblijven van herstel financiële gevolgen hebben. Voor een deel is daar al op geanticipeerd. In de meerjarenexploitatie van het vastgoedbedrijf is voor de komende 5 jaar rekening gehouden met een te verwachten toename van de leegstand en is het beschikbare budget hiervoor verruimd (van 2 naar 5% van de totale huurwaarde). De exploitatieresultaten van het Vastgoedbedrijf worden verrekend met de Vastgoedreserve en in de prognose van de ontwikkeling van deze reserve is daarmee de te verwachten huurderving en leegstandskosten opgenomen.

Voor verbonden partijen geldt dat als het financieel tegenzit zij dit zelf in hun organisatie moeten oplossen. Vanuit de programma’s en de concernstaf houden wij toezicht op de verbonden partijen. Daar waar vanuit de monitoring risico’s geconstateerd worden betrekken wij dit in het risicomanagement en heeft dit gevolgen voor het weerstandsvermogen.

Voor alle risico’s geldt dat deze worden betrokken bij de bepaling van het weerstandsvermogen en deze risico’s twee keer per jaar worden geactualiseerd, bij de jaarrekening en bij de programmabegroting.

3 Economie en Werk

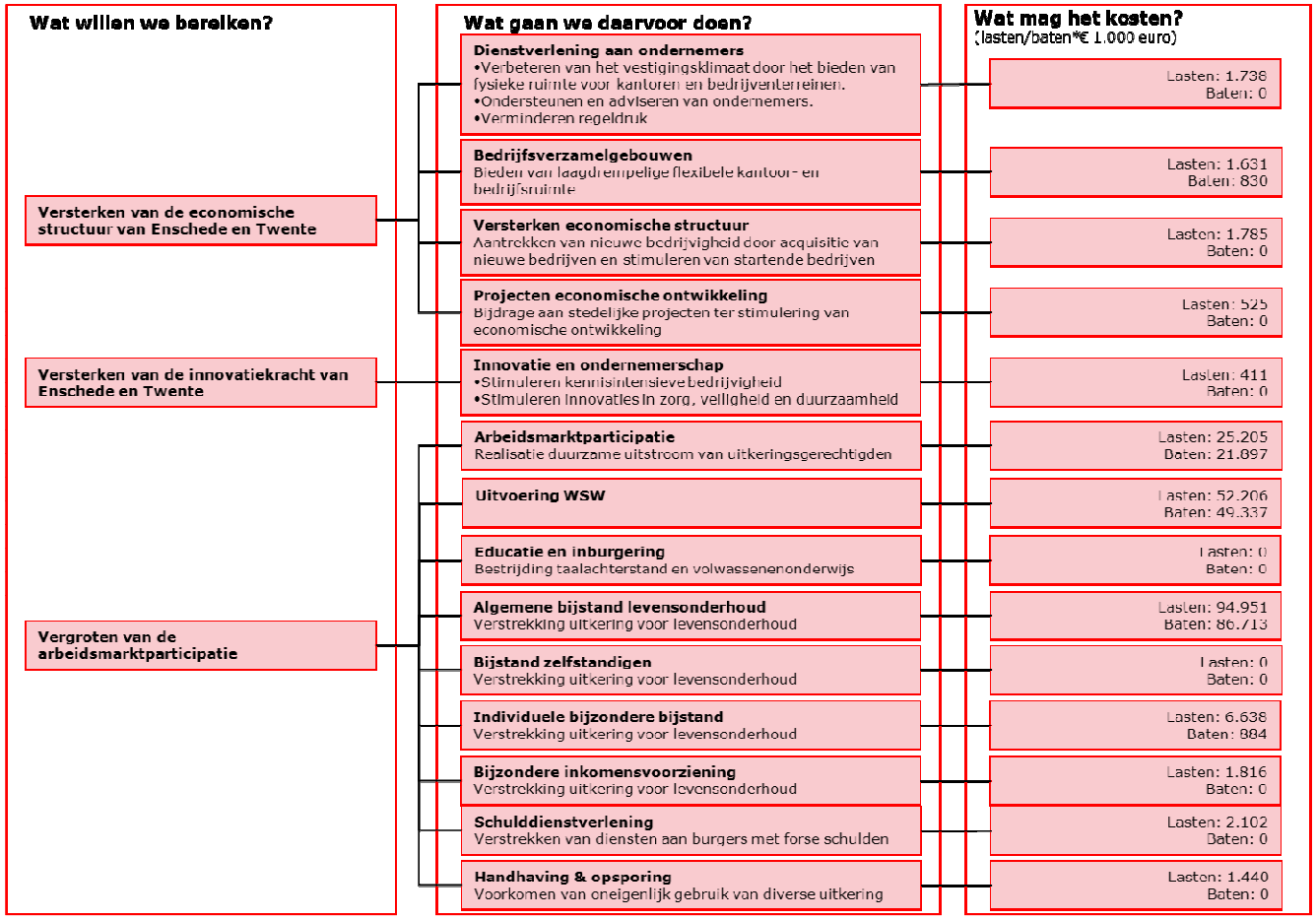

Hoofddoel:
Een sociaal en economisch sterk Enschede

Samenvatting:
In 2013 zetten we verdere stappen in het realiseren van onze ambities. De Economische Visie is volop in uitvoering en vertaald naar de Programmabegroting 2013. Samen met werkgevers realiseren we de doelen uit de EAA (Enschedese arbeidsmarkt aanpak). De succesvolle aanpak van PS: Doen wordt breder in de stad uitgevoerd. Ook gaan we door met de voorbereiding op de invoering van de Participatiewet. Hiervoor is de eind 2012 uitgevoerde reorganisatie van Economie & Werk een belangrijke basis. De gevolgen van het Sociaal Akkoord zijn hier nog niet in meegenomen en zijn nog onderwerp van overleg. Enschede is hier nauw bij betrokken.

Financieel zijn de vooruitzichten voor 2013 en de jaren daarna zorgwekkend te noemen. We blijven de gevolgen van de crisis binnen het programma goed voelen. De omzet bij de Sociale Werkvoorziening blijft achter op de prognoses. De instroom in de WWB is sinds 1 januari met 2,2% toegenomen, als deze trend zich doorzet gaan we dit jaar door de grens van 6.000 WWB-uitkeringen heen. Deze stijging legt een zware druk op onze budgetten en de uitvoeringsorganisatie.

Voor 2013 verwachten we een nadelig financieel resultaat van 1,4 miljoen euro. De benodigde middelen voor het bereiken van onze ambities en de beschikbare budgetten groeien uit elkaar. Een aanzienlijk aandeel van dit tekort heeft betrekking op ontoereikende dekking voor de uitvoeringsorganisatie. Incidentele dekkingsbronnen zoals subsidies, projecten en overige incidentele meevallers zijn niet beschikbaar. Het Participatiebudget biedt steeds minder ruimte.

3.1 Voortgang (politieke) speerpunten en bestuurlijke projecten

Doelstelling A: **Versterken van de economische structuur van Enschede en Twente**	**Voort-gang**
Optimaal internationaal ondernemersklimaat	
1. Verzorgen optimaal aanbod werklocaties (in de regio): ▪ Implementatie van de Stedelijke Koers door onder meer een (vervroegde) evaluatie van de Bedrijventerreinenvisie Netwerkstad, optimaliseren van het aanbod bedrijventerreinen en het uitvoeren van de leegstandsaanpak kantoren. Uitvoeren Duurzaamheidbeleid. ▪ Opdrachtgever van de projecten: Usseler Es, Kennispark, Herstructurering Havengebied en Luchthaven.	●
2. Top dienstverlening aan ondernemers (onderscheidend) ▪ Versterken van integrale dienstverlening aan ondernemers. ▪ Implementatie Digitale Ondernemingsdossier: in 2013 wordt een pilot uitgevoerd onder horecabedrijven. ▪ Mobiliseren bedrijfsleven m.b.t. duurzaamheid (zie onderdeel Duurzaamheid verderop in het programma).	●
3. Internationalisering ▪ Uitvoeren Actieplan Internationaal; ▪ Vergroten economische binding met onze internationale samenwerkingsverbanden (MONT, Palo Alto en Dalian). ▪ Uitvoeren project Zakendoen in Duitsland (onderdeel MKB convenant). ▪ Versterken internationale profilering in samenwerking met Netwerkstad en Regio.	●
4. Versterken internationale profilering ▪ Operationele acquisitie teams voor de volgende sectoren: logistiek, hightech systemen & materialen en toerisme (Economische Motor Twente).	●
5. Versterken ondernemerschap (MKB) ▪ Uitvoeren convenant MKB Enschede en TKT.	●

Doelstelling A: Versterken van de economische structuur van Enschede en Twente	Voort-gang
▪ Verbeteren toegankelijkheid inkoop en aanbestedingen voor MKB. ▪ Verbinden MKB aan Innovatiefonds/kennispark.	
Talentontwikkeling beroepsbevolking	
6. Beroepsoriëntatie naar kansrijke sectoren ▪ Bevorderen van instroom van studenten in de sectoren Techniek en Zorg; ▪ Bevorderen status Vakmanschap; ▪ Bevorderen Onderwijs voor een Nieuwe Tijd (O4NT); ▪ Bevorderen (jong) ondernemerschap.	●
Bereikbare stad	
7. Inzetten op realisatie trajecten: ▪ Start MER-procedure Noordelijke Ontsluiting Enschede Kennispark (NOEK); ▪ Realisatie tweede deel Auke Vleerstraat ▪ Implementatie parkeervisie ▪ Aansluiting bedrijventerreinen op breedband	●
Centrumfunctie Enschede	
8. Integrale aanpak centrumprojecten ▪ Ondersteunen ondernemers: Het Nieuwe Winkelen, Acquisitie nieuwe winkels/ horeca, gebruik Sociale media, gevelverbetering in combinatie met energiebesparing, hulp bij vergunningaanvragen. ▪ Uitvoeren Actieprogramma Binnenstad: Stimuleren gevelverbetering, wonen boven winkels, sfeerverbetering straten, toevoegen mix van kleine winkeltjes, bijdragen aan citypromotie, leegstand aanpakken. ▪ Versterken binnenstad: in gebied rond de binnenstad toevoegen van voorzieningen die in combinatie met de dynamiek van de binnenstad, de centrumfunctie verbeteren. O.a. door toevoegen grootstedelijk wonen, talentontwikkeling, sport en cultuur (Spoorzone), zorg en technologie, innovatie en onderwijs (Stadsweide).	●
Regionale samenwerking	
9. In 2013 starten we de uitvoering van Economische Motor Twente met onder meer: ▪ Gezamenlijke acquisitie van bedrijven binnen logistiek en High Tech Systems en Materials (HTSM). ▪ Onderwijs en ondernemers gaan gezamenlijk lespakketten ontwikkelen. ▪ Het Kennispark gaat het Twentse MKB uitdagen om meer gebruik te maken van kennis en faciliteiten. Start uitvoering Economische Motor Twente	●

Doelstelling B: Versterken van de innovatiekracht van Enschede en Twente	Voort-gang
Innovatie in sterke sectoren	
1. Inspirerend vestigingsklimaat: ▪ Realiseren Kennispark, Luchthaven, Roombeek en Stadsweide	●
2. Gemeente als launching customer: ▪ Stimuleren van innovatiegericht inkopen. Inrichten van proeftuinen op vraagstukken van zorg, duurzaamheid en veiligheid (onderdeel van actieprogramma innovatie)	●
3. Business development: ▪ Bijdragen aan realisatie Kennispark nieuwe stijl (Kennispark en Innovatieplatform). Uitvoeren van het actieprogramma innovatie (Zinnergy) inclusief het innovatiefonds.	●
4. PR/marketing en acquisitie: ▪ Vanuit innovatie/HTSM profiel Lobby op (Europese) subsidies.	●

Doelstelling C: Vergroten van de arbeidsmarktparticipatie	Voort-gang

Doelstelling C: Vergroten van de arbeidsmarktparticipatie	Voort-gang
Realisatie van duurzame uitstroom van uitkeringsgerechtigden **Uitvoeringsprogramma Enschedese Arbeidsmarktaanpak 2013**	
1. Het uitvoeringsprogramma Enschedese arbeidsmarktaanpak 2013 richt zich op de realisatie van de strategische doelen: werken, leren en meedoen. De 'Werkgever op kop' vormt hierbij het centrale uitgangspunt, waarbij de werkgever een lagere bijdrage aan loonkosten betaalt naarmate de afstand tot de arbeidsmarkt groter is. 2. Voor 2013 hebben we op de strategische doelen de volgende ambities geformuleerd: ▪ Werken: directe plaatsing bij werkgevers gericht op regulier werk 375 personen* ▪ Leren: leer-werkarrangementen BBL/Bol en vakscholing 400 personen* ▪ Meedoen: activering o.a. door plaatsing bij werkgever via klimopbanen 1.380 personen* ▪ Aantallen zijn inclusief jongeren (in totaal 750), PS: Doen! (zie MIO's) en loondispensatie. 3. Speciale aandacht voor jongeren.	● ● ● ● ● ●
Verstrekking uitkering voor levensonderhoud **Armoedebeleid**	
4. Eind 2011 heeft de Raad de Beleidsnotitie: "Vertrouwen op solidariteit" voor de periode 2012-2014 vastgesteld. De volgende 5 pijlers vormen de stevige basis van ons armoedebeleid, per pijler zijn de ambities voor 2013: ▪ Pijler 1: armoedebestrijding is niet het monopolie van de gemeente: Voedselbank: gemiddeld 400 voedselpakketten per week Stichting Leergeld: aan 2.500 kinderen verstrekkingen. Stichting Present: 60 huishoudens helpen. Fonds Bijzondere Noden: 250 burgers verstrekkingen. ▪ Pijler 2: individueel maatwerk bij tijdelijke inkomensondersteuning door uitvoering van de Bijzondere Bijstand (open einde regeling). ▪ Pijler 3: voorkom de armoedeval en werken moet lonen; Arbeidsbonus: 100 personen ▪ Pijler 4: een individuele aanpak staat centraal. Geen doelgroepenbeleid en Langdurigheidtoeslag: 2.500 personen ▪ Pijler 5: een brede toegankelijkheid tot de schulddienstverlening met een beroep op de eigenverantwoordelijkheid van de burger (uitvoering door Stadsbank Oost-Nederland). Budget Beheer Rekeningen (BBR): 1.900 personen. Schuldregelingen: 300 personen. 5. Convenant Menzis Uitvoering geven aan de drie projecten waarbij E&W betrokken is binnen het convenant met zorgverzekeraar Menzis: het tegengaan van wanbetalingen om zo financiële problemen bij onze inwoners te voorkomen of te verhelpen met behulp van o.a. de Stadsbank. Door leefstijlinterventies proberen te komen tot een gezondere leefwijze en daardoor ook tot een lagere zorgconsumptie. Verbeteren van het collectieve contract met Menzis voor minima. Het gaat bij alle projecten om een meerjarige uitvoering.	 ● ● ● ● ● ●
WSW	
6. De uitvoering van de WSW vindt in 2013 voor begeleid werken en detacheringen plaats vanuit Werkpakt. Voor detacheringen geldt dat de inzet is om enerzijds de begeleiding van de gedetacheerden door de werkgevers te laten plaatsvinden en anderzijds de SW medewerkers in het kader van begeleid werken in dienst te laten treden bij de werkgevers. De groep mensen die niet via deze bovenstaande vormen aan het werk kunnen bij werkgevers zijn aan het werk in het Beschut Bedrijf. Het gaat bij begeleid werken en	▼

Doelstelling C: Vergroten van de arbeidsmarktparticipatie	Voort-gang
detacheren om ruim 1.000 mensen. Het aanbieden van een beschutte werkomgeving voor een groep van ongeveer 500 mensen. Nieuwe instroom is beperkt tot mensen die in het kader van Begeleid Werken een baan aanvaarden.	

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
WSW
Gegeven de economische omstandigheden is de doelstelling om SW medewerkers in het kader van begeleid werken in dienst te laten treden bij de werkgevers niet reëel gebleken.

Bestuurlijke projecten	Voort-gang
Usseler Es	●
Havengebied	●
Luchthaven	●
Kennispark	●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Duurzaamheid	Voort-gang
De speerpunten zijn: 1. Uitvoeren haalbaarheidsonderzoek Zonnepark op braakliggende terreinen. 2. Het afronden van het in 2012 gestarte project Energiescan voor MKB bedrijven, waarbij de Enschedese MKB bedrijven geïnformeerd worden over de mogelijkheden van energiebesparing binnen hun bedrijf en ondersteund worden bij het daadwerkelijk uitvoeren van energiebesparende maatregelen. Ook wordt gekeken naar collectieve mogelijkheden van besparing c.q. energieopwekking van clusters van bedrijven. Hierbij wordt aangesloten bij de provinciale regeling “nieuwe energie in bedrijf”, waar MKB bedrijven aanspraak op kunnen maken. 3. Opzetten MVO-convenant/Green Deal om het bedrijfsleven bij de duurzaamheidambities van onze stad te betrekken. 4. Duurzaamheid op bedrijventerreinen door individuele of collectieve duurzaamheidmaatregelen te formuleren en uit te voeren.	● ● ■ ■

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Duurzaamheid
Punten 3 en 4 lopen achter op planning omdat de hiervoor benodigde middelen (financieel en personeel) nog gevonden moeten worden.

Maatschappelijke Investeringsopgaven (MIO’s)	Voort-gang
1. PS Doen!	●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

3.2 Stand van zaken moties, amendementen, toezeggingen

3.2.1 Amendement B. Bijzondere bijstand

Op 12 maart 2013 heeft de raad een brief ontvangen waarin de stand van zaken van de uitvoering is weergegeven. Daarin stelt het college voor om de discussie over een vrijval van 300.000 euro uit het budget bijzondere bijstand – en de inzet van ons aandeel van de 100 miljoen euro die landelijk voor de intensivering van het armoedebeleid beschikbaar komt – te voeren bij de Programmabegroting 2014-2017. Amendement is hiermee afgedaan.

3.2.2 Amendement G. Jongerenwerkloosheid en participatie

Het amendement is verwerkt. De raad heeft de notitie Jeugdwerkloosheid ontvangen en deze is op 25 februari besproken (stuknr. 16429).

3.2.3 Motie 12. Vroegsignalering huurschulden

Momenteel wordt het overleg met de corporaties afgerond. Naar verwachting wordt de raad in juni geïnformeerd over de aanpak.

3.2.4 Motie 26. Kledingbank

Voor de Stichting Kledingbank Enschede is huisvesting gevonden aan de Kuipersdijk in Enschede. Hierover is de raad per brief geïnformeerd (stuknr. 16612). Tevens is – in lijn met de wens die geuit is in de motie – een bedrag van 20.000 euro beschikbaar binnen het budget bijzondere bijstand dat ten behoeve van de Kledingbank beschikbaar kan worden gesteld, zie hiervoor het beslispunt in paragraaf 2.4 van deze Concernrapportage. Motie is hiermee afgedaan.

3.2.5 Toezegging 4. Bijzondere bijstand

Deze toezegging is uitgevoerd en opgenomen in de brief over maatwerk Bijzondere Bijstand Zie amendement B. Deze toezegging gaat over een regeling voor ziektekosten voor Bijstandsgerechtigden.

3.2.6 Toezegging 5. Jeugdwerkloosheid

De raad heeft de notitie Jeugdwerkloosheid ontvangen en deze is op 25 februari besproken. (stuknr. 16429). Zie ook amendement G. De toezegging is hiermee afgedaan.

3.2.7 Toezegging 10. Innovatiefonds

Medio 2013 wordt voorzien in een evaluatie van en wordt de Raad geïnformeerd.

3.2.8 Toezegging 11. Effect van de bijzondere bijstand

De raad ontvangt voor de zomer een brief met daarin informatie over de stand van zaken van de uitvoering van de Bijzondere Bijstand.

3.2.9 Toezegging 12. Aanpak werkloosheid Graftschaft Bentheim (conferentie)

De raad wordt is per brief geïnformeerd over de uitkomsten. De toezegging is hiermee afgedaan.

3.2.10 Toezegging 13. Webshop voor mensen met een uitkering

De raad is/wordt in juni middels een brief geïnformeerd over het onderzoek.

3.3 Stoplichtenoverzicht producten

Doelstelling A: Versterken van de economische structuur van Enschede en Twente	Financiële resultaten (prognose 31/12)	Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)
Dienstverlening aan ondernemers	▼	-400
Bedrijfsverzamelgebouwen	●	
Versterken economische structuur	▼	-100
Projecten economische ontwikkeling	●	0
Totaal afwijking		**-500**

Doelstelling B: Versterken van de innovatiekracht van Enschede en Twente	Financiële resultaten (prognose 31/12)	Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)
Innovatie en ondernemerschap	●	
Totaal afwijking		**0**

Doelstelling C: Vergroten van de arbeidsmarktparticipatie	Financiële resultaten (prognose 31/12)	Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)
Arbeidsmarktparticipatie	●	
Uitvoering WSW	▼	-1.392
Alg bijstand levensonderhoud	■	200
Individuele bijzondere bijstand	★	600
Bijzondere inkomensvoorziening	▼	-300
Schulddienstverlening	●	
Handhaving & Opsporing	●	
Totaal afwijking		**-892**

▼ = tegenvaller; ■ = risico; ● = conform begroting; ★ = meevaller; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:

Dienstverlening aan ondernemers

Het tekort van 400.000 euro op dit product wordt veroorzaakt door ongedekte apparaatskosten. Dit wordt veroorzaakt door het wegvallen van dekking op projecten en de afloop van tijdelijke geldstromen.

Beslispunt 1: wij stellen voor

Het verwachte nadeel van 400.000 euro binnen het product Dienstverlening aan ondernemers zoveel mogelijk te beperken en het resterende tekort te betrekken bij de Gemeenterekening 2013.

Bedrijfsverzamelgebouwen

De bezetting van de Spinnerij in het eerste kwartaal van 2013 is 75%, de financiële bezetting is 51%. In het eerste kwartaal zijn een aantal huurders vertrokken, in april komen een aantal nieuwe huurders naar de Spinnerij.

Versterken economische structuur

Na de twee verwoestende branden op het meubelplein Schuttersveld wil het college samen met de ondernemers zo snel mogelijk een toekomstvisie opstellen voor dit gebied. Vanuit de Gemeente Enschede willen we hier een bijdrage leveren in de vorm van personele

ondersteuning en inhoudelijke expertise. Hiervoor is echter geen dekking beschikbaar binnen het programma. De kosten voor het opstellen van deze visie bedragen naar schatting 100.000 euro. We zijn momenteel nog op zoek naar mogelijke dekkingsbronnen voor deze kosten.
In de Detailhandelstructuurvisie is ook toegezegd een nadere visie te ontwikkelen voor de detailhandel op het Meubelplein, dit aspect wordt integraal meegenomen in de bredere visie.

Beslispunt 2: wij stellen voor
om de uitgaven (100.000 euro) benodigd voor het ontwikkelen van een toekomstvisie voor Schuttersveld zoveel mogelijk te voorzien van dekking binnen het programma en een eventueel resterend tekort te betrekken bij de Gemeenterekening 2013.

Projecten Economische Ontwikkeling
De gemeenteraad heeft besloten een bijdrage te leveren van 1,25 miljoen euro aan de participatiemaatschappij Oost Nederland NV (PPM Oost) ten behoeve van economische structuurversterking en werkgelegenheidsontwikkeling met betrekking tot de Luchthaven Twente. Naast de gemeente dragen rijk, provincie en private partijen ook bij. Een bedrag van 354.000 euro komt ten laste van dit product. Dit vraagt een nadere prioritering op de inzet van personele en materiële kosten op diverse projecten. Als gevolg van deze bijsturing blijven we binnen de financiële kaders van dit product.

Beslispunt 3:
vervallen.

Uitvoering WSW
Binnen dit product verwachten we een nadeel van 1,4 miljoen euro dat als volgt is opgebouwd:

1.	Tegenvallende omzet	630.000 Nadeel
2.	Verhoogde pensioenpremie WSW	467.000 Nadeel structureel
3.	Leegstand pand Kuipersdijk	195.000 Nadeel
4.	Frictiekosten ontvlechting DCW	100.000 Nadeel

1. Tegenvallende omzet
De gerealiseerde omzet (Netto Toegevoegde Waarde – NTW) blijft achter op de prognoses. Door de huidige marktomstandigheden staan opdrachten en tarieven nog altijd onder druk.

2. Verhoogde pensioenpremie
Pensioenfonds PWRI (Pensioenfonds voor de WSW en WIW) heeft de pensioenpremie moeten verhogen om zo de kostendekkendheid te kunnen blijven handhaven. We gaan er van uit dat deze premiestijging structureel van aard is.

3. Leegstand Kuipersdijk
Met de afbouw van de DCW in 2012 is het pand aan de Weth. Beversstraat afgestoten en de nieuwe organisatie ondergebracht in het pand aan de Kuipersdijk. Met de verdere integratie in de gemeentelijke organisatie en reductie van personeel is ook dit pand te ruim bemeten. In de begroting zijn we uitgegaan van een bezetting van de ontstane leegstaande kantoorruimtes waar in totaal 80 werkplekken gecreëerd kunnen worden.

4. Frictiekosten ontvlechting DCW
Zoals in de Gemeenterekening 2012 aangegeven, hebben een aantal frictiekosten als gevolg van de ontvlechting van de DCW in 2012 een doorwerking naar 2013. Het betreft een aantal kostenposten waaronder verzekeringen, BHV. In 2013 wordt getracht deze posten onder te brengen in de ‘reguliere’ gemeentelijke budgetten.

Beslispunt 4: wij stellen voor
Het tekort op het product uitvoering WSW van 1,4 miljoen euro zoveel mogelijk te beperken en het resterende tekort te betrekken bij de Gemeenterekening 2013.

Stichting SPVGE
De Stichting Personeelsvoorziening Gemeente Enschede (SPVGE) wordt in 2013 geliquideerd. Deze stichting had tot doel het bevorderen van de werkgelegenheid en de kansen op de arbeidsmarkt door het opzetten en uitvoeren van de werkgelegenheidsprojecten en het tewerkstellen van werklozen en arbeidsongeschikten. Per saldo zal een bedrag van 1.016.000 euro ter beschikking worden gesteld aan de Gemeente Enschede. Conform het raadbesluit van 15 april 2013 (stuknr. 16548) wordt hiervan een bedrag van 120.000 euro ingezet voor de Herinrichting van het Dorpshart van Boekelo. Wij reserveren het resterende bedrag van 896.000 euro voor een bijdrage aan de PPM Oost ten behoeve van economische structuurversterking en werkgelegenheidsontwikkeling met betrekking tot de Luchthaven Twente. Besluitvorming hierover heeft plaats gevonden via een separaat Raadsvoorstel.

SDWE
Op 4 april 2013 heeft de Kantonrechter te Enschede geoordeeld dat ten aanzien van medewerkers met een arbeidsovereenkomst met de SDWE en gedetacheerd zijn bij de Gemeente Enschede, niet de SDWE maar de Gemeente Enschede dient te worden aangemerkt als werkgever. Het betreft 23 medewerkers die als gevolg van deze uitspraak een ambtelijke aanstelling gaan ontvangen.

In de Gemeenterekening 2013 is een bedrag van 350.000 euro toegevoegd aan de Voorziening SDWE voor de salariskosten van een deel van deze groep tot en met maart 2013. Een ander deel van de groep is op inhuurbasis aan het werk voor de Gemeente Enschede. Voor 2013 zijn de financiële gevolgen van de uitspraak 400.000 euro. . Tot en met 2014 kan de inzet op het Arbeidsmarktoffensief mogelijk soelaas bieden. De financiële gevolgen na 2014 hangen af van in hoeverre de medewerkers kunnen worden geplaatst op reguliere formatie binnen de gemeente. Indien dit niet geheel mogelijk is, zal een structureel knelpunt ontstaan dat wordt meegenomen in het traject Veranderen en Bezuinigingen.

Algemene Bijstand Levensonderhoud
We constateren momenteel een forse toename in het aantal aanvragen voor een WWB-uitkering. Ook het aantal toekenningen stijgt nog altijd, in de eerste drie maanden van 2013 van 5.575 in december 2012 naar 5.696 in maart 2013 – een stijging van 2,2%. Wanneer we deze trend doortrekken naar het eind van het jaar dan zal het aantal WWB-uitkeringen boven de 6.000 uitkomen.

Stijging aantal WWB-aanvragen en -uitkeringen
Deze stijging in het aantal aanvragen en toekenningen legt een steeds hogere druk op de uitvoeringsorganisatie. Gelet op het feit dat de wettelijke behandeltermijn van 8 weken onder druk staat, zien we ons genoodzaakt om extra capaciteit in te zetten op de betreffende afdelingen door de flexibele schil langer aan te houden. Bestaande taakstellingen worden hierdoor niet gerealiseerd binnen de termijn die we hiervoor hadden gepland. Dit veroorzaakt een tekort van 250.000 euro omdat er geen dekking is voor deze personeelskosten. Naast dit tekort is binnen dit product sprake van werkelijke personeelslasten die 550.000 euro hoger zijn dan waarvoor we als programma eerder gecompenseerd zijn.

MAU
Voor de jaren 2009 – 2012 heeft de Gemeente Enschede een Meerjarige Aanvullende Uitkering (MAU) ontvangen voor de tekorten op de bijstandsuitgaven. Inmiddels is voor de jaren 2013 – 2015 een verkorte aanvraag ingediend bij het Ministerie van SZW. Toekenning van een MAU-uitkering voor deze jaren is geen vanzelfsprekendheid en daarmee een risico. Indien we geen MAU ontvangen worden we in 2013 en de jaren daarna geconfronteerd met een tekort van ruim 9 miljoen euro. We gaan uit van een toekenning van de MAU, bij gelijkblijvend eigen risico van 2,5% levert dit een voordeel op van 1.000.000 euro.

Beslispunt 5: wij stellen voor
Het verwachte voordeel van 200.000 euro binnen het product Algemene bijstand levensonderhoud betrekken bij de Gemeenterekening 2013.

Individuele Bijzondere Bijstand & Bijzondere Inkomensvoorziening
We zien een stijging in het beroep op bijzondere bijstand ten opzichte van vorig jaar maar het blijft binnen de begroting.
Het college heeft besloten de kosten voor de aanvullende verzekering die de Gemeente Enschede beschikbaar stelt aan minima (het Garantverzorgdpakket van Menzis) voor 2013 volledig te vergoeden. De kosten waren initieel geraamd op 180.000 euro, op basis van de eerste drie maanden van dit jaar zien we een aanzienlijk hogere deelname en daarmee verwachten we in 2013 uit te komen op 280.000 euro. Dit past binnen de financiële kaders van deze producten. Het contract met Menzis betekent een lager beroep op de medische voorzieningen in de bijzondere bijstand. Dit zien we ook terug in de verdere terugloop in het beroep op deze posten.
Vandaar dat besloten is de extra kosten voor het contract met Menzis te dekken uit het budget van de Bijzondere Bijstand. Omdat het contract met Menzis valt onder het product Bijzondere Inkomensvoorziening betekent dit een overheveling van 280.000 euro naar dit product.

Conform de motie de uw raad bij de behandeling van de Programmabegroting 2013-2016 heeft ingediend stellen wij u voor 20.000 euro voor huisvesting van de Kledingbank beschikbaar te stellen. Dit budget kan beschikbaar komen door een overheveling te doen vanuit het budget Individuele Bijzonder Bijstand naar het product Bijzondere inkomensvoorziening.

Beslispunt 6: wij stellen voor
Een bedrag van 300.000 euro over te hevelen van het product Individuele Bijzondere Bijstand naar het product Bijzondere Inkomensvoorziening ter dekking van de hogere kosten voor het contract met Menzis (280.000 euro) en de Kledingbank (20.000 euro); en het resterende voordeel van 300.000 euro binnen het product Individuele Bijzondere Bijstand te betrekken bij de gemeenterekening 2013.

Gelet op de nauwe samenhang tussen de producten Individuele Bijzondere Bijstand en Bijzondere Inkomensvoorziening zijn wij voornemens u bij de Programmabegroting 2014-2017 voor te stellen deze twee producten samen te voegen.

4 Opgroeien en Ontwikkelen

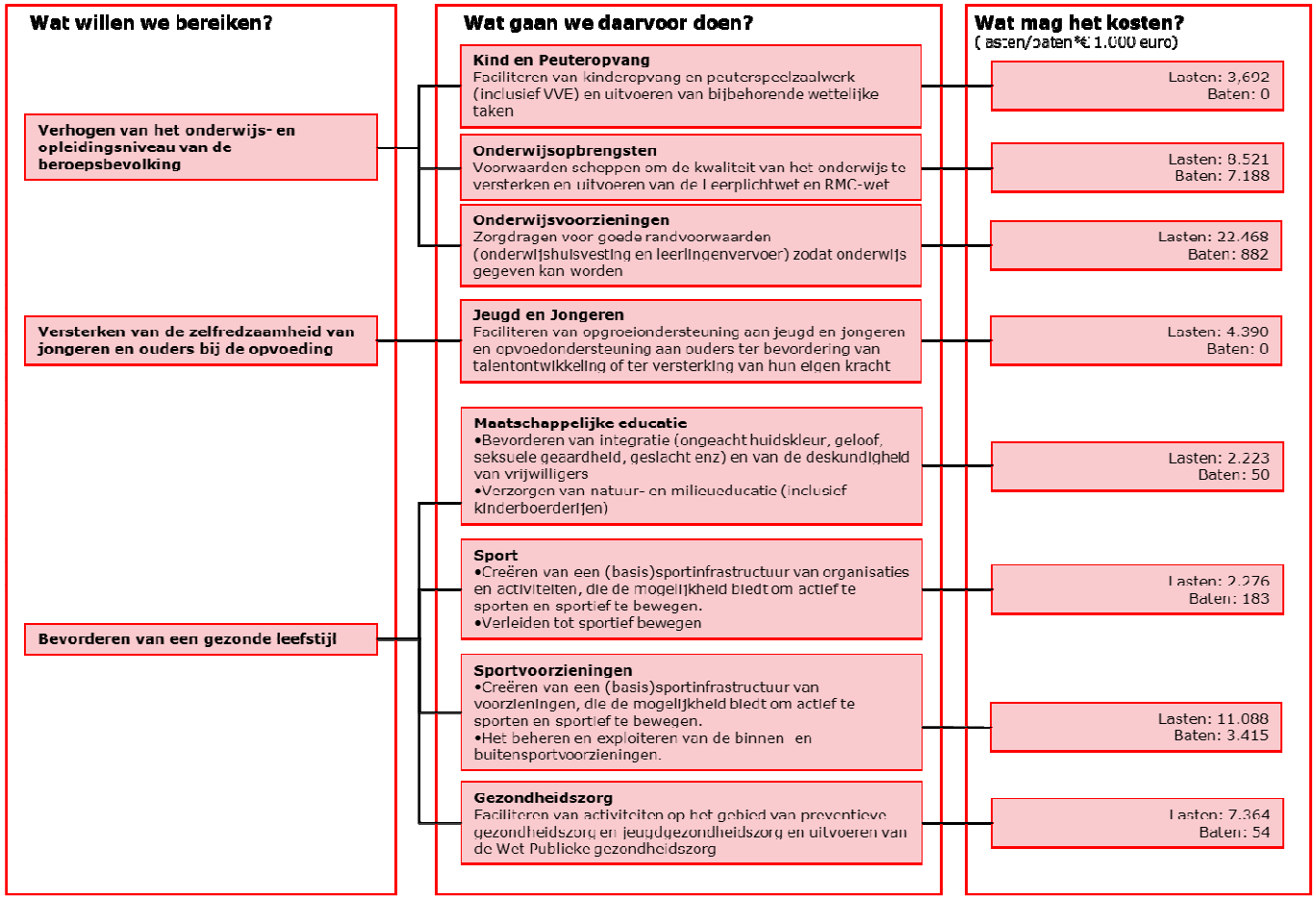

Hoofddoel:
Elke Enschedeër is in staat om met zo min mogelijk ondersteuning en zorg zo zelfstandig mogelijk een plek op de arbeidsmarkt te verwerven en daarmee in een eigen inkomen te voorzien.

Samenvatting:
Het algemene beeld voor het programma Opgroeien en Ontwikkelen is dat we op koers liggen met de politieke speerpunten en het bestuurlijke project MIO Vitale sportverenigingen.

Binnen het programma O&O wordt voor 2013 een financieel tekort van 650.000 euro verwacht binnen het product Sportvoorzieningen. Hiervan wordt getracht 340.000 binnen het programma op te lossen. Resteert een verwacht netto tekort van 310.000 euro.

4.1 Voortgang (politieke) speerpunten en bestuurlijke projecten

Doelstelling A: **Verhogen van het onderwijs- en opleidingsniveau van de beroepsbevolking**	**Voort-gang**
Voorschoolse voorzieningen, onderwijs en talentontwikkeling, aansluiting arbeidsmarkt	
1. Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt: scholen, bedrijfsleven en leerlingen bij elkaar brengen met als doel leerlingen te interesseren voor de kansrijke sectoren op de arbeidsmarkt. Samen met partners concrete activiteiten initiëren om ondernemerscompetenties te versterken bij kinderen en jongeren	●
2. Kindcentra 0-13: eerste jaar van invoering van de kindcentra, een samenwerking van voorschoolse voorzieningen en onderwijs, met doorlopende leerlijn voor kinderen van 0-13 jaar.	●
3. VVE: conform de Bestuursafspraken G4-G33 verhogen van de leeropbrengsten door aanstelling van Hbo'ers in de voorschoolse voorzieningen, verdere uitbouw van de doorgaande lijn en activering van ouders. De effecten worden gemonitord. Passend onderwijs: het actief volgen van de schoolbesturen in hun opdracht om gezamenlijk een sluitend aanbod van thuisnabij passend onderwijs te realiseren. In overleg met de samenwerkingsverbanden PO en VO komen tot een goede samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Monitoring van de effecten (leerling-stromen en uitval), rapportage en indien nodig aanspreken van het onderwijs.	●
4. Leerlingenvervoer: om budgettaire en inhoudelijke redenen het herijken van het beleidsmatig kader voor het leerlingenvoer met als doel te komen tot een nieuwe verordening en beleidsregels voor het leerlingenvervoer vanaf schooljaar 2013-2014.	●

Doelstelling B: **Versterken van de zelfredzaamheid van jongeren en ouders bij de opvoeding**	**Voort-gang**
Investeren in jeugd: opvoedondersteuning, preventief jeugdbeleid, opgroeien in een veilige omgeving	
1. CJG/transitie jeugdzorg: het in 2013 e.v. voorbereiden op de nieuwe gemeentelijke inhoudelijke en financiële opgaven voor de jeugdzorg en het daarbij behorend transitieproces. Het huidige CJG, de daarbij behorende inzet en de jeugdgezondheidszorg (JGZ) worden opnieuw bekeken en door ontwikkeld als cruciale onderdelen van het nieuwe stelsel voor Jeugdhulp.	●

Doelstelling C: **Bevorderen van een gezonde leefstijl**	**Voort-gang**
Sportdeelname, gezond en duurzaam leven, respect voor elkaar, vitale sportverenigingen	
1. Sportaccommodaties en zwembaden: ontwikkeling nieuwe visie, rol en exploitatiemodellen, al dan niet in samenhang met andere partijen in de stad.	●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;

● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Geen afwijkingen.

Bestuurlijke project / Maatschappelijke Investeringsopgave (MIO)	Voort-gang
Vitale sportverenigingen (zie hiervoor MIO Vitale sportverenigingen)	●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Geen afwijkingen.

Duurzaamheid	Voort-gang
Klimaatneutrale basisscholen voor 2020 De doelstelling Klimaatneutrale basisscholen voor 2020 staat centraal. Toonaangevende projecten: Proefprojecten verduurzaming basisscholen op natuurlijke momenten 2012-2015	
1. Uitvoering quick-wins op alle basisscholen in 2013	●
2. Bewustwordingscampagne scholieren met als doel bewustwording én plaatsen van Slimme meters als meetinstrument in alle basisschoolgebouwen	●
3. 200 zonnepanelen plaatsen op 2 scholen (voortvloeiend uit de spaarcampagne).	●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Geen afwijkingen.

4.2 Stand van zaken moties, amendementen, toezeggingen

4.2.1 Amendement F. Leerlingenvervoer

Dit amendement is verwerkt in de definitieve programma begroting 2013-2016.

4.2.2 Motie 7. Onderwijsbegeleidingsgelden

Voor schooljaar 2013-2014 en verder vindt regelmatig overleg plaats met de onderwijspartners Primair Onderwijs over de inzet van de gemeentelijke onderwijsbegeleidingsmiddelen. Daarbij is de inzet dat de middelen niet alleen worden ingezet voor deskundigheidsbevordering op het gebied van taal, lezen en rekenen, maar ook worden gebruikt voor deskundigheidsbevordering op gebieden die verband houden met de instroom van nieuwe groepen leerlingen zoals omgaan met gedragsstoornissen (passend onderwijs). De motie wordt ook betrokken bij de invulling van de Programmabegroting 2014-2017 (inclusief Afweging Breder Kader).

4.2.3 Motie 22. Kindcentra

In deze motie is het College van B&W opgedragen de (meer)waarde van kindcentra goed te monitoren, te beginnen met een nulmeting. Voor de start van de kindcentra per 1 augustus 2013 voeren wij een nulmeting uit. In juni 2013 informeren we de raad over de opzet van deze nulmeting. In september 2013 stellen we de raad op de hoogte van de uitkomsten van de nulmeting.

4.3 Stoplichtenoverzicht producten

Doelstelling A: Verhogen van het onderwijs- en opleidingsniveau van de beroepsbevolking	Financiële resultaten (prognose 31/12)	Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)
Kind- en Peuteropvang	●	
Onderwijsopbrengsten	●	
Onderwijsvoorzieningen	■	
Totaal afwijking		**0**

Doelstelling B: Versterken van de zelfredzaamheid van jongeren en ouders bij de opvoeding	Financiële resultaten (prognose 31/12)	Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)
Jeugd & Jongeren	●	
Totaal afwijking		**0**

Doelstelling C: Bevorderen van een gezonde leefstijl	Financiële resultaten (prognose 31/12)	Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)
Maatschappelijke educatie	●	
Sport	●	
Sportvoorzieningen	▼	-310
Gezondheidszorg	●	
Totaal afwijking		**-310**

▼ = tegenvaller; ■ = risico; ● = conform begroting; ★ = meevaller; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Onderwijsvoorzieningen
Leerlingenvervoer
De uitkomsten van de aanbesteding van het leerlingenvervoer zijn op dit moment nog niet bekend. Op deze aanbesteding hebben bijvoorbeeld de gestegen brandstofprijzen, de aangescherpte kwaliteitseisen en hogere personeelskosten in de branche invloed op het uiteindelijke aanbestedingsresultaat. Er is tot nu toe gerekend met het prijspeil van 2012. Daarnaast is er voor het schooljaar 2013-2014 sprake van een overgangsperiode, de besparing komt daarmee ook gefaseerd tot stand.

Mogelijk komen hier voor het schooljaar 2013-2014 hogere kosten uit voort, die op dit moment nog niet in beeld zijn. Daarom willen we bovenstaande punten in de Concernrapportage als risico voor 2013 meenemen.

Onderwijshuisvesting
Voor de Scholingsboulevard Enschede (SBE) heeft de gemeente exploitatielasten voor OZB (212.000 euro) en verzekeringen (38.000 euro) en wil dit in 2013 in de begroting opnemen (totaal 250.000 euro). Conform bestendige gedragslijn wordt dit bedrag nu onttrokken uit de Egalisatiereserve Scholingboulevard.

Beslispunt 7: wij stellen voor
Conform voorgaande jaren en vanuit de geldende techniek het bedrag van 250.000 euro binnen het product Onderwijsvoorzieningen te onttrekken aan de egalisatiereserve Scholingsboulevard en toe te voegen aan het exploitatiebudget ter dekking van de lasten van OZB en verzekeringen.

Sportvoorzieningen
Energie- en huurlasten gemeentelijke accommodaties
De gemeentelijke accommodaties op het gebied van sport en maatschappelijk vastgoed (wijkcentra's) worden geconfronteerd met een zeer sterk stijgend niveau van huur- en energiekosten. De gemeentelijke prijscompensatie is hiervoor niet toereikend.
De hoge huurprijs van het Kompas vergroot deze problematiek.
Duurzaamheid en besparing op energiekosten zijn al vele jaren onderdeel van de exploitatieopdracht van de accommodaties. In samenwerking met het VBE zijn diverse energiebesparende maatregelen getroffen zoals isolatie van gebouwen en gebruik van energiezuinige armaturen en een energiebeheersprogramma (verwarming en licht sluiten aan op het gebruik).
Ook wordt het gebruik van de accommodaties zoveel mogelijk geclusterd, waardoor nog efficiënter wordt omgesprongen met het verwarmen van gebouwen. Door gebruik van bewegingsmelders is het licht alleen nog aan als sprake is van activiteiten in het gebouw.
Deze maatregelen wegen onvoldoende op tegen de (autonome) kostenstijgingen.
Het totale knelpunt bedraagt 310.000 euro (energiekosten 110.000 euro en huurkosten 140.000 euro) voor de sportaccommodaties en 60.000 euro voor de huurprijs van het Kompas.

Lagere huuropbrengsten, hogere brandstofprijzen en onderhoudskosten en inhuur personeel
Zoals in de jaarrekening 2012 is gemeld hebben zich in de exploitatie van deze accommodaties ook andere tegenvallers voorgedaan. Daarbij gaat het om teruglopende huuropbrengsten als gevolg van toenemende leegstand van met name de wijkaccommodaties. Verder stijgen de brandstofprijzen fors en nemen de onderhoudskosten toe. Daarnaast wordt sw-personeel van de DCW ingehuurd om de werkzaamheden uit te voeren. In totaal gaat het om een structureel bedrag van circa 340.000 euro.

Het deel van de 340.000 euro verwacht tekort, zal zoveel als mogelijk worden teruggedrongen of anderszins binnen het programma incidenteel worden opgelost. Resteert een netto te verwachten tekort van 310.000 euro waarvoor binnen het programma geen oplossing voor handen is.

Beslispunt 8: wij stellen voor
Het nadeel van 310.000 euro binnen het product Sportvoorzieningen zoveel mogelijk te beperken en het restant te betrekken bij de gemeenterekening 2013.

De oplossing van het structurele nadeel binnen het product Sportvoorzieningen vanaf 2014 wordt betrokken bij het proces Afweging in Breder Kader.

5 Wijkontwikkeling, Zorg & Welzijn

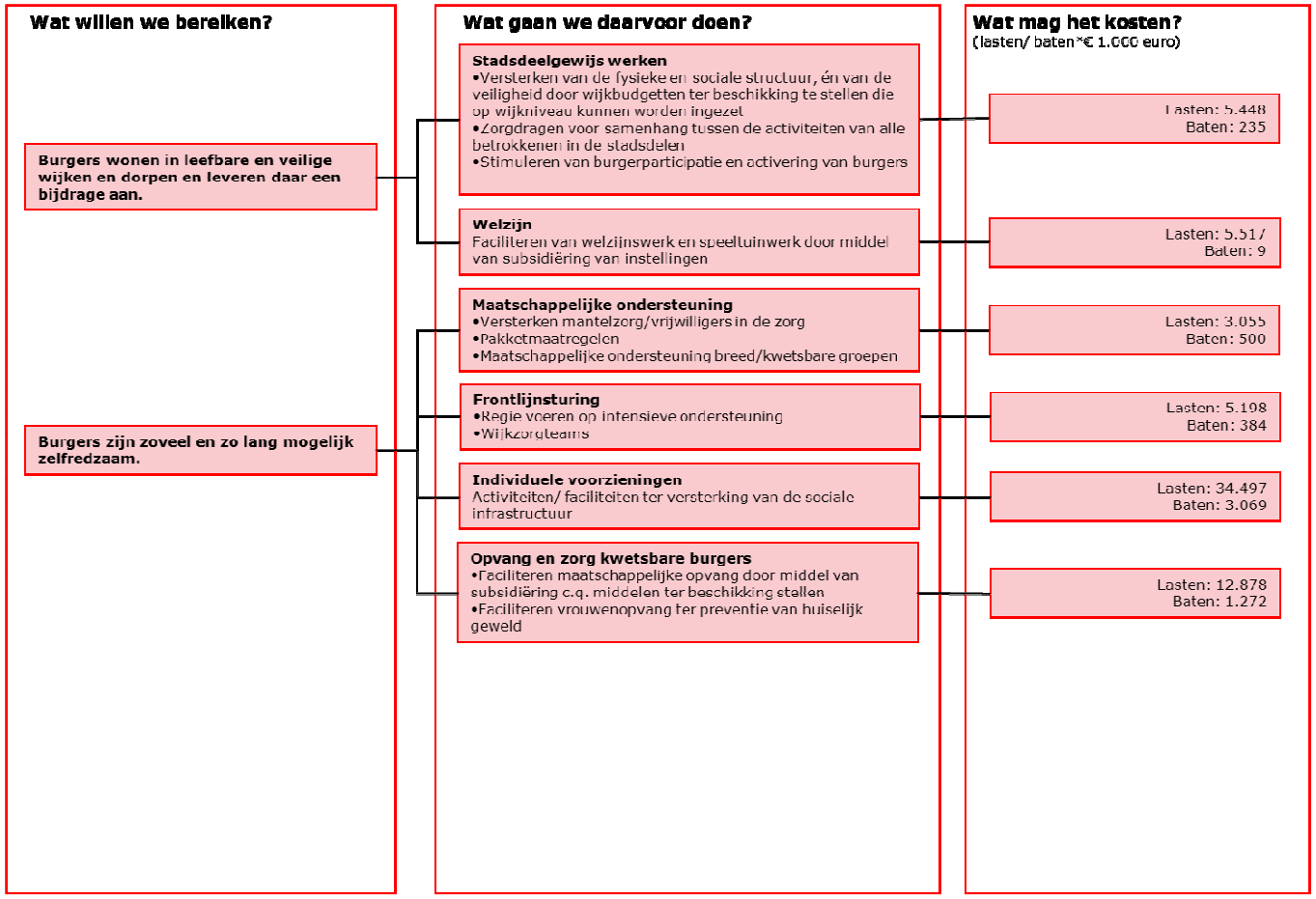

Hoofddoel:
Burgers meer aan zet in hun eigen leefomgeving

Samenvatting:
De uitvoering van het programma Wijkontwikkeling, Zorg en Welzijn ligt op koers. Het jaar 2013 staat in het teken van het verder vormgeven van de decentralisatie van de begeleiding AWBZ en de transitie Jeugdzorg. De verwachte doelmatigheidskortingen van het rijk van 5% respectievelijk 10% zijn in het regeerakkoord Rutte II verhoogd naar 25% (11 miljoen euro) en 15% (4,5 miljoen euro). De overheveling van de rijksmiddelen naar de gemeenten zal gebaseerd worden op een verdeelmodel. Op dit moment wordt de omvang van het budget voor de gemeente Enschede geschat op 33 miljoen euro voor de decentralisatie van de begeleiding AWBZ en 39,6 miljoen euro voor de transitie Jeugdzorg. Dit zijn de eerste indicaties gebaseerd op aannames. De daadwerkelijke budgetten kunnen nog wijzigen. De omvang voor het uitvoeringsbudget is nog niet bekend.

Er wordt een voordelig resultaat verwacht van bijna 1,6 miljoen euro. Hierbij is de structurele bezuiniging op de individuele voorzieningen van 2 miljoen euro volledig gerealiseerd.

5.1 Voortgang (politieke) speerpunten en bestuurlijke projecten

Doelstelling A: **Burgers wonen in leefbare en veilige wijken en dorpen en leveren daar een bijdrage aan**	**Voort-gang**
Bevorderen burgerparticipatie door wijkbudgetten (en stadsdeelbegroting)	
1. Het is de ambitie van het college om de invloed van Enschedeërs op hun leefomgeving te vergroten, en de betrokkenheid van mensen bij hun wijk of dorp te versterken. De wijkbudgetten vormen daarbinnen een belangrijk onderdeel. In 2012 hebben alle wijkorganen een bestedingsplan voor de wijkbudgetten voorgelegd aan de stadsdeelcommissies, en de commissies hebben met de plannen ingestemd. In het najaar van 2012 evalueren we de wijkbudgetten. Vooruitlopend op de evaluatie zien we dat er in verhouding veel initiatieven gelijksoortig zijn aan de initiatieven die onder Buurt in Actie hun waarde hebben bewezen, vooral gericht op sociale cohesie. Kennelijk zijn deze volgens bewoners zeer waardevol. Maar we zien ook een aantal ideeën dat verder gaat en aansluit bij gemeentelijke doelen op bijvoorbeeld het gebied van arbeidsparticipatie en vermindering van de kosten van zorg. Er is veel beweging tot stand gebracht. We verwachten op basis van de eerste indrukken dan ook dat de kansen voor nieuwe allianties, ondernemerschap en op cofinanciering gebaseerde initiatieven langzamerhand meer worden benut. Het is belangrijk daarbij te benadrukken dat de bewoners zeggenschap hebben gekregen over het proces en de besteding van de middelen. De bewoners moeten de ruimte krijgen om dit proces stap voor stap vorm te geven en te groeien. De gemeente is hierin ondersteunend en niet leidend. Om scherper zicht te krijgen op de behoefte van de wijk gaan we wijkanalyses maken. Deze wijkanalyses zijn vervolgens de basis voor het bepalen van doelen en de inzet van middelen op wijk- of stadsdeelniveau. De wijkanalyses kunnen bewoners en wijkorganen helpen om de wijkbudgetten daar in te zetten waar ze in de wijk het hardst nodig zijn. We verwachten dat deze toegenomen bewustwording (bijv. van onderliggende problemen in de wijk) ook zal leiden tot een verdere toename van investeringen in de ‘andere kaders’ of prioriteiten dan sociale cohesie, zoals genoemd in het raadsbesluit van 11 april 2011.	●
Doorontwikkeling stadsdeelgewijs werken	
2. Om met minder geld de ambities voor en met onze stad hoog te houden moeten we volop ruimte geven aan de eigen kracht van de stad. We streven naar een compacte en flexibele organisatie, die vanuit een natuurlijke houding náást partners en bewoners staat. Daarbij is het onze ambitie, bijvoorbeeld op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, om steeds meer wijkgericht,	

Doelstelling A: Burgers wonen in leefbare en veilige wijken en dorpen en leveren daar een bijdrage aan	Voort-gang
nabij bewoners te organiseren. Deze ontwikkelingen vragen om een doorontwikkeling van het stadsdeelgewijs werken. Dit gaan we doen langs 2 sporen. ▪ Ten eerste willen we het perspectief van de wijk en van de bewoners, organisaties en ondernemers daarbinnen meer voorop zetten bij besluitvorming, onder andere door wijkanalyses (problemen, doelen, instrumenten) een prominente rol te geven. ▪ Ten tweede kunnen de afstemmingskosten worden verminderd en kan de slagvaardigheid worden vergroot wanneer het stadsdeelmanagement op bepaalde terreinen meer directe regie krijgt en daarmee ook meer verantwoordelijkheid voor het bereiken van doelen in het gebied (stadsdeel/wijk/buurt). Het gaat daarbij om de 'sleutelfuncties' van stadsdeelmanagement: versterken van participatie en burgerkracht, vergroten van de leefbaarheid en veiligheid.	● ●
Actieve en leefbare wijken	
3. Via parapluconcept van 'Jij maakt de buurt' inzet om bewoners zelf (nog) meer aan zet te krijgen. O.a. via de wijkbeheerplannen en wijkbudgetten krijgt dit ook concreet vorm.	●

Doelstelling B: Burgers zijn zoveel en zo lang mogelijk zelfredzaam	Voort-gang
Terugdringen professionele zorg (zorg op maat, betaalbaar en bereikbaar)	
1. Woon-zorg diensten (wijkdiensten) De uitkomsten van de pilots in Zuid, Noord en West zullen in 2013 input geven voor de besluitvorming over de invulling van contractering huishoudelijke hulp ingaande 2014.	●
2. Vervoer Er wordt in regionaal verband een haalbaarheidsonderzoek ingesteld naar het bundelen van verschillende vervoersstromen (Wmo, AWBZ, leerlingen, wsw). Onderzocht wordt in hoeverre bundeling van vervoersstromen kan leiden tot verbetering van efficiency, en daarmee tot financiële voordelen. Implementatie hiervan zal plaatsvinden in 2013. Het tempo hiervan wordt mede bepaald door de looptijden van de huidige vervoerscontracten.	●
3. Transitie jeugdzorg Alle jeugdzorgtaken worden van Rijk en Provincie in 2015 overgeheveld naar de gemeente. Het betreft provinciale jeugdzorg, gesloten jeugdzorg, jeugdbescherming (voogdij en gezinsvoogdij), jeugdreclassering, jeugdgeestelijke gezondheidszorg (Jeugd-GGZ) en jeugd-licht verstandelijk gehandicapten hulp (jeugd-lvb). De opvolger van de Wet op de Jeugdzorg; de conceptwet 'Jeugdhulp', wordt eind 2012 naar de Tweede Kamer gebracht. In 2013 zal hier nader over besloten worden. Dat kan betekenen dat in 2013 wijzigingen volgen die in het lokale ontwerp opgenomen worden. Met de verantwoordelijkheid krijgt de gemeente ook te maken met een bezuinigingsmaatregel van 10% op de omvang van de jeugdzorg ad 30 miljoen euro. De partners Provincie Overijssel en Menzis nemen actief deel in de projectorganisatie. Enschede ziet dit als kans doordat dit aansluit bij de visie over integrale maatschappelijke ondersteuning. Daarnaast wordt ook al ingezet op versterking van preventieve aanpak en risicogezinnen. In 2013 worden de eerste resultaten van de samenwerking met kernpartners Bureau Jeugdzorg en MEE in de wijkteams geëvalueerd. De Provincie stelt de gemeente, door middelen in de 'Transitieagenda', in staat verder vorm te	● ● ●

Doelstelling B: Burgers zijn zoveel en zo lang mogelijk zelfredzaam	Voort-gang
geven aan de nieuwe jeugdhulpverlening, bijvoorbeeld op het gebied van het versterken van de 1e lijn (gezondheidscentra en jeugdgezondheidszorg). Het regionale overleg 'Transformatie Jeugdzorg Twente', waar Enschede één van de vier coördinatoren is, zal de bovenlokale taken in 2013 nader uitwerken en tot een model komen.	●
Integrale maatschappelijke ondersteuning (zorg op maat, betaalbaar en bereikbaar)	
4. Decentralisatie AWBZ functies extramurale begeleiding en kortdurend verblijf. De gemeente bereidt zich voor op de decentralisatie van de functie extramurale begeleiding, kortdurend verblijf en inloop ggz vanuit de AWBZ naar de Wmo. Na de overheveling van de hulp bij het huishouden in 2007 en de pakketmaatregelen in 2009 en 2010, is het voornemen dat de gemeente ook hiervoor verantwoordelijk wordt. als het gaat om mensen met een matige of zware beperking. Deze decentralisatie is na de val van het kabinet Rutte controversieel verklaard. De algemene verwachting is dat deze weer wordt doorgezet door het nog nieuw te vormen kabinet in het najaar van 2012. Of en welke veranderingen hierbij dan worden ingezet, is nu niet te beoordelen. De gemeente Enschede heeft, net zoals de overige gemeenten in Twente, besloten de voorbereiding van de decentralisatie wel door te zetten, in bijgestelde vorm, zodat er in 2013 geen risico is van een tijdklem in de voorbereiding. De decentralisatie en overheveling van het budget (-5%) biedt de gemeente de mogelijkheid om ook voor mensen met een matige of zware beperking, op basis van maatwerk, algemene, collectieve of individuele voorzieningen in te zetten. Uitgangspunten daarbij zijn: begeleiding / ondersteuning zo dicht mogelijk bij de burger, gebruikmakend van -en waar nodig gericht op versterking en behoud van- eigen kracht, zelfredzaamheid en het sociale netwerk, georganiseerd op lokaal (wijk)niveau en verbonden met andere taken en voorzieningen. De gemeente bereidt zich voor op de decentralisatie door deze burgers en de betrokken zorgaanbieders beter te leren kennen en door de beschikbare en benodigde compensatiemogelijkheden voor deze burgers in beeld te brengen. Hiervoor loopt een traject in samenwerking met de 14 Twentse gemeenten.	●
5. Frontlijnsturing In het najaar van 2010 heeft het College van B&W besloten tot het realiseren van wijkgerichte teams frontlijnsturing samen met partners in de stad. Deze partijen zijn samen een implementatietraject ingegaan. Dit traject heeft geleid tot het starten van vijf teams, één team per stadsdeel, per 1 januari 2012. Het uitgangspunt van 'één huishouden, één plan van aanpak, één regisseur en zoveel als mogelijk één uitvoerder' leidt tot minder tijdsverlies voor overdracht en afstemming, betere analyse en diagnose, vroegtijdiger signaleren, minder zware (duurdere) zorg en diensten, meer participatie en minder escalaties (overlast). Uiteindelijk zijn we als gemeente na de decentralisaties AWBZ en jeugdzorg, naast het zorgkantoor Twente, de grootste financier in het werkveld en zijn bij ons op termijn de grootste 'winsten' te verwachten van de werkwijze van de teams. Deze 'winsten' zijn broodnodig gezien de efficiencykortingen die gepaard gaan met deze decentralisaties. De wijkteams dragen, naast de wijkdiensten, de vitale sportverenigingen, 'Jij maakt de buurt', bij aan het realiseren van die efficiencytaakstellingen - van ongeveer 5 miljoen voor Enschede in 2014 en verder. Met het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst hebben de kernpartners (SMD, Livio, RIBW, MEE Twente en de gemeente) en expertisepartners voor de komende drie jaar de volgende doelen vastgesteld: ▪ het bevorderen van de sociale stijging van de doelgroep en het stimuleren	●

Doelstelling B: Burgers zijn zoveel en zo lang mogelijk zelfredzaam	Voort-gang
van het organiserend vermogen uit de wijken. ▪ het realiseren van een effectieve en efficiënte aanpak met betrekking tot de problematiek van de doelgroep. ▪ innovatie van maatschappelijke ondersteuning die aansluit op de ontwikkelingen op het terrein van de Jeugdzorg, Wet maatschappelijke ondersteuning, Wet werken naar vermogen en de Wet passend onderwijs. 6. Bemoeizorg De inzet van Bemoeizorg heeft haar effect bewezen als het gaat om het leggen van contact met zorgwekkende zorgmijders en hen toe te leiden naar zorg. Daarmee wordt ook een complex van overlast gevende problemen die de leefbaarheid in buurten en wijken direct beïnvloeden tegengegaan. Bij de Programmabegroting 2012 is meegedeeld dat de Rijksmiddelen voor Maatschappelijke Opvang afnemen. Ter compensatie hiervoor is voor 2012 eenmalig een bedrag van 500.000 euro uit het implementatiebudget gehaald om de bemoeizorg in 2012 in stand te houden en ondertussen naar mogelijkheden te zoeken om een structurele oplossing te vinden om de terugval van Rijksmiddelen binnen het product op te lossen. Vanaf 2015 zal hiervoor gezocht worden naar mogelijkheden binnen de dan beschikbare middelen decentralisatie begeleiding AWBZ, dan wel door herschikking van middelen binnen het programma WZW. Voor de jaren 2013 en 2014 worden incidentele middelen hiervoor benut, inclusief die van de lopende begroting.	● ● ●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★= boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Vervoer (doelstelling B.2)
Begin 2013 is besloten om de Mio vervoer in zijn oorspronkelijke doelen te beëindigen. Er is wel besloten om te blijven participeren in het onderzoek dat door de Regio Twente wordt uitgevoerd. De Regio Twente heeft het conceptstuk haalbaarheidsonderzoek klaar. Ter afronding van het onderzoek zullen de resultaten en de mogelijke keuzes voorgelegd worden aan de klankbordgroep ter bespreking. De definitieve notitie zal worden ingebracht bij het regionaal ambtelijk overleg en het bestuurlijk overleg mobiliteit van de regio Twente.

Bestuurlijke projecten	Voort-gang
Wesselerbrink Noord	■
Stroinkslanden	●
Velve Lindenhof	●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★= boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Wesselerbrink Noord
De Samenwerkingsovereenkomst 2006 tussen de Gemeente en Domijn (2008 aangevuld met een addendum) is door het verstrijken van de tijd juridisch en financieel dusdanig complex geworden dat begin 2013 extra ambtelijke inzet is ingezet, hetgeen een negatief effect heeft op het plankostenbudget. Tot en met 2014 is het tekort geraamd op 270.000 euro waarvoor een deel van het herstructureringsbudget (jaarlijks 0,5 miljoen euro tot en met 2014) als dekking wordt aangewend.
De gemeentelijke (regie)betrokkenheid bij dit project is financieel geraamd tot en met 2014. In 2012 heeft Domijn de fasering en planning aangepast. Hierdoor en door de recente ontwikkelingen voor woningcorporaties, waarbij Domijn de ontwikkeling van dure koop wil uitbesteden aan een ontwikkelaar, is de verwachting dat de gemeentelijke betrokkenheid

moet worden verlengd tot en met 2018. Wij gaan ervan uit dat vanaf 2015 gemeentelijke inzet niet meer benodigd is op het gebied van projectcapaciteit.

Stroinkslanden
Het project Stroinkslanden zal, in overleg met de verantwoordelijke projectwethouder, in 2013 niet meer worden gezien als een bestuurlijk project.

Duurzaamheid	Voort-gang
Het programma WZW heeft een belangrijke ondersteunende, regie- en coördinatierol in acties met partners. Dit richt zich naast het stadsdeelgewijs werken en burgerparticipatie ook op het stimuleren van het bewustwordingsproces ten aanzien van CO2 uitstoot.	●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★= boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Geen afwijkingen.

Maatschappelijke Investeringsopgaven (MIO's)	Voort-gang
1. Frontlijnsturing	●
2. Wijkdiensten	●
3. Vervoer	●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★= boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Geen afwijkingen.

5.2 Stand van zaken moties, amendementen, toezeggingen

5.2.1 Amendement E. Preferente positie Alifa

In dit amendement wordt het college opgedragen om een plan op te stellen waarin invulling wordt gegeven aan het zorgvuldig loslaten van de preferente positie van Alifa in 2014. Dit plan zal naar verwachting voor de zomer met de raad worden gedeeld. In 2013 zal al wel de mogelijkheid worden geboden om in co- of onderaannemerschap te werken, waarbij de continuïteit niet in het geding komt.

5.2.2 Motie 2. WMO (early warning system)

In dit amendement wordt gevraagd om college en raad via de reguliere IPC producten op de hoogte gehouden van ontwikkelingen qua verstrekkingen en budgetten. Hier geven we inmiddels uitvoering aan (o.a. via deze Concernrapportage 2013). En we hebben u inmiddels per brief geïnformeerd over de uitkomsten van de eerste maanden van 2013. Daarin is een voordelig resultaat genoemd. Bij significante afwijkingen zal de raad ook separaat, buiten de IPC producten om, geïnformeerd worden.

5.2.3 Motie 4. Aanpak Wesselerbrink

College is opgedragen om samen met partners een actieplan Participatie en Veiligheid op te stellen, waarin de wijkcoaches, wijkdiensten, vitale sportvereniging, Jeugdpolitie, huisartsen, etc. een rol hebben. De raad ontvangt in mei 2013 dit actieplan.

5.2.4 Motie 19. Monitoring gevolgen bezuinigingen door chronisch zieken en gehandicapten

Met deze bezuiniging vervallen de (landelijke) tegemoetkomingsregelingen. Vanwege onvoldoende duidelijkheid in het regeerakkoord is op dit moment nog niet duidelijk wat de mogelijkheden zijn om burgers te compenseren zonder inkomenspolitiek te bedrijven. De gevolgen van het regeerakkoord voor chronisch zieken en gehandicapten en de omvang daarvan zijn daarom op dit moment nog niet aan te geven. De hoofdlijnenbrief van de staatssecretaris van VWS waarin de maatregelen uit het regeerakkoord verder worden uitgewerkt is nog niet verschenen. Dit geldt ook voor de mogelijkheden die gemeenten hebben om deze gevolgen te compenseren zonder inkomenspolitiek te bedrijven. De brief van de staatssecretaris wordt eind april / begin mei verwacht. Als dat het geval is, zal de raad in de tweede helft van mei de in de motie gevraagde informatie ontvangen.

5.2.5 Motie 20. Jonge mantelzorgers

De motie voor ondersteuning jonge mantelzorgers is afgehandeld met een brief aan de Raad op 18 december 2012.

5.2.6 Motie 21. Bereikbaarheid openbare ruimte voor rolstoel- en scootmobielgebruikers (samen met LO)

Deze motie is afgehandeld met een brief aan de Raad op 25 maart.

5.3 Stoplichtenoverzicht producten

Doelstelling A: Leefomgeving/wijkontwikkeling: Burgers wonen in leefbare en veilige wijken en dorpen en leveren daar een bijdrage aan	**Financiële resultaten (prognose 31/12)**	**Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)**
Stadsdeelgewijs werken	●	
Welzijn	●	
Totaal afwijking		**0**

Doelstelling B: Burgers zijn zoveel en zo lang mogelijk zelfredzaam	**Financiële resultaten (prognose 31/12)**	**Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)**
Maatschappelijke ondersteuning	■	0
Frontlijnsturing	●	0
Individuele voorzieningen	★	2.152
Opvang en zorg kwetsbare burgers	■	-575
Totaal afwijking		**1.577**

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★= boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Stadsdeelgewijs werken
Door het aannemen van amendement S bij de Programmabegroting 2013-2016, heeft de Raad besloten om het budget voor verkeersveiligheid niet toe te voegen aan de wijkbudgetten. Hierdoor komt de omvang van het wijkbudget niet op het vastgestelde bedrag van 1,4 miljoen euro.

Beslispunt 9: wij stellen voor
om de lasten van het product stadsdeelgewijs werken in 2013 te verlagen met 50.000 euro, in 2014 met 85.000 euro en vanaf 2014 met 100.000 euro, waarmee het totaalbudget van de wijkbudgetten verlaagd wordt van 1,4 naar 1,3 miljoen euro structureel.

Reserve wijkbudgetten
De reserve wijkbudgetten, gevormd naar aanleiding van het raadsbesluit “Wijkbudgetten” in 2011, wordt gevoed door middelen waarvan besloten is dat deze besteed mogen/moeten worden door bewoners. De besteding van de middelen loopt niet synchroon met een begrotingsjaar. De Raad heeft besloten om eventuele onderuitputtingen te doteren in een reserve. Het restant budget kan dan na het betreffende begrotingsjaar worden besteed (en onttrokken aan de reserve).

Beslispunt 10: wij stellen voor
de niet bestede middelen wijkbudget 2012, ad 1,2 miljoen euro, in 2013 te onttrekken aan de reserve wijkbudgetten en conform bestaande systematiek en techniek toe te voegen aan het product Stadsdeelgewijs werken.

Maatschappelijke ondersteuning
AWBZ compensatiemiddelen (voorheen AWBZ pakketmaatregelen)
In de jaren 2009 en 2010 is een aantal veranderingen doorgevoerd in de AWBZ (schrappen grondslag psychosociaal en wijzigingen in begeleiding). Door deze maatregelen hebben minder mensen toegang tot de AWBZ-zorg. Kosten drukken daarmee minder op de rijksbudgetten en meer op de gemeentelijke budgetten. De gemeente Enschede is hiervoor, net als andere gemeenten, gecompenseerd met een bedrag van 1,3 miljoen euro. Met deze compensatiemiddelen kan de gemeente mensen die dat nodig hebben blijven ondersteunen als de CIZ-indicatie wegvalt c.q. niet meer wordt verstrekt. Dit bedrag is gebaseerd op de uitgaven 2009 en sindsdien niet bijgesteld voor volume- en prijsontwikkeling. Al in 2010 nam de vraag toe. In 2011 hebben we daarop gereageerd door strikte regels op te stellen voor de bepaling van de noodzaak tot ondersteuning. Dit heeft al geleid tot een forse bezuiniging van 1,6 miljoen euro. Daarbij is, zoals in het besluit van 8 maart 2011 verwoord, uitdrukkelijk rekening gehouden met de decentralisatie van de functie begeleiding. Dit betekent dat de ondersteuning wordt voortgezet, anticiperend op de decentralisatie van de functie begeleiding per 2013. De overheveling van de functie begeleiding vindt nu plaats per 2015 als onderdeel van de transitie AWBZ. Tot die tijd zullen we te maken hebben met een voorzienbare stijging van het aantal cliënten (meer uitstroom uit de opvang en minder mensen toegelaten tot de AWBZ).
Uit een door een extern bureau uitgevoerd dossieronderoek blijkt dat de ondersteuning die instellingen bieden noodzakelijk is vooral vanwege de multiproblematiek van cliënten en het bijna volledig ontbreken van enig ondersteunend sociaal netwerk.

<u>Risico</u>
Wij signaleren bij een gelijk blijvend budget en een toegenomen vraag een jaarlijks risico tot 2015 (transitie AWBZ) van circa 400.000 euro. Dit ondanks de strikte toepassing van de in 2011 door het college vastgestelde uitgangspunten. Het strikt naleven van het uitgangspunt dat wij het moeten doen met het budget dat het Rijk beschikbaar stelt, heeft onherroepelijk gevolgen voor de benodigde ondersteuning van hulpbehoevenden en daarmee het kunnen voldoen aan de gemeentelijke zorgplicht. We zien tevens dat door uitvoeringsorganisaties zoals het CIZ geanticipeerd wordt op voorgenomen bezuinigingen en dat overheden hun regels zo aanscherpen dat er een afschuifeffect optreedt. Wij zullen onderzoeken of verdere besparingen op dit terrein mogelijk zijn. Hierover wordt u separaat geïnformeerd.

Individuele voorzieningen
Op basis van de eerste managementinformatie wordt een voordelig resultaat verwacht van 2,3 miljoen euro, na aftrek van de taakstelling van 2,0 miljoen euro. De voordelen ontstaan op

vrijwel het gehele terrein van de individuele voorzieningen, zowel bij de Hulp bij het Huishouden (HH) als bij de verstrekkingen. Het voordeel van 2,3 miljoen euro is conform de brief aan de Raad van 14 mei (early warning Wmo) waarin een bandbreedte is aangegeven van 1,8 miljoen tot 3-3,5 miljoen. Er is rekening gehouden met de kosten invoering van de decentralisaties en de hier tegenover staande dekkingsmiddelen (rijksgelden).

Als gevolg van de bezuinigingen op de HH (regeerakkoord Rutte II) wordt onderzocht of extra inspanningen nodig zijn om bestaande cliënten te herindiceren (ca. 5.000 personen) en welke kosten daarmee gemoeid zouden zijn.

Beslispunt 11: wij stellen voor
het voordeel van 2,3 miljoen euro binnen het product individuele voorzieningen te betrekken bij de gemeenterekening 2013.

Focusgemeenten decentralisaties
De Raad heeft bij de Jaarrekening 2012 besloten om het budget voor focusgemeenten decentralisaties ad 148.000 euro niet te bestemmen. Enschede heeft deze middelen in het gemeentefonds gekregen ten behoeve van kennisontwikkeling en informatiedeling ten aanzien van de integrale aanpak van de decentralisaties. Enschede is op dit gebied koploper binnen Nederland. Er is aan het ministerie van VWS toegezegd dat deze kennis zal worden gedeeld met andere gemeenten. Eind van dit jaar moet ook kort worden aangegeven welke resultaten wij in het kader hiervan hebben geboekt. Het zijn dus middelen die ten bate komen van de invoering van de decentralisatie.

Beslispunt 12: wij stellen voor
het nadeel van 148.000 euro binnen het product individuele voorzieningen te betrekken bij de gemeenterekening 2013.

Opvang en zorg kwetsbare burgers
Winternoodnachtopvang
Op basis van de ervaring in voorgaande jaren was hiervoor een bedrag begroot van 150.000 euro. De winternoodnachtopvang is deze winter echter veel vaker open geweest dan verwacht en kende een hoge gemiddelde bezetting (tussen de 12 en 15 mensen per nacht). Ruim 100 verschillende mensen hebben gebruik van deze noodopvang gemaakt. Het volledig begrote budget 2013 is hiermee ingezet, terwijl er vanuit was gegaan dat ongeveer 50% nog inzetbaar zou zijn voor de laatste maanden van 2013. Verwacht wordt een overschrijding van de kosten met 75.000 euro.

Bemoeizorg
Het College heeft uitvoering gegeven aan de Raadsmotie om ‘alles te ondernemen om bemoeizorg als eerstelijnsvoorziening te behouden’ en is daarvoor, conform de programmabegroting 2013-2016, verplichtingen aangegaan voor 2013 (en 2014). In het amendement bij de Jaarrekening 2012 heeft de Raad besloten om geen incidentele middelen voor bemoeizorg te bestemmen. Voor 2013 leidt dit tot een overschrijding van 500.000 euro.

Beslispunt 13: wij stellen voor
het totale nadeel van 575.000 euro op het product Opvang en zorg kwetsbare burgers op te lossen en te betrekken bij de gemeenterekening 2013.

6 Stedelijke Ontwikkeling

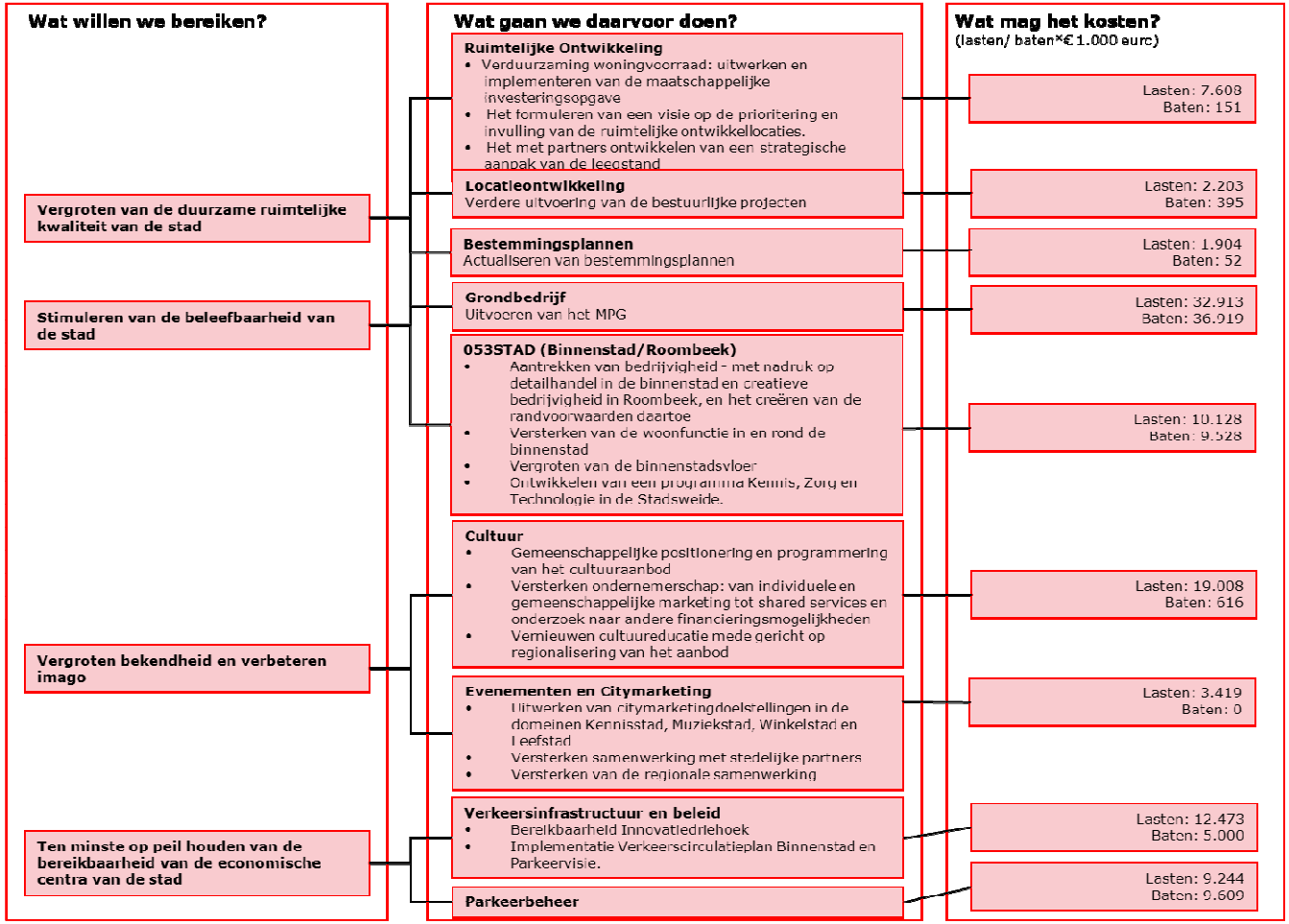

Hoofddoel:
Versterken van Enschede als dé stad van het Oosten

Samenvatting:
Het programma Stedelijke Ontwikkeling zit met de uitvoering van de programmabegroting op schema. Zo is de watervisie inmiddels vastgesteld, is de raad geïnformeerd over de uitvoering van afspraken Stedelijke Koers, is een voorstel voor de aanpak van het tegen gaan van verloedering gedaan, heeft er een positief verlopen bezoek plaatsgevonden van de Raad voor Cultuur en is de aanvraag Cultuureducatie met Kwaliteit gehonoreerd door OCW.
Met betrekking tot Stedelijke Koers valt op dat sprake is van achterblijvende productie (verkopen van kavels en projectmatige woningbouw). Dit heeft zijn weerslag op de financiële resultaten van het grondbedrijf, waarvan de omvang nu nog niet is aan te geven.
De bestuurlijke projecten liggen ook op schema, zo is de SOK voor Oost Boswinkel vastgesteld. Als gevolg van de doorgevoerde bezuinigingen is er een toenemende zorg over de toereikendheid van het plankosten budget. Een andere werkwijze in projecten zou moeten bijdragen aan een efficiëntere inzet van menskracht. Het kost tijd om deze werkwijze door te voeren. Daarnaast is sprake van de wens om te starten met initiatieven terwijl de financiële middelen daarvoor niet of nauwelijks meer aanwezig zijn. Ook deze wensen leiden er toe dat het bestaande budget steeds vaker ontoereikend is.
Even als in 2012 zijn in 2013 nog steeds een aantal planschade claims betreffende bestemmingsplannen onder de rechter. Hierdoor ontstaat een aanzienlijk risico op overschrijding van de begroting voor ongeveer 100.000 euro.
De bedrijfsvoering staat sterk onder druk als gevolg van een verstrekte afname (krimp) van het aantal medewerkers. Hierdoor kunnen de vaste kosten onvoldoende worden goedgemaakt. De orderportefeuille van een enkele afdeling is te laag. Hierop moet nog een extra inspanning worden gedaan. Hierdoor ontstaat een tekort van 1,1 miljoen euro.

6.1 Voortgang (politieke) speerpunten en bestuurlijke projecten

Doelstelling A: Vergroten van de duurzame ruimtelijke kwaliteit van de stad	Voort-gang
Aantrekkelijke woonwijken/Toekomstig ruimtegebruik	
1. We actualiseren de structuurvisie, om goed (juridisch) te kunnen sturen op de doelen van Stedelijke Koers.	●
Duurzame Ruimte/aantrekkelijke woonwijken	
2. We maken in samenwerking met onze waterpartners een stadsbrede visie met uitvoeringsprogramma. Zo werken we aan een beter waterbeheer en daarmee aan een beter woon- en leefklimaat in onze stad.	●
3. We gaan de Gids Buitenkans inhoudelijk evalueren en indien nodig op onderdelen actualiseren.	●
4. We gaan een voorstel uitwerken met daarin een aanpak en beleid voor het tegengaan van verloedering op de niet ontwikkelde locaties (gebouwen en gronden) als gevolg van de stedelijke koers(uitfaseren en stopzetten van plannen). In dat voorstel geven we o.a. aan welke (tijdelijke) vorm van beheer mogelijk is en welke financiële inspanning daarvoor nodig is.	●
5. Wij gaan samen met het programma E&W en in samenwerking met de partners een leegstandsaanpak voor kantoorgebouwen ontwikkelen.	●
6. We ontwikkelen een monitor voor wonen en werken; hiermee kunnen we op stedelijke niveau (optelsom projecten afgezet tegen beleidsdoelstellingen) sturen en de Stedelijke Koers (jaarlijks) actualiseren	●
Herstructurering en verbetering woonwijken/ Aantrekkelijke Woonwijken	
7. Door het aflopen van de subsidieregeling ISV is het nodig om nieuwe samenwerkingsvormen en financieringen te vinden om ook na 2014 te kunnen investeren in de bestaande wijken. Samen met de Netwerksteden en de Provincie vormen we nieuwe ontwikkelstrategieën. Het gaat hierbij om vormen van samenwerking op het gebied van proces en financiering.	●
8. Wij gaan in de uitwerking van de Stedelijke Koers samen met onze partners	●

onderzoeken welk woningbouwprogramma nodig is in de herstructureringswijken om de gestelde doelstellingen ten aanzien van de woonsituatie en de leefbaarheid op termijn veilig te stellen. Daarbij wordt gekeken naar een evenwichtige ontwikkeling in relatie tot het versterken van de binnenstad door het toevoegen van woonfuncties.	
Structurele maatregelen om tot een duurzaam grondbedrijf te komen	
9. We werken aan verdere regionale samenwerking op het gebied van grondzaken in netwerkstadverband.	●
10. We verkopen op dit moment minder kavels. Om dit te verbeteren zetten we in op de kwaliteit van de kaveluitgifte. Hiervoor creëren we een aantal nieuwe instrumenten en verbeteren bestaande processen.	●
11. Wij gaan de methodiek van de majeure stedelijke investeringsopgaven evalueren. Dit ook in het licht van de geactualiseerde beheersverordening en nota weerstandsvermogen.	●

Doelstelling B: **Stimuleren van de beleefbaarheid van de stad**	**Voort-gang**
Duurzame Ruimte	
1. We wijziging de regie op beeldkwaliteit. Door verschillende niveaus van regie aan te brengen binnen de stad, kunnen we focussen op de belangrijke gebieden en zijn we beter in staat proactief te handelen en te anticiperen op initiatieven.	●
Bruisende binnenstad **Verdere invulling stadscentrum** **Duurzaam investeren in de economische structuur van Twente**	
Er zijn meerdere activiteiten die bijdragen aan bovengenoemde speerpunten:	
2. Realiseren van hoogwaardige ruimtelijke kwaliteit door het stimuleren en faciliteren van ontwikkelingen op belangrijke plekken	●
3. Het versterken van de woonfunctie in en rond de binnenstad door het stimuleren van pandeigenaren voor wonen boven winkels (via actieprogramma binnenstad)	●
4. Op peil houden van het culturele aanbod en evenementen in de binnenstad. Dit doen we ondermeer door financiële ondersteuning via subsidies en promotie door de culturele partners, de evenementenpartners en Enschede Promotie.	●
5. Meedenken met partners en verleiden van partners voor nieuwe initiatieven in de binnenstad	●

Doelstelling C: **Vergroten bekendheid en verbeteren imago van de stad**	**Voort-gang**
Cultuur, musea en muziek dragen het vestigingsklimaat	
1. Enschede profileert zich als muziekstad met beeldende kunst als tweede belangrijke pijler. Het cultuurplan “Enschede, culturele hotspot van het Oosten” geeft hier invulling aan. We doen dat door een nadruk op de twee culturele kernpunten in de stad: het Nationaal Muziekkwartier in het centrum en het Kunstkwartier in Roombeek. Ook de beeldbepalende evenementen en festivals in de stad sluiten aan bij het profiel. Het ondernemerschap van de culturele instellingen richt zich op afgestemde programmering en marketing, en het vergroten van de financiële stabiliteit. Met het oog op het stedelijk belang van talentontwikkeling dragen de culturele instellingen bij aan een afgestemd aanbod in de cultuureducatie.	●
2. We onderzoeken de mogelijkheden om de vastgoedlasten te verlagen, onder meer in het Nationaal Muziekkwartier en in het atelierbeleid, om zoveel mogelijk budget in te kunnen zetten op de culturele programmering en marketing.	●
3. Specifieke speerpunten in 2013: ▪ Ondersteunen nieuwe toekomst Rijksmuseum Twente;	●

Doelstelling C: Vergroten bekendheid en verbeteren imago van de stad	Voort-gang
▪ Afronden besluitvorming overgang van een deel van Concordia naar Roombeek (beeldende kunst en educatie en een toevoeging van film) en invulling geven aan het concept Cremer; ▪ Evaluatie Verordening amateurkunst; ▪ Versterken van de relatie met ArtEZ ▪ Voorbereiden van een overkoepelende cultuurverordening die meer flexibiliteit heeft; ▪ Onderzoeken van besparingsmogelijkheden, onder meer op het gebied van vastgoed waaronder ateliers, met name in het Nationaal Muziekkwartier leidt jaarlijkse verhoging van de vastgoedlasten tot uitholling van de programmeerbudgetten.	
Citymarketing	
4. Enschede Promotie voert in samenwerking met stedelijke partners en in regionale afstemming het citymarketingbeleid uit. Nadruk ligt op de vermarkting van Enschede als Kennisstad (samen met RegioBranding Twente), Muziekstad en Winkelstad.	●
5. Speerpunt in 2013: We intensiveren de regionale samenwerking om schaalvoordelen te bereiken.	●

Doelstelling D: Tenminste op peil houden van de bereikbaarheid van de economische centra van de stad	Voort-gang
Bereikbare stad/ goede bereikbaarheid en doorstroming	
1. We gaan verder met de voorbereiding voor de aanleg van de Noordelijke Ontsluiting Enschede Kennispark (NOEK).	●
2. Implementatie maatregelen fietsbeleid (verbeteren fietspaden, afstemmen verkeersregelingen ten bate van de fietsers en publiciteit voor fietspromotie).	●
3. Implementatie maatregelen Parkeervisie na vaststelling Parkeervisie	●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Geen afwijkingen.

Bestuurlijke projecten	Voort-gang
Spoorzone	●
Stadsweide	●
Boswinkel Oost	●
Eschmarke	●
Stadsranden	■
Auke Vleerstraat	●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Algemeen
In de stedelijke ontwikkelingsprojecten zijn als gevolg van de Stedelijke Koers bezuinigingen doorgevoerd in de zogenaamd plankosten budgetten (personele kosten). Inmiddels blijkt dat op er op onderdelen van de totale projectenportefeuille risico's op overschrijdingen gaan ontstaan. De omzetting naar een andere manier van werken en de wens om te starten met nieuwe initiatieven zorgen voor meer personele inzet, waardoor de plankosten budgetten ontoereikend zouden kunnen zijn.

Stadsweide
Door de reductie op plankosten als gevolg van de Stedelijke Koers is voor het deelproject Openbare Ruimte sprake van spanning tussen ambities (nadruk op de binnenstad en actief betrekken van partners en stakeholders) en de uitvoering. Het draagvlak voor de plannen (minder inspraak) komt onder druk te staan door minder beschikbare financiële middelen.

Stadsranden
De realisatie van de stadsrandstrook Vaneker en de nieuwe delen fietspad van Rondje Enschede (onderdeel van de Landinrichting Enschede-Noord) verloopt moeizaam doordat er veel overleg nodig is met partijen en eigenaren in het gebied. Het bestemmingsplan stadsrandstrook Vaneker is 15 april vastgesteld in de Raad. Nadat het plan in werking is getreden (na afloop beroepstermijn op 13 juni, tenzij er voorlopige voorziening wordt aangevraagd), kan worden met de uitvoering van het versoberde plan, zoals gepresenteerd in de stadsdeelcommissie Noord van 26 maart jongstleden.
De uitputting van gelden voor de markering van Rondje Enschede en het kunst- en activiteitenprogramma is minder dan eerder voorzien. Daardoor is er een risico dat subsidiegeld in het kader van Investeren in Overijssel onbenut blijft. Met de provincie wordt gesproken over verlenging van de subsidietermijn en/of de mogelijkheid tot inzet van de subsidiegelden voor investeringen in de stadsrandstrook bij Stroinkslanden.

Stedelijke Koers	Voort-gang
Woningbouw	■
Kantoren	■
Bedrijventerreinen	■
Overige stedelijke voorzieningen	■

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Het is op dit moment nog onzeker of de geplande productie in 2013 wordt gehaald. Tot en met het eerste kwartaal 2013 zijn nog geen opbrengsten in het MPG gerealiseerd.
Hier is meer zicht op bij de projectenrapportage met als peildatum 30 juni 2013 die in het najaar aan de raad wordt aangeboden.

Woningbouw

Projectnaam	Begroot 2012	Realisatie 2012	In optie 1/1/13	Begroot 2013
Gemeentelijke projecten	172	120	12	34
Particuliere projecten	280	164	0	108
Totaal	**452**	**284**	**12**	**142**

Kantoren

Projectnaam	Begroot MPG 2012 (in m2 bvo)	Realisatie 2012 (in m2 bvo)	Reservering per 1/1/13 (in m2 bvo)	Begroot 2013 (in m2 bvo)
B&S Valley	17.633	1.765	0	7.300
GEM Zuiderval	5.025	0	0	8.500
Totaal MPG	**22.658**	**1.765**	**0**	**15.800**

Bedrijventerreinen

Projectnaam	Begroot MPG 2012 (in ha.)	Realisatie 2012 (in ha.)	Reservering per 1/1/13 (in ha.)	Begroot 2013 (in ha.)
Subtotaal MPG	4,46	1,43	0,34	4,81
B&S park	0	0	0,20	0,68
Marssteden	0,43	0,42	1,53	1,53

Havengebied	0	0,55	0	0
Eindtotaal	**4,89**	**2,40**	**2,07**	**7,02**

Duurzaamheid	**Voort-gang**
1. Duurzaamheid bij stedelijke ontwikkeling is binnen de bestaande beleidsdoelstellingen gericht op de volgende vier invalshoeken voor de gebouwde omgeving. energiebesparing; hernieuwbare energieopwekking; duurzame gebiedsontwikkeling; duurzame mobiliteit.	●
2. Binnen het uitvoeringsprogramma wordt als onderdeel van regulier werk het zwaartepunt van de inzet gelegd bij energiebesparing particuliere- en huurwoningrenovatie en energiebesparing stimuleren, onder andere door middel van de thermoscan. Gebiedsontwikkeling wordt aangepakt volgens principes als GPR Stedenbouw en LES waarbij lagere EPC's voor nieuwbouw nagestreefd. Duurzame mobiliteitsopties worden benut, zoals onder meer de uitwerking van de Fietsvisie.	■
3. Toonaangevende projecten en samenwerking met partners ▪ Maatschappelijke Investeringsopgave Duurzaam Wonen en Werken Enschede ▪ Energiearrangement: Energiescan, revolverend fonds: ontwikkeling subsidie voor energiebesparing, E-loket verzelfstandigen, invoering E-scouts stadsbreed, aanpak marketing/communicatie stadsbreed onder meer door inzet thermoscan. ▪ Verkenning uitwerking Structuurvisie op duurzaamheidaspecten (bijv. bodem en bodemenergie) en duurzame stedelijke vernieuwing 2015-2020. Verkenning Energievisie 2040	●
4. Verkenning warmtenet en potentieel benutting biomassa in samenwerking met relevante partners Twentse Duurzaamheidsagenda en toetreding Europese Covenant of Mayors in samenhang met Eurocities Environment Forum.	■

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Energiebesparing (2)
Een quick-survey duurzame gebiedsontwikkeling zal moeten worden uitgewerkt in een op de Enschedese situatie toegesneden kaderstelling voor gebiedsaanpak.

Verkenning biomassa (4)
Voor verkenning biomassa potentieel wordt samenwerking onderzocht met ITC om te komen tot energymapping. In 1e instantie is een interne verkenning uitgevoerd.

Maatschappelijke Investeringsopgaven (MIO's)	**Voort-gang**
1. Duurzaam Wonen en Werken Enschede (DWWE)	●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Geen afwijkingen.

6.2 Stand van zaken moties, amendementen, toezeggingen

6.2.1 Amendement K. Herstructurering Oost Boswinkel

De bestemmingsreserve is ingesteld. In de jaarrekening 2013 is de 1ste storting ad. 300.000 euro zichtbaar. Een expliciet besluit over de resterende bijdrage ad. 700.000 euro en de daadwerkelijke inzet van de middelen is nog niet genomen.

6.2.2 Amendement S. Verkeersveiligheid

Het budget infrastructurele aanpassingen in het kader van verkeersveiligheid is opgenomen in het Raadsvoorstel kredietaanvraag Mobiliteitsplan dat op 2 april 2013 door het College van B&W is geaccordeerd. Het voorstel zal dit voorjaar aan de Raad ter goedkeuring worden aangeboden. Hiermee is het amendement verwerkt.

6.2.3 Motie 14. Uitnodiging vaste kamercommissie OC&W

Het bezoek van de Tweede kamercommissie Cultuur is gepland op 13 september 2013.

6.2.4 Toezegging 3. Meer treinverkeer naar Enschede

De toezegging is afgehandeld met een brief aan de Raad d.d. 27 november 2012.

6.2.5 Toezegging 6. Boswinkel

De toegezegde memo aan de Raad met het overzicht van alle besluitvormingsmomenten is verwerkt in de projectenrapportage met peildatum 31 december 2012 in het onderdeel bestuurlijke historie. Hiermee is de toezegging ingevuld.

6.3 Stoplichtenoverzicht producten

Doelstelling A: Vergroten van de duurzame ruimtelijke kwaliteit van de stad Doelstelling B: Stimuleren van de beleefbaarheid van de stad	**Financiële resultaten (prognose 31/12)**	**Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)**
Ruimtelijke Ontwikkeling	●	
Locatieontwikkeling	■	
Bestemmingsplannen	▼	-100
Grondbedrijf	■	
053STAD (Binnenstad/Roombeek)	●	
Bedrijfsvoering	▼	**-1.100**
Totaal afwijking		**-1.200**

Doelstelling C: Vergroten bekendheid en verbeteren imago van de stad	**Financiële resultaten (prognose 31/12)**	**Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)**
Cultuur	●	
Evenementen en Citymarketing	●	
Totaal afwijking		**0**

Doelstelling D: Tenminste op peil houden van de bereikbaarheid van de economische centra van de stad	**Financiële resultaten (prognose 31/12)**	**Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)**
Verkeersinfrastructuur en beleid	●	
Parkeerbeheer	■	

Totaal afwijking		**0**

▼ = tegenvaller; ■ = risico; ● = conform begroting; ★ = meevaller; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:

Locatieontwikkeling

Er is sprake van toenemende druk om met projecten te starten, onder andere ten behoeve van de ontwikkeling van een Moskee. Hiervoor zijn nog geen dekkingsmiddelen beschikbaar.

Bestemmingsplannen

Er zijn een aantal planschade verzoeken waarover een gerechtelijke uitspraak wordt verwacht in 2013. De verwachting is dat er een maximaal negatief resultaat kan ontstaan van 100.000 euro als deze uitspraken in het nadeel van de gemeente uitvallen. De kans daarop wordt hoog ingeschat.

Beslispunt 14: wij stellen voor

Het nadeel van 100.000 euro binnen het product Bestemmingsplannen zoveel mogelijk te beperken en het restant te betrekken bij de gemeenterekening 2013.

Grondbedrijf

Risico in het Grondbedrijf als gevolg van voortdurende prijsdruk in de woningbouwprojecten en stagnatie in de afzet van kavels in alle sectoren. De omvang is op dit moment nog niet te bepalen.

Bedrijfsvoering

In het programma Stedelijke ontwikkeling zijn een aantal afdelingen die de kosten op basis van verkregen opdrachten (projecten, werk van derden) moeten dekken. Als gevolg van de krimp (CFO) loopt het personeelsbestand terug. Dit heeft als nadeel dat de vaste kosten van afdelingen onvoldoende kunnen worden afgedekt. Ook is de orderportefeuille op dit moment onvoldoende om de kosten van alle medewerkers te kunnen doorbelasten. Hierop worden extra inspanningen verricht om deze orderportefeuille sluitend te krijgen.

Beslispunt 15: wij stellen voor

Het nadeel van 1,1 miljoen euro op de bedrijfsvoering binnen het programma Stedelijke ontwikkeling zoveel mogelijk te beperken en het restant nadeel te betrekken bij de gemeenterekening 2013.

Parkeerbeheer

De eerste maanden van 2013 laten achterblijvende inkomsten zien voor het kort parkeren. De verwachting is dat de geraamde storting in de reserve daardoor niet kan plaatsvinden. De achterblijvende parkeerinkomsten zijn het gevolg van een verminderd binnenstad bezoek onder andere als gevolg van het winterweer en de economische omstandigheden. De terugverdientijd van de aanloopverliezen op de “van Heekgarage”, blijft onverminderd op 2020 staan, conform de prognose zoals die is afgegeven bij het goedkeuren van de parkeervisie in 2012.

Beslispunt 16: wij stellen voor

Om de bij de besluitvorming over de parkeervisie verstrekte budgetten van 111.500 euro structureel en 199.000 euro incidenteel, voorlopig niet aan te wenden en hiervoor geen bestedingen te doen. Dit om de tegenvallende parkeeropbrengsten binnen het parkeerbedrijf Enschede te compenseren door lagere uitgaven.

7 Leefomgeving

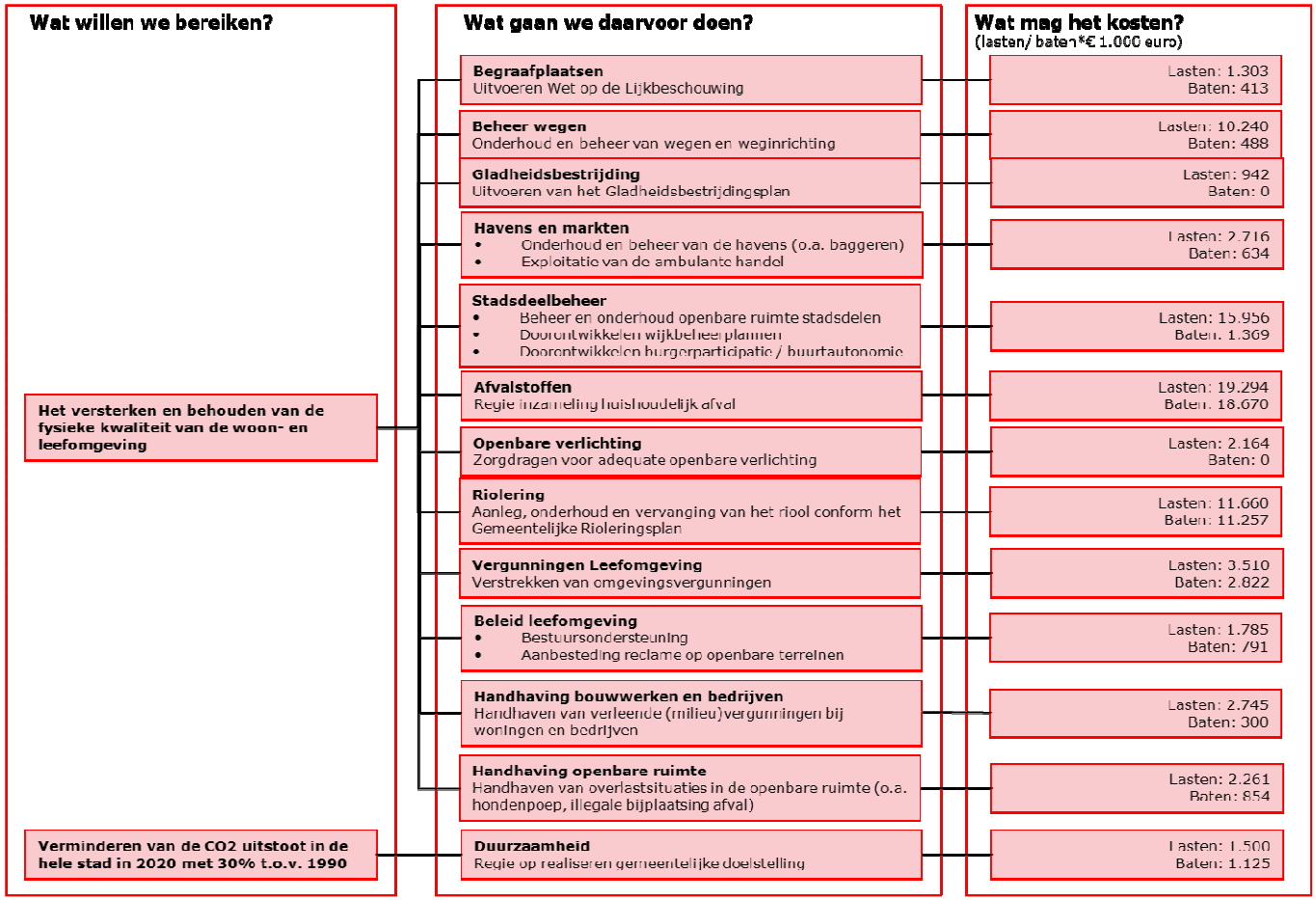

Hoofddoel:
'Leefomgeving, het visitekaartje van Enschede'

Samenvatting:
Voor het grootste deel verloopt de productie en de financiën binnen het programma Leefomgeving conform planning en begroting. Bij drie producten hebben we te maken met een financieel risico en ten aanzien van de warenmarkten kunnen we een positieve ontwikkeling melden.

Binnen het eindproduct wegen hebben we te maken met twee financiële risico's: in de eerste plaats gaat het hierbij om vorstschade aan wegen. Het exacte bedrag moet blijken uit de inventarisatie, verwachting is dat het meer is dan de afgelopen jaren. Daarnaast is er een probleem met het tegelwerk bij de Prinsessentunnel. Er loopt nog een discussie met ProRail over de verhaalkosten. Het risico voor de gemeente wordt op dit moment ingeschat op circa 100.000 euro.

Binnen het eindproduct stadsdeelbeheer is 50.000 euro gereserveerd voor de bestrijding van plantziektes, waaronder de eikenprocessierups. De omvang van de bestrijding kan variëren en kan groter zijn dan het begrote bedrag.

Binnen het eindproduct vergunningen hebben we te maken met een verdere terugloop van het aantal bouwvergunningaanvragen ten opzichte van dezelfde periode in 2012. Tot op heden compenseren incidentele grote projecten de terugloop van vergunningaanvragen. Momenteel is niet aan te geven hoeveel vergunningen in 2013 nog zullen worden verleend voor grote projecten en wat de eventuele gevolgen voor de legesopbrengsten 2013 zijn.

De lange winter heeft gezorgd voor extra kosten Gladheidsbestrijding van 200.000 euro. Eind van het jaar kan pas de definitieve balans opgemaakt worden in hoeverre de kosten het budget zullen overschrijden.

In 2012 is het team Markten Havens binnen de afdeling Handhaving Openbare Ruimte geïntegreerd en zijn flinke stappen gezet in de ontwikkeling van de warenmarkten. Het is gelukt voor 2013 een ambitieuze maar sluitende begroting op te stellen. De verwachting is dat conform begroting gewerkt kan worden.

De klantenmonitor 2012 Handhaving milieuvergunningen en Omgevingsvergunningen laten positieve resultaten zien. De rapportcijfers voor beide geven een stijging aan in de waardering door onze klanten.

7.1 Voortgang (politieke) speerpunten en bestuurlijke projecten

Doelstelling A: **Het versterken en behouden van de fysieke kwaliteit van de woon- en leefomgeving**	**Voort-gang**
Onderhouden van de stad in samenwerking met burgers en instellingen	
1. De "Toekomstvisie Beheer en Onderhoud openbare ruimte" vormt de koers voor de manier waarop wij samen met burgers en partners onze openbare ruimte onderhouden. In deze visie richten wij ons op een effectieve en efficiënte, toekomstbestendige en flexibele organisatie van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. In 2013 geven we verder richting en inrichting aan deze koers, waarbij we meer dan tot nu toe de grenzen gaan opzoeken. Hierbij moet rekening worden gehouden met de beperkte beschikbare financiële middelen voor vervangingen en de bezuinigingsopgaven voor de openbare ruimte.	●
2. Vervangingsinvesteringen. Via de motie stadsdeelgewijs werken heeft u ons gevraagd de "Blauwe nota Onderhouds- en vervangingskosten" uit 2009 te evalueren. Deze evaluatie is inmiddels uitgevoerd en de conclusie is dat de in	●

Doelstelling A: Het versterken en behouden van de fysieke kwaliteit van de woon- en leefomgeving	Voort-gang
deze evaluatie genoemde bedragen nog steeds reëel zijn. Daarbij is uitgegaan van het handhaven van de huidige kwaliteit van inrichting, beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Maar ook dat we de komende jaren minimaal een gelijke inzet in de openbare ruimte doen op de doelstellingen zoals deze in het coalitieakkoord zijn verwoord (burgerparticipatie, vergroenen van wijken en buurten, arbeidsmarktbeleid). Een en ander betekent dat er structureel 900.000 euro per jaar aan het budget Stadsdeelbeheer toegevoegd zou moeten worden. Het college ziet zich echter nu wel genoodzaakt om te prioriteren in alle voorliggende vragen voor extra middelen. Gegeven de zeer beperkte mogelijkheden om knelpunten op te lossen, is in de concept programmabegroting 2013-2016 opgenomen dat er niet meer ruimte is dan om vanaf 2014 500.000 euro per jaar extra beschikbaar te stellen voor de openbare ruimte.	
3. Amendement D. onderhoud openbare ruimte. Vanaf 2014 wordt structureel 200.000 euro extra vrijgemaakt ten behoeve van de meest urgente onderhouds- en vervangingsinvesteringen. Hiermee komt vanaf 2014 in totaal 700.000 euro per jaar extra beschikbaar voor de openbare ruimte. Met deze inzet kan kapitaalvernietiging minimaal voorkomen worden.	●
4. Hiernaast wordt ingezet op het leveren van een wezenlijke bijdrage aan de gemeentebrede doelen, zoals de Compacte en Flexibele Organisatie en het doorontwikkelen van het stadsdeelgewijs werken.	●
5. In 2013 gaan we op stadsdeelniveau door met het maken van wijkbeheerplannen als belangrijk instrument om op buurtniveau samen met bewoners afspraken te maken en prioriteiten te stellen over leefbaarheid, beheer en onderhoud van de buurt. Hiermee wordt de zeggenschap van bewoners over hun eigen buurt verder vergroot.	●
6. Aanvullende activiteiten zijn gericht op:	
▪ Bijdragen aan het doorontwikkelen van het stadsdeelgewijs werken. De samenwerking tussen alle delen van de gemeentelijke organisatie die in de stadsdelen actief zijn wordt de komende periode versterkt in de zogenaamde verdere kanteling naar de stadsdelen. Beheer en onderhoud draagt hier actief aan bij;	●
▪ Inhaalslag onderhoud fietspaden en aanpak knelpunten (amendement fietsbeleid Enschede);	●
▪ Het leveren van een bijdrage aan het project upgrading Boekelo (n.a.v. motie voorkeursmodel centrum Boekelo (PB 2012-2015 en motie Boekelo (PB 2013-2016)). (onderdeel van het programma Wijkontwikkeling, Zorg en Welzijn).	●
Inzetten van arbeidsmarkttoeleiding bij het beheren en onderhouden van de openbare ruimte	
7. Ook in 2013 spant het programma Leefomgeving zich in op het vlak van de arbeidsmarkttoeleiding. De totale formatie van Onderhoud Enschede (OE) is 270 fte. Het grootste deel van de formatie zijn medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Vanuit DCW/Surplus/Activa zijn ruim 140 fte bij OE gedetacheerd. Daarnaast zijn er vanuit Surplus circa 50 zogenaamde partwerkers actief in de openbare ruimte (deze groep behoort niet tot de formatie van OE). Hiermee leveren we een grote bijdrage aan “Werkgever op Kop”.	●
8. In 2013 zetten we dit voort en werken we aan diverse initiatieven:	
a) De in 2012 ingezette lijn voor het inrichten van het begeleid werken wordt verder uitgewerkt. Hierbij organiseren we de begeleiding en opleiding van de kwetsbare arbeidsmarktdoelgroepen dichter bij de werkgever.	○
b) Er wordt een leerwerktraject voor hoveniers voor circa 25 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (SW, WWB, Wajong) opgezet. Hieruit	●

Doelstelling A: Het versterken en behouden van de fysieke kwaliteit van de woon- en leefomgeving	Voort-gang
kunnen mensen doorstromen naar een reguliere functie, dan wel uitstromen naar een reguliere arbeidsplek bij een externe partner.	
c) In 2013 gaan we verder met de vorming van een leerwerkeenheid binnen Onderhoud Enschede. Enschedeërs met een afstand tot de arbeidsmarkt worden opgeleid tot stratenmaker en daarna ingezet op deze werkzaamheden. Dit initiatief volgt uit de afbouw van de DCW en de geplande invoering van de Wet werken naar vermogen, waardoor er geen nieuwe instroom van stratenmakers vanuit de DCW plaatsvindt.	■
d) De "Pilot Zuid", partners in de openbare ruimte wordt uitgerold over de andere stadsdelen. Hierbij wordt samengewerkt met partners aan het versterken van de kwaliteit van de openbare ruimte. Doel hierbij is met hetzelfde geld meer te doen, of met minder geld dezelfde kwaliteit te behalen. Dit door werkgangen te optimaliseren en nadrukkelijk aandacht te hebben voor Enschedeërs met een (grote) afstand tot de reguliere arbeidsmarkt.	●
9. Als het gaat om de gesubsidieerde arbeid openbare ruimte is er een knelpunt met betrekking tot de voormalige Instroom-Doorstroom (ID)-baners (in totaal 22 in 2011) waarvan de loonkosten gesubsidieerd waren tot en met 2011. Voor 2012 is de beperkte productiviteit van deze groep door een eenmalige toekenning van 270.000 euro afgedekt. Inmiddels zijn een aantal personen doorgestroomd naar een reguliere baan. Voor de overigen is nog geen definitieve oplossing en ongeveer de helft van de groep heeft een blijvende beperkte productiviteit, waarvoor de kosten niet uit de reguliere budgetten gedekt kunnen worden. Indien niet aanvullend budget (150.000 euro) ter beschikking wordt gesteld, worden de contracten met deze mensen (het gaat om 10 personen) niet verlengd en zijn zij per 1 januari 2013 werkzoekend.	▼
Regionalisering	
10. De Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) moeten van de rijksoverheid per 1 januari 2013 in werking zijn voor de verplichte basistaken. Oorspronkelijke reden daarvan is het realiseren van een kwaliteitsimpuls. Dit kost ook in 2013 nog de nodige tijd en aandacht, om samen met de andere gemeenten te komen van een netwerkmodel op papier naar de samenwerking in de praktijk. In 2013 worden in RUD-verband met name taken op het gebied van toezicht en handhaving uitgeoefend. Daarnaast wordt in 2013 bekeken welke taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving nog meer in gezamenlijkheid uitgevoerd kunnen worden. Hierbij zijn efficiëntie, kwaliteitseisen en de financiële consequenties de belangrijke uitgangspunten. De vorming van de RUD's is door de rijksoverheid ook aangegrepen om een efficiencykorting op te leggen aan de gemeenten. Door middel van een korting op het gemeentefonds zijn de gemeenten gezamenlijk met 100 miljoen euro gekort. Het is een generieke korting op het gemeentefonds die niet meer aan de RUD's is gekoppeld. Voorgaande getallen vertaald naar Enschede leiden tot een korting van 1 miljoen euro op een takenpakket waarvoor in 2011 ongeveer 650.000 euro aan kosten zijn gemaakt. Duidelijk zal zijn dat realisatie door efficiënter te werken hier niet eens een theoretische oplossing biedt. 1 oktober 2012 is door veertien Twentse gemeenten de Bestuursovereenkomst getekend. Elf daarvan (waaronder Enschede) hebben het addendum getekend wat aandringt op verdergaande efficiency.	■
11. Eind 2012 is door de vijf gezamenlijke colleges van Netwerkstad het 'Handboek Samenwerken Ingenieursdiensten' vastgesteld. In dit Handboek is de gezamenlijke stip op de horizon opgenomen: een IngenieursNetwerk Twente (INT). Het INT is een model waarbij de afzonderlijke afdelingen zelfstandig blijven bestaan. Het model gaat uit van gelijkwaardigheid. Het invoeren van het INT model is een goede basis voor mogelijke	●

Doelstelling A: Het versterken en behouden van de fysieke kwaliteit van de woon- en leefomgeving	Voort-gang
doorontwikkeling van de samenwerking in de toekomst.	
Vergunningverlening	
12. Het terugdringen van het tekort op de leges is dé opgave voor 2013. De legesopbrengsten binnen het eindproduct Vergunningen zijn voor 2013 en de daaropvolgende jaren fors lager als gevolg van de economische crisis en de conjunctuurafhankelijkheid van het eindproduct. Daarnaast worden steeds meer activiteiten niet meer door de leges gedekt. Om de verwachte exploitatietekorten terug te dringen zullen maatregelen getroffen worden. De focus ligt hierbij op een efficiënte organisatie, de dienstverlening naar de burger, het terugdringen van de kosten van de in- en externe adviseurs en een acceptabele verhoging van de leges.	■

Doelstelling B: Verminderen van de CO2-uitstoot in de hele stad in 2020 met 30% t.o.v. 1990 (programmaoverstijgende doelstelling)	Voort-gang
Duurzaamheid	
1. Vanuit het programma Leefomgeving wordt ook regie gevoerd op en ondersteuning verleend aan de overige programma's bij het invullen van de lijnverantwoordelijkheid voor het realiseren van de duurzaamheidopgaven. De manager duurzaamheid coördineert het kernteam duurzaamheid en stuurt op de samenhang in de realisatie van duurzaamheidopgaven tussen de programma's en met stedelijke partners.	●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:

Begeleid werken (Doelstelling A.8a)
Het inrichten van begeleid werken in de pure vorm zou betekenen dat de SW gedetacheerden een ambtelijke aanstelling bij Onderhoud Enschede zouden krijgen, dat is financieel niet haalbaar. De variant Deta-plus lijkt wel haalbaar. Dit betekent dat de detacheringsconstructie ongewijzigd blijft, maar dat alle taken en personele formatie die met het werken met deze arbeidsmarktdoelgroep samenhangen overgaan naar Onderhoud Enschede (o.a. begeleiding en opleiding).

Leerwerkeenheid (Doelstelling A.8c)
Het resultaat tot nu toe is dat er vier mensen (van in totaal 8 of 9 mensen) zijn doorgestroomd naar het bedrijfsleven: een goed resultaat. Om de leerwerkeenheid op gang te houden, zijn er echter ook vakmensen als praktijkopleider nodig, deze worden tot op heden ingehuurd. Een vaste aanstelling van deze vakmensen is afgewezen in het kader van CFO. Gevolg hiervan is dat we geen continuïteit kunnen bieden.

Instroom-Doorstroom (ID)-baners (Doelstelling A.9)
(Zie ook motie 6) Het college heeft ingestemd met het voorgestelde traject om tot een oplossing te komen. Randvoorwaarde voor een oplossing in dit voorstel is de indicatiestelling SW. Dat ligt nu bij het UWV en tot op heden is onbekend of die randvoorwaarde kan worden ingevuld. In afwachting van uitsluitsel van het UWV zitten de mensen vanaf 1-1-2013 thuis.

Regionale Uitvoeringsdiensten (Doelstelling A.10)
De directeur RUD is per 1 april 2013 afgetreden. Ondertussen is een interim bestuurder aangewezen. Daarnaast wordt ook een onderzoeker aangesteld die de doorzaken van het disfunctioneren moet onderzoeken. Dit om te voorkomen dat de situatie zich gaat herhalen. Dit zou een negatief effect op de voortgang kunnen hebben.

Duurzaamheid	Voort-

	gang
Toonaangevende projecten programma Leefomgeving 1. Verbeteren energie-efficiëntie bij MKB-bedrijven door ondernemers te wijzen op (gesubsidieerde) mogelijkheden van een energiescan. 2. Bij de uitvoering van de gemeentelijke subsidieregeling voor het treffen van geluidwerende maatregelen aan woningen langs drukke wegen, ook het aanbrengen van thermische isolatie stimuleren. 3. Ontwikkelen en aanbieden van informatiebrochures aan (aspirant-) bouwers. 4. Onderzoeken naar mogelijkheden van inzet biomassa uit openbare ruimte (bermmaaisel, houtsnippers) voor productie van duurzame energie.	● ● ● ●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Geen afwijkingen.

Maatschappelijke Investeringsopgaven (MIO's)	Voort-gang
1. Beheer en Onderhoud Openbare Ruimte Door middel van de maatschappelijke investeringsopgave openbare ruimte wordt in beeld gebracht welke ervaringen in de organisatie zijn opgedaan, c.q. welke nieuwe wegen kunnen worden ingeslagen op het gebied van: ▪ betrokkenheid burger; ▪ meer doen met minder middelen; ▪ innovatieve vormen van effectieve samenwerking met bedrijven en instellingen. Het project is erop gericht verbeteringen ten aanzien van de hiervoor genoemde onderwerpen versneld organisatiebreed in te voeren. In 2013 gaan we verder met deze vernieuwende aanpak bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Dit betekent onder meer dat de op samenwerking gerichte aanpak uit de pilot Zuid wordt uitgerold in de andere stadsdelen, dat onderzocht wordt hoe de faalkosten bij de uitvoering van fysieke projecten in de openbare ruimte kunnen worden teruggebracht en dat bezien wordt wat er geleerd kan worden van het participatieproject 'Unieke Brinken'.	●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Geen afwijkingen.

7.2 Stand van zaken moties, amendementen, toezeggingen

7.2.1 Amendement A. Afvalstoffen (egalisatiereserve)

Het amendement betreft de opdracht om het onttrokken bedrag van 1 miljoen euro weer terug te storten in de egalisatiereserve. In 2017 wordt het onttrokken bedrag teruggestort in de reserve. Dit is opgenomen in het middelenkader van de Programmabegroting 2013-2016. Amendement is daarmee afgehandeld.

7.2.2 Amendement D. Onderhoud openbare ruimte

Het amendement betreft de opdracht om vanaf 2014 structureel 200.000 euro extra vrij te maken voor de meest urgente onderhouds- en vervangingsinvesteringen. Extra middelen van 200.000 euro zijn (vanaf 2014; vanuit wegen 150.000 euro, vanuit openbare verlichting 50.000 euro) toegevoegd aan budget en verwerkt in programmabegroting. Amendement is afgehandeld.

7.2.3 Motie 1. Boekelo

De motie draagt op uitvoering te geven aan de motie voorkeursmodel Centrum Boekelo uit 2011 en het project aan te merken als bestuurlijk project. Hiervoor moet dekking worden gezocht en een plan aan de raad worden aangeboden. Motie is daarmee afgedaan. Het plan is in de raad geweest en uitvoering vindt eind 2013 tot 2014 plaats.

7.2.4 Motie 6. ID-ers openbare ruimte

Het college wordt via de motie verzocht om de mogelijkheden te bezien om de betrokken 10 medewerkers ondanks hun beperkte productiviteit in reguliere dienst te nemen. Het college heeft ingestemd met het voorgestelde traject om tot een oplossing te komen. Randvoorwaarde voor een oplossing in dit voorstel is de indicatiestelling SW. Dat ligt nu bij het UWV en tot op heden is onbekend of die randvoorwaarde kan worden ingevuld. In afwachting van uitsluitsel van het UWV zitten de mensen vanaf 1-1-2013 thuis.

7.2.5 Motie 21. Bereikbaarheid openbare ruimte voor rolstoel- en scootmobielgebruikers (samen met WZW)

Het college is opgedragen om de openbare ruimte en in het bijzonder het Volkspark en de invalidentoiletten beter toegankelijk te maken. De te nemen acties zijn besproken met door het college en de raad is per brief geïnformeerd, hiermee is de motie afgedaan.

7.2.6 Toezegging 2. Toegankelijkheid Volkspark voor invaliden (zie motie 21)

De toezegging dat er in het eerste kwartaal 2013 een onderzoek wordt gedaan naar het toegankelijk maken van het Volkspark voor invaliden en het goed functioneren van de invaliden toiletten is afgedaan (gelijk met motie 21).

7.3 Stoplichtenoverzicht producten

Doelstelling A: Het versterken en behouden van de fysieke kwaliteit van de woon- en leefomgeving	**Financiële resultaten (prognose 31/12)**	**Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)**
Begraafplaatsen	●	
Beheer wegen	■	
Gladheidsbestrijding	▼	-200
Havens	●	
Stadsdeelbeheer	■	
Afvalstoffen	●	
Openbare verlichting	●	
Riolering	●	
Vergunningen leefomgeving	■	
Beleid leefomgeving	●	
Handhaving bouwwerken en bedrijven	●	
Handhaving openbare ruimte	●	
Totaal afwijking		**-200**

Doelstelling B: Verminderen van de CO2-uitstoot in de hele stad in 2020 met 30% t.o.v. 1990 (programmaoverstijgende doelstelling)	**Financiële resultaten (prognose 31/12)**	**Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)**
Duurzaamheid	●	
Totaal afwijking		**0**

▼ = tegenvaller; ■ = risico; ● = conform begroting; ★ = meevaller; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:

Beheer Wegen

De vorstschade is nog niet volledig geïnventariseerd. De afgelopen jaren was de vorstschade fors. In de winter 2011/2012 bedroeg de vorstschade 500.000 euro. De verwachting is dat de vorstschade in 2013 qua lasten hoger wordt. Inspectie zal plaatsvinden in april waarna het definitieve bedrag bekend is. Vervolgens wordt een plan opgesteld hoe met deze kosten wordt omgegaan.

Bij de Prinsessentunnel laat het tegelwerk los. Momenteel vindt discussie plaats met Prorail over de verhaalkosten. Er wordt naar een mogelijke oplossing gezocht. Het risico voor de gemeente wordt op dit moment ingeschat op circa 100.000 euro.

Gladheidsbestrijding

De extreme weersomstandigheden gedurende meerdere weken aan het begin van het jaar hebben ertoe geleid dat er meer gladheidsbestrijdingsactiviteiten zijn uitgevoerd dan gemiddeld. Daardoor zijn extra uitgaven gedaan voor strooibeurten, handmatige bestrijding en zoutkosten. Uitgaande van een reguliere winter 2013-2014 (eind van het jaar), zal naar verwachting worden afgestevend op een tekort van ca. 200.000 euro.

Beslispunt 17: wij stellen voor

Het verwachte nadeel van 200.000 euro op het product Gladheidsbestrijding zoveel mogelijk te beperken en het resterende tekort betrekken bij de Gemeenterekening 2013.

Stadsdeelbeheer

Door het steeds meer en heftiger toenemen van plantziekten en -plagen, zoals de eikenprocessierups, zijn extra middelen nodig. Bestrijding van deze plagen geschiedt vanuit zorgplicht gemeente en conform landelijke richtlijnen. In de begroting van Stadsdeelbeheer is jaarlijks een bedrag van 50.000 euro beschikbaar voor deze plantziekten en -plagen. De omvang van de problematiek kan jaarlijks variëren. Rond de eikenprocessierups zien we de afgelopen jaren bijvoorbeeld een sterke toename van de plaagdruk. Hierdoor kan het jaarlijks beschikbare bedrag ontoereikend blijken.

Afvalstoffen

Eind 2011 is de Enschedese afvalbeleidsvisie vastgesteld, waarvan de maatregelen vanaf 2012 worden geïmplementeerd. In juni 2013 komen we naast de voorstellen voor de optimalisering van de inzamelstructuur (milieueilanden, optimalisatie van de kunststof inzameling), ook met een voorstel over de positie van de afvalbrengpunten. Hierbij nemen wij tevens de eventuele financiële gevolgen in relatie tot de onttrekking van de egalisatiereserve mee.

Vergunningen

In 2013 is een verdere terugloop van aantallen bouwvergunningaanvragen te zien ten opzichte van dezelfde periode in 2012. Wat legesopbrengsten betreft zijn we sterk afhankelijk van grote projecten. Tot op heden compenseren incidentele grote projecten de terugloop van vergunningaanvragen. Momenteel is niet aan te geven hoeveel vergunningen in 2013 nog worden verleend voor grote projecten en wat de eventuele gevolgen voor de legesopbrengsten 2013 zijn.

De hoogte van de leges wordt de laatste tijd regelmatig aangevochten. Op dit moment lopen in Enschede twee juridische procedures tegen de door ons vastgestelde leges. Hierbij wordt ook de opbouw van de legesverordening aangevochten. Daarnaast loopt er een landelijke discussie over kruissubsidiëring. De Neprom heeft de minister een brief gestuurd met het verzoek dit fenomeen eens kritisch tegen het licht houden. Zij willen af van de hoge kosten voor bouwleges bij grote projecten.

8 Dienstverlening

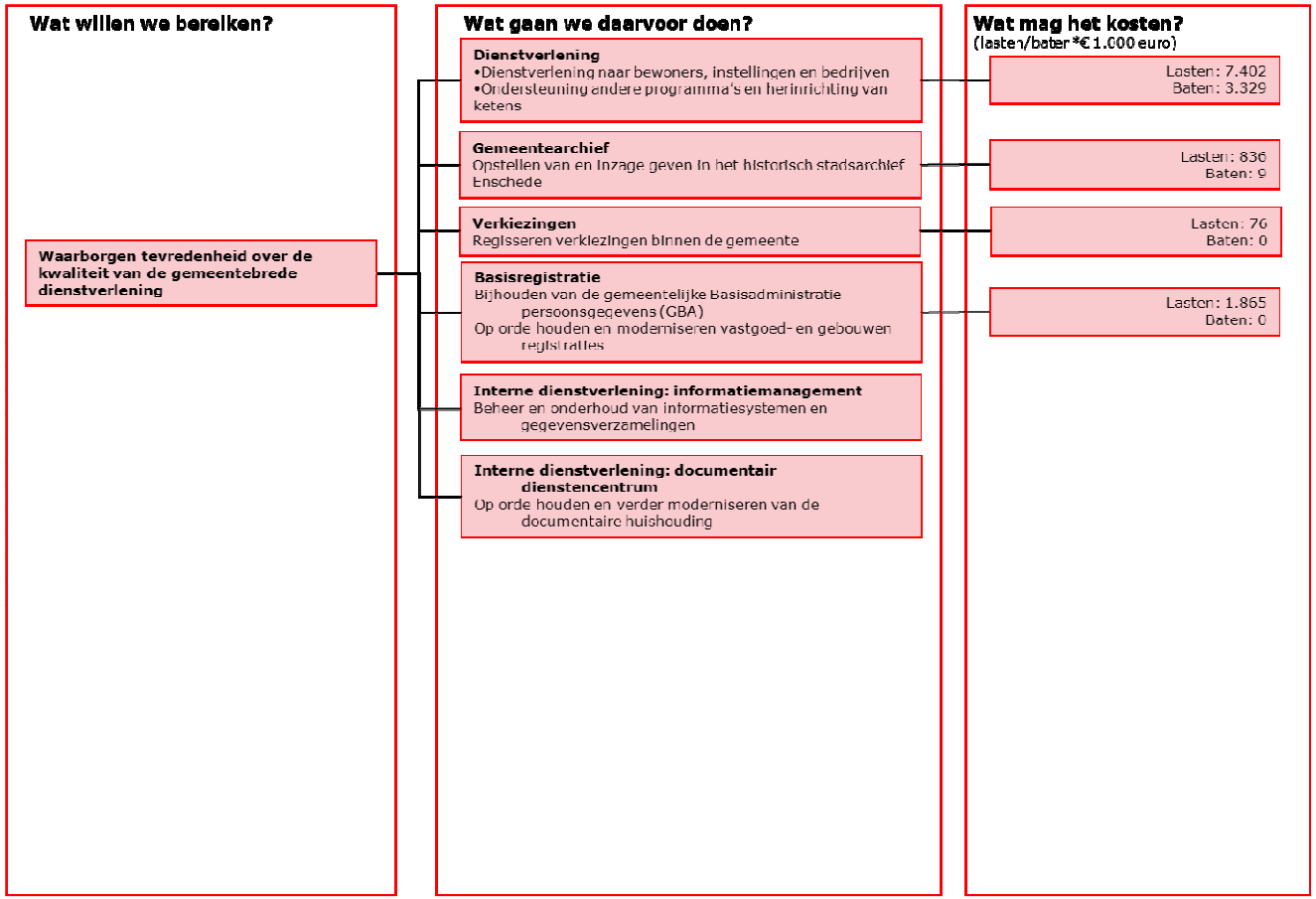

Hoofddoel:
Waarborgen van de tevredenheid over de kwaliteit van dienstverlening.

Samenvatting:
Het programma Dienstverlening ligt inhoudelijk op koers. De inrichting van het IT-bedrijf is met alle gremia besproken en afgestemd en leidt tot verdere implementatie in de tweede helft van het jaar. De Taskforce Werkprocessen heeft inmiddels 17 processen in behandeling c.q. uitgewerkt. De financiële uitkomsten hiervan helpen de programma's de CFO- en overige taakstellingen in te vullen. In relatie tot de Taskforce zijn er ook al resultaten geboekt door het terugdringen van applicaties. Recent heeft er een audit plaatsgevonden op de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA). Hiervoor is Enschede "cum laude" geslaagd.

Door het wegvallen van dekking uit o.a. leges (vergunningen) en projecten is de financiering van Basisregistraties onder druk komen te staan. Gezamenlijk met aangescherpte eisen vanuit de Wet Basisadministratie Adressen en Gebouwen (BAG) leidt dit in 2013 tot een financieel knelpunt (140.000 euro). Door het uitvoeren van een leantraject door de taskforce werkprocessen en afspraken c.q. samenwerking voor basisregistraties in regionaal verband zoeken we naar een structurele oplossing voor de financiering van basisregistraties als geheel. Voor 2014 is een deel hiervan opgenomen in de lopende bezuinigingsopgave van 10 mln.

8.1 Voortgang (politieke) speerpunten en bestuurlijke projecten

Doelstelling A: **Snel en doelmatig afhandelen van vragen van derden**	**Voort-gang**
Gemeentelijk Contact Centrum (GCC) doorontwikkeling	
1. Verdere professionalisering en doorontwikkeling van het GCC in taakuitvoering.	●
2. Onderzoeken van shared service samenwerking met gemeenten in de regio.	●
Innovatie in dienstverlening	
3. Van belang is te onderzoeken hoe hulpmiddelen op het gebied van de social media kunnen passen in de digitale dienstverlening (mede met het oog op de klanttevredenheid); samenwerking met kennisinstellingen (samenwerking Enovatief).	●
4. Participatie bevorderen door het delen van informatie (bijvoorbeeld met Open Data).	●
Doelstelling B: **De gemeentelijke dienstverlening in de breedte verbeteren met een betrouwbare informatiehuishouding en daarbij zoveel mogelijk samenwerken en afstemmen met anderen binnen de overheid en derden**	**Voort-gang**
Taskforce Werkprocessen en zaakgericht Werken	
5. Procesinnovatie door de verdere inzet van zaakgericht werken. Aandacht op het aanbieden van producten en diensten via het juiste kanaal (digitaal, balie, etc.) door sterkere kanaalsturing. Basisidee daarbij is zoveel mogelijk het digitale kanaal toe te passen. Doorontwikkeling digitale postkamer. "Eén Enschede, in één loketgedachte, via één ingang, in één keer goed"	●
Innovatie informatisering	
6. Implementatie van Nota Uitgangspunten Informatiebeleid (2012) over: ▪ moderne informatiehuishouding met oog voor een scherpe relatie tussen gebruiker en aanbieder ("business–IT–alignement") ▪ betrokkenheid bij de stad in de Digitale Steden Agenda ▪ binnengemeentelijke afstemming naar nieuwe inzichten en opbouw van shared service regionaal en opties van outsourcing	●
Stelsel van Basisregistraties	
7. Opbouw van de Basisregistratie Grootschalige Topografie in regionale aanpak. Basis van regelgeving uit i-NUP.	●
Gegevensbeveiliging, Privacy, Authenticiteit	
8. Incidenten (heel publiek zichtbaar gemaakt in 2011 en 2012) vergen	●

onverminderd scherpe aandacht. 9. Risico's van ketenvorming in bedrijfsvoering voor koppeling van informatiesystemen (van verschillende partners). 10. Beschikbaarstelling van gegevens in samenwerkingsverbanden, zoals de frontlijnsturing 11. Werken aan een veilige en verbindende informatievoorziening	● ● ●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Geen afwijkingen.

Duurzaamheid	Voort-gang
1. Het Programma Dienstverlening speelt een beperkte rol aan de CO2-opgave voor de gemeente. Het raakt zeker de bewustwording van verantwoord gebruik van hulpmiddelen. De effecten van toenemende digitalisering in de dienstverlening is een dergelijk punt van aandacht. In de informatiehuishouding van de gemeente wordt gewerkt aan vereenvoudiging in de programma-architectuur. Dat is minder software en dus minder beslag op computerapparatuur en dus een lagere CO2-footprint. Ook wordt het gebruik van printers afgeremd; met ook een positieve bijdrage. Daar tegenover staat de groei van mobiele apparatuur en andere persoonlijke hulpmiddelen, die bijdragen aan "vervuiling".	●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Geen afwijkingen.

Maatschappelijke Investeringsopgaven (MIO's)	Voort-gang
Programma Dienstverlening levert vanuit haar dienstverlenende en facilitaire rollen altijd een indirecte bijdrage aan de 7 onderscheiden MIO's.	●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Geen afwijkingen.

8.2 Stand van zaken moties, amendementen, toezeggingen

Geen amendementen, moties of toezeggingen voor dit programma.

8.3 Stoplichtenoverzicht producten

Doelstelling A: Het versterken en behouden van de fysieke kwaliteit van de woon- en leefomgeving	Financiële resultaten (prognose 31/12)	Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)
Dienstverlening	●	
Gemeentearchief	●	
Verkiezingen	●	
Basisregistratie	▼	-140
Interne dienstverlening:	●	

Doelstelling A: **Het versterken en behouden van de fysieke kwaliteit van de woon- en leefomgeving**	**Financiële resultaten (prognose 31/12)**	**Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)**
Informatiemanagement		
Interne dienstverlening: Documentair dienstencentrum	●	
Totaal afwijking		**-140**

▼ = tegenvaller; ■ = risico; ● = conform begroting; ★ = meevaller; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:

Basisregistratie

Het nadeel op basisregistraties wordt veroorzaakt door het wegvallen van dekking uit projecten en legesomzet van bouwvergunningen, terwijl de activiteiten voor de basisregistratie niet evenredig “meekrimpen”. Sterker nog, door aangescherpte eisen voor de BAG nemen de inspanningen voor dit onderdeel toe. Dit vraagt om een structurele andere financieringswijze van basisregistraties. Daarvoor lopen diverse acties wat moet leiden tot het structureel oplossen van dit knelpunt.

Beslispunt 18: wij stellen voor

Het incidentele nadeel van 140.000 euro binnen het product Basisregistraties zoveel mogelijk te beperken en het restant te betrekken bij de gemeenterekening 2013.

9 Bestuur & Middelen

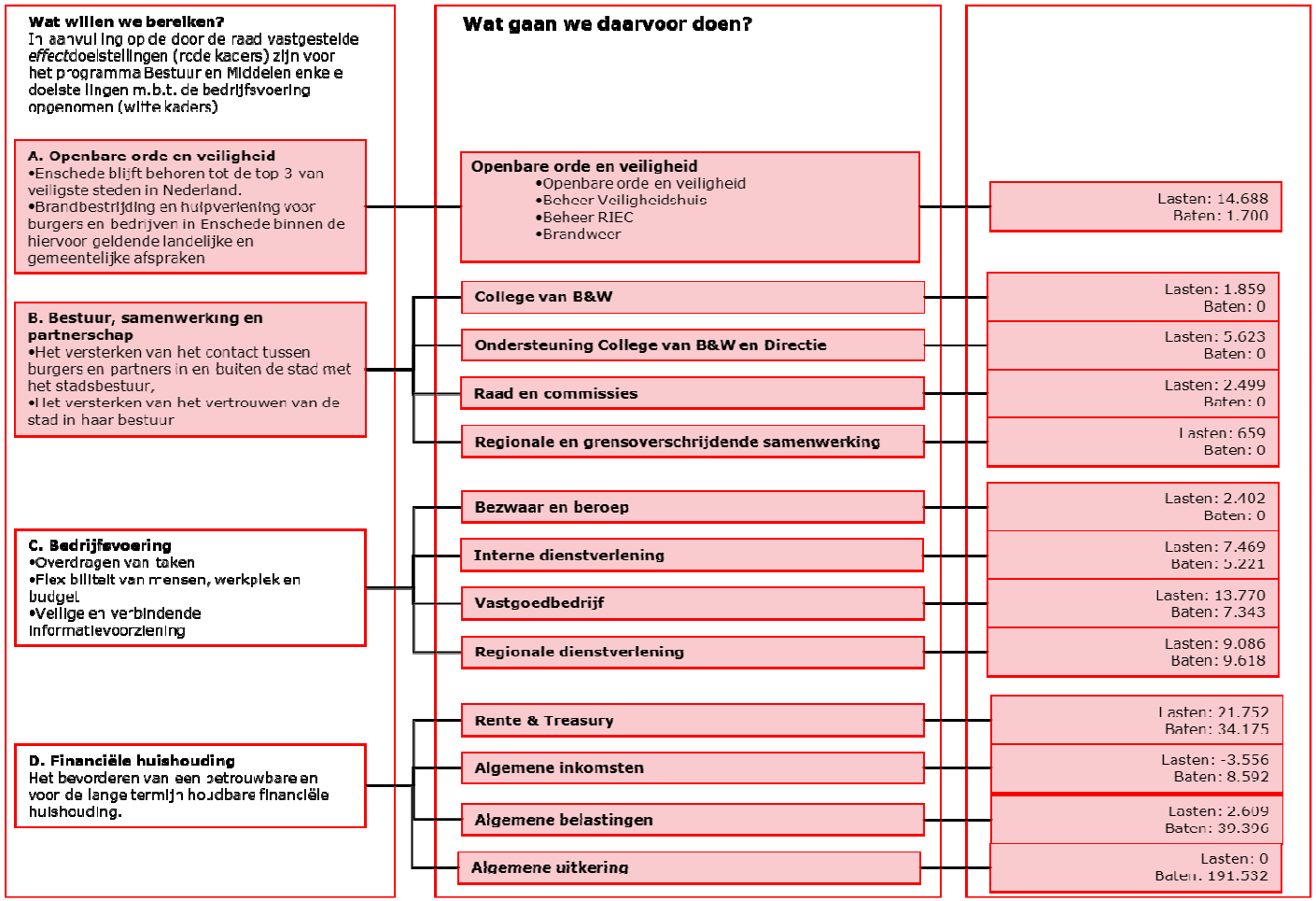

Bestuur en middelen

Het programma Bestuur & Middelen bevat verschillende beleidsterreinen. Daarom is dit programma opgebouwd uit een viertal afzonderlijke beleidsterreinen met elk een doelstelling. Dit zijn:

Doelstelling A	**Veiligheid en openbare orde** Enschede blijft behoren tot de top 3 van veiligste steden in Nederland.
Doelstelling B	**Bestuur, samenwerking en partnerschap** Het versterken van het contact tussen burgers en partners in en buiten de stad met het stadsbestuur, en daarmee ook het versterken van het vertrouwen van de stad in haar bestuur.
Doelstelling C	**Bedrijfsvoering** Het realiseren van een solide, innovatieve en maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering.
Doelstelling D	**Financiële huishouding** Het bevorderen van een betrouwbare en voor de lange termijn houdbare financiële huishouding.

Openbare orde en veiligheid

Hoofddoel:
De kop Openbare Orde en veiligheid staat voor openbare orde, criminaliteit en overlast, verkeersveiligheid en leefbaarheid, brandweerzorg en de coördinatie van hulpverlening, externe veiligheid, crisisbeheersing en handhaving.

Samenvatting:
Begin 2013 stond vooral in het teken van de nasleep van een veilig verloop van Serious Request. Mede door het toepassen van innovatieve toepassingen was er een continu actueel beeld en konden tijdig maatregelen worden getroffen. Serious Request is dan ook in een plezierige, rustige en veilige sfeer verlopen. Een andere uitdaging was, en is, de aanpak van outlawbikers. In samenwerking met handhaving, politie en Openbaar Ministerie is deze aanpak succesvol gebleken, blijvende alertheid is nodig. Deze twee uitdagingen hebben wel geleid tot extra druk op de afdeling, waardoor een aantal onderwerpen minder aandacht heeft gehad. Dit wordt zo snel mogelijk ingehaald binnen de huidige beschikbare capaciteit. In het eerste half jaar is onder andere hard gewerkt aan het opstellen van een nieuw integraal veiligheidsplan dat medio dit jaar aangeboden wordt.

Veiligheidshuis Twente
Sinds per 1 januari 2013 is de regie op de veiligheidshuizen van het OM overgegaan is naar de gemeenten. En is door de gemeente Enschede als centrumgemeente de doorontwikkeling van de voorheen drie veiligheidshuizen tot één Twents Veiligheidshuis ter hand genomen. Eén veiligheidshuis voor netwerksamenwerking tussen strafrecht en zorgketen, gericht op de complexe casuïstiek met een hoog veiligheidsrisico. Na een transitieperiode van drie maanden staat er nu een Twents Veiligheidshuis dat werkt voor en draagvlak heeft in alle veertien gemeenten in Twente. Kern van de vernieuwde samenwerking in het veiligheidshuis is het accent op 'hulp in de uitvoering'. Dat betekent dat de lokale zorg- en veiligheidsstructuren het primaat hebben en dat het veiligheidshuis daar de kennis, ervaring en expertise vanuit de strafrechtketen aan toevoegt waar dat nodig is. Het feit dat "gedurende de verbouwing ook de verkoop gewoon door gegaan is" maakt dat het behaalde resultaat in deze relatief korte periode extra positief gewaardeerd wordt.

9.1 Voortgang (politieke) speerpunten Openbare orde en veiligheid

Doelstelling A: Veiligheid en Openbare orde	Voort-gang
Veiligheid en Openbare orde	
1. Enschede blijft behoren tot de top 3 van veiligste steden in Nederland.	▼

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijking:
Enschede staat niet meer in de top 3 van de veiligste gemeenten. Op basis van de Atlas van Nederlandse gemeenten heeft Enschede in 2012 de 6e plek van de 13 gemeenten in Nederland met 150.000+ gemeenten. In 2011 hadden we de 2e plek, volgens de Atlas van Nederlandse gemeenten. In het Integraal Veiligheidsplan dat nu opgesteld wordt, worden nieuwe doelen voorgesteld die meer in overeenstemming zijn met de beschikbare middelen voor veiligheid.

9.2 Stand van zaken moties Openbare orde en veiligheid

9.2.1 Motie 5. Sociale veiligheid in wijken

In het medio dit jaar door de raad vast te stellen Integraal Veiligheidsplan neemt het bevorderen van burgerkracht een belangrijke plek in. Samen met stadsdeelmanagement en betrokken afdelingen gaat dit nader vorm krijgen. De jaarplannen van de stadsdelen waarin sociale veiligheid een belangrijk onderdeel is, zijn ook nu al gebaseerd op meningen van bewoners en meldingen die het stadsdeel ontvangt. De motie kan daarmee als afgedaan worden beschouwd.

9.2.2 Motie 27. en Toezegging 1. Drank- en horecawet

Het college heeft ingestemd met de (blauwe) discussienota Drank- en Horecawet, deze is inmiddels ter beschikking van de raad gekomen om te behandelen.
Een overzicht van de financiële consequenties en dekkingsmogelijkheden is in de nota opgenomen. De uitwerking van de nota is afhankelijk van de door de Raad nog te maken keuzes. De huidige begroting is ontoereikend om de nieuwe en verplichte toezichts- en handhavingstaken te bekostigen naast de naast de huidige taken. Herprioritering van de huidige (toezicht- en handhavings)capaciteit is dan ook noodzakelijk.

9.3 Stoplichtenoverzicht producten Openbare orde en veiligheid

Doelstelling A: Veiligheid en Openbare orde	Financiële resultaten (prognose 31/12)	Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)
Openbare orde en veiligheid	★	275
Subtotaal afwijking		**275**
Bestemmingsvoorstel		-200
Totaal afwijking		**75**

▼ = tegenvaller; ■ = risico; ● = conform begroting; ★ = meevaller; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
De meevaller binnen het product openbare orde en veiligheid wordt veroorzaakt door een incidentele meevaller van ruim 325.000 euro als gevolg van de regionalisering van de Brandweer. Dit voordeel is met name het gevolg van afspraken met de Veiligheidsregio over

o.a. bezuinigingen en bijdragen uit het solidariteitsfonds als compensatie voor desintegratiekosten (200.000 euro in 2013 en 100.000 euro in zowel 2014 en 2015). Nagekomen kosten voor de beveiliging van Serious Request en de kosten voor de diverse branden in het begin van 2013 zorgen voor een vermindering van het voordeel tot ca. 275.000 euro.

Beslispunt 19: wij stellen voor
het incidentele voordeel van de uitkering uit het solidariteitsfonds (200.000 euro in 2013 en 100.000 euro in 2014 en 2015) als gevolg van de regionalisering van de brandweer over te hevelen naar het product Regionale dienstverlening als dekking voor frictiekosten binnen de bedrijfsvoering (regionale dienstverlening) en het resterende voordeel te betrekken bij de gemeenterekening 2013. Zie ook beslispunt 21 bij Interne dienstverlening.

Bestuur, samenwerking en partnerschap

Hoofddoel:
Dit onderdeel kent twee pijlers. Het eerste deel bevat de werkzaamheden van de raad en het college van B&W, de Griffie en de ondersteuning van college en directie door de Concernstaf. De geformuleerde doelstellingen zijn echter veel breder en zijn van toepassing op de gehele organisatie. Tweede pijler is dan ook de manier van samenwerking met partners in en buiten de stad. In lijn met het collegeakkoord gaat het dan zowel om versterking van het primaat van burgers en wijken zelf, alsook onze samenwerking met de regionale, provinciale, nationale en zelfs internationale partijen.

Samenvatting:
In 2012 is door de gemeenteraad een start gemaakt met informatieavonden samen met partners en bewoners in de stad onder de naam "opinie053". De Raadsgriffie is samen met de betreffende diensten belast met de organisatie hiervan en in 2013 zijn er 9 informatie-avonden gepland. De reeds gehouden avonden vormen een succes en krijgen ook vervolg in de stadsdelen onder de naam "Opinie053 in de wijk".
De digitalisering krijgt in samenwerking met de ambtelijke dienst in de loop van 2013 een vernieuwingsboost door het upgraden van Raad in beeld, Raadsinformatiesysteem en het stroomlijnen van de bestuursvoorstellen. Hierin past ook het nieuwe (griffie) werken waarbij ontwikkelingen in de informatietechnologie als aanjager gelden voor een betere inrichting van het raads- en griffiewerk en gaat het om vernieuwing van de fysieke werkplek, de organisatiestructuur (nieuw griffiehuis) en -cultuur.

In het eerste kwartaal 2013 is de basis gelegd voor een intensief samenwerkingsproces tussen raad, college en ambtelijke organisatie met betrekking tot het voorbereidingsproces van de programmabegroting 2014-2017 met het oog op de forse impact van de decentralisatieopgaven. In maart 2013 heeft de raad hiertoe de Stuurgroep Afwegen in Breder Kader ingesteld. De griffie is samen met de concernstaf verantwoordelijk voor de ondersteuning van dit gezamenlijke proces; een extern procesregisseur zal door gemeentesecretaris en griffier gezamenlijk worden aangestuurd. Dit proces zal voor het zomerreces in een kaderstellend debat eindigen, zodanig dat na de zomer enerzijds de keuzes in de programmabegroting kunnen worden verwerkt en anderzijds de keuzevraagstukken voor de jaren na 2014 met de stad kunnen worden gedeeld.

9.4 Voortgang (politieke) speerpunten Bestuur, samenwerking en partnerschap

Doelstelling B: Bestuur, samenwerking en partnerschap **Het versterken van het contact tussen burgers en partners in en buiten de stad met het stadsbestuur, en daarmee ook het versterken van het vertrouwen van de stad in haar bestuur.**	**Voort-gang**
Versterken stadsdeelcommissies	
1. Het doel van de Raad en het college is om meer betrokkenheid en zeggenschap van de burger te verkrijgen. De opgave voor de Raad en stadsdeelcommissies is om beter in te spelen op situaties waarbij insprekende burgers/wijkorganen pleiten voor hun eigen- en wijkbelang (wijkbudgetten). Om dit te realiseren wordt in 2013 onder andere invulling aan onderstaande speerpunten gegeven: ▪ Meer samenspel met de burger te organiseren; ▪ In een eerder stadium debatten met burgers organiseren (onder meer in de vorm van informele podia tijdens commissievergaderingen). ▪ Optimalisatie inspraakproces burger ▪ Vergroting inzet moderne communicatiemiddelen (samenwerking TVEnschedeFM/ gebruik Ipads door college- en raadsleden etc.).	●
College van B&W	
2. In het coalitieakkoord staat nauwe samenwerking met partners en burgers bij het bereiken van onze doelen centraal. Het leggen van een zakelijke basis onder de aanpak van maatschappelijke investeringsopgaven op verschillende terreinen wordt in 2013 verder uitgewerkt en geïmplementeerd.	●
3. Een krachtige lobby is van belang om de ambities van Enschede waar te maken. Een gecoördineerde lobbyaanpak zowel bestuurlijk als ambtelijk wordt verder geoptimaliseerd en lobbydossiers worden waar nodig herijkt. De kans op succes wordt immers vergroot door focus en herhaling. Een groot aantal dossiers is dermate van invloed op de ontwikkeling van onze stad dat ze om extra bestuurlijke inzet vragen waar het gaat om beïnvloeding van besluitvorming regionaal, provinciaal, landelijk en indien nodig Europees.	●
Verbeteren afstemming en samenwerking met partners buiten onze gemeentegrenzen	
4. In aansluiting op de ambities van Enschede wordt gericht samengewerkt met partners in de regio, en met provincie en (inter)nationale partners. Deze samenwerking vindt plaats op drie vlakken: ▪ Regio Twente en provincie Overijssel. Economische en ruimtelijke opgaven in onze eigen omgeving vragen om verdere toenadering en een regionale aanpak. In wisselende verbanden zoeken we naar mogelijkheden tot verzilvering van kansen. Duidelijk is dat de opgaven vragen om nieuwe vormen van samenwerking tussen overheid, ondernemers en onderwijsinstellingen. We blijven zoeken naar meer mogelijkheden om via regionale samenwerking Regio Twente en Netwerkstad) in de bedrijfsvoering (shared services) en andere taken besparingen realiseren en kennis delen. Een adequate lobby en profilering doen we samen met provincie, andere steden en de regio. Belangrijke basis daarvoor zijn de gemeenschappelijk opgestelde agenda's Europe 2020: powered by Twente en het Businessplan High Tech Twente. ▪ Internationale positionering. Kern van onze internationale positionering is economisch. De waaier aan rollen en activiteiten die we kunnen inzetten spitst zich toe op de bestaande verbanden. Op drie niveaus kent Enschede internationale contacten. Ten eerste de Interregionale samenwerking zoals hieronder is beschreven. Ten tweede de relatie met de EU. En tenslotte de twee stedenbanden (Palo Alto (VS) en Dalian (China)). Door in 2013 samen met partners in Oost Nederland verder te werken aan de (uitvoering van de) gezamenlijke agenda, krijgt de brug	● ●

Doelstelling B: Bestuur, samenwerking en partnerschap Het versterken van het contact tussen burgers en partners in en buiten de stad met het stadsbestuur, en daarmee ook het versterken van het vertrouwen van de stad in haar bestuur.	Voort-gang
naar Europese aandacht en fondsen een verder impuls. Focuspunt is de nieuwe ronde Structuurfondsen die vanaf 2014 ingaat. ▪ Euregio/MONT. De interregionale samenwerking over de grens via Euregio en MONT (Munster, Osnabrück, Netwerkstad Twente). Een betere samenwerking met bedrijven, onderzoek(ers) en onderwijs is speerpunt en het benoemen van kansrijke concrete projecten staat op de rol.	

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Geen afwijkingen.

9.5 Stand van zaken moties en amendement Bestuur, samenwerking en partnerschap

9.5.1 Amendement C. Weerstandvermogen

Zowel motie 3 als toezegging 8 hebben betrekking op het rapporteren over de voortgang van de besparing op de ambtelijke organisatie door de organisatie te veranderen in een compacte en flexibele organisatie. Conform afspraak is de eerste kwartaalrapportage CFO u reeds toegezonden.

9.5.2 Motie 9. Tijdspad MIO's en toezegging 9. Helder kader voor de MIO's

In het tweede kwartaal van 2013 wordt een nota gemaakt waarin de lessen en ervaringen van de MIO's worden beschreven. Tevens wordt dan een voorstel gedaan hoe het vervolg van de MIO's eruitziet en hoe de lessen die in de MIO's zijn opgedaan verankerd worden in de staande organisatie. Daarbij wordt een verbinding gelegd met het traject Veranderen en Bezuinigen.

9.5.3 Motie 11. Commissie beleidsbeëindiging

Deze motie roept op om naar de taken van de gemeente te kijken. En te kijken welke de gemeente wel en welke niet meer tot de hare zou moeten rekenen, en welk beleid daardoor niet meer (door)ontwikkeld of uitgevoerd zou moeten worden.

Op 25 maart jongstleden is de raadscommissie Afweging in Breder Kader ingesteld. Met procesregisseur Jaring Hiemstra wordt tot aan de behandeling van de Programmabegroting in november het traject Veranderen en Bezuinigen doorlopen. Dit is een gezamenlijk traject van raad, college en ambtelijke dienst. In dit traject worden keuzes in gemeentelijke werkzaamheden (wat doen we wel, wat doen we minder of niet meer), en daaruit volgende bezuinigingsmogelijkheden voorbereid. Dit traject geeft daarmee invulling aan motie 11. beleidsbeëindiging.

9.5.4 Motie 3. CFO toezegging 8. CFO

Eind april heeft u de eerste kwartaalrapportage ontvangen en daarmee is invulling gegeven aan de motie.

9.6 Stoplichtenoverzicht producten Bestuur, samenwerking en partnerschap

Doelstelling A: Vertrouwen en Partnerschap	Financiële resultaten (prognose 31/12)	Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)
College van B&W	●	
Ondersteuning van College van B&W en Directie	●	
Raad en Commissies	●	
Regionale en grensoverschrijdende samenwerking	●	
Totaal afwijking		**0**

▼ = tegenvaller; ■ = risico; ● = conform begroting; ★ = meevaller; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Geen afwijkingen.

Bedrijfsvoering

Hoofddoel:
Wij ondersteunen vakkundig, betrouwbaar en dienstvaardig het realiseren van resultaten in Enschede.

Samenvatting:
Bedrijfsvoering omvat de ondersteunende functies van de Gemeente, bedrijfsvoeringsactiviteiten voor derden (regionale dienstverlening), de activiteiten van Bezwaar en Beroep en het gemeentelijk Vastgoedbedrijf.
Het jaar 2013 staat met name in het teken van het zoeken van het nieuwe evenwicht voor de activiteiten, kwaliteit en omvang van bedrijfsvoering. De krimp van de totale organisatie met 300 formatieplaatsen heeft zowel incidentele als structurele effecten voor de bedrijfsvoering waarbij het uitgangspunt is dat we meer met minder doen. Om de kwaliteit en continuïteit op bedrijfsvoering te waarborgen is versneld ingezet op het regionaliseren van de bedrijfsvoeringstaken tezamen met Almelo, Losser en Borne (IBO). Hiertoe is een bestuursopdracht vastgesteld en wordt nu een uitvoeringsplan opgesteld wat voor de zomer gereed is. De gemeente Hengelo is nauw betrokken bij de totstandkoming van dit uitvoeringsplan.
Het Vastgoedbedrijf richt zich in 2013 enerzijds op het verkleinen van de gemeentelijke Vastgoedportefeuille (verkopen van Vastgoed ten behoeve van de incidentele uitname in het Vastgoedbedrijf) en anderzijds op het verder bundelen van gemeentelijk vastgoed op één plek.
Daarbij worden positieve resultaten op het gebied van duurzaamheid en social return behaald door de implementatie van zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen, het versterken van elektrisch rijden en nieuwe initiatieven om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt sneller en meer te betrekken (pilot weg- en waterbouw).
De opzet van het IT-bedrijf is, tezamen met het programma Dienstverlening, in volle gang en moet leiden tot een gezamenlijke effectieve en efficiënte inrichting van de gemeentelijke IT-infrastructuur.

In combinatie met de financiële opgaven van de afgelopen en de komende jaren staat er wel spanning op het realiseren van de diverse doelstellingen in relatie tot de beschikbare middelen. De taakstelling op bedrijfsvoering wordt in 2013 niet volledig gerealiseerd. Het gaat hierbij om de besparingen die gekoppeld zijn aan het automatiseren van het inkoopbestelproces en het invoeren van een marktplaatsmodel voor externe inhuur. Alternatieve plannen worden ontwikkeld binnen de CFO-opgave voor 2014 en in de vorming

van het regionale servicecentrum . Daarnaast zijn in het resultaat de (niet te beïnvloeden) toename van de assurantiebelasting (stijging van 9% naar 21%, 110.000 euro) en de desintegratie-effecten van de Brandweer en DCW volledig meegenomen.

9.7 Voortgang (politieke) speerpunten Bedrijfsvoering

Doelstelling C: Bedrijfsvoering Het realiseren van een solide, innovatieve en maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering	**Voort-gang**
Subdoel 1: Overdragen van taken	
1. Enschede neemt volop deel aan de totstandkoming van het Shared Service Netwerk Twente (SSNT). Dit samenwerkingsverband richt zich op vele gemeentelijke taken en kent als strategische projecten: werken voor de Twentse Overheid en Informatisering zonder belemmeringen. Daarnaast richt Enschede zich op samenwerking op die terreinen die voor één of meerdere gemeenten in de regio meerwaarde oplevert. Concrete initiatieven voor 2013 zijn:	
a) Onderzoek naar regionaal Vastgoedbedrijf (convenant met Netwerksteden is hiertoe getekend)	●
b) Salarisadministratie in regionaal verband (start per 1-1-2013)	■
c) Juridisch expertisecentrum: inzet advocaat is per 1-9-2012 ondergebracht in regionale constructie. Doel is om dit uit te breiden met volledige juridische portefeuille (arbeidsjuristen, grondjuristen, advies en bezwaar en beroep)	■
d) Verdere uitbreiding samenwerking Inkoop. Op vier terreinen vindt in 2013 vanuit de Netwerksteden actief samenwerking plaats: elektronisch aanbesteden, opstellen gezamenlijke inkoopscan, contractmanagement, aanbestedingskalender. Met het SSNT, de Veiligheidsregio Twente en het Waterschap Regge en Dinkel wordt aansluiting gezocht om voor de gehele regio in 2013 tot één inkoopkalender te komen.	●
e) De gemeenten van de Regio Twente werken al op verschillende manieren samen. Enschede en Almelo willen dat sneller en intensiever, en hebben de andere Regiogemeenten uitgenodigd om zich daarbij aan te sluiten. De richting: samenvoegen van de bedrijfsvoering op 1 januari 2015. Door de samenvoeging van de bedrijfsvoering kunnen we de kosten verlagen en de kwaliteit en continuïteit verbeteren. We kijken naar samenwerking op het gebied van personeel, informatisering, organisatie, financiën, juridische zaken, automatisering, huisvesting, documentaire informatievoorziening, inkoop en communicatie. De autonomie van de gemeenten blijft intact.	●
f) De samenwerking met Losser bevindt zich in het stadium van verdere integratie van systemen en werkprocessen. In 2013 wordt maximaal ingezet op het realiseren van het volledige besparingspotentieel (totaal 1,2 miljoen euro). Het effect voor Enschede (50%) wordt ingezet voor de lopende taakstellingen binnen het onderdeel BMO en het programma Dienstverlening.	●
g) Inmiddels is ook op het onderdeel Werk, Inkomen en Zorg een uitwerking gemaakt om taken over te dragen aan Enschede. Naast continuïteit van dienstverlening worden met name besparingsvoordelen gezien op WMO-voorzieningen en WWB-uitkeringen. Dit gaat wel gepaard met (personele) meerkosten door een hogere inzet aan de “voorkant” van de werkprocessen. De verwachting is dat de balans tussen opbrengsten en kosten minimaal neutraal is.	●
Subdoel 2: flexibiliteit van mensen, werkplek en budget	
2. De ‘beweging naar buiten’ moet centraal staan: het (verder uitbreiden van) werken met en bij partners is de kern van de (gedrags-)verandering. Hiermee	

Doelstelling C: Bedrijfsvoering Het realiseren van een solide, innovatieve en maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering	Voort-gang
kunnen gemeentelijke locaties afgestoten worden. Deze overweging is inhoudelijk leidend geworden voor de focus binnen het uitvoeringsprogramma. Voor het begrotingsjaar 2013 betekent dit concreet het volgende: ▪ Actief sturen op het werken met en bij partners, onder andere door dit als uitgangspunt voor nieuwe procesbeschrijvingen te nemen. ▪ Vrijspelen van verdiepingen in de Noordmolen voor integreren met maatschappelijke partners. ▪ Maximaal richten van opleidingen in de Enschedese School en op cultuuromslag naar digitaal werken, cleandesk-werken, plekonafhankelijk en tijdonafhankelijk samenwerken.	 ● ● ●
Subdoel 3: veilige en verbindende informatie voorziening	
3. Binnen BMO-ICT wordt dit uitgevoerd op het gebied van continuïteit in productie en beveiliging. De beleidsmatige en programmatische kanten zijn uitgeschreven in het programma Dienstverlening.	●
Subdoel 4: investeren met maatschappelijke partners	
4. Social Return. BMO maakt werk van het aandeel social return binnen onze organisatie. Dit bestaat uit de volgende onderdelen: a) minimale inzet van 5% van de opdrachtwaarde bij aanbestedingen door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (social return on investment, SROI); b) de inzet van het aantal mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt binnen de gemeentelijke organisatie. De uitkomsten van de Compacte en Flexibele Organisatie hebben ook gevolgen voor de mate van social return in de gemeentelijke organisatie. Uitgangspunt daarbij is dat de bestaande omvang van social return evenredig meebeweegt met de omvang van de organisatie. Via indicatoren wordt de omvang van social return gevolgd en bijgestuurd.	 ★ ●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:

Overdragen van taken (doelstelling C.1b)

Salarisadministratie in regionaal verband (start per 1-1-2013)

De salarisadministratie zou per 1 januari 2013 worden samengevoegd met de administratie van Borne, Oldenzaal, Hengelo en Almelo. Deze datum is nu vastgesteld op 1 juni 2013. Reden hiervoor is dat de IT-infrastructuur nog niet (volledig) op elkaar is afgestemd c.q. uitgelijnd. Tot aan 1 juli vindt de samenwerking daarom nog vanuit de decentrale locaties (van de Netwerksteden) plaats.

Overdragen van taken (doelstelling C.1c)

Juridisch expertisecentrum

Vanuit regionaal verband is er veel vraag naar centrale juridische expertise. Daarvoor is in Enschede onder andere een tweede advocaat aangesteld om in deze behoefte te voorzien. De voorgestelde constructie wordt echter formeel getoetst door de Orde van Advocaten. Er wordt geanticipeerd op alternatieve juridische constructies in het geval van een negatieve uitspraak.

Social Return (doelstelling C.4a)

Begin maart is de afdeling Inkoop begonnen met een pilotproject voor de aanbestedende diensten van Grond Weg en Waterbouw. In dit project werken aannemers en aanbestedende diensten samen om duurzame uitstroom van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te bewerkstelligen. Op 24 april heeft Enschede hierover een convenant ondertekend met het bestuur Infra-Werkt. We onderzoeken of dit initiatief ook breder uitgerold kan worden,

bijvoorbeeld binnen de bouwsector. Daarnaast wordt sinds kort het Werkpaktcertificaat meegenomen in de beoordeling van onze aanbestedingen. De gemeente Enschede stelt aan ondernemers en werkgevers die aan een aantal criteria voldoen, dit keurmerk beschikbaar. Deze criteria zijn:

- **Ambassadeursrol**: het netwerk actief inzetten of beschikbaar stellen aan gemeente, optreden als positieve referent, etc.
- **Betrokkenheid**: actief deelnemen aan banenmarkten, ronde tafels, werkbezoeken voor werkzoekenden organiseren, etc.
- **Capaciteit**: geplaatste kandidaten uit de doelgroepen, in principe minimaal 5% van de formatie.

Jaarlijks wordt getoetst of de gecertificeerde organisaties nog voldoen aan de gestelde criteria. Door dit keurmerk mee te nemen in de beoordeling van onze aanbestedingen worden bedrijven, die actief zijn bij het Werkplein, eenvoudiger maar wel consequenter beoordeeld op hun bijdrage aan het plaatsten van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
http://werkpakt.enschede.nl/

Duurzaamheid	Voort-gang
1. B&M zet zich in voor de klimaatneutrale gemeentelijke organisatie in 2015. Na de voorspoedige aanleg van zonnepanelen nog in 2012 zijn de speerpunten in 2013 een aangepaste lange termijn onderhoudsplanning met volledig duurzame maatregelen, het borgen van een aparte reserve “wettelijke en duurzame maatregelen” binnen het Vastgoedbedrijf en voortzetting van bestaand beleid (100% duurzame inkoop, 100% inkoop groene energie, duurzame vervanging wagenpark).	⭐

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ⭐ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
De plaatsing van zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen is volop in voorbereiding en levert een meer dan evenredige bijdrage aan de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van duurzaamheid.
Daarnaast is de gemeente genomineerd voor de E-award (http://www.natuurenmilieu.nl/projecten/e-award) voor het stimuleren van elektrisch rijden. Hierin is een versnelling aangebracht door:

1. het realiseren van 9 openbare laadpalen met 14 oplaadpunten op strategische plaatsen in de stad;
2. vanuit haar voorbeeldfunctie heeft de gemeente zelf een aantal elektrische voertuigen in gebruik. Het gaat om vijf personenauto’s, vier bedrijfswagens, twee motoren en zeven scooters. Het merendeel van deze voertuigen zijn gefinancierd en in gebruik bij het programma Leefomgeving.

Maatschappelijke Investeringsopgaven (MIO’s)	Voort-gang
1. Het onderdeel BMO levert door haar dienstverlenende en facilitaire rollen altijd een indirecte bijdrage aan de 7 onderscheiden MIO’s.	●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ⭐ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Niet van toepassing.

9.8 Stand van zaken moties en toezeggingen Bedrijfsvoering

9.8.1 Toezegging 7. Vastgoedbedrijf

In een besloten Raadsvergadering d.d. 7 februari 2013 is een toelichting gegeven op de (financiële) systematiek van het Vastgoedbedrijf, de bijbehorende risico's, de reservepositie en de meerjarenontwikkeling hiervan. De toezegging is hiermee ingelost.

9.8.2 Motie 'gesammtvisie op toekomst gesamtkunstwerk Stadhuis Enschede'

Op 15 april 2013 is de toekomstvisie Stadhuis vastgesteld. Daarmee is de motie afgedaan.

9.9 Stoplichtenoverzicht producten Bedrijfsvoering

Doelstelling C: Bedrijfsvoering en Interne Middelen	**Financiële resultaten (prognose 31/12)**	**Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)**
Bezwaar en Beroep	●	
Interne Dienstverlening	▼	-868
Vastgoedbedrijf	●	
Regionale dienstverlening	★	573
Bedrijfsvoering Project Management Bureau	▼	-1.400
Totaal afwijking		**-1.695**

▼ = tegenvaller; ■ = risico; ● = conform begroting; ★ = meevaller; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:

Interne dienstverlening

Dit product bestaat uit de budgetten voor de ondersteunende functies van het gemeentelijk apparaat (huisvesting, informatiemanagement, financiën, inkoop, communicatie). Op het geheel van deze budgetten wordt een nadeel gerealiseerd van 868.000 euro. Dat is het resultaat van de volgende afwijkingen (groter dan 50.000 euro):

- Bij de afdeling ICT is 824.000 euro omzet vervallen door de regionalisering van de brandweer en het afbouwen van de DCW. Een deel van de vervallen omzet (249.000 euro) kon direct worden opgevangen door het aframen van direct beïnvloedbare budgetten. Het grootste deel betreft hier echter niet (direct) beïnvloedbare kosten (o.a. salaris- en infrastructuurkosten). Resteert een nadeel van 575.000 euro. Dit nadeel wordt voor een deel gecompenseerd door omzetstijging van Dimpact (zie product regionale dienstverlening).
- Verhoging van de assurantiebelasting (*110.000 euro nadeel*). De assurantiebelasting is met ingang van 1 januari 2013 verhoogd van 9,7% naar 21%.
- Mobiele middelen (*155.000 euro nadeel*). De voorstellen voor het ombuigen van de kosten voor mobiele middelen worden om technische redenen later gerealiseerd dan gepland. De omzetting van alle telefonie van de huidige 2 systemen naar één systeem vergt meer tijd.
- De structurele taakstelling voor het automatiseren van het inkoopproces (*200.000 euro nadeel*) en het instellen van een marktplaats voor externe inhuur (*250.000 euro nadeel*) zullen niet worden gerealiseerd in 2013. Vanaf 2014 worden deze taakstellingen toegevoegd aan de totale opgave voor een compacte en flexibele organisatie binnen bedrijfsvoering.
- Door de taakstellingen wordt maximaal ingezet op de reductie van personeel. De uitstroom en doorstroom van personeel dat wordt ingezet voor dienstverlening levert een besparing op (*177.000 euro voordeel*).
- Besparingen materiële budgetten (*245.000 euro voordeel);* Incidenteel worden voordelen geboekt op de kosten van de repro, postverzending en huisvesting. Voorts worden door onder andere een toename van de inzet van personen met een afstand tot de

arbeidsmarkt, de toepassing van zonnepanelen op gemeentelijke panden voordelen geboekt op catering, schoonmaak en energie.

Regionale dienstverlening
Het product regionale dienstverlening bestaat uit de ondersteuning van activiteiten op het gebied van bedrijfsvoering aan onder andere Politie, diverse maatschappelijke partners, Dimpact, gemeenten Losser, Borne, Stadsbank Oost Nederland, Gemeenschappelijk Belastingkantoor Twente, UWV. Om de kosten voor interne dienstverlening zo laag mogelijk te houden wordt gekeken naar opties voor schaal- en/of volumevergroting voor de dienstverlening. Daarnaast zijn er in het verleden keuzes gemaakt om bedrijfsvoeringstaken uit te voeren voor maatschappelijker partners. De omzet van deze dienstverlening wordt apart inzichtelijk gemaakt in het product regionale dienstverlening. Resultaten op dit product worden altijd verrekend met het product interne dienstverlening.

Met ingang van 1-7-2013 wordt de dienstverlening van ICT aan het UWV in het werkplein beëindigd, dit betekent voor 2013 een incidenteel nadeel van 100.000 euro (structureel 200.000 euro). Het UWV blijft wel gehuisvest in het Werkplein.
In het najaar van 2012 zijn met Bureau Jeugdzorg Overijssel (183.000 euro) op het gebied van huisvesting en Dimpact (1.050.000 euro) op het gebied van ICT contracten afgesloten voor de uitvoering van activiteiten op het gebied van bedrijfsvoering. Voor Dimpact betreft het een zesjarig contract voor de uitbreiding van bestaande activiteiten. De omzet voor bestaande activiteiten bedroeg 545.000 euro, het nieuwe contract leidt dus tot een ophoging van de omzet met 505.000 euro. Samen met de opbrengst van Bureau Jeugdzorg (+183.000 euro) en beëindiging dienstverlening aan UWV (-100.000 euro in 2013 en -200.000 euro vanaf 2014) en nog wat overige mutaties (o.a. lagere huuropbrengsten servicecentra: -15.000 euro in 2013 en -21.000 euro vanaf 2014) leidt dit per saldo tot een omzetstijging van 573.000 en 467.000 euro in resp. 2013 en vanaf 2014. De extra kosten gepaard gaande met deze omzetstijging komen tot uiting op het product interne dienstverlening.

Beslispunt 20: wij stellen voor
het nadeel van het product interne dienstverlening deels te compenseren met het voordeel van 573.000 euro in 2013 (467.000 euro vanaf 2014) bij het product Regionale Dienstverlening. Dit conform de bestendige gedragslijn zoals deze op het gebied van activiteiten voor bedrijfsvoering aan derden wordt toegepast. Het resterende nadeel van 295.000 euro binnen het product interne dienstverlening zoveel mogelijk te beperken.

Beslispunt 21: wij stellen voor
een risico-reserve voor regionale dienstverlening in te stellen om toekomstige desintegratie-effecten van het vervallen van werk voor derden, welke niet direct opgevangen kunnen worden door het afbouwen van kosten, te egaliseren. Hiervoor de, binnen het product Bestuur&Veiligheid, beschikbare incidentele frictiemiddelen voor desintegratie van de Brandweer aan toe te voegen (zie ook beslispunt 19).

Bedrijfsvoering Projectmanagement bureau Enschede (PMBE)
De herprogrammering van de stedelijk ontwikkelingsopgaven, bezuinigingsopgaven en een teruglopende opdrachtenportefeuille hebben er toe geleid dat het bureau is geconfronteerd met een forse krimpopgave. In de vaste kosten van het bureau is, conform de gemeentelijke systematiek, een aanzienlijk bedrag opgenomen voor facilitaire overhead. Deze kosten worden normaliter terugverdiend door middel van de opdrachtenportefeuille. Om deze kosten te kunnen financieren moet de orderportefeuille in 2013 minimaal gelijk zijn aan die van 2012. Echter, het bureau krimpt in aantal medewerkers waardoor het vergroten van de orderportefeuille is gelimiteerd en de vaste kosten niet meer volledig kunnen worden terugverdiend. Dit resulteert in een verwacht incidenteel nadeel van ca. 1,4 miljoen euro voor dit jaar. Voor volgend jaar zijn maatregelen genomen om dit probleem gemeentebreed op te lossen.

Uiteraard blijven onze inspanningen erop gericht het verwachte nadeel dit jaar te beperken door de opdrachtenportefeuille voor de aanwezige medewerkers verder te vergroten. Daarom zal, conform het eerste kwartaal van 2013, door middel van accountmanagement en acquisitie verder actief worden gezocht naar nieuwe opdrachten binnen en buiten de gemeente. Daarnaast worden de projectmanagers en ondersteuning alleen nog ingezet op opdrachten die zijn voorzien van dekking om hiermee het tekort terug te dringen.

Beslispunt 22: wij stellen voor
het nadeel van 1,4 miljoen euro op de bedrijfsvoering van het Project Management Bureau Enschede (PMBE) zoveel mogelijk te beperken en het restant te betrekken bij de gemeenterekening 2013.

Financiële huishouding

Hoofddoel:
In deze paragraaf worden de algemene en specifieke inkomstenstromen van de Gemeente beschreven, De algemene uitkering, specifieke posten (waaronder subsidies en concernstelposten, De belastinginkomsten en de inkomsten uit rente en treasury.

Samenvatting:
De resultaten zijn conform verwachting. Op basis van de decembercirculaire verwachten we in 2013 een hogere uitkering uit het gemeentefonds van ca. 230.000 euro. In de komende jaren verwachten we echter dat, als gevolg van lagere rijksuitgaven, ook de bijdrage uit het gemeentefonds aan Enschede zal afnemen.

9.10 Voortgang (politieke) speerpunten Financiële huishouding

Doelstelling D: Financiële huishouding Het bevorderen van een betrouwbare en voor de lange termijn houdbare financiële huishouding.	**Voort-gang**
Financiële huishouding	
1. Een betrouwbaar en voor de lange termijn houdbare financiële huishouding is essentieel voor het goed functioneren van een gemeente. Door de economische omstandigheden en onzekere toekomstige ontwikkelingen neemt de complexiteit toe. De basis voor de uitvoering van onze ambities blijven de algemene dekkingsmiddelen. Dit zijn de inkomsten van de gemeente die vrij besteedbaar zijn.	●
▪ Gemeentefonds;	●
▪ Lokale belastingen;	●
▪ Rente & Treasury.	●

▼ = loopt achter, bijsturing heeft onvoldoende effect; ■ = loopt achter, bijsturing mogelijk;
● = conform verwachting; ★ = boven verwachting; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:
Geen afwijkingen.

9.11 Stoplichtenoverzicht producten Financiële huishouding

Doelstelling D: Het bevorderen van een betrouwbare en voor de lange termijn houdbare financiële huishouding	Financiële resultaten (prognose 31/12)	Omvang afwijking in € 1.000 (prognose 31/12 incl. afwijking op ombuiging)
Rente & Treasury	●	
Algemene Inkomsten	●	
Algemene Belastingen	●	
Algemene Uitkering	▼	-3.670
Totaal afwijking		**-3.670**

▼ = tegenvaller; ■ = risico; ● = conform begroting; ★ = meevaller; ○ = neutrale wijziging

Toelichting op de afwijkingen:

Algemene uitkering

Het resultaat in de concernrapportage voor het gemeentefonds wordt met name veroorzaakt door de verwerking van de "jaarschijf 2013" uit de meicirculaire 2013. Het effect van de decembercirculaire 2012 was nog dat de uitkering 230.000 euro hoger uit zou vallen dan begroot. Het effect van de meicirculaire 2013 is dat de uitkering 3,9 miljoen euro lager uitvalt. Deze wordt veroorzaakt door:

- Een forse onderuitputting op de rijksuitgaven over 2012. Bij de opmaak van de jaarrekening 2012 was al een winstwaarschuwing afgegeven die heeft geleid tot verlaging van het resultaat met ruim 1 miljoen euro. De rijksuitgaven zijn over 2012 echter dusdanig lager uitgevallen dat dit een verlaging van 1,8 miljoen euro teweeg brengt. Deze verlaging is structureel. In totaliteit wordt hierdoor de uitkering in 2013 verlaagd met 2,4 miljoen euro (0,8 miljoen euro voer 2012 en 1,8 miljoen euro over 2013).
- In 2013 daalt het accres verder omdat door het rijk is besloten om de prijsfactor niet uit te keren. Deze is onderdeel van het accres.
- Bij een groot aantal maatstaven zijn de hoeveelheden naar beneden bijgesteld zoals bij inwoners. Voor de aantallen bedrijfsvestigingen en leerlingen voortgezet onderwijs zijn nieuwe tellingen geïntroduceerd die leiden tot een lagere uitkering.

Beslispunt 23: wij stellen voor

Het nadeel van 3.670.000 euro binnen het product Algemene uitkering te betrekken bij de gemeenterekening 2013.

10 Compacte en Flexibele Organisatie (CFO)

Inleiding
Afgelopen najaar hebben we in de Programmabegroting 2013-2016 een sluitende meerjarenbegroting gepresenteerd. We hebben daarbij onder meer onze ambities uitgesproken voor de ontwikkeling naar een Compacte en Flexibele organisatie (CFO). De ambitie van de gemeentelijke organisatie is om in 2015 een compacte en flexibele en daarmee 'wendbare' organisatie te zijn. Daartoe is een groot aantal maatregelen ingezet. Deze maatregelen zijn omvangrijk, en divers. Daarom is het noodzakelijk om de effecten van de maatregelen goed te monitoren. Hiervoor heeft u in april 2013 de eerste kwartaalmonitor ontvangen.

Financiële stand van zaken
De financiële opgave CFO wordt ingevuld met behulp van de volgende maatregelen:

- Personele krimp
- Bezuinigingsmaatregelen in de bedrijfsvoering

De financiële opgave in 2013 is 2,8 miljoen euro en wordt voornamelijk ingevuld door het nemen van maatregelen in de bedrijfsvoering die direct effect hebben en die minder afhankelijk zijn van de krimp van de formatie. Op dit moment is de realisatie 2 miljoen euro. 0,6 miljoen euro is gereserveerd om medewerkers via het Participatiebudget in te zetten op re-integratieactiviteiten. De interne belangstelling voor deze functies is lager dan verwacht. Het is onzeker of de taakstelling gerealiseerd kan worden. We lopen hiermee een financieel risico. Dit risico monitoren wij en indien nodig sturen we hierop bij.

De financiële taakstelling CFO vanaf 2014 en verder wordt wel voor een belangrijk deel ingevuld met fte's. Als de mobiliteit in 2013 niet leidt tot voldoende beëindigingen van inhuur of vertrek naar buiten, levert dit een aanzienlijk risico op voor de realisatie van de bezuinigingsopgave in 2014. Hieraan is een financieel risico verbonden van ruim 5 miljoen euro.

Personele krimp
Eind dit jaar moet de gemeente met 147 formatieplaatsen gekrompen zijn ten opzichte van de stand op 1 oktober 2012. Uit de cijfers blijkt dat de gemeentelijke organisatie op dit moment al met meer dan 100 fte is gekrompen. Dit komt voor het grootste deel door het niet meer invullen van vacatures en een deel door mobiliteit van medewerkers.

Dat betekent dat de organisatie dit jaar nog met zo'n 40fte moet krimpen, want hiervan is bekend dat het werk of de financiering hiervan in 2013 vervalt. Het blijkt dat op bepaalde afdelingen in de organisatie de krimp voor het jaar 2013 onvoldoende is gerealiseerd. Het achterblijven van deze krimp komt enerzijds door mismatch tussen beschikbare vacatures en de kennis en kunde van mensen op krimpfuncties en anderzijds doordat mensen van een krimpfunctie gematcht worden met een nieuwe functie waar geen structurele financiering voor is.

Bovenformatieven aanwijzen en stoppen inhuur
Als we nu niet doorpakken dan groeit het financiële risico, doordat vanaf 2014 de financiële opgave grotendeels gerealiseerd moet worden door personele krimp.
Deze constatering leidt ertoe dat is geconcludeerd door OR en directie dat overgegaan moet worden tot het aanwijzen van bovenformatieven. Bij het aanwijzen van bovenformatieven gebruiken we het sociaal statuut. We zijn met de OR in gesprek over aanvullende spelregels. Het is de bedoeling dat medewerkers die het betreft, voor de zomer duidelijkheid krijgen over hun situatie. Deze medewerkers hebben een voorrangspositie op interne vacatures.
Vacatures die ontstaan doordat de inhuur wordt beëindigd. Daarbij wordt flankerend beleid ingezet in de vorm van scholing, begeleiding en outplacement.

Bijlage 1 │ Beslispunten

Wij stellen voor

1. het verwachte nadeel van 400.000 euro binnen het product Dienstverlening aan ondernemers zoveel mogelijk te beperken en het resterende tekort te betrekken bij de Gemeenterekening 2013.
2. om de uitgaven (100.000 euro) benodigd voor het ontwikkelen van een toekomstvisie voor Schuttersveld zoveel mogelijk te voorzien van dekking binnen het programma en een eventueel resterend tekort te betrekken bij de Gemeenterekening 2013.
3. vervallen.
4. het tekort op het product uitvoering WSW van 1,4 miljoen euro zoveel mogelijk te beperken en het resterende tekort te betrekken bij de Gemeenterekening 2013.
5. het verwachte voordeel van 200.000 euro binnen het product Algemene bijstand levensonderhoud betrekken bij de Gemeenterekening 2013.
6. een bedrag van 300.000 euro over te hevelen van het product Individuele Bijzondere Bijstand naar het product Bijzondere Inkomensvoorziening ter dekking van de hogere kosten voor het contract met Menzis (280.000 euro) en de Kledingbank (20.000 euro); en het resterende voordeel van 300.000 euro binnen het product Individuele Bijzondere Bijstand te betrekken bij de gemeenterekening 2013.
7. conform voorgaande jaren en vanuit de geldende techniek het bedrag van 250.000 euro binnen het product Onderwijsvoorzieningen te onttrekken aan de egalisatiereserve Scholingsboulevard en toe te voegen aan het exploitatiebudget ter dekking van de lasten van OZB en verzekeringen.
8. het nadeel van 310.000 euro binnen het product Sportvoorzieningen zoveel mogelijk te beperken en het restant te betrekken bij de gemeenterekening 2013.
9. om de lasten van het product stadsdeelgewijs werken in 2013 te verlagen met 50.000 euro, in 2014 met 85.000 euro en vanaf 2014 met 100.000 euro, waarmee het totaalbudget van de wijkbudgetten verlaagd wordt van 1,4 naar 1,3 miljoen euro structureel.
10. de niet bestede middelen wijkbudget 2012, ad 1,2 miljoen euro, in 2013 te onttrekken aan de reserve wijkbudgetten en conform bestaande systematiek en techniek toe te voegen aan het product Stadsdeelgewijs werken.
11. het voordeel van 2,3 miljoen euro binnen het product individuele voorzieningen te betrekken bij de gemeenterekening 2013.
12. het nadeel van 148.000 euro binnen het product individuele voorzieningen te betrekken bij de gemeenterekening 2013.
13. het totale nadeel van 575.000 euro op het product Opvang en zorg kwetsbare burgers op te lossen en te betrekken bij de gemeenterekening 2013.
14. het nadeel van 100.000 euro binnen het product Bestemmingsplannen zoveel mogelijk te beperken en het restant te betrekken bij de gemeenterekening 2013.
15. het nadeel van 1,1 miljoen euro op de bedrijfsvoering binnen het programma Stedelijke ontwikkeling zoveel mogelijk te beperken en het restant nadeel te betrekken bij de gemeenterekening 2013.
16. om de bij de besluitvorming over de parkeervisie verstrekte budgetten van 111.500 euro structureel en 199.000 euro incidenteel, voorlopig niet aan te wenden en hiervoor geen bestedingen te doen. Dit om de tegenvallende parkeeropbrengsten binnen het parkeerbedrijf Enschede te compenseren door lagere uitgaven.
17. het verwachte nadeel van 200.000 euro op het product Gladheidsbestrijding zoveel mogelijk te beperken en het resterende tekort betrekken bij de Gemeenterekening 2013.
18. het incidentele nadeel van 140.000 euro binnen het product Basisregistraties zoveel mogelijk te beperken en het restant te betrekken bij de gemeenterekening 2013.
19. het incidentele voordeel van de uitkering uit het solidariteitsfonds (200.000 euro in 2013 en 100.000 euro in 2014 en 2015) als gevolg van de regionalisering van de brandweer over te hevelen naar het product Regionale dienstverlening als dekking voor frictiekosten binnen de bedrijfsvoering (regionale dienstverlening) en het resterende voordeel te

betrekken bij de gemeenterekening 2013. Zie ook beslispunt 21 bij Interne dienstverlening.

20. het nadeel van het product interne dienstverlening deels te compenseren met het voordeel van 573.000 euro in 2013 (467.000 euro vanaf 2014) bij het product Regionale Dienstverlening. Dit conform de bestendige gedragslijn zoals deze op het gebied van activiteiten voor bedrijfsvoering aan derden wordt toegepast. Het resterende nadeel van 295.000 euro binnen het product interne dienstverlening zoveel mogelijk te beperken.
21. een risico-reserve voor regionale dienstverlening in te stellen om toekomstige desintegratie-effecten van het vervallen van werk voor derden, welke niet direct opgevangen kunnen worden door het afbouwen van kosten, te egaliseren. Hiervoor de, binnen het product Bestuur &Veiligheid, beschikbare incidentele frictiemiddelen voor desintegratie van de Brandweer aan toe te voegen (zie ook beslispunt 19).
22. het nadeel van 1,4 miljoen euro op de bedrijfsvoering van het Project Management Bureau Enschede (PMBE) zoveel mogelijk te beperken en het restant te betrekken bij de gemeenterekening 2013.
23. het nadeel van 3.670.000 euro binnen het product Algemene uitkering te betrekken bij de gemeenterekening 2013.

Bijlage 2 │ Beslispunten: technische wijzigingen

Economie en Werk

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-EW-01 Verwerken subsidie Regio Twente t.b.v. pilot "Binnenstadservice Enschede"	
Programma	Economie en Werk
Product	Versterken economische structuur
Bedrag	89.000 euro (2013), 2x30.000 euro (2014/2015), 7.500 euro (2016).
Omschrijving	Wij stellen voor om de van de Regio Twente afkomstige middelen voor binnenstad distributie op te nemen in de begroting voor de jaren 2013 tot en met 2016, om daarmee onderzoek en exploitatie van binnenstad distributie in Enschede mogelijk te maken. Voor het jaar 2013 gaat hierom een bedrag van 89.000 euro 2014 en 2015 30.000 euro per jaar en 2016 7.500 euro. Door de Regio Twente is subsidie toegekend aan de gemeente Enschede ten behoeve van de uitvoering van het pilot "Binnenstadservice Enschede". Deze middelen worden ingezet voor onderzoek en exploitatie van en naar binnenstad distributie in de Enschedese binnenstad. Voor het onderzoek en de exploitatie is voor de jaren 2013 tot en met 2016 156.500 euro beschikbaar.

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-EW-02 Verwerken subsidie Regio Twente t.b.v. projecten HOV en Kennispark	
Programma	Economie en Werk
Product	Projecten economische structuur
Bedrag	4.315.000 euro incidenteel
Omschrijving	Wij stellen voor om de van de Regio Twente afkomstige middelen voor de Mobiliteit toe te voegen aan het krediet voor de HOV en Kennispark. Van de Regio Twente hebben wij 4.315.000 euro ontvangen in het kader van de Subsidieverordening Mobiliteit Regio Twente. Deze middelen worden toegevoegd aan het krediet voor de HOV (3.815.000 euro) en het Kennispark (500.000 euro). In beide projectkredieten was al rekening gehouden met deze bijdragen.

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-EW-03 Verwerken rijksubsidie MAU-aanvraag	
Programma	Economie en Werk
Product	Algemene Bijstand Levensonderhoud
Bedrag	2013: baten en lasten + 2.767.427 2014: baten en lasten + 7.933.857 2015 en verder: baten en lasten 9.455.745
Omschrijving	Wij stellen voor de toekenning van rijksubsidies te verwerken in de begroting. Via deze wijziging wordt de begroting voor de Algemene Bijstand Levensoverhoud op het niveau gebracht zoals deze bij de MAU-aanvraag 2013-2015 is aangegeven.

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-EW-04 Het niet invullen van 20 fte's Adviseur Werk	
Programma	Economie en Werk
Product	Arbeidsmarktparticipatie
Bedrag	Structureel baten en lasten -/- 1.085.353
Omschrijving	Wij stellen voor de lasten en baten naar beneden bij te stellen. Door het niet invullen van circa 20 fte's Adviseurs Werk worden de loonkosten voor deze adviseurs met 1.085.353 euro naar beneden gebracht. De dekking van deze adviseurs die hiervoor vanuit het Participatiebudget voor beschikbaar was gaat hierdoor voor hetzelfde bedrag mee naar beneden. Deze middelen blijven, conform de wetgeving, beschikbaar binnen het Participatiebudget.

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-EW-05a Correctie Wajong	
Programma	Economie en Werk
Product	Arbeidsmarktparticipatie
Bedrag	2013: Baten en Lasten -/- 274.200 euro 2014: Baten en Lasten -/- 840.880 euro 2015 en verder: Baten en Lasten -/- 1.115.080
Omschrijving	Als gevolg van het niet doorgaan van de Wet Werken naar vermogen, willen wij u voorstellen om de volgende bedragen, zowel baten als lasten, te corrigeren in de begroting: 2013 -/- 274.200 euro, 2014 -/- 840.880 euro; en 2015 en verder 1.115.080 euro. In de programmabegroting 2013-2016 staat binnen het product Arbeidsmarktparticipatie zowel aan de baten als lastenkant van de begroting nog middelen voor de Wajong. Deze reeks werd destijds opgenomen als onderdeel van de Wet Werken naar vermogen.

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-EW-05b Arbeidsmarktoffensief en Uitvoeringsprogramma EAA conform besluitvorming	
Programma	Economie en Werk
Product	Arbeidsmarktparticipatie
Bedrag	2013: Baten en Lasten 366.341 euro 2014: Baten en Lasten 2.069.500 euro
Omschrijving	Met deze wijziging stellen wij u voor om het Uitvoeringprogramma EAA 2013 (Enschedese Arbeidsmarktaanpak) en het Arbeidsmarktoffensief op te voeren in de begroting. Beide onderdelen zijn in de Raad behandeld, het Uitvoeringsprogramma op 11 september 2012 (stuknummer 16267) en het Arbeidsmarktoffensief op 7 februari 2013 als brief aan de Raad (stuknummer 16497). Wij stellen u nu voor om de volgende bedragen aan de baten en de lastenkant in de begroting te muteren: 2013 366.341 euro en 2014 + 2.069.500 euro.

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-EW-05c Geoormerkte middelen voor schulddienstverlening overhevelen van product Arbeidsmarktparticipatie naar Schulddienstverlening

Programma	Economie en Werk
Product	Arbeidsmarktparticipatie en Schulddienstverlening
Bedrag	Structureel: Schulddienstverlening Baten en Lasten + 895.000 euro Structureel: Arbeidsmarktparticipatie Lasten budgetneutraal.
Omschrijving	Wij stellen u voor om een budgetneutrale wijziging door te voeren in de begroting. Het ophogen van de zowel de interne baten als interne lasten van het product Schulddienstverlening met 895.000 met een interne bijdrage vanuit het product Arbeidsmarktparticipatie. De bijdrage vanuit het product Arbeidsmarktparticipatie bestaat uit middelen die geoormerkt zijn voor Schulddienstverlening.

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-EW-05d Verschuiven budget voor personeelskosten binnen de begroting	
Programma	Economie en Werk
Product	Arbeidsmarktparticipatie
Bedrag	Structureel: Baten en Lasten -/- 3.490.195
Omschrijving	Wij stellen voor om de bijdrage voor personeelskosten te verschuiven vanuit Participatiebudget (product Arbeidsmarktparticipatie) naar de afdelingskostenplaatsen; dit zorgt voor een duidelijker link tussen kosten en de opbrengsten op afdelingsniveau. Het betreft de eliminatie van interne baten en lasten. Per saldo heeft het geen effect op de output (3.490.000 euro).

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-EW-05e Corrigeren 'tussenstap' in de budgetoverheveling	
Programma	Economie en Werk + Wijkontwikkeling, Zorg en Welzijn
Product	Arbeidsmarktparticipatie + Opvang en Zorg Kwetsbare groepen
Bedrag	Incidenteel: Arbeidsmarktparticipatie + 700.000 euro Opvang en Zorg Kwetsbare groepen -/- 700.000 euro
Omschrijving	Wij stellen voor om een tussenstap in de budgetoverheveling te corrigeren. Het betreft een bedrag van 700.000 euro vanuit het Participatiebudget naar het product Opvang en Zorg Kwetsbare groepen. Met deze correctie is de bijdrage vanuit het programma Economie en Werk aan WZW beter zichtbaar in de begroting. Per saldo heeft deze wijziging geen effect op de output van E&W en WZW.
Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-EW-06 Verwerken van het productieprogramma PMBE	
Programma	Economie en werk en Stedelijke ontwikkeling
Product	Projecten economische ontwikkeling en Locatieontwikkeling
Bedrag	Resp. 1.035.615 en 499.791 euro incidenteel
Omschrijving	Wij stellen voor het productieprogramma van Project Management Bureau Enschede (PMBE) te verwerken in de begroting. Het productieprogramma bevat bijdragen voor verrichte werkzaamheden. Onder andere baten (736.000 euro) als gevolg van bijdragen ADT (conform Gemeenschappelijke regeling met ADT) en bijdragen vanuit het grondexploitaties conform besluitvorming MPG.

Opgroeien en Ontwikkelen

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-OO-01 Kinderopvangtoeslag voor doelgroepouders	
Programma	Opgroeien en Ontwikkelen / Economie en Werk / Bestuur & Middelen
Product	Kind en Peuteropvang / Specifieke taken / Diverse algemene inkomsten
Bedrag	430.515 euro – Structureel (B&M/Div Alg Inkomsten) -423.704 euro – Structureel (O&O/Kinderopvang) -6.811 euro – structureel (E&W/Indiv.bijz.bijstand)
Omschrijving	Wij stellen voor de begroting aan te passen omdat het verstrekken van de kinderopvangtoeslag voor doelgroepouders met ingang van 2013 door de Belastingdienst is overgenomen. Tot 2012 verzorgde de gemeente deze verstrekking zelf. De algemene uitkering wordt hiervoor vanaf 2013 structureel verlaagd en CS heeft hier bij het product stelposten CS van het programma Bestuur en middelen een structurele stelpost van 430.515 euro opgenomen voor de programma's Opgroeien en Ontwikkelen (O&O) en Economie en Werk (E&W). Het programma O&O zal hiervoor de lasten van kinderopvang voor doelgroepouders met een bedrag van 271.467 verlagen om structureel invulling aan deze stelpost te geven. Bij het programma E&W werd de administratieve afwikkeling van de kinderopvangtoeslag door de afdeling Specifieke taken uitgevoerd. Door de wegvallende werkzaamheden wordt het personeelsbudget van deze afdeling met 159.048 euro verlaagd en dat kan worden ingezet om structureel invulling aan deze stelpost te geven. Het gevolg daarvan is dat de lasten binnen het product Kinderopvang met een bedrag van 423.704 wordt verlaagd en binnen het product Individuele bijzondere bijstand met 6.811 euro.

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-OO-02 (en TW-EW-02) Budgetoverheveling van kinderopvangtoeslag (45.000 euro) van O&O naar E&W	
Programma	Opgroeien en Ontwikkelen en Economie en Werk
Product	Kind en Peuteropvang en Individuele bijzondere bijstand
Bedrag	45.000 euro – Structureel (O&O Kinderopvang) lagere lasten 45.000 euro – Structureel (E&W Bijzondere bijstand) hogere lasten
Omschrijving	Wij stellen voor om de verschuiving van de kinderopvangtoeslag administratief te verwerken. De gemeente mag boven op de kinderopvangtoeslag een extra tegemoetkoming in de kosten van de kinderopvang toekennen (het zogenaamde KOA-kopje). In het gemeentefonds is hiervoor een structureel bedrag van ca 45.000 euro gestort. De toekenning van het KOA-kopje gebeurt per 1 januari 2013 via de Bijzondere Bijstand. Daarom nu binnen het product Kinderopvang de lasten met een bedrag van 45.000 verlagen. Hiermee wordt het budget van de Bijzondere Bijstand binnen het programma E&W opgehoogd.

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-OO-03

Egalisatiereserve Brede scholen	
Programma	Opgroeien en Ontwikkelen
Product	Onderwijsvoorzieningen
Bedrag	126.700 euro overhevelen (van/naar Egalisatiereserve) - Incidenteel
Omschrijving	Wij stellen voor om 126.700 euro van de Egalisatiereserve Onderwijshuisvesting over te hevelen naar de Egalisatiereserve Brede Scholen. In 2012 zijn kredieten van 6 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de realisatie van de Brede Scholen in Enschede. Bij deze realisatie worden ook bestaande onderwijsgebouwen betrokken en hierin geïntegreerd. We willen deze onderwijsgebouwen nu ook administratief onderbrengen bij de budgetten van de Brede Scholen. Dit betekent een eenmalige overheveling van 126.700 euro van de Egalisatiereserve Onderwijshuisvesting naar de Egalisatiereserve Brede Scholen. Hiermee kunnen de huidige en toekomstige kapitaallasten van de Brede scholen afdoende gedekt worden.

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-OO-04 **Huurlasten nieuwe sportvoorzieningen**	
Programma	Opgroeien en Ontwikkelen
Product	Onderwijsvoorzieningen / Sportvoorzieningen
Bedrag	103.125 euro structureel 133.625 euro (86.000 + 47.620), hogere lasten (Sportvoorzieningen) 30.500 euro, hogere baten (Sportvoorzieningen) 103.125 euro (55.500 + 47.625), onttrekking reserve (Onderwijsvoorz.)
Omschrijving	We stellen voor om huurlasten vanuit de Egalisatiereserve onderwijshuisvesting (product Onderwijsvoorzieningen) naar de kostenplaats Vastgoedbedrijf (product Sportvoorzieningen) over te hevelen. Daarnaast stellen we voor de baten en lasten voor huren binnen het product Sportvoorzieningen structureel te verhogen met 30.500 euro. Door deze wijziging worden de financiële consequenties van een tweetal Bestuursvoorstellen vanaf 2013 structureel in de begroting opgenomen. In het raadsvoorstel van 12 december 2011 is de realisatie van de gymvoorziening ten behoeve van de scholen de Tender en Het Lang goedgekeurd. In 2012 heeft het programma O&O een krediet van 1.100.000 euro beschikbaar gesteld aan het Vastgoedbedrijf Enschede (VBE) om een nieuwe gymvoorziening aan het Riet 10 te bouwen. Het VBE brengt hiervoor vanaf 2013 bij O&O 86.000 euro huurlasten in rekening en dit willen we nu structureel in de begroting opnemen. Dit vraagt enerzijds om een structurele overheveling vanuit de egalisatiereserve Onderwijshuisvesting van 55.500 euro van het product Onderwijsvoorzieningen en anderzijds het ophogen van de huurinkomsten met 30.500 euro binnen het product Sportvoorzieningen om de huurlasten met 86.000 euro op te kunnen hogen binnen het

	product Sportvoorzieningen. Daarnaast is in het B&W voorstel van 18 december 2012 inzake het programma Onderwijshuisvesting 2013 een krediet van 635.000 euro in 2012 beschikbaar gesteld aan het Vastgoedbedrijf voor de kosten van de bouw van het gymlokaal het Palet. Het VBE brengt hiervoor vanaf 2013 47.625 euro huurlasten bij O&O in rekening en dit willen we nu structureel in de begroting opnemen. Dit vraagt om een structurele overheveling vanuit de Egalisatiereserve onderwijshuisvesting van 47.625 euro vanuit het product onderwijsvoorzieningen naar de huurlasten binnen het product Sportvoorzieningen.

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-OO-05 Actualisatie begroting aan realisatie van schoolpanden in eigendom	
Programma	Opgroeien en Ontwikkelen
Product	Onderwijsvoorzieningen
Bedrag	65.500 euro - Structureel verhogen baten en lasten
Omschrijving	Wij stellen voor de begroting voor de schoolpanden te actualiseren. In 2012 zijn de locaties voor de schoolpanden in eigendom separaat in de administratie van Onderwijshuisvesting opgenomen. Op basis van de realisatiecijfers van 2012 wordt nu de begroting bij zowel de baten (huurinkomsten) als de lasten (voor energie en OZB) voor een bedrag van 65.500 euro opgehoogd.

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-OO-06 Aanpassing onttrekking egalisatiereserve onderwijshuisvesting	
Programma	Opgroeien en Ontwikkelen
Product	Onderwijsvoorzieningen
Bedrag	1 mln euro - Incidenteel verhogen baten en lasten
Omschrijving	Wij stellen voor om 1 miljoen te doteren aan de Egalisatiereserve Onderwijshuisvesting conform raadsbesluit “Financiële problematiek Scholingsboulevard” van 29 oktober 2012 en B&W besluit “Programma Onderwijshuisvesting 2013” van 18 december 2012 . Kosten met betrekking tot onderwijshuisvesting zijn in 2012 ten laste gebracht van deze egalisatiereserve en niet ten laste van het budget voor onderwijshuisvesting 2013. Met deze technische wijziging wordt de onttrekking gecorrigeerd en wordt 1 mln euro ten laste gebracht van het onderwijs huisvestingsprogramma 2013 conform voornoemde besluiten.

Wijkontwikkeling, Zorg en Welzijn

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-WZW-01 Integratie-uitkering Wet maatschappelijke ondersteuning	
Programma	Wijkontwikkeling, Zorg en Welzijn / Bestuur & Middelen
Product	Individuele voorzieningen / Diverse Algemene Inkomsten
Bedrag	165.034 euro – Incidenteel verhogen lasten (Individuele voorz.) 165.034 euro – Incidenteel verlagen lasten (Diverse Algemene Inkomsten)
Omschrijving	Wij stellen voor om het product individuele voorzieningen in 2013 aan de lastenkant te verhogen met een bedrag van 165.034 euro. Het product stelposten CS binnen het programma Bestuur en middelen wordt met hetzelfde bedrag verlaagd. De aanpassing wordt veroorzaakt door een verhoging in de decembercirculaire 2012 van het gemeentefonds van de integratie-uitkering Wet maatschappelijke ondersteuning als gevolg van de extramuralisering van de zorgzwaartepakketten (ZZP 1 en 2).

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-WZW-02 Extra bijdrage voor heroïnebehandeling	
Programma	Wijkontwikkeling, Zorg en Welzijn
Product	Opvang en zorg kwetsbare groepen
Bedrag	31.000 euro – Incidenteel verhogen baten en lasten
Omschrijving	Wij stellen voor om het product opvang en zorg kwetsbare groepen aan de lastenkant en batenkant te verhogen met een bedrag van 31.000 euro. De aanpassing wordt veroorzaakt door een extra bijdrage die de gemeente heeft ontvangen in het kader van de heroïnebehandeling.

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnummer: TW-WZW-04 Doorvoeren administratieve correctie	
Programma	Wijkontwikkeling, Zorg en Welzijn en Bestuur en middelen
Product	Stadsdeelgewijswerken en Div.algemene inkomsten
Bedrag	10.000 euro vanaf 2014 structureel
Omschrijving	Wij stellen voor om de begroting met 10.000 euro aan te passen. Het betreft een administratieve correctie.

Stedelijke Ontwikkeling

Toelichting technische wijziging – Beslispuntnr (TW-SO-01) Ophalen van de BIRK gelden uit de Algemene uitkering	
Programma	Stedelijke Ontwikkeling / Bestuur & Middelen
Product	Parkeren / Locatieontwikkeling / Algemene uitkering
Bedrag	560.000 euro - Incidenteel
Omschrijving	Wij stellen voor de vanaf 2012 door het Rijk beschikbaar gestelde BIRK gelden administratief te verwerken. Deze gelden zijn aan de gemeente beschikbaar gesteld via de algemene uitkering. Met deze begrotingswijziging van 560.000 euro wordt de jaarschijf 2013

	opgehaald ten behoeve van het programma Stedelijke Ontwikkeling (product parkeren en product locatieontwikkeling)

Bestuur en middelen

Toelichting technische wijziging – TW-BM-01 (BMO) Hogere lasten voor diensten derden P&O	
Programma	Bestuur & Middelen
Product	Interne Dienstverlening-Regionale Dienstverlening
Bedrag	21.032 euro - Structureel
Omschrijving	Wij stellen voor de lasten en baten structureel met 21.032 euro te verhogen. Het betreft extra lasten door de afdeling P&O voor diensten t.b.v. het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT) conform contract. De lasten hiervan vallen op basis van de huidige stand van zaken 21.032 euro hoger uit dan geraamd. Deze hogere lasten worden doorberekend.

Toelichting technische wijziging - TW-BM-02 (BMO) Correctie interne dienstverlening FDC	
Programma	Bestuur & Middelen
Product	Interne Dienstverlening-Regionale Dienstverlening
Bedrag	70.297 euro - Structureel
Omschrijving	Wij stellen voor om een administratieve correctie door te voeren. In de begroting bij het product Regionale dienstverlening is ten onrechte een te realiseren externe omzet opgenomen voor de afdeling Financeel Dienstencentrum in plaats van een doorbelasting voor interne dienstverlening.

TW-BM-03, TW-BM-04, TW-BM-05 en TW-BM-06 zijn vervallen.

Toelichting technische wijziging TW-BM-07 (BMO) Overdracht van brandweerkazernes naar Veiligheidsregio Twente	
Programma	Bestuur & Middelen
Product	Vastgoed
Bedrag	16.349.043 euro - Incidenteel
Omschrijving	We stellen voor om –als gevolg van de regionalisering van de brandweer- de verkoop van de brandweerkazernes administratief te verwerken. De taken, mensen en middelen van de gemeentelijke brandweer zijn met ingang van 1 januari 2013 overgegaan naar de Veiligheidsregio Twente (VRT). De kaders voor deze overgang staan beschreven in het door het Algemeen Bestuur VRT en het door de Twentse gemeenteraden vastgestelde document 'Principebesluit één brandweer Twente' van 4 juni 2012. Onderdeel van de regionalisering was het onderbrengen van de verschillende gemeentelijke brandweerkazernes onder één dak bij de Veiligheidsregio. Het enschedese college van Burgemeester en Wethouders heeft op 18 december 2012 besloten tot de overdracht van haar

	brandweerkazernes. Dit besluit zorgt ervoor dat de enschedese brandweerkazernes per 1 januari 2013 in eigendom zijn overgegaan naar Veiligheidsregio Twente. Het gaat hierbij om de kazernes: • Spaansland 20 • Verzetslaan 21 • Tolstraat 5 • Lijsterstraat 15 Bovengenoemde kazernes zijn (incl. Inventaris en andere roerende zaken) tegen bedrijfswaarde (16.349.043 euro k.k.) overgegaan naar de Veiligheidsregio Twente. Het verschil tussen bedrijfswaarde en boekwaarde is het gemaakte exploitatieverlies op genoemde kazernes. Dit verlies (1.436.251 euro) is in het verleden onttrokken aan de egalisatiereserve Vastgoed en wordt nu, conform de beheersregels van Vastgoednota 2.0 (Rb 14882 d.d. 14 februari 2011), toegevoegd aan dezelfde reserve.

Toelichting technische wijziging – Beslispunten: TW-BM-08 **Correctie loon-en prijscompensatie Openbare orde en veiligheid**	
Programma	Bestuur en Middelen
Product	Openbare Orde en Veiligheid/ Ondersteuning College en Bestuur
Bedrag	8.104 euro - Structureel
Omschrijving	Wij stellen voor een administratieve correctie door te voeren. Abusievelijk is de loon- en prijscompensatie voor de activiteiten rond Openbare Orde en Veiligheid verwerkt op het product Ondersteuning College en Bestuur. Middels deze wijziging wordt dit gecorrigeerd.

Toelichting technische wijziging – Beslispunten: TW-BM-09 **Overheveling budget Regionale rampenbestrijding**	
Programma	Bestuur en Middelen
Product	Openbare Orde en Veiligheid/ Ondersteuning College en Bestuur
Bedrag	20.350 euro - structureel
Omschrijving	Wij stellen voor een administratieve correctie door te voeren. Middels deze wijziging wordt het budget voor regionale rampenbestrijding overgeheveld van het product Ondersteuning College en Bestuur naar het product Openbare Orde en Veiligheid.

Toelichting technische wijziging – Beslispunten: TW-BM-10 **Overheveling personele kosten Veiligheid**	
Programma	Bestuur en Middelen
Product	Openbare Orde en Veiligheid/ Ondersteuning College en Bestuur
Bedrag	376.835 euro - Structureel
Omschrijving	Wij stellen voor een administratieve correctie door te voeren. Middels deze begrotingswijziging worden de personele kosten voor veiligheid vanuit het product Ondersteuning College en Bestuur overgeheveld naar het product Openbare Orde en Veiligheid.

Toelichting technische wijziging – Beslispunten: TW-BM-11 Bijdrage voor transitiekosten Veiligheidshuis Twente	
Programma	Bestuur en Middelen
Product	Openbare Orde en Veiligheid
Bedrag	26.000 euro - Incidenteel
Omschrijving	Wij stellen voor een administratieve correctie door te voeren. In 2013 is een incidentele bijdrage ontvangen van de gemeente Hengelo voor de transitiekosten naar één Veiligheidshuis Twente. Middels deze wijziging wordt de administratie hier op aangepast.

Bijlage 3 | Begrotingswijzigingen

Beslispuntnr.	Programma	Product	Lasten/Baten	2013	2014	2015	2016	2017
bp-07-oo	Opgroeien en Ontwikkelen	Onderwijsvoorzieningen	Lasten	250.000	0	0	0	0
			Onttrekking reserves	-250.000	0	0	0	0
Totaal bp-07-oo				0	0	0	0	0
bp-10-wzw	Wijkontwikkeling, Zorg en Welzijn	Stadsdeelsgewijs werken	Lasten	1.203.366	0	0	0	0
			Onttrekking reserves	-1.203.366	0	0	0	0
Totaal bp-10-wzw				0	0	0	0	0
bp-19/21-bm	Bestuur en Middelen	Openbare orde en veiligheid	Lasten	0	0	0		
		B&M: Regionale Dienstverlening	Baten	-200.000	-100.000	-100.000		
			Storting Reserves	200.000	100.000	100.000		
Totaal bp-19/21-bm				0	0	0		
bp-20-bm	Bestuur en Middelen	B&M: Regionale Dienstverlening	Lasten	573.147	466.647	466.647	466.647	466.647
			Baten	-573.147	-466.647	-466.647	-466.647	-466.647
Totaal bp-20-bm				0	0	0	0	0
tw-ew-01	Economie en Werk	Versterken economische structuur	Lasten	89.000	30.000	30.000	7.500	0
			Baten	-89.000	-30.000	-30.000	-7.500	0
Totaal tw-ew-01				0	0	0	0	0
tw-ew-02	Economie en Werk	Projecten economische ontwikkeling	Lasten	4.314.572	0	0	0	0
			Baten	-4.314.572	0	0	0	0
Totaal tw-ew-02				0	0	0	0	0
tw-ew-03	Economie en Werk	Alg bijstand levensonderhoud	Lasten	2.767.427	7.933.857	9.455.745	9.455.745	9.455.745
			Baten	-2.767.427	-7.933.857	-9.455.745	-9.455.745	-9.455.745
Totaal tw-ew-03				0	0	0	0	0
tw-ew-04	Economie en Werk	Arbeidsmarktparticipatie	Lasten	-1.085.353	-1.085.353	-1.085.353	-1.085.353	-1.085.353
			Baten	1.085.353	1.085.353	1.085.353	1.085.353	1.085.353

Beslispuntnr.	Programma	Product	Lasten/Baten	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal tw-ew-04				0	0	0	0	0
tw-ew-05a	Economie en Werk	Arbeidsmarktparticipatie	Lasten	-274.200	-840.880	-1.115.080	-1.115.080	-1.115.080
			Baten	274.200	840.880	1.115.080	1.115.080	1.115.080
Totaal tw-ew-05a				0	0	0	0	0
tw-ew-05b	Economie en Werk	Arbeidsmarktparticipatie	Lasten	800.000	2.069.500	0	0	0
			Baten	-366.341	-2.069.500	0	0	0
Totaal tw-ew-05b				433.659	0	0	0	0
tw-ew-05c	Economie en Werk	Arbeidsmarktparticipatie	Lasten	0	0	0	0	0
		Schuldhulpverlening	Lasten	895.000	895.000	895.000	895.000	895.000
			Baten	-895.000	-895.000	-895.000	-895.000	-895.000
Totaal tw-ew-05c				0	0	0	0	0
tw-ew-05e	Economie en Werk	Arbeidsmarktparticipatie	Lasten	700.000				
	Wijkontwikkeling, Zorg en Welzijn	Opvang en zorg kwetsbare burgers	Lasten	-700.000	0	0	0	0
Totaal tw-ew-05e				0	0	0	0	0
tw-ew-05d	Economie en Werk	Arbeidsmarktparticipatie	Lasten	-3.923.854	-3.490.195	-3.490.195	-3.490.195	-3.490.195
			Baten	3.490.195	3.490.195	3.490.195	3.490.195	3.490.195
Totaal tw-ew-05d				-433.659	0	0	0	0
tw-ew-06	Economie en Werk	Projecten economische ontwikkeling	Lasten	1.035.615				
			Baten	-1.035.615				
	Stedelijke Ontwikkeling	Locatieontwikkeling	Lasten	499.791				
			Baten	-499.791				
Totaal tw-ew-06				0				
tw-oo-01	Bestuur en Middelen	Diverse algemene inkomsten	Lasten	430.515	430.515	430.515	430.515	430.515
	Economie en Werk	Individuele bijzondere bijstand	Lasten	-6.811	-7.836	-7.742	-7.742	-7.742
	Opgroeien en Ontwikkelen	Kind en peuter opvang	Lasten	-423.704	-422.679	-422.773	-422.773	-422.773
Totaal tw-oo-01				0	0	0	0	0
tw-oo-02	Economie en Werk	Individuele bijzondere bijstand	Lasten	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
	Opgroeien en Ontwikkelen	Kind en peuter opvang	Lasten	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000
Totaal tw-oo-02				0	0	0	0	0

Beslispuntnr.	Programma	Product	Lasten/Baten	2013	2014	2015	2016	2017
tw-oo-03	Opgroeien en Ontwikkelen	Onderwijsvoorzieningen	Storting Reserves	126.700	0	0	0	0
			Onttrekking reserves	-126.700	0	0	0	0
Totaal tw-oo-03				0	0	0	0	0
tw-oo-04	Opgroeien en Ontwikkelen	Onderwijsvoorzieningen	Onttrekking reserves	-103.125	-103.125	-103.125	-103.125	-103.125
		Sportvoorzieningen	Lasten	133.625	133.625	133.625	133.625	133.625
			Baten	-30.500	-30.500	-30.500	-30.500	-30.500
Totaal tw-oo-04				0	0	0	0	0
tw-oo-05	Opgroeien en Ontwikkelen	Onderwijsvoorzieningen	Lasten	65.500	65.500	65.500	65.500	65.500
			Baten	-65.500	-65.500	-65.500	-65.500	-65.500
Totaal tw-oo-05				0	0	0	0	0
tw-oo-06	Opgroeien en Ontwikkelen	Onderwijsvoorzieningen	Baten	-1.000.000				
			Storting Reserves	1.000.000				
Totaal tw-oo-06				0				
tw-wzw-01	Bestuur en Middelen	Diverse algemene inkomsten	Lasten	-165.034	0	0	0	0
	Wijkontwikkeling, Zorg en Welzijn	Individuele voorzieningen	Lasten	165.034	0	0	0	0
Totaal tw-wzw-01				0	0	0	0	0
tw-wzw-02	Wijkontwikkeling, Zorg en Welzijn	Opvang en zorg kwetsbare burgers	Lasten	31.000	0	0	0	0
			Baten	-31.000	0	0	0	0
Totaal tw-wzw-02				0	0	0	0	0
tw-wzw-04	Bestuur en Middelen	Diverse algemene inkomsten	Lasten		10.000	10.000	10.000	10.000
	Wijkontwikkeling, Zorg en Welzijn	Stadsdeelsgewijs werken	Lasten		-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Totaal tw-wzw-04					0	0	0	0
tw-so-01	Bestuur en Middelen	Diverse algemene inkomsten	Lasten	-560.000				
	Stedelijke Ontwikkeling	Locatieontwikkeling	Lasten	77.803				
		Parkeerbeheer	Lasten	482.197				
Totaal tw-so-01				0				
tw-bm-01	Bestuur en Middelen	B&M: Regionale Dienstverlening	Lasten	21.032	21.032	21.032	21.032	21.032

Beslispuntnr.	Programma	Product	Lasten/Baten	2013	2014	2015	2016	2017
			Baten	-21.032	-21.032	-21.032	-21.032	-21.032
Totaal tw-bm-01				0	0	0	0	0
tw-bm-02	Bestuur en Middelen	B&M: Regionale Dienstverlening	Lasten	-70.297	-70.297	-70.297	-70.297	-70.297
			Baten	70.297	70.297	70.297	70.297	70.297
Totaal tw-bm-02				0	0	0	0	0
tw-bm-06	Dienstverlening	Gemeentearchief	Lasten	0	0	0	0	0
Totaal tw-bm-06				0	0	0	0	0
bp-06-ew	Economie en Werk	Individuele bijzondere bijstand	Lasten	-300.000	-300.000	-300.000	-280.000	-280.000
		Bijzondere inkomensvoorziening	Lasten	300.000	300.000	300.000	280.000	280.000
Totaal bp-06-ew				0	0	0	0	0
tw-bm-07	Bestuur en Middelen	Vastgoedbedrijf Enschede	Lasten	16.349.043				
			Baten	-17.785.294				
			Storting Reserves	1.436.251				
Totaal tw-bm-07				0				
tw-bm-08	Bestuur en Middelen	Openbare orde en veiligheid	Lasten	8.104	8.104	8.104	8.104	8.104
		Ondersteuning college en DB	Lasten	-8.104	-8.104	-8.104	-8.104	-8.104
Totaal tw-bm-08				0	0	0	0	0
tw-bm-09	Bestuur en Middelen	Openbare orde en veiligheid	Lasten	20.350	20.350	20.350	20.350	20.350
		Ondersteuning college en DB	Lasten	-20.350	-20.350	-20.350	-20.350	-20.350
Totaal tw-bm-09				0	0	0	0	0
tw-bm-10	Bestuur en Middelen	Openbare orde en veiligheid	Lasten	376.835	376.835	376.835	376.835	376.835
		Ondersteuning college en DB	Lasten	-376.835	-376.835	-376.835	-376.835	-376.835
Totaal tw-bm-10				0	0	0	0	0
tw-bm-11	Bestuur en Middelen	Openbare orde en veiligheid	Lasten	26.000	0	0	0	0
			Baten	-26.000	0	0	0	0
Totaal tw-bm-11				0	0	0	0	0
Eindtotaal				0	0	0	0	0

Gemeente Enschede

Voorstel GEMEENTERAAD VII - F

Stuknummer
16764
Programma
Stedelijke ontwikkeling
Onderwerp
Het vaststellen van het bestemmingsplan "Groene Scheg-Oldenzaalsestraat"

Programma
Programma Stedelijke Ontwikkeling
Corsanummer
13000126010
Enschede
11 juni 2013

Wij stellen u voor te besluiten tot:

1. Het vaststellen van de Nota "Samenvatting en beantwoording zienswijzen" behorende bij het bestemmingsplan "Groene Scheg-Oldenzaalsestraat" en degene die een zienswijze omtrent dit plan aan de raad kenbaar heeft gemaakt hiervan in kennis te stellen en mede te delen dat de ingediende zienswijze geen aanleiding geeft tot aanpassing van het bestemmingsplan;
2. Het vaststellen van het bestemmingsplan "Groene Scheg-Oldenzaalsestraat" overeenkomstig de bij dit bestemmingsplan behorende verbeelding, regels, toelichting en ondergrond conform NL.IMRO.0153.20092218- 0003;
3. Het niet vaststellen van een exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het onder 2. genoemd bestemmingsplan.

Toelichting op het voorstel

1. Relatie met programma/beleidskader/wettelijke taak/bestuurlijke geschiedenis

Op grond van artikel 3.1, lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening stelt de gemeenteraad voor het gehele grondgebied van de gemeente een of meer bestemmingsplannen vast, waarbij ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening de bestemming van de in het plan begrepen grond wordt aangewezen en met het oog op die bestemming regels worden gegeven. Deze regels betreffen in elk geval regels omtrent het gebruik van grond en van de zich daar bevindende bouwwerken.

Voor het gebied van het bestemmingsplan "Groene Scheg-Oldenzaalsestraat" geldt momenteel het bestemmingsplan "Groene Scheg". Het bestemmingsplan "Groene Scheg" is op 7 februari 2006 door de Gemeenteraad van Enschede vastgesteld en op 4 januari 2007 door Gedeputeerde Staten van Overijssel goedgekeurd. In dit bestemmingsplan hebben de betreffende gronden de geldende bestemmingen "Agrarisch gebied met landschappelijke waarden", "Bos", "Landgoed", "Verblijfsdoeleinden", ""Verkeersdoel-einden" en "Wonen".

2. Situatieschets, probleemstelling, doelstelling

De provincie Overijssel heeft een plan ingediend om o.a. de verkeersveiligheid en de doorstroomsnelheid van het verkeer op de Oldenzaalsestraat te verhogen. Dit plan heeft mede betrekking op het gedeelte van de Oldenzaalsestraat gelegen tussen het kruispunt Potsweg-Oldenzaalsestraat-Kotkampweg tot even voorbij de Stokhorstlaan. Het plan voorziet in een aantal technische aanpassingen langs deze weg alsmede de aanleg van een verbeterde fietspadverbinding tussen de Voortmansweg en de Stokhorstlaan. Ook een verbeterde oversteekbaarheid van de Oldenzaalsestraat voor het fietsverkeer ter hoogte van de Stokhorstlaan is onderdeel van dit plan. Daarnaast is er het gemeentelijk plan om in de Oldenzaalsestraat een busbaan als onderdeel van het Hoogwaardig Openbaar Vervoer aan te leggen voor het gedeelte van de Oldenzaalsestraat tussen de bebouwde kom van Enschede en de Voortmansweg. Zowel het provinciale plan als ook het gemeentelijk plan overschrijden op onderdelen de in het geldende bestemmingsplan "Groene Scheg" opgenomen bestemmingsgrenzen en zijn beide plannen hiermee in strijd. Om zowel het provinciale plan als ook het gemeentelijk plan in planologisch- juridische zin te regelen, en daarmee de uitvoering ervan mogelijk te maken, is het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" ontworpen.

SO - BP, H.L. Hesselink ((053) 481 52 86)

3. Bevindingen uit de interactie met belanghebbenden

Advies wijkraad:
Voorafgaand aan de bestemmingsplanprocedure is het (voor)ontwerp van het bestemmingsplan "Groene Scheg-Oldenzaalsestraat" voor advies voorgelegd aan de dorpsraad Lonneker. De dorpsraad heeft daarbij aangegeven in te kunnen stemmen met het bestemmingsplan.

Vooroverleg:
In het kader van het bepaalde in artikel 3.1.1, lid 1 van het Besluit ruimtelijke ordening is over het voorontwerp-bestemmingsplan overleg gepleegd met een aantal (overheids)instanties. In reactie hierop heeft de provincie Overijssel aangegeven geen aanleiding te zien een zienswijze tegen dit plan in te dienen. Ook het Waterschap Regge en Dinkel en de Natuur- en Milieuraad Enschede hebben met dit bestemmingsplan ingestemd.

Terinzagelegging ontwerp-bestemmingsplan:
Het ontwerp van het bestemmingsplan "Groene-Scheg-Oldenzaalsestraat" heeft voor eenieder van 1 november 2012 tot en met 12 december 2012 officieel ter visie gelegen. Gedurende deze periode is er één zienswijze ingediend. Voor de beantwoording van de ingekomen zienswijze wordt verwezen naar de bij dit voorstel gevoegde Nota "Samenvatting en beantwoording zienswijzen".

Wij stellen u voor de zienswijze te beantwoorden op de wijze, die in de nota staat aangegeven. De ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot wijziging van het bestemmingsplan. De indiener van de zienswijze wordt schriftelijk in kennis van het raadsbesluit. Publicatie vindt plaats overeenkomstig het gestelde in de Wet ruimtelijke ordening.

4. Informeren over het vervolg
Het vaststellen van een bestemmingsplan of een herziening daarvan is een exclusieve bevoegdheid van de gemeenteraad. Voor belanghebbenden bestaat de mogelijkheid tegen het vaststellingsbesluit beroep in te stellen bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

5. Financiële informatie

Op grond van het bepaalde in artikel 6.12, lid 2 van de Wet ruimtelijke ordening kan de gemeenteraad bij een besluit tot vaststelling van een bestemmingsplan besluiten geen exploitatieplan vast te stellen. Hiervan kan worden afgezien in bij algemene maatregel van bestuur aangegeven gevallen of indien het verhaal van kosten van de grondexploitatie over de in het plan begrepen gronden anderszins verzekerd is, het bepalen van een tijdvak of fasering en het stellen van eisen of regels niet noodzakelijk is

Met de provincie Overijssel zijn met betrekking tot de kostenverdeling afspraken gemaakt. Deze afspraken zijn in een samenwerkingsovereenkomst bekrachtigd. Hierin is o.a. bepaald dat de gemeente Enschede 50% van de kosten draagt voor een nieuw vrijliggend en in twee richtingen berijdbaar fietspad tussen de Voortmansweg tot ter hoogte van de Stokhorstlaan. Dit geldt eveneens voor de aanleg van een middengeleider ter hoogte van de Stokhorstlaan met als doel een verbeterde oversteekbaarheid van de Oldenzaalsestraat voor het fietsverkeer. De geraamde gemeentelijke kosten vallen binnen het budget dat door de raad reeds beschikbaar is gesteld voor medefinanciering van de werkzaamheden aan de Oldenzaalsestraat. Het bestemmingsplan "Groene Scheg-Oldenzaalsestraat" is daarmee economisch uitvoerbaar.

6. Risicoparagraaf

Er zijn ten aanzien van dit bestemmingsplan geen bijzondere risico's te verwachten.

7. Overige voor de raad relevante informatie

Nvt.

Gemeente Enschede

8. Bijlagen bij dit raadsvoorstel

Mee te zenden:

a. Toelichting behorende bij het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat”.
b. Planregels behorende bij het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat”.
c. verbeelding behorende bij het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat” met het nummer 63669.
d. ingediende zienswijze behorende bij het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat”.
e. zienswijzenverslag behorende bij het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat”.

Ter inzage (leeskamer):

a. Toelichting behorende bij het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat”.
b. Planregels behorende bij het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat”..
c. verbeelding behorende bij het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat” met het nummer
d. 63669.
e. ingediende zienswijze behorende bij het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat”..
f. zienswijzenverslag behorende bij het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat”.

Vertrouwlijke bijlagen (bij de griffie):

a. n.v.t.

Burgemeester en Wethouders van Enschede,

de Secretaris,	**de Burgemeester,**
M.J.M. Meijs	P.E.J. den Oudsten

Besluit

van de Raad van de gemeente Enschede, gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders van 1 juli 2013:

1. Het vaststellen van de Nota "Samenvatting en beantwoording zienswijzen” behorende bij het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat” en degene die een zienswijze omtrent dit plan aan de raad kenbaar heeft gemaakt hiervan in kennis te stellen en mede te delen dat de ingediende zienswijze geen aanleiding geeft tot aanpassing van het bestemmingsplan;
2. Het vaststellen van het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat” overeenkomstig de bij dit bestemmingsplan behorende verbeelding, regels, toelichting en ondergrond conform NL.IMRO.0153.20092218- 0003;
3. Het niet vaststellen van een exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het onder 2. genoemd bestemmingsplan.

---

vastgesteld in de vergadering van

de Griffier,	***de Voorzitter,***

Groene Scheg- Oldenzaalsestraat

Regels

Inhoudsopgave

Regels Groene Scheg- Oldenzaalsestraat

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels
Artikel 1 Begrippen
Artikel 2 Wijze van meten

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels
Artikel 3 Verkeer

Hoofdstuk 3 Algemene regels
Artikel 4 Algemene gebruiksregels
Artikel 5 Algemene afwijkingsregels

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels
Artikel 6 Overgangsrecht
Artikel 7 Slotregel

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan:
het bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat" van de gemeente Enschede.

1.2 bestemmingsplan:
de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0153.20092218- met de bijbehorende regels.

1.3 aanduiding:
een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels van het plan regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden.

1.4 aanduidingsgrens:
de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft.

1.5 bestemmingsgrens:
de grens van een bestemmingsvlak.

1.6 bestemmingsvlak:
een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming.

1.7 antennedrager:
antennemast of andere constructie bedoeld voor de bevestiging van een antenne.

1.8 antenne-installatie:
installatie bestaande uit een antenne, een antennedrager, de bedrading en de al dan niet in een of meer techniekkasten opgenomen apparatuur, met de daarbij behorende bevestigingsconstructie.

1.9 bebouwing:
één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde.

1.10 bestaande bebouwing:
één of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde, die op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan volgens het geldende recht aanwezig of in uitvoering zijn dan wel na dat tijdstip zijn of mogen worden opgericht krachtens een omgevingsvergunning die vóór dat tijdstip is aangevraagd.

1.11 bouwen:
plaatsen, geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen, veranderen of vergroten.

1.12 bouwwerk:
elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.

1.13 gebouw:
elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

1.14 bijbehorend bouwwerk:
uitbreiding van een hoofdgebouw dan wel functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd gebouw, of ander bouwwerk, met een dak.

1.15 nutsvoorzieningen:
gebouwde dan wel ongebouwde voorzieningen ten behoeve van algemene nutsdoeleinden zoals de watervoorziening, afval, energievoorziening of het (tele)communicatie-verkeer.

1.16 omgevingsvergunning
omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

1.17 openbaar toegankelijk gebied
weg als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994, alsmede pleinen, parken, plantsoenen, openbaar water en ander openbaar gebied dat voor publiek algemeen toegankelijk is, met uitzondering van wegen uitsluitend bedoeld voor de ontsluiting van percelen door langzaam verkeer.

1.18 perceelsgrens:
de grens van een (bouw)perceel.

1.19 straatmeubilair:
de op of bij de weg behorende bouwwerken, zoals verkeersgeleiders, verkeersborden, brandkranen, lichtmasten, parkeermeters, stadsplattegronden, zitbanken, bloem- en plantenbakken, papier-, glas- en andere inzamelbakken, kunstobjecten, gedenktekens, draagconstructies voor reclame alsmede telefooncellen, abri's en andere, hiermee gelijk te stellen bouwwerken.

1.20 zendmast:
een bouwwerk, geen gebouw zijnde, waarop antenne-installaties worden geplaatst.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de goothoogte van een bouwwerk:
vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel.

2.2 de inhoud van een bouwwerk:
tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.3 de bouwhoogte van een bouwwerk:
vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.

2.4 de oppervlakte van een bouwwerk:
tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

2.5 peil
a. voor een gebouw, waarvan de hoofdtoegang direct aan een weg grenst: de hoogte van die weg ter plaatse van de hoofdtoegang;
b. voor een gebouw, waarvan de hoofdtoegang niet direct aan de weg grenst: de hoogte van het afgewerkte terrein ter plaatse van de hoofdtoegang bij voltooiing van de bouw;
c. voor een bouwwerk, geen gebouw zijnde: de hoogte van het afgewerkte terrein ter plaatse bij voltooiing van de bouw.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Verkeer

3.1 Bestemmingsomschrijving

a. De voor “Verkeer” aangewezen gronden zijn bestemd voor:
   1. wegen;
   2. voet- en fietspaden;
   3. parkeervoorzieningen;
   4. groenvoorzieningen;
   5. waterpartijen, -lopen, -bergingen, wadi's, infiltratiestroken en andere voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding;
   6. geluidwerende voorzieningen;
   7. nutsvoorzieningen;
   8. bij deze doeleinden behorende gebouwen, bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zoals bouwwerken voor bewegwijzering, beveiliging en regeling van het verkeer, draagconstructies voor reclame en ander straatmeubilair en andere werken.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Algemeen

Op de voor “Verkeer” aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd voor zover dit in overeenstemming is met het bepaalde in lid 3.1.

3.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

a. De bouwhoogte van bouwwerken voor bewegwijzering, beveiliging en regeling van het verkeer, kunstobjecten, vlaggen- en lichtmasten mag maximaal 10 meter bedragen;
b. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 5 meter bedragen.

3.2.3 Nutsvoorzieningen

In afwijking van het bepaalde in lid 3.2.2 gelden voor het bouwen van nutsvoorzieningen de volgende bepalingen:

a. de oppervlakte van een bouwwerk mag maximaal 25 m² bedragen;
b. de goothoogte mag maximaal 3 meter bedragen.

3.2.4 Bestaande bebouwing

Bestaande bebouwing, die afwijkt van het bepaalde in de leden 3.2.1, 3.2.2 en/of 3.2.3 mag worden gehandhaafd en/of vernieuwd.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 4 Algemene gebruiksregels

4.1 Algemeen gebruiksverbod

Het is verboden de gronden en bouwwerken te gebruiken, te laten gebruiken of in gebruik te geven op een wijze of tot een doel, strijdig met de in het plan aan de grond gegeven bestemmingen, tenzij voor dit afwijkende gebruik op grond van de regels in dit plan een omgevingsvergunning is verleend.

Artikel 5 Algemene afwijkingsregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van de regels van dit plan:

a. voor het afwijken van de in dit plan voorgeschreven maten, afmetingen en percentages met ten hoogste 10%;
b. voor de bouw van gebouwen ten behoeve van het openbaar vervoer of het wegverkeer, zoals wachthuisjes, alsmede telefooncellen en toiletgebouwtjes met dien verstande dat de inhoud per bouwwerk maximaal 50 m³ bedraagt en de bouwhoogte maximaal 3 meter bedraagt;
c. voor de bouw van antenne-installaties ten behoeve van mobiele telecommunicatie op of aan een bouwwerk, mits de bouwhoogte van de antenne, met antennedrager, gemeten vanaf de voet, niet meer bedraagt dan 5 meter;
d. voor het bouwen van overige antennes, zend- en sirenemasten tot een bouwhoogte van maximaal 15 meter;
e. voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een bouwhoogte van maximaal 10 meter.

De in dit lid genoemde afwijkingen worden uitsluitend verleend onder de voorwaarde dat geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- de woonsituatie;
- het straat- en bebouwingsbeeld;
- de verkeersveiligheid;
- de sociale veiligheid;
- de milieusituatie;
- de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 6 Overgangsrecht

6.1 Overgangsrecht bouwwerken

6.1.1 Overgangsbepaling

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

6.1.2 Afwijken

Burgemeester en wethouders kunnen eenmalig in afwijking van het bepaalde in 9.1.1 een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10%.

6.1.3 Uitzondering op het overgangsrecht bouwwerken

Lid 6.1.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

6.2 Overgangsrecht gebruik

6.2.1 Overgangsbepaling

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

6.2.2 Strijdig gebruik

Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in lid 6.2.1, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

6.2.3 Verboden gebruik

Indien het gebruik, bedoeld in lid 6.2.1, na de inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

6.2.4 Uitzondering op het overgangsrecht gebruik

Lid 6.2.1 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 7 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat".

Groene Scheg- Oldenzaalsestraat

Toelichting

Inhoudsopgave

Toelichting Groene Scheg- Oldenzaalsestraat

Hoofdstuk 1 Inleiding
1.1 Functie en status bestemmingsplan
1.2 Aanleiding en doel bestemmingsplan
1.3 Ligging en begrenzing plangebied
1.4 Geldende juridische regelingen
1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 Gebiedsbeschrijving
2.1 Ruimtelijke karakteristieken en structuur

Hoofdstuk 3 Planologisch beleidskader
3.1 Rijksbeleid
3.2 Provinciaal en regionaal beleid
3.3 Gemeentelijk beleid

Hoofdstuk 4 Planbeschrijving
4.1 Beschrijving van het plan

Hoofdstuk 5 Omgevingsaspecten
5.1 Milieu
5.2 Waterhuishouding
5.3 Archeologie
5.4 Ecologie

Hoofdstuk 6 Juridische planopzet
6.1 Wet ruimtelijke ordening en RO-standaarden 2008
6.2 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
6.3 Plansystematiek en bestemmingsmethodiek
6.4 Indeling planregels
6.5 Handhaving

Hoofdstuk 7 Economische uitvoerbaarheid

Hoofdstuk 8 Participatie
8.1 Adviezen
8.2 Vooroverleg
8.3 Procedure

Bijlagen
Bijlage 1 Ontwerpplan in hoofdlijnen- deelplan B
Bijlage 2 akoestisch onderzoek
Bijlage 3 Flora- en faunaonderzoek
Bijlage 4 natuuronderzoek N733
Bijlage 5 Zienswijzeverslag

Toelichting Groene Scheg- Oldenzaalsestraat

Hoofdstuk 1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden in het kort de functie en status van een bestemmingsplan beschreven, wordt toegelicht wat de aanleiding is geweest om het bestemmingsplan “Groene Scheg- Oldenzaalsestraat” te vervaardigen en wat het doel van het bestemmingsplan is, wordt de situering en de begrenzing van het plangebied beschreven, wordt een overzicht gegeven van de geldende juridische regelingen en wordt een vooruitblik gegeven op de rest van deze plantoelichting.

1.1 Functie en status bestemmingsplan

Algemeen.

De ruimtelijke ordening heeft als doel zo gunstig mogelijke voorwaarden te creëren voor het gebruik en de ontwikkeling van een bepaald gebied. Dit gebeurt door het toekennen van een bestemming aan de gronden in het bestemmingsplan en het geven van regels voor het gebruik van de grond en van de zich daarop bevindende bouwwerken. Het bestemmingsplan is het juridisch toetsingskader, dat voor overheid en burgers rechtstreeks bindende regels geeft.

Met het bestemmingsplan kan de gemeenteraad bepalen welke inrichting en bebouwing en welk gebruik in het plangebied is toegestaan. Het bestemmingsplan is daarmee een instrument om de bestemming, de inrichting en het beheer van gronden te regelen.

Een bestemmingsplan geeft dus antwoord op de vraag waar bijvoorbeeld winkels, horeca of bedrijven mogen komen, welke gronden zijn bestemd voor openbaar groen of verkeersdoeleinden, maar bevat ook onder meer regels voor de maximaal toegestane hoogte en oppervlakte van bouwwerken. In die zin vervult het bestemmingsplan een centrale rol in het concretiseren van ruimtelijk beleid.

Het bestemmingsplan bevat een kaart of een daarmee vergelijkbare informatiedrager waarop de verschillende bestemmingen zijn aangegeven, en regels ten aanzien van de bebouwing en het gebruik van de grond en de bouwwerken in verband met de bestemming. Het plan gaat vergezeld van een toelichting met een uiteenzetting over de uitvoering van het plan en de ruimtelijk relevante kwaliteitseisen.

1.2 Aanleiding en doel bestemmingsplan

Er zijn door de provincie Overijssel plannen ingediend om de Oldenzaalsestraat, gelegen tussen de Kotkampweg en de Stokhorstlaan, zodanig te verbeteren dat hier de doorstroming van het wegverkeer en de verkeersveiligheid toeneemt. De maatregelen hebben o.a. betrekking op de aanleg van een in twee richtingen berijdbaar fietspad tussen de Voortmansweg en de Stokhorstlaan aan de westzijde van de Oldenzaalsestraat. Hierdoor is de verplaatsing van de huidige ontsluitingsweg naar het landgoed 't Welna in noordelijke richting noodzakelijk. Ook voorzien de plannen in de aanleg van een middengeleider en een veilige oversteekgelegenheid voor het fietsverkeer in de Oldenzaalsestraat ter hoogte van de Stokhorstlaan. Verder behoort het fysiek scheiden van het bestaande fietspad langs deze voor Enschede belangrijke ontsluitingsweg tot de provinciale plannen.

De ingediende provinciale plannen hebben tot gevolg dat de bestemmingsgrenzen van de bestemming 'Verkeer', zoals die in het geldende bestemmingsplan "Groene Scheg" zijn opgenomen, op onderdelen worden overschreden en zijn dus deels met dit bestemmingsplan in strijd.

Daarnaast bestaat het gemeentelijk plan om in de Oldenzaalsestraat tussen de Potsweg en de Voortmansweg een busbaan aan te leggen. Bij de vervaardiging van het inmiddels geldende en onherroepelijke bestemmingsplan "Groene Scheg" is met deze mogelijke aanleg van een busbaan rekening gehouden. Middels een wegprofiel is op de plankaart behorende bij dit bestemmingsplan de ligging van de nieuw aan te leggen busbaan, met de daarbij behorende maatvoering, aangegeven.

Deze maatvoering komt echter niet geheel overeen met de breedte van de het in het geldende bestemmingsplan "Groene Scheg" voor de Oldenzaalsestraat aangegeven bestemmingsvlak. Door de aanleg van de busbaan dient een fietspad aan de westzijde van de Oldenzaalsestraat westwaarts te worden opgeschoven. Deze opschuiving van het fietspad heeft tot gevolg dat de begrenzing van het fietspad deels buiten de geldende bestemmingsgrenzen komt te liggen. Om deze tekortkoming van het geldende bestemmingsplan te repareren is het noodzakelijk dat voor het gebied van de overschrijding een nieuw bestemmingsplan, conform de nieuwe SVBP 2008 (Standaard vergelijkbare bestemmingsplannen) te vervaardigen.

Om bovenstaande ontwikkelingen mogelijk te maken is het voorliggende bestemmingsplan "Groene Scheg-Oldenzaalsestraat" ontworpen.

1.3 Ligging en begrenzing plangebied

Het gebied waarop het bestemmingsplan “Groene Scheg- Oldenzaalsestraat” betrekking heeft is gelegen ten noordoosten van de bebouwde kom van de stad en heeft betrekking op het weggedeelte van de Oldenzaalsestraat tussen de Potsweg/Kotkampweg en de Stokhorstlaan. Ten oosten van deze belangrijke ontsluitingsweg bevinden zich o.a. de gronden van "Huize 't Pott" en die van landgoed 't Welna. Aan de oostzijde van deze weg bevinden zich o.a. een voetbalveld van cvv Sparta, het sportcomplex Trifora (incl. een overdekte tennishal), een rijtje woonhuizen en het landgoed "'t Stokhorst".

Hierbij dient opgemerkt te worden dat uit praktische overwegingen enkel dat gedeelte van de Oldenzaalsestraat in dit bestemmingsplan is opgenomen, althans het gedeelte van deze weg dat is gelegen tussen de Potsweg en de Voortmansweg, die de aanleg van het te verschuiven fietspad planologisch mogelijk moet maken.

Figuur: situatie. Globale gebiedsaanduiding van het voorliggende bestemmingsplan "Groene Scheg-Oldenzaalsestraat" (gele kleur in het tracé van de Oldenzaalsestraat).

1.4 Geldende juridische regelingen

1.4.1 Bestemmingsplannen

Voor het gebied van dit bestemmingsplan “Groene Scheg- Oldenzaalsestraat” geldt momenteel het bestemmingsplan "Groene Scheg". Dit bestemmingsplan is op 7 februari 2006 door de gemeenteraad van Enschede vastgesteld en op 4 januari 2007 door Gedeputeerde Staten van Overijssel goedgekeurd. In dit onherroepelijke en thans geldende bestemmingsplan hebben de betreffende gronden de bestemmingen "Agrarische doeleinden", "Bos", "Landgoed", "Verblijfsdoeleinden", "Verkeersdoeleinden" en "Wonen".

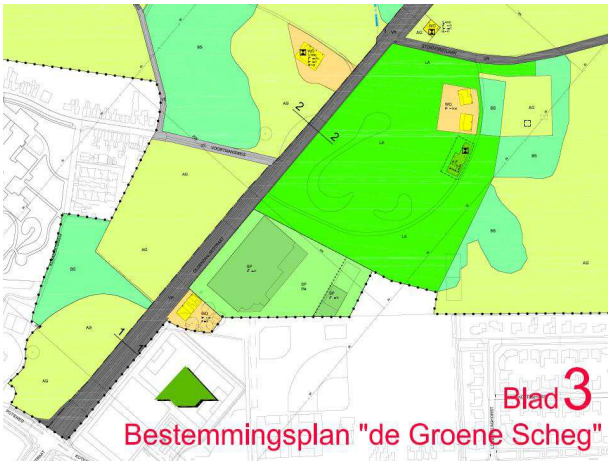

Fragment geldend bestemmingsplan "Groene Scheg".

*** Agrarisch gebied met landschappelijke waarden.**

Gronden die op de plankaart behorende bij het bestemmingsplan "Groene Scheg" zijn aangegeven voor "Agrarisch gebied met landschappelijke waarden" (artikel 4 van de voor- schriften) zijn bestemd voor:

a. de uitoefening van het grondgebonden agrarisch bedrijf;
b. het behoud, het herstel en verbetering van de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden;
c. de instandhouding van watergangen, althans voor zover de gronden op de kaart zijn voorzien van de aanduiding 'Beken'.

*** Bos.**

Gronden die op de plankaart behorende bij het bestemmingsplan "Groene Scheg" zijn aangegeven voor "Bos" (artikel 5 van de voorschriften) zijn bestemd voor de houtproductie, de extensieve recreatie en voor de bescherming, instandhouding en verbetering van de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden. Voorzover de voor 'Bos' aangewezen gronden zijn voorzien van de aanduiding 'Beken', zijn gronden met deze bestemming tevens bestemd voor de instandhouding van watergangen.

*** Landgoed.**

Gronden die op de plankaart behorende bij het bestemmingsplan "Groene Scheg" zijn aangegeven voor "Landgoed" (artikel 7 van de voorschriften) zijn bestemd voor de instandhouding van een landgoedpark met het zich daarop bevindende landhuis, alsmede voor de bescherming, instandhouding en verbetering van de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden. Voorzover de voor 'Landgoedpark' aangewezen gronden zijn voorzien van de aanduiding 'Beken' zijn gronden met deze bestemming tevens bestemd voor de instandhouding van watergangen. Binnen de op de plankaart aangewezen bouwvlakken zijn de voor 'Landgoedpark' aangewezen gronden tevens bestemd voor:

a. het wonen, met dien verstande dat per bouwvlak maximaal 1 woning aanwezig mag zijn;
b. aan het wonen ondergeschikt medegebruik van aan huis gebonden beroepsmatige of bedrijfsmatige activiteiten uit categorie 1 van de bij de voorschriften van dit bestemmingsplan behorende bijlage A, waarbij een maximum vloeroppervlak van 30 m2 geldt;
c. het verstrekken van logies en ontbijt aan reizigers ('guesthouse'), mits dit gebruik ondergeschikt blijft aan de woonfunctie van het pand.

*** Verblijfsdoeleinden.**

Gronden die op de plankaart behorende bij het bestemmingsplan "Groene Scheg" zijn aangegeven voor "Verblijfsdoeleinden" (artikel 10 van de voorschriften) zijn bestemd voor:

a. ontsluitingswegen;
b. buurt- en woonstraten;
c. woonerven;
d. pleinen;
e. voet- en fietspaden;
f. parkeervoorzieningen;
g. groenstroken;
h. waterpartijen, -lopen, -bergingen, wadi's, infiltratiestroken en andere voorzieningen in het kader van de waterbeheersing;
i. speelvoorzieningen;
j. straatmeubilair;
k. nutsvoorzieningen,

met de daar bijbehorende gebouwen, bouwwerken geen gebouwen zijnde en andere werken.

*** Verkeersdoeleinden.**

Gronden die op de plankaart behorende bij het bestemmingsplan "Groene Scheg" zijn aangegeven voor "Verkeersdoeleinden" (artikel 11 van de voorschriften) zijn bestemd voor:

a. wegen met de functie van hoofdontsluiting;
b. voet- en fietspaden;
c. parkeervoorzieningen;
d. overige verkeersvoorzieningen;
e. groenstroken;
f. geluidwerende voorzieningen;
g. nutsvoorzieningen,

met de daar bijbehorende gebouwen, bouwwerken geen gebouwen zijnde en ander werken.

De aanleg van een extra rijstrook voor de streekbussen voor de verkeerslichten aan de Potsweg vindt plaats binnen deze bestemming.

* Hierbij dient vermeld te worden dat in het geldende bestemmingsplan "Groene Scheg" op de plankaart een wegprofiel is opgenomen waarin ruimte is gereserveerd voor de aanleg van een busbaan met een breedte van 3,50 meter (zie afbeelding).

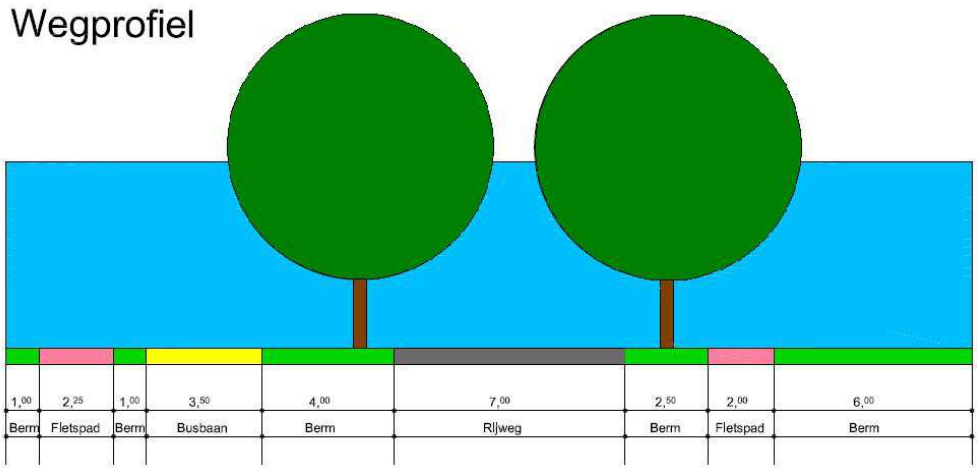

*** Wonen.**

Gronden die op de plankaart behorende bij het bestemmingsplan "Groene Scheg" zijn aangegeven voor "Wonen" (artikel 12 van de voorschriften) zijn bestemd voor:

a. woondoeleinden;
b. het verrichten van bedrijfsmatige activiteiten, voorkomend in categorie 1 van de hoofdrubrieken Bedrijven of Dienstverlening uit bijlage 1, of het uitoefenen van beroepsmatige activiteiten, voorzover dit gebruik ondergeschikt is aan de woonfunctie en ten behoeve van de uitoefening van het bedrijf of het beroep niet meer dan 30 m² van de op het bouwperceel aanwezige bebouwing in gebruik is,

met de daarbij behorende bouwwerken en voorzieningen, zoals tuinen en in- en uitritten.

1.5 Leeswijzer

Dit bestemmingsplan bestaat uit een analoge en digitale verbeelding, regels en deze toelichting. De verbeelding en de regels vormen gezamenlijk het juridische deel van het bestemmingsplan; in samenhang met elkaar gelezen, wordt duidelijk voor welke doeleinden gronden mogen worden gebruikt en of, en zo ja, onder welke voorwaarden mag worden gebouwd.

Na dit inleidend hoofdstuk, waarin onder meer is ingegaan op de aanleiding en het doel van het nieuwe bestemmingsplan, volgt het inhoudelijke deel van deze toelichting met een beschrijving van de bestaande situatie in hoofdstuk 2.

In het daarop volgende hoofdstuk worden de beleidskaders beschreven die bij het opstellen van dit bestemmingsplan een rol hebben gespeeld. Het gaat daarbij om beleid van zowel het Rijk, de provincie, regio Twente als de gemeente zelf.

Hoofdstuk 4 geeft aan op welke wijze met de diverse omgevingsaspecten, waaronder de milieu-aspecten rekening is gehouden.

Aansluitend volgt een hoofdstuk 5 waarin het plan inhoudelijk wordt beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de gewenste ruimtelijke en functionele hoofdstructuur en projecten die binnen de planperiode ten uitvoer zullen worden gebracht.

Hoofdstuk 6 bevat een verantwoording van de juridische opzet. Hierbij wordt onder andere aandacht besteed aan de planmethodiek en worden de in het plan voorkomende bestemmingen kort beschreven

In de laatste twee hoofdstukken wordt verslag gedaan van het onderzoek naar de financiële uitvoerbaarheid van het plan (hoofdstuk 7), en wordt de wijze beschreven waarop burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding van het bestemmingsplan zijn betrokken met de resultaten van het vooroverleg en de zienswijzenprocedure (hoofdstuk 8).

Hoofdstuk 2 Gebiedsbeschrijving

Algemene gegevenheden Oldenzaalsestraat.

De Oldenzaalsestraat in de gemeente Enschede is een belangrijke (provinciale) wegverbinding naar en van Oldenzaal, de A1 en Losser. De Oldenzaalsestraat bestaat uit 2x1 rijstroken met aan weerszijden (deels) vrijliggende fietspaden.

Verkeersveiligheid:

De Oldenzaalsestraat behoort tot één van de belangrijke invalswegen van de stad en is de hoofdontsluiting voor het (forenzen)verkeer naar en vanuit Losser, Lonneker-Oldenzaal en de A1. Ook de hoeveelheid vrachtverkeer op deze weg is aanmerkelijk te noemen. Door de groei van het autoverkeer kan in zijn algemeenheid gesteld worden dat de verkeersveiligheid op deze weg, gezien het aantal ongevallen, onder druk staat *).

* Ter verduidelijking: zo zijn in de periode 2004-2008 op het wegvakgedeelte tussen de bebouwde kom van Enschede en de Lossersestraat (N732) 28 ongevallen geregistreerd. Bij deze ongevallen vielen er 8 slachtoffers waarvan 6 lichtgewonden, 1 eerste hulp-gewonde en 1 ziekenhuisopname. De meeste ongevallen vonden plaats tussen personenauto's onderling (21 van de 28 ongevallen). Bij 3 ongevallen was langzaam verkeer betrokken. De overige rijongevallen hadden betrekking tussen een voertuig en een vast voorwerp of een overstekend dier.

Van de geregistreerde ongevallen op de Oldenzaalsestraat tussen de Potsweg/Kotkampweg en de Stokhorstlaan bestaat een groot deel uit kop-staartongevallen. De meeste ongevallen vinden plaats tussen hectometerpaal (hmp) 0,2 en hmp 0,4. Naast een toename van het verkeer op de Oldenzaalsestraat wordt vermoed dat de verkeersregelinstallatie op het kruispunt van de Oldenzaalsestraat met de Kotkampweg en Potsweg mogelijk een rol speelt bij een groot aantal ongevallen op dit weggedeelte. De verkeersregelinstallatie zorgt regelmatig voor filevorming in de richting van Enschede wat aanleiding kan geven tot genoemde kop-staartongevallen. Verkeer in de richting Enschede wordt hiervoor door middel van een waarschuwingsbord ter hoogte van de kruising Voortmansweg geattendeerd op mogelijke filevorming. De kop-staartongevallen vinden overigens verspreid over de dag plaats. Bij een aantal kop-staartongevallen waren één of meer Duitse voertuigen betrokken. Mogelijk speelt de relatieve onbekendheid met de wegsituatie ter plaatse en mogelijke plotselinge filevorming voor betreffende verkeersregelinstallatie hierbij een rol.

Verkeersintensiteiten:

Op het wegvak van de Oldenzaalsestraat gelegen tussen de Potsweg en de Lossersestraat was in 2008 de gemiddelde weekdag intensiteit 13.700 motorvoertuigen per etmaal. De prognoses voor het jaar 2015 bedraagt 15.400 motorvoertuigen.

Openbaar vervoer:

Vanuit de stad Enschede maken momenteel drie buslijnen gebruik van het tracé van de Oldenzaalsestraat voor. Het gaat hier om:
- Lijn 60: Enschede-Lonneker-Oldenzaal v.v. (halfuursdienst)
- Lijn 61: Enschede-Losser-Overdinkel v.v.(3-4 keer per uur)
- Lijn 62: Enschede-Lonneker-Oldenzaal-Denekamp v.v.(halfuursdienst)

Fietsverkeer:

Tussen de Lossersestraat en de bebouwde kom van Enschede bevinden zich aan weerszijden van de weg (grotendeels) vrijliggende fietspaden en zijn deze van de rijbaan gescheiden door (zeer) smalle groenstroken met deels laanbeplanting. Ter hoogte van een rijtje woningen aan de oostzijde van de Oldenzaalsestraat wordt het fietspad van de rijbaan gescheiden door een parkeerstrook. Ten noorden van deze parkeerstrook bestaat de scheiding van het fietspad van de rijbaan door een smalle geasfalteerde strook.

2.1 Ruimtelijke karakteristieken en structuur

2.1.1 Algemene beschrijving plangebied en wijdere omgeving

In de afgelopen decennia is de stad Enschede als gevolg van de bevolkingsgroei in omvang sterk toegenomen. Dit betekende een snelle verstedelijking van het landschap een verdichting van de infrastructuur. Eén en ander heeft geleid tot een transformatie van het landschap en leefmilieu en een aantasting van de landschappelijke- en natuurlijke waarden.

Ook het groene gebied ten noordoosten van de bebouwde kom van de stad Enschede is door dit proces min of meer omsloten geraakt door stedelijke functies. In de huidige situatie dringt dit parkachtige en groene gebied met landschappelijk waardevolle elementen, zoals bosschages en landgoederen, als een wig het stedelijk gebied binnen. Hiermee worden de stadswijken Mekkelholt, Deppenbroek en Voortsweide enerzijds, en de stadswijken Schreurserve- 't Ribbelt, Park Stokhorst en Stokhorst anderzijds, ruimtelijk van elkaar gescheiden. Tussen genoemde wijken en dwars door deze groene wig loopt de Oldenzaalsestraat, een van de belangrijke ontsluitingswegen in de hoofdwegenstructuur van de stad Enschede en bedoeld voor het verkeer komende van en naar Losser, Lonneker-Oldenzaal en de autosnelweg A1. De noordzijde van deze groene wig wordt min of meer van het overige landschap in het buitengebied afgesloten door de bebouwde kom van Lonneker en bebouwing rond Het Amelink en Het Bouwhuis.

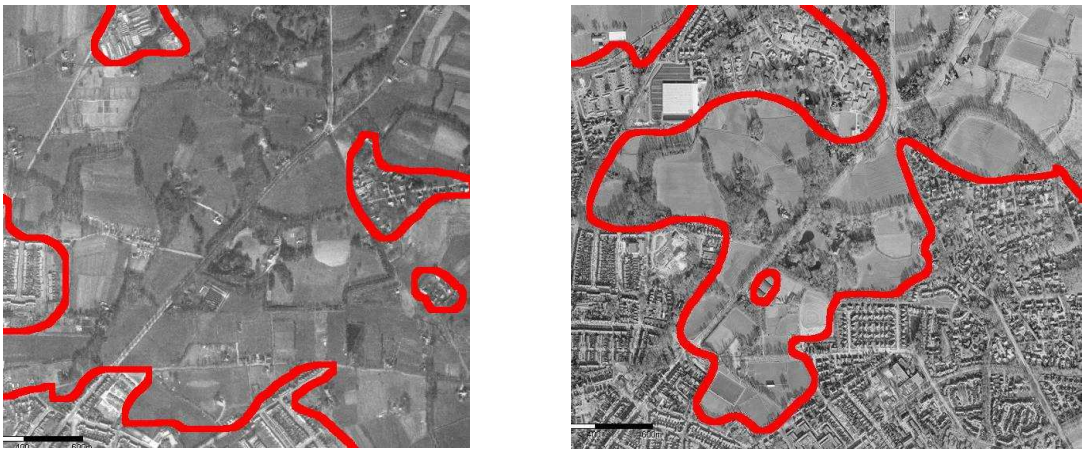

Situatie Groene Scheg 1961 (links) en 2007 (rechts).

Uniek gegeven van dit gebied is de ligging op de flanken van de hoofdzakelijk noord-zuidlopende stuwwal Oldenzaal-Enschede.

Het hoogste punt van deze stuwwal binnen de gemeente Enschede bevindt zich ten zuiden van de Lossersestraat op ruim 65 meter +NAP. Door de aanwezigheid van deze stuwwal kent het grondgebied van de gemeente Enschede in oost-westelijke richting een hoogteverschil van ruim 45 meter. Het gebied loopt vanuit het westelijke deel van de gemeente langzaam op naar het hoogste punt ten oosten van de oostelijke stadsrand om daarna in de richting Losser weer af te lopen.

De Oldenzaalsestraat binnen het plangebied van onderhavig bestemmingsplan wordt voor het grootste deel gekenmerkt door laanbeplanting. In november 2005 is een visuele boominspectie uitgevoerd. Bij de bomen direct langs de weg is gekeken naar de mechanische gebreken en eventuele aantasting door parasitaire schimmels. De laanbomen tussen de Potsweg/Kotkampweg en de Stokhorstlaan hebben over het algemeen een goede conditie. Echter, de conditie van de bomen op het deel Stokhorstlaan-Lossersestraat (en grotendeels buiten het plangebied van dit bestemmingsplan gelegen) laat te wensen over. Uit de visuele inspectie is gebleken dat van de 79 beuken op dit wegvak, er 24 (ca. 30%) gezond zijn en de toestand van de overige 55 beuken varieert van 'iets verminderd gezond' tot dood. Inmiddels zijn aan de oostkant van de Oldenzaalsestraat nabij de Lossersestraat een aantal beuken gekapt. Het gevolg is dat de structuur van de laanbeplanting op dit wegdeel is aangetast.

Vanaf de Voortmansweg tot aan de Lossersestraat vormen de beuken, in combinatie met rododendrons en bos, de fysieke groene grens tussen de Oldenzaalsestraat en de aangrenzende landgoederen. Deze bosranden zijn particuliere eigendommen en maken een belangrijk onderdeel uit van de landgoederen. Deze bosranden vormen samen met de laanbeplanting langs de Oldenzaalsestraat een robuuste groenstructuur.

Oldenzaalsestraat, gezien in de richting Oldenzaal-Losser.

2.1.2 Ruimtelijke structuur groter gebied

Het groter, omliggende gebied van het voorliggende "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat" maakt deel uit van een gebied dat omschreven wordt als een stuk typisch Twents landschap en is te karakteriseren als een combinatie van een essen-kampenlandschap en een beekdal-matenlandschap met de beeklopen van de Roombeek, Vanekerbeek, beek over het Welna en de Bolhaarbeek als belangrijke dragers. Het gebied wordt gekenmerkt door talrijke gradiëntsituaties: van hoog naar laag, van droog naar nat en van bos naar weide. Van oudsher werd het bewoond door een aantal Enschedese 'textielbaronnen' waardoor in dit gebied fraaie landgoederen te vinden zijn zoals de buitenplaats Stokhorst en het landgoed en landhuis 't Welna met de daarbij behorende bosgebieden, laanstructuren en agrarische gronden. Door de ligging in de stadsrand van Enschede en de doorsnijding van dit gebied door de Oldenzaalsestraat is de stedelijke druk hier groot. De Oldenzaalsestraat vormt hier een barrière tussen het oostelijk en westelijk deel van deze 'groene scheg'.

* Vermeldenswaardig is dat voor het gebied ten noorden van de Voortmansweg en ten westen van de Oldenzaalsestraat het bestemmingsplan "Groene Scheg- Herziening 1" is vervaardigd.

  Dit bestemmingsplan maakt het mogelijk dat in een ca. 25 hectare groot gebied een drietal nieuwe landgoederen met elk een nieuw te bouwen landgoedhuis kan worden gerealiseerd. Naast de realisatie van nieuwe landgoederen in dit gebied (dat deels een openbaar en deels een privékarakter heeft) zullen hier de bestaande landschappelijke kwaliteiten worden opgewaardeerd. Dit houdt in dat bestaande bosschages worden "opgeschoond" en, voor zover van toepassing, herbeplant met passende boomsoorten, de aanleg van nieuwe laanbeplantingen, houtwallen en bosschages alsmede het in natuurlijke staat brengen van een tweetal beken door dit gebied. Ook zullen een aantal, inmiddels grotendeels verdwenen moestuinen en boomgaarden in ere worden hersteld. Door genoemde ontwikkelingen wordt het gebied op een zodanige wijze opgewaardeerd dat er naar de toekomst toe een robuuste groene buffer ontstaat tussen de bebouwde kom van Enschede enerzijds en de terreinen van de zorginstelling Het Bouwhuis en de bebouwde kom van Lonneker anderzijds.

  Het bestemmingsplan "Groene Scheg- Herziening 1" is inmiddels met ingang van 25 mei 2012 onherroepelijk van kracht geworden.

Langs de Oldenzaalsestraat bestaat de afscheiding tussen het fietspad en de rijbaan voor een deel uit een verharde strook à niveau. Enkele delen van de strook zijn ingericht als parkeerstrook. Op het gehele traject van de Oldenzaalsestraat vanaf de bebouwde kom van Enschede tot aan de aansluiting van deze weg met de Lossersestraat staat laanbeplanting. Deze beplanting staat zowel in de bermen tussen het fietspad en de rijbaan als ook in de naast het fietspad gelegen bermen. Gesteld kan worden dat de bomen in de tussenberm zowel (te) dicht op de rijbaan als ook op het fietspad staan.

2.1.3 Landschappelijke structuur

Volgens de gids Buitenkans (gids voor het buitengebied) maakt het plangebied van het bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat" deel uit van een gebied dat aangemerkt wordt als een landschap van landgoederen-buitenplaatsen. Dit landschap kent de volgende typeringskenmerken:

* Buitenplaats: esthetisch ontworpen ruimtelijke eenheid van landschap en gebouwen;
* Gebouwen maken onderdeel uit van de ruimtelijke compositie;
* Het gebied wordt gekenmerkt door verschillen in voedselrijkdom en vochtigheid;
* Ruimtelijke sequenties (kleinere en grotere samenhangende ruimtes) in een ontworpen ruimtelijke compositie;
* Onderdeel van een groter gebied, landgoed met boscomplexen, lanenstructuren en agrarische gronden;
* Beperkte toegang van het privédeel, wel hoge beleefbaarheid;
* Beleefbaarheid park en huis door zichtlijnen vanuit de omgeving;
* Doorgaande wandelroutes;
* Onderdeel van een groter landschapsstructuur met stelsel van lanen en bossen, boomgroepen en solitairen;
* Vastgehecht in zijn omgeving via de lanen en het bos;
* De boomkeuze bestaat soms ook uit exoten.

Hoofdstuk 3 Planologisch beleidskader

Dit hoofdstuk beschrijft, voor zover van belang, het rijks-, provinciaal- en gemeentelijk ruimtelijk beleid. Naast de belangrijkste algemene uitgangspunten worden de specifieke voor dit plangebied geldende uitgangspunten weergegeven. Het beleid is in dit bestemmingsplan afgewogen en doorvertaald op de plankaart en in de regels.

3.1 Rijksbeleid

De belangrijkste bronnen waarin het rijksbeleid tot uitdrukking komt zijn de nota's over de ruimtelijke ordening, structuurschetsen, structuurschema's en andere beleidsbeslissingen, die van belang zijn voor het nationaal ruimtelijk beleid.

3.1.1 Nota Ruimte

Op achtereenvolgens 17 mei 2005 en 17 januari 2006 hebben de Tweede en Eerste Kamer der Staten-Generaal ingestemd met de Nota Ruimte “Ruimte voor ontwikkeling”. De Nota Ruimte is een strategische nota op hoofdlijnen, waarin het nationaal ruimtelijk beleid zoveel mogelijk is ondergebracht.

De Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland en de belangrijkste bijbehorende doelstellingen. De nota bevat de ruimtelijke bijdrage aan een sterke economie, een veilige en leefbare samenleving en een aantrekkelijk land. Het gaat om de inrichtingsvraagstukken die spelen tussen nu en 2020, met een doorkijk naar 2030. De nota schept ruimte voor ontwikkeling uitgaande van het motto 'decentraal wat kan, centraal wat moet' en verschuift het accent van het stellen van ruimtelijke beperkingen naar het stimuleren van gewenste ontwikkelingen. De nota ondersteunt gebiedsgerichte ontwikkeling. Hoofddoel van het nationaal ruimtelijk beleid is ruimte te scheppen voor de verschillende ruimtevragende functies op het beperkte oppervlak dat ons in Nederland ter beschikking staat. Meer specifiek richt het zich hierbij op vier algemene doelen: versterking van de Nederlandse economie en concurrentiepositie, bevordering van krachtige steden en een vitaal platteland, waarborging en ontwikkeling van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden, en waarborging van de veiligheid.

Bundeling van verstedelijking en infrastructuur

Het rijk wil verstedelijking en infrastructuur zoveel mogelijk bundelen in nationale stedelijke netwerken, economische kerngebieden en hoofdverbindingsassen. Nationale stedelijke netwerken zijn grote(re) en kleinere steden, gescheiden door open ruimten. De samenstellende steden en centra vullen elkaar aan en versterken elkaar, zodat zij samen meer te bieden hebben dan elk afzonderlijk.

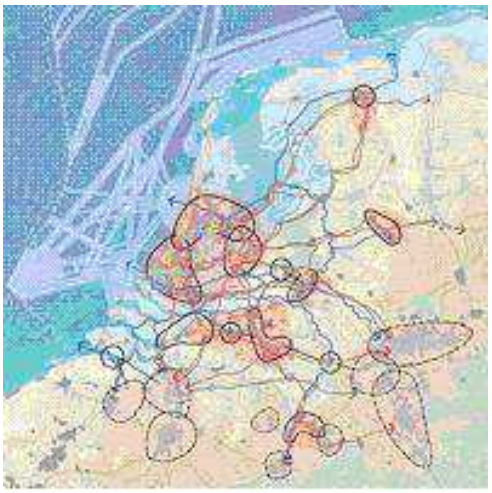

afbeelding: nationale ruimtelijke hoofdstructuur

Twente is in deze nota aangewezen als nationaal stedelijk netwerk. 'Bundeling van verstedelijking en infrastructuur' en 'organiseren in stedelijke netwerken' zijn de beleidsstrategieën die het rijk hanteert voor economie, infrastructuur en verstedelijking. De daaruit afgeleide beleidsdoelen zijn: ontwikkeling van nationale stedelijke netwerken en stedelijke centra, versterking van de economische kerngebieden, verbetering van de bereikbaarheid, verbetering van de leefbaarheid en sociaal-economische positie van steden, bereikbare en toegankelijke recreatievoorzieningen in en rond de steden, behoud en versterking van de variatie tussen stad en land, afstemming van verstedelijking en economie met de waterhuishouding, en waarborging van milieukwaliteit en veiligheid. Het is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van provincies en (samenwerkende) gemeenten om het generieke bundelingsbeleid uit te werken en uit te voeren met het oog op specifieke problemen en uitdagingen. Daarbij hecht het rijk grote waarde aan samenwerking tussen gemeenten bij gemeentegrens overstijgende vraagstukken op het raakvlak van verstedelijking, economie en vervoer.

3.1.2 Nota Mobiliteit

De Nota Mobiliteit (2006) van het ministerie van Verkeer en Waterstaat (VenW) geeft de hoofdlijnen van het nationale verkeers- en vervoersbeleid voor de komende decennia. De Nota Mobiliteit is het nationale verkeers- en vervoerplan op grond van de Planwet Verkeer en Vervoer. Hierin is het ruimtelijk beleid, zoals beschreven in de Nota Ruimte, verder uitgewerkt en wordt het nationale verkeers- en vervoerbeleid beschreven. Centraal hierin staat de bereikbaarheid van economische centra. Het draait om betrouwbare en voorspelbare reistijden van deur tot deur, waarbij nadrukkelijk over beheersgrenzen en modaliteiten heen gekeken wordt. De basisgedachte van de Planwet is dat alle overheden in onderling overleg de koers van het verkeers- en vervoerbeleid ontwikkelen en dus ook gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de uitvoering ervan. Hiertoe zijn in de Nota Mobiliteit ruimtelijke reserveringen voor de hoofdinfrastructuur opgenomen en zijn essentiële onderdelen van het beleid beschreven. Beide elementen moeten doorwerken in de regionale beleidsplannen.

In deze nota wordt gesteld dat een goed functionerend systeem voor het vervoer van personen en goederen een essentiële voorwaarde is voor de economische ontwikkeling. Het kabinet wil daarom de groei van mobiliteit, binnen de wettelijke kaders van onder meer veiligheid en leefomgeving geen beperkingen opleggen en de bereikbaarheid verbeteren. De betrouwbaarheid, snelheid en veiligheid van een reis moeten toenemen. Deze kwaliteitssprong moet in ieder geval binnen de (inter)nationale wettelijke en beleidsmatige kaders van veiligheid en kwaliteit leefomgeving plaatsvinden. De Nota Mobiliteit laat zien welke kwaliteit de gezamenlijke overheden kunnen bereiken in 2010 en 2020. Versterking van de economische concurrentiepositie van Nederland heeft hierbij prioriteit. Dit betekent onder meer dat bij alle infrastructurele ingrepen door het rijk (via uitvoering van het MIT) de maatschappelijke kosten en baten in kaart worden gebracht conform de OEI-systematiek. De Nota Mobiliteit geeft aan welke bijdragen het rijk wil leveren aan het realiseren van de nationale doelen. Provincies, WGR-plusregio's en gemeenten geven op basis van beschikbare middelen en instrumenten in de PVVP's en RVVP's alsmede in het gemeentelijk beleid aan welke bijdragen zij leveren aan de nationale doelen voor 2010 en 2020. Provincies en WGR-plusregio's alsmede de gemeenten stellen de PVVP's en RVVP's, respectievelijk het gemeentelijke beleid op conform de Planwet Verkeer en Vervoer. Tussen provincies en WGR-plusregio's en GSB-steden vindt over en weer afstemming plaats bij het opstellen van respectievelijk de PVVP's en RVVP's, de Meerjaren Ontwikkelingsprogramma's en de jaarlijkse bestedingsplannen voor verkeer en vervoer.

Samenhang tussen ruimte, economie en verkeer en vervoer

De samenhang tussen ruimte, verkeer en vervoer en economie wordt op elk niveau (gemeentelijk, regionaal en nationaal) vergroot. Het rijk, de provincies, WGR-plusregio's en gemeenten gebruiken infrastructuur als structurerend principe in het ruimtelijk beleid. Dit betekent, dat bij de ontwikkeling van nieuwe uitbreidingen van steden en dorpen, en bij herstructurering, transformatie en centrumontwikkeling niet alleen gestreefd wordt naar relevante belangen als de ruimtelijke- en marktpotenties van de locatie en de ruimtelijke context, maar ook naar een optimale benutting van de bestaande infrastructuur en van de potenties van knooppunten in deze infrastructuur. Anderzijds wordt bij de ontwikkeling van infrastructuur geanticipeerd op mogelijkheden van verstedelijking en centrumvorming.

Bij het opstellen van ruimtelijke plannen (bestemmingsplan, structuurplan, streekplan) worden de gevolgen van de ruimtelijke functies op onder meer de bereikbaarheid en de infrastructuur in kaart gebracht. Voor alle beheerders geldt, dat ruimtelijke ingrepen op de eigen infrastructuur, anders dan om verkeersveiligheids- of milieutechnische redenen, geen dusdanige structurele effecten mogen hebben, dat de bereikbaarheid over de gehele reis verslechtert. Waar de consequenties de beheergrenzen van de eigen infrastructuur overschrijden, overleggen de beheerders met de andere infrastructuurbeheerders in het gebied. Het Rijk zal in zijn aansluitingenbeleid op de hoofdinfrastructuurnetten rekening houden met dit overleg.

3.2 Provinciaal en regionaal beleid

Het ruimtelijk beleid van de provincie Overijssel komt vooral tot uitdrukking in de door Provinciale Staten vastgestelde Omgevingsvisie Overijssel. Voorzover dit relevant wordt geacht, wordt in deze paragraaf ingegaan op het provinciale ruimtelijke beleid, zoals dat in de Omgevingsvisie tot uitdrukking komt.

3.2.1 Omgevingsvisie Overijssel

Provinciale Staten van Overijssel hebben op 1 juli 2009 de Omgevingsvisie Overijssel vastgesteld. Deze integrale visie verwoordt de beleidsambities en doelstellingen die van provinciaal belang zijn voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van Overijssel.

De Omgevingsvisie heeft de status van:

- Structuurvisie onder de Wet ruimtelijke ordening
- Regionaal Waterplan onder de Waterwet
- Milieubeleidsplan onder de Wet milieubeheer
- Provinciaal verkeer- en vervoersplan onder de Planwet Verkeer en Vervoer
- Bodemvisie in kader van ILG-afspraak met het Rijk

Het vizier is daarbij gericht op 2030. De Omgevingsvisie biedt kaders en geeft daarbinnen ruimte voor gemeenten, waterschappen, maatschappelijke organisaties en andere initiatiefnemers om ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren. De hoofdlijnen van dit beleid zijn normstellend vastgelegd in de Omgevingsverordening Overijssel 2009. In het beleid van de provincie staan de zorg voor ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid centraal. Deze thema's zijn in de Omgevingsverordening in definities verankerd. De definitie van duurzaamheid luidt: “duurzame ontwikkeling voorziet in de behoefte aan de huidige generatie, zonder voor toekomstige generaties de mogelijkheden in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien”. Duurzaamheid vraagt om een transparante afweging van ecologische, economische en sociaal-culturele beleidsambities. De definitie van ruimtelijke kwaliteit luidt: “het resultaat van menselijk handelen en natuurlijke processen dat de ruimte geschikt maakt en houdt voor wat voor mens, plant en dier belangrijk is". Ruimtelijke kwaliteit is het resultaat (bedoeld en onbedoeld) van menselijk handelen en natuurlijke processen. De provincie wil ruimtelijke kwaliteit realiseren door, naast bescherming, ook vooral in te zetten op het verbinden van bestaande kwaliteiten en nieuwe ontwikkelingen. Verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving staat voorop, met het oog op een goed vestigingsklimaat, een goede woonomgeving en een fraai buitengebied. De essentiële gebiedskenmerken zijn daarbij uitgangspunt.

De hoofdambitie van de Omgevingsvisie is een toekomstvaste groei van welvaart en welzijn met een verantwoord beslag op de beschikbare natuurlijke hulpbronnen en voorraden. Enkele belangrijke beleidskeuzes waarmee de provincie haar ambities wil realiseren zijn:

- door meer aandacht voor herstructurering wordt ingezet op een breed spectrum aan woon-, werken mixmilieu's; dorpen en steden worden gestimuleerd hun eigen kleur te ontwikkelen;
- investeren in een hoofdinfrastructuur voor wegverkeer, trein, fiets en waarbij veiligheid en doorstroming centraal staan;
- zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik bij bebouwing door hantering van de zogenaamde 'SER-ladder'; deze methode gaat ervan uit dat eerst het gebruik van de ruimte wordt geoptimaliseerd, dan de mogelijkheid van meervoudig ruimtegebruik wordt onderzocht en dan pas de mogelijkheid om het ruimtegebruik uit te breiden, wordt bekeken; hierbij is afstemming tussen gemeenten over woningbouwprogramma's en bedrijfslocaties noodzakelijk;
- ruimtelijke plannen ontwikkelen aan de hand van gebiedskenmerken en keuzes voor duurzaamheid.

Met betrekking tot het onderdeel mobiliteit en bereikbaarheid ligt het te voeren beleid in het verlengde van het vastgestelde Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan "Vlot en veilig verder". Het gaat hierbij om een duurzaam verkeers- en vervoerssysteem met een betrouwbare bereikbaarheidsniveau onder verkeersveilige omstandigheden. De opgaven liggen vooral in het accommoderen van een groeiende mobiliteitsbehoefte (zowel in kwalitatieve- als ook in kwantitatieve zin) en het verminderen van de effecten op de omgeving (geluid, risico, uitstoot).

De provincie Overijssel wil komen tot de volgende beleidsaccenten:

* Het verder bundelen en verknopen van verkeers- en vervoersstromen op basis van een provinciale hoofdstructuur voor verkeer en vervoer;
* Deze hoofdstructuur wordt sturend voor de regionale ruimtelijke ontwikkeling van de provincie en de mobiliteit in de stedelijke netwerken;
* Verbeteren van de kwaliteit van de interregionale verbindingen;
* Wervende alternatieven voor automobiliteit: OV (trein, vertramming), fiets en goederenvervoer over water en spoor.

Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel 2009

De opgaven, kansen, beleidsambities en ruimtelijke kwaliteitsambities voor de provincie zijn in de Omgevingsvisie Overijssel 2009 geschetst in ontwikkelingsperspectieven voor de groene omgeving en stedelijke omgeving. Om de ambities van de provincie waar te maken, bevat de Omgevingsvisie een uitvoeringsmodel. Dit model is gebaseerd op drie niveaus, te weten:

1. generieke beleidskeuzes;
2. ontwikkelperspectieven;
3. gebiedskenmerken.

Deze sturingsfilosofie wordt hieronder nader toegelicht.

Generieke beleidskeuzes

Generieke beleidskeuzes zijn keuzes die bepalend zijn voor de vraag of ontwikkelingen nodig dan wel mogelijk zijn. In deze fase wordt beoordeeld of er sprake is van een behoefte aan een bepaalde voorziening. Ook wordt in deze fase de zgn. 'SER-ladder' gehanteerd. Deze komt er kort gezegd op neer dat eerst bestaande bebouwing en herstructurering worden benut, voordat er uitbreiding kan plaatsvinden. Andere generieke beleidskeuzes betreffen de reserveringen voor waterveiligheid, randvoorwaarden voor externe veiligheid, grondwaterbeschermingsgebieden, bescherming van de ondergrond (aardkundige en archeologische waarden), landbouwontwikkelingsgebieden voor intensieve veehouderij, begrenzing van Nationale Landschappen, Natura 2000-gebieden, Ecologische Hoofdstructuur en verbindingszones. De generieke beleidskeuzes zijn veelal normstellend.

Ontwikkelingsperspectieven

Als uit de beoordeling in het kader van de generieke beleidskeuzes blijkt dat de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling aanvaardbaar is, vindt een toets plaats aan de ontwikkelings- perspectieven. In de Omgevingsvisie is een spectrum van zes ontwikkelperspectieven beschreven voor de groene en stedelijke omgeving. Met dit spectrum geeft de provincie ruimte voor het realiseren van de in de visie beschreven beleids- en kwaliteitsambities. De ontwikkelperspectieven geven richting aan wat waar ontwikkeld zou kunnen worden. Daar waar generieke beleidskeuzes een geografische begrenzing hebben, zijn ze consistent doorvertaald in de ontwikkelingsperspectieven. De ontwikkelingsperspectieven zijn richtinggevend en bieden de nodige flexibiliteit voor de toekomst.

Gebiedskenmerken

Op basis van gebiedskenmerken in vier lagen (natuurlijke laag, laag van het agrarisch cultuurlandschap, stedelijke laag en lust- en leisure-laag) gelden specifieke kwaliteitsvoorwaarden en –opgaven voor ruimtelijke ontwikkelingen. Het is de vraag 'hoe' een ontwikkeling invulling krijgt.

Aan de hand van de drie genoemde niveaus kan worden bezien of een ruimtelijke ontwikkeling mogelijk is en er behoefte aan is, waar het past in de ontwikkelingsvisie en hoe het uitgevoerd kan worden.

Geconcludeerd kan worden dat het voorliggende bestemmingsplan Oldenzaalsestraat-N733", ook gezien de relatief kleine ingrepen in het wegprofiel van deze bestaande wegverbinding, niet in strijd is met het in de Omgevingsvisie Overijssel 2009 verwoorde en in de Omgevingsverordening verankerde provinciaal ruimtelijk beleid.

Generieke beleidskeuzes:

De gemeentelijke plannen voor de aanleg van een busstrook in de Oldenzaalsestraat tussen de Potsweg en de Voortmansweg, alsmede de provinciale plannen voor wegverbeteringen in deze voor Enschede belangrijke ontsluitingsweg beogen, naast wegverbetering als onderdeel van normaal onderhoud, de doorstroomsnelheid en de verkeersveilgheid op deze weg te vebeteren. In zoverre passen deze plannen binnen het provinciaal beleid zoals dat o.a. mede is verwoord in het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan "Vlot en veilig verder".

Ontwikkelperspectieven:

Het tracé van de Oldenzaalsestraat ligt in een gebied dat wordt aangemerkt met het ontwikkelperspectief 'Buitengebied, accent productie'. Dit perspectief omvat twee aspecten. Enerzijds open gebieden waar verdere modernisering en schaalvergroting van de landbouw royaal de ruimte krijgt. Anderzijds landbouwontwikkelingsgebieden die voorkomen in diverse landschapstypen en waar ruimte is voor ontwikkeling van intensieve veehouderij.. Dit ontwikkelingsperspectief omvat de gebieden waar het ruimtelijk raamwerk van lanen, waterlopen, lintbebouwingen en bosstroken optimaal in harmonie zijn met deze schaalvergroting. De kwaliteitsambitie is om de diverse landschappen herkenbaar te houden ten opzichte van elkaar en verschillen en contrasten binnen deze landschappen te accentueren. Verschillende typen agrarisch gebruik wordt omarmd en gestimuleerd

Gebiedskenmerk natuurlijke laag:

In het gebiedskenmerk natuurlijke laag staat het gebied van onderhavig bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat) aangemerkt als een dekzandvlakte en ruggen (op de kaart aangeduid als een bruin vlak). De afwisseling van opgewaaide ruggen en uitgesleten beekdalen en de daarbij behorende hoogteverschillen kenmerken de dekzandvlakte van Overijssel. Opvallend is de overwegend oost-west georiënteerde richting van ruggen en dalen.

Het bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat" heeft geen noemenswaardig invloed op de gebiedskenmerken van de natuurlijke laag.

Gebiedskenmerk Laag van het agrarisch cultuurlandschap:

Het tracé van de Oldenzaalsestraat tussen de Potsweg en de Stokhorstlaan loopt door een gebied dat in de omgevingsvisie van de provincie Overijssel omschreven wordt als een 'oude hoevenlandschap'. Dit gebied is op de kaart van de omgevingsvisie aangegeven als een groen vlak. Het oude hoevenlandschap heeft in essentie hetzelfde patroon en dezelfde kwaliteiten als het 'essenlandschap'. maar is jonger, ontstaan op een kleinschaliger patroon in de ondergrond (kleine dekzandkopjes), opgebouwd vanuit individuele erven en daardoor kleiner van schaal.

Het bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat" heeft geen noemenswaardig invloed op de gebiedskenmerken van het agrarisch cultuurlandschap.

Gebiedskenmerk Stedelijke laag:

Het tracé van de Oldenzaalsestraat tussen de Potsweg en de Stokhorstlaan ligt niet in een gebied met het gebiedskenmerk 'stedelijke laag' en is hier niet van toepassing.

Gebiedskenmerk Lust- & Leisure:

Het tracé van de Oldenzaalsestraat tussen de Potsweg en de Stokhorstlaan ligt in een gebied dat in de 'lust- & leisurelaag' wordt aangemerkt als stads- en dorpsrand (aangegeven als een gerasterd bruine arcering). in de stads- en dorpsranden komen stad en land elkaar tegen. De randen zijn bepalend voor de identiteit van zowel de steden en dorpen als het landschap daaromheen. In de stads- en dorpsranden sluiten recreatieve en utilitaire routes van buiten de stad/het dorp aan op de binnenstedelijke/dorpsstructuur. In deze gebieden komen veel opgaven en belangen samen zoals dorps- en stadsuitbreidingen, infrastructuur, landbouw, landschapsontwikkeling, water en natuur.

Groene omgeving: Buitengebied.

Met de groene omgeving wordt in de provinciale omgevingsvisie het grondgebied buiten de steden, dorpen en hoofdinfrastructuur bedoeld. Het gaat hierbij dus om het buitengebied met een grote verscheidenheid aan natuurgebieden, akkers, weiden, bossen, landgoederen, rivieren, beekdalen, buurtschappen, verspreide bebouwing, recreatiemogelijkheden, ets. Het betreft hier een mozaïek van woon-, werk-, geniet- en natuurlandschappen van hoge kwaliteit.

Eén van de ontwikkelingsperspectieven voor de groene omgeving is te komen tot de realisatie van een groene- en blauwe hoofdstructuur (EHS). Onder het begrip EHS wordt verstaan: een samenhangend (geografisch begrensd) netwerk van natuur- en landbouwgebieden met bestaande en potentiële natuurwaarden van (inter)nationaal belang met als doel de veiligstelling van soorten en ecosystemen. De grote variatie aan plant- en diersoorten is een kernkwaliteit van de natuurwaarden in Overijssel. Het verlies aan soorten verarmt de natuurwaarden en maakt ecosystemen kwetsbaar. Het behoud van biodiversiteit is daarom nodig voor een duurzame toekomst. De Ecologische Hoofdstructuur (met daarbinnen de Natura 2000-gebieden) is het rijkst aan soorten. De EHS en het omliggende landschap zijn van grote betekenis voor de bescherming van de biodiversiteit, maar kunnen ook een belangrijke rol hebben in de ontwikkeling van het buitengebied. De ambitie van de provincie Overijssel is om de EHS in 2018 gerealiseerd te hebben. Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden' van de EHS waarbij tevens rekening wordt gehouden met andere belangen die in het gebied aanwezig zijn.

Fig. ligging plangebied t.o.v. EHS (noordoosthoek kaartje).

Het tracé van de Oldenzaalsestraat tussen de Potsweg en de Stokhorstlaan ligt niet in een gebied dat onderdeel uitmaakt van de EHS. De omgevingsverordening is op dit onderdeel dan hier ook niet aan de orde.

Functiekaart water.

Ten zuiden van het tracé van de Oldenzaalsestraat geldt volgens de functiekaart water uit de omgevingsvisie dat het hier gaat om een 'boringsvrije zone industrie'. Deze 'boringsvrije zone industrie' heeft geen betrekking op het plangebied van het bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat" en legt hier geen beperkingen op.

Conclusie van de toetsing aan provinciaal beleid.

Gesteld kan worden dat de in dit voorliggende bestemmingsplan besloten ruimtelijke ontwikkelingen niet in strijd zijn met de in de Omgevingsvisie Overijssel 2009 verwoorde -en in de Omgevingsverordening verankerde- provinciaal ruimtelijk beleid.

3.2.2 Agenda van Twente

De Agenda van Twente is een door de Regio Twente vastgesteld ontwikkelingsprogramma met een looptijd van circa tien jaar dat door de regio in samenwerking met de provincie Overijssel en de Twentse gemeenten wordt uitgevoerd. De Agenda van Twente bundelt regionale beleidsvisies, zoals het Regionaal Economisch Ontwikkelingsplan, het Regionaal Mobiliteitsplan en het Bestuurlijk Manifest "Wij zijn Twente", en projecten. Met de Agenda van Twente wordt beoogd de Twentse ambities op sociaaleconomisch en ruimtelijk terrein gezamenlijk te realiseren met als uiteindelijk doel een productief en welvarend Twente tot stand te brengen, waar het prettig wonen, werken en recreëren is. De ambities zijn vertaald in concrete doelstellingen, die moeten worden gerealiseerd op basis van een viertal programma's, zijnde:

- Mensen in Twente, gericht op het welbevinden van mensen;
- Werken in Twente, gericht op het versterken van duurzame werkgelegenheid;
- Twente langs alle wegen, gericht op betere bereikbaarheid en mobiliteit;
- Landgoed Twente, gericht op een betere benutting van landschappelijke kwaliteit, een goede ruimtelijke ordening, een aantrekkelijk woonklimaat en investeren in recreatie en toerisme.

In deze agenda wordt o.a. het volgende gesteld: 'Een goede bereikbaarheid is voorwaarde voor de ontwikkeling van de Twentse kenniseconomie en het toerisme. Daarom is het noodzakelijk dat Twente beter is aangesloten op andere delen van Nederland en vice versa en dat Twente ook voor zijn Duitse buren goed bereikbaar zijn. Via de weg (ook de digitale snelweg) het spoor het water en de lucht. Dat vereist een stevige investering in de bereikbaarheid van Twente via de aansluiting A1/A35 en de N18, goede infrastructuur met het noorden (A35/A28/N36) en een goede spoorwegverbinding met de Randstad en Duitsland. Het Twentekanaal moet optimaal ingericht zijn voor goederentransport. Snelle en goede breedbandverbindingen zijn een vestigingsfactor van belang. Er zijn gesprekken gaande over de luchthaven Twente voor zowel het personen- als ook het vrachtvervoer. Ook goede interne verbindingen tussen de Twentse steden, de omliggende grotere en kleinere kernen en het platteland zijn essentieel'.

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 Groenstructuur Actieplan - GRAP

Het Groenstructuur-actieplan (verder: GRAP) is een door de gemeenteraad van Enschede in 2010 vastgestelde beleidsvisie en uitvoeringskader voor de stedelijke hoofdgroenstructuur, waaraan een jaarlijks uitvoeringsbudget is verbonden. Het GRAP initieert en stimuleert de uitvoering van groenprojecten in de stad Enschede. De ambitie om het groene karakter van Enschede verder te versterken blijft uitgangspunt.

Het GRAP is gericht op aanvulling, reconstructie en vervanging van de groene hoofdstructuur van de stad, inclusief de verbinding daarvan met het buitengebied. Die hoofdstructuur bestaat uit de in het GRAP benoemde lijnvormige elementen (o.a. de radialen en de ringen), de bijzondere groengebieden (o.a. de parken), hoofdonderdelen van het wijkgroen, de stadsranden en de wiggen. De kernwaarden daarbij zijn: de gebruiksmogelijkheden voor bewoners en bezoekers, de ecologische (verbindings)waarde en de bijdrage aan de ruimtelijke identiteit en structurerende betekenis.

In het GRAP wordt o.a. het volgende gesteld:

Wiggen

Enschede kent een structuur van stedelijke vingers met groene wiggen (waaronder die van het groene gebied aan weerszijden van de Oldenzaalsestraat ten noordoosten van de bebouwde kom van Enschede), waardoor het buitengebied tot ver in de stad door loopt. De betekenis van de wiggen voor de stad is groot:

- de wiggen zorgen voor structuur en afwisseling;
- de wiggen garanderen een groot raakvlak tussen stad en buitengebied. Dit heeft een positieve invloed op de kwaliteit van de leefomgeving. Door de wiggen zijn natuur en landschap toegankelijk en worden recreatiemogelijkheden dicht bij huis geboden;
- de wiggen brengen de natuur tot ver in de stad. Ze zijn belangrijk in de natuurvoeding voor de wijken.

De doelstelling is om de wiggen te behouden en waar mogelijk te versterken of te ontwikkelen. Een invulling met kwalitatief hoogwaardige en duurzame groene bestemmingen en gebruiksmogelijkheden ten behoeve van bewegen, recreatie en spelen is hiervoor noodzakelijk. De stedelijke druk op de wiggen blijft een knelpunt. Om het landschappelijk karakter te behouden wordt nieuwe (aanvullende) bebouwing in de wiggen alleen toegestaan wanneer dit de beoogde groene invulling en de gebruiksmogelijkheden van deze gebieden versterkt.

Stadsranden

Confrontaties tussen stad en land leveren naast beperkingen ook kansen op. Op sommige plekken moeten stadsranden beleefbaar en bruikbaar zijn. Andere plekken verdienen een helder vormgegeven grens of juist een diffuse overgang waarin de stad en het landschap met elkaar zijn verweven. Afhankelijk van de situatie kan de keuze worden gemaakt voor een bepaalde vormgeving van de rand. Onderscheidend is hierbij de overgang tussen 'binnen en buiten'. Twee uitersten zijn de harde rand (zowel visueel als functioneel een abrupte overgang) en de zachte rand (zowel visueel als functioneel een geleidelijke overgang van binnen naar buiten en vice versa). Ook de bestemming van de stad ter plaatse van de stadsrand is bepalend voor het type rand en dus voor de visie. Een stadsrandvisie voor een woonwijk verschilt bijvoorbeeld van een stadsrandvisie voor een bedrijventerrein. In het GRAP worden drie stadsranden onderscheiden: de woonrand, de werkrand en de gebruiksrand. Door gericht te investeren in de stadsrandzone wordt op tal van plekken het landschap vanuit de stad beter toegankelijk en beleefbaar.

Lijnvormige elementen

De radialen en ringen in de stad vertellen iets over de groei van de stad. Het zijn belangrijke verkeersaders, want het zijn de snelste routes om de stad binnen te gaan en te verlaten. Langs een deel van de radialen zijn de Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)-lijnen aangelegd of in voorbereiding. Primair zijn de ringen en radialen ingericht met als doel de verkeersgebruikers optimale mogelijkheden te bieden om zich van A naar B te verplaatsen. Ecologie is hierbij van ondergeschikt belang. Identiteit is bij ringen en radialen gekoppeld aan oriëntatie. In dit verband is een logisch patroon in de totale weginrichting van belang en groen maakt deel uit van deze weginrichting. Qua groen kennen de ringen een constant patroon van laanbeplanting in de middenberm van de weg. Of dit een enkele of dubbele rij bomen moet zijn, wordt bepaald in de ontwerp opgave. De radialen daarentegen versmallen van buiten naar binnen, de ruimte voor groen wordt richting het centrum steeds beperkter. Voor de radialen geldt dat de verkeersgeleiding meer bepalend is voor de inrichting van de weg dan het historisch patroon. Behalve een functioneel profiel zijn de radialen en ringen esthetisch van goede kwaliteit, aangezien ze het visitekaartje zijn van de stad. Eenheid in beleving is hierbij van belang. Het gehele spoortracé, dat een belangrijk element is in het stadsbeeld, is voor een groot deel voorzien van begeleidende beplanting in verschillende vormen (o.a. gras, bosplantsoen en bomenrijen). Op wijkniveau worden de gebruiksmogelijkheden

van de randen van het tracé, waar nodig uitgewerkt. De inrichting en beheer van de groene gebieden, grenzend aan het tracé, kunnen afgestemd worden op de ecologische kwaliteit van het tracé.

Uitsnede kaart GRAP

De plannen voor de Oldenzaalsestraat zoals die in dit bestemmingsplan zijn omschreven, zijn niet in strijd met de doelstellingen zoals die in het GRAP zijn verwoord.

3.3.2 Structuurvisie

Op grond van artikel 2.1 van de Wet ruimtelijke ordening stelt de gemeenteraad ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening voor het gehele grondgebied van de gemeente een of meer structuurvisies vast. De structuurvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van dat gebied, alsmede de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren ruimtelijk beleid. De structuurvisie gaat tevens in op de wijze waarop de raad zich voorstelt die voorgenomen ontwikkeling te doen verwezenlijken.

De gemeenteraad van Enschede heeft op 26 september 2011 de Structuurvisie vastgesteld, waarin het belangrijkste bestaande ruimtelijk beleid uit diverse nota's is opgenomen en met elkaar in relatie is gebracht. Het gaat hier om de ruimtelijke ontwikkelingen voor de toekomst op het gebied van wonen, groen, economie, verkeer, milieu en gebiedsontwikkeling. De structuurvisie bevat hiermee de kern van hoofdonderwerpen op stedelijk niveau.

Deze structuurvisie is een beleidsdocument dat continue in ontwikkeling is. De stad ontwikkelt zich en het ruimtelijk beleid groeit hierin mee. Het is de ambitie om in de toekomst meer ruimtelijk beleid of stedelijke ontwikkelingen op te nemen in de structuurvisie. Ook zal het bestaande beleid regelmatig worden herijkt. Hiermee is de structuurvisie dynamisch en kan altijd inspelen op actuele thema's. Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen en nieuw stedelijk beleid zal de structuurvisie worden aangevuld om zo mee te kunnen gaan in de dynamiek van stedelijke ontwikkeling en zo een actueel kader te vormen voor burgers en bedrijven. Daarom is gekozen voor een volledig digitale structuurvisie, waarbij sectorale en gebiedsgerichte uitwerkingen snel geïntegreerd kunnen worden. De structuurvisie beoogt geen sectorale of gebiedsgerichte beleidsstukken te vervangen, maar de hoofdlijnen van al dit beleid in samenhang te presenteren. Hiermee wordt de hoofdlijn van het langjarig ruimtelijk beleid vastgelegd en blijft er op projectniveau flexibliteit om op veranderingen te kunnen anticiperen. Hierdoor is de structuurvisie geen op zichzelf staand document, maar bevat het beleid voor gebieden en lijnen met verwijzingen naar de achterliggende beleidsstukken waarmee de bredere context en beleid duidelijk worden.

In deze structuurvisie wordt de Oldenzaalsestraat aangemerkt als een lijnvormig element. Daarnaast geldt voor deze weg het thema "Versnellen radialen". Met betrekking tot dit thema wordt in deze visie het volgende vermeld:

"Radialen zijn onze invalswegen die van oudsher vanuit plaatsen in de omgeving rechtstreeks naar onze binnenstad leiden. Ze dragen de naam van de plaats van waar ze vertrekken en eindigen tegenwoordig in of nabij een parkeerplaats in de binnenstad: Gronausestraat, Haaksbergerstraat, Hengelosestraat, Deurningerstraat, Oldenzaalsestraat. De binnenstad willen we beter bereikbaar maken voor bezoekers van buiten en vanuit de wijken die buiten de singels gelegen zijn, door de doorstroming op deze radialen te verbeteren en door de bereikbaarheid van parkeerplaatsen te verbeteren. De doorstroming op de radialen kan op verschillende manieren worden verbeterd. De bewoners in de omgeving van de radialen zullen we betrekken bij het maken van deze plannen. Hierdoor kunnen we ook wensen in de aanliggende woonwijken realiseren, zoals een verkeersluwe schoolomgeving, een herkenbare route die de wijk verbindt met de radialen, autoluwe fietsroutes ed. De kruising van de radialen met de singels zullen maatwerk vragen. De singel moet voldoende doorstroming houden en een plan om de verkeerslichten optimaal op elkaar af te stemmen is gewenst. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid het binnensingelgebied verder autoluw te maken voor doorgaand verkeer. Deze beleidsdoelen komen voort uit de RO visie 2009".

3.3.3 Mobiliteitsplan 2004 - 2015

Het Mobiliteitsplan 2004-2015, vastgesteld door de gemeenteraad van Enschede op 4 oktober 2004, geeft op hoofdlijnen aan wat de gemeente nastreeft met haar mobiliteitsbeleid. In dit beleidsplan staat weergegeven welke maatregelen nodig zijn om Enschede nu en in de toekomst bereikbaar te houden. Het Mobiliteitsplan 2004-2015 is een actualisatie van het Mobiliteitsplan 1996-2005. Op basis van het vorige Mobiliteitsplan zijn vele maatregelen getroffen. Onder invloed van veranderde maatschappelijke inzichten ten aanzien van mobiliteit is er sprake van enkele gewijzigde accenten in het geactualiseerde Mobiliteitsplan. Het hoofddoel van het Mobiliteitsplan 2004-2015 is het op peil houden van de bereikbaarheid van Enschede-West en Enschede-Centrum, beide als economische kerngebieden van Enschede, alsmede het op peil houden van de leefbaarheid in de verblijfsgebieden, zowel binnen de bebouwde kom als in het buitengebied. Centraal staat dat Enschede is gelegen aan de A35. Een goede doorstroming tussen deze stroomweg enerzijds en het westelijk stadsdeel en het centrum anderzijds is van groot belang. Ook de doorstroming op de singelring moet worden geoptimaliseerd. Naast investeringen in aanpassing van de auto-infrastructuur, maatregelen voor een betere benutting van bestaande infrastructuur en parkeermaatregelen, is ook het aanbieden van vervoersalternatieven voor de auto een belangrijk punt. Dit zou gerealiseerd moeten worden door het fietsroutenetwerk te vervolmaken en uit te breiden. Ook in de kwaliteit van het openbaar vervoer moet verder worden geïnvesteerd door de doorstroomassen voor "Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)" uit te breiden en o.a. in te zetten op betrouwbare actuele reizigersinformatie en tariefexperimenten. Bij al deze maatregelen moet het begrip “Ketenbenadering” in gedachten worden gehouden, waarmee wordt bedoeld dat de diverse vervoersmodaliteiten elkaar in een verplaatsingsketen waar mogelijk moeten kunnen aanvullen (bijvoorbeeld P&R voorzieningen). Een ander belangrijk item is de verbetering van de leefbaarheid in woonbuurten door het verlagen van de snelheid van het autoverkeer en het ontmoedigen van sluipverkeer. Hierbij mag de bereikbaarheid van bedrijven en voorzieningen in de wijken en de doorstroming op de hoofdwegenstructuur niet uit het oog worden verloren. In het mobiliteitsbeleid speelt "Duurzaam Veilig" een belangrijke rol. Volgens dit principe moet rekening worden gehouden met de feilbare weggebruiker: door een goede ruimtelijke inrichting moet verkeersveilig gedrag automatisch worden opgeroepen.

Hoofdstuk 4 Planbeschrijving

4.1 Beschrijving van het plan

Tussen de Voortmansweg en de Stokhorstlaan wordt aan de westzijde van de Oldenzaalsestraat een nieuw, in twee richtingen berijdbaar fietspad aangelegd. De huidige aansluiting van het landgoed Het Welna op de Oldenzaalsestraat wordt noordwaarts, tegenover de aansluiting van de Stokhorstlaan op deze weg, verplaatst. Hier zal tevens een middengeleider worden aangelegd. Ter plaatse van deze middengeleider kan het verkeer de Oldenzaalsestraat in twee fasen worden overgestoken.

* In de oorspronkelijke provinciale plannen voor dit gedeelte van de Oldenzaalsestraat lag het tevens in de bedoeling de Stokhorstlaan voor het (vracht)autoverkeer nabij de Oldenzaalsestraat te knippen zodat deze weg als verbindingsweg tussen de Oldenzaalsestraat en de Noord Esmarkerrondweg komt te vervallen. Door dit plan zou het voor het op de Oldenzaalsestraat rijdende (vracht)autoverkeer onmogelijk worden gemaakt de Stokhorstlaan in te buigen en zou in omgekeerde richting de bereikbaarheid van de Oldenzaalsestraat onmogelijk worden gemaakt. Volgens de provincie kan met deze voorgestelde maatregel de verkeersveiligheid op de Oldenzaalsestraat worden verbeterd.
  Na overleg tussen de provincie Overijssel en de gemeente Enschede is, mede naar aanleiding van bezwaren van omwonenden (direct belanghebbenden) besloten deze maatregel opnieuw te bezien. Hierbij zal worden gekeken naar andere oplossingen voor de aansluiting van de Oldenzaalsestraat met de Stokhorstlaan maar ook naar de nut en noodzaak van een dergelijk voornemen. Hierbij wordt gezocht naar een voor alle partijen acceptabele oplossing.

Daarnaast wordt naast de rijbaan, tussen de Voortmansweg en de Stokhorstlaan aan beide zijden bermverharding aangebracht (curatieve maatregelen) bestaande uit een mat met grasbetonstenen. De standaardbreedte van de bermverharding bedraagt 80 centimeter. Daar waar mogelijk zal deze breedte worden toegepast. Echter, op een aantal plaatsen is de ruimte te beperkt als gevolg van de aanwezigheid van laanbeplanting. Om deze laanbeplanting te sparen zal hier bermverharding met een breedte van 40 centimeter worden toegepast.

Het is provinciaal beleid dat het busverkeer buiten de bebouwde kom naast de rijbaan halteert. Dit betekent dat wanneer de bushalte Voortmansweg gehandhaafd zou blijven, de aanwezige laanbeplanting aanzienlijk aangetast zal worden, omdat het fietspad moet worden uitgebogen en een aparte bushaven moet worden aangelegd. Gezien het beperkte aantal in- en uitstappers is in het provinciaal ontwerp voor dit weggedeelte ervoor gekozen om de bushalte Voortmansweg te saneren en de aanwezige laanbeplanting daardoor te sparen. Om de aanleg van een busbaan in de Oldenzaalsestraat mogelijk te maken wordt het huidige fietspad westwaarts opgeschoven.

Het provinciaal plan met betrekking tot de aanpassingen in de Oldenzaalsestraat tussen de Voortmansweg en de Stokhorstlaan is verwoord in het rapport "Ontwerpplan in Hoofdlijnen, N733 Enschede-Oldenzaal, Deelplan B". Dit rapport is als bijlage aan deze toelichting toegevoegd.

Hoofdstuk 5 Omgevingsaspecten

Het vaststellen of wijzigen van een bestemmingsplan kan gevolgen hebben voor de belangen van natuur en milieu, voor cultuurhistorische-, landschappelijke- en archeologische waarden, de waterhuishouding en andere waarden. De ruimtelijke ordening moet nadrukkelijk rekening houden met de gevolgen van ruimtelijke ingrepen voor het milieu en de beperkingen die milieuaspecten opleggen. Een goede ruimtelijke ordening vereist dat aandacht wordt besteed aan de diverse relevante milieuaspecten die bij ruimtelijke afwegingen een belangrijke rol spelen. Het bestuursorgaan dient bij de voorbereiding van een bestemmingsplan daarom te onderzoeken welke waarden bij het plan in het geding zijn en wat de gevolgen van het plan zijn voor deze waarden. In dit hoofdstuk wordt aan deze omgevingsaspecten nader aandacht besteed en worden de resultaten van het onderzoek beschreven.

5.1 Milieu

De ruimtelijke ordening moet nadrukkelijk rekening houden met de gevolgen van ruimtelijke ingrepen voor het milieu en de beperkingen die milieuaspecten opleggen. De afstemming tussen ruimtelijke ordening en milieu is voor een deel verankerd in beleid, wet- en regelgeving. In de praktijk is het bestemmingsplan een belangrijk instrument voor een integrale afstemming tussen milieuaspecten en de ruimtelijke ordening en het doorvertalen van ruimtelijk relevante onderdelen van het milieubeleid. Binnen het plangebied spelen diverse milieuaspecten een rol, onder andere vanwege de ligging van het plangebied aan belangrijke verkeerswegen en de aanwezige bedrijvigheid in en rondom het plangebied.

Op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (zoals deze luidt per 1 juli 2008) is de gemeente verplicht om de resultaten van het onderzoek naar de milieuaspecten te beschrijven in de plantoelichting. Hierbij moet rekening worden gehouden met de geldende wet- en regelgeving alsmede met de vastgestelde (boven)gemeentelijke beleidskaders.

In deze paragraaf wordt aangegeven of en zo ja, op welke wijze in dit bestemmingsplan rekening is gehouden met de verschillende milieu-aspecten. Aan de orde komen bodemkwaliteit, geluidhinder, milieuhinder van bedrijvigheid, externe veiligheid en luchtkwaliteit.

5.1.1 Bodemkwaliteit

Bij het opstellen van een bestemmingsplan moet onderzoek worden verricht naar de bodemkwaliteit binnen het plangebied. De reden hiervoor is dat eventueel aanwezige bodemverontreiniging van groot belang kan zijn voor de keuze van bepaalde bestemmingen en/of voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Bij functiewijzigingen dient te worden bekeken of de bodemkwaliteit past binnen het toekomstige gebruik van de bodem en of deze optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd.

Bodemonderzoeken kunnen echter in verschillende gradaties plaatsvinden. Naast de uitvoering van een historisch onderzoek, kan het noodzakelijk zijn een verkennend, of –indien de onderzoeksresultaten daar aanleiding toe geven- zelfs aanvullend bodemonderzoek te laten plaatsvinden in het kader van de voorbereiding van een bestemmingsplan.

Het bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat" is voor het grootste deel conserverend van aard, d.w.z. dat voor het grootste deel van het plangebied de nieuwe bestemming niet afwijkt van de huidige geldende bestemming. De aanpassingen in het wegprofiel van de Oldenzaalsestraat zijn, relatief gezien, gering van omvang. Ten behoeve van het bestemmingsplan "Groene Scheg" heeft er een dossieronderzoek plaatsgevonden (historisch onderzoek) van bodemonderzoeken in- of in de directe omgeving van dit bestemmingsplan. Zo is in verband met de ontwikkeling van de locatie Kotkampweg 65- het gebied van de tennishal aan de oostzijde van de Oldenzaalsestraat en kadastraal bekend als Enschede, sectie Q, nrs. 3200, 3764 en 3542, door adviesbureau Aveco de Bondt uit Rijssen een verkennend bodemonderzoek conform NEN 5740 uitgevoerd (rapportnr. R-RR/1516 d.d.31 januari 2003). Verder is er een verificatieonderzoek op deze locatie uitgevoerd door adviesbureau Tebodin met het rapportnr. 3415001, d.d. 2 januari 2006.

Uit de onderzoeksresultaten van het verkennend bodemonderzoek blijkt dat in de bovengrond licht verhoogde gehalten aan zink, EOX, minerale olie en PAK zijn aangetroffen. In de ondergrond zijn geen verhoogde gehalten aangetroffen. In het grondwater is een matige verontreiniging met koper en een lichte verontreiniging met arseen, cadmium, chroom, nikkel, lood en zink aangetroffen.

Uit de onderzoeksresultaten van het verificatieonderzoek blijkt dat in de bovengrond lichte verontreinigingen met PAK en minerale olie zijn aangetroffen. In de ondergrond zijn geen verhoogde gehalten aangetroffen. In het grondwater is een lichte verontreiniging met chroom aangetroffen. De eerder in het verkennend onderzoek aangetroffen matige verontreiniging met koper is niet opnieuw aangetroffen. Omdat de tussenwaarde voor de aangetroffen stoffen niet wordt overschreden is nader onderzoek niet noodzakelijk.

Conclusie:

Uit de hierboven weergegeven informatie blijkt dat de locatie historisch verdacht is. Uit reeds uitgevoerd verkennend bodemonderzoek conform NEN 5470 is echter gebleken dat geen sprake is van een zodanige bodemverontreiniging dat dit de financiële uitvoerbaarheid van het plan negatief beïnvloedt. Het uitvoeren van een bodemonderzoek ten behoeve van het bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat" kan in dit geval derhalve achterwege worden gelaten.

5.1.2 Geluidhinder

In de Wet geluidhinder wordt bepaald dat alle wegen zones hebben waarbinnen niet zonder meer nieuwe geluidgevoelige bebouwing mag worden opgericht. Artikel 74 van die wet bepaalt dat zich langs wegen zones bevinden die aan weerszijden van die weg de volgende breedte hebben:

in stedelijk gebied:

- voor een weg bestaan uit 1 of 2 rijstroken: 200 meter;
- voor een weg bestaande uit 3 of meer rijstroken: 350 meter.

in het buitenstedelijk gebied:

- voor een weg bestaande uit 1 of 2 rijstroken: 250 meter;
- voor een weg bestaande uit 3 of 4 rijstroken: 400 meter.

Bovenstaande geldt niet voor wegen die gelegen zijn binnen een als woonerf aangeduid gebied en voor wegen waarvoor een maximum snelheid van 30 km per uur geldt.

Krachtens artikel 77 van de Wet geluidhinder is het College van burgemeester en wethouders verplicht om bij de voorbereiding van de vaststelling van een bestemmingsplan, dat voorziet in de bouw van nieuwe woningen of andere geluidgevoelige bebouwing in een zone als hiervoor bedoeld, een onderzoek in te stellen naar de geluidsbelasting welke die woningen (of andere geluidgevoelige bebouwing) zouden ondervinden van het verkeer op die weg. Daarnaast wordt een onderzoek ingesteld naar de doeltreffendheid van de in aanmerking komende verkeers- maatregelen en andere maatregelen om te voorkomen dat de in de toekomst vanwege de weg optredende geluidsbelasting van de geluidgevoelige objecten de ten hoogste toelaatbare waar- den worden overschreden.

Ten behoeve van het bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat" is een akoestisch onderzoek uitgevoerd naar aanleiding van het provinciaal plan om het wegprofiel van de Oldenzaalsestraat tussen de Voortmansweg en de Stokhorstlaan op onderdelen aan te passen (o.a. door de aanleg van fietspaden en een verbetering van de oversteekmogelijkheden voor het fietsverkeer).

Het "Akoestisch onderzoek Provinciale weg N733, wegvak komgrens Enschede tot aansluiting N733/N732 (deelplan 2)", d.d. 22 maart 2010 is als bijlage aan deze toelichting toegevoegd.

De samenvattende conclusies van dit rapport luiden:

In de Wet geluidhinder is bepaald dat er bij een of meer wijzigingen op of aan de aanwezige weg onderzocht dient te worden of er sprake is van een toename van de geluidsbelastingen met 2 dB of meer. Met het akoestisch onderzoek dient te worden aangetoond of er sprake is van een toename van de geluidsbelastingen met 2 dB of meer.

Uit het onderzoek volgt dat de geluidsbelasting, als gevolg van de reconstructieplannen en de te verwachten toename van de verkeersintensiteit, met maximaal 1 dB zal toenemen. Dit betekent dat er geen sprake zal zijn van een reconstructiesituatie in de zin van de Wet geluidhinder. Nader onderzoek naar geluidsbeperkende maatregelen is derhalve niet nodig en de plannen kunnen ongewijzigd worden uitgevoerd.

5.1.3 Externe veiligheid

Externe veiligheid

Het (Rijks-)beleid inzake externe veiligheid is gericht op de beheersing van risico's voor de omgeving door:

I. het gebruik, de opslag en de productie van gevaarlijke stoffen (inrichtingen);
II. het transport van gevaarlijke stoffen (buisleidingen, waterwegen, wegen en spoorwegen);
III. het gebruik van luchthavens.

In het Vierde Nationaal Milieubeleidsplan heeft het kabinet de lijnen uitgezet voor de vernieuwing van het beleid inzake externe veiligheid. De uitgangspunten van het nieuwe beleid kunnen als volgt worden samengevat.

Burgers mogen voor de veiligheid van hun woonomgeving rekenen op een minimum beschermingsniveau. De kans op een groot ongeluk met veel slachtoffers moet expliciet worden afgewogen en verantwoord. Daarbij spelen maatschappelijke baten van en de beschikbare alternatieven voor de desbetreffende activiteit een belangrijke rol. Het onderscheid tussen de waarden voor het plaatsgebonden risico voor kwetsbare objecten in bestaande en nieuwe situaties is in 2010 komen te vervallen.

In deze paragraaf wordt uiteengezet hoe dit bestemmingsplan zich verhoudt tot het beleid van het Rijk op het terrein van de externe veiligheid.

Gebruik, opslag en productie van gevaarlijke stoffen.

het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) formuleert milieukwaliteitseisen op het gebied van externe veiligheid. Hiermee zijn de risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot inrichtingen met gevaarlijke stoffen wettelijk vastgelegd.

In het gebied waarop dit bestemmingsplan betrekking heeft (of in de nabije omgeving ervan), zijn geen bedrijven gevestigd, waarop dit besluit betrekking heeft. Het voorliggende plan voorziet evenmin in de vestiging van dit type inrichtingen.

In het plangebied (of in de nabije omgeving ervan) komen evenmin inrichtingen voor die onder het Vuurwerkbesluit vallen.

Vermeld kan tenslotte worden dat het onderhavige gebied is gelegen buiten de veiligheids- contouren van de munitieopslagplaatsen op het vliegveld.

Transport gevaarlijke stoffen .

Op grond van het bepaalde in artikel 11 van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen is degene die gevaarlijke stoffen vervoert verplicht de bebouwde kom zoveel mogelijk te vermijden. Deze verplichting geldt niet, indien het vervoer binnen de bebouwde kom noodzakelijk is ten behoeve van het laden of lossen, of omdat er redelijkerwijs geen route buiten de bebouwde kom beschikbaar is.

Van belang is verder dat de gemeenteraad op het grondgebied van zijn gemeente wegen of weggedeelten kan aanwijzen, waarover de bij ministeriële regeling aangewezen gevaarlijke stoffen, bij uitsluiting mogen worden vervoerd. Een zodanig besluit is niet genomen.

Het plangebied is niet gesitueerd nabij een transportroute voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg, is de noodzaak niet aanwezig om met dit gegeven in planologische zin rekening te houden.

Ook het vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor is in het geval van het bestemmingsplan "Groene Scheg-Oldenzaalsestraat" niet relevant. De dichtsbijgelegen spoorlijnverbinding Enschede-Gronau, op een afstand van ca. 2 kilometer, wordt enkel gebruikt voor het personenvervoer.

5.1.4 Luchtkwaliteit

In het kader van de planvorming van het inmiddels onherroepelijke bestemmingsplan "Groene Scheg" is een onderzoek uitgevoerd met betrekking tot de luchtkwaliteit. In dit bestemmingsplan en het uitgevoerde onderzoek is reeds rekening gehouden met de aanleg van een busbaan. Het opnieuw uitvoeren van een onderzoek naar de Luchtkwaliteit t.b.v. de planvorming van het bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat" is derhalve niet aan de orde. Het betreffende onderzoek is als bijlage aan deze toelichting toegevoegd.

De conclusies van dit onderzoek luiden:

Voor 2004, 2010 en 2016 worden op de onderzoekslocaties in de 'Groene Scheg', de grenswaarden voor NO_2 en PM_{10} niet overschreden. Dit geldt voor zowel de jaargemiddelde grenswaarde als de maximale 24-uursgemiddelde grenswaarde. Omdat op de onderzoekslocaties in de verkeerscijfers geen significante verschillen zijn gevonden tussen de situaties zonder en met planvorming, is in beide situaties geen sprake van een overschrijding van de grenswaarden.

5.2 Waterhuishouding

Inleiding

In de waterparagraaf wordt aangegeven hoe een duurzame waterhuishouding binnen het bestemmingsplan-gebied en in een groter verband gewaarborgd en ontwikkeld kan worden. Hiertoe wordt eerst de huidige situatie van het gebied beschreven. Aansluitend daarop is een toelichting opgenomen van de 'Ontwikkelings- visie buitengebied Enschede' en de 'Watervisie Enschede'. Aansluitend op de huidige situatie en, de ontwik-kelingsvisie en de watervisie zijn randvoorwaarden en aandachtspunten geformuleerd voor de ontwikkeling van bebouwing, infrastructuur en landschap.

Huidige situatie

Hoogte

Het gebied van het bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat" ligt op de westflank van de Enschedese stuwwal. Het plangebied van dit bestemmingsplan kent een hoogteverschil van ca. 7,50 meter, van 42,5 meter + NAP in het zuidelijk deel van het plangebied naar 50 meter + Nap In het noorden loopt het gebied af van 52 meter + NAP in het noordelijk deel van het plangebied.

hoogtekaart Noordoostelijk deel gemeente Enschede

In de omgeving van het plangebied liggen een aantal kleine plassen (vijvers) en een waterschapsbeek, de Bolhaarsbeek (20-13-1-8/ 9), die richting het westen afstroomt en via een duiker in de Vanekerbeek (20-12-1-7) uitkomt, die ten westen van het gebied ligt.

*** Water als ordenend principe**

Vanuit het streven naar een duurzame ruimtelijke inrichting is het van belang om het watersysteem van het gebied goed te kennen. Oog hebben voor water als basis voor die ruimtelijke keuzen betekent een keuze voor het gebruiken van hydrologische ordeningsprincipes als grondslag voor ruimtelijke keuzen. Niet door het watersysteem steeds aan te passen aan nieuwe eisen en daarmee de kans op conflicten te vergroten, maar door de kansen die waterstromen bieden voor structurering van het ruimtegebruik beter te benutten.

Het onderkennen van de noodzaak van afstemming van het ruimtegebruik op het watersysteem (i.p.v. andersom) is aanleiding geweest om 'water als ordenend principe' te nemen bij het opstellen van de ontwikkelingsvisie, en zo tegemoet te komen aan het uitgangspunt van duurzaamheid: een plan, waarbij ook op langere termijn ontwikkelingsperspectieven worden geboden voor de verschillende gebruiksfuncties van het buitengebied.

*** Stroomgebiedbenadering**

Bij het aangeven van het ontwikkelingsperspectief is gekozen voor een indeling in deelgebieden. Omdat water als ordeningsprincipe wordt gehanteerd, is bij het afbakenen van de deelgebieden in principe het stroomgebied van de beken als gebiedsgrens genomen. Voor de Groene Scheg kunnen de volgende uitgangspunten gehanteerd worden:

I. Waterkwantiteit: voldoende water is een vereiste voor elk gezond beeksysteem. Voor het gebied geldt daarom dat het van belang is om de wateraanvoer te kunnen waarborgen;
II. Beekherstel: beekherstel wil bijvoorbeeld zeggen dat er geprobeerd zal worden de mate van waterafvoerendheid, de oorspronkelijke loop en de natuurlijke oevers zoveel mogelijk te herstellen. Naast beekherstel is het voor het goed functioneren van alle beeksystemen van belang dat de beek genoeg ruimte krijgt. Een beeksysteem bestaat uit meer dan alleen een beek;
III. Handhaven oorspronkelijk bekensysteem: handhaving van het oorspronkelijk beeksysteem is vooral van toepassing op de stroomgebieden ten oosten van Enschede vanwege de huidige kwaliteiten (nog vrijwel geheel gave 'bovenloop'-situaties) van deze systemen. De systemen zijn momenteel zo waardevol dat behoud van deze systemen voorop staat.

*** Watervisie**

De missie van de "Watervisie Enschede- de blauwe aders terug in de stad" is het aanzetten tot het aanpakken van problemen en het grijpen van de kansen in het stedelijk waterbeheer. Ter ondersteuning van de missie zijn in de watervisie drie doelstellingen opgenomen:

1. Water moet een leidende rol vervullen bij de ruimtelijke inrichting,
2. Samenwerking tussen de verschillende 'waterpartners' (bijvoorbeeld het waterschap), de gemeentelijke organisatie en samenwerking tussen de gemeente en de bewoners moet bevorderd worden,
3. Water moet weer in de belevingswereld van de bewoners komen.

Om de watervisie in 2030 werkelijkheid te kunnen laten zijn, moet de visie een samenhangend geheel vormen en moeten betrokken partijen intensief met elkaar samenwerken. Het geraamte van de visie bestaat uit een viertal leidende principes, die zijn afgeleid uit de richtlijnen die de rijksoverheid heeft vastgesteld voor het waterbeheer in Nederland:

1. Vasthouden (infiltreren), bergen en afvoeren: regenwater dient zo min mogelijk uit het stedelijk gebied afgevoerd te worden. De achtergrond van dit principe is dat door versnelde afvoer van hemelwater stroomafwaarts problemen in de waterhuishouding ontstaan.
2. Herstellen van de nierwerking: het zoveel mogelijk scheiden van schone en vuile waterstromen, waarbij het schone water mogelijkheden biedt tot (her)gebruik en het vuile water afgevoerd moet worden naar de zuivering.
3. Een doelmatige waterketen: minimaliseren van de kosten van de keten, het minimaliseren van de negatieve effecten op het milieu en het vergroten van de dienstverlening naar de gebruiker van de waterketen.
4. Beleving van water: door water een expliciete rol te geven in de leefomgeving van mensen, kan de kwaliteit van de ruimtelijke inrichting worden vergroot.

De principes zijn vertaald naar een beeld voor het waterbeheer in 2030. De zogenaamde 'blauwe aders' (waterlopen) vormen de hoofdstructuur (figuur 2) van het beeld. Eén van de 'blauwe aders' is de te reconstrueren Roombeek. Binnen het wederopbouwgebied Roombeek wordt de Roombeek teruggebracht. Daarnaast zijn er plannen om de Bolhaarsbeek, die nu geheel in de Vanekerbeek uitkomt, een aftakking te geven naar de Roombeek.

Er bestaat echter ook nog een mogelijkheid dat de Bolhaarsbeek via een open tracé, binnen de grenzen van dit plan, op de Vanekerbeek wordt aangesloten. Hiernaar wordt in opdracht van de gemeente en het waterschap een onderzoek verricht.

Andere mogelijke locaties voor het terugbrengen van waterlopen zijn de 'blauwe Aders' evenwijdig aan de spoorlijn; een afvoer vanaf de wijk Velve-Lindenhof naar het Dinkelsysteem in het oosten; een afvoer vanaf het centrum naar het havengebied en een afvoer vanaf het centrum en vanaf Enschede-Zuid naar de Rijksweg A35. De ambitie is om de aders bovengronds te leggen.

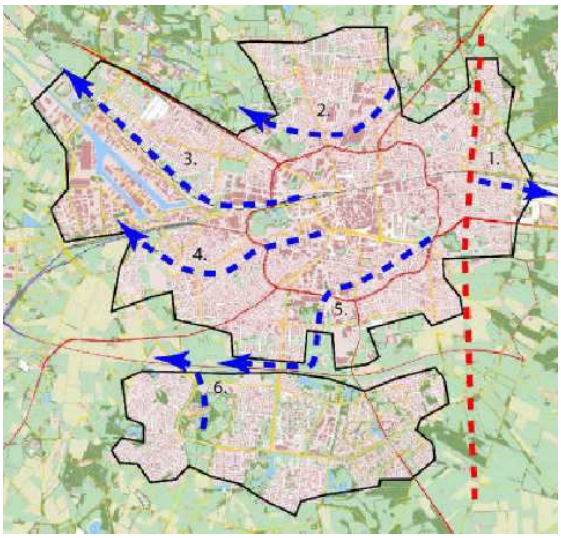

Figuur 2 Zoekgebieden voor blauwe aders in Enschede

Op het niveau van de wijken en percelen dient het regenwater afgekoppeld te worden. Aanvullend dient het regenwater zoveel mogelijk binnen de wijk (stedelijk gebied) geïnfiltreerd, geborgen en zichtbaar gemaakt te worden. Omdat in de Groene Scheg weinig tot geen bebouwing aanwezig is, is in de watervisie het gebied niet onderzocht op mogelijkheden voor het afkoppelen van regenwater. Wanneer de bestaande bebouwing binnen het gebied wordt geherstructureerd of wanneer, bijvoorbeeld, eventueel nieuwe bebouwingsgebieden worden gerealiseerd zal de wijze van regenwateropvang onderzocht moeten worden.

*** Randvoorwaarden voor herstructureringen en ontwikkelingen**

I. Bestaande onderdelen van de waterhuishouding, als plassen, beken, overige waterlopen, inundatiegebieden, kwellocaties en infiltratiegebieden behouden;
II. Beeklopen herstellen en waterlopen ruimte geven voor inundatie (buiten de oevers treden);
III. Regenwater van daken en wegen scheiden van afvalwater;
IV. Regenwater van wegen (licht vervuild) mag niet rechtstreeks naar oppervlaktewateren afgevoerd worden. Dit betekent of het wegwater zuiveren of het aanleggen van een verbeterd gescheiden stelsel;
V. Zoveel mogelijk regenwater binnen het plangebied bergen, voordat het wordt afgevoerd. Voor het bergen van water zijn diverse oplossingen mogelijk: wadi's, greppels, verlaagde groenzones, molgoten, vijvers, infiltratiekratten, bergingsbakken, (infiltratietransport) rioolleidingen;
VI. Afvalwater dient via een afvalwaterriolering op de bestaande riolering aangesloten te worden. Voor bestaande bebouwing is het mogelijk om bij de provincie goedkeuring te krijgen voor het toepassen van een individuele afvalwater behandeling (IBA);
VII. Grondwaterneutraal bouwen: dit betekent dat het grondwater in de nieuwe situatie niet permanent verlaagd mag worden. Tijdens de ontwikkeling van het gebied (aanleg wegen, gebouwen), mag het grondwater tijdelijk verlaagd worden (melding of vergunningaanvraag bij provincie);
VIII. (Parkeer)kelders waterdicht maken, zodat grondwaterneutraal gebouwd kan worden;

5.3 Archeologie

In 1992 ondertekenden 20 Europese staten, waaronder Nederland, het Verdrag van Malta of - zoals het officieel heet - het Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed. Het verdrag werd in 1998 door een goedkeuringswet bekrachtigd en is in nieuwe wetgeving vertaald (Wet op de Archeologische Monumentenzorg). Het verdrag kent de volgende uitgangspunten:

- Archeologische waarden zoveel mogelijk in de bodem bewaren;
- Vroeg in de ruimtelijke ordening al rekening houden met archeologie;
- Bodemverstoorders betalen archeologisch vooronderzoek en mogelijke opgravingen.

De Wet op de Archeologische monumentenzorg legt de zorgplicht voor het archeologisch erfgoed bij gemeenten en bepaalt dat archeologie voortaan binnen het instrumentarium van de ruimtelijke ordening dient te worden meegewogen. De kern van de nieuwe wetgeving is als volgt:

- Het Rijk blijft verantwoordelijk voor de afgifte van monumentenvergunningen en voor de aanwijzing van archeologische rijksmonumenten;
- De provincie kan archeologische attentiegebieden aanwijzen die moeten worden opgenomen in een bestemmingsplan van een gemeente en kan verplichtingen opleggen bij ontgrondingen;
- De gemeente kan archeologische verplichtingen verbinden aan bouw-, sloop- en aanlegvergunningen;
- De nieuwe regels gelden alleen bij nieuwe bestemmingsplannen alsmede bij wijzigingen en ontheffingen van bestaande bestemmingsplannen.

De gemeente heeft ten aanzien van het omgaan met archeologie een substantiële inhoudelijke beleidsruimte toegewezen gekregen om belangenafwegingen te maken. De uitvoering van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg draagt bij aan de kennis van het ontstaan van de stad en samen met de monumenten, landschaphistorie en bouwhistorie, aan de kwaliteit van de ruimte en de identiteit en het imago van de gemeente Enschede.

Archeologiebeleid gemeente Enschede

Op 28 januari 2008 is door de gemeenteraad van Enschede het gemeentelijk archeologiebeleid vastgesteld. Hierin is opgenomen hoe Enschede vorm geeft aan "het rekening houden met archeologie". Op basis van het beleid dient archeologie op een dusdanig vroeg tijdstip te worden betrokken bij planontwikkelingen en/of aanvragen voor bouw-, sloop- of aanlegvergunningen dat de risico's voorafgaand aan de werkzaamheden in kaart kunnen worden gebracht. Hierbij is het van belang dat inzicht bestaat in de archeologische verwachtingswaarde en de trefkans dat waardevolle archeologische waarden in de bodem aanwezig zijn. Daarbij geldt dat de geologie, de geomorfologie en de aard van de bodem zeer bepalend zijn voor de archeologische verwachtingswaarde. Gesteld kan worden dat tot de Middeleeuwen nederzettingen meestal gelegen waren op hooggelegen gronden (stroomruggen en oeverwallen). In de Middeleeuwen en daarna heeft zich op een deel van deze gronden een esdek gevormd. In deze hoger gelegen gebieden zijn resten van nederzettingen uit diverse periodes te verwachten. Op basis van kennis over het hiervoor genoemde kan een indicatie worden gegeven over hoe groot de kans is dat ergens waardevolle zaken in de bodem aanwezig zijn. Deze indicaties staan op de Algemene Archeologische Verwachtingskaart van de gemeente Enschede aangegeven. De Algemene Archeologische Verwachtingskaart is opgebouwd uit aparte verwachtingskaarten voor de periode waarin de mensen als jagers en verzamelaars leefden en voor de periode waarin mensen sedentair gingen leven als landbouwers. Daarnaast zijn ontgrondingsgegevens en historische elementen, zoals hoeven, molens en landweren, toegevoegd.

Archeologie en het plangebied "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat"

Voor het gebied van het bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat" geldt ten aanzien van het aspect archeologie een middelhoge verwachtingswaarde. Hiervoor geldt dat bij een bodemverstoring van meer dan 5000 m2 en een verstoringsdiepte van meer dan 50 centimeter een archeologisch onderzoek verplicht is. Voor het uitvoeren van de plannen binnen het plangebied van het bestemmingsplan "Groene Scheg-Oldenzaalsestraat" wordt de bodem voor minder dan 5000 m2 verstoord. Daarnaast betreft het hier een gebied waar veel hoge bomen staan. De wortels van deze bomen veroorzaken voor een groot deel langs de Oldenzaalsestraat een diepere verstoring van de bodem dan 50 centimeter. Op grond van genoemde gegevenheden wordt de middelhoge verwachtingswaarde naar beneden bijgesteld tot een lage archeologische verwachtingswaarde. Gebieden met gebiedstype "lage verwachtingswaarden" zijn op de Archeologische beleidskaart bij bestemmingsplannen vrijgesteld van verplicht archeologische onderzoek. Het gebied is hiermee vrijgesteld van een verplicht archeologisch onderzoek.

Een lage archeologische verwachtingswaarde betekent echter niet dat er bij graafwerkzaamheden geen archeologie kan worden aangetroffen. Toevalsvondsten moeten, overeenkomstig de Monumentenwet, gemeld te worden bij het bevoegd gezag, in dit geval de gemeente Enschede.

5.4 Ecologie

Bij ruimtelijke planvorming moet aandacht worden besteed aan de natuurwet- en regelgeving. Momenteel genieten zowel een groot deel van de flora en fauna zelf als de leefgebieden van diverse soorten wettelijke bescherming. Die bescherming vloeit voort uit zowel Europese als nationale regelgeving. Zo richt de EG-Habitatrichtlijn zich expliciet op de bescherming van de habitat (leefgebied) van wilde planten en dieren en beschermt de EG-Vogelrichtlijn op soortgelijke wijze broed- en trekvogels. In het kader van deze richtlijnen heeft Nederland zogenaamde speciale beschermingszones ('Natura 2000'-gebieden) aangewezen, welke zijn geïncorporeerd in de Natuurbeschermingswet 1998. In dit kader is de volgende natuurwet- en regelgeving van belang:

- Natuurbeschermingswet 1998 (gebiedsbescherming);
- Flora- en Faunawet (soortenbescherming);
- Nota Ruimte, in streekplannen/structuurvisies uitgewerkt voor de bescherming van de ecologische hoofdstructuur (EHS), ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden te worden getoetst op mogelijke schadelijke uitstralende effecten, dit wordt ook wel “externe werking” genoemd.

Ecologie en het plangebied "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat”

Bij ruimtelijke planvorming moet aandacht worden besteed aan de natuurwet- en regelgeving. Momenteel genieten zowel een groot deel van de flora en fauna zelf als de leefgebieden van diverse soorten wettelijke bescherming. Die bescherming vloeit voort uit zowel Europese als nationale regelgeving. Zo richt de EG-Habitatrichtlijn zich expliciet op de bescherming van de habitat (leefgebied) van wilde planten en dieren en beschermt de EG-Vogelrichtlijn op soortgelijke wijze broed- en trekvogels. In het kader van deze richtlijnen heeft Nederland zogenaamde speciale beschermingszones ('Natura 2000'-gebieden) aangewezen, welke zijn geïncorporeerd in de Natuurbeschermingswet 1998. In dit kader is de volgende natuurwet- en regelgeving van belang:

- Natuurbeschermingswet 1998 (gebiedsbescherming);
- Flora- en Faunawet (soortenbescherming);
- Nota Ruimte, in streekplannen/structuurvisies uitgewerkt voor de bescherming van de ecologische hoofdstructuur (EHS), ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden te worden getoetst op mogelijke schadelijke uitstralende effecten, dit wordt ook wel “externe werking” genoemd.

Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 worden twee typen beschermde gebieden onderscheiden, de speciale beschermingszones of 'Natura 2000' gebieden en de beschermde natuurmonumenten. Onder 'Natura 2000' gebieden worden verstaan de EG-Vogelrichtlijngebieden en, sinds 1 februari 2009, de EG-Habitatrichtlijngebieden. Voor de meeste EG-Habitatrichtlijngebieden geldt overigens dat deze nog wel formeel als zodanig moeten worden aangewezen door de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, omdat daarvoor nog instandhoudingsdoelstellingen moeten vastgesteld. Zo lang de EG-Habitatrichtlijngebieden nog niet definitief door de minister zijn aangewezen dient nog te worden getoetst aan de communautaire lijst, zijde de lijst van gebieden zoals die indertijd zijn aangemeld bij de Europese Commissie. Onder beschermde natuurmonumenten worden die natuurgebieden verstaan die op grond van de “oude” Natuurbeschermingswet reeds als zodanig waren vastgesteld. Voor zover de beschermde natuurmonumenten overlappen met Natura 2000 gebieden geldt dat de status “beschermd natuurmonument” voor die betreffende gebieden is komen te vervallen, de beschermde waarden voor het betreffende gebied – voor zover die niet ook onder de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000 gebied vallen – blijven echter voor die gebieden onverminderd van kracht. Op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 dienen voor alle Natura 2000 gebieden instandhoudingsdoelstellingen en een beheerplan te worden vastgesteld. Bestaand gebruik mag worden voortgezet, mits niet conflicterend met de instandhoudingsdoelstellingen en als zodanig vastgelegd in het beheerplan. Voor alle andere activiteiten is een vergunning van Gedeputeerde Staten (met uitzondering van die gebieden waar op grond van het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998 de minister van LNV bevoegd gezag is) vereist

Nota Ruimte

In de Nota Ruimte is de visie van het Rijk op de natuur en het landelijk gebied vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in het leven geroepen en worden ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied aangewezen. Het rijksbeleid uit de Nota Ruimte dient door provincies en gemeenten te worden doorvertaald in ruimtelijke plannen, zoals structuurvisies en bestemmingsplannen. De EHS, het ganzenfoerageergebied en het weidevogelgebied vallen niet onder de werking van de gebiedsbescherming zoals geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998.

Flora- en Faunawet

De Flora- en Faunawet regelt de bescherming van de meest kwetsbare planten- en diersoorten die in Nederland voorkomen. Het gaat daarbij niet om de bescherming van individuele planten of dieren maar om waarborgen om te voorkomen dat het voortbestaan van soorten planten of dieren niet in gevaar komt. Hiertoe zijn in deze wet een aantal verbodsbepalingen opgenomen, zoals het verbod op het doden of verontrusten van dieren of het verbod op het plukken van planten. Daarbij is het “nee, tenzij” principe het uitgangspunt, er mag geen schade worden toegebracht aan beschermde dieren of planten tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Op grond van de Flora- en Faunawet zijn alle dieren en planten van onvervangbare waarde en dus dienen mensen daarmee zorgvuldig om te gaan. Daarom is in de wet ook een algemene zorgplicht (artikel 2) opgenomen, die inhoudt dat een ieder 'voldoende zorg' in acht dient te nemen voor álle in het wild voorkomende dieren en planten (dus niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Indien een voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling mogelijk negatieve gevolgen heeft voor in dat gebied voorkomende beschermde soorten dan dient in de regel ontheffing van de betreffende verbodsbepalingen te worden gevraagd bij de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit. De ontheffingsregeling is geregeld in artikel 75 van de Flora- en Faunawet en nader uitgewerkt in de AmvB artikel 75.

De Flora- en Faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

1. tabel 1 soorten, dit zijn de meest algemeen voorkomende soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstellingsregeling geldt. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden gevraagd;
2. tabel 3 soorten, dit zijn de strikt beschermde soorten. Het gaat hierbij om de EG-Habitatrichtlijnsoorten en een (nationale) selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst. Voor deze soorten dient altijd ontheffing te worden gevraagd;
3. tabel 2 soorten, een tusssencategorie bestaande uit de resterende beschermde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling wanneer wordt gehandeld volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen dient voor deze soorten doorgaans ontheffing te worden gevraagd.

Vogels nemen in de Flora- en Faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden door de wet alleen beschermd tijdens het broedseizoen. Voor een aantal vogelsoorten (met name spechten, uilen en boombewonende roofvogels) zijn de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen jaarrond beschermd.

Aan het verlenen van ontheffing door de minister zijn, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden verbonden. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets. De lichte toets geldt voor tabel 1- en tabel 2 soorten en voor de meeste vogels en houdt in dat de werkzaamheden het voorbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen oftewel geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. De uitgebreide toets geldt voor tabel 3 soorten en de jaarrond beschermde vogelsoorten en houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen oftewel geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort en;
- er geen alternatief is voor de activiteiten en;
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, etc…) en;
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Ecologie en het bestemmingsplan.

*** "Ecologisch onderzoek van de natuurwaarden langs de N733 tussen Enschede en Oldenzaal"**

Ten behoeve van het provinciaal plan om de Oldenzaalsestraat te verbeteren is in opdracht van de provincie door Altenberg&Wymenga een ecologisch onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde flora- en fauna, alsmede van Rode-Lijstsoorten uitgevoerd. Dit ecologisch onderzoek, het "Ecologisch onderzoek van de natuurwaarden langs de N733 tussen Enschede en Oldenzaal" is als bijlage aan deze toelichting toegevoegd.

Vermeld dient hier te worden dat het hier een onderzoek betreft die voor het gehele tracé van de Oldenzaalsestraat is uitgevoerd, voor het gedeelte van de Oldenzaalsestraat tussen de bebouwde kom van Enschede ter hoogte van de Potsweg- Kotkampweg, tot aan de gemeentegrens met Oldenzaal. Het plangebied van het bestemmingsplan "Groene Scheg-Oldenzaalsestraat" maakt hiervan deel uit.

De samenvatting en aanbevelingen uit dit ecologisch onderzoek luiden:

De herinrichtingsmaatregelen van de N733 Enschede-Oldenzaal zullen op enkele plaatsen het kappen van de laanbeplanting noodzakelijk maken, evenals ingrepen in de aangrenzende bosranden (houtsingels) van de landgoederen. Eén van de hoofduitgangspunten van het plan is echter dat de monumentale groenstructuur van de laanbeplanting en aangrenzende bosranden duurzaam in stand gehouden moeten worden en waar nodig versterkt.

De meest beschermde en bedreigde planten zijn gevonden in het noordelijk deel van het tracé, vooral langs het punt waar de Jufferbeek uitkomt op de N733. In het tracégebied zijn vier planten van de Rode-Lijst aangetroffen. Het gaat om Dubbelloof, Stekelbrem, Wilde gagel en Echte guldenroede. Daarvan heeft alleen de laatste de status van 'kwetsbaar', de andere drie hebben de status 'gevoelig'. Daarnaast zijn vier soorten aangetroffen die bescherming genieten in het kader van de Flora- en faunawet: de licht beschermde Brede wespenorchis, Kleine maagdenpalm, Zwanenbloem en de middelzwaar beschermde Wilde gagel.

Er zijn geen beschermde insecten waargenomen. Dit kan deels te wijten zijn aan de beperkte inventarisatieperiode (juli-augustus)/ Op grond van de terreinkenmerken is het echter waarschijnlijker dat de bermen van de N733 geen bijzondere of beschermde vlinders en libellen bevatten. De meest bijzondere waarnemingen betreffen een aantal Metaalglanslibellen en een Weidebeekjuffer. Er zijn ook geen beschermde bosmieren aangetroffen. Ook beschermde waterroofkevers komen in het onderzoeksgebied niet voor.

Alhoewel de zwaar beschermde Poelkikker en Kamsalamander in de ruime omgeving van het onderzoeksgebied voorkomen, zijn ze tijdens het veldonderzoek niet aangetroffen. Wel aangetroffen zijn o.a. de Middelste groene kikker en de Kleine watersalamander.

Afgezien van een inventarisatie van roofvogelnesten is geen broedselinventarisatie verricht. Het lijkt niet waarschijnlijk dat de aangetroffen roofvogelnesten zich op plaatsen bevinden waar gekapt zal gaan worden. Aangezien het zoeken naar roofvogelnesten in juli/augustus plaatsvond, toen de bomen vol in het blad zaten, kan het zijn dat een enkel nest over het hoofd is gezien.

Tijdens de overige inventarisaties werd bij de golfbaan een Ijsvogel gesignaleerd. Daar is tevens een Wielewaal gehoord. De Wielewaal is een kwetsbare vogel van de Rode Lijst. Vlak langs de provinciale weg zijn tijdens nachtbezoeken ook uilen gehoord: één Ransuil in het noorden van Enschede en tweemaal een Bosuil op zo'n 800 meter ten noorden van de stad. Een broedvogelinventarisatie op de Lonnekerberg (161 ha) in 2002 leverde 56 broedvogelsoorten op, waarvan er 7 op de Rode Lijst voorkomen, te weten: Patrijs, Zomertortel, Groene specht, Boerenzwaluw, Grauwe vliegenvanger, Matkop en Wielewaal. Opvallend is dat de dichtheid aan holenbroeders, in vergelijking met referentiegebieden laag is (0,44). Het is daarom een goede zaak dat de provincie bij de herinrichtingsmaatregelen van de N733 als uitgangspunt heeft om de kap van oude laanbomen zoveel mogelijk te voorkomen.

Tijdens het veldwerk zijn de volgende vleermuizensoorten waargenomen: de Watervleermuis, de Gewone dwergvleermuis, de Laatvlieger, de Grootvleermuis, de Ruige dwergvleermuis, de Meervleermuis en de Baardvleermuis. Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd onder de Flora- en faunawet. De Baardvleermuis en Meervleermuis zijn zeldzame soorten. Uit de inventarisatie blijkt dat het grootste gedeelte van de N733 als trekroute fungeert voor vleermuizen, met name voor de Gewone dwergvleermuis maar ook voor de Laatvlieger. Diverse soorten vleermuizen kruizen bij hun trekroutes de N733. Dit is vooral het geval bij de zijwegen. Tussen Oldenzaal en Lonneker is in een huis langs de weg een kolonie Grootoorvleermuizen van ca. 20 exemplaren. De vondst van een dood jong geeft aan dat de kolonie vroeger in het seizoen als kraamkolonie heeft gefungeerd. In die periode zullen de aantallen waarschijnlijk hoger zijn geweest. Nader onderzoek zou dat moeten uitwijzen.

Er zijn geen bijzondere soorten muizen aangetroffen. De soorten die in de life-traps zijn gevangen zijn de Bosspitsmuis, de Rosse woelmuis, de Dwergmuis en de Bosmuis. Deze soorten zijn onder de Flora- en faunawet licht beschermd. Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt een vrijstelling voor deze soorten gegeven.

Wat betreft de overige zoogdieren zijn Egels, sporen van Mol en Ree aangetroffen. Daarnaast zijn er diverse waarnemingen van de middelzwaar beschermde Eekhoorns en Steenmarters aangetroffen. De aangetroffen eekhoornnesten bevinden zich waarschijnlijk op plaatsen waar gekapt zal gaan worden. Er zijn geen nesten van Steenmarters gevonden.

Aanbevelingen:

Opsporen verblijfplaatsen beschermde soorten:

Nu bekend is welke bomen gekapt zullen worden, kunnen deze gericht geïnspecteerd worden op de aanwezigheid van roofvogelnesten en verblijfplaatsen van zoogdieren. Bomen met verblijfplaatsen van beschermde dieren kunnen gemerkt worden.
Tijdens het veldwerk in 2005 zijn diverse holen in de laanbeplanting aangetroffen, die mogelijk als kraamkolonie van vleermuizen of nestplaats van andere zoogdieren dienst doen. Door de late start van het veldonderzoek kon dat echter in 2005 echter niet meer worden geconstateerd.
Om verblijfplaatsen van vleermuizen op te sporen kan in het voorjaar en de zomer s'ochtends vroeg gezocht worden naar invliegende dieren. Elke ochtend in juni en juli vertonen vleermuizen zogenaamd 'zwermgedrag' voordat ze hun kolonie invliegen. Een aantal dieren vliegt dan steeds rondjes rond de kolonieboom. Wel moet er rekening mee worden gehouden dat een boombewonende kolonie, een familiegroep van vrouwtjes met hun jongen, in de loop van het jaar altijd een reeks bomen gebruikt. Na enkele weken verplaatsen de dieren zich naar een volgende boomholte.

De roofvogelnesten worden het gemakkelijkst opgespoord als er nog geen bladeren aan de bomen zitten.

Completeren beeld terreingebruik vleermuizen.

Bij de voorbespreking van het onderzoek heeft A&W aangegeven dat één van de soorten die mogelijk gemist kan worden de Grootoorvleermuis is. Tijdens het onderzoek is een verblijfplaats van deze soort ontdekt die waarschijnlijk ook als kraamkolonie dienst doet. Andere waarnemingen van de soort konden niet met zekerheid worden gedaan, de soort is moeilijk te detecteren met de batdetector. In hun baltsperiode (15 maart-15 april) zijn de Grootoorvleermuizen echter gemakkelijk waar te nemen. Dan is het ook het gemakkelijker vast te stellen hoe ze het landschap gebruiken en waar welke beschermingsmaatregelen kunnen worden genomen. Wellicht bevinden zich meer kolonies in het onderzoeksgebied.

De maand juni is de beste maand voor vleermuisonderzoek omdat de vrouwtjes dan vaak heen en weer naar de kolonie vliegen om de jongen te zogen. Deze maand is in 2005 gemist. Te overwegen valt om in een later jaar in de maand juni nog twee vleermuisbezoeken af te leggen om het beeld te completeren. Wellicht kunnen dan ook de zeldzame Franjestaart en de zeer zeldzame Bosvleermuis worden aangetroffen.

Aangezien er nu een beter beeld bestaat van de herinrichtingsmaatregelen (ten tijde van het veldonderzoek waren die nog niet bekend), kunnen mogelijke maatregelen ter bescherming van vleermuizen dan fijner worden afgestemd op hun terreingebruik ter plaatse.

Aanbeveling bij het kappen van bomen.

Gezien hun levenswijze zijn vleermuizen het hele jaar door gevoelig voor veranderingen in hun leefgebied. Het meest kwetsbare is de soort echter voor het aantasten van kraamkolonies of winterverblijven (sloop panden, kappen bomen). De Flora- en faunawet verbiedt om 'nesten, holen of andere voortplantings- of vast rust- of verblijfsplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen of te verstoren (art. 9-12 Flora- en faunawet). Vleermuizen zijn daarbij extra zwaar beschermd omdat ze in de Europese Habitatrichtlijnen op bijlage IV vermeld staan. Hierdoor is in alle gevallen waarin ingrepen effecten hebben op vleermuizen, een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig. Indien een ontheffing is verleend, kunnen ingrepen die effect hebben op de vleermuizen, zoals sloop- of kap van geschikte verblijfplaatsen, het beste worden uitgevoerd tussen half september en half oktober. In deze periode hebben Nederlandse vleermuizen geen jongen en zijn ze niet in winterslaap waarmee de twee kwetsbaarste perioden worden omzeild. Wel valt deze periode binnen de baltsactiviteiten van de Ruige dwergvleermuis en de Rosse vleermuis. Als blijkt dat deze soorten de te kappen bomen gebruiken als paarplaats (vast te stellen m.b.v. een boomcamera), kan de kap het beste worden uitgesteld tot de periode half oktober- half november, tenzij de nestholte gebruikt wordt door overwinterende vleermuizen.

Op plekken waar bomen gekapt worden en per hectare niet minimaal 1 dikke staande dode boom (met loshangende schors) aanwezig is, kan het ophangen van vleermuiskasten tijdelijk uitkomst bieden. De kasten kunnen als overbrugging dienen totdat de jonge aanplant of het bos in de omgeving oud genoeg is voor voldoende bruikbare boomholten.

Ontkronen of kandalaberen.

Bomen die door hun slechte conditie geen gevaar opleveren kunnen worden ontdaan van hun zware takken. De stam blijft dan staan, met eventueel nog een deel van de takken. Zo'n stam kan dan nog jaren blijven staan als vleermuisboom. Een vleermuisholte in een oude spechtengat bevindt zich altijd boven de opening. Om te vermijden dat het gat opengezaagd wordt, is het verstandig om bij het afzagen van de takken een ruime marge om aanwezige spechtengaten aan te houden.

Maatregelen voor vleermuizen bij ingrepen langs de N733.

Het is van belang om op plaatsen waar bomen gekapt worden, minstens aan één zijde van de weg, de bomenrij intact blijft om de doorgaande trekroute van vleermuizen langs de N733 niet te verstoren. Aan de overzijde van de weg dienen zo snel mogelijk na het kappen nieuwe bomen worden geplant (eventueel 'wijkers' en 'blijvers'). Op plekken waar bomen moeten worden gerooid om het zicht op een afslag te verbeteren (zoals aan de Veendijk en de Voortmansweg) is het belangrijk dat er hoge bomen tussen de zijweg en de N733 blijven staan, die de vleermuizen kunnen geleiden. De vleermuizen kunnen dan in een flauwere bocht naar de N733 vliegen.

Als bij kruisingen van de N733 met zijwegen de boomkronen elkaar aan weerszijden van de weg bijna raken (een 'hop-over') kunnen vleermuizen via deze boomkronen de weg kruisen.

Als een vliegroute die de N733 kruist gebruikt wordt door soorten die gemakkelijk door dichte vegetatie vliegen (i.p.v. eroverheen), zoals dit het geval is bij Grootoorvleermuizen en Franjestaarten, kunnen de dieren gedwongen worden om hoger te vliegen om op deze wijze aanrijdingen te voorkomen. Dit kan gebeuren door op een afstand van ca. 25 meter van de kruising, langs zijwegen de struiklagen te verwijderen zodat er een open ruimte rond de stammen van bomen ontstaat terwijl de kroonlaag van de boom juist dicht en gesloten is en tot boven het wegdek reikt. Als de weg op de oversteekplaats dan naar beneden toe verlicht wordt (afschrikken vleermuizen) en de kroonlaag donker en gesloten blijft, zullen ook deze soorten een hogere (en veiligere) route kiezen.

Herstel laanbeplanting.

Bij het aanplanten van bomen om hiaten in de laanbeplanting te herstellen, verdienen eiken de voorkeur omdat zich daar vaak vleermuiskolonies in bevinden. Ook beuken zijn geschikt als vleermuisboom, maar hebben het nadeel dat ze door hun dichte bladerdak weinig licht doorlaten en waardoor de condities voor onderbegroeiing en een rijk insectenleven ongunstig zijn. Ook verteert het blad slecht.

Licht versus donker.

Het veldonderzoek in 2005 heeft uitgewezen dat de N733 een belangrijke functie vervult voor vleermuizen, waaronder een aantal zeldzame soorten. Daarom is in bovenstaande aanbevelingen zoveel mogelijk uitgegaan van de belangen van de vleermuizen. Voor vleermuizen is een donker gesloten kroondek van belang. Echter, het creëren van open plekken (meer licht) zou van belang zijn voor planten, insecten (o.a. mieren, libellen, vlinders) en amfibieën. Door het plaatselijk uitdunnen van boomkruinen kan meer licht de bodem bereiken. Op plaatsen waar geen vleermuizen zijn geconstateerd zou een dergelijke maatregel kunne worden overwogen. Het creëren van meer licht in de boomkronen dient in elk geval vermeden te worden op plaatsen waar vleermuisroutes (vaak zijwegen) de N733 kruisen.

*** "Natuuronderzoek N733 Enschede-Oldenzaal"**

Op verzoek van de gemeente Enschede en in opdracht van de provincie Overijssel is dit door Altenburg & Wymenga uitgevoerde ecologisch onderzoek door Tauw in 2010 geactualiseerd. ("Natuuronderzoek N733 Enschede-Oldenzaal", d.d. 30 november 2010, projectnummer 4739744). In dit door Tauw uitgevoerde natuuronderzoek is tevens een antwoord gegeven op de vraag welke natuurwetgeving van belang is en in hoeverre de beoogde ontwikkeling (mogelijk) in strijd is met relevante wetgeving. Ook wordt antwoord gegeven welke consequenties daaraan zijn verbonden en wat dit voor de verdere planvorming betekent.

Het door TAUW uitgevoerde natuuronderzoek is eveneens als bijlage aan deze toelichting toegevoegd.

De conclusies en aanbevelingen van dit rapport luiden:

Flora- en faunawet:

Toetsing van de beoogde ingreep aan de Flora- en faunawet beschermde natuurwaarden laat zien, mits aan enkele voorwaarden wordt voldaan, er geen soorten of soortgroepen zijn waarvoor een negatief effect verwacht wordt. Nader (veld)onderzoek naar de aanwezigheid en gebruik van de planlocatie door beschermde soorten en/of een ontheffing van de Flora- en faunawet is daarom niet nodig. De uitvoerbaarheid van de beoogde ontwikkelingen is daarom reëel.

De voorwaarden waaraan voldaan moet worden, zijn de volgende:

* Verwijderen van bomen en struiken dienen gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit en dienen buiten het broedseizoen (medio maart tot medio juli) plaats te vinden;
* Het plaatsen van schijnwerpers op palen, zoals soms gezien wordt bij paardenbakken, kan negatieve effecten geven. Uitgangspunt in dit rapport is dat dergelijke lichtbronnen niet geplaatst zullen worden;

* Ter hoogte van de Veendijk komt Wilde gagel voor. De aanwezige exemplaren Wilde gagel binnen het plangebied die geschaad kunnen worden, dienen verplant te worden elders in het plangebied.
  Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig. De benodigde maatregelen dienen opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol.

Ecologische hoofdstructuur:

De beoogde ontwikkelingen hebben geen effect op de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS (Ecologische hoofdstructuur).

Vervolgstappen

Ecologisch werkprotocol:

Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode dienen de benodigde maatregelen ter bescherming van tabel 2 en/of 3-soorten tijdens de werkzaamheden, vastgelegd te worden in een ecologisch werkprotocol. Het ecologisch werkprotocol bevat een gedetailleerde beschrijving van de werkwijze en de planning. Dit werkprotocol dient voor de start van de werkzaamheden te zijn opgesteld en een kopie dient tijdens de werkzaamheden aanwezig te zijn. Zonder de gedragscode dient een ontheffing te worden aangevraagd.

Aanbevelingen

Geldigheid:

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en het verwijderen van bomen, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in ongebruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van de beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

Verlichting:

Ten aanzien van verlichting is het raadzaam om vooraf een verlichtingsplan op te stellen waarbij rekening wordt gehouden met de natuurwaarden. Om overlast van verlichting op vleermuizen te minimaliseren kan gedacht worden aan:

* Verlichting in zijn algemeenheid zo laag mogelijk boven de grond houden;
* Armaturen met een diepe reflector zodat ,het licht vrijwel alleen naar beneden straalt;
* Beter meerdere kleine lampen dan 1 grote en sterkere lamp.

Faunavoorzieningen:

Wegen vormen barrières voor verschillende dieren die het leefgebied verkleinen en de uitwisseling tussen populaties tegenhouden en waardoor verkeersslachtoffers vallen. Herinrichting van wegen bieden goede mogelijkheden om ontsnipperende maatregelen te nemen in de vorm van faunavoorzieningen. De aanleg van een duiker voor kleine zoogdieren brengt minder kosten met zich mee als de weg al heraangelegd dient te worden.

Hoofdstuk 6 Juridische planopzet

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de verplichtingen op grond van de Wet ruimtelijke ordening, de plansystematiek en de bestemmingsmethodiek, de indeling van de planregels met een korte beschrijving van de bestemmingen en tenslotte de handhaafbaarheid van het plan.

6.1 Wet ruimtelijke ordening en RO-standaarden 2008

6.1.1 Wet ruimtelijke ordening

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) maakt duidelijk wat de rolverdeling in de ruimtelijke ordening is tussen Rijk, provincie en gemeente en regelt het voor de diverse overheden beschikbare ruimtelijke instrumentarium. Belangrijke basisprincipes in de Wro zijn snelle en overzichtelijke procedures, duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden alsmede transparantie in beleid en in normstelling. Een belangrijk onderdeel van de Wro is de digitalisering van ruimtelijke plannen. Sinds 1 januari 2010 is het verplicht alle nieuwe ruimtelijke plannen digitaal te ontwerpen en elektronisch beschikbaar (digitale verbeelding) te stellen en vast te stellen. Van alle vastgestelde plannen dient tevens een papieren versie (analoge verbeelding) te worden vastgesteld en beschikbaar gesteld. De vastgestelde digitale verbeelding en de vastgestelde analoge verbeelding van ruimtelijke plannen zijn allebei formeel rechtsgeldig. Alleen in geval de digitale verbeelding en de analoge verbeelding aanleiding geven tot een verschillende uitleg van het plan is de digitale verbeelding doorslaggevend. Onder de Wro worden alle planologische (structuur)visies, plannen, besluiten, verordeningen en algemene maatregelen van bestuur (Wro instrumenten) digitaal vervaardigd, beschikbaar gesteld en vastgesteld. Bestemmingsplannen zijn daardoor digitaal onderling vergelijkbaar. Om die onderlinge vergelijkbaarheid te bevorderen verplicht de Wro gemeenten om de digitale verbeeldingen van bestemmingsplannen te publiceren op de landelijke website www.ruimtelijkeplannen.nl.

6.1.2 RO-standaarden 2008

Om de digitale uitwisseling van bestemmingsplannen mogelijk te maken zijn de RO-standaarden 2008 ontwikkeld. Deze standaarden zijn met een ministeriële regeling (Regeling standaarden ruimtelijke ordening) gekoppeld aan de Wro. De standaarden worden beheerd door Geonovum [website: http://ro-standaarden.geonovum.nl] . In de RO-standaarden 2008 is de wijze vastgelegd waarop de beschikbaarheid, vindbaarheid en toegankelijkheid van de instrumenten uit de Wro moet worden verzorgd. De belangrijkste RO-standaarden 2008 voor wat betreft het bestemmingsplan zijn:

IMRO

IMRO staat voor Informatie Model Ruimtelijke Ordening. In dit informatiemodel is de opbouw en structuur van digitale ruimtelijke plannen en Wro-instrumenten voorgeschreven.

SVBP 2008

SVBP2008 staat voor Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2008. In dit document is de verplichte standaardisatie van bestemmingsplannen en inpassingsplannen (bestemmingsplannen van Rijk of provincie) vastgelegd. In de SVBP2008 zijn bijvoorbeeld de verplichte hoofdgroepen van bestemmingen benoemd en de verplichte kleuren van de verschillende bestemmingen opgenomen. De SVBP2008 verplicht tot vergelijkbare bestemmingsplannen, die leiden tot een betere leesbaarheid, raadpleegbaarheid, duidelijkheid en vereenvoudiging voor de gebruiker. De SVBP 2008 voorziet in een vaste opbouw, structuur en indeling met een vast begrippenkader en een verplichte analoge en digitale verbeelding. 'Analoge verbeelding' betekent de manier waarop het plan op papieren kaarten moet worden getoond. Deze verbeelding wordt getekend op een topografische ondergrond aangevuld met kadastrale gegevens (opmaakkenmerken voor de verbeelding). 'Digitale verbeelding' betekent de manier waarop het digitale plan moet worden getoond in een raadpleegomgeving (website op het internet). Op de verbeelding worden door middel van coderingen, arceringen en/of kleur, de bestemmingen van de gronden aangegeven. De materiële inhoud (bestemmingsomschrijving) is opgenomen in de planregels.

STRI 2008

STRI2008 staat voor Standaard Toegankelijkheid Ruimtelijke Instrumenten. De toevoeging 2008 geeft aan dat dit document uitspraken doet over de toegankelijkheid van ruimtelijke documenten die zijn opgebouwd volgens IMRO2008. In dit document zijn verplichtingen opgenomen die de beschikbaarheid, vindbaarheid en authenticiteit van ruimtelijke instrumenten moeten waarborgen. Concreet is in dit document bijvoorbeeld vastgelegd hoe de digitale bestanden beschikbaar moeten worden gesteld en hoe een digitaal waarmerk aan een ruimtelijk document moet worden toegevoegd.

6.2 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Op 1 oktober 2010 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in werking getreden. In deze wet worden ongeveer 24 toestemmingsstelsels voor activiteiten in de fysieke leefomgeving geïntegreerd in één nieuw integraal toestemmingsstelsel, de omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning treedt in zijn geheel in de plaats van de vergunningstelsels op grond van de Woningwet en de Wet milieubeheer en omvat daarnaast ook een groot aantal vergunning- en toestemmingsstelsels op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening, de Wet bodembescherming, de Monumentenwet 1988 en de Wet ruimtelijke ordening (Wro).

Vanuit de Wro zijn, voor zover relevant in het kader van het bestemmingsplan, de volgende toestemmingsstelsels overgeheveld naar de Wabo:

- binnenplanse ontheffing van het bestemmingsplan ex art. 3.6, onder c Wro;
- projectbesluit (buitenplanse ontheffing van het bestemmingsplan) ex art. 3.10 Wro;
- aanlegvergunning ex art. 3.16 Wro;
- sloopvergunning ex art. 3.20 Wro;
- tijdelijke ontheffing van het bestemmingsplan ex art. 3.22 Wro;
- buitenplanse ontheffing (kruimelgevallenregeling) van het bestemmingsplan ex art. 3.23 Wro jo. art. 4.1.1 Bro (Besluit ruimtelijke ordening);
- verbod op het gebruik (zowel gebruik "in enge zin" als bouwen) van gronden in strijd met het bestemmingsplan ex art. 7.10, lid 1 Wro;
- verbod op handelen in strijd met ontheffing of vergunning als bedoeld in de Wro ex art. 7.10, lid 2 Wro.

De bevoegdheden van burgemeester en wethouders tot nadere uitwerking en wijziging van het bestemmingsplan alsmede de bevoegdheid van de gemeenteraad tot het vaststellen van een voorbereidingsbesluit zijn niet overgeheveld naar de Wabo en blijven ongewijzigd onder de werking van de Wro vallen. Naar aanleiding van het naar de Wabo overhevelen van het algemeen gebruiksverbod van artikel 7.10 Wro is in de Wro een nieuw artikel 7.2 geïntroduceerd met daarin een aanvullend algemeen gebruiksverbod voor met de Wro strijdige activiteiten waarop de Wabo niet van toepassing is.

6.3 Plansystematiek en bestemmingsmethodiek

6.3.1 Algemeen

Nieuwe bestemmingsplannen dienen met toepassing van de wettelijk verplichte SVBP 2008 te worden vervaardigd. Toepassing van de SVBP 2008 zorgt er voor dat nieuwe bestemmingsplannen alle dezelfde structuur en opbouw kennen. Hierdoor ontstaat een uniform geheel, wat de rechtsgelijkheid voor burgers ten goede komt en de toetsing van aanvragen om een omgevingsvergunning alsmede de handhaving van bestemmingsplannen vergemakkelijkt.

De Wet ruimtelijke ordening en het Besluit ruimtelijke ordening maken het mogelijk een bestemmingsplan op verschillende manieren vorm te geven. Grofweg kan gekozen worden uit de volgende planvormen:

- een traditioneel gedetailleerd bestemmingsplan. Een dergelijk plan legt het beoogde gebruik van gronden en opstallen en de bebouwingsmogelijkheden van de in het plan opgenomen gronden gedetailleerd vast. De methodiek wordt wel ingezet om bestaande situaties te conserveren, maar wordt ook gebruikt om beoogde nieuwe ontwikkelingen nauwgezet te sturen;
- een globaal bestemmingsplan dat nader moet worden uitgewerkt. In een dergelijk bestemmingsplan worden een of meerdere bestemmingen opgenomen, die later moeten worden uitgewerkt. Wordt veelal toegepast in gevallen waar de ontwikkeling van een gebied op hoofdlijnen bekend is, maar waar de concrete invulling nog moet volgen;
- Een globaal eindplan. In deze planvorm wordt het ruimtelijk en functioneel streefbeeld in globale zin vastgelegd;
- Een mix van bovenstaande planvormen afhankelijk van de specifieke problemen.

Bij de keuze voor een bepaalde systematiek van bestemmingsregeling speelt de vraag hoe omgegaan wordt met nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen daarbij een grote rol. Het voorliggende bestemmingsplan betreft een ontwikkelingsgericht bestemmingsplan, die de beoogde nieuwe ruimtelijke ontwikkeling faciliteert, waarbij het ruimtelijk en functioneel streefbeeld op de verbeelding is vastgelegd en die voorziet in een zelfstandig pakket aan bouw- en gebruiksregels met de nodige flexibiliteitsbepalingen.

6.3.2 Wijze van bestemmen

Uitgangspunt is om aan gronden in het plangebied een passende bestemming toe te kennen. Met een bestemming wordt tot uitdrukking gebracht welke gebruiksdoelen of functies, met het oog op een goede ruimtelijke ordening, aan de in het plan begrepen gronden zijn toegekend. Niet iedere functie leent zich voor een eigen bestemming conform de hoofdgroepen van bestemmingen uit de SVBP 2008. Of dit zo is hangt af van de ruimtelijke relevantie, of wel van de mate waarin de betrokken functie invloed heeft op zijn omgeving of daaraan eisen stelt. Behalve om functies gaat het bij bestemmingen altijd om concreet ruimtegebruik of om fysiek aanwezige ruimtelijke objecten.

Bij de keuze voor een bepaalde bestemming is de (gewenste) hoofdfunctie bepalend. Afhankelijk van de ruimtelijke relevantie en/of de mate waarin de betreffende functie invloed heeft op de omgeving of daaraan eisen stelt, bijvoorbeeld ruimtelijke uitstralingseffecten in de zin van verkeersaantrekkende werking, benodigde parkeervoorzieningen, ruimtebeslag, situeringskenmerken en milieuhinder, wordt gekozen voor een (gespecificeerde) bestemming met eigen planregels (bouw- en gebruiksregels). Binnen de hoofdgroepen van bestemmingen kan worden gekozen voor een verbijzondering van de bestemming met een zelfstandig pakket van planregels, waarin tevens ondergeschikte functies in de bestemmingsomschrijving kunnen worden opgenomen.

Binnen veel hoofdgroepen van bestemmingen komen ondergeschikte functies voor, zoals parkeervoorzieningen, groenvoorzieningen en nutsvoorzieningen. Deze functies kunnen worden opgenomen binnen de bestemmingsomschrijving. Voor bijzondere ondergeschikte functies, die niet onder de algemene bestemmingsomschrijving vallen en niet conflicteren met de bestemming, wordt gekozen voor een afzonderlijke functieaanduiding.

6.3.3 Flexibiliteit in bestemmingsplannen

Bij de ontwikkeling van het bestemmingsplan “Groene Scheg- Oldenzaalsestraat” heeft de gemeente zich ten doel gesteld een instrument te ontwikkelen dat:

- zodanig flexibel is dat soepel ingespeeld kan worden op gewijzigde omstandigheden;
- tegelijkertijd voldoende mogelijkheden biedt voor sturing van ontwikkelingen;
- tevens in een voldoende mate de rechten en belangen waarborgt van eigenaren en/of gebruikers van gronden in of rondom het plangebied en/of andere belanghebbenden.

In de planregels zijn daartoe basiseisen opgenomen, waaraan in beginsel elke bouwaanvraag moet voldoen. Het betreft voornamelijk de op de verbeelding gegeven aanwijzingen die voor gebouwen gelden, zoals de situering binnen het bouwvlak (al dan niet verplichte bouwgrens) en de maximale bouwhoogte.

Tegelijkertijd is in de planregels aan burgemeester en wethouders de bevoegdheid toegekend om onderdelen van het plan te wijzigen en in concrete situaties bij een omgevingsvergunning af te wijken van bepaalde regels.

Daarnaast wordt door de keuze van bepaalde hoofdgroepen van bestemmingen mogelijk gemaakt dat meerdere hoofdfuncties binnen die bestemming uitwisselbaar zijn, hetgeen de flexibiliteit ten goede komt.

Aangezien belanghebbenden terug kunnen vallen op de in het plan opgenomen basiseisen, ofwel de gelegenheid hebben om zienswijzen in te brengen tegen een kenbaar gemaakt voornemen om veranderingen (wijzigingen en afwijkingen) toe te staan van het bestemmingsplan, bevat het plan voor hen voldoende rechtswaarborgen.

6.3.4 Verbeelding

Een bestemmingsplan bestaat uit digitale ruimtelijke informatie. Die informatie kan digitaal en analoog worden verbeeld. In de SVBP 2008 is per wijze van verbeelding aangegeven hoe de inhoud van een bestemmingsplan moet worden weergegeven. De analoge verbeelding van een bestemmingsplan leidt altijd tot een concreet en afgerond product, te weten: een analoge (papieren) kaart. Bij de eisen die worden gesteld aan de digitale verbeelding is dit niet het geval. Dit komt omdat er bij de digitale verbeelding niet alleen sprake is van een standaard cartografische weergave door middel van kleuren en symbolen, maar ook van dynamiek en interactie met de digitale informatie. De uiteindelijke digitale verbeelding wordt mede bepaald door de functionaliteit van de interface of viewer die wordt gebruikt. De SVBP2008 bevat de basis voor de standaardisatie van het cartografisch ontwerp, in die zin dat de bestemmingen, dubbelbestemmingen en aanduidingen in alle viewers op dezelfde wijze moeten worden verbeeld door middel van kleuren. Essentieel is dat de digitale verbeelding alle relevante bestemmingsplaninformatie moet kunnen tonen. De analoge verbeelding moet alle te verbeelden informatie bevatten. Het gaat hierbij om het plangebied, de (dubbel)bestemmingen, de aanduidingen en de verklaringen. Bestemmingen moeten voorts worden vastgesteld met gebruikmaking van een duidelijke ondergrond.

6.4 Indeling planregels

Het juridisch bindend gedeelte van het bestemmingsplan bestaat uit de regels en de bijbehorende digitale verbeelding en de analoge verbeelding (papieren kaart) waarop de diverse bestemmingen zijn aangegeven. De verbeelding en de regels dienen in samenhang te worden bekeken.

De regels zijn onderverdeeld in vier hoofdstukken:
Hoofdstuk 1 - Inleidende regels;
Hoofdstuk 2 - Bestemmingsregels;
Hoofdstuk 3 - Algemene regels;
Hoofdstuk 4 - Overgangs- en slotregels.

In deze paragraaf worden de regels per hoofdstuk toegelicht.

6.4.1 Inleidende regels

Hoofdstuk 1 bevat de inleidende regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied van het bestemmingsplan “Groene Scheg- Oldenzaalsestraat”. Hoofdstuk 1 bestaat uit de navolgende artikelen:

Artikel 1 - Begrippen
In dit artikel zijn definities van de in de regels gebruikte begrippen opgenomen, waarmee een eenduidige interpretatie van deze begrippen is vastgelegd.

Artikel 2 - Wijze van meten
Dit artikel geeft bepalingen hoe onder meer de hoogtes van gebouwen en de inhoud van gebouwen gemeten moeten worden en hoe bepaalde eisen betreffende de maatvoering begrepen moeten worden.

6.4.2 Bestemmingsregels

Hoofdstuk 2 bevat de juridische vertaling van de verschillende bestemmingen die in het plangebied voorkomen. Voor ieder gebied op de verbeelding is de bestemming weergegeven. Als op de verbeelding een bouwvlak is opgenomen, is de hoofdregel dat de hoofdgebouwen binnen de bouwgrenzen dienen te worden opgericht. Bij de indeling van de bestemmingsregels wordt conform de SVBP 2008 een vaste volgorde aangehouden. De regels van een bestemming worden als volgt opgebouwd en benoemd:

- bestemmingsomschrijving (omschrijving van de toegestane functies en gebruiksdoelen);
- bouwregels (regels waaraan de bebouwing dient te voldoen);
- nadere eisen (regels op grond waarvan nadere eisen aan bouwwerken en de situering daarvan kunnen worden gesteld);
- afwijken van de bouwregels (regels op grond waarvan in concrete situaties onder bepaalde voorwaarden kan worden afgeweken van de bouwregels);
- specifieke gebruiksregels (regels die aangeven welk specifiek gebruik verboden is);
- afwijken van de gebruiksregels (regels op grond waarvan in concrete situaties onder bepaalde voorwaarden kan worden afgeweken van de gebruiksregels);
- omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden (regels waarbij wordt geregeld wanneer en onder welke omstandigheden een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden noodzakelijk is);
- omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk (regels waarbij wordt geregeld wanneer en onder welke omstandigheden er een omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk noodzakelijk is);
- wijzigingsbevoegdheid (regels die aangeven in welke gevallen en onder welke voorwaarden onderdelen van het plan gewijzigd kunnen worden).

In het bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat" is slechts één bestemming van toepassing, te weten:

Artikel 3: Verkeer

De bestemming "Verkeer” is bedoeld voor verkeerszones die een doorgaand karakter hebben (verkeersaders). De Oldenzaalsestraat in het plangebied wordt als een verkeersader gerekend.

Binnen deze bestemming zijn onder andere wegen, fietspaden, parkeerplaatsen, bushaltes met wachtruimten, trottoirs en groenaanleg mogelijk. Op de voor “Verkeer” aangewezen gronden mogen uitsluitend bouwwerken worden gebouwd ten dienste van deze bestemming, zoals bouwwerken voor bewegwijzering, beveiliging en regeling van het verkeer, nutsvoorzieningen, draagconstructies voor reclame en ander straatmeubilair.

6.4.3 Algemene regels

Hoofdstuk 3 bevat de algemene regels, bestaande uit de anti-dubbeltelregel, de algemene bouwregels, algemene gebruiksregels, algemene aanduidingsregels, algemene afwijkingsregels, algemene wijzigingsregels, algemene procedureregels en overige regels..

6.4.4 Overgangs- en slotregels

Hoofdstuk 4 tot slot, geeft een regeling voor het overgangsrecht en geeft de zogenoemde slotregel.

6.5 Handhaving

Bestemmingsplannen zijn bindend voor overheid en burger. Enerzijds kan de gemeentelijke overheid naleving van bestemmingsplannen afdwingen (optreden tegen strijdig gebruik en/of bebouwing). Anderzijds vormt het bestemmingsplan ook het juridisch kader voor de burger waaruit kan worden afgeleid wat de eigen bouw- en gebruiksmogelijkheden zijn, maar ook wat de planologische mogelijkheden in juridische zin zijn op percelen in de directe omgeving. Het bestemmingsplan geeft immers de gewenste planologische situatie voor het betreffende gebied binnen de planperiode aan.

Het ontwikkelen van beleid en de vertaling hiervan in een bestemmingsplan heeft weinig zin, indien na de vaststelling van het bestemmingsplan de regels van het plan niet gehandhaafd (kunnen) worden. Daarom is het belangrijk al bij het opstellen van een bestemmingsplan aandacht te besteden aan de handhaafbaarheid van de opgestelde regels. Hierbij is een aantal punten in het bijzonder van belang:

1. Voldoende kenbaarheid van en draagvlak voor het bestemmingsplan

Een goed handhavingsbeleid begint bij de kenbaarheid van het bestemmingsplan bij degenen die het moeten naleven. De inhoud van het plan kan slechts gehandhaafd worden, indien het beleid en de regeling in grote kring ondersteund wordt door de gebruikers van het bestemmingsplan. Een algemene positieve benadering van het bestemmingsplan is om die reden wenselijk.

2. Realistische en inzichtelijke regeling

Een juridische regeling dient inzichtelijk en realistisch te zijn. De voorschriften dienen niet meer, maar ook niet minder te regelen dan noodzakelijk is. Hierbij wordt de nadruk gelegd op de leesbaarheid, hanteerbaarheid, gebruiksvriendelijkheid en handhaafbaarheid.

3. Actief handhavingsbeleid

Het sluitstuk van een goed handhavingsbeleid is voldoende controle op de feitelijke situatie in het plangebied. Indien de regels worden overtreden, moeten adequate maatregelen worden getroffen. Indien dit wordt nagelaten ontstaat een grote mate van rechtsonzekerheid.

Een handhaafbaar bestemmingsplan is een bestemmingsplan dat zich goed leent voor het bereiken of het beschermen van gewenste beleidsdoelstellingen en is een goede basis voor eventuele sanctionerende maatregelen. Bij de ontwikkeling van het bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat" hebben, vanuit het oogpunt van effectieve handhaving bezien, de volgende vragen centraal gestaan:

- is in de planregels en de toelichting helder verwoord wat de gemeente wil ?
- zijn de normen duidelijk ?
- wat is de reden voor opgelegde beperkingen ?
- is hiervoor voldoende maatschappelijk draagvlak ?
- biedt het plan voldoende flexibiliteit om onnodige beperkingen te voorkomen ?

Met het oog op de toets- en handhaafbaarheid van dit bestemmingsplan is in de planregels onder meer aangegeven wat in ieder geval tot een gebruik in strijd met de bestemming moet worden verstaan. Met de inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) d.d. 1 oktober 2010 is het algemeen verbod op gebruik van gronden in strijd met de bestemming in artikel 7.10 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) komen te vervallen. In plaats daarvan is nu in artikel 2.1 Wabo geregeld dat het verboden is om zonder omgevingsvergunning gronden in strijd met het bestemmingsplan te gebruiken, waarbij onder gebruik zowel gebruik "in enge zin" als bouwen of aanleggen moet worden verstaan. In aanvulling daarop is in artikel 7.2 Wro een nieuw algemeen gebruiksverbod geïntroduceerd voor activiteiten die niet onder de werking van artikel 2.1 Wabo vallen.

Hoofdstuk 7 Economische uitvoerbaarheid

Het hoofddoel van dit bestemmingsplan is de gewenste toekomstige situatie planologisch-juridisch vast te leggen. Binnen het plangebied zijn verschillende deelontwikkelingen beoogd, met als hoofddoel de verbetering van de doorstroming van het verkeer op de Oldenzaalsestraat, alsmede een verbetering van de verkeersveiligheid. De gronden in het plangebied zijn grotendeels eigendom van de provincie Overijssel.

Exploitatieovereenkomst

De gebieden in het plangebied die geen gemeentelijk eigendom zijn worden, in samenwerking met de gemeente Enschede, door de provincie Overijssel ontwikkeld en waarbij de gemeente de kosten zal verhalen middels het sluiten van een (anterieure) exploitatieovereenkomst met de provincie Overijssel. Zodra de exploitatieovereenkomst is gesloten zal hierover, overeenkomstig het bepaalde in artikel 6.24 Wro, in de plaatselijke "Huis aan Huis" mededeling worden gedaan.

Gelet op het bovenstaande kan worden gesteld dat het kostenverhaal voldoende anderszins is verzekerd en is de economische uitvoerbaarheid van het nu voorliggende bestemmingsplan voldoende aangetoond.

Hoofdstuk 8 Participatie

8.1 Adviezen

Op grond van de notitie Wijkorganen en Adviesafspraken worden beleidsvoorstellen, die van invloed zijn op een wijk, voorafgaand aan de besluitvorming ter advisering voorgelegd aan het erkende wijkorgaan. Binnen het plangebied van het bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat" is het erkende wijkorgaan "Stichting Dorpsraad Lonneker" en de "Wijkraad 't Ribbelt/Stokhorst" actief. Deze wijkorganen hebben het adviesrecht over beleidsvoorstellen die onder meer betrekking hebben op het plangebied van dit bestemmingsplan. Ten behoeve van onderhavig bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat" zal dit plan voor advies aan de betrokken wijkorganen "Wijkraad Ribbelt-Stokhorst" en de "Stichting Dorpsraad Lonneker" worden voorgelegd.

Hierbij dient vermeld te worden dat voor kort ook de "Wijkraad Enschede Noord" in dit gebied als erkende wijkorgaan actief was. Dit wijkorgaan is echter per 1 november 2011 ophouden te bestaan.

8.2 Vooroverleg

Krachtens artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) pleegt het college van Burgemeester en Wethouders overleg met de besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met die diensten van provincie en Rijk die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen die in het plan in het geding zijn.

Aangezien het in onderhavig bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat" in vergelijking met het voor dit gebied geldende bestemmingsplan "Groene Scheg" om relatief geringe aanpassingen gaat (het op onderdelen aanpassen van bestemmingsgrenzen), is van het plegen van vooroverleg, mede uit een oogpunt van tijdbesparing, hiervan afgezien.

8.3 Procedure

Op grond van artikel 1.3.1 van het Besluit ruimtelijke ordening geeft het College van burgemeester en wethouders dat voornemens is op verzoek of uit eigen beweging een bestemmingsplan voor te bereiden, waarbij sprake is van ruimtelijke ontwikkelingen, kennis van dat voornemen in het gemeentelijk blad “Huis-aan-Huis” . Bovendien wordt de openbare kennisgeving ook langs elektronische weg gedaan. Er wordt hierbij geen gelegenheid geboden om zienswijzen omtrent het voornemen naar voren te brengen. Publicatie van het voornemen heeft als doel om de burgers tijdig te informeren over het voornemen om een bestemmingsplan voor te bereiden.

De kennisgeving van het voornemen tot voorbereiding van een bestemmingsplan voor de Oldenzaalsestraat, voor het gedeelte gelegen tussen de Potsweg en de Stokhorstlaan, heeft plaatsgevonden in de Huis aan Huis van 9 juni 2010 en is tevens gepubliceerd op www.enschede.nl.

Op grond van het bepaalde in artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening dient het ontwerp van het bestemmingsplan "Groene Scheg- Oldenzaalsestraat" gedurende een periode van zes weken voor een ieder ter inzage te worden gelegd. Deze terinzagelegging en de mogelijkheid om gedurende die periode zienswijzen naar voren te brengen bij de gemeenteraad zal te zijner tijd worden bekendgemaakt in de Nederlandsche Staatscourant en in de "Huis aan Huis".

De kennisgeving van de terinzagelegging in de Huis-aan-Huis is tevens te raadplegen via de gemeentelijke website www.enschede.nl, de kennisgeving van de terinzagelegging in de Staatscourant is te raadplegen via de website www.officiëlebekendmakingen.nl.

Van de eventueel ingekomen zienswijzen en de gemeentelijke beantwoording daarvan zal een verslag worden vervaardigd dat als bijlage aan deze toelichting zal worden gevoegd.

****

Het ontwerp van het bestemmingsplan "Groene Scheg-Oldenzaalsestraat" heeft van 1 november 2012 tot en met 12 december 2012 ter visie gelegen. Van de ter visie legging is van tevoren kennis gegeven in de Huis-aan-Huis en de Staatscourant van 31 oktober 2012. Voorafgaande aan de ter visie legging is de dorpsraad Lonneker met betrekking tot dit bestemmingsplan om advies gevraagd. Bij brief van 10 december 2012 hebben zij aangegeven met dit bestemmingsplan te kunnen instemmen. Daarnaast is in het kader van het vooroverleg het bestemmingsplan voor commentaar verzonden naar diverse (overheids)instanties. De provincie Overijssel heeft naar aanleiding van dit vooroverleg aangegeven geen aanleiding te zien om tegen dit bestemmingsplan een zienswijze in te dienen. Ook het Waterschap Regge en Dinkel en de Stichting Natuur en Milieuraad Enschede hebben aangegeven met dit bestemmingsplan te kunnen instemmen.

Gedurende de termijn van de ter visie legging is er één zienswijze ingediend. De ingediende zienswijze is beantwoord in een zienswijzeverslag dat als bijlage 5 aan deze toelichting is toegevoegd. Deingediende Zienswijze heeft overigens niet geleid tot een wijziging of aanpassing van het bestemmingsplan "Groene Scheg-Oldenzaalsestraat".

Colofon

Datum
april 2010
Oplage
75
Auteur
Mw. I.M. Bekema
Inlichtingen bij
Mw. I.M. Bekema
Eenheid WK, team Projecten
telefoon: 038 499 71 26
fax: 038 425 75 55
email: im.bekema@overijssel.nl
Adresgegevens
Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 75 55
www.overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

Ontwerpplan in Hoofdlijnen

N 733 Enschede-Oldenzaal

Deelplan B

Wegvak tussen de bebouwde komgrens van Enschede en de aansluiting N 733 / N 732 (verkeersregelinstallatie Lossersestraat)

Eenheid Wegen en Kanalen

april 2010

Inhoudsopgave

1	**Inleiding**	**5**
1.1	Aanleiding	5
1.2	Probleemomschrijving	6
1.3	Doelstelling	6
2	**Beschrijving huidige situatie**	**7**
2.1	Inrichting en vormgeving	7
2.2	Verkeerskundige aspecten	8
2.2.1	Intensiteiten	8
2.2.2	Verkeersveiligheid	8
2.2.3	Openbaar vervoer	9
2.2.4	Fietsverkeer	9
2.3	Natuur en landschappelijke aspecten	10
2.3.1	Landschappelijke waarden	10
2.3.2	Natuurlijke waarden	10
2.3.3	Archeologische waarden	11
3	**Relevante ontwikkelingen**	**13**
4	**Beschrijving van het plan**	**15**
4.1	Inrichting en vormgeving	15
4.2	Kosten	16
5	**Effecten van het plan**	**17**
5.1	Verkeer	17
5.1.1	Verkeersveiligheid	17
5.1.2	Bereikbaarheid	17
5.2	Milieu	18
5.2.1	Akoestisch onderzoek	18
5.2.2	Luchtkwaliteit	18
5.3	Natuur en Landschap	19
5.3.1	Landschap	19
5.3.2	Natuur	19
5.4	Grondverwerving	20
6	**Vervolg procedure**	**21**

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In april 2007 heeft het Ontwerpplan in Hoofdlijnen van de provinciale weg N 733 Enschede – Oldenzaal ter visie gelegen. Dit ontwerpplan gaf een beschrijving van de herinrichtingsmaatregelen op de N 733, voor zowel de traverse door Lonneker als voor de wegvakken buiten de bebouwde kom.
In dit plan was het voorstel opgenomen om ter plaatse van de provinciale weg N 733 Enschede – Oldenzaal, het wegvak tussen de komgrens van Enschede en de aansluiting met de N 732 (plaatselijk bekend als Lossersestraat) een vrij liggend fietspad aan te leggen tussen hmp. 0.3 en hmp. 0.9. Met de aanleg van dit gedeelte fietspad zou een volwaardig alternatief geboden worden voor de huidige fietsstrook, die op dezelfde verhardingsstrook ligt als de rijbaan voor het autoverkeer.

Uit de inspraakreacties bleek echter dat de aanleg van een vrij liggend fietspad vergaande consequenties heeft en dat voor het vinden van een acceptabele oplossing meer onderzoek nodig zou zijn. Om die reden is in het voorjaar van 2008 besloten om de N 733 ten behoeve van het verbeterplan, in tweeën te splitsen. Deelplan 1 omvat het wegvak tussen het aansluitpunt met de Lossersestraat (N 732) en de gemeentegrens met Oldenzaal, inclusief de traverse door Lonneker. Dit deelplan is in juli 2008 door het college van Gedeputeerde Staten vastgesteld. Deelplan B omvat het meest zuidelijke wegvak van de N 733 tussen de komgrens van Enschede en het aansluitpunt met de Lossersestraat. De grenzen van het plangebied bestaan uit de grens bebouwde kom Enschede (hmp. 0.166) en de zuidelijke punt van de middengeleider op het aansluitpunt van de N 732 met de N 733 (hmp. 1.05).

De uitwerking van deelplan B is in de Dynamische Beleidsagenda Mobiliteit 2010 opgenomen. Dit is het uitvoerings- en ontwikkelingsprogramma behorend bij de Omgevingsvisie waarin alle provinciale projecten voor mobiliteit in Overijssel beschreven worden.

1.2 Probleemomschrijving

De weg N 733 Enschede – Oldenzaal is gecategoriseerd als een gebiedsontsluitingsweg. Gelet op de ontwerpeisen van het Handboek Wegontwerp, zou het voor dit type weg onder andere gewenst zijn om:

- het gemotoriseerd langzaam verkeer (landbouw verkeer) en fietsverkeer via een parallelweg af te wikkelen,
- obstakelvrije bermen te hebben van 4,50 m,
- erven niet direct te ontsluiten op de hoofdrijbaan.
- zijwegen alleen aan te sluiten op punten waar de snelheid gereduceerd is.

In het PVVP 2005 is geconcludeerd dat een volledige inrichting van het provinciaal wegennet volgens het Duurzaam Veilig principe een zeer kostbare aangelegenheid is. Dat laat onverlet dat bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid belangrijke pijlers voor het verkeers- en vervoersbeleid zijn en blijven. Voor het realiseren van deze doelen wordt een mix van instrumenten ingezet. Door een meer curatieve benadering, met de inzet van kosteneffectieve maatregelen, wordt stap voor stap gewerkt naar een duurzaam veilige inrichting van het wegennet.

Gedeputeerde Staten hebben dan ook bij de uitwerking van het oorspronkelijke ontwerpplan voor de N 733 besloten om bij de aanpak van de wegvakken buiten de bebouwde kom uit te gaan van het concept kosteneffectieve maatregelen (KEM). Voor dit wegvak betekent dit dat als uitgangspunt de huidige rijbaan gehandhaafd blijft en dat het langzaam gemotoriseerd verkeer zich via de rijbaan blijft afwikkelen. Waar mogelijk wordt het fietsverkeer wel via vrij liggende fietspaden afgewikkeld.

Om voor het wegvak tussen de komgrens van Enschede en de aansluiting N 733/N 732 een plan met vrij liggende fietspaden te realiseren is het echter onontkoombaar dat de huidige laanstructuur in meer of mindere mate wordt aangetast en dat de nodige grond moet worden aangekocht. Bovendien kan het aankopen van grond gezien de Natuurschoon Wet (NSW) verstrekkende gevolgen hebben voor de status van landgoederen.

Gaandeweg de uitwerking van verschillende varianten met vrij liggende fietspaden is dan ook gebleken dat, zowel gezien landschappelijke aspecten als gezien de Natuurschoon Wet, het niet mogelijk is om langs het gehele wegvak vrij liggende fietspaden aan te leggen. Daarop is er voor gekozen om een compromis uit te werken, waarbij essentiële herkenbaarheidskenmerken evenals kosten effectieve maatregelen zijn meegenomen.

1.3 Doelstelling

Doel is om voor de N 733 Enschede – Oldenzaal op het wegvak komgrens Enschede tot het aansluitpunt met de Lossersestraat een zo'n optimaal mogelijk plan op te stellen, waarbij het verkeer veilig en vlot wordt afgewikkeld.

2 Beschrijving huidige situatie

2.1 Inrichting en vormgeving

Onderstaand kaartje laat het wegvak van deelplan B zien.

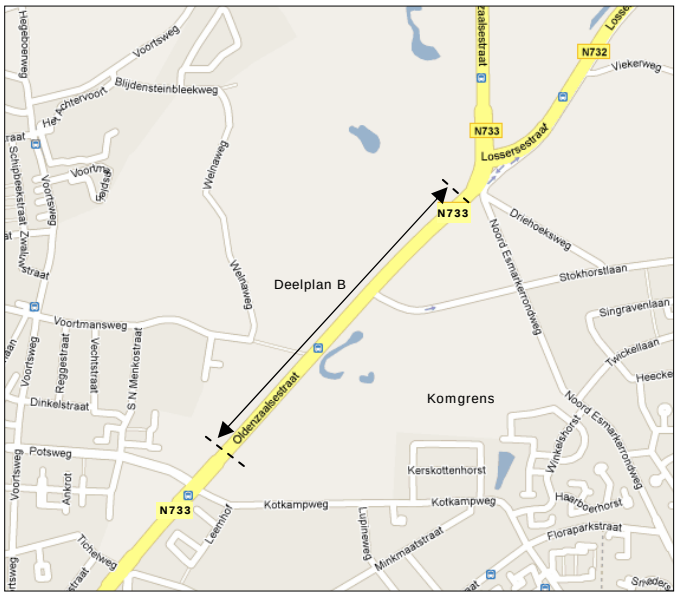

Deelplan B omvat het meest zuidelijke wegvak van de N 733 tussen de komgrens van Enschede en het aansluitpunt met de Lossersestraat. De lengte van het wegvak is 900 m (van hmp. 0.166 tot hmp. 1.06). Op dit wegvak is het fietspad gedeeltelijk aanliggend. De afscheiding tussen fietspad en rijbaan bestaat deels uit een smalle en onverharde tussenberm en deels uit een verharde strook à niveau. Enkele delen van deze strook zijn ingericht als parkeerstrook. Op het gehele traject staat langs de weg laanbeplanting. Deze beplanting staat zowel in de bermen tussen fietspad en rijbaan als in de bermen achter het fietspad. De bomen in de tussenberm staan dicht op de rijbaan en op het fietspad.

Langs het wegvak liggen enkele landgoederen. Op het wegvak sluiten twee gemeentelijke zijwegen aan, te weten de Voortmansweg en de Stokhorstlaan. Beide wegen hebben een belangrijke functie voor het fietsverkeer. De Stokhorstlaan is ook toegankelijk voor auto's.

N 733, hmp. 0.72, kijkrichting: zuid

N 733, hmp. 0.25, kijkrichting: noord

2.2 Verkeerskundige aspecten

2.2.1 Intensiteiten

Op het wegvak N 733 tussen de kom Enschede en de aansluiting van de N 732 was in 2008 de gemiddelde weekdag intensiteit 13.700 motorvoertuigen per etmaal (mvt/etm). Hierbij was de voertuigverdeling op dit wegvak als volgt: 94.5 % licht verkeer, 4.2 % middelzwaar verkeer en 1.3 % zwaar verkeer.

In de onderstaande tabel is de weekdag etmaal intensiteit opgenomen voor 2010, 2015 en 2020.

Prognose	**2010**	**2015**	**2020**
Weekdag etmaal intensiteit	14.000	14.700	15.400

Volgens de prognose uit het Twentemodel vindt er op het wegvak tussen 2008 en 2020 een jaarlijkse groei plaats van 0,78 %. De provincie Overijssel hanteert voor prognoses tot 2020 momenteel een groeipercentage van 1 tot 1,5 % per jaar. Om een veiligheidsmarge in te bouwen in de prognose is voor het wegvak van de N 733 een groeipercentage aangehouden van 1 % per jaar, iets hoger dan wat het Twentemodel aangeeft.

2.2.2 Verkeersveiligheid

In de periode 2004-2008 zijn er 28 verkeersongevallen op het wegvak van de N 733 tussen de bebouwde komgrens van Enschede tot de aansluiting N 733/N 732 geregistreerd. Bij deze 28 ongevallen vielen 8 slachtoffers, waarvan 6 lichtgewonden, 1 eerste hulp gewonde en 1 ziekenhuisopname.

De meeste ongevallen vinden plaats tussen personenauto's onderling (21 van de 28). Bij 3 ongevallen is langzaam verkeer betrokken (1 ongeval tussen een personenauto en bromfiets, 1 ongeval tussen fiets en bromfiets en 1 eenzijdig ongeval met een bromfiets). Verder zijn er nog enkele rij-ongevallen tussen een voertuig en een vast voorwerp en 1 ongeval met een overstekend dier.

Kop-staartongevallen komen veelvuldig voor op het wegvak. Er zijn in totaal 18 kop-staartongevallen geregistreerd. De meeste ongevallen vinden plaats op het weggedeelte tussen hmp 0,2 en hmp 0,4. Vermoedelijk speelt de VRI op het kruispunt Kotkampweg-Potsweg binnen de bebouwde kom van Enschede hier een rol. De VRI zorgt regelmatig voor filevorming op de N 733 in de richting van Enschede wat aanleiding kan geven tot kop-staartongevallen. Verkeer in de richting Enschede wordt door middel van een waarschuwingsbord ter hoogte van de kruising Voortmansweg geattendeerd op mogelijke filevorming. De kop-staartongevallen vinden verspreid over de dag plaats. Bij 6 van de 18 kop-staartongevallen zijn één of meerdere Duitse voertuigen betrokken. Mogelijk speelt de relatieve onbekendheid met de wegsituatie ter plaatse en mogelijke plotselinge filevorming voor de VRI in Enschede hierbij een rol.

Op het kruispunt met de Stokhorstlaan hebben in genoemde periode 4 ongevallen plaats gevonden. Bij 3 ongevallen is er sprake van geen doorgang verlenen door afslaand verkeer met rechtdoorgaand verkeer. Verder heeft op dit kruispunt in de periode 2004-2008 1 kop-staartongeval plaats gevonden.

Naast de kop-staartongevallen en de ongevallen bij de Stokhorstlaan zijn er nog 6 rij-ongevallen met diverse oorzaken. De rijongevallen vinden verspreid plaats over het wegvak en worden veroorzaakt door macht over het stuur verliezen, in een slip raken of door foutief inhalen. Bij 2 ongevallen was sprake van een aanrijding met een boom.

Bij de algemene kenmerken van de verkeersongevallenregistratie valt verder op dat er relatief veel ongevallen op zaterdag plaatsvinden (8) en dat er geen ongevallenpieken zijn in de ochtend- of avondspits maar er wel een piek in het ongevallenbeeld te zien is in de middagperiode tussen 13 en

15 uur.

2.2.3 Openbaar vervoer

Vanuit Enschede gaan drie buslijnen in noordelijke richting via de N 733, te weten:
- lijn 60 Enschede-Oldenzaal v.v.
- lijn 61 Enschede-Losser-Overdinkel v.v.
- lijn 62 Enschede-Oldenzaal-Denekamp v.v.

Lijn 61 rijdt drie tot vier keer per uur tussen Enschede en Losser v.v. (in de schoolvakanties twee keer per uur). Na 19.00 uur wordt met een halfuursdienst gereden.

De lijnen 60 en 62 rijden met een halfuursdienst, zodanig dat elk kwartier een bus langs komt. In de avonduren (na 19.00 uur) rijdt lijn 60 niet meer.

Op het wegvak tussen de komgrens en de VRI is langs elke zijde van de weg 1 halteplaats aanwezig.

2.2.4 Fietsverkeer

Tussen de Stokhorstlaan en de Voortmansweg bestaat een sterke (brom)fietsrelatie van scholieren en recreatieve fietsers, die de N 733 oversteken ter plaatse van beide aansluitingen. Om deze fietsrelatie te faciliteren zou het gewenst zijn een oversteekvoorziening ter plaatse van de Stokhorstlaan, danwel de Voortmansweg te realiseren, zodat het fietsverkeer in twee fasen kan over steken. Verder is het voor het fietsverkeer gewenst een vrij liggend fietspad tussen de Stokhorstlaan en Voortmansweg aan te leggen, wat geschikt is voor twee richtingenverkeer.

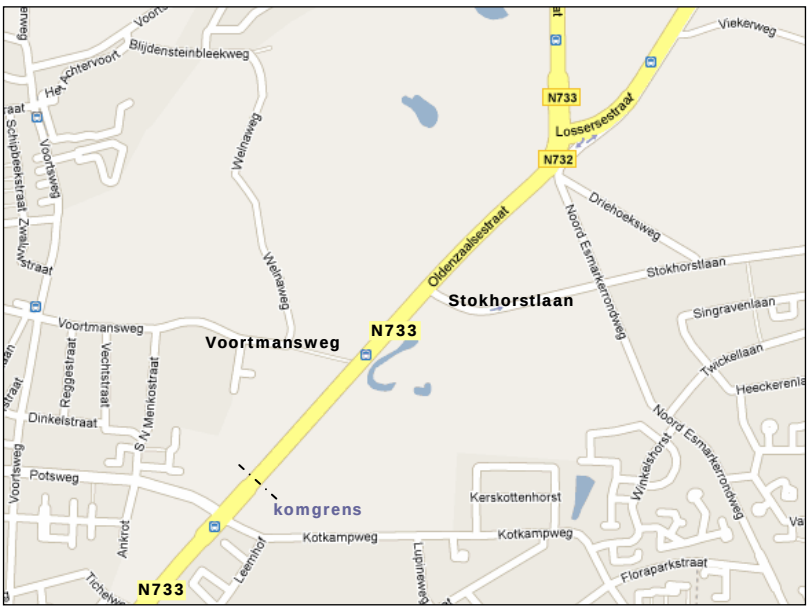

2.3 Natuur en landschappelijke aspecten

2.3.1 Landschappelijke waarden

De N 733 ligt in een bosrijk landgoederenlandschap, op de stuwwal van Oldenzaal. Nabij Enschede liggen de landgoederen van Stokhorst, Welna en Jannink. Het landgoederenlandschap is ecologisch en landschappelijk waardevol, maar is ook cultuurhistorisch en recreatief van belang. Langs het gehele wegvak bevindt zich laanbeplanting dat bestaat uit eiken en voor een klein deel beuken. Op veel plekken staan de bomen dicht langs de rijbaan, soms op minder dan een halve meter vanaf de kant. Vanaf Enschede tot aan de Landweerweg vormen de bomen een redelijk gesloten seniore laanbeplanting. De bomen zijn 60 tot 100 jaar oud.

De laanbeplantingen hebben veel landschappelijke en cultuurhistorische waarde. Daarbij gaat het om de volgende overwegingen:

- De N 733 ligt in de groene wig van Enschede-noord en de fraaie oude laanbeplantingen vormen een belangrijke groene verbinding van de stad naar het buitengebied;
- De laanbeplantingen leveren een belangrijke bijdrage aan het besloten bos- en landgoedkarakter van het gebied. Wanneer deze zouden verdwijnen zou het karakter van het gebied sterk veranderen.

In 2002 is een vitaliteitsonderzoek uitgevoerd voor de laanbeplanting langs de weg (Visuele boomcontrole N 733 Enschede-Oldenzaal, Eelerwoude, 2002). Daaruit blijkt dat de kwaliteit en vitaliteit van de bomen over het algemeen redelijk tot goed is. De redelijke en goede bomen hebben een goede levensverwachting. Op enkele trajecten staat de laanbeplanting in een smalle tussenberm tussen rijbaan en fietspad. Vanwege de beperkte ruimte en de geringe afstand tot de kant rijbaan is dit een punt van zorg, zowel voor de vitaliteit van de bomen als de verkeersveiligheid.

In november 2005 is aanvullend op dit vitaliteitsonderzoek een visuele boominspectie uitgevoerd (Boominspectie Oldenzaalsestraat N 733, BTL-Bomendienst, 2005). Bij de bomen direct langs de weg is gekeken naar de mechanische gebreken en eventuele aantasting door parasitaire schimmels. De laanbomen tussen de Kotkampweg en de Stokhorstlaan hebben over het algemeen een goede conditie. Echter laat de conditie van de bomen op het deel Stokhorstlaan-Lossersestraat te wensen over. Uit de visuele inspectie is gebleken dat van de 79 beuken op dit wegvak, er 24 (30%) gezond zijn en de toestand van de overige 55 varieert van ‘iets verminderd gezond’ tot dood. Inmiddels zijn aan de oostkant van de weg nabij de Lossersestraat een aantal beuken gekapt. Het gevolg is dat de structuur van de laanbeplanting op dit wegdeel verder is aangetast.

Vanaf de Voortmansweg tot aan de Lossersestraat vormen de beuken, in combinatie met rododendrons en bos, de fysieke groene grens tussen de N 733 en de aangrenzende landgoederen. Deze bosranden zijn particuliere eigendommen en maken een belangrijk onderdeel uit van de landgoederen. Samen met de laanbeplantingen op provinciale grond zorgen de bosranden voor een robuuste groenstructuur, die naast de landschappelijke waarde (visueel-ruimtelijk), ook een belangrijke cultuurhistorische waarde heeft.

2.3.2 Natuurlijke waarden

Infrastructurele plannen dienen te worden getoetst aan de Flora- en faunawet en de Vogel- en Habitatrichtlijn. Dit betekent (vrij vertaald) dat alle belangrijke natuurwaarden, waaronder alle middelzwaar en zwaar beschermde soorten, in beeld gebracht moeten worden. Tevens worden de Rode-Lijstsoorten geïnventariseerd. Deze zijn niet formeel beschermd, maar uit het oogpunt van de zorgplicht worden ze wel meegenomen.

Om deze toets adequaat te kunnen uitvoeren is een flora- en faunaonderzoek (veldonderzoek) uitgevoerd (Ecologisch onderzoek van de natuurwaarden langs de N 733 tussen Enschede en Oldenzaal, Altenburg & Wymenga, 2007). Het onderzoek is voor het gehele traject van de N 733 tussen Enschede en Oldenzaal uitgevoerd en is gericht op de volgende soortgroepen: vegetatie en plantensoorten, insecten, amfibieën en reptielen, vissen, vogels en zoogdieren.

Het veldwerk is uitgevoerd in de periode van juni tot oktober 2005. De resultaten van het onderzoek laten het volgende beeld zien voor het wegvak tussen de bebouwde komgrens van Enschede en de aansluiting N 733/N 732.

- Planten: Er zijn geen soorten van de Rode Lijst en beschermde soorten aangetroffen.
- Libelle, vlinders, mieren, kevers: Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen.
- Amfibieën: Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen.
- Vissen: Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen.
- Vogels: De aangetroffen vogelsoorten zijn de Ransuil en Bosuil.
- Vleermuizen: De zwaar beschermde soorten Gewone dwergvleermuis, Grootoorvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse Vleermuis, Laatvlieger en Baardvleermuis zijn waargenomen. Uit de inventarisatie blijkt dat het grootste deel van de N 733 als trekroute fungeert voor vleermuizen. Diverse soorten kruisen bij hun trekroutes de N 733, bij de Voortmansweg en Stokhorstlaan.
- Muizen: De licht beschermde soorten Bosspitsmuis en Rosse Woelmuis zijn aangetroffen.
- Overige zoogdieren: Er zijn Egels en sporen van Mol en Ree aangetroffen (licht beschermde soorten).

2.3.3 Archeologische waarden

Het archeologisch advies (Advies archeologie herinrichting N 733 Enschede-Oldenzaal, Het Oversticht, 2005) vermeldt het volgende. De N 733 ligt in een jong ontginningslandschap dat grotendeels bestaat uit podzolgronden, met op enkele plaatsen enkeerdgronden (esdekken). Het gebied heeft een middelmatige archeologische trefkans, met uitzondering van de enkeerdgronden, die een hoge archeologische trefkans hebben. Op basis van bovengenoemd advies is vastgesteld dat nader onderzoek naar archeologische waarden niet noodzakelijk is.

3 Relevante ontwikkelingen

Omgevingsvisie
In de omgevingsvisie wordt de visie geschetst op de ontwikkelingen van de fysieke leefomgeving van de provincie Overijssel. In de omgevingsvisie worden de ambities en doelstellingen die van provinciaal belang zijn aangegeven en er wordt aangegeven hoe deze ambities en doelstellingen worden gerealiseerd. Hierbij wordt het vizier gericht op 2030. Belangrijk item in deze omgevingsvisie is ruimtelijke kwaliteit en dit is van belang voor alle beleidsvelden.
Wanneer nieuwe plannen worden ontwikkeld, doet zich een prachtige mogelijkheid voor om de ruimtelijke kwaliteit binnen een (plan)gebied te versterken. Bij het ontwerpplan is hier dan ook aandacht voor. Met name door het nieuw aan te leggen fietspad ter hoogte van Welna, zo in te passen dat de meest vitale bomen gespaard worden en door in overleg met belanghebbenden en landschapsadviseurs een compensatieplan voor groen te ontwikkelen willen wij de ruimtelijke omgeving en beleving versterken. Er is dan ook niet alleen oog voor een eenduidig wegbeeld, maar ook voor de groenstructuur en de aanliggende landgoederen.

Evaluatie wegencategorisering
In de omgevingsvisie is aangegeven dat in 2010 een evaluatie van de wegencategorisering plaats zal vinden. In deze evaluatie zal een definitieve functie worden toegekend aan de zogenaamde gebiedsontsluitingswegen B. De N 733 is echter gecategoriseerd als gebiedsontsluitingsweg A. In principe ligt daarmee de functie vast. In de ambtelijke voorbereiding van de evaluatie van de wegencategorisering wordt deze functietoekenning nog eens ondersteund en breed gedragen. Bij het opstellen van het ontwerpplan voor de N 733 wordt dan ook uitgegaan van de functie van een gebiedsontsluitingsweg.

Planologische ontwikkelingen
Door de gemeente Enschede is het bestemmingsplan De Groene Scheg in procedure gebracht. Het bestemmingsplan omvat het buitengebied tussen Enschede en Lonneker. De faciliteiten voor de HOV-Noord tussen de Potsweg en de Voortmansweg in het bestemmingsplan meegenomen (zie ook *Openbaar vervoer*).

Ontwikkeling vliegveld Twente
Vooralsnog is nog niet helder hoe de ontwikkeling van vliegveld Twente er uit zal zien. Op dit moment is dan ook niet bekend of eventuele ontwikkelingen effect zullen hebben op de N 733. Derhalve is in het ontwerpplan geen rekening gehouden met de ontwikkeling van vliegveld Twente.

Openbaar vervoer
De gemeente Enschede investeert in hoogwaardig openbaar vervoer (HOV). Maatregelen zijn gericht op het verbeteren van de doorstroming van de bus door de aanleg van busbanen of het oplossen van knelpunten op het bestaande wegennet. Wat betreft de HOV Noord, welke via de Potsweg via de N 733 richting Losser en Oldenzaal gaat, zijn maatregelen getroffen aan de verkeersregelinstallatie Potsweg/N 733. Daarnaast wordt voor het busverkeer richting Enschede, een busbaan aangelegd tussen de Voortmansweg en Potsweg. Verder heeft de gemeente een locatieonderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor een P+R-terrein binnen ‘Groene Scheg’. Uit het onderzoek kwam echter naar voren dat binnen ‘Groene Scheg’ geen geschikte locatie voor een P+R terrein is.

Aansluiting N 733 / N 732 Lossersestraat en N 732 / Noordesmarkerrondweg
De aansluiting N 733/N 732 Lossersestraat valt buiten het onderzoeksgebied van dit Ontwerpplan. Ten oosten van de aansluiting van de Lossersestraat (N 732) op N 733, sluit de bij de gemeente Enschede in beheer zijnde Noordesmarkerrondweg aan op de N 732. Er is geconstateerd dat op genoemde aansluiting ongevallen plaats vinden en hiervoor is een verkennende studie gestart. Indien uit deze studie naar voren komt dat zich op dit punt een verkeersveiligheidprobleem voordoet en het bestuur van zowel de provincie als gemeente Enschede besluit hier een oplossing voor te zoeken, zal in overleg met belangengroepen, provincie en gemeente naar een passende oplossing worden gezocht.

Twente Mobiel
In september 2004 is Regio Twente samen met alle Twentse wegbeheerders gestart met het project Twente Mobiel. Hoofddoel is een betere benutting van het beschikbare (hoofd-)wegennet in Twente tot 2010. In januari 2006 is Twente Mobiel fase 2 van start gegaan. Dit heeft medio 2006 geresulteerd in een concreet maatregelpakket bestaande uit een 35-tal projecten. Met de concrete uitvoering van deze projecten wordt vorm gegeven aan de visie op verkeersmanagement in Twente. De uit de projecten voortvloeiende benuttingmaatregelen zullen in de komende jaren tot en met 2010 worden gerealiseerd om de bereikbaarheid van Twente te optimaliseren.

De 35 projecten richten zich globaal op de volgende zaken:
- reguleren en sturen van het verkeer met Dynamische Route Informatie Panelen (DRIP-s / Infoborden), Verkeers Regel Installaties (VRI-s) en andere signaalgevers;
- het verzamelen van actuele verkeersinformatie om te kunnen sturen en informeren;
- het beheren van verkeersstromen vanuit een centraal managementsysteem;

Aanleg van compleet nieuwe wegen valt niet onder het Twente Mobiel maatregelpakket.

4 Beschrijving van het plan

4.1 Inrichting en vormgeving

Komgrens Enschede (hmp. 0.166) – Aansluiting N 732/N 733 (hmp. 1.05)

Zie ook overzichtstekeningen: *N 733/Y0330fen V 05 W01, N 733/Y0330fen V 05 W02 en N 733/Y0330fen V 05 W03.*

Opvallend veel ongevallen worden veroorzaakt door het houden van onvoldoende afstand. Om het verkeer vanuit Oldenzaal voor de komgrens hiervoor te waarschuwen (mede met het oog op eventuele filevorming) wordt een dynamische signalering tussen de komgrens en de Voortmansweg geplaatst.

Het bestaande aanliggende fietspad wordt tussen hmp. 0.3 en 0.9 fysiek van de hoofdrijbaan gescheiden door gedeeltelijk het asfalt op te breken en de ontstane tussenstrook te maken van grasbetonstenen (bermverharding) en een stootband, zie ook onderstaande figuur.

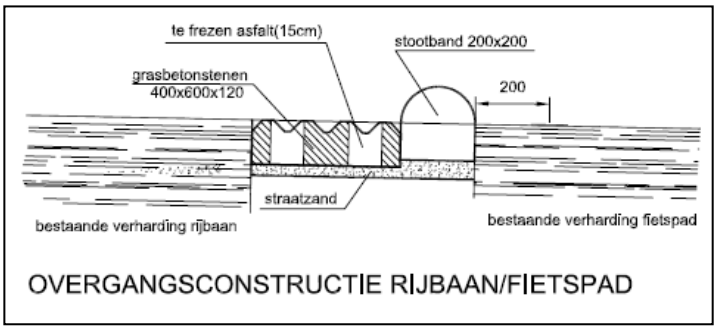

OVERGANGSCONSTRUCTIE RIJBAAN/FIETSPAD

Tussen de Voortmansweg en de Stokhorstlaan wordt aan de westkant van de N 733 een in twee richtingen bereden fietspad aangelegd. De huidige aansluiting van landgoed Welna wordt verplaatst naar de Stokhorstlaan, waar een middengeleider wordt aangelegd. Ter plaatse van deze middengeleider kan in twee fasen worden overgestoken, zie ook onderstaande figuur.

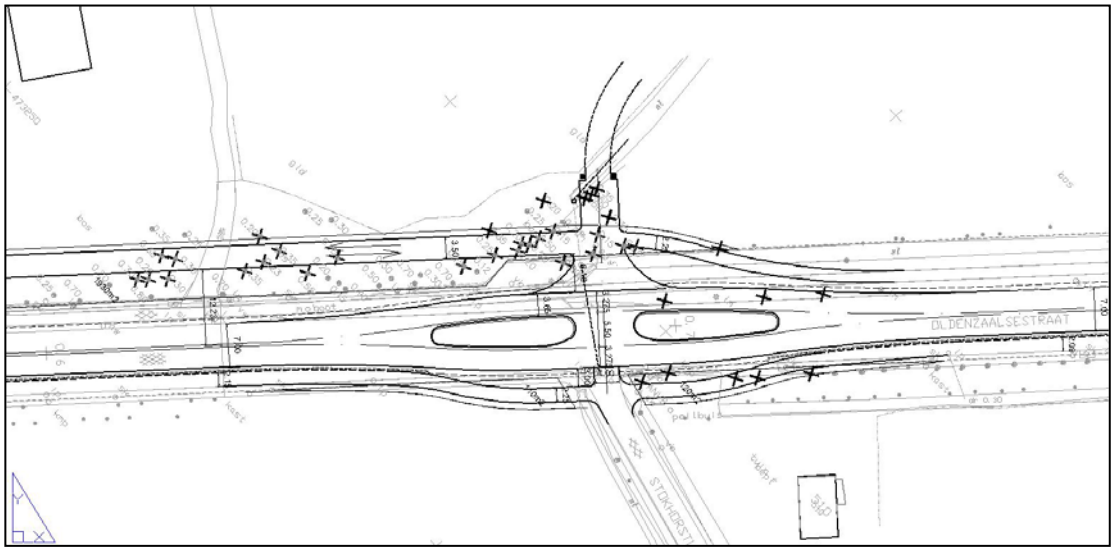

De Stokhorstlaan wordt ‘geknipt’ voor (vracht)autoverkeer. Vanuit de Stokhorstlaan is het voor (vracht)autoverkeer niet meer mogelijk om de provinciale weg N 733 op/af te rijden. Het verkeer kan via de aansluiting Noordesmarkerrondweg worden afgewikkeld. De aansluiting voor het fietsverkeer ter plaatse van de Stokhorstlaan blijft gehandhaafd.

Een van de curatieve maatregelen uit de KEM aanpak is het speerpunt veilige bermen. In dit verband wordt naast de rijbaan aan beide zijden bermverharding aangebracht, bestaande uit een mat met grasbetonstenen. De standaardbreedte van de bermverharding is 80 cm. Daar waar mogelijk wordt deze breedte toegepast. Echter op een aantal plaatsen is de ruimte beperkt vanwege de aanwezige laanbeplanting. Om op die plaatsen de laanbeplanting zoveel mogelijk te sparen wordt bermverharding met een breedte van 40 cm toegepast.

Ten aanzien van de verticale bermbeveiliging moet geconstateerd worden dat de bomen dermate dicht langs de verharding staan, dat deze niet te beveiligen zijn met een geleiderail. Na een eerste verkenning naar de mogelijkheden van het kappen van de bomen en de beperkte ruimte voor herplant is er voor gekozen de bomen voorlopig te handhaven.

Het is provinciaal beleid dat het busverkeer buiten de bebouwde kom naast de rijbaan halteert. Dit betekent dat wanneer de bushalte Voortmansweg gehandhaafd zou blijven de laanbeplanting aanzienlijk aangetast zal worden, omdat het fietspad moet worden uitgebogen en een aparte bushaven moet worden aangelegd (op dit moment halteert de bus op het fietspad). Gezien het beperkte aantal in- en uitstappers is in dit ontwerp ervoor gekozen om de bushalte Voortmansweg te saneren en de laanbeplanting te sparen.

Op initiatief van de gemeente Enschede wordt tussen de Voortmansweg en de Potsweg aan de westkant van de rijbaan een vrij liggende busbaan aangelegd, deels op het huidige fietspad en deels in de buitenberm. Het huidige fietspad wordt verlegd en komt achter de busbaan.

Voor de markering op het wegvak wordt uitgegaan van een dubbele 9-1 lijn als asmarkering en van een 3-3 lijn als kantmarkering, met reflectoren.

Inhalen blijft toegestaan, met uitzondering van de trajecten waar de verkeersveiligheid dat niet toelaat.

De aansluiting N 733-N 732 (Oldenzaalsestraat-Lossersestraat) blijft ongewijzigd.

4.2 Kosten

De aanlegkosten zijn geraamd op basis van de SSK ramingssystematiek.

De gemeente Enschede is verantwoordelijk voor de financiering van de aanleg van de busbaan tussen de Potsweg en Voortmansweg en het verplaatsen van het huidige fietspad en bermsloot tussen de Potsweg en Voortmansweg. Deze kosten zijn dan ook niet meegenomen in de raming.

Voor de aanpak van wegvak komgrens Enschede (hmp. 0.166) tot de aansluiting N 732/N 733 (hmp. 1.05) zijn de totale uitvoeringskosten geraamd op € 600.000,-. Dit bedrag is exclusief BTW en uitgaande van prijspeil 2010. Gezien het uitwerkingsniveau van een planstudie geldt hier een marge van +/- 20%.

De maatregelen omvatten de volgende werkzaamheden:
De aanleg van een in twee richtingen bereden fietspad tussen de Voortmansweg en de Stokhorstlaan, het verleggen van de inrit landgoed Welna, het aanleggen van een middengeleider ter plaatse van de Stokhorstlaan. Het plaatsen van een dynamische signalering. Het aanbrengen van stootbandjes tussen de rijbaan en de aanliggende fietsstroken, het aanbrengen van bermverharding en het rooien van bomen.

Door de gemeente Enschede wordt een deel van de maatregelen gecofinancierd. Hiertoe wordt een overeenkomst opgesteld. Bij de Regio Twente zal een verzoek voor subsidie worden ingediend.

5 Effecten van het plan

5.1 Verkeer

5.1.1 Verkeersveiligheid

Een groot deel van de ongevallen wordt veroorzaakt door het houden van onvoldoende afstand. Dit type ongeval (kop-staart ongeval) heeft voor een groot deel te maken met het gedrag van de weggebruiker. Om de weggebruiker hierop te attenderen wordt voorgesteld om een dynamische signalering te plaatsen voor het (vracht)autoverkeer wat de komgrens van Enschede nadert. Op deze manier wordt de weggebruiker attent gemaakt wanneer hij/zij onvoldoende afstand houdt.

Verder heeft de gemeente Enschede in 2008 de verkeersregelinstallatie van de aansluiting Potsweg/Kotkampweg geoptimaliseerd om de doorstroming ter plaatse te verbeteren en op deze manier zoveel mogelijk kop-staart ongevallen te voorkomen. De effecten hiervan zijn echter op dit moment nog niet meetbaar.

Tevens kan het aantal ongevallen terug gedrongen worden door het toepassen van bermverharding. Dankzij het toepassen van bermverharding ontstaat extra ruimte om eventuele rijfouten te corrigeren.

De aanliggende fietsstroken worden fysiek van de rijbaan gescheiden door het plaatsen van stootbandjes. Ook deze maatregel zal naar verwachting bij dragen aan de verkeersveiligheid. Het is voor bus of autoverkeer niet meer mogelijk om op de fietsstrook te stoppen, dan wel over (een deel van) de aanliggende fietsstrook heen te rijden.

Het oversteken van fietsers wordt geconcentreerd op één punt; de middengeleider ter hoogte van de Stokhorstlaan. Op dit moment moet het fietsverkeer in één keer twee rijstroken oversteken, door aanleg van een middengeleider kan het fietsverkeer in 2 keer oversteken.

Naar verwachting zal door het toepassen van genoemde maatregelen een veiligheidswinst geboekt worden van 13 % minder ongevallen en 20 % minder slachtoffers.

5.1.2 Bereikbaarheid

(Vracht)autoverkeer
De huidige maximum snelheid van 80 km/uur blijft voor dit wegvak gelden. Wat betreft de bereikbaarheid van het (vracht)autoverkeer op de N 733 treedt er geen verandering op. De voorgestelde maatregelen zijn met name bedoeld om het fietsverkeer te faciliteren en de verkeersveiligheid te vergroten.

De afsluiting voor gemotoriseerd verkeer van de aansluiting N 733/Stokhorstlaan heeft tot gevolg dat het bestemmingsverkeer van en naar de Stokhorstlaan via de Noordesmarkerrondweg wordt ontsloten.

Fietsverkeer
De geplande maatregelen hebben geen extra omrij bewegingen voor fietsverkeer tot gevolg. Door het plakken van bandjes aan de oostkant van het tracé, tussen de hoofdrijbaan en bestaande fietsstrook is het niet meer mogelijk om op elk punt de N 733 over te steken. Voor fietsverkeer blijft het echter wel mogelijk om bij elke aansluiting over te steken. Op deze manier wordt het oversteken van fietsverkeer geconcentreerd ter plaatse van aansluitingen.

Openbaar Vervoer
Door de aanleg van een busbaan tussen de Voortmansweg en de Potsweg, heeft het busverkeer vanuit Losser/Lonneker in de richting van Enschede een vrije doorgang ter plaatse van kruispunt Potsweg/Kotkampweg. Vanuit Enschede in de richting van Lonneker/Losser wordt de bus ter plaatse van kruispunt Potsweg/Kotkampweg gefaciliteerd in de verkeersregelinstallatie (VRI). Deze maatregelen hebben een positief effect op de kwaliteit van het (streek)busvervoer.

Gezien het beperkte aantal in- en uitstappers, in dit ontwerp ervoor gekozen om de bushalte Voortmansweg te saneren en de laanbeplanting te sparen. De haltes ter plaatse kruispunt Potsweg/Kotkampweg blijven gehandhaafd.

Het effect van beide maatregelen is niet kwantificeerbaar op het aantal passagiers.

Hulpdiensten
Door het plakken van de betonbandjes wordt de ruimte om uit te wijken kleiner. Echter met een rijbaanbreedte van 7.0 meter en aansluitend bermverharding aan beide zijden van de weg blijft er voldoende ruimte voor het verkeer om uit te wijken voor hulpdiensten.

5.2 Milieu

5.2.1 Akoestisch onderzoek

In de Wet geluidhinder is bepaald dat bij één of meer wijzigingen op of aan de aanwezige weg, onderzocht dient te worden of er sprake is van een toename van de geluidsbelastingen van 2 dB of meer. Om dit te kunnen bepalen, heeft bureau Goudappel Coffeng een akoestisch onderzoek uitgevoerd voor het wegvak vanaf de komgrens van Enschede tot aan de aansluiting N 733/N 732. Hierbij is uitgegaan van de huidige situatie (2010) en de situatie in planjaar 2021.

Uit het onderzoek volgt dat de geluidsbelasting als gevolg van de reconstructieplannen en de te verwachten toename van de verkeersintensiteit, met maximaal 1 dB zal toenemen. Dit betekent dat er geen sprake zal zijn van een reconstructie in de zin van de Wet geluidhinder.

5.2.2 Luchtkwaliteit

Op basis de huidige situatie en het in paragraaf 4.1 beschreven plan zijn berekeningen uitgevoerd voor de bepaling van de luchtkwaliteit. Deze berekeningen zijn uitgevoerd met CAR II, versie 8.1.

Op basis van de berekeningen is er wat betreft de luchtkwaliteit geen bezwaar om de voorgenomen wijziging van de N 733, komgrens Enschede tot de aansluiting met de N 732 te realiseren. De wettelijke grenswaarden voor de luchtkwaliteit uit de Wet milieubeheer (NO_2 en PM_{10}) worden op dit moment en in 2020 niet overschreden.

5.3 Natuur en Landschap

5.3.1 Landschap

Het wegvak vanaf de komgrens Enschede tot aan de aansluiting N 733/N 732 ligt in de groene wig van Enschede-noord en de fraaie oude laanbeplantingen vormen een belangrijke groene verbinding van de stad naar het buitengebied.

De aanleg van de busbaan en het verleggen fietspad en bermsloot langs de busbaan is mogelijk zonder het rooien van bomen. Voor wat betreft de landschappelijke inpassing van busbaan, fietspad en bermsloot is de gemeente Enschede leading en wordt een specifiek plan ontwikkeld in samenspraak met betreffende landeigenaar.
Ten behoeve van de aanleg van bermverharding worden geen bomen gekapt.
Wat betreft de aanliggende fietsstroken aan de oostkant van de N 733 is er voor gekozen de fietsstroken zoveel mogelijk aanliggend te laten. Hiervoor is gekozen vanwege het oppervlaktecriterium van de aangrenzende landgoederen (zie ook paragraaf 1.2) en vanwege de wens van zowel de aangrenzende landgoedeigenaren als gemeente en provincie om de laanbeplanting zoveel mogelijk te sparen.

Ter hoogte van landgoed Welna wordt het bestaande vrij liggende fietspad verplaatst, deels achter de huidige laanstructuur en geschikt gemaakt voor twee richtingen fietsverkeer. Om dit fietspad te kunnen realiseren, is het onontkoombaar dat een aantal bomen, taxus en rododendrons moeten worden gekapt/gerooid. Door het verplaatsen van de inrit van landgoed Welna en de aanleg van een middengeleider ter hoogte van de Stokhorstlaan moeten eveneens een aantal bomen worden gekapt. Naar verwachting moeten in totaal ruim 45 bomen worden gekapt.

Voor de te rooien bomen en struiken wordt herplant toegepast conform de Boswet, het compensatiebeginsel en de gemeentelijke herplantplicht.

Vanuit natuur en landschap is het wenselijk bomen te compenseren op landgoed Welna naast het nieuwe fietspad. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een (dubbele) bomenrij zoals zomereik of beuk, met of zonder ondergroei van taxus of rododendron. Verder is compensatie mogelijk door open ruimten in de laanbeplantingen langs de weg op te vullen met jonge aanplant zoals zomereiken of beuken; dit afhankelijk van de locatie.

De hierboven genoemde wensen zijn ideeën voor compensatie. Het uiteindelijke beplantingsplan wordt in de realisatiefase van het project verder uitgewerkt, in overleg met de betrokken landgoedeigenaren, experts, gemeente Enschede en de Provincie.

Ten opzichte van de oorspronkelijke variant (Ontwerpplan in Hoofdlijnen, provinciale weg N 733 Enschede-Oldenzaal, Wegvakken buiten de kom + traverse Lonneker; Provincie Overijssel maart 2007) schaadt het huidige ontwerp de landschappelijke kwaliteit van het gebied aanzienlijk minder. Daarnaast biedt compensatie en nieuwe aanplant mogelijkheden voor het versterken van het besloten bos- en landgoedkarakter.

5.3.2 Natuur

De effecten van de voorgestelde maatregelen op de flora- en fauna betreffen met name effecten op vleermuizen (zie ook paragraaf 2.3.2). Het kappen van bomen tussen de Voortmansweg en Stokhorstlaan aan de westkant van de N 733 en ter hoogte van de aan te leggen middengeleider bij de Stokhorstlaan, kan ongunstig zijn voor de trekroute van vleermuizen, waaronder een aantal zeldzame soorten. In dat verband is het van belang is dat er tenminste aan één zijde van de weg geen openingen in de bomenrij ontstaan om de doorgaande trekroute van vleermuizen langs de N 733 niet te verstoren. Door tussen de zijweg en de N 733 hoge bomen te laten staan, kunnen de vleermuizen via de boomkronen de weg kruisen (een ‘hop over’) en wordt de belemmering verminderd. Zo snel mogelijk na het kappen dienen nieuwe bomen te worden geplant, uiteraard rekening houdend met het plantseizoen.

De te kappen bomen dienen gericht geïnspecteerd te worden op de aanwezigheid van roofvogelnesten en verblijfplaatsen van zoogdieren. De flora- en faunawet verbiedt om ‘nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen of te verstoren’. Als dat aan de orde is, is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig.

Voor het toebrengen van schade aan de beschermde flora- en faunawetsoorten is een ontheffing of vrijstelling nodig. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). De ontheffingsaanvraag gaat veelal gepaard met het uitvoeren van mitigerende en compenserende maatregelen om het schadelijk effect op de beschermde soort te beperken. In dit kader worden aanbevelingen gedaan in het ecologisch onderzoek((Ecologisch onderzoek van de natuurwaarden langs de N 733 tussen Enschede en Oldenzaal, Altenburg & Wymenga, 2007). De exacte mitigerende en compenserende maatregelen worden, evenals de ontheffingsaanvraag, in de realisatiefase van het project uitgewerkt.

5.4 Grondverwerving

Op basis van het voorliggende ontwerpplan, is grondverwerving nodig voor de aanleg van de busbaan en het daarvoor te verleggen fietspad en bermsloot. Hiertoe neemt de gemeente Enschede het initiatief. Voor de aanleg van het in twee richtingen bereden fietspad ter plaatse van landgoed Welna is het eveneens noodzakelijk grond te verwerven. Verder is een geringe overschrijding van de provinciale eigendomsgrenzen ter plaatse van de aan te leggen middengeleider bij de Stokhorstlaan en is het noodzakelijk grond te verwerven ter plaatse van landgoed Stokhorst en Jannink. Hiertoe zal de Provincie het initiatief nemen.

Nadat dit ontwerpplan ter inzage heeft gelegen, wordt na beoordeling van eventuele reacties het plan in hoofdlijnen door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Aansluitend start in de realisatiefase de verdere detaillering van het plan. In deze fase zullen de betreffende grondeigenaren (opnieuw) worden benaderd voor het maken van verdere afspraken omtrent grondverwerving.

6 Vervolg procedure

Dit Ontwerpplan in Hoofdlijnen ligt gedurende de periode van 3 mei 2010 tot en met 13 juni 2010 ter inzage. In deze periode is het mogelijk schriftelijke reacties en zienswijzen in te dienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Overijssel. Op 17 mei 2010 wordt een inloopmiddag/avond georganiseerd. Tijdens deze inloopavond wordt het Ontwerpplan gepresenteerd en krijgen burgers de mogelijkheid om vragen te stellen en eventuele zienswijzen kenbaar te maken.

Alle zienswijzen worden vervolgens in een reactienota beantwoord en beoordeeld. Deze reactienota kan aanleiding geven om het Ontwerpplan in Hoofdlijnen aan te passen. Na eventuele aanpassing van het Ontwerpplan wordt vervolgens het definitieve plan, het Plan in Hoofdlijnen door Gedeputeerde Staten van Overijssel vastgesteld.

Na de vaststelling van het Plan in Hoofdlijnen start de realisatiefase. In deze fase wordt het plan verder uitgewerkt en wordt gestart met onder meer de aankoop van de benodigde gronden. Tevens zal, indien nodig, aanvraag tot ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet worden aangevraagd. Eveneens wordt dan bezien in hoeverre aanpassing van de vigerende bestemmingsplan nodig is. Aan de gemeente Enschede zal worden verzocht hieraan medewerking te verlenen.

De uitvoering van het werk staat gepland voor 2011. Voorwaarde voor het realiseren van deze planning is dat de benodigde gronden via vrije verkoop verworven kunnen worden. Bij het volgen van een onteigeningsprocedure schuift de periode van uitvoering ongeveer 1,5 jaar op.

24-3-2010 237227/00002274 1

Deventer
Snipperlingsdijk 4
7417 BJ Deventer
Telefoon 0570 666 222
Fax 0570 666 888
Postbus 161
7400 AD Deventer

Den Haag
Verheeskade 197
2521 DD Den Haag

Leeuwarden
F. HaverSchmidtwei 2
8914 BC Leeuwarden

Eindhoven
Flight Forum 92-94
5657 DC Eindhoven

Amsterdam
De Ruyterkade 143
1011 AC Amsterdam

goudappel@goudappel.nl
www.goudappel.nl

Goudappel Coffeng
Adviseurs verkeer en vervoer

24 MRT 2010 ONTVANGEN

Provincie Overijssel
T.a.v. mevrouw I. Bekema
Postbus 10078
8000 GB ZWOLLE

Datum 22 maart 2010
Kenmerk OVA206/Kzj/2024
Onderwerp rapport 'Akoestisch onderzoek Provinciale weg N733 wegvak komgrens Enschede tot aansluiting N733/N732 (deelplan 2)'

Geachte mevrouw Bekema,

Hierbij ontvangt u, namens de heer T.S. de Boer, vijf exemplaren van de het rapport 'Akoestisch onderzoek provinciale weg N733 wegvak komgrens Enschede tot aansluiting N733/N732 (deelplan 2)'. (kenmerk: OVA206/Kzj/2023).

Met de levering van deze rapporten beschouwen wij de opdracht als afgerond. Mocht u in de toekomst opnieuw te maken krijgen met vraagstukken op het gebied van verkeer en milieu, dan staan wij u daarbij graag weer terzijde.

Met vriendelijke groeten,

Goudappel Coffeng BV

b/a

J.Y. Keizer

Postbank 1274632
Rabobank 38.35.19.938
BTW-nummer NL 0072.11.879.B01

Goudappel Coffeng BV
KvK 38017479
Lid ONRI
ISO9001 gecertificeerd

Goudappel Coffeng BV heeft als leveringsvoorwaarden de DNR2005 tenzij anders met de opdrachtgever is overeengekomen.

24-3-2010 237227/00002274 2

Goudappel Coffeng
Adviseurs verkeer en vervoer

Provincie Overijssel

Akoestisch onderzoek Provinciale weg N733 wegvak komgrens Enschede tot aansluiting N733/N732 (deelplan 2)

24-3-2010 2372727/00002274 3

Deventer
Snipperlingsdijk 4
7417 BJ Deventer
Telefoon 0570 666 222
Fax 0570 666 888
Postbus 161
7400 AD Deventer

Den Haag
Verheeskade 197
2521 DD Den Haag

Leeuwarden
F. HaverSchmidtwei 2
8914 BC Leeuwarden

Eindhoven
Flight Forum 92-94
5657 DC Eindhoven

Amsterdam
De Ruyterkade 143
1011 AC Amsterdam

goudappel@goudappel.nl
www.goudappel.nl

Goudappel Coffeng
Adviseurs verkeer en vervoer

WAHNGGGG ONDERZOEK

Provincie Overijssel

Akoestisch onderzoek Provinciale weg N733 wegvak komgrens Enschede tot aansluiting N733/N732 (deelplan 2)

Datum 22 maart 2010
Kenmerk 0VA206/Kzj/2023
Eerste versie

Postbank 1274632
Rabobank 38 45 19 938
BTW-nummer NL 0072.11.879.B01

Goudappel Coffeng BV
KvK 38017479
Lid ONRI
ISO9001 gecertificeerd

Goudappel Coffeng BV heeft als leveringsvoorwaarden de DNR2005 tenzij anders met de opdrachtgever is overeengekomen.

Goudappel Coffeng
Adviseurs verkeer en vervoer

24-3-2010 237227/00002274

Documentatiepagina

Opdrachtgever(s)	Provincie Overijssel
Titel rapport	Akoestisch onderzoek Provinciale weg N733 wegvak komgrens Enschede tot aansluiting N733/N732 (deelplan 2)
Kenmerk	OVA206/Kzj/2023
Datum publicatie	22 maart 2010
Projectteam opdrachtgever(s)	mevrouw I. Bekema en mevrouw W. Currie-Kaminska
Projectteam Goudappel Coffeng	de heren R.H.M ter Avest, T.S. de Boer en D. Dokter
Projectomschrijving	Reconstructieonderzoek voor het wegvak N733, komgrens Enschede tot de aansluiting N733/N732.
Trefwoorden	geluidscriteria, Wet geluidhinder, reconstructie, wegverkeerslawaai, Lonneker, N733

ARCHIEFCOPIE OPDRACHTGEVER

24-3-2010 237227/00002274 5

Gemeente Oirschot 13 APR 2010 Ontvangen

Inhoud Pagina

1	**Inleiding**	1
2	**Het plan en het wettelijk kader**	3
2.1	Geluidszone	3
2.2	Geluidscriteria	4
3	**Uitgangspunten**	6
3.1	Verkeersgegevens	6
3.2	Omgevingskenmerken	7
4	**Resultaten**	8
5	**Conclusie**	9

Bijlagen

1 Plansituatie
2 Verkeersgegevens
3 Situering waarneempunten
4 Geluidsbelastingen huidige woningen N733 ten gevolge van reconstructie, inclusief groepsreductie

243-2010 2372727/00002274746

1 Inleiding

De provincie Overijssel heeft, ter verbetering van de verkeersveiligheid en doorstroming, in 2007 een ontwerpplan opgesteld voor de provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal. In dit ontwerpplan zijn herinrichtingsmaatregelen opgenomen voor zowel de traverse Lonneker, als de wegvakken buiten de bebouwde kom. Ten behoeve van deze voorgenomen reconstructieplannen heeft Goudappel Coffeng BV in 2006 een akoestisch onderzoek uitgevoerd (kenmerk OVA089/Cps/1448 d.d. 02/02/2006).

In 2008 heeft Gedeputeerde Staten van Overijssel besloten de aanpak van de N733 in twee delen te splitsen. Deelplan 1 omvat het wegvak tussen de kruising N733 - N732-Lossersestraat tot de gemeentegrens met Oldenzaal, inclusief de traverse Lonneker. Deelplan 2 omvat het meest zuidelijk wegvak van de N733 tussen de komgrens van Enschede en de kruising N733/N732/Lossersestraat.

Ten opzichte van het oorspronkelijke plan, is het ontwerp voor deelplan 2, het wegvak tussen de bebouwde kom van Enschede en de aansluiting N733 - N732 – Lossersestraat, op een aantal punten gewijzigd. Verder is de wetgeving op gebied van geluid sinds 2006 op een aantal punten gewijzigd, waardoor een actualisatie van het akoestisch onderzoek nodig is.

Dit rapport heeft betrekking op deelplan 2.

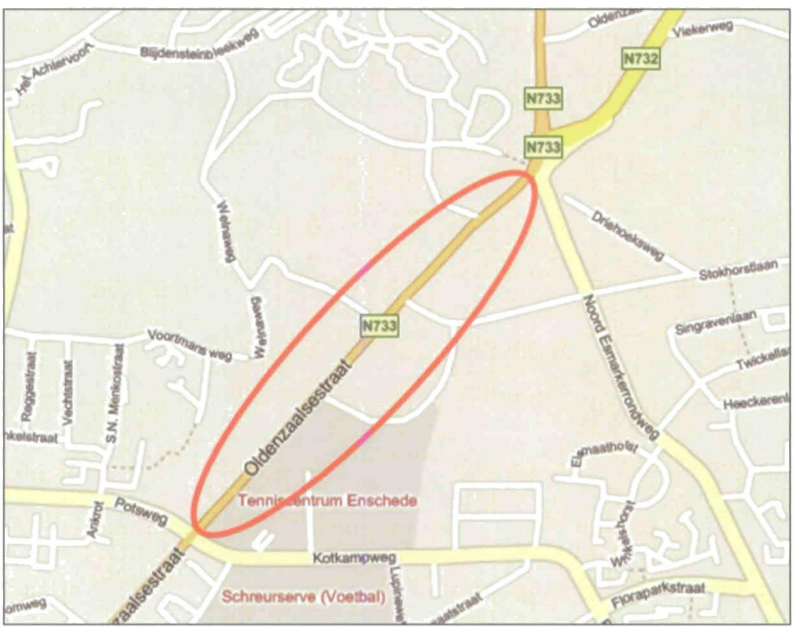

Figuur 1.1: Zuidelijke deel van de N733, N732 - komgrens Enschede (Bron: Live Maps, Microsoft).

24-3-2010 23727/0000022747

Tussen de komgrens van Enschede en de aansluiting N733 - N732 - Lossersestraat zijn een aantal verbetermaatregelen gepland waaronder de aanleg van een middengeleider, een in twee richtingen bereden fietspad en de aanleg van een busbaan (dit laatste op initiatief van de gemeente Enschede).

In de Wet geluidhinder is bepaald dat er bij een of meer wijzigingen op of aan een aanwezige weg onderzocht dient te worden of er sprake is van een toename van de geluidsbelastingen met 2 dB of meer. Wanneer op basis van het onderzoek is vastgesteld dat de toename 2 dB of meer zal zijn, dient ten aanzien van de reconstructie de Wgh te worden toegepast. Met het akoestisch onderzoek dient te worden aangetoond of er sprake is van toenames van de geluidsbelastingen met 2 dB of meer.

De provincie Overijssel heeft Goudappel Coffeng opdracht verleend het akoestisch onderzoek uit 2006 voor dit wegdeel te actualiseren. De uitgangspunten en resultaten van het onderzoek zijn in dit rapport beschreven.

Leeswijzer
In hoofdstuk 2 wordt het wettelijke kader nader toegelicht. In hoofdstuk 3 zijn de bij het onderzoek gehanteerde uitgangspunten aangegeven. Hoofdstuk 4 beschrijft de resultaten van de geluidsberekeningen, waarna in hoofdstuk 5 de conclusies worden gepresenteerd.

24-3-2010 2372727/00002274 8

2 Het plan en het wettelijk kader

Sinds de situatie in 2006 zijn er aanpassingen in het ontwerpplan voor het wegvak N733, de komgrens Enschede tot de aansluiting N733 - N732, doorgevoerd. Dit deel van het onderzoek is in het akoestisch onderzoek van 2006 beschreven in paragraaf 5.2 van het rapport. Naast aanpassingen in het ontwerp zijn er op dit moment nieuwe inzichten bekend ten aanzien van de verkeersprognoses.
Ook is er sinds het in 2006 uitgevoerde onderzoek op het gebied van de geluidsregelgeving het een en ander gewijzigd. De nieuwe geluidsberekeningen dienen uitgevoerd te worden in de nieuwe dosismaat L_{den} in plaats van de oude dosismaat L_{etmaal}.

In dit hoofdstuk is het nu geldende wettelijke kader voor het akoestische onderzoek nader omschreven. Het vigerend wettelijk kader omtrent geluid wordt gevormd door de Wet geluidhinder. Dit hoofdstuk bestaat uit twee paragrafen, waarbij er nader wordt ingegaan op de zonering en de geluidscriteria.

2.1 Geluidszone

In artikel 74 van de Wet geluidhinder is bepaald dat zich langs alle wegen een geluidszone bevindt. Dit is de zone langs een weg waarbinnen akoestisch onderzoek moet worden uitgevoerd. Uitzondering hierop zijn de wegen:
- die zijn gelegen binnen een als woonerf aangeduid gebied;
- waarvoor een maximumsnelheid geldt van 30 km/h.

De breedte van de zone hangt af van het aantal rijstroken en de ligging van de weg in stedelijk dan wel buitenstedelijk gebied. In tabel 2.1 is een overzicht weergegeven van de geldende breedtes van geluidszones per type weg.

aantal rijstroken	wegligging binnen stedelijk gebied	wegligging buiten stedelijk gebied
1 of 2	200 m	250 m
3 of 4	350 m	400 m
5 of meer	n.v.t.	600 m

Tabel 2.1: Overzicht breedte geluidszones per wegtype

Voor het wegvak N733, komgrens Enschede tot de aansluiting N733 - N732, geldt dat deze is uitgevoerd met twee rijstroken en de wegligging buitenstedelijk is. Derhalve bedraagt de geluidszone 250 meter aan weerzijden van de weg.
Volgens de Wet geluidhinder dient binnen de genoemde geluidszones onderzoek plaats te vinden naar de geluidsbelasting op geluidsgevoelige bestemmingen.

24-3-2010 23727/0000227749

2.2 Geluidscriteria

In tabel 2.2 zijn de geluidscriteria in buitenstedelijk gebied weergegeven waaraan de verschillende situaties moeten voldoen.

woning	weg	voorkeursgrenswaarde	maximale ontheffing
nieuw	nieuw	48 dB	53 dB
bestaand	nieuw	48 dB	58 dB
bestaand	in reconstructie	48 dB	68 dB
nieuw	bestaand	48 dB	53 dB

Tabel 2.2: Situaties, zoals beschreven in de Wet geluidhinder

Reconstructie
In dit onderzoek is sprake van een nieuw weg en een weg in reconstructie. Onder reconstructie van een weg wordt volgens de Wet geluidhinder verstaan: 'een of meer wijzigingen op of aan de aanwezige weg ten gevolge waarvan de geluidsbelastingen met 2 dB of meer worden verhoogd'. Wanneer op basis van het onderzoek is vastgesteld dat de toename 2 dB of meer zal zijn, dient ten aanzien van de reconstructie de Wgh te worden toegepast.

In het ontwerpplan voor het wegvak N733 komgrens Enschede tot de aansluiting N733 - N732 (deelplan 2) zijn de volgende (infrastructurele) aanpassingen voorzien:
- de aanleg van een middengeleider ter hoogte van de Stokhorstlaan;
- het verleggen van het vrij liggende fietspad tussen de Voortmansweg en Stokhorstlaan en dit fietspad geschikt maken voor twee richtingen fietsverkeer;
- het aanbrengen van bermverharding langs het gehele wegvak;
- het vrijliggend maken van de bestaande aanliggende fietsstroken;
- het aanleggen van een busbaan tussen de Voortmansweg en Potsweg (initiatief van de gemeente Enschede).

De figuren 2.1 en 2.2 geven een indruk van de bestaande situatie. In Bijlage 1 is de plansituatie weergegeven.

Voor de bestaande woningen binnen de geluidszone van 250 meter (woningen langs de N733) wordt er onderzocht of er sprake is van een toename van 2 dB of meer tussen de huidige situatie 2010 en de plansituatie 2021. Overigens reikt het invloedsgebied van de reconstructie verder dan de fysieke reconstructie zelf. Het onderzoeksgebied reikt daarom ook verder dan alleen het feitelijke reconstructiegebied .

Conform artikel 100 lid 2 van de Wet geluidhinder geldt als grenswaarde de laagste van de twee volgende waarden:
- de heersende waarde;
- de eerder vastgestelde (hogere) waarde.

243-3-2010 2372727/00000022750

Bij een heersende waarde lager dan 48 dB is de grenswaarde gelijk aan 48 dB, dit is de voorkeursgrenswaarde.

Correctie artikel 110g van de Wet geluidhinder
In artikel 110g van de Wet geluidhinder is beschreven dat er op de berekende resultaten een correctie mag worden toegepast. Op wegen waar de maximaal toegestane snelheid 70 km/h is of hoger, is de correctie -2 dB. Daar waar de maximaal toegestane snelheid lager is dan 70 km/h is de correctie -5 dB. De correctie is verwerkt in de gepresenteerde resultaten.

Figuur 2.1: N733 Enschede richting Lonneker. Situatie vrijliggend fietspad (foto: CycloMedia Globespotter)

Figuur 2.2: N733 Enschede richting Lonneker. Situatie aanliggend fietspad (foto: CycloMedia Globespotter)

2437270/0000227751

3 Uitgangspunten

Het reconstructieonderzoek is uitgevoerd met behulp van Standaard Rekenmethode II uit het Reken- en Meetvoorschrift Wegverkeerslawaai (RMW2006). Op de met de geluidsmodellen berekende geluidsbelastingen is een correctie toegepast conform artikel 110g van de Wet geluidhinder. Voor het betrokken wegvak N733 geldt een correctie van -2 dB.
De bij de berekeningen gehanteerde uitgangspunten zijn hierna beschreven.

3.1 Verkeersgegevens

De verkeersgegevens zijn gebaseerd op gegevens aangeleverd door de provincie. Deze gegevens zijn bij dit rapport opgenomen in bijlage 2.
De verkeersintensiteit voor het jaar 2020 is opgehoogd met een groeipercentage van 1% naar het planjaar 2021, conform de aangeleverde verkeersgegevens van de Provincie Overijssel. Voor de plansituatie 2021 is in het geluidsmodel tevens rekening gehouden met de geplande busbaan (in de richting van Enschede). De weekdag-intensiteiten bussen richting Enschede zijn conform het dienstrooster van Connexxion lijn 60, 61 en 62.

Voor de huidige situatie 2010 bedraagt de gemiddelde weekdagetmaalintensiteit 14.000 motorvoertuigen. Voor de plansituatie 2021 bedraagt de weekdagetmaalintensiteit 15.600 motorvoertuigen en 92 bussen.

Voor geluid is een onderverdeling gemaakt in lichte, middelzware en zware voertuigen verdeeld over dag (07.00 tot 19.00 uur), avond (19.00 tot 23.00 uur) en nacht (23.00 tot 07.00 uur). De verdeling van het verkeer over het etmaal en de voertuigverdeling zijn af te lezen in tabellen 3.1 en 3.2.

periode	dag (07.00-19.00 uur)	avond (19.00-23.00 uur)	nacht (23.00-07.00 uur)
percentage verkeer	78,5	14,3	7,3

Tabel 3.1 Verdeling van het verkeer over het etmaal

periode	dag (07.00-19.00 uur)		avond (19.00-23.00 uur)		nacht (23.00-07.00 uur)	
voertuigtype	middelzwaar	zwaar	middelzwaar	zwaar	middelzwaar	zwaar
percentage	4,4	1,3	2,3	0,5	4,8	1,5

Tabel 3.2: Voertuigverdeling

24-3-2010 237227/00002275 2

3.2 Omgevingskenmerken

De omgevingskenmerken zijn ontleend aan de door de gemeente aangeleverde gegevens en ondergronden.

Wegdekverharding en snelheidsregime
Voor de in dit onderzoek betrokken weggedeelte wordt uitgegaan van een wegdekverharding uitgevoerd met SMA/08. Op het betrokken wegvak N733 geldt een snelheidsregime van 80 km/h.

Afscherming, reflectie en overdrachtsdemping
De gevels van de binnen het onderzoeksgebied aanwezige gebouwen hebben een reflecterende werking. Reflecties, lucht- en bodemdemping zijn volgens de in het Reken- en Meetvoorschrift aangegeven wijze doorgerekend.

Hoogteligging
Binnen het plangebied komen geen noemenswaardige hoogteverschillen voor.

Waarneempunten
De berekeningen zijn uitgevoerd voor 3 waarneemhoogtes, namelijk 1,5, 4,5 en 7,5 meter boven maaiveldniveau. Deze hoogtes zijn representatief voor de begane grond, eerste verdieping en tweede verdieping.
Op de gevels van de bestaande woningen langs het onderzochte wegdeel van de N733 zijn in het model waarneempunten geplaatst. In totaal zijn er in het model 23 waarneempunten gehanteerd om de geluidsbelastingen ten gevolge van de reconstructie in beeld te brengen. De locaties van deze waarneempunten zijn weergegeven in de afbeeldingen van bijlage 3.

24-3-2010 23727/00002275 3

ONTWERP 24 maart 2010

4 Resultaten

Voor de bestaande woningen binnen de geluidszone van 250 meter van de N733 is onderzocht of er sprake zal zijn van een toename van de geluidsbelasting met 2 dB of meer. Hierbij is de plansituatie (2021) vergeleken met de huidige situatie (2010).

In tabel B4.1 van bijlage 4 zijn de geluidsbelastingen van de verschillende waarneempunten ten gevolge van het wegverkeer op de N733 op de bestaande woningen weergegeven. De gepresenteerde geluidsbelastingen zijn inclusief de -2 dB correctie volgens artikel 110g Wgh.

In tabel B4.1 is naast de geluidsbelastingen ook de toename in de plansituatie ten opzichte van de grenswaarde weergegeven. De grenswaarde is de geluidsbelasting in de huidige situatie. Wanneer deze geluidsbelasting echter lager is dan 48 dB, dan is de grenswaarde gelijk aan 48 dB. In geval de geluidsbelastingen niet boven de 48 dB uitkomen, dan is dit in de tabel aangegeven met 'n.v.t.'.

Uit tabel B4.1 blijkt dat de geluidsbelastingen zullen toenemen ten opzichte van de huidige situatie. Dit is het gevolg van de reconstructieplannen en de toename van de verkeersintensiteiten.
De maximale geluidstoename langs het wegdeel tussen de N732 en de komgrens van Enschede bedraagt 1 dB. Dit betekent dat er langs dit wegvak geen sprake zal zijn van een reconstructiesituatie in de zin van de Wet geluidhinder. Nader onderzoek naar geluidsbeperkende maatregelen is niet nodig en de plannen kunnen ongewijzigd uitgevoerd worden.

24-3-2010 237227/00002275 4

5 Conclusie

De provincie Overijssel heeft een plan ontwikkeld voor de aanpak van de N733 tussen Enschede en Oldenzaal. Hiertoe is in 2006 een akoestisch onderzoek uitgevoerd. Vanwege een gewijzigde wetgeving en een aangepast ontwerp van het wegvak vanaf de komgrens Enschede tot de aansluiting N733 - N732 (deelplan 2), is voor dit wegvak het akoestisch onderzoek geactualiseerd. Voor het deel ten zuiden van Lonneker, tussen de aansluiting met de N732 en de komgrens van Enschede is akoestisch onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke consequenties van het wegverkeerslawaai.
In de Wet geluidhinder is bepaald dat er bij een of meer wijzigingen op of aan de aanwezige weg onderzocht dient te worden of er sprake is van een toename van de geluidsbelastingen met 2 dB of meer. Met het akoestisch onderzoek dient te worden aangetoond of er sprake is van toenames van de geluidsbelastingen met 2 dB of meer.

Uit het onderzoek volgt dat de geluidsbelasting, als gevolg van de reconstructieplannen en de te verwachten toename van de verkeersintensiteit, met maximaal 1 dB zal toenemen. Dit betekent dat er geen sprake zal zijn van een reconstructiesituatie in de zin van de Wet geluidhinder.

24-3-2010 23727/0000022755

Bijlagen

ingediend 24 mei 2010

2432010 2372727/00002275 6

Bijlage 1: Plansituatie

Legenda:

- Twee richtingen fietspad
- Aanleg busbaan + verleggen fietspad en bermsloot
- Aanbrengen bermverharding (beide zijden van de weg)
- Plakken van stootbanden
- Knip voor gemotoriseerd verkeer
- Middengeleider
- Verplaatsen inrit

24-3-2010 237227/00002275757

Bijlage 2: Verkeersgegevens

2 4 - 3 - 2 0 1 0
2 3 7 2 7 / 0 0 0 0 0 2 2 7 5 8

ONTVANGEN 24 MRT 2010

Interne memo

Aan
Wisia Currie-Kaminska, EMTV
Van
Wouter van Beek, BA Beleidsinformatie
cc
Inge Bekema, WKP

Verkeersgegevens wegvak N733 komgrens Enschede – aansluiting N 732

Dagtekening
25.01.2010
Pagina
1/2

Ten behoeve van de planstudie van het deeltraject N 733 komgrens Enschede – aansluiting N732 zijn verkeersgegevens nodig om te beoordelen of er aanvullend akoestisch onderzoek noodzakelijk is. Het team beleidsinformatie is gevraagd verkeersgegevens aan te leveren.

In 2005 is er voor de totale planstudie N 733 Enschede – Oldenzaal inclusief traverse Lonneker verkeersonderzoek uitgevoerd waarbij gegevens zijn aangeleverd voor akoestisch onderzoek. Deze gegevens waren gebaseerd op toenmalige prognoses uit het verkeersmodel NRM 3.0. In het rapport van Goudappel Coffeng (Akoestisch onderzoek herinrichting N 733 traverse Lonneker, maart 2007) is hierover gerapporteerd. In dit rapport zijn de verkeersgegevens op genomen van 2008 (toen nog geprognotiseerd), 2010 en 2020.

De verkeersgegevens uit het rapport van Goudappel Coffeng zijn inmiddels niet meer actueel. De cijfers die destijds voor 2008 zijn geprognotiseerd liggen hoger dan de werkelijke verkeersintensiteiten in 2008 en daarmee liggen ook de verwachtingen voor 2010 en 2020 hoger. Er zijn daarom nieuwe berekeningen uitgevoerd voor dit wegvak, waarbij mede gebruik is gemaakt van het geactualiseerde regionale verkeersmodel Twente model dat in februari 2010 wordt opgeleverd.

Hieronder zijn de verkeersgegevens opgenomen, geldend voor het wegvak tussen de bebouwde komgrens Enschede en de aansluiting N 732-N 733.

Verkeersintensiteit en prognose
In de volgende tabel is de gemiddelde weekdagetmaalintensiteit opgenomen voor 2008, 2010 en 2020. Ook de oude verkeersgegevens uit het eerdere onderzoek uit 2005 heb ik hier opgenomen zodat de verschillen zichtbaar zijn.

	2008	2010	2015	2020
onderzoek Goudappel Coffeng 2007	*15.200*	*16.000*		*18.700*
actuele verkeersgegevens (2010)	13.700	14.000	14.700	15.400

Volgens de prognose uit het Twente model vindt er op het wegvak tussen 2008 en 2020 een jaarlijkse groei plaats van 0,78 %. De provincie Overijssel hanteert voor prognoses tot 2020 momenteel een groeipercentage van 1 tot 1,5 % per jaar. Om een veiligheidsmarge in te bouwen in de prognose is voor het wegvak van de N 733 een groeipercentage aangehouden van 1 % per jaar, iets hoger dan wat het Twentemodel aangeeft.

provincie overijssel

24-3-2010 237227/0000022759

ONTVANGEN 24 MRT 2010

Dagverdeling

In de volgende tabel is de dagverdeling van het aantal motorvoertuigen op een gemiddelde weekdag in 2008 opgenomen. Voor berekeningen ten behoeve van akoestisch onderzoek worden de percentages van de dagverdeling van het meest recent beschikbare jaar tevens gebruikt voor de prognosejaren.

	dag (7-19 uur)	avond (19-23 uur)	nacht (23-7 uur)
weekdag 2008	78,5 %	14,3 %	7,3 %

Voertuigverdeling

In de volgende tabel is de voertuigverdeling aangegeven, onderverdeeld in licht, middelzwaar en zwaar. De voertuigverdeling is onderscheiden naar dagperiode. De gegevens hebben betrekking op weekdagintensiteiten in 2008, gebaseerd op telcijfers uit detectielussen van een periodiek meetpunt op dit wegvak. Voor de prognosejaren 2010 en 2020 wordt dezelfde verdeling gehanteerd als in 2008.

voertuigcategorie	dag	avond	nacht	etmaal
licht	94,3%	97,2%	93,7%	94,5%
middelzwaar	4,4%	2,3%	4,8%	4,2%
zwaar	1,3%	0,5%	1,5%	1,3%

24-3-2010 237227/00002276

gemeente Nijmegen 14 JAN 2010

Bijlage 3: Situering waarneempunten

24-3-2010 23727/0000227761

24-3-2010 23727/0000227761

009
010
011
012
013
014
015

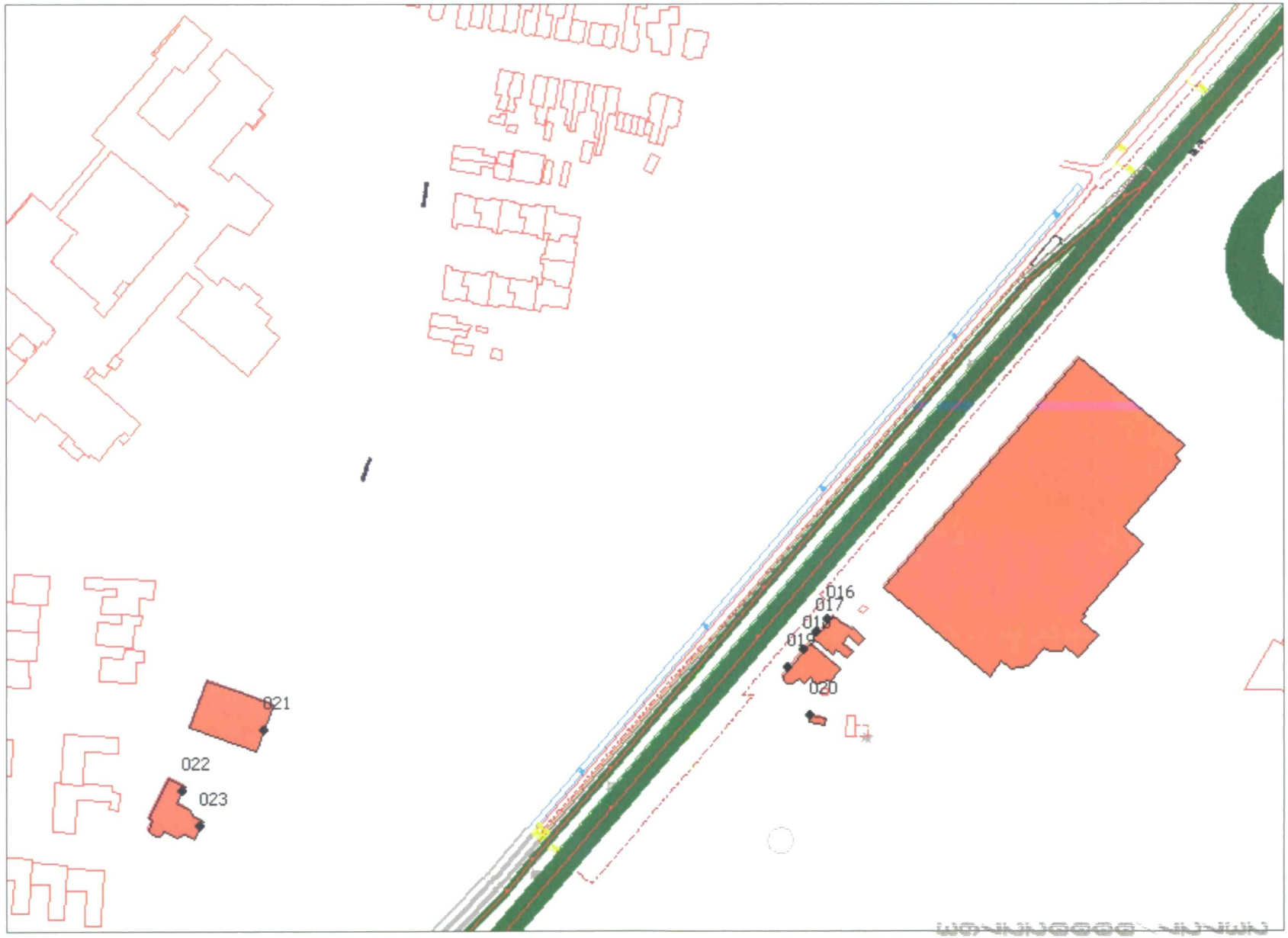
016
017
018
019
020
021
022
023

24-3-2010 237227/00002276 4

ONTWERP 9 juni 2010

Bijlage 4: Geluidsbelastingen huidige woningen N733 ten gevolge van reconstructie, inclusief groepsreductie

waarneempunt	adres	waarneemhoogte in m	geluidsbelasting huidige situatie in dB	geluidsbelasting toekomstige situatie in dB	verschil in dB	afgerond verschil in dB
001_A	Welnaweg 100	1,5	45,56	46,13	n.v.t.	n.v.t.
001_B	Welnaweg 100	4,5	46,93	47,46	n.v.t.	n.v.t.
001_C	Welnaweg 100	7,5	48,55	49,04	0,49	0
002_A	Oldenzaalsestraat 539	1,5	65,94	66,80	0,86	1
002_B	Oldenzaalsestraat 539	4,5	66,25	67,06	0,81	1
002_C	Oldenzaalsestraat 539	7,5	65,96	66,73	0,77	1
003_A	Oldenzaalsestraat 537	1,5	65,95	66,78	0,83	1
003_B	Oldenzaalsestraat 537	4,5	66,26	67,04	0,78	1
003_C	Oldenzaalsestraat 537	7,5	65,98	66,71	0,73	1
004_A	Oldenzaalsestraat 535	1,5	64,72	65,56	0,84	1
004_B	Oldenzaalsestraat 535	4,5	65,19	65,99	0,80	1
004_C	Oldenzaalsestraat 535	7,5	65,01	65,80	0,79	1
005_A	Oldenzaalsestraat 533	1,5	64,76	65,60	0,84	1
005_B	Oldenzaalsestraat 533	4,5	65,24	66,02	0,78	1
005_C	Oldenzaalsestraat 533	7,5	65,07	65,82	0,75	1
006_A	Oldenzaalsestraat 531	1,5	64,28	65,13	0,85	1
006_B	Oldenzaalsestraat 531	4,5	64,84	65,64	0,80	1
006_C	Oldenzaalsestraat 531	7,5	64,72	65,49	0,77	1
007_A	Oldenzaalsestraat 529	1,5	64,63	65,56	0,93	1
007_B	Oldenzaalsestraat 529	4,5	65,14	65,98	0,84	1
007_C	Oldenzaalsestraat 529	7,5	64,96	65,78	0,82	1
008_A	Oldenzaalsestraat 525	1,5	50,46	50,99	0,53	1
008_B	Oldenzaalsestraat 525	4,5	51,79	52,34	0,55	1
008_C	Oldenzaalsestraat 525	7,5	52,76	53,31	0,55	1
009_A	Oldenzaalsestraat 510	1,8	62,44	62,44	0,00	0
009_B	Oldenzaalsestraat 510	4,5	63,05	63,07	0,02	0
009_C	Oldenzaalsestraat 510	7,5	63,05	63,11	0,06	0
010_A	Oldenzaalsestraat 455	1,8	57,10	57,83	0,73	1
010_B	Oldenzaalsestraat 455	4,5	58,64	59,35	0,71	1
010_C	Oldenzaalsestraat 455	7,5	59,00	59,68	0,68	1
011_A	Stokhorstlaan 40	1,8	50,21	50,59	0,38	0
011_B	Stokhorstlaan 40	4,5	51,06	51,43	0,37	0
011_C	Stokhorstlaan 40	7,5	51,90	52,24	0,34	0
012_A	Stokhorstlaan 40	1,8	48,66	49,08	0,42	0
012_B	Stokhorstlaan 40	4,5	49,39	49,81	0,42	0
012_C	Stokhorstlaan 40	7,5	50,18	50,59	0,41	0
013_A	Stokhorstlaan 40	1,8	48,68	49,08	0,40	0
013_B	Stokhorstlaan 40	4,5	49,39	49,77	0,38	0
013_C	Stokhorstlaan 40	7,5	50,14	50,52	0,38	0
014_A	Stokhorstlaan 42	1,8	48,53	48,92	0,39	0
014_B	Stokhorstlaan 42	4,5	49,22	49,61	0,39	0
014_C	Stokhorstlaan 42	7,5	49,94	50,32	0,38	0
015_A	Oldenzaalsestraat 500	1,8	48,37	48,78	0,41	0
015_B	Oldenzaalsestraat 500	4,5	49,11	49,51	0,40	0
015_C	Oldenzaalsestraat 500	7,5	50,00	50,40	0,40	0
016_A	Oldenzaalsestraat 452	1,8	65,52	65,92	0,40	0
016_B	Oldenzaalsestraat 452	4,5	65,75	66,16	0,41	0
016_C	Oldenzaalsestraat 452	7,5	65,52	65,95	0,43	0
017_A	Oldenzaalsestraat 450	1,8	65,50	65,92	0,42	0
017_B	Oldenzaalsestraat 450	4,5	65,73	66,17	0,44	0
017_C	Oldenzaalsestraat 450	7,5	65,51	65,96	0,45	0
018_A	Oldenzaalsestraat 448	1,8	65,18	65,67	0,49	0
018_B	Oldenzaalsestraat 448	4,5	65,44	65,94	0,50	1
018_C	Oldenzaalsestraat 448	7,5	65,24	65,74	0,50	1
019_A	Oldenzaalsestraat 446	1,8	65,13	65,64	0,51	1
019_B	Oldenzaalsestraat 446	4,5	65,41	65,93	0,52	1

24-3-2010 23722727/000002276 5

waarneempunt	adres	waarneemhoogte in m	geluidsbelasting huidige situatie in dB	geluidsbelasting toekomstige situatie in dB	verschil in dB	afgerond verschil in dB
019_C	Oldenzaalsestraat 446	7,5	65,21	65,75	0,54	1
020_A	Oldenzaalsestraat 446A	1,8	57,33	57,85	0,52	1
020_B	Oldenzaalsestraat 446A	4,5	58,55	59,08	0,53	1
020_C	Oldenzaalsestraat 446A	7,5	58,70	59,23	0,53	1
021_A	Oldenzaalsestraat 317	1,5	49,76	50,35	0,59	1
021_B	Oldenzaalsestraat 317	4,5	50,87	51,47	0,60	1
021_C	Oldenzaalsestraat 317	7,5	51,64	52,24	0,60	1
022_A	Oldenzaalsestraat 315	1,5	49,08	49,62	0,54	1
022_B	Oldenzaalsestraat 315	4,5	50,14	50,69	0,55	1
022_C	Oldenzaalsestraat 315	7,5	51,01	51,58	0,57	1
023_A	Oldenzaalsestraat 315	1,5	49,48	49,95	0,47	0
023_B	Oldenzaalsestraat 315	4,5	50,62	51,11	0,49	0
023_C	Oldenzaalsestraat 315	7,5	51,41	51,90	0,49	0

Tabel B4.1: Geluidsbelastingen (inclusief correctie volgens artikel 110g van de Wet geluidhinder) op bestaande woningen langs N733 (N732 – komgrens Enschede) voor en na reconstructie

Deventer
Snipperlingsdijk 4
7417 BJ Deventer
Telefoon 0570 666 222
Fax 0570 666 888
Postbus 161
7400 AD Deventer

goudappel@goudappel.nl
www.goudappel.nl

Den Haag
Verheeskade 197
2521 DD Den Haag

Leeuwarden
F. HaverSchmidtwei 2
8914 BC Leeuwarden

Eindhoven
Flight Forum 92-94
5657 DC Eindhoven

Amsterdam
De Ruyterkade 143
1011 AC Amsterdam

Altenburg & Wymenga ECOLOGISCH ONDERZOEK

A&W-rapport 766

ECOLOGISCH ONDERZOEK VAN DE NATUURWAARDEN LANGS DE N733 TUSSEN ENSCHEDE EN OLDENZAAL

in opdracht van

provincie Overijssel

Altenburg & Wymenga ECOLOGISCH ONDERZOEK

A&W-rapport 766

ECOLOGISCH ONDERZOEK VAN DE NATUURWAARDEN LANGS DE N733 TUSSEN ENSCHEDE EN OLDENZAAL

J.E. Heikoop

Altenburg & Wymenga ECOLOGISCH ONDERZOEK BV
Veenwouden
2007

provincie Overijssel

Projectnummer	Projectleider	Status
738ENO	M. Groeneweg	Eindrapport
Autorisatie	**Paraaf**	**Datum**
Goedgekeurd	M. Groeneweg	31 januari 2006

Heikoop, J.E. 2007
Ecologisch onderzoek van de natuurwaarden langs de N733 tussen Enschede en Oldenzaal. A&W-rapport 766. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Veenwouden.

Opdrachtgever
Provincie Overijssel
Postbus 10078, 8000 GB Zwolle
Telefoon (038) 425 25 25

Foto Voorplaat
Zilveren maan, Trijehûs, Kemphanen, Ringslang:
Benny Klazenga, Katlijk

Uitvoerder
Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv
Postbus 32, 9269 ZR Veenwouden
Telefoon (0511) 47 47 64, Fax (0511) 47 27 40
E-mail: info@altwym.nl
Web: www.altwym.nl

© **Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv**
Overname van gegevens uit dit rapport is toegestaan met bronvermelding.

INHOUD

1. INLEIDING **1**

2. VOORGENOMEN PLANNEN **3**

2.1. Huidige situatie 3
2.2. Herinrichtingsplan 3

3. PLANTEN **5**

3.1. Werkwijze 5
3.2. Resultaten 5

4. DAGVLINDERS, LIBELLEN, MIEREN EN WATERROOFKEVERS **9**

4.1. Inleiding 9
4.2. Dagvlinders 9
4.3. Libellen 10
4.4. Mieren 12
4.5. Waterroofkevers 13

5. AMFIBIEËN **15**

5.1. Algemeen 15
5.2. Werkwijze 15
5.3. Resultaten 16

6. VISSEN **17**

6.1. Werkwijze 17
6.2. Resultaten 17

7. VOGELS **19**

7.1. Werkwijze 19
7.2. Resultaten 19

8. ZOOGDIEREN: VLEERMUIZEN, MUIZEN EN OVERIGE **23**

8.1. Algemeen 23
8.2. Vleermuizen 23
8.3. Muizen 28
8.4. Overige zoogdieren 30

9. SAMENVATTING EN AANBEVELINGEN **33**

9.1. Samenvatting ecologische waarden 33
9.2. Aanbevelingen 34

Bijlage 1. Provinciale aandachtssoorten van planten die in het verleden in het onderzoeksgebied zijn aangetroffen

Bijlage 2. Planten van de Flora- en faunawet

Bijlage 3. Planten van de Rode Lijst

Bijlage 4. Bijzondere libellen

Bijlage 5. Beschermde vissen

Bijlage 6. Bijzondere vogels

Bijlage 7. Roofvogel- en eekhoornnesten

Bijlage 8. Vleermuizen

Bijlage 9. Vangstlocaties muizen

Bijlage 10. Beschermde zoogdieren

1. INLEIDING

Aanleiding en doel

De provincie Overijssel heeft plannen voor de verbetering van de provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal. Deze plannen kunnen gevolgen hebben voor het gebied grenzend aan het huidige wegprofiel. Op dit moment bevindt de planvorming zich in een fase van ontwikkeling en voorbereiding. Vandaag de dag is het nodig in verband met nieuwe wetgeving om bij nieuwe (ruimtelijke) plannen of projecten een ecologisch onderzoek en beoordeling van de plannen uit te voeren. De provincie Overijssel heeft Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv gevraagd om een ecologisch onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van beschermde flora en fauna, alsmede van Rode-Lijstsoorten, in het onderzoeksgebied. Op basis van dit onderzoek zal de provincie Overijssel zelf een ecologische beoordeling verrichten. Hierbij gaat het om een beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de landelijke en provinciale Ecologische Hoofdstructuur.

Aanpak

Altenburg & Wymenga heeft veldonderzoek verricht aan weerszijden van de provinciale weg N733 tussen Enschede en Oldenzaal. Het onderzoek richtte zich op een strook van ca. 30 meter aan weerszijden van het wegtracé, gerekend vanaf de buitenkant van de bermsloten. Het onderzoeksgebied is ca. 45 ha groot en heeft een lengte van ca. 6,5 km.

Naast Rode-Lijstsoorten en soorten die in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn beschermd, zijn ook soorten meegenomen die een indicatie geven van bepaalde ecologische kwaliteiten van het plangebied. Reptielen worden niet in het onderzoeksgebied verwacht, zodat hiernaar geen onderzoek is verricht.

De gunning van de opdracht vond medio juli 2005 plaats, waardoor het voor sommige soortgroepen niet meer mogelijk was om een volledig veldonderzoek uit te voeren. Deze soortgroepen zijn: planten (voorjaarsbloeiers), broedvogels, vleermuizen (kraamperiode), libellen, vlinders en amfibieën. Bij deze soorten konden, door de late start, een aantal bezoekronden niet plaatsvinden, wat het risico geeft dat soorten zijn gemist. Door een combinatie van literatuuronderzoek, nog wel uit te voeren veldonderzoek en expert jugdement is getracht het beeld zo compleet mogelijk te krijgen. Indien dat naar onze mening voor een soortgroep niet is gelukt, is dat aangegeven bij de bespreking van de soortgroepen. Het literatuuronderzoek hield in dat met behulp van een aantal overzichtswerken en websites is nagegaan welke bijzondere en beschermde planten- en diersoorten er in de ruime omgeving van het betreffende plangebied voorkomen. De meeste van deze bronnen presenteren hun gegevens op 1x1 kilometerhokniveau, waardoor deze gegevens een ruimer gebied beslaan dan het plangebied.

In hoofdstuk 2 worden de huidige situatie en de beoogde inrichtingsplannen beschreven. In de hoofdstukken 3 tot en met 8 volgt per soortgroep een beschrijving van de werkwijze en de resultaten van het onderzoek. De rapportage sluit in hoofdstuk 9 af met een samenvatting van de ecologische waarden, conclusies en aanbevelingen.

Altenburg & Wymenga bv presenteert in dit rapport de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het

onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan dit ecologische onderzoek kunnen geen rechten worden ontleend.

Dankwoord
Voor de analyse van de aangetroffen mierenhopen is Bram Mabelis geraadpleegd. Hiervoor hartelijk dank!

Figuur 1.
Ligging van de N733 tussen Enschede en Oldenzaal (hmp=hectometerpunt) (bron: van den Esker 2005).

2. VOORGENOMEN PLANNEN

2.1. HUIDIGE SITUATIE

Het onderzoeksgebied, de provinciale weg N733 tussen Enschede en Oldenzaal en dertig meter ten weerszijden van de weg, ligt in een bosrijk landgoederenlandschap, op de stuwwal van Oldenzaal. Ten noorden van Enschede ligt ten weerszijden de N733 een aantal parken en landgoederen met diverse waterpartijen. Verder naar het noorden, ten zuiden van het dorp Lonneker, bevindt zich kleinschalig agrarisch gebied afgewisseld met de landgoederen Stokhorst en De Welle, parken en sportvelden. De N733 doorsnijdt Lonneker. Voorbij Lonneker loopt de weg door agrarisch gebied (graslanden, akkers, sloten) met verspreid bosjes en houtwallen. Verder naar het noorden loopt de Jufferbeek een stuk parallel aan de provinciale weg en kruist dan de N733. Ten oosten van de provinciale weg ligt hier een golfterrein met waterpartijen, omringd door bossen. Vervolgens doorsnijdt de N733 richting Oldenzaal bosgebied de Lonnekerberg. Ten noorden hiervan ligt industriegebied de Hanzenpoort, onderaan afrit 33 van de A1, pal ten zuiden van Oldenzaal.

Langs het grootste deel van de provinciale weg staan oude bomen, vooral Zomereiken, maar ook Beuken. De bomen zijn tussen de 60 en 100 jaar oud en staan dicht langs de rijbaan, soms minder dan een halve meter. Alleen in Lonneker zijn de bomen jonger, het betreft een eikenaanplant van circa 15 jaar oud (van den Esker 2005). De laanbeplanting vormt een groene verbinding van de stad Enschede naar het buitengebied en sluit aan op het besloten bos- en landgoedkarakter van het gebied.

De N733 kent veel zijwegen en kruisingen. Op enkele plaatsen lopen er parallelwegen of fietspaden naast de weg. De N733 is de gehele dag druk met autoverkeer. Tijdens de spits ontstaan er opstoppingen voor de stoplichten. Verwacht wordt dat de drukte de komende jaren zal toenemen tot een problematisch niveau (van den Esker 2005). In vergelijking met andere provinciale wegen is de N733 een relatief onveilige weg qua aantal verkeersslachtoffers (van den Esker 2005).

2.2. HERINRICHTINGSPLAN

De herinrichtingmaatregelen op de N733 Enschede-Oldenzaal (van den Esker 2005) beogen een verbetering van de verkeersafwikkeling en de verkeersveiligheid langs de weg, alsmede van het verblijfsklimaat binnen de bebouwde kom van Lonneker. Voor de wegvakken buiten de bebouwde kom is één variant uitgewerkt, voor de wegvakken binnen de bebouwde kom van Lonneker twee. Afhankelijk van het type maatregel zal het kappen van de laanbeplanting in meer of mindere mate noodzakelijk kunnen blijken, evenals ingrepen in de aangrenzende bosranden (houtsingels) van de landgoederen. Wel is één van de hoofduitgangspunten van het plan dat de monumentale groenstructuur van de laanbeplantingen en aangrenzende bosranden duurzaam in stand gehouden moet worden en waar nodig versterkt. Open delen van de laanbeplanting dienen te worden opgevuld met jonge aanplant.

Buiten de bebouwde kom gaat het ondermeer om de volgende maatregelen (van den Esker 2005):

- Er zullen op enkele plaatsen bij zijwegen bomen worden gekapt, om zo meer zicht te creëren en afslagongevallen te voorkomen;
- In de berm naast de rijbaan wordt 80 cm halfverharding aangebracht. Op plekken waar dat vanwege de laanbeplanting niet mogelijk is, wordt 40 cm aangehouden;
- Er worden enkele passeerhavens aangebracht voor gemotoriseerd langzaam verkeer;
- Bij zijwegen worden de fietspaden verhoogd en in rood uitgevoerd om de zichtbaarheid te vergroten.

De huidige rijbaan, inclusief fietspaden, blijft gehandhaafd. Op de wegvakken waar bomen dicht op de rijbaan staan, worden de bomen gespaard omdat er slechts weinig eenzijdige ongevallen met bomen blijken voor te komen.

Voor het vrij liggende fietspad tussen de hectometerpunten (hmp) 0.3 en 0.9 en voor de oversteekvoorziening bij de Voortmansweg, moeten 19 bomen worden gerooid. Voor de maatregel op de aansluiting van de Veendijk moeten 3 bomen worden gerooid. Ten behoeve van de bermverharding worden geen bomen gekapt.

Voor de bebouwde kom van Lonneker zijn twee varianten ontwikkeld (van den Esker 2005): de 'Minimale herinrichtingsvariant' en het concept 'Langzaam Rijden Gaat Sneller'. In de eerste variant wordt de bestaande situatie zoveel mogelijk gehandhaafd. Op het kruispunt Scholten Reimerstraat/Lonnekermolenweg worden verkeerslichten geplaatst. Bij de aansluiting met de Dorpsstraat-Zuid en de Dorpsstraat-Noord worden doseerlichten geplaatst die in werking treden als op de Dorpsstraat een te lange wachttijd optreedt. Daarnaast wordt er op de N733 een overrijdbare voorziening opgenomen die de rijrichtingen van elkaar scheidt.

Het concept 'Langzaam Rijden Gaat Sneller' moet leiden tot snelheidsbeheersing (o.a. niet inhalen) en het ontstaan van clusters van voertuigen, waarvan fietsers en voetgangers gebruik kunnen maken om de weg over te steken. Hiertoe worden in Lonneker drie zones onderscheiden:

- In het centrum van Lonneker een pleinachtige inrichting met plantenbakken in het midden en maximale oversteekbaarheid (zone A);
- Ten noorden en zuiden van het centrum een zone waarbij rijbaan en fietspad gescheiden worden door een bestraatte berm met hier en daar boombakken, waarbij de huidige bomenrij in langsrichting wordt opgevuld (zone B);
- In de overgang naar buiten de bebouwde kom een zone waarbij rijbaan en fietspad gescheiden zijn door een groene berm met bomen (zone C).

De openbare verlichting krijgt lagere masten (6m in het centrum en 8 m daarbuiten) en armaturen die meer aansluiten op de verblijfsfunctie. In het centrum stralen de lampen wit licht uit, daarbuiten gelig/wit licht. Bij zijwegen worden op de hoofdrijbaan doseerlichten geplaatst, dat standaard gedoofd is en in werking treedt als erom gevraagd wordt.

Het is nog onduidelijk of het bij beide varianten nodig is om geluidswerende voorzieningen te treffen.

In het kader van het Landinrichtingsplan Enschede-Noord worden onder de N733 faunapassages aangelegd ter hoogte van de Bolhaarbeek, de Eschbeek en de Jufferbeek. De herinrichtingsplannen voor de N733 worden hierop afgestemd (van den Esker 2005).

3. PLANTEN

3.1. WERKWIJZE

Het botanisch onderzoek betreft een uitgebreide soortkartering volgens de methode van de provincie Overijssel. De kartering is vergelijkbaar met de kartering die in 1994 heeft plaatsgevonden. Op 25 en 26 juli 2005 zijn alle bermen en bermsloten / greppels afgelopen en tegelijk gekarteerd. Daarnaast zijn de bosstroken belopen en alle sloten, greppels en houtwallen die op de weg uitkomen over een afstand van 50 meter (één sectie) gekarteerd. Tijdens het veldwerk zijn de gegevens aangetekend op kaarten met de schaal 1:5.000. Hierbij zijn de aanduiding van 50 meter-secties, biotoopcode (IPI) en afkortingen gebruikt conform de methode van de provincie.

In kaart gebracht zijn de beschermde soorten van de Flora- en faunawet, Rode-Lijstsoorten en soorten die voorkomen op de door de provincie aangeleverde lijst van aandachtsoorten die in het verleden in de directe omgeving van het onderzoeksgebied zijn aangetroffen (Zie bijlage 1).

De verzamelde plantengegevens zijn aan de provincie Overijssel geleverd. De provincie heeft deze gegevens verwerkt in het provinciale systeem (Florapunt) en als een GIS-bestand aan A&W teruggestuurd. In bijlage 2 en 3 zijn de resultaten van de plantenkartering opgenomen. Bijlage 2 betreft de aangetroffen planten van de Flora- en faunawet, bijlage 3 bevat de waargenomen planten van de Rode Lijst.

3.2. RESULTATEN

Het tracé loopt door een gebied met zowel schrale als voedselrijke delen. In de bermen komen plaatselijk soorten van schrale omstandigheden voor, zoals Stekelbrem, Struikheide, Mannetjesereprijs, Tormentil en Schermhavikskruid. Ook zijn er enigszins schrale delen waar deze soorten ontbreken en Duizendblad aspectbepalend is. In een groot deel van het onderzochte traject bestaan de bermen echter uit productievere vegetaties, gedomineerd door grassen als Kropaar en Kweek en plaatselijk met veel Smalle weegbree en Rode klaver. Slechts een enkele keer komt Knoopkruid of Glad walstro voor. Verder zijn enkele soorten algemeen in de pekelzone: Kleine leeuwentand en Hertshoornweegbree.

Overige graslandplanten komen voor in taluds van watergangen en greppels. Dit betreft soms soorten die kunnen worden geassocieerd met Veldrushooiland, zoals Kale jonker, Wilde bertram, Echte koekoeksbloem, Zwarte zegge en ook Veldrus zelf. Voor de meeste van deze soorten speelt lokaal bodemwater een rol, maar van (diepe) kwel lijkt geen sprake te zijn. Een soort als Holpijp is slechts één keer aangetroffen.

Verder zijn veel zoom- en bosplanten aangetroffen. Soorten van relatief arme gronden, zoals Struikheide, Pilzegge, Blauwe bosbes en Rode bosbes komen niet veel voor. Pijpenstrootje komt wel veel voor en wijst hier waarschijnlijk op vochtige vormen van Beuken-Eikenbos. Een groot aantal bosplanten wijst op voedselrijke substraten, waarbij Elzen-Essenbossen, Eiken-Haagbeukenbossen en goed ontwikkelde Beuken-Eikenbossen voor kunnen komen. Daarbij gaat het om soorten als Bleeksporig bosviooltje, Klein springzaad, Hulst, Dalkruid en Adelaarsvaren. Witte klaverzuring, Grote muur, Bosanemoon, Bosgierstgras, Lelietje-

van-Dalen kunnen ook voorkomen in de Elzen-Essenbossen en Eiken-Haagbeukenbossen. Soorten van deze bossen komen meest voor langs de Jufferbeek: Aalbes, Groot heksenkruid, Bosandoorn, Kleine maagdenpalm, Reuzenzwenkgras, IJle zegge, Taxus, Hop, Mannetjesvaren en Wijfjesvaren. Enkele hiervan zijn stikstofminnend. Wanneer ook stikstofminnende soorten als Robertskruid en Look-zonder-look voorkomen wijst dit op het Elzen-Essenbos. Dit bostype en het Eiken-Haagbeukenbos zijn in Twente niet goed te scheiden, doordat stikstofminnende soorten zich uitgebreid hebben over bossen die oorspronkelijk (mogelijk) tot het Eiken-haagbeukenbos waren te rekenen.

De meeste beschermde en bedreigde planten zijn gevonden in het noordelijk deel van het tracé, vooral langs het punt waar de Jufferbeek uitkomt op de N733. Daar gaat de natuurlijke meandering over in een parallel aan de weg gelegen watergang. Aan de andere kant van de weg, 250 meter noordelijker, is het profiel weer natuurlijk.

Aangetroffen aandachtsoorten

Bij de botanische kartering zijn 74 soorten aangetroffen (zie tabel 1). Bij een totaal van 804 waarnemingen is de gemiddelde score 10,9 per soort. Een groot deel van de waarnemingen heeft betrekking op niet-beschermde soorten.

Soorten van de Rode Lijst

In het tracégebied zijn vier Rode-Lijstsoorten aangetroffen (Bijlage 3). Het gaat om Dubbelloof, Stekelbrem, Wilde gagel en Echte guldenroede. Daarvan heeft alleen de laatste de status 'kwetsbaar', de overige soorten hebben de status 'gevoelig'. Echte guldenroede komt met één populatie voor aan beide zijden van de weg, ongeveer tussen de Veendijk en de plaats waar de Jufferbeek uitkomt op de N733.

Beschermde soorten

Langs het tracé zijn vier soorten aangetroffen die bescherming genieten in het kader van de Flora- en faunawet. Drie soorten zijn licht beschermd (tabel 1, AMvB bij artikel 75 Flora- en faunawet): Brede wespenorchis, Kleine maagdenpalm en Zwanenbloem. Alleen Wilde Gagel is een middelzwaarbeschermde soort (tabel 2, AMvB bij artikel 75 Flora- en faunawet). Zie voor het voorkomen van deze soorten bijlage 3.

Tabel 1.
Overzicht van daadwerkelijk aangetroffen aandachtsoorten. Aangegeven in de tabel is het aantal malen dat de soort is aangetroffen, de status op de Rode Lijst (Ministerie van LNV 2004b) en de beschermingscategorie in de Flora- en faunawet (Ff-wet). Voor een overzicht van alle gekarteerde soorten zie bijlage 1.

Nederlandse naam	Wetenschappelijk naam	Aantal keren aangetroffen	Status RL	Bescherming
Aalbes	*Ribes rubrum*	2		
Adelaarsvaren	*Pteridium aquilinum*	6		
Bastaardpaardenstaart	*Equisetum x litorale*	6		
Beekpunge	*Veronica beccabunga*	9		
Blauwe bosbes	*Vaccinium myrtillus*	6		
Bleeksporig bosviooltje	*Viola riviniana*	12		
Bosandoorn	*Stachys sylvatica*	3		
Bosanemoon	*Anemone nemorosa*	1		
Bosereprijs	*Veronica montana*	3		
Bosgierstgras	*Milium effusum*	1		
Boshavikskruid	*Hieracium sabaudum*	38		
Brede wespenorchis	*Epipactis helleborine*	7		tabel 1 Ff-wet
Dalkruid	*Maianthemum bifolium*	9		
Dolle kervel	*Chaerophyllum temulum*	1		
Dubbelloof	*Blechnum spicant*	1	Gevoelig	
Echte guldenroede	*Solidago virgaurea*	9	Kwetsbaar	
Echte koekoeksbloem	*Lychnis flos-cuculi*	10		
Geel nagelkruid	*Geum urbanum*	4		
Gewoon vingerhoedskruid	*Digitalis purpurea*	10		
Glad walstro	*Galium mollugo*	7		
Grasmuur	*Stellaria graminea*	7		
Groot heksenkruid	*Circaea lutetiana*	2		
Groot springzaad	*Impatiens noli-tangere*	9		
Grote muur	*Stellaria holostea*	9		
Hazenzegge	*Carex ovalis*	4		
Heggendoornzaad	*Torilis japonica*	4		
Hengel	*Melampyrum pratense*	1		
Hertshoornweegbree	*Plantago coronopus*	16		
Holpijp	*Equisetum fluviatile*	1		
Hop	*Humulus lupulus*	9		
Hulst	*Ilex aquifolium*	45		
IJle zegge	*Carex remota*	5		
Kale jonker	*Cirsium palustre*	20		
Kantig hertshooi	*Hypericum dubium*	2		
Klein springzaad	*Impatiens parviflora*	37		
Kleine leeuwentand	*Leontodon saxatilis*	64		
Kleine maagdenpalm	*Vinca minor*	2		tabel 1 Ffwet
Kleine teunisbloem s.l.	*Oenothera parviflora*	1		
Knoopkruid	*Centaurea jacea*	2		
Knopig helmkruid	*Scrophularia nodosa*	11		
Kruipend zenegroen	*Ajuga reptans*	7		
Kruisbes	*Ribes uva-crispa*	3		

Nederlandse naam	Wetenschappelijk naam	Aantal keren aangetroffen	Status RL	Bescherming
Lelietje-van-dalen	*Convallaria majalis*	1		
Look-zonder-look	*Alliaria petiolata*	10		
Maarts viooltje	*Viola odorata*	1		
Mannetjesereprijs	*Veronica officinalis*	9		
Mannetjesvaren	*Dryopteris filix-mas*	14		
Middelste teunisbloem	*Oenothera biennis*	5		
Muursla	*Mycelis muralis*	3		
Pijpenstrootje	*Molinia caerulea*	94		
Pilzegge	*Carex pilulifera*	8		
Reuzenzwenkgras	*Festuca gigantea*	3		
Robertskruid	*Geranium robertianum*	24		
Rode bosbes	*Vaccinium vitis-idaea*	1		
Ruwe smele	*Deschampsia cespitosa*	2		
Schaduwgras	*Poa nemoralis*	12		
Schermhavikskruid	*Hieracium umbellatum*	24		
Stekelbrem	*Genista anglica*	1	Gevoelig	
Stinkende gouwe	*Chelidonium majus*	2		
Struikhei	*Calluna vulgaris*	2		
Taxus	*Taxus baccata*	8		
Tormentil	*Potentilla erecta*	10		
Veldrus	*Juncus acutiflorus*	12		
Watermuur	*Stellaria aquatica*	1		
Wijfjesvaren	*Athyrium filix-femina*	46		
Wilde bertram	*Achillea ptarmica*	16		
Wilde gagel	*Myrica gale*	2	Gevoelig	tabel 2 Ffwet
Wilde kamperfoelie	*Lonicera periclymenum*	78		
Witte klaverzuring	*Oxalis acetosella*	2		
Zandblauwtje	*Jasione montana*	1		
Zwanenbloem	*Butomus umbellatus*	1		tabel 1 Ffwet
Zwarte bes	*Ribes nigrum*	1		
Zwarte zegge	*Carex nigra*	3		

4. DAGVLINDERS, LIBELLEN, MIEREN EN WATERROOFKEVERS

4.1. INLEIDING

Tijdens de inventarisatie van vlinders en libellen dient het warm en zonnig weer te zijn met weinig wind. Die omstandigheden hebben zich in 2005 vooral in de voor- en nazomer voorgedaan. Juli en de eerste weken van augustus kenden veel neerslag, half tot zwaar bewolkt weer en vaak was er teveel wind. Er zijn twee bezoeken speciaal voor insecten gebracht: op 19 juli en op 18 augustus. Daarnaast zijn tijdens de andere veldbezoeken waarnemingen van insecten meegenomen. Tijdens het bezoek in juli waren de omstandigheden redelijk, maar niet optimaal, ondanks het feit dat de beste dag van de week was geselecteerd. Het was 18-20º, half tot zwaar bewolkt met windkracht 4. Op 18 augustus was het weer wel zeer geschikt, met zonnig weer, een temperatuur van 20-26º en weinig wind.

In de Flora- en faunawet worden slechts zeer zeldzame soorten dagvlinders, libellen en waterroofkevers beschermd, die grotendeels niet in de omgeving van de N733 voorkomen. In de wijde omgeving van het onderzoeksgebied is in het verleden een aantal Rode-Lijstsoorten en/of wettelijk beschermde soorten aangetroffen. Naar deze soorten is tijdens het veldwerk speciale aandacht uitgegaan.

4.2. DAGVLINDERS

Algemeen

Voor dagvlinders is de aanwezigheid van 'waardplanten', de voedselplanten van de rupsen en 'nectarplanten', de voedselplanten van de vlinders, van belang. De rupsen van veel vlindersoorten zijn kieskeurig en gespecialiseerd op één of enkele waardplanten. De volwassen vlinders hebben bloeiende planten met veel nectar nodig om van te leven, en zijn daarbij minder selectief dan de rupsen. Vlinders worden vooral aangetrokken door bloemrijke ruigten met soorten als Wilgenroosje, Kattenstaart, Gewone wederik, Koninginnenkruid en distels (Tax 1989).

Werkwijze

Op 19 juli en 18 augustus zijn bezoeken gebracht voor dagvlinders. Hierbij zijn alle bermen, bosranden en open, luwe en zonnige plekken in het bos afgezocht. Speciale aandacht is besteed aan plaatsen waar de waardplanten van de zeldzamer en beschermde vlindersoorten voorkomen, zoals de Kamperfoelie (Kleine ijsvogelvlinder), zuringsoorten (Bruine vuurvlinder) en schermbloemigen (Koninginnenpage). Grauwe wilg en Boswilg de waardplanten van de Grote weerschijnvlinder zijn nauwelijks aangetroffen, evenals berk (Rouwmantel), Klokjesgentiaan en Gewone dop- en Struikheide (Gentiaanblauwtje, Heideblauwtje). Aangezien niet gedurende de gehele vliegtijd van dagvlinders is geïnventariseerd, zijn vlinders die in een andere periode vliegen, niet aangetroffen. Dit geldt voor het Oranjetipje, het Bont dikkopje en het Groentje. Om toch een zo volledig mogelijk beeld van de vlinderstand te schetsen is diverse literatuur geraadpleegd.

Resultaten

Informatie op internet (Natuurwerkgroep En Hoe!, Landschap Overijssel) geeft aan dat enkele jaren geleden de Kleine IJsvogelvlinder is aangetroffen op de Lonnekerberg. Voor de provincie Overijssel is geen recente verspreidingsatlas beschikbaar met gegevens op 1 x 1 km-niveau. Er is wel een overzicht van landelijke waarnemingen beschikbaar op 5 x 5 kilometerhokniveau (EIS-Nederland et al. 2005). Daaruit blijkt dat in de wijde omgeving van het onderzoeksgebied van 1990- 2004 een aantal Rode-Lijstsoorten is aangetroffen en soorten die zijn beschermd door de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn vermeld in tabel 2. De 5x5 kilometerhokken die deze gegevens betreffen, zijn echter veel groter dan het onderzoeksgebied. Gezien het landschap rond de N733 valt te verwachten dat deze bijzondere soorten in de bos-, heide- en ruigtegebiedjes zijn te vinden die verder van de provinciale weg afliggen.

Tijdens het veldonderzoek in 2005 zijn alleen algemene soorten dagvlinders in het studiegebied aangetroffen (zie tabel 2). De dichtheden waren over het algemeen laag. Ook elders in Nederland vielen dit jaar de aantallen van algemene soorten tegen, met name van Atalanta, Distelvlinder, Dagpauwoog en Kleine Vos (Groenendijk 2005). De meest voorkomende soorten langs de N733 waren het Bont zandoogje en het Klein geaderd witje. Nectarrijke planten van bloemrijke ruigten die veel vlinders aantrekken, zoals Koninginnekruid en distels, zijn in het onderzoeksgebied slechts in beperkte mate aanwezig. Het open grasland en de maïsakkers van het onderzoeksgebied zijn gezien het gangbare agrarisch gebruik of parkachtig beheer niet geschikt voor kritische soorten dagvlinders. De houtsingels en bosschages zijn van belang voor een aantal algemene soorten om in te schuilen waarbij ze foerageren in het open terrein. Andere soorten, zoals het Bont zandoogje, gebruiken de houtsingels en bosschages ook om te foerageren (veel Braam, Kamperfoelie, Klimop en Grote brandnetel). De meeste bermen waren gemaaid. Algemene soorten die kwetsbaar zijn voor maaien zijn het Icarusblauwtje, het Koevinkje, Bruin- en Oranje zandoogje, Hooibeestje, Argusvlinder en Oranjetipje. Opvallend was dat langs een schralere, ongemaaide berm bij de splitsing van de N733 met N732 Icarusblauwtjes vlogen die foerageerden op Rolklaver.

4.3. LIBELLEN

Algemeen

Libellen hebben water nodig om zich voort te planten: volwassen libellen zetten hun eieren meestal af op waterplanten, waarna de libellenlarven enkele maanden tot meerdere jaren in het water verblijven. De ontwikkelingsduur van de larve verschilt sterk per soort en is afhankelijk van temperatuur en voedselrijkdom van het water. In de zomerperiode maken de larven de ontwikkeling door naar volwassen libel en kruipen ze (letterlijk) uit de huid van de larve om de laatste fase van hun leven boven water door te brengen. Vooral waterrijke gebieden met schoon en helder water kenmerken zich door een rijke libellenfauna (Wasscher et al. 1995, Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002).

Tabel 2.
Vlinders langs de N733 tussen Enschede en Oldenzaal. Roodgedrukte soorten staan op de Rode Lijst met erachter hun status (BE = Bedreigd, KW = Kwetsbaar, GE = Gevoelig). Ff 2/3: Beschermd door Flora- en faunawet: 2 is middelzwaar beschermd, 3 is zwaarbeschermd. De laatste kolom vermeldt voor de 5x5 kmhokken waarin het studiegebied ligt de soorten uit het Waarnemingenverslag 2005(EIS-Nederland et al. 2005).

Soort	Latijnse naam	Ff 2/3	Stand- of trekvlinder	Waargenomen in studiegebied in 2005	Waarnemingen-verslag 2005 (5 x 5 kmhokken)
Kleine Vos	*Aglais urticae*		standvlinder	x	x
Oranjetipje	*Anthocharis cardamines*		standvlinder		x
Grote weerschijnvlinder (BE)	*Apatura iris*		standvlinder		x
Koevinkje	*Aphantopus hyperantus*		standvlinder	x	x
Landkaartje	*Araschnia levana*		standvlinder	x	x
Groentje	*Callophrys rubi*		standvlinder		x
Bont dikkopje *(BE)*	*Carterocephalus palaemon*		standvlinder		x
Boomblauwtje	*Celastrina argiolus*		standvlinder	x	x
Hooibeestje	*Coenonympha pamphilus*		standvlinder		x
Oranje luzernevlinder	*Colias croceus*		trekvlinder		x
Gele luzernevlinder	*Colias hyale*		trekvlinder		x
Citroenvlinder	*Gonepteryx rhamni*		standvlinder	x	x
Dagpauwoog	*Inachis io*		standvlinder	x	x
Argusvlinder	*Lasiommata megera*		standvlinder		x
Kleine ijsvogelvlinder (KW)	*Limenitis camilla*		standvlinder		x
Kleine Vuurvlinder	*Lycaena phlaeas*		standvlinder		x
Bruine vuurvlinder (KW)	*Lycaena tityrus*		standvlinder		x
Gentiaanblauwtje (KW)	*Maculinea alcon*		standvlinder		x
Bruin zandoogje	*Maniola jurtina*		standvlinder	x	x
Oranje zandoogje	*Pyronia tithonus*		standvlinder		x
Bont zandoogje	*Pararge aegeria*		standvlinder	x	x
Eikenpage	*Neozephyrys quercus*		standvlinder		x
Rouwmantel	*Nymphalis antiopa*	3	zwerver		x
Groot dikkopje	*Ochlodes venata*		standvlinder	x	x
Koninginnenpage (GE)	*Papilio machaon*		standvlinder		x
Groot koolwitje	*Pieris brassicae*		standvlinder	x	x
Klein koolwitje	*Pieris rapae*		standvlinder	x	x
Klein geaderd witje	*Pieris napi*		standvlinder	x	x
Heideblauwtje (KW)	*Plebeius argus*	3	standvlinder		x
Gehakkelde aurelia	*Polygonia c-album*		standvlinder		x
Icarusblauwtje	*Polyommatus icarus*		standvlinder	x	x
Zwartsprietdikkopje	*Thymelicus lineola*		standvlinder	x	x
Geelsprietdikkopje	*Thymelicus sylvestris*		standvlinder		x
Atalanta	*Vanessa atalanta*		trekvlinder	x	x
Distelvlinder	*Cynthia cardui*		trekvlinder		x

Werkwijze

Volgens de voorschriften van De Vlinderstichting worden libellen eenmaal in de twee weken geteld van half mei tot begin september. Aangezien de diverse soorten in verschillende perioden tijdens het voorjaar en de zomer vliegen, kunnen op deze manier alle soorten worden geteld. Het onderzoek naar de natuurwaarden langs de N733 startte echter pas medio juli, waarbij de libellen zijn geïnventariseerd op 19 juli en 18 augustus 2005. Een aantal soorten is hierdoor mogelijk niet aan bod gekomen, zoals de Vuurjuffer, de Viervlek en de Platbuik. Om die reden is tevens de recent uitgekomen voorlopige verspreidingsatlas 'Libellen in Overijssel' geraadpleegd (Libellenwerkgroep Overijssel 2005).

Tijdens het veldwerk in 2005 zijn de libellen geteld tussen 11.00 en 16.00 uur, bij 'geschikt libellenweer' (temperatuur > 17 °C, windkracht maximaal 4, bewolking minder dan 75% was). Op 19 juli moesten hiervoor soms de gunstige momenten worden afgewacht omdat er af en toe teveel bewolking was. Alle watergangen en plassen zijn afgelopen op libellen. Soorten die niet direct op zicht op naam konden worden gebracht, zijn gevangen, gedetermineerd en weer losgelaten.

Resultaten

Uit de voorlopige verspreidingsatlas 'Libellen in Overijssel' (Libellenwerkgroep Overijssel 2005) wordt duidelijk dat in en rond het onderzoeksgebied alleen algemene soorten voorkomen. In tabel 3 zijn deze soorten vermeld. Beschermde soorten of Rode-Lijstsoorten zijn uit de periode 1995-2003 niet bekend. De gegevens in de verspreidingsatlas betreffen 1 x 1 kilometerhokken. Het onderzoeksgebied maakt hiervan slechts een klein deel uit. Deze gegevens kunnen dus ook wateren buiten het onderzoeksgebied betreffen.

Tijdens het veldonderzoek zijn alleen algemene soorten waargenomen, met als meest bijzondere soorten de Metaalglanslibel en de Weidebeekjuffer. Verreweg de meest aangetroffen soort is het Lantaarntje. Een groot aantal soorten, waaronder drie Metaalglanslibellen, werd waargenomen in de vijver van een landgoed vlak boven Enschede, op ca. 10 meter ten oosten van de N733 gelegen. Ook de vijver vlak ten oosten van de N733 op de golfbaan, kende een groot aantal soorten libellen. Hier werden tevens twee Metaalglanslibellen waargenomen. De Metaalglanslibel is een soort die vaak langs wateren in bosgebieden voorkomt. Als één van de weinige soorten libellen lijkt de kwaliteit van het water voor deze soort geen rol te spelen (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002). De Weidebeekjuffer (slechts één exemplaar) vloog in de bermsloot ten westen van de N733, vlak onder industriegebied De Hanzenpoort. De Weidebeekjuffer is een soort van kleinere, heldere wateren met stroming, langs oevers met een hoge, structuurrijke kruidenvegetatie (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002). Waarschijnlijk komt de soort hier slechts in zeer lage dichtheden voor, gezien de lage waterstand in de bermsloot. De soort kan verdwijnen door maaibeheer van de oevers. In het onderzoeksgebied zijn geen beschermde libellen of soorten van de Rode Lijst aangetroffen. De waargenomen soorten zijn vermeld in tabel 3. In bijlage 4 zijn de vindplaatsen de meest bijzondere soorten weergeven.

4.4. MIEREN

Algemeen

De meeste mierensoorten hebben een voorkeur voor droge, schrale bermen. Omdat ze nestgangen in de grond graven, wordt de bodem luchtig, hetgeen een goede invloed op de vegetatie heeft. Sommige mierensoorten bouwen een grote nestkoepel, zoals de rode bosmieren. Sinds kort zijn de rode bosmieren als beschermde soorten opgenomen in de Flora- en faunawet. Het betreft een lichte bescherming; bij ruimtelijke ontwikkelingen kan vrijstelling worden verleend.

Werkwijze

Eén van de rode bosmiersoorten: de Stronkmier, komt in Nederland alleen in de omgeving van Ommen voor (van Loon 2004d). Naar de nesten van de overige rode bosmiersoorten: de Behaarde rode bosmier, de Kale rode bosmier en Zwartrugbosmier is intensief gezocht, in het bijzonder op zonnige plekken in de boselementen, langs zonnige bosranden en in schrale bermen. Rode bosmieren bouwen hun opvallende nestkoepels bij voorkeur aan bosranden die op het zuiden liggen.

Tabel 3.
Libellen langs de N733Enschede-Oldenzaal; waarnemingen in het studiegebied in de zomer van 2005 en waarnemingen in het studiegebied of directe omgeving (tot ca. 1 km) op basis van de voorlopige verspreidingsatlas met gegevens van 1995-2003 (Libellenwerkgroep Overijssel 2005).

Libellen	Latijnse naam	Waargenomen in studiegebied 2005	Verspreidings-atlas 1995-2003 (1x1 kmhok)
Weidebeekjuffer	*Calopteryx splendens*	x	
Houtpantserjuffer	*Lestes viridis*	x	x
Gewone pantserjuffer	*Lestes sponza*		x
Azuurwaterjuffer	*Coenagrion puella*	x	x
Kleine Roodoogjuffer	*Erythromma viridulum*		x
Watersnuffel	*Enallagma cyathigerum*	x	x
Vuurjuffer	*Pyrrhosoma nymphula*		x
Lantaarntje	*Ischnura elegans*	x	x
Blauwe Breedscheenjuffer	*Platycnemis pennipes*		x
Blauwe glazenmaker	*Aeshna cyanea*	x	
Bruine Glazenmaker	*Aeshna grandis*	x	x
Vroege Glazenmaker	*Aeshna isoceles*		x
Grote Keizerlibel	*Anax imperator*	x	
Paardenbijter	*Aeshna mixta*	x	x
Venglazenmaker	*Aeshna juncea*		x
Metaalglanslibel	*Somotochlora metallica*	x	x
Platbuik	*Libellula depressa*		x
Viervlek	*Libellula quadrimaculata*		x
Gewone Oeverlibel	*Orthetrum cancellatum*	x	x
Zwarte heidelibel	*Sympetrum danae*		x
Bloedrode heidelibel	*Sympetrum sanguineum*	x	x
Geelvlekheidelibel	*Sympetrum flaveolum*		x
Bruinrode heidelibel	*Sympetrum striolatum*	x	x
Steenrode heidelibel	*Sympetrum vulgatum*		x

Resultaten
De literatuur op dit terrein (Van Loon 2004a, 2004b, 2004c) geeft aan dat de Behaarde rode bosmier, de Kale rode bosmier en Zwartrugbosmier sinds 1980 ca. 5-7 km ten oosten van de N733 zijn aangetroffen, namelijk in de bossen ten noordoosten van Losser. Bij het veldwerk in 2005 zijn echter geen nestkoepels van rode bosmieren aangetroffen. Er zijn alleen nesten van algemene, onbeschermde soorten waargenomen. Zo is in de berm van de N733 een zandnest gevonden van de Zwarte wegmier (Lasius niger): een zeer algemene soort, die vaak onder tegels nestelt. Langs de golfbaan is een strooiselnest gevonden van de Gewone steekmier (Myrmica rubra): een algemene soort van relatief vochtige milieus.

4.5. WATERROOFKEVERS

Volgens de literatuur (Huijbregts 2004a en 2004b) zijn in de wijde omgeving van Enschede en Oldenzaal geen waarnemingen van deze soorten bekend. Tijdens het veldonderzoek in 2005 is in watergangen en plasjes met een goede waterkwaliteit en bijzondere waterplanten aanvullend schepnetonderzoek verricht naar waterinsecten. Er zijn echter geen beschermde – of Rode-Lijstsoorten aangetroffen zoals de Gestreepte waterroofkever en de Brede geelgerande waterroofkever.

Metaalglanslibel (foto A&W).

Zandnest van de Zwarte wegmier (foto A&W).

5. AMFIBIEËN

5.1. ALGEMEEN

Amfibieën – kikkers, padden en salamanders – gebruiken in de loop van het jaar verschillende biotopen. Voor de voortplanting zijn ze gebonden aan water – liefst stilstaand water zonder al te veel vis – waarin ze hun eieren kunnen afzetten. Kikkers zetten hun eieren af in klompen (kikkerdril), padden in snoeren en salamanders vouwen hun eitjes stuk voor stuk in blaadjes van waterplanten. De ei-afzet vindt plaats van het vroege voorjaar (Heikikker, Gewone pad, Bruine kikker) tot in de voorzomer (Groene kikker). De volwassen dieren kruipen na de voortplanting op het vasteland, evenals wat later de jonge dieren. De amfibieën trekken dan naar het zomerbiotoop: drogere delen met veel dekking, zoals grazige en ruige terreinen, waar ze zich kunnen schuilhouden en voedsel kunnen zoeken (insecten). In het najaar zoeken ze hun winterbiotoop op. De meeste groene kikkers overwinteren in het water en zoeken bescherming tegen de kou in de dikke modderlaag op de onderwaterbodem. Andere kikkers, padden en salamanders kruipen weg in de modder, onder huizen, tussen boomwortels, onder stapels hout en dergelijke.

5.2. WERKWIJZE

Voor het onderzoek naar amfibieën zijn op 22 juni en 2 augustus open water en watervoerende sloten bemonsterd, evenals bermsloten (over het algemeen niet watervoerend) en andere elementen binnen 30 meter vanaf de bermsloot. Daarbij ging vooral aandacht uit naar zwaar - en middelzwaar beschermde soorten zoals de Poelkikker en Kamsalamander. Het onderzoek heeft zich ook gericht op migratie- en trekroutes tussen voortplantings-, zomer- en winterbiotoop van amfibieën. Hiertoe is ook de omgeving van geschikte wateren afgezocht en zijn stukken hout, stenen e.a. voorwerpen opgetild om te kijken of zich daaronder amfibieën schuil hielden.

In verband met de late start van de werkzaamheden konden vroege soorten, zoals de Heikikker, niet worden meegenomen. De Heikikker is een soort die vroeg in het voorjaar zijn zachte paringsroep laat horen met een piek rond eind maart. Het onderzoeksgebied is echter niet geschikt voor deze soort. Ook voor het mogelijk vaststellen van de Rugstreeppad (in mei en juni) was de start van het onderzoek te laat. Deze soort (die een luide roep heeft die op grote afstand te horen is) is overigens niet erg waarschijnlijk in het onderzoeksgebied.

De Poelkikker is een latere soort en is vooral goed te karteren in mei-juni. Naar voortplantingsplaatsen (Poelkikker) is gezocht door op een rustige en relatief warme avond (22 juni) te luisteren naar roepende exemplaren (koorzang) Daarnaast zijn alle geschikte wateren met een schepnet bemonsterd en zijn alle sloten afgelopen op het voorkomen van eiklompen, -snoeren, larven en adulte dieren.

Juni is ook de geschikte periode voor het veldonderzoek naar Kamsalamanders. Het onderzoek naar de Kamsalamander heeft plaatsgevonden door geschikte locaties op te sporen en te bevissen met het schepnet. De meest geschikte locaties, poelen zonder vis en met veel waterplanten, zijn zowel overdag als 's nachts bezocht.

5.3. RESULTATEN

De RAVON-website (jaarverslag 2004) met verspreidingsgegevens op 5 x 5 kilometerhokniveau, geeft aan dat in de wijde omgeving van het onderzoeksgebied de volgende algemene, licht beschermde soorten voorkomen, te weten de Middelste groene kikker, Bruine kikker, Gewone pad en de Kleine watersalamander. Tijdens de veldbezoeken zijn deze soorten ook waargenomen. Middelste groene kikkers bevonden zich vooral in groten getale in de plas op de golfbaan die het dichtst bij de N733 ligt (kmhok 260-476). Tientallen Kleine watersalamanders zijn gevangen in een klein plasje vlak onder een horecagelegenheid aan de westzijde van de N733 (kmhok 259-476). Voor de lichtbeschermde soorten is bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling mogelijk voor artikel 8-12 van de Flora- en faunawet.

Zwaar beschermde soorten die in de ruime omgeving van het onderzoeksgebied voorkomen zijn de Poelkikker en de Kamsalamander (www.ravon.nl). Alle wateren in het plangebied zijn op deze soorten onderzocht. Groene kikkers zijn gevangen en opgemeten om te bepalen of het mogelijk Poelkikkers betroffen. Beide soorten zijn echter niet aangetroffen.

Vangst van een Kleine watersalamander (Foto A&W).

6. VISSEN

6.1. WERKWIJZE

Alle wateren in het onderzoeksgebied zijn intensief bekeken op de geschiktheid voor vis. De aandacht was vooral gericht op de wateren met een goed ontwikkelde waterplantenvegetatie, waarin beschermde en zeldzame soorten te verwachten waren. Op basis van expert judgement zijn geschikte delen van de Jufferbeek, plasjes en sloten geselecteerd en op 22 juni en 2 augustus onderzocht, voor zover nodig met schepnet en/of slagnet. Bij het visonderzoek ging de aandacht vooral uit naar beschermde vissoorten en Rode-Lijstsoorten (Bittervoorn, Bermpje, Winde, Kleine en Grote modderkruiper). Electrovisserij bleek in het onderzoeksgebied niet nodig. De bermgreppel stond grotendeels droog. Hetzelfde geldt voor grote delen van de Jufferbeek. Hiervan zijn alleen de waterhoudende delen onderzocht.

6.2. RESULTATEN

De RAVON-website vermeldt dat de afgelopen jaren in de wijde omgeving van het plangebied geen Windes, Grote- en Kleine Modderkruipers zijn waargenomen. Wel is op ca. 5 km ten oosten van Enschede in 2002/2003 de Bittervoorn gesignaleerd. Bermpjes komen in meer kilometerhokken rond Enschede voor (www.ravon.nl). Tijdens het veldonderzoek in 2005 zijn in een waterhoudend deel (waterpeil ca. 10 cm) van de Jufferbeek circa 10-20 Bermpjes aangetroffen, een middelzwaar beschermde soort (tabel 2 AMvB) onder de Flora- en faunawet. Het grootste deel van de Jufferbeek stond op het moment van het onderzoek droog. In nattere perioden valt te verwachten dat de Bermpjes zich in een groter deel van de beek bevinden. Door het feit dat de Jufferbeek deels droogvalt en waterplanten zo goed als ontbreken, is de beek voor de meeste vissoorten ongeschikt.

Op dezelfde hoogte, in een plas met stilstaand water op het golfterrein, zijn 15-20 Bermpjes gevangen met een schepnet en slagnet. Daarnaast zijn hier enkele Blankvoorns aangetroffen. Deze plas ligt vlak tegen het onderzoeksgebied. Het water is vrij voedselrijk met Grote lisdodde, Riet en Aarvederkruid. Afgezien van de Bermpjes en de Blankvoorns is het water arm aan vis, zowel qua aantallen als qua soorten.

Veel andere wateren in het onderzoeksgebied stonden grotendeels droog (de bermsloot) of bevatten veel bladafval, waardoor anaërobe omstandigheden optraden.

Tijdens het visonderzoek zijn geen zoetwatermosselen aangetroffen. Zoetwatermosselen hebben een broedkamerfunctie voor Bittervoorns. Hierdoor is het onwaarschijnlijk dat in het onderzoeksgebied Bittervoorns voorkomen.

7. VOGELS

7.1. WERKWIJZE

Omdat alle 'inheemse' vogels beschermd zijn, de houtkap alleen buiten het broedseizoen (15 maart - 15 juni) zal optreden, en er alleen algemene soorten in en rond de berm verwacht worden, had de provincie geen behoefte aan een broedvogelkartering. Alleen de aanwezigheid van horsten van roofvogels is onderzocht. Aangezien het veldwerk hiervoor midden in de zomer plaatsvond, toen de bomen vol in het blad zaten, kan het zijn dat een enkel roofvogelnest over het hoofd is gezien. Tijdens het veldwerk zijn de bijzondere vogels die zijn aangetroffen, genoteerd. Om een indruk te geven van de vogels in de bospercelen langs de N733 zijn de resultaten samengevat van een broedvogelinventarisatie op de Lonnekerberg in 2002 door de BMP-telploeg van de Twentse Vogelwerkgroep, afdeling Enschede (Hulsebos 2002). Bosgebied de Lonnekerberg ligt ten westen van de N733.

7.2. RESULTATEN

Roofvogelnesten

Er zijn in totaal 4 roofvogelnesten aangetroffen. Het meest noordelijke nest zat in een Lariks in het bos van de Lonnekerberg, ten westen van de N733. De nestboom bevond zich aan de westkant van de bermsloot die de weg van het bos scheidt. Ook de drie andere roofvogelnesten bevonden zich in Lariksen, vlak bij elkaar op ca. 500 meter ten noorden van Lonneker, ten oosten van de N733 in een bosstrook langs een maïsperceel. Het lijkt niet waarschijnlijk dat de aangetroffen roofvogelnesten zich op plaatsen bevinden waar gekapt zal gaan worden (zie bijlage 6).

Waargenomen soorten tijdens de inventarisatie

Tijdens de veldbezoeken in de periode juli-september 2006 zijn ondermeer de volgende soorten aangetroffen: In de bosstrook tussen de golfbaan en de N733 werd een Kleine bonte specht gehoord. Tussen de bosvakken op de golfbaan vloog een groepje Kruisbekken rond. Bij de grote vijver op de golfbaan, vlak ten oosten van de N733, is twee maal een IJsvogel waargenomen. Zo'n 600 meter noordelijk, verder van de N733 afgelegen, werd bij een vijver ook een IJsvogel gesignaleerd. Daar is tevens een Wielewaal gehoord. De Wielewaal is een kwetsbare vogel van de Rode Lijst. Vlak langs de provinciale weg zijn tijdens nachtbezoeken ook uilen gehoord: één Ransuil in het noorden van Enschede en twee maal een Bosuil zo'n 800 meter ten noorden van de stad. In bijlage 6 is een verspreidingskaart met de waargenomen, meest bijzondere vogelsoorten opgenomen.

Broedvogels Lonnekerberg 2002

De broedvogelinventarisatie op de Lonnekerberg (161 ha) in 2002 leverde 56 broedvogelsoorten op. Van deze broedvogels komen er 7 voor op de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten in Nederland (Ministerie van LNV 2004b), te weten Patrijs, Zomertortel, Groene Specht, Boerenzwaluw, Grauwe vliegenvanger, Matkop en Wielewaal. Hieronder zijn in tabel 4 de soorten weergegeven, in aantal territoria en de dichtheid per 100 hectare. Opvallend is dat de dichtheid aan holenbroeders, in vergelijking met referentiegebieden laag is (0,44). Het is daarom een goede zaak dat de provincie bij de herinrichtingsmaatregelen van de N733 als uitgangspunt heeft om kap van de oude laanbomen zoveel mogelijk te voorkomen.

Tabel 4.
Broedvogels van de Lonnekerberg in 2002 in aantal territoria en dichtheid per 100 hectare. De cijfers tussen haakjes geven vermoedelijke territoria aan. Soorten van de Rode Lijst zijn rood gekleurd, erachter staat tussen haakjes de status: Kw = kwetsbaar, Ge = gevoelig).

Broedvogels Lonnekerberg 2002	Aantal territoria	Dichtheid per 100 ha
Wilde Eend	3	1,9
Wespendief	(1)	
Havik	1	0,6
Sperwer	1	0,6
Buizerd	4	2,5
Patrijs (Kw)	1	0,6
Fazant	1	0,6
Waterhoen	1	0,6
Houtsnip	17	10,6
Holenduif	3	1,9
Houtduif	82	50,9
Zomertortel (Kw)	1	0,6
Bosuil	7	4,3
Ransuil	1	0,6
IJsvogel	2	1,2
Groene specht (Kw)	4	2,5
Zwarte specht	4	2,5
Grote bonte specht	24	14,9
Kleine bonte specht	4	2,5
Boerenzwaluw (Ge)	1	0,6
Boompieper	5	3,1
Witte kwikstaart	1	0,6
Winterkoning	108	67,1
Heggenmus	10	6,2
Roodborst	188	116,8
Gekraagde roodstaart	1	0,6
Merel	83	51,6
Zanglijster	39	24,2
Grote Lijster	8	4,9
Bosrietzanger	1	0,6
Tuinfluiter	10	6,2
Zwartkop	75	46,6
Tjiftjaf	57	35,4
Fitis	41	25,5
Goudhaan	118	73,3
Vuurgoudhaan	16	9,9
Grauwe vliegenvanger (Ge)	6	3,7
Bonte Vliegenvanger	1	0,6
Staartmees	8	4,9
Glanskop	22	13,7
Matkop (Ge)	20	12,4
Kuifmees	35	21,7
Zwarte Mees	46	28,6
Pimpelmees	31	19,3
Koolmees	72	44,7
Boomklever	16	9,9

Broedvogels Lonnekerberg 2002	Aantal territoria	Dichtheid per 100 ha
Boomkruiper	39	24,2
Wielewaal (Kw)	2	1,2
Gaai	15	9,3
Kauw	3	1,9
Zwarte Kraai	4	2,5
Spreeuw	3	1,9
Huismus	1	0,6
Vink	121	75,2
Goudvink	11	6,8
Appelvink	15	9,3
Kruisbek	(1)	
Geelgors	3	1,9
Totaal	*1397*	*867,8*

Grootoorvleermuis in een huis aan de N733 (foto A&W).

8. ZOOGDIEREN: VLEERMUIZEN, MUIZEN EN OVERIGE

8.1. ALGEMEEN

Bij de zoogdieren in het onderzoeksgebied gaat het bij de herinrichting van het onderzoeksgebied hoofdzakelijk om de versnippering van leefgebieden (doorsnijding) en om het verlies van habitat (holen en verblijfplaatsen). Dit betekent, dat de locaties van belangrijke verblijfplaatsen van zwaar beschermde soorten duidelijk moeten zijn, en daarnaast dat eventuele belangrijke leefgebieden en trekroutes in kaart worden gebracht. Dit laatste is van groot belang voor eventuele mitigerende maatregelen als het treffen van faunavoorzieningen.

Om deze reden heeft het onderzoek zich vooral geconcentreerd op de zwaar beschermde soorten zoals de Veldspitsmuis, Waterspitsmuis, Das, Boommarter en alle vleermuizen. Ook de middelzwaar beschermde soorten, zoals Steenmarter en Eekhoorn, zijn in het onderzoek betrokken. Algemene soorten, zoals de Egel en de Mol, die beschermd zijn, maar waarvoor bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling bestaat waren geen prioriteit tijdens het veldwerk

Van de zoogdieren zijn de vleermuizen de zwaarst beschermde groep. Daarom wordt aan hen een aparte paragraaf besteed. Wegens de speciale onderzoeksmethode (met vallen) is ook een aparte paragraaf aan het muizenonderzoek gewijd.

8.2. VLEERMUIZEN

Algemeen

De herinrichting van het onderzoeksgebied kan een effect hebben op vleermuizen indien hun verblijfplaatsen, belangrijke foerageergebieden of trekroutes verdwijnen of achteruitgaan in kwaliteit. Er heeft daarom gericht onderzoek plaatsgevonden naar vleermuizen.

Vleermuizen maken tijdens trek en jacht gebruik van lijnvormige elementen in het landschap, zoals vaarten, bomenlaan, houtwallen en brede rietkragen. Ze gebruiken deze ter oriëntatie en als jachtgebied, vanwege de aantrekkingskracht van dergelijke elementen op insecten, hun prooidieren. Vleermuizen zijn insecteneters bij uitstek. ´s Zomers zijn er genoeg insecten, maar in het winterhalfjaar zijn deze schaars. In onze gematigde streken kunnen vleermuizen ´s winters niet genoeg insecten vinden om van te kunnen leven. Zo gaan ze van oktober/november tot februari/maart in winterslaap. Voor hun winterslaap zoeken ze koele, donkere ruimten op met een hoge luchtvochtigheid. In Nederland zijn dit vaak kelders, oude forten, bunkers, bruggen, kerkzolders en soms ook woonhuizen (spouwmuren). Sommige soorten (Watervleermuis en Rosse vleermuis) kunnen ook in bomen overwinteren.

Bij de meeste vleermuissoorten worden in de tweede helft van juni de jongen geboren. De kraamperiode is een zeer kwetsbare tijd voor vleermuizen, temeer daar vrouwtjes elkaar opzoeken in zogenaamde kraamkolonies. Deze kunnen gevestigd zijn in boomholten, maar vaak ook in gebouwen. Na de kraamtijd volgt de paar- en trektijd, die in augustus begint en duurt tot in oktober. In deze periode zijn de mannetjes territoriaal en proberen vrouwtjes te

lokken met geluidssignalen. In oktober/november gaan de dieren weer in winterslaap, waarmee de jaarcyclus rond is.

Alle vleermuizen vallen onder categorie 3 (zwaar beschermde soorten) van de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet beschermt tevens de zomer- en winterkolonies tegen verstoring en vernietiging, evenals belangrijke foerageerroutes.

Werkwijze

De aanwezigheid van vleermuizen wordt het meest efficiënt in kaart gebracht door op zoek te gaan naar potentiële jachtplaatsen en vliegroutes. Vleermuizen verplaatsen zich in de avondschemering op weg naar hun jachtgebied en in de ochtendschemering op weg naar hun verblijfplaats veelal langs lijnvormige elementen (Limpens 1997). Deze vliegroutes zijn opgespoord door in de avond- en ochtendschemering de laanbeplantingen, waterpartijen en boomrijke en beschutte delen van het onderzoeksgebied (zeer open gebieden worden door vleermuizen gemeden) te inventariseren. De vliegroutes leveren ook informatie op over de richting waarin de verblijfplaatsen gezocht moeten worden. Om het voorkomen van vleermuizenverblijven te onderzoeken, is gekeken naar potentieel geschikte (kraam)kolonies in het onderzoeksgebied, zoals geschikte verblijfplaatsen in gebouwen (o.a. Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger) en holle bomen (o.a. Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis).

Over het algemeen start het veldwerkperiode voor vleermuizen in april (voor baltsende Grootoorvleermuizen) of juni en duurt tot en met september. De kraamperiode van vleermuizen valt in de maanden mei-juli. Juni is de beste maand om onderzoek te doen naar trekroutes in het landschap omdat deze dan intensiever gebruikt worden door de wijfjes die tussendoor naar de kraamkolonie terugkeren om de jongen te zogen. Aanbevolen wordt om in deze maand twee ronden te doen. Voor het onderhavige onderzoek zijn op 28 juli, 3 augustus, 25 augustus en 14 september vier nachtbezoeken gebracht tijdens redelijke tot goede weersomstandigheden (temperatuur 13-19º, bewolkt en wind 2-3). De eerste twee inventarisatieronden duurden van de avondschemering tot aan zonsopkomst, de laatste twee van zonsondergang tot ca. 3.00 uur in de ochtend. Doordat alleen in de maanden juli-september onderzoek is verricht, is de beste maand (juni) dus gemist, evenals het beste moment voor Grootoorvleermuizen (april). Hierdoor zijn kraamkolonies mogelijk gemist.

Overigens wil het bovenstaande niet zeggen dat nu geen goede indruk is ontstaan van het landschapgebruik rond de N733 door vleermuizen. Het landschapsgebruik van de algemene soorten, zoals de Laatvlieger en de Gewone dwergvleermuis (zogenaamde gidssoorten), kan in dit landschapstype in grote lijnen ook iets zeggen over het gebruik van het plangebied door andere vleermuizen. Routes die deze soorten gebruiken, worden waarschijnlijk ook door andere, zeldzamere soorten gebruikt. Wel is het zo dat sommige soorten, zoals de Grootoorvleermuis, meer door de vegetatie vliegen, terwijl een soort als de Gewone dwergvleermuis meer vlak boven de vegetatie vliegt.

Bij het veldwerk is met een batdetector gewerkt. Deze vangt de ultrasone geluiden van de vleermuizen op en vertaalt deze naar voor mensen hoorbare frequenties. Iedere vleermuizensoort heeft een eigen frequentierange en een kenmerkend ritme. Voor het onderzoek in het plangebied is gebruik gemaakt van batdetectors van het type 200dex / 240dx. Vooral bij lastig determineerbare soorten (soorten die qua geluid sterk op elkaar lijken) is de 240dx batdetector een geschikt attribuut.

Resultaten

Volgens 'De Zoogdieren van Overijssel' (Bode et al. 1999) komen in de verschillende 1x1-kilometerhokken waarvan het plangebied deel uitmaakt, zeven soorten vleermuizen voor: Franjestaart, Watervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Bosvleermuis, Laatvlieger en Grootoorvleermuis. Tijdens het veldwerk in 2005 zijn de volgende soorten waargenomen: de Watervleermuis, de Gewone dwergvleermuis, de Rosse vleermuis, de Laatvlieger, de Grootoorvleermuis, de Ruige dwergvleermuis, de Meervleermuis en de Baardvleermuis (zie tabel 6). De zeer zeldzame Bosvleermuis en de zeldzame Franjestaart zijn in 2005 niet aangetroffen in het studiegebied. Wel zijn tijdens het veldwerk de zeldzame Baardvleermuis en Meervleermuis aangetroffen. De trekroutes, foerageer- en baltsplaatsen zijn op kaart weergegeven in bijlage 8.

Tabel 6.
Vleermuizen waargenomen in het studiegebied in 2005 en in 'De Zoogdieren van Overijssel' (Bode et al. 1999) met hun zeldzaamheid (a=algemeen, va = vrij algemeen, z = zeldaam, zz = zeer zeldzaam).

Vleermuizen	Latijnse naam	Zeldzaamheid	Waargenomen in studiegebied 2005	De Zoogdieren van Overijssel (1x1 kmhok)
Franjestaart	Myotis nattereri	z		x
Bosvleermuis	Nyctalus leisleri	zz		x
Watervleermuis	Myotis daubentonii	a	x	x
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	a	x	x
Rosse vleermuis	Nyctalus Noctula	va	x	x
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	a	x	x
Grootoorvleermuis	Plecotus auritus	va	x	x
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	va	x	
Meervleermuis	Myotis Dasycneme	z	x	
Baardvleermuis	Myotis mystacinus	z	x	

Uit de inventarisatie van vleermuizen in 2005 blijkt dat het grootste deel van de provinciale weg tussen Enschede en Oldenzaal als trekroute fungeert voor vleermuizen, met name voor de Gewone dwergvleermuis, maar ook voor de Laatvlieger. Alleen in enkele meer open delen van het onderzoeksgebied zijn geen vleermuizen aangetroffen. De trekroutes van de Rosse vleermuis kruisen de N733 op enkele plaatsen.

Delen van het studiegebied functioneren ook als foerageergebied, het meest voor de Gewone dwergvleermuis, maar ook voor de Laatvlieger. Van deze soorten zijn ook sociale roepjes gehoord. De Watervleermuis is foragerend aangetroffen boven een paar grotere bosmeertjes ca. 300 meter ter weerszijden van de N733. Van de Rosse vleermuis is een baltsend mannetje gehoord langs de Veendijk. Deze soort is ook foragerend aangetroffen boven een groot bosmeer ca. 700 meter ten noorden van Lonneker. Hier foerageerde ook een groot aantal andere vleermuissoorten, waaronder de Meervleermuis en de Watervleermuis. Dit bosmeer ligt weliswaar niet in het onderzoeksgebied, maar mogelijk kruisen een aantal soorten op weg hierheen wel de N733. Dit is in ieder geval aangetoond voor de Rosse vleermuis en de Gewone dwergvleermuis. De Ruige dwergvleermuis foerageerde langs diverse zijwegen van de N733, in alle gevallen in halfopen terreinen en dichtbij het onderzoeksgebied.

In het studiegebied zijn diverse mogelijkheden voor kraamkolonies voor vleermuizen, omdat er veel gebouwen en oude bomen met holten voorkomen. In Lonneker en in de bebouwing in het studiegebied zijn vrijwel zeker voortplantingsplaatsen van de algemene

vleermuissoorten aanwezig. Aan de westkant van de N733 tussen Oldenzaal en Lonneker is in een huis langs de weg, een kolonie Grootoorvleermuizen gevonden van ca. 20 exemplaren (zie figuur 2). De vondst van een dood jong geeft aan dat de kolonie vroeger in het seizoen als kraamkolonie heeft gefungeerd. In die periode zullen de aantallen waarschijnlijk hoger zijn geweest. Andere waarnemingen van de soort konden niet met zekerheid worden vastgesteld omdat deze stille soort moeilijk te detecteren is met de batdetector. In de maand april, de baltsperiode van deze soort, is de Grootoorvleermuis echter luidruchtiger en kan ze gemakkelijker waargenomen worden. Dan is ook gemakkelijker vast te stellen hoe deze soort het landschap gebruikt en waar en welke beschermingsmaatregelen kunnen worden genomen.

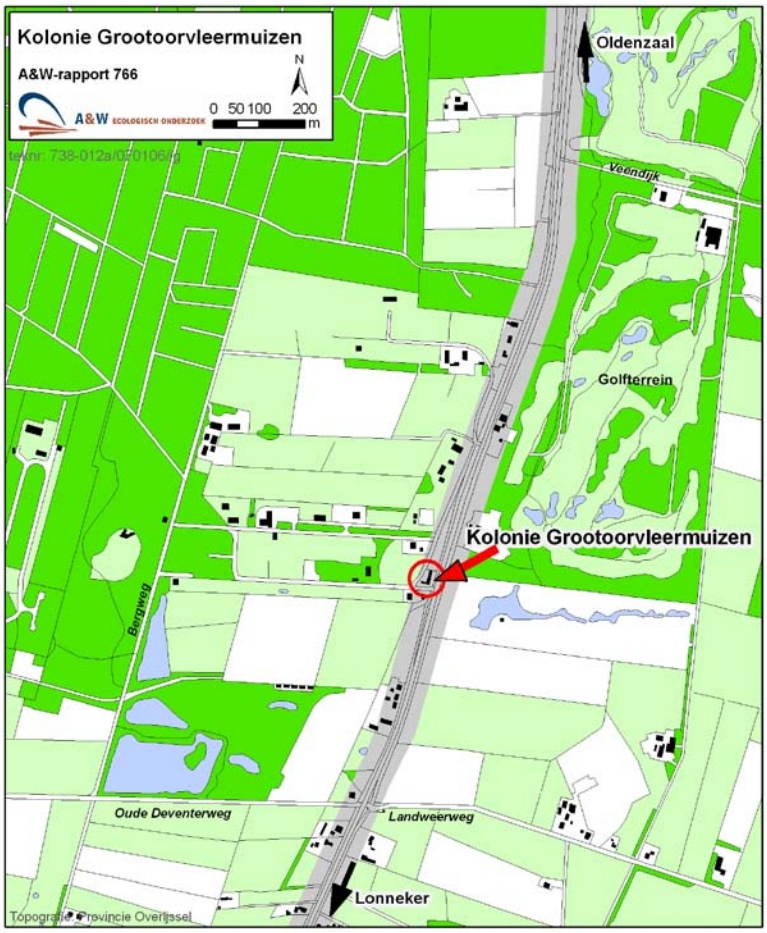

Figuur 2.
Locatie kolonie Grootoorvleermuizen langs de N733, ten noorden van Lonneker.

De Grootoorvleermuis heeft een kleine actieradius; ca 90 % van de dieren jaagt binnen een afstand van 1 kilometer van de verblijfplaats (mond. med. J. Schut). Hoogstwaarschijnlijk worden de bossen rondom de kolonie benut als jachtgebied. De Grootoorvleermuis is zeer gevoelig voor verlichting. Hier dient bij herinrichtingsmaatregelen rekening mee gehouden te worden.

Hoewel er duidelijke overeenkomsten zijn tussen de verschillende vleermuissoorten is het van belang om ze niet over een kam te scheren. In tabel 7 staan de eisen die de aangetroffen vleermuizen aan het landschap stellen samengevat (Ministerie van V&W 2004).

Tabel 7.
Aangetroffen vleermuizen en hun gebruik van het landschap. De soorten tussen haakjes zijn niet tijdens het veldwerk in 2005 aangetroffen, maar worden in de literatuur genoemd (Bode et al. 1999).

Vleermuizen	Gevoeligheid voor licht tijdens jacht	Gevoeligheid voor licht langs trekroute	Verblijfplaats	Vliegroute
(Franjestaart)	Ja	Ja	Gebouwen/Bomen	Door lagere structuren
(Bosvleermuis)	Nee	?	Gebouwen/Bomen	open gebied
Watervleermuis	Ja	Ja	Bomen	structuren
Gewone dwergvleermuis	Nee	Ja	Gebouwen	structuren
Rosse vleermuis	Nee	Nee	Bomen	open gebied
Laatvlieger	Ja	Ja	Gebouwen	open gebied structuren
Grootoorvleermuis	Ja	Ja	Gebouwen/Bomen	Door lagere structuren
Ruige dwergvleermuis	Nee	Ja	Gebouwen/Bomen	open gebied structuren
Meervleermuis	Ja	Ja	Gebouwen	structuren
Baardvleermuis	Ja	Ja	Gebouwen/Bomen	structuren

Alleen de Gewone Dwergvleermuis en de Laatvlieger zijn foeragerend boven de N733 aangetroffen, deze soorten jagen geregeld rond lantaarnpalen (zie ook tabel 7). Behalve voor de Rosse vleermuis (vliegt heel hoog), is voor alle vleermuizen verlichting (straatverlichting, verkeer) een storende factor tijdens de trekroutes. Te verwachten valt daarom, dat zij bij het oversteken van de weg, zoveel mogelijk de plaatsen kiezen waar de boomkruinen elkaar raken of daar waar de weg het donkerst is. Ook bij het volgen van de weg zullen zij de donkerste plekken opzoeken. In figuur 3 is aangegeven hoe vleermuizen via een zogenaamde ‘ hop-over’ (‘brug’ van boomkruinen) veilig een weg kunnen oversteken.

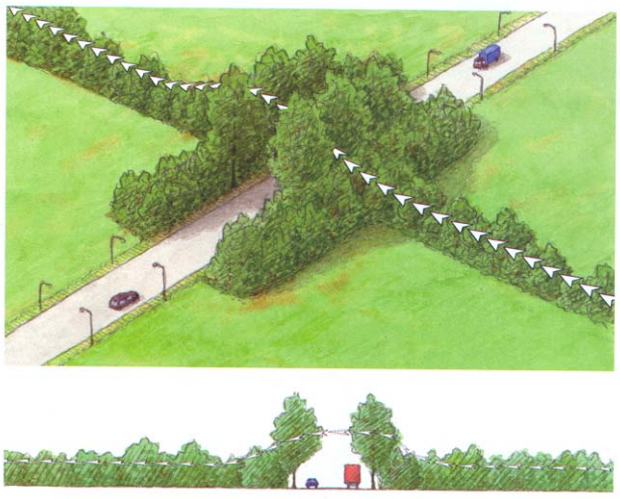

Figuur 3.
Met een hop-over loopt de vliegroute op veilige hoogte over de weg (bron: Ministerie van V&W 2004).

Het plaatsen van lagere lantaarnpalen in de bebouwde kom van Lonneker zal dan ook gunstig zijn voor vleermuizen. Het kappen van bomen (19 stuks) voor een vrij liggend fietspad tussen de hectometerpunten (hmp) 0.3 en 0.9 en voor de oversteekvoorziening bij de Voortmansweg (zie figuur 1), kan echter ongunstig zijn. Van belang is dat er, tenminste aan

1 kant van de weg, geen hiaten in de bomenrij ontstaan om de doorgaande trekroute van vleermuizen langs de N733 niet te verstoren. Voor vleermuizen die hier de weg over willen steken, ontstaat echter wel een probleem. Als zij vanaf de kant waar de bomenrij behouden is, naar de andere kant van de weg vliegen, zullen zij dalen in hoogte. Daarbij lopen zij het risico het slachtoffer te worden van aanrijdingen. Aanbevolen wordt daarom om zo snel mogelijk na het kappen een dichte bomenlaan aan de andere zijde van de weg te planten, eventueel met wijkers (bijvoorbeeld snelgroeiende soorten) en blijvers. Op plekken waar bomen moeten worden gerooid om het zicht op een afslag te verbeteren (Veendijk: 3 bomen, Voortmansweg) is het belangrijk dat er hoge bomen tussen de zijweg en de N733 blijven staan, die de vleermuizen kunnen geleiden. De vleermuizen kunnen dan in een flauwere bocht naar de N733 vliegen. In Bijlage 8 is te zien waar de zijwegen vaak trekroutes van vleermuizen vormen naar de N733. Als een vliegroute die de N733 kruist, wordt gebruikt door soorten die gemakkelijk door dichte vegetatie vliegen (i.p.v er overheen) zoals het geval is bij Grootoorvleermuizen en de Franjestaart, kunnen de dieren gedwongen worden om hoger te vliegen (en zo aanrijdingen te voorkomen). Dit kan door, vanaf ca. 25 meter van de kruising, langs de zijweg de struiklaag te verwijderen zodat de ruimte rond de stammen open is, terwijl de kroonlaag juist dicht en gesloten is en tot boven de weg reikt. Als de weg op de oversteekplaats dan naar beneden toe verlicht wordt (afschrikken vleermuizen) en de kroonlaag donker en gesloten blijft, zullen ook deze soorten een hogere (en veiliger) route kiezen (Ministerie van V&W 2004)(Zie figuur 4).

Figuur 4.
Als de ondergroei ter plaatse van de kruising verwijderd wordt en de kroonlaag dicht en gesloten is, worden soorten als Grootoorvleermuis en Franjestaart gedwongen hoger te vliegen (bron: Ministerie van V&W 2004).

In hoofdstuk 9 zijn een aantal aanbevelingen opgesomd hoe bij de ingrepen en het wegonderhoud rekening kan worden gehouden met vleermuizen. Ook is aangegeven welk vervolgonderzoek wordt aanbevolen.

8.3. MUIZEN

Werkwijze

Bij de herinrichting van het onderzoeksgebied kunnen nesten en leefgebieden van beschermde muizen verloren gaan. Daarom is onderzoek verricht naar het voorkomen van muizen. Het onderzoek naar de aanwezigheid van muizen heeft plaatsgevonden in september door op vijf geschikte locaties raaien met 'lifetraps' uit te zetten. In tabel 8 zijn de vanglocaties beschreven.

Tabel 8.
Vanglocaties (raaien) ten behoeve van muizenonderzoek langs de provinciale weg N733 tussen Enschede en Oldenzaal.

Raai	Omschrijving locatie
Raai 1	vallen in houtwal, langs de Jufferbeek en langs weiland
Raai 2	vallen in berm langs weg en bospad
Raai 3	vallen langs maïsakker en weiland
Raai 4	vallen in houtwal langs de weg
Raai 5	vallen in naaldbos langs de weg

Lifetraps zijn speciale vallen voor muizenonderzoek, waarin de dieren in leven blijven. Per raai zijn op 10 punten in totaal 20 vallen uitgezet. De vallen zijn een dag van te voren, op 20 september 2005, geplaatst (overdag), de volgende dag (21 september) op scherp gezet (overdag) en van 21 september tot en met 23 september 's nachts enige malen gecontroleerd.

Muizenraai 1-4 langs de Jufferbeek (foto A&W).

Geschikte locaties voor het vangen waren vastgesteld tijdens de eerdere inventarisatieronden in het gebied. In bijlage 9 zijn de vangstlocaties van de muizen weergegeven.

Resultaten

In 'Zoogdieren van Overijssel' (Bode et al. 1999) zijn voor de 1x1km-hokken waarin het onderzoeksgebied valt, de volgende soorten vermeld: Gewone bosspitsmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Dwergspitsmuis, Waterspitsmuis (zwaar beschermd), Huisspitsmuis, Rosse woelmuis, Aardmuis, Veldmuis, Dwergmuis en Bosmuis. Het onderzoeksgebied is hier echter slechts een klein onderdeel van.

Een van de soorten waarnaar tijdens het onderzoek in 2005 speciale aandacht uitging was de Waterspitsmuis. Het onderzoeksgebied bleek echter niet geschikt te zijn als leefgebied voor deze soort. Het leefgebied van de Waterspitsmuis bestaat uit zeer natte plaatsen, op de

overgang van grasland naar moeras, zoals rietland (Phragmition), natte strooiselruigten (Filipendulion) en overgangen tussen deze vegetaties en die uit het elzenverbond (Alnion) en het elzen-vogelkersverbond (Alno-Padion) (Broekhuizen et al. 1992). In het onderzoeksgebied waren dergelijke natte plaatsen niet of nauwelijks voorhanden. De Waterspitsmuis foerageert bij voorkeur langs oevers waar voldoende beschutting aanwezig is, in de vorm van hoge vegetatie, boomstronken en stenen (van Laar 1994). Langs de oevers van de Jufferbeek, waar het water wel voldoende helder was voor de Waterspitsmuis om te jagen, was onvoldoende oeverbegroeiing aanwezig om beschutting te kunnen bieden. Bovendien valt een groot deel van de beek 's zomers droog.

Ook naar de Veldspitsmuis ging bijzondere aandacht uit. De meest geschikte vanglocaties voor Veldspitsmuizen bevonden zich in goed ontwikkelde kruidlaagvegetaties en ruige bermen, langs (riet-)oevers en slootkanten, op en rond akkers, en in houtsingels en bosjes. De soort is echter niet aangetroffen.

De soorten die wel zijn aangetroffen zijn de Bosspitsmuis, de Rosse woelmuis, de Dwergmuis en de Bosmuis (zie tabel 9). Al deze soorten zijn licht beschermd door de Flora- en faunawet. Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt een vrijstelling voor deze soorten gegeven. Ze komen geen van allen voor op de Rode Lijst van bedreigde zoogdieren. Voor de Bosspitsmuis is de aanwezigheid van water essentieel. In Twente zijn het waarschijnlijk de grachtenrijke landgoederen en de afwateringskanaaltjes die de soort lokaal in stand houden (Bode et al. 1999). De Rosse woelmuis wordt vooral op de zandgronden aangetroffen en is in Twente algemeen. Hij heeft een zekere voorkeur voor loofbos en gemengd bos (Bode et al. 1999). De Dwergmuis komt vooral voor in hoogopschietende kruidachtige en houtige begroeiingen. In het onderzoeksgebied betreffen dit waarschijnlijk houtwallen en struwelen. De soort is in Overijssel niet algemeen. Van belang voor de Dwergmuis is dat de vegetatie, grassen, zeggen of riet, niet in de zomer gemaaid wordt. De bosmuis is een soort van bosrandvegetaties, die algemeen is in Overijssel (Bode et al. 1999).

Tabel 9.
Overzicht van gevangen muizen in 5 raaien langs de provinciale weg N733 tussen Enschede en Oldenzaal (20 vallen per raai).

Gevangen soorten	Raai 1	Raai 2	Raai 3	Raai 4	Raai 5
Bosspitsmuis	1	-	1	1	2
Rosse Woelmuis	7	2	-	4	2
Dwergmuis	-	-	5	-	-
Bosmuis	-	-	-	-	2

8.4. OVERIGE ZOOGDIEREN

Werkwijze

Behalve naar vleermuizen en muizen is ook gericht onderzoek verricht naar het eventuele voorkomen van de zwaar beschermde soorten Das en Boommarter en naar de middelzwaar beschermde soorten Steenmarter en Eekhoorn (nestkartering). Hiervoor zijn vooral de bosstroken langs de weg nader onderzocht. Nestbomen van Steen- en Boommarter en Eekhoorn zijn tegelijkertijd met het onderzoek naar roofvogelnesten geïnventariseerd. Tijdens het overige veldwerk zijn systematisch sporen (vraatsporen, prenten, krabsporen, keutels e.d.) en zichtwaarnemingen verzameld.

Resultaten

De atlas 'De Zoogdieren van Overijssel' (Bode et al. 1999) geeft aan, dat in het onderzoeksgebied en directe omgeving - buiten vleermuizen en muizen - de volgende algemene, licht beschermde zoogdieren zijn aangetroffen: Egel, Mol, Vos, Hermelijn, Bunzing, Wezel, Ree, Haas en Konijn; de middelzwaar beschermde soorten: Eekhoorn, Wild zwijn en Steenmarter en de zwaar beschermde Das. Van de andere soorten zijn geen sporen aangetroffen.

Eekhoorn

Tijdens de veldbezoeken in de zomer van 2005 zijn Egels en sporen van Mol en Ree aangetroffen. Daarnaast zijn er diverse waarnemingen van de middelzwaar beschermde Eekhoorns en Steenmarters.

Er zijn drie maal (sporen van) Eekhoorns gezien in de bossen langs de N733. Eekhoorns leven vooral in oudere bomen. De meest zuidelijke waarneming was vlakbij een Eekhoornnest, pal ten zuidoosten van Lonneker. Daarnaast zijn in de bossen van de Lonnekerberg aan weerszijden van de provinciale weg vraatsporen aangetroffen. De aangetroffen eekhoornnesten bevinden zich waarschijnlijk niet op plaatsen waar gekapt zal gaan worden.

Eekhoorns komen vooral voor in gemengde bossen of in gebieden waar naaldhout grenst aan oud loofhout, zoals begraafplaatsen en parken. Het voedsel van de Eekhoorn bestaat vooral uit de zaden van naaldbomen, met daarnaast tal van vruchten (eikels, beukennoten e.d.), bast van bomen en struiken, insecten, eieren en jonge vogels (Bode et al. 1999). De soort wordt vooral bedreigd door versnippering van zijn leefgebied. Lintvormige landschapselementen zijn van belang voor de soort. Het ziet er niet naar uit dat de ingrepen aan de N733 een negatief effect op deze soort zullen hebben.

Steenmarter

De meest noordelijke waarneming van een Steenmarter in het onderzoeksgebied betrof een dood exemplaar, een zogend vrouwtje, dat gevonden werd langs de kant van de weg. Op zo'n 300 meter ten zuiden hiervan zijn later twee levende, juveniele Steenmarters aangetroffen. Ook vlak ten noorden van Lonneker is een Steenmarter waargenomen. Aangezien veldwaarnemingen van levende exemplaren nooit een volledig betrouwbare determinatie opleveren (Müskens 1984), kan alleen het dode vrouwtje met 100% zekerheid als Steenmarter worden aangemerkt. Op grond van de kenmerken (de dieren konden geruime tijd worden waargenomen) is het wel zeer waarschijnlijk dat de levende exemplaren ook Steenmarters betroffen. In 'De zoogdieren van Overijssel' (Bode et al. 1999) zijn geen Boommarters in het gebied tussen Enschede en Oldenzaal vermeld.

Steenmarters zijn vooral 's nachts actief. Hun voedsel is zeer gevarieerd: het bestaat zowel uit dierlijk voedsel (muizen, jonge vogels, eieren, insecten, konijnen, regenwormen) als uit plantaardig voedsel (bessen en vruchten). Ook allerlei menselijk afval wordt niet versmaad. Zijn nesten en rustplaatsen zijn vooral te vinden in boerderijen, schuren e.a. gebouwen. Ook boomholten en nestkasten van uilen worden gebruikt. De soort is tegenwoordig erg algemeen in het kleinschalige en gevarieerde cultuurlandschap van Twente, met name in het zuidoosten van de regio (Bode et al. 1999). De grootste bedreiging voor de Steenmarter vormt het verkeer.

9. SAMENVATTING EN AANBEVELINGEN

9.1. SAMENVATTING ECOLOGISCHE WAARDEN

De herinrichtingsmaatregelen van de N733 Enschede-Oldenzaal zullen op enkele plaatsen het kappen van de laanbeplanting noodzakelijk maken, evenals ingrepen in de aangrenzende bosranden (houtsingels) van de landgoederen. Eén van de hoofduitgangspunten van het plan is echter dat de monumentale groenstructuur van de laanbeplantingen en aangrenzende bosranden duurzaam in stand gehouden moet worden en waar nodig versterkt.

De meeste beschermde en bedreigde planten zijn gevonden in het noordelijk deel van het tracé, vooral langs het punt waar de Jufferbeek uitkomt op de N733. In het tracégebied zijn vier planten van de Rode-Lijst aangetroffen. Het gaat om Dubbelloof, Stekelbrem, Wilde gagel en Echte guldenroede. Daarvan heeft alleen de laatste de status 'kwetsbaar', de andere drie hebben de status 'gevoelig'. Daarnaast zijn vier soorten aangetroffen die bescherming genieten in het kader van de Flora- en faunawet: de licht beschermde Brede wespenorchis, Kleine maagdenpalm en Zwanenbloem en de middelzwaarbeschermde Wilde Gagel.

Er zijn geen beschermde insecten waargenomen. Dit kan deels te wijten zijn aan de beperkte inventarisatieperiode (juli-augustus). Op grond van de terreinkenmerken is het echter waarschijnlijker dat de bermen van de N733 geen bijzondere of beschermde vlinders en libellen bevatten. De meest bijzondere waarnemingen waren in 2005 een aantal Metaalglanslibellen en een Weidebeekjuffer. Er zijn ook geen beschermde bosmieren aangetroffen. Ook beschermde waterroofkevers komen in het onderzoeksgebied niet voor.

Alhoewel de zwaar beschermde Poelkikker en Kamsalamander in de ruime omgeving van het onderzoeksgebied voorkomen, zijn ze tijdens het veldonderzoek in 2005 niet aangetroffen. Wel aangetroffen zijn o.a. Middelste groene kikker en Kleine watersalamander.

In een waterhoudend deel van de Jufferbeek zijn circa 10-20 Bermpjes aangetroffen, een middelzwaar beschermde soort onder de Flora- en faunawet. Het grootste deel van de Jufferbeek stond op het moment van het onderzoek droog. Verder zijn geen beschermde vissen waargenomen.

Afgezien van een inventarisatie vaan roofvogelnesten is geen broedvogelinventarisatie verricht. Het lijkt niet waarschijnlijk dat de aangetroffen roofvogelnesten zich op plaatsen bevinden waar gekapt zal gaan worden. Aangezien het zoeken naar roofvogelnesten in juli/augustus plaatsvond, toen de bomen vol in het blad zaten, kan het zijn dat een enkel nest over het hoofd is gezien.

Tijdens de overige inventarisaties werd bij de golfbaan een IJsvogel gesignaleerd. Daar is tevens een Wielewaal gehoord. De Wielewaal is een kwetsbare vogel van de Rode Lijst. Vlak langs de provinciale weg zijn tijdens nachtbezoeken ook uilen gehoord: één Ransuil in het noorden van Enschede en twee maal een Bosuil zo'n 800 meter ten noorden van de stad. Een broedvogelinventarisatie op de Lonnekerberg (161 ha) in 2002 leverde 56 broedvogelsoorten op, waarvan er 7 voor op de Rode Lijst voorkomen, te weten Patrijs, Zomertortel, Groene Specht, Boerenzwaluw, Grauwe vliegenvanger, Matkop en Wielewaal. Opvallend is dat de dichtheid aan holenbroeders, in vergelijking met referentiegebieden laag is (0,44). Het is

daarom een goede zaak dat de provincie bij de herinrichtingsmaatregelen van de N733 als uitgangspunt heeft om kap van de oude laanbomen zoveel mogelijk te voorkomen.

Tijdens het veldwerk in 2005 zijn de volgende soorten waargenomen: de Watervleermuis, de Gewone dwergvleermuis, de Rosse vleermuis, de Laatvlieger, de Grootoorvleermuis, de Ruige dwergvleermuis, de Meervleermuis en de Baardvleermuis. Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd onder de Flora- en faunawet. De Baardvleermuis en Meervleermuis zijn zeldzame soorten. Uit de inventarisatie blijkt dat het grootste deel van de N733 als trekroute fungeert voor vleermuizen, met name voor de Gewone dwergvleermuis, maar ook voor de Laatvlieger. Diverse soorten kruisen bij hun trekroutes de N733. Dit is vooral het geval bij zijwegen. Tussen Oldenzaal en Lonneker is in een huis langs de weg een kolonie Grootoorvleermuizen gevonden van ca. 20 exemplaren. De vondst van een dood jong geeft aan dat de kolonie vroeger in het seizoen mogelijk als kraamkolonie heeft gefungeerd. In die periode zullen de aantallen waarschijnlijk hoger zijn geweest. Nader onderzoek zou dat moeten uitwijzen.

Er zijn geen bijzondere muizen aangetroffen. De soorten die in de life-traps zijn gevangen zijn de Bosspitsmuis, de Rosse woelmuis, de Dwergmuis en de Bosmuis. Deze soorten zijn licht beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt een vrijstelling voor deze soorten gegeven.

Wat betreft de overige zoogdieren zijn Egels en sporen van Mol en Ree aangetroffen. Daarnaast zijn er diverse waarnemingen van de middelzwaar beschermde Eekhoorns en Steenmarters. De aangetroffen eekhoornnesten bevinden zich waarschijnlijk niet op plaatsen waar gekapt zal gaan worden. Er zijn geen nesten van Steenmarters gevonden.

9.2. AANBEVELINGEN

Jufferbeek

Om de populatie Bermpjes te ondersteunen zouden in samenwerking met het waterschap maatregelen kunnen worden genomen om de Jufferbeek het hele jaar waterhoudend te maken. Niet alleen deze beschermde vissoort, maar ook andere soorten kunnen hiervan profiteren, zoals de Weidebeekjuffer e.a. libellen, de IJsvogel en mogelijk de Waterspitsmuis die in de nabije omgeving voorkomt.

Opsporen verblijfplaatsen beschermde dieren

Nu bekend is (van den Esker 2005) welke bomen gekapt zullen worden, kunnen deze gericht geïnspecteerd worden op de aanwezigheid van roofvogelnesten en verblijfplaatsen van zoogdieren. Bomen met verblijfplaatsen van beschermde dieren kunnen gemerkt worden.

Tijdens het veldwerk in 2005 zijn diverse holen in de laanbeplanting aangetroffen, die mogelijk als kraamkolonie van vleermuizen of nestplaats van andere zoogdieren dienst doen. Door de late start van het veldonderzoek kon dat in 2005 echter niet meer worden geconstateerd.

Om verblijfplaatsen van vleermuizen op te sporen kan in het voorjaar en de zomer's ochtends vroeg gezocht worden naar invliegende dieren. Elke ochtend in juni en juli vertonen vleermuizen zogenaamd ' zwermgedrag' voordat ze hun kolonie invliegen. Een aantal dieren vliegt dan steeds rondjes rond de kolonieboom. Wel moet er rekening mee worden gehouden dat een boombewonende kolonie, een familiegroep van vrouwtjes met hun jongen, in de loop van het jaar altijd een reeks bomen gebruikt. Na enkele weken verplaatsen de dieren zich naar een volgende boomholte (Haarsma et al. 2003).

De roofvogelnesten worden het gemakkelijkst opgespoord als er nog geen bladeren aan de bomen zitten, dus voor half april.

Completeren beeld terreingebruik vleermuizen

Bij de voorbespreking van het onderzoek heeft A&W aangegeven dat één van de soorten die mogelijk gemist kan worden de Grootoorvleermuis is. Tijdens het onderzoek is een verblijfplaats van deze soort ontdekt, die waarschijnlijk ook als kraamkolonie dienst doet. Andere waarnemingen van de soort konden niet met zekerheid worden gedaan, de soort is moeilijk te detecteren met de batdetector. In hun baltsperiode (15 maart-15 april) zijn de Grootoorvleermuizen echter gemakkelijker waar te nemen. Dan is ook gemakkelijker vast te stellen hoe ze het landschap gebruiken en waar en welke beschermingsmaatregelen kunnen worden genomen. Wellicht bevinden zich meer kolonies in het onderzoeksgebied.

De maand juni is de beste maand voor vleermuisonderzoek omdat de vrouwtjes dan vaak heen en weer naar de kolonie vliegen om de jongen te zogen. Deze maand is in 2005 gemist. Te overwegen valt om in juni 2006 nog twee vleermuisbezoeken af te leggen om het beeld te completeren. Wellicht kunnen dan ook de zeldzame Franjestaart en de zeer zeldzame Bosvleermuis worden aangetroffen.

Aangezien er nu een beter beeld bestaat van de herinrichtingsmaatregelen (ten tijde van het veldonderzoek waren die nog niet bekend), kunnen mogelijke maatregelen ter bescherming van vleermuizen dan fijner worden afgestemd op hun terreingebruik ter plaatse.

Aanbevelingen bij het kappen van bomen

Gezien hun levenswijze zijn vleermuizen het hele jaar gevoelig voor veranderingen in hun leefgebied. Het meest kwetsbaar is de soort echter voor het aantasten van kraamkolonies of winterverblijven (sloop panden, kappen bomen). De Flora- en faunawet verbiedt om‘ nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen of te verstoren (art.9-12 Flora- en faunawet). Vleermuizen zijn daarbij extra zwaar beschermd omdat ze in de Europese Habitatrichtlijn op bijlage IV vermeld staan. Hierdoor is in alle gevallen waarin ingrepen effecten hebben op vleermuizen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig. Indien een ontheffing verleend is, kunnen ingrepen die effect hebben op vleermuizen, zoals sloop – of kap van geschikte verblijfplaatsen, het beste worden uitgevoerd is tussen half september en half oktober (Haarsma et al. 2003). In deze periode hebben Nederlandse vleermuizen geen jongen en zijn ze niet in winterslaap, waarmee de twee kwetsbaarste perioden worden omzeild. Wel valt deze periode binnen de baltsactiviteiten van de Ruige dwergvleermuis en de Rosse vleermuis. Als blijkt dat deze soorten de te kappen bomen gebruiken als paarplaats (vast te stellen m.b.v. een boomcamera), kan de kap het beste worden uitgesteld tot de periode half oktober-half november, tenzij de nestholte gebruikt wordt door overwinterende vleermuizen (Haarsma et al. 2003).

Op plekken waar bomen gekapt worden en per hectare niet minimaal 1 dikke staande dode boom (met loshangende schors) aanwezig is, kan het ophangen van vleermuiskasten tijdelijke uitkomst bieden. De kasten kunnen als overbrugging dienen totdat de jonge aanplant of het bos in de omgeving oud genoeg is voor voldoende bruikbare boomholten (Haarsma et al. 2003).

Ontkronen of kandelaberen

Bomen die door hun slechte conditie gevaar opleveren, kunnen worden ontdaan van hun zware takken. De stam blijft dan staan, met eventueel nog een deel van de takken. Zo'n stam

kan nog jaren blijven staan als vleermuisboom. Een vleermuisholte in een oud spechtengat bevindt zicht altijd boven de opening. Om te vermijden dat het gat opengezaagd wordt, is het verstandig om bij het afzagen van takken een ruime marge om aanwezige spechtengaten aan te houden (Haarsma et al. 2003).

Maatregelen voor vleermuizen bij ingrepen langs de N733

Het is van belang om op plaatsen waar bomen gekapt worden, minstens aan 1 kant van de weg, de bomenrij intact blijft om de doorgaande trekroute van vleermuizen langs de N733 niet te verstoren. Aan de overzijde van de weg dienen zo snel mogelijk na het kappen nieuwe bomen te worden geplant (eventueel wijkers en blijvers). Op plekken waar bomen moeten worden gerooid om het zicht op een afslag te verbeteren (Veendijk: 3 stuks, Voortmansweg: 19 stuks) is het belangrijk dat er hoge bomen tussen de zijweg en de N733 blijven staan, die de vleermuizen kunnen geleiden. De vleermuizen kunnen dan in een flauwere bocht naar de N733 vliegen.

Als bij kruisingen van de N733 met zijwegen de boomkronen elkaar aan weerszijden van de weg bijna raken (een ' hop-over') kunnen vleermuizen via deze boomkronen de weg kruisen.

Als een vliegroute die de N733 kruist, wordt gebruikt door soorten die gemakkelijk door dichte vegetatie vliegen (i.p.v er overheen) zoals het geval is bij Grootoorvleermuizen en Franjestaarten, kunnen de dieren gedwongen worden om hoger te vliegen (om zo aanrijdingen te voorkomen). Dit kan door, vanaf ca. 25 meter van de kruising, langs de zijweg de struiklaag te verwijderen zodat de ruimte rond de stammen open is, terwijl de kroonlaag juist dicht en gesloten is en tot boven de weg reikt. Als de weg op de oversteekplaats dan naar beneden toe verlicht wordt (afschrikken vleermuizen) en de kroonlaag donker en gesloten blijft, zullen ook deze soorten een hogere (en veiliger) route kiezen

Herstel laanbeplanting

Bij het aanplanten van bomen om hiaten in de laanbeplanting te herstellen, verdienen eiken de voorkeur omdat zich daar vaak vleermuiskolonies in bevinden. Ook beuken zijn geschikt als vleermuisboom, maar hebben als nadeel dat ze door hun dichte bladerdek weinig licht doorlaten, waardoor de condities voor onderbegroeiing en een rijk insectenleven ongunstig zijn. Ook verteert het blad slecht.

Licht versus donker

Het veldonderzoek in 2005 heeft uitgewezen dat de N733 belangrijke functie vervult voor vleermuizen, w.o. een aantal zeldzame soorten. Daarom is in bovenstaande aanbevelingen zoveel mogelijk uitgegaan van de belangen van vleermuizen. Voor vleermuizen is een donker, gesloten kroondek van belang. Echter, het creëren van open plekken (meer licht) zou van belang zijn voor planten, insecten (o.a. mieren, libellen, vlinders) en amfibieën. Door het plaatselijk uitdunnen van boomkruinen kan meer licht de bodem bereiken. Op plaatsen waar geen vleermuizen zijn geconstateerd (zie bijlage 8) zou een dergelijke maatregel kunnen worden overwogen. Het creëren van meer licht in de boomkronen dient in elk geval vermeden te worden op plaatsen waar vleermuisroutes (vaak zijwegen) de N733 kruisen.

LITERATUUR

Bode, A.D., A.J. Dijkstra, B. Hoekstra, R. Hoeve & R. Zollinger (red.) 1999. De Zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van de in het wild levende zoogdieren. Waanders Uitgevers / Zoogdierenwerkgroep Overijssel / Natuur en Milieu Overijssel, Zwolle.

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (eds.) 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

EIS-Nederland, De Vlinderstichting & Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2005. Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen. EIS-Nederland, Leiden / De Vlinderstichting, Wageningen / Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Assen.

Esker, R. van den 2005. Ontwerpplan in Hoofdlijnen provinciale weg N733, Enschede-Oldenzaal. Wegvakken buiten de kom + traverse Lonneker. RWB Verkeer & Vervoer, Zwolle.

Groenendijk, D. 2005. Opmerkelijk in: Vlinders (4): 32.

Haarsma, A.J., R. van der Kuil, J. van Vliet, F. van der Vliet, R. Vermeulen, F. Bongers, H. Limpens, G. Achterkamp 2003.Vleermuizen, bomen en bos. Brochure SVB/VZZ. Deventer.

Hulsebos, B. 2002. Broedvogelinventarisatie Lonnekerberg. Verslag in opdracht van Landschap Overijssel, Losser.

Huijbregts, H. 2004a. Gestreepte waterroofkever Graphoderus bilineatus (Degeer, 1774). – EIS – Nederland, www.naturalis.nl/eis.

Huijbregts, H. 2004b. Brede geelgerande waterroofkever Dytiscus latissimus (Linnaeus, 1758. – EIS – Nederland, www.naturalis.nl/eis.

Libellenwerkgroep Overijssel, 2005. Libellen in Overijssel; voorlopige verspreidingskaarten (1995-2003). Uitgave in eigen beheer; LWGO, Zwolle.

Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (eds.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Loon, A.J. van 2004a. Kale bosmier Formica polyctena Förster, 1850. – EIS – Nederland, www.naturalis.nl/eis

Loon, A.J. van 2004b. Zwartrugbosmier Formica pratensis Retzius, 1783. – EIS – Nederland, www.naturalis.nl/eis

Loon, A.J. van 2004c. Behaarde bosmier Formica rufa Linnaeus, 1761. – EIS – Nederland, www.naturalis.nl/eis

Loon, A.J. van 2004 d. Stronkmier Formica truncorum Fabricius, 1804. – EIS – Nederland, www.naturalis.nl/eis

Ministerie van LNV 2004b. Besluit Rode Lijsten flora en fauna. Ministerie van LNV, Den Haag.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat, Dienst Weg- en waterbouwkunde (DWW) 2004. Met vleermuizen onderweg. Delft.

Müskens, G.J.D.M., 1984. Uiterlijke kenmerken van Boommarters Martes martes (L., 1758) en Steenmarter M. foina (Erxleben, 1777). – Lutra, 27: 274-286.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Tax, M.H. 1989. Atlas van de Nederlandse dagvlinders. Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, 's-Graveland/ Vlinderstichting, Wageningen.

Geraadpleegde internetsites

www.naturalis.nl, www.ravon.nl.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1. PROVINCIALE AANDACHTSSOORTEN VAN PLANTEN DIE IN HET VERLEDEN IN HET ONDERZOEKSGEBIED ZIJN AANGETROFFEN

BIJLAGE 2. PLANTEN VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

BIJLAGE 3. PLANTEN VAN DE RODE LIJST

BIJLAGE 4. BIJZONDERE LIBELLEN

BIJLAGE 5. BESCHERMDE VISSEN

BIJLAGE 6. BIJZONDERE VOGELS

BIJLAGE 7. ROOFVOGEL- EN EEKHOORNNESTEN

BIJLAGE 8. VLEERMUIZEN

BIJLAGE 9. VANGSTLOCATIES MUIZEN

BIJLAGE 10. BESCHERMDE ZOOGDIEREN

BIJLAGE 1

PROVINCIALE AANDACHTSSOORTEN VAN PLANTEN DIE IN HET VERLEDEN IN HET ONDERZOEKSGEBIED ZIJN AANGETROFFEN

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam
Achillea ptarmica	Wilde bertram
Ajuga reptans	Kruipend zenegroen
Alliaria petiolata	Look-zonder-look
Anemone nemorosa	Bosanemoon
Aphanes inexpectata	Kleine leeuweklauw
Athyrium filix-femina	Wijfjesvaren
Blechnum spicant	Dubbelloof
Calluna vulgaris	Struikhei
Caltha palustris subsp. palustris	Gewone dotterbloem
Carex acutiformis	Moeraszegge
Carex curta	Zompzegge
Carex echinata	Sterzegge
Carex elongata	Elzenzegge
Carex nigra	Zwarte zegge
Carex oederi subsp. oederi	Dwergzegge
Carex ovalis	Hazezegge
Carex pallescens	Bleke zegge
Carex pilulifera	Pilzegge
Carex pseudocyperus	Hoge cyperzegge
Carex remota	IJle zegge
Centaurea jacea	Knoopkruid
Ceratocapnos claviculata	Rankende helmbloem
Circaea lutetiana	Groot heksenkruid
Cirsium palustre	Kale jonker
Convallaria majalis	Lelietje-van-dalen
Crataegus laevigata	Tweestijlige meidoorn
Danthonia decumbens	Tandjesgras
Deschampsia cespitosa	Ruwe smele
Digitalis purpurea	Gewoon vingerhoedskruid
Drosera intermedia	Kleine zonnedauw
Dryopteris filix-mas	Mannetjesvaren
Epipactis helleborine	Brede wespenorchis
Equisetum fluviatile	Holpijp
Equisetum sylvaticum	Bospaardestaart
Equisetum x litorale	Bastaardpaardestaart
Erica tetralix	Gewone dophei
Eriophorum angustifolium	Veenpluis
Evonymus europaeus	Wilde kardinaalsmuts
Festuca gigantea	Reuzenzwenkgras
Fragaria vesca	Bosaardbei
Fumaria officinalis	Gewone duivekervel
Galium mollugo	Glad walstro
Geranium robertianum	Robertskruid
Geum urbanum	Geel nagelkruid
Gymnocarpium dryopteris	Gebogen driehoeksvaren
Hieracium pilosella	Muizeoor
Hieracium sabaudum	Boshavikskruid
Hieracium umbellatum	Schermhavikskruid
Humulus lupulus	Hop
Hydrocotyle vulgaris	Waternavel

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam
Hypericum elodes	Moerashertshooi
Hypericum humifusum	Liggend hertshooi
Hypericum quadrangulum	Gevleugeld hertshooi
Ilex aquifolium	Hulst
Impatiens noli-tangere	Groot springzaad
Jasione montana	Zandblauwtje
Juncus acutiflorus	Veldrus
Juncus bulbosus subsp. bulbosus	Knolrus s.s.
Juncus squarrosus	Trekrus
Juncus tenageia	Wijdbloeiende rus
Juniperus communis	Jeneverbes
Leucanthemum vulgare	Margriet
Listera ovata	Grote keverorchis
Lonicera periclymenum	Wilde kamperfoelie
Lotus uliginosus	Moerasrolklaver
Luzula pilosa	Ruige veldbies
Lychnis flos-cuculi	Echte koekoeksbloem
Lycopodium inundatum	Moeraswolfsklauw
Lysimachia nemorum	Boswederik
Lythrum portuia	Waterpostelein
Maianthemum bifolium	Dalkruid
Malus sylvestris	Appel
Melampyrum pratense	Hengel
Mespilus germanica	Mispel
Milium effusum	Bosgierstgras
Molinia caerulea	Pijpestrootje
Montia Fontana	Bronkruid
Mycelis muralis	Muursla
Myrica gale	Wilde gagel
Oenothera biennis	Middelste teunisbloem
Oreopteris limbosperma	Stippelvaren
Ornithopus perpusillus	Klein vogelpootje
Oxalis acetosella	Witte klaverzuring
Peucedanum palustre	Melkeppe
Phegopteris connectilis	Smalle beukvaren
Pilularia globulifera	Pilvaren
Polygonatum multiflorum	Gewone salomonszegel
Polypodium vulgare	Gewone eikvaren
Potamogeton natans	Drijvend fonteinkruid
Potamogeton polygonifolius	Duizendknoopfonteinkruid
Potentilla anglica	Kruipganzerik
Potentilla erecta	Tormentil
Pteridium aquilinum	Adelaarsvaren
Ranunculus aquatilis	Fijne waterranonkel
Ranunculus flammula	Egelboterbloem
Ranunculus peltatus	Grote waterranonkel
Rhamnus catharticus	Wegedoorn
Rhynchospora alba	Witte snavelbies
Ribes nigrum	Zwarte bes
Ribes rubrum	Aalbes
Ribes uva-crispa	Kruisbes
Salix repens	Kruipwilg
Sambucus racemosa	Trosvlier
Scirpus cespitosus subsp. germanicu	Veenbies s.s.
Scirpus fluitans	Vlottende bies
Scirpus setaceus	Borstelbies
Scirpus sylvaticus	Bosbies
Scleranthus annuus	Eenjarige hardbloem
Scutellaria minor	Klein glidkruid
Sedum telephium subsp. telephium	Gewone hemelsleutel
Senecio aquaticus	Waterkruiskruid
Solidago virgaurea	Echte guldenroede
Stachys sylvatica	Bosandoorn
Stellaria aquatica	Watermuur
Stellaria gram inea	Grasmuur

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam
Stellaria holostea	Grote muur
Succisa pratensis	Blauwe knoop
Taxus baccata	Taxus
Teesdalia nudicaulis	Klein tasjeskruid
Teucrium scorodonia	Valse salie
Torilis japonica	Heggedoornzaad
Trientalis europaea	Zevenster
Vaccinium myrtillus	Blauwe bosbes
Vaccinium vitis-idaea	Rode bosbes
Valeriana dioica	Kleine valeriaan
Veronica beccabunga	Beekpunge
Veronica officinalis	Mannetjesereprijs
Veronica scutellata	Schildereprijs
Viburnum opulus	Gelderse roos
Vinca minor	Kleine maagdenpalm
Viola canina	Hondsviooltje
Viola palustris	Moerasviooltje
Viola reichenbachiana	Donkersporig bosviooltje
Viola riviniana	Bleeksporig bosviooltje
Viola tricolor	Driekleurig viooltje

Bijlage 2.
Plantensoorten van de Flora- en faunawet en hun beschermingscategorie
Brede wespenorchis (Epipactis helleborine) – licht beschermd
Kleine maagdenpalm (Vinca minor) – licht beschermd
Wilde gagel (Myrica gale) – Gevoelig
Zwanenbloem (Butomus umbellatus) – licht beschermd
plangebied
A&W-rapport 766
A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK
0 125 250 500 m
A
B
N
OLDENZAAL
A
Lonneker
ENSCHEDE
B

Bijlage 3.
Plantensoorten van de Rode Lijst met hun status
Dubbelloof (Blechnum spicant) – Gevoelig
Echte guldenroede (Solidago vurgaurea) – Kwetsbaar
Stekelbrem (Genista anglica) – Gevoelig
Wilde gagel (Myrica gale) – Gevoelig
plangebied
A&W-rapport 766
A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK
0 125 250 500 m
A
B
N
OLDENZAAL
Lonneker
ENSCHEDE

Bijlage 4.
Bijzondere libellen
Metaalglanslibel
Weidebeekjuffer
plangebied
A&W-rapport 766
A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK
0 125 250 500 m
A
B
N
OLDENZAAL
Lonneker
ENSCHEDE

Bijlage 5.
Beschermde vissen
Bermpjes
plangebied
A&W-rapport 766
A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK
0 125 250 500 m
A
B
N
OLDENZAAL
Lonneker
ENSCHEDE

Bijlage 6.
Bijzondere vogels
Ransuil
Wielewaal
Bosuil
Kleine bonte specht
IJsvogel
plangebied
A&W-rapport 766
A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK
0 125 250 500 m
A
B
N
OLDENZAAL
Lonneker
ENSCHEDE

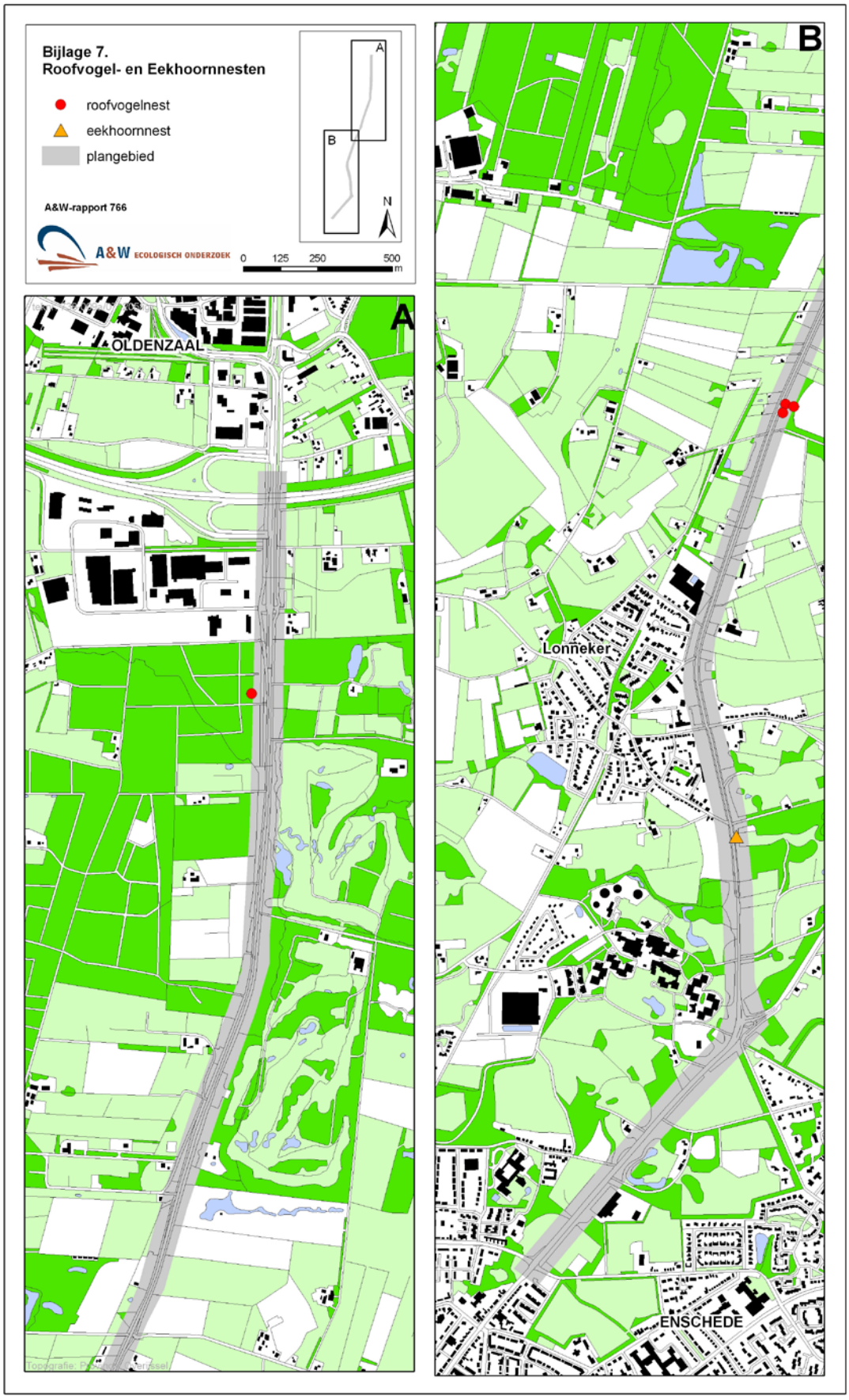
Bijlage 7.
Roofvogel- en Eekhoornnesten
roofvogelnest
eekhoornnest
plangebied
A&W-rapport 766
A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK
0 125 250 500 m
A
B
N
OLDENZAAL
Lonneker
ENSCHEDE

Bijlage 8. Vleermuizen
Waarnemingen van soorten
Grootoorvleermuis
1 Ruige Dwergvleermuis
2 Watervleermuis
3 Gew. Dwergvleermuis
4 Rosse vleermuis
5 Meervleermuis
6 Baardvleermuis
7 Laatvlieger
8 Myotis spec
= Sociale roep
= Fouragerend
= Kolonie
foerageergebied
trekroute
getal geeft soort aan
A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK
0 125 250 500 m
A
B
N
OLDENZAAL
ENSCHEDE

Bijlage 9.
Vangstlocaties muizen
vangraai (per raai 20 vallen)
plangebied
A&W-rapport 766
A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK
0 125 250 500 m
A
B
N
A
OLDENZAAL
RAAI 1
RAAI 5
RAAI 2
B
RAAI 3
Lonneker
RAAI 4
ENSCHEDE

Bijlage10.
Beschermde zoogdieren
exclusief vleermuizen
Eekhoorn
Steenmarter
plangebied
A&W-rapport 766
A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK
0 125 250 500 m
A
B
N
OLDENZAAL
Lonneker
ENSCHEDE

Natuuronderzoek N733
Enschede-Oldenzaal

30 november 2010

Tauw

Natuuronderzoek N733
Enschede-Oldenzaal

Toetsing Flora- en faunawet en EHS

30 november 2010

Tauw

Kenmerk R001-4739744XEH-mfv-V02-NL

Verantwoording

Titel	Natuuronderzoek N733 Enschede-Oldenzaal
Opdrachtgever	Provincie Overijssel
Projectleider	Piet Oudejans
Auteur(s)	Eveline Hoppers
Veldwerk	Peter te Morsche
Projectnummer	4739744
Aantal pagina's	26 (exclusief bijlagen)
Datum	30 november 2010
Handtekening	

Colofon

Tauw bv
afdeling Water
Handelskade 11
Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon (0570) 69 99 11
Fax (0570) 69 96 66

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom.
De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Tauw

Kenmerk R001-4739744XEH-mfv-V02-NL

Inhoud

Verantwoording en colofon **3**

1 Inleiding **7**
1.1 Inleiding, aanleiding en doel **7**
1.2 Natuurbeschermingswetgeving **7**
1.3 Methode **8**

2 Locatie, ontwikkeling en aanwezige soorten **9**
2.1 Situatie en beoogde ontwikkeling **9**
2.2 Analyse aanwezige soorten **10**
2.3 Samenvatting aanwezige tabel 2/3-soorten **13**

3 Toetsing Flora- en faunawet **15**
3.1 Inleiding **15**
3.2 Toetsing aanwezige soorten **15**
3.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet **18**

4 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur **21**
4.1 Werkwijze **21**
4.2 EHS provincie Overijssel **21**
4.3 Toetsing effecten **22**
4.4 Conclusies toetsing EHS **22**

5 Conclusies en aanbevelingen **23**
5.1 Flora en faunawet **23**
5.2 Ecologische Hoofdstructuur **23**
5.3 Vervolgstappen **23**
5.4 Aanbevelingen **24**

6 Literatuur **25**

Bijlage(n)

1. Overzichtskaart
2. Toelichting natuurbeschermingswetgeving
3. Notitie Natuuronderzoek N733
4. Overzichtskaarten te kappen bomen

1 Inleiding

De provincie Overijssel is voornemens om de N733 tussen Enschede en Oldenzaal te verbeteren. Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de relevante natuurbeschermingswetgeving die bij dit project relevant is, en de wijze van toetsing hieraan.

1.1 Inleiding, aanleiding en doel

In opdracht van de provincie Overijssel heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor de geplande wijzigingen aan de N733 tussen Enschede en Oldenzaal. In 2005 is reeds onderzoek verricht door Altenburg & Wymenga en de bevindingen en conclusies hieruit zullen in deze rapportage worden geactualiseerd. De omvang en aspecten van de beoogde ontwikkelingen zijn nader beschreven in hoofdstuk 2.

Bij alle ruimtelijke ingrepen en plannen dient onderbouwd te worden of het voornemen ‘redelijkerwijs uitvoerbaar’ is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Reeds tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk gemaakt te worden of er (mogelijk) sprake is van effecten op beschermde natuurwaarden, of er voldoende mogelijkheden zijn om eventuele effecten te mitigeren of compenseren, en of hiervoor een ontheffing- of vergunningsplicht geldt.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de vragen:

Welke natuurbeschermingswetgeving is van belang, in hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving, welke consequenties zijn daar aan verbonden, en wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Natuurbeschermingswetgeving

De huidige natuurbeschermingswetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming. *Soortbescherming* wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor álle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk. *Gebiedsbescherming* wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet beschermt Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk. De planologische bescherming van gebieden aangemerkt als *Ecologische Hoofdstructuur* vindt primair plaats bij ruimtelijke procedures en andere vergunningaanvragen. Een uitgebreide beschrijving met betrekking tot natuurbeschermingswetgeving is opgenomen in bijlage 2.

De beoogde planlocatie is gelegen tussen Enschede en Oldenzaal in de provincie Overijssel. De afstand tot het meest nabije Natura 2000-gebied bedraagt >4 km. Het plangebied ligt binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Toetsing aan de EHS dient onderdeel te zijn van ruimtelijke ordenings- en planprocedures. Deze toetsing richt zich daardoor op het beschermingsregime voortkomend uit de Flora- en faunawet en de EHS.

Samengevat zijn voor de beoogde ontwikkeling van toepassing:
- Flora- en faunawet
- Toetsing Ecologische Hoofdstructuur

1.3 Methode

De mogelijke aanwezigheid van beschermde planten- en/of diersoorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens.
- Een oriënterend veldbezoek op 22 september 2010
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data
- Rapportage Altenburg & Wymenga [Heikoop, 2007]

Het oriënterende veldbezoek betreft geen volledige inventarisatie, maar is erop gericht te controleren in hoeverre soorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen.
Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie ten aanzien van de aanwezige soorten soms niet te geven. Door de inzet van ter zake deskundige ecologen wordt onze onderzoekskwaliteit zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advieswerk geven en ecologisch onderzoek verrichten, opgericht met als doel de kwaliteit van ecologische advisering te verbeteren.

Op basis van het oriënterende veldbezoek, habitateisen van soorten en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden en/of aantoonbaar aanwezig zijn op basis van inventarisaties. De beoogde ontwikkeling is vervolgens getoetst op deze selectie van soorten.

Ten aanzien van vigerend beleid, soortspecifieke informatie en andere gegevens is gebruik gemaakt van verschillende bronnen. Een totaaloverzicht van deze bronnen is opgenomen in hoofdstuk literatuur.

2 Locatie, ontwikkeling en aanwezige soorten

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de huidige en toekomstige staat en gebruik van de planlocatie en de verwachte beschermde soorten op basis van verspreidingsgegevens, oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel.

2.1 Situatie en beoogde ontwikkeling

Om (globale) locaties aan te duiden wordt in de ecologie veel gebruik gemaakt van een raster van kilometerhokken, zogenaamde RD-coördinaten. Verspreidingsgegevens van dier- en plantensoorten worden veelal per kilometerhok gedocumenteerd. Onderstaande figuur 2.1 geeft de ligging van het plangebied en kilometerhokken weer.

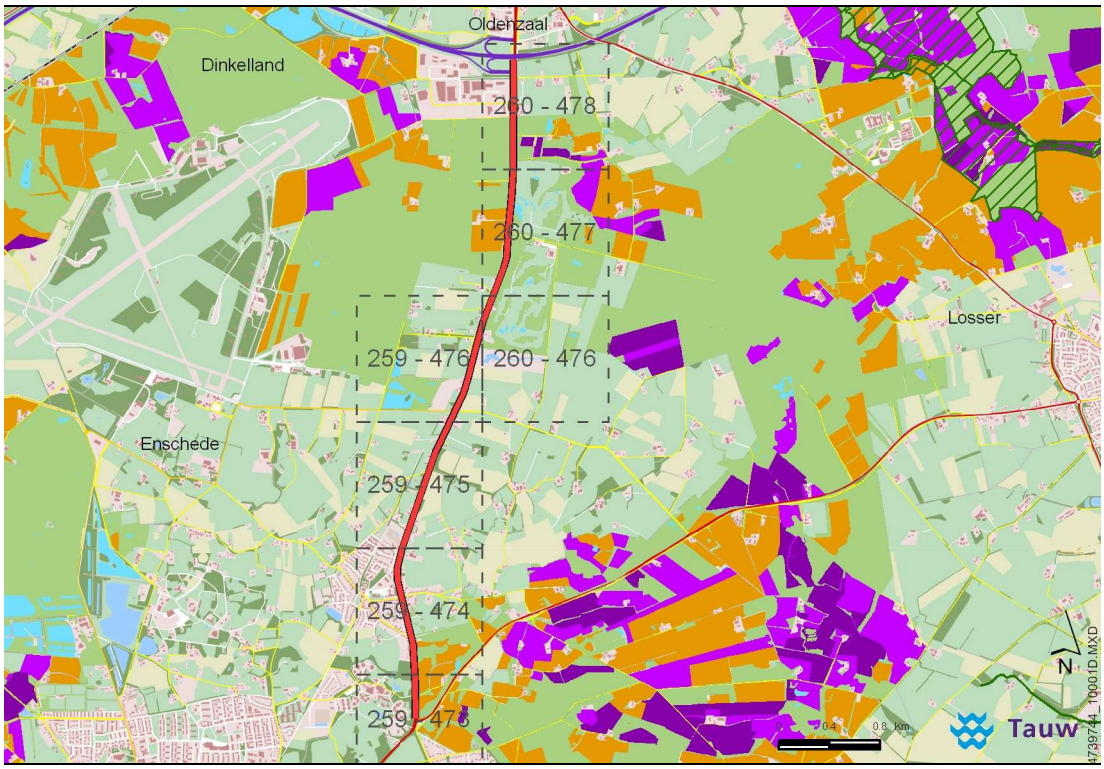

Figuur 2.1 Ligging plangebied (globaal begrensd)

Het gebied nabij de provinciale weg N733 tussen Enschede en Oldenzaal bevindt zich in een bosrijk landgoederenlandschap, op de stuwwal van Oldenzaal. Nabij de N733 bevinden zich een aantal parken, een golfterrein, landgoederen met diverse waterpartijen en agrarisch gebied (graslanden, akkers, sloten) met verspreid bosjes en houtwallen. De N733 doorsnijdt het dorp Lonneker. Langs het grootste deel van de provinciale weg staan (oude) bomen.

Figuur 2.2 Impressie plangebied

Beoogde ontwikkeling
Ter verbetering van de provinciale weg N733 tussen Enschede en Oldenzaal worden enkele kruispunten heraangelegd (onder andere verleggen fietspaden en aanleg nieuwe bushaltes). Hiervoor en voor het meer zichtbaar maken van afslagen dienen meerdere bomen gekapt te worden. In bijlage 4 zijn de te kappen bomen weergegeven.
Ten gevolge van de aanpassingen van de weg, zal ook de straatverlichting worden aangepast. Dit betreft alleen kruispunten, die huidig ook al verlicht zijn.

2.2 Analyse aanwezige soorten

In de Flora- en faunawet wordt onderscheid gemaakt in drie tabellen beschermde soorten: tabel 1-soorten (niet bedreigd), tabel 2-soorten (beschermd) en tabel 3-soorten (strikt beschermd). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer, onderhoud of gebruik. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd.

In deze paragraaf zijn de aanwezige door de Flora- en faunawet beschermde soorten geselecteerd. Op basis van het reeds uitgevoerde onderzoek van Altenburg & Wymenga uit 2005 en verschillende literatuurbronnen is nader bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Op basis van habitateisen, het oriënterend veldbezoek

en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden.

Planten
Bij het oriënterende veldbezoek (d.d. 22 september 2010) is een indruk verkregen van de aanwezige standplaatsen en is gekeken naar de aanwezige soorten (vaat)planten. Nabij Veendijk (hectometerpaal 5.3) bevinden zich enkele exemplaren van Wilde gagel. Overige beschermde tabel 2- of 3-soorten zijn niet waargenomen en worden niet verwacht.

Zoogdieren
Volgens verspreidingsgegevens komen mogelijk Waterspitsmuis, Eekhoorn, Wild zwijn, Steenmarter (tabel 2) en Das (tabel 3) voor in of nabij het plangebied. Tijdens gericht onderzoek van Altenburg & Wymenga bleek echter dat het plangebied niet geschikt is als leefgebied voor Waterspitsmuis. Het voorkomen van Eekhoorn en Steenmarter in en nabij het plangebied is tijdens dit onderzoek bevestigd.

Vleermuizen
Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Volgens verspreidingsgegevens [Limpens et al., 1997] en het onderzoek van Altenburg en Wymenga komen Baardvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis, Rosse vleermuis, Ruige vleermuis en Watervleermuis voor in het plangebied. Het plangebied wordt voornamelijk als trekroute gebruikt. Tevens fungeren enkele locaties als foerageergebied. In het plangebied is een kolonie grootoorvleermuizen aanwezig in een huis aan de N733 ter hoogte van hectometerpaal 4.1. Daarnaast zijn er mogelijk diverse verblijfplaatsen aanwezig in en nabij het plangebied in oude bomen en gebouwen.

Vogels
De soortgroep vogels heeft in de Flora- en faunawet een bijzondere status: Alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd tijdens de broedperiode. Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Een overzicht is opgenomen in de bijlage 2.

Tijdens het onderzoek van Altenburg & Wymenga zijn enkele roofvogelnesten en meerdere vogelsoorten waargenomen. De volgende jaarrond beschermde soorten zijn waargenomen: Buizerd, Havik, Huismus, Ransuil, Sperwer, Wespendief. Van de soorten waarvoor inventarisatie in en in de omgeving van het plangebied gewenst is, zijn de volgende soorten waargenomen: Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, IJsvogel, Kleine bonte

specht, Koolmees, Pimpelmees, Spreeuw, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte specht. In het centrum van Lonneker is een roekenkolonie aanwezig.

Amfibieën
Op basis van verspreidingsgegevens [Herder et al., 2009] komen mogelijk Poelkikker en Kamsalamander voor. Echter tijdens het uitgebreide onderzoek van Altenburg & Wymenga zijn beide soorten niet in of nabij het plangebied aangetroffen, waardoor verder geen inspanning voor soorten van deze soort nodig zijn.

Reptielen
Op basis van verspreidingsgegevens [Herder et al., 2009] worden geen beschermde tabel 2 of 3-soorten verwacht in of nabij het plangebied. In het plangebied is geen geschikt leefgebied aanwezig, waardoor het voorkomen van en effecten op reptielen kunnen worden uitgesloten.

Vissen
Volgens verspreidingsgegevens [Ravon] en het onderzoek van Altenburg & Wymenga (2005) komen geen beschermde tabel 2 of 3-soorten voor. In het vissen kunnen worden uitgesloten.

Dagvlinders
Diverse dagvlinders hebben in de Flora- en faunawet een beschermde status. Op basis van verspreidingsgegevens [Bos et al.,2006 en EIS-Nederland et al., 2007] komen mogelijk nabij het plangebied Rouwmantel en Heideblauwtje voor. Gezien het landschap rond de N733 valt te verwachten dat deze soorten in de bos-, heide- en ruigtegebieden zijn te vinden die verder van de provinciale weg afliggen. Een zwervend exemplaar is nooit uit te sluiten. Gezien het karakter van de ingreep, en de afwezigheid van geschikt biotoop, is geen sprake van een negatief effect op populaties van beschermde dagvlinders.

Libellen
Diverse libellen zijn in de Flora- en faunawet beschermd. Op basis van verspreidingsgegevens [Dijkstra et al.,2002 en EIS-Nederland et al., 2007] worden binnen of nabij het plangebied geen beschermde libellen verwacht (hoewel net als bij dagvlinders een enkel zwervend exemplaar nooit is uit te sluiten). Gezien het karakter van de ingreep, en de afwezigheid van geschikt biotoop, is geen sprake van een negatief effect op populaties van beschermde libellen.

Overige ongewervelden
Als ongewervelden zijn in de Flora- en faunawet naast dagvlinders en libellen ook enkele kevers (Vliegend hert, Brede geelrandwaterroofkever, Gestreepte waterroofkever, Heldenbok, Juchtleerkever), weekdieren (Bataafse stroommossel, Platte schijfhoren) en een kreeftachtige (Rivierkreeft) beschermd door de Flora- en faunawet. Het plangebied en directe omgeving

voorzien voor geen van deze soorten in een geschikt habitat en/of bevat geen geschikte (landschaps)elementen. De aanwezigheid van en effecten op deze soorten worden dan ook uitgesloten.

2.3 Samenvatting aanwezige tabel 2/3-soorten

Op basis van de verspreidingsgegevens uit de beschikbare literatuurbronnen en het oriënterende veldbezoek zijn in de onderstaande tabel 2.1 de soorten weergegeven, waarvan verwacht wordt dat deze in of in de nabije omgeving van het plangebied voor kunnen komen. In de tabel zijn de zwaarder beschermde soorten opgenomen (Flora- en faunawet tabel 2 en 3). De licht beschermde soorten (tabel 1), waarvoor veelal een vrijstelling geldt, zijn niet genoemd. Rode Lijst soorten zonder beschermde status zijn evenmin opgenomen.

Tabel 2.1 Beschermde soorten (tabel 2/3 of kwalificerend voor Natura2000-gebied) die op basis van verspreidingsgegevens, veldbezoek en deskundigenoordeel in of in de nabije omgeving van het plangebied aanwezig kunnen zijn

Soortgroep	Verwachte soorten (tabel 2/3)
Planten	Wilde gagel (tabel 2)
Zoogdieren	Eekhoorn, Wild zwijn, Steenmarter (tabel 2) Das (tabel 3)
Vleermuizen	Baardvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis, Rosse vleermuis, Ruige vleermuis en Watervleermuis (tabel 3)
Vogels (vaste verblijfplaatsen)	Buizerd, Havik, Huismus, Ransuil, Roek, Sperwer, Wespendief Inventarisatie in en in de omgeving van het plangebied gewenst: Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, IJsvogel, Kleine bonte specht, Koolmees, Pimpelmees, Spreeuw, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte specht.
Reptielen	*Geen tabel 2- of 3-soorten en/of relevante habitatrichtlijnsoorten verwacht*
Amfibieën	*Geen tabel 2- of 3-soorten en/of relevante habitatrichtlijnsoorten verwacht*
Vissen	*Geen tabel 2- of 3-soorten en/of relevante habitatrichtlijnsoorten verwacht*
Dagvlinders	*Geen tabel 2- of 3-soorten en/of relevante habitatrichtlijnsoorten verwacht*
Libellen	*Geen tabel 2- of 3-soorten en/of relevante habitatrichtlijnsoorten verwacht*
Overige ongewervelden	*Geen tabel 2- of 3-soorten en/of relevante habitatrichtlijnsoorten verwacht*

3 Toetsing Flora- en faunawet

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vragen: In welke mate worden door de Flora- en faunawet beschermde soorten planten of dieren door de beoogde activiteiten beïnvloed en is hiervoor een ontheffing van die wet noodzakelijk?

3.1 Inleiding

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. De wet maakt onderscheid in drie categorieën beschermde soorten:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud mits wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten

In de Flora- en faunawet is tevens een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Een nadere beschrijving van de Flora- en faunawet is opgenomen in bijlage 2.

3.2 Toetsing aanwezige soorten

In het vorige hoofdstuk is beschreven in hoeverre dier- en plantensoorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen en/of in hoeverre het voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. In deze paragraaf is getoetst of het beoogde voornemen een effect kan hebben op de verwachte aanwezige beschermde soort(en). De andere soortgroepen worden in dit hoofdstuk dan ook verder buiten beschouwing gelaten.

Zowel de Flora- en faunawet als de Natuurbeschermingswet 1998 gaan uit van het voorzorgsbeginsel en stellen dat effecten *met zekerheid* moeten kunnen worden uitgesloten. Wanneer effecten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, kan daarom nader onderzoek noodzakelijk zijn.

Planten
Ter hoogte van de Veendijk wordt de N733 plaatselijk verbreed. Rond deze locatie komt Wilde gagel voor. Mogelijk worden enkele exemplaren geschaad door de beoogde ingreep, wat vernietiging van leefgebied betekent. Dit is in overtreding met Artikel 11 van de Flora- en faunawet. De mogelijk aanwezige exemplaren Wilde gagel dienen verplant te worden elders in het plangebied. Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig. De benodigde maatregelen dienen opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol.

Zoogdieren
In of nabij het plangebied komen (mogelijk) enkele beschermde soorten voor: Eekhoorn, Wild zwijn, Steenmarter en Das. Eekhoorn is een soort van gemengde bossen. Steenmarter is een nachtdier dat zijn verblijfplaats heeft in gebouwen, maar ook in boomholten of uilennestkasten. Nabij het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van Steenmarter, Wild zwijn of Das aanwezig [Heikoop J.E., 2007]. Door de beoogde ontwikkelingen worden enkele bomen gekapt. In deze bomen zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. Daarnaast blijven de algemene structuren intact, waardoor geen effect op bovengenoemde soorten wordt verwacht.

Vleermuizen
In en nabij het plangebied komen verschillende vleermuizensoorten voor. Tijdens de beoogde ontwikkeling worden geen gebouwen verwijderd, waardoor effecten op gebouwbewonende vleermuizen kunnen worden uitgesloten. De te verwijderen bomen zijn nauwkeurig geïnspecteerd op de mogelijke aanwezigheid van vleermuisverblijven (zie bijlage 3). Hier zijn geen geschikte spleten of scheuren waargenomen, waardoor het voorkomen van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen in de te kappen bomen kan worden uitgesloten. Functies als vliegroute en foerageren worden door de beperkt aantal bomen die worden gekapt niet geschaad.

Indien er sterke lichtbronnen geplaatst worden kunnen wel negatieve effecten optreden. De plaatsing van verlichting dient daarom zo beperkt mogelijk gehouden te worden. Het plaatsen van schijnwerpers op palen, zoals bouwlampen, kan negatieve effecten geven. Uitgangspunt in dit rapport is dat dergelijke lichtbronnen niet geplaatst zullen worden. Tevens gaan wij ervan uit dat de locaties met straatverlichting niet wordt uitgebreid. Indien aan deze voorwaarde wordt voldaan, worden effecten op vleermuizen uitgesloten.

Vogels
Alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd tijdens de broedperiode. Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen én de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën: de nesten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van categorie 5 in principe alleen tijdens de broedperiode.

Hierbij geldt echter dat wanneer ‘zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden’ dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn (zie ook bijlage 2, Toelichting natuurbeschermingswetgeving). De volgende categoriebeschrijving wordt aangehouden:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, ook buiten het broedseizoen gebruikt worden als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil)
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing of biotoop zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus)
3. Nesten van vogels, zijnde géén koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk)
4. Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil)
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: Boerenzwaluw, Groene specht en Torenvalk)

De te kappen bomen zijn nauwkeurig geïnspecteerd op het voorkomen van jaarrond beschermde nesten (zie bijlage 3). Tijdens dit onderzoek zijn deze echter niet waargenomen. De bomen met de roekenkolonie in Lonneker blijft behouden. In het plangebied komen enkele categorie 5-soorten voor (zie tabel 2.1), waarvoor inventarisatie van de omgeving gewenst is. In de directe omgeving is voldoende (alternatief) leefgebied aanwezig voor deze soorten. Verwijderen van bomen en struiken dienen gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit en dienen daarom buiten het vogelbroedseizoen (medio maart tot medio juli) gestart te worden of te worden uitgevoerd. Als aan deze voorwaarde wordt voldaan ontstaan geen negatieve effecten op (broed)vogels.

3.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

Bij ruimtelijke ingrepen en plannen dient onderbouwd te worden of het voornemen ‘redelijkerwijs uitvoerbaar’ is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Reeds tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk te worden gemaakt of er mogelijk sprake is van effecten waarvoor een mitigatie- en/of ontheffingsplicht geldt en of voldoende ecologisch mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen kunnen worden.

In de onderstaande tabel zijn de beschermde tabel 2 en 3-soorten uit de Flora- en faunawet opgenomen waarvan niet uitgesloten kan worden dat zij geschaad worden door de ingreep. Eventueel overtreden verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zijn eveneens weergegeven.

Tabel 3.1 Flora- en faunawet soorten (tabel 2/3) die mogelijk geschaad worden

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*
Planten	Geen aantasting Wilde gagel *mits* werken volgens goedgekeurde gedragscode	*(Artikel 11)*
Zoogdieren	*Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten*	*Niet van toepassing*
Vleermuizen	Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten *mits* geen (sterke) verlichting	*(Artikel 11)*
Broedvogels, *tijdens broedseizoen*	Geen (aantasting van) vogels tijdens broedseizoen *mits* uitvoering buiten broedseizoen	*(Artikel 11)*
Broedvogels, *vaste verblijfplaatsen*	*Geen (aantasting van) vaste verblijfplaatsen*	*Niet van toepassing*

***Toelichting verbodsbepalingen tabel**

Artikel 2: Zorgplicht en Zorgvuldig handelen ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Toetsing van de beoogde ingreep aan door de Flora- en faunawet beschermde natuurwaarden laat zien dat, mits aan enkele voorwaarden wordt voldaan, er geen soorten of soortgroepen zijn waarvoor een negatief effect verwacht wordt. Nader (veld)onderzoek naar de aanwezigheid en gebruik van de planlocatie door beschermde soorten en/of een ontheffing van de Flora- en faunawet is daarom niet nodig. De uitvoerbaarheid van de beoogde ontwikkeling is daarom reëel.

De voorwaarden waaraan voldaan moet worden, zijn de volgende:

- Verwijderen van bomen en struiken dienen gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit en dienen buiten het vogelbroedseizoen (medio maart tot medio juli) plaats te vinden
- Het plaatsen van schijnwerpers op palen, zoals bouwlampen, kan negatieve effecten geven. Uitgangspunt in dit rapport is dat dergelijke lichtbronnen *niet* geplaatst zullen worden. Tevens gaan wij er vanuit dat de locaties met straatverlichting niet wordt uitgebreid
- Ter hoogte van de Veendijk komt Wilde gagel voor. De aanwezige exemplaren Wilde gagel binnen het plangebied die geschaad kunnen worden, dienen verplant te worden elders in het plangebied. Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig. De benodigde maatregelen dienen opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol

Ecologisch werkprotocol

Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode dienen de benodigde maatregelen ter bescherming van tabel 2 en/of 3-soorten tijdens de werkzaamheden, vastgelegd te worden in een ecologisch werkprotocol. Dit protocol bevat een gedetailleerde beschrijven van de werkwijze en planning.

Geldigheid

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en van de sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in ongebruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

4 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag: In welke mate worden de wezenlijke waarden en kenmerken van de provinciale ecologische hoofdstructuur aangetast door de beoogde activiteiten?

4.1 Werkwijze

Bij ruimtelijke ontwikkelingen of ingrepen in of nabij de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is sprake van planologische bescherming via ruimtelijke procedures in het kader van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Het stelsel van de Wro gaat ervan uit dat plannen van een hogere overheid doorwerken naar lagere overheden. Overheden zijn gehouden aan bescherming van de EHS via een Planologische Kernbeslissing in de Nota Ruimte; voor (particuliere) initiatiefnemers van (ruimtelijke) ingrepen in de EHS is het gemeentelijk bestemmingsplan het bindende ruimtelijk plan. Bij een ruimtelijke ingreep in de EHS is het bepalen van effecten op de EHS noodzakelijk. Wanneer er geen ruimtelijke procedure van toepassing is, maar wél effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam en in sommige gevallen noodzakelijk ook een toetsing aan de EHS-doelen uit te voeren. Zie bijlage 2 voor een nadere beschrijving van toetsing aan de EHS.

De toetsing aan de EHS omvat het bepalen van mogelijke aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Deze toetsing geeft een ecologisch-inhoudelijke indruk van het optreden van eventuele effecten op de EHS.

4.2 EHS provincie Overijssel

Om een zorgvuldige afweging te maken dient gekeken te worden naar de wezenlijke kenmerken en waarden. Als wezenlijke kenmerken en waarden definieert de Nota Ruimte actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, duisternis en openheid, de landschapsstructuur en belevingswaarde.

Op de kaart in bijlage 1 is een overzicht aangegeven van de aanwezige EHS in en nabij het plangebied. De begrenzing en natuurdoelen van de te ontwikkelen natuurgebieden en beheergebieden zijn uitgewerkt in het Natuurgebiedplan Zuid-Twente. De wezenlijke waarden en kenmerken voor Zuid-Twente worden als volgt beschreven in de gebiedsbeschrijving:
Landbouw, natuur, stad en infrastructuur komen in elkaars nabijheid voor en zijn sterk met elkaar verweven. Karakteristiek voor Zuid-Twente is het voorkomen van grote bevolkingsconcentraties in de directe nabijheid van aantrekkelijke landschappen. Het veelzijdige landelijk gebied is van belang voor de recreatie en het toerisme.

Het is een uitloopgebied voor de eigen inwoners en vervult tevens een belangrijke toeristische functie. Dit uit zich ondermeer in de aanwezige verblijfsrecreatie, dagrecreatieterreinen en mogelijkheden voor recreatief medegebruik zoals wandelen, fietsen, vissen en kanoën. Een belangrijk deel van de hoofdinfrastructuur van Overijssel (A 1, N 35, Twentekanaal, spoorlijnen) doorkruist de ecologische structuur van dit gebied. De landbouw bestaat uit rundveehouderij en voor een relatief groot deel ook uit varkens- en pluimveehouderij en kenmerkt zich door intensief grondgebruik. Plaatselijk is het grondgebruik extensiever, met name op landgoederen en bij Enschede. Het water loopt van zuidoost naar noordwest door vele beken en beekjes die sterk door de mens zijn beïnvloed. Het Twentekanaal speelt een belangrijke rol in de waterhuishouding. Het water verdwijnt snel uit het gebied. Er zijn landbouw- en natuurgebieden verdroogd, maar ook zijn er (te) natte situaties voor de landbouw. De natuur is divers, deels van hoge kwaliteit, het landschap is aantrekkelijk en de waarden van het cultureel erfgoed zijn hoog. Kenmerkend is ook het grote aantal landgoederen (circa 80 landgoederen), waarvan enkele zeer grote (Twickel en Weldam).

4.3 Toetsing effecten

De N733 heeft een doorsnijdende functie van de ecologische structuur. Deze zal echter niet veranderen (in positieve of negatieve zin) door de beoogde ontwikkelingen. De ontwikkelingen worden buiten de aangewezen EHS uitgevoerd. We concluderen dat de beoogde ontwikkeling geen effect heeft op de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS.

4.4 Conclusies toetsing EHS

De beoogde ontwikkelingen hebben geen effect op de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Flora en faunawet

Toetsing van de beoogde ingreep aan door de Flora- en faunawet beschermde natuurwaarden laat zien dat, mits aan enkele voorwaarden wordt voldaan, er geen soorten of soortgroepen zijn waarvoor een negatief effect verwacht wordt. Nader (veld)onderzoek naar de aanwezigheid en gebruik van de planlocatie door beschermde soorten en/of een ontheffing van de Flora- en faunawet is daarom niet nodig. De uitvoerbaarheid van de beoogde ontwikkeling is daarom reëel.

De voorwaarden waaraan voldaan moet worden, zijn de volgende:

- Verwijderen van bomen en struiken dienen gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit en dienen buiten het vogelbroedseizoen (medio maart tot medio juli) plaats te vinden
- Het plaatsen van schijnwerpers op palen, zoals soms gezien wordt bij paardenbakken, kan negatieve effecten geven. Uitgangspunt in dit rapport is dat dergelijke lichtbronnen *niet* geplaatst zullen worden
- Ter hoogte van de Veendijk komt Wilde gagel voor. De aanwezige exemplaren Wilde gagel binnen het plangebied die geschaad kunnen worden, dienen verplant te worden elders in het plangebied. Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig. De benodigde maatregelen dienen opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol

5.2 Ecologische Hoofdstructuur

De beoogde ontwikkelingen hebben geen effect op de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS.

5.3 Vervolgstappen

Ecologisch werkprotocol

Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode dienen de benodigde maatregelen ter bescherming van tabel 2 en/of 3-soorten tijdens de werkzaamheden, vastgelegd te worden in een ecologisch werkprotocol. Het ecologische werkprotocol bevat een gedetailleerde beschrijving van de werkwijze en planning. Dit werkprotocol dient voor de start van de werkzaamheden te zijn opgesteld en een kopie dient tijdens de werkzaamheden aanwezig te zijn.
Zonder de gedragscode dient een ontheffing te worden aangevraagd.

5.4 Aanbevelingen

Geldigheid
Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en verwijderen van bomen, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in ongebruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

Verlichting
Ten aanzien van verlichting is het raadzaam om vooraf een verlichtingsplan op te stellen waarbij rekening wordt gehouden met natuurwaarden. Om overlast van verlichting op vleermuizen te minimaliseren kan gedacht worden aan:

- Verlichting in z'n algemeen zo laag mogelijk boven de grond houden
- Armaturen met een diepe reflector, zodat het licht vrijwel alleen naar beneden straalt
- Beter meerdere kleine lampen dan 1 grote en sterkere lamp

Faunavoorzieningen
Wegen vormen barrières voor verschillende dieren, die het leefgebied verkleinen en de uitwisseling tussen populaties tegenhoudt en waardoor verkeersslachtoffers vallen. Herinrichting van wegen bieden goede mogelijkheden om ontsnipperende maatregelen te nemen, in de vorm van faunavoorzieningen. De aanleg van een duiker voor kleine zoogdieren brengt minder kosten met zich mee als de weg al heraangelegd dient te worden. Bij een nadere uitwerking zijn wij u hierbij graag van dienst.

6 Literatuur

[Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay., I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]
De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

[Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992]
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002]
De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2007]
Waarnemingenverslag 2007. Dagvlinders, libellen en sprinkhanen. Uitgegeven door EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

[Heikoop J.E., 2007]
Ecologisch onderzoek van de natuurwaarden langs de N733 tussen Enschede en Oldenzaal. A&W-rapport 766. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Veenwouden

[Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers R, 2009]
Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2009-03

[Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997]
Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[LNV, Dienst Regelingen, 2009]
Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Inclusief Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen, en Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Kenmerk ffw2009.corr.046. 25 augustus 2009.

[Ministerie van LNV, VROM en de provincies, 2007]
Spelregels EHS, Spelregels voor ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS. Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies. Ministeries van LNV en VROM en de provincies.

Bijlage

1 Overzichtskaart

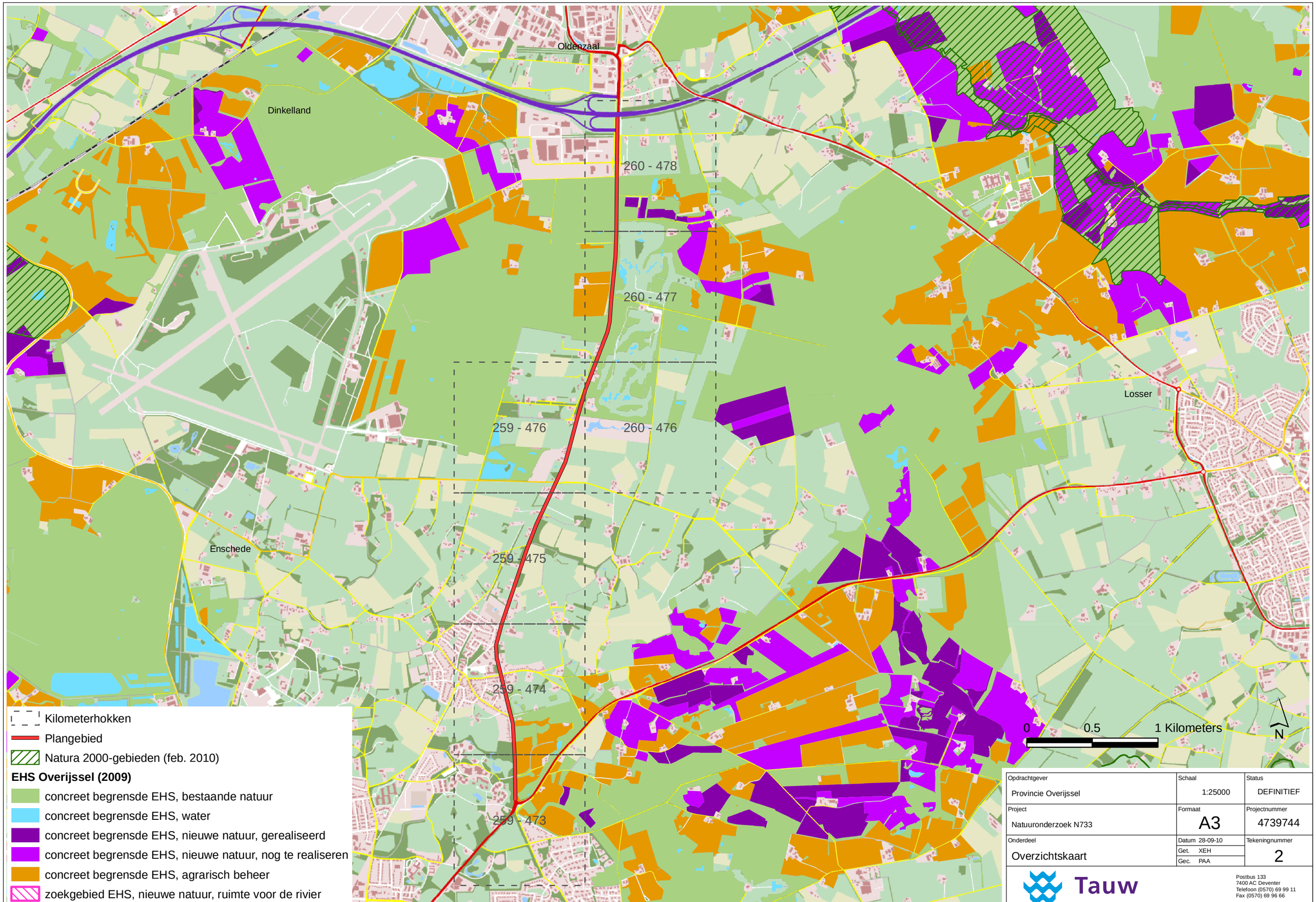

Opdrachtgever: Provincie Overijssel	Schaal: 1:25000	Status: DEFINITIEF
Project: Natuuronderzoek N733	Formaat: A3	Projectnummer: 4739744
Onderdeel: Overzichtskaart	Datum 28-09-10 Get. XEH Gec. PAA	Tekeningnummer: 2

Tauw

Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon (0570) 69 99 11
Fax (0570) 69 96 66

© Topografische Dienst voor het kadaster en de openbare registers Apeldoorn

XEH 28-9-2010 16:25 4739744_10002D.MXD

Bijlage

2

Toelichting natuurbeschermingswetgeving

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt een groot aantal in Nederland voorkomende wilde dier- en plantensoorten. Uitgangspunt van de wet is dat aantasting van de beschermde soorten moet worden voorkomen. Wanneer dit niet mogelijk is, kan een ontheffing worden verleend door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). De beschermde diersoorten (vogels, vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten, et cetera) en ongeveer 100 plantensoorten zijn te vinden in tabellen, die deel uitmaken van de Flora- en faunawet. Niet elke soort is even zwaar beschermd, er wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën:

- Tabel 1: Algemene en niet bedreigde soorten
- Tabel 2: Schaarse soorten
- Tabel 3: Meest zeldzame en bedreigde soorten

Naast deze drie groepen zijn alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd tijdens de broedperiode. Tevens zijn vaste rust- en verblijfplaatsen en functionele omgeving van een aantal soorten jaarrond beschermd (zie *Vogels*).

De Flora- en faunawet bevat artikelen met bijbehorende verbodsbepalingen. Deze zijn weergegeven in onderstaand overzicht. Activiteiten waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden dienen voorkomen te worden, bijvoorbeeld door het treffen van mitigerende maatregelen. Indien dit niet mogelijk is, dan is het uitvoeren van een dergelijke activiteit alléén toegestaan met een ontheffing van het ministerie van LNV. De noodzaak tot het daadwerkelijk in bezit hebben van een goedgekeurd mitigatieplan of een ontheffing is gekoppeld aan de uitvoeringsfase.

Artikel 2: Zorgplicht ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd
Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten
Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren
Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren
Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen
Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren
Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Bij bepaalde activiteiten en alleen voor soorten vermeld in tabel 1 geldt een vrijstellingsregeling. Voor de tabel 2 en 3 soorten is bij bepaalde activiteiten (zie onderstaand schema) ook geen ontheffing nodig wanneer deze worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde en door de initiatiefnemer geaccordeerde gedragscode. Wanneer niet volgens een gedragscode gewerkt wordt en wanneer tabel 2 of 3-soorten worden aangetast, dan moeten mitigerende maatregelen genomen worden ter voorkoming van een overtreding van de verbodsbepalingen. Het verdiend de sterke aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het ministerie van LNV (in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag). Wanneer ook het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Onderstaand is een stroomschema opgenomen met de bepalingen wanneer een mitigatieplan of ontheffing nodig is.

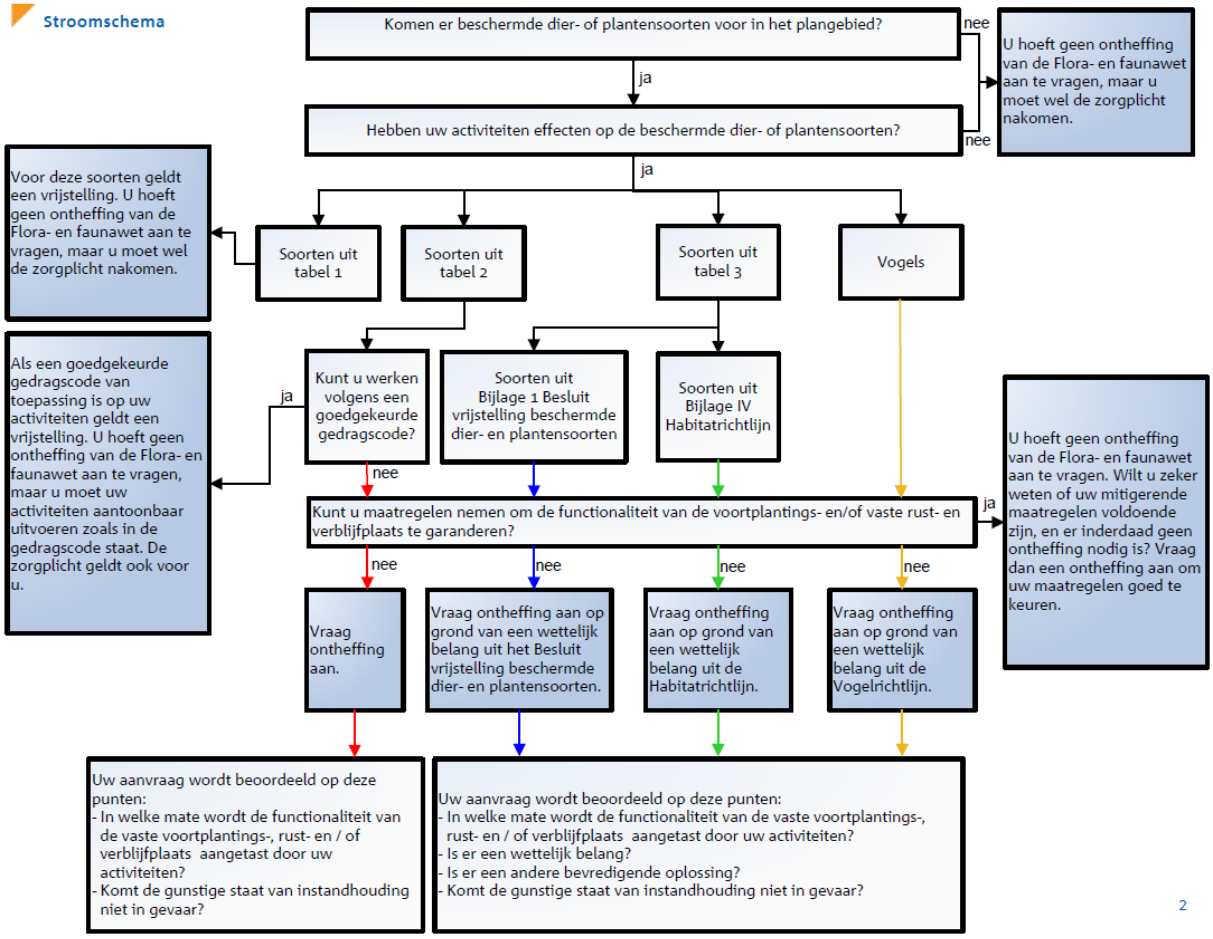

Stroomschema Flora- en faunawet [LNV, 2009]

Zoals weergegeven in het stroomschema, moet wanneer het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, een ontheffing worden aangevraagd. Het verkrijgen van een ontheffing is aan strikte voorwaarden gebonden. De exacte voorwaarden verschillen afhankelijk van de beschermde status van de soort waarvoor ontheffing wordt aangevraagd:

Tabel 1-soorten (algemene en niet bedreigde soorten)
Begin 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur in het kader van de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is geregeld dat een aantal algemene soorten, vanaf toen de tabel 1-soorten genoemd, bij bepaalde activiteiten verstoord mogen worden zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen. Het gaat daarbij om de werkzaamheden ‘Beheer en onderhoud’, ‘Bestendig gebruik’ en ‘Ruimtelijke ontwikkeling’. Activiteiten, die binnen deze categorieën vallen, kunnen onder voorwaarden zonder ontheffing worden uitgevoerd, óók als dit schadelijke effecten heeft voor deze soorten. De zorgplicht is voor deze soorten echter onverminderd van toepassing.

Tabel 2-soorten (schaarse soorten)
Voor de tabel 2-soorten kan een mitigatieplan worden opgesteld (en goedgekeurd door het ministerie van LNV in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien de activiteit een 'redelijk doel' dient en er geen afbreuk wordt gedaan aan de "gunstige staat van instandhouding" van de soort (effecten op regionaal populatieniveau). Indien de gunstige staat van instandhouding van de soort wel in het geding komt, dienen altijd mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden getroffen. Voor initiatiefnemers die beschikken over een door het ministerie van LNV geaccordeerde gedragscode die aangeeft op welke wijze rekening wordt gehouden met beschermde soorten geldt voor de tabel 2-soorten eveneens een vrijstelling.

Tabel 3-soorten (zeldzame en bedreigde soorten)
Voor de tabel 3-soorten kan door het ministerie van LNV eveneens een mitigatieplan worden goedgekeurd (in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien aan specifieke criteria wordt voldaan. Deze criteria zijn afhankelijk van de status van de betreffende tabel 3-soort[1]:

Voor tabel 3-soorten afkomstig uit Bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, kan ontheffing aangevraagd worden indien er geen alternatief beschikbaar is, en op grond van wettelijke belangen uit deze AMvB. Dit zijn:

a) *Bepalingen inzake vrij verkeer en markt van het Verdrag tot oprichting van de EG*
b) *Bescherming van flora en fauna*
c) *Veiligheid van het luchtverkeer*
d) *Volksgezondheid of openbare veiligheid*
e) *Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten*
f) *Voorkomen van ernstige schade aan eigendom anders dan gewas, vee, bos en wateren*
g) *Belangrijke overlast veroorzaakt door een beschermde inheemse diersoort*
h) *Uitvoering van bestendig beheer en onderhoud in landbouw en bosbouw*
i) *Bestendig gebruik*
j) *Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.*

[1] De tabel 3-soorten kunnen verdeeld worden in twee categorieën; hetzij Bijlage 1-soorten van de bijlagen van het (AMvB) Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, of Bijlage IV-soorten van de bijlagen van de Europese Habitatrichtlijn. De aanwijzing van de eerste categorie is nationaal bepaald. Voor de tweede categorie gelden Europese verplichtingen om beschermingsmaatregelen te nemen

Voor tabel 3-soorten uit de Bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat voor ruimtelijke ingrepen alleen ontheffing verleend wordt indien er geen alternatief beschikbaar is en op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dit zijn:

a) *Bescherming van wilde flora en fauna en instandhouding van de natuurlijke habitats*
b) *Ter voorkoming van ernstige schade aan onder andere gewassen, veehouderijen, bossen en wateren*
c) *In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten*
d) *Ten behoeve van onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
e) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

Vogels

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. De basis hiervoor vormt de Europese Vogelrichtlijn, waarin ondermeer de bescherming gereguleerd is voor alle inheemse en geregeld voorkomende trekvogels, zodat deze 'kunnen voortbestaan en zich kunnen voortplanten'. Voor deze vogels is de Flora- en faunawet van kracht. De Flora- en faunawet geeft aan dat álle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd zijn tijdens de broedperiode. Ontheffingen voor verstoring tijdens de broedperiode worden niet verleend. Daarnaast zijn rust- en verblijfplaatsen van een aantal in Nederland kwetsbare vogelsoorten jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën, waarbij de nesten van categorie 1 tot en met 4 jaarrond beschermd zijn en categorie 5 alléén tijdens de broedperiode. Hierbij geldt echter dat wanneer ‘zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden’ dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn. Voor deze soorten is daarom vaak ook inzicht nodig in de rust- en verblijfplaatsen in het plangebied en de omgeving. De onderscheiden categorieën zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, ook buiten het broedseizoen gebruikt worden als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil)
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing of biotoop zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus)
3. Nesten van vogels, zijnde géén koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk)
4. Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil)
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: Boerenzwaluw, Groene specht en Torenvalk)

Het bevoegd gezag hanteert voor categorie 1 tot en met 4 de volgende soorten: *Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendief en Zwarte wouw.* De vaste rust- en verblijfplaatsen en functionele leefomgeving van deze soorten zijn daardoor jaarrond beschermd.

De rust- en verblijfplaatsen van de soorten van categorie 5 kunnen echter óók jaarrond beschermd zijn wanneer zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor deze soorten is daarom ook inzicht nodig in de aanwezige rust- en verblijfplaatsen. Voor categorie 5 hanteert het bevoegd gezag de volgende soorten: *Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht.*

Voor het verstoren van broedende vogels tijdens de broedperiode wordt in principe in het geheel géén ontheffing verleend. Voor het aantasten van vogels en/of de jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen geldt een zware toets, vergelijkbaar met die van tabel 3-soorten. Een ontheffing wordt alleen verleend indien er geen alternatief beschikbaar is en aan specifieke wettelijke criteria wordt voldaan, voortkomend uit de Europese Vogelrichtlijn. Deze criteria zijn:

a) *-Volksgezondheid of openbare veiligheid*
   -Veiligheid van het luchtverkeer
   -Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren
   -Bescherming van flora en fauna
b) *In verband met onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
c) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

In het geval van vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen te nemen, en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen. Hierbij is altijd een zogenaamde omgevingscheck nodig om inzicht te krijgen in de lokale omstandigheden. Het verdiend de sterke aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het ministerie van LNV, in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen; artikel 2, lid 1. De tekst daarvan is als volgt: “Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, evenals voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.”

Over de Rode lijst
De Rode lijsten hebben geen wettelijke status. Soorten die op de Rode lijst zijn geplaatst, zijn alléén beschermd als ze ook in de Flora- en faunawet als beschermde soort zijn opgenomen. Soorten kunnen op de Rode Lijst worden opgenomen wanneer zij zeldzaam zijn of wanneer de trend negatief is. Voor soorten van de Rode Lijst is niet per definitie een ontheffing vereist. Deze lijst heeft een signalerende functie en dient als een instrument ten behoeve van beleidsontwikkeling. Het zeldzamer worden van een bepaalde soort en het daarmee in een andere categorie terechtkomen, kan wel tot gevolg hebben dat een soort door de minister onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet wordt geschaard. Voorts geldt dat voor beschermde Rode Lijst-soorten de gunstige staat van instandhouding eerder in het geding kan zijn, waardoor eerder compenserende maatregelen kunnen worden geëist. Dit is echter geen vaststaand feit.

Natuurbeschermingswet 1998
De Natuurbeschermingswet 1998 van 25 mei 1998 (in werking getreden op 1 oktober 2005) behelst de bescherming van natuur en landschap. De gebiedsbescherming staat centraal in deze wet. De schaal en beschermde waarden van de gebieden varieert, evenals het Bevoegd Gezag (provincie, dan wel LNV). De Natuurbeschermingswet 1998 omvat:

- Natura 2000-gebieden (Speciale beschermingszones Vogel- en Habitatrichtlijn)
- Beschermde natuurmonumenten (incl. de (verouderde) Staatsnatuurmonumenten)

Natura 2000-gebieden
De bescherming van Natura 2000-gebieden volgens de Natuurbeschermingswet 1998 is vergelijkbaar met de bescherming volgens artikel 6 van de Habitatrichtlijn. Nederland past een vergunningenstelsel toe. Hierdoor is in ons land een zorgvuldige afweging gewaarborgd rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Vergunningen worden verleend door provincies of door de minister van LNV. Natura 2000-gebieden mogen geen significante schade ondervinden. Dit houdt in dat bepaalde plannen en projecten op zichzelf óf in combinatie met andere plannen en projecten de natuurwaarden waarvoor de gebieden zijn aangewezen, niet significant negatief mogen beïnvloeden. Elke ontwikkeling in of nabij een Natura 2000-gebied dient te worden onderworpen aan een ‘voortoets’. Uit de voortoets moet blijken of kan worden uitgesloten dat de gewenste werkzaamheden/ontwikkelingen een (significant) negatief effect hebben (op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten). Op dit moment worden voor alle Natura 2000-gebieden beheerplannen opgesteld die duidelijk maken welke activiteiten wel en niet zonder vergunning mogelijk zijn in en nabij die gebieden.

Beschermde natuurmonumenten
In de sinds 1 oktober 2005 gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 vallen de Beschermde natuurmonumenten en Staatsnatuurmonumenten beide onder één noemer: Beschermde natuurmonumenten. Verder wordt onderscheid gemaakt tussen Beschermde natuurmonumenten die binnen en buiten Natura 2000-gebieden liggen: Het beschermingsregime van de gebieden die binnen Natura 2000-gebieden liggen en die al onder de oude wet zijn aangewezen, treedt terug. Natuurwaarden en natuurschoon waarvoor deze gebieden waren aangewezen, worden opgenomen in de doelstellingen voor instandhouding van het betreffende Natura 2000-gebied. Voor gebieden die buiten de Natura 2000-gebieden liggen, geldt dat handelingen in of rondom Beschermde natuurmonumenten die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied, of die het Beschermde natuurmonument ontsieren, zijn verboden, tenzij de minister van LNV of de provincie een vergunning heeft verleend.

Wetlands

De begrenzingen van Wetlands in Nederland komt overeen met de begrenzing van Vogelrichtlijngebieden. De aanwijzing is geregeld in de beschikkingen in het kader van de Vogelrichtlijn (ministerie van LNV). De natuurwaarden binnen Wetlands hebben betrekking op de functie voor vogels. Wanneer effecten op Vogelrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) zijn bepaald, dan geldt de uitkomst hiervan daarom ook voor Wetlands.

Wijze van toetsing Natuurbeschermingswet 1998

Bij ruimtelijke ontwikkelingen of activiteiten moet altijd inzichtelijk worden gemaakt of (significant) negatieve effecten optreden. Deze effectbepaling wordt gedaan in een zogenaamde 'Voortoets'. De Voortoets heeft drie mogelijke uitkomsten:

1. Er is met zekerheid géén sprake van negatieve effecten: er is geen vergunning noodzakelijk
2. Er kan niet worden uitgesloten dat negatieve effecten optreden, maar deze effecten zijn niet significant negatief. Er is een zogenaamde 'Verslechterings- en Verstoringstoets' noodzakelijk waarin inzichtelijk wordt gemaakt of de effecten aanvaardbaar zijn of niet. Wanneer de effecten voor het Bevoegd Gezag aanvaardbaar zijn, dan wordt een vergunning verleend met daarin mogelijk bepaalde voorschriften of beperkingen
3. Er is sprake van negatieve effecten én deze zijn mogelijk significant negatief: één of meer van de instandhoudingdoelstellingen worden mogelijk geschaad. Er is een zogenaamde 'Passende Beoordeling' noodzakelijk, gevolgd door een vergunningprocedure

De 'Passende Beoordeling' kent vervolgens ook drie mogelijke uitkomsten:

3.1. Bij nadere beschouwing blijkt er geen sprake te zijn van negatieve effecten (een enigszins theoretische optie). Er dient desondanks een vergunning te worden aangevraagd, die mogelijk voorschriften en/of beperkingen zal bevatten.

3.2. Er is wel sprake van een negatief effect, maar de omvang van dit effect blijkt bij nadere beschouwing niet significant negatief te zijn. In principe is een 'Verslechterings- en Verstoringstoets' nodig, hoewel de bouwstenen al grotendeels of geheel zullen zijn verzameld tijdens deze fase van de Passende Beoordeling. Een vergunning dient te worden aangevraagd, die mogelijk voorschriften en/of beperkingen zal bevatten.

3.3. Er zijn significant negatieve effecten, of dit kan niet worden uitgesloten. Er zal gekeken moeten worden naar de belangen en argumenten om de ontwikkeling uit te voeren. Deze criteria worden de 'ADC-criteria' genoemd (Alternatieven, Dwingende redenen voor groot openbaar belang, en Compensatie). Wanneer niet aan deze ADC-criteria kan worden voldaan wordt geen vergunning verleend. Wanneer er wel aan kan worden voldaan kan uiteindelijk door de provincie een vergunning verleend met mogelijk voorschriften en/of beperkingen. De ADC-criteria zijn:

- Zijn er locatiealternatieven mogelijk en overwogen, die mogelijk tot minder schade aan beschermde natuurwaarden leiden?
- Is er sprake van een zogenaamde 'dwingende reden van groot openbaar belang?' Er worden verschillende wettelijke belangen onderscheiden. Wanneer sprake is van mogelijke effecten op door de EU als 'prioritair' aangemerkte soorten of habitats, is het aantal mogelijke redenen veel kleiner

- Op welke manier wordt getracht de schade zo klein mogelijk te laten zijn (mitigatie) of te compenseren? Zulke maatregelen dienen overigens te worden getroffen vóórdat toestemming voor de ontwikkeling kan worden verleend

Onderstaand stroomschema geeft het vervolgtraject weer vanaf het moment van het gereedkomen van de Voortoets (eerste blok ‘Oriëntatie/vooroverleg’).

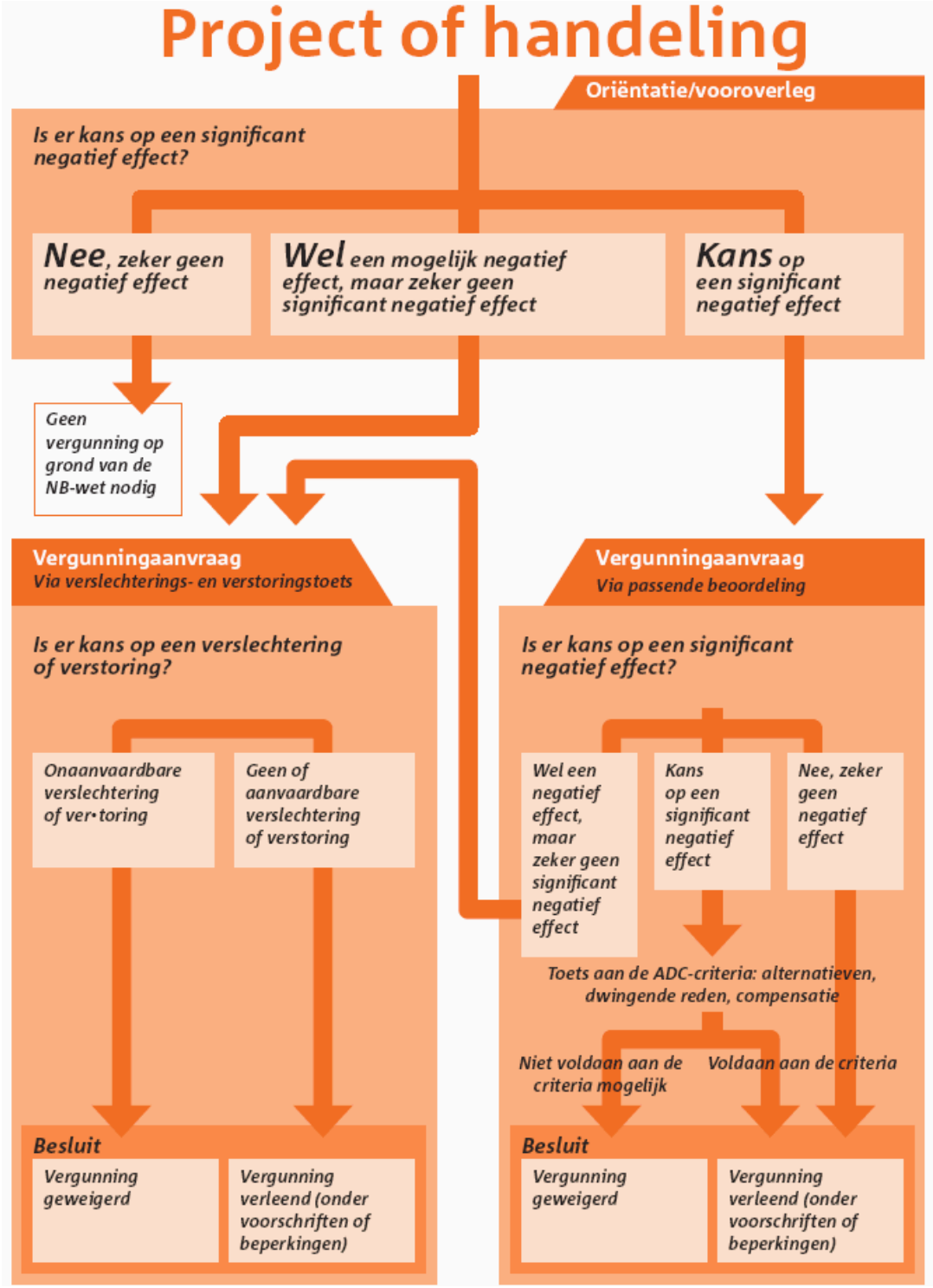

Stroomschema Natuurbeschermingswet 1998 [LNV, Over beheerplannen en vergunningen]

Bescherming EHS via de Wet op de Ruimtelijke Ordening en andere wetgeving
De Wet ruimtelijke ordening (Wro) is de basis voor de vaststelling van het ruimtelijke beleid op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau. Het stelsel van de Wro gaat ervan uit dat plannen van een hogere overheid doorwerken naar lagere overheden. De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur is verankerd in de Nota Ruimte (structuurvisie op rijksniveau) en provinciale omgevingsvisies en omgevingsverordeningen. De begrenzingen en indelingen bij de begrenzingen en bijbehorende doelen en/of doelsoorten verschillen per provincie, maar zijn altijd geheel of gedeeltelijk vastgelegd in provinciale omgevingsvisies en –verordeningen. Deze zijn bindend voor het vaststellende bestuursorgaan: gemeenten dienen de bescherming vast te leggen in hun bestemmingsplannen.

Het ruimtelijk beleid voor de EHS is altijd gericht op ‘behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken’ van de EHS, waarbij tevens rekening wordt gehouden met andere gebiedsbelangen. Binnen de EHS is conform de Nota Ruimte het ’nee, tenzij’-regime van toepassing. Plannen, projecten of handelingen worden volgens dit regime beoordeeld. Als wezenlijke kenmerken en waarden definieert de Nota Ruimte actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om de bij het gebied behorende natuurdoelen en –kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en belevingswaarde.
Bij toetsing van de ingreep aan de EHS zijn de ‘Spelregels EHS’; een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies van toepassing. Hierin wordt ondermeer de eis gesteld dat voor ingrepen binnen de EHS aangetoond moet worden dat, -bij aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden-, er geen reële locatiealternatieven zijn èn er sprake is van redenen van zwaarwegende belangen.

Wanneer een ontwikkeling gepaard gaat met een ruimtelijke procedure is een onderzoek naar de mogelijke effecten op de EHS noodzakelijk. Wanneer er geen ruimtelijke procedure van toepassing is, maar wél mogelijke effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen alsnog noodzakelijk) tóch een toetsing aan de doelen van de EHS uit te voeren en in overleg te treden met het Bevoegd Gezag; de gemeente.

In onderstaand stroomschema zijn deze en aanvullende stappen en benodigde onderbouwingen weergegeven [ministerie van LNV, Spelregels EHS, 2007].

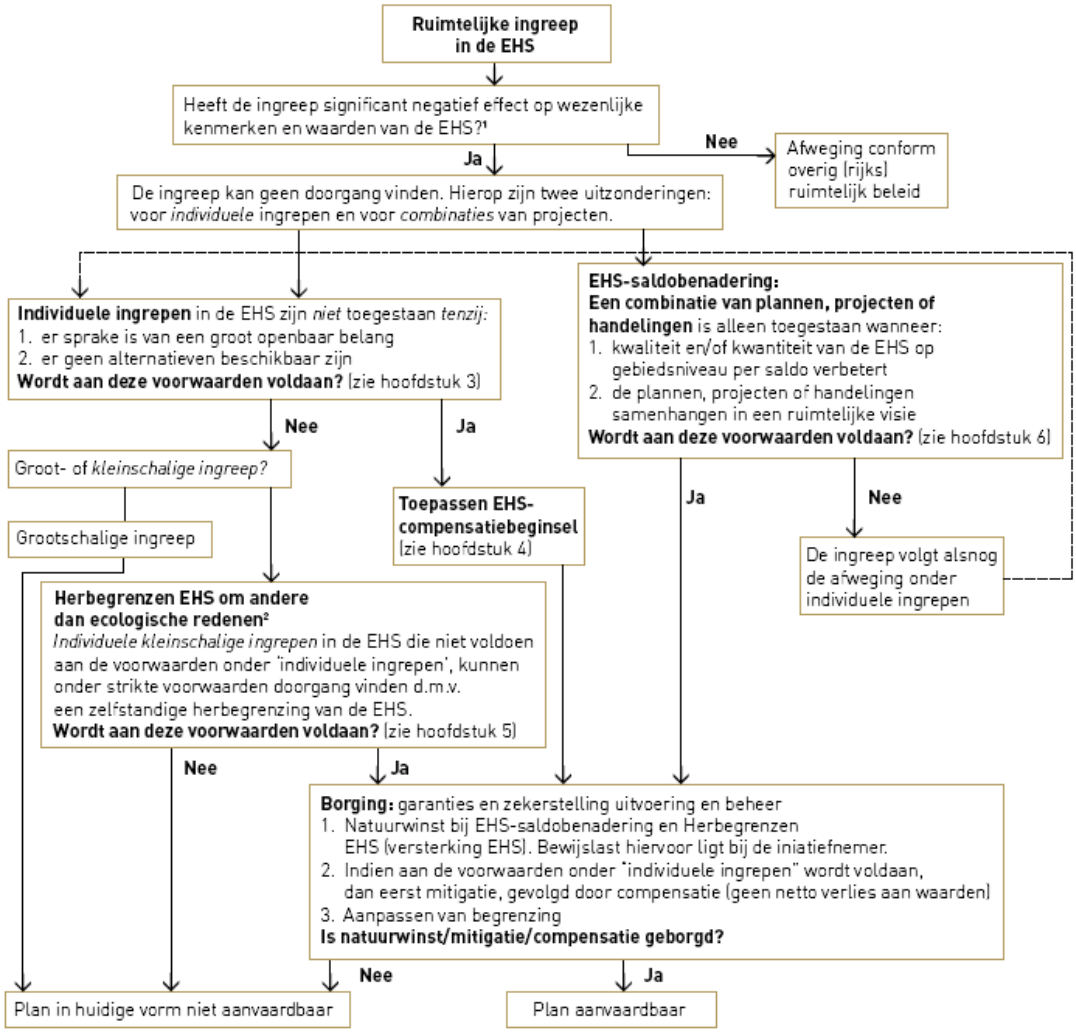

Stroomschema EHS [LNV, Spelregels EHS, 2007]

[1] Het gaat hier om het effect van de ingreep zelf en niet om een netto of reeds gesaldeerd effect. Indien de ingreep plaats vindt in een Natura 2000-gebied gelden aanvullende regels

[2] Een andere mogelijkheid in de EHS is herbegrenzing om ecologische redenen. Deze mogelijkheid is echter niet weergegeven in dit schema omdat er geen ruimtelijke ingreep aan ten grondslag ligt

Bijlage

3

Notitie Natuuronderzoek N733

Tauw

Notitie

Contactpersoon Peter te Morsche

Datum 27 september 2010

Kenmerk N001-4739744PMM-mfv-V01

Natuuronderzoek N733 Enschede Oldenzaal

1 Aanleiding

Provincie Overijssel heeft Tauw gevraagd de bevindingen en conclusies uit het onderzoek van Altenburg & Wymenga uit 2005 te actualiseren. Hierbij is specifiek gelet op de aanwezigheid van (jaarrond) beschermde nesten van categorie 5 soorten. Daarnaast is onderzocht of holen en gaten aanwezig zijn die geschikt zijn als verblijfplaatsen voor vleermuizen, zoogdieren en vogels. Ook is het belang van de locaties beoordeeld op de functies van vliegroute en foerageerplaatsen van vleermuizen.

1.1 Methode

In het veld zijn de te kappen bomen beoordeeld op zicht, met behulp van een verrekijker.
PM

1.2 Resultaten

De resultaten zijn per traject hieronder beschreven.

1.2.1 Traject Hmp 0.4-0.8 Buiten bebouwde kom Enschede

De eerste groep te kappen bomen van dit traject staat nabij de Voortmansweg. Hier staan meerdere zeer oude eiken. Deze zijn sterk begroeid met Klimop, waardoor de aanwezigheid van eventuele holen of gaten, geschikt om als verblijfplaats te dienen voor vleermuizen, zoogdieren en vogels, niet goed is te doen. Verder staan er in de onderbegroeiing soorten als Taxus, Berk en Esdoorn. Volgens de geleverde tekening lijkt het erop dat deze oude Zomereiken bespaard zullen blijven. Dit geld als uitgangspunt voor deze beoordeling. In de te kappen onderbegroeiing zijn geen gaten en holen aanwezig. Verblijfplaatsen van vleermuizen en andere holenbewoners zijn daardoor niet aanwezig. De eventuele vliegroute en foerageerplekken worden niet of nauwelijks aangetast. Jaarrond beschermde nesten boven in de bomen zijn niet aangetroffen. De bomen zijn hierop goed te beoordelen, omdat de bladbezetting dit jaar niet volledig is.

De tweede groep, nabij de Stokhorstlaan, zijn ook oude bomen bestaande uit Zomereik, Beuk en Acacia. Deze bomen zijn niet zo sterk begroeid met Klimop en derhalve beter te beoordelen. Vaste verblijfplaatsen, bestaande uit gaten of holen, zijn niet waargenomen. Ook (jaarrond) beschermde nesten zijn niet gezien.

1.2.2 Traject Hmp 1.4-2.9 Kom Lonneker

De te kappen bomen direct langs de N733 van dit traject betreft alle Zomereiken. Vrijwel al deze eiken zijn kleine exemplaren. Uitzondering hierop zijn een eik in het begin en een eik aan het eind van het traject. Voor alle eiken geldt dat de kroon en de stam goed is te beoordelen op de aanwezigheid van (jaarrond beschermde) nesten en gaten of holen in de stam. Deze waren niet aanwezig. Als vliegroute en foerageerplek hebben deze kleine eiken geen functie. De andere, te handhaven, bomen in dit gebied zijn groter, en nemen samen met de lijnvormige bebouwing deze functie over. Ter hoogte (overzijde) van de Oldenzaalsestraat 633 tot en met 643 is een groep bomen beoordeeld die op particulier terrein staan. Het gaat hier om diverse soorten zoals Beuk Zomereik, Acacia, Berk en Esdoorn. In geen van de bomen is een (jaarrond beschermde) nest aangetroffen. Ook holen en gaten, geschikt voor Vleermuizen, zijn niet gezien.

1.2.3 Traject Hmp 4.2-4.5 Pr. Bernardpark

Hier bevinden zich in totaal 5 bomen, bestaande uit Zomereik en Beuk. In deze bomen bevinden zich geen voor holen bewonende soorten geschikte verblijfplaatsen. Jaarrond beschermde nesten zijn ook niet waargenomen. Functies als vliegroute en foerageren worden door deze beperkte ingreep niet geschaad.

1.2.4 Traject Hmp 5.1-5.3 Veendijk

In dit traject zijn ook 5 bomen beoordeeld, bestaande uit Zomereik en Beuk. In deze bomen bevinden zich geen voor holen bewonende soorten geschikte verblijfplaatsen. Jaarrond beschermde nesten zijn ook niet waargenomen. Functies als vliegroute en foerageren worden door deze beperkte ingreep niet geschaad.

1.2.5 Traject Hmp ?.?-?.? Zuidbroek tot aansluiting Parallelweg

Een strook van circa 300 meter lang en circa 5 meter breed, is beoordeeld en bestaat uit bos. Het bos sluit via een sloot en fietspad aan op de huidige N733. Het bos bestaat uit de hoofdsoorten Larix, Grove den en Zomereik. Er staan verschillende soorten in de onderbegroeiing. De sloot is recent uitgemaaid. Jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen. Ook holen of gaten, geschikt voor vleermuizen, zoogdieren of vogels zijn niet waargenomen. De vliegroutefunctie en foerageerfunctie voor vleermuizen kan aanwezig zijn, echter wanneer er een strook van het bos wordt gekapt, zal de vliegroute enkele meters opschuiven. Nadelige gevolgen hiervoor lijken niet of beperkt aanwezig. Wel is de Grote bonte specht, Boomklever, Staartmees en de Koolmees aanwezig. Grote bonte specht, Boomklever en Koolmees zijn beschermd als dat vanwege de plaatselijke situatie noodzakelijk blijkt. In dit geval is het niet noodzakelijk, omdat de soorten in het overige deel voldoende verblijfplaatsen en foerageergebied kunnen vinden. Er zijn in de sloten diverse plonzende (groene) kikkers waargenomen.

Samenvatting

- Categorie 1 tot en met 4 vogelsoorten zijn aanwezig in het plangebied. Deze vogels zijn beschermd als dat vanwege de plaatselijke situatie noodzakelijk blijkt. In dit geval is het niet noodzakelijk, omdat de soorten in het overige deel voldoende verblijfplaatsen en foerageergebied kunnen vinden
- De bomen langs de N733 zijn niet van essentieel belang voor vogels en vleermuizen. Jaarrond beschermde verblijfplaatsen en functionele leefomgeving zijn niet aangetroffen en holten voor vleermuizen zijn tevens niet waargenomen. Daarnaast zal het kappen van een aantal bomen (tekeningen met locaties en aantal komen in de bijlage bij het rapport) geen negatief effect hebben op routes en foerageergebied van vleermuizen
- Uitgangspunt bij deze conclusies is dat de zeer oude eiken op het traject Hmp 0.4-0.8 Buiten bebouwde kom Enschede niet worden gekapt

Bijlage

4

Overzichtskaarten te kappen bomen

Traject Hmp 0.4-0.8 Buiten bebouwde kom Enschede

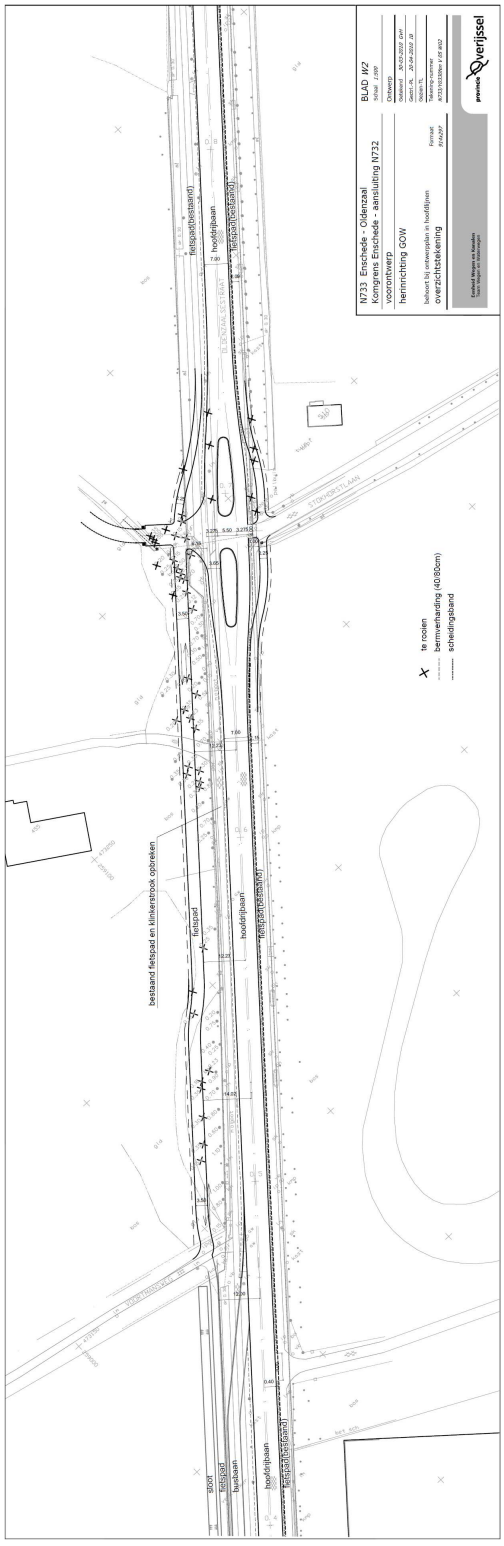

Traject Hmp 1.4-2.9 Kom Lonneker

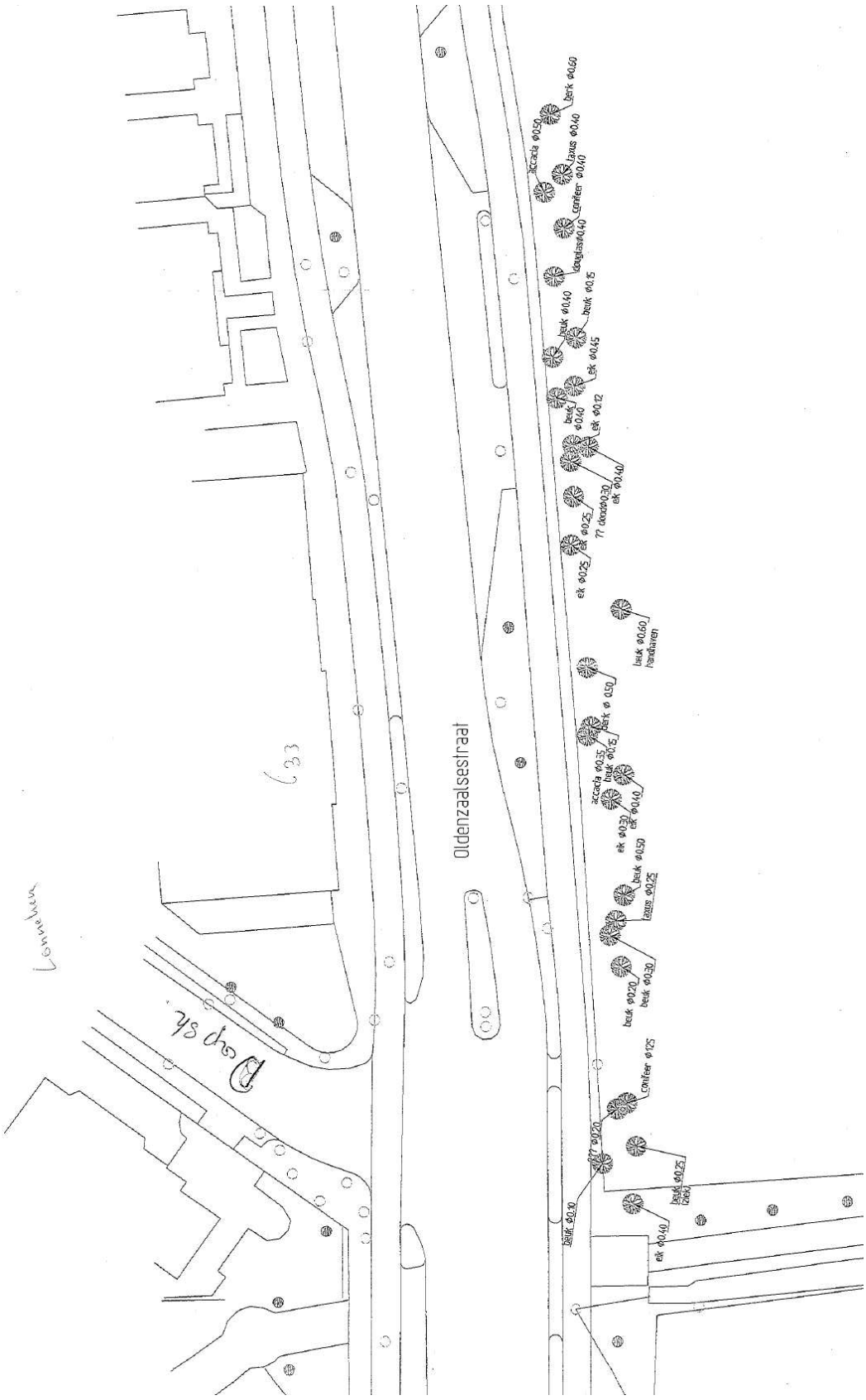

Traject Hmp 4.2-4.5 Pr. Bernardpark

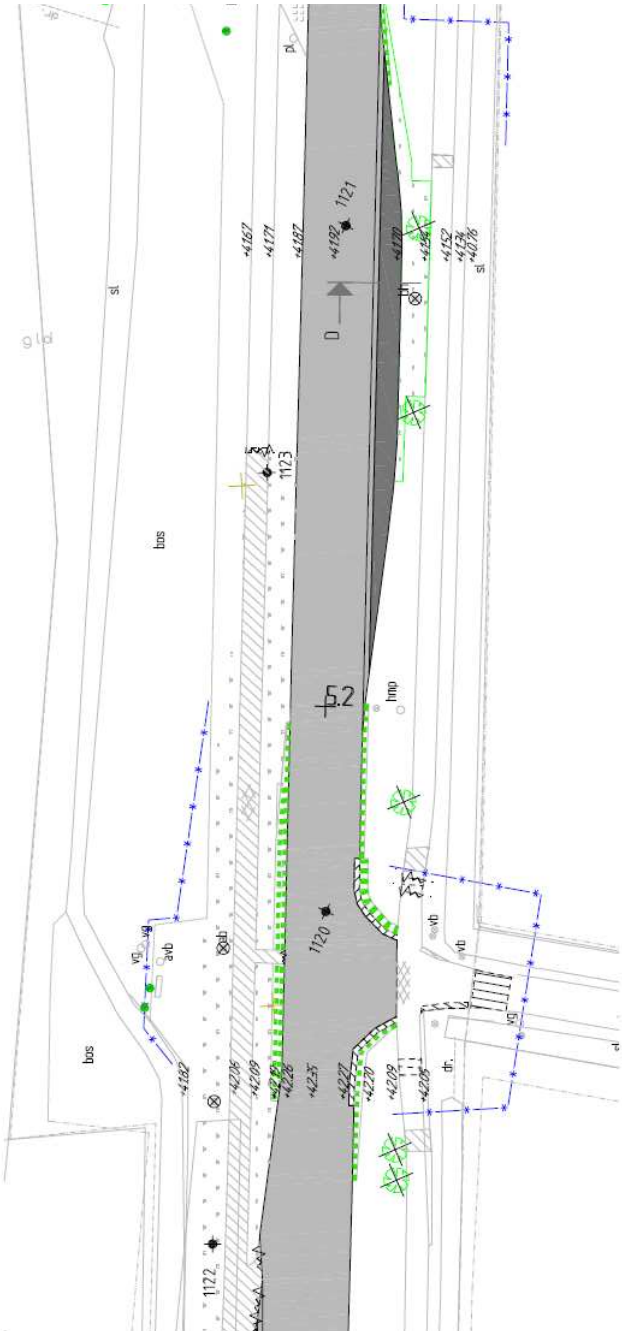

Traject Hmp 5.1-5.3 Veendijk

Nota
“Samenvatting en beantwoording zienswijzen”
Bestemmingsplan “Groene Scheg- Oldenzaalsestraat”

d.d. 8 mei 2013.

Zienswijzenverslag bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”

Het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat” heeft betrekking op het tracé van de Oldenzaalsestraat gelegen tussen de bebouwde kom van Enschede (kruispunt Potsweg-Oldenzaalsestraat-Kotkampweg) tot even voorbij de Stokhortslaan. Voor dit gedeelte van de Oldenzaalsestraat is door de provincie Overijssel als wegbeheerder en eigenaar van deze wegverbinding, een plan ingediend om de Oldenzaalsestraat zodanig aan te passen dat hier de doorstroming van het wegverkeer als ook de verkeersveiligheid, toeneemt.

Voor dit wegdeel is door de provincie een plan ontworpen om bovengenoemde doelstellingen voor de Oldenzaalsestraat te bewerkstelligen. Dit “Ontwerpplan in Hoofdlijnen N733 Enschede-Oldenzaal” (deelplan B- wegvak tussen de bebouwde komgrens van Enschede en de aansluiting N733/N732) is in 2010 door Gedeputeerde Staten van Overijssel in 2010 vastgesteld.

Daarnaast is bij de vervaardiging van dit bestemmingsplan rekening gehouden met de mogelijke aanleg van een busbaan tussen de bebouwde kom van Enschede en de Voortmansweg. Bij laatstgenoemde voorziening gaat het overigens om een gemeentelijk initiatief.

Bovenstaande figuur geeft middels een rode lijn het gedeelte van de Oldenzaalsestraat aan waarop het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat” betrekking heeft.

In het voortraject van de procedure van dit bestemmingsplan heeft de provincie Overijssel en het Waterschap Regge en Dinkel aangegeven tegen dit plan geen opmerkingen te hebben. Daarnaast heeft de Dorpsraad Lonneker ten aanzien van dit bestemmingsplan positief geadviseerd. Ook de Natuur- en Milieuraad Enschede heeft aangegeven met dit bestemmingsplan te kunnen instemmen.

Het ontwerp van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” heeft samen met het ontwerp van het vaststellingsbesluit van 1 november 2012 tot en met 12 december 2012, voor een ieder ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn is er één zienswijze ingediend.

De zienswijze is ingediend door:

Reclamant 1
(Naam en adresgegevens zijn bij de Gemeente Enschede bekend)

Inleiding:
Alvorens op de beantwoording van reclamant in te gaan dient hier vermeld te worden dat de zienswijze zich hoofdzakelijk richt op de inrichting van de Oldenzaalsestraat en zoals dat is verwoord in het provinciale plan “Ontwerpplan in Hoofdlijnen N733 Enschede-Oldenzaal” (deelplan B- wegvak tussen de bebouwde komgrens van Enschede en de aansluiting N733/N732). Dit plan is door Gedeputeerde Staten in 2010 is vastgesteld. Voorafgaande aan de vaststelling heeft dit provinciale plan als ontwerp ter inzage gelegen en is gedurende de termijn van ter visie legging een ieder in de gelegenheid gesteld een zienswijze hiertegen in te dienen. Tevens is er een inloopavond georganiseerd waar men in de gelegenheid is gesteld bedenkingen tegen dit plan kenbaar te maken. Voor zover bekend heeft reclamant van beide mogelijkheden geen gebruik gemaakt. Tegen dit vastgestelde provinciale plan kan overigens geen bezwaar of beroep meer worden aangetekend.

Genoemd provinciaal plan heeft voor wat betreft de bepaling van de bestemmingsgrenzen en de bestemming van gronden als basis gediend voor het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat en maakt het slechts mogelijk dat het vastgestelde provinciale (inrichtings)-plan in een juridisch-planologisch zin wordt geregeld.

Door in de beantwoording van reclamant enkel te verwijzen naar het vastgestelde provinciale plan, kunnen een aantal opmerkingen van reclamant op eenvoudige wijze worden afgedaan. Toch is redelijkheidshalve getracht om de door reclamant naar voren gebrachte opmerkingen in dit verslag zo volledig mogelijk te beantwoorden.

Beantwoording zienswijze.

a. Reclamant is van mening dat, indien wordt overgegaan tot de aanleg van een oversteek in de Oldenzaalsestraat ter hoogte van de Stokhorstlaan, hier een door fietsers in te schakelen verkeerslicht-installatie zou moeten worden gerealiseerd. Volgens reclamant wordt hier vaak te snel gereden en is een oversteek hier, vooral in drukke periodes, levensgevaarlijk. Reclamant is tevens van mening dat het beter is de uitrit-mogelijkheid voor auto’s en fietsers vanaf de Stokhorstlaan op te heffen. Dit verkeer kan dan veilig (en zonder te maken kosten) veilig naar het kruispunt Oldenzaalse-straat-Lossersestraat worden geleid. De inrit vanaf de Oldenzaalsestraat naar de Stokhorstlaan kan voor auto’s en fietsers blijven bestaan.

Antwoord gemeente:

De geplande oversteek bij de Stokhorstlaan wordt voorzien van middeneilanden waardoor hier een getrapte oversteek van de Oldenzaalsestraat ontstaat en die voor het fietsverkeer veel beter en veiliger oversteekbaar is dan een oversteek van de rijbaan in één keer. Verkeerslichten zijn hier daardoor niet nodig. Daarnaast wordt het te hard rijden door het autoverkeer op de Oldenzaalsestraat door een lichte rijbaanuit-buiging agv de aan te leggen middeneiland, getemperd. Bovendien zal in de spitsuren als gevolg van de drukte hier niet snel gereden kunnen worden.

Het verbieden van het uitrijden van de Stokhorstlaan voor auto- en fietsverkeer is niet haalbaar gebleken. Belanghebbenden van aanliggende woonadressen hebben in het kader van de procedure van het provinciaal plan “Ontwerpplan in Hoofdlijnen N733 Enschede-Oldenzaal” bij de provincie Overijssel hun bezwaren geuit tegen afsluiting van deze verbinding voor het autoverkeer en bij Gedeputeerde Staten gehoor gevon-den. Dit heeft ertoe geleid dat het provinciaal plan op dit onderdeel is aangepast. Daarnaast is het verbieden van uitgaand fietsverkeer geen optie aangezien dit in-druist tegen het gemeentelijk beleid om fietsdoorsteken te behouden of uit te breiden. Daarnaast zal naar verwachting een dergelijk verbod massaal worden overtreden indien er wel een mogelijkheid blijft bestaan voor inrijdend fiets- en autoverkeer.

b. Reclamant vraagt zich af waarom er een tweezijdig fietspad over een relatief korte stuk langs de Oldenzaalsestraat, tussen de Voortmansweg en de Stokhorstlaan (ter hoogte van de villa van Het Welna) wordt aangelegd. Volgens reclamant ligt aan weerszijden van de Oldenzaalsestraat nu al een goed fietspad.

Antwoord Gemeente:

Het genoemde en in twee richtingen berijdbaar fietspad is nodig om een betere en een meer directere fietsverbinding tussen Enschede Noord en Enschede Oost (met name voor scholieren) tot stand te brengen. Dit in twee richtingen berijdbaar fietspad is een gevolg van de wens om het overstekende fietsverkeer op de Oldenzaalsestraat op één punt, n.l. ter hoogte van de Stokhorstlaan, te concentreren. Wij zijn van mening dat het concentreren van oversteekbewegingen op één punt beter is omdat er hier dan regelmatig oversteekbewegingen plaatsvinden en daardoor het attentieniveau (verwachtingspatroon) van de automobilist wordt verhoogd.

c. Reclamant is van mening dat door het niet aanleggen van de busbaan veel kosten kunnen worden bespaard indien men kiest voor een handigere afstelling van de verkeerslichten op de kruising Potsweg-Oldenzaalsestraat-Kotkampweg.

Antwoord Gemeente:

De busbaan waarop reclamant doelt zal voorlopig niet worden aangelegd omdat o.a. niet over de hiervoor noodzakelijke gronden kan worden beschikt. Mede daardoor is besloten om als bijdrage aan de gemeentelijke bezuinigingstaakstelling het voor de busbaan gereserveerde investeringsbedrag in de tijd vooruit te schuiven. Om de aanleg van de geplande busbaan in de Oldenzaalsestraat te zijner tijd alsnog mogelijk te kunnen maken, is het vanuit praktische overwegingen handig om deze nu al, middels het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat, planologisch te regelen.

Overigens wordt vaak ten onrechte er vanuit gegaan dat het beter afstellen van een verkeersregelinstallatie een forse verbetering van de verkeersafwikkeling tot gevolg heeft. De wijze van regelen en instelling van ‘groentijden’ wordt nu al zorgvuldig afgestemd op de verkeersdrukte per richting en de beschikbare ruimte voor de opstelvakken. Daarnaast is het een feit dat verkeersdeelnemers geen ongelimiteerde wachttijden accepteren. Het ongebreideld omhoogschroeven van de ‘groentijd’ voor de drukste richting zorgt voor een enorme toename van de wachttijden voor de overige richtingen. De kans op het negeren van het rode licht zal daardoor toenemen, met alle risico’s van dien.

d. Reclamant maakt in zijn zienswijze bezwaar tegen wederom de kap van (tientallen) gezonde bomen op of grenzend aan Het Welna.

Antwoord Gemeente:

Ten aanzien van het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat” wordt de opmerking van reclamant voor kennisgeving aangenomen aangezien het bestemmingsplan enkel het planologisch vastleggen van bestemmingen regelt om de provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat mogelijk te maken.

Om de aanleg van een vrijliggend en in twee richtingen berijdbaar fietspad ter hoogte van landgoed Het Welna, als onderdeel van het vastgestelde provinciaal plan “Ontwerpplan in Hoofdlijnen N733 Enschede-Oldenzaal”, mogelijk te maken, dienen bij de uitvoering ervan ca. 40/50 bomen/struiken te worden gekapt/verwijdert. In een door de provincie vervaardigde herplantplan “N733 Enschede-Oldenzaal” is gesteld dat de kap van bomen en verwijdering van struiken op een duurzame wijze dienen te worden gecompenseerd. Er is voor gekozen om, in overleg met de gemeente Enschede, hiervoor het aangrenzende gebied te benutten waar een drietal nieuwe landgoederen worden gerealiseerd. De provincie is tot deze keuze gekomen omdat op het tracé langs de Oldenzaalsestraat de mogelijkheden ontbreken voor het aanbrengen van nieuwe aanplant. Er kan overigens niet eerder worden gestart met de kap van bomen nadat hiervoor een omgevingsvergunning is verleend. Tegen de verlening van een omgevingsvergunning voor de kap van bomen staat voor reclamant de mogelijkheid van bezwaar en beroep open.

De door reclamant ingediende zienswijze heeft niet geleid tot een wijziging of aanpassing van het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat”.

o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o

Voortmansweg
Voortmansweg
Welnaweg
Klaaskateweg
Klaaskateweg
Oldenzaalsestraat
Oldenzaalsestraat
Stokhorstlaa
Potsweg
Kotkampweg
V
88
86
84
82
80
78
76
68
66
64
62
60
58
56
54
52
50
48
46
44
42
40
65
63
61
59
57
55
53
51
49
47
45
9
11
61A
13
13A
15
15A
17
17A
19
23A
23
21A
21
19A
29
31
319
317
315
450
510
452
450
448
446
446
65
69
67
61a
119A
119
121
123
125
129
131
133
135
136

Plangebied

Plangebied

Bestemmingen

bestemmingen

V — Verkeer

Verklaring

Topografie

Locatie
Bestemmingsplan Groene Scheg,
Busbaan-Oldenzaalsestraat

Programma Stedelijke Ontwikkeling

Gemeente Enschede

Bestemmingsplan Groene Scheg,

Oldenzaalsestraat

Vastgesteld bij raadsbesluit: .....

RO/BP

	Naam	Datum	Projectleiding		Naam	Datum	Projectleiding	Formaat	Schaal
	hlh	Maart 2011		3				A1	1000
1	AvB	Okt 2011		4				Tekeningnummer	
2	AvB	120712		5				63669	

TEKENING LOCATIE: S:_buitengebied\Groene Scheg- Oldenzaalsestraat\A-ACAD\

Aan: H. Zwartz
Onderwerp: RE: Groene Scheg-Oldenzaalsestraat

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: H. Zwartz [mailto:h.zwartz@ziggo.nl]
Verzonden: dinsdag 4 december 2012 11:45
Aan: Postbus20@enschede.nl
Onderwerp: Groene Scheg-Oldenzaalsestraat

L.S.
Hiermee stuur ik u mijn zienswijze op de ter visie gelegde plannen.

1. Oversteek Stokhorstlaan/Oldenzaalsestraat.
Indien u hiertoe over wilt gaan, dan dient er m.i. een door de fietser in te schakelen verkeerslichten-installatie te komen. Er wordt daar vaak hard gereden en in drukke periodes is een oversteek levensgevaarlijk. Beter is het om de uitrit van de Stokhorstlaan op de Oldenzaalsestraat zowel voor auto's als fietsers af te sluiten. Deze kunnen veilig en zonder kosten geleid worden via het kruispunt naar Losser. De inrit vanaf de Oldenzaalsestraat naar de Stokhorstlaan kan zowel voor auto's als fietsers blijven bestaan.

2. Waarom dient er een tweezijdig fietspad over een klein stukje langs het Welna te komen? Aan beide zijden ligt een goed fietspad.

3. De kosten van een busbaan , die naar ik lees op 600.000 Euro worden geschat , kunt U besparen door een verbeterde uitvoering van de verkeerslichten op de Oldenzaalsestraat/kruising Potsweg:

De groentijd voor auto's komende van Lonneker dient verlengd te worden. Thans is deze ca 25 seconden, OOK als er een file tot het kruispunt naar Losser staat!! Als de groentijd in de spits flink verlengd wordt is een busbaan overbodig, hooguit moet de ver- keersinstallatie aangepast worden - indien nodig - maar deze kosten zijn een fractie van hetgeen nu wordt voorgesteld.

Een busbaan is totaal overbodig, daar deze bussen uitsluitend in de spits gevuld is met passagiers !

4. Ik maak bezwaar tegen de kap van opnieuw tientallen gezonden oude bomen op of grenzend aan het Welna.

Ik ben gaarne bereid tot nadere toelichting.

H.F.Zwartz. Singravenlaan 4, 7531 JC Enschede, tel. 4353911.

Nota
“Samenvatting en beantwoording zienswijzen”
Bestemmingsplan “Groene Scheg- Oldenzaalsestraat”

d.d. 8 mei 2013.

Zienswijzenverslag bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”

Het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat” heeft betrekking op het tracé van de Oldenzaalsestraat gelegen tussen de bebouwde kom van Enschede (kruispunt Potsweg-Oldenzaalsestraat-Kotkampweg) tot even voorbij de Stokhortslaan. Voor dit gedeelte van de Oldenzaalsestraat is door de provincie Overijssel als wegbeheerder en eigenaar van deze wegverbinding, een plan ingediend om de Oldenzaalsestraat zodanig aan te passen dat hier de doorstroming van het wegverkeer als ook de verkeersveiligheid, toeneemt.

Voor dit wegdeel is door de provincie een plan ontworpen om bovengenoemde doelstellingen voor de Oldenzaalsestraat te bewerkstelligen. Dit “Ontwerpplan in Hoofdlijnen N733 Enschede-Oldenzaal” (deelplan B- wegvak tussen de bebouwde komgrens van Enschede en de aansluiting N733/N732) is in 2010 door Gedeputeerde Staten van Overijssel in 2010 vastgesteld.

Daarnaast is bij de vervaardiging van dit bestemmingsplan rekening gehouden met de mogelijke aanleg van een busbaan tussen de bebouwde kom van Enschede en de Voortmansweg. Bij laatstgenoemde voorziening gaat het overigens om een gemeentelijk initiatief.

Bovenstaande figuur geeft middels een rode lijn het gedeelte van de Oldenzaalsestraat aan waarop het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat” betrekking heeft.

In het voortraject van de procedure van dit bestemmingsplan heeft de provincie Overijssel en het Waterschap Regge en Dinkel aangegeven tegen dit plan geen opmerkingen te hebben. Daarnaast heeft de Dorpsraad Lonneker ten aanzien van dit bestemmingsplan positief geadviseerd. Ook de Natuur- en Milieuraad Enschede heeft aangegeven met dit bestemmingsplan te kunnen instemmen.

Het ontwerp van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” heeft samen met het ontwerp van het vaststellingsbesluit van 1 november 2012 tot en met 12 december 2012, voor een ieder ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn is er één zienswijze ingediend.

De zienswijze is ingediend door:

Reclamant 1
(Naam en adresgegevens zijn bij de Gemeente Enschede bekend)

Inleiding:
Alvorens op de beantwoording van reclamant in te gaan dient hier vermeld te worden dat de zienswijze zich hoofdzakelijk richt op de inrichting van de Oldenzaalsestraat en zoals dat is verwoord in het provinciale plan “Ontwerpplan in Hoofdlijnen N733 Enschede-Oldenzaal” (deelplan B- wegvak tussen de bebouwde komgrens van Enschede en de aansluiting N733/N732). Dit plan is door Gedeputeerde Staten in 2010 is vastgesteld. Voorafgaande aan de vaststelling heeft dit provinciale plan als ontwerp ter inzage gelegen en is gedurende de termijn van ter visie legging een ieder in de gelegenheid gesteld een zienswijze hiertegen in te dienen. Tevens is er een inloopavond georganiseerd waar men in de gelegenheid is gesteld bedenkingen tegen dit plan kenbaar te maken. Voor zover bekend heeft reclamant van beide mogelijkheden geen gebruik gemaakt. Tegen dit vastgestelde provinciale plan kan overigens geen bezwaar of beroep meer worden aangetekend.

Genoemd provinciaal plan heeft voor wat betreft de bepaling van de bestemmingsgrenzen en de bestemming van gronden als basis gediend voor het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat en maakt het slechts mogelijk dat het vastgestelde provinciale (inrichtings)-plan in een juridisch-planologisch zin wordt geregeld.

Door in de beantwoording van reclamant enkel te verwijzen naar het vastgestelde provinciale plan, kunnen een aantal opmerkingen van reclamant op eenvoudige wijze worden afgedaan. Toch is redelijkheidshalve getracht om de door reclamant naar voren gebrachte opmerkingen in dit verslag zo volledig mogelijk te beantwoorden.

Beantwoording zienswijze.

a. Reclamant is van mening dat, indien wordt overgegaan tot de aanleg van een oversteek in de Oldenzaalsestraat ter hoogte van de Stokhorstlaan, hier een door fietsers in te schakelen verkeerslicht-installatie zou moeten worden gerealiseerd. Volgens reclamant wordt hier vaak te snel gereden en is een oversteek hier, vooral in drukke periodes, levensgevaarlijk. Reclamant is tevens van mening dat het beter is de uitrit-mogelijkheid voor auto’s en fietsers vanaf de Stokhorstlaan op te heffen. Dit verkeer kan dan veilig (en zonder te maken kosten) veilig naar het kruispunt Oldenzaalse-straat-Lossersestraat worden geleid. De inrit vanaf de Oldenzaalsestraat naar de Stokhorstlaan kan voor auto’s en fietsers blijven bestaan.

Antwoord gemeente:

De geplande oversteek bij de Stokhorstlaan wordt voorzien van middeneilanden waardoor hier een getrapte oversteek van de Oldenzaalsestraat ontstaat en die voor het fietsverkeer veel beter en veiliger oversteekbaar is dan een oversteek van de rijbaan in één keer. Verkeerslichten zijn hier daardoor niet nodig. Daarnaast wordt het te hard rijden door het autoverkeer op de Oldenzaalsestraat door een lichte rijbaanuit-buiging agv de aan te leggen middeneiland, getemperd. Bovendien zal in de spitsuren als gevolg van de drukte hier niet snel gereden kunnen worden.

Het verbieden van het uitrijden van de Stokhorstlaan voor auto- en fietsverkeer is niet haalbaar gebleken. Belanghebbenden van aanliggende woonadressen hebben in het kader van de procedure van het provinciaal plan “Ontwerpplan in Hoofdlijnen N733 Enschede-Oldenzaal” bij de provincie Overijssel hun bezwaren geuit tegen afsluiting van deze verbinding voor het autoverkeer en bij Gedeputeerde Staten gehoor gevon-den. Dit heeft ertoe geleid dat het provinciaal plan op dit onderdeel is aangepast. Daarnaast is het verbieden van uitgaand fietsverkeer geen optie aangezien dit in-druist tegen het gemeentelijk beleid om fietsdoorsteken te behouden of uit te breiden. Daarnaast zal naar verwachting een dergelijk verbod massaal worden overtreden indien er wel een mogelijkheid blijft bestaan voor inrijdend fiets- en autoverkeer.

b. Reclamant vraagt zich af waarom er een tweezijdig fietspad over een relatief korte stuk langs de Oldenzaalsestraat, tussen de Voortmansweg en de Stokhorstlaan (ter hoogte van de villa van Het Welna) wordt aangelegd. Volgens reclamant ligt aan weerszijden van de Oldenzaalsestraat nu al een goed fietspad.

Antwoord Gemeente:

Het genoemde en in twee richtingen berijdbaar fietspad is nodig om een betere en een meer directere fietsverbinding tussen Enschede Noord en Enschede Oost (met name voor scholieren) tot stand te brengen. Dit in twee richtingen berijdbaar fietspad is een gevolg van de wens om het overstekende fietsverkeer op de Oldenzaalsestraat op één punt, n.l. ter hoogte van de Stokhorstlaan, te concentreren. Wij zijn van mening dat het concentreren van oversteekbewegingen op één punt beter is omdat er hier dan regelmatig oversteekbewegingen plaatsvinden en daardoor het attentieniveau (verwachtingspatroon) van de automobilist wordt verhoogd.

c. Reclamant is van mening dat door het niet aanleggen van de busbaan veel kosten kunnen worden bespaard indien men kiest voor een handigere afstelling van de verkeerslichten op de kruising Potsweg-Oldenzaalsestraat-Kotkampweg.

Antwoord Gemeente:

De busbaan waarop reclamant doelt zal voorlopig niet worden aangelegd omdat o.a. niet over de hiervoor noodzakelijke gronden kan worden beschikt. Mede daardoor is besloten om als bijdrage aan de gemeentelijke bezuinigingstaakstelling het voor de busbaan gereserveerde investeringsbedrag in de tijd vooruit te schuiven. Om de aanleg van de geplande busbaan in de Oldenzaalsestraat te zijner tijd alsnog mogelijk te kunnen maken, is het vanuit praktische overwegingen handig om deze nu al, middels het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat, planologisch te regelen.

Overigens wordt vaak ten onrechte er vanuit gegaan dat het beter afstellen van een verkeersregelinstallatie een forse verbetering van de verkeersafwikkeling tot gevolg heeft. De wijze van regelen en instelling van ‘groentijden’ wordt nu al zorgvuldig afgestemd op de verkeersdrukte per richting en de beschikbare ruimte voor de opstelvakken. Daarnaast is het een feit dat verkeersdeelnemers geen ongelimiteerde wachttijden accepteren. Het ongebreideld omhoogschroeven van de ‘groentijd’ voor de drukste richting zorgt voor een enorme toename van de wachttijden voor de overige richtingen. De kans op het negeren van het rode licht zal daardoor toenemen, met alle risico’s van dien.

d. Reclamant maakt in zijn zienswijze bezwaar tegen wederom de kap van (tientallen) gezonde bomen op of grenzend aan Het Welna.

Antwoord Gemeente:

Ten aanzien van het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat” wordt de opmerking van reclamant voor kennisgeving aangenomen aangezien het bestemmingsplan enkel het planologisch vastleggen van bestemmingen regelt om de provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat mogelijk te maken.

Om de aanleg van een vrijliggend en in twee richtingen berijdbaar fietspad ter hoogte van landgoed Het Welna, als onderdeel van het vastgestelde provinciaal plan “Ontwerpplan in Hoofdlijnen N733 Enschede-Oldenzaal”, mogelijk te maken, dienen bij de uitvoering ervan ca. 40/50 bomen/struiken te worden gekapt/verwijdert. In een door de provincie vervaardigde herplantplan “N733 Enschede-Oldenzaal” is gesteld dat de kap van bomen en verwijdering van struiken op een duurzame wijze dienen te worden gecompenseerd. Er is voor gekozen om, in overleg met de gemeente Enschede, hiervoor het aangrenzende gebied te benutten waar een drietal nieuwe landgoederen worden gerealiseerd. De provincie is tot deze keuze gekomen omdat op het tracé langs de Oldenzaalsestraat de mogelijkheden ontbreken voor het aanbrengen van nieuwe aanplant. Er kan overigens niet eerder worden gestart met de kap van bomen nadat hiervoor een omgevingsvergunning is verleend. Tegen de verlening van een omgevingsvergunning voor de kap van bomen staat voor reclamant de mogelijkheid van bezwaar en beroep open.

De door reclamant ingediende zienswijze heeft niet geleid tot een wijziging of aanpassing van het bestemmingsplan “Groene Scheg-Oldenzaalsestraat”.

o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o

POSTADRES
Postbus 20
7500 AA Enschede

BEZOEKADRES
Langestraat 24

TELEFOON
14 0 53

Aan: de Gemeenteraad

DATUM	ONS KENMERK	BEHANDELD DOOR
25 juni 2013	1300141888	E.A. Smit

UW BRIEF VAN	UW KENMERK	DOORKIESNUMMER
---	---	(053) 481 81 12

ONDERWERP
Geannoteerde agenda Regioraad Regio Twente 3 juli 2013

Geachte leden van de Raad,

Met deze brief willen wij u informeren over de agenda van de Regioraad Regio Twente op 3 juli 2013. De agenda is op onderdelen voorzien van een advies.

De geannoteerde agenda vormt de inbreng van uw regioraadsvertegenwoordiger in de vergadering van de Regioraad. Daarin is ook de zienswijze betrokken op de programmabegroting. Hierin is geen nieuw beleid opgenomen. Ook is het voorstel met aanvullende ombuigingen voor de jaren 2014-2017, mede op basis van de resultaten van de visitaties, nog niet verwerkt. De aanvullende ombuigingen staan apart geagendeerd en zullen – na instemming - via begrotingswijziging in het najaar worden doorgevoerd.

Voorafgaand aan de reguliere vergadering vindt vanaf 19.00 uur een presentatie plaats over de Ontwikkelagenda Netwerkstad.

Agendapunt 2 Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente

De Netwerksteden hebben samen met de provincie Overijssel vanaf september 2012 gewerkt aan een ruimtelijk strategische visie met een doorkijk naar 2040. Het resultaat ligt voor in de Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente, deel 1: Ontwikkelingsperspectief 2040: vitaal en innovatief. De ontwikkelagenda is besproken in de stedelijke commissie d.d. 17 juni 2013 en ligt ter vaststelling voor bij de Raad op 24 juni 2013. De ontwikkelagenda ligt ter kennisneming voor.

Advies: instemmen met het voorstel de ontwikkelagenda deel 1 voor kennisgeving aan te nemen.

Agendapunt 5. Jaarrekening 2012 .

In de jaarstukken 2012 wordt de beleidsinhoudelijke verantwoording afgelegd per programma en verantwoording over het gevoerde financiële beheer. Het jaarverslag laat zien dat de ambities en speerpunten, zoals beschreven in de programmabegroting 2012, nagenoeg allemaal zijn gerealiseerd en dat de Regio Twente in staat is gebleken om de tweede “tranche” van de € 1 miljoen van de te realiseren ombuigingstaakstelling van € 2,5 miljoen grotendeels te realiseren. De financiële rekening laat een negatief rekeningresultaat zien van € 152.000 inclusief mutaties reserves (€ 124.415 ten laste van de egalisatiereservers en de algemene reserve) Daarmee is het resultaat € 58.000,- negatiever dan geraamd in de 2e Bestuursrapportage 2012.

Over 2012 ziet de Regio Twente zich genoodzaakt om een bedrag van € 27.695 door de gemeenten te laten nabetalen. Als belangrijkste oorzaak kan hiervoor genoemd worden dat in 2012 de loonsomstijging als gevolg van CAO-ontwikkelingen voor een bedrag van € 455.000,- binnen de begroting moest worden opgevangen conform de besluitvorming. Enschede moet op grond van het voorstel € 7000 nabetalen.
Omdat in 2014 naar verwachting de Wgr-plus taak voor mobiliteit wegvalt en daarmee dus ook het geraamde financieringsresultaat (€ 340.000,-) aanzienlijk zal worden gereduceerd en de dienstverlening richting bijvoorbeeld de Veiligheidsregio andere vormen heeft gekregen (Regio Twente is meer risicodrager geworden) zal het reserve- en voorzieningenbeleid op een andere wijze vorm krijgen. Er komt een gewijzigde nota reserves en voorzieningen in het najaar van 2013.

Ook zijn in 2012 nog niet alle ombuigingstaakstellingen gerealiseerd. Per saldo moest eind 2012 nog een taakstelling worden gerealiseerd van circa € 50.000,-. Deze zal naar verwachting in 2013 zijn opgelost. De Regioraad wordt daarover via de tussentijdse rapportage(s) nader geïnformeerd.

<u>Auditcommissie</u>
Naast rapport van bevindingen van de accountant wordt de Regioraad door de auditcommissie Regio Twente,geadviseerd over de jaarrekening. Onderdeel van dit advies betreft de bespreking van de door de accountant over de jaarrekening 2012 uitgebrachte rapport van bevindingen. Het advies is afgerond en eind mei aan de leden van de regioraad toegezonden. De auditcommissie adviseert er op toe te zien dat de aanbevelingen van de accountant worden overgenomen.

Advies
De jaarrekening is voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring.
De rekening sluit met een nadelig saldo van € 152.110. Het voorstel aan de Regioraad is om € 124.415 ten laste te brengen van de egalisatiereserves en de algemene reserve.
Het restant € 27.695 wordt dan ten laste gebracht van de deelnemende gemeenten, omdat de algemene reserve van de Regio is uitgeput. Voor de gemeente Enschede betekent dit een nabetaling van ongeveer € 7.000 (op basis van aantal inwoners). Ondanks het feit dat het een beter signaal zou zijn geweest dat de Regio er voor had gekozen het bedrag zelf op te lossen, past doorberekening in de gemaakte afspraken.

Geadviseerd wordt om akkoord te gaan met het voorstel en om het nadeel te verwerken in de Bestuursrapportage.

Agendapunt 6. 1e Berap 2013

In de 1e bestuursrapportage 2013 legt de Regio Twente verantwoording af over de voortgang van de begroting 2013, zowel beleidsmatig als financieel. De balans die beleidsmatig en financieel kan worden opgemaakt ziet er samenvattend als
volgt uit:
1. De ambities en speerpunten zoals beschreven in de programmabegroting 2013 worden nagenoeg allemaal gerealiseerd;
2. De prognose van het resultaat reguliere bedrijfsvoering na bestemming 2013 zal naar verwachting € 46.500 positief zijn. De 1e Berap 2013 is een eerste doorkijk met als peildatum 1 mei 2013. Gelet op vele ontwikkelingen binnen de organisatie en de onduidelijkheid over de werkelijke CAO 2013 zal de 2e Berap 2013 een bijgestelde prognose van het rekeningsaldo laten zien.
3. Het financieringsresultaat is becijferd op € 450.000 (meerdere boven de geraamde € 340.000);
4. In 2013 vindt volledige realisatie plaats van de restanttaakstelling (€ 16.250) van de (afgeronde) ombuigingstaakstelling 2010-2012 van € 2,5 miljoen. De realisatiegraad van deze taakstelling is daarmee 100%;
5. Van de geraamde prijscompensatie 2012 / 2013 (€ 188.247) is ten tijde van de 1e BERAP 2013 € 143.000 (afgerond) ofwel 76% gerealiseerd. Er moet nog een bedrag van € 45.000 (afgerond) binnen het programma Gezondheid gerealiseerd worden;
6. De winst van Twence BV over 2012 is op basis van de dividendnota van Twence BV toereikend om de subsidieverstrekkingen rond de investeringsprogramma's Agenda van Twente en de Twentse Innovatieroute / Innovatiesprong Twente voor het jaar 2013 mogelijk te maken.

Advies
De rapportage laat, na bestemming een verwacht overschot zien van € 46.500.
Het voordeel is grotendeels ontstaan door het financieringsvoordeel dat de Regio heeft.

De volgende opmerkingen zijn te plaatsen:
** In het Regioraadsvoorstel over de Berap is meerdere keren aangegeven dat indicatoren ontbreken, waardoor onduidelijk is hoe de stand van zaken is. De vraag rijst of de doelstellingen wel Smart genoeg zijn geformuleerd en of wel gebruik gemaakt is van de juiste indicatoren.*
** Verder wordt opgemerkt dat de Berap een stuk feitelijkheid weergeeft en onvoldoende richting de programma's formuleert dat verwachte negatieve resultaten in 2013 worden bijgestuurd naar 0, zonder dat een beroep gedaan hoeft te worden op de egalisatiereserve.*
** Er moet een apart voorstel aan de Regioraad worden voorgelegd over de financiële vertaling van de gemaakte en nog te verwachten uitgaven voor alle organisatie ontwikkelingen in 2013.*

Agendapunt 7. Onderzoek naar doelmatigheid c.q. bezuinigingen (visitaties)

Door de Regioraad zijn eind 2012 drie visitatiecommissies (voor Leefomgeving, GGD en Bedrijfsvoering) en een bijzondere rekenkamer ingesteld om onderzoek uit te voeren naar de doelmatigheid c.q. mogelijke bezuinigingen bij de Regio Twente. Op basis van de rapportages heeft het dagelijks bestuur een overzicht gemaakt van de conclusies, adviezen en aanbevelingen en deze voorzien van de reactie van het bestuur. De voorstellen sluiten deels aan bij ontwikkelingen die al in gang zijn gezet of waar in de toekomst mogelijk kansen liggen De bijzondere rekenkamer heeft aanvullend enkele toekomstperspectieven voor de Regio geschetst.
Het onderzoek heeft naast aangedragen adviezen en aanbevelingen slechts een beperkt aantal concrete bezuinigingen opgeleverd. Uit de adviezen blijkt dat er bij de Regio Twente goed en efficiënt werk wordt verricht, dat substantiële besparingen alleen mogelijk zijn door het afstoten, afslanken of in de gemeentelijke samenwerking werkzaamheden anders te organiseren.

Het dagelijks bestuur is van mening dat de adviezen deels direct bruikbaar zijn en deels nader onderzocht moeten worden. In het voorstel over de ‘Aanvullende bezuinigingen ombuigingstaakstelling 2014 – 2017’ (agendapunt 9) worden de adviezen van de visitatiecommissies en de bijzondere rekenkamer benut.

Advies
De resultaten van de visitaties geven een kijk in de keuken van de Regio die voor lang niet iedereen tot op dat moment bekend terrein was. De toetsing op effectiviteit, effficiency en legitimiteit levert een beeld van de regio die goed presteert tegen een relatief geringe gemeentelijke bijdrage. In de opsomming hiervan en de effectmeting op resultaat is echter niet meegewogen de ambtelijk inzet die door de aangesloten gemeenten wordt geleverd en die bijdraagt aan bijv. een vrij beperkt ambtelijke bezetting binnen bijvoorbeeld het domein leefomgeving. Dat geldt ook voor het genereren van externe middelen en daarmee effectief beleid. De samenwerking met gemeenten – waarmee en binnen diverse projecten worden gerealiseerd – is hierbij evenzeer van belang geweest en dragen derhalve bij aan de effectiviteit. Het Dagelijks Bestuur geeft in het advies aan de Regioraad aan dat het realiseren van beoogde maatregelen als voorwaarde met zich meebrengt dat er fors wordt geïnvesteerd in o.a. ICT. Het ligt voor hand te bezien of er binnen het Shared Service Netwerk Twente kostenvoordelen zijn te bereiken op dit punt.
Wij steunen het voorstel van het Dagelijks Bestuur om enkele quik wins, waar mogelijk al mee te nemen bij de bezuinigingsvoorstellen die onder agendapunt 9 worden gepresenteerd.

Een deel van de conclusies en aanbevelingen van o.a. de bijzondere rekenkamer richten zich op de toekomst en de rol van de Regio Twente. Deze bespiegeling gaat voor een belangrijk deel over heroriëntatie van samenwerking en de rol van de regio. Niet primair over doelmatigheid en doeltreffendheid.Terechtbetrekt het Dagelijks Bestuur deze bij het traject Twente Plaza De visitatie dient zich primair op de inhoud te richten van de taken die thans worden uitgevoerd onder de huidige vlag van de Regio. Nu de visitaties het beeld hebben opgeleverd dat er in principe doelmatig en efficiënt wordt gepresteerd en de bezuinigingen die door de Regio worden doorgevoerd gelijke tred zouden moeten houden met taakstellingen die spelen binnen gemeenten ligt het voor de hand in het traject Twenteplaza meer fundamenteel te kijken naar de rol en taken van de Regio Twente.

Agendapunt 8. Programmabegroting 2014

In 2014 wordt een gemeentelijke bijdrage van € 23.115.569 gevraagd (zie o.a. pag. 97 van de begroting). Ondanks het feit dat er, zoals is afgesproken geen sprake is van enig nieuw beleid stijgt de gemeentelijke bijdrage daarmee ten opzichte van de begroting 2013 met een bedrag van € 786.750 ofwel € 1,25 per inwoner. Deze stijging bestaat voor € 662.500 (afgerond) aan te verwachten loonsomstijgingen.

De programmabegroting is opgesteld met inachtneming van de geformuleerde financiële uitgangs- en overige aandachtspunten. Hierin is geen rekening gehouden met de adviezen van de visitatiecommissies en de bijzondere rekenkamer en een aanvullende ombuigingstaakstelling.

De gemeentelijke bijdrage 2014 wordt verdeeld over de gemeenten op basis van de inwoneraantallen per 1-1-2013 en de bijdrage voor de Jeugdgezondheidszorg op basis van het aantal jeugdigen per 1-1-2013.

De bijdrage van Enschede bedraagt in 2014 € 5.684.07.-. Hierbij is geen rekening gehouden met de aanvullende ombuigingstaakstelling 2014 - 2017 (zie agendapunt 9).

Advies
De Regio Twente presenteert voor 2014 een begroting waarin de stijging van de gemeentelijke bijdragen uitkomt op €786.750. Voor onze gemeente betekent dat een stijging van de bijdrage aan de Regio van € 163.739 in 2014 t.o.v 2013. Het tekort op deze bijdrage is vooralsnog €107.731. Het streven zou er in principe op gericht moeten zijn dat ook binnen deze gemeenschappelijke regeling de inwonerbijdrage niet meer stijgt dan waar rekening mee is gehouden door de gemeente Enschede.

Overigens lijkt het of de begroting 2014 en de toelichting op de stukken aangeeft dat de gemeentelijke bijdragen dalen. Uitgangspunt daarbij is dat de gemeenten via het gemeentefonds compensatie krijgen voor gestegen lonen. Gemakshalve wordt er van uitgegaan dat van die compensatie een bedrag van € 662.542,- van de gemeenten doorgeschoven wordt/kan worden naar de Regio. Weliswaar ontvangen de gemeenten een gedeeltelijke compensatie voor lonen en prijzen. Echter dat bedrag is niet geoormerkt en behoort tot de algemene middelen. Gemeenten zijn dus vrij in de besteding daarvan.

In de begroting wordt voor de bepaling van de loon- en prijscompensatie uitgegaan van resp 3,1 % en 1,75%. Het percentage looncompensatie zoals hier aangeven betreft niet alleen de 2% zoals opgenomen in het voorstel van het Dagelijks Bestuur. Er dient ook rekening te worden gehouden met ambtsjubilea en periodieken.. Dit omgerekend komt uit op 3,1%. Dit totaal is wel opgenomen in de begroting zelf. Deze percentages zijn conform de daarvoor gemaakte afspraken. Echter in onze begroting zijn voor loon en prijscompensatie resp 0,91% en 1,5% opgenomen. Aangezien de gemeenten ook voor 2014 weer een pas op de plaats maken, is het logisch dat ook de Regio haar steentje bijdraagt en voor 2014 ook niet verder gaat met de loon- en prijscompensatie dan de gemeente.

De Regio stelt een aanvullende taakstelling voor van € 400.000 in 2014 oplopend tot € 1.600.000 in 2017. Inmiddels heeft de Regio een voorstel ingediend, na ontvangen signalen van de diverse gemeenten, voor 2017 een extra taakstelling van € 603.000 op te nemen. Daarmee komt de totale taakstelling in 2017 uit op € 2.200.000.

Voor 2014 resteert er nog een tekort van € 386.750 dat ten laste komt van de Regiogemeenten. In de programmabegroting 2013-2016 is een taakstellende bezuiniging op de bijdrage aan de Regio Twente van 500.000 opgenomen. Voor de jaren 2014-2017 stelt het Dagelijks Bestuur voor een aanvullende ombuigingstaakstelling stapsgewijs te willen realiseren van € 1,6 mln. Omdat de Regio niet vanaf 2014 de volledige bezuiniging kan realiseren is er in concernrapportage rekening gehouden met een incidenteel knelpunt van € 300.000 in 2014 naar € 100.000 in 2016.

Omgerekend geeft € 1,6 miljoen bezuiniging bij de regio een bezuiniging per inwoner van € 2,55.

Een optie voor de Regio die verder een belangrijk signaal kan zijn richting gemeenten, is het net als de gemeenten in de begroting uit te gaan van de CAO-lonen van ambtenaren inclusief stijging werkgeverslasten (ABP) in plaats van de hogere CPB schattingen die de Regio hanteert.

Agendapunt 9. Aanvullende ombuigingstaakstelling 2014-2017

Het voorstel is feitelijk een kader ten aanzien van bedragen die tot een structurele bezuiniging moeten leiden, waarbij de gemeentelijke bijdrage naar beneden kan worden bijgesteld (Zie ook hiervoor) Overigens niet evenredig, omdat met autonome ontwikkelingen rekening moet worden gehouden (waaronder prijs- en looncompensatie). Vanuit verschillende gemeenten zijn signalen ontvangen dat mogelijke aanvullende ombuigingen als onontkoombaar moeten worden beschouwd. Daarom wordt voorgesteld om voor de jaren 2014 – 2017 een aanvullende ombuigingstaakstelling van € 1,6 mln. op te leggen (oplopend van 0,4 in 2014 tot 1,6 mln. in 2017 structureel).

In dit voorstel worden nog geen concrete bezuinigingsvoorstellen per programma . Het is de bedoeling de conclusies en aanbevelingen van de visitatiecommissie hierbij te betrekken. (zie ook de voorstellen bij agendapunt 6). Binnen het taakveld Recreatieve Voorzieningen ligt al een taakstelling door het wegvallen van de provinciale bijdrage van € 603.000. De (structurele) ombuiging is dan in 2017 10% van de geraamde gemeentelijke bijdrage 2013 en bedraagt 2,2 mln.

Een financieel risico van € 340.000 (het begrote financieringsresultaat) bestaat door het eventueel wegvallen van de WGR-plus status en/of de invoering van het schatkistbankieren.

Advies
In dit voorstel worden nog geen concrete bezuinigingsvoorstellen per programma gedaan. Het is de bedoeling de conclusies en aanbevelingen van de visitatiecommissie hierbij te betrekken. (zie ook de voorstellen bij agendapunt 6). Voor 2014 resteert er na de voorgestelde bezuiniging nog een tekort van € 386.750 dat ten laste komt van de Regiogemeenten.

Omgerekend geeft € 1,6 miljoen euro bezuiniging bij de regio een bezuiniging per inwoner van € 2,55. Aanvullend geldt hier net als bij agendapunt 7, indien bezuinigingen die door de Regio worden doorgevoerd gelijke tred zouden moeten houden met taakstellingen die spelen binnen gemeenten ligt het voor de hand meer fundamenteel te kijken naar de rol en taken van de Regio Twente.

Agendapunt 10. Regionaal mobiliteitsplan 2012-2020

Als Openbaar lichaam met een WGR-plus status is Regio Twente verplicht een regionaal mobiliteitsplan op te stellen en daarin een regionale doorvertaling van het landelijk beleid te maken. Het plan is een actualisatie van het huidige Regionaal Mobiliteitsplan Twente (RMP), dat liep tot en met 2011. Regio Twente heeft in de periode 17 januari tot 28 februari 2013 het concept RMP 2012-2020 voor inspraak vrijgegeven. Het plan geeft weer wat in de periode 2012-2020 gaat gebeuren op het gebied van bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid in Twente. Het plan voorziet onder andere in een tweejaarlijkse monitoring in combinatie met een Uitvoeringsprogramma. Het beleid is op hoofdlijnen niet veranderd.

In het stuk wordt ook aandacht gevestigd op het feit dat alle overheden onder 'bezuinigingsdruk' staan en dat dit kan meebrengen dat onderdelen van het beleid niet meer tot uitvoering kunnen komen. Mocht dat nodig zijn dan is in regionaal overleg voorzien.
Een grote rol speelt de Brede Doeluitkering (BDU).

Advies
Het betreft hier de actualisatie van het RMP 2007-2011, waarmee de gemeente Enschede kan instemmen. De zienswijze van de gemeente is op voldoende wijze verwerkt in het voorliggende RMP. Met het voorstel, vaststelling RMP, kan worden ingestemd.

Agendapunt 11. Fonds innovatie in gemeenten

Belangrijk onderdeel binnen de Innovatiesprong Twente (met daarin onderdelen: innovatiefonds, Human Capital, Regiobranding, TBT en innovatie in gemeenten) is het beschikbaar stellen van € 5 miljoen voor een fonds innovatie in gemeenten.
Met name het Midden en Kleinbedrijf (MKB) –in Overijsselheeft 99% van de bedrijven minder dan 50 medewerkers- is doelgroep voor deze middelen.
Ook zij hebben te maken innovaties waarvoor gezien de economische situatie slechts zeer beperkt vanuit de banken een bijdrage wordt verstrekt. Al eerder heeft uw raad zich positief uitgelaten over vouchers en kredieten voor het MBK. In dit voorstel wordt daarvoor een concrete werkwijze beschreven. Kern is dat er door € 5 miljoen beschikbaar te stellen enerzijds concrete innovaties kunnen worden ondersteund, anderzijds dat de opbouw van de Twentse innovatie infrastructuur wordt versterkt. Met name de centrale rol van Kennispark Twente als dienstverlener voor alle 14 Twentse gemeenten wordt hierdoor versterkt. Er wordt niet gekozen voor beschikbaar stellen van een subsidie (behalve bij de vouchers) maar voor een krediet dat inclusief rente op termijn terugbetaald moet worden. Het is de verwachting dat het MKB volop gebruik gaat maken van deze regeling waarbij per bedrijf een bijdrage van maximaal € 150.000 beschikbaar wordt gesteld.

Het dagelijks bestuur stelt voor aan de Regioraad om:
1. In te stemmen met invoering van het instrumentarium van innovatievouchers, innovatiekredieten en de uitvoeringskosten waarbij in de eerste jaarschijf een bedrag van in totaal 1,25 mln beschikbaar is;
2. ons deze eerste jaarschijf beschikbaar te stellen ten behoeve van bovenstaande globale begroting;
3. ons de opdracht te geven voor het het instellen van een kredietcommissie, fondsmanagement en fondsbeheerder die medio oktober 2013 van start kan gaan;
4. jaarlijks via de 'Staat van de Innovatiesprong' uw raad te informeren.

Advies
Naast een innovatiefonds is het gezien het groot aantal MKB bedrijven in Twente innovaties te stimuleren op een laagdrempelige wijze en met actieve betrokkenheid van de gemeenten. Dit kan door innovatiekredieten en vouchers. De vraag die zich voordoet is of met de gekozen constructie deze laagdrempeligheid voldoende kan worden waargemaakt en of er door een eenvoudiger model op kosten van het fondsbeheer kan worden bespaard. Ook dienen in de uitwerking de verantwoordelijkheden scherp worden uitgelijnd. Aan de ene kant wordt er gesproken over een beoordeling door een in te stellen kredietcommissie die aan het dagelijks bestuur wordt voorgelegd. Verderop in het voorstel wordt gesproken van een onafhankelijke commissie die voorstellen beoordeelt en daadwerkelijk besluit. In de bijlage wordt gesproken over een uitgebreide toets die de commissie als leidraad hanteert bij de beoordeling. Deze wordt aan het Dagelijks Bestuur voorgelegd. Deze rolverdeling is naar onze mening het best passend. Beoordeling van projecten dient zo onafhankelijk mogelijk plaats te vinden.
Meegeven zou kunnen worden waar mogelijk gebruik te maken van de oorspronkelijk in het kader van IPT in het leven geroepen beoordelingscommissie en slechts het fondsbeheer samen te doen met Enschede.

Bij de nadere uitwerking ligt het voor de hand de evaluatie van het innovatiefonds Enschede (dat gericht is op participaties) te betrekken.
In het voorstel wordt gesproken over de verwachting dat de kredieten zullen worden terugbetaald. Dit suggereert dat zich ook situaties kunnen voordoen dat dit niet het geval is. Het ligt voor de hand in de nadere uitwerking hier wel duidelijk over te zijn – gezien het revolverende karakter van het fonds, dat in principe als uitgangspunt geldt.
Voor het overige kan worden ingestemd met het voorstel.

Agendapunt 12. Human Capital agenda

De Human Capital Agenda Twente (HCAT) is volop in beweging. Door het nationale Techniekpact zijn er middelen beschikbaar gesteld voor de implementatie van het Twentse Techniekpact. De roep om meer technisch geschoold personeel wordt steeds groter en wordt steeds meer door het bedrijfsleven ondersteund. De Twentse aanpak staat daarmee model voor andere regio's. Op de arbeidsmarkt zien we dat het aantal werklozen in Twente blijft schommelen rond de 10 procent. De (maatschappelijke) kosten voor gemeenten stijgen daardoor aanzienlijk. Eén van de arbeidsmarktpartners, het ROC van Twente, heeft een voorstel gemaakt om laagopgeleiden te begeleiden naar technische beroepen waarin over een aantal jaren tekorten ontstaan. Vooruitlopend op integrale besluitvorming hierover in uw vergadering van 13 november 2013 wordt u een voorstel gedaan om voor dit project een financiële bijdrage te leveren. Daarnaast wordt u voorgesteld om een krediet van € 150.000 ter beschikking te stellen om tot uw vergadering van 13 november 2013 de voortgang van de uitvoering van beide programmalijnen van de HCAT niet te laten stagneren. Afsluitend wordt u geïnformeerd over uitvoeringsplannen die niet kunnen wachten tot deze besluitvorming in november.

Advies
In het voorstel wordt uitgebreid in gegaan van de middelen die in de afgelopen maanden zijn besteed aan het opstellen van uitvoeringsplannen en de eerste bijdragen. Het voorstel is in de regioraad van 13 november het vervolg van de aanpak van de HCA te agenderen. Wij stellen u voor dat dit inclusief een verantwoording is van de tot nu toe bestede middelen van het totaal geraamde budget van €3,4 mln, inclusief governance, zodat het voor de Regioraad mogelijk is zich ook een integraal beeld te (blijven) vormen van de HCA en de effecten. Bij de vaststelling van de innovatiesprong is afgesproken dat er periodiek aan de Regioraad zal worden gerapporteerd over de besteding van de middelen en het behalen van de doelstellingen.Ook geven wij mee dat inzichtelijk zou moeten worden gemaakt welke bijdragen/inzet van de andere partners (drie O's) zijn ingebracht.

Agendapunt 13. Gezamenlijke salarisadministratie Netwerkstad

De Regeling Regio Twente biedt in artikel 7 aan Regio Twente de mogelijkheid tot het verrichten van diensten voor één of meer deelnemende gemeenten indien deze daarom verzoeken en de Regioraad dat verzoek inwilligt. Op basis van dit artikel wordt besloten dat de Regio Twente als dienstverlening de salarisadministratie voert voor een deel van haar deelnemende gemeenten en haar eigen administratie uiteraard. Andere gemeenten kunnen daaraan deelnemen volgens het principe van coalition of the willing.

Advies
Met dit voorstel kan worden ingestemd. De besparing die in het voorstel worden opgesomd zijn in Enschede al meegenomen in ons bezuinigingstraject/CFO. Wij lopen vooruit op de reductie en efficiencyslag die wordt bereikt. Op de langere termijn hoopt Enschede nog meer besparingen te realiseren via deze samenwerking.

Agendapunt 14. Kennispunt Twente

De gemeenten in Netwerkstad Twente hebben het initiatief genomen om activiteiten die zij (laten) verrichten op het gebied van onderzoek en statistiek samen te voegen. Zij willen daarvoor samen met Regio Twente het Kennispunt Twente oprichten. De Regeling Regio Twente biedt in artikel 7 aan Regio Twente de mogelijkheid tot het verrichten van diensten voor één of meer deelnemende gemeenten indien deze daarom verzoeken en de Regioraad dat verzoek inwilligt. Op basis van dit artikel wordt besloten dat de Regio Twente als dienstverlening de activiteiten op het gebied van onderzoek en statistiek voert voor een deel van de deelnemende gemeenten. Andere gemeenten kunnen daaraan deelnemen volgens het principe van coalition of the willing.

Advies
Het gaat hier om een resultante van de samenvoeging van de werkzaamheden op het gebied van onderzoek en statistiek van de gemeenten in de Netwerkstad. Met het voorstel kan worden ingestemd. Het doel van het kennispunt is te beschikken over beleidskennis en stuurinformatie ten behoeve van de gemeenten. Wij gaan ervan uit dat ook samenwerking wordt gezocht met o.a. het Trendbureau naast uiteraard onze kennisinstellingen, KvK. Cijfers zijn nuttig. Van belang is dat de informatiebehoefte waarin door het Kennispunt kan worden voorzien bestaat uit analyses naast beschrijvingen, oorzaak en gevolgrelatie Beleidsevaluaties zijn hiermee gediend. Het voorstel kan worden onderschreven.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de Secretaris, de Burgemeester,

(M.J.M. Meijs) (P.E.J. den Oudsten)

Gemeente Enschede

Voorstel GEMEENTERAAD VII - F

Stuknummer
16683

Programma
Leefomgeving

Onderwerp
Brandemaatweg: onttrekking aan het openbaar verkeer

Corsanummer
1300079890

Enschede
14 mei 2013

Wij stellen u voor te besluiten tot:
1. Een deel van de Brandemaatweg te onttrekken aan het openbaar verkeer zoals aangegeven op de bij dit voorstel gevoegde situatietekening (nummer 2176)

Toelichting op het voorstel

1. Inleiding

Er is een verzoek ingediend om een deel van de Brandemaatweg te laten vervallen als openbare weg. Dit verzoek is ingediend door een aantal aanwonenden van de Brandemaatweg over wiens percelen een gedeelte van de Brandemaatweg loopt. Hierdoor ondervinden zij hinder van verkeer dat vanaf de Vanekerstraat de Brandemaatweg inrijdt.

Om het weggedeelte ook daadwerkelijk te kunnen laten vervallen, is een formeel besluit van uw Raad nodig. Dit omdat dit weggedeelte weliswaar gelegen is op particuliere grond, maar openbaar toegankelijk is. Deze openbare toegankelijkheid zorgt ervoor dat uw Raad op grond van artikel 9 van de Wegenwet een formeel besluit moet nemen. Het laten vervallen van dit weggedeelte is ook opgenomen in het op 15 april 2013 vastgestelde bestemmingsplan 'Stadsrandzone strook Vaneker'.

Het voorstel om een gedeelte van de Brandemaatweg te laten vervallen is ter inzage gelegd, om belanghebbenden de mogelijkheid te geven zienswijzen in te dienen. Tijdens de zes weken dat dit voorstel ter inzage heeft gelegen zijn geen zienswijzen ingediend.

2. Beoogd resultaat

Het onttrekken van een gedeelte van de Brandemaatweg aan het openbaar verkeer. Het gaat om 250 meter van de Brandemaatweg die op dit moment vanaf de Vanekerstraat toegankelijk is.

3. Argumenten

Overleg aanwonenden

1.1 De aanwonenden van een aantal percelen aan de Brandemaatweg ondervinden hinder van het verkeer dat gebruik maakt van deze weg komende vanaf de Vanekerstraat. In het kader van de landinrichting in het gebied Enschede-Noord is in overleg met bewoners en overige perceeleigenaren bekeken of hiervoor een oplossing mogelijk is. Het aanleggen van een alternatieve aansluiting van de Brandemaatweg op de Vanekerstraat en het laten vervallen van een deel van de Brandemaatweg blijkt de genoemde hinder het meest effectief tegen te gaan.

Alternatieve aansluiting op Vanekerstraat

1.2 Het feitelijk laten vervallen van het betreffende weggedeelte zal pas plaatsvinden als er een nieuwe verbindingsweg is aangelegd tussen de Brandemaatweg en de Vanekerstraat. Op die manier is gegarandeerd dat bewoners, overige belanghebbenden en hulpdiensten te allen tijde toegang hebben tot de percelen die aan de Brandemaatweg liggen.

Brandveiligheid

1.3 In het kader van brandveiligheid is met de Brandweer de afspraak gemaakt dat het onttrekken van het weggedeelte aan de openbaarheid dusdanig plaatsvindt, dat zij te allen tijde de mogelijkheid houdt om brandslangen ter plekke onbelemmerd uit te leggen.

LO - SB, H. Bruyns ((053) 481 51 52)

Gemeente Enschede

4. Kantekeningen

n.v.t.

5. Bijdrage aan duurzaamheidsdoelstellingen

n.v.t.

6. Alternatieven

n.v.t.

7. Communicatie

Het raadsbesluit zal zo spoedig mogelijk per brief aan de betreffende belanghebbenden worden gecommuniceerd. Tevens zal het besluit via een korte advertentie in de huis aan huis krant worden gecommuniceerd.

8. Vervolg

De aanleg van de alternatieve route en het laten vervallen van een gedeelte van de Brandemaatweg zal naar verwachting in de tweede helft van 2013 gestalte krijgen. Dit is afhankelijk van de termijn waarop een aanlegvergunning verkregen wordt voor het aanleggen van de alternatieve route.

Bijlagen

Situatie tekening nummer 2176

Burgemeester en Wethouders van Enschede,

de Secretaris,	**de Burgemeester,**
M.J.M. Meijs	P.E.J. den Oudsten

Besluit

van de Raad van de gemeente Enschede, gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders van 28 maart 2013

1. Een deel van de Brandemaatweg te onttrekken aan het openbaar verkeer zoals aangegeven op de bij dit voorstel gevoegde situatietekening (nummer 2176)

Vastgesteld in de vergadering van In te vullen door raadsgriffie.

de Griffier,	**de Voorzitter,**
R.M. Jongedijk	P.E.J. den Oudsten

Wegonttrekking

Gemeente Enschede

Schaal 1:1000

DSOB, afd. Vastgoedinformatie

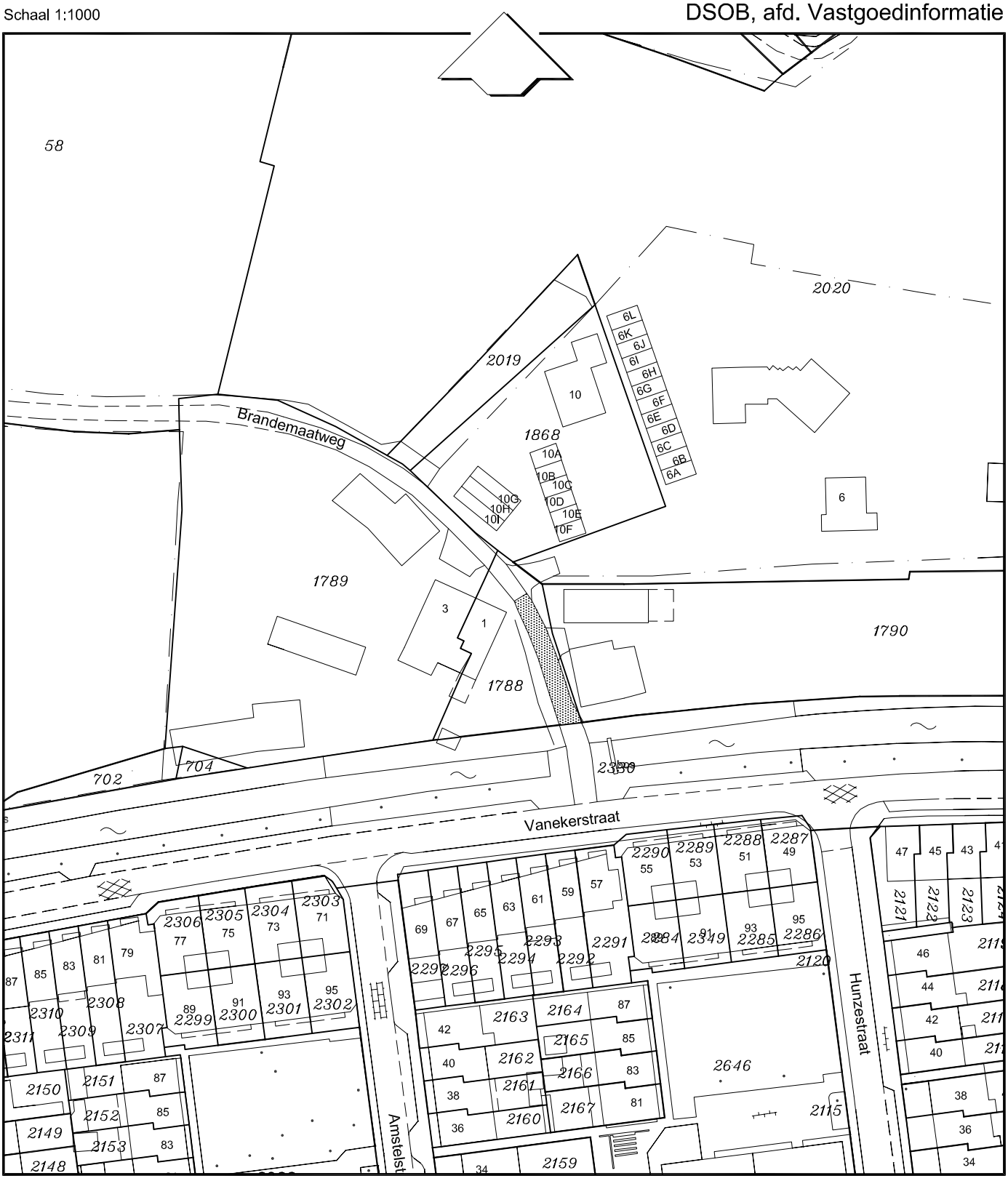

LEGENDA:

- bebouwing
- perceelsgrens
- kavelgrens
- 1234 perceelnummer
- 56 huisnummer
- te onttrekken aan het openbaar verkeer

Kad. gemeente : Lonneker

Sectie : R

Datum : 14 april 2010

Tekeningnummer : 2176

Gemeente Enschede

Voorstel GEMEENTERAAD **VII - F**

Stuknummer
In te vullen door de raadsgriffie.

Programma
Stedelijke ontwikkeling

Onderwerp
Het (gewijzigd) vaststellen van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733"

Programma
Programma Stedelijke Ontwikkeling

Corsanummer
1300131615

Enschede
11 juni 2013

Wij stellen u voor te besluiten tot

1. Het vaststellen van de Nota "Samenvatting en beantwoording zienswijzen" behorende bij het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” en degenen die een zienswijze omtrent dit plan aan de raad kenbaar hebben gemaakt hiervan in kennis te stellen en mede te delen dat de ingediende zienswijzen deels aanleiding geven tot aanpassing van het bestemmingsplan;
2. Het (gewijzigd) vatstellen van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" overeenkomstig de bij dit bestemmingsplan behorende verbeelding, regels, toelichting en ondergrond conform NL.IMRO.0153.20101783-0003;
3. Het niet vaststellen van een exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het onder 2. genoemde bestemmingsplan;
4. Gedeputeerde Staten te verzoeken om in te stemmen met een eerdere bekendmaking van het besluit tot het gewijzigd vaststellen van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733".

Toelichting op het voorstel

1. Relatie met programma/beleidskader/wettelijke taak/bestuurlijke geschiedenis

Op grond van artikel 3.1, lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening stelt de gemeenteraad voor het gehele gebied van de gemeente een of meerdere bestemmingsplannen vast, waarbij ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening de bestemming van de in het plan begrepen grond wordt aangewezen en met het oog op die bestemming regels worden gegeven. Deze regels betreffen in elk geval regels omtrent het gebruik van de grond en van de zich daar bevindende bouwwerken.

Voor het gebied van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” gelden momenteel de bestemmingsplannen “Buitengebied 1996” en “Lonneker 2006”. Het bestemmingsplan “Buitengebied 1996” is op 8 september 1997 door de Gemeenteraad van Enschede vastgesteld en op 7 april 1998 door Gedeputeerde Staten van Overijssel (gedeeltelijke) goedgekeurd. Bij uitspraak van de Raad van State van 24 oktober 2001 is dit bestemmingsplan onherroepelijk van kracht geworden. In dit bestemmingsplan hebben de betreffende gronden de geldende bestemmingen “Agrarisch gebied”, “Agrarisch gebied met landschappelijke waarden”, “Bos”, “Bos met ecologische waarden”, en “Wegen, categorie 2”.
Het bestemmingsplan “Lonneker 2006” is op 18 december 2006 door de Gemeenteraad van Enschede vastgesteld en op 28 augustus 2007 door Gedeputeerde Staten van Overijssel goedgekeurd. In dit bestemmingsplan hebben de betreffende gronden de geldende bestemmingen “Groenvoorzieningen”, “Maatschappelijke voorzieningen”, “Verblijfsdoeleinden”, “Verkeersdoeleinden” en “Wonen”.

2. Situatieschets, probleemstelling, doelstelling

De provincie Overijssel heeft een plan ingediend om o.a. de verkeersveiligheid en de doorstroomsnelheid van het verkeer op de Oldenzaalsestraat, voor het gedeelte van deze weg gelegen tussen de gemeentegrens met Oldenzaal en de aansluiting van deze weg op de Lossersestraat, te verhogen. Op onderdelen zijn deze plannen in strijd met de hier geldende bestemmingsplannen. De strijdigheden hebben uitsluitend betrekking op overschrijdingen van de in deze geldende plannen opgenomen bestemmingsgrenzen. Om het provinciale plan in juridisch-planologische zin te regelen en daardoor de uitvoering ervan mogelijk te maken, is het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” ontworpen.

SO - BP, H.L. Hesselink ((053) 481 52 86)

3. Bevindingen uit de interactie met belanghebbenden

Advies wijkraad:
Voorafgaand aan de bestemmingsplanprocedure is het (voor)ontwerp van het bestemmingsplan "Groene Scheg-Oldenzaalsestraat" voor advies voorgelegd aan de dorpsraad Lonneker. De dorpsraad heeft daarbij aangegeven in te kunnen stemmen met het bestemmingsplan.

Vooroverleg:
In het kader van het bepaalde in artikel 3.1.1, lid 1 van het Besluit ruimtelijke ordening is over het voorontwerp-bestemmingsplan overleg gepleegd met een aantal (overheids)instanties. In reactie hierop heeft de provincie Overijssel aangegeven geen aanleiding te zien een zienswijze tegen dit plan in te dienen. Ook het Waterschap Regge en Dinkel en de Natuur- en Milieuraad Enschede hebben met dit bestemmingsplan ingestemd.

Terinzagelegging ontwerp-bestemmingsplan:
Het ontwerp van het bestemmingsplan "Groene-Scheg-Oldenzaalsestraat" heeft voor eenieder van 1 november 2012 tot en met 12 december 2012 officieel ter visie gelegen. Gedurende deze periode zijn er drie zienswijzen ingediend. Eén van de zienswijzen is door meerdere personen ondertekend en heeft een andere zienswijze tot een wijziging van het bestemmingsplan geleid. Het betreft hier een aanpassing van artikel 4 van de regels ("Leiding-Gas") als gevolg van een recente uitspraak van de Raad van State en een daaruit voortvloeiende tekstuele aanvulling in de toelichting.

Voor de beantwoording van de ingekomen zienswijzen wordt verwezen naar de bij dit voorstel gevoegde Nota "Samenvatting en beantwoording zienswijzen".
Voor de wijzigingen in het bestemmingsplan als gevolg van de ingekomen zienswijzen wordt verwezen naar bij dit voorstel gevoegde Nota van wijzigingen

Wij stellen u voor de zienswijze te beantwoorden op de wijze, die in de nota staat aangegeven.
De indieners van de zienswijzen worden schriftelijk in kennis van het raadsbesluit. Publicatie vindt plaats overeenkomstig het gestelde in de Wet ruimtelijke ordening.

4. Informeren over het vervolg

Het vaststellen van een bestemmingsplan of een herziening daarvan is een exclusieve bevoegdheid van de gemeenteraad. Voor belanghebbenden bestaat de mogelijkheid tegen het vaststellingsbesluit beroep in te stellen bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

5. Financiële informatie

Met de provincie Overijssel is een samenwerkingsovereenkomst overeengekomen waarbij het kostenverhaal is geregeld en waarin tevens een regeling is opgenomen ten aanzien van de planschaderegeling. In deze regeling is opgenomen dat eventuele verzoeken tot uitkering van planschades voor rekening zijn van de provincie Overijssel.

6. Risicoparagraaf

Er bestaan ten aanzien van dit bestemmingsplan geen bijzondere risico's te verwachten.

7. Overige voor de raad relevante informatie

nvt

8. Bijlagen bij dit raadsvoorstel

Mee te zenden:
a. toelichting behorende bij het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733".
b. regels behorende bij het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733".
c. verbeelding (2 plankaarten) met het nummer 63541 behorende bij het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" met het nummer 63541..
d. ingediende zienswijzen behorende bij het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733".

e. zienswijzenverslag behorende bij het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”.
f. nota van Wijzigingen behorende bij het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”.

Ter inzage (leeskamer):
a. Toelichting behorende bij het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”.
b. regels behorende bij het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”.
c. verbeelding (2 plankaarten) met het nummer 63541 behorende bij het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” met het nummer 63541.
d. ingediende zienswijzen behorende bij het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”.
e. zienswijzenverslag behorende bij het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”.
f. nota van Wijzigingen behorende bij het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”.

Vertrouwlijke bijlagen (bij de griffie):
a. n.v.t.

Burgemeester en Wethouders van Enschede,

de Secretaris, **de Burgemeester,**

M.J.M. Meijs P.E.J. den Oudsten

Besluit
van de Raad van de gemeente Enschede, gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders van 1 juli 2013:

1. Het vaststellen van de Nota "Samenvatting en beantwoording zienswijzen" behorende bij het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” en degenen die een zienswijze omtrent dit plan aan de raad kenbaar hebben gemaakt hiervan in kennis te stellen en mede te delen dat de ingediende zienswijzen deels aanleiding geven tot aanpassing van het bestemmingsplan;
2. Het (gewijzigd) vatstellen van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" overeenkomstig de bij dit bestemmingsplan behorende verbeelding, regels, toelichting en ondergrond conform NL.IMRO.0153.20101783-0003;
3. Het niet vaststellen van een exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het onder 2. genoemde bestemmingsplan;
4. Gedeputeerde Staten te verzoeken om in te stemmen met een eerdere bekendmaking van het besluit tot het gewijzigd vaststellen van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733".

---

vastgesteld in de vergadering van

de Griffier, **de Voorzitter,**

Bestemmingsplan Oldenzaalsestraat-N733

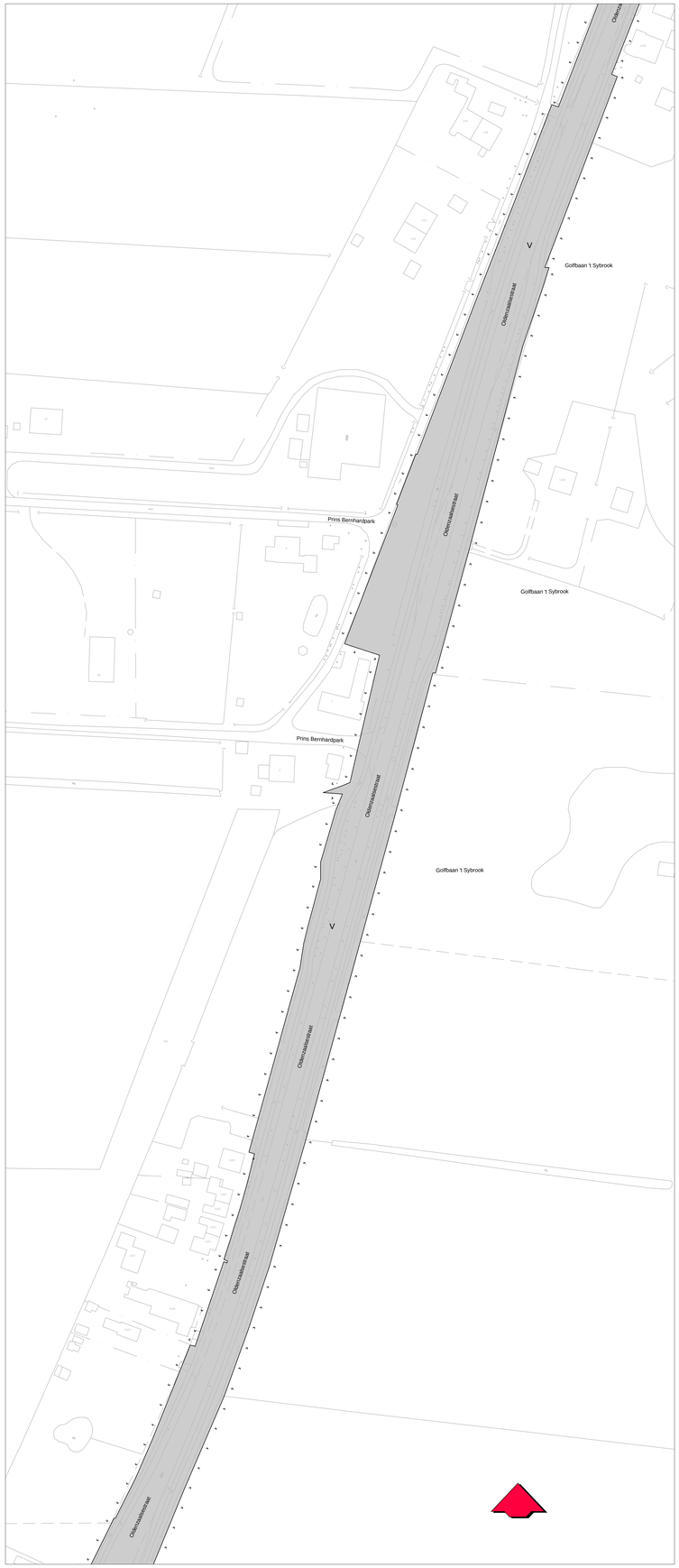

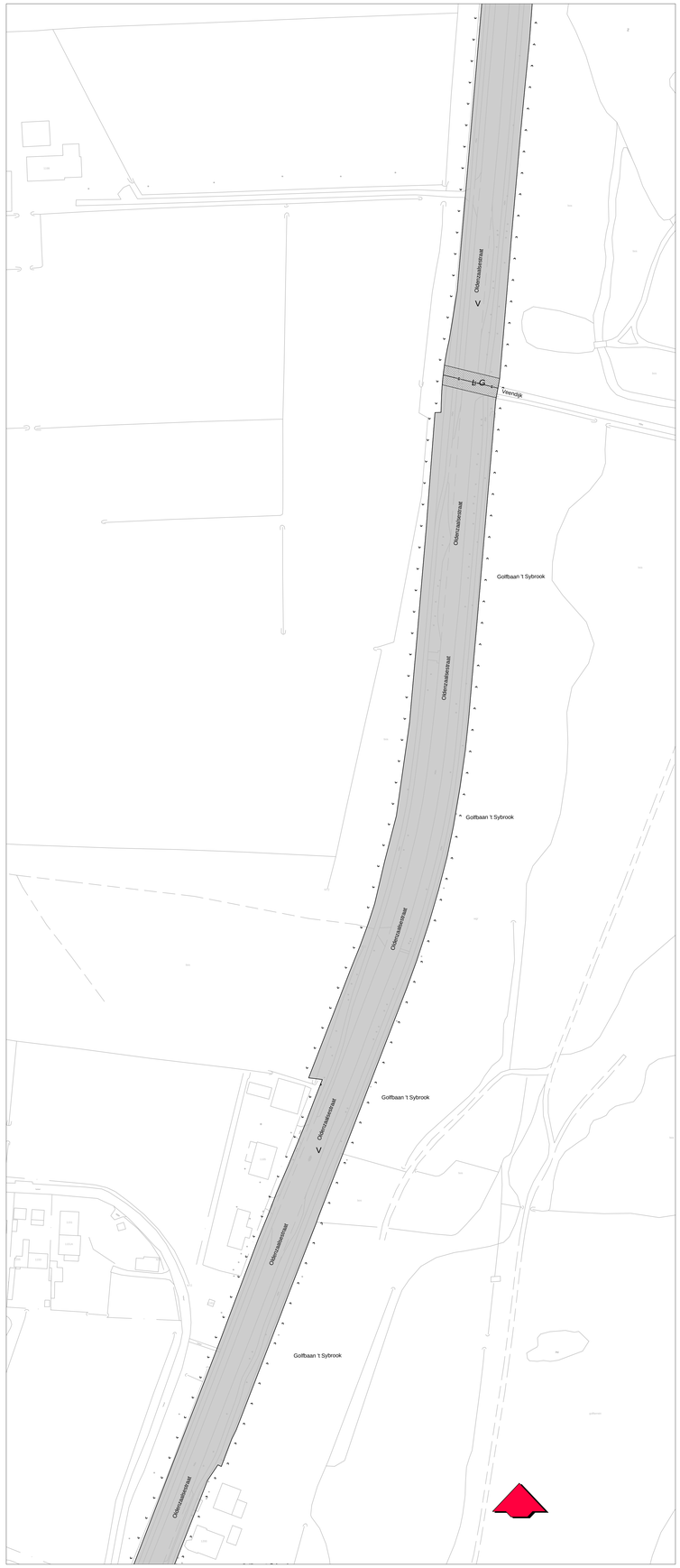

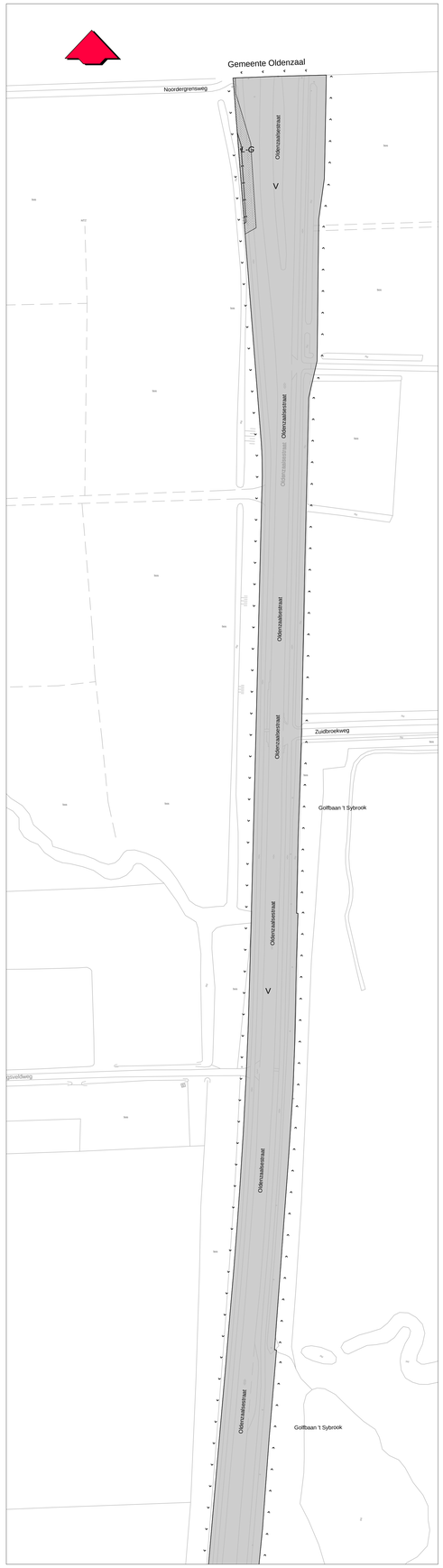

BESTEMMINGSPLANGEBIED

Grens plangebied

BESTEMMINGSVLAKKEN

ENKELBESTEMMINGEN

V — Verkeer

DUBBELBESTEMMINGEN

L-G — Leiding- Gas

FIGUREN

Hartlijn Leiding- Gas

AANDUIDINGEN

GEBIEDSAANDUIDINGEN

Wro-zone - verwerkelijking in naaste toekomst

VERKLARING

Topgrafie

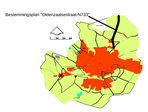

Programma Stedelijke Ontwikkeling

Gemeente Enschede

Bestemmingsplan:

"Oldenzaalsestraat-N733" (blad 2)

Vastgesteld bij raadsbesluit d.d.: -

Naam	Datum	Projectleiding	Naam	Datum	Projectleiding	Formaat	Schaal
hth	April 2010		3			A2	500
1			4			Tekeningnummer	
2			5			6354	

TEKENING LOCATIE - S:\- BUITENGEBIED\OLDENZAAL BESTRAAT-N733\OLDENZAALSESTRAAT-N733.DWG

Bestemmingsplan Oldenzaalsestraat-N733

BESTEMMINGSPLANGEBIED

Grens plangebied

BESTEMMINGSVLAKKEN

ENKELBESTEMMINGEN

V — Verkeer

DUBBELBESTEMMINGEN

L-G — Leiding- Gas

FIGUREN

Hartlijn Leiding- Gas

AANDUIDINGEN

GEBIEDSAANDUIDINGEN

Wro-zone - verwerkelijking in naaste toekomst

VERKLARING

Topgrafie

Bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733"

Programma Stedelijke Ontwikkeling

Gemeente Enschede

Bestemmingsplan:

"Oldenzaalsestraat-N733" (blad 1)

Vastgesteld bij raadsbesluit d.d.: ....

Naam	Datum	Projectleding	Naam	Datum	Projectleding	Formaat	Schaal
hln	April 2010		3			A0	500
			4			Tekeningnummer	
			5			6354	

TEKENING LOCATIE: S:\- BUITENGEBIED\OLDENZAAL-BESTRAAT-N733\ZAKDOL\OENZAAL-SESTRAAT-N733.DWG

Oldenzaalsestraat-N733

Deze standaard is gebaseerd op het Bro en SVBP2008

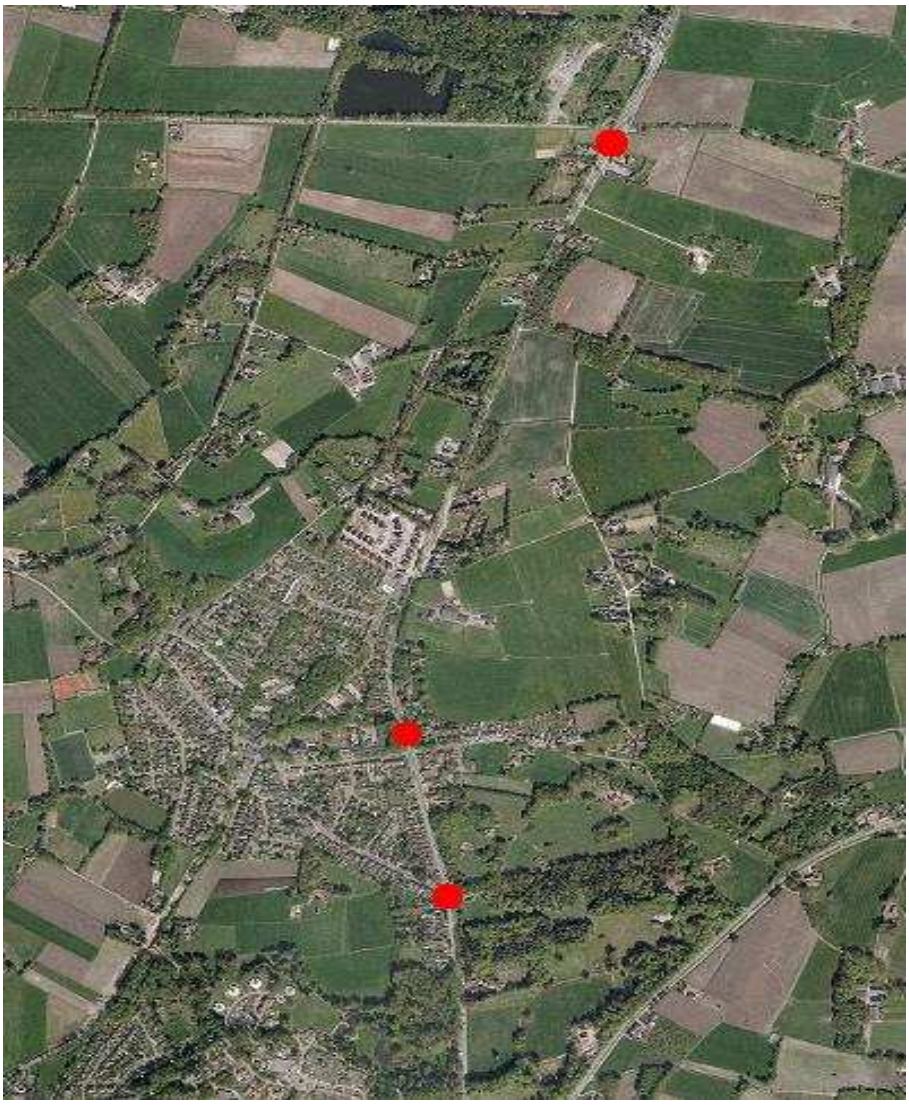

Planregels

Inhoudsopgave

Regels

Hoofdstuk 1 **Inleidende regels**
Artikel 1 Begrippen
Artikel 2 Wijze van meten

Hoofdstuk 2 **Bestemmingsregels**
Artikel 3 Verkeer
Artikel 4 Leiding - Gas

Hoofdstuk 3 **Algemene regels**
Artikel 5 Algemene gebruiksregels
Artikel 6 Algemene afwijkingsregels

Hoofdstuk 4 **Overgangs- en slotregels**
Artikel 7 Overgangsrecht
Artikel 8 Slotregel

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan:
het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" van de gemeente Enschede.

1.2 bestemmingsplan:
de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0153.20101783- met de bijbehorende regels en bijlagen.

1.3 aanduiding:
een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels van het plan regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden.

1.4 aanduidingsgrens:
de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft.

1.5 bestemmingsgrens:
de grens van een bestemmingsvlak.

1.6 bestemmingsvlak:
een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming.

1.7 antennedrager:
antennemast of andere constructie bedoeld voor de bevestiging van een antenne.

1.8 antenne-installatie:
installatie bestaande uit een antenne, een antennedrager, de bedrading en de al dan niet in een of meer techniekkasten opgenomen apparatuur, met de daarbij behorende bevestigingsconstructie en hekwerk.

1.9 bebouwing:
één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde.

1.10 bestaande bebouwing:
één of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde, die op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan volgens het geldende recht aanwezig of in uitvoering zijn dan wel na dat tijdstip zijn of mogen worden opgericht krachtens een omgevingsvergunning die vóór dat tijdstip is aangevraagd.

1.11 bestaand gebruik
het gebruik, incl. overgangsrecht, dat op grond van het bestemmingsplan is toegelaten.

1.12 bouwen:
het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats.

1.13 bouwwerk:
elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.

1.14 gebouw:
elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

1.15 nutsvoorzieningen:
gebouwde dan wel ongebouwde voorzieningen ten behoeve van algemene nutsdoeleinden zoals de watervoorziening, afval, energievoorziening of het (tele)communicatie-verkeer.

1.16 omgevingsvergunning
omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

1.17 openbaar toegankelijk gebied
weg als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994, alsmede pleinen, parken, plantsoenen, openbaar water en ander openbaar gebied dat voor publiek algemeen toegankelijk is, met uitzondering van wegen uitsluitend bedoeld voor de ontsluiting van percelen door langzaam verkeer.

1.18 perceelsgrens:
de grens van een (bouw)perceel.

1.19 straatmeubilair:
de op of bij de weg behorende bouwwerken, zoals verkeersgeleiders, verkeersborden, brandkranen, lichtmasten, parkeermeters, stadsplattegronden, zitbanken, bloem- en plantenbakken, papier-, glas- en andere inzamelbakken, kunstobjecten, gedenktekens, draagconstructies voor reclame alsmede telefooncellen, abri's en andere, hiermee gelijk te stellen bouwwerken.

1.20 zendmast:
een bouwwerk, geen gebouw zijnde, waarop antenne-installaties worden geplaatst.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de goothoogte van een bouwwerk:
vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel.

2.2 de inhoud van een bouwwerk:
tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.3 de bouwhoogte van een bouwwerk:
vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.

2.4 de oppervlakte van een bouwwerk:
tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

2.5 peil

a. voor een gebouw, waarvan de hoofdtoegang direct aan een weg grenst: de hoogte van die weg ter plaatse van de hoofdtoegang;
b. voor een gebouw, waarvan de hoofdtoegang niet direct aan de weg grenst: de hoogte van het afgewerkte terrein ter plaatse van de hoofdtoegang bij voltooiing van de bouw;
c. voor een bouwwerk, geen gebouw zijnde: de hoogte van het afgewerkte terrein ter plaatse bij voltooiing van de bouw.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Verkeer

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Verkeer aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wegen;
b. voet- en fietspaden;
c. parkeervoorzieningen;
d. groenvoorzieningen;
e. waterpartijen, -lopen, -bergingen, infiltratiestroken en andere voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding;
f. geluidwerende voorzieningen;
g. nutsvoorzieningen;
h busbanen en bussluizen;
i. bij deze doeleinden behorende gebouwen, bouwwerken geen gebouwen zijnde, straatmeubilair en andere werken.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Algemeen

Op de voor “Verkeer” aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd voor zover dit in overeenstemming is met het bepaalde in lid 3.1.

3.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

a. De bouwhoogte van bouwwerken voor bewegwijzering, beveiliging en regeling van het verkeer, kunstobjecten, vlaggen- en lichtmasten mag maximaal 10 meter bedragen;
b. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 5 meter bedragen.

3.2.3 Nutsvoorzieningen

In afwijking van het bepaalde in lid 3.2.2 gelden voor het bouwen van nutsvoorzieningen de volgende bepalingen:

a. de oppervlakte van het bouwwerk mag maximaal 25 m² bedragen;
b. de goothoogte van het bouwwerk mag maximaal 3 meter bedragen.

3.2.4 Bestaande bebouwing

Bestaande bebouwing, die afwijkt van het bepaalde in de leden 3.2.1, 3.2.2 en/of 3.2.3 mag worden gehandhaafd en/of vernieuwd.

Artikel 4 Leiding - Gas

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding -Gas' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de aanleg, de instandhouding en bescherming van een 4-inch aardgasleiding met de daarbij behorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

4.2 Bouwregels

a. In afwijking van het bepaalde bij de andere bestemming(en) mag niet worden gebouwd, anders dan ten behoeve van deze dubbelbestemming;
b. Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt een bouwhoogte van maximaal 3 meter;
c. Voor het bouwen van nutsvoorzieningen geldt per bouwwerk een goothoogte van maximaal 3 meter en een oppervlakte van 25 m².

4.3 Afwijking van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde onder artikel 4.2 voor het bouwen overeenkomstig de andere daar voorkomende bestemming(en) indien de veiligheid van de betrokken leiding niet wordt geschaad en vooraf schriftelijk advies is ingewonnen bij de leidingbeheerder. Een omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien geen kwetsbare objecten worden toegelaten.

4.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden om op de voor “Leiding – Gas” bestemde gronden zonder of in afwijking van een door Burgemeester en Wethouders verleende omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren, die de veiligheid kunnen schaden of de continuïteit van de energievoorziening in gevaar kunnen brengen:
    1. het aanbrengen alsmede het rooien van diepwortelende en /of hoogopgaande beplanting, waaronder bijvoorbeeld rietbeplanting;
    2. het wijzigen van het maaiveldniveau door ontgronding of ophoging;
    3. Het verrichten van grondroeractiviteiten, bijvoorbeeld bij de aanleg van rioleringen, kabels, leidingen en drainage, alsmede het afgraven, woelen, mengen en egalisering van gronden, anders dan normaal spit- en ploegwerk,;
    4. diepploegen;
    5. het aanbrengen van gesloten verhardingen;
    6. het permanent opslaan van goederen waaronder ook begrepen het opslaan van afvalstoffen;
    7. het aanleggen van waterlopen of het vergraven, verruimen of dempen van bestaande waterlopen, alsmede het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van andere wateren;
    8. het indrijven van voorwerpen in de bodem.
b. Het in lid a, bedoelde verbod geldt niet voor werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden die het normale onderhoud, gebruik en beheer van de gasleiding betreffen, of die reeds is uitvoering zijn op het tijdstip waarop het plan rechtskracht verkrijgt of mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning;
c. Het in lid a. bedoelde verbod geldt niet voor graafwerkzaamheden als bedoeld in de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten, of die reeds in uitvoering zijn op het tijdstip waarop het plan rechtskracht verkrijgt of mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning;
d. De werken en werkzaamheden als bedoeld in lid a, zijn slechts toelaatbaar, indien door die werken en werkzaamheden, dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen geen onevenredige aantasting van de belangen van de gasleiding en/of energievoorziening ontstaat of kan ontstaan.
e. Alvorens te beslissen omtrent een vergunning als bedoeld in lid a., wordt schriftelijk advies ingewonnen bij de leidingbeheerder.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 5 Algemene gebruiksregels

5.1 Algemeen gebruiksverbod

1. Het is verboden de gronden en bouwwerken te gebruiken, te laten gebruiken of in gebruik te geven op een wijze of tot een doel, strijdig met de in het plan aan de grond gegeven bestemming(en), tenzij voor dit afwijkende gebruik op grond van de regels in dit plan een omgevingsvergunning is verleend.

Artikel 6 Algemene afwijkingsregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning van de regels van dit plan afwijken:

a. van de in het plan voorgeschreven maten, afmetingen en percentages met ten hoogste 10 meter;
b. voor de bouw van gebouwen ten behoeve van het openbaar vervoer of het wegverkeer, zoals wachthuisjes, alsmede telefooncellen en toiletgebouwtjes met dien verstande dat de inhoud per bouwwerk maximaal 50 m³ bedraagt en de bouwhoogte maximaal 4 meter bedraagt;
c. voor de bouw van gebouwen ten behoeve van mobiele telecommunicatie op of aan een bouwwerk, mits de bouwhoogte van de antenne, met antennedrager, gemeten vanaf de voet, niet meer bedraagt dan 5 meter;
d. voor het bouwen van overige antennes, zend- en sirenemasten tot een bouwhoogte van maximaal 15 meter;
e. voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een bouwhoogte van maximaal 10 meter.

De in dit lid genoemde ontheffingen worden uitsluitend verleend onder de voorwaarde dat geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- de woonsituatie;
- het straat- en bebouwingsbeeld;
- de verkeersveiligheid;
- de sociale veiligheid;
- de milieusituatie;
- de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 7 Overgangsrecht

7.1 Overgangsrecht bouwwerken

7.1.1 Overgangsbepaling

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, danwel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

7.1.2 Afwijkingen

Burgemeester en wethouders kunnen eenmalig in afwijking van het bepaalde in lid 7.1.1 voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in dat lid met maximaal 10 %.

7.1.3 Uitzondering op het overgangsrecht bouwwerken

Lid 7.1.1 en 7.1.2 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

7.2 Overgangsrecht gebruik

7.2.1 Overgangsbepaling

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

7.2.2 Strijdig gebruik

Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in lid 7.2.1, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

7.2.3 Verboden gebruik

Indien het gebruik, bedoeld in lid 7.2.1, na de inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

7.2.4 Uitzondering op het overgangsrecht gebruik

Lid 7.2.1 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 8 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733".

Oldenzaalsestraat-N733

Deze standaard is gebaseerd op het Bro en SVBP2008

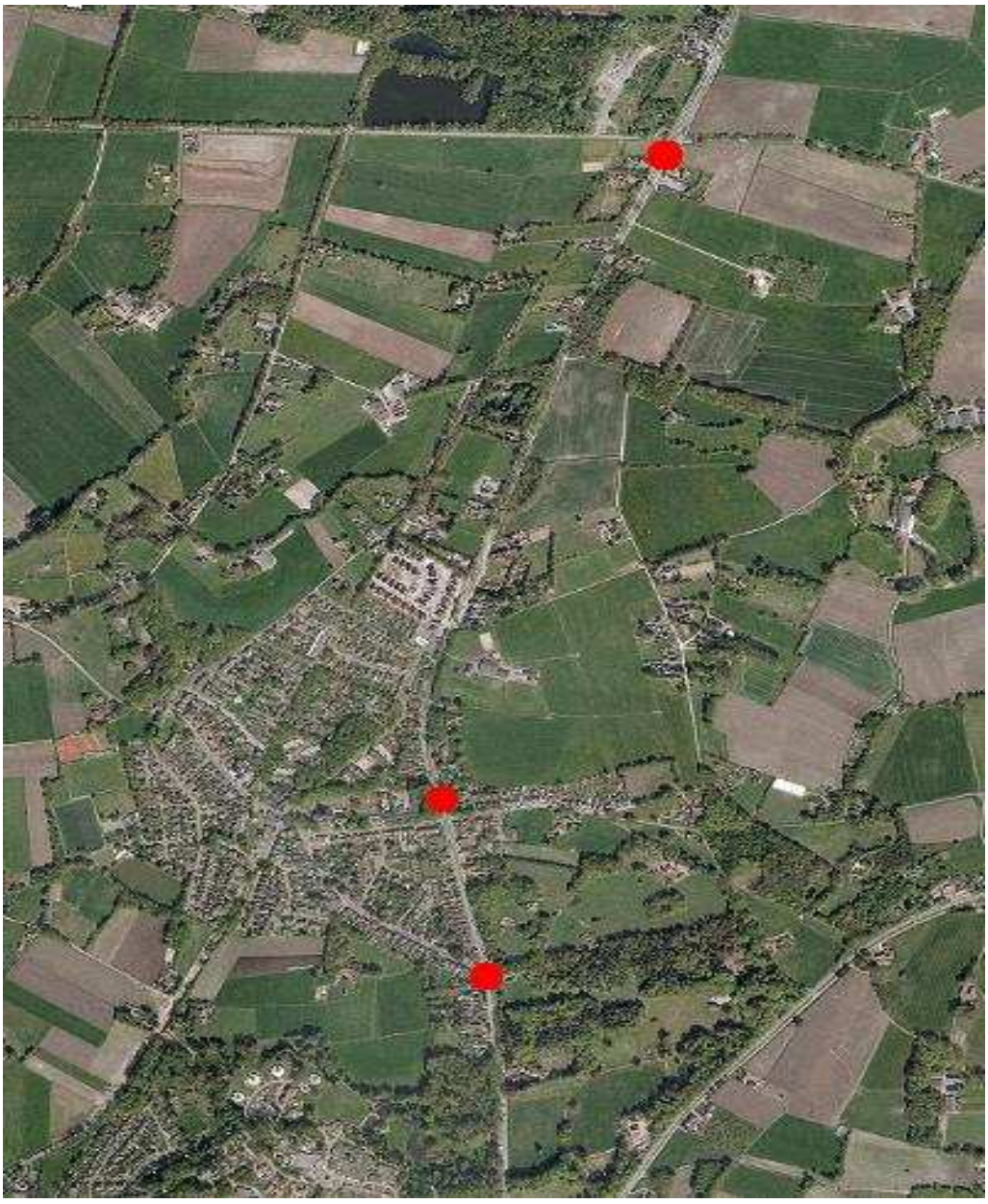

Inhoudsopgave

Toelichting

Hoofdstuk 1 Inleiding
1.1 Functie en status bestemmingsplan
1.2 Aanleiding en doel bestemmingsplan
1.3 Ligging en begrenzing plangebied
1.4 Geldende juridische regelingen
1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 Gebiedsbeschrijving

Hoofdstuk 3 Planologisch beleidskader
3.1 Rijksbeleid
3.2 Provinciaal en regionaal beleid
3.3 Gemeentelijk beleid

Hoofdstuk 4 Gewenste ontwikkeling plangebied

Hoofdstuk 5 Omgevingsaspecten
5.1 Milieu
5.2 Water
5.3 Archeologie
5.4 Ecologie

Hoofdstuk 6 Juridische planopzet
6.1 Wet ruimtelijke ordening en RO-standaarden 2008
6.2 Plansystematiek en bestemmingsmethodiek
6.3 Indeling planregels
6.4 Handhaving

Hoofdstuk 7 Economische uitvoerbaarheid

Hoofdstuk 8 Participatie
8.1 Adviezen
8.2 Vooroverleg
8.3 Procedure

Bijlagen
Bijlage 1 Plan in hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal
Bijlage 2 Akoestisch onderzoek
Bijlage 3 Ecologisch onderzoek N733
Bijlage 4 Natuuronderzoek N733- Enschede-Oldenzaal
Bijlage 5 Zienswijzenverslag
Bijlage 6 Nota van Wijzigingen

Toelichting

Hoofdstuk 1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden in het kort de functie en status van een bestemmingsplan beschreven, wordt toegelicht wat de aanleiding is geweest om het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” te maken en wat het doel van het bestemmingsplan is, wordt de situering en de begrenzing van het plangebied beschreven, wordt een overzicht gegeven van de geldende juridische regelingen en wordt een vooruitblik gegeven op de rest van deze plantoelichting.

1.1 Functie en status bestemmingsplan

De ruimtelijke ordening heeft als doel zo gunstig mogelijke voorwaarden te creëren voor het gebruik en de ontwikkeling van een bepaald gebied. Dit gebeurt door het toekennen van een bestemming aan de gronden in het bestemmingsplan en het geven van regels voor het gebruik van de grond en van de zich daarop bevindende bouwwerken. Het bestemmingsplan is het juridisch toetsingskader, dat voor overheid en burgers rechtstreeks bindende regels geeft.

Met het bestemmingsplan kan de gemeenteraad bepalen welke inrichting en bebouwing en welk gebruik in het plangebied is toegestaan. Het bestemmingsplan is daarmee een instrument om de bestemming, de inrichting en het beheer van gronden te regelen.

Een bestemmingsplan geeft dus antwoord op de vraag waar bijvoorbeeld winkels, horeca of bedrijven mogen komen, welke gronden zijn bestemd voor openbaar groen of verkeersdoeleinden, maar bevat ook onder meer regels voor de maximaal toegestane hoogte en oppervlakte van bouwwerken. In die zin vervult het bestemmingsplan een centrale rol in het concretiseren van ruimtelijk beleid.

Het bestemmingsplan bevat een kaart (de verbeelding) of een daarmee vergelijkbare informatiedrager waarop de verschillende bestemmingen zijn aangegeven, en regels ten aanzien van de bebouwing en het gebruik van de grond en de bouwwerken in verband met de bestemming. Het plan gaat vergezeld van een toelichting met een uiteenzetting over de uitvoering van het plan en de ruimtelijk relevante kwaliteitseisen.

1.2 Aanleiding en doel bestemmingsplan

Er zijn door de provincie Overijssel plannen ingediend om de provinciale weg Oldenzaalsestraat (N733), gelegen tussen het kruispunt van deze weg met de Lossersestraat (N732) tot aan de gemeentegrens van Enschede met Oldenzaal, zodanig te verbeteren dat hier de doorstroming van het wegverkeer en de verkeersveiligheid toeneemt. De Oldenzaalsestraat kent op dit weggedeelte een aantal knelpunten die gevolgen heeft voor wat betreft de verkeersafwikkeling en de verkeersveiligheid. Zonder het treffen van maatregelen zullen deze knelpunten in de nabije toekomst (2020) verergeren en, naar verwachting, zullen er nieuwe bijkomen. Om een en ander op de Oldenzaalsestraat te verbeteren heeft de provincie Overijssel een planstudie gemaakt waarbij de volgende doelstellingen als uitgangspunt hebben gediend:

- garanderen van de doorstroming van het verkeer in overeenstemming met de functie van gebiedsontsluitingsweg;
- het onveilige karakter van de weg opheffen, zowel op de wegvakken als de aansluitingen;
- adequate bereikbaarheid van Lonneker voor verkeer komend vanuit Enschede en Oldenzaal;
- sluipverkeer door Lonneker en via het buitengebied voorkomen, c.q. te verminderen;
- beperken van de schadelijke effecten op het leefmilieu tot minimaal de grenswaarden;
- verbeteren doorstroming van het openbaar vervoer, rekening houdend met de HOV-Noord-as;
- goede oversteekbaarheid van de traverse;
- zoveel mogelijk ontzien van de natuur- en landschapswaarden, inclusief cultuurhistorie-, archeologische- en aardkundige waarden en waardevolle gebieden.

Reeds in oktober 2004 hebben Gedeputeerde Staten over de inrichting van de planstudie het volgende besloten:

- voor de traverse Lonneker moet worden uitgegaan van kleinschalige maatregelen die zo mogelijk een innovatief karakter hebben;
- voor de wegvakken buiten de bebouwde kom moet worden uitgegaan van het concept kosten-effectieve maatregelen (KEM), gebaseerd op de aanpak van de dominante ongevalstypen.

Veruit het grootste deel van de provinciale plannen met betrekking tot de Oldenzaalsestraat passen binnen de geldende bestemmingen zoals die in de bestemmingsplannen "Lonneker 2006" en het bestemmingsplan voor het "Buitengebied 1996" zijn opgenomen. Echter, op een klein aantal locaties zijn de ingrepen in het wegprofiel van de Oldenzaalsestraat van dien aard dat zij in strijd zijn met genoemde bestemmingsplannen. De strijdigheid op een aantal locaties langs de Oldenzaalsestraat betreft overigens in zijn algemeenheid geringe overschrijdingen van de geldende bestemmingsgrenzen en/of kadastrale perceelsgrenzen. Om de provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat mogelijk te maken is het noodzakelijk om voor delen van het tracé van de Oldenzaalsestraat een nieuw bestemmingsplan te vervaardigen. Om praktische redenen is nagenoeg het gehele tracé van de huidige Oldenzaalsestraat, vanaf de Lossersestraat (N732) tot aan de gemeentegrens van Enschede met Oldenzaal, in het nieuw vervaardigde en voorliggende bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" opgenomen.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat in de oorspronkelijke provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat werd uitgegaan van een aanpassing van het kruispunt Oldenzaalsestraat- Oude Deventerweg/Landweerweg. Hierbij werd gedacht aan de aanleg van een nieuw aan te leggen opstelstrook voor het wegverkeer komende vanuit de richting Lonneker naar de Landweerweg. Deze aanpassing is voor wat betreft dit bestemmingsplan komen te vervallen. Reden hiervoor is dat de plannen rond de ontwikkeling van de luchthaven Twente en de ontsluiting ervan, mogelijk kan leiden tot een andere verkeersoplossing voor dit kruispunt dan die in de oorspronkelijke provinciale plannen zijn opgenomen. Omdat planvorming over een eventuele aanpassing van dit kruispunt nog enige tijd op zich laat wachten en het gewenst is om de overige plannen voor de Oldenzaalsestraat op korte termijn te kunnen uitvoeren, is dit gedeelte van de Oldenzaalsestraat buiten beschouwing gelaten. Het gedeelte tussen de Oldenzaalsestraat 993 en de Oldenzaalsestraat 1045 (even voorbij café Halfweg) is daarom buiten het plangebied gelaten.

1.3 Ligging en begrenzing plangebied

De gemeente Enschede is ingedeeld in stadsdelen, wijken en buurten. Het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” maakt deel uit van het stadsdeel Noord.

Het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" heeft betrekking op het tracé van de Oldenzaalsestraat gelegen tussen de Lossersestraat (N732) en de gemeentegrens van Enschede met Oldenzaal. De weg is grotendeels in het buitengebied van Enschede gelegen. Ten noorden van de kruising van de Oldenzaalsestraat met de Lossersestraat doorsnijdt deze weg de bebouwde kom van Lonneker. De totale breedte van het tracé van de Oldenzaalsestraat (inclusief bermen, etc.) varieert in breedte, van ca. 20- tot 45 meter breed. De lengte van dit deel van de Oldenzaalsestraat bedraagt ca. 5 kilometer.

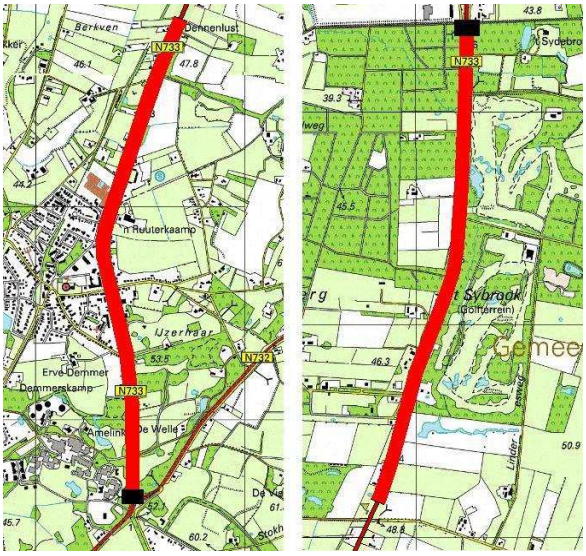

Afbeelding globale aanduiding plangebied: links het deel van de Oldenzaalsestraat vanaf de Lossersestraat (N732) tot nabij het adres Oldenzaalsestraat 993 ten zuiden van het kruispunt van de Oldenzaalsestraat met de Oude Deventerweg/ Landweerweg , rechts het resterende deel vanaf het adres Oldenzaalsestraat 1045 ten noorden van het kruispunt van de Oldenzaalsestraat met Oude Deventerweg/Landweerweg tot aan de gemeentegrens met Oldenzaal.

1.4 Geldende juridische regelingen

1.4.1 Bestemmingsplannen

Voor het tracé van de Oldenzaalsestraat gelegen tussen de Lossersestraat en de gemeentegrens met Oldenzaal gelden momenteel de bestemmingsplannen "Lonneker 2006 en het bestemmingsplan voor het "Buitengebied 1996".

Bestemmingsplan "Lonneker 2006";

Het bestemmingsplan "Lonneker 2006" is op 18 december 2006 door de Gemeenteraad van Enschede (gewijzigd) vastgesteld en is op 28 augustus 2007 door Gedeputeerde Staten van Overijssel goedgekeurd.

In dit bestemmingsplan hebben de betreffende gronden de geldende bestemmingen:
- Groenvoorzieningen;
- Maatschappelijke Voorzieningen;
- Verblijfsdoeleinden;
- Verkeersdoeleinden;
- Wonen.

De op de plankaart voor **groenvoorzieningen** aangewezen gronden zijn in dit bestemmingsplan bestemd voor:

a. (de aanleg en instandhouding van) groenstroken, waterpartijen, -lopen, -bergingen, wadi's, infiltratie-stroken en andere voorzieningen in het kader van de waterbeheersing;
b. in- en uitritten, wandel- en fietspaden;
c. parkeervoorzieningen;
d. speelvoorzieningen;
e. nutsvoorzieningen, genoemd in de categorieën 1 en 2 uit de hoofdrubriek Nutsvoorzieningen van de bij de voorschriften behorende bijlage A.

De op de plankaart voor **maatschappelijke voorzieningen** aangewezen gronden zijn in dit bestemmingsplan bestemd voor maatschappelijke voorzieningen uit de categorieën 1 en 2 van de in bijlage A van de bij de voorschriften, onder de hoofdrubriek Maatschappelijke voorzieningen, genoemde voorzieningen met de daarbij behorende bouwwerken en voorzieningen, zoals in- en uitritten, parkeervoorzieningen, groenvoorzieningen en nutsvoorzieningen, genoemd in de categorieën 1 en 2 uit de hoofdrubriek Nutsvoorzieningen van de bij de voorschriften behorende bijlage A.

a. De op de plankaart voor **verblijfsdoeleinden** aangewezen gronden zijn in dit bestemmingsplan bestemd voor:
b. ontsluitingswegen;
c. buurt- en woonstraten;
d. woonerven;
e. pleinen;
f. voet- en fietspaden;
g. parkeervoorzieningen;
h. groenstroken;
i. waterpartijen, -lopen, -bergingen, wadi's, infiltratiestroken en andere voorzieningen in het kader van de waterbeheersing;
j. speelvoorzieningen;
k. straatmeubilair;
l. nutsvoorzieningen, genoemd in de categorieën 1 en 2 uit de hoofdrubriek Nutsvoorzieningen van de bij de voorschriften behorende bijlage A;
m. verkeersvoorzieningen,
n. met de daar bijbehorende gebouwen, bouwwerken geen gebouwen zijnde en andere werken.

De op de plankaart voor **verkeersdoeleinden** aangewezen gronden zijn in dit bestemmingsplan bestemd voor:

a. wegen met de functie van hoofdontsluiting (+ vermelding aantal rijstroken);
b. voet- en fietspaden;
c. parkeervoorzieningen;
d. overige verkeersvoorzieningen;
e. groenstroken;
f. geluidwerende voorzieningen;
g. nutsvoorzieningen, genoemd in de categorieën 1 en 2 uit de hoofdrubriek Nutsvoorzieningen van de bij de voorschriften behorende bijlage A;
h. busbanen en bussluizen,

met de daar bijbehorende gebouwen, bouwwerken geen gebouwen zijnde en andere werken

De op de plankaart voor **wonen** aangewezen gronden zijn in dit bestemmingsplan bestemd voor:

a. woondoeleinden;
b. het verrichten van bedrijfsmatige activiteiten genoemd in de categorie 1 van de hoofdrubrieken Bedrijven of Dienstverlening van de bij de voorschriften behorende bijlage A, of het uitoefenen van beroepsmatige activiteiten, voorzover:
    - dit gebruik ondergeschikt is aan de woonfunctie;
    - niet meer dan 30 m2 van de op het bouwperceel aanwezige bebouwing in gebruik is voor de uitoefening van het beroep of het bedrijf en
    - het pand waarin het beroep wordt uitgeoefend, c.q. het bedrijf wordt geëxploiteerd tevens kan worden aangemerkt als het hoofdverblijf van de exploitant of de beoefenaar van het beroep, dan wel kan worden aangemerkt als het bij dit hoofdverblijf behorende bijgebouw;
c. bijbehorende bouwwerken en voorzieningen, zoals tuinen en in- en uitritten en nutsvoorzieningen, voorkomend in de categorieën 1 en 2 van de hoofdrubriek Nutsvoorzieningen in bijlage A van de voorschriften.

Uitsnede bestemmingsplan "Lonneker 2006"

Bestemmingsplan "Buitengebied 1996";

Het bestemmingsplan "Buitengebied 1996" is op 8 september 1997 door de Gemeenteraad van Enschede vastgesteld en is op 7 april 1998 door Gedeputeerde Staten van Overijssel (gedeeltelijk) goedgekeurd. Het gedeeltelijk onthouden van goedkeuring aan dit bestemmingsplan heeft geen betrekking op de gronden binnen het plangebied van het nieuwe bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat N733". Bij uitspraak van de Raad van State van 24 oktober 2001 is dit bestemmingsplan onherroepelijk van kracht geworden.

In dit bestemmingsplan hebben de betreffende gronden de geldende bestemmingen:

- Agrarisch gebied;
- Agrarisch gebied met landschappelijke waarden;
- Bos;
- Bos met ecologische waarden;
- Horecabedrijven;
- Garagebedrijven categorie 2;
- Wegen categorie 2.

De op de plankaart voor agrarisch gebied aangewezen gronden zijn in dit bestemmingsplan bestemd voor de uitoefening van het grondgebonden agrarisch bedrijf, voor het behoud en herstel en verbetering van de aanwezige cultuurhistorische waarden en voor de instandhouding van landschapselementen.

De op de plankaart voor agrarisch gebied met landschappelijke waarden aangewezen gronden zijn in dit bestemmingsplan bestemd voor de uitoefening van het grondgebonden agrarisch bedrijf, en voor het behoud, herstel en verbetering van de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

De op de plankaart voor bos aangewezen gronden zijn in dit bestemmingsplan bestemd voor de houtpro- ductie, de extensieve recreatie en voor de bescherming, instandhouding en verbetering van de landschappe- lijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden.

De op de plankaart voor bos met ecologische waarden aangewezen gronden zijn in dit bestemmingsplan bestemd voor de bescherming, instandhouding en verbetering van de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden en voor de houtproductie en de extensieve recreatie.

De op de plankaart voor horecabedrijven aangewezen gronden zijn in dit bestemmingsplan bestemd voor de uitoefening van een horecabedrijf met de daarbij behorende recreatieve voorzieningen, zoals een speeltuin, een zwembad en een midgetgolf.

De op de plankaart voor garagebedrijven categorie 2 aangewezen gronden zijn in dit bestemmingsplan bestemd voor bedrijven, die zijn genoemd in de categorieën 1 en 2 van de bij het bestemmingsplan "Buitengebied 1996" behorende voorschriften gevoegde staat van inrichtingen.

De op de plankaart voor wegen aangewezen gronden zijn -in de categorieën 1 t/m 6- bestemd voor wegen, fietspaden en voetpaden met de daarbij behorende voorzieningen, zoals (landschappelijk waardevolle) bomen, bermbeplanting, bermsloten, parkeerplaatsen, bushaltes, in- en uitvoeg- en opstelstroken en voorzieningen ter voorkoming dan wel beperking van geluidhinder.

1.5 Leeswijzer

Dit bestemmingsplan bestaat uit een analoge en digitale verbeelding (bestemmingsplankaart), regels en deze toelichting. De verbeelding en de regels vormen gezamenlijk het juridische deel van het bestem- mingsplan; in samenhang met elkaar gelezen, wordt duidelijk voor welke doeleinden gronden mogen worden gebruikt en of, en zo ja, onder welke voorwaarden mag worden gebouwd.

Na een inleidend hoofdstuk, waarin onder meer wordt ingegaan op de aanleiding en het doel van het nieuwe bestemmingsplan, volgt het inhoudelijke deel van deze toelichting met een beschrijving van de bestaande situatie (hoofdstuk 2). Zaken die daarbij aan de orde komen betreffen een ruimtelijke analyse, een beschrijving van de ruimtelijke en functionele structuur met de buurtkarakteristieken en de ruimtelijke kwaliteit.

In het daarop volgende hoofdstuk 3 worden de beleidskaders beschreven die bij het opstellen van dit bestemmingsplan een rol hebben gespeeld. Het gaat daarbij om beleid van zowel het Rijk, de provincie, regio Twente als de gemeente zelf.

In hoofdstuk 4 wordt een samenvatting gegeven van het ruimtelijk plan met een beschrijving van de ontwerp uitgangspunten en de gewenste gebiedsontwikkeling (ruimtelijke en functionele hoofdstructuur).

Hoofdstuk 5 geeft aan op welke wijze met de diverse omgevingsaspecten, waaronder de milieu-aspecten rekening is gehouden.

Hoofdstuk 6 bevat een verantwoording van de juridische opzet. Hierbij wordt onder andere aandacht besteed aan de planmethodiek en worden de in het plan voorkomende bestemmingen kort beschreven.

In de laatste twee hoofdstukken wordt verslag gedaan van het onderzoek naar de financiële uitvoerbaarheid van het plan (hoofdstuk 7), en wordt de wijze beschreven waarop burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding van het bestemmingsplan zijn betrokken met de resultaten van het vooroverleg en de zienswijzenprocedure (hoofdstuk 8).

Hoofdstuk 2 Gebiedsbeschrijving

De vorm van het landschap weerspiegelt haar ontstaansgeschiedenis. Daarom is het belang- rijk iets te weten van die ontstaansgeschiedenis. Deze geschiedenis komt voort uit een interactie tussen natuurlijke gesteldheid en menselijk handelen.

Bepalend voor Enschede is dat een groot deel van de bebouwde stad gelegen is op de westflank van een stuwwal. Deze uit de laatste ijstijd stammende stuwwal vormt een scheiding in de stroomrichting van beken. Beken die op de oostelijke flank van de stuwwal ontspringen voeren het water af in de richting van de Dinkel en beken op de westflank in de richting van de Regge. Door de aanwezigheid van deze stuwwal, kent de gemeente Enschede een voor Nederlandse begrippen relatief groot hoogteverschil van ruim 45 meter, van ca.20 meter +NAP tot ruim 65 meter +NAP. De veelvoorkomende aanwezigheid van o.a. keileem in de bodem heeft natte en vochtige gronden tot gevolg. Deze natuurlijke diversiteit staat nog steeds aan de basis van het landschap zoals wij dat nu kennen.

Oldenzaalsestraat nabij de gemeentegrens met Oldenzaal

De Oldenzaalsestraat gezien in de richting Oldenzaal ter hoogte van golflocatie 't Sybrook (rechts).

Landschap met stuwwal ten oosten van de Oldenzaalsestraat.

Het dorp Lonneker is een oude nederzetting dat reeds in de 9e eeuw wordt genoemd en ligt ten noordoosten van de huidige stad Enschede. Tot aan 1934 was Lonneker, toen het deel ging uitmaken van de gemeente Enschede, een zelfstandige gemeente .

De huidige bebouwing van Lonneker bevindt zich hoofdzakelijk ten westen van het tracé van de Oldenzaalsestraat. Ten oosten van de Oldenzaalsestraat is sprake van enige lintbebouwing langs de Oldenzaalsestraat en de Lonnekermolenweg. De bebouwing bestaat hoofdzakelijk uit twee bouwlagen met een kap. Het centrum van Lonneker bevindt zich ten westen van de Oldenzaalsestraat waar, rond het marktplein voorzieningen te vinden zijn in de vorm van een kerk, detailhandel en horeca. De laatste, meest recentelijke dorpsuibreidingen hebben plaatsgevonden aan de noordzijde van de bebouwde kom van Lonneker, ten noorden van de Wegmanstraat.

Het gebied rondom Lonneker kan aangemerkt worden als een oude hoevenlandschap. Het gaat hierbij om een kleinschalig landschap van essen, kampen, houtwallen en erven. Dit al zeer oude en glooiende landschap is zo waardevol, dat het onmiskenbaar een eigen identiteit draagt. In dit oude landschap zijn de kenmerken van vroege occupatie nog duidelijk terug te vinden. Het oude hoevenlandschap kent, met uitzondering op de essen, een grillige verkaveling, deels omzoomd door houtwallen. De loop van beken en wegen in dit gebied zijn veelal krom en grillig van vorm en voegen zich naar het landschap.

Luchtfoto Lonneker en omgeving met aan de oostzijde van de bebouwde kom .

Aan de zuidzijde van de bebouwde kom van Lonneker bevindt zich een gebied dat voor wat betreft het landschapstype aangeduid kan worden als 'Buitenplaatsen'. De Oldenzaalsestraat doorsnijdt hier één van de voor Enschede kenmerkende groene wiggen. Hiermee worden die gebieden bedoeld die als voortzetting van het buitengebied, als een wig, tot diep in de bebouwde kom van de stad dringen. Deze 'groene' wiggen leveren daardoor een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid van de stad. In de wig ten noordoosten van de stad bevindt zich ten oosten van de Oldenzaalsestraat de bosrijke gronden van het landgoed De Welle en ten westen het parkachtige terrein van de zorginstelling Het Bouwhuis.

Het gebied ten noordoosten van de kruising van de Oldenzaalsestraat met de Oude Deventerweg kan aangemerkt worden als een veldontginning. Dit landschapstype, grotendeels ingericht voor het agrarisch gebruik, wordt gekenmerkt door rechte wegen, een open karakter en een rationele verkaveling. De weinig aanwezige bebouwing staat los in de ruimte langs de ontginningswegen en tasten de openheid van het gebied niet aan.

Ten noorden van de veldontginning bevindt zich een waardevol boslandschap. Door de ouderdom van deze bossen zijn zij ecologisch waardevol te noemen. De wegen hebben hier veelal een rechtlijnig patroon. In dit gebied bevindt zich ten oosten van de Oldenzaalsestraat de golfbanen van 't Sybrook.

Luchtfoto gebied ten noorden van de Oude Deventerweg- Landweerweg met de terreinen van de golflocatie 't Sybrook aan de oostzijde van de Oldenzaalsestraat.

De Oldenzaalsestraat (N733) is een van de belangrijke ontsluitingswegen van Enschede en bevindt zich in het noordoostelijk deel van de gemeente. Het is voor Enschede de belangrijkste ontsluitingsweg voor verkeer van en naar Oldenzaal en de A1. Deze belangrijke wegverbinding kent 2x1 rijstroken met nagenoeg langs het gehele tracé vrijliggende fietspaden. Ter hoogte van de kruising van de Oldenzaalsestraat met de Kotkampweg/Potsweg aan de rand van de bebouwde kom van Enschede (buiten het plangebied van dit bestemmingsplan gelegen), ter hoogte van de kruising met de Lossersestraat (N732) en de kruising van de Oldenzaalsestraat met de Scholten Reimerstraat in de bebouwde kom van Lonneker, wordt het verkeer middels verkeerslichtinstallaties geregeld. Binnen de bebouwde kom van Lonneker wordt het aan weerszijden bevindende fietspad van de hoofdrijbaan voor een groot deel gescheiden door parkeervoorzieningen.

Direct ten noorden en ten zuiden van de bebouwde kom van Lonneker bevinden zich in het profiel van de Oldenzaalsestraat obstakels (vormgegeven middengeleiders) die tot doel hebben de snelheid voor het autoverkeer dat Lonneker binnenrijdt te reduceren tot 50 kilometer/uur.

Het parkeren binnen de bebouwde kom van Lonneker vindt deels plaats op eigen terrein en deels in de openbare ruimte (langsparkeren langs de Oldenzaalsestraat).

De Oldenzaalsestraat ligt in een waardevol- en bosrijk landgoederenlandschap, op de flanken van een stuwwal. Een aantal gebieden langs de Oldenzaalsestraat vormen tevens een onderdeel van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur 'PEHS'.

Langs vrijwel het gehele tracé van de weg bevindt zich laanbeplanting in de vorm van eiken en in mindere mate ook beuken. Op veel plekken staan de bomen relatief dicht bij de rijbaan en soms op minder dan een halve meter uit de kant van de rijbaan. Vanaf Enschede tot aan de kruising van de Oldenzaalsestraat met de Oude Deventerweg-Landweerweg vormen de bomenrijen een redelijk gesloten, seniore laanbeplanting. De bomen zijn hier tussen de 60 en 100 jaar oud. In de bebouwde kom van Lonneker staan tussen de oudere bomen ook veel jong eikenaanplant van ca. 15 jaar oud. Vanaf de Landweerweg tot aan de Noordergrensweg op de gemeentegrens met Oldenzaal is er nauwelijks sprake van een laanstructuur. Hier loopt het tracé van de Oldenzaalsestraat door een vrij omvangrijk bosgebied met bomen tussen de 60 en 100 jaar oud. De Oldenzaalsestraat ligt voor een deel in de noordoostelijke 'groene wig' van Enschede en de langs dit weggedeelte bevindende laanbeplanting vormt een belangrijke groene verbinding van het stedelijk gebied naar het buitengebied. Voor het overige geldt dat de laanbeplanting een belangrijke bijdrage levert aan het besloten bos- en landgoedkarakter van het gebied. Gesteld kan worden dat zonder deze karakteristieke laanbeplanting het landschap, in negatieve zin, een geheel ander aanzien zou hebben. Vanuit dit gezichtspunt kan aan deze laanbeplanting landschappelijke en ook cultuurhistorische waarden worden toegekend.

Op basis van de inrichting en vormgeving kan de Oldenzaalsestraat op Enschedees grondgebied in 5 delen worden opgesplitst.

Wegdeel 1: bebouwde kom van Enschede tot aan de aansluiting met de Lossersestraat (N732);
Wegdeel 2: De aansluiting van de Lossersestraat (N732) tot aan de bebouwde kom van Lonneker;
Wegdeel 3: Bebouwde kom van Lonneker;
Wegdeel 4: Noordzijde bebouwde kom van Lonneker tot aan de kruising Oude Deventerweg/Landweerweg;
Wegdeel 5: Kruising van de Oldenzaalsestraat met de Oude Deventerweg -Landweerweg tot aan de gemeentegrens met Oldenzaal.

In het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" zijn de wegdelen 2 tot en met 5 opgenomen, e.e.a. overeenkomstig de begrenzing van het provinciale plan "Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733, Enschede-Oldenzaal".

Wegdeel 2: De aansluiting van de Lossersestraat (N732) tot aan de bebouwde kom van Lonneker:

De aansluiting van de Oldenzaalsestraat (N733) op de Lossersestraat (N732) betreft een belangrijke verkeersaansluiting binnen de gemeente Enschede van twee provinciale wegen. De verkeersafwikkeling wordt hier geregeld door een verkeersregelinstallatie (VRI). De lengte van dit wegvak bedraagt ca. 0,40 kilometer. Aan beide zijden van de deze weg bevinden zich vrijliggende fietspaden. In de westelijke tussenberm staat enige laanbeplanting op een afstand van 2 tot 2,50 meter uit de kant van de rijbaan. Op dit wegvak sluiten twee uitritten aan.

Oldenzaalsestraat (N733) met de aansluiting Lossersestraat (N732)

Oldenzaalsestraat ten zuiden van de bebouwde kom van Lonneker, gezien in de richting van dorp Lonneker.

Wegdeel 3: Bebouwde kom van Lonneker:

De lengte van het wegvak van de Oldenzaalsestraat in de bebouwde kom (hectometerpaal 1.5 tot en met hectometerpaal 2.9) bedraagt ca. 1,40 kilometer. De fietspaden aan beide zijden van de weg zijn hier vrijliggend. De bermen tussen de rijweg van de Oldenzaalsestraat en de fietspaden bestaan hier uit groenstroken met laanbeplanting (veelal jonge bomen) en uit stroken voor langsparkeren. De dichtheid van de bomen varieert.

Het overgrote deel van de bebouwing van Lonneker bevindt zich aan de westzijde van de Oldenzaalsestraat. Aan de oostzijde bestaat de bebouwing deels uit lintbebouwing alsmede bebouwing langs de Lonnekermolenweg. De bebouwing langs de Oldenzaalsestraat heeft grotendeels een woonfunctie met hier en daar een bedrijfsfunctie. Vrijwel alle bebouwing langs de Oldenzaalsestraat wordt vanaf de Olden- zaalsestraat ontsloten. Qua stedenbouwkundige opzet springen de grote groenelementen (landgoederen) ten oosten van de Oldenzaalsestraat op. De bebouwing langs deze weg stamt uit verschillende bouwperioden waarbij de stijl uit de dertiger jaren beeldbepalend is.

Uit een ruimtelijke analyse van de Oldenzaalsestraat binnen de bebouwde kom van Lonneker blijkt dat de verkeersfunctie van deze weg sterk dominant is en de verblijfsfunctie onder druk staat. Ten behoeve van de verkeersveiligheid en oversteekbaarheid van de Oldenzaalsestraat zijn op enkele plekken middengeleiders aangebracht. Bij de kruising met de Scholten Reimerstraat/Lonnekermolenweg is een met verkeerslichten geregeld oversteekpunt voor voetgangers aanwezig.

Het parkeren vindt grotendeels plaats op eigen terrein en deels in de openbare ruimte.

foto:kruising Oldenzaalsestraat- zuidelijke aansluiting Dorpsstraat

Foto: Oldenzaalsestraat ten noorden van de Scholten Reimerstraat richting Oldenzaal.

Foto: Oldenzaalsestraat bebouwde kom Lonneker.

Wegdeel 4: Noordelijke grens bebouwde kom Lonneker tot aan de kruising van de Oldenzaalsestraat met de Oude Deventerweg-Landweerweg.

De lengte van dit wegvak bedraagt ca. 0,80 kilometer (hectometerpaal 2.9 tot en met hectometerpaal 3.7). De fietspaden zijn van de rijbaan gescheiden door een smalle tussenberm van ca. 2 meter breed. Op dit deel van de Oldenzaalsestraat staan de bomen, die hier de laanbeplanting vormen, dicht op de rijbaan en fietspaden. Verspreid langs de rijbaan bevinden zich enkele vrijstaande woningen en een enkel bedrijf. De langs deze weg bevindende bebouwing en landbouwpercelen worden vanaf de Oldenzaalsestraat ontsloten.

Landschap en stuwwal ten oosten van de Oldenzaalsestraat

Kruising Oldenzaalsestraat Oude Deventerweg-Landweerweg gezien in de richting Lonneker.

Wegdeel 5: Oude Deventerweg/Landweerweg- gemeentegrens Oldenzaal.

De lengte van dit wegvak bedraagt ca. 2,40 kilometer. Dit deel van de Oldenzaalsestraat bevindt zich in een bosachtige omgeving. De tussenbermen tussen de fietspaden en de rijbaan zijn over het algemeen smal te noemen (ca. 2,50 meter). Op enkele delen zijn bredere bermen aanwezig (maximaal 6 meter). De tussenbermen zijn deels wel- en deels niet voorzien van laanbeplanting. De afstand daarvan tot de kant van de rijbaan en kant fietspad varieert van minder dan 1- tot meer dan 4 meter. Ook in delen van de buitenberm staan bomen. Op dit gedeelte van de Oldenzaalsestraat sluiten 5 zijwegen op deze provinciale weg aan, alle middels een 'T-aansluiting'. Uitgezonderd de Veendijk hebben de zijwegen nauwelijks de status van een inrit. De Veendijk is van belang voor de ontsluiting van golfbaan 't Sybrook. Enkele woningen, enkele bospercelen, een café en een provinciale opslagplaats zijn hier direct vanaf de Oldenzaalsestraat ontsloten.

Oldenzaalsestraat ter hoogte van golflocatie 't Sybrook (rechts)

Oldenzaalsestraat ten noorden van golflocatie 't Sybrook.

Hoofdstuk 3 Planologisch beleidskader

Dit hoofdstuk beschrijft, voor zover van belang, het ruimtelijk relevante rijks-, provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid. Naast de belangrijkste algemene uitgangspunten worden de specifieke voor dit plangebied geldende uitgangspunten weergegeven. Het beleid is in dit bestemmingsplan afgewogen en doorvertaald op de verbeelding en in de regels.

3.1 Rijksbeleid

De belangrijkste bronnen waarin het rijksbeleid tot uitdrukking komt zijn de nota's over de ruimtelijke ordening, structuurschetsen, structuurschema's en andere beleidsbeslissingen, die van belang zijn voor het nationaal ruimtelijk beleid.

3.1.1 Nota Ruimte

Op achtereenvolgens 17 mei 2005 en 17 januari 2006 hebben de Tweede en Eerste Kamer der Staten-Generaal ingestemd met de Nota Ruimte “Ruimte voor ontwikkeling”. De Nota Ruimte is een strategische nota op hoofdlijnen, waarin het nationaal ruimtelijk beleid zoveel mogelijk is ondergebracht.

De Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland en de belangrijkste bijbehorende doelstellingen. De nota bevat de ruimtelijke bijdrage aan een sterke economie, een veilige en leefbare samenleving en een aantrekkelijk land. Het gaat om de inrichtingsvraagstukken die spelen tussen nu en 2020, met een doorkijk naar 2030. De nota schept ruimte voor ontwikkeling uitgaande van het motto 'decentraal wat kan, centraal wat moet' en verschuift het accent van het stellen van ruimtelijke beperkingen naar het stimuleren van gewenste ontwikkelingen. De nota ondersteunt gebiedsgerichte ontwikkeling. Hoofddoel van het nationaal ruimtelijk beleid is ruimte te scheppen voor de verschillende ruimtevragende functies op het beperkte oppervlak dat ons in Nederland ter beschikking staat. Meer specifiek richt het zich hierbij op vier algemene doelen: versterking van de Nederlandse economie en concurrentiepositie, bevordering van krachtige steden en een vitaal platteland, waarborging en ontwikkeling van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden, en waarborging van de veiligheid.

Bundeling van verstedelijking en infrastructuur

Het rijk wil verstedelijking en infrastructuur zoveel mogelijk bundelen in nationale stedelijke netwerken, economische kerngebieden en hoofdverbindingsassen. Nationale stedelijke netwerken zijn grote(re) en kleinere steden, gescheiden door open ruimten. De samenstellende steden en centra vullen elkaar aan en versterken elkaar, zodat zij samen meer te bieden hebben dan elk afzonderlijk.

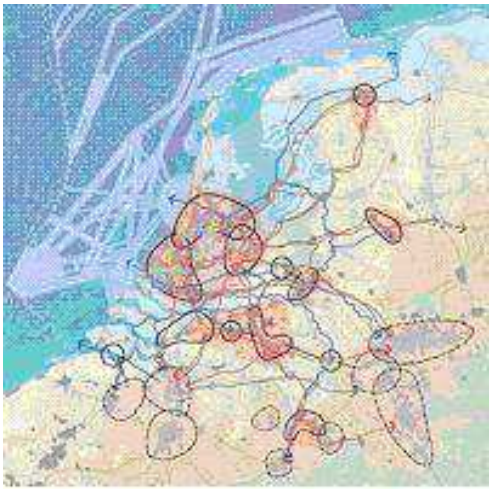

afbeelding: nationale ruimtelijke hoofdstructuur

Twente is in deze nota aangewezen als nationaal stedelijk netwerk. 'Bundeling van verstedelijking en infrastructuur' en 'organiseren in stedelijke netwerken' zijn de beleidsstrategieën die het rijk hanteert voor economie, infrastructuur en verstedelijking. De daaruit afgeleide beleidsdoelen zijn: ontwikkeling van nationale stedelijke netwerken en stedelijke centra, versterking van de economische kerngebieden, verbetering van de bereikbaarheid, verbetering van de leefbaarheid en sociaal-economische positie van steden, bereikbare en toegankelijke recreatievoorzieningen in en rond de steden, behoud en versterking van de variatie tussen stad en land, afstemming van verstedelijking en economie met de waterhuishouding, en waarborging van milieukwaliteit en veiligheid. Het is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van provincies en (samenwerkende) gemeenten om het generieke bundelingsbeleid uit te werken en uit te voeren met het oog op specifieke problemen en uitdagingen. Daarbij hecht het rijk grote waarde aan samenwerking tussen gemeenten bij gemeentegrens overstijgende vraagstukken op het raakvlak van verstedelijking, economie en vervoer.

3.1.2 Nota Mobiliteit

De Nota Mobiliteit (2006) van het ministerie van Verkeer en Waterstaat (VenW) geeft de hoofdlijnen van het nationale verkeers- en vervoersbeleid voor de komende decennia. De Nota Mobiliteit is het nationale verkeers- en vervoerplan op grond van de Planwet Verkeer en Vervoer. Hierin is het ruimtelijk beleid, zoals beschreven in de Nota Ruimte, verder uitgewerkt en wordt het nationale verkeers- en vervoerbeleid beschreven. Centraal hierin staat de bereikbaarheid van economische centra. Het draait om betrouwbare en voorspelbare reistijden van deur tot deur, waarbij nadrukkelijk over beheersgrenzen en modaliteiten heen gekeken wordt. De basisgedachte van de Planwet is dat alle overheden in onderling overleg de koers van het verkeers- en vervoerbeleid ontwikkelen en dus ook gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de uitvoering ervan. Hiertoe zijn in de Nota Mobiliteit ruimtelijke reserveringen voor de hoofdinfrastructuur opgenomen en zijn essentiële onderdelen van het beleid beschreven. Beide elementen moeten doorwerken in de regionale beleidsplannen.

In deze nota wordt gesteld dat een goed functionerend systeem voor het vervoer van personen en goederen een essentiële voorwaarde is voor de economische ontwikkeling. Het kabinet wil daarom de groei van mobiliteit, binnen de wettelijke kaders van onder meer veiligheid en leefomgeving geen beperkingen opleggen en de bereikbaarheid verbeteren. De betrouwbaarheid, snelheid en veiligheid van een reis moeten toenemen. Deze kwaliteitssprong moet in ieder geval binnen de (inter)nationale wettelijke en beleidsmatige kaders van veiligheid en kwaliteit leefomgeving plaatsvinden. De Nota Mobiliteit laat zien welke kwaliteit de gezamenlijke overheden kunnen bereiken in 2010 en 2020. Versterking van de economische concurrentiepositie van Nederland heeft hierbij prioriteit. Dit betekent onder meer dat bij alle infrastructurele ingrepen door het rijk (via uitvoering van het MIT) de maatschappelijke kosten en baten in kaart worden gebracht conform de OEI-systematiek. De Nota Mobiliteit geeft aan welke bijdragen het rijk wil leveren aan het realiseren van de nationale doelen. Provincies, WGR-plusregio's en gemeenten geven op basis van beschikbare middelen en instrumenten in de PVVP's en RVVP's alsmede in het gemeentelijk beleid aan welke bijdragen zij leveren aan de nationale doelen voor 2010 en 2020. Provincies en WGR-plusregio's alsmede de gemeenten stellen de PVVP's en RVVP's, respectievelijk het gemeentelijke beleid op conform de Planwet Verkeer en Vervoer. Tussen provincies en WGR-plusregio's en GSB-steden vindt over en weer afstemming plaats bij het opstellen van respectievelijk de PVVP's en RVVP's, de Meerjaren Ontwikkelingsprogramma's en de jaarlijkse bestedingsplannen voor verkeer en vervoer.

Samenhang tussen ruimte, economie en verkeer en vervoer

De samenhang tussen ruimte, verkeer en vervoer en economie wordt op elk niveau (gemeentelijk, regionaal en nationaal) vergroot. Het rijk, de provincies, WGR-plusregio's en gemeenten gebruiken infrastructuur als structurerend principe in het ruimtelijk beleid. Dit betekent, dat bij de ontwikkeling van nieuwe uitbreidingen van steden en dorpen, en bij herstructurering, transformatie en centrumontwikkeling niet alleen gestreefd wordt naar relevante belangen als de ruimtelijke- en marktpotenties van de locatie en de ruimtelijke context, maar ook naar een optimale benutting van de bestaande infrastructuur en van de potenties van knooppunten in deze infrastructuur. Anderzijds wordt bij de ontwikkeling van infrastructuur geanticipeerd op mogelijkheden van verstedelijking en centrumvorming.

Bij het opstellen van ruimtelijke plannen (bestemmingsplan, structuurplan, streekplan) worden de gevolgen van de ruimtelijke functies op onder meer de bereikbaarheid en de infrastructuur in kaart gebracht. Voor alle beheerders geldt, dat ruimtelijke ingrepen op de eigen infrastructuur, anders dan om verkeersveiligheids- of milieutechnische redenen, geen dusdanige structurele effecten mogen hebben, dat de bereikbaarheid over de gehele reis verslechtert. Waar de consequenties de beheergrenzen van de eigen infrastructuur overschrijden, overleggen de beheerders met de andere infrastructuurbeheerders in het gebied. Het Rijk zal in zijn aansluitingenbeleid op de hoofdinfrastructuurnetten rekening houden met dit overleg.

3.2 Provinciaal en regionaal beleid

Het ruimtelijk beleid van de provincie Overijssel komt vooral tot uitdrukking in de door Provinciale Staten vastgestelde Omgevingsvisie Overijssel. Voorzover dit relevant wordt geacht, wordt in deze paragraaf ingegaan op specifieke aspecten van het provinciale ruimtelijk beleid.

3.2.1 Omgevingsvisie Overijssel

Provinciale Staten van Overijssel hebben op 1 juli 2009 de Omgevingsvisie Overijssel vastgesteld. Deze integrale visie verwoordt de beleidsambities en doelstellingen die van provinciaal belang zijn voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van Overijssel.

De Omgevingsvisie heeft de status van:

- Structuurvisie onder de Wet ruimtelijke ordening
- Regionaal Waterplan onder de Waterwet
- Milieubeleidsplan onder de Wet milieubeheer
- Provinciaal verkeer- en vervoersplan onder de Planwet Verkeer en Vervoer
- Bodemvisie in kader van ILG-afspraak met het Rijk

Het vizier is daarbij gericht op 2030. De Omgevingsvisie biedt kaders en geeft daarbinnen ruimte voor gemeenten, waterschappen, maatschappelijke organisaties en andere initiatiefnemers om ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren. De hoofdlijnen van dit beleid zijn normstellend vastgelegd in de Omgevingsverordening Overijssel 2009. In het beleid van de provincie staan de zorg voor ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid centraal. Deze thema's zijn in de Omgevingsverordening in definities verankerd. De definitie van duurzaamheid luidt: “duurzame ontwikkeling voorziet in de behoefte aan de huidige generatie, zonder voor toekomstige generaties de mogelijkheden in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien”. Duurzaamheid vraagt om een transparante afweging van ecologische, economische en sociaal-culturele beleidsambities. De definitie van ruimtelijke kwaliteit luidt: “het resultaat van menselijk handelen en natuurlijke processen dat de ruimte geschikt maakt en houdt voor wat voor mens, plant en dier belangrijk is". Ruimtelijke kwaliteit is het resultaat (bedoeld en onbedoeld) van menselijk handelen en natuurlijke processen. De provincie wil ruimtelijke kwaliteit realiseren door, naast bescherming, ook vooral in te zetten op het verbinden van bestaande kwaliteiten en nieuwe ontwikkelingen. Verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving staat voorop, met het oog op een goed vestigingsklimaat, een goede woonomgeving en een fraai buitengebied. De essentiële gebiedskenmerken zijn daarbij uitgangspunt.

De hoofdambitie van de Omgevingsvisie is een toekomstvaste groei van welvaart en welzijn met een verantwoord beslag op de beschikbare natuurlijke hulpbronnen en voorraden. Enkele belangrijke beleidskeuzes waarmee de provincie haar ambities wil realiseren zijn:

- door meer aandacht voor herstructurering wordt ingezet op een breed spectrum aan woon-, werken mixmilieu's; dorpen en steden worden gestimuleerd hun eigen kleur te ontwikkelen;
- investeren in een hoofdinfrastructuur voor wegverkeer, trein, fiets en waarbij veiligheid en doorstroming centraal staan;
- zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik bij bebouwing door hantering van de zogenaamde 'SER-ladder'; deze methode gaat ervan uit dat eerst het gebruik van de ruimte wordt geoptimaliseerd, dan de mogelijkheid van meervoudig ruimtegebruik wordt onderzocht en dan pas de mogelijkheid om het ruimtegebruik uit te breiden, wordt bekeken; hierbij is afstemming tussen gemeenten over woningbouwprogramma's en bedrijfslocaties noodzakelijk;
- ruimtelijke plannen ontwikkelen aan de hand van gebiedskenmerken en keuzes voor duurzaamheid.

Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel 2009

De opgaven, kansen, beleidsambities en ruimtelijke kwaliteitsambities voor de provincie zijn in de Omgevingsvisie Overijssel 2009 geschetst in ontwikkelingsperspectieven voor de groene omgeving en stedelijke omgeving. Om de ambities van de provincie waar te maken, bevat de Omgevingsvisie een uitvoeringsmodel. Dit model is gebaseerd op drie niveaus, te weten:

1. generieke beleidskeuzes;
2. ontwikkelperspectieven;
3. gebiedskenmerken.

Deze sturingsfilosofie wordt hieronder nader toegelicht.

Generieke beleidskeuzes

Generieke beleidskeuzes zijn keuzes die bepalend zijn voor de vraag of ontwikkelingen nodig dan wel mogelijk zijn. In deze fase wordt beoordeeld of er sprake is van een behoefte aan een bepaalde voorziening. Ook wordt in deze fase de zgn. 'SER-ladder' gehanteerd. Deze komt er kort gezegd op neer dat eerst bestaande bebouwing en herstructurering worden benut, voordat er uitbreiding kan plaatsvinden. Andere generieke beleidskeuzes betreffen de reserveringen voor waterveiligheid, randvoorwaarden voor externe veiligheid, grondwaterbeschermingsgebieden, bescherming van de ondergrond (aardkundige en archeologische waarden), landbouwontwikkelingsgebieden voor intensieve veehouderij, begrenzing van Nationale Landschappen, Natura 2000-gebieden, Ecologische Hoofdstructuur en verbindingszones. De generieke beleidskeuzes zijn veelal normstellend.

Ontwikkelingsperspectieven

Als uit de beoordeling in het kader van de generieke beleidskeuzes blijkt dat de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling aanvaardbaar is, vindt een toets plaats aan de ontwikkelings- perspectieven. In de Omgevingsvisie is een spectrum van zes ontwikkelperspectieven beschreven voor de groene en stedelijke omgeving. Met dit spectrum geeft de provincie ruimte voor het realiseren van de in de visie beschreven beleids- en kwaliteitsambities. De ontwikkelperspectieven geven richting aan wat waar ontwikkeld zou kunnen worden. Daar waar generieke beleidskeuzes een geografische begrenzing hebben, zijn ze consistent doorvertaald in de ontwikkelingsperspectieven. De ontwikkelingsperspectieven zijn richtinggevend en bieden de nodige flexibiliteit voor de toekomst.

Uitsnede ontwikkelingsperspectief omgevingsvisie Lonneker en omgeving.

Gebiedskenmerken

Op basis van gebiedskenmerken in vier lagen (natuurlijke laag, laag van het agrarisch cultuurlandschap, stedelijke laag en lust- en leisure-laag) gelden specifieke kwaliteitsvoorwaarden en –opgaven voor ruimtelijke ontwikkelingen. Het is de vraag 'hoe' een ontwikkeling invulling krijgt.

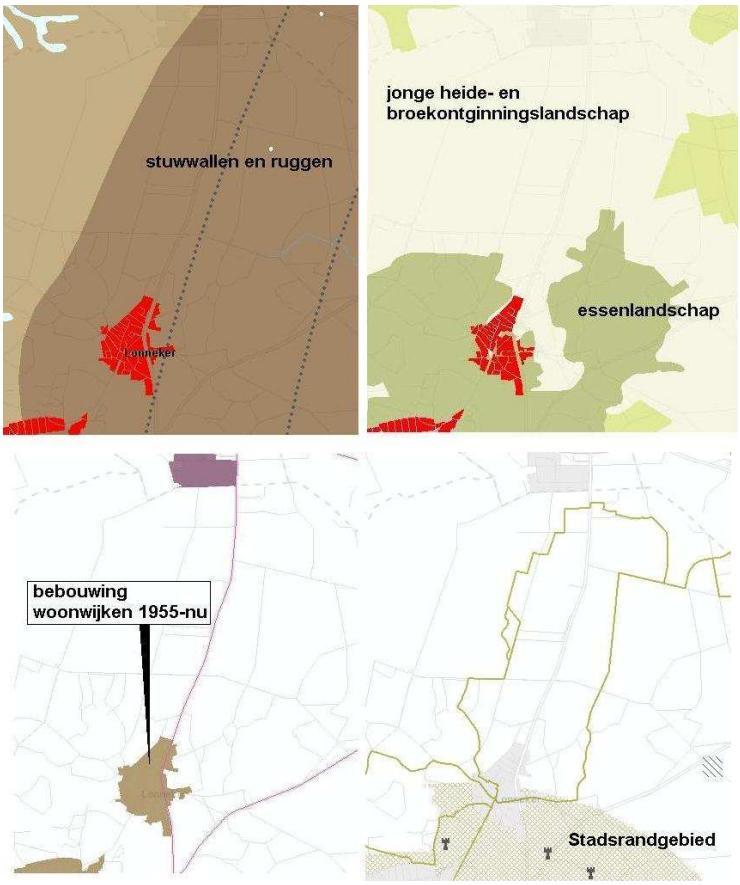

Uitsnede omgevingsvisie met linksboven de 'natuurlijke laag', rechtsboven de 'laag van het agrarisch cultuurlandschap', linksonder de 'stedelijke laag' en tenslotte rechtsonder de 'Lust en leisurelaag'.

Aan de hand van de drie genoemde niveaus kan worden bezien of een ruimtelijke ontwikkeling mogelijk is en er behoefte aan is, waar het past in de ontwikkelingsvisie en hoe het uitgevoerd kan worden.

Geconcludeerd kan worden dat het voorliggende bestemmingsplan Oldenzaalsestraat-N733", ook gezien de relatief kleine ingrepen in het wegprofiel van deze bestaande wegverbinding, niet in strijd is met het in de Omgevingsvisie Overijssel 2009 verwoorde en in de Omgevingsverordening verankerde provinciaal ruimtelijk beleid.

b. Groene omgeving: Buitengebied.

Met de groene omgeving wordt in de provinciale omgevingsvisie het grondgebied buiten de steden, dorpen en hoofdinfrastructuur bedoeld. Het gaat hierbij dus om het buitengebied met een grote verscheidenheid aan natuurgebieden, akkers, weiden, bossen, landgoederen, rivieren, beekdalen, buurtschappen, verspreide bebouwing, recreatiemogelijkheden, ets. Het betreft hier een mozaïek van woon-, werk-, geniet- en natuurlandschappen van hoge kwaliteit.

Eén van de ontwikkelingsperspectieven voor de groene omgeving is te komen tot de realisatie van een groene- en blauwe hoofdstructuur (EHS). Onder het begrip EHS wordt verstaan: een samenhangend (geografisch begrensd) netwerk van natuur- en landbouwgebieden met bestaande en potentiële natuurwaarden van (inter)nationaal belang met als doel de veiligstelling van soorten en ecosystemen. De grote variatie aan plant- en diersoorten is een kernkwaliteit van de natuurwaarden in Overijssel. Het verlies aan soorten verarmt de natuurwaarden en maakt ecosystemen kwetsbaar. Het behoud van biodiversiteit is daarom nodig voor een duurzame toekomst. De Ecologische Hoofdstructuur (met daarbinnen de Natura 2000-gebieden) is het rijkst aan soorten. De EHS en het omliggende landschap zijn van grote betekenis voor de bescherming van de biodiversiteit, maar kunnen ook een belangrijke rol hebben in de ontwikkeling van het buitengebied. De ambitie van de provincie Overijssel is om de EHS in 2018 gerealiseerd te hebben. Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden' van de EHS waarbij tevens rekening wordt gehouden met andere belangen die in het gebied aanwezig zijn.

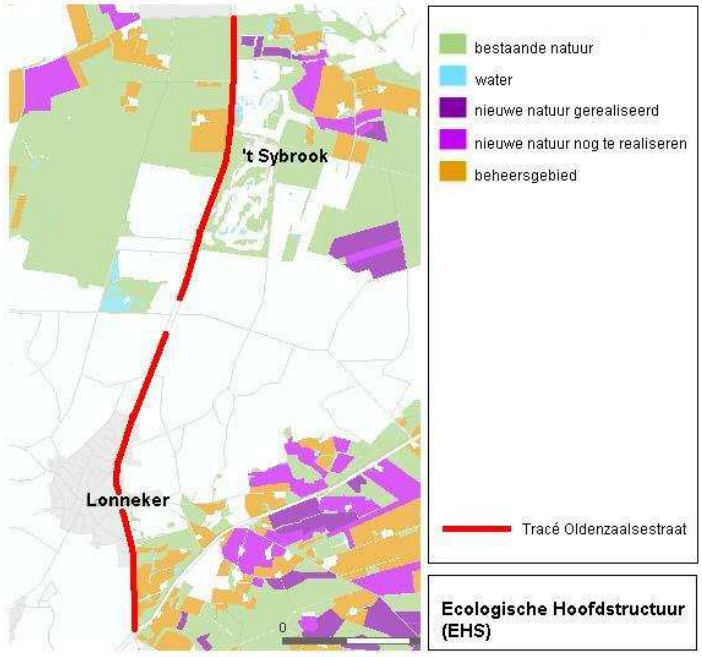

Het tracé van de Oldenzaalsestraat tussen de Lossersestraat en de gemeentegrens met Oldenzaal wordt deels, aan weerszijden van deze weg, begrensd door gronden die onderdeel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur. Het gaat hierbij om het gebied ten oosten van de Oldenzaalsestraat voor het gedeelte vanaf de Lossersestraat tot in de bebouwde kom van Lonneker en een gebied ten westen en oosten van de Oldenzaalsestraat, ter hoogte van de golfterreinen van 't Sybrook.

Omgevingsverordening:

Wanneer beoordeling van een voorgenomen ingreep in een tot de EHS aangewezen gebied leidt tot de conclusie dat deze significante effecten heeft, maar toch doorgang moet vinden, is de initiatiefnemer (in dit geval de provincie Overijssel zelf) verantwoordelijk voor de realisatie van maatregelen om de nadelige effecten weg te nemen of te ondervangen, en waar dit niet volstaat, de dan nog resterende effecten te compenseren. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

* kan alleen worden toegepast als sprake is van een groot openbaar belang;
* er treedt geen nettoverlies aan waarden op, voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang;
* compensatie geschiedt alleen aansluitend of nabij het gebied, onder de voorwaarde dat een duurzame situatie ontstaat (bij fysieke compensatie kan onteigening aan de orde zijn), indien dit onmogelijk is, moet de compensatie plaatsvinden door het realiseren van kwalitatief gelijke waarden, dan wel door fysieke compensatie verder weg van het aangetaste gebied. Alleen als dit ook onmogelijk is, kan financiële compensatie plaatsvinden.
* het tijdstip en het besluit over de ingreep is ook het tijdstip waarop wordt besloten over aard, wijze en het tijdstip van mitigatie en compensatie.

Daar waar in het plangebied van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" als gevolg van aanpassingen in het wegprofiel van deze weg de kap van bomen tot gevolg heeft zal deze bomenkap door de provincie worden gecompenseerd. In eerste instantie wordt hierbij gedacht aan herplant van bomen van enige omvang elders langs deze weg. Mocht dit niet voldoende blijken dan zal elders binnen de gemeente Enschede aanvullende compensatie plaatsvinden door de aanplant van nieuwe bomen. Het is uiteraard vanzelfsprekend dat de provincie Overijssel zich houdt aan haar verplichtingen die voortvloeien uit wettelijke bepalingen en het door haar o.a in de omgevingsvisie verwoorde beleid en in de omgevingsverordening opgenomen bepalingen.

Conclusie van de toetsing aan provinciaal beleid.

Gesteld kan worden dat de in dit voorliggende bestemmingsplan besloten ruimtelijke ontwikkeling in overeenstemming is met het in de Omgevingsvisie Overijssel 2009 verwoorde en in de Omgevingsveror- dening verankerde provinciaal ruimtelijk beleid.

3.2.2 Agenda van Twente

De Agenda van Twente is een door de Regio Twente vastgesteld ontwikkelingsprogramma met een looptijd van circa tien jaar dat door de regio in samenwerking met de provincie Overijssel en de Twentse gemeenten wordt uitgevoerd. De Agenda van Twente bundelt regionale beleidsvisies, zoals het Regionaal Economisch Ontwikkelingsplan, het Regionaal Mobiliteitsplan en het Bestuurlijk Manifest "Wij zijn Twente", en projecten. Met de Agenda van Twente wordt beoogd de Twentse ambities op sociaaleconomisch en ruimtelijk terrein gezamenlijk te realiseren met als uiteindelijk doel een productief en welvarend Twente tot stand te brengen, waar het prettig wonen, werken en recreëren is. De ambities zijn vertaald in concrete doelstellingen, die moeten worden gerealiseerd op basis van een viertal programma's, zijnde:

- Mensen in Twente, gericht op het welbevinden van mensen;
- Werken in Twente, gericht op het versterken van duurzame werkgelegenheid;
- Twente langs alle wegen, gericht op betere bereikbaarheid en mobiliteit;
- Landgoed Twente, gericht op een betere benutting van landschappelijke kwaliteit, een goede ruimtelijke ordening, een aantrekkelijk woonklimaat en investeren in recreatie en toerisme.

De programma's bestaan uit projecten en een financieringsstrategie.

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 Groenstructuur Actieplan - GRAP

Het Groenstructuur-actieplan (verder: GRAP) is een door de gemeenteraad van Enschede in 2010 vastgestelde beleidsvisie en uitvoeringskader voor de stedelijke hoofdgroenstructuur, waaraan een jaarlijks uitvoeringsbudget is verbonden. Het GRAP initieert en stimuleert de uitvoering van groenprojecten in de stad Enschede. De ambitie om het groene karakter van Enschede verder te versterken blijft uitgangspunt.

Het GRAP is gericht op aanvulling, reconstructie en vervanging van de groene hoofdstructuur van de stad, inclusief de verbinding daarvan met het buitengebied. Die hoofdstructuur bestaat uit de in het GRAP benoemde lijnvormige elementen (o.a. de radialen en de ringen), de bijzondere groengebieden (o.a. de parken), hoofdonderdelen van het wijkgroen, de stadsranden en de wiggen. De kernwaarden daarbij zijn: de gebruiksmogelijkheden voor bewoners en bezoekers, de ecologische (verbindings)waarde en de bijdrage aan de ruimtelijke identiteit en structurerende betekenis.

De visie op de groene hoofdstructuur in de stad, zoals beschreven in het GRAP 2006-2009, is op hoofdlijnen dezelfde gebleven. Ook de strategie om bij elke opgave actief te zoeken naar partners om groenprojecten te realiseren, wordt gecontinueerd. Ten opzichte van de vorige periode is er wel sprake van een verschuiving; voorheen werd met name geïnvesteerd in de singels, radialen en de stadsparken, in de komende periode wordt het accent gelegd op projecten in de wiggen, stadsranden en het groen in de wijken. De nieuwe beleidsdoelen hebben betrekking op de stadsranden en de wiggen, de Lokale Ecologische Hoofdstructuur en de realisatie van de Zonstructuur, dat wil zeggen het ontwikkelen van een groen radiaal netwerk in de stad met langzaam verkeersroutes over bestaande wegen, dat aantakt op het Rondje Enschede en eindigt in groene attractiepunten in het buitengebied. Deze nieuwe beleidsdoelen vloeien direct voort uit de Gids Buitenkans en de Herijking RO-visie.

Het GRAP geeft niet alleen een samenhangend toekomstbeeld van het openbaar groen in hoofdlijnen, maar reikt tegelijk de instrumenten aan waarmee dit kan worden bereikt. In die zin is het plan richtinggevend en kaderscheppend en is tevens een toetsingskader voor plannen op het gebied van de ruimtelijke inrichting en ontwikkeling in Enschede.

Lijnvormige elementen

De radialen en ringen in de stad vertellen iets over de groei van de stad. Het zijn belangrijke verkeersaders, want het zijn de snelste routes om de stad binnen te gaan en te verlaten. Langs een deel van de radialen zijn de Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)-lijnen aangelegd of in voorbereiding. Primair zijn de ringen en radialen ingericht met als doel de verkeersgebruikers optimale mogelijkheden te bieden om zich van A naar B te verplaatsen. Ecologie is hierbij van ondergeschikt belang. Identiteit is bij ringen en radialen gekoppeld aan oriëntatie. In dit verband is een logisch patroon in de totale weginrichting van belang en groen maakt deel uit van deze weginrichting. Qua groen kennen de ringen een constant patroon van laanbeplanting in de middenberm van de weg. Of dit een enkele of dubbele rij bomen moet zijn, wordt bepaald in de ontwerp opgave. De radialen daarentegen versmallen van buiten naar binnen, de ruimte voor groen wordt richting het centrum steeds beperkter. Voor de radialen geldt dat de verkeersgeleiding meer bepalend is voor de inrichting van de weg dan het historisch patroon. Behalve een functioneel profiel zijn de radialen en ringen esthetisch van goede kwaliteit, aangezien ze het visitekaartje zijn van de stad. Eenheid in beleving is hierbij van belang. Het gehele spoortracé, dat een belangrijk element is in het stadsbeeld, is voor een groot deel voorzien van begeleidende beplanting in verschillende vormen (o.a. gras, bosplantsoen en bomenrijen). Op wijkniveau worden de gebruiksmogelijkheden van de randen van het tracé, waar nodig uitgewerkt. De inrichting en beheer van de groene gebieden, grenzend aan het tracé, kunnen afgestemd worden op de ecologische kwaliteit van het tracé.

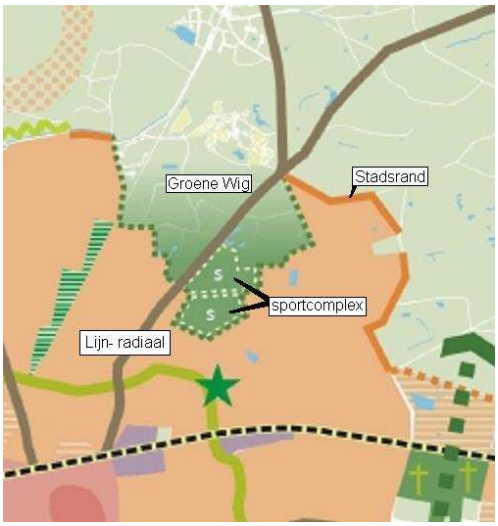

Uitsnede kaart GRAP

De plannen voor de Oldenzaalsestraat zoals die in dit bestemmingsplan zijn omschreven, zijn niet in strijd met de doelstellingen zoals die in het GRAP zijn verwoord.

3.3.2 Structuurvisie

Op grond van artikel 2.1 van de Wet ruimtelijke ordening stelt de gemeenteraad ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening voor het gehele grondgebied van de gemeente een of meer structuurvisies vast. De structuurvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van dat gebied, alsmede de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren ruimtelijk beleid. De structuurvisie gaat tevens in op de wijze waarop de raad zich voorstelt die voorgenomen ontwikkeling te doen verwezenlijken.

De gemeenteraad van Enschede heeft op 26 september 2011 de Structuurvisie vastgesteld, waarin het belangrijkste bestaande ruimtelijk beleid uit diverse nota's is opgenomen en met elkaar in relatie is gebracht. Het gaat hier om de ruimtelijke ontwikkelingen voor de toekomst op het gebied van wonen, groen, economie, verkeer, milieu en gebiedsontwikkeling. De structuurvisie bevat hiermee de kern van hoofdonderwerpen op stedelijk niveau.

Deze structuurvisie is een beleidsdocument dat continue in ontwikkeling is. De stad ontwikkelt zich en het ruimtelijk beleid groeit hierin mee. Het is de ambitie om in de toekomst meer ruimtelijk beleid of stedelijke ontwikkelingen op te nemen in de structuurvisie. Ook zal het bestaande beleid regelmatig worden herijkt. Hiermee is de structuurvisie dynamisch en kan altijd inspelen op actuele thema's. Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen en nieuw stedelijk beleid zal de structuurvisie worden aangevuld om zo mee te kunnen gaan in de dynamiek van stedelijke ontwikkeling en zo een actueel kader te vormen voor burgers en bedrijven. Daarom is gekozen voor een volledig digitale structuurvisie, waarbij sectorale en gebiedsgerichte uitwerkingen snel geïntegreerd kunnen worden. De structuurvisie beoogt geen sectorale of gebiedsgerichte beleidsstukken te vervangen, maar de hoofdlijnen van al dit beleid in samenhang te presenteren. Hiermee wordt de hoofdlijn van het langjarig ruimtelijk beleid vastgelegd en blijft er op projectniveau flexibliteit om op veranderingen te kunnen anticiperen. Hierdoor is de structuurvisie geen op zichzelf staand document, maar bevat het beleid voor gebieden en lijnen met verwijzingen naar de achterliggende beleidsstukken waarmee de bredere context en beleid duidelijk worden.

In deze structuurvisie wordt het tracé van de Oldenzaalsestraat aangemerkt als 'groen-zonstructuur'. In de structuurvisie wordt de ontwikkeling van de 'zon'-structuur, voortkomend uit de RO-visie, nagestreefd.

3.3.3 Mobiliteitsplan 2004 - 2015

Het Mobiliteitsplan 2004-2015, vastgesteld door de gemeenteraad van Enschede op 4 oktober 2004, geeft op hoofdlijnen aan wat de gemeente nastreeft met haar mobiliteitsbeleid. In dit beleidsplan staat weergegeven welke maatregelen nodig zijn om Enschede nu en in de toekomst bereikbaar te houden. Het Mobiliteitsplan 2004-2015 is een actualisatie van het Mobiliteitsplan 1996-2005. Op basis van het vorige Mobiliteitsplan zijn vele maatregelen getroffen. Onder invloed van veranderde maatschappelijke inzichten ten aanzien van mobiliteit is er sprake van enkele gewijzigde accenten in het geactualiseerde Mobiliteitsplan. Het hoofddoel van het Mobiliteitsplan 2004-2015 is het op peil houden van de bereikbaarheid van Enschede-West en Enschede-Centrum, beide als economische kerngebieden van Enschede, alsmede het op peil houden van de leefbaarheid in de verblijfsgebieden, zowel binnen de bebouwde kom als in het buitengebied. Centraal staat dat Enschede is gelegen aan de A35. Een goede doorstroming tussen deze stroomweg enerzijds en het westelijk stadsdeel en het centrum anderzijds is van groot belang. Ook de doorstroming op de singelring moet worden geoptimaliseerd. Naast investeringen in aanpassing van de auto-infrastructuur, maatregelen voor een betere benutting van bestaande infrastructuur en parkeermaatregelen, is ook het aanbieden van vervoersalternatieven voor de auto een belangrijk punt. Dit zou gerealiseerd moeten worden door het fietsroutenetwerk te vervolmaken en uit te breiden. Ook in de kwaliteit van het openbaar vervoer moet verder worden geïnvesteerd door de doorstroomassen voor "Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)" uit te breiden en o.a. in te zetten op betrouwbare actuele reizigersinformatie en tariefexperimenten. Bij al deze maatregelen moet het begrip “Ketenbenadering” in gedachten worden gehouden, waarmee wordt bedoeld dat de diverse vervoersmodaliteiten elkaar in een verplaatsingsketen waar mogelijk moeten kunnen aanvullen (bijvoorbeeld P&R voorzieningen). Een ander belangrijk item is de verbetering van de leefbaarheid in woonbuurten door het verlagen van de snelheid van het autoverkeer en het ontmoedigen van sluipverkeer. Hierbij mag de bereikbaarheid van bedrijven en voorzieningen in de wijken en de doorstroming op de hoofdwegenstructuur niet uit het oog worden verloren. In het mobiliteitsbeleid speelt "Duurzaam Veilig" een belangrijke rol. Volgens dit principe moet rekening worden gehouden met de feilbare weggebruiker: door een goede ruimtelijke inrichting moet verkeersveilig gedrag automatisch worden opgeroepen.

Hoofdstuk 4 Gewenste ontwikkeling plangebied

Het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" heeft tot doel het provinciaal plan voor de Oldenzaalsestraat, voor wat betreft het verbeteren van de doorstroming van het verkeer en het verkeersveiliger maken van deze weg, mogelijk te maken. Voor het grootste gedeelte van de Oldenzaalsestraat waarop dit plan betrekking heeft, vanaf het kruispunt van deze weg met de Lossersestraat tot aan de gemeentegrens met Oldenzaal, passen deze plannen binnen de geldende bestemmingsgrenzen van het bestemmingsplan "Lonneker 2006" en het bestemmingsplan "Buitengebied 1996". Op een aantal onderdelen is het provinciale plan in strijd met geldende bestemmingsplannen waardoor het noodzakelijk is gebleken om voor het tracé van de Oldenzaalsestraat een nieuw bestemmingsplan te vervaardigen. Het provinciaal plan met betrekking tot de herinrichting van de Oldenzaalsestraat, het "Plan in hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal", is als bijlage aan deze toelichting toegevoegd.

Beschrijving bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733".

In het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" zijn de betreffende gronden afgestemd op de provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat en bestemd voor "Verkeer". Gronden die in dit bestemmingsplan zijn aangewezen voor verkeer zijn bestemd voor wegen, voet- en fiets- paden, parkeervoorzieningen, groenvoorzieningen, waterpartijen, waterlopen, waterbergingen, infiltratiestroken en andere voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, alsmede voor geluidwerende voorzieningen, nutsvoorzieningen, busbanen en bussluizen.

Daarnaast is in het plangebied van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" het tracé van een bestaande aardgasleiding opgenomen. Het gaat hier om een 4 inch-aardgasleiding. Het tracé van deze aardgasleiding kruist ter hoogte van de Veendijk de Oldenzaalsestraat en loopt vanaf hier, aan de westzijde van de Oldenzaalsestraat, noordwaarts in de richting van Oldenzaal.

Het plangebied omvat het tracé van de Oldenzaalsestraat gelegen tussen de kruising van de Oldenzaalse- straat met de Lossersestraat en de gemeentegrens van de gemeenten Enschede en Oldenzaal. De begrenzing van dit bestemmingsplan is bepaald aan de hand van de huidige bestaande kadastrale perceelsgrenzen, met uitzondering van die delen die door de provincie Overijssel voor de uitvoering van haar plannen, dienen te worden aangekocht. Het gaat hierbij om relatief kleine gebiedsdelen.

Zoals reeds in hoofdstuk 1.2 van deze toelichting staat vermeld dient opgemerkt te worden dat in de oorspronkelijke provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat uitgegaan is van een aanpassing van het kruispunt Oldenzaalsestraat- Oude Deventerweg/Landweerweg middels een nieuw aan te leggen opstel- strook voor verkeer komende uit de richting Lonneker in de richting van de Landweerweg. Deze aanpassing is voor wat betreft dit bestemmingsplan komen te vervallen. Reden hiervoor is dat de plannen rond de ontwikkeling van de luchthaven Twente en de ontsluiting ervan mogelijk kan leiden tot een aanpassing van het kruispunt Oldenzaalsestraat- Oude Deventerweg/Landweerweg, anders dan in de provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat is opgenomen. Omdat planvorming over een eventuele aanpassing van dit kruispunt nog enige tijd op zich kunnen laten wachten en het gewenst is om de overige plannen voor de Oldenzaalsestraat op korte termijn te kunnen uitvoeren, is dit gedeelte van de Oldenzaalsestraat buiten beschouwing gelaten. Voor het gedeelte van het adres Oldenzaalsestraat 993 en de Oldenzaalsestraat 1045 (even voorbij café Halfweg) zijn de bestaande kadastrale grenzen aangehouden als begrenzing van dit bestemmingsplan en geven enkel de bestaande situatie weer.

Beschrijving provinciaal plan Oldenzaalsestraat buiten de bebouwde kom.

Het tracé van de Oldenzaalsestraat buiten de bebouwde kom omvat het deel tussen de kruising van deze weg met de Lossersestraat en de zuidelijke komgrens van Lonneker en het gedeelte van de Oldenzaalsestraat tussen de noordelijke komgrens van Lonneker en de gemeentegrens met Oldenzaal. Op deze wegvakken wordt aan beide zijden van de rijbaan bermverharding aangebracht, bestaande uit een mat met grasbetonstenen. De breedte van deze bermverharding varieert al naar gelang de mogelijkheden langs deze weg. De standaardbreedte bedraagt ca. 80 centimeter. Daar waar de laanbeplanting langs de Oldenzaalsestraat deze breedte niet toelaat zal de bermverharding smaller zijn. Het kruisingsvlak van de fietspaden met de zijwegaansluitingen wordt verhoogd aangelegd en in de rode kleur uitgevoerd. Inhalen op de Oldenzaalsestraat buiten de bebouwde kom blijft toegestaan met uitzondering van die trajecten waar de verkeersveiligheid dit niet toelaat. De bestaande halteplaatsen voor de streekbussen langs de Oldenzaalsestraat blijven gehandhaafd maar worden voor wat betreft de vormgeving aangepast (grotere perrons). Tussen de kruising van de Oldenzaalsestraat met de Oude Deventerweg/Landweerweg en de gemeentegrens met Oldenzaal worden in combinatie met de bushalteplaatsen, 4 passeerhavens voor het gemotoriseerde langzame verkeer aangelegd. Het gaat hierbij om twee passeerhavens aan de westzijde van de Oldenzaalsestraat en twee aan de oostzijde van deze weg.

Het kruispunt van de Oldenzaalsestraat met de Lossersestraat (N733-N732) blijft ongewijzigd en wordt het verkeer middels een verkeersregelinstallatie (verkeerslichten) geregeld.

Voor de ontsluiting van het Prins Bernhardpark wordt een nieuw aansluitpunt op de Oldenzaalsestraat gecreëerd. Van de huidige twee bestaande aansluitingen zal de zuidelijke aansluiting komen te vervallen en blijft de noordelijke gehandhaafd.

Ten behoeve van de aansluiting van de Oldenzaalsestraat met de Veendijk wordt op de hoofdrijbaan van deze weg een middengeleider aangelegd die de linksafbewegingen van en naar de Veendijk faciliteert.

De aansluiting van de Zuidbroekweg op de Oldenzaalsestraat blijft gehandhaafd alsmede die van 't Sidebroeck ten noorden van de Veendijk.

Ter hoogte van de Bolhaarbeek, de Eschbeek en de Jufferbeek worden, onder de Oldenzaalsestraat, fauna-passages aangelegd.

Beschrijving provinciaal plan binnen de bebouwde kom van Lonneker.

De verhardingsbreedte van de huidige rijbaan van de Oldenzaalsestraat van ca. 6 meter blijft hier voor het grootste deel gehandhaafd.

Op de kruising van de Oldenzaalsestraat met de Scholten Reimerstraat/Lonnekermolenweg worden verkeerslichten geplaatst en aan zowel de noord- als ook aan de zuidzijde van deze kruising in de Oldenzaalsestraat aparte opstelvakken voor het linksafslaande verkeer gemaakt. Om een en ander mogelijk te maken dienen de huidige middengeleiders en het voetgangersoversteeklicht te worden verwijderd. De overstekende fietsers en voetgangers maken in de nieuwe situatie gebruik van de nieuwe verkeerslichtenregeling op dit kruispunt.

Op de kruising van de zuidelijke - en noordelijke aansluiting van de Dorpsstraat op de Oldenzaalsestraat is een 'overrijdbaar eiland' ontworpen waar de auto's omheen kunnen rijden. Met deze voorziening wordt in het midden van de weg een 5 meter brede opstelruimte gecreëerd, waar auto's zich kunnen opstellen en het langzaam verkeer de mogelijkheid krijgt om in twee keer de weg over te steken. Aan weerszijden van elk eiland worden twee brede middengeleiders met afrembochten gemaakt om een aangepaste naderingssnelheid af te dwingen. De ter hoogte van de zuidelijke aansluiting van de Dorpsstraat, aan de overzijde van de Oldenzaalsestraat gelegen uitrit, wordt aangepast om goed op het kruispunt te kunnen aansluiten.

De ontsluiting van het nieuwbouwwijkje 'Lonneker Erf', ten noorden van de Wegmanstraat en aan de noordzijde van Lonneker gelegen, wordt eveneens met een overrijdbaar eiland op de Oldenzaalsestraat aangesloten. De aansluiting van de Wegmanstraat op de Oldenzaalsestraat komt hier voor het autoverkeer te vervallen.

Bomen:

De reconstructie van de N733 tussen Enschede en Oldenzaal heeft als gevolg dat er een aantal bomen dienen te worden verwijderd. Vanuit o.a. de vergunningverlenende instantie (de gemeente Enschede) zijn herplantverplichtingen opgelegd. Voor onderstaande drie trajectdelen van de Oldenzaalsestraat tussen Enschede en Oldenzaal is aangegeven hoe de herplant van verwijderde bomen wordt ingevuld.

- Traject Oldenzaalsestraat bebouwde kom Enschede (hmp 0.100) tot aan de kruising van deze straat met de Lossersestraat: (hmp 1.100).

Op dit traject worden ongeveer 40 tot 50 bomen/struiken verijdert, een en ander als gevolg van de aanleg van een van de rijbaan vrijliggend fietspad en het creëren van een nieuwe aansluiting tegenover de Stokhorstlaan. De diameters van de te verwijderen beplanting varieert tussen de 15 cm. tot 50 cm. De herplant van deze bomen kan niet nabij de huidige locatie plaatsvinden en ook langs de rest van dit wegtracé is op gronden in eigendom van de provincie geen ruimte beschikbaar. Om toch tot een duurzame oplossing voor de herplant te komen wordt in overleg met de gemeente Enschede contact gezocht met de drie landgoederen die gronden langs dit deel van de Oldenzaalsestraat in bezit hebben. Deze landgoederen zijn in ontwikkeling en hebben op het gebied van landschap en groen een opgave. De exacte herplantverplichting wordt door de gemeente bepaald bij de aanvraag van de kapvergunning. Als dit bekend is treedt de provincie in contact met de landgoederen over de exacte invulling van de herplant.

- Traject kruising Oldenzaalsestraat- Lossersestraat (hmp 1.100) tot noordzijde bebouwde kom Lonneker (hmp 2.900).

Binnen de bebouwde kom van Lonneker worden 22 bomen gekapt ten behoeve van de provinciale plannen voor wegverbetering van de Oldenzaalsestraat. In overleg met de gemeente Enschede en de Stichting Natuur- en Milieuraad Enschede is het ontwerp bekeken en is vastgesteld dat de kap van deze 22 bomen noodzakelijk is gebleken. Binnen dit trajectdeel van de Oldenzaalsestraat worden 35 nieuwe bomen teruggeplant. Het aantal bomen dat wordt teruggeplant is hiermee groter dan het aantal bomen dat wordt gekapt. De gemeente Enschede en de Natuur- en Mileieuraad zijn met de ingevulde herplant akkoord en hebben geen aanvullende herplantverplichtingen opgelegd.

- Traject.noordzijde bebouwde kom Lonneker (hmp 2.900) tot aan de gemeentegrens met Oldenzaal (hmp 6.900).

Tussen de noordzijde van de bebouwde kom van Lonneker en de gemeentegrens van Enschede met Oldenzaal worden op een tweetal kruispunten 10 bomen gekapt. Ter hoogte van hmp. 4.900 en hmp. 5.100 worden een negental bomen herplant. Samen met de extra bomen die geplant worden in de bebouwde kom van Lonneker is dit voor de gemeente Enschede en de Natuur- en Milieuraad aanleiding om geen aanvullende herplantverplichting op te leggen.

Hoofdstuk 5 Omgevingsaspecten

Het vaststellen of wijzigen van een bestemmingsplan kan gevolgen hebben voor de belangen van natuur en milieu, voor cultuurhistorische, landschappelijke en archeologische waarden, de waterhuishouding en andere waarden. De ruimtelijke ordening moet nadrukkelijk rekening houden met de gevolgen van ruimtelijke ingrepen voor het milieu en de beperkingen die milieuaspecten opleggen. Een goede ruimtelijke ordening vereist dat aandacht wordt besteed aan de diverse relevante milieuaspecten die bij ruimtelijke afwegingen een belangrijke rol spelen. Het bestuursorgaan dient bij de voorbereiding van een bestemmingsplan daarom te onderzoeken welke waarden bij het plan in het geding zijn en wat de gevolgen van het plan zijn voor deze waarden. In dit hoofdstuk wordt aan deze omgevingsaspecten nader aandacht besteed en worden de resultaten van het onderzoek beschreven.

5.1 Milieu

De ruimtelijke ordening moet nadrukkelijk rekening houden met de gevolgen van ruimtelijke ingrepen voor het milieu en de beperkingen die milieuaspecten opleggen. De afstemming tussen ruimtelijke ordening en milieu is voor een deel verankerd in beleid, wet- en regelgeving. In de praktijk is het bestemmingsplan een belangrijk instrument voor een integrale afstemming tussen milieuaspecten en de ruimtelijke ordening en het doorvertalen van ruimtelijk relevante onderdelen van het milieubeleid.

Op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening is de gemeente verplicht om de resultaten van het onderzoek naar de milieuaspecten te beschrijven in de plantoelichting. Hierbij moet rekening worden gehouden met de geldende wet- en regelgeving alsmede met de vastgestelde (boven)gemeentelijke beleidskaders.

In dit hoofdstuk wordt aangegeven of en zo ja, op welke wijze in dit bestemmingsplan rekening is gehouden met de verschillende milieu-aspecten.

5.1.1 Bodemkwaliteit

Bij het opstellen van een bestemmingsplan moet onderzoek worden verricht naar de bodemkwaliteit binnen het plangebied. De reden hiervoor is dat eventueel aanwezige bodemverontreiniging van groot belang kan zijn voor de keuze van bepaalde bestemmingen en/of voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Bij functiewijzigingen dient te worden bekeken of de bodemkwaliteit past binnen het toekomstige gebruik van de bodem en of deze optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd.

Bodemonderzoeken kunnen echter in verschillende gradaties plaatsvinden. Naast de uitvoering van een historisch onderzoek, kan het noodzakelijk zijn een verkennend, of –indien de onderzoeksresultaten daar aanleiding toe geven- zelfs aanvullend bodemonderzoek te laten plaatsvinden in het kader van de voorbereiding van een bestemmingsplan.

Het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat is voor veruit het grootste deel conserverend van aard, d.w.z. dat voor het grootste deel van het plangebied de nieuwe bestemming niet afwijkt van de huidige geldende bestemming. Zoals in hoofdstuk 1.1 van deze toelichting reeds staat vermeld is in het bestemmingsplan een groter gebied genomen dan strikt noodzakelijk. Er is echter gekozen voor de vervaardiging van een bestemmingsplan voor het gehele tracé van de Oldenzaalsestraat, althans voor het gedeelte dat is gelegen tussen de Lossersestraat en de gemeentegrens met Oldenzaal, een en ander in overeenstemming met de begrenzing van het provinciaal plan "Plan in Hoofdlijnen, provinciale weg N733, Enschede-Oldenzaal" (deelplan 1). Bij de uiteindelijke herbestemming van gronden om het provinciale plan te kunnen uitvoeren, gaat het om relatief kleine aanpassingen met betrekking tot de huidige bestemmingsgrenzen.

Daarnaast hebben deze geringe aanpassingen geen betrekking op activiteiten die nadelige gevolgen hebben voor de bodemkwaliteit of grondwater. Ook omgekeerd is de bodemkwaliteit en de kwaliteit van het grondwater niet van invloed die de uitvoering van het provinciaal plan belemmeren. Het uitvoeren van een bodemonderzoek in het kader van dit bestemmingsplan is in dit geval niet aan de orde.

5.1.2 Geluid

5.1.2.1 Wegverkeerslawaai

In artikel 74 van de Wet geluidhinder is bepaald dat zich aan weerszijden van een weg een zone bevindt. De breedte van de zone is afhankelijk van de ligging van de weg in stedelijk of buitenstedelijk gebied en van het aantal rijstroken. De zonering geldt niet voor wegen die gelegen zijn binnen een als woonerf aangeduid gebied en voor wegen waarvoor een maximum snelheid geldt van 30 km per uur. Krachtens artikel 77 van de Wet geluidhinder is het college van burgemeester en wethouders verplicht om bij de voorbereiding van de vaststelling of herziening van een bestemmingsplan, dat geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op gronden die zijn gelegen binnen een zone als bedoeld in artikel 74, een akoestisch onderzoek in te stellen naar de geluidsbelasting die binnen de zone gelegen woningen, andere geluidsgevoelige gebouwen en geluidsgevoelige terreinen ondervinden van het verkeer op die weg. Daarnaast wordt een onderzoek ingesteld naar de doeltreffendheid van de in aanmerking komende verkeersmaatregelen en andere maatregelen om te voorkomen dat in de toekomst de vanwege de weg optredende geluidsbelasting van de geluidgevoelige objecten de ten hoogste toelaatbare waarden zal overschrijden.

Naar aanleiding van provinciale plannen met betrekking tot de herinrichting van de Oldenzaalsestraat is in het kader van de vervaardiging van dit provinciaal plan, het "Plan in hoofdlijnen provinciale weg N733, Enschede-Oldenzaal", een akoestisch onderzoek uitgevoerd voor de Oldenzaalsestraat tussen de komgrens van Oldenzaal en de aansluiting van deze weg op de Lossersestraat. In dit onderzoek is rekening gehouden met de aanpassingen zoals deze in onderhavig bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" zijn verwoord. Dit akoestisch onderzoek is als gevolg van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" geactualiseerd. Het geactualiseerde onderzoek, het "Akoestisch onderzoek Provinciale weg N733 wegvak komgrens Oldenzaal tot aansluiting N733/N732 (deelplan 1)"), d.d. 28 september 2010, is als bijlage aan deze toelichting toegevoegd.

De conclusies van dit akoestisch onderzoek luiden:

De provincie Overijssel heeft plannen voor de reconstructie van de N733, de verbindingsweg tussen Enschede en de A1. Het tracé voert door het dorp Lonneker. De plannen hebben tot doel de doorstroming van de weg te waarborgen en de (verkeers)veiligheid te vergroten. Na verschillende studies is in november 2006 door de provincie gekozen voor een combi

variant, waarbij voor het centrale kruispunt met de Scholten Reimerstraat wordt uitgegaan van de vormgeving volgens de minimale herinrichtingsvariant (het aanbrengen van een verkeersregelinstallatie VRI). Voor de overige kruispunten binnen de bebouwde kom wordt uitgegaan van het concept 'Langzaam Rijden Gaat Sneller' (LARGAS). De aansluiting Wegmanstraat komt te vervallen. Ten noorden van Lonneker wordt op het kruispunt van de provinciale weg N733 met de Oude Deventerweg een VRI geplaatst.

Ten behoeve van deze provinciale plannen werd in 2007 een akoestisch onderzoek naar de effecten van het wegverkeerslawaai op de aan de weg gesitueerde geluidgevoelige bestemmingen uitgevoerd. Door veranderende uitgangspunten is het akoestisch onderzoek geactualiseerd. Inmiddels is het plan opgesplitst in twee delen. Recentelijk werd het wegvak komgrens Enschede tot aansluiting N733/N732 al geactualiseerd. Vervolgens is gekeken naar het deelaansluiting N733/N732 tot komgrens Oldenzaal. De resultaten van het laatstgenoemde deelplan zijn in dit rapport beschreven. Het onderzoek is uitgesplitst naar de situatie binnen de bebouwde kom van Lonneker en de situatie buiten de bebouwde kom. De Wet geluidhinder hanteert hiervoor verschillende regelgeving.

Uit het onderzoek voor de woningen binnen de bebouwde kom blijkt dat geen juridische reconstructiesituaties (toenames van meer dan 2 dB of meer) zullen voordoen als gevolg van de herinrichting van de weg. Er valt een lichte stijging in de geluidsbelasting te verwachten, al is het verschil afgerond 0 dB. Alleen rond de kruising van de N733 met de Scholten Reimerstraat/Lonnekermolenweg valt een iets hogere toename te verwachten. Afgerond gaat het hier om een stijging van 1 dB. Hiervoor zijn geen maatregelen nodig.

Het onderzoek voor de woningen buiten de bebouwde kom laat zien dat, als gevolg van de autonome toename van het verkeer op de N733, de geluidsbelastingen zullen toenemen. Ook hier geldt een lichte toename van afgerond 0 dB. Voor slechts één toetspunt geldt een stijging van afgerond 1 dB. Er is dus geen sprake van een juridische reconstructiesituatie. Het toepassen van geluidsbeperkende maatregelen in het kader van de herinrichtingsplannen voor de N733 is niet noodzakelijk.

De provincie is voornemens om op de wegvakken binnen de bebouwde kom van Lonneker geluidsreducerend asfalt aan te brengen. Ook deze situatie is in het akoestisch onderzoek doorgerekend. Toepassing van geluidsreducerend asfalt verlaagt het geluidniveau met maximaal 4 dB. Dit betekent een verbetering van de leefomgeving in Lonneker. Alleen op de kruising van de Oldenzaalsestraat met de Scholten Reimerstraat/Lonneker Molenweg zal de geluidsbelasting stijgen. Op deze kruising zal een Verkeersregelinstallatie (VRI) worden geplaatst. Door de aanleg van een VRI is het aanbrengen van geluidsreducerend asfalt niet mogelijk. Het verkeer zorgt hier voor te grote wringingskrachten op het wegdek.

Ten opzichte van eerder gedane onderzoek in 2007 (Akoestisch onderzoek herinrichting N733 te Lonneker, kenmerk OVA 115/BXT/1583) valt op dat de te verwachten geluidsbelastingen lager uitvallen dan destijds berekend is. Dit verschil valt te verklaren door bijgestelde verkeersprognoses. De door de provincie Overijssel aangeleverde verkeerscijfers voorspellen een lagere stijging van het aantal verkeersbewegingen dan destijds is aangenomen.

Geconcludeerd kan worden dat voor de reconstructie van de Oldenzaalsestraat (N733) geen sprake is van een juridische reconstructiesituatie. In geen enkel geval valt een toename van 2 dB of meer te verwachten. De aanleg van stil asfalt op de wegen binnen de bebouwde kom van Lonneker heeft echter tot groot voordeel dat de geluidsbelasting op de woningen in de meeste gevallen aan de Oldenzaalsestraat flink zal afnemen.

Op basis van het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat het mlieu-aspect verkeerslawaai geen belemmering is voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733".

5.1.3 Externe veiligheid

Het plan is getoetst aan de wet- en regelgeving op het gebied van externe veiligheid en de eisen van een goede ruimtelijke ordening.

Algemeen

Bepaalde maatschappelijke activiteiten brengen risico's op zware ongevallen met mogelijk grote gevolgen voor de omgeving met zich mee. Externe veiligheid richt zich op het beheersen van de risico's bij de productie, opslag, transport en gebruik van gevaarlijke stoffen. De aanwezigheid of het nieuw vestigen van dergelijke activiteiten kunnen beperkingen opleggen aan de omgeving, doordat veiligheidsafstanden tussen risicovolle activiteiten en bijvoorbeeld woningen nodig zijn. Aan de andere kant is het rijksbeleid er op gericht de schaarse ruimte zo efficiënt mogelijk te benutten. Het ruimtelijk beleid en het externe veiligheidsbeleid moeten dus goed op elkaar worden afgestemd.

Risicokaarten gemeente Enschede en provincie Overijssel

De risicokaart is een plattegrond met informatie over risicolocaties. Bij het raadplegen van de risicokaarten van de gemeente Enschede en provincie Overijssel, is gebleken dat er zich in de omgeving van de projectlocatie geen bedrijven of functies bevinden die een risico vormen in het kader van externe veiligheid.

Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen

Wegverkeer

De Oldenzaalsestraat betreft geen weg die is aangewezen als een route voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Voor wat betreft de externe veiligheid behoeft bij de planvorming van het bestemmingsplan Oldenzaalsestraat-N733 derhalve geen rekening te worden gehouden.

Railverkeer

De planonderdelen van dit bestemmingsplan liggen op ruime afstand van het spoorwegtracé Hengelo- Enschede- Gronau (D) en die van Hengelo- Oldenzaal- Bentheim (D).

Het meest zuidelijk plandeel van dit bestemmingsplan, het kruispunt van de zuidelijke aansluiting van de Dorpsstraat op de Oldenzaalsestraat. ligt hemelsbreed op ca. 3 kilometer afstand van het spoorwegtracé Hengelo- Oldenzaal- Gronau (D). De meest noordelijke be- grenzing, de gemeentegrens tussen Enschede en Oldenzaal, ligt op ca. 2 kilometer afstand van het spoorwegtracé Hengelo- Oldenzaal- Bentheim (D). Over het spoortraject Hengelo- Enschede- Gronau (D) worden geen gevaarlijke stoffen vervoerd. De normen voor het plaats- gebonden risico en groepsrisico worden a.g.v. van genoemde baanvakken niet overschreden.

Scheepvaart

In de nabijheid van het plangebied bevindt zich geen bevaarbaar water. Dit aspect behoeft dan ook niet verder te worden beoordeeld.

Bevb (Besluit externe veiligheid buisleidingen)

Binnen het plangebied van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" bevindt zich een Hogedruk aardgasttransportleiding.

Leiding	Diameter	Ontwerpdruk	1% leatliteitsgrens	100% letaliteitsgrens
N-528-80	4 inch	40 Bar	50 meter	30 meter

De leiding kent geen 10^{-6} -contour voor wat betreft het plaatsgebonden risico. Binnen het invloedsgebied van de leiding vinden er ten aanzien van het groepsrisico geen wijzigingen plaats met betrekking tot het aantal aanwezigen. Een verantwoording ten aanzien van het groepsrisico is derhalve niet nodig. De berekeningen in 'Carola' voor de gehele gemeente Enschede van 19 december 2012 bevestigen dit beeld. Hierbij dient vermeld te worden dat er inmiddels nieuwe berekeningen hebben plaatsgevonden. De uitkomsten van deze berekeningen zullen vervat worden in een rapport dat naar verwachting in juni 2013 gereed zijn. Vooruitlopend op dit rapport kan gesteld worden dat ook deze uitkomsten geen aanleiding geven tot een andere beoordeling.

Conclusie: de buisleiding ten behoeve van het transport van aardgas binnen het plangebied van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N33 die onder de Bevb valt, vormt geen belemmering voor dit plan.

Bedrijvigheid

Binnen het plangebied of in de directe omgeving van de planlocatie zijn ook geen risicovolle inrichtingen en andere bedrijven gelegen welke in het kader van de externe veiligheidsbeoordeling aandacht behoeven.

Conclusie

Ter plekke van het plangebied wordt voldaan aan de eisen van de externe veiligheid en is het plan voor wat betreft de externe veiligheid niet in strijd met een goede ruimtelijke ordening.

5.1.4 Luchtkwaliteit

In het kader van de voorbereiding van het voorliggende bestemmingsplan is onderzocht of de realisatie van het ruimtelijk plan, gelet op de mate van blootstelling aan luchtverontreiniging, aanvaardbaar is.

Beoordeling onderzoeksresultaten.

Luchtkwaliteitseisen vormen onder de nieuwe 'Wet Luchtkwaliteit' geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkelingen indien:

- geen sprake is van feitelijke of dreigende overschrijding van de grenswaarde.
- een project, al dan niet per saldo, niet leidt tot een verslechtering van de luchtkwaliteit.
- een project 'niet in betekenende mate' bijdraagt aan de luchtverontreiniging.
- een project is opgenomen in een regionaal programma van maatregelen of in het NSL, dat in werking treedt nadat de EU derogatie heeft verleend.

Huidige situatie:

Ten behoeve van het provinciale plan 'Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733, Ensche- de-Oldenzaal' heeft er een toets plaatsgevonden met betrekking tot de luchtkwaliteit. De berekeningen die hebben plaatsgevonden zijn uitgevoerd met het CAR II-model. Uit deze berekeningen blijkt dat in de huidige situatie incidentele overschrijdingen van de concentratie fijn stof (PM_{10}), veelvuldig voorkomen. Het jaargemiddelde van de concentratie fijn stof blijft overigens wel onder de grenswaarde. Een en ander wordt primair veroorzaakt door 'achtergrond-concentraties' (vervuiling die van elders komt). De rol van het autoverkeer op de Oldenzaalsestraat is hierbij van secundair belang.

Voor de concentratie stikstofdioxide (NO_2) geldt dat in de huidige situatie de grenswaarde in geringe mate wordt overschreden op het wegvak gelegen tussen de Lossersestraat en de zuidelijke aansluiting van de Dorpsstraat op de Oldenzaalsestraat. en op het wegvak van de Noordelijke aansluiting van de Dorpsstraat op de Oldenzaalsestraat tot aan de Landweerweg. Voor de concentratie NO_2 vormt het verkeer een belangrijke bron. Van de overige stoffen (benzeen, zwaveldioxide, koolmonoxide, lood) geldt dat de concentraties in de huidige situatie ver onder de grenswaarden blijven.

Nieuwe situatie:

Voor de elementen benzeen, zwaveldioxide, koolmonoxide en lood geldt dat er in de nieuwe situatie geen overschrijding van de grenswaarden optreedt. Voor stikstofdioxide (NO_2) geldt dat door generieke maatregelen in de periode 2010-2020 een oplossing wordt bereikt. Voor de incidentele overschrijdingen van de grenswaarde voor de concentratie fijn stof, worden geen maatregelen in het plan voor de N733 opgenomen. Het probleem is alleen oplosbaar door generieke maatregelen. Een en ander betekent dat de luchtkwaliteit in 2020 voldoet aan de grenswaarden uit het Besluit Luchtkwaliteit, met uitzondering van de concentratie fijn stof. Deze overschrijding wordt veroorzaakt door invloeden van buitenaf.

Het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" betreft grotendeels een conserverend be- stemmingsplan met relatief beperkte aanpassingen van het wegprofiel (aanpassingen van de bestemmingsgrenzen). met als doel de Oldenzaalsestraat verkeersveiliger te maken en de doorstroming van het autoverkeer op deze weg te verbeteren. De provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat hebben overigens niet tot doel de verkeerscapaciteit van de Oldenzaalsestraat te verhogen waardoor de luchtkwaliteit nadelig zou kunnen worden beïnvloed. In die zin gaat het hier om een ontwikkeling die per saldo niet leidt tot een luchtverslechtering. In het kader van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" is het opnieuw uitvoeren van berekeningen met betrekking tot de luchtkwaliteit niet aan de orde. Uit een oogpunt van de luchtkwaliteit vormt dit aspect geen belemmering voor de realisatie van dit plan.

5.2 Water

Bij ruimtelijke ordening is water een belangrijke thema. Teveel of te weinig water kan tot grote maatschappelijke gevolgen leiden. Natuur en landbouw zijn afhankelijk van voldoende water van een goede kwaliteit. De landbouw heeft water nodig voor de gewasgroei, maar teveel water belemmerd de productie. Water is voor natuurgebieden de ondergrondse 'motor' die bepalend is voor de natuurwaarde. In de ruimtelijke ordening is water te vaak volgend geweest. Hierdoor is een kunstmatig en kwetsbaar watersysteem ontstaan. Voor een veilige inrichting van de openbare ruimte dient het watersysteem een sturende rol te vervullen.

Het gebied van het bestemmingsplan Oldenzaalsestraat-N733 is ca. 5 kilometer lang. De breedte varieert van ca. 20 tot 45 meter. Het deel van de Oldenzaalsestraat dat onderdeel is van het plangebied wordt begrensd door de gemeentegrens van Oldenzaal in het noorden en de Lossersestraat in het zuiden. In onderstaande kaart staan de grenzen van het plangebied weergegeven.

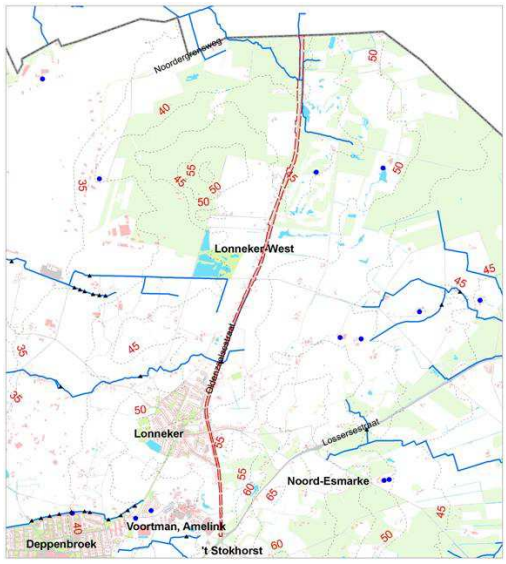

Maaiveld

De hoogte van het maaiveld verloopt van ca. NAP + 40,00 meter in het noorden naar ca. NAP + 60,00 meter. In onderstaande figuur staan met behulp van hoogtelijnen het maaiveldverloop weergegeven.

Bodem en geohydrologie

Bodem

Een indicatie van de geohydrologische bodemopbouw is weergegeven in onderstaande figuur. Het plangebied ligt net ten westen van de stuwwal. In het hierna volgende afbeelding is goed te zien dat onder het eerste watervoerend pakket zicht een slecht doorlatende laag bevindt . De grondwaterstanden dalen richting het westen net als met maaiveld.

GEOHYDROLOGISCHE PROFIELEN ENSCHEDE

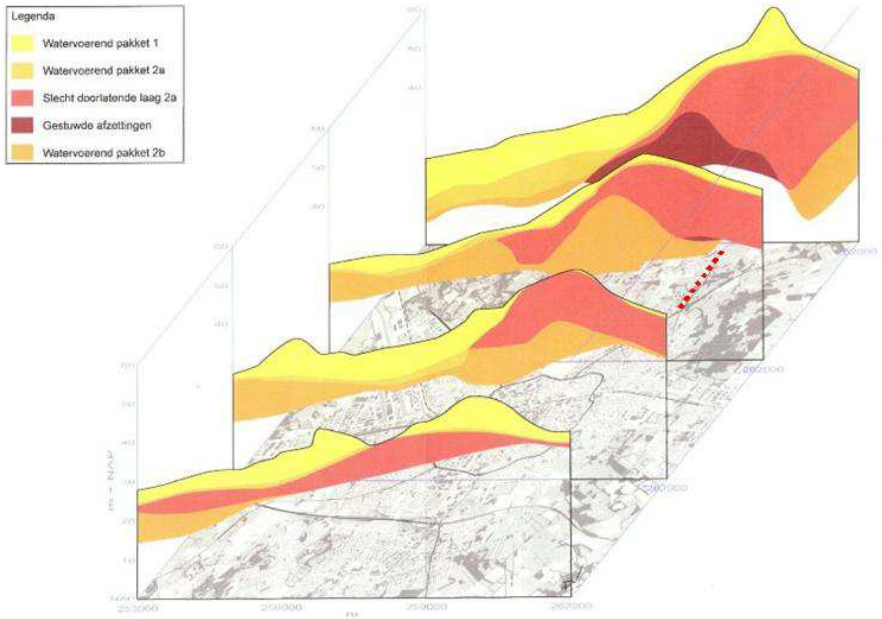

Grondwaterstanden

Ter hoogte van Lonneker staan twee peilbuizen van de gemeente in de nabije omgeving van het plangebied. Het verloop van de gemiddeld hoge (GHG) en gemiddeld lage (GLG) tot 2007 zijn in tabel 1 weergegeven. Ten noorden van Lonneker zijn geen peilbuizen van de gemeente aanwezig.

Tabel 1: indicatie GHG en GLG [bron: meetnet gemeente Enschede]

Peilbuis	m.v.	GHG mNAP [m –mv]	GLG mNAP [m –mv]	jaren
359A	47,73	47,50 [0,23]	46,50 [1,23]	6
955A	50,94	49,99 [0,95]	49,27 [1,67]	0

De grondwaterstanden ter hoogte van Lonneker variëren in het algemeen tussen 0,2 meter en 1,7 meter onder het maaiveld. Ten Noorden en Zuiden van Lonneker worden door de aanwezigheid van (berm)sloten hoge grondwaterstanden beperkt. De grondwaterstroming is van oost naar west.

Grondwateronttrekkingen

In bijlage I is te zien dat binnen het plangebied zijn geen grondwateronttrekkingen aanwezig zijn. Aan de oostkant van het plangebied, ter hoogte van 't Sybrook, is wel een grondwateronttrekking.

Gebiedsgericht grondwaterbeheer

De gemeente Enschede voert gebiedsgericht grondwaterbeheer uit dat leidt tot en verduurzaming van het (grond)watersysteem. In de integrale benadering worden de verschillende aspecten van het grondwatersysteem (kwantiteit, kwaliteit, winning en gebruik e.a.) in samenhang beschouwd, zie ook het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2009-2013).

Voor zover bekend komen binnen het plangebied geen grondwaterproblemen voor.

Riolering en afwatering

Afvalwater

Binnen het plangebied wordt geen huishoudelijk afvalwater en/of bedrijfsafvalwater geproduceert. Binnen de bebouwde kom van Lonneker is gemengd- of vuilwaterriool aanwezig voor de afvoer van afvalwater afkomstig van naast het plangebied gelegen woningen.

Regenwater

Buiten de bebouwde kom

Regenwater voert via het wegdek oppervlakkig af richting de naastgelegen groenstrook. Vanuit de groenstrook infiltreert het water in de bodem.

Binnen de bebouwde kom (Lonneker)

Hemelwater dat op wegdek valt wordt grotendeels via kolken ingezameld en afgevoerd naar de riolering. Deels naar het gemengde riool van waaruit het ingezamelde regenwater wordt afgevoerd naar de rioolwaterzuiving (RWZI) en deels via regenwaterriool dat afvoert naar oppervlaktewater.

Oppervlaktewater

Binnen het plangebied lopen/kruisen twee beken (zie bijlage I). Beide beken voeren af in westelijke richting.

Deurningerbeek (2-13-3)

Aan de noordzijde van het plangebied, nabij de gemeentegrens met Oldenzaal, loopt de Deurningerbeek. Deze loopt ca. 230 meter langs de Oldenzaalsestraat en kruist deze vervolgens. Vanaf de Noordkant komen twee watergangen (20-13-3-2, weerszijde van de Oldenzaalsestraat) uit in de Deurningerbeek.

Boven Esbeek (20-13-1-5)

De Boven Esbeek kruist de Oldenzaalsestraat ten noorden van Lonneker. Vanaf de Noordkant komt een watergang (20-13-1-10, lengte ca. 740 meter) uit in de Boven Esbeek.

Ontwikkelingen 2010-2020

Geprojecteerde ontwikkelingen zijn:

Provinciaal plan Oldenzaalsestraat buiten de bebouwde kom

- Het aanbrengen van bermverharding (grasbetonstenen) op beide zijden de rijbaan;
- het verhoogd aanleggen van kruisingsvakken tussen fietspaden en zijwegen;
- het vergroten van de perrons voor streekbussen gecombineerd met het aanleggen van vier passeerhavens;
- het plaatsen van een verkeersregelinstallatie ter plaatse van de kruising Oldenzaalsestraat met de Oude Deventerweg/Landweerweg;
- het creëren van een nieuwe aansluiting op de Oldenzaalsestraat vanaf het Prins Bernhard-park. Van de twee bestaande aansluitingen wordt de meest zuidelijke verwijdert;
- het aanleggen van een middengeleider ten behoeve van de aansluiting van de Veendijk op de Oldenzaalsestraat;

Provinciaal plan Oldenzaalsestraat binnen de bebouwde kom

- Het aanbrengen van aparte opstelvakken voor het linksafslaande verkeer op de kruising

Oldenzaalsestraat met de Scholten Reimerstraat/ Lonnekerrmolenweg.
- het aanbrengen van overrijdbare eilanden ter plaatse van beide aansluitingen van de Dorpsstraat op de Oldenzaalsestraat,
- het aanbrengen van overrijdbaar eiland ter plaatse van aansluiting van het 'Lonneker Erf' op de Oldenzaalsestraat. De aansluiting Wegmanstraat op de Oldenzaalsestraat komt te vervallen.

Implantatie beleid binnen ontwikkelingen

De verschillende ontwikkelingen hebben allen betrekking op het anders inrichten van de weg/verkeerssituatie. Bij ontwikkelingen waar het verhard oppervlak toe neemt, mag de huidige situatie niet verslechteren. Dit betekend dat, met name buiten de bebouwde kom, afstromend regenwater volledig in de bodem moet blijven infiltreren. Wanneer (extra) verhard oppervlak direct afvoert op watergangen/regenwaterriolen, moet berging worden gecreëerd. Het aansluiten van (extra) verhard oppervlak op gemengde riolering moet voorkomen worden.

Randvoorwaarden bij nieuwe ontwikkelingen

- Geen toepassing van uitlogende materialen, wanneer deze in contact (kunnen) komen met hemelwater (bijvoorbeeld zink, koper en bitumen);
- Grondwaterneutraal bouwen: dit betekent dat het grondwater in de nieuwe situatie niet permanent verlaagd of verhoogd mag worden. Tijdens de ontwikkeling van het gebied (aanleg wegen, gebouwen), mag het grondwater tijdelijk verlaagd worden (melding of vergunningaanvraag bij het waterschap);
- Verdiepen van waterlichamen zoals waterlopen en vijvers mag de grondwaterstanden, aantoonbaar niet negatief beïnvloeden uitsluitend in overleg met de gemeente en met goedkeuring van het waterschap;
- Met bouwen beginnen als de wateropgave geregeld is;
- Systeemkeuze afwatering en benodigde bergings- en infiltratievoorzieningen conform vigerend GRP.

Kansen bij nieuwe ontwikkelingen

De geprojecteerde ontwikkelingen zijn kleinschalig en zeer lokaal. Mochten in de toekomst nieuwe ontwikkelingen plaatsvinden, dan zijn er ten aanzien van water de volgende kansen:

- Regenwater afkoppelen van het gemengd rioolstelsel. In Lonneker gaat een deel van het afstromend regenwater naar het gemengd rioolstelsel. Wellicht zijn er, bij grootschalige renovatie, kansen voor infiltratie en/of een gescheiden rioolstelsel.
- Het water in bermsloten laten infiltreren en/of vertraagd afvoeren. In de huidige situatie staan bermsloten en de leggerwatergangen in directe verbinding met elkaar. Door de bermsloten anders in te richten (bijv. dammen aanbrengen) wordt water geborgen en infiltreert het, bij voldoende infiltratiecapaciteit, naar de bodem. Bij onvoldoende infiltratiecapaciteit kan door het aanbrengen van een knijpconstructie het water vertraagd worden afgevoerd. Bij het ontwerp moet rekening worden gehouden met de geldende ontwateringseisen.

5.3 Archeologie

Inleiding

Het Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed (Het Verdrag van Valetta) is in 1992 ondertekend. Het verdrag is geïmplementeerd via een wijziging van de Monumentenwet (Wet op de archeologische monumentenzorg), die op 1 september 2007 in werking is getreden.

Doelstelling is om zo veel mogelijk bodemschatten in de bodem te behouden, om zo aantasting van het bodemarchief te voorkomen. Verder wordt bevorderd dat in een zo vroeg mogelijk stadium van de ruimtelijke ordening rekening wordt gehouden met archeologische waarden. Uitgangspunt is tevens dat bodemverstoorders archeologisch vooronderzoek en mogelijke opgravingen betalen.

De Wet op de archeologische monumentenzorg legt de zorgplicht voor het archeologisch erfgoed bij gemeenten en bepaalt dat archeologie voortaan binnen het instrumentarium van de ruimtelijke ordening dient te worden meegewogen. De kern van de nieuwe wetgeving is als volgt:

- het Rijk blijft verantwoordelijk voor het verlenen van vergunningen ingevolge de Monumentenwet 1988 en dus voor de aanwijzing van archeologische rijksmonumenten;
- de provincie kan archeologische attentiegebieden aanwijzen die moeten worden opgenomen in een bestemmingsplan van een gemeente en kan verplichtingen opleggen bij ontgrondingen;
- het inbedden van archeologie in ruimtelijke plannen;
- het behouden en beschermen van waardevolle archeologie in de bodem;
- verplicht archeologisch onderzoek bij bodemverstoring;
- de bodemverstoorder betaalt de kosten van archeologisch onderzoek.

De gemeente heeft ten aanzien van het omgaan met archeologie een substantiële inhoudelijke beleidsruimte om belangenafwegingen te maken. De uitvoering van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg draagt bij aan de kennis van het ontstaan van de stad en samen met de monumenten, landschapshistorie en bouwhistorie, aan de kwaliteit van de ruimte en de identiteit en het imago van de gemeente Enschede

Archeologiebeleid gemeente Enschede

Op 28 januari 2008 heeft de gemeenteraad van Enschede het gemeentelijk archeologiebeleid vastgesteld. Hierin is opgenomen op welke wijze binnen de gemeente Enschede invulling wordt gegeven aan de zorgplicht voor het archeologisch erfgoed. Op basis van het beleid dient archeologie op een dusdanig vroeg tijdstip te worden betrokken bij planontwikkelingen en/of aanvragen voor bouw-, sloop- of aanlegvergunningen dat de risico's van bodemverstoringen voor de archeologie voorafgaand aan de werkzaamheden in kaart kunnen worden gebracht. Hierbij is het van belang dat inzicht bestaat in de archeologische verwachtingswaarde en de trefkans dat waardevolle archeologische waarden in de bodem aanwezig zijn. Daarbij geldt dat de geologie, de geomorfologie en de aard van de bodem zeer bepalend zijn voor de archeologische verwachtingswaarde. Gesteld kan worden dat tot de Middeleeuwen nederzettingen meestal gelegen waren op hooggelegen gronden (stroomruggen en oeverwallen). In de Middeleeuwen en daarna heeft zich op een deel van deze gronden een esdek gevormd. In deze hoger gelegen gebieden zijn resten van nederzettingen uit diverse periodes te verwachten. Op basis van kennis over het hiervoor genoemde kan een indicatie worden gegeven over hoe groot de kans is dat ergens waardevolle archeologische waarden in de bodem aanwezig zijn. Deze indicaties ten aanzien van gebiedsspecifieke verwachtingen zijn op een archeologische verwachtingenkaart van de gemeente Enschede aangegeven. Voor gebieden met een hoge en middelhoge archeologische verwachtingswaarde en waardevolle terreinen geldt een archeologische onderzoeksplicht.

In de beleidsnota is een handleiding voor het archeologisch werkproces opgenomen, met daarin te onderscheiden processtappen van inventarisatie, waardering, selectie en specifieke beheersmaatregelen.

afbeelding: fragmenten Archeologische Verwachtingskaart.

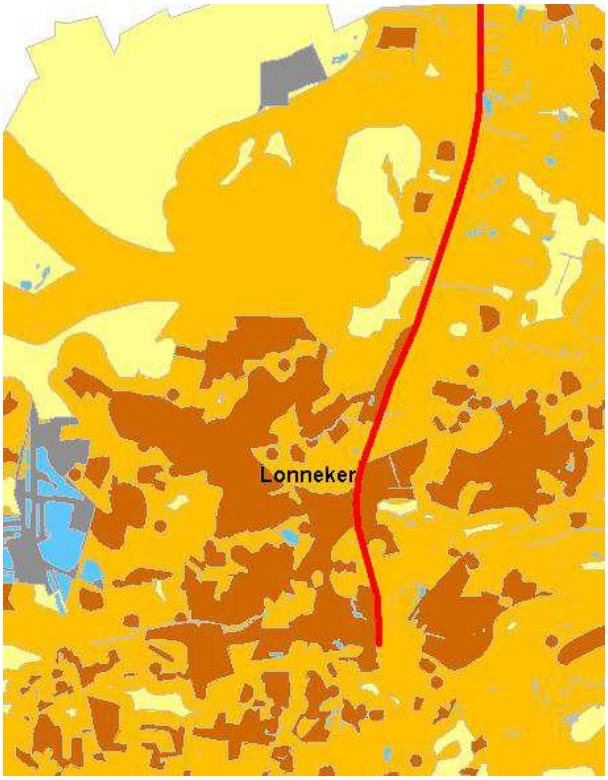

De donkere kleur geeft de gebieden aan waarvoor een hoge archeologische verwachtingswaarde geldt, de okergele kleur de gebieden met een middelhoge archeologische verwachtingswaarde. Het tracé van de Oldenzaalsestraat is als een rode lijn op deze kaart aangegeven.

Archeologie

Uit de Archeologische Verwachtingskaart van de gemeente Enschede blijkt dat de betreffende plangebieden in het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat N733" gelegen zijn in gebieden met een middelhoge- en hoge archeologische verwachtingswaarde. Bij een totale bodemverstoring a.g.v. slopen, bouwen of bijvoorbeeld het aanleggen van leidingen, met een oppervlakte van groter dan 500 m2 en tot een diepte van meer dan 50 centimeter is het uitvoeren van een archeologisch onderzoek verplicht.

Conclusie:

In het geval van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" bedraagt de 'nieuwe' bodemverstoring (de gebieden waarmee het wegprofiel van de bestaande Oldenzaalsestraat wordt uitgebreid) minder dan 500 m2 en is die bodemverstoring minder dan 50 cm. diep. Hiermee is dit bestemmingsplan vrijgesteld van een verplicht archeologisch onderzoek.

Dit neemt niet weg dat toevalsvondsten met een eventuele en/of veronderstelde archeolo- gische waarde bij het bevoegd overheidsorgaan (in dit geval de gemeente Enschede) gemeld dien te worden.

5.4 Ecologie

Bij ruimtelijke planvorming moet aandacht worden besteed aan de natuurwet- en regelgeving. Momenteel genieten zowel een groot deel van de flora en fauna zelf als de leefgebieden van diverse soorten wettelijke bescherming. Die bescherming vloeit voort uit zowel Europese als nationale regelgeving. Zo richt de EG-Habitatrichtlijn zich expliciet op de bescherming van de habitat (leefgebied) van wilde planten en dieren en beschermt de EG-Vogelrichtlijn op soortgelijke wijze broed- en trekvogels. In het kader van deze richtlijnen heeft Nederland zogenaamde speciale beschermingszones ('Natura 2000'-gebieden) aangewezen, welke zijn geïncorporeerd in de Natuurbeschermingswet 1998. In dit kader is de volgende natuurwet- en regelgeving van belang:

- Natuurbeschermingswet 1998 (gebiedsbescherming);
- Flora- en Faunawet (soortenbescherming);
- Nota Ruimte, in streekplannen/structuurvisies uitgewerkt voor de bescherming van de ecologische hoofdstructuur (EHS), ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden te worden getoetst op mogelijke schadelijke uitstralende effecten, dit wordt ook wel “externe werking” genoemd.

Ecologie en het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733".

*** "Ecologisch onderzoek van de natuurwaarden langs de N733 tussen Enschede en Oldenzaal"**

Ten behoeve van het provinciaal plan om de Oldenzaalsestraat te verbeteren is in opdracht van de provincie Overijssel reeds in 2005 door Altenberg&Wymenga een ecologisch onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde flora- en fauna, alsmede van Rode-Lijstsoorten in het onderzoek uitgevoerd. Dit ecologisch onderzoek, het "Ecologisch onderzoek van de natuurwaarden langs de N733 tussen Enschede en Oldenzaal" is als bijlage aan deze toelichting toegevoegd.

De samenvatting en aanbevelingen uit dit ecologisch onderzoek luiden:

De herinrichtingsmaatregelen van de N733 Enschede-Oldenzaal zullen op enkele plaatsen het kappen van de laanbeplanting noodzakelijk maken, evenals ingrepen in de aangrenzende bosranden (houtsingels) van de landgoederen. Eén van de hoofduitgangspunten van het plan is echter dat de monumentale groenstructuur van de laanbeplanting en aangrenzende bosranden duurzaam in stand gehouden moeten worden en waar nodig versterkt.

De meest beschermde en bedreigde planten zijn gevonden in het noordelijk deel van het tracé, vooral langs het punt waar de Jufferbeek uitkomt op de N733. In het tracégebied zijn vier planten van de Rode-Lijst aangetroffen. Het gaat om Dubbelloof, Stekelbrem, Wilde gagel en Echte guldenroede. Daarvan heeft alleen de laatste de status van 'kwetsbaar', de andere drie hebben de status 'gevoelig'. Daarnaast zijn vier soorten aangetroffen die bescherming genieten in het kader van de Flora- en faunawet: de licht beschermde Brede wespenorchis, Kleine maagdenpalm, Zwanenbloem en de middelzwaar beschermde Wilde gagel.

Er zijn geen beschermde insecten waargenomen. Dit kan deels te wijten zijn aan de beperkte inventarisatieperiode (juli-augustus)/ Op grond van de terreinkenmerken is het echter waarschijnlijker dat de bermen van de N733 geen bijzondere of beschermde vlinders en libellen bevatten. De meest bijzondere waarnemingen waren in 2005 een aantal Metaalglanslibellen en een Weidebeekjuffer. Er zijn ook geen beschermde bosmieren aangetroffen. Ook beschermde waterroofkevers komen in het onderzoeksgebied niet voor.

Alhoewel de zwaar beschermde Poelkikker en Kamsalamander in de ruime omgeving van het onderzoeksgebied voorkomen, zijn ze tijdens het veldonderzoek in 2005 niet aangetroffen. Wel aangetroffen zijn o.a. de Middelste groene kikker en de Kleine watersalamander.

In een waterhoudend deel van de Jufferbeek zijn ca. 10-20 Bermpjes aangetroffen, een middelzwaar beschermde soort onder de Flora- en faunawet. Het grootste deel van de Jufferbeek stond op het moment van het onderzoek droog. Verder zijn geen beschermde soorten vissen waargenomen.

Afgezien van een inventarisatie van roofvogelnesten is geen broedselinventarisatie verricht. Het lijkt niet waarschijnlijk dat de aangetroffen roofvogelnesten zich op plaatsen bevinden waar gekapt zal gaan worden. Aangezien het zoeken naar roofvogelnesten in juli/augustus plaatsvond, toen de bomen vol in het blad zaten, kan het zijn dat een enkel nest over het hoofd is gezien.

Tijdens de overige inventarisaties werd bij de golfbaan een Ijsvogel gesignaleerd. Daar is tevens een Wielewaal gehoord. De Wielewaal is een kwetsbare vogel van de Rode Lijst. Vlak langs de provinciale weg zijn tijdens nachtbezoeken ook uilen gehoord: één Ransuil in het noorden van Enschede en tweemaal een Bosuil op zo'n

800 meter ten noorden van de stad. Een broedvogelinventarisatie op de Lonnekerberg (161 ha) in 2002 leverde 56 broedvogelsoorten op, waarvan er 7 op de Rode Lijst voorkomen, te weten: Patrijs, Zomertortel, Groene specht, Boerenzwaluw, Grauwe vliegenvanger, Matkop en Wielewaal. Opvallend is dat de dichtheid aan holenbroeders, in vergelijking met referentiegebieden laag is (0,44). Het is daarom een goede zaak dat de provincie bij de herinrichtingsmaatregelen van de N733 als uitgangspunt heeft om de kap van oude laanbomen zoveel mogelijk te voorkomen.

Tijdens het veldwerk in 2005 zijn de volgende vleermuizensoorten waargenomen: de Watervleermuis, de Gewone dwergvleermuis, de Laatvlieger, de Grootvleermuis, de Ruige dwergvleermuis, de Meervleermuis en de Baardvleermuis. Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd onder de Flora- en faunawet. De Baardvleermuis en Meervleermuis zijn zeldzame soorten. Uit de inventarisatie blijkt dat het grootste gedeelte van de N733 als trekroute fungeert voor vleermuizen, met name voor de Gewone dwergvleermuis maar ook voor de Laatvlieger. Diverse soorten vleermuizen kruizen bij hun trekroutes de N733. Dit is vooral het geval bij de zijwegen. Tussen Oldenzaal en Lonneker is in een huis langs de weg een kolonie Grootoorvleermuizen van ca. 20 exemplaren. De vondst van een dood jong geeft aan dat de kolonie vroeger in het seizoen als kraamkolonie heeft gefungeerd. In die periode zullen de aantallen waarschijnlijk hoger zijn geweest. Nader onderzoek zou dat moeten uitwijzen.

Er zijn geen bijzondere soorten muizen aangetroffen. De soorten die in de life-traps zijn gevangen zijn de Bosspitsmuis, de Rosse woelmuis, de Dwergmuis en de Bosmuis. Deze soorten zijn onder de Flora- en faunawet licht beschermd. Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt een vrijstelling voor deze soorten gegeven.

Wat betreft de overige zoogdieren zijn Egels, sporen van Mol en Ree aangetroffen. Daarnaast zijn er diverse waarnemingen van de middelzwaar beschermde Eekhoorns en Steenmarters aangetroffen. De aangetroffen eekhoornnesten bevinden zich waarschijnlijk op plaatsen waar gekapt zal gaan worden. Er zijn geen nesten van Steenmarters gevonden.

Aanbevelingen:

Jufferbeek:

Om de populatie Bermpjes te ondersteunen zouden in samenwerking met het waterschap maatregelen genomen kunnen worden om de Jufferbeek het hele jaar waterhoudend te maken. Niet alleen deze beschermde vissoort, maar ook andere soorten kunnen hiervan profiteren, zoals de Weidebeekjuffer e.a. libellen, de Ijsvogel en mogelijk de Waterspitsmuis die in de nabije omgeving voorkomt.

Opsporen verblijfplaatsen beschermde soorten:

Nu bekend is welke bomen gekapt zullen worden, kunnen deze gericht geïnspecteerd worden op de aanwezigheid van roofvogelnesten en verblijfplaatsen van zoogdieren. Bomen met verblijfplaatsen van beschermde dieren kunnen gemerkt worden.

Tijdens het veldwerk in 2005 zijn diverse holen in de laanbeplanting aangetroffen, die mogelijk als kraamkolonie van vleermuizen of nestplaats van andere zoogdieren dienst doen. Door de late start van het veldonderzoek kon dat echter in 2005 echter niet meer worden geconstateerd.

Om verblijfplaatsen van vleermuizen op te sporen kan in het voorjaar en de zomer s'ochtend vroeg gezocht worden naar invliegende dieren. Elke ochtend in juni en juli vertonen vleermuizen zogenaamd 'zwermgedrag' voordat ze hun kolonie invliegen. Een aantal dieren vliegt dan steeds rondjes rond de kolonieboom. Wel moet er rekening mee worden gehouden dat een boombewondende kolonie, een familiegroep van vrouwtjes met hun jongen, in de loop van het jaar altijd een reeks bomen gebruikt. Na enkele weken verplaatsen de dieren zich naar een volgende boomholte.

De roofvogelnesten worden het gemakkelijkst opgespoord als er nog geen bladeren aan de bomen zitten.

Completeren beeld terreingebruik vleermuizen.

Bij de voorbespreking van het onderzoek heeft A&W aangegeven dat één van de soorten die mogelijk gemist kan worden de Grootoorvleermuis is. Tijdens het onderzoek is een verblijfplaats van deze soort ontdekt die waarschijnlijk ook als kraamkolonie dienst doet. Andere waarnemingen van de soort konden niet met zekerheid worden gedaan, de soort is moeilijk te detecteren met de batdetector. In hun baltsperiode (15 maart-15 april) zijn de Grootoorvleermuizen echter gemakkelijk waar te nemen. Dan is het ook het gemakkelijker vast te stellen hoe ze het landschap gebruiken en waar welke beschermingsmaatregelen kunnen worden genomen. Wellicht bevinden zich meer kolonies in het onderzoeksgebied.

De maand juni is de beste maand voor vleermuisonderzoek omdat de vrouwtjes dan vaak heen en weer naar de kolonie vliegen om de jongen te zogen. Deze maand is in 2005 gemist. Te overwegen valt om in een later jaar in de maand juni nog twee vleermuisbezoeken af te leggen om het beeld te completeren. Wellicht kunnen dan ook de zeldzame Franjestaart en de zeer zeldzame Bosvleermuis worden aangetroffen.

Aangezien er nu een beter beeld bestaat van de herinrichtingsmaatregelen (ten tijde van het veldonderzoek waren die nog niet bekend), kunnen mogelijke maatregelen ter bescherming van vleermuizen dan fijner worden afgestemd op hun terreingebruik ter plaatse.

Aanbeveling bij het kappen van bomen.

Gezien hun levenswijze zijn vleermuizen het hele jaar door gevoelig voor veranderingen in hun leefgebied. Het meest kwetsbare is de soort echter voor het aantasten van kraamkolonies of winterverblijven (sloop panden, kappen bomen). De Flora- en faunawet verbiedt om 'nesten, holen of andere voortplantings- of vast rust- of verblijfsplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen of te verstoren (art. 9-12 Flora- en faunawet). Vleermuizen zijn daarbij extra zwaar beschermd omdat ze in de Europese Habitatrichtlijnen op bijlage IV vermeld staan. Hierdoor is in alle gevallen waarin ingrepen effecten hebben op vleermuizen, een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig. Indien een ontheffing is verleend, kunnen ingrepen die effect hebben op de vleermuizen, zoals sloop- of kap van geschikte verblijfplaatsen, het beste worden uitgevoerd tussen half september en half oktober. In deze periode hebben Nederlandse vleermuizen geen jongen en zijn ze niet in winterslaap waarmee de twee kwetsbaarste perioden worden omzeild. Wel valt deze periode binnen de baltsactiviteiten van de Ruige dwergvleermuis en de Rosse vleermuis. Als blijkt dat deze soorten de te kappen bomen gebruiken als paarplaats (vast te stellen m.b.v. een boomcamera), kan de kap het beste worden uitgesteld tot de periode half oktober- half november, tenzij de nestholte gebruikt wordt door overwinterende vleermuizen.

Op plekken waar bomen gekapt worden en per hectare niet minimaal 1 dikke staande dode boom (met loshangende schors) aanwezig is, kan het ophangen van vleermuiskasten tijdelijk uitkomst bieden. De kasten kunnen als overbrugging dienen totdat de jonge aanplant of het bos in de omgeving oud genoeg is voor voldoende bruikbare boomholten.

Ontkronen of kandalaberen.

Bomen die door hun slechte conditie geen gevaar opleveren kunnen worden ontdaan van hun zware takken. De stam blijft dan staan, met eventueel nog een deel van de takken. Zo'n stam kan dan nog jaren blijven staan als vleermuisboom. Een vleermuisholte in een oude spechtengat bevindt zich altijd boven de opening. Om te vermijden dat het gat opengezaagd wordt, is het verstandig om bij het afzagen van de takken een ruime marge om aanwezige spechtengaten aan te houden.

Maatregelen voor vleermuizen bij ingrepen langs de N733.

Het is van belang om op plaatsen waar bomen gekapt worden, minstens aan één zijde van de weg, de bomenrij intact blijft om de doorgaande trekroute van vleermuizen langs de N733 niet te verstoren. Aan de overzijde van de weg dienen zo snel mogelijk na het kappen nieuwe bomen worden geplant (eventueel 'wijkers' en 'blijvers'). Op plekken waar bomen moeten worden gerooid om het zicht op een afslag te verbeteren (zoals aan de Veendijk en de Voortmansweg) is het belangrijk dat er hoge bomen tussen de zijweg en de N733 blijven staan, die de vleermuizen kunnen geleiden. De vleermuizen kunnen dan in een flauwere bocht naar de N733 vliegen.

Als bij kruisingen van de N733 met zijwegen de boomkronen elkaar aan weerszijden van de weg bijna raken (een 'hop-over') kunnen vleermuizen via deze boomkronen de weg kruisen.

Als een vliegroute die de N733 kruist gebruikt wordt door soorten die gemakkelijk door dichte vegetatie vliegen (i.p.v. eroverheen), zoals dit het geval is bij Grootoorvleermuizen en Franjestaarten, kunnen de dieren gedwongen worden om hoger te vliegen om op deze wijze aanrijdingen te voorkomen. Dit kan gebeuren door op een afstand van ca. 25 meter van de kruising, langs zijwegen de struiklagen te verwijderen zodat er een open ruimte rond de stammen van bomen ontstaat terwijl de kroonlaag van de boom juist dicht en gesloten is en tot boven het wegdek reikt. Als de weg op de oversteekplaats dan naar beneden toe verlicht wordt (afschrikken vleermuizen) en de kroonlaag donker en gesloten blijft, zullen ook deze soorten een hogere (en veiligere) route kiezen.

Herstel laanbeplanting.

Bij het aanplanten van bomen om hiaten in de laanbeplanting te herstellen, verdienen eiken de voorkeur omdat zich daar vaak vleermuiskolonies in bevinden. Ook beuken zijn geschikt als vleermuisboom, maar hebben het nadeel dat ze door hun dichte bladerdak weinig licht doorlaten en waardoor de condities voor onderbegroeiing en een rijk insectenleven ongunstig zijn. Ook verteert het blad slecht.

Licht versus donker.

Het veldonderzoek in 2005 heeft uitgewezen dat de N733 een belangrijke functie vervult voor vleermuizen, waaronder een aantal zeldzame soorten. Daarom is in bovenstaande aanbevelingen zoveel mogelijk uitgegaan van de belangen van de vleermuizen. Voor vleermuizen is een donker gesloten kroondek van belang. Echter, het creëren van open plekken (meer licht) zou van belang zijn voor planten, insecten (o.a. mieren, libellen, vlinders) en amfibieën. Door het plaatselijk uitdunnen van boomkruinen kan meer licht de bodem bereiken. Op plaatsen waar geen vleermuizen zijn geconstateerd zou een dergelijke maatregel kunne worden overwogen. Het creëren van meer licht in de boomkronen dient in elk geval vermeden te worden op plaatsen waar vleermuisroutes (vaak zijwegen) de N733 kruisen.

*** "Natuuronderzoek N733 Enschede-Oldenzaal"**

Op verzoek van de gemeente Enschede en in opdracht van de provincie Overijssel is dit door Altenburg&Wymenga uitgevoerde ecologisch onderzoek door TAUW in 2010 geactualiseerd. ("Natuuronderzoek N733 Enschede-Oldenzaal", d.d. 30 november 2010, projectnummer 4739744). In dit door Tauw uitgevoerde natuuronderzoek is tevens een antwoord gegeven op de vraag welke natuurwetgeving van belang is en in hoeverre de beoogde ontwikkeling (mogelijk) in strijd is met relevante wetgeving. Ook wordt antwoord gegeven welke consequenties daaraan zijn verbonden en wat dit voor de verdere planvorming betekent.

Het door TAUW uitgevoerde natuuronderzoek is eveneens als bijlage aan deze toelichting toegevoegd.

De conclusies en aanbevelingen van dit rapport luiden:

Flora- en faunawet:

Toetsing van de beoogde ingreep aan de Flora- en faunawet beschermde natuurwaarden laat zien, mits aan enkele voorwaarden wordt voldaan, er geen soorten of soortgroepen zijn waarvoor een negatief effect verwacht wordt. Nader (veld)onderzoek naar de aanwezigheid en gebruik van de planlocatie door beschermde soorten en/of een ontheffing van de Flora- en faunawet is daarom niet nodig. De uitvoerbaarheid van de beoogde ontwikkelingen is daarom reëel.

De voorwaarden waaraan voldaan moet worden, zijn de volgende:

* Verwijderen van bomen en struiken dienen gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit en dienen buiten het broedseizoen (medio maart tot medio juli) plaats te vinden;
* Het plaatsen van schijnwerpers op palen, zoals soms gezien wordt bij paardenbakken, kan negatieve effecten geven. Uitgangspunt in dit rapport is dat dergelijke lichtbronnen niet geplaatst zullen worden;
* Ter hoogte van de Veendijk komt Wilde gagel voor. De aanwezige exemplaren Wilde gagel binnen het plangebied die geschaad kunnen worden, dienen verplant te worden elders in het plangebied. Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig. De benodigde maatregelen dienen opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol.

Ecologische hoofdstructuur:

De beoogde ontwikkelingen hebben geen effect op de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS (Ecologische hoofdstructuur).

Vervolgstappen

Ecologisch werkprotocol:

Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode dienen de benodigde maatregelen ter bescherming van tabel 2 en/of 3-soorten tijdens de werkzaamheden, vastgelegd te worden in een ecologisch werkprotocol. Het ecologisch werkprotocol bevat een gedetailleerde beschrijving van de werkwijze en de planning. Dit werkprotocol dient voor de start van de werkzaamheden te zijn opgesteld en een kopie dient tijdens de werkzaamheden aanwezig te zijn. Zonder de gedragscode dient een ontheffing te worden aangevraagd.

Aanbevelingen

Geldigheid:

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en het verwijderen van bomen, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in ongebruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van de beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

Verlichting:

Ten aanzien van verlichting is het raadzaam om vooraf een verlichtingsplan op te stellen waarbij rekening wordt gehouden met de natuurwaarden. Om overlast van verlichting op vleermuizen te minimaliseren kan gedacht worden aan:

* Verlichting in zijn algemeenheid zo laag mogelijk boven de grond houden;
* Armaturen met een diepe reflector zodat ,het licht vrijwel alleen naar beneden straalt;
* Beter meerdere kleine lampen dan 1 grote en sterkere lamp.

Faunavoorzieningen:

Wegen vormen barrières voor verschillende dieren die het leefgebied verkleinen en de uitwisseling tussen populaties tegenhouden en waardoor verkeersslachtoffers vallen. Herinrichting van wegen bieden goede mogelijkheden om ontsnipperende maatregelen te nemen in de vorm van faunavoorzieningen. De aanleg van een duiker voor kleine zoogdieren brengt minder kosten met zich mee als de weg al heraangelegd dient te worden.

Hoofdstuk 6 Juridische planopzet

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de verplichtingen op grond van de Wet ruimtelijke ordening, de plansystematiek en de bestemmingsmethodiek, de indeling van de planregels met een korte beschrijving van de bestemmingen en tenslotte de handhaafbaarheid van het plan.

6.1 Wet ruimtelijke ordening en RO-standaarden 2008

6.1.1 Wet ruimtelijke ordening

Op 1 juli 2008 is de Wet ruimtelijke ordening (Wro) in werking getreden. Deze wet is de opvolger van de oude WRO (Wet op de Ruimtelijke Ordening) die uit 1965 stamt. In de Wro heeft de vernieuwing van het ruimtelijke instrumentarium en de nieuwe rolverdeling tussen Rijk, provincie en gemeente gestalte gekregen. Snelle en overzichtelijke procedures, duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden alsmede transparantie in beleid en in normstelling zijn belangrijke basisprincipes van de nieuwe Wro. Een belangrijk onderdeel van de nieuwe wet is de digitalisering van ruimtelijke plannen. Vanaf 1 januari 2010 is het verplicht alle nieuwe ruimtelijke plannen digitaal te ontwerpen en elektronisch beschikbaar (digitale verbeelding) te stellen en vast te stellen. De vastgestelde digitale verbeelding en de vastgestelde analoge verbeelding van nieuwe ruimtelijke plannen zijn allebei formeel rechtsgeldig. Alleen in geval de digitale verbeelding en de analoge verbeelding aanleiding geven tot een verschillende uitleg van het plan is de digitale verbeelding doorslaggevend.

Onder de Wro worden alle planologische (structuur)visies, plannen, besluiten, verordeningen en algemene maatregelen van bestuur (Wro instrumenten) digitaal vervaardigd en digitaal beschikbaar gesteld en vastgesteld. Bestemmingsplannen worden onderling vergelijkbaar. Om dit mogelijk te maken zijn de RO-standaarden 2008 ontwikkeld. Deze standaarden zijn met een ministeriële regeling gekoppeld aan de Wro.

6.1.2 RO-standaarden 2008

De RO-standaarden 2008 bestaat uit een pakket aan standaarden verdeeld in:

- standaarden voor de beschrijving van het technische model waaraan de ruimtelijke instrumenten moeten voldoen;
- praktijkrichtlijnen die de toepassing van het model beschrijven;
- een standaard voor structuur en presentatie van een ruimtelijk instrument;
- een standaard voor publicatie en authenticatie van een digitale dataset van een ruimtelijk instrument.

De RO-standaarden 2008 zijn voor het grootste deel wettelijk verankerd in de Regeling standaarden ruimtelijke ordening. Deze Regeling beschrijft hoe plannen digitaal moeten worden vervaardigd, beschikbaar gesteld en uitgewisseld.

De belangrijkste RO-standaarden 2008 voor het bestemmingsplan zijn:

IMRO

IMRO staat voor Informatie Model Ruimtelijke Ordening. In dit informatiemodel is de opbouw en structuur van digitale ruimtelijke instrumenten voorgeschreven. Wettelijk is voorgeschreven dat het IMRO 2008-datamodel moet worden toegepast voor ruimtelijke instrumenten die als ontwerp na 1 januari 2010 ter inzage worden gelegd.

SVBP 2008

SVBP 2008 staat voor Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2008. In dit document is de verplichte standaardisatie van bestemmingsplannen en inpassingsplannen vastgelegd. Hierin zijn bijvoorbeeld de verplichte hoofdgroepen van bestemmingen benoemd en de verplichte kleuren van de verschillende bestemmingen opgenomen. De SVBP 2008 verplicht tot vergelijkbare bestemmingsplannen, die leiden tot een betere leesbaarheid, raadpleegbaarheid, duidelijkheid en vereenvoudiging voor de gebruiker. De SVBP 2008 voorziet in een vaste opbouw, structuur en indeling met een vast begrippenkader, verplichte analoge en digitale verbeelding. 'Analoge' verbeelding betekent de manier waarop het plan op papieren kaarten moet worden getoond. Deze verbeelding wordt getekend op een topografische ondergrond aangevuld met kadastrale gegevens (opmaakkenmerken voor de verbeelding). 'Digitale' verbeelding betekent de manier waarop het digitale plan moet worden getoond in een raadpleegomgeving (website op het internet). Op de verbeelding worden door middel van coderingen, arceringen en/of kleur, de bestemmingen van de gronden aangegeven. De materiële inhoud (bestemmingsomschrijving) is opgenomen in de planregels.

STRI 2008

STRI 2008 staat voor Standaard Toegankelijkheid Ruimtelijke Instrumenten. De toevoeging 2008 geeft aan dat dit document uitspraken doet over de toegankelijkheid van ruimtelijke documenten die zijn opgebouwd volgens IMRO 2008. In dit document zijn verplichtingen opgenomen die de beschikbaarheid, vindbaarheid en authenticiteit van ruimtelijke instrumenten moeten waarborgen. Concreet is in dit document bijvoorbeeld vastgelegd hoe de digitale bestanden beschikbaar moeten worden gesteld en hoe een digitaal waarmerk aan een ruimtelijk document moet worden toegevoegd.

6.2 Plansystematiek en bestemmingsmethodiek

6.2.1 Algemeen

Nieuwe bestemmingsplannen dienen met toepassing van de wettelijk verplichte SVBP 2008 te worden vervaardigd. Toepassing van de SVBP 2008 zorgt er voor dat nieuwe bestemmingsplannen alle dezelfde structuur en opbouw kennen. Hierdoor ontstaat een uniform geheel, wat de rechtsgelijkheid voor burgers ten goede komt en de toetsing van aanvragen om een omgevingsvergunning alsmede de handhaving van bestemmingsplannen vergemakkelijkt.

De Wet ruimtelijke ordening en het Besluit ruimtelijke ordening maken het mogelijk een bestemmingsplan op verschillende manieren vorm te geven. Grofweg kan gekozen worden uit de volgende planvormen:

- een traditioneel gedetailleerd bestemmingsplan. Een dergelijk plan legt het beoogde gebruik van gronden en opstallen en de bebouwingsmogelijkheden van de in het plan opgenomen gronden gedetailleerd vast. De methodiek wordt wel ingezet om bestaande situaties te conserveren, maar wordt ook gebruikt om beoogde nieuwe ontwikkelingen nauwgezet te sturen;
- een globaal bestemmingsplan dat nader moet worden uitgewerkt. In een dergelijk bestemmingsplan worden een of meerdere bestemmingen opgenomen, die later moeten worden uitgewerkt. Wordt veelal toegepast in gevallen waar de ontwikkeling van een gebied op hoofdlijnen bekend is, maar waar de concrete invulling nog moet volgen;
- Een globaal eindplan. In deze planvorm wordt het ruimtelijk en functioneel streefbeeld in globale zin vastgelegd;
- Een mix van bovenstaande planvormen afhankelijk van de specifieke problemen.

Bij de keuze voor een bepaalde systematiek van bestemmingsregeling speelt de vraag hoe omgegaan wordt met nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen daarbij een grote rol. Het voorliggende bestemmingsplan betreft een ontwikkelingsgericht bestemmingsplan, die de beoogde nieuwe ruimtelijke ontwikkeling faciliteert, waarbij het ruimtelijk en functioneel streefbeeld op de verbeelding is vastgelegd en die voorziet in een zelfstandig pakket aan bouw- en gebruiksregels met de nodige flexibiliteitsbepalingen.

6.2.2 Wijze van bestemmen

Uitgangspunt is om aan gronden in het plangebied een passende bestemming toe te kennen. Met een bestemming wordt tot uitdrukking gebracht welke gebruiksdoelen of functies, met het oog op een goede ruimtelijke ordening, aan de in het plan begrepen gronden zijn toegekend. Niet iedere functie leent zich voor een eigen bestemming conform de hoofdgroepen van bestemmingen uit de SVBP 2008. Of dit zo is hangt af van de ruimtelijke relevantie, of wel van de mate waarin de betrokken functie invloed heeft op zijn omgeving of daaraan eisen stelt. Behalve om functies gaat het bij bestemmingen altijd om concreet ruimtegebruik of om fysiek aanwezige ruimtelijke objecten.

Bij de keuze voor een bepaalde bestemming is de (gewenste) hoofdfunctie bepalend. Afhankelijk van de ruimtelijke relevantie en/of de mate waarin de betreffende functie invloed heeft op de omgeving of daaraan eisen stelt, bijvoorbeeld ruimtelijke uitstralingseffecten in de zin van verkeersaantrekkende werking, benodigde parkeervoorzieningen, ruimtebeslag, situeringskenmerken en milieuhinder, wordt gekozen voor een (gespecificeerde) bestemming met eigen planregels (bouw- en gebruiksregels). Binnen de hoofdgroepen van bestemmingen kan worden gekozen voor een verbijzondering van de bestemming met een zelfstandig pakket van planregels, waarin tevens ondergeschikte functies in de bestemmingsomschrijving kunnen worden opgenomen.

Binnen veel hoofdgroepen van bestemmingen komen ondergeschikte functies voor, zoals parkeervoorzieningen, groenvoorzieningen en nutsvoorzieningen. Deze functies kunnen worden opgenomen binnen de bestemmingsomschrijving. Voor bijzondere ondergeschikte functies, die niet onder de algemene bestemmingsomschrijving vallen en niet conflicteren met de bestemming, wordt gekozen voor een afzonderlijke functieaanduiding.

6.2.3 Flexibiliteit in bestemmingsplannen

Bij de ontwikkeling van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” heeft de gemeente zich ten doel gesteld een instrument te ontwikkelen dat:

- zodanig flexibel is dat soepel ingespeeld kan worden op gewijzigde omstandigheden;
- tegelijkertijd voldoende mogelijkheden biedt voor sturing van ontwikkelingen;
- tevens in een voldoende mate de rechten en belangen waarborgt van eigenaren en/of gebruikers van gronden in of rondom het plangebied en/of andere belanghebbenden.

In de planregels zijn daartoe basiseisen opgenomen, waaraan in beginsel elke bouwaanvraag moet voldoen. Het betreft voornamelijk de op de verbeelding gegeven aanwijzingen die voor gebouwen gelden, zoals de situering binnen het bouwvlak (al dan niet verplichte bouwgrens) en de maximale bouwhoogte.

Tegelijkertijd is in de planregels aan burgemeester en wethouders de bevoegdheid toegekend om onderdelen van het plan te wijzigen en in concrete situaties bij een omgevingsvergunning af te wijken van bepaalde regels.

Daarnaast wordt door de keuze van bepaalde hoofdgroepen van bestemmingen mogelijk gemaakt dat meerdere hoofdfuncties binnen die bestemming uitwisselbaar zijn, hetgeen de flexibiliteit ten goede komt.

Aangezien belanghebbenden terug kunnen vallen op de in het plan opgenomen basiseisen, ofwel de gelegenheid hebben om zienswijzen in te brengen tegen een kenbaar gemaakt voornemen om veranderingen (wijzigingen en afwijkingen) toe te staan van het bestemmingsplan, bevat het plan voor hen voldoende rechtswaarborgen.

6.2.4 Verbeelding

Een bestemmingsplan bestaat uit digitale ruimtelijke informatie. Die informatie kan digitaal en analoog worden verbeeld. In de SVBP 2008 is per wijze van verbeelding aangegeven hoe de inhoud van een bestemmingsplan moet worden weergegeven. De analoge verbeelding van een bestemmingsplan leidt altijd tot een concreet en afgerond product, te weten: een analoge (papieren) kaart. Bij de eisen die worden gesteld aan de digitale verbeelding is dit niet het geval. Dit komt omdat er bij de digitale verbeelding niet alleen sprake is van een standaard cartografische weergave door middel van kleuren en symbolen, maar ook van dynamiek en interactie met de digitale informatie. De uiteindelijke digitale verbeelding wordt mede bepaald door de functionaliteit van de interface of viewer die wordt gebruikt. De SVBP2008 bevat de basis voor de standaardisatie van het cartografisch ontwerp, in die zin dat de bestemmingen, dubbelbestemmingen en aanduidingen in alle viewers op dezelfde wijze moeten worden verbeeld door middel van kleuren. Essentieel is dat de digitale verbeelding alle relevante bestemmingsplaninformatie moet kunnen tonen. De analoge verbeelding moet alle te verbeelden informatie bevatten. Het gaat hierbij om het plangebied, de (dubbel)bestemmingen, de aanduidingen en de verklaringen. Bestemmingen moeten voorts worden vastgesteld met gebruikmaking van een duidelijke ondergrond.

6.3 Indeling planregels

Het juridisch bindend gedeelte van het bestemmingsplan bestaat uit de regels en de bijbehorende digitale verbeelding en de analoge verbeelding (papieren kaart) waarop de diverse bestemmingen zijn aangegeven. De verbeelding en de regels dienen in samenhang te worden bekeken.

De regels zijn onderverdeeld in vier hoofdstukken:

Hoofdstuk 1 - Inleidende regels;
Hoofdstuk 2 - Bestemmingsregels;
Hoofdstuk 3 - Algemene regels;
Hoofdstuk 4 - Overgangs- en slotregels.

In deze paragraaf worden de regels per hoofdstuk toegelicht.

6.3.1 Inleidende regels

Hoofdstuk 1 bevat de inleidende regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”. Hoofdstuk 1 bestaat uit de navolgende artikelen:

Artikel 1 - Begrippen

In dit artikel zijn definities van de in de regels gebruikte begrippen opgenomen, waarmee een eenduidige interpretatie van deze begrippen is vastgelegd.

Artikel 2 - Wijze van meten

Dit artikel geeft bepalingen hoe onder meer de hoogtes van gebouwen en de inhoud van gebouwen gemeten moeten worden en hoe bepaalde eisen betreffende de maatvoering begrepen moeten worden.

6.3.2 Bestemmingsregels

Hoofdstuk 2 bevat de juridische vertaling van de verschillende bestemmingen die in het plangebied voorkomen. Voor ieder gebied op de verbeelding is de bestemming weergegeven. Als op de verbeelding een bouwvlak is opgenomen, is de hoofdregel dat de hoofdgebouwen binnen de bouwgrenzen dienen te worden opgericht. Bij de indeling van de bestemmingsregels wordt conform de SVBP 2008 een vaste volgorde aangehouden.

In het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" is bij hoofdstuk 2 (Bestemmingsregels) de enkelbestemming 'Verkeer' en de dubbelbestemming 'Leiding-Gas' opgenomen.

6.3.3 Algemene regels

Hoofdstuk 3 bevat de algemene regels, bestaande uit de anti-dubbeltelregel, de algemene bouwregels, algemene gebruiksregels, algemene aanduidingsregels, algemene afwijkingsregels, algemene wijzigingsregels, algemene procedureregels en overige regels.

6.3.4 Overgangs- en slotregels

Hoofdstuk 4 tot slot, geeft een regeling voor het overgangsrecht en geeft de zogenoemde slotregel.

6.4 Handhaving

Bestemmingsplannen zijn bindend voor overheid en burger. Enerzijds kan de gemeentelijke overheid naleving van bestemmingsplannen afdwingen (optreden tegen strijdig gebruik en/of bebouwing). Anderzijds vormt het bestemmingsplan ook het juridisch kader voor de burger waaruit kan worden afgeleid wat de eigen bouw- en gebruiksmogelijkheden zijn, maar ook wat de planologische mogelijkheden in juridische zin zijn op percelen in de directe omgeving. Het bestemmingsplan geeft immers de gewenste planologische situatie voor het betreffende gebied binnen de planperiode aan.

Het ontwikkelen van beleid en de vertaling hiervan in een bestemmingsplan heeft weinig zin, indien na de vaststelling van het bestemmingsplan de regels van het plan niet gehandhaafd (kunnen) worden. Daarom is het belangrijk al bij het opstellen van een bestemmingsplan aandacht te besteden aan de handhaafbaarheid van de opgestelde regels. Hierbij is een aantal punten in het bijzonder van belang:

1. Voldoende kenbaarheid van en draagvlak voor het bestemmingsplan

Een goed handhavingsbeleid begint bij de kenbaarheid van het bestemmingsplan bij degenen die het moeten naleven. De inhoud van het plan kan slechts gehandhaafd worden, indien het beleid en de regeling in grote kring ondersteund wordt door de gebruikers van het bestemmingsplan. Een algemene positieve benadering van het bestemmingsplan is om die reden wenselijk.

2. Realistische en inzichtelijke regeling

Een juridische regeling dient inzichtelijk en realistisch te zijn. De voorschriften dienen niet meer, maar ook niet minder te regelen dan noodzakelijk is. Hierbij wordt de nadruk gelegd op de leesbaarheid, hanteerbaarheid, gebruiksvriendelijkheid en handhaafbaarheid.

3. Actief handhavingsbeleid

Het sluitstuk van een goed handhavingsbeleid is voldoende controle op de feitelijke situatie in het plangebied. Indien de regels worden overtreden, moeten adequate maatregelen worden getroffen. Indien dit wordt nagelaten ontstaat een grote mate van rechtsonzekerheid.

Een handhaafbaar bestemmingsplan is een bestemmingsplan dat zich goed leent voor het bereiken of het beschermen van gewenste beleidsdoelstellingen en is een goede basis voor eventuele sanctionerende maatregelen. Bij de ontwikkeling van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" hebben, vanuit het oogpunt van effectieve handhaving bezien, de volgende vragen centraal gestaan:

- Is in de planregels en de toelichting helder verwoord wat de gemeente wil ?
- Zijn de normen duidelijk ?
- Wat is de reden voor opgelegde beperkingen ?
- Is hiervoor voldoende maatschappelijk draagvlak ?
- Biedt het plan voldoende flexibiliteit om onnodige beperkingen te voorkomen ?

Hoofdstuk 7 Economische uitvoerbaarheid

Het hoofddoel van dit bestemmingsplan is de gewenste toekomstige situatie planologisch-juridisch vast te leggen. Binnen het plangebied zijn een aantal aanpassingen van de Oldenzaalsestraat gedacht met als doelen de verbetering van de verkeersveiligheid en de doorstroming van het verkeer op de Oldenzaalsestraat te verbeteren.

De Oldenzaalsestraat betreft een provinciale weg en zijn dan ook in eigendom van de provincie. Om een aantal aanpassingen in het wegprofiel van de Oldenzaalsestraat mogelijk te maken is het noodzakelijk gebleken om op verschillende locatie langs deze weg gronden van particulieren aan te kopen. Deze be gronden in het plangebied zijn inmiddels in eigendom van de provincie Overijssel (initiatiefnemer).

Met de provincie Overijssel is een samenwerkingsovereenkomst overeengekomen waarbij het kostenverhaal is geregeld en waarin tevens een regeling is opgenomen ten aanzien van de planschaderegeling. In deze regeling is opgenomen dat eventuele verzoeken tot uitkering van planschades voor rekening zijn van de provincie Overijssel.

Gelet op het bovenstaande kan worden gesteld dat het kostenverhaal voldoende anderszins is verzekerd en de economische uitvoerbaarheid van het nu voorliggende bestemmingsplan voldoende is aangetoond.

Hoofdstuk 8 Participatie

8.1 Adviezen

Op grond van de notitie Wijkorganen en Adviesafspraken worden beleidsvoorstellen, die van invloed zijn op een wijk, voorafgaand aan de besluitvorming ter advisering voorgelegd aan het erkende wijkorgaan. Binnen het plangebied van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" is het erkende wijkorgaan "Stichting Dorpsraad Lonneker" actief, deze wijkraad heeft het adviesrecht over beleidsvoorstellen die onder meer betrekking hebben op het plangebied van dit bestemmingsplan.

Voorafgaand aan de formele bestemmingsplanprocedure is de "Stichting Dorpsraad Lonneker" gevraagd omtrent dit bestemmingsplan advies uit te brengen.

Het advies van de "Stichting Dorpsraad Lonneker": **PM**

8.2 Vooroverleg

Krachtens artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) pleegt het college van Burgemeester en Wethouders overleg met de besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met die diensten van provincie en Rijk die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen die in het plan in het geding zijn. Aangezien het hier om een provinciaal plan gaat is het plegen van vooroverleg met de provincie hier niet aan de orde.

8.3 Procedure

Op grond van artikel 1.3.1 van het Besluit ruimtelijke ordening geeft het college van burgemeester en wethouders dat voornemens is op verzoek of uit eigen beweging een bestemmingsplan voor te bereiden, waarbij sprake is van ruimtelijke ontwikkelingen, kennis van dat voornemen in het gemeentelijk blad “Huis-aan-Huis” . Bovendien wordt de openbare kennisgeving ook langs elektronische weg gedaan. Er wordt hierbij geen gelegenheid geboden om zienswijzen omtrent het voornemen naar voren te brengen. Publicatie van het voornemen heeft als doel om de burgers tijdig te informeren over het voornemen om een bestemmingsplan voor te bereiden.

Middels een advertentie in de plaatselijke Huis-aan-Huis d.d. 9 juni 2010 is voldaan aan de wettelijke verplichting van vooraankondiging van het voornemen tot de vervaardiging van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" met daarin aangegeven de doelstelling van dit bestemmingsplan.

Op grond van het bepaalde in artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening dient het ontwerp van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" gedurende een periode van zes weken voor een ieder ter inzage te worden gelegd. Deze terinzagelegging en de mogelijkheid om gedurende die periode zienswijzen naar voren te brengen bij de gemeenteraad zal worden bekendgemaakt in de Nederlandsche Staatscourant en in de "Huis aan Huis". De kennisgeving van de terinzagelegging in de Huis aan Huis is tevens te raadplegen via de gemeentelijke website www.enschede.nl, de kennisgeving van de terinzagelegging in de Staatscourant is te raadplegen via de website www.officiëlebekendmakingen.nl.

Van de eventueel ingekomen zienswijzen en de gemeentelijke beantwoording daarvan zal een verslag worden vervaardigd dat als bijlage aan deze toelichting zal worden toegevoegd.

****

Het ontwerp van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" heeft van 1 november 2012 tot en met 12 december 2012 ter visie gelegen. Van de ter visie legging is van tevoren kennis gegeven in de Huis-aan-Huis en de Staatscourant van 31 oktober 2012. Voorafgaande aan de ter visie legging is de dorpsraad Lonneker met betrekking tot dit bestemmingsplan om advies gevraagd. Bij brief van 10 december 2012 hebben zij aangegeven met dit bestemmingsplan te kunnen instemmen. Daarnaast is in het kader van het vooroverleg het bestemmingsplan voor commentaar verzonden naar diverse (overheids)instanties. De provincie Overijssel heeft naar aanleiding van dit vooroverleg aangegeven geen aanleiding te zien om tegen dit bestemmingsplan een zienswijze in te dienen. Ook het Waterschap Regge en Dinkel en de Stichting Natuur en Milieuraad Enschede hebben aangegeven met dit bestemmingsplan te kunnen instemmen.

Gedurende de termijn van de ter visie legging zijn er een drietal zienswijzen ingediend. Eén van de zienswijzen is door meerdere personen ondertekend. De ingediende zienswijzen zijn beantwoord in een zienswijzenverslag dat als bijlage 5 aan deze toelichting is toegevoegd. Eén van de zienswijzen heeft geleid tot een wijziging van het bestemmingsplan voor wat betreft artikel 4 (Leiding- Gas) van de regels. Hier hebben een aantal tekstuele en inhoudelijke aanpassingen plaatsgevonden, ook naar aanleiding van een recente uitspraak van de Raad van State met betrekking tot regelgeving omtrent aardgasleidingen. Ook is deze toelichting in paragraaf 5.1.3 met betrekking tot aardgasleidingen tekstueel aangevuld. De wijzigingen zijn verwoord in de Nota van Wijzigingen dat als bijlage 6 bij deze toelichting is toegevoegd.

Bijlagen

Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733, Enschede-Oldenzaal

Deelplan 1

Wegvak aansluiting N732 (verkeerslichten Lossersestraat) tot gemeentegrens Oldenzaal, inclusief traverse Lonneker

Eenheid Wegen en Kanalen

Rein van den Esker

Juni 2008

Colofon

Datum
juni 2008
Oplage
……..
Auteur
Rein van den Esker
Projectkenmerk
P07009/07010
Inlichtingen bij
dhr. R. van den Esker
Eenheid WK, team Projecten
telefoon: 038 499 71 07
fax: 038 425 75 55
email: R.vd.Esker@overijssel.nl
Adresgegevens
Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 75 55
www.overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting **5**

1 Inleiding **7**
1.1 Aanleiding 7
1.2 Inhoud en doel van het plan 7
1.3 Werkwijze 8
1.4 Leeswijzer 8

2 Beschrijving huidige situatie **9**
2.1 Inrichting en vormgeving 9
2.1.1 Beginpunt van de weg – aansluiting N732 **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
2.1.2 Aansluiting N732 – zuidelijke komgrens Lonneker 10
2.1.3 Bebouwde kom Lonneker 10
2.1.4 Noordelijke komgrens Lonneker – Oude Deventerweg/Landweerweg 10
2.1.5 Oude Deventerweg/Landweerweg – grens gemeente Oldenzaal 11
2.2 Verkeerskundige aspecten 11
2.2.1 Intensiteiten 12
2.2.2 Verkeersafwikkeling 11
2.2.3 Snelheden 12
2.2.4 Verkeersveiligheid 13
2.2.5 Openbaar vervoer 14
2.2.6 Parkeren in Lonneker 15
2.3 Milieuaspecten 15
2.3.1 Woon- en leefmilieu 15
2.3.2 Natuurlijk milieu 16

3 Relevante ontwikkelingen **19**

4 Probleembeschrijving **22**

5 Reacties op het Ontwerpplan **25**

6 Doelstellingen en uitgangspunten **26**
6.1 Doelstellingen 26
6.2 Uitgangspunten 26
6.2.1 Bestuurlijk 26
6.2.2 Inrichting en vormgeving wegvakken buiten de kom 26
6.2.3 Inrichting en vormgeving traverse Lonneker 28
6.2.4 Parkeren 29
6.2.5 Openbaar vervoer 29
6.2.6 Woon- en leefmilieu op de traverse 29
6.2.7 Natuurlijk milieu 29

7 Beschrijving van het plan **31**
7.1 Inrichting en vormgeving 31
7.1.1 Wegvakken buiten de bebouwde kom 31
7.1.2 Traverse Lonneker 32
7.2 Woon en leefmilieu 34
7.3 Natuurlijk milieu 34

8 Effecten van de maatregelen 35
8.1 Wegvakken buiten de bebouwde kom 35
8.2 Traverse Lonneker 36

9 Financiële aspecten 37

10 Uitvoeringsplanning 38

Samenvatting

In oktober 2004 hebben Gedeputeerde Staten besloten om voor het vervolg van de planstudie voor de provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal, uit te gaan van kleinschalige maatregelen met zo mogelijk een innovatief karakter. Dit heeft voor de wegvakken buiten de bebouwde geresulteerd in een plan dat is gebaseerd op de zogenaamde kosteneffectieve maatregelen (KEM) en voor de traverse Lonneker in twee varianten, te weten de Minimale Herinrichtingsvariant uit de Verkenningsstudie en een innovatieve variant op basis van het concept Langzaam Rijden Gaat Sneller (LRGS). Uiteindelijk zijn deze twee varianten gecombineerd tot één traversevariant, door van beide basisvarianten het beste te combineren.
De planstudie heeft betrekking op het deel van de N733 tussen het beginpunt van de weg (grens bebouwde kom Enschede) en de gemeentegrens Enschede-Oldenzaal. Het deel op Oldenzaals grondgebied is buiten de studie gelaten.
Dit deelplan heeft betrekking op het wegvak tussen de verkeerslichten op het aansluitpunt met de weg naar Losser, tot de gemeentegrens met Oldenzaal. Voor het wegvak vanaf de verkeerslichten tot de komgrens van Enschede zijn nieuwe ontwikkelingen ingebracht. Om de effecten daarvan adequaat in beeld te kunnen brengen is onderzoek en overleg nodig. Voor dit wegvak wordt een afzonderlijk vaststellingstraject gestart. De verwachting is dat dit in het najaar van 2008 zijn beslag krijgt.

Het project is opgenomen in het uitvoeringsprogramma van het Provinciaal Verkeers- en Vervoer Plan (PVVP) 2005.

Op de N733 doen zich in de huidige situatie diverse **knelpunten** voor. Zonder het treffen van maatregelen zullen die knelpunten in de toekomst (2020) verergeren en zullen nieuwe ontstaan.
Verkeersafwikkeling
Afwikkelingsproblemen gelden voor de kruising met respectievelijk de Landweerweg/Oude Deventerweg en de Scholten Reimerstraat/Lonnekermolenweg en de aansluiting met de Dorpsstraat-noord en –zuid. Het verkeer vanaf de zijwegen heeft onvoldoende mogelijkheid om de hoofdrijbaan op te rijden of te kruisen. Op het aansluitpunt Oldenzaalsestraat-Lossersestraat (N733-N732) kan het verkeersaanbod tot enkele jaren voor 2020 (i.c. 2017/2018) worden verwerkt.
Verkeersveiligheid
Zowel buiten de bebouwde kom als op de traverse wordt te hard gereden. Het aantal overschrijdingen en de mate ervan is minder dan op veel andere provinciale wegen. Niettemin is de N733 een relatief onveilige weg. Het aantal slachtoffers per kilometer is significant hoger dan op andere provinciale wegen. De onveiligheid geldt voor de wegvakken en de aansluitingen. Op de wegvakken zijn de kopstaartongevallen en de rijongevallen (eenzijdige ongevallen) het meest voorkomende type. Op de aansluitingen komen de kopstaartongevallen, de voorrangsongevallen en de afslagongevallen het meest voor. Een belangrijk deel van de afslagongevallen vindt plaats met het (brom)fietsverkeer, omdat het fietspad onvoldoende opvalt.
Sluipverkeer
Op de Dorpsstraat-noord, de Oude Deventerweg en de Landweerweg komt sluipverkeer voor. Hoewel het om relatief lage aantallen gaat (respectievelijk 500, 1100 en <700 motorvoertuigen per etmaal) is het beperken ervan gewenst, omdat het afbreuk doet aan de verkeersveiligheid en de verblijfsfunctie.
Openbaar vervoer
Stagnaties in de verkeersafwikkeling treffen ook de streekbus. De reële mogelijkheden van een verbeterde doorstroming zijn echter beperkt.
Woon- en leefmilieu
Door de hoge verkeersintensiteit staat de verblijfsfunctie van de traverse onder druk. De problematiek omvat geluids- en stankoverlast en de slechte oversteekbaarheid (barrièrerwerking).

Voor het plan en het daarbij behorende maatregelenpakket zijn **doelstellingen en uitgangspunten** geformuleerd (hoofdstuk 5). De doelstellingen vormen het beleidskader voor de maatregelen. De uitgangspunten vormen de ontwerpkaders om de doelstellingen te realiseren, uitgaande van het besluit van Gedeputeerde Staten van oktober 2004. Voor het plan gelden de volgende kaders.

Als maatregel voor de afwikkelingsknelpunten wordt uitgegaan van verkeerslichten en/of een mini-rotonde. Voor het verbeteren van de verkeersveiligheid wordt uitgegaan van markering & reflectoren, herkenbaar maken aansluitingen, snelheidscontrole, passeerhavens, verlichting en bermverharding. Voor de aanleg van de bermverharding geldt als uitgangspunt dat de laanbeplanting gespaard moet blijven.
Voor de HOV-Noord zijn voorzieningen gewenst die de bussen voorrang kunnen geven. De snelheidslimiet blijft 80 km/uur op de wegvakken buiten de kom en 50 km/uur op de traverse.
Het minmaal benodigd aantal parkeerplaatsen langs de traverse door Lonneker bedraagt 70.
Voor de ontsluiting van het te ontwikkelen wooncomplex 't Lonneker Erf is een nieuwe aansluiting op de N733 gewenst. In combinatie daarmee dient de Wegmanstraat te worden afgesloten voor het autoverkeer.
Het plan voor de N733 voorziet niet in maatregelen om de plannen voor de luchthaven te faciliteren. Op deze ontwikkelingen wordt geanticipeerd, door voor het kruispunt met de Landweerweg/Oude Deventerweg uit te gaan van een minimale voorziening, die tot 2013-2015 soulaas biedt.

Het in het plan opgenomen **maatregelenpakket** bestaat in hoofdzaak uit de volgende onderdelen.
Op de aansluiting met de Oude Deventerweg/Landweerweg komen verkeerslichten en wordt een uitvoegstrook gemaakt voor de rechtsaffers naar de Landweerweg.
Voor de ontsluiting van het Prins Bernhardpark is ter vervanging van de zuidelijke aansluiting, een nieuw aansluitpunt opgenomen bij hmp. 4.3.
Op de aansluiting van de Veendijk wordt een middengeleider aangelegd voor het linksafslaande verkeer. De bermverharding wordt standaard 80 cm breed. Waar dat vanwege de laanbeplanting niet mogelijk is wordt 40 cm aangehouden.
Om de zichtbaarheid van onopvallende aansluitpunten te verbeteren wordt de markering aangepast. Voor een betere zichtbaarheid van de fietspaden worden deze bij de aansluitingen verhoogd en in kleur uitgevoerd.
De bestaande bushalteplaatsen blijven gehandhaafd. De maatvoering wordt afgestemd op het Halteplan.
Op het kruispunt met de Lonnekermolenweg/Scholten Reimerstraat wordt een verkeersregelinstallatie geplaatst en op de beide aansluitingen van de Dorpsstraat komen middengeleiders met een minirotonde. Deze oplossing biedt afslaand en overstekend verkeer de mogelijkheid om in twee keer op te rijden of over te steken. Op de wegvakken tussen de aansluitingen komt een voorziening in de as van de weg om de rijrichtingen te scheiden.
Voor de ontsluiting van 't Lonneker Erf wordt bij hectometerpunt 2.56 een nieuw aansluitpunt gemaakt, met een vergelijkbare vormgeving als bij de Dorpsstraat. In combinatie hiermee wordt de aansluiting van de Wegmanstraat opgeheven voor autoverkeer.

De maatregelen hebben de volgende **effecten**.
De verkeersveiligheid zal zowel op de wegvakken als de aansluitpunten verbeteren. De reductie van het aantal ongevallen is afhankelijk van de locatie (binnen of buiten de kom, wegvak of aansluiting) en is berekend op 12% tot 60%. De oversteekbaarheid van de traverse verbetert door de hiaten in de verkeersstroom, als gevolg van de verkeerslichten. Door de kruispuntmaatregelen op de traverse verbetert de in- en externe ontsluiting van Lonneker. De kruispuntmaatregelen hebben voldoende capaciteit om de doorstroming van het verkeer te waarborgen.
Voor de problematiek van het sluipverkeer bieden de maatregelen geen soulaas.
Voor het verbeteren van de luchtkwaliteit zijn en worden landelijk maatregelen genomen. Dat heeft tot gevolg dat ondanks de groei van het verkeer, de luchtkwaliteit in 2020 zal voldoen aan de grenswaarden uit het Besluit Luchtkwaliteit. Alleen de grenswaarde voor de concentratie fijn stof zal door invloeden van buitenaf incidenteel worden overschreden.
Als gevolg van de maatregelen ontstaat er een overschrijding van de grenswaarden voor de geluidhinder. Buiten de bebouwde kom betreft dat het gebied rondom de aansluiting van de Oude Deventerweg, op de traverse betreft het het gebied ten noorden van de centrale kruising. Door toepassing van geluids-reducerend verhardingsmateriaal wordt voldaan aan de voorkeursgrenswaarde. Waar deze maatregel om wegbouwkundige reden niet toepasbaar is, is ontheffing voor een hogere grenswaarde nodig.
Voor de maatregelen op de wegvakken buiten de kom moeten in totaal 12 bomen worden gerooid, op het aansluitpunt van de Prins Bernhardpark en van de Veendijk en ten behoeve van de verbetering van de bushaltes. Op de traverse kunnen een beperkt aantal bomen niet gehandhaafd blijven. Ter compensatie wordt herplant toegepast. Bovendien worden op de traverse extra bomen geplant om het verblijfsklimaat te ondersteunen.

Een uitgebreide beschrijving van de maatregelen en de effecten daarvan, is opgenomen in de hoofdstukken 7 en 8.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De provinciale weg Enschede-Oldenzaal (N733) is in het categoriseringsplan voor de provinciale wegen (onderdeel van het Provinciaal Verkeers- en Vervoer Plan 1998) ingedeeld als een zogenaamde gebiedsontsluitingsweg. Het wegvak binnen de bebouwde kom van Lonneker is opgenomen in de categorie traverses.
In het Provinciaal Verkeers- en Vervoer Plan (PVVP) 2005 is vastgelegd dat een volledige inrichting van het provinciaal wegennet volgens de richtlijnen niet acceptabel is, vanwege de financiële consequenties en de gevolgen voor het gebied langs de weg. Dat laat onverlet dat bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid, belangrijke pijlers voor het verkeers- en vervoersbeleid zijn gebleven. Om de beleidsdoelen te realiseren is evenwel voor een andere aanpak gekozen, met een andere mix van instrumenten. Sterker dan in het PVVP 1998 wordt uitgegaan van een curatieve benadering, met als onderliggende intentie om stap voor stap toe te werken naar een duurzaam veilige inrichting van het wegennet. Het nu voorliggende Plan in Hoofdlijnen is op deze beleidslijn gebaseerd.

1.2 Inhoud en doel van het plan

Van 2 april 2007 t/m 27 april 2007 heeft het Ontwerpplan in Hoofdlijnen ter visie gelegen en was er gelegenheid om te reageren. In die periode is op 17 april een informatieavond gehouden.
Het ontwerpplan geeft een beschrijving van de herinrichtingsmaatregelen. De maatregelen beogen een verbetering van de verkeersafwikkeling en de verkeersveiligheid, alsmede van het verblijfsklimaat binnen de bebouwde kom van Lonneker.
Voor de wegvakken buiten de bebouwde kom is voor het verbeteren van de verkeersveiligheid uitgegaan van de dominante ongevalstypen. Het hierbij behorende maatregelenpakket omvat de zogenaamde kosteneffectieve maatregelen (KEM). Het plan voor de traverse Lonneker is deels gebaseerd op de klassieke aanpak en deels op een innovatieve aanpak, het concept Langzaam Rijden Gaat Sneller (LRGS).
In hoofdstuk 5 is een overzicht gegeven van de inspraakreacties en is benoemd welke wijzigingen naar aanleiding van de reacties zijn doorgevoerd.

De grenzen van het plangebied bestaan uit de grens bebouwde kom Enschede (hectometerpunt (hmp.) 0.166) en de gemeentegrens Enschede-Oldenzaal (hmp 6.1).
Het deel N733 op grondgebied van de gemeente Oldenzaal (van hmp. 6.1 tot hmp. 6.988) is buiten de planstudie gehouden. Voor deze aanpak is gekozen vanwege plannen voor uitbreiding van het bedrijventerrein Hanzepoort en vanwege de mogelijke aanleg van een kortsluitende verbinding langs de zuidkant van de A1, tussen de N733 en de N734 (zie kaartje § 2.1). Deze verbinding is bedoeld voor verkeer van Losser naar de A1 v.v. Dat verkeer rijdt nu via het lokale wegennet van Oldenzaal. Beide gemeenten achten een nieuwe verbinding noodzakelijk, vanwege een stagnerende verkeersafwikkeling op de huidige route. Voor de N733 heeft de aanleg van deze verbinding echter veel consequenties, die in een afzonderlijke studie inzichtelijk gemaakt moeten worden. Ook nut en noodzaak van een dergelijke verbinding moeten nog worden aangetoond.
Ook een mogelijke uitbreiding van het bedrijventerrein heeft consequenties voor de N733.

1.3 Splitsing van het plangebied.

Op het deel van de weg tussen het beginpunt (komgrens Enschede) en de verkeerslichten op het aansluitpunt met de weg naar Losser (provinciale weg N732), is deels geen volwaardige fietsvoorziening aanwezig. De fietsvoorziening in noordelijke richting tussen hmp 0.3 en hmp 0.9 bestaat uit een aanliggende fietsstrook, dat wil zeggen ligt op dezelfde verhardingsstrook als de rijbaan voor het autoverkeer. In het ontwerpplan is uitgegaan van de aanleg van een vrij liggend fietspad. Tijdens de periode van de ter visie legging is in enkele reacties aangegeven dat de consequenties van dit voornemen groot zijn. Uiteindelijk blijkt het ontwikkelen van een plan met voldoende draagvlak, meer tijd en overleg te vragen dan was voorzien. Om de planning voor het overige wegvak te kunnen realiseren, is besloten om het plan te splitsen in een zuidelijk deel tussen de komgrens Enschede en de verkeerslichten met de N732 en een noordelijk deel tussen de verkeerslichten en de gemeentegrens met Oldenzaal. Genoemde verkeerslichten zijn opgenomen in het noordelijk deel, evenals de traverse door Lonneker. Het nu voorliggende plan betreft het noordelijk deel. De verwachting is dat het plan voor het zuidelijk deel in het najaar van 2008 kan worden vastgesteld.

1.4 Werkwijze

De provincie Overijssel is initiatiefnemer en eerst verantwoordelijke voor het planproces.
Het herinrichtingsplan voor de traverse is samengesteld door Goudappel Coffeng.
De provincie heeft het plan voor de wegvakken buiten de bebouwde kom opgesteld.
De werkzaamheden zijn gecoördineerd door een projectteam, waarin behalve de provincie en het adviesbureau, ook de gemeente Enschede en de Politie Regio Twente participeerden.

Ten behoeve van contacten met belanghebbenden is een klankbordgroep ingesteld. Daarin zijn vertegenwoordigers opgenomen van de Landinrichtingscommissie Enschede-Noord, het Groen Beraad, de Stichting STAWEL, de Dorpsraad Lonneker en de Vereniging BBOL (Belangenvereniging Bewoners Oldenzaalsestraat Lonneker). De plannen zijn 5 keer met de klankbordgroep besproken.
In februari 2006 hebben de Dorpsraad Lonneker en de Vereniging BBOL zich teruggetrokken uit de klankbordgroep.
De plannen zijn afgestemd met de Regio Twente.

1.5 Leeswijzer

Ten opzichte van het Ontwerpplan in Hoofdlijnen is de tekst van alle hoofdstukken gewijzigd, met uitzondering van hoofdstuk 4. De wijzigingen zijn vooral een gevolg van het splitsen van het plan in twee deelplannen. Daarnaast zijn er ten behoeve van de leesbaarheid enkele passages aangepast of vervallen. Hoofdstuk 5 is een nieuw ingevoegd en bevat de resultaten van de binnengekomen reacties.

2 Beschrijving huidige situatie

2.1 Inrichting en vormgeving

De N733 is ingericht als voorrangsweg. Voor de (brom)fietsers zijn vrij liggende fietspaden aanwezig, het gemotoriseerd langzaam verkeer rijdt op de rijbaan.
Op basis van de inrichting en vormgeving van de weg, kan het wegvak op Enschedees grondgebied in 5 delen worden opgesplitst (zie ook kaart). De delen 2 t/m 5 worden in dit deelplan behandeld. Een deel van de gegevensinventarisatie heeft betrekking op de gehele weg.

1. Beginpunt van de weg (komgrens Enschede) – aansluiting N732 (Lossersestraat)
2. Aansluiting N732 – zuidelijke bebouwde komgrens Lonneker
3. Bebouwde kom Lonneker
4. Noordelijke bebouwde komgrens Lonneker – kruising Oude Deventerweg/Landweerweg
5. Kruising Oude Deventerweg/Landweerweg – gemeentegrens Enschede-Oldenzaal

Voor deze delen gelden de volgende wegkenmerken.

2.1.1 Aansluiting N732 – zuidelijke komgrens Lonneker

De aansluiting met de N732 (provinciale weg naar Losser) betreft een belangrijke aansluiting. De verkeersafwikkeling wordt geregeld door een verkeersregelinstallatie.
De lengte van dit wegvak is 0,4 km (van hmp. 1.1 tot hmp. 1.5). In de westelijke tussenberm staat enige laanbeplanting, op 2,00m tot 2,50m van de rijbaan.
Op dit wegvak sluiten twee uitritten aan.

2.1.2 Bebouwde kom Lonneker

De lengte van het wegvak binnen de bebouwde kom bedraagt 1,4 km (hmp. 1.5 tot hmp. 2.9). De fietspaden zijn vrij liggend. De bermen tussen fietspaden en rijbaan bestaan uit groenstroken met laanbeplanting en uit stroken voor langsparkeren.
Het overgrote deel van de bebouwing ligt aan de westzijde van de traverse. Aan de oostzijde ligt lintbebouwing, alsmede de bebouwing langs de Lonnekermolenweg (zijstraat N733).
De bebouwing langs de N733 heeft grotendeels een woonfunctie. Er zijn enkele bedrijven gevestigd. Vrijwel alle bebouwing is direct aangesloten op de rijbaan.
Uit een ruimtelijke analyse van de traverse blijkt dat de verkeersfunctie sterk dominant is en de verblijfsfunctie onder druk staat. Qua stedenbouwkundige opzet springen de grote groenelementen (landgoederen) in het oog. De bebouwing stamt uit verschillende bouwperioden, waarbij de stijl uit de 30'er jaren beeldbepalend is. Het oversteken van de traverse vindt plaats bij de aansluiting van zijwegen en bij de parkeerplaatsen. Ten behoeve van de verkeersveiligheid en de oversteekbaarheid zijn op de traverse enkele middengeleiders aanwezig. Bij de kruising met de Scholten Reimerstraat/Lonnekermolenweg is een met verkeerslichten geregeld oversteekpunt voor voetgangers beschikbaar.

N733, hmp. 1.91, kijkrichting: noord

N733, hmp. 2.64, kijkrichting: noord

Het parkeren vindt deels plaats op eigen terrein en deels op de openbare weg. In april 2005 is een parkeeronderzoek uitgevoerd, waarvan de resultaten in § 2.2.6 zijn beschreven.
Langs de gehele traverse komt laanbeplanting voor. Deze staat vrijwel overal in de bermen tussen de fietspaden en de rijbaan en omvat merendeels jonge bomen. Nabij de komgrenzen is zwaardere beplanting aanwezig. De dichtheid van de bomen varieert en is het minst op het wegvak tussen de beide aansluitingen van de Dorpsstraat. De afstand tot de rijbaan varieert van minder dan 1,00m tot meer dan 4,00m.

2.1.3 Noordelijke komgrens Lonneker – Oude Deventerweg/Landweerweg

De lengte van dit wegvak is 0,8 km (van hmp. 2.9 tot hmp. 3.7). De fietspaden zijn van de rijbaan gescheiden door een smalle tussenberm (2,00m), waarin laanbeplanting staat. De bomen staan dicht op de rijbaan en op het fietspad.
Op twee kruispunten in het wegvak sluiten vier gemeentelijke zijwegen aan, respectievelijk de Meijerinksweg/Ruitenkampweg en de Oude Deventerweg/Landweerweg. De Ruitenkampweg is

onverhard. De Meijerinksweg is een smalle weg die via de Nieuwe Dijk een verbinding biedt met Lonneker.
De kruising met de Oude Deventerweg/Landweerweg vormt een belangrijk kruispunt. De Oude Deventerweg is onder andere van belang voor de ontsluiting van de Luchthaven Twente. De Landweerweg heeft een functie voor de ontsluiting van het omliggende gebied (inclusief het golfterrein 't Sybrook), maar wordt ook gebruikt door verkeer tussen Losser en de A1. Ter plekke van het aansluitpunt is de N733 ingericht met opstelvakken voor het linksafslaande verkeer en een rechtafuitvoegstrook vanuit de richting Oldenzaal. Deze strook is gedeeltelijk buiten gebruik gesteld. Op het wegvak zijn woningen en enkele landbouwpercelen direct ontsloten op de rijbaan.

2.1.4 Oude Deventerweg/Landweerweg – grens gemeente Oldenzaal

De lengte van dit wegvak is 2,4 km (hmp. 3.7 tot hmp. 6.1). Dit deel van de N733 ligt in een bosachtige omgeving. De tussenbermen tussen de fietspaden en de rijbaan zijn over het algemeen smal (2,50m). Op enkele delen zijn bredere bermen aanwezig (max. 6,00m). De tussenbermen zijn deels wel en deels niet voorzien van laanbeplanting. De afstand daarvan tot de kant rijbaan en kant fietspad varieert van minder dan 1,00m tot meer dan 4,00m. Ook in delen van de buitenberm staan bomen.
Op dit gedeelte sluiten 5 zijwegen aan, alle via een T-aansluiting. Uitgezonderd de Veendijk hebben de zijwegen nauwelijks meer status dan een inrit. Voor enkele geldt een inrijverbod, met uitzondering van bestemmingsverkeer. De Veendijk is van belang voor de ontsluiting van golfbaan 't Sybrook.
Enkele woningen, enkele bospercelen, een café en een provinciale opslagplaats zijn direct ontsloten op de provinciale weg.

2.2 Verkeerskundige aspecten

2.2.1 Verkeersafwikkeling

Het in april 2005 gehouden verkeersonderzoek omvatte de aansluiting met respectievelijk de N732, de Dorpsstraat-zuid, de Scholten Reimerstraat/Lonnekermolenweg, de Dorpsstraat-noord en de Landweerweg/Oude Deventerweg.
Op alle 5 punten vormt de doorgaande verkeersstroom op de N733 de zwaarste beweging. De overige karakteristieken zijn als volgt.
Aansluiting N732 (Lossersestraat)
De doorgaande verkeersstroom op de N733 omvat ca. 9300 mvt/etmaal. Opvallend is dat er tussen de N732 en de N733-noord (beweging Lonneker-Losser v.v.) op etmaalbasis vrijwel even veel verkeer is als tussen de N732 en de N733-zuid (beweging Enschede-Losser v.v.). In beide gevallen gaat om ca. 5500 motorvoertuigen. Het is onwaarschijnlijk dat de stroom N732-N733-noord v.v. verkeer is met een herkomst of bestemming in Losser en Lonneker. Een substantieel deel is vermoedelijk verkeer van/naar de Noordesmarkerrondweg.
Aansluiting Dorpsstraat-zuid
Van de 2000 motorvoertuigen per etmaal op de Dorpsstraat-zuid gaan er ca. 1900 van/naar de zuidelijke tak van de N733. Het is aannemelijk dat dit verkeer een herkomst en bestemming heeft in Lonneker, respectievelijk Enschede.
Aansluiting Scholten Reimerstraat/Lonnekermolenweg
De intensiteit op de Scholten Reimerstraat bedraagt ca. 1625 mvt/etm. en op de Lonnekermolenweg 1700 mvt/etm. De belangrijkste stroom op beide wegen is het uitwisselend verkeer, te weten bijna 850 mvt/etm. in twee richtingen. Uit onderzoeken naar de routekeuze blijkt dat er daarvan naar schatting 400 doorgaand zijn door Lonneker.
Aansluiting Dorpsstraat-noord
Van de 1900 motorvoertuigen per etmaal maken ca. 1650 de beweging tussen de Dorpsstraat en de noordelijke tak van de N733. Uit routekeuze-onderzoeken valt af te leiden dat daarvan ca. 500 mvt/etm. doorgaand zijn door Lonneker.
Aansluiting Oude Deventerweg/Landweerweg
De etmaalintensiteit op de Oude Deventerweg bedraagt 2200 mvt/etm. en op de Landweerweg 1425 mvt/etm. De belangrijkste verkeersstroom op de beide wegen is het verkeer van/naar de noordelijke tak van de N733. Het gaat om 1575 mvt/etm op de Oude Deventerweg en ruim 750 op de Landweerweg. Het verkeer tussen beide wegen omvat ca. 500 mvt/etm. Uit routekeuze-onderzoeken

blijkt dat ongeveer de helft van het verkeer op de Oude Deventerweg, verkeer tussen de Oldenzaalsestraat en de Weerseloseweg betreft. Voorts is geconstateerd dat de helft van het verkeer op de Landweerweg (i.c. ruim 700 mvt/etm.) daar geen herkomst of bestemming heeft.

In onderstaand kaartje zijn de verschillende verkeersstromen weergegeven.

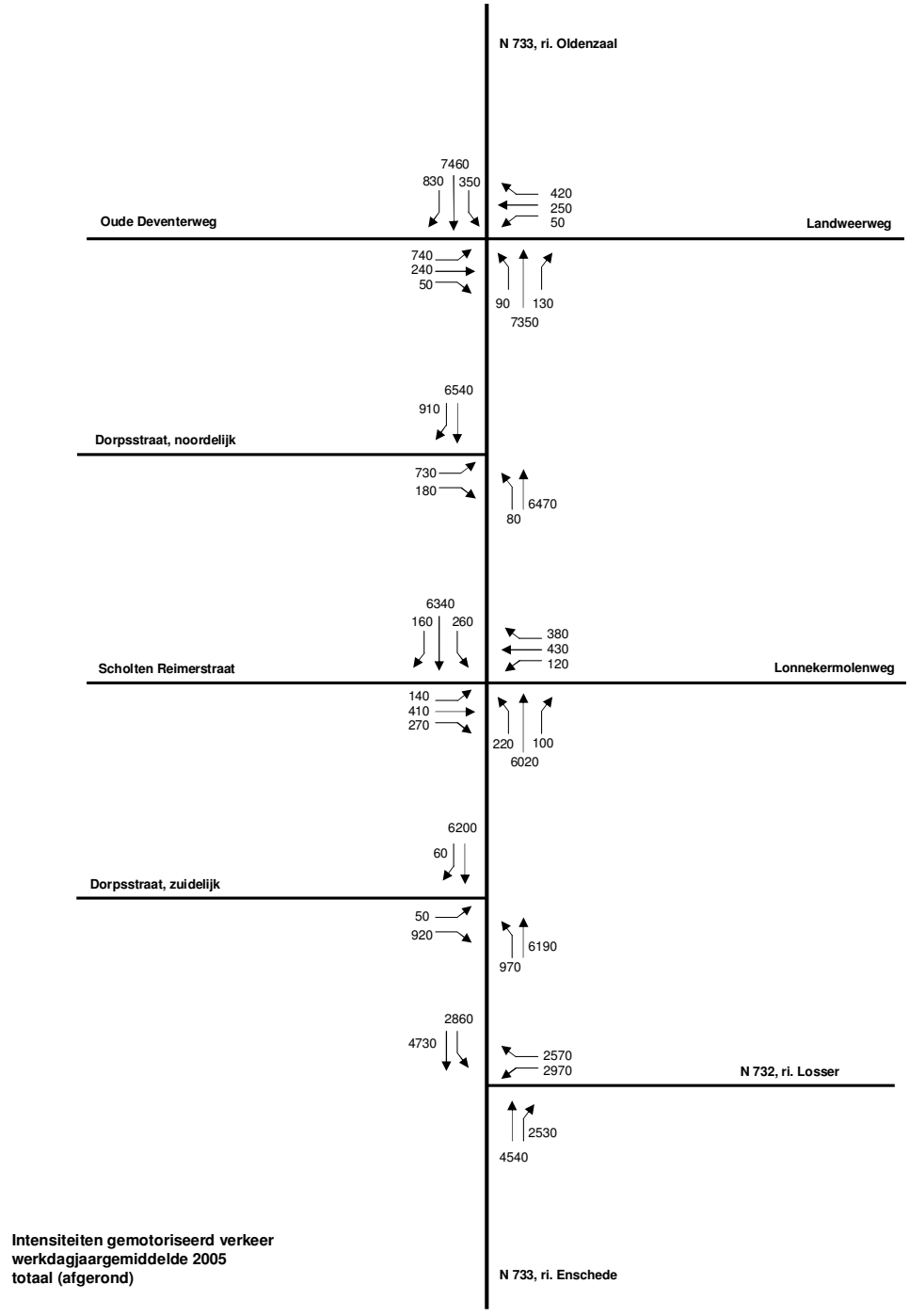

2.2.2 Intensiteiten

In april 2005 is een verkeersonderzoek gehouden. De uitkomsten zijn omgerekend naar een werkdag-jaargemiddelde in motorvoertuigen per etmaal (mvt/etm.). Deze zijn in onderstaande tabel vermeld.

Gemiddelde werkdagetmaal intensiteiten 2005 (2 richtingen) in mvt./etm.

Wegvak	gemotoriseerd snelverkeer	gemotoriseerd langzaam verkeer	(brom)fiets-verkeer
Komgrens Enschede – N732	14.750	15	775
N732 – Dorpsstraat zuid	14.450	40	775
Dorpsstraat zuid – S.R.straat/Lonnekermolenweg	12.750	40	650
S.R.straat/Lonnekermolenweg – Dorpsstraat noord	13.250	40	590
Dorpsstraat noord – Oude Deventerw./Landweerw.	14.850	45	1075
Oude Deventerw./Landweerweg – Hanzepoort	17.225	55	1250

2.2.3 Snelheden

Op de wegvakken buiten de bebouwde kom geldt een limiet van 80 km/uur en op de traverse Lonneker van 50 km/uur. Om te toetsen of het wegbeeld en het gedrag aansluiten bij de limiet, wordt uitgegaan van de snelheid die door 85% van de weggebruikers niet wordt overschreden (de V85). In de kom van Lonneker is gemeten bij hmp. 1.9 en hmp. 2.3. Op beide meetpunten is voor de V85 een snelheid gemeten van 52 km/uur. De V85 op het meetpunt buiten de kom (hmp. 4.3) bedraagt 86 km/uur. Binnen de kom wordt door 22, respectievelijk 23 % van de weggebruikers de limiet overschreden en buiten de kom door 30%. Op het wegvak binnen de kom bedraagt de gemiddelde snelheid 48, respectievelijk 47 km/uur en op het wegvak buiten de kom 76 km/uur. Het aandeel voertuigen binnen de kom dat meer dan 60 km/uur rijdt is 1%.

2.2.4 Verkeersveiligheid

In vergelijking met andere provinciale wegen is de N733 is een relatief onveilige weg. Gerekend over de periode 1995-2002 is het aantal slachtoffers per kilometer in vrijwel alle gevallen significant hoger dan voor de andere wegen.

In de periode 2000-2003 zijn op de N733 189 ongevallen geregistreerd, waarvan 145 op de wegvakken en kruispunten buiten de kom en 44 op de traverse.
In de volgende tabel is de afloop van de ongevallen weergegeven.

Aantal geregistreerde verkeersongevallen N733, periode 2000 t/m 2003

Locatie	Totaal ongevallen	UMS (uitsluitend materiële schade)	Slachtofferon-gevallen	slachtoffers
wegvakken buiten beb. kom	145	110	35	46
traverse Lonneker	44	39	5	6
Totaal	189	149	40	52

De karakteristiek van het ongevallenbeeld is als volgt:
Van de 145 ongevallen die op het wegvak buiten de bebouwde kom zijn gebeurd, vonden er 86 plaats op de wegvakken en 59 op de kruispunten. Op de wegvakken vielen ook de meeste slachtoffers (30 van de 46).
Van de 44 ongevallen op de traverse, gebeurden er 26 op kruispunten en 18 op wegvakken. In tegenstelling tot de situatie buiten de bebouwde kom vielen binnen de kom de meeste slachtoffers op de kruispunten. De slachtoffers binnen de bebouwde kom waren alle licht gewonden.

Buiten de bebouwde kom komen de volgende 4 typen ongevallen relatief vaak voor (dominante ongevalstypen):

- Kopstaartongevallen; bij 62 ongevallen vielen 15 slachtoffers, waarvan 5 ziekenhuisgewonden en 10 lichtgewonden. De ongevallen vonden plaats op het gehele wegvak buiten de kom. Tussen het beginpunt van de weg en de Stokhorstlaan komt dit type relatief vaak voor.
- Voorrangsongevallen; bij 28 ongevallen vielen 8 slachtoffers; bij 11 ongevallen was een (brom)fietser betrokken. Bij de bromfietsongevallen vielen 7 van de 8 slachtoffers. De meeste

voorrangsongevallen vonden plaats op het kruispunt Landweerweg/Oude Deventerweg (17). Voorts waren er 6 voorrangsongevallen bij de aansluiting N733/N732. De overige voorrangsongevallen (5) vonden verspreid plaats.

- Rijongevallen (ongevallen waarbij in de regel 1 voertuig is betrokken); bij 16 ongevallen vielen 8 slachtoffers. Aanrijdingen met een boom zijn 13 keer geregistreerd, waarbij 8 slachtoffers vielen. Ook dit type ongevallen komt verspreid over de weg voor, met een concentratie op het deel tussen het beginpunt en de v.r.i. op de aansluiting met de N732. Opvallend is dat op het wegvak tussen de noordelijke komgrens Lonneker en de kruising Landweerweg/Oude Deventerweg, waar de laanbeplanting dicht bij de rijbaan staat, slechts 1 aanrijding met een boom is geregistreerd.
- Afslagongevallen (ongevallen tussen afslaand en rechtdoorgaand verkeer); bij 9 ongevallen vielen 5 slachtoffers; bij 8 van de 9 ongevallen was een (brom)fietser betroken; in twee gevallen ging het om een ongeval tussen (brom)fietsers onderling. Alle 5 slachtoffers vielen bij de ongevallen waarbij een (brom)fietser was betrokken. De afslagongevallen vonden verspreid plaats op de kruispunten. Alleen op het kruispunt Landweerweg/Oude Deventerweg waren meerdere (3) ongevallen met afslaand verkeer.

In onderstaande figuren zijn de locaties aangegeven van respectievelijk alle geregistreerde ongevallen en de letselongevallen voor de periode 2000-2003. Er is onderscheid gemaakt voor de traverse en de wegvakken buiten de kom.

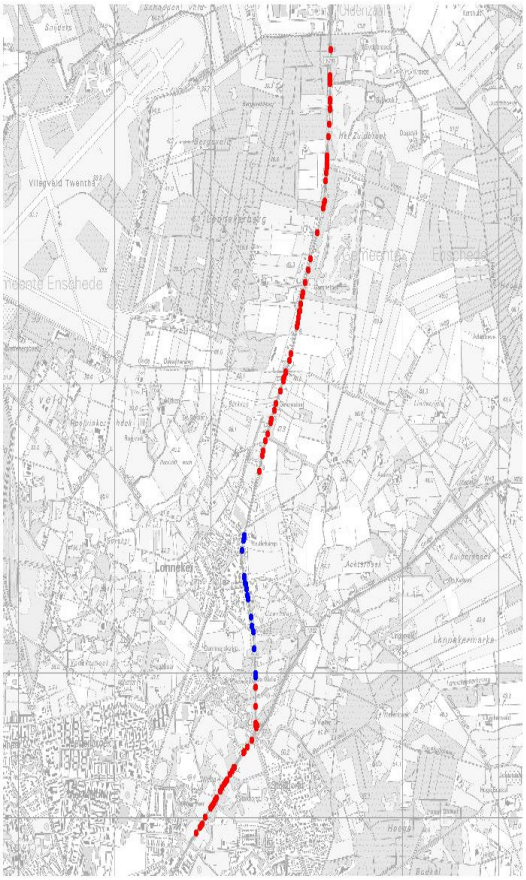

Verkeersongevallen N 733 Enschede - Oldenzaal
2000 - 2003
rood = buiten bebouwde kom
blauw = binnen bebouwde kom Lonneker

Provincie Overijssel, team beleidsinformatie
november 2005

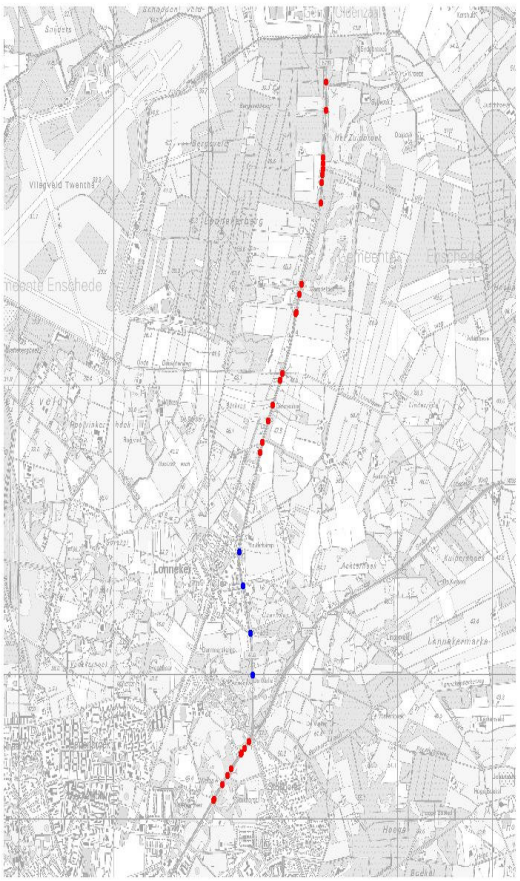

Letselongevallen N 733 Enschede - Oldenzaal
2000 - 2003
rood = buiten bebouwde kom
blauw = binnen bebouwde kom Lonneker

Provincie Overijssel, team beleidsinformatie
november 2005

Het aansluitpunt van de Landweerweg/Oude Deventerweg en het aansluitpunt met de N732 (verkeerslichten) vormen op de wegvakken buiten de bebouwde kom een verkeersongevallen-concentratiepunt (VOC). Op de kruising met de Landweerweg/Oude Deventerweg zijn 25 ongevallen geregistreerd in de periode 2001-2003, waarvan 4 letselongevallen en 21 met uitsluitend materiële schade. De meest voorkomende ongevallen op dit punt zijn de voorrangsongevallen (13x), die vooral door het verkeer uit de Oude Deventerweg worden veroorzaakt.

Op de aansluiting met de N732 zijn in dezelfde periode 14 ongevallen geregistreerd, alle met uitsluitend materiële schade. Twee oorzaken komen relatief vaak voor, te weten kopstaart aanrijdingen (6x) en roodlichtnegatie (4x). Opvallend is dat ook ter plekke van de aansluiting van de parallelweg op de N732 (100m ri. Losser) veel ongevallen plaats vinden, te weten 11 (geregistreerd) in de periode 2001-2003, waarvan 2 letselongevallen. In 8 gevallen betrof het een voorrangsongeval, in 3 gevallen een kopstaart aanrijding.

Op de traverse Lonneker zijn twee ongevalstypen dominant, te weten de kop-staartongevallen (17x) en de voorrangsongevallen (15x). In tegenstelling tot de situatie buiten de bebouwde kom zijn op de traverse Lonneker de (brom)fietsers weinig bij de voorrangsongevallen betrokken (2x).
Op de traverse Lonneker vormt het aansluitpunt van de Dorpsstraat-noord een VOC. In de periode 2001-2003 zijn hier 13 ongevallen geregistreerd, alle met uitsluitend materiële schade als afloop. In 6 gevallen was er sprake van een kopstaart aanrijding en in 5 gevallen van een voorrangsfout.
In dezelfde periode zijn op de kruising met de Scholten Reimerstraat/Lonnekermolenweg 4 ongevallen geregistreerd (2 kopstaart, 1 geen voorrang en 1 fout nemen van de bocht).
Op de aansluiting van de Dorpsstraat-zuid zijn in deze periode 2 ongevallen geregistreerd.

2.2.5 Openbaar vervoer

Vanuit Enschede gaan drie buslijnen in noordelijke richting via de N733, te weten:
- lijn 60 Enschede-Oldenzaal v.v.
- lijn 61 Enschede-Losser-Overdinkel v.v.
- lijn 62 Enschede-Oldenzaal-Denekamp v.v.

Lijn 61 volgt de N733 tussen het beginpunt van de weg en de N732. De bus op deze lijn rijdt drie tot vier keer per uur tussen Enschede en Losser v.v. (in de schoolvakanties twee keer per uur). Na 19.00 uur wordt met een halfuursdienst gereden. De lijnen 60 en 62 volgen de gehele N733, inclusief de traverse door Lonneker. Deze bussen rijden met een halfuursdienst. Dat impliceert dat er elk kwartier een streekbus tussen Oldenzaal en Enschede en v.v. rijdt. In de avonduren (na 19.00 uur) rijdt lijn 60 niet meer. Op regelmatige afstanden (afhankelijk van de situatie) zijn langs de gehele N733 halteplaatsen aanwezig.

2.2.6 Parkeren in Lonneker

Op vrijdag 8 april en zaterdag 9 april 2005 is van respectievelijk 05.00 uur tot 18.00 uur en van 08.00 uur tot 14.00 uur een parkeeronderzoek gehouden op de traverse in Lonneker. Het aantal beschikbare parkeerplaatsen op openbaar terrein bedraagt 97. Op vrijdag is een maximale bezetting geconstateerd van 52 auto's (54%) en op zaterdag van 48 auto's (49%). Wanneer voor alle onderzoeksecties (de traverse was verdeeld in 4 secties) wordt uitgegaan van de maximale parkeerdruk (die niet tegelijkertijd optreedt), bedraagt de bezetting 61 auto's. In vrijwel alle gevallen is er sprake van langsparkeren direct naast de rijbaan. Naast de openbare parkeerplaatsen zijn op eigen terrein 94 plaatsen beschikbaar.

2.3 Milieuaspecten

2.3.1 Woon- en leefmilieu

Het woon- en leefmilieu is beoordeeld voor de traverse Lonneker. Daarbij gaat het om de geluidhinder, de verkeersveiligheid, de barrièrewerking en de luchtkwaliteit.
De relevante gegevens van de verkeersveiligheid zijn beschreven in paragraaf 2.2.4. Naast objectieve onveiligheid (ongevallen) is er ook een gevoel van verkeersonveiligheid (subjectieve -). Hiervan wordt melding gemaakt in het concept Verkeersplan Lonneker. Een aantal bewoners ervaart de traverse als een barrière, c.q. moeilijk oversteekbaar, vanwege de intensiteit en snelheid van het autoverkeer.
Het verkeer op de traverse veroorzaakt geluidhinder voor de aanwonenden. De Wet geluidhinder biedt het wettelijk kader om te toetsen of ten gevolge van de aanleg of wijziging van een weg, de maximaal toegestane geluidsbelasting wordt overschreden (zie hoofdstuk 4).

Voor het toetsen van de luchtkwaliteit zijn berekeningen uitgevoerd met het CAR II-model. Uit de berekeningen blijkt dat in de huidige situatie incidentele overschrijdingen van de concentratie fijn stof (PM_{10}), veelvuldig voorkomen. Het jaargemiddelde van de concentratie fijn stof blijft wel onder de grenswaarde. Het probleem wordt primair veroorzaakt door achtergrond-concentraties (vervuiling die van elders komt). De rol van het autoverkeer is secundair.
Voor de concentratie stikstofdioxide (NO_2) geldt dat in de huidige situatie de grenswaarde in geringe mate wordt overschreden op de wegvakken tussen de N732 (Lossersestraat) en de Dorpsstraat-zuid en tussen de Dorpsstraat-noord en de Landweerweg. Voor de concentratie NO_2 vormt het verkeer een belangrijke bron.
Van de overige stoffen (benzeen, zwaveldioxide, koolmonoxide, lood) geldt dat de concentraties in de huidige situatie ver onder de grenswaarden blijven.

2.3.2 Natuurlijk milieu

Landschappelijke waarden

<u>Wegvakken buiten de kom</u>
De N733 ligt in een bosrijk landgoederenlandschap, op de stuwwal van Oldenzaal. Nabij Enschede liggen de bossen en landgoederen Stokhorst en De Welle en nabij Oldenzaal de Lonnekerberg, het Haagse Bos, Sybrook, 't Sidebroeck. Het landgoederenlandschap is ecologisch en landschappelijk waardevol, maar is ook cultuurhistorisch en recreatief van belang.
De gebieden Lonnekerberg en Het Zuidbroek en het gebied ten oosten van de N733 tussen de Lossersestraat en de Landweerweg, behoren tot streekplanzone III. Deze gebieden vormen tevens onderdeel van de PEHS (Provinciale Ecologische Hoofd Structuur) en vallen onder de boswet.

Langs het gehele tracé van de weg bevindt zich laanbeplanting in de vorm van eiken en voor een klein deel beuken. Op veel plekken staan de bomen dicht langs de rijbaan, soms op minder dan een halve meter van de kant rijbaan.
Vanaf Enschede tot aan de Landweerweg vormen de bomen een redelijk gesloten seniore laanbeplanting. De bomen zijn 60 tot 100 jaar oud. In de kom van Lonneker staat tussen de oudere bomen ook veel jongere eikenaanplant van circa 15 jaar oud.
Vanaf de Landweerweg tot aan de Noordergrensweg in Oldenzaal is de laanstructuur nauwelijks aanwezig. Hier gaat de N733 door bosgebied. De aanwezige bomen zijn 60 tot 100 jaar oud.

N733, hmp. 3.5, kijkrichting: zuid

N733, hmp. 4.55, kijkrichting: zuid

De laanbeplantingen hebben om de volgende redenen belangrijke landschappelijke en cultuurhistorische waarden:
- De N733 ligt in de groene wig van Enschede-noord en de fraaie oude laanbeplantingen vormen een belangrijke groene verbinding van stad naar buitengebied;
- de laanbeplantingen leveren een belangrijke bijdrage aan het besloten bos- en landgoedkarakter van het gebied. Wanneer deze zouden verdwijnen zou het karakter van het gebied sterk veranderen.

In 2002 is een vitaliteitsonderzoek uitgevoerd voor de laanbeplanting langs de weg (Visuele boomcontrole N733 Enschede-Oldenzaal, Eelerwoude, 2002). Daaruit blijkt dat de kwaliteit en vitaliteit van de bomen over het algemeen redelijk tot goed is. De redelijke en goede bomen hebben een goede levensverwachting. Op enkele trajecten staat de laanbeplanting in een smalle tussenberm

tussen rijbaan en fietspad. Vanwege de beperkte ruimte en de geringe afstand tot de kant rijbaan is dit een punt van zorg.
Met het oog op de te nemen maatregelen is in november 2005 tevens een bewortelingsonderzoek uitgevoerd, om de locatie, diepte en kwaliteit van de wortels van de laanbomen langs het wegvak te kunnen vaststellen (Bewortelingsonderzoek t.b.v. reconstructie N733, BTL-Bomendienst, 2005). Steekproefsgewijs zijn met behulp van sleuven en grondboringen metingen verricht. De onderzoeksresultaten zijn toegepast voor het formuleren van uitgangspunten (hoofdstuk 5).

Traverse Lonneker
Enkele grotere groenelementen langs de traverse van Lonneker zijn beeldbepalend voor de lokale groenstructuur. Achter de landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle landgoedbossen aan de oostzijde van de weg, liggen enkele landhuizen verscholen. Bij de kruising van de Scholten Reimerstraat ligt een beeldbepalend oud bos. De laanstructuur langs de traverse bestaat afwisselend uit oudere en jongere laanbomen (voornamelijk eik). Een doorgaand karakter ontbreekt.

Natuurlijke waarden

Ecologische structuren
De bosgebieden Lonnekerberg en Het Zuidbroek hebben hoge ecologische waarden en behoren voor een groot deel tot de PEHS. Ook het ten zuidoosten van Lonneker gelegen bosgebied IJzerhaar met het landgoed De Welle, heeft ecologische waarden en valt binnen de PEHS.
De Bolhaarbeek bij Enschede, de Eschbeek net ten noorden van Lonneker en de Jufferbeek die nog wat noordelijker ligt, vormen natte ecologische verbindingszones, die onder andere in het Landinrichtingsplan Enschede-Noord en het landschapsbeleidsplan van de gemeente zijn benoemd. De Eschbeek heeft nog een vrij oorspronkelijke verschijningsvorm, met op allerlei plaatsen steile oevers. Het natuurlijke karakter van de beken wordt versterkt door maatregelen in het kader van het Landinrichtingsplan Enschede-Noord.

Flora en faunaonderzoek
Infrastructurele plannen dienen te worden getoetst aan de Flora- en faunawet en de Vogel- en Habitatrichtlijn. Dit betekent (vrij vertaald) dat alle belangrijke natuurwaarden, waaronder alle middelzwaar en zwaar beschermde soorten, in beeld gebracht moeten worden. Tevens worden de Rode-Lijstsoorten geïnventariseerd. Deze zijn niet formeel beschermd, maar uit het oogpunt van de zorgplicht worden ze wel meegenomen.

Om deze toets adequaat te kunnen uitvoeren is een flora- en faunaonderzoek (veldonderzoek) uitgevoerd (Ecologisch onderzoek van de natuurwaarden langs de N733 tussen Enschede en Oldenzaal, Altenburg & Wymenga, 2006). Het onderzoek is gericht op de volgende soortgroepen: vegetatie en plantensoorten, insecten, amfibieën en reptielen, vissen, vogels en zoogdieren. Het veldwerk is uitgevoerd in de periode van juni tot oktober 2005. De resultaten van het onderzoek laten het volgende beeld zien.

- Planten: Er komen 4 Rode-Lijstsoorten voor (Dubbelloof, Stekelbrem, Wilde gagel, Echte guldenroede) en 4 soorten die beschermd zijn volgens de Flora- & faunawet, waarvan 3 soorten licht beschermd (Brede wespenorchis, Kleine maagdenpalm, Zwanebloem) en 1 soort middelzwaar beschermd (Wilde gagel). De meest beschermde en bedreigde planten zijn gevonden in het noordelijk deel van het tracé, m.n. langs het deel, waar de Jufferbeek uitkomt op de N733.
- Libelle, vlinders, mieren, kevers: Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen.
- Amfibieën: Er zijn twee licht beschermde soorten waargenomen, t.w. de Middelste groene kikker en de Kleine watersalamander.
- Vissen: In de Jufferbeek en in water op het golfterrein is de middelzwaar beschermde soort Bermpje aangetroffen.
- Vogels: Er zijn roofvogelnesten gesignaleerd, maar deze bevinden zich niet in bomen waar gekapt zal moeten worden. De aangetroffen vogelsoorten zijn Kleine bonte specht, Kruisbek, IJsvogel, Wielewaal, Ransuil en Bosuil.
  Vleermuizen: De zwaar beschermde soorten Watervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger, Grootoorvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Meervleermuis en Baardvleermuis zijn waargenomen. Uit de inventarisatie blijkt dat het grootste deel van de N733 als trekroute fungeert voor vleermuizen. Diverse soorten kruisen bij hun trekroutes de N733, vooral bij zijwegen.
- Muizen: De licht beschermde soorten Bosspitsmuis, Rosse Woelmuis, Dwergmuis en Bosmuis zijn aangetroffen.
- Overige zoogdieren: Er zijn Egels en sporen van Mol en Ree aangetroffen (licht beschermde soorten). Daarnaast zijn er waarnemingen van de middelzwaar beschermde Eekhoorns en Steenmarters.

Archeologische waarden

Het archeologisch advies (Advies archeologie herinrichting N733 Enschede-Oldenzaal, Het Oversticht, 2005) vermeldt het volgende. De N733 ligt in een jong ontginningslandschap dat grotendeels bestaat uit podzolgronden, met op enkele plaatsen enkeerdgronden (esdekken). Het gebied heeft een middelmatige archeologische trefkans, met uitzondering van de enkeerdgronden, die een hoge archeologische trefkans hebben.

3 Relevante ontwikkelingen

Verkeersintensiteiten 2020
In onderstaand kaartje en tabel zijn de intensiteiten 2020 weergegeven.

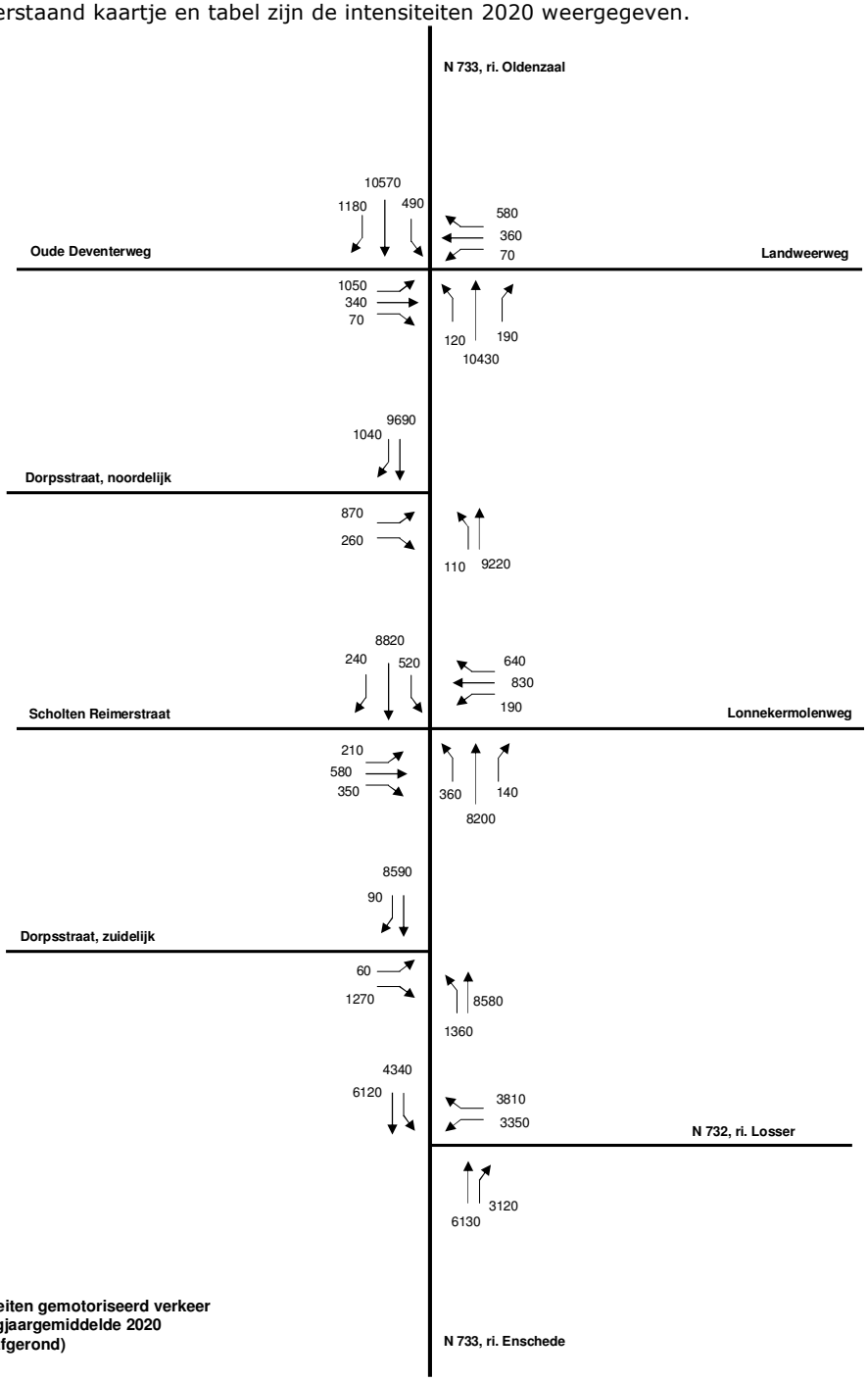

Intensiteiten 2020 in motorvoertuigen per etmaal
Getotaliseerd per wegvak en zijweg van de N733 geeft dit het volgende beeld.

Wegvak N733	
Komgrens Enschede – N732	18.725
N732 – Dorpsstraat zuid	20.100
Dorpsstraat zuid – S.R.straat/Lonnekermolenweg	17.700
S.R.straat/Lonnekermolenweg – Dorpsstraat noord	18.950
Dorpsstraat noord – Oude Deventerw./Landweerw.	21.150
Oude Deventerweg/Landweerweg - Hanzepoort	24.500

Zijweg N733	
N732, Lossersestr.	14.625
Dorpsstraat-zuid	2.775
S. Reimerstraat	2.575
Lonnekermolenweg	2.900
Dorpsstraat-noord	2.275
Oude Deventerweg	3.125
Landweerweg	2.025

De intensiteiten 2020 zijn gebaseerd op modelberekeningen. De belangrijkste oorzaken van de groei zijn:
- een toename van het aantal inwoners en arbeidsplaatsen;
- een toename van de mobiliteit: meer verplaatsingen en over grotere afstand;
- een toename van het autobezit: autobezit leidt tot autogebruik.

Wijzigingen in het wegennet, waarvan de uitvoering vóór 2020 staat gepland en die in vastgestelde plannen zijn opgenomen, zijn meegenomen in het verkeersmodel. In de voor 2020 berekende intensiteiten zijn deze effecten verdisconteerd. Dat geldt evenzo voor wijzigingen in de ruimtelijke situatie (bestemmingsplannen, structuurplannen, streekplan).

Infrastructurele aanpassingen

Ten oosten van de aansluiting van de Lossersestraat (N732) op N733, sluit de bij de gemeente Enschede in beheer zijnde Noordesmarkerrondweg aan op de N732. Binnen de gemeente Enschede vindt bezinning plaats op de functie van de Noordesmarkerrondweg en de consequenties daarvan voor de aansluiting. Deze bezinning is nog niet afgerond en met eventuele consequenties is in de N733-plannen geen rekening gehouden.
Voor het niet doorgaan van de Noordwesttangent is een pakket aan compenserende maatregelen ontwikkeld, dat onder andere het verbeteren van de doorstroming op het hoofdwegennet beoogt. Dit onderdeel staat gepland voor de periode 2006-2008. Daarnaast omvat het pakket verkeersveiligheids-maatregelen binnen de kom (30 km/uur-gebieden), die grotendeels reeds zijn uitgevoerd. De maatregelen hebben naar verwachting geen invloed op de verkeersituatie op de N733.
De Landweerweg zal worden ingericht als een 60 km/uur weg. Ook andere delen van het buitengebied staan op de nominatie om te worden aangewezen als 60 km/uur-gebied. Het buitengebied ten westen van de N733 komt hiervoor niet eerder dan 2009 in aanmerking.
In een studie voor een hoogwaardig fietsnet in Twente is onderzocht waar de aanleg van een fietssnelweg potenties heeft. Het traject Enschede-Oldenzaal is één van de kansrijke verbindingen. Het betekent dat ten noorden van de Oude Deventerweg, het bestaande fietspad aan de westkant van de weg moet worden omgebouwd. Over dit project heeft evenwel nog geen besluitvorming plaatsgevonden.

Openbaar vervoer

De gemeente Enschede investeert in hoogwaardig openbaar vervoer (HOV). De maatregelen zijn gericht op het verbeteren van de doorstroming van de bus door de aanleg van busbanen of het oplossen van knelpunten op het bestaande wegennet. De HOV Noord komt via de Potsweg op de N733, voor de richtingen Losser en Oldenzaal. De maatregelen voor deze weg zijn gericht op het verbeteren van de doorstroming bij de kruispunten. Tevens verricht de gemeente een locatieonderzoek naar een P+R-terrein.

Planologische ontwikkelingen

Een voor de N733 belangrijke ontwikkeling betreft de functie en invulling van het terrein van de luchthaven Twente, na het vertrek van de luchtmacht. Daarbij gaat het om de doorstart voor de burgerluchtvaart en om de ontwikkeling van bedrijfsterrein. Deze plannen verkeren evenwel nog in een onderzoeksstadium en in de plannen voor de N733 is hiermee geen rekening gehouden.
Binnen Lonneker is voor het terrein van het Lonneker Erf (t.n.v. de Wegmanstraat en t.w.v. de N733) een woningbouwplan in ontwikkeling. Het plan voorziet in de bouw van circa 50 woningen, waarvan er 10 qua opzet en ontsluiting zijn gericht op de N733.
De provinciale opslagplaats langs de N733 is opgeheven. De vrij komende ruimte is beschikbaar voor andere bestemmingen, waaronder wegaanpassingen.

Ontwikkelingen luchtkwaliteit

In juni 2005 heeft de Ministerraad ingestemd met extra maatregelen voor het verbeteren van de luchtkwaliteit. De maatregelen zijn vooral gericht op het verminderen van de uitstoot van het verkeer.

De maatregelen omvatten onder andere een uitbreiding van de subsidieregeling van roetfilters, het stimuleren van schoon lokaal vervoer (bijv. bussen en vuilniswagens) en een stimuleringsregeling voor een snelle instroom van schonere vrachtwagens. Daarnaast wordt de snelheidslimiet op een aantal rijkswegen verlaagd en komt er geld beschikbaar voor een innovatieprogramma luchtkwaliteit.

Landschappelijke ontwikkelingen

Door de gemeente Enschede is het bestemmingsplan De Groene Scheg in procedure gebracht. Het bestemmingsplan omvat het buitengebied tussen Enschede en Lonneker. Nieuwe ontwikkelingen die relevantie hebben voor het wegvak van de N733 ten noorden van de N732, zijn niet in het plan voorzien.

4 Probleembeschrijving

Doorstroming/bereikbaarheid
In het PVVP 2005 wordt voor het vaststellen van knelpunten in de bereikbaarheid, uitgegaan van het criterium 'acceptabele reistijd'. Voor 2020 geldt als doelstelling dat de gemiddelde trajectsnelheid in de ochtend- en avondspits op een 80 km/uur weg, minimaal 40 km/uur moet zijn. Bij het doorrekenen van het provinciale wegennet blijkt dat onder andere de N733 niet aan het criterium voldoet. In het avondspitsuur in 2020 vormt het wegvak een probleemtraject. Uit een nadere analyse blijkt dat het knelpunt wordt veroorzaakt door een capaciteitstekort op de aansluitingen van de N733 met de A1. Deze aansluitingen liggen in het wegvak op Oldenzaals grondgebied.
In de studie Twente Mobiel is de N733 niet als een probleemtraject vermeld. Het treffen van maatregelen op deze weg heeft in die studie geen prioriteit.

Een viertal aansluitingen op de N733 kan in de huidige vorm het voor 2020 geprognotiseerde verkeersaanbod niet verwerken. Verkeer dat wil oversteken, c.q. de N733 wil oprijden, krijgt te maken met onacceptabel lange wachttijden. Op de traverse Lonneker betreft het de Dorpsstraat-zuid, de Scholten Reimerstraat/Lonnekermolenweg en de Dorpsstraat-noord. In het buitengebied gaat het om de kruising met de Landweerweg/Oude Deventerweg.
De afwikkelingscapaciteit van de aansluiting N733-N732 wordt op basis van de huidige vormgeving, in 2020 licht overschreden. Tot enkele jaren vóór 2020 is er wel voldoende capaciteit.
De intensiteiten op de andere zijwegen van de N733 zijn substantieel lager en afwikkelingsproblemen worden niet voorzien. Gelet op de voor 2020 geprognotiseerde intensiteiten zullen verstoringen in de verkeersafwikkeling echter relatief gemakkelijk kunnen ontstaan. Met name de aansluiting van de Veendijk verdient de aandacht vanwege de ontsluitingsfunctie voor de golfbaan 't Sybrook en de hoge prognose-intensiteit op het desbetreffende wegvak van de N733.

Verkeersveiligheid
In vergelijking met andere provinciale wegen is de N733 is een relatief onveilige weg. Het aantal slachtoffers per kilometer is significant hoger dan voor de andere wegen. De onveiligheid geldt voor de wegvakken en de aansluitingen.
Op de wegvakken zijn de kopstaartongevallen en de rijongevallen (eenzijdige ongevallen) het meest voorkomende type. De kopstaartongevallen doen zich voor bij de uitritten en de onbelangrijke zijwegen. Bij de rijongevallen gaat het in veel gevallen om een ongeval met een boom.
Op de aansluitingen vormen de kopstaartongevallen, de voorrangsongevallen en de afslagongevallen de veel voorkomende typen. Bij het ontstaan van voorrangsongevallen speelt de intensiteit op de N733 een rol. Naarmate het verkeer op de hoofdrijbaan toeneemt, wordt het moeilijker om de hoofdrijbaan op te rijden en neemt de wachttijd op de zijwegen toe. Het gevolg is dat in toenemende mate kleinere hiaten in de hoofdstroom worden geaccepteerd, waarmee de verkeersveiligheid in 't geding komt. Een belangrijk deel van de afslagongevallen vindt plaats met het (brom)fietsverkeer. Dat heeft in veel gevallen als oorzaak dat het fietspad onvoldoende opvalt en de automobilist verrast wordt door de (brom)fietsers.

N733, verkeersschade aan boom

Een subjectieve vorm van verkeersonveiligheid betreft de oversteekbaarheid van het wegvak in Lonneker. Vanwege de intensiteit en snelheid van het autoverkeer wordt de traverse als een onveilige barrière ervaren.
Uit de snelheidsmeting op het wegvak buiten de bebouwde kom blijkt dat er te hard gereden wordt:

30% overschrijdt de limiet en de V85 bedraagt 86 km/uur. Deze scores zijn relatief gunstig. Het gemiddelde van de V85 op 26 provinciale wegen bedraagt 89 km/uur, terwijl gemiddeld 39% de limiet overschrijdt.
Op de traverse Lonneker overschrijdt 22, respectievelijk 23% de limiet. De V85 komt echter nauwelijks boven de limiet uit. Ook dit zijn relatief gunstige scores.

Sluipverkeer
Een aantal verkeersdeelnemers ervaart het gebruik van het hoofdwegennet in de spitsuren als problematisch, vanwege stagnaties in de verkeersafwikkeling. Deze groep zoekt naar alternatieve routes, in het bijzonder voor herkomsten/bestemmingen in Enschede-noord en -west. Zowel op de Dorpsstraat-noord/Voortsweg als de Oude Deventerweg doet dit probleem zich voor, met respectievelijk ca. 500 mvt/etm. (26%) en ca. 1100 mvt/etm. (50%).
Ook van de Landweerweg wordt aangenomen dat hier sluipverkeer aanwezig. Het betreft verkeer tussen Losser en de A1 en tussen Losser en Oldenzaal, dat regulier gebruik moet maken van de provinciale weg Losser-Oldenzaal (N734). Vanwege afwikkelingsproblemen op het lokale wegennet van Oldenzaal wordt uitgeweken naar alternatieve routes. De helft van het verkeer op de Landweerweg (i.c. ruim 700 mvt/etm.) heeft daar geen herkomst of bestemming. Daarvan is waarschijnlijk een deel verkeer tussen Losser en Oldenzaal/A1.
Voor deze wegen geldt dat het om een relatief kleine verkeersstroom gaat. Desondanks is het beperken ervan gewenst, zowel vanwege de verkeersveiligheid als de verkeersleefbaarheid.

Openbaar vervoer
Stagnaties in de verkeersafwikkeling treffen ook de streekbus. De reële mogelijkheden van een verbeterde doorstroming blijven echter beperkt tot een gedeelte vrij liggende busbaan voor de HOV-Noord en voorzieningen in de verkeerslichtenregelingen.

Parkeren in Lonneker
Zowel op de wegvakken buiten de kom als in Lonneker bestaat geen parkeerprobleem.

Woon- en leefmilieu
De hoge intensiteit op de Oldenzaalsestraat in Lonneker, impliceert dat de verkeersfunctie dominant is ten opzichte van de verblijfsfunctie. Dit vertaalt zich in klachten over geluids- en stankoverlast en over de onveiligheid op de traverse i.v.m. slechte oversteekbaarheid (barrièrerwerking).
Uitgangspunt voor het bepalen van de toekomstige geluidsbelasting is de te verwachten intensiteit in het maatgevende jaar. Dat jaar valt in beginsel tien jaar na het realiseren van de plannen. Voor de N733 is 2020 aangehouden als maatgevend jaar. Uit het akoestisch onderzoek blijkt dat zowel een reconstructie-maatregel op de kruising met de Landweerweg/Oude Deventerweg, als de herinrichtingsmaatregelen op de traverse tot gevolg hebben dat de toetsingswaarde met 2 dB(A) wordt overschreden. Een overschrijding van 2 dB(A) of meer betekent dat er sprake is van een reconstructie in de zin van de Wet geluidhinder en dat er onderzoek nodig is naar aanvullende geluidsreducerende maatregelen.
Voor de luchtkwaliteit geldt op basis van de huidige prognoses, dat er momenten zullen zijn dat de grenswaarde voor concentratie fijn stof op de traverse, zowel in de huidige als toekomstige situatie wordt overschreden. Deze incidentele overschrijdingen worden veroorzaakt door invloeden van buiten de provincie en zijn niet door lokale maatregelen beïnvloedbaar. De vervuiling door stikstofdioxide wordt mede veroorzaakt door het verkeer. Om de luchtkwaliteit te verbeteren zijn en worden op nationaal niveau maatregelen genomen. Als gevolg daarvan zal ook zonder lokale maatregelen, in 2010/2020 worden voldaan aan de grenswaarden voor stikstofdioxide.

Natuurlijk milieu
<u>Landschappelijke waarden</u>
Op enkele trajecten staat de laanbeplanting in een smalle tussenberm tussen rijbaan en fietspad. De bomen staan als het ware ingeklemd en de groeiruimte is beperkt. Dit belemmert een goede wortel-ontwikkeling, waardoor de levensvatbaarheid van de bomen onder druk komt te staan.
Verkeerskundige maatregelen buiten het huidige profiel, zijn van invloed op de landschappelijke waarden langs de weg. Maatregelen net buiten het profiel van de weg hebben met name invloed op de laanbeplantingen en de aangrenzende bosranden. Afhankelijk van het type maatregel zal het kappen van de laanbeplanting in meer of mindere mate noodzakelijk kunnen blijken, evenals ingrepen in de aangrenzende bosranden (houtsingels) van de landgoederen. Deze ingrepen zullen het landschap veranderen en hebben een negatieve invloed op de landschappelijke, cultuurhistorische, ecologische en recreatieve waarden van het gebied.

Natuurlijke waarden

De natuurwaarden langs de N733 omvatten diverse soorten planten en dieren die voorkomen op de Rode Lijst, of beschermd zijn volgens de Flora- & faunawet. Verkeerskundige maatregelen buiten het huidige profiel kunnen het leefgebied van deze soorten aantasten. Vooral het kappen van laanbomen en bosstroken kan invloed hebben op roofvogelnesten en verblijfplaatsen van zoogdieren (met name van vleermuizen). Het kappen van bomen en singels is bovendien van invloed op de trekroute van vleermuizen langs de N733 en trekroutes die de N733 kruisen. Daarnaast heeft verbreding van het wegprofiel invloed op de aanwezige bermflora. Door meer verhardingsbreedte zal bovendien de barrièrewerking voor de fauna toenemen.

Archeologie

Op basis van archeologisch advies (Advies archeologie herinrichting N733 Enschede-Oldenzaal, Het Oversticht, 2005) is vastgesteld dat nader onderzoek naar de archeologische waarden niet noodzakelijk is. Op slechts enkele plaatsen worden werkzaamheden verricht die mogelijke archeologische resten kunnen aantasten. De werkzaamheden zijn op die plaatsen echter zo gering dat archeologisch onderzoek niet nodig is.

5 Reacties op het Ontwerpplan

In de ingediende reacties zijn veel onderwerpen aan de orde gesteld.
De volgende planonderdelen zijn vaker dan één keer benoemd:

- geluidhinder en luchtverontreiniging;
- ruimtelijke ordeningsaspecten, inclusief planschade;
- effecten aansluiting 't Lonneker Erf;
- aantal openbare parkeerplaatsen langs de traverse;
- bereikbaarheid van de inritten langs de traverse;
- landschappelijke aspecten (aantasting landgoederen en te rooien bomen);
- fiscale aspecten, i.c. rangschikking landgoederen onder de Natuurschoonwet.

Daarnaast is een aantal onderdelen eenmalig aan de orde gesteld. Het gaat daarbij onder andere om:

- verkeersafwikkeling op de 'Twentse beschuit' (minirotonde);
- subjectieve veiligheid op de aan te leggen fietspaden;
- deelconflicten in de verkeerslichten S.R.-straat/Lonnekermolenweg;
- verkeersveiligheid ter plekke aansluiting Voortmansweg;
- functie van de N733, c.q. van de traverse;
- bestuurlijke toezeggingen;
- sluipverkeer door de kern;
- verkeersprognosecijfers 2020 voor de traverse, mede i.r.t. de capaciteit van de traverse;

Een deel van de ingediende reacties is minder relevant voor het Plan in Hoofdlijnen. Het gaat om vragen en opmerkingen die betrekking hebben op de detaillering van het plan of op onderdelen waarvan nu nog geen gegevens beschikbaar zijn. Deze onderdelen worden in de volgende projectfase (uitwerking van het plan en besteksgereed maken) behandeld en waar nodig in het plan verwerkt. Het betreft onder andere de situering van nieuwe bomen langs de traverse (mede in relatie tot de parkeerplaatsen), de materiaalkeuze op de traverse en de mogelijke toepassing van geluidsreducerend asfalt. Het Plan in Hoofdlijnen richt zich op de grote lijnen van het plan. Het is echter evident dat ook de onderdelen die doorschuiven naar de volgende projectfase, voldoende aandacht krijgen.

De opmerkingen voor het vrij liggend maken van het fietspad tussen het beginpunt van de weg (komgrens Enschede) en de Lossersestraat, betekenden uiteindelijk dat er meer overleg nodig is dan was voorzien. Om die reden is besloten om voor dit wegvak een afzonderlijk besluitvormingstraject te starten, met als doel het ontwikkelen van een plan dat kan rekenen op voldoende draagvlak van alle direct betrokkenen. Die besluitvorming is voorzien in het najaar 2008.

6 Doelstellingen en uitgangspunten

6.1 Doelstellingen

In het PVVP is de volgende hoofddoelstelling opgenomen:

> Overijssel werkt aan een optimaal verkeers- en vervoersysteem, dat onder veilige omstandigheden voor personen en goederen een betrouwbaar bereikbaarheidsniveau biedt, voor de verschillende functies in een gebied, waarbij prioriteit wordt gegeven aan de bereikbaarheid van economische centra in stedelijke netwerken.

Voor de verschillende onderdelen van het verkeers- en vervoerssysteem zijn specifieke doelstellingen geformuleerd.

Voor de herinrichting van de N733 gelden de volgende doelstellingen.

- Garanderen van de doorstroming van het verkeer, in overeenstemming met de functie van gebiedsontsluitingsweg.
- Het onveilige karakter van de weg opheffen, zowel op de wegvakken als de aansluitingen.
- Adequate bereikbaarheid van Lonneker vanuit Enschede en Oldenzaal.
- Sluipverkeer door Lonneker en via het buitengebied voorkomen, c.q. verminderen.
- Beperken van de schadelijke effecten op het leefmilieu tot minimaal de grenswaarden.
- Verbeteren doorstroming van het openbaar vervoer, rekening houdend met de HOV-Noord-as.
- Goede oversteekbaarheid van de traverse.
- Zoveel mogelijk ontzien van de natuur- en landschapswaarden, inclusief cultuurhistorische, archeologische en aardkundige waarden, en waardevolle gebieden.

6.2 Uitgangspunten

6.2.1 Bestuurlijk

In oktober 2004 hebben Gedeputeerde Staten over de inrichting van de planstudie het volgende besloten:

1. voor de traverse Lonneker moet worden uitgegaan van kleinschalige maatregelen, die zo mogelijk een innovatief karakter hebben;
2. voor de wegvakken buiten de kom moet worden uitgegaan van het concept kosteneffectieve maatregelen (KEM), gebaseerd op de aanpak van de dominante ongevalstypen.

6.2.2 Inrichting en vormgeving wegvakken buiten de kom

Op de **wegvakken** (gedeelten tussen de aansluitpunten) buiten de kom vormen het terugdringen van de veel voorkomende ongevallen en het borgen, c.q. verbeteren van de doorstroming, het uitgangspunt voor het maatregelenpakket. De snelheidslimiet blijft 80 km/uur.
Voor het onderdeel verkeersveiligheid betekent dit voor de uitgangspunten van het ontwerp dat de maatregelen gericht zijn op de volgende onderdelen:

- kopstaartongevallen : snelheidscontrole, herkenbaarheid aansluitingen, markering
- voorrangsongevallen : herkenbaarheid aansluitingen
- eenzijdige ongevallen : bermverharding

- afslagongevallen : herkenbaarheid zijwegaansluitingen

Voor de zichtbaarheid van de slecht herkenbare aansluitingen wordt uitgegaan van attentieverhogende maatregelen in de vorm van markering en reflectoren. Om de zichtbaarheid van de fietspaden te vergroten, wordt ter plaatse van de aansluiting het fietspad verhoogd en in kleur uitgevoerd. Waar nodig worden bomen gekapt om vanaf de zijwegen voldoende zicht te creëren.
Voor de snelheidshandhaving wordt een combinatie gemaakt met roodlichtcamera's. Trajectcontrole blijft vooralsnog buiten beschouwing in afwachting van monitoring en nader onderzoek.
Voor de bermverharding wordt uitgegaan van 80 cm halfverharding naast de rijbaan. Op de trajecten waar dat vanwege de laanbeplanting niet mogelijk is, wordt 40 cm aangehouden. De uitkomsten van het bewortelingsonderzoek zijn bepalend voor de breedtemaat.
Op de wegvakken waar de bomen dicht op de rijbaan staan, blijkt dat het aantal eenzijdige ongevallen met bomen gering is. Om die reden is gekozen voor het sparen van de laanbeplanting. Een voorziening langs of aan de bomen, om van de weg geraakte voertuigen op te vangen (b.v. vangrail), biedt geen oplossing, omdat ofwel de ruimtelijke mogelijkheden ontbreken, ofwel de nadelen groter zijn dan de voordelen. Beide keuzes zijn in overleg met de gemeente Enschede bepaald.
Voor het doorstromingsknelpunt worden geen verbetervoorstellen in het plan opgenomen, omdat het knelpunt zich voordoet op het Oldenzaalse deel van de N733. Eventuele maatregelen moeten een onderdeel vormen van een separaat uit te voeren studie.
Voor het gemotoriseerd langzaam verkeer worden passeerhavens aangelegd, om zowel verstoringen in de verkeersafwikkeling zoveel mogelijk te voorkomen als de verkeersveiligheid te bevorderen. Het gebruik hiervan is op vrijwillige basis. Gelet op de intensiteit van het gemotoriseerd langzaam verkeer, de lengte van de wegvakken en de laanbeplanting, komt deze voorziening alleen op het wegvak tussen de kruising met de Landweerweg/Oude Deventerweg en de gemeentegrens met Oldenzaal. Op de overige wegvakken kan gebruik worden gemaakt van de bushalteplaatsen.

Voorts zijn de volgende uitgangspunten aangehouden voor de wegvakken.

- Huidige rijbaan blijft gehandhaafd.
- Fietspaden blijven gehandhaafd; langzaam gemotoriseerd verkeer blijft op de rijbaan.
- Zijwegen en erfaansluitingen blijven in beginsel aangesloten op de rijbaan.
- Zo mogelijk plannen voor de HOV-noord betrekken bij de planstudie.

Het plan voor de N733 bevat geen elementen van het fietssnelwegplan, maar werpt daarvoor ook geen belemmeringen op.

Voor de **aansluitingen** gelden aanvullend de volgende uitgangspunten.
Aansluiting Lossersestraat (N732)
Met de huidige vormgeving en verkeerslichten is het mogelijk om het verkeer tot enkele jaren voor 2020 te verwerken. Daarna treedt capaciteitstekort op en zijn meer opstelstroken voor de verkeerslichten nodig, of als alternatief een ruim gedimensioneerde rotonde. Een rotonde biedt naar verwachting meer verkeersveiligheid, maar vraagt een groot ruimtebeslag en heeft geen mogelijkheid om prioriteit aan het openbaar vervoer te geven. Ten behoeve van de HOV-noord is dat evenwel een belangrijke claim. Gelet op dat belang wordt uitgegaan van verkeerslichten. Met de huidige voorziening is het mogelijk om de bussen in noordelijke richting eveneens tot enkele jaren vóór 2020 te faciliteren. De regeling wordt voorzien van roodlicht- en snelheidscamera's en van een detectiesysteem voor zware voertuigen.
Aansluiting Meijerinksweg, Ruiterkampweg
Deze wegen hebben een ontsluitingsfunctie voor de aanliggende percelen. Hiervoor is geen redelijk alternatief beschikbaar. De wegen blijven in de huidige vorm aangesloten op de N733.
Kruising Oude Deventerweg/Landweerweg
Voor zowel de verkeersafwikkeling als de verkeersveiligheid zijn verbetermaatregelen nodig. Uitgaande van de intensiteiten 2020 zijn een rotonde en verkeerslichten mogelijk. Voor beide geldt dat een groot ruimtebeslag nodig is, om voldoende capaciteit te bereiken. Met name vanwege de onzekerheden over de invulling van het luchthaventerrein is een dergelijke ingreep prematuur. Daarom wordt uitgegaan van een geringe infrastructurele aanpassing (aanleg rechtsafstrook voor verkeer uit Lonneker), in combinatie met de plaatsing van verkeerslichten. Hiermee kan het verkeer tot circa 2013-2015 verantwoord worden afgewikkeld. In de tussenliggende periode kan de besluitvorming over de luchthaven worden afgewacht en kan in aansluiting daarop worden bepaald welke kruispuntmaatregel voor de langere termijn nodig is. De verkeerslichten krijgen roodlicht- en snelheidscamera's en een detectiesysteem voor zware voertuigen.
Voor deze kruising blijkt uit het akoestisch onderzoek dat maatregelen aan de bron (stillere wegdeksoort), of tussen de bron en de ontvanger (scherm van voldoende hoogte en lengte), geen soulaas bieden. Dat betekent dat voor de desbetreffende woningen een ontheffing moet worden aangevraagd voor een hogere grenswaarde en dat onderzocht moet worden of gevelisolatie nodig is ten behoeve van het binnenniveau.

Aansluiting Prins Bernhardpark
Het heeft de voorkeur om de twee huidige aansluitingen van het Prins Bernhardpark te vervangen door één nieuw aansluitpunt, die ook het linksafslaand verkeer kan faciliteren.
Aansluiting Veendijk
Voor de ontsluiting van het golfterrein 't Sybrook vormt de Veendijk de aangewezen route. De alternatieven (via Landweerweg/Linderesweg of via de Zuidbroekweg) kennen overwegende bezwaren. De huidige aansluiting van de Veendijk op de N733 is onvoldoende toegerust om de ontsluitingsfunctie adequaat te vervullen. In het plan wordt voorzien in aanpassingen die met name de linksafbewegingen faciliteren.
Aansluiting Bergsveldweg en Zuidbroekweg
In de status en aansluitvorm van deze wegen worden geen wijzigingen voorzien.
Aansluiting 't Sidebroeck
Het heeft de voorkeur om deze aansluiting te laten vervallen en op te vangen via een parallelweg.

6.2.3 Inrichting en vormgeving traverse Lonneker

Kruising Scholten Reimerstraat/Lonnekermolenweg
Uit capaciteitsberekeningen blijkt dat op het kruispunt met de Scholten Reimerstraat/Lonnekermolenweg verkeerslichten nodig zijn, in combinatie met linksafopstelvakken op de traverse. Met deze configuratie is het mogelijk om de voor 2020 geprognotiseerde verkeersstromen te verwerken, mits deelconflicten worden toegestaan. Het toestaan van deelconflicten is noodzakelijk voor:

- het linksafslaande autoverkeer op de N 733 met het rechtdoorgaande autoverkeer, de rechtdoorgaande fietsers en voetgangers vanuit de tegenrichting op de N 733;
- het rechtsafslaande autoverkeer op de N 733 met de rechtdoorgaande fietsers en voetgangers vanuit dezelfde richting op de N 733;
- het linksafslaande autoverkeer op de Scholten Reimerstraat met respectievelijk het autoverkeer, de rechtdoorgaande fietsers en de voetgangers vanuit de Lonnekermolenweg en omgekeerd;
- het rechtsafslaande autoverkeer en fietsverkeer vanuit respectievelijk de Scholten Reimerstraat en de Lonnekermolenweg, met de voetgangers die vanuit deze weg de N733 oversteken.

Een regeling waarbij alle fietsrichtingen gelijktijdig groen krijgen, is niet mogelijk vanwege te hoge cyclustijden.

Kruising Scholten Reimerstr./Lonnekermolenweg

Aansluiting Dorpsstraat-noord

Aansluiting Dorpsstraat-zuid en Dorpsstraat-noord
Met een voorziening in het midden van de N733 krijgt het linksafslaand verkeer een opstelmogelijkheid en krijgen fietsers en voetgangers de mogelijkheid om in twee keer de traverse te kruisen. Het plaatsen van verkeerslichten is dan niet nodig. Bovendien kan het afslaande verkeer gebruik maken van hiaten in de verkeersstroom, die door de verkeerslichten op het centrale kruispunt worden gecreëerd.
Aansluiting Lonneker Erf
Voor de ontsluiting van deze nieuwbouwlocatie wordt uitgegaan van een nieuw aansluitpunt bij hectometerpunt 2.56. In combinatie daarmee wordt uitgegaan van het vervallen van de aansluiting Wegmanstraat.
Wegvakken
Op de wegvakken tussen de aansluitpunten wordt aanvullend een voorziening opgenomen die de rijrichtingen van elkaar scheidt. Deze voorziening is overrijdbaar.
Door middel van aanvullende beplanting wordt het komkarakter ondersteund. De huidige verlichting blijft grosso modo bestaan. De snelheidslimiet blijft 50 km/uur.

De maatregelen dienen zo veel als mogelijk te passen binnen de bestaande eigendomsgrenzen en de bestaande verhardingsbreedte van de hoofdrijbaan.

6.2.4 Parkeren

De parkeerbehoefte is volgens twee methoden berekend.
Een theoretische benadering gaat uit van de parkeernorm per woning. Afhankelijk van de norm is er een aanbod nodig van 114 tot 201 parkeerplaatsen. Voor het vaststellen van de parkeerbehoefte op openbaar terrein wordt rekening gehouden met het aantal parkeerplaatsen op privéterrein (94). De behoefte aan openbare parkeerplaatsen varieert dan van 20 (114-94) tot 107 (201-94) plaatsen, gemiddeld 64.
Een tweede benadering gaat uit van de maximaal gemeten bezetting tijdens het parkeeronderzoek, (61 auto's) en dit aantal te vermeerderen met een reserve van 12 plaatsen (samengesteld uit 2-4 per sectie). Het totaal aantal benodigde plaatsen komt daarmee op 73. In dit aantal is voldoende restcapaciteit gerealiseerd om extra druk als gevolg van piekbelastingen op te vangen.

6.2.5 Openbaar vervoer

Om de doorstroming van de streekbus (HOV-Noord) te verbeteren worden voorzieningen opgenomen in de bestaande of geplande verkeerslichtenregelingen, om de bussen prioriteit te geven ten opzichte van het overige verkeer.
Voor de HOV-Noord wordt gebruik gemaakt van de bestaande bussen. De inzet van grotere (gelede) bussen wordt niet overwogen.
De Regio Twente vormt het bevoegd gezag voor de streekbussen. De Regio stelt voor om de bestaande halteplaatsen te handhaven. Voor de bushalteplaatsen vormt het onlangs vastgestelde Halteplan het uitgangspunt. Dat betekent dat de maatvoering van de halteperrons aangepast moet worden.

6.2.6 Woon- en leefmilieu op de traverse

De aan te leggen middengeleiders (aansluitingen Dorpsstraat en Lonneker Erf) bieden de mogelijkheid om de rijbaan in twee etappes over te steken, terwijl in de verkeerslichten op het aansluitpunt met de S.R.-straat/Lonnekermolenweg een oversteekvoorziening voor voetgangers is opgenomen. Daarnaast zorgen de verkeerslichten voor onderbrekingen in de verkeersstroom en daarmee voor een verbetering van de oversteekbaarheid.
Om te kunnen voldoen aan de grenswaarden voor het geluidniveau zijn drie typen maatregelen mogelijk. In volgorde van prioriteit zijn dat:

- maatregelen aan de bron (stillere wegdeksoort);
- maatregelen tussen bron en ontvanger (scherm of wal);
- aanvraag van een ontheffing voor een hogere grenswaarde, met (indien noodzakelijk) maatregelen aan de woning(en).

Voor de traverse wordt in beginsel uitgegaan van een stillere wegdeksoort. Een scherm vormt in Lonneker geen reële optie.
Voor de toetsing van de luchtkwaliteit wordt uitgegaan van het Besluit Luchtkwaliteit. De reken-methode met het CARII-model voldoet aan de Europese Richtlijnen.

6.2.7 Natuurlijk milieu

Voor het natuurlijk milieu worden twee hoofduitgangspunten voor het plan gehanteerd.

1. Duurzame instandhouding van de monumentale groenstructuur (de laanbeplantingen en de aangrenzende bosranden). Waar mogelijk versterking daarvan door onder andere de open delen in de laanbeplanting op te vullen met jonge aanplant en te streven naar een gesloten en compleet beeld. Bij plaatselijke aantasting van de groenstructuur is zo veel mogelijk herstel noodzakelijk.
2. Voldoen aan de randvoorwaarden die vanuit het natuur- en landschapsbeleid (o.a. Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet) zijn gesteld.

Ad 1.
Vanwege het belang van de laanbeplantingen langs de N733 voor de landschappelijke en ecologisch

belangrijke structuren én voor de fauna (vooral vleermuizen) wordt gestreefd naar een compleet en aaneengesloten beeld. De bestaande open delen en de hiaten die zijn ontstaan door plaatselijke aantasting van de groenstructuur worden zoveel mogelijk opgevuld met jonge aanplant van eiken en beuken.

Bij het aanbrengen van bermverharding langs de trajecten met laanbeplanting, mag tussen de rijweg en de stamvoet tot maximaal 30 cm diepte ontgraven worden, om schade aan de boomwortels te beperken. Waar de laanbeplanting dicht op de rijbaan staat, kan vanaf 1 meter links en rechts uit de stamvoet, de standaard verharding van 80 cm breed worden aangebracht (met inachtneming van de maximale ontgravingsdiepte). Ter hoogte van de stamvoet is 40 cm het maximum. Ook op het wegvak Kotkampweg-Voortmansweg mag de bermverharing maximaal 40 cm zijn, omdat de bomen hier dichter aan de weg staan dan bij de overige wegvakken.

Ad 2.

Flora- en faunawet

De doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten, in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. De beschermde Flora- en faunawetsoorten zijn onderverdeeld in drie categorieën, van licht beschermde soorten tot zwaar beschermde soorten. Alle drie soorten zijn aangetroffen langs de N733 (Ecologisch onderzoek van de natuurwaarden langs de N733 tussen Enschede en Oldenzaal, Altenburg & Wymenga, 2006). Afhankelijk van de categorie waartoe de soort behoort, de ingreep en de mate van zorgvuldig handelen (gedragscode) kan een vrijstelling worden verleend of is ontheffingsaanvraag nodig. Voor de werkzaamheden langs de N733 moet ontheffing worden aangevraagd voor de volgende soorten flora en fauna: Wilde gagel, Bermpje, Watervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger, Grootoorvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Meervleermuis, Baardvleermuis, Eekhoorn en Steenmarter.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet beschermt bijzondere natuurgebieden. Direct langs het wegvak liggen geen gebieden die onder de natuurbeschermingswet vallen. De aangrenzende bos- en natuurgebieden vallen wel onder de bescherming van de Boswet en het Compensatiebeginsel.

Compensatiebeginsel natuur, bos en landschap

Aantasting van natuur en landschapswaarden in streekplanzone III en IV, in de PEHS en in het bosgebied is alleen in uitzonderingsgevallen toelaatbaar. In die gevallen moet compensatie van verlies van natuur- en landschapswaarden plaatsvinden. Het compensatiebeginsel is van toepassing op de gebieden Lonnekerberg en Het Zuidbroek en het gebied ten oosten van de N733, tussen de Lossersestraat en de Landweerweg. In de volgende projectfase wordt een plan voor de compensatiemaatregelen uitgewerkt.

Boswet

Een voorgenomen velling van bomen die onder de boswet vallen dient te worden gemeld bij LNV Laser. Onder de boswet vallen: bossen (>10 are), houtsingels en laanbomen (> 20 bomen) in gebieden die buiten de bebouwde kom boswet liggen. Er geldt een herplantplicht binnen 3 jaar na de velling.

Provinciaal ecologische hoofdstructuur (PEHS)

Voor de PEHS en de daarbij behorende bosgebieden Lonnekerberg, Het Zuidbroek en IJzerhaar (landgoed De Welle), streeft de provincie naar het verminderen van de verstoring en versnippering. Dat kan onder andere door de barrièrewerking van bestaande infrastructuur op te heffen, bijvoorbeeld door de aanleg van faunavoorzieningen.
In het kader van het Landinrichtingsplan Enschede-Noord worden onder de N733 faunapassages aangelegd ter hoogte van de Bolhaarbeek, de Eschbeek en de Jufferbeek. De herinrichtingsplannen voor de N733 worden afgestemd op het landinrichtingsplan.

Doorsnijding PEHS bij hmp. 5.4

Gemeentelijke kapverordening

Voor bomen die onder de Algemene Politie Verordening (APV) van de gemeente EnschedeVallen, is het noodzakelijk om een gemeentelijke kapvergunning aan te vragen. Daarbij gaat het om bomen buiten de bebouwde kom boswet met een omtrek >50 cm en bomen binnen de bebouwde kom boswet met een omtrek >100 centimeter.

7 Beschrijving van het plan

7.1 Inrichting en vormgeving

7.1.1 Wegvakken buiten de bebouwde kom

Het traject buiten de bebouwde kom omvat het het deel tussen de verkeerslichten op het aansluitpunt met de Lossersestraat en de zuidelijke komgrens van Lonneker en het deel tussen de noordelijke komgrens van Lonneker en de gemeentegrens met Lonneker.
Op de wegvakken buiten de kom wordt aan beide zijden van de rijbaan bermverharding aangebracht, bestaande uit een mat met grasbetonstenen. De standaardbreedte van de bermverharding is 80 cm. Tussen hmp. 2.833 en 3.58 en tussen 3.886 en 4.23 wordt de bermverharding 40cm breed, om de laanbeplanting te ontzien.
Het kruisingsvlak van de fietspaden met de zijwegaansluitingen wordt verhoogd en in rood uitgevoerd. Voor de markering wordt uitgegaan van een dubbele 9-1 lijn als asmarkering en van een 3-3 lijn als kantmarkering, met reflectoren. Ter plaatse van onopvallende aansluitingen wordt uitgegaan van een gesloten markering op de as van de weg.
Inhalen blijft toegestaan, met uitzondering van de trajecten waar de verkeersveiligheid dat niet toelaat. De bestaande halteplaatsen voor de streekbus blijven gehandhaafd. De vormgeving wordt aangepast aan de maatvoering uit het Halteplan. Dat betekent onder andere grotere perrons. Tussen de Landweerweg en de gemeentegrens met Oldenzaal worden in combinatie met bushalteplaatsen, 4 passeerhavens voor het gemotoriseerd langzaam verkeer aangelegd, 2 aan de westkant en 2 aan de oostkant van de rijbaan.

De aansluiting N733-N732 (Oldenzaalsestraat-Lossersestraat) blijft ongewijzigd.
Op de kruising van de N733 met de Landweerweg/Oude Deventerweg worden verkeerslichten geplaatst. Het kruispunt wordt uitgebreid met een rechtsafopstelstrook voor verkeer naar de Landweerweg.

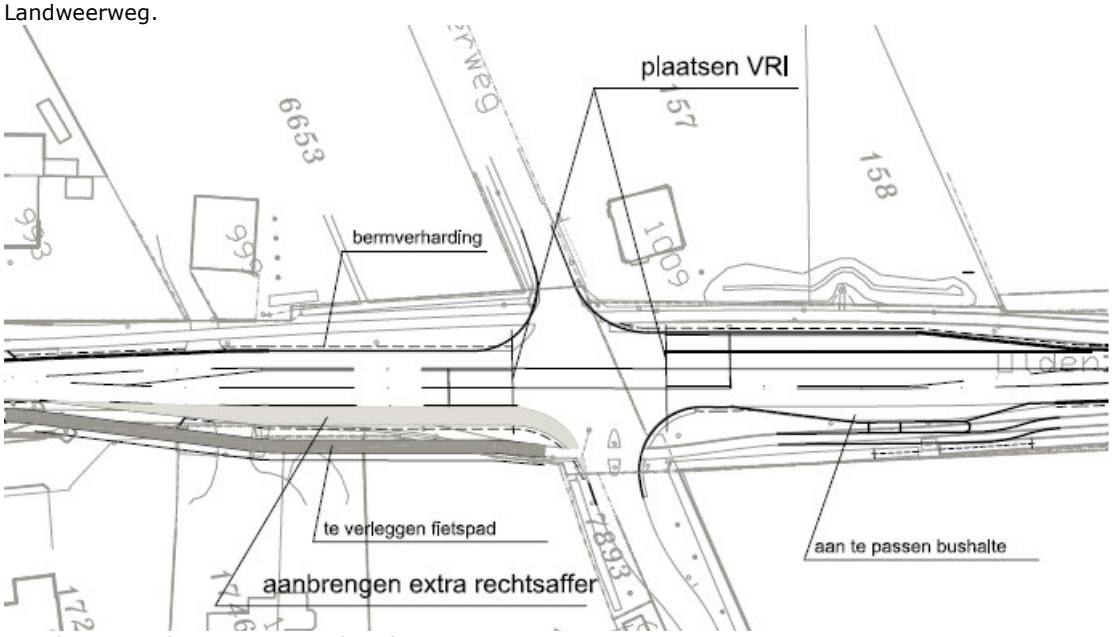

Aansluiting Oude Deventerweg/Landweerweg

Voor de ontsluiting van het Prins Bernhardpark wordt ter hoogte van hmp. 4.3 een nieuw aansluitpunt gemaakt. Van de twee bestaande aansluitingen vervalt de zuidelijke en blijft de noordelijke gehandhaafd.

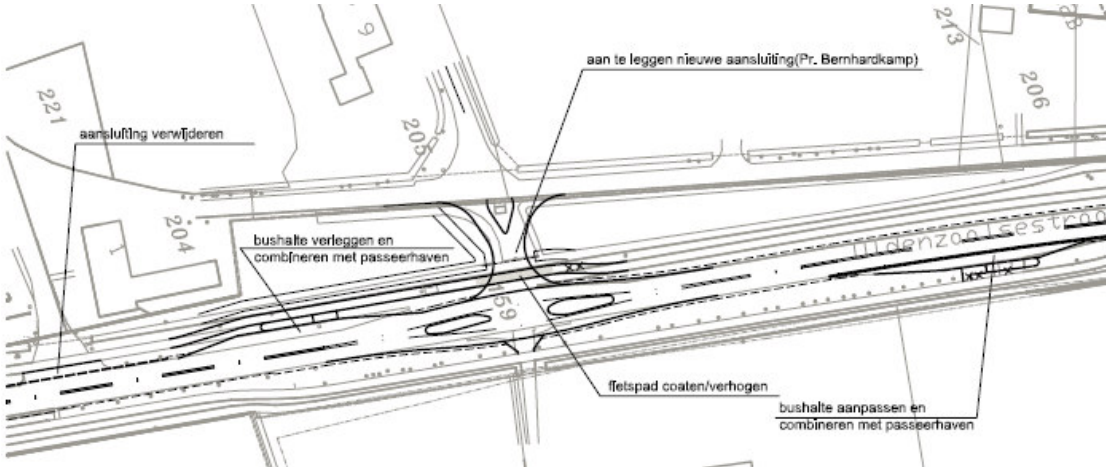

Aansluiting Prins Bernhardpark

Ten behoeve van de aansluiting van de Veendijk wordt op de hoofdrijbaan een middengeleider gemaakt die de linksafbewegingen van en naar de Veendijk faciliteert.

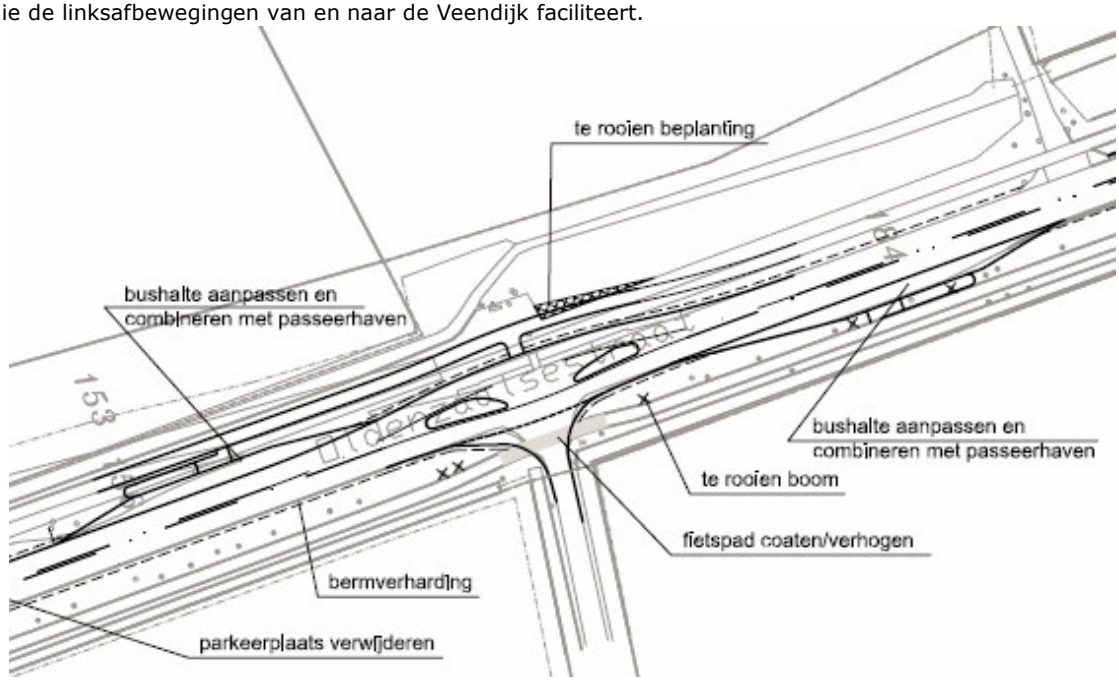

Aansluiting Veendijk

De aansluiting van de Zuidbroekweg blijft gehandhaafd, de aansluiting van 't Sidebroeck vervalt. Voor de opvang van deze weg wordt een stukje parallelweg aangelegd tot de bestaande parallelweg op Oldenzaals grondgebied.

7.1.2 Traverse Lonneker

De verhardingsbreedte van de huidige rijbaan (6,00m tussen de banden) blijft gehandhaafd. De beschikbare breedte wordt verdeeld over 2 rijstroken van elk 2,75m, 2 maal een gootklinker en een rijrichtingscheiding in de as van de weg van 30cm. De rijrichtingscheiding is overrijdbaar en wordt uitgevoerd in klinkers.
Op de kruising met de Scholten Reimerstraat/Lonnekermolenweg worden verkeerslichten geplaatst, met aparte opstelvakken voor het linksafslaande verkeer op de N733. De thans aanwezige middengeleiders en het voetgangersoversteeklicht worden verwijderd. De overstekende fietsers en voetgangers maken gebruik van de verkeerslichtenregeling.

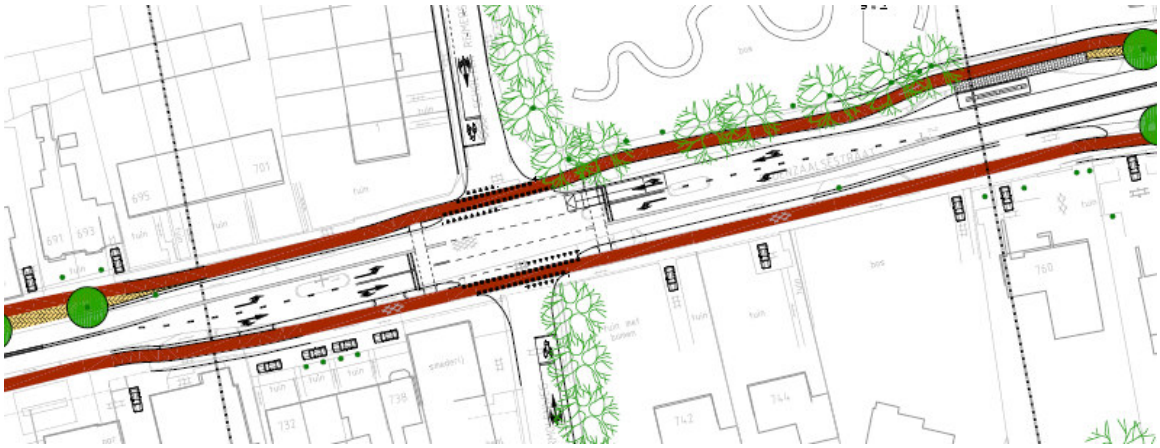

Kruising Scholten Reimerstraat-Lonnekermolenweg

Op de twee aansluitpunten van de Dorpsstraat op de Oldenzaalsestraat is een overrijdbaar eiland ontworpen, waar de auto's omheen rijden. Met deze voorziening wordt in het midden van de weg een 5m brede opstelruimte gecreëerd, waar auto's zich kunnen opstellen en het langzaam verkeer de mogelijkheid krijgt om in twee keer de weg over te steken.
Aan weerszijden van elk eiland worden twee brede middengeleiders met afrembochten gemaakt, om een aangepaste naderingssnelheid af te dwingen.
Ter plaatse van Dorpsstraat-zuid wordt de tegenover gelegen uitrit aangepast, om te kunnen aansluiten op het kruispunt.
De ontsluiting van 't Lonneker Erf wordt eveneens met een overrijdbaar eiland aangesloten op de hoofdrijbaan. De aansluiting van de Wegmanstraat vervalt voor het autoverkeer.

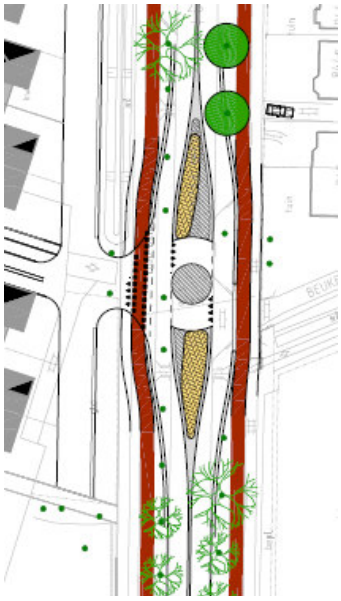

Aansluiting Lonneker Erf

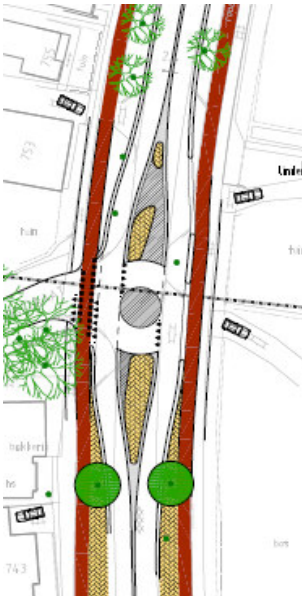

Aansluiting Dorpsstraat noord

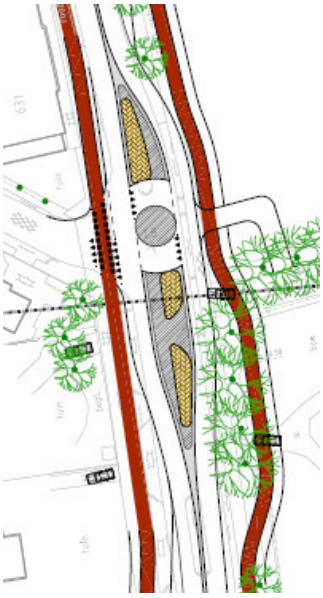

Aansluiting Dorpsstraat zuid

Er komen ruim 70 openbare parkeerplaatsen. De parkeerplaatsen blijven à niveau.
De bushalteplaatsen blijven gehandhaafd en worden qua maatvoering aangepast aan het Halteplan.
De bestaande verlichtingsarmaturen worden indien nodig aangevuld. Hiervoor wordt in de volgende projectfase een verlichtingsplan opgesteld.
De eenheid binnen de traverse wordt onder andere bereikt door 'portaalwerking' bij de bomen. Dat wordt geëffectueerd door de nieuwe beplanting, tegenover bestaande bomen te positioneren.

De noordelijke komgrens wordt ca. 75m in zuidelijke richting verschoven, om een betere aansluiting met de middengeleider te bereiken.

7.2 Woon en leefmilieu

Voor de woningen rondom de aansluiting Landweerweg/Oude Deventerweg zijn fysieke maatregelen om het geluidniveau te beperken tot maximaal de voorkeursgrenswaarde, niet mogelijk of reëel. Voor deze woningen zal in de volgende fase van het planproces, een ontheffing voor een hogere grenswaarde worden aangevraagd. Zo nodig worden gevelmaatregelen genomen om voor het binnenniveau de voorkeursgrenswaarde te bereiken.
Om voor de woningen langs de traverse te kunnen voldoen aan de voorkeursgrenswaarde, wordt in beginsel uitgegaan van een wegdeksoort met akoestische eigenschappen. Deze wegdeksoort (geluidsreducerend asfalt) is echter niet toepasbaar op het aansluitpunt met verkeerslichten. In de volgende fase van het planproces wordt het maatregeltype bepaald.
Ten aanzien van de luchtkwaliteit hoeven geen maatregelen in het plan te worden opgenomen.

7.3 Natuurlijk milieu

In het kader van de landinrichting Enschede-Noord worden onder de N733 faunapassages aangelegd ter hoogte van de Bolhaarbeek, de Eschbeek en de Jufferbeek. De herinrichtingsplannen voor de N733 worden afgestemd op het landinrichtingsplan.

Voor het toebrengen van schade aan de beschermde flora- en faunawetsoorten is een ontheffing of vrijstelling nodig. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). De ontheffingsaanvraag gaat veelal gepaard met het uitvoeren van mitigerende en compenserende maatregelen om het schadelijk effect op de beschermde soort te beperken. In dit kader worden aanbevelingen gedaan in het ecologisch onderzoek. De exacte mitigerende en compenserende maatregelen worden, evenals de ontheffingsaanvraag, in de realisatiefase van het project uitgewerkt.

8 Effecten van de maatregelen

8.1 Wegvakken buiten de bebouwde kom

Doorstroming
Het in het PVVP gesignaleerde doorstromingsknelpunt (trajectsnelheid < 40 km/uur) in 2020 doet zich voor op het Oldenzaalse deel van de N733. Dit wegvak valt buiten deze planstudie en voor dit knelpunt wordt geen oplossing geboden.

Verkeersveiligheid
Als gevolg van de maatregelen op de wegvakken (bermverharding, markering, voorzieningen aan het fietspad, passeerhavens, extra verlichting, reflectoren) zal het aantal ongevallen met 31% kunnen afnemen en het aantal slachtoffers met 33% (globale schatting op basis van kentallen). Het effect van elkaar beïnvloedende maatregelen is zoveel mogelijk gecorrigeerd.
De verkeerslichten op de kruising met de Oude Deventerweg/Landweerweg bieden een oplossing voor de voorrangsongevallen, maar kunnen resulteren in een toename van het aantal kopstaart-aanrijdingen. Door een gerichte vormgeving en markering zal dit effect zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Op basis van kentallen is berekend dat genoemde maatregelen in 60% minder ongevallen en minder slachtoffers resulteren. Het vergroten van de herkenbaarheid van de aansluiting met de N732, zal naar verwachting resulteren in 12% minder ongevallen, i.c. kopstaartaanrijdingen.

Openbaar vervoer
Door de aanleg van een gedeelte busbaan, het faciliteren van de bus in de verkeersregelinstallaties en het verbeteren van de halteplaatsen, neemt de kwaliteit van de streekbus toe. Het effect daarvan op het aantal passagiers is niet kwantificeerbaar.

Sluipverkeer
De te nemen maatregelen bieden geen oplossing voor de problematiek van het sluipverkeer.

Geluidhinder
De woningen rondom de aansluiting van de Landweerweg/Oude Deventerweg worden geconfronteerd met een toename van het geluidniveau van 2 dB(A). Het geluidsniveau binnenshuis voldoet aan de grenswaarde conform de Wet geluidhinder.

Natuur en landschap
De aanleg van de rechtsafopstelstrook op de aansluiting van de Oude Deventerweg/Landweerweg, is mogelijk zonder het rooien van bomen. Voor de maatregel op de aansluiting van de Prins Bernhardpark en van de Veendijk en voor het aanpassen van de bushalteplaatsen moeten in totaal 12 bomen worden gerooid. Ten behoeve van de bermverharding worden geen bomen gekapt.
Voor de te rooien bomen en boshoeken wordt herplant toegepast conform de Boswet, het compensatiebeginsel en de gemeentelijke herplantplicht. Dit vindt plaats door de open ruimten in de laanbeplantingen langs de weg op te vullen met jonge aanplant.

De overige effecten van de herinrichtingsmaatregelen voor de flora- en fauna langs de N733 betreffen met name de gevolgen voor vleermuizen. Het rooien van bomen belemmert vleermuizen in hun mogelijkheden om de N733 te kruisen. Door tussen een zijweg en de N733 hoge bomen te laten staan, wordt de belemmering verminderd (een 'hop over' om via de boomkronen de weg te kruisen). De te kappen bomen dienen gericht geïnspecteerd te worden op de aanwezigheid van roofvogelnesten en verblijfplaatsen van zoogdieren. De flora- en faunawet verbiedt om 'nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen of te verstoren'. Als dat aan de orde is er een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig.

Grondverwerving
Er is grondverwerving nodig voor de aanleg van de rechtafuitvoegstrook op de kruising met de Landweerweg/Oude Deventerweg. Daarnaast kan het in een enkel geval noodzakelijk blijken om voor het aanpassen van de bushaltes grondaankopen te doen.

8.2 Traverse Lonneker

Verkeersafwikkeling
Zowel de kruispunten als de wegvakken hebben voldoende capacitiet om de voor 2020 geprognotiseerde verkeersintensiteiten te kunnen verwerken. Daarnaast zorgen de kruispuntmaatregelen er voor dat Lonneker beter bereikbaar wordt, omdat de mogelijkheden om de Oldenzaalsestraat op te rijden of over te steken, toenemen.

Verkeersveiligheid en oversteekbaarheid
De maatregelen resulteren in een verbetering van zowel de verkeersveiligheid als de oversteekbaarheid. Het aantal ongevallen naar zal naar verwachting met 45% kunnen afnemen en het aantal slachtoffers met 50%.
Het moeten toestaan van deelconflicten in de verkeersregelinstallatie op het centrale kruispunt, geeft een verhoogd ongevalsrisico. Getalsmatig zijn hiervan geen gegevens bekend.

Parkeren
Er wordt voldaan aan de eis om minimaal 70 openbare parkeerplaatsen te realiseren.

Sluipverkeer
De te nemen maatregelen bieden geen oplossing voor de problematiek van het sluipverkeer.

Geluidhinder
De overschrijding van de grenswaarde met 2 dB(A) wordt opgeheven door de toepassing van een geluidsreducerend wegdek. In de volgende projectfase wordt bepaald of deze maatregel integraal toepasbaar is. Waar dat niet het geval is, volgt een overschrijding van de grenswaarde (waarvoor een ontheffing wordt aangevraagd). Het geluidsniveau binnenshuis voldoet aan de grenswaarde conform de Wet geluidhinder.

Luchtverontreiniging
Voor de elementen benzeen, zwaveldioxide, koolmonoxide en lood, geldt dat er geen overschrijding van de grenswaarden optreedt. Voor stikstofdioxide geldt dat door generieke maatregelen in 2010/2020 een oplossing wordt bereikt. Voor de incidentele overschrijdingen van de grenswaarde voor de concentratie fijn stof, worden geen maatregelen in het plan voor de N733 opgenomen. Het probleem is alleen oplosbaar door generieke maatregelen. Een en ander betekent dat de luchtkwaliteit in 2020 voldoet aan de grenswaarden uit het Besluit Luchtkwaliteit, met uitzondering van de concentratie fijn stof. Deze overschrijding wordt veroorzaakt door invloeden van buitenaf.

Trillingshinder
In combinatie met de herinrichtingsmaatregelen wordt het wegdek voorzien van een nieuwe deklaag. Eventuele oneffenheden die aanleiding kunnen geven tot trillingshinder kunnen daarmee worden opgeheven en een oplossing bieden voor klachten. Door de herinrichtingsmaatregelen zal ook het overschrijden van de snelheidslimiet afnemen, waardoor de kans op hinder verkleint.

Groenvoorziening
Voor het uitvoeren van de maatregelen moeten een beperkt aantal bomen worden gerooid. Ter compensatie daarvan en om het komkarakter te benadrukken, wordt herplant gedaan Bovendien worden op de traverse extra bomen geplant om het verblijfsklimaat te ondersteunen.

Grondverwerving
In incidentele gevallen zal een geringe overschrijding van de provinciale eigendomsgrenzen noodzakelijk blijken en is grondaankoop nodig. Om dit correct te kunnen duiden moet het plan in de volgende projectfase (realisatiefase) verder worden uitgewerkt.

9 Financiële aspecten

Op basis van een globale kostenraming is een inschatting gemaakt van de uitvoeringskosten van de maatregelen.

Voor de wegvakken buiten de kom zijn de kosten geraamd op € 2,5 miljoen (excl. BTW, prijspeil 2008). De maatregelen omvatten de volgende werkzaamheden.
Deel N732 – zuidelijke komgrens Lonneker: bermverharding, overige werkzaamheden.
Deel noordelijke komgrens Lonneker – Landweerweg: kruispuntmaatregel Landweerweg, bermverharding, overige werkzaamheden.
Deel Landweerweg – gemeentegrens Oldenzaal: kruispuntmaatregel Veendijk, wijziging aansluiting Prins Bernhardpark, bermverharding, overige werkzaamheden.

De uitvoeringskosten van de maatregelen op de traverse zijn geraamd op € 2,15 miljoen (excl. BTW, prijspeil 2008). De maatregelen omvatten de volgende werkzaamheden.
- Civieltechnisch werk
- Kruispuntmaatregel centrale kruising, inclusief v.r.i.
- Middengeleiders aansluitingen Dorpsstraat en aansluiting 't Lonneker Erf
- Openbare verlichting
- Grondverwerving
- Nutsvoorziening
- Geluidwerende voorzieningen
- Groenvoorziening

Door de gemeente Enschede wordt een deel van de maatregelen gecofinancierd. Bij de Regio Twente zal een verzoek worden ingediend voor subsidie.

Voor deze raming gelden de volgende uitgangspunten.
De kosten voor
Er is geen rekening gehouden met de kosten van:
- nadere inrichting van het gebied
- eventueel vrijkomen van verontreinigde grond of funderingsmateriaal
- verleggen kabels en leidingen
- proces- en administratiekosten

In de raming is wel rekening gehouden met het aanbrengen van een stille dunne deklaag.
Verder is aangenomen dat er een totale wegafzetting mogelijk is en dat er geen aanvullende rioleringswerkzaamheden nodig zijn.

10 Uitvoeringsplanning

De uitvoering van het werk staat gepland voor 2009/2010. Voorwaarde voor het realiseren van deze planning is dat de benodigde gronden via vrije verkoop kunnen verworven worden. Bij het moeten volgen van een onteigeningsprocedure schuift de periode van uitvoering ongeveer 1,5 jaar op.
In 2008 is het wegdek op de traverse aan de beurt voor groot onderhoud (nieuw wegdek). Het heeft uitvoeringstechnische voordelen om deze werkzaamheden te combineren met de herinrichtingsmaatregelen, teneinde zowel de overlast te beperken als de financiële middelen efficiënt in te zetten. Het groot onderhoud schuift nu door naar 2009/2010.

Goudappel Coffeng
Adviseurs verkeer en vervoer

Provincie Overijssel

Akoestisch onderzoek Provinciale weg N733 wegvak komgrens Oldenzaal tot aansluiting N733/N732 (deelplan 1)

Provincie Overijssel

Akoestisch onderzoek Provinciale weg N733 wegvak komgrens Oldenzaal tot aansluiting N733/N732 (deelplan 1)

Datum 28 september 2010
Kenmerk OVA214/Kzj/2097
Eerste versie

Documentatiepagina

Opdrachtgever(s)	Provincie Overijssel
Titel rapport	Akoestisch onderzoek Provinciale weg N733 wegvak komgrens Oldenzaal tot aansluiting N733/N732 (deelplan 1)
Kenmerk	OVA214/Kzj/2097
Datum publicatie	28 september 2010
Projectteam opdrachtgever(s)	mevrouw A. Bergsma-Middeljans
Projectteam Goudappel Coffeng	de heren T.S. de Boer en J.Y. Keizer
Projectomschrijving	Actualisering akoestisch onderzoek wegverkeerslawaai naar de effecten als gevolg van de herinrichting van de N733 ter hoogte van Lonneker.
Trefwoorden	geluidscriteria, Wet geluidhinder, reconstructie, wegverkeerslawaai, Lonneker, N733

Inhoud Pagina

1	Inleiding	1
2	Het plan en de Wet geluidhinder	2
2.1	Zonering	2
2.2	Geluidscriteria	3
3	Uitgangspunten	5
3.1	Verkeersgegevens	5
3.2	Omgevingskenmerken	6
3.3	Hogere waarden	7
4	Resultaten en interpretatie	8
4.1	Binnen de bebouwde kom	8
4.2	Buiten de bebouwde kom	9
4.3	Maatregelen: geluidsreducerend asfalt	10
5	Conclusie	11
	Bijlagen	
1	Verkeersgegevens van de provincie	
2	Toetspunten en adressen	
3	Overzicht resultaten binnen bebouwde kom	
4	Overzicht resultaten met geluidsreducerend asfalt	
	Afbeeldingen	
1 t/m 4	Situering waarneempunten	

1 Inleiding

Lonneker ligt in de gemeente Enschede, op de provinciale weg N733 tussen Oldenzaal en Enschede. Naar verwachting zal in 2010 door de provincie Overijssel deze gebiedsontsluitingsweg worden heringericht, met als doel de verkeersveiligheid te verbeteren en de doorstroming te optimaliseren. Binnen de kern van Lonneker wordt de bestaande rijbaan van traverse N733 heringericht, rekening houdend met de bereikbaarheid voor al het verkeer door en van/naar het dorp Lonneker. Tevens wordt de leefbaarheid en de ruimtelijke inrichting geoptimaliseerd (integraal ontwerp).

In november 2006 is door de provincie op grond van een variantenstudie gekozen voor een combivariant, waarbij voor het centrale kruispunt met de Scholten Reimerstraat wordt uitgegaan van de vormgeving volgens de minimale herinrichtingsvariant (aanbrengen verkeersregelinstallatie (VRI)). Voor de overige kruispunten binnen de kom (Dorpsstraat) wordt uitgegaan van het concept Langzaam Rijden Gaat Sneller (LARGAS). De aansluiting Wegmanstraat komt te vervallen. Ten noorden van Lonneker wordt op het kruispunt van de provinciale weg N733 met de Oude Deventerweg een verkeersregelinstallatie (VRI) geplaatst.

De Wet geluidhinder schrijft voor dat bij gewijzigde situaties akoestisch onderzoek moet worden verricht naar de consequenties voor de geluidssituatie (van geluidsgevoelige bestemmingen). In 2007 heeft Goudappel Coffeng BV dit onderzoek uitgevoerd.
Inmiddels is het plan op enkele punten gewijzigd. Vanwege deze wijzigingen heeft de provincie Overijssel Goudappel Coffeng gevraagd het akoestisch onderzoek te actualiseren.
Het zuidelijke deel van het aangepaste tracédeel van de N733 werd reeds geactualiseerd door Goudappel Coffeng. De resultaten van dit onderzoek zijn beschreven in het rapport ‘Akoestisch onderzoek provinciale weg N733 wegvak komgrens Enschede tot aansluiting N733/N732 (deelplan 2)’ d.d. 22 maart 2010.
Het akoestisch onderzoek voor het noordelijke plandeel, komgrens Oldenzaal tot aansluiting N733/N732 (deelplan 1), wordt in dit rapport beschreven.

In hoofdstuk 2 wordt de relatie gelegd tussen het plan en de Wet geluidhinder. Vervolgens worden de uitgangspunten uiteengezet in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 gaat in op de resultaten met betrekking tot het aangepaste tracé door Lonneker. Tot slot worden in hoofdstuk 5 de conclusies van het onderzoek beschreven.

2 Het plan en de Wet geluidhinder

Binnen de kom van Lonneker heeft de N733 in de toekomst vier belangrijke aansluitingen. Voor het centrale kruispunt met de Scholten Reimerstraat wordt uitgegaan van de vormgeving met een VRI. Voor de overige kruispunten binnen de kom wordt uitgegaan van het concept Langzaam Rijden Gaat Sneller (LARGAS). Hiervoor is een ontwerp opgesteld, dat is gebruikt bij het akoestisch onderzoek.
De aansluiting Wegmanstraat komt te vervallen. Ten noorden van Lonneker wordt op het kruispunt van de provinciale weg N733 met de Oude Deventerweg een verkeersregelinstallatie (VRI) geplaatst.

Figuur 2.1: Luchtfoto Lonneker en foto kruising N733 met de Scholten Reimerstraat

2.1 Zonering

In artikel 74 van de Wet geluidhinder is bepaald dat zich langs alle wegen een geluidszone bevindt. Uitzonderingen hierop zijn de wegen:
- die zijn gelegen binnen een als woonerf aangeduid gebied;
- waarvoor een maximumsnelheid geldt van 30 km/h.

De breedte van de geluidszone hangt af van het aantal rijstroken en de ligging van de weg in stedelijk dan wel buitenstedelijk gebied. In tabel 2.1 is een overzicht weergegeven van de geldende breedten van geluidszones per type weg.

aantal rijstroken	wegligging binnen stedelijk gebied	wegligging buiten stedelijk gebied
2	200 m	250 m
3 of 4	350 m	400 m
5 of meer	n.v.t.	600 m

Tabel 2.1: Overzicht breedte geluidszones per wegtype

Voor de in dit onderzoek beschouwde wegen geldt dat deze zijn uitgevoerd met twee rijstroken en deels liggen in binnenstedelijk dan wel buitenstedelijk gebied. Volgens de Wet geluidhinder dient binnen de genoemde geluidszones onderzoek plaats te vinden naar de geluidsbelasting op geluidsgevoelige bestemmingen. Binnen de bebouwde kom

wordt nagenoeg het hele tracé van de provinciale weg N733 aangepast. Het onderzoek richt zich op de woningen binnen 200 meter van de provinciale weg N733.
Buiten de bebouwde kom vinden aanpassingen plaats bij het kruispunt van de provinciale weg N733 met de Oude Deventerweg. Voor de woningen binnen een zone van 250 meter vanaf de kruising is de geluidssituatie geanalyseerd. De delen van de weg waar geen fysieke aanpassingen gedaan worden zijn niet meegenomen in het akoestisch onderzoek.

2.2 Geluidscriteria

Voor het bepalen van de toetsingswaarde moet voor de betreffende weg uitgegaan worden van de situatie 'woning aanwezig, weg in reconstructie'. Er is in dit geval sprake van de aanpassing van een weg. De Wet geluidhinder zegt over de aanpassing van een weg het volgende:

'Een aanpassing met betrekking tot een aanwezige weg waarvan uit akoestisch onderzoek als bedoeld in artikel 87d blijkt dat ten gevolge van die aanpassing de berekende geluidsbelasting vanwege de weg in het toekomstig maatgevende jaar zonder het treffen van maatregelen ten opzichte van de geluidsbelasting die op grond van deze afdeling en afdeling 2 van hoofdstuk VII als de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting geldt met 2 dB of meer wordt verhoogd, voor zover de geluidsbelasting voor wijziging ten minste 48 dB bedraagt' (Wet geluidhinder, artikel 87b lid 1 onder h).

In geval van een reconstructie van een weg gelden de volgende grenswaarden. Voor een woning binnen de geluidszone geldt de heersende geluidsbelasting als grenswaarde met een minimum van 48 dB. Op plaatsen waar door omstandigheden niet aan deze waarde kan worden voldaan, kan ingevolge artikel 100a Wet geluidhinder, onder bepaalde omstandigheden, een hogere grenswaarde worden vastgesteld. Aangezien het hier gaat om de reconstructie van een provinciale weg, dient de ontheffing te worden verleend door het College van Gedeputeerde Staten.
De maximale waarde die kan worden vastgesteld is 68 dB, met dien verstande dat de verhoging niet hoger mag zijn dan 5 dB. Uitzonderingen hierop zijn:

- dat als gevolg van de reconstructie de geluidsbelasting van de gevel tenminste bij een gelijk aantal woningen elders met minimaal dezelfde waarde zal verminderen;
- de wegbeheerder heeft verklaard dat hij financiële middelen ter beschikking stelt uiterlijk voor afloop van de reconstructie ten behoeve van de terugdringing van de geluidsbelasting vanwege een weg, binnen de woning.

Met de genoemde ‘omstandigheden’ wordt gerefereerd aan:
- het treffen van maatregelen die om stedenbouwkundige, verkeerskundige, landschappelijke of financiële redenen niet mogelijk zijn.

Geluidsbeperkende maatregelen
Voordat men ertoe overgaat ontheffing aan te vragen, moet eerst onderzoek worden verricht naar maatregelen om de geluidsbelasting te reduceren. Hierbij geldt de volgende prioriteitsvolgorde:
- bronmaatregelen, zoals verkeers- en wegdekmaatregelen;
- overdrachtsmaatregelen, zoals het vergroten van de afstand tussen bron en bestemming, geluidsschermen en -wallen;
- ontvangermaatregelen, zoals het aanbrengen van ‘dove gevels’.

Geluid binnen de bestemming
In alle gevallen geldt, dat de geluidsbelasting binnen de woning bij gesloten ramen dient te worden gereduceerd tot een bepaalde binnenwaarde. In het Bouwbesluit zijn eisen gesteld ten aanzien van de maximaal toegestane geluidsniveaus binnen woningen. De (geluidbelaste) gevels van woningen moeten voldoende geluidsisolerend werken om hieraan te kunnen voldoen. In het Bouwbesluit is gesteld dat de karakteristieke geluidswering van nieuwe woningen minimaal 20 dB moet bedragen. Als maximale binnenwaarde voor verblijfsgebieden in woningen geldt 33 dB. De gevelbelasting (geluidsbelasting buiten op de gevel) en de karakteristieke gevelwering (geluidsisolatie van de gevel) bepalen samen de binnenwaarde. Voor de bepaling van de binnenwaarde moet de gevelbelasting dus altijd bekend zijn. Bij wegverkeerslawaai dient daarbij te worden uitgegaan van de gecumuleerde geluidsbelasting (de belasting ten gevolge van alle aanwezige wegen samen), zonder toepassing van de correctie volgens artikel 110g van de Wet geluidhinder. De hier vermelde waarden uit het Bouwbesluit zijn aangepast aan de nieuwe Wet geluidhinder.

3 Uitgangspunten

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten voor de analyse naar het wegverkeerslawaai voor het onderzoeksgebied beschreven.
De analyse is uitgevoerd met behulp van de Standaard Rekenmethode II uit het Reken- en Meetvoorschrift Geluidhinder (RMG2006). Gerekend is met het programma Geo-Milieu, versie 1.4.

In artikel 110g Wet geluidhinder en artikel 3.6 RMG2006 is bepaald dat bij akoestisch onderzoek van wegverkeerslawaai een correctie mag worden toegepast voor het in de toekomst stiller worden van het wagenpark. Voor toetsing aan de geluidsnormen, wordt op de geluidsbelasting een correctie toegepast van -2 dB voor wegen met een representatieve snelheid van meer dan 70 km/h en -5 dB voor de overige wegen. Alle in dit rapport vermelde geluidsbelastingen zijn inclusief deze correctie.

3.1 Verkeersgegevens

De verkeersgegevens zijn gebaseerd op gegevens aangeleverd door de provincie (bijlage 1). Voor de huidige situatie is gerekend met de verkeerscijfers van 2008. Voor de toekomst is uitgegaan van het planjaar 2020 (circa 10 jaar na reconstructie). Deze cijfers zijn gebaseerd op verkeerstellingen uit het jaar 2008. De gehanteerde cijfers zijn afgerond op honderdtallen. In de tabellen 3.1 en 3.2 staan de uitgangspunten ten aanzien van de verkeersgegevens weergegeven.

wegvak	intensiteit 2008 (mvt/etm)	prognose 2020 (mvt/etm)
aansluiting N732 - kom Lonneker	14.700	16.300
Lonneker - aansluiting A1	15.200	16.200
aansluiting A1 - kom Oldenzaal	20.800	20.200

Tabel 3.1: Uitgangspunten verkeersintensiteiten N733

	voertuigverdeling dag			voertuigverdeling avond			voertuigverdeling nacht		
wegvak	li	mz	zw	li	mz	zw	li	mz	zw
aansluiting N732 - kom Lonneker	92,1%	6,6%	1,3%	96,9%	2,4%	0,7%	90,8%	7,2%	2,0%
Lonneker - aansluiting A1	93,5%	5,1%	1,4%	96,3%	2,8%	0,9%	93,0%	5,2%	1,8%
aansluiting A1 - kom Oldenzaal	88,9%	7,2%	3,8%	93,9%	3,4%	2,7%	88,0%	7,0%	5,0%

Tabel 3.2: Overige verkeersgegevens N733

Op de N733 buiten de bebouwde kom geldt in de huidige en toekomstige situatie een maximumsnelheid van 80 km/h. Binnen Lonneker geldt een maximumsnelheid van 50 km/h. Voor het zuidelijk deel van de N733 (vanaf aansluiting N732 tot Lonneker) zijn de gemiddelde uurpercentages voor respectievelijk de dag-, avond- en nachtperiode

6,6, 3,6 en 0,8%. Voor het noordelijk deel (vanaf Lonneker tot de A1) zijn deze gemiddelde uurpercentages achtereenvolgens 6,7, 3,3 en 0,8%. Er is aangehouden dat deze percentages in de huidige en toekomstige situatie constant zijn.

3.2 Omgevingskenmerken

De omgevingskenmerken zijn ontleend aan de door de provincie Overijssel aangeleverde gegevens en ondergronden.

Wegdekverharding
Voor de in dit onderzoek betrokken weggedeelten is uitgegaan van een normale asfaltverharding van Dicht Asfaltbeton (DAB). De provincie heeft het voornemen om bepaalde wegvakken van de N733 te voorzien van een geluidsreducerende wegdeksoort.

Hoogteligging
In dit plangebied zijn geen noemenswaardige hoogteverschillen aanwezig die zijn meegenomen in het onderzoek.

Afscherming, reflectie en overdrachtsdemping
De gevels van de binnen het onderzoeksgebied aanwezige woningen en andere 'objecten' hebben een geluidreflecterende werking. Reflecties, lucht- en bodemdemping zijn volgens de in het Reken- en Meetvoorschrift aangegeven wijze doorgerekend.

Kruispunten/rotondes
In de huidige situatie is het kruispunt van de N733 met de N732 geregeld middels een verkeersregelinstallatie.

In de toekomst wordt het kruispunt van de N733 met de Scholten Reimerstraat/Lonneker Molenweg geregeld met een VRI. De beide overige kruispunten binnen de bebouwde kom van Lonneker (beide N733 met de Dorpsstraat) zijn LARGAS uitgevoerd. Dit geldt ook voor de aansluiting ten behoeve van de wijk 't Lonneker Erf. De aansluiting van de Wegmanstraat op de N733 komt in de toekomst te vervallen.
Daarnaast wordt buiten de bebouwde kom, op het kruispunt met de Oude Deventerweg een VRI geplaatst. Bij de geluidsberekeningen is hiermee rekening gehouden.

Waarneempunten
Voor de uitvoering van de geluidsberekeningen zijn waarneempunten geselecteerd op de geluidsgevoelige bestemmingen binnen de geluidszone van de betrokken weg. Berekeningen worden uitgevoerd voor waarneemhoogtes 1,8; 4,5 en 7,5 meter, representatief voor de begane grond, eerste en tweede verdieping. De waarneempunten 1 tot en met 79 liggen binnen Lonneker en de waarneempunten 101 tot en met 110 liggen buiten de bebouwde kom van Lonneker. De situering van de waarneempunten

is weergegeven in de afbeeldingen 1 tot en met 4. Daarnaast is in bijlage 2 een overzicht gegeven van de toetspunten met de bijbehorende adressen.

3.3 Hogere waarden

Voor verschillende adressen langs de N733 zijn in het verleden hogere waarden vastgesteld door de provincie Overijssel of de gemeente Enschede. Een aantal hogere waarden is vastgesteld op basis van oudere wetgeving en zodoende uitgedrukt in de dosismaat LAeq. Op basis van het geluidsmodel is vastgesteld dat de LAeq waarde 0,43 dB hoger ligt dan de Lden waarde. Tabel 3.3 geeft een overzicht van de adressen waarvoor een hogere waarde is vastgesteld. De tabel geeft zowel de waarde uitgedrukt in dB(A) als in dB.

straatnaam	nummer	hogere waarde in dB(A)	hogere waarde in dB
Oldenzaalsestraat	683	-	63
Oldenzaalsestraat	685	-	63
Oldenzaalsestraat	779a	-	57
Oldenzaalsestraat	781	-	58
Oldenzaalsestraat	naast 725	-	63
Oldenzaalsestraat	718	56	55,57
Oldenzaalsestraat	801	59	58,57
Oldenzaalsestraat	803	59	58,57
Oldenzaalsestraat	805	60	59,57
Oldenzaalsestraat	807	60	59,57
Oldenzaalsestraat	809	60	59,57
Oldenzaalsestraat	811	60	59,57
Oldenzaalsestraat	813	60	59,57
Oldenzaalsestraat	815	60	59,57
Oldenzaalsestraat	817	60	59,57
Oldenzaalsestraat	819	60	59,57
Oldenzaalsestraat	821	60	59,57
Oldenzaalsestraat	823	60	59,57
Oldenzaalsestraat	825	60	59,57
Oldenzaalsestraat	827	60	59,57
Robertinkkamp	1	51	50,57

Tabel 3.3: Hogere waarde per adres

4 Resultaten en interpretatie

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van de geluidsberekeningen beschreven. Het onderzoek is opgesplitst naar de woningen binnen en buiten de bebouwde kom. De Wet geluidhinder heeft hiervoor verschillende regelgeving (waaronder de toepassing van de correctie artikel 110g Wgh).

In paragraaf 4.1 zijn de situaties gelegen binnen de bebouwde kom van Lonneker beschreven. In paragraaf 4.2 worden de situaties langs wegdelen die buiten de bebouwde kom liggen behandeld. Tot slot wordt in paragraaf 4.3 het toepassen van geluidsreducerend asfalt besproken.

4.1 Binnen de bebouwde kom

In tabel B3.1 van bijlage 3 zijn de resultaten van de geluidsberekeningen voor woningen langs wegvakken binnen de bebouwde kom van Lonneker opgenomen. Op de gepresenteerde geluidsbelastingen is een correctie van -5 dB(A) toegepast conform artikel 110g van de Wet geluidhinder.

In de tabel is eerst de huidige situatie vergeleken met de autonome situatie. Dit geeft de te verwachten geluidsbelasting voor 2020 weer, zonder dat de aanpassingen aan de N733 worden toegepast. Voor alle toetspunten binnen de bebouwde kom (1 t/m 79 en 201 t/m 219) geldt een zeer geringe toename van het geluidsniveau. Afgerond is dit 0 dB.
Ook de plansituatie is opgenomen in de tabel. Af te lezen valt dat voor de meeste toetspunten een lichte toename van het geluidsniveau te verwachten is. De toetspunten 34 t/m 39 en 41 laten een iets grotere toename in geluidsbelasting zien. Deze toetspunten liggen dichtbij de kruising van de N733 met de Scholten Reimerstraat/ Lonneker Molenweg. De hogere geluidsbelasting valt te verklaren door de komst van een VRI. De verhogingen bedragen afgerond maximaal 1 dB. Deze toename heeft geen juridische gevolgen. Verdere geluidsbeperkende maatregelen zijn niet nodig. Ook toetspunt 19 geeft voor de begane grond een toename in geluidsbelasting zien. Dit is een gevolg van de aanpassing van de nabijgelegen kruising van de N733 met de Dorpsstraat. Ook hier is het verschil afgerond 1 dB.

Adressen met een hogere waarde
Tot slot is er een toename van 1 dB berekend in de plansituatie voor toetspunt 49 (Oldenzaalsestraat 718). Deze stijging in geluidsbelasting is, conform de Wet geluidhinder, berekend ten opzichte van de vastgestelde hogere waarde in plaats van ten opzichte van de huidige geluidsbelasting, die iets hoger ligt.
Voor de overige woningen waarvoor een hogere waarde is vastgesteld ligt de heersende waarde lager dan de vastgestelde hogere waarde. Vandaar dat voor deze woningen gerekend is ten opzichte van de heersende waarde.

4.2 Buiten de bebouwde kom

Tabel 4.1 geeft de resultaten voor de woningen langs de N733 buiten de bebouwde kom weer, zowel ten noorden als ten zuiden van Lonneker.
Wanneer de huidige situatie vergeleken wordt met de autonome situatie valt ook buiten de bebouwde kom een lichte stijging van de geluidsbelasting waar te nemen. Afgerond komt deze stijging op 0 dB.
Ook bij het vergelijken van de huidige situatie met de plansituatie valt een lichte stijging te verwachten. Voor bijna alle toetspunten komt dit afgerond op 0 dB. Voor toetspunt 101 is deze waarde, voor de eerste en tweede verdieping, afgerond 1 dB. Deze toename valt te verklaren door de aanleg van een VRI bij de kruising van de N733 met de Oude Deventerweg. Juridisch heeft een stijging van 1 dB geen gevolgen waardoor aanvullende maatregelen niet noodzakelijk zijn.

					verschil		verschil		verschil	
toetspunt	waar-neem-hoogte	L_{den} huidig (dB)	L_{den} autonoom (dB)	L_{den} plan (dB)	huidig (dB)	auto-noom afgerond	huidig (dB)	plan afgerond	auto-noom (dB)	plan afgerond
101_A	1,8	63,55	63,82	64,04	0,27	0	0,49	0	0,22	0
101_B	4,5	64,07	64,35	64,58	0,28	0	0,51	1	0,23	0
101_C	7,5	64,02	64,30	64,52	0,28	0	0,50	1	0,22	0
102_A	1,8	64,11	64,39	64,49	0,28	0	0,38	0	0,10	0
102_B	4,5	64,57	64,85	64,95	0,28	0	0,38	0	0,10	0
102_C	7,5	64,53	64,81	64,90	0,28	0	0,37	0	0,09	0
103_A	1,8	61,01	61,28	61,46	0,27	0	0,45	0	0,18	0
103_B	4,5	61,55	61,83	62,00	0,28	0	0,45	0	0,17	0
103_C	7,5	61,59	61,87	62,04	0,28	0	0,45	0	0,17	0
104_A	1,8	59,39	59,66	59,68	0,27	0	0,29	0	0,02	0
104_B	4,5	60,41	60,69	60,72	0,28	0	0,31	0	0,03	0
104_C	7,5	60,53	60,80	60,83	0,27	0	0,30	0	0,03	0
105_A	1,8	62,40	62,68	62,71	0,28	0	0,31	0	0,03	0
105_B	4,5	63,10	63,38	63,42	0,28	0	0,32	0	0,04	0
105_C	7,5	63,16	63,44	63,48	0,28	0	0,32	0	0,04	0
106_A	1,8	58,74	59,02	59,13	0,28	0	0,39	0	0,11	0
106_B	4,5	60,22	60,49	60,61	0,27	0	0,39	0	0,12	0
106_C	7,5	60,55	60,83	60,94	0,28	0	0,39	0	0,11	0
107_A	1,8	57,86	58,14	58,20	0,28	0	0,34	0	0,06	0
107_B	4,5	59,42	59,69	59,75	0,27	0	0,33	0	0,06	0
107_C	7,5	59,88	60,15	60,21	0,27	0	0,33	0	0,06	0
108_A	1,8	56,95	57,22	57,27	0,27	0	0,32	0	0,05	0
108_B	4,5	58,35	58,63	58,68	0,28	0	0,33	0	0,05	0
108_C	7,5	58,66	58,94	58,99	0,28	0	0,33	0	0,05	0
109_A	1,8	59,05	59,32	59,37	0,27	0	0,32	0	0,05	0
109_B	4,5	60,47	60,74	60,79	0,27	0	0,32	0	0,05	0
109_C	7,5	60,74	61,02	61,07	0,28	0	0,33	0	0,05	0
110_A	1,8	53,79	54,06	54,12	0,27	0	0,33	0	0,06	0
110_B	4,5	55,08	55,35	55,41	0,27	0	0,33	0	0,06	0
110_C	7,5	56,09	56,36	56,42	0,27	0	0,33	0	0,06	0

Tabel 4.1: Overzicht geluidsbelastingen ten gevolge van de N733 op woningen buiten de bebouwde kom

4.3 Maatregelen: geluidsreducerend asfalt

Op basis van de hiervoor gepresenteerde resultaten is er geen juridische aanleiding voor het treffen van geluidsbeperkende maatregelen. De provincie is echter voornemens om op bepaalde wegvakken van de N733 geluidsreducerend asfalt toe te passen. Het gaat dan om de wegvakken binnen de bebouwde kom van Lonneker. Bij de kruisingen is de aanleg van geluidsreducerend asfalt niet mogelijk. Optrekkend en afremmend verkeer zorgt daar voor te grote wringingskrachten op het wegdek. In figuur 4.1 is een overzichtskaart opgenomen. Hierop zijn de wegvakken waar geluidsreducerend asfalt zal worden toegepast schematisch aangegeven.

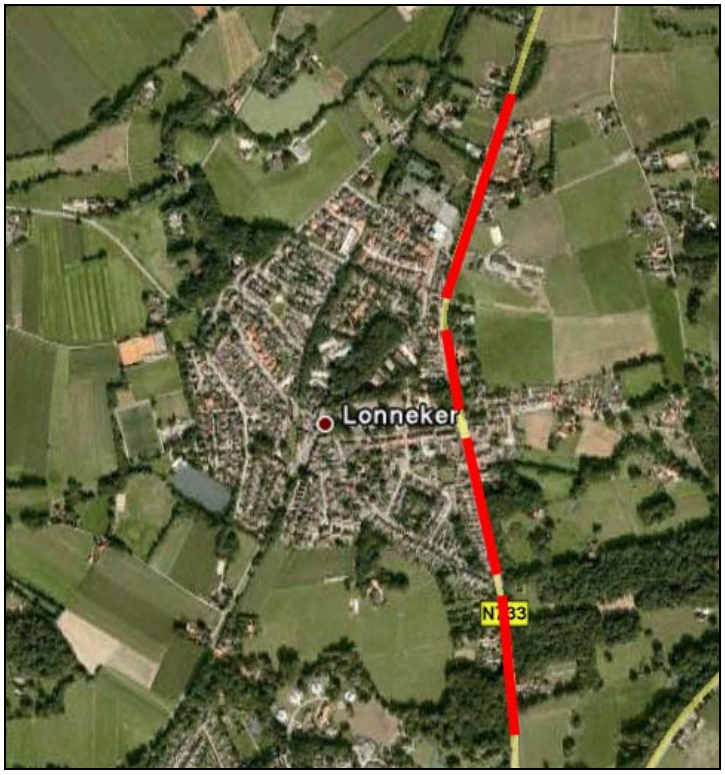

Figuur 4.1: Wegvakken waar geluidsreducerend asfalt zal worden toegepast

De provincie wil een wegdekverharding aanbrengen waarbij het verkeersgeluid met 4 dB afneemt ten opzichte van normaal asfalt, uitgaande van een snelheid van 50 km/h. In tabel 4.1 van bijlage 4 zijn de resultaten van het toepassen van dit geluidsreducerend asfalt weergegeven. Uit de tabel valt op te maken dat bij de meeste toetspunten een daling van het geluidsniveau verwacht kan worden. Alleen voor een aantal woningen rond de kruising van de N733 met de Scholten Reimerstraat/Lonneker Molenweg valt nog een kleine toename van het geluidsniveau te verwachten. Dit komt omdat hier een VRI zal worden aangelegd waarbij toepassing van geluidsreducerend asfalt niet mogelijk is. De toename is niet groter dan 1 dB. Verdere maatregelen zijn juridisch niet noodzakelijk.

5 Conclusie

De provincie heeft plannen voor de reconstructie van de N733, de verbindingsweg tussen Enschede en de A1. Het tracé voert door het dorp Lonneker. De plannen hebben tot doel de doorstroming van de weg te waarborgen en de (verkeers)veiligheid te vergroten.
Na verschillende studies is in november 2006 door de provincie gekozen voor een combivariant, waarbij voor het centrale kruispunt met de Scholten Reimerstraat wordt uitgegaan van de vormgeving volgens de minimale herinrichtingsvariant (het aanbrengen van een verkeersregelinstallatie).
Voor de overige kruispunten binnen de kom wordt uitgegaan van het concept Langzaam Rijden Gaat Sneller (LARGAS). De aansluiting Wegmanstraat komt te vervallen. Ten noorden van Lonneker wordt op het kruispunt van de provinciale weg N733 met de Oude Deventerweg een VRI geplaatst.

Ten behoeve van deze plannen werd in 2007 akoestisch onderzoek naar de effecten van het wegverkeerslawaai op de aan de weg gesitueerde geluidsgevoelige bestemmingen uitgevoerd. Door veranderende uitgangspunten is het akoestisch onderzoek geactualiseerd. Inmiddels is het plan opgesplitst in twee delen. Recentelijk werd het wegvak komgrens Enschede tot aansluiting N733/N732 al geactualiseerd. Vervolgens is gekeken naar het deel aansluiting N733/N732 tot komgrens Oldenzaal. De resultaten van het laatstgenoemde deelplan zijn in dit rapport beschreven.
Het onderzoek is uitgesplitst naar de situatie binnen de bebouwde kom van Lonneker en de situaties buiten de bebouwde kom. De Wet geluidhinder hanteert hiervoor verschillende regelgeving.

Uit het onderzoek voor de woningen binnen de bebouwde kom blijkt dat er geen juridische reconstructiesituaties (toenames van 2 dB of meer) zullen voordoen als gevolg van de herinrichting van de weg. Er valt een lichte stijging in de geluidsbelasting te verwachten, al is het verschil afgerond 0 dB. Alleen rond de kruising van de N733 met de Scholten Reimerstraat/Lonneker Molenweg valt een iets hogere toename te verwachten. Afgerond gaat het hier om een stijging van 1 dB. Hiervoor zijn geen maatregelen noodzakelijk.

Het onderzoek voor de woningen buiten de bebouwde kom laat ziet dat, als gevolg van de autonome toename van het verkeer op de N733, de geluidsbelastingen zullen toenemen. Ook hier geldt een lichte toename van afgerond 0 dB. Voor slechts één toetspunt geldt een stijging van afgerond 1 dB. Er is dus geen sprake van een juridische reconstructiesituatie. Het toepassen van geluidsbeperkende maatregelen in het kader van de herinrichtingsplannen voor de N733 is niet noodzakelijk.

De provincie is voornemens om op de wegvakken binnen de bebouwde kom van Lonneker geluidsreducerend asfalt aan te brengen. Ook deze situatie is in het akoestisch onderzoek doorgerekend. Toepassing van geluidsreducerend asfalt verlaagt het

geluidsniveau met maximaal 4 dB. Dit betekent een verbetering van de leefomgeving in Lonneker.
Alleen op de kruising van de N733 met de Scholten Reimerstraat/Lonneker Molenweg zal de geluidsbelasting stijgen. Op de kruising zal een VRI worden aangelegd. Door de aanleg van een VRI is het aanbrengen van geluidsreducerend asfalt niet mogelijk. Het verkeer zorgt hier voor te grote wringingskrachten op het wegdek.

Ten opzichte van het eerder gedane onderzoek in 2007 ('Akoestisch onderzoek herinrichting N733 te Lonneker' met kenmerk OVA115/Bxt/1583) valt op dat de te verwachten geluidsbelastingen lager uitvallen dan destijds berekend is. Dit verschil valt te verklaren door bijgestelde verkeersprognoses. De door de provincie aangeleverde verkeerscijfers voorspellen een lagere stijging van het aantal verkeersbewegingen dan destijds is aangenomen.

Geconcludeerd kan worden dat voor de reconstructie van de N733 geen sprake is van een juridische reconstructiesituatie. In geen enkel geval valt een toename van 2 dB te verwachten. De aanleg van stil asfalt op de wegen binnen de bebouwde kom van Lonneker heeft echter tot groot voordeel dat de geluidsbelasting op de woningen in de meeste gevallen aan de N733 flink zal afnemen.

Bijlage 1: Verkeersgegevens van de provincie

N733

	intensiteiten		dagverdeling		
wegvak	weekdag intensiteit 2008	prognose 2020*	dag	avond	nacht
aansluiting N732-kom Lonneker	14.700	16.300	80,7%	12,6%	6,7%
Lonneker-aansluiting A1	15.200	16.200	80,2%	13,0%	6,8%
aansluiting A1-kom Oldenzaal	20.800	20.200	81,2%	11,8%	7,0%

* Prognose op basis van Twentemodel 2010. Groeipercentage per jaar is voor 2020 doorgevoerd op de gemeten weekdagintensiteit uit 2008.

Tabel B1.1: Intensiteiten en dagverdeling

N733

	voertuigverdeling dag			voertuigverdeling avond			voertuigverdeling nacht			voertuigverdeling etmaal		
wegvak	li	mz	zw	li	mz	zw	li	mz	zw	li	mz	zw
aansluiting N732-kom Lonneker	92,1%	6,6%	1,3%	96,9%	2,4%	0,7%	90,8%	7,2%	2,0%	92,4%	6,3%	1,3%
Lonneker-aansluiting A1	93,5%	5,1%	1,4%	96,3%	2,8%	0,9%	93,0%	5,2%	1,8%	93,7%	4,9%	1,4%
aansluiting A1-kom Oldenzaal	88,9%	7,2%	3,8%	93,9%	3,4%	2,7%	88,0%	7,0%	5,0%	89,1%	6,9%	4,0%

Tabel B1.2: Voertuigverdeling

Bijlage 2: Toetspunten en adressen

toetspunt	straat	huisnummer
1	Oldenzaalsestraat	869
2	Oldenzaalsestraat	890
3	Oldenzaalsestraat	888
4	Oldenzaalsestraat	837
5	Oldenzaalsestraat	810
6	Oldenzaalsestraat	858
7	Oldenzaalsestraat	852
8	Oldenzaalsestraat	848
9	Oldenzaalsestraat	844
10	Oldenzaalsestraat	840
11	Oldenzaalsestraat	827
12	Oldenzaalsestraat	815
13	Oldenzaalsestraat	820
14	Oldenzaalsestraat	775
15	Oldenzaalsestraat	771
16	Oldenzaalsestraat	763
17	Oldenzaalsestraat	757
18	Oldenzaalsestraat	753
19	Oldenzaalsestraat	792
20	Oldenzaalsestraat	749
21	Oldenzaalsestraat	743
22	Oldenzaalsestraat	737
23	Oldenzaalsestraat	735
24	Oldenzaalsestraat	733
25	Oldenzaalsestraat	731
26	Oldenzaalsestraat	729
27	Oldenzaalsestraat	727
28	Oldenzaalsestraat	725
29	Oldenzaalsestraat	774
30	Oldenzaalsestraat	770
31	Oldenzaalsestraat	770
32	Oldenzaalsestraat	762
33	Oldenzaalsestraat	760
34	Oldenzaalsestraat	746
35	Oldenzaalsestraat	744
36	Oldenzaalsestraat	742
37	Oldenzaalsestraat	740
38	Oldenzaalsestraat	738
39	Oldenzaalsestraat	730
40	Oldenzaalsestraat	726
41	Scholten Reimerstraat	1
42	Oldenzaalsestraat	699
43	Oldenzaalsestraat	693
44	Oldenzaalsestraat	685
45	Oldenzaalsestraat	722
46	Oldenzaalsestraat	720
47	Oldenzaalsestraat	679
48	Oldenzaalsestraat	677
49	Oldenzaalsestraat	718
50	Oldenzaalsestraat	677
51	Oldenzaalsestraat	667
52	Oldenzaalsestraat	665
53	Oldenzaalsestraat	663
54	Oldenzaalsestraat	661
55	Oldenzaalsestraat	659
56	Oldenzaalsestraat	657
57	Oldenzaalsestraat	655
58	Oldenzaalsestraat	651
59	Oldenzaalsestraat	647
60	Oldenzaalsestraat	643

toetspunt	straat	huisnummer
61	Oldenzaalsestraat	641
62	Oldenzaalsestraat	639
63	Oldenzaalsestraat	637
64	Oldenzaalsestraat	631
65	Dorpsstraat	1
66	Oldenzaalsestraat	625
67	Oldenzaalsestraat	623
68	Oldenzaalsestraat	621
69	Oldenzaalsestraat	619
70	Oldenzaalsestraat	617
71	Oldenzaalsestraat	615
72	Oldenzaalsestraat	613
73	Oldenzaalsestraat	611
74	Oldenzaalsestraat	609
75	Oldenzaalsestraat	607
76	Oldenzaalsestraat	603
77	Oldenzaalsestraat	599
78	Oldenzaalsestraat	644
79	Oldenzaalsestraat	640
101	Oldenzaalsestraat	1009
102	Oldenzaalsestraat	999
103	Oldenzaalsestraat	999
104	Oldenzaalsestraat	993
105	Oldenzaalsestraat	993
106	Oldenzaalsestraat	1042
107	Oldenzaalsestraat	1042
108	Oldenzaalsestraat	1038
109	Oldenzaalsestraat	1038
110	Oldenzaalsestraat	1040
201	Oldenzaalsestraat	827
202	Oldenzaalsestraat	827
203	Oldenzaalsestraat	823
204	Oldenzaalsestraat	821
205	Oldenzaalsestraat	817
206	Oldenzaalsestraat	815
207	Oldenzaalsestraat	811
208	Oldenzaalsestraat	809
209	Oldenzaalsestraat	807
210	Oldenzaalsestraat	805
211	Oldenzaalsestraat	803
212	Robertinkkamp	12
213	Robertinkkamp	10
214	Robertinkkamp	8
215	Robertinkkamp	4
216	Robertinkkamp	2
217	Robertinkkamp	1
218	Oldenzaalsestraat	837a
219	Oldenzaalsestraat	779

Tabel B2.1: Overzicht toetspunten en adressen

Bijlage 3: Overzicht resultaten binnen de bebouwde kom

N733

toetspunt	waar-neem-hoogte	L_{den} huidig (dB)	L_{den} autonoom (dB)	L_{den} plan (dB)	verschil huidig (dB)	verschil autonoom afgerond	verschil huidig (dB)	verschil plan afgerond	verschil autonoom (dB)	verschil plan afgerond
001_A	1,8	53,23	53,50	53,49	0,27	0	0,26	0	-0,01	0
001_B	4,5	54,26	54,54	54,54	0,28	0	0,28	0	0,00	0
001_C	7,5	54,38	54,66	54,65	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
002_A	1,8	54,33	54,60	54,60	0,27	0	0,27	0	0,00	0
002_B	4,5	55,41	55,69	55,69	0,28	0	0,28	0	0,00	0
002_C	7,5	55,47	55,75	55,75	0,28	0	0,28	0	0,00	0
003_A	1,8	55,57	55,85	55,85	0,28	0	0,28	0	0,00	0
003_B	4,5	56,45	56,73	56,73	0,28	0	0,28	0	0,00	0
003_C	7,5	56,51	56,79	56,79	0,28	0	0,28	0	0,00	0
004_A	1,8	58,96	59,24	59,24	0,28	0	0,28	0	0,00	0
004_B	4,5	59,31	59,58	59,58	0,27	0	0,27	0	0,00	0
004_C	7,5	59,19	59,46	59,46	0,27	0	0,27	0	0,00	0
005_A	1,8	49,32	49,60	49,60	0,28	0	0,28	0	0,00	0
005_B	4,5	50,84	51,11	51,12	0,27	0	0,28	0	0,01	0
005_C	7,5	51,61	51,88	51,88	0,27	0	0,27	0	0,00	0
006_A	1,8	55,63	55,90	55,91	0,27	0	0,28	0	0,01	0
006_B	4,5	56,54	56,82	56,82	0,28	0	0,28	0	0,00	0
006_C	7,5	56,66	56,94	56,94	0,28	0	0,28	0	0,00	0
007_A	1,8	61,41	61,69	61,69	0,28	0	0,28	0	0,00	0
007_B	4,5	61,52	61,80	61,79	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
007_C	7,5	61,16	61,44	61,45	0,28	0	0,29	0	0,01	0
008_A	1,8	58,33	58,61	58,61	0,28	0	0,28	0	0,00	0
008_B	4,5	58,61	58,88	58,88	0,27	0	0,27	0	0,00	0
008_C	7,5	58,53	58,80	58,80	0,27	0	0,27	0	0,00	0
009_A	1,8	58,88	59,16	59,16	0,28	0	0,28	0	0,00	0
009_B	4,5	59,28	59,55	59,55	0,27	0	0,27	0	0,00	0
009_C	7,5	59,21	59,49	59,48	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
010_A	1,8	58,91	59,19	59,19	0,28	0	0,28	0	0,00	0
010_B	4,5	59,31	59,58	59,59	0,27	0	0,28	0	0,01	0
010_C	7,5	59,25	59,53	59,53	0,28	0	0,28	0	0,00	0
013_A	1,8	51,37	51,64	51,64	0,27	0	0,27	0	0,00	0
013_B	4,5	52,88	53,15	53,14	0,27	0	0,26	0	-0,01	0
013_C	7,5	53,44	53,71	53,72	0,27	0	0,28	0	0,01	0
014_A	1,8	61,06	61,33	61,13	0,27	0	0,07	0	-0,20	0
014_B	4,5	61,18	61,45	61,26	0,27	0	0,08	0	-0,19	0
014_C	7,5	60,85	61,13	60,95	0,28	0	0,10	0	-0,18	0
015_A	1,8	61,47	61,75	61,65	0,28	0	0,18	0	-0,10	0
015_B	4,5	61,67	61,95	61,82	0,28	0	0,15	0	-0,13	0
015_C	7,5	61,38	61,66	61,50	0,28	0	0,12	0	-0,16	0
016_A	1,8	60,66	60,94	60,93	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
016_B	4,5	60,76	61,03	61,02	0,27	0	0,26	0	-0,01	0
016_C	7,5	60,40	60,68	60,68	0,28	0	0,28	0	0,00	0
017_A	1,8	61,22	61,49	61,47	0,27	0	0,25	0	-0,02	0
017_B	4,5	61,39	61,67	61,63	0,28	0	0,24	0	-0,04	0
017_C	7,5	61,11	61,38	61,35	0,27	0	0,24	0	-0,03	0
018_A	1,8	60,89	61,16	61,19	0,27	0	0,30	0	0,03	0
018_B	4,5	61,01	61,29	61,29	0,28	0	0,28	0	0,00	0
018_C	7,5	60,72	61,00	60,94	0,28	0	0,22	0	-0,06	0
019_A	1,8	54,49	54,77	55,02	0,28	0	0,53	1	0,25	0
019_B	4,5	55,78	56,06	56,23	0,28	0	0,45	0	0,17	0
019_C	7,5	56,02	56,30	56,46	0,28	0	0,44	0	0,16	0
020_A	1,8	60,64	60,91	61,04	0,27	0	0,40	0	0,13	0
020_B	4,5	60,80	61,08	61,14	0,28	0	0,34	0	0,06	0
020_C	7,5	60,53	60,81	60,79	0,28	0	0,26	0	-0,02	0
021_A	1,8	54,09	54,36	54,42	0,27	0	0,33	0	0,06	0
021_B	4,5	55,46	55,74	55,78	0,28	0	0,32	0	0,04	0
021_C	7,5	55,75	56,03	56,07	0,28	0	0,32	0	0,04	0
022_A	1,8	60,10	60,38	60,38	0,28	0	0,28	0	0,00	0
022_B	4,5	60,34	60,62	60,59	0,28	0	0,25	0	-0,03	0

toetspunt	waar-neem-hoogte	L_{den} huidig (dB)	L_{den} autonoom (dB)	L_{den} plan (dB)	verschil huidig (dB)	verschil autonoom afgerond	verschil huidig (dB)	verschil plan afgerond	verschil autonoom (dB)	verschil plan afgerond
022_C	7,5	60,14	60,42	60,38	0,28	0	0,24	0	-0,04	0
023_A	1,8	60,48	60,75	60,75	0,27	0	0,27	0	0,00	0
023_B	4,5	60,71	60,98	60,98	0,27	0	0,27	0	0,00	0
023_C	7,5	60,51	60,79	60,78	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
024_A	1,8	60,46	60,74	60,78	0,28	0	0,32	0	0,04	0
024_B	4,5	60,69	60,97	61,02	0,28	0	0,33	0	0,05	0
024_C	7,5	60,47	60,75	60,81	0,28	0	0,34	0	0,06	0
025_A	1,8	61,08	61,35	61,31	0,27	0	0,23	0	-0,04	0
025_B	4,5	61,25	61,52	61,47	0,27	0	0,22	0	-0,05	0
025_C	7,5	60,95	61,23	61,16	0,28	0	0,21	0	-0,07	0
026_A	1,8	60,56	60,83	60,81	0,27	0	0,25	0	-0,02	0
026_B	4,5	60,76	61,04	61,04	0,28	0	0,28	0	0,00	0
026_C	7,5	60,55	60,83	60,81	0,28	0	0,26	0	-0,02	0
027_A	1,8	61,44	61,72	61,71	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
027_B	4,5	61,48	61,76	61,75	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
027_C	7,5	61,08	61,36	61,35	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
028_A	1,8	60,57	60,84	60,85	0,27	0	0,28	0	0,01	0
028_B	4,5	60,77	61,05	61,06	0,28	0	0,29	0	0,01	0
028_C	7,5	60,55	60,83	60,83	0,28	0	0,28	0	0,00	0
029_A	1,8	57,14	57,41	57,41	0,27	0	0,27	0	0,00	0
029_B	4,5	57,86	58,14	58,15	0,28	0	0,29	0	0,01	0
029_C	7,5	57,92	58,19	58,20	0,27	0	0,28	0	0,01	0
030_A	1,8	57,25	57,53	57,54	0,28	0	0,29	0	0,01	0
030_B	4,5	57,97	58,24	58,26	0,27	0	0,29	0	0,02	0
030_C	7,5	58,00	58,28	58,29	0,28	0	0,29	0	0,01	0
031_A	1,8	56,96	57,23	57,26	0,27	0	0,30	0	0,03	0
031_B	4,5	57,71	57,99	58,01	0,28	0	0,30	0	0,02	0
031_C	7,5	57,75	58,03	58,05	0,28	0	0,30	0	0,02	0
032_A	1,8	57,11	57,38	57,38	0,27	0	0,27	0	0,00	0
032_B	4,5	57,78	58,06	58,06	0,28	0	0,28	0	0,00	0
032_C	7,5	57,81	58,09	58,09	0,28	0	0,28	0	0,00	0
033_A	1,8	56,92	57,19	57,23	0,27	0	0,31	0	0,04	0
033_B	4,5	57,46	57,73	57,78	0,27	0	0,32	0	0,05	0
033_C	7,5	57,52	57,80	57,86	0,28	0	0,34	0	0,06	0
034_A	1,8	51,45	51,73	52,21	0,28	0	0,76	1	0,48	0
034_B	4,5	53,08	53,35	53,78	0,27	0	0,70	1	0,43	0
034_C	7,5	53,31	53,59	54,03	0,28	0	0,72	1	0,44	0
035_A	1,8	53,85	54,13	54,69	0,28	0	0,84	1	0,56	1
035_B	4,5	55,14	55,42	55,90	0,28	0	0,76	1	0,48	0
035_C	7,5	55,37	55,65	56,14	0,28	0	0,77	1	0,49	0
036_A	1,8	53,82	54,10	54,66	0,28	0	0,84	1	0,56	1
036_B	4,5	55,11	55,39	55,88	0,28	0	0,77	1	0,49	0
036_C	7,5	55,35	55,63	56,10	0,28	0	0,75	1	0,47	0
037_A	1,8	61,33	61,61	62,36	0,28	0	1,03	1	0,75	1
037_B	4,5	61,46	61,74	62,38	0,28	0	0,92	1	0,64	1
037_C	7,5	61,10	61,38	61,92	0,28	0	0,82	1	0,54	1
038_A	1,8	58,58	58,86	59,19	0,28	0	0,61	1	0,33	0
038_B	4,5	58,98	59,26	59,55	0,28	0	0,57	1	0,29	0
038_C	7,5	58,90	59,18	59,45	0,28	0	0,55	1	0,27	0
039_A	1,8	62,22	62,50	62,87	0,28	0	0,65	1	0,37	0
039_B	4,5	62,30	62,58	62,86	0,28	0	0,56	1	0,28	0
039_C	7,5	61,82	62,10	62,28	0,28	0	0,46	0	0,18	0
040_A	1,8	59,96	60,24	60,34	0,28	0	0,38	0	0,10	0
040_B	4,5	60,30	60,58	60,67	0,28	0	0,37	0	0,09	0
040_C	7,5	60,14	60,42	60,49	0,28	0	0,35	0	0,07	0
041_A	1,8	59,06	59,33	59,68	0,27	0	0,62	1	0,35	0
041_B	4,5	59,50	59,78	60,13	0,28	0	0,63	1	0,35	0
041_C	7,5	59,42	59,69	60,02	0,27	0	0,60	1	0,33	0
042_A	1,8	59,10	59,38	59,53	0,28	0	0,43	0	0,15	0
042_B	4,5	59,60	59,88	60,02	0,28	0	0,42	0	0,14	0
042_C	7,5	59,55	59,82	59,95	0,27	0	0,40	0	0,13	0
043_A	1,8	61,08	61,35	61,34	0,27	0	0,26	0	-0,01	0
043_B	4,5	61,28	61,56	61,57	0,28	0	0,29	0	0,01	0
043_C	7,5	60,99	61,27	61,29	0,28	0	0,30	0	0,02	0

toetspunt	waar-neem-hoogte	L_{den} huidig (dB)	L_{den} autonoom (dB)	L_{den} plan (dB)	verschil huidig (dB)	verschil autonoom afgerond	verschil huidig (dB)	verschil plan afgerond	verschil autonoom (dB)	verschil plan afgerond
044_A	1,8	63,25	63,53	63,43	0,28	0	0,18	0	-0,10	0
044_B	4,5	63,14	63,42	63,34	0,28	0	0,20	0	-0,08	0
044_C	7,5	62,50	62,77	62,72	0,27	0	0,22	0	-0,05	0
045_A	1,8	59,48	59,76	59,80	0,28	0	0,32	0	0,04	0
045_B	4,5	59,88	60,15	60,19	0,27	0	0,31	0	0,04	0
045_C	7,5	59,75	60,03	60,07	0,28	0	0,32	0	0,04	0
046_A	1,8	59,01	59,28	59,30	0,27	0	0,29	0	0,02	0
046_B	4,5	59,45	59,72	59,73	0,27	0	0,28	0	0,01	0
046_C	7,5	59,35	59,63	59,64	0,28	0	0,29	0	0,01	0
047_A	1,8	61,59	61,86	61,86	0,27	0	0,27	0	0,00	0
047_B	4,5	61,67	61,95	61,97	0,28	0	0,30	0	0,02	0
047_C	7,5	61,29	61,57	61,60	0,28	0	0,31	0	0,03	0
048_A	1,8	60,72	61,00	60,99	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
048_B	4,5	60,88	61,16	61,16	0,28	0	0,28	0	0,00	0
048_C	7,5	60,59	60,87	60,88	0,28	0	0,29	0	0,01	0
049_A	1,8	55,03[1]	55,30	55,31	0,27	0	0,28	0	0,01	0
049_B	4,5	55,57[2]	56,46	56,47	0,89	1	0,90	1	0,01	0
049_C	7,5	55,57[2]	56,69	56,70	1,12	1	1,13	1	0,01	0
050_A	1,8	59,94	60,21	60,20	0,27	0	0,26	0	-0,01	0
050_B	4,5	60,17	60,45	60,45	0,28	0	0,28	0	0,00	0
050_C	7,5	59,99	60,27	60,25	0,28	0	0,26	0	-0,02	0
051_A	1,8	59,92	60,19	60,23	0,27	0	0,31	0	0,04	0
051_B	4,5	60,14	60,42	60,47	0,28	0	0,33	0	0,05	0
051_C	7,5	59,93	60,21	60,26	0,28	0	0,33	0	0,05	0
052_A	1,8	59,94	60,21	60,20	0,27	0	0,26	0	-0,01	0
052_B	4,5	60,16	60,44	60,42	0,28	0	0,26	0	-0,02	0
052_C	7,5	59,96	60,23	60,20	0,27	0	0,24	0	-0,03	0
053_A	1,8	59,92	60,20	60,20	0,28	0	0,28	0	0,00	0
053_B	4,5	60,15	60,43	60,44	0,28	0	0,29	0	0,01	0
053_C	7,5	59,95	60,22	60,24	0,27	0	0,29	0	0,02	0
054_A	1,8	59,86	60,14	60,15	0,28	0	0,29	0	0,01	0
054_B	4,5	60,09	60,36	60,38	0,27	0	0,29	0	0,02	0
054_C	7,5	59,86	60,13	60,16	0,27	0	0,30	0	0,03	0
055_A	1,8	60,64	60,92	60,93	0,28	0	0,29	0	0,01	0
055_B	4,5	60,79	61,07	61,08	0,28	0	0,29	0	0,01	0
055_C	7,5	60,48	60,76	60,77	0,28	0	0,29	0	0,01	0
056_A	1,8	60,63	60,90	60,90	0,27	0	0,27	0	0,00	0
056_B	4,5	60,77	61,05	61,04	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
056_C	7,5	60,47	60,75	60,73	0,28	0	0,26	0	-0,02	0
057_A	1,8	60,59	60,86	60,88	0,27	0	0,29	0	0,02	0
057_B	4,5	60,74	61,01	61,04	0,27	0	0,30	0	0,03	0
057_C	7,5	60,43	60,71	60,74	0,28	0	0,31	0	0,03	0
058_A	1,8	60,57	60,84	60,86	0,27	0	0,29	0	0,02	0
058_B	4,5	60,72	61,00	61,02	0,28	0	0,30	0	0,02	0
058_C	7,5	60,42	60,69	60,72	0,27	0	0,30	0	0,03	0
059_A	1,8	60,54	60,82	60,77	0,28	0	0,23	0	-0,05	0
059_B	4,5	60,70	60,98	60,91	0,28	0	0,21	0	-0,07	0
059_C	7,5	60,39	60,67	60,60	0,28	0	0,21	0	-0,07	0
060_A	1,8	60,80	61,07	61,07	0,27	0	0,27	0	0,00	0
060_B	4,5	60,94	61,22	61,21	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
060_C	7,5	60,62	60,90	60,88	0,28	0	0,26	0	-0,02	0
061_A	1,8	60,75	61,03	61,01	0,28	0	0,26	0	-0,02	0
061_B	4,5	60,90	61,18	61,14	0,28	0	0,24	0	-0,04	0
061_C	7,5	60,58	60,86	60,83	0,28	0	0,25	0	-0,03	0
062_A	1,8	60,52	60,80	60,81	0,28	0	0,29	0	0,01	0
062_B	4,5	60,67	60,95	60,98	0,28	0	0,31	0	0,03	0
062_C	7,5	60,37	60,65	60,68	0,28	0	0,31	0	0,03	0
063_A	1,8	60,50	60,78	60,84	0,28	0	0,34	0	0,06	0
063_B	4,5	60,63	60,90	60,97	0,27	0	0,34	0	0,07	0
063_C	7,5	60,32	60,60	60,66	0,28	0	0,34	0	0,06	0
064_A	1,8	63,49	63,77	63,44	0,28	0	-0,05	0	-0,33	0
064_B	4,5	63,27	63,55	63,24	0,28	0	-0,03	0	-0,31	0
064_C	7,5	62,52	62,80	62,53	0,28	0	0,01	0	-0,27	0
065_A	1,8	57,85	58,13	58,04	0,28	0	0,19	0	-0,09	0

toetspunt	waar-neem-hoogte	L_{den} huidig (dB)	L_{den} autonoom (dB)	L_{den} plan (dB)	verschil huidig (dB)	verschil autonoom afgerond	verschil huidig (dB)	verschil plan afgerond	verschil autonoom (dB)	verschil plan afgerond
065_B	4,5	58,25	58,52	58,45	0,27	0	0,20	0	-0,07	0
065_C	7,5	58,12	58,40	58,32	0,28	0	0,20	0	-0,08	0
066_A	1,8	54,88	55,15	55,06	0,27	0	0,18	0	-0,09	0
066_B	4,5	55,90	56,18	56,11	0,28	0	0,21	0	-0,07	0
066_C	7,5	55,96	56,24	56,18	0,28	0	0,22	0	-0,06	0
067_A	1,8	55,82	56,09	56,02	0,27	0	0,20	0	-0,07	0
067_B	4,5	56,63	56,90	56,86	0,27	0	0,23	0	-0,04	0
067_C	7,5	56,69	56,97	56,93	0,28	0	0,24	0	-0,04	0
068_A	1,8	55,94	56,21	56,22	0,27	0	0,28	0	0,01	0
068_B	4,5	56,72	57,00	57,01	0,28	0	0,29	0	0,01	0
068_C	7,5	56,78	57,06	57,08	0,28	0	0,30	0	0,02	0
069_A	1,8	56,05	56,32	56,30	0,27	0	0,25	0	-0,02	0
069_B	4,5	56,81	57,09	57,04	0,28	0	0,23	0	-0,05	0
069_C	7,5	56,87	57,15	57,10	0,28	0	0,23	0	-0,05	0
070_A	1,8	56,28	56,55	56,54	0,27	0	0,26	0	-0,01	0
070_B	4,5	56,98	57,26	57,25	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
070_C	7,5	57,03	57,31	57,28	0,28	0	0,25	0	-0,03	0
071_A	1,8	56,12	56,39	56,40	0,27	0	0,28	0	0,01	0
071_B	4,5	56,85	57,13	57,13	0,28	0	0,28	0	0,00	0
071_C	7,5	56,89	57,16	57,18	0,27	0	0,29	0	0,02	0
072_A	1,8	56,17	56,44	56,44	0,27	0	0,27	0	0,00	0
072_B	4,5	56,83	57,10	57,11	0,27	0	0,28	0	0,01	0
072_C	7,5	56,85	57,13	57,12	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
073_A	1,8	56,13	56,40	56,38	0,27	0	0,25	0	-0,02	0
073_B	4,5	56,85	57,13	57,11	0,28	0	0,26	0	-0,02	0
073_C	7,5	56,90	57,18	57,15	0,28	0	0,25	0	-0,03	0
074_A	1,8	56,09	56,36	56,37	0,27	0	0,28	0	0,01	0
074_B	4,5	56,81	57,09	57,09	0,28	0	0,28	0	0,00	0
074_C	7,5	56,85	57,13	57,12	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
075_A	1,8	55,95	56,22	56,23	0,27	0	0,28	0	0,01	0
075_B	4,5	56,65	56,92	56,93	0,27	0	0,28	0	0,01	0
075_C	7,5	56,72	56,99	56,99	0,27	0	0,27	0	0,00	0
076_A	1,8	58,01	58,29	58,28	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
076_B	4,5	58,44	58,72	58,72	0,28	0	0,28	0	0,00	0
076_C	7,5	58,36	58,64	58,64	0,28	0	0,28	0	0,00	0
077_A	1,8	56,25	56,52	56,52	0,27	0	0,27	0	0,00	0
077_B	4,5	56,94	57,22	57,22	0,28	0	0,28	0	0,00	0
077_C	7,5	57,00	57,27	57,27	0,27	0	0,27	0	0,00	0
078_A	1,8	62,41	62,69	62,69	0,28	0	0,28	0	0,00	0
078_B	4,5	62,33	62,61	62,62	0,28	0	0,29	0	0,01	0
078_C	7,5	61,77	62,05	62,05	0,28	0	0,28	0	0,00	0
079_A	1,8	57,33	57,61	57,61	0,28	0	0,28	0	0,00	0
079_B	4,5	57,80	58,08	58,08	0,28	0	0,28	0	0,00	0
079_C	7,5	57,75	58,03	58,03	0,28	0	0,28	0	0,00	0
201_A	1,8	55,20[1]	55,48	55,48	0,28	0	0,28	0	0,00	0
201_B	4,5	55,93[1]	56,20	56,20	0,27	0	0,27	0	0,00	0
201_C	7,5	55,96[1]	56,23	56,24	0,27	0	0,28	0	0,01	0
202_A	1,8	57,28[1]	57,56	57,56	0,28	0	0,28	0	0,00	0
202_B	4,5	57,96[1]	58,24	58,24	0,28	0	0,28	0	0,00	0
202_C	7,5	58,02[1]	58,30	58,30	0,28	0	0,28	0	0,00	0
203_A	1,8	57,60[1]	57,87	57,86	0,27	0	0,26	0	-0,01	0
203_B	4,5	58,30[1]	58,57	58,57	0,27	0	0,27	0	0,00	0
203_C	7,5	58,33[1]	58,61	58,62	0,28	0	0,29	0	0,01	0
204_A	1,8	57,49[1]	57,76	57,76	0,27	0	0,27	0	0,00	0
204_B	4,5	58,23[1]	58,50	58,49	0,27	0	0,26	0	-0,01	0
204_C	7,5	58,29[1]	58,57	58,56	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
205_A	1,8	57,69[1]	57,96	57,96	0,27	0	0,27	0	0,00	0
205_B	4,5	58,43[1]	58,70	58,70	0,27	0	0,27	0	0,00	0
205_C	7,5	58,46[1]	58,74	58,75	0,28	0	0,29	0	0,01	0
206_A	1,8	57,84[1]	58,11	58,11	0,27	0	0,27	0	0,00	0
206_B	4,5	58,53[1]	58,81	58,81	0,28	0	0,28	0	0,00	0
206_C	7,5	58,59[1]	58,87	58,86	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
207_A	1,8	57,73[1]	58,00	58,00	0,27	0	0,27	0	0,00	0
207_B	4,5	58,49[1]	58,77	58,76	0,28	0	0,27	0	-0,01	0

toetspunt	waar-neem-hoogte	L_{den} huidig (dB)	L_{den} autonoom (dB)	L_{den} plan (dB)	verschil huidig (dB)	verschil autonoom afgerond	verschil huidig (dB)	verschil plan afgerond	verschil autonoom (dB)	verschil plan afgerond
207_C	7,5	58,53[1]	58,81	58,81	0,28	0	0,28	0	0,00	0
208_A	1,8	57,77[1]	58,04	58,03	0,27	0	0,26	0	-0,01	0
208_B	4,5	58,51[1]	58,78	58,78	0,27	0	0,27	0	0,00	0
208_C	7,5	58,54[1]	58,82	58,81	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
209_A	1,8	56,94[1]	57,21	57,22	0,27	0	0,28	0	0,01	0
209_B	4,5	57,85[1]	58,13	58,13	0,28	0	0,28	0	0,00	0
209_C	7,5	57,93[1]	58,21	58,22	0,28	0	0,29	0	0,01	0
210_A	1,8	57,99[1]	58,27	58,27	0,28	0	0,28	0	0,00	0
210_B	4,5	58,66[1]	58,94	58,95	0,28	0	0,29	0	0,01	0
210_C	7,5	58,68[1]	58,96	58,97	0,28	0	0,29	0	0,01	0
211_A	1,8	57,62[1]	57,90	57,89	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
211_B	4,5	58,34[1]	58,62	58,61	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
211_C	7,5	58,36[1]	58,64	58,63	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
212_A	1,8	41,96	42,24	42,23	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
212_B	4,5	43,10	43,37	43,38	0,27	0	0,28	0	0,01	0
212_C	7,5	44,15	44,43	44,43	0,28	0	0,28	0	0,00	0
213_A	1,8	39,95	40,22	40,22	0,27	0	0,27	0	0,00	0
213_B	4,5	41,28	41,55	41,56	0,27	0	0,28	0	0,01	0
213_C	7,5	42,70	42,98	42,97	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
214_A	1,8	37,62	37,90	37,89	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
214_B	4,5	39,22	39,50	39,46	0,28	0	0,24	0	-0,04	0
214_C	7,5	41,31	41,58	41,56	0,27	0	0,25	0	-0,02	0
215_A	1,8	35,32	35,59	35,59	0,27	0	0,27	0	0,00	0
215_B	4,5	37,27	37,55	37,54	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
215_C	7,5	39,85	40,13	40,13	0,28	0	0,28	0	0,00	0
216_A	1,8	38,98	39,26	39,26	0,28	0	0,28	0	0,00	0
216_B	4,5	40,71	40,99	40,98	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
216_C	7,5	42,43	42,71	42,69	0,28	0	0,26	0	-0,02	0
217_A	1,8	44,86[1]	45,14	45,14	0,28	0	0,28	0	0,00	0
217_B	4,5	46,67[1]	46,95	46,95	0,28	0	0,28	0	0,00	0
217_C	7,5	47,38[1]	47,66	47,66	0,28	0	0,28	0	0,00	0
218_A	1,8	52,91	53,19	53,18	0,28	0	0,27	0	-0,01	0
218_B	4,5	54,39	54,67	54,67	0,28	0	0,28	0	0,00	0
218_C	7,5	54,57	54,85	54,85	0,28	0	0,28	0	0,00	0
219_A	1,8	53,12	53,40	53,30	0,28	0	0,18	0	-0,10	0
219_B	4,5	54,57	54,84	54,75	0,27	0	0,18	0	-0,09	0
219_C	7,5	55,06	55,34	55,25	0,28	0	0,19	0	-0,09	0

1: heersende waarde
2: hogere waarde

Tabel B3.1: Overzicht geluidsbelastingen ten gevolge van de N733 op woningen binnen de bebouwde kom

Bijlage 4: Overzicht resultaten met geluidsreducerend asfalt

N733

naam	hoogte	L_{den} huidig (dB)	L_{den} autonoom (dB)	L_{den} plan met geluids-reducerend asfalt (dB)	verschil huidig (dB)	verschil autonoom afgerond	verschil huidig (dB)	verschil plan gel. red asfalt afgerond	verschil autonoom (dB)	verschil plan gel. red. asfalt afgerond
001_A	1,8	53,23	53,50	49,50	0,27	0	-3,73	-4	-4,00	-4
001_B	4,5	54,26	54,54	50,55	0,28	0	-3,71	-4	-3,99	-4
001_C	7,5	54,38	54,66	50,67	0,28	0	-3,71	-4	-3,99	-4
002_A	1,8	54,33	54,60	50,60	0,27	0	-3,73	-4	-4,00	-4
002_B	4,5	55,41	55,69	51,69	0,28	0	-3,72	-4	-4,00	-4
002_C	7,5	55,47	55,75	51,75	0,28	0	-3,72	-4	-4,00	-4
003_A	1,8	55,57	55,85	51,85	0,28	0	-3,72	-4	-4,00	-4
003_B	4,5	56,45	56,73	52,73	0,28	0	-3,72	-4	-4,00	-4
003_C	7,5	56,51	56,79	52,80	0,28	0	-3,71	-4	-3,99	-4
004_A	1,8	58,96	59,24	55,25	0,28	0	-3,71	-4	-3,99	-4
004_B	4,5	59,31	59,58	55,59	0,27	0	-3,72	-4	-3,99	-4
004_C	7,5	59,19	59,46	55,47	0,27	0	-3,72	-4	-3,99	-4
005_A	1,8	49,32	49,60	45,62	0,28	0	-3,70	-4	-3,98	-4
005_B	4,5	50,84	51,11	47,13	0,27	0	-3,71	-4	-3,98	-4
005_C	7,5	51,61	51,88	47,91	0,27	0	-3,70	-4	-3,97	-4
006_A	1,8	55,63	55,90	51,91	0,27	0	-3,72	-4	-3,99	-4
006_B	4,5	56,54	56,82	52,82	0,28	0	-3,72	-4	-4,00	-4
006_C	7,5	56,66	56,94	52,95	0,28	0	-3,71	-4	-3,99	-4
007_A	1,8	61,41	61,69	57,69	0,28	0	-3,72	-4	-4,00	-4
007_B	4,5	61,52	61,80	57,80	0,28	0	-3,72	-4	-4,00	-4
007_C	7,5	61,16	61,44	57,45	0,28	0	-3,71	-4	-3,99	-4
008_A	1,8	58,33	58,61	54,62	0,28	0	-3,71	-4	-3,99	-4
008_B	4,5	58,61	58,88	54,89	0,27	0	-3,72	-4	-3,99	-4
008_C	7,5	58,53	58,80	54,81	0,27	0	-3,72	-4	-3,99	-4
009_A	1,8	58,88	59,16	55,18	0,28	0	-3,70	-4	-3,98	-4
009_B	4,5	59,28	59,55	55,57	0,27	0	-3,71	-4	-3,98	-4
009_C	7,5	59,21	59,49	55,50	0,28	0	-3,71	-4	-3,99	-4
010_A	1,8	58,91	59,19	55,22	0,28	0	-3,69	-4	-3,97	-4
010_B	4,5	59,31	59,58	55,61	0,27	0	-3,70	-4	-3,97	-4
010_C	7,5	59,25	59,53	55,57	0,28	0	-3,68	-4	-3,96	-4
013_A	1,8	51,37	51,64	48,18	0,27	0	-3,19	-3	-3,46	-3
013_B	4,5	52,88	53,15	49,62	0,27	0	-3,26	-3	-3,53	-4
013_C	7,5	53,44	53,71	50,23	0,27	0	-3,21	-3	-3,48	-3
014_A	1,8	61,06	61,33	57,25	0,27	0	-3,81	-4	-4,08	-4
014_B	4,5	61,18	61,45	57,43	0,27	0	-3,75	-4	-4,02	-4
014_C	7,5	60,85	61,13	57,17	0,28	0	-3,68	-4	-3,96	-4
015_A	1,8	61,47	61,75	57,87	0,28	0	-3,60	-4	-3,88	-4
015_B	4,5	61,67	61,95	58,12	0,28	0	-3,55	-4	-3,83	-4
015_C	7,5	61,38	61,66	57,88	0,28	0	-3,50	-4	-3,78	-4
016_A	1,8	60,66	60,94	57,22	0,28	0	-3,44	-3	-3,72	-4
016_B	4,5	60,76	61,03	57,40	0,27	0	-3,36	-3	-3,63	-4
016_C	7,5	60,40	60,68	57,14	0,28	0	-3,26	-3	-3,54	-4
017_A	1,8	61,22	61,49	58,95	0,27	0	-2,27	-2	-2,54	-3
017_B	4,5	61,39	61,67	59,16	0,28	0	-2,23	-2	-2,51	-3
017_C	7,5	61,11	61,38	58,90	0,27	0	-2,21	-2	-2,48	-2
018_A	1,8	60,89	61,16	60,65	0,27	0	-0,24	0	-0,51	-1
018_B	4,5	61,01	61,29	60,66	0,28	0	-0,35	0	-0,63	-1
018_C	7,5	60,72	61,00	60,21	0,28	0	-0,51	-1	-0,79	-1
019_A	1,8	54,49	54,77	54,08	0,28	0	-0,41	0	-0,69	-1
019_B	4,5	55,78	56,06	55,23	0,28	0	-0,55	-1	-0,83	-1
019_C	7,5	56,02	56,30	55,33	0,28	0	-0,69	-1	-0,97	-1
020_A	1,8	60,64	60,91	60,55	0,27	0	-0,09	0	-0,36	0
020_B	4,5	60,80	61,08	60,57	0,28	0	-0,23	0	-0,51	-1
020_C	7,5	60,53	60,81	60,14	0,28	0	-0,39	0	-0,67	-1
021_A	1,8	54,09	54,36	53,25	0,27	0	-0,84	-1	-1,11	-1

naam	hoogte	L_{den} huidig (dB)	L_{den} autonoom (dB)	L_{den} plan met geluids-reducerend asfalt (dB)	verschil huidig (dB)	verschil autonoom afgerond	verschil huidig afgerond	verschil plan gel. red asfalt afgerond	verschil autonoom (dB)	verschil plan gel. red. asfalt afgerond
021_B	4,5	55,46	55,74	54,58	0,28	0	-0,88	-1	-1,16	-1
021_C	7,5	55,75	56,03	54,82	0,28	0	-0,93	-1	-1,21	-1
022_A	1,8	60,10	60,38	58,56	0,28	0	-1,54	-2	-1,82	-2
022_B	4,5	60,34	60,62	58,77	0,28	0	-1,57	-2	-1,85	-2
022_C	7,5	60,14	60,42	58,55	0,28	0	-1,59	-2	-1,87	-2
023_A	1,8	60,48	60,75	57,04	0,27	0	-3,44	-3	-3,71	-4
023_B	4,5	60,71	60,98	57,31	0,27	0	-3,40	-3	-3,67	-4
023_C	7,5	60,51	60,79	57,20	0,28	0	-3,31	-3	-3,59	-4
024_A	1,8	60,46	60,74	57,20	0,28	0	-3,26	-3	-3,54	-4
024_B	4,5	60,69	60,97	57,56	0,28	0	-3,13	-3	-3,41	-3
024_C	7,5	60,47	60,75	57,46	0,28	0	-3,01	-3	-3,29	-3
025_A	1,8	61,08	61,35	57,60	0,27	0	-3,48	-3	-3,75	-4
025_B	4,5	61,25	61,52	57,84	0,27	0	-3,41	-3	-3,68	-4
025_C	7,5	60,95	61,23	57,65	0,28	0	-3,30	-3	-3,58	-4
026_A	1,8	60,56	60,83	57,12	0,27	0	-3,44	-3	-3,71	-4
026_B	4,5	60,76	61,04	57,43	0,28	0	-3,33	-3	-3,61	-4
026_C	7,5	60,55	60,83	57,33	0,28	0	-3,22	-3	-3,50	-4
027_A	1,8	61,44	61,72	57,93	0,28	0	-3,51	-4	-3,79	-4
027_B	4,5	61,48	61,76	58,03	0,28	0	-3,45	-3	-3,73	-4
027_C	7,5	61,08	61,36	57,72	0,28	0	-3,36	-3	-3,64	-4
028_A	1,8	60,57	60,84	57,88	0,27	0	-2,69	-3	-2,96	-3
028_B	4,5	60,77	61,05	58,21	0,28	0	-2,56	-3	-2,84	-3
028_C	7,5	60,55	60,83	58,08	0,28	0	-2,47	-2	-2,75	-3
029_A	1,8	57,14	57,41	54,58	0,27	0	-2,56	-3	-2,83	-3
029_B	4,5	57,86	58,14	55,47	0,28	0	-2,39	-2	-2,67	-3
029_C	7,5	57,92	58,19	55,61	0,27	0	-2,31	-2	-2,58	-3
030_A	1,8	57,25	57,53	54,21	0,28	0	-3,04	-3	-3,32	-3
030_B	4,5	57,97	58,24	55,03	0,27	0	-2,94	-3	-3,21	-3
030_C	7,5	58,00	58,28	55,19	0,28	0	-2,81	-3	-3,09	-3
031_A	1,8	56,96	57,23	54,01	0,27	0	-2,95	-3	-3,22	-3
031_B	4,5	57,71	57,99	54,87	0,28	0	-2,84	-3	-3,12	-3
031_C	7,5	57,75	58,03	55,03	0,28	0	-2,72	-3	-3,00	-3
032_A	1,8	57,11	57,38	54,55	0,27	0	-2,56	-3	-2,83	-3
032_B	4,5	57,78	58,06	55,36	0,28	0	-2,42	-2	-2,70	-3
032_C	7,5	57,81	58,09	55,47	0,28	0	-2,34	-2	-2,62	-3
033_A	1,8	56,92	57,19	55,61	0,27	0	-1,31	-1	-1,58	-2
033_B	4,5	57,46	57,73	56,02	0,27	0	-1,44	-1	-1,71	-2
033_C	7,5	57,52	57,80	56,06	0,28	0	-1,46	-1	-1,74	-2
034_A	1,8	51,45	51,73	52,18	0,28	0	0,73	1	0,45	0
034_B	4,5	53,08	53,35	53,75	0,27	0	0,67	1	0,40	0
034_C	7,5	53,31	53,59	53,98	0,28	0	0,67	1	0,39	0
035_A	1,8	53,85	54,13	54,54	0,28	0	0,69	1	0,41	0
035_B	4,5	55,14	55,42	55,75	0,28	0	0,61	1	0,33	0
035_C	7,5	55,37	55,65	55,93	0,28	0	0,56	1	0,28	0
036_A	1,8	53,82	54,10	54,54	0,28	0	0,72	1	0,44	0
036_B	4,5	55,11	55,39	55,75	0,28	0	0,64	1	0,36	0
036_C	7,5	55,35	55,63	55,94	0,28	0	0,59	1	0,31	0
037_A	1,8	61,33	61,61	62,28	0,28	0	0,95	1	0,67	1
037_B	4,5	61,46	61,74	62,28	0,28	0	0,82	1	0,54	1
037_C	7,5	61,10	61,38	61,77	0,28	0	0,67	1	0,39	0
038_A	1,8	58,58	58,86	59,12	0,28	0	0,54	1	0,26	0
038_B	4,5	58,98	59,26	59,46	0,28	0	0,48	0	0,20	0
038_C	7,5	58,90	59,18	59,32	0,28	0	0,42	0	0,14	0
039_A	1,8	62,22	62,50	62,48	0,28	0	0,26	0	-0,02	0
039_B	4,5	62,30	62,58	62,39	0,28	0	0,09	0	-0,19	0
039_C	7,5	61,82	62,10	61,75	0,28	0	-0,07	0	-0,35	0
040_A	1,8	59,96	60,24	58,21	0,28	0	-1,75	-2	-2,03	-2
040_B	4,5	60,30	60,58	58,54	0,28	0	-1,76	-2	-2,04	-2
040_C	7,5	60,14	60,42	58,37	0,28	0	-1,77	-2	-2,05	-2
041_A	1,8	59,06	59,33	59,55	0,27	0	0,49	0	0,22	0

naam	hoogte	L_{den} huidig (dB)	L_{den} autonoom (dB)	L_{den} plan met geluids-reducerend asfalt (dB)	verschil huidig (dB)	verschil autonoom afgerond	verschil huidig (dB)	verschil plan gel. red asfalt afgerond	verschil autonoom (dB)	verschil plan gel. red. asfalt afgerond
041_B	4,5	59,50	59,78	59,96	0,28	0	0,46	0	0,18	0
041_C	7,5	59,42	59,69	59,81	0,27	0	0,39	0	0,12	0
042_A	1,8	59,10	59,38	59,20	0,28	0	0,10	0	-0,18	0
042_B	4,5	59,60	59,88	59,62	0,28	0	0,02	0	-0,26	0
042_C	7,5	59,55	59,82	59,51	0,27	0	-0,04	0	-0,31	0
043_A	1,8	61,08	61,35	59,94	0,27	0	-1,14	-1	-1,41	-1
043_B	4,5	61,28	61,56	60,20	0,28	0	-1,08	-1	-1,36	-1
043_C	7,5	60,99	61,27	59,94	0,28	0	-1,05	-1	-1,33	-1
044_A	1,8	63,25	63,53	60,03	0,28	0	-3,22	-3	-3,50	-4
044_B	4,5	63,14	63,42	60,08	0,28	0	-3,06	-3	-3,34	-3
044_C	7,5	62,50	62,77	59,57	0,27	0	-2,93	-3	-3,20	-3
045_A	1,8	59,48	59,76	56,36	0,28	0	-3,12	-3	-3,40	-3
045_B	4,5	59,88	60,15	56,89	0,27	0	-2,99	-3	-3,26	-3
045_C	7,5	59,75	60,03	56,86	0,28	0	-2,89	-3	-3,17	-3
046_A	1,8	59,01	59,28	55,63	0,27	0	-3,38	-3	-3,65	-4
046_B	4,5	59,45	59,72	56,14	0,27	0	-3,31	-3	-3,58	-4
046_C	7,5	59,35	59,63	56,13	0,28	0	-3,22	-3	-3,50	-4
047_A	1,8	61,59	61,86	58,07	0,27	0	-3,52	-4	-3,79	-4
047_B	4,5	61,67	61,95	58,25	0,28	0	-3,42	-3	-3,70	-4
047_C	7,5	61,29	61,57	57,96	0,28	0	-3,33	-3	-3,61	-4
048_A	1,8	60,72	61,00	57,09	0,28	0	-3,63	-4	-3,91	-4
048_B	4,5	60,88	61,16	57,28	0,28	0	-3,60	-4	-3,88	-4
048_C	7,5	60,59	60,87	57,05	0,28	0	-3,54	-4	-3,82	-4
049_A	1,8	55,03[1]	55,30	51,46	0,27	0	-3,57	-4	-3,84	-4
049_B	4,5	55,57[2]	56,46	52,61	0,89	0	-2,96	-3	-3,85	-4
049_C	7,5	55,57[2]	56,69	52,87	1,12	1	-2,70	-3	-3,82	-4
050_A	1,8	59,94	60,21	56,29	0,27	0	-3,65	-4	-3,92	-4
050_B	4,5	60,17	60,45	56,55	0,28	0	-3,62	-4	-3,90	-4
050_C	7,5	59,99	60,27	56,40	0,28	0	-3,59	-4	-3,87	-4
051_A	1,8	59,92	60,19	56,33	0,27	0	-3,59	-4	-3,86	-4
051_B	4,5	60,14	60,42	56,58	0,28	0	-3,56	-4	-3,84	-4
051_C	7,5	59,93	60,21	56,41	0,28	0	-3,52	-4	-3,80	-4
052_A	1,8	59,94	60,21	56,31	0,27	0	-3,63	-4	-3,90	-4
052_B	4,5	60,16	60,44	56,56	0,28	0	-3,60	-4	-3,88	-4
052_C	7,5	59,96	60,23	56,37	0,27	0	-3,59	-4	-3,86	-4
053_A	1,8	59,92	60,20	56,30	0,28	0	-3,62	-4	-3,90	-4
053_B	4,5	60,15	60,43	56,55	0,28	0	-3,60	-4	-3,88	-4
053_C	7,5	59,95	60,22	56,38	0,27	0	-3,57	-4	-3,84	-4
054_A	1,8	59,86	60,14	56,24	0,28	0	-3,62	-4	-3,90	-4
054_B	4,5	60,09	60,36	56,48	0,27	0	-3,61	-4	-3,88	-4
054_C	7,5	59,86	60,13	56,30	0,27	0	-3,56	-4	-3,83	-4
055_A	1,8	60,64	60,92	57,03	0,28	0	-3,61	-4	-3,89	-4
055_B	4,5	60,79	61,07	57,21	0,28	0	-3,58	-4	-3,86	-4
055_C	7,5	60,48	60,76	56,93	0,28	0	-3,55	-4	-3,83	-4
056_A	1,8	60,63	60,90	57,01	0,27	0	-3,62	-4	-3,89	-4
056_B	4,5	60,77	61,05	57,18	0,28	0	-3,59	-4	-3,87	-4
056_C	7,5	60,47	60,75	56,90	0,28	0	-3,57	-4	-3,85	-4
057_A	1,8	60,59	60,86	56,99	0,27	0	-3,60	-4	-3,87	-4
057_B	4,5	60,74	61,01	57,17	0,27	0	-3,57	-4	-3,84	-4
057_C	7,5	60,43	60,71	56,92	0,28	0	-3,51	-4	-3,79	-4
058_A	1,8	60,57	60,84	57,00	0,27	0	-3,57	-4	-3,84	-4
058_B	4,5	60,72	61,00	57,20	0,28	0	-3,52	-4	-3,80	-4
058_C	7,5	60,42	60,69	56,96	0,27	0	-3,46	-3	-3,73	-4
059_A	1,8	60,54	60,82	56,89	0,28	0	-3,65	-4	-3,93	-4
059_B	4,5	60,70	60,98	57,07	0,28	0	-3,63	-4	-3,91	-4
059_C	7,5	60,39	60,67	56,80	0,28	0	-3,59	-4	-3,87	-4
060_A	1,8	60,80	61,07	57,27	0,27	0	-3,53	-4	-3,80	-4
060_B	4,5	60,94	61,22	57,48	0,28	0	-3,46	-3	-3,74	-4
060_C	7,5	60,62	60,90	57,20	0,28	0	-3,42	-3	-3,70	-4
061_A	1,8	60,75	61,03	57,26	0,28	0	-3,49	-3	-3,77	-4

naam	hoogte	L_{den} huidig (dB)	L_{den} autonoom (dB)	L_{den} plan met geluids-reducerend asfalt (dB)	verschil huidig (dB)	verschil autonoom afgerond	verschil huidig (dB)	verschil plan gel. red asfalt afgerond	verschil autonoom (dB)	verschil plan gel. red. asfalt afgerond
061_B	4,5	60,90	61,18	57,48	0,28	0	-3,42	-3	-3,70	-4
061_C	7,5	60,58	60,86	57,21	0,28	0	-3,37	-3	-3,65	-4
062_A	1,8	60,52	60,80	57,19	0,28	0	-3,33	-3	-3,61	-4
062_B	4,5	60,67	60,95	57,45	0,28	0	-3,22	-3	-3,50	-4
062_C	7,5	60,37	60,65	57,20	0,28	0	-3,17	-3	-3,45	-3
063_A	1,8	60,50	60,78	57,12	0,28	0	-3,38	-3	-3,66	-4
063_B	4,5	60,63	60,90	57,25	0,27	0	-3,38	-3	-3,65	-4
063_C	7,5	60,32	60,60	56,97	0,28	0	-3,35	-3	-3,63	-4
064_A	1,8	63,49	63,77	62,66	0,28	0	-0,83	-1	-1,11	-1
064_B	4,5	63,27	63,55	62,37	0,28	0	-0,90	-1	-1,18	-1
064_C	7,5	62,52	62,80	61,54	0,28	0	-0,98	-1	-1,26	-1
065_A	1,8	57,85	58,13	57,71	0,28	0	-0,14	0	-0,42	0
065_B	4,5	58,25	58,52	58,04	0,27	0	-0,21	0	-0,48	0
065_C	7,5	58,12	58,40	57,85	0,28	0	-0,27	0	-0,55	-1
066_A	1,8	54,88	55,15	53,89	0,27	0	-0,99	-1	-1,26	-1
066_B	4,5	55,90	56,18	54,89	0,28	0	-1,01	-1	-1,29	-1
066_C	7,5	55,96	56,24	54,91	0,28	0	-1,05	-1	-1,33	-1
067_A	1,8	55,82	56,09	53,79	0,27	0	-2,03	-2	-2,30	-2
067_B	4,5	56,63	56,90	54,73	0,27	0	-1,90	-2	-2,17	-2
067_C	7,5	56,69	56,97	54,81	0,28	0	-1,88	-2	-2,16	-2
068_A	1,8	55,94	56,21	53,22	0,27	0	-2,72	-3	-2,99	-3
068_B	4,5	56,72	57,00	54,16	0,28	0	-2,56	-3	-2,84	-3
068_C	7,5	56,78	57,06	54,29	0,28	0	-2,49	-2	-2,77	-3
069_A	1,8	56,05	56,32	52,83	0,27	0	-3,22	-3	-3,49	-3
069_B	4,5	56,81	57,09	53,67	0,28	0	-3,14	-3	-3,42	-3
069_C	7,5	56,87	57,15	53,81	0,28	0	-3,06	-3	-3,34	-3
070_A	1,8	56,28	56,55	52,95	0,27	0	-3,33	-3	-3,60	-4
070_B	4,5	56,98	57,26	53,73	0,28	0	-3,25	-3	-3,53	-4
070_C	7,5	57,03	57,31	53,85	0,28	0	-3,18	-3	-3,46	-3
071_A	1,8	56,12	56,39	52,71	0,27	0	-3,41	-3	-3,68	-4
071_B	4,5	56,85	57,13	53,48	0,28	0	-3,37	-3	-3,65	-4
071_C	7,5	56,89	57,16	53,61	0,27	0	-3,28	-3	-3,55	-4
072_A	1,8	56,17	56,44	52,44	0,27	0	-3,73	-4	-4,00	-4
072_B	4,5	56,83	57,10	53,11	0,27	0	-3,72	-4	-3,99	-4
072_C	7,5	56,85	57,13	53,13	0,28	0	-3,72	-4	-4,00	-4
073_A	1,8	56,13	56,40	52,54	0,27	0	-3,59	-4	-3,86	-4
073_B	4,5	56,85	57,13	53,29	0,28	0	-3,56	-4	-3,84	-4
073_C	7,5	56,90	57,18	53,37	0,28	0	-3,53	-4	-3,81	-4
074_A	1,8	56,09	56,36	52,54	0,27	0	-3,55	-4	-3,82	-4
074_B	4,5	56,81	57,09	53,26	0,28	0	-3,55	-4	-3,83	-4
074_C	7,5	56,85	57,13	53,33	0,28	0	-3,52	-4	-3,80	-4
075_A	1,8	55,95	56,22	52,39	0,27	0	-3,56	-4	-3,83	-4
075_B	4,5	56,65	56,92	53,09	0,27	0	-3,56	-4	-3,83	-4
075_C	7,5	56,72	56,99	53,19	0,27	0	-3,53	-4	-3,80	-4
076_A	1,8	58,01	58,29	54,34	0,28	0	-3,67	-4	-3,95	-4
076_B	4,5	58,44	58,72	54,77	0,28	0	-3,67	-4	-3,95	-4
076_C	7,5	58,36	58,64	54,71	0,28	0	-3,65	-4	-3,93	-4
077_A	1,8	56,25	56,52	52,52	0,27	0	-3,73	-4	-4,00	-4
077_B	4,5	56,94	57,22	53,22	0,28	0	-3,72	-4	-4,00	-4
077_C	7,5	57,00	57,27	53,28	0,27	0	-3,72	-4	-3,99	-4
078_A	1,8	62,41	62,69	58,71	0,28	0	-3,70	-4	-3,98	-4
078_B	4,5	62,33	62,61	58,63	0,28	0	-3,70	-4	-3,98	-4
078_C	7,5	61,77	62,05	58,08	0,28	0	-3,69	-4	-3,97	-4
079_A	1,8	57,33	57,61	53,61	0,28	0	-3,72	-4	-4,00	-4
079_B	4,5	57,80	58,08	54,08	0,28	0	-3,72	-4	-4,00	-4
079_C	7,5	57,75	58,03	54,04	0,28	0	-3,71	-4	-3,99	-4
201_A	1,8	55,20[1]	55,48	51,50	0,28	0	-3,70	-4	-3,98	-4
201_B	4,5	55,93[1]	56,20	52,22	0,27	0	-3,71	-4	-3,98	-4
201_C	7,5	55,96[1]	56,23	52,25	0,27	0	-3,71	-4	-3,98	-4
202_A	1,8	57,28[1]	57,56	53,59	0,28	0	-3,69	-4	-3,97	-4

naam	hoogte	L_{den} huidig (dB)	L_{den} autonoom (dB)	L_{den} plan met geluids-reducerend asfalt (dB)	verschil huidig (dB)	verschil autonoom afgerond	verschil huidig (dB)	verschil plan gel. red asfalt afgerond	verschil autonoom (dB)	verschil plan gel. red. asfalt afgerond
202_B	4,5	57,96[1]	58,24	54,26	0,28	0	-3,70	-4	-3,98	-4
202_C	7,5	58,02[1]	58,30	54,32	0,28	0	-3,70	-4	-3,98	-4
203_A	1,8	57,60[1]	57,87	53,89	0,27	0	-3,71	-4	-3,98	-4
203_B	4,5	58,30[1]	58,57	54,59	0,27	0	-3,71	-4	-3,98	-4
203_C	7,5	58,33[1]	58,61	54,64	0,28	0	-3,69	-4	-3,97	-4
204_A	1,8	57,49[1]	57,76	53,79	0,27	0	-3,70	-4	-3,97	-4
204_B	4,5	58,23[1]	58,50	54,52	0,27	0	-3,71	-4	-3,98	-4
204_C	7,5	58,29[1]	58,57	54,60	0,28	0	-3,69	-4	-3,97	-4
205_A	1,8	57,69[1]	57,96	54,00	0,27	0	-3,69	-4	-3,96	-4
205_B	4,5	58,43[1]	58,70	54,74	0,27	0	-3,69	-4	-3,96	-4
205_C	7,5	58,46[1]	58,74	54,79	0,28	0	-3,67	-4	-3,95	-4
206_A	1,8	57,84[1]	58,11	54,15	0,27	0	-3,69	-4	-3,96	-4
206_B	4,5	58,53[1]	58,81	54,85	0,28	0	-3,68	-4	-3,96	-4
206_C	7,5	58,59[1]	58,87	54,90	0,28	0	-3,69	-4	-3,97	-4
207_A	1,8	57,73[1]	58,00	54,04	0,27	0	-3,69	-4	-3,96	-4
207_B	4,5	58,49[1]	58,77	54,80	0,28	0	-3,69	-4	-3,97	-4
207_C	7,5	58,53[1]	58,81	54,85	0,28	0	-3,68	-4	-3,96	-4
208_A	1,8	57,77[1]	58,04	54,08	0,27	0	-3,69	-4	-3,96	-4
208_B	4,5	58,51[1]	58,78	54,82	0,27	0	-3,69	-4	-3,96	-4
208_C	7,5	58,54[1]	58,82	54,86	0,28	0	-3,68	-4	-3,96	-4
209_A	1,8	56,94[1]	57,21	53,24	0,27	0	-3,70	-4	-3,97	-4
209_B	4,5	57,85[1]	58,13	54,14	0,28	0	-3,71	-4	-3,99	-4
209_C	7,5	57,93[1]	58,21	54,23	0,28	0	-3,70	-4	-3,98	-4
210_A	1,8	57,99[1]	58,27	54,32	0,28	0	-3,67	-4	-3,95	-4
210_B	4,5	58,66[1]	58,94	55,00	0,28	0	-3,66	-4	-3,94	-4
210_C	7,5	58,68[1]	58,96	55,02	0,28	0	-3,66	-4	-3,94	-4
211_A	1,8	57,62[1]	57,90	53,95	0,28	0	-3,67	-4	-3,95	-4
211_B	4,5	58,34[1]	58,62	54,67	0,28	0	-3,67	-4	-3,95	-4
211_C	7,5	58,36[1]	58,64	54,70	0,28	0	-3,66	-4	-3,94	-4
212_A	1,8	41,96	42,24	38,24	0,28	0	-3,72	-4	-4,00	-4
212_B	4,5	43,10	43,37	39,39	0,27	0	-3,71	-4	-3,98	-4
212_C	7,5	44,15	44,43	40,46	0,28	0	-3,69	-4	-3,97	-4
213_A	1,8	39,95	40,22	36,25	0,27	0	-3,70	-4	-3,97	-4
213_B	4,5	41,28	41,55	37,60	0,27	0	-3,68	-4	-3,95	-4
213_C	7,5	42,70	42,98	39,06	0,28	0	-3,64	-4	-3,92	-4
214_A	1,8	37,62	37,90	34,01	0,28	0	-3,61	-4	-3,89	-4
214_B	4,5	39,22	39,50	35,64	0,28	0	-3,58	-4	-3,86	-4
214_C	7,5	41,31	41,58	37,84	0,27	0	-3,47	-3	-3,74	-4
215_A	1,8	35,32	35,59	31,82	0,27	0	-3,50	-4	-3,77	-4
215_B	4,5	37,27	37,55	33,81	0,28	0	-3,46	-3	-3,74	-4
215_C	7,5	39,85	40,13	36,49	0,28	0	-3,36	-3	-3,64	-4
216_A	1,8	38,98	39,26	35,32	0,28	0	-3,66	-4	-3,94	-4
216_B	4,5	40,71	40,99	37,06	0,28	0	-3,65	-4	-3,93	-4
216_C	7,5	42,43	42,71	38,86	0,28	0	-3,57	-4	-3,85	-4
217_A	1,8	44,86[1]	45,14	41,17	0,28	0	-3,69	-4	-3,97	-4
217_B	4,5	46,67[1]	46,95	42,98	0,28	0	-3,69	-4	-3,97	-4
217_C	7,5	47,38[1]	47,66	43,74	0,28	0	-3,64	-4	-3,92	-4
218_A	1,8	52,91	53,19	49,18	0,28	0	-3,73	-4	-4,01	-4
218_B	4,5	54,39	54,67	50,67	0,28	0	-3,72	-4	-4,00	-4
218_C	7,5	54,57	54,85	50,86	0,28	0	-3,71	-4	-3,99	-4
219_A	1,8	53,12	53,40	49,31	0,28	0	-3,81	-4	-4,09	-4
219_B	4,5	54,57	54,84	50,76	0,27	0	-3,81	-4	-4,08	-4
219_C	7,5	55,06	55,34	51,28	0,28	0	-3,78	-4	-4,06	-4

1: heersende waarde
2: hogere waarde

Tabel B4.1: Overzicht geluidsbelastingen ten gevolge van de N733 op woningen binnen de bebouwde kom, met toepassing van geluidsreducerend asfalt

Situering waarneempunten

Situering Waarneempunten

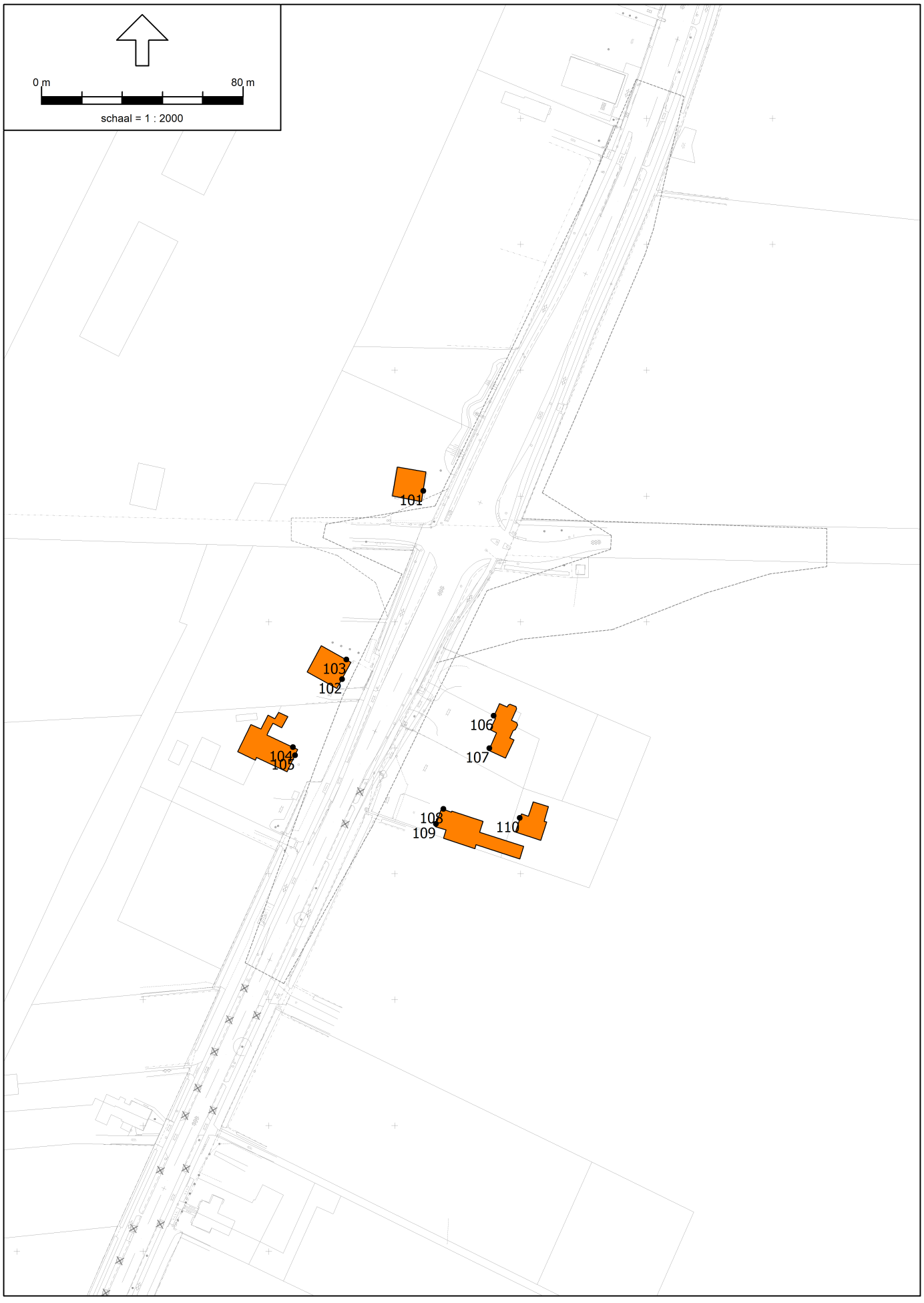

Situering Waarneempunten

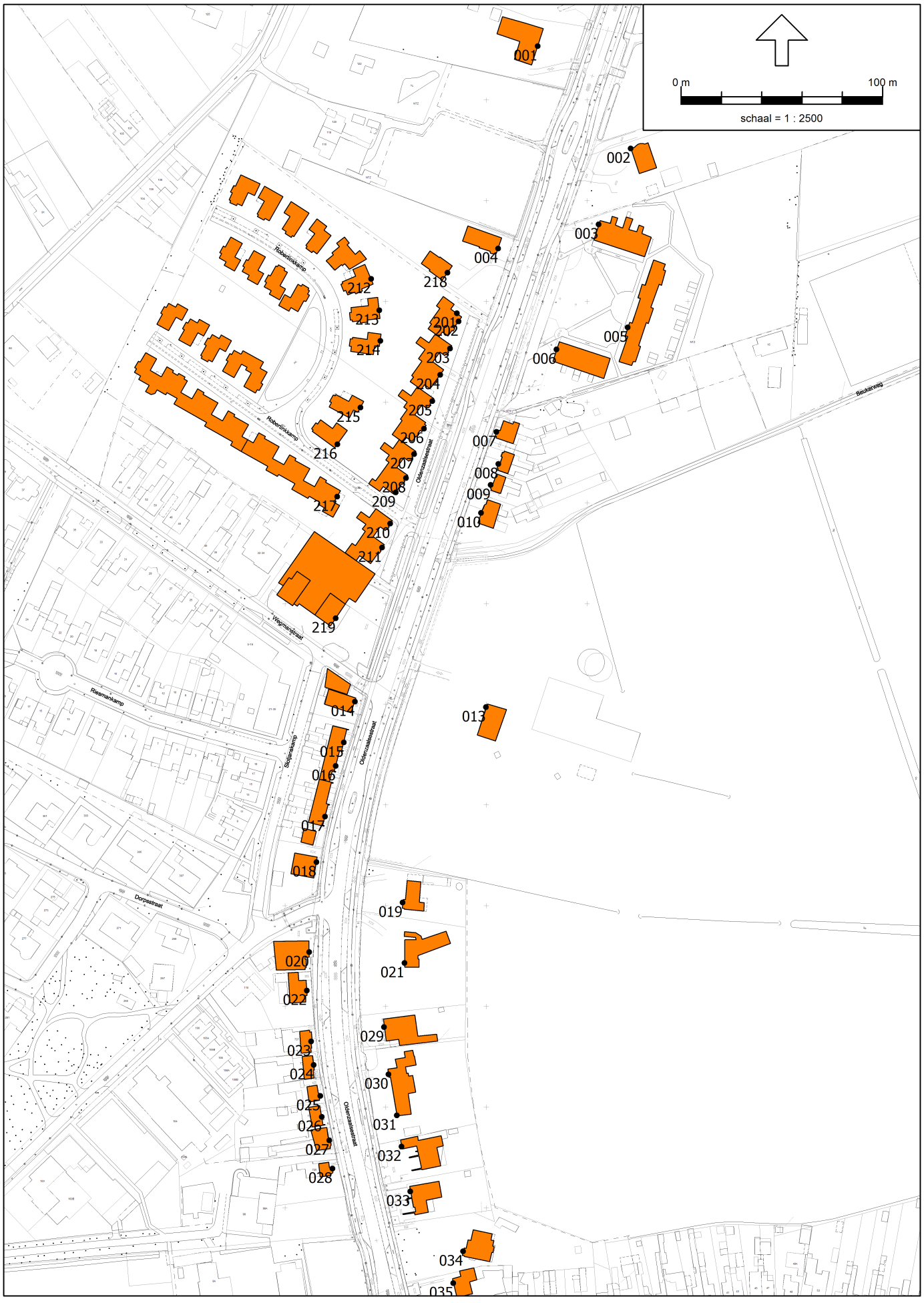

Situering Waarneempunten

Altenburg & Wymenga ECOLOGISCH ONDERZOEK

A&W-rapport 766

ECOLOGISCH ONDERZOEK VAN DE NATUURWAARDEN LANGS DE N733 TUSSEN ENSCHEDE EN OLDENZAAL

in opdracht van

provincie Overijssel

Altenburg & Wymenga ECOLOGISCH ONDERZOEK

A&W-rapport 766

ECOLOGISCH ONDERZOEK VAN DE NATUURWAARDEN LANGS DE N733 TUSSEN ENSCHEDE EN OLDENZAAL

J.E. Heikoop

Altenburg & Wymenga ECOLOGISCH ONDERZOEK BV
Veenwouden
2007

provincie Overijssel

Projectnummer	Projectleider	Status
738ENO	M. Groeneweg	Eindrapport
Autorisatie	**Paraaf**	**Datum**
Goedgekeurd	M. Groeneweg	31 januari 2006

Heikoop, J.E. 2007
Ecologisch onderzoek van de natuurwaarden langs de N733 tussen Enschede en Oldenzaal. A&W-rapport 766. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Veenwouden.

Opdrachtgever
Provincie Overijssel
Postbus 10078, 8000 GB Zwolle
Telefoon (038) 425 25 25

Foto Voorplaat
Zilveren maan, Trijehûs, Kemphanen, Ringslang:
Benny Klazenga, Katlijk

Uitvoerder
Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv
Postbus 32, 9269 ZR Veenwouden
Telefoon (0511) 47 47 64, Fax (0511) 47 27 40
E-mail: info@altwym.nl
Web: www.altwym.nl

© **Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv**
Overname van gegevens uit dit rapport is toegestaan met bronvermelding.

INHOUD

1. INLEIDING **1**

2. VOORGENOMEN PLANNEN **3**

2.1. Huidige situatie 3
2.2. Herinrichtingsplan 3

3. PLANTEN **5**

3.1. Werkwijze 5
3.2. Resultaten 5

4. DAGVLINDERS, LIBELLEN, MIEREN EN WATERROOFKEVERS **9**

4.1. Inleiding 9
4.2. Dagvlinders 9
4.3. Libellen 10
4.4. Mieren 12
4.5. Waterroofkevers 13

5. AMFIBIEËN **15**

5.1. Algemeen 15
5.2. Werkwijze 15
5.3. Resultaten 16

6. VISSEN **17**

6.1. Werkwijze 17
6.2. Resultaten 17

7. VOGELS **19**

7.1. Werkwijze 19
7.2. Resultaten 19

8. ZOOGDIEREN: VLEERMUIZEN, MUIZEN EN OVERIGE **23**

8.1. Algemeen 23
8.2. Vleermuizen 23
8.3. Muizen 28
8.4. Overige zoogdieren 30

9. SAMENVATTING EN AANBEVELINGEN **33**

9.1. Samenvatting ecologische waarden 33
9.2. Aanbevelingen 34

Bijlage 1. Provinciale aandachtssoorten van planten die in het verleden in het onderzoeksgebied zijn aangetroffen

Bijlage 2. Planten van de Flora- en faunawet

Bijlage 3. Planten van de Rode Lijst

Bijlage 4. Bijzondere libellen

Bijlage 5. Beschermde vissen

Bijlage 6. Bijzondere vogels

Bijlage 7. Roofvogel- en eekhoornnesten

Bijlage 8. Vleermuizen

Bijlage 9. Vangstlocaties muizen

Bijlage 10. Beschermde zoogdieren

1. INLEIDING

Aanleiding en doel

De provincie Overijssel heeft plannen voor de verbetering van de provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal. Deze plannen kunnen gevolgen hebben voor het gebied grenzend aan het huidige wegprofiel. Op dit moment bevindt de planvorming zich in een fase van ontwikkeling en voorbereiding. Vandaag de dag is het nodig in verband met nieuwe wetgeving om bij nieuwe (ruimtelijke) plannen of projecten een ecologisch onderzoek en beoordeling van de plannen uit te voeren. De provincie Overijssel heeft Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv gevraagd om een ecologisch onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van beschermde flora en fauna, alsmede van Rode-Lijstsoorten, in het onderzoeksgebied. Op basis van dit onderzoek zal de provincie Overijssel zelf een ecologische beoordeling verrichten. Hierbij gaat het om een beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de landelijke en provinciale Ecologische Hoofdstructuur.

Aanpak

Altenburg & Wymenga heeft veldonderzoek verricht aan weerszijden van de provinciale weg N733 tussen Enschede en Oldenzaal. Het onderzoek richtte zich op een strook van ca. 30 meter aan weerszijden van het wegtracé, gerekend vanaf de buitenkant van de bermsloten. Het onderzoeksgebied is ca. 45 ha groot en heeft een lengte van ca. 6,5 km.

Naast Rode-Lijstsoorten en soorten die in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn beschermd, zijn ook soorten meegenomen die een indicatie geven van bepaalde ecologische kwaliteiten van het plangebied. Reptielen worden niet in het onderzoeksgebied verwacht, zodat hiernaar geen onderzoek is verricht.

De gunning van de opdracht vond medio juli 2005 plaats, waardoor het voor sommige soortgroepen niet meer mogelijk was om een volledig veldonderzoek uit te voeren. Deze soortgroepen zijn: planten (voorjaarsbloeiers), broedvogels, vleermuizen (kraamperiode), libellen, vlinders en amfibieën. Bij deze soorten konden, door de late start, een aantal bezoekronden niet plaatsvinden, wat het risico geeft dat soorten zijn gemist. Door een combinatie van literatuuronderzoek, nog wel uit te voeren veldonderzoek en expert jugdement is getracht het beeld zo compleet mogelijk te krijgen. Indien dat naar onze mening voor een soortgroep niet is gelukt, is dat aangegeven bij de bespreking van de soortgroepen. Het literatuuronderzoek hield in dat met behulp van een aantal overzichtswerken en websites is nagegaan welke bijzondere en beschermde planten- en diersoorten er in de ruime omgeving van het betreffende plangebied voorkomen. De meeste van deze bronnen presenteren hun gegevens op 1x1 kilometerhokniveau, waardoor deze gegevens een ruimer gebied beslaan dan het plangebied.

In hoofdstuk 2 worden de huidige situatie en de beoogde inrichtingsplannen beschreven. In de hoofdstukken 3 tot en met 8 volgt per soortgroep een beschrijving van de werkwijze en de resultaten van het onderzoek. De rapportage sluit in hoofdstuk 9 af met een samenvatting van de ecologische waarden, conclusies en aanbevelingen.

Altenburg & Wymenga bv presenteert in dit rapport de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het

onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan dit ecologische onderzoek kunnen geen rechten worden ontleend.

Dankwoord
Voor de analyse van de aangetroffen mierenhopen is Bram Mabelis geraadpleegd. Hiervoor hartelijk dank!

Figuur 1.
Ligging van de N733 tussen Enschede en Oldenzaal (hmp=hectometerpunt) (bron: van den Esker 2005).

2. VOORGENOMEN PLANNEN

2.1. HUIDIGE SITUATIE

Het onderzoeksgebied, de provinciale weg N733 tussen Enschede en Oldenzaal en dertig meter ten weerszijden van de weg, ligt in een bosrijk landgoederenlandschap, op de stuwwal van Oldenzaal. Ten noorden van Enschede ligt ten weerszijden de N733 een aantal parken en landgoederen met diverse waterpartijen. Verder naar het noorden, ten zuiden van het dorp Lonneker, bevindt zich kleinschalig agrarisch gebied afgewisseld met de landgoederen Stokhorst en De Welle, parken en sportvelden. De N733 doorsnijdt Lonneker. Voorbij Lonneker loopt de weg door agrarisch gebied (graslanden, akkers, sloten) met verspreid bosjes en houtwallen. Verder naar het noorden loopt de Jufferbeek een stuk parallel aan de provinciale weg en kruist dan de N733. Ten oosten van de provinciale weg ligt hier een golfterrein met waterpartijen, omringd door bossen. Vervolgens doorsnijdt de N733 richting Oldenzaal bosgebied de Lonnekerberg. Ten noorden hiervan ligt industriegebied de Hanzenpoort, onderaan afrit 33 van de A1, pal ten zuiden van Oldenzaal.

Langs het grootste deel van de provinciale weg staan oude bomen, vooral Zomereiken, maar ook Beuken. De bomen zijn tussen de 60 en 100 jaar oud en staan dicht langs de rijbaan, soms minder dan een halve meter. Alleen in Lonneker zijn de bomen jonger, het betreft een eikenaanplant van circa 15 jaar oud (van den Esker 2005). De laanbeplanting vormt een groene verbinding van de stad Enschede naar het buitengebied en sluit aan op het besloten bos- en landgoedkarakter van het gebied.

De N733 kent veel zijwegen en kruisingen. Op enkele plaatsen lopen er parallelwegen of fietspaden naast de weg. De N733 is de gehele dag druk met autoverkeer. Tijdens de spits ontstaan er opstoppingen voor de stoplichten. Verwacht wordt dat de drukte de komende jaren zal toenemen tot een problematisch niveau (van den Esker 2005). In vergelijking met andere provinciale wegen is de N733 een relatief onveilige weg qua aantal verkeersslachtoffers (van den Esker 2005).

2.2. HERINRICHTINGSPLAN

De herinrichtingmaatregelen op de N733 Enschede-Oldenzaal (van den Esker 2005) beogen een verbetering van de verkeersafwikkeling en de verkeersveiligheid langs de weg, alsmede van het verblijfsklimaat binnen de bebouwde kom van Lonneker. Voor de wegvakken buiten de bebouwde kom is één variant uitgewerkt, voor de wegvakken binnen de bebouwde kom van Lonneker twee. Afhankelijk van het type maatregel zal het kappen van de laanbeplanting in meer of mindere mate noodzakelijk kunnen blijken, evenals ingrepen in de aangrenzende bosranden (houtsingels) van de landgoederen. Wel is één van de hoofduitgangspunten van het plan dat de monumentale groenstructuur van de laanbeplantingen en aangrenzende bosranden duurzaam in stand gehouden moet worden en waar nodig versterkt. Open delen van de laanbeplanting dienen te worden opgevuld met jonge aanplant.

Buiten de bebouwde kom gaat het ondermeer om de volgende maatregelen (van den Esker 2005):

- Er zullen op enkele plaatsen bij zijwegen bomen worden gekapt, om zo meer zicht te creëren en afslagongevallen te voorkomen;
- In de berm naast de rijbaan wordt 80 cm halfverharding aangebracht. Op plekken waar dat vanwege de laanbeplanting niet mogelijk is, wordt 40 cm aangehouden;
- Er worden enkele passeerhavens aangebracht voor gemotoriseerd langzaam verkeer;
- Bij zijwegen worden de fietspaden verhoogd en in rood uitgevoerd om de zichtbaarheid te vergroten.

De huidige rijbaan, inclusief fietspaden, blijft gehandhaafd. Op de wegvakken waar bomen dicht op de rijbaan staan, worden de bomen gespaard omdat er slechts weinig eenzijdige ongevallen met bomen blijken voor te komen.

Voor het vrij liggende fietspad tussen de hectometerpunten (hmp) 0.3 en 0.9 en voor de oversteekvoorziening bij de Voortmansweg, moeten 19 bomen worden gerooid. Voor de maatregel op de aansluiting van de Veendijk moeten 3 bomen worden gerooid. Ten behoeve van de bermverharding worden geen bomen gekapt.

Voor de bebouwde kom van Lonneker zijn twee varianten ontwikkeld (van den Esker 2005): de 'Minimale herinrichtingsvariant' en het concept 'Langzaam Rijden Gaat Sneller'. In de eerste variant wordt de bestaande situatie zoveel mogelijk gehandhaafd. Op het kruispunt Scholten Reimerstraat/Lonnekermolenweg worden verkeerslichten geplaatst. Bij de aansluiting met de Dorpsstraat-Zuid en de Dorpsstraat-Noord worden doseerlichten geplaatst die in werking treden als op de Dorpsstraat een te lange wachttijd optreedt. Daarnaast wordt er op de N733 een overrijdbare voorziening opgenomen die de rijrichtingen van elkaar scheidt.

Het concept 'Langzaam Rijden Gaat Sneller' moet leiden tot snelheidsbeheersing (o.a. niet inhalen) en het ontstaan van clusters van voertuigen, waarvan fietsers en voetgangers gebruik kunnen maken om de weg over te steken. Hiertoe worden in Lonneker drie zones onderscheiden:

- In het centrum van Lonneker een pleinachtige inrichting met plantenbakken in het midden en maximale oversteekbaarheid (zone A);
- Ten noorden en zuiden van het centrum een zone waarbij rijbaan en fietspad gescheiden worden door een bestraatte berm met hier en daar boombakken, waarbij de huidige bomenrij in langsrichting wordt opgevuld (zone B);
- In de overgang naar buiten de bebouwde kom een zone waarbij rijbaan en fietspad gescheiden zijn door een groene berm met bomen (zone C).

De openbare verlichting krijgt lagere masten (6m in het centrum en 8 m daarbuiten) en armaturen die meer aansluiten op de verblijfsfunctie. In het centrum stralen de lampen wit licht uit, daarbuiten gelig/wit licht. Bij zijwegen worden op de hoofdrijbaan doseerlichten geplaatst, dat standaard gedoofd is en in werking treedt als erom gevraagd wordt.

Het is nog onduidelijk of het bij beide varianten nodig is om geluidswerende voorzieningen te treffen.

In het kader van het Landinrichtingsplan Enschede-Noord worden onder de N733 faunapassages aangelegd ter hoogte van de Bolhaarbeek, de Eschbeek en de Jufferbeek. De herinrichtingsplannen voor de N733 worden hierop afgestemd (van den Esker 2005).

3. PLANTEN

3.1. WERKWIJZE

Het botanisch onderzoek betreft een uitgebreide soortkartering volgens de methode van de provincie Overijssel. De kartering is vergelijkbaar met de kartering die in 1994 heeft plaatsgevonden. Op 25 en 26 juli 2005 zijn alle bermen en bermsloten / greppels afgelopen en tegelijk gekarteerd. Daarnaast zijn de bosstroken belopen en alle sloten, greppels en houtwallen die op de weg uitkomen over een afstand van 50 meter (één sectie) gekarteerd. Tijdens het veldwerk zijn de gegevens aangetekend op kaarten met de schaal 1:5.000. Hierbij zijn de aanduiding van 50 meter-secties, biotoopcode (IPI) en afkortingen gebruikt conform de methode van de provincie.

In kaart gebracht zijn de beschermde soorten van de Flora- en faunawet, Rode-Lijstsoorten en soorten die voorkomen op de door de provincie aangeleverde lijst van aandachtsoorten die in het verleden in de directe omgeving van het onderzoeksgebied zijn aangetroffen (Zie bijlage 1).

De verzamelde plantengegevens zijn aan de provincie Overijssel geleverd. De provincie heeft deze gegevens verwerkt in het provinciale systeem (Florapunt) en als een GIS-bestand aan A&W teruggestuurd. In bijlage 2 en 3 zijn de resultaten van de plantenkartering opgenomen. Bijlage 2 betreft de aangetroffen planten van de Flora- en faunawet, bijlage 3 bevat de waargenomen planten van de Rode Lijst.

3.2. RESULTATEN

Het tracé loopt door een gebied met zowel schrale als voedselrijke delen. In de bermen komen plaatselijk soorten van schrale omstandigheden voor, zoals Stekelbrem, Struikheide, Mannetjesereprijs, Tormentil en Schermhavikskruid. Ook zijn er enigszins schrale delen waar deze soorten ontbreken en Duizendblad aspectbepalend is. In een groot deel van het onderzochte traject bestaan de bermen echter uit productievere vegetaties, gedomineerd door grassen als Kropaar en Kweek en plaatselijk met veel Smalle weegbree en Rode klaver. Slechts een enkele keer komt Knoopkruid of Glad walstro voor. Verder zijn enkele soorten algemeen in de pekelzone: Kleine leeuwentand en Hertshoornweegbree.

Overige graslandplanten komen voor in taluds van watergangen en greppels. Dit betreft soms soorten die kunnen worden geassocieerd met Veldrushooiland, zoals Kale jonker, Wilde bertram, Echte koekoeksbloem, Zwarte zegge en ook Veldrus zelf. Voor de meeste van deze soorten speelt lokaal bodemwater een rol, maar van (diepe) kwel lijkt geen sprake te zijn. Een soort als Holpijp is slechts één keer aangetroffen.

Verder zijn veel zoom- en bosplanten aangetroffen. Soorten van relatief arme gronden, zoals Struikheide, Pilzegge, Blauwe bosbes en Rode bosbes komen niet veel voor. Pijpenstrootje komt wel veel voor en wijst hier waarschijnlijk op vochtige vormen van Beuken-Eikenbos. Een groot aantal bosplanten wijst op voedselrijke substraten, waarbij Elzen-Essenbossen, Eiken-Haagbeukenbossen en goed ontwikkelde Beuken-Eikenbossen voor kunnen komen. Daarbij gaat het om soorten als Bleeksporig bosviooltje, Klein springzaad, Hulst, Dalkruid en Adelaarsvaren. Witte klaverzuring, Grote muur, Bosanemoon, Bosgierstgras, Lelietje-

van-Dalen kunnen ook voorkomen in de Elzen-Essenbossen en Eiken-Haagbeukenbossen. Soorten van deze bossen komen meest voor langs de Jufferbeek: Aalbes, Groot heksenkruid, Bosandoorn, Kleine maagdenpalm, Reuzenzwenkgras, IJle zegge, Taxus, Hop, Mannetjesvaren en Wijfjesvaren. Enkele hiervan zijn stikstofminnend. Wanneer ook stikstofminnende soorten als Robertskruid en Look-zonder-look voorkomen wijst dit op het Elzen-Essenbos. Dit bostype en het Eiken-Haagbeukenbos zijn in Twente niet goed te scheiden, doordat stikstofminnende soorten zich uitgebreid hebben over bossen die oorspronkelijk (mogelijk) tot het Eiken-haagbeukenbos waren te rekenen.

De meeste beschermde en bedreigde planten zijn gevonden in het noordelijk deel van het tracé, vooral langs het punt waar de Jufferbeek uitkomt op de N733. Daar gaat de natuurlijke meandering over in een parallel aan de weg gelegen watergang. Aan de andere kant van de weg, 250 meter noordelijker, is het profiel weer natuurlijk.

Aangetroffen aandachtsoorten

Bij de botanische kartering zijn 74 soorten aangetroffen (zie tabel 1). Bij een totaal van 804 waarnemingen is de gemiddelde score 10,9 per soort. Een groot deel van de waarnemingen heeft betrekking op niet-beschermde soorten.

Soorten van de Rode Lijst

In het tracégebied zijn vier Rode-Lijstsoorten aangetroffen (Bijlage 3). Het gaat om Dubbelloof, Stekelbrem, Wilde gagel en Echte guldenroede. Daarvan heeft alleen de laatste de status 'kwetsbaar', de overige soorten hebben de status 'gevoelig'. Echte guldenroede komt met één populatie voor aan beide zijden van de weg, ongeveer tussen de Veendijk en de plaats waar de Jufferbeek uitkomt op de N733.

Beschermde soorten

Langs het tracé zijn vier soorten aangetroffen die bescherming genieten in het kader van de Flora- en faunawet. Drie soorten zijn licht beschermd (tabel 1, AMvB bij artikel 75 Flora- en faunawet): Brede wespenorchis, Kleine maagdenpalm en Zwanenbloem. Alleen Wilde Gagel is een middelzwaarbeschermde soort (tabel 2, AMvB bij artikel 75 Flora- en faunawet). Zie voor het voorkomen van deze soorten bijlage 3.

Tabel 1.
Overzicht van daadwerkelijk aangetroffen aandachtsoorten. Aangegeven in de tabel is het aantal malen dat de soort is aangetroffen, de status op de Rode Lijst (Ministerie van LNV 2004b) en de beschermingscategorie in de Flora- en faunawet (Ff-wet). Voor een overzicht van alle gekarteerde soorten zie bijlage 1.

Nederlandse naam	Wetenschappelijk naam	Aantal keren aangetroffen	Status RL	Bescherming
Aalbes	*Ribes rubrum*	2		
Adelaarsvaren	*Pteridium aquilinum*	6		
Bastaardpaardenstaart	*Equisetum x litorale*	6		
Beekpunge	*Veronica beccabunga*	9		
Blauwe bosbes	*Vaccinium myrtillus*	6		
Bleeksporig bosviooltje	*Viola riviniana*	12		
Bosandoorn	*Stachys sylvatica*	3		
Bosanemoon	*Anemone nemorosa*	1		
Bosereprijs	*Veronica montana*	3		
Bosgierstgras	*Milium effusum*	1		
Boshavikskruid	*Hieracium sabaudum*	38		
Brede wespenorchis	*Epipactis helleborine*	7		tabel 1 Ff-wet
Dalkruid	*Maianthemum bifolium*	9		
Dolle kervel	*Chaerophyllum temulum*	1		
Dubbelloof	*Blechnum spicant*	1	Gevoelig	
Echte guldenroede	*Solidago virgaurea*	9	Kwetsbaar	
Echte koekoeksbloem	*Lychnis flos-cuculi*	10		
Geel nagelkruid	*Geum urbanum*	4		
Gewoon vingerhoedskruid	*Digitalis purpurea*	10		
Glad walstro	*Galium mollugo*	7		
Grasmuur	*Stellaria graminea*	7		
Groot heksenkruid	*Circaea lutetiana*	2		
Groot springzaad	*Impatiens noli-tangere*	9		
Grote muur	*Stellaria holostea*	9		
Hazenzegge	*Carex ovalis*	4		
Heggendoornzaad	*Torilis japonica*	4		
Hengel	*Melampyrum pratense*	1		
Hertshoornweegbree	*Plantago coronopus*	16		
Holpijp	*Equisetum fluviatile*	1		
Hop	*Humulus lupulus*	9		
Hulst	*Ilex aquifolium*	45		
IJle zegge	*Carex remota*	5		
Kale jonker	*Cirsium palustre*	20		
Kantig hertshooi	*Hypericum dubium*	2		
Klein springzaad	*Impatiens parviflora*	37		
Kleine leeuwentand	*Leontodon saxatilis*	64		
Kleine maagdenpalm	*Vinca minor*	2		tabel 1 Ffwet
Kleine teunisbloem s.l.	*Oenothera parviflora*	1		
Knoopkruid	*Centaurea jacea*	2		
Knopig helmkruid	*Scrophularia nodosa*	11		
Kruipend zenegroen	*Ajuga reptans*	7		
Kruisbes	*Ribes uva-crispa*	3		

Nederlandse naam	Wetenschappelijk naam	Aantal keren aangetroffen	Status RL	Bescherming
Lelietje-van-dalen	*Convallaria majalis*	1		
Look-zonder-look	*Alliaria petiolata*	10		
Maarts viooltje	*Viola odorata*	1		
Mannetjesereprijs	*Veronica officinalis*	9		
Mannetjesvaren	*Dryopteris filix-mas*	14		
Middelste teunisbloem	*Oenothera biennis*	5		
Muursla	*Mycelis muralis*	3		
Pijpenstrootje	*Molinia caerulea*	94		
Pilzegge	*Carex pilulifera*	8		
Reuzenzwenkgras	*Festuca gigantea*	3		
Robertskruid	*Geranium robertianum*	24		
Rode bosbes	*Vaccinium vitis-idaea*	1		
Ruwe smele	*Deschampsia cespitosa*	2		
Schaduwgras	*Poa nemoralis*	12		
Schermhavikskruid	*Hieracium umbellatum*	24		
Stekelbrem	*Genista anglica*	1	Gevoelig	
Stinkende gouwe	*Chelidonium majus*	2		
Struikhei	*Calluna vulgaris*	2		
Taxus	*Taxus baccata*	8		
Tormentil	*Potentilla erecta*	10		
Veldrus	*Juncus acutiflorus*	12		
Watermuur	*Stellaria aquatica*	1		
Wijfjesvaren	*Athyrium filix-femina*	46		
Wilde bertram	*Achillea ptarmica*	16		
Wilde gagel	*Myrica gale*	2	Gevoelig	tabel 2 Ffwet
Wilde kamperfoelie	*Lonicera periclymenum*	78		
Witte klaverzuring	*Oxalis acetosella*	2		
Zandblauwtje	*Jasione montana*	1		
Zwanenbloem	*Butomus umbellatus*	1		tabel 1 Ffwet
Zwarte bes	*Ribes nigrum*	1		
Zwarte zegge	*Carex nigra*	3		

4. DAGVLINDERS, LIBELLEN, MIEREN EN WATERROOFKEVERS

4.1. INLEIDING

Tijdens de inventarisatie van vlinders en libellen dient het warm en zonnig weer te zijn met weinig wind. Die omstandigheden hebben zich in 2005 vooral in de voor- en nazomer voorgedaan. Juli en de eerste weken van augustus kenden veel neerslag, half tot zwaar bewolkt weer en vaak was er teveel wind. Er zijn twee bezoeken speciaal voor insecten gebracht: op 19 juli en op 18 augustus. Daarnaast zijn tijdens de andere veldbezoeken waarnemingen van insecten meegenomen. Tijdens het bezoek in juli waren de omstandigheden redelijk, maar niet optimaal, ondanks het feit dat de beste dag van de week was geselecteerd. Het was 18-20º, half tot zwaar bewolkt met windkracht 4. Op 18 augustus was het weer wel zeer geschikt, met zonnig weer, een temperatuur van 20-26º en weinig wind.

In de Flora- en faunawet worden slechts zeer zeldzame soorten dagvlinders, libellen en waterroofkevers beschermd, die grotendeels niet in de omgeving van de N733 voorkomen. In de wijde omgeving van het onderzoeksgebied is in het verleden een aantal Rode-Lijstsoorten en/of wettelijk beschermde soorten aangetroffen. Naar deze soorten is tijdens het veldwerk speciale aandacht uitgegaan.

4.2. DAGVLINDERS

Algemeen

Voor dagvlinders is de aanwezigheid van 'waardplanten', de voedselplanten van de rupsen en 'nectarplanten', de voedselplanten van de vlinders, van belang. De rupsen van veel vlindersoorten zijn kieskeurig en gespecialiseerd op één of enkele waardplanten. De volwassen vlinders hebben bloeiende planten met veel nectar nodig om van te leven, en zijn daarbij minder selectief dan de rupsen. Vlinders worden vooral aangetrokken door bloemrijke ruigten met soorten als Wilgenroosje, Kattenstaart, Gewone wederik, Koninginnenkruid en distels (Tax 1989).

Werkwijze

Op 19 juli en 18 augustus zijn bezoeken gebracht voor dagvlinders. Hierbij zijn alle bermen, bosranden en open, luwe en zonnige plekken in het bos afgezocht. Speciale aandacht is besteed aan plaatsen waar de waardplanten van de zeldzamer en beschermde vlindersoorten voorkomen, zoals de Kamperfoelie (Kleine ijsvogelvlinder), zuringsoorten (Bruine vuurvlinder) en schermbloemigen (Koninginnenpage). Grauwe wilg en Boswilg de waardplanten van de Grote weerschijnvlinder zijn nauwelijks aangetroffen, evenals berk (Rouwmantel), Klokjesgentiaan en Gewone dop- en Struikheide (Gentiaanblauwtje, Heideblauwtje). Aangezien niet gedurende de gehele vliegtijd van dagvlinders is geïnventariseerd, zijn vlinders die in een andere periode vliegen, niet aangetroffen. Dit geldt voor het Oranjetipje, het Bont dikkopje en het Groentje. Om toch een zo volledig mogelijk beeld van de vlinderstand te schetsen is diverse literatuur geraadpleegd.

Resultaten

Informatie op internet (Natuurwerkgroep En Hoe!, Landschap Overijssel) geeft aan dat enkele jaren geleden de Kleine IJsvogelvlinder is aangetroffen op de Lonnekerberg. Voor de provincie Overijssel is geen recente verspreidingsatlas beschikbaar met gegevens op 1 x 1 km-niveau. Er is wel een overzicht van landelijke waarnemingen beschikbaar op 5 x 5 kilometerhokniveau (EIS-Nederland et al. 2005). Daaruit blijkt dat in de wijde omgeving van het onderzoeksgebied van 1990- 2004 een aantal Rode-Lijstsoorten is aangetroffen en soorten die zijn beschermd door de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn vermeld in tabel 2. De 5x5 kilometerhokken die deze gegevens betreffen, zijn echter veel groter dan het onderzoeksgebied. Gezien het landschap rond de N733 valt te verwachten dat deze bijzondere soorten in de bos-, heide- en ruigtegebiedjes zijn te vinden die verder van de provinciale weg afliggen.

Tijdens het veldonderzoek in 2005 zijn alleen algemene soorten dagvlinders in het studiegebied aangetroffen (zie tabel 2). De dichtheden waren over het algemeen laag. Ook elders in Nederland vielen dit jaar de aantallen van algemene soorten tegen, met name van Atalanta, Distelvlinder, Dagpauwoog en Kleine Vos (Groenendijk 2005). De meest voorkomende soorten langs de N733 waren het Bont zandoogje en het Klein geaderd witje. Nectarrijke planten van bloemrijke ruigten die veel vlinders aantrekken, zoals Koninginnekruid en distels, zijn in het onderzoeksgebied slechts in beperkte mate aanwezig. Het open grasland en de maïsakkers van het onderzoeksgebied zijn gezien het gangbare agrarisch gebruik of parkachtig beheer niet geschikt voor kritische soorten dagvlinders. De houtsingels en bosschages zijn van belang voor een aantal algemene soorten om in te schuilen waarbij ze foerageren in het open terrein. Andere soorten, zoals het Bont zandoogje, gebruiken de houtsingels en bosschages ook om te foerageren (veel Braam, Kamperfoelie, Klimop en Grote brandnetel). De meeste bermen waren gemaaid. Algemene soorten die kwetsbaar zijn voor maaien zijn het Icarusblauwtje, het Koevinkje, Bruin- en Oranje zandoogje, Hooibeestje, Argusvlinder en Oranjetipje. Opvallend was dat langs een schralere, ongemaaide berm bij de splitsing van de N733 met N732 Icarusblauwtjes vlogen die foerageerden op Rolklaver.

4.3. LIBELLEN

Algemeen

Libellen hebben water nodig om zich voort te planten: volwassen libellen zetten hun eieren meestal af op waterplanten, waarna de libellenlarven enkele maanden tot meerdere jaren in het water verblijven. De ontwikkelingsduur van de larve verschilt sterk per soort en is afhankelijk van temperatuur en voedselrijkdom van het water. In de zomerperiode maken de larven de ontwikkeling door naar volwassen libel en kruipen ze (letterlijk) uit de huid van de larve om de laatste fase van hun leven boven water door te brengen. Vooral waterrijke gebieden met schoon en helder water kenmerken zich door een rijke libellenfauna (Wasscher et al. 1995, Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002).

Tabel 2.
Vlinders langs de N733 tussen Enschede en Oldenzaal. Roodgedrukte soorten staan op de Rode Lijst met erachter hun status (BE = Bedreigd, KW = Kwetsbaar, GE = Gevoelig). Ff 2/3: Beschermd door Flora- en faunawet: 2 is middelzwaar beschermd, 3 is zwaarbeschermd. De laatste kolom vermeldt voor de 5x5 kmhokken waarin het studiegebied ligt de soorten uit het Waarnemingenverslag 2005(EIS-Nederland et al. 2005).

Soort	Latijnse naam	Ff 2/3	Stand- of trekvlinder	Waargenomen in studiegebied in 2005	Waarnemingen-verslag 2005 (5 x 5 kmhokken)
Kleine Vos	*Aglais urticae*		standvlinder	x	x
Oranjetipje	*Anthocharis cardamines*		standvlinder		x
Grote weerschijnvlinder (BE)	*Apatura iris*		standvlinder		x
Koevinkje	*Aphantopus hyperantus*		standvlinder	x	x
Landkaartje	*Araschnia levana*		standvlinder	x	x
Groentje	*Callophrys rubi*		standvlinder		x
Bont dikkopje *(BE)*	*Carterocephalus palaemon*		standvlinder		x
Boomblauwtje	*Celastrina argiolus*		standvlinder	x	x
Hooibeestje	*Coenonympha pamphilus*		standvlinder		x
Oranje luzernevlinder	*Colias croceus*		trekvlinder		x
Gele luzernevlinder	*Colias hyale*		trekvlinder		x
Citroenvlinder	*Gonepteryx rhamni*		standvlinder	x	x
Dagpauwoog	*Inachis io*		standvlinder	x	x
Argusvlinder	*Lasiommata megera*		standvlinder		x
Kleine ijsvogelvlinder (KW)	*Limenitis camilla*		standvlinder		x
Kleine Vuurvlinder	*Lycaena phlaeas*		standvlinder		x
Bruine vuurvlinder (KW)	*Lycaena tityrus*		standvlinder		x
Gentiaanblauwtje (KW)	*Maculinea alcon*		standvlinder		x
Bruin zandoogje	*Maniola jurtina*		standvlinder	x	x
Oranje zandoogje	*Pyronia tithonus*		standvlinder		x
Bont zandoogje	*Pararge aegeria*		standvlinder	x	x
Eikenpage	*Neozephyrys quercus*		standvlinder		x
Rouwmantel	*Nymphalis antiopa*	3	zwerver		x
Groot dikkopje	*Ochlodes venata*		standvlinder	x	x
Koninginnenpage (GE)	*Papilio machaon*		standvlinder		x
Groot koolwitje	*Pieris brassicae*		standvlinder	x	x
Klein koolwitje	*Pieris rapae*		standvlinder	x	x
Klein geaderd witje	*Pieris napi*		standvlinder	x	x
Heideblauwtje (KW)	*Plebeius argus*	3	standvlinder		x
Gehakkelde aurelia	*Polygonia c-album*		standvlinder		x
Icarusblauwtje	*Polyommatus icarus*		standvlinder	x	x
Zwartsprietdikkopje	*Thymelicus lineola*		standvlinder	x	x
Geelsprietdikkopje	*Thymelicus sylvestris*		standvlinder		x
Atalanta	*Vanessa atalanta*		trekvlinder	x	x
Distelvlinder	*Cynthia cardui*		trekvlinder		x

Werkwijze

Volgens de voorschriften van De Vlinderstichting worden libellen eenmaal in de twee weken geteld van half mei tot begin september. Aangezien de diverse soorten in verschillende perioden tijdens het voorjaar en de zomer vliegen, kunnen op deze manier alle soorten worden geteld. Het onderzoek naar de natuurwaarden langs de N733 startte echter pas medio juli, waarbij de libellen zijn geïnventariseerd op 19 juli en 18 augustus 2005. Een aantal soorten is hierdoor mogelijk niet aan bod gekomen, zoals de Vuurjuffer, de Viervlek en de Platbuik. Om die reden is tevens de recent uitgekomen voorlopige verspreidingsatlas 'Libellen in Overijssel' geraadpleegd (Libellenwerkgroep Overijssel 2005).

Tijdens het veldwerk in 2005 zijn de libellen geteld tussen 11.00 en 16.00 uur, bij 'geschikt libellenweer' (temperatuur > 17 °C, windkracht maximaal 4, bewolking minder dan 75% was). Op 19 juli moesten hiervoor soms de gunstige momenten worden afgewacht omdat er af en toe teveel bewolking was. Alle watergangen en plassen zijn afgelopen op libellen. Soorten die niet direct op zicht op naam konden worden gebracht, zijn gevangen, gedetermineerd en weer losgelaten.

Resultaten

Uit de voorlopige verspreidingsatlas 'Libellen in Overijssel' (Libellenwerkgroep Overijssel 2005) wordt duidelijk dat in en rond het onderzoeksgebied alleen algemene soorten voorkomen. In tabel 3 zijn deze soorten vermeld. Beschermde soorten of Rode-Lijstsoorten zijn uit de periode 1995-2003 niet bekend. De gegevens in de verspreidingsatlas betreffen 1 x 1 kilometerhokken. Het onderzoeksgebied maakt hiervan slechts een klein deel uit. Deze gegevens kunnen dus ook wateren buiten het onderzoeksgebied betreffen.

Tijdens het veldonderzoek zijn alleen algemene soorten waargenomen, met als meest bijzondere soorten de Metaalglanslibel en de Weidebeekjuffer. Verreweg de meest aangetroffen soort is het Lantaarntje. Een groot aantal soorten, waaronder drie Metaalglanslibellen, werd waargenomen in de vijver van een landgoed vlak boven Enschede, op ca. 10 meter ten oosten van de N733 gelegen. Ook de vijver vlak ten oosten van de N733 op de golfbaan, kende een groot aantal soorten libellen. Hier werden tevens twee Metaalglanslibellen waargenomen. De Metaalglanslibel is een soort die vaak langs wateren in bosgebieden voorkomt. Als één van de weinige soorten libellen lijkt de kwaliteit van het water voor deze soort geen rol te spelen (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002). De Weidebeekjuffer (slechts één exemplaar) vloog in de bermsloot ten westen van de N733, vlak onder industriegebied De Hanzenpoort. De Weidebeekjuffer is een soort van kleinere, heldere wateren met stroming, langs oevers met een hoge, structuurrijke kruidenvegetatie (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002). Waarschijnlijk komt de soort hier slechts in zeer lage dichtheden voor, gezien de lage waterstand in de bermsloot. De soort kan verdwijnen door maaibeheer van de oevers. In het onderzoeksgebied zijn geen beschermde libellen of soorten van de Rode Lijst aangetroffen. De waargenomen soorten zijn vermeld in tabel 3. In bijlage 4 zijn de vindplaatsen de meest bijzondere soorten weergeven.

4.4. MIEREN

Algemeen

De meeste mierensoorten hebben een voorkeur voor droge, schrale bermen. Omdat ze nestgangen in de grond graven, wordt de bodem luchtig, hetgeen een goede invloed op de vegetatie heeft. Sommige mierensoorten bouwen een grote nestkoepel, zoals de rode bosmieren. Sinds kort zijn de rode bosmieren als beschermde soorten opgenomen in de Flora- en faunawet. Het betreft een lichte bescherming; bij ruimtelijke ontwikkelingen kan vrijstelling worden verleend.

Werkwijze

Eén van de rode bosmiersoorten: de Stronkmier, komt in Nederland alleen in de omgeving van Ommen voor (van Loon 2004d). Naar de nesten van de overige rode bosmiersoorten: de Behaarde rode bosmier, de Kale rode bosmier en Zwartrugbosmier is intensief gezocht, in het bijzonder op zonnige plekken in de boselementen, langs zonnige bosranden en in schrale bermen. Rode bosmieren bouwen hun opvallende nestkoepels bij voorkeur aan bosranden die op het zuiden liggen.

Tabel 3.
Libellen langs de N733Enschede-Oldenzaal; waarnemingen in het studiegebied in de zomer van 2005 en waarnemingen in het studiegebied of directe omgeving (tot ca. 1 km) op basis van de voorlopige verspreidingsatlas met gegevens van 1995-2003 (Libellenwerkgroep Overijssel 2005).

Libellen	Latijnse naam	Waargenomen in studiegebied 2005	Verspreidings-atlas 1995-2003 (1x1 kmhok)
Weidebeekjuffer	*Calopteryx splendens*	x	
Houtpantserjuffer	*Lestes viridis*	x	x
Gewone pantserjuffer	*Lestes sponza*		x
Azuurwaterjuffer	*Coenagrion puella*	x	x
Kleine Roodoogjuffer	*Erythromma viridulum*		x
Watersnuffel	*Enallagma cyathigerum*	x	x
Vuurjuffer	*Pyrrhosoma nymphula*		x
Lantaarntje	*Ischnura elegans*	x	x
Blauwe Breedscheenjuffer	*Platycnemis pennipes*		x
Blauwe glazenmaker	*Aeshna cyanea*	x	
Bruine Glazenmaker	*Aeshna grandis*	x	x
Vroege Glazenmaker	*Aeshna isoceles*		x
Grote Keizerlibel	*Anax imperator*	x	
Paardenbijter	*Aeshna mixta*	x	x
Venglazenmaker	*Aeshna juncea*		x
Metaalglanslibel	*Somotochlora metallica*	x	x
Platbuik	*Libellula depressa*		x
Viervlek	*Libellula quadrimaculata*		x
Gewone Oeverlibel	*Orthetrum cancellatum*	x	x
Zwarte heidelibel	*Sympetrum danae*		x
Bloedrode heidelibel	*Sympetrum sanguineum*	x	x
Geelvlekheidelibel	*Sympetrum flaveolum*		x
Bruinrode heidelibel	*Sympetrum striolatum*	x	x
Steenrode heidelibel	*Sympetrum vulgatum*		x

Resultaten
De literatuur op dit terrein (Van Loon 2004a, 2004b, 2004c) geeft aan dat de Behaarde rode bosmier, de Kale rode bosmier en Zwartrugbosmier sinds 1980 ca. 5-7 km ten oosten van de N733 zijn aangetroffen, namelijk in de bossen ten noordoosten van Losser. Bij het veldwerk in 2005 zijn echter geen nestkoepels van rode bosmieren aangetroffen. Er zijn alleen nesten van algemene, onbeschermde soorten waargenomen. Zo is in de berm van de N733 een zandnest gevonden van de Zwarte wegmier (Lasius niger): een zeer algemene soort, die vaak onder tegels nestelt. Langs de golfbaan is een strooiselnest gevonden van de Gewone steekmier (Myrmica rubra): een algemene soort van relatief vochtige milieus.

4.5. WATERROOFKEVERS

Volgens de literatuur (Huijbregts 2004a en 2004b) zijn in de wijde omgeving van Enschede en Oldenzaal geen waarnemingen van deze soorten bekend. Tijdens het veldonderzoek in 2005 is in watergangen en plasjes met een goede waterkwaliteit en bijzondere waterplanten aanvullend schepnetonderzoek verricht naar waterinsecten. Er zijn echter geen beschermde – of Rode-Lijstsoorten aangetroffen zoals de Gestreepte waterroofkever en de Brede geelgerande waterroofkever.

Metaalglanslibel (foto A&W).

Zandnest van de Zwarte wegmier (foto A&W).

5. AMFIBIEËN

5.1. ALGEMEEN

Amfibieën – kikkers, padden en salamanders – gebruiken in de loop van het jaar verschillende biotopen. Voor de voortplanting zijn ze gebonden aan water – liefst stilstaand water zonder al te veel vis – waarin ze hun eieren kunnen afzetten. Kikkers zetten hun eieren af in klompen (kikkerdril), padden in snoeren en salamanders vouwen hun eitjes stuk voor stuk in blaadjes van waterplanten. De ei-afzet vindt plaats van het vroege voorjaar (Heikikker, Gewone pad, Bruine kikker) tot in de voorzomer (Groene kikker). De volwassen dieren kruipen na de voortplanting op het vasteland, evenals wat later de jonge dieren. De amfibieën trekken dan naar het zomerbiotoop: drogere delen met veel dekking, zoals grazige en ruige terreinen, waar ze zich kunnen schuilhouden en voedsel kunnen zoeken (insecten). In het najaar zoeken ze hun winterbiotoop op. De meeste groene kikkers overwinteren in het water en zoeken bescherming tegen de kou in de dikke modderlaag op de onderwaterbodem. Andere kikkers, padden en salamanders kruipen weg in de modder, onder huizen, tussen boomwortels, onder stapels hout en dergelijke.

5.2. WERKWIJZE

Voor het onderzoek naar amfibieën zijn op 22 juni en 2 augustus open water en watervoerende sloten bemonsterd, evenals bermsloten (over het algemeen niet watervoerend) en andere elementen binnen 30 meter vanaf de bermsloot. Daarbij ging vooral aandacht uit naar zwaar - en middelzwaar beschermde soorten zoals de Poelkikker en Kamsalamander. Het onderzoek heeft zich ook gericht op migratie- en trekroutes tussen voortplantings-, zomer- en winterbiotoop van amfibieën. Hiertoe is ook de omgeving van geschikte wateren afgezocht en zijn stukken hout, stenen e.a. voorwerpen opgetild om te kijken of zich daaronder amfibieën schuil hielden.

In verband met de late start van de werkzaamheden konden vroege soorten, zoals de Heikikker, niet worden meegenomen. De Heikikker is een soort die vroeg in het voorjaar zijn zachte paringsroep laat horen met een piek rond eind maart. Het onderzoeksgebied is echter niet geschikt voor deze soort. Ook voor het mogelijk vaststellen van de Rugstreeppad (in mei en juni) was de start van het onderzoek te laat. Deze soort (die een luide roep heeft die op grote afstand te horen is) is overigens niet erg waarschijnlijk in het onderzoeksgebied.

De Poelkikker is een latere soort en is vooral goed te karteren in mei-juni. Naar voortplantingsplaatsen (Poelkikker) is gezocht door op een rustige en relatief warme avond (22 juni) te luisteren naar roepende exemplaren (koorzang) Daarnaast zijn alle geschikte wateren met een schepnet bemonsterd en zijn alle sloten afgelopen op het voorkomen van eiklompen, -snoeren, larven en adulte dieren.

Juni is ook de geschikte periode voor het veldonderzoek naar Kamsalamanders. Het onderzoek naar de Kamsalamander heeft plaatsgevonden door geschikte locaties op te sporen en te bevissen met het schepnet. De meest geschikte locaties, poelen zonder vis en met veel waterplanten, zijn zowel overdag als 's nachts bezocht.

5.3. RESULTATEN

De RAVON-website (jaarverslag 2004) met verspreidingsgegevens op 5 x 5 kilometerhokniveau, geeft aan dat in de wijde omgeving van het onderzoeksgebied de volgende algemene, licht beschermde soorten voorkomen, te weten de Middelste groene kikker, Bruine kikker, Gewone pad en de Kleine watersalamander. Tijdens de veldbezoeken zijn deze soorten ook waargenomen. Middelste groene kikkers bevonden zich vooral in groten getale in de plas op de golfbaan die het dichtst bij de N733 ligt (kmhok 260-476). Tientallen Kleine watersalamanders zijn gevangen in een klein plasje vlak onder een horecagelegenheid aan de westzijde van de N733 (kmhok 259-476). Voor de lichtbeschermde soorten is bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling mogelijk voor artikel 8-12 van de Flora- en faunawet.

Zwaar beschermde soorten die in de ruime omgeving van het onderzoeksgebied voorkomen zijn de Poelkikker en de Kamsalamander (www.ravon.nl). Alle wateren in het plangebied zijn op deze soorten onderzocht. Groene kikkers zijn gevangen en opgemeten om te bepalen of het mogelijk Poelkikkers betroffen. Beide soorten zijn echter niet aangetroffen.

Vangst van een Kleine watersalamander (Foto A&W).

6. VISSEN

6.1. WERKWIJZE

Alle wateren in het onderzoeksgebied zijn intensief bekeken op de geschiktheid voor vis. De aandacht was vooral gericht op de wateren met een goed ontwikkelde waterplantenvegetatie, waarin beschermde en zeldzame soorten te verwachten waren. Op basis van expert judgement zijn geschikte delen van de Jufferbeek, plasjes en sloten geselecteerd en op 22 juni en 2 augustus onderzocht, voor zover nodig met schepnet en/of slagnet. Bij het visonderzoek ging de aandacht vooral uit naar beschermde vissoorten en Rode-Lijstsoorten (Bittervoorn, Bermpje, Winde, Kleine en Grote modderkruiper). Electrovisserij bleek in het onderzoeksgebied niet nodig. De bermgreppel stond grotendeels droog. Hetzelfde geldt voor grote delen van de Jufferbeek. Hiervan zijn alleen de waterhoudende delen onderzocht.

6.2. RESULTATEN

De RAVON-website vermeldt dat de afgelopen jaren in de wijde omgeving van het plangebied geen Windes, Grote- en Kleine Modderkruipers zijn waargenomen. Wel is op ca. 5 km ten oosten van Enschede in 2002/2003 de Bittervoorn gesignaleerd. Bermpjes komen in meer kilometerhokken rond Enschede voor (www.ravon.nl). Tijdens het veldonderzoek in 2005 zijn in een waterhoudend deel (waterpeil ca. 10 cm) van de Jufferbeek circa 10-20 Bermpjes aangetroffen, een middelzwaar beschermde soort (tabel 2 AMvB) onder de Flora- en faunawet. Het grootste deel van de Jufferbeek stond op het moment van het onderzoek droog. In nattere perioden valt te verwachten dat de Bermpjes zich in een groter deel van de beek bevinden. Door het feit dat de Jufferbeek deels droogvalt en waterplanten zo goed als ontbreken, is de beek voor de meeste vissoorten ongeschikt.

Op dezelfde hoogte, in een plas met stilstaand water op het golfterrein, zijn 15-20 Bermpjes gevangen met een schepnet en slagnet. Daarnaast zijn hier enkele Blankvoorns aangetroffen. Deze plas ligt vlak tegen het onderzoeksgebied. Het water is vrij voedselrijk met Grote lisdodde, Riet en Aarvederkruid. Afgezien van de Bermpjes en de Blankvoorns is het water arm aan vis, zowel qua aantallen als qua soorten.

Veel andere wateren in het onderzoeksgebied stonden grotendeels droog (de bermsloot) of bevatten veel bladafval, waardoor anaërobe omstandigheden optraden.

Tijdens het visonderzoek zijn geen zoetwatermosselen aangetroffen. Zoetwatermosselen hebben een broedkamerfunctie voor Bittervoorns. Hierdoor is het onwaarschijnlijk dat in het onderzoeksgebied Bittervoorns voorkomen.

7. VOGELS

7.1. WERKWIJZE

Omdat alle 'inheemse' vogels beschermd zijn, de houtkap alleen buiten het broedseizoen (15 maart - 15 juni) zal optreden, en er alleen algemene soorten in en rond de berm verwacht worden, had de provincie geen behoefte aan een broedvogelkartering. Alleen de aanwezigheid van horsten van roofvogels is onderzocht. Aangezien het veldwerk hiervoor midden in de zomer plaatsvond, toen de bomen vol in het blad zaten, kan het zijn dat een enkel roofvogelnest over het hoofd is gezien. Tijdens het veldwerk zijn de bijzondere vogels die zijn aangetroffen, genoteerd. Om een indruk te geven van de vogels in de bospercelen langs de N733 zijn de resultaten samengevat van een broedvogelinventarisatie op de Lonnekerberg in 2002 door de BMP-telploeg van de Twentse Vogelwerkgroep, afdeling Enschede (Hulsebos 2002). Bosgebied de Lonnekerberg ligt ten westen van de N733.

7.2. RESULTATEN

Roofvogelnesten

Er zijn in totaal 4 roofvogelnesten aangetroffen. Het meest noordelijke nest zat in een Lariks in het bos van de Lonnekerberg, ten westen van de N733. De nestboom bevond zich aan de westkant van de bermsloot die de weg van het bos scheidt. Ook de drie andere roofvogelnesten bevonden zich in Lariksen, vlak bij elkaar op ca. 500 meter ten noorden van Lonneker, ten oosten van de N733 in een bosstrook langs een maïsperceel. Het lijkt niet waarschijnlijk dat de aangetroffen roofvogelnesten zich op plaatsen bevinden waar gekapt zal gaan worden (zie bijlage 6).

Waargenomen soorten tijdens de inventarisatie

Tijdens de veldbezoeken in de periode juli-september 2006 zijn ondermeer de volgende soorten aangetroffen: In de bosstrook tussen de golfbaan en de N733 werd een Kleine bonte specht gehoord. Tussen de bosvakken op de golfbaan vloog een groepje Kruisbekken rond. Bij de grote vijver op de golfbaan, vlak ten oosten van de N733, is twee maal een IJsvogel waargenomen. Zo'n 600 meter noordelijk, verder van de N733 afgelegen, werd bij een vijver ook een IJsvogel gesignaleerd. Daar is tevens een Wielewaal gehoord. De Wielewaal is een kwetsbare vogel van de Rode Lijst. Vlak langs de provinciale weg zijn tijdens nachtbezoeken ook uilen gehoord: één Ransuil in het noorden van Enschede en twee maal een Bosuil zo'n 800 meter ten noorden van de stad. In bijlage 6 is een verspreidingskaart met de waargenomen, meest bijzondere vogelsoorten opgenomen.

Broedvogels Lonnekerberg 2002

De broedvogelinventarisatie op de Lonnekerberg (161 ha) in 2002 leverde 56 broedvogelsoorten op. Van deze broedvogels komen er 7 voor op de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten in Nederland (Ministerie van LNV 2004b), te weten Patrijs, Zomertortel, Groene Specht, Boerenzwaluw, Grauwe vliegenvanger, Matkop en Wielewaal. Hieronder zijn in tabel 4 de soorten weergegeven, in aantal territoria en de dichtheid per 100 hectare. Opvallend is dat de dichtheid aan holenbroeders, in vergelijking met referentiegebieden laag is (0,44). Het is daarom een goede zaak dat de provincie bij de herinrichtingsmaatregelen van de N733 als uitgangspunt heeft om kap van de oude laanbomen zoveel mogelijk te voorkomen.

Tabel 4.
Broedvogels van de Lonnekerberg in 2002 in aantal territoria en dichtheid per 100 hectare. De cijfers tussen haakjes geven vermoedelijke territoria aan. Soorten van de Rode Lijst zijn rood gekleurd, erachter staat tussen haakjes de status: Kw = kwetsbaar, Ge = gevoelig).

Broedvogels Lonnekerberg 2002	Aantal territoria	Dichtheid per 100 ha
Wilde Eend	3	1,9
Wespendief	(1)	
Havik	1	0,6
Sperwer	1	0,6
Buizerd	4	2,5
Patrijs (Kw)	1	0,6
Fazant	1	0,6
Waterhoen	1	0,6
Houtsnip	17	10,6
Holenduif	3	1,9
Houtduif	82	50,9
Zomertortel (Kw)	1	0,6
Bosuil	7	4,3
Ransuil	1	0,6
IJsvogel	2	1,2
Groene specht (Kw)	4	2,5
Zwarte specht	4	2,5
Grote bonte specht	24	14,9
Kleine bonte specht	4	2,5
Boerenzwaluw (Ge)	1	0,6
Boompieper	5	3,1
Witte kwikstaart	1	0,6
Winterkoning	108	67,1
Heggenmus	10	6,2
Roodborst	188	116,8
Gekraagde roodstaart	1	0,6
Merel	83	51,6
Zanglijster	39	24,2
Grote Lijster	8	4,9
Bosrietzanger	1	0,6
Tuinfluiter	10	6,2
Zwartkop	75	46,6
Tjiftjaf	57	35,4
Fitis	41	25,5
Goudhaan	118	73,3
Vuurgoudhaan	16	9,9
Grauwe vliegenvanger (Ge)	6	3,7
Bonte Vliegenvanger	1	0,6
Staartmees	8	4,9
Glanskop	22	13,7
Matkop (Ge)	20	12,4
Kuifmees	35	21,7
Zwarte Mees	46	28,6
Pimpelmees	31	19,3
Koolmees	72	44,7
Boomklever	16	9,9

Broedvogels Lonnekerberg 2002	Aantal territoria	Dichtheid per 100 ha
Boomkruiper	39	24,2
Wielewaal (Kw)	2	1,2
Gaai	15	9,3
Kauw	3	1,9
Zwarte Kraai	4	2,5
Spreeuw	3	1,9
Huismus	1	0,6
Vink	121	75,2
Goudvink	11	6,8
Appelvink	15	9,3
Kruisbek	(1)	
Geelgors	3	1,9
Totaal	*1397*	*867,8*

Grootoorvleermuis in een huis aan de N733 (foto A&W).

8. ZOOGDIEREN: VLEERMUIZEN, MUIZEN EN OVERIGE

8.1. ALGEMEEN

Bij de zoogdieren in het onderzoeksgebied gaat het bij de herinrichting van het onderzoeksgebied hoofdzakelijk om de versnippering van leefgebieden (doorsnijding) en om het verlies van habitat (holen en verblijfplaatsen). Dit betekent, dat de locaties van belangrijke verblijfplaatsen van zwaar beschermde soorten duidelijk moeten zijn, en daarnaast dat eventuele belangrijke leefgebieden en trekroutes in kaart worden gebracht. Dit laatste is van groot belang voor eventuele mitigerende maatregelen als het treffen van faunavoorzieningen.

Om deze reden heeft het onderzoek zich vooral geconcentreerd op de zwaar beschermde soorten zoals de Veldspitsmuis, Waterspitsmuis, Das, Boommarter en alle vleermuizen. Ook de middelzwaar beschermde soorten, zoals Steenmarter en Eekhoorn, zijn in het onderzoek betrokken. Algemene soorten, zoals de Egel en de Mol, die beschermd zijn, maar waarvoor bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling bestaat waren geen prioriteit tijdens het veldwerk

Van de zoogdieren zijn de vleermuizen de zwaarst beschermde groep. Daarom wordt aan hen een aparte paragraaf besteed. Wegens de speciale onderzoeksmethode (met vallen) is ook een aparte paragraaf aan het muizenonderzoek gewijd.

8.2. VLEERMUIZEN

Algemeen

De herinrichting van het onderzoeksgebied kan een effect hebben op vleermuizen indien hun verblijfplaatsen, belangrijke foerageergebieden of trekroutes verdwijnen of achteruitgaan in kwaliteit. Er heeft daarom gericht onderzoek plaatsgevonden naar vleermuizen.

Vleermuizen maken tijdens trek en jacht gebruik van lijnvormige elementen in het landschap, zoals vaarten, bomenlaan, houtwallen en brede rietkragen. Ze gebruiken deze ter oriëntatie en als jachtgebied, vanwege de aantrekkingskracht van dergelijke elementen op insecten, hun prooidieren. Vleermuizen zijn insecteneters bij uitstek. ´s Zomers zijn er genoeg insecten, maar in het winterhalfjaar zijn deze schaars. In onze gematigde streken kunnen vleermuizen ´s winters niet genoeg insecten vinden om van te kunnen leven. Zo gaan ze van oktober/november tot februari/maart in winterslaap. Voor hun winterslaap zoeken ze koele, donkere ruimten op met een hoge luchtvochtigheid. In Nederland zijn dit vaak kelders, oude forten, bunkers, bruggen, kerkzolders en soms ook woonhuizen (spouwmuren). Sommige soorten (Watervleermuis en Rosse vleermuis) kunnen ook in bomen overwinteren.

Bij de meeste vleermuissoorten worden in de tweede helft van juni de jongen geboren. De kraamperiode is een zeer kwetsbare tijd voor vleermuizen, temeer daar vrouwtjes elkaar opzoeken in zogenaamde kraamkolonies. Deze kunnen gevestigd zijn in boomholten, maar vaak ook in gebouwen. Na de kraamtijd volgt de paar- en trektijd, die in augustus begint en duurt tot in oktober. In deze periode zijn de mannetjes territoriaal en proberen vrouwtjes te

lokken met geluidssignalen. In oktober/november gaan de dieren weer in winterslaap, waarmee de jaarcyclus rond is.

Alle vleermuizen vallen onder categorie 3 (zwaar beschermde soorten) van de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet beschermt tevens de zomer- en winterkolonies tegen verstoring en vernietiging, evenals belangrijke foerageerroutes.

Werkwijze

De aanwezigheid van vleermuizen wordt het meest efficiënt in kaart gebracht door op zoek te gaan naar potentiële jachtplaatsen en vliegroutes. Vleermuizen verplaatsen zich in de avondschemering op weg naar hun jachtgebied en in de ochtendschemering op weg naar hun verblijfplaats veelal langs lijnvormige elementen (Limpens 1997). Deze vliegroutes zijn opgespoord door in de avond- en ochtendschemering de laanbeplantingen, waterpartijen en boomrijke en beschutte delen van het onderzoeksgebied (zeer open gebieden worden door vleermuizen gemeden) te inventariseren. De vliegroutes leveren ook informatie op over de richting waarin de verblijfplaatsen gezocht moeten worden. Om het voorkomen van vleermuizenverblijven te onderzoeken, is gekeken naar potentieel geschikte (kraam)kolonies in het onderzoeksgebied, zoals geschikte verblijfplaatsen in gebouwen (o.a. Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger) en holle bomen (o.a. Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis).

Over het algemeen start het veldwerkperiode voor vleermuizen in april (voor baltsende Grootoorvleermuizen) of juni en duurt tot en met september. De kraamperiode van vleermuizen valt in de maanden mei-juli. Juni is de beste maand om onderzoek te doen naar trekroutes in het landschap omdat deze dan intensiever gebruikt worden door de wijfjes die tussendoor naar de kraamkolonie terugkeren om de jongen te zogen. Aanbevolen wordt om in deze maand twee ronden te doen. Voor het onderhavige onderzoek zijn op 28 juli, 3 augustus, 25 augustus en 14 september vier nachtbezoeken gebracht tijdens redelijke tot goede weersomstandigheden (temperatuur 13-19º, bewolkt en wind 2-3). De eerste twee inventarisatieronden duurden van de avondschemering tot aan zonsopkomst, de laatste twee van zonsondergang tot ca. 3.00 uur in de ochtend. Doordat alleen in de maanden juli-september onderzoek is verricht, is de beste maand (juni) dus gemist, evenals het beste moment voor Grootoorvleermuizen (april). Hierdoor zijn kraamkolonies mogelijk gemist.

Overigens wil het bovenstaande niet zeggen dat nu geen goede indruk is ontstaan van het landschapgebruik rond de N733 door vleermuizen. Het landschapsgebruik van de algemene soorten, zoals de Laatvlieger en de Gewone dwergvleermuis (zogenaamde gidssoorten), kan in dit landschapstype in grote lijnen ook iets zeggen over het gebruik van het plangebied door andere vleermuizen. Routes die deze soorten gebruiken, worden waarschijnlijk ook door andere, zeldzamere soorten gebruikt. Wel is het zo dat sommige soorten, zoals de Grootoorvleermuis, meer door de vegetatie vliegen, terwijl een soort als de Gewone dwergvleermuis meer vlak boven de vegetatie vliegt.

Bij het veldwerk is met een batdetector gewerkt. Deze vangt de ultrasone geluiden van de vleermuizen op en vertaalt deze naar voor mensen hoorbare frequenties. Iedere vleermuizensoort heeft een eigen frequentierange en een kenmerkend ritme. Voor het onderzoek in het plangebied is gebruik gemaakt van batdetectors van het type 200dex / 240dx. Vooral bij lastig determineerbare soorten (soorten die qua geluid sterk op elkaar lijken) is de 240dx batdetector een geschikt attribuut.

Resultaten

Volgens 'De Zoogdieren van Overijssel' (Bode et al. 1999) komen in de verschillende 1x1-kilometerhokken waarvan het plangebied deel uitmaakt, zeven soorten vleermuizen voor: Franjestaart, Watervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Bosvleermuis, Laatvlieger en Grootoorvleermuis. Tijdens het veldwerk in 2005 zijn de volgende soorten waargenomen: de Watervleermuis, de Gewone dwergvleermuis, de Rosse vleermuis, de Laatvlieger, de Grootoorvleermuis, de Ruige dwergvleermuis, de Meervleermuis en de Baardvleermuis (zie tabel 6). De zeer zeldzame Bosvleermuis en de zeldzame Franjestaart zijn in 2005 niet aangetroffen in het studiegebied. Wel zijn tijdens het veldwerk de zeldzame Baardvleermuis en Meervleermuis aangetroffen. De trekroutes, foerageer- en baltsplaatsen zijn op kaart weergegeven in bijlage 8.

Tabel 6.
Vleermuizen waargenomen in het studiegebied in 2005 en in 'De Zoogdieren van Overijssel' (Bode et al. 1999) met hun zeldzaamheid (a=algemeen, va = vrij algemeen, z = zeldaam, zz = zeer zeldzaam).

Vleermuizen	Latijnse naam	Zeldzaamheid	Waargenomen in studiegebied 2005	De Zoogdieren van Overijssel (1x1 kmhok)
Franjestaart	Myotis nattereri	z		x
Bosvleermuis	Nyctalus leisleri	zz		x
Watervleermuis	Myotis daubentonii	a	x	x
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	a	x	x
Rosse vleermuis	Nyctalus Noctula	va	x	x
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	a	x	x
Grootoorvleermuis	Plecotus auritus	va	x	x
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	va	x	
Meervleermuis	Myotis Dasycneme	z	x	
Baardvleermuis	Myotis mystacinus	z	x	

Uit de inventarisatie van vleermuizen in 2005 blijkt dat het grootste deel van de provinciale weg tussen Enschede en Oldenzaal als trekroute fungeert voor vleermuizen, met name voor de Gewone dwergvleermuis, maar ook voor de Laatvlieger. Alleen in enkele meer open delen van het onderzoeksgebied zijn geen vleermuizen aangetroffen. De trekroutes van de Rosse vleermuis kruisen de N733 op enkele plaatsen.

Delen van het studiegebied functioneren ook als foerageergebied, het meest voor de Gewone dwergvleermuis, maar ook voor de Laatvlieger. Van deze soorten zijn ook sociale roepjes gehoord. De Watervleermuis is foragerend aangetroffen boven een paar grotere bosmeertjes ca. 300 meter ter weerszijden van de N733. Van de Rosse vleermuis is een baltsend mannetje gehoord langs de Veendijk. Deze soort is ook foragerend aangetroffen boven een groot bosmeer ca. 700 meter ten noorden van Lonneker. Hier foerageerde ook een groot aantal andere vleermuissoorten, waaronder de Meervleermuis en de Watervleermuis. Dit bosmeer ligt weliswaar niet in het onderzoeksgebied, maar mogelijk kruisen een aantal soorten op weg hierheen wel de N733. Dit is in ieder geval aangetoond voor de Rosse vleermuis en de Gewone dwergvleermuis. De Ruige dwergvleermuis foerageerde langs diverse zijwegen van de N733, in alle gevallen in halfopen terreinen en dichtbij het onderzoeksgebied.

In het studiegebied zijn diverse mogelijkheden voor kraamkolonies voor vleermuizen, omdat er veel gebouwen en oude bomen met holten voorkomen. In Lonneker en in de bebouwing in het studiegebied zijn vrijwel zeker voortplantingsplaatsen van de algemene

vleermuissoorten aanwezig. Aan de westkant van de N733 tussen Oldenzaal en Lonneker is in een huis langs de weg, een kolonie Grootoorvleermuizen gevonden van ca. 20 exemplaren (zie figuur 2). De vondst van een dood jong geeft aan dat de kolonie vroeger in het seizoen als kraamkolonie heeft gefungeerd. In die periode zullen de aantallen waarschijnlijk hoger zijn geweest. Andere waarnemingen van de soort konden niet met zekerheid worden vastgesteld omdat deze stille soort moeilijk te detecteren is met de batdetector. In de maand april, de baltsperiode van deze soort, is de Grootoorvleermuis echter luidruchtiger en kan ze gemakkelijker waargenomen worden. Dan is ook gemakkelijker vast te stellen hoe deze soort het landschap gebruikt en waar en welke beschermingsmaatregelen kunnen worden genomen.

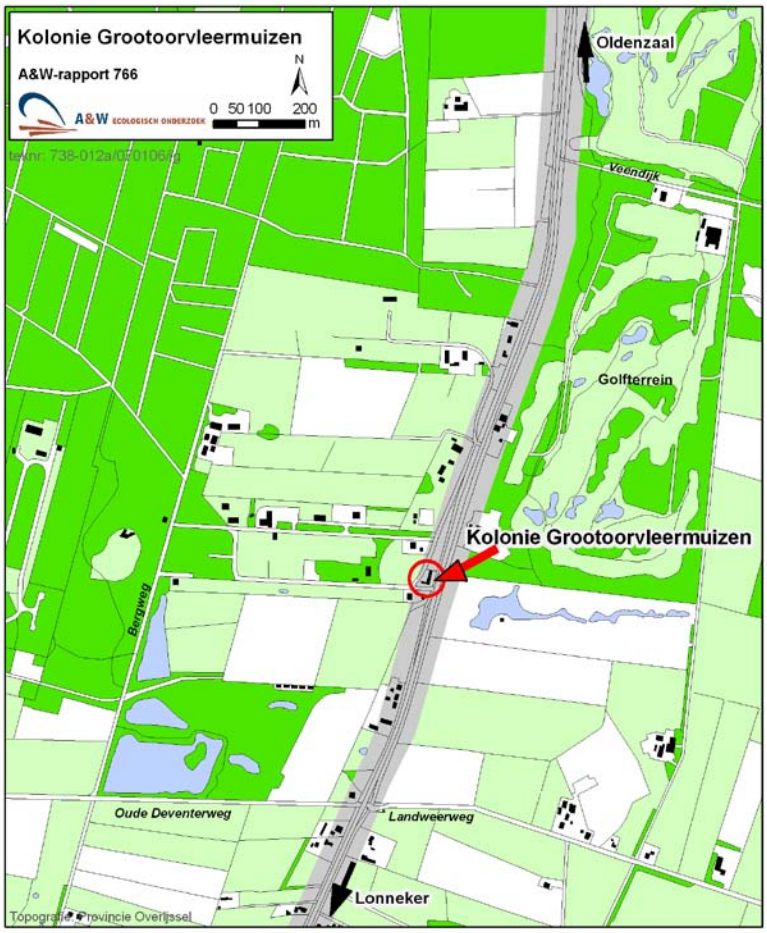

Figuur 2.
Locatie kolonie Grootoorvleermuizen langs de N733, ten noorden van Lonneker.

De Grootoorvleermuis heeft een kleine actieradius; ca 90 % van de dieren jaagt binnen een afstand van 1 kilometer van de verblijfplaats (mond. med. J. Schut). Hoogstwaarschijnlijk worden de bossen rondom de kolonie benut als jachtgebied. De Grootoorvleermuis is zeer gevoelig voor verlichting. Hier dient bij herinrichtingsmaatregelen rekening mee gehouden te worden.

Hoewel er duidelijke overeenkomsten zijn tussen de verschillende vleermuissoorten is het van belang om ze niet over een kam te scheren. In tabel 7 staan de eisen die de aangetroffen vleermuizen aan het landschap stellen samengevat (Ministerie van V&W 2004).

Tabel 7.
Aangetroffen vleermuizen en hun gebruik van het landschap. De soorten tussen haakjes zijn niet tijdens het veldwerk in 2005 aangetroffen, maar worden in de literatuur genoemd (Bode et al. 1999).

Vleermuizen	Gevoeligheid voor licht tijdens jacht	Gevoeligheid voor licht langs trekroute	Verblijfplaats	Vliegroute
(Franjestaart)	Ja	Ja	Gebouwen/Bomen	Door lagere structuren
(Bosvleermuis)	Nee	?	Gebouwen/Bomen	open gebied
Watervleermuis	Ja	Ja	Bomen	structuren
Gewone dwergvleermuis	Nee	Ja	Gebouwen	structuren
Rosse vleermuis	Nee	Nee	Bomen	open gebied
Laatvlieger	Ja	Ja	Gebouwen	open gebied structuren
Grootoorvleermuis	Ja	Ja	Gebouwen/Bomen	Door lagere structuren
Ruige dwergvleermuis	Nee	Ja	Gebouwen/Bomen	open gebied structuren
Meervleermuis	Ja	Ja	Gebouwen	structuren
Baardvleermuis	Ja	Ja	Gebouwen/Bomen	structuren

Alleen de Gewone Dwergvleermuis en de Laatvlieger zijn foeragerend boven de N733 aangetroffen, deze soorten jagen geregeld rond lantaarnpalen (zie ook tabel 7). Behalve voor de Rosse vleermuis (vliegt heel hoog), is voor alle vleermuizen verlichting (straatverlichting, verkeer) een storende factor tijdens de trekroutes. Te verwachten valt daarom, dat zij bij het oversteken van de weg, zoveel mogelijk de plaatsen kiezen waar de boomkruinen elkaar raken of daar waar de weg het donkerst is. Ook bij het volgen van de weg zullen zij de donkerste plekken opzoeken. In figuur 3 is aangegeven hoe vleermuizen via een zogenaamde ‘ hop-over’ (‘brug’ van boomkruinen) veilig een weg kunnen oversteken.

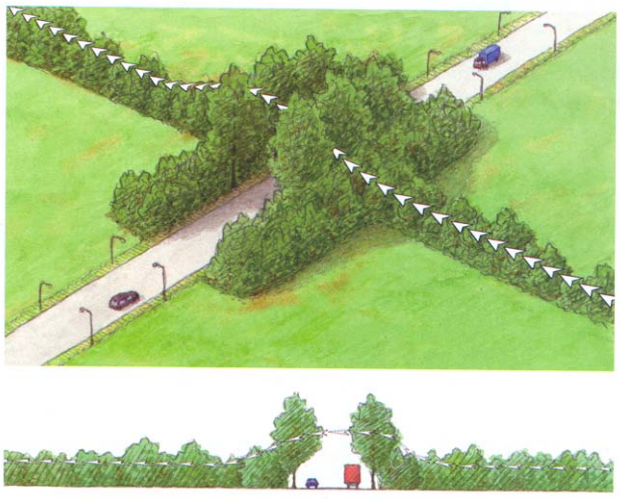

Figuur 3.
Met een hop-over loopt de vliegroute op veilige hoogte over de weg (bron: Ministerie van V&W 2004).

Het plaatsen van lagere lantaarnpalen in de bebouwde kom van Lonneker zal dan ook gunstig zijn voor vleermuizen. Het kappen van bomen (19 stuks) voor een vrij liggend fietspad tussen de hectometerpunten (hmp) 0.3 en 0.9 en voor de oversteekvoorziening bij de Voortmansweg (zie figuur 1), kan echter ongunstig zijn. Van belang is dat er, tenminste aan

1 kant van de weg, geen hiaten in de bomenrij ontstaan om de doorgaande trekroute van vleermuizen langs de N733 niet te verstoren. Voor vleermuizen die hier de weg over willen steken, ontstaat echter wel een probleem. Als zij vanaf de kant waar de bomenrij behouden is, naar de andere kant van de weg vliegen, zullen zij dalen in hoogte. Daarbij lopen zij het risico het slachtoffer te worden van aanrijdingen. Aanbevolen wordt daarom om zo snel mogelijk na het kappen een dichte bomenlaan aan de andere zijde van de weg te planten, eventueel met wijkers (bijvoorbeeld snelgroeiende soorten) en blijvers. Op plekken waar bomen moeten worden gerooid om het zicht op een afslag te verbeteren (Veendijk: 3 bomen, Voortmansweg) is het belangrijk dat er hoge bomen tussen de zijweg en de N733 blijven staan, die de vleermuizen kunnen geleiden. De vleermuizen kunnen dan in een flauwere bocht naar de N733 vliegen. In Bijlage 8 is te zien waar de zijwegen vaak trekroutes van vleermuizen vormen naar de N733. Als een vliegroute die de N733 kruist, wordt gebruikt door soorten die gemakkelijk door dichte vegetatie vliegen (i.p.v er overheen) zoals het geval is bij Grootoorvleermuizen en de Franjestaart, kunnen de dieren gedwongen worden om hoger te vliegen (en zo aanrijdingen te voorkomen). Dit kan door, vanaf ca. 25 meter van de kruising, langs de zijweg de struiklaag te verwijderen zodat de ruimte rond de stammen open is, terwijl de kroonlaag juist dicht en gesloten is en tot boven de weg reikt. Als de weg op de oversteekplaats dan naar beneden toe verlicht wordt (afschrikken vleermuizen) en de kroonlaag donker en gesloten blijft, zullen ook deze soorten een hogere (en veiliger) route kiezen (Ministerie van V&W 2004)(Zie figuur 4).

Figuur 4.
Als de ondergroei ter plaatse van de kruising verwijderd wordt en de kroonlaag dicht en gesloten is, worden soorten als Grootoorvleermuis en Franjestaart gedwongen hoger te vliegen (bron: Ministerie van V&W 2004).

In hoofdstuk 9 zijn een aantal aanbevelingen opgesomd hoe bij de ingrepen en het wegonderhoud rekening kan worden gehouden met vleermuizen. Ook is aangegeven welk vervolgonderzoek wordt aanbevolen.

8.3. MUIZEN

Werkwijze

Bij de herinrichting van het onderzoeksgebied kunnen nesten en leefgebieden van beschermde muizen verloren gaan. Daarom is onderzoek verricht naar het voorkomen van muizen. Het onderzoek naar de aanwezigheid van muizen heeft plaatsgevonden in september door op vijf geschikte locaties raaien met 'lifetraps' uit te zetten. In tabel 8 zijn de vanglocaties beschreven.

Tabel 8.
Vanglocaties (raaien) ten behoeve van muizenonderzoek langs de provinciale weg N733 tussen Enschede en Oldenzaal.

Raai	Omschrijving locatie
Raai 1	vallen in houtwal, langs de Jufferbeek en langs weiland
Raai 2	vallen in berm langs weg en bospad
Raai 3	vallen langs maïsakker en weiland
Raai 4	vallen in houtwal langs de weg
Raai 5	vallen in naaldbos langs de weg

Lifetraps zijn speciale vallen voor muizenonderzoek, waarin de dieren in leven blijven. Per raai zijn op 10 punten in totaal 20 vallen uitgezet. De vallen zijn een dag van te voren, op 20 september 2005, geplaatst (overdag), de volgende dag (21 september) op scherp gezet (overdag) en van 21 september tot en met 23 september 's nachts enige malen gecontroleerd.

Muizenraai 1-4 langs de Jufferbeek (foto A&W).

Geschikte locaties voor het vangen waren vastgesteld tijdens de eerdere inventarisatieronden in het gebied. In bijlage 9 zijn de vangstlocaties van de muizen weergegeven.

Resultaten

In 'Zoogdieren van Overijssel' (Bode et al. 1999) zijn voor de 1x1km-hokken waarin het onderzoeksgebied valt, de volgende soorten vermeld: Gewone bosspitsmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Dwergspitsmuis, Waterspitsmuis (zwaar beschermd), Huisspitsmuis, Rosse woelmuis, Aardmuis, Veldmuis, Dwergmuis en Bosmuis. Het onderzoeksgebied is hier echter slechts een klein onderdeel van.

Een van de soorten waarnaar tijdens het onderzoek in 2005 speciale aandacht uitging was de Waterspitsmuis. Het onderzoeksgebied bleek echter niet geschikt te zijn als leefgebied voor deze soort. Het leefgebied van de Waterspitsmuis bestaat uit zeer natte plaatsen, op de

overgang van grasland naar moeras, zoals rietland (Phragmition), natte strooiselruigten (Filipendulion) en overgangen tussen deze vegetaties en die uit het elzenverbond (Alnion) en het elzen-vogelkersverbond (Alno-Padion) (Broekhuizen et al. 1992). In het onderzoeksgebied waren dergelijke natte plaatsen niet of nauwelijks voorhanden. De Waterspitsmuis foerageert bij voorkeur langs oevers waar voldoende beschutting aanwezig is, in de vorm van hoge vegetatie, boomstronken en stenen (van Laar 1994). Langs de oevers van de Jufferbeek, waar het water wel voldoende helder was voor de Waterspitsmuis om te jagen, was onvoldoende oeverbegroeiing aanwezig om beschutting te kunnen bieden. Bovendien valt een groot deel van de beek 's zomers droog.

Ook naar de Veldspitsmuis ging bijzondere aandacht uit. De meest geschikte vanglocaties voor Veldspitsmuizen bevonden zich in goed ontwikkelde kruidlaagvegetaties en ruige bermen, langs (riet-)oevers en slootkanten, op en rond akkers, en in houtsingels en bosjes. De soort is echter niet aangetroffen.

De soorten die wel zijn aangetroffen zijn de Bosspitsmuis, de Rosse woelmuis, de Dwergmuis en de Bosmuis (zie tabel 9). Al deze soorten zijn licht beschermd door de Flora- en faunawet. Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt een vrijstelling voor deze soorten gegeven. Ze komen geen van allen voor op de Rode Lijst van bedreigde zoogdieren. Voor de Bosspitsmuis is de aanwezigheid van water essentieel. In Twente zijn het waarschijnlijk de grachtenrijke landgoederen en de afwateringskanaaltjes die de soort lokaal in stand houden (Bode et al. 1999). De Rosse woelmuis wordt vooral op de zandgronden aangetroffen en is in Twente algemeen. Hij heeft een zekere voorkeur voor loofbos en gemengd bos (Bode et al. 1999). De Dwergmuis komt vooral voor in hoogopschietende kruidachtige en houtige begroeiingen. In het onderzoeksgebied betreffen dit waarschijnlijk houtwallen en struwelen. De soort is in Overijssel niet algemeen. Van belang voor de Dwergmuis is dat de vegetatie, grassen, zeggen of riet, niet in de zomer gemaaid wordt. De bosmuis is een soort van bosrandvegetaties, die algemeen is in Overijssel (Bode et al. 1999).

Tabel 9.
Overzicht van gevangen muizen in 5 raaien langs de provinciale weg N733 tussen Enschede en Oldenzaal (20 vallen per raai).

Gevangen soorten	Raai 1	Raai 2	Raai 3	Raai 4	Raai 5
Bosspitsmuis	1	-	1	1	2
Rosse Woelmuis	7	2	-	4	2
Dwergmuis	-	-	5	-	-
Bosmuis	-	-	-	-	2

8.4. OVERIGE ZOOGDIEREN

Werkwijze

Behalve naar vleermuizen en muizen is ook gericht onderzoek verricht naar het eventuele voorkomen van de zwaar beschermde soorten Das en Boommarter en naar de middelzwaar beschermde soorten Steenmarter en Eekhoorn (nestkartering). Hiervoor zijn vooral de bosstroken langs de weg nader onderzocht. Nestbomen van Steen- en Boommarter en Eekhoorn zijn tegelijkertijd met het onderzoek naar roofvogelnesten geïnventariseerd. Tijdens het overige veldwerk zijn systematisch sporen (vraatsporen, prenten, krabsporen, keutels e.d.) en zichtwaarnemingen verzameld.

Resultaten

De atlas 'De Zoogdieren van Overijssel' (Bode et al. 1999) geeft aan, dat in het onderzoeksgebied en directe omgeving - buiten vleermuizen en muizen - de volgende algemene, licht beschermde zoogdieren zijn aangetroffen: Egel, Mol, Vos, Hermelijn, Bunzing, Wezel, Ree, Haas en Konijn; de middelzwaar beschermde soorten: Eekhoorn, Wild zwijn en Steenmarter en de zwaar beschermde Das. Van de andere soorten zijn geen sporen aangetroffen.

Eekhoorn

Tijdens de veldbezoeken in de zomer van 2005 zijn Egels en sporen van Mol en Ree aangetroffen. Daarnaast zijn er diverse waarnemingen van de middelzwaar beschermde Eekhoorns en Steenmarters.

Er zijn drie maal (sporen van) Eekhoorns gezien in de bossen langs de N733. Eekhoorns leven vooral in oudere bomen. De meest zuidelijke waarneming was vlakbij een Eekhoornnest, pal ten zuidoosten van Lonneker. Daarnaast zijn in de bossen van de Lonnekerberg aan weerszijden van de provinciale weg vraatsporen aangetroffen. De aangetroffen eekhoornnesten bevinden zich waarschijnlijk niet op plaatsen waar gekapt zal gaan worden.

Eekhoorns komen vooral voor in gemengde bossen of in gebieden waar naaldhout grenst aan oud loofhout, zoals begraafplaatsen en parken. Het voedsel van de Eekhoorn bestaat vooral uit de zaden van naaldbomen, met daarnaast tal van vruchten (eikels, beukennoten e.d.), bast van bomen en struiken, insecten, eieren en jonge vogels (Bode et al. 1999). De soort wordt vooral bedreigd door versnippering van zijn leefgebied. Lintvormige landschapselementen zijn van belang voor de soort. Het ziet er niet naar uit dat de ingrepen aan de N733 een negatief effect op deze soort zullen hebben.

Steenmarter

De meest noordelijke waarneming van een Steenmarter in het onderzoeksgebied betrof een dood exemplaar, een zogend vrouwtje, dat gevonden werd langs de kant van de weg. Op zo'n 300 meter ten zuiden hiervan zijn later twee levende, juveniele Steenmarters aangetroffen. Ook vlak ten noorden van Lonneker is een Steenmarter waargenomen. Aangezien veldwaarnemingen van levende exemplaren nooit een volledig betrouwbare determinatie opleveren (Müskens 1984), kan alleen het dode vrouwtje met 100% zekerheid als Steenmarter worden aangemerkt. Op grond van de kenmerken (de dieren konden geruime tijd worden waargenomen) is het wel zeer waarschijnlijk dat de levende exemplaren ook Steenmarters betroffen. In 'De zoogdieren van Overijssel' (Bode et al. 1999) zijn geen Boommarters in het gebied tussen Enschede en Oldenzaal vermeld.

Steenmarters zijn vooral 's nachts actief. Hun voedsel is zeer gevarieerd: het bestaat zowel uit dierlijk voedsel (muizen, jonge vogels, eieren, insecten, konijnen, regenwormen) als uit plantaardig voedsel (bessen en vruchten). Ook allerlei menselijk afval wordt niet versmaad. Zijn nesten en rustplaatsen zijn vooral te vinden in boerderijen, schuren e.a. gebouwen. Ook boomholten en nestkasten van uilen worden gebruikt. De soort is tegenwoordig erg algemeen in het kleinschalige en gevarieerde cultuurlandschap van Twente, met name in het zuidoosten van de regio (Bode et al. 1999). De grootste bedreiging voor de Steenmarter vormt het verkeer.

9. SAMENVATTING EN AANBEVELINGEN

9.1. SAMENVATTING ECOLOGISCHE WAARDEN

De herinrichtingsmaatregelen van de N733 Enschede-Oldenzaal zullen op enkele plaatsen het kappen van de laanbeplanting noodzakelijk maken, evenals ingrepen in de aangrenzende bosranden (houtsingels) van de landgoederen. Eén van de hoofduitgangspunten van het plan is echter dat de monumentale groenstructuur van de laanbeplantingen en aangrenzende bosranden duurzaam in stand gehouden moet worden en waar nodig versterkt.

De meeste beschermde en bedreigde planten zijn gevonden in het noordelijk deel van het tracé, vooral langs het punt waar de Jufferbeek uitkomt op de N733. In het tracégebied zijn vier planten van de Rode-Lijst aangetroffen. Het gaat om Dubbelloof, Stekelbrem, Wilde gagel en Echte guldenroede. Daarvan heeft alleen de laatste de status 'kwetsbaar', de andere drie hebben de status 'gevoelig'. Daarnaast zijn vier soorten aangetroffen die bescherming genieten in het kader van de Flora- en faunawet: de licht beschermde Brede wespenorchis, Kleine maagdenpalm en Zwanenbloem en de middelzwaarbeschermde Wilde Gagel.

Er zijn geen beschermde insecten waargenomen. Dit kan deels te wijten zijn aan de beperkte inventarisatieperiode (juli-augustus). Op grond van de terreinkenmerken is het echter waarschijnlijker dat de bermen van de N733 geen bijzondere of beschermde vlinders en libellen bevatten. De meest bijzondere waarnemingen waren in 2005 een aantal Metaalglanslibellen en een Weidebeekjuffer. Er zijn ook geen beschermde bosmieren aangetroffen. Ook beschermde waterroofkevers komen in het onderzoeksgebied niet voor.

Alhoewel de zwaar beschermde Poelkikker en Kamsalamander in de ruime omgeving van het onderzoeksgebied voorkomen, zijn ze tijdens het veldonderzoek in 2005 niet aangetroffen. Wel aangetroffen zijn o.a. Middelste groene kikker en Kleine watersalamander.

In een waterhoudend deel van de Jufferbeek zijn circa 10-20 Bermpjes aangetroffen, een middelzwaar beschermde soort onder de Flora- en faunawet. Het grootste deel van de Jufferbeek stond op het moment van het onderzoek droog. Verder zijn geen beschermde vissen waargenomen.

Afgezien van een inventarisatie vaan roofvogelnesten is geen broedvogelinventarisatie verricht. Het lijkt niet waarschijnlijk dat de aangetroffen roofvogelnesten zich op plaatsen bevinden waar gekapt zal gaan worden. Aangezien het zoeken naar roofvogelnesten in juli/augustus plaatsvond, toen de bomen vol in het blad zaten, kan het zijn dat een enkel nest over het hoofd is gezien.

Tijdens de overige inventarisaties werd bij de golfbaan een IJsvogel gesignaleerd. Daar is tevens een Wielewaal gehoord. De Wielewaal is een kwetsbare vogel van de Rode Lijst. Vlak langs de provinciale weg zijn tijdens nachtbezoeken ook uilen gehoord: één Ransuil in het noorden van Enschede en twee maal een Bosuil zo'n 800 meter ten noorden van de stad. Een broedvogelinventarisatie op de Lonnekerberg (161 ha) in 2002 leverde 56 broedvogelsoorten op, waarvan er 7 voor op de Rode Lijst voorkomen, te weten Patrijs, Zomertortel, Groene Specht, Boerenzwaluw, Grauwe vliegenvanger, Matkop en Wielewaal. Opvallend is dat de dichtheid aan holenbroeders, in vergelijking met referentiegebieden laag is (0,44). Het is

daarom een goede zaak dat de provincie bij de herinrichtingsmaatregelen van de N733 als uitgangspunt heeft om kap van de oude laanbomen zoveel mogelijk te voorkomen.

Tijdens het veldwerk in 2005 zijn de volgende soorten waargenomen: de Watervleermuis, de Gewone dwergvleermuis, de Rosse vleermuis, de Laatvlieger, de Grootoorvleermuis, de Ruige dwergvleermuis, de Meervleermuis en de Baardvleermuis. Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd onder de Flora- en faunawet. De Baardvleermuis en Meervleermuis zijn zeldzame soorten. Uit de inventarisatie blijkt dat het grootste deel van de N733 als trekroute fungeert voor vleermuizen, met name voor de Gewone dwergvleermuis, maar ook voor de Laatvlieger. Diverse soorten kruisen bij hun trekroutes de N733. Dit is vooral het geval bij zijwegen. Tussen Oldenzaal en Lonneker is in een huis langs de weg een kolonie Grootoorvleermuizen gevonden van ca. 20 exemplaren. De vondst van een dood jong geeft aan dat de kolonie vroeger in het seizoen mogelijk als kraamkolonie heeft gefungeerd. In die periode zullen de aantallen waarschijnlijk hoger zijn geweest. Nader onderzoek zou dat moeten uitwijzen.

Er zijn geen bijzondere muizen aangetroffen. De soorten die in de life-traps zijn gevangen zijn de Bosspitsmuis, de Rosse woelmuis, de Dwergmuis en de Bosmuis. Deze soorten zijn licht beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt een vrijstelling voor deze soorten gegeven.

Wat betreft de overige zoogdieren zijn Egels en sporen van Mol en Ree aangetroffen. Daarnaast zijn er diverse waarnemingen van de middelzwaar beschermde Eekhoorns en Steenmarters. De aangetroffen eekhoornnesten bevinden zich waarschijnlijk niet op plaatsen waar gekapt zal gaan worden. Er zijn geen nesten van Steenmarters gevonden.

9.2. AANBEVELINGEN

Jufferbeek

Om de populatie Bermpjes te ondersteunen zouden in samenwerking met het waterschap maatregelen kunnen worden genomen om de Jufferbeek het hele jaar waterhoudend te maken. Niet alleen deze beschermde vissoort, maar ook andere soorten kunnen hiervan profiteren, zoals de Weidebeekjuffer e.a. libellen, de IJsvogel en mogelijk de Waterspitsmuis die in de nabije omgeving voorkomt.

Opsporen verblijfplaatsen beschermde dieren

Nu bekend is (van den Esker 2005) welke bomen gekapt zullen worden, kunnen deze gericht geïnspecteerd worden op de aanwezigheid van roofvogelnesten en verblijfplaatsen van zoogdieren. Bomen met verblijfplaatsen van beschermde dieren kunnen gemerkt worden.

Tijdens het veldwerk in 2005 zijn diverse holen in de laanbeplanting aangetroffen, die mogelijk als kraamkolonie van vleermuizen of nestplaats van andere zoogdieren dienst doen. Door de late start van het veldonderzoek kon dat in 2005 echter niet meer worden geconstateerd.

Om verblijfplaatsen van vleermuizen op te sporen kan in het voorjaar en de zomer's ochtends vroeg gezocht worden naar invliegende dieren. Elke ochtend in juni en juli vertonen vleermuizen zogenaamd ' zwermgedrag' voordat ze hun kolonie invliegen. Een aantal dieren vliegt dan steeds rondjes rond de kolonieboom. Wel moet er rekening mee worden gehouden dat een boombewonende kolonie, een familiegroep van vrouwtjes met hun jongen, in de loop van het jaar altijd een reeks bomen gebruikt. Na enkele weken verplaatsen de dieren zich naar een volgende boomholte (Haarsma et al. 2003).

De roofvogelnesten worden het gemakkelijkst opgespoord als er nog geen bladeren aan de bomen zitten, dus voor half april.

Completeren beeld terreingebruik vleermuizen

Bij de voorbespreking van het onderzoek heeft A&W aangegeven dat één van de soorten die mogelijk gemist kan worden de Grootoorvleermuis is. Tijdens het onderzoek is een verblijfplaats van deze soort ontdekt, die waarschijnlijk ook als kraamkolonie dienst doet. Andere waarnemingen van de soort konden niet met zekerheid worden gedaan, de soort is moeilijk te detecteren met de batdetector. In hun baltsperiode (15 maart-15 april) zijn de Grootoorvleermuizen echter gemakkelijker waar te nemen. Dan is ook gemakkelijker vast te stellen hoe ze het landschap gebruiken en waar en welke beschermingsmaatregelen kunnen worden genomen. Wellicht bevinden zich meer kolonies in het onderzoeksgebied.

De maand juni is de beste maand voor vleermuisonderzoek omdat de vrouwtjes dan vaak heen en weer naar de kolonie vliegen om de jongen te zogen. Deze maand is in 2005 gemist. Te overwegen valt om in juni 2006 nog twee vleermuisbezoeken af te leggen om het beeld te completeren. Wellicht kunnen dan ook de zeldzame Franjestaart en de zeer zeldzame Bosvleermuis worden aangetroffen.

Aangezien er nu een beter beeld bestaat van de herinrichtingsmaatregelen (ten tijde van het veldonderzoek waren die nog niet bekend), kunnen mogelijke maatregelen ter bescherming van vleermuizen dan fijner worden afgestemd op hun terreingebruik ter plaatse.

Aanbevelingen bij het kappen van bomen

Gezien hun levenswijze zijn vleermuizen het hele jaar gevoelig voor veranderingen in hun leefgebied. Het meest kwetsbaar is de soort echter voor het aantasten van kraamkolonies of winterverblijven (sloop panden, kappen bomen). De Flora- en faunawet verbiedt om‘ nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen of te verstoren (art.9-12 Flora- en faunawet). Vleermuizen zijn daarbij extra zwaar beschermd omdat ze in de Europese Habitatrichtlijn op bijlage IV vermeld staan. Hierdoor is in alle gevallen waarin ingrepen effecten hebben op vleermuizen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig. Indien een ontheffing verleend is, kunnen ingrepen die effect hebben op vleermuizen, zoals sloop – of kap van geschikte verblijfplaatsen, het beste worden uitgevoerd is tussen half september en half oktober (Haarsma et al. 2003). In deze periode hebben Nederlandse vleermuizen geen jongen en zijn ze niet in winterslaap, waarmee de twee kwetsbaarste perioden worden omzeild. Wel valt deze periode binnen de baltsactiviteiten van de Ruige dwergvleermuis en de Rosse vleermuis. Als blijkt dat deze soorten de te kappen bomen gebruiken als paarplaats (vast te stellen m.b.v. een boomcamera), kan de kap het beste worden uitgesteld tot de periode half oktober-half november, tenzij de nestholte gebruikt wordt door overwinterende vleermuizen (Haarsma et al. 2003).

Op plekken waar bomen gekapt worden en per hectare niet minimaal 1 dikke staande dode boom (met loshangende schors) aanwezig is, kan het ophangen van vleermuiskasten tijdelijke uitkomst bieden. De kasten kunnen als overbrugging dienen totdat de jonge aanplant of het bos in de omgeving oud genoeg is voor voldoende bruikbare boomholten (Haarsma et al. 2003).

Ontkronen of kandelaberen

Bomen die door hun slechte conditie gevaar opleveren, kunnen worden ontdaan van hun zware takken. De stam blijft dan staan, met eventueel nog een deel van de takken. Zo'n stam

kan nog jaren blijven staan als vleermuisboom. Een vleermuisholte in een oud spechtengat bevindt zicht altijd boven de opening. Om te vermijden dat het gat opengezaagd wordt, is het verstandig om bij het afzagen van takken een ruime marge om aanwezige spechtengaten aan te houden (Haarsma et al. 2003).

Maatregelen voor vleermuizen bij ingrepen langs de N733

Het is van belang om op plaatsen waar bomen gekapt worden, minstens aan 1 kant van de weg, de bomenrij intact blijft om de doorgaande trekroute van vleermuizen langs de N733 niet te verstoren. Aan de overzijde van de weg dienen zo snel mogelijk na het kappen nieuwe bomen te worden geplant (eventueel wijkers en blijvers). Op plekken waar bomen moeten worden gerooid om het zicht op een afslag te verbeteren (Veendijk: 3 stuks, Voortmansweg: 19 stuks) is het belangrijk dat er hoge bomen tussen de zijweg en de N733 blijven staan, die de vleermuizen kunnen geleiden. De vleermuizen kunnen dan in een flauwere bocht naar de N733 vliegen.

Als bij kruisingen van de N733 met zijwegen de boomkronen elkaar aan weerszijden van de weg bijna raken (een ' hop-over') kunnen vleermuizen via deze boomkronen de weg kruisen.

Als een vliegroute die de N733 kruist, wordt gebruikt door soorten die gemakkelijk door dichte vegetatie vliegen (i.p.v er overheen) zoals het geval is bij Grootoorvleermuizen en Franjestaarten, kunnen de dieren gedwongen worden om hoger te vliegen (om zo aanrijdingen te voorkomen). Dit kan door, vanaf ca. 25 meter van de kruising, langs de zijweg de struiklaag te verwijderen zodat de ruimte rond de stammen open is, terwijl de kroonlaag juist dicht en gesloten is en tot boven de weg reikt. Als de weg op de oversteekplaats dan naar beneden toe verlicht wordt (afschrikken vleermuizen) en de kroonlaag donker en gesloten blijft, zullen ook deze soorten een hogere (en veiliger) route kiezen

Herstel laanbeplanting

Bij het aanplanten van bomen om hiaten in de laanbeplanting te herstellen, verdienen eiken de voorkeur omdat zich daar vaak vleermuiskolonies in bevinden. Ook beuken zijn geschikt als vleermuisboom, maar hebben als nadeel dat ze door hun dichte bladerdek weinig licht doorlaten, waardoor de condities voor onderbegroeiing en een rijk insectenleven ongunstig zijn. Ook verteert het blad slecht.

Licht versus donker

Het veldonderzoek in 2005 heeft uitgewezen dat de N733 belangrijke functie vervult voor vleermuizen, w.o. een aantal zeldzame soorten. Daarom is in bovenstaande aanbevelingen zoveel mogelijk uitgegaan van de belangen van vleermuizen. Voor vleermuizen is een donker, gesloten kroondek van belang. Echter, het creëren van open plekken (meer licht) zou van belang zijn voor planten, insecten (o.a. mieren, libellen, vlinders) en amfibieën. Door het plaatselijk uitdunnen van boomkruinen kan meer licht de bodem bereiken. Op plaatsen waar geen vleermuizen zijn geconstateerd (zie bijlage 8) zou een dergelijke maatregel kunnen worden overwogen. Het creëren van meer licht in de boomkronen dient in elk geval vermeden te worden op plaatsen waar vleermuisroutes (vaak zijwegen) de N733 kruisen.

LITERATUUR

Bode, A.D., A.J. Dijkstra, B. Hoekstra, R. Hoeve & R. Zollinger (red.) 1999. De Zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van de in het wild levende zoogdieren. Waanders Uitgevers / Zoogdierenwerkgroep Overijssel / Natuur en Milieu Overijssel, Zwolle.

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (eds.) 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

EIS-Nederland, De Vlinderstichting & Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2005. Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen. EIS-Nederland, Leiden / De Vlinderstichting, Wageningen / Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Assen.

Esker, R. van den 2005. Ontwerpplan in Hoofdlijnen provinciale weg N733, Enschede-Oldenzaal. Wegvakken buiten de kom + traverse Lonneker. RWB Verkeer & Vervoer, Zwolle.

Groenendijk, D. 2005. Opmerkelijk in: Vlinders (4): 32.

Haarsma, A.J., R. van der Kuil, J. van Vliet, F. van der Vliet, R. Vermeulen, F. Bongers, H. Limpens, G. Achterkamp 2003.Vleermuizen, bomen en bos. Brochure SVB/VZZ. Deventer.

Hulsebos, B. 2002. Broedvogelinventarisatie Lonnekerberg. Verslag in opdracht van Landschap Overijssel, Losser.

Huijbregts, H. 2004a. Gestreepte waterroofkever Graphoderus bilineatus (Degeer, 1774). – EIS – Nederland, www.naturalis.nl/eis.

Huijbregts, H. 2004b. Brede geelgerande waterroofkever Dytiscus latissimus (Linnaeus, 1758. – EIS – Nederland, www.naturalis.nl/eis.

Libellenwerkgroep Overijssel, 2005. Libellen in Overijssel; voorlopige verspreidingskaarten (1995-2003). Uitgave in eigen beheer; LWGO, Zwolle.

Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (eds.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Loon, A.J. van 2004a. Kale bosmier Formica polyctena Förster, 1850. – EIS – Nederland, www.naturalis.nl/eis

Loon, A.J. van 2004b. Zwartrugbosmier Formica pratensis Retzius, 1783. – EIS – Nederland, www.naturalis.nl/eis

Loon, A.J. van 2004c. Behaarde bosmier Formica rufa Linnaeus, 1761. – EIS – Nederland, www.naturalis.nl/eis

Loon, A.J. van 2004 d. Stronkmier Formica truncorum Fabricius, 1804. – EIS – Nederland, www.naturalis.nl/eis

Ministerie van LNV 2004b. Besluit Rode Lijsten flora en fauna. Ministerie van LNV, Den Haag.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat, Dienst Weg- en waterbouwkunde (DWW) 2004. Met vleermuizen onderweg. Delft.

Müskens, G.J.D.M., 1984. Uiterlijke kenmerken van Boommarters Martes martes (L., 1758) en Steenmarter M. foina (Erxleben, 1777). – Lutra, 27: 274-286.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Tax, M.H. 1989. Atlas van de Nederlandse dagvlinders. Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, 's-Graveland/ Vlinderstichting, Wageningen.

Geraadpleegde internetsites

www.naturalis.nl, www.ravon.nl.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1. PROVINCIALE AANDACHTSSOORTEN VAN PLANTEN DIE IN HET VERLEDEN IN HET ONDERZOEKSGEBIED ZIJN AANGETROFFEN

BIJLAGE 2. PLANTEN VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

BIJLAGE 3. PLANTEN VAN DE RODE LIJST

BIJLAGE 4. BIJZONDERE LIBELLEN

BIJLAGE 5. BESCHERMDE VISSEN

BIJLAGE 6. BIJZONDERE VOGELS

BIJLAGE 7. ROOFVOGEL- EN EEKHOORNNESTEN

BIJLAGE 8. VLEERMUIZEN

BIJLAGE 9. VANGSTLOCATIES MUIZEN

BIJLAGE 10. BESCHERMDE ZOOGDIEREN

BIJLAGE 1

PROVINCIALE AANDACHTSSOORTEN VAN PLANTEN DIE IN HET VERLEDEN IN HET ONDERZOEKSGEBIED ZIJN AANGETROFFEN

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam
Achillea ptarmica	Wilde bertram
Ajuga reptans	Kruipend zenegroen
Alliaria petiolata	Look-zonder-look
Anemone nemorosa	Bosanemoon
Aphanes inexpectata	Kleine leeuweklauw
Athyrium filix-femina	Wijfjesvaren
Blechnum spicant	Dubbelloof
Calluna vulgaris	Struikhei
Caltha palustris subsp. palustris	Gewone dotterbloem
Carex acutiformis	Moeraszegge
Carex curta	Zompzegge
Carex echinata	Sterzegge
Carex elongata	Elzenzegge
Carex nigra	Zwarte zegge
Carex oederi subsp. oederi	Dwergzegge
Carex ovalis	Hazezegge
Carex pallescens	Bleke zegge
Carex pilulifera	Pilzegge
Carex pseudocyperus	Hoge cyperzegge
Carex remota	IJle zegge
Centaurea jacea	Knoopkruid
Ceratocapnos claviculata	Rankende helmbloem
Circaea lutetiana	Groot heksenkruid
Cirsium palustre	Kale jonker
Convallaria majalis	Lelietje-van-dalen
Crataegus laevigata	Tweestijlige meidoorn
Danthonia decumbens	Tandjesgras
Deschampsia cespitosa	Ruwe smele
Digitalis purpurea	Gewoon vingerhoedskruid
Drosera intermedia	Kleine zonnedauw
Dryopteris filix-mas	Mannetjesvaren
Epipactis helleborine	Brede wespenorchis
Equisetum fluviatile	Holpijp
Equisetum sylvaticum	Bospaardestaart
Equisetum x litorale	Bastaardpaardestaart
Erica tetralix	Gewone dophei
Eriophorum angustifolium	Veenpluis
Evonymus europaeus	Wilde kardinaalsmuts
Festuca gigantea	Reuzenzwenkgras
Fragaria vesca	Bosaardbei
Fumaria officinalis	Gewone duivekervel
Galium mollugo	Glad walstro
Geranium robertianum	Robertskruid
Geum urbanum	Geel nagelkruid
Gymnocarpium dryopteris	Gebogen driehoeksvaren
Hieracium pilosella	Muizeoor
Hieracium sabaudum	Boshavikskruid
Hieracium umbellatum	Schermhavikskruid
Humulus lupulus	Hop
Hydrocotyle vulgaris	Waternavel

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam
Hypericum elodes	Moerashertshooi
Hypericum humifusum	Liggend hertshooi
Hypericum quadrangulum	Gevleugeld hertshooi
Ilex aquifolium	Hulst
Impatiens noli-tangere	Groot springzaad
Jasione montana	Zandblauwtje
Juncus acutiflorus	Veldrus
Juncus bulbosus subsp. bulbosus	Knolrus s.s.
Juncus squarrosus	Trekrus
Juncus tenageia	Wijdbloeiende rus
Juniperus communis	Jeneverbes
Leucanthemum vulgare	Margriet
Listera ovata	Grote keverorchis
Lonicera periclymenum	Wilde kamperfoelie
Lotus uliginosus	Moerasrolklaver
Luzula pilosa	Ruige veldbies
Lychnis flos-cuculi	Echte koekoeksbloem
Lycopodium inundatum	Moeraswolfsklauw
Lysimachia nemorum	Boswederik
Lythrum portuia	Waterpostelein
Maianthemum bifolium	Dalkruid
Malus sylvestris	Appel
Melampyrum pratense	Hengel
Mespilus germanica	Mispel
Milium effusum	Bosgierstgras
Molinia caerulea	Pijpestrootje
Montia Fontana	Bronkruid
Mycelis muralis	Muursla
Myrica gale	Wilde gagel
Oenothera biennis	Middelste teunisbloem
Oreopteris limbosperma	Stippelvaren
Ornithopus perpusillus	Klein vogelpootje
Oxalis acetosella	Witte klaverzuring
Peucedanum palustre	Melkeppe
Phegopteris connectilis	Smalle beukvaren
Pilularia globulifera	Pilvaren
Polygonatum multiflorum	Gewone salomonszegel
Polypodium vulgare	Gewone eikvaren
Potamogeton natans	Drijvend fonteinkruid
Potamogeton polygonifolius	Duizendknoopfonteinkruid
Potentilla anglica	Kruipganzerik
Potentilla erecta	Tormentil
Pteridium aquilinum	Adelaarsvaren
Ranunculus aquatilis	Fijne waterranonkel
Ranunculus flammula	Egelboterbloem
Ranunculus peltatus	Grote waterranonkel
Rhamnus catharticus	Wegedoorn
Rhynchospora alba	Witte snavelbies
Ribes nigrum	Zwarte bes
Ribes rubrum	Aalbes
Ribes uva-crispa	Kruisbes
Salix repens	Kruipwilg
Sambucus racemosa	Trosvlier
Scirpus cespitosus subsp. germanicu	Veenbies s.s.
Scirpus fluitans	Vlottende bies
Scirpus setaceus	Borstelbies
Scirpus sylvaticus	Bosbies
Scleranthus annuus	Eenjarige hardbloem
Scutellaria minor	Klein glidkruid
Sedum telephium subsp. telephium	Gewone hemelsleutel
Senecio aquaticus	Waterkruiskruid
Solidago virgaurea	Echte guldenroede
Stachys sylvatica	Bosandoorn
Stellaria aquatica	Watermuur
Stellaria gram inea	Grasmuur

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam
Stellaria holostea	Grote muur
Succisa pratensis	Blauwe knoop
Taxus baccata	Taxus
Teesdalia nudicaulis	Klein tasjeskruid
Teucrium scorodonia	Valse salie
Torilis japonica	Heggedoornzaad
Trientalis europaea	Zevenster
Vaccinium myrtillus	Blauwe bosbes
Vaccinium vitis-idaea	Rode bosbes
Valeriana dioica	Kleine valeriaan
Veronica beccabunga	Beekpunge
Veronica officinalis	Mannetjesereprijs
Veronica scutellata	Schildereprijs
Viburnum opulus	Gelderse roos
Vinca minor	Kleine maagdenpalm
Viola canina	Hondsviooltje
Viola palustris	Moerasviooltje
Viola reichenbachiana	Donkersporig bosviooltje
Viola riviniana	Bleeksporig bosviooltje
Viola tricolor	Driekleurig viooltje

Bijlage 2.
Plantensoorten van de Flora- en faunawet en hun beschermingscategorie
Brede wespenorchis (Epipactis helleborine) – licht beschermd
Kleine maagdenpalm (Vinca minor) – licht beschermd
Wilde gagel (Myrica gale) – Gevoelig
Zwanenbloem (Butomus umbellatus) – licht beschermd
plangebied
A&W-rapport 766
A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK
0 125 250 500 m
A
B
N
OLDENZAAL
A
Lonneker
ENSCHEDE
B

Bijlage 3.
Plantensoorten van de Rode Lijst met hun status
Dubbelloof (Blechnum spicant) – Gevoelig
Echte guldenroede (Solidago vurgaurea) – Kwetsbaar
Stekelbrem (Genista anglica) – Gevoelig
Wilde gagel (Myrica gale) – Gevoelig
plangebied
A&W-rapport 766
A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK
0 125 250 500 m
A
B
N
OLDENZAAL
Lonneker
ENSCHEDE

Bijlage 4.
Bijzondere libellen
Metaalglanslibel
Weidebeekjuffer
plangebied
A&W-rapport 766
A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK
0 125 250 500 m
A
B
N
OLDENZAAL
Lonneker
ENSCHEDE

Bijlage 5.
Beschermde vissen
Bermpjes
plangebied
A&W-rapport 766
A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK
0 125 250 500 m
A
B
N
OLDENZAAL
Lonneker
ENSCHEDE

Bijlage 6.
Bijzondere vogels
Ransuil
Wielewaal
Bosuil
Kleine bonte specht
IJsvogel
plangebied
A&W-rapport 766
A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK
0 125 250 500 m
A
B
N
OLDENZAAL
Lonneker
ENSCHEDE

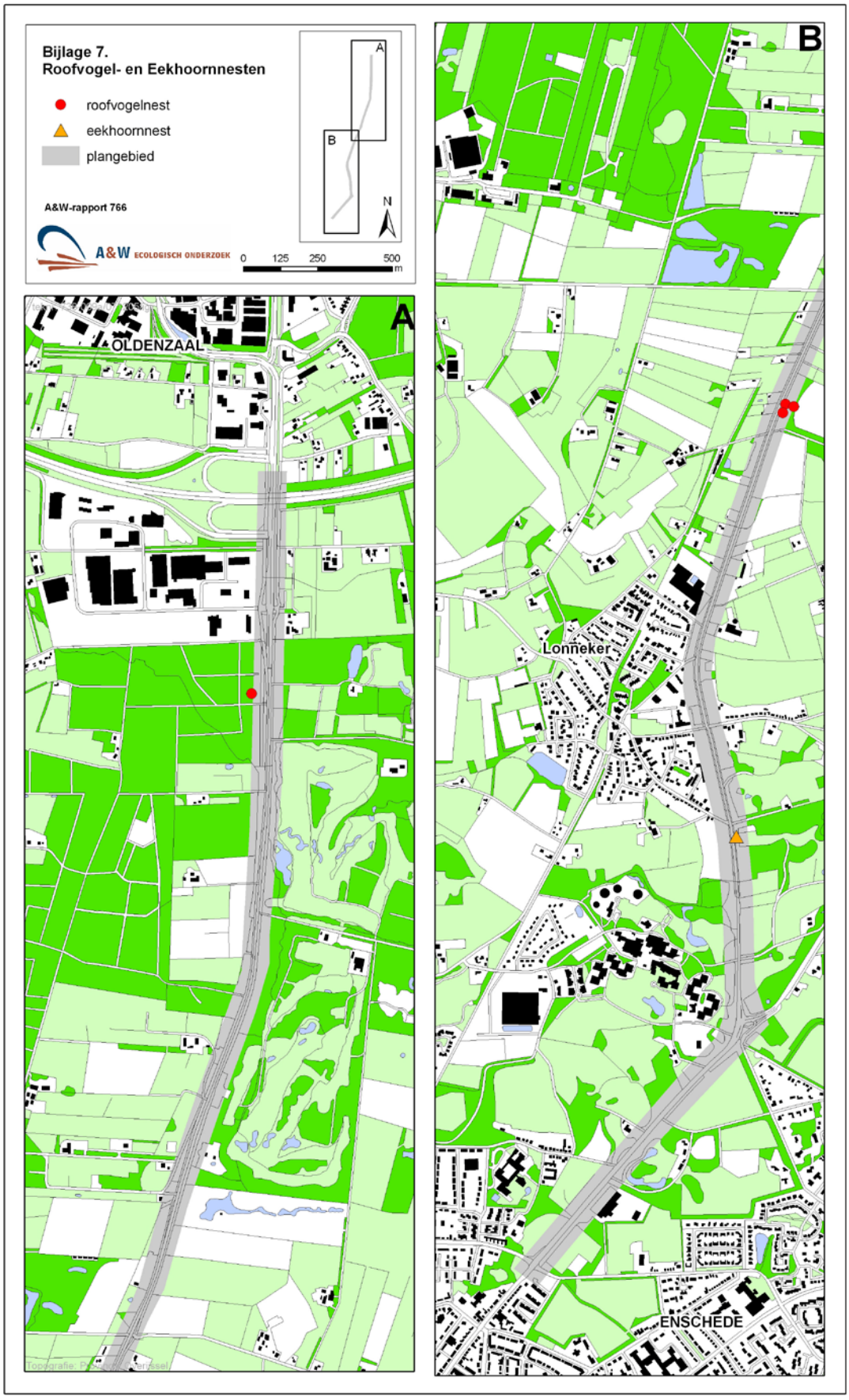
Bijlage 7.
Roofvogel- en Eekhoornnesten
roofvogelnest
eekhoornnest
plangebied
A&W-rapport 766
A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK
0 125 250 500 m
A
B
N
OLDENZAAL
Lonneker
ENSCHEDE

Bijlage 8. Vleermuizen
Waarnemingen van soorten
Grootoorvleermuis
1 Ruige Dwergvleermuis
2 Watervleermuis
3 Gew. Dwergvleermuis
4 Rosse vleermuis
5 Meervleermuis
6 Baardvleermuis
7 Laatvlieger
8 Myotis spec
= Sociale roep
= Fouragerend
= Kolonie
foerageergebied
trekroute
getal geeft soort aan
A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK
0 125 250 500 m
A
B
N
OLDENZAAL
ENSCHEDE

Bijlage 9.
Vangstlocaties muizen
vangraai (per raai 20 vallen)
plangebied
A&W-rapport 766
A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK
0 125 250 500 m
A
B
N
A
OLDENZAAL
RAAI 1
RAAI 5
RAAI 2
B
RAAI 3
Lonneker
RAAI 4
ENSCHEDE

Bijlage10.
Beschermde zoogdieren
exclusief vleermuizen
Eekhoorn
Steenmarter
plangebied
A&W-rapport 766
A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK
0 125 250 500 m
A
B
N
OLDENZAAL
Lonneker
ENSCHEDE

Natuuronderzoek N733
Enschede-Oldenzaal

30 november 2010

Tauw

Natuuronderzoek N733
Enschede-Oldenzaal

Toetsing Flora- en faunawet en EHS

30 november 2010

Tauw

Kenmerk R001-4739744XEH-mfv-V02-NL

Verantwoording

Titel	Natuuronderzoek N733 Enschede-Oldenzaal
Opdrachtgever	Provincie Overijssel
Projectleider	Piet Oudejans
Auteur(s)	Eveline Hoppers
Veldwerk	Peter te Morsche
Projectnummer	4739744
Aantal pagina's	26 (exclusief bijlagen)
Datum	30 november 2010
Handtekening	

Colofon

Tauw bv
afdeling Water
Handelskade 11
Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon (0570) 69 99 11
Fax (0570) 69 96 66

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom.
De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Tauw

Kenmerk R001-4739744XEH-mfv-V02-NL

Inhoud

Verantwoording en colofon **3**

1 Inleiding **7**
1.1 Inleiding, aanleiding en doel **7**
1.2 Natuurbeschermingswetgeving **7**
1.3 Methode **8**

2 Locatie, ontwikkeling en aanwezige soorten **9**
2.1 Situatie en beoogde ontwikkeling **9**
2.2 Analyse aanwezige soorten **10**
2.3 Samenvatting aanwezige tabel 2/3-soorten **13**

3 Toetsing Flora- en faunawet **15**
3.1 Inleiding **15**
3.2 Toetsing aanwezige soorten **15**
3.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet **18**

4 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur **21**
4.1 Werkwijze **21**
4.2 EHS provincie Overijssel **21**
4.3 Toetsing effecten **22**
4.4 Conclusies toetsing EHS **22**

5 Conclusies en aanbevelingen **23**
5.1 Flora en faunawet **23**
5.2 Ecologische Hoofdstructuur **23**
5.3 Vervolgstappen **23**
5.4 Aanbevelingen **24**

6 Literatuur **25**

Bijlage(n)

1. Overzichtskaart
2. Toelichting natuurbeschermingswetgeving
3. Notitie Natuuronderzoek N733
4. Overzichtskaarten te kappen bomen

1 Inleiding

De provincie Overijssel is voornemens om de N733 tussen Enschede en Oldenzaal te verbeteren. Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de relevante natuurbeschermingswetgeving die bij dit project relevant is, en de wijze van toetsing hieraan.

1.1 Inleiding, aanleiding en doel

In opdracht van de provincie Overijssel heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor de geplande wijzigingen aan de N733 tussen Enschede en Oldenzaal. In 2005 is reeds onderzoek verricht door Altenburg & Wymenga en de bevindingen en conclusies hieruit zullen in deze rapportage worden geactualiseerd. De omvang en aspecten van de beoogde ontwikkelingen zijn nader beschreven in hoofdstuk 2.

Bij alle ruimtelijke ingrepen en plannen dient onderbouwd te worden of het voornemen ‘redelijkerwijs uitvoerbaar’ is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Reeds tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk gemaakt te worden of er (mogelijk) sprake is van effecten op beschermde natuurwaarden, of er voldoende mogelijkheden zijn om eventuele effecten te mitigeren of compenseren, en of hiervoor een ontheffing- of vergunningsplicht geldt.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de vragen:

Welke natuurbeschermingswetgeving is van belang, in hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving, welke consequenties zijn daar aan verbonden, en wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Natuurbeschermingswetgeving

De huidige natuurbeschermingswetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming. *Soortbescherming* wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor álle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk. *Gebiedsbescherming* wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet beschermt Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk. De planologische bescherming van gebieden aangemerkt als *Ecologische Hoofdstructuur* vindt primair plaats bij ruimtelijke procedures en andere vergunningaanvragen. Een uitgebreide beschrijving met betrekking tot natuurbeschermingswetgeving is opgenomen in bijlage 2.

De beoogde planlocatie is gelegen tussen Enschede en Oldenzaal in de provincie Overijssel. De afstand tot het meest nabije Natura 2000-gebied bedraagt >4 km. Het plangebied ligt binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Toetsing aan de EHS dient onderdeel te zijn van ruimtelijke ordenings- en planprocedures. Deze toetsing richt zich daardoor op het beschermingsregime voortkomend uit de Flora- en faunawet en de EHS.

Samengevat zijn voor de beoogde ontwikkeling van toepassing:
- Flora- en faunawet
- Toetsing Ecologische Hoofdstructuur

1.3 Methode

De mogelijke aanwezigheid van beschermde planten- en/of diersoorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens.
- Een oriënterend veldbezoek op 22 september 2010
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data
- Rapportage Altenburg & Wymenga [Heikoop, 2007]

Het oriënterende veldbezoek betreft geen volledige inventarisatie, maar is erop gericht te controleren in hoeverre soorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen.
Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie ten aanzien van de aanwezige soorten soms niet te geven. Door de inzet van ter zake deskundige ecologen wordt onze onderzoekskwaliteit zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advieswerk geven en ecologisch onderzoek verrichten, opgericht met als doel de kwaliteit van ecologische advisering te verbeteren.

Op basis van het oriënterende veldbezoek, habitateisen van soorten en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden en/of aantoonbaar aanwezig zijn op basis van inventarisaties. De beoogde ontwikkeling is vervolgens getoetst op deze selectie van soorten.

Ten aanzien van vigerend beleid, soortspecifieke informatie en andere gegevens is gebruik gemaakt van verschillende bronnen. Een totaaloverzicht van deze bronnen is opgenomen in hoofdstuk literatuur.

2 Locatie, ontwikkeling en aanwezige soorten

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de huidige en toekomstige staat en gebruik van de planlocatie en de verwachte beschermde soorten op basis van verspreidingsgegevens, oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel.

2.1 Situatie en beoogde ontwikkeling

Om (globale) locaties aan te duiden wordt in de ecologie veel gebruik gemaakt van een raster van kilometerhokken, zogenaamde RD-coördinaten. Verspreidingsgegevens van dier- en plantensoorten worden veelal per kilometerhok gedocumenteerd. Onderstaande figuur 2.1 geeft de ligging van het plangebied en kilometerhokken weer.

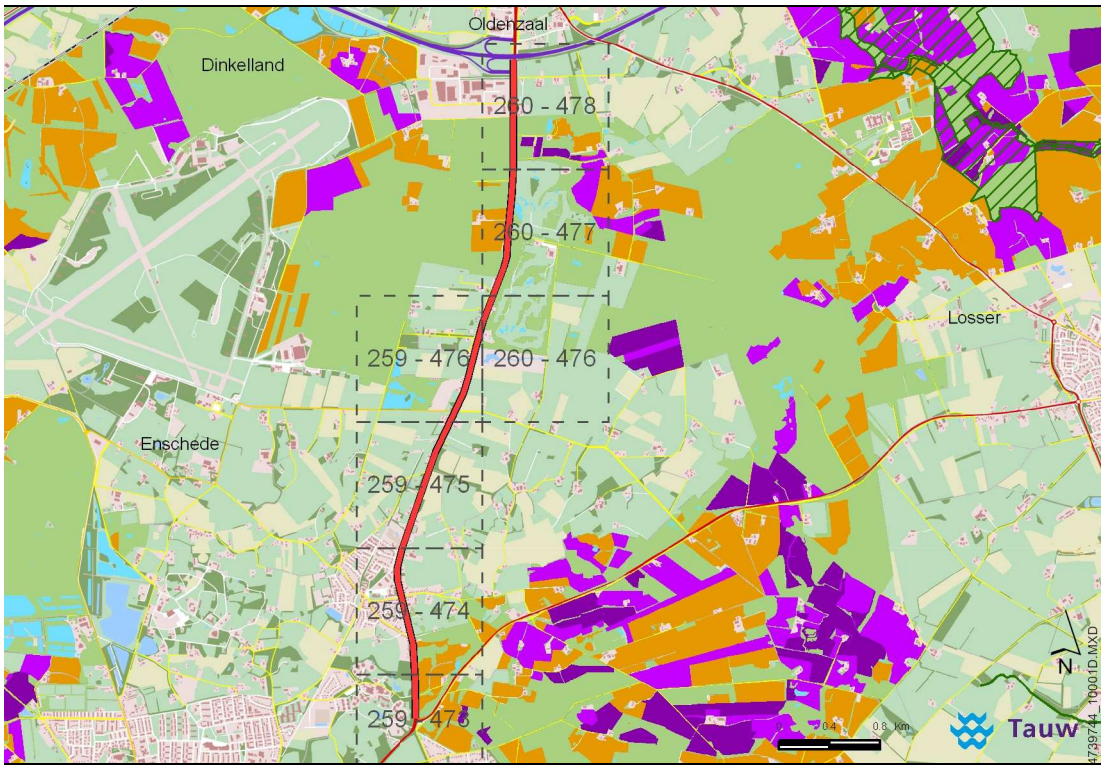

Figuur 2.1 Ligging plangebied (globaal begrensd)

Het gebied nabij de provinciale weg N733 tussen Enschede en Oldenzaal bevindt zich in een bosrijk landgoederenlandschap, op de stuwwal van Oldenzaal. Nabij de N733 bevinden zich een aantal parken, een golfterrein, landgoederen met diverse waterpartijen en agrarisch gebied (graslanden, akkers, sloten) met verspreid bosjes en houtwallen. De N733 doorsnijdt het dorp Lonneker. Langs het grootste deel van de provinciale weg staan (oude) bomen.

Figuur 2.2 Impressie plangebied

Beoogde ontwikkeling
Ter verbetering van de provinciale weg N733 tussen Enschede en Oldenzaal worden enkele kruispunten heraangelegd (onder andere verleggen fietspaden en aanleg nieuwe bushaltes). Hiervoor en voor het meer zichtbaar maken van afslagen dienen meerdere bomen gekapt te worden. In bijlage 4 zijn de te kappen bomen weergegeven.
Ten gevolge van de aanpassingen van de weg, zal ook de straatverlichting worden aangepast. Dit betreft alleen kruispunten, die huidig ook al verlicht zijn.

2.2 Analyse aanwezige soorten

In de Flora- en faunawet wordt onderscheid gemaakt in drie tabellen beschermde soorten: tabel 1-soorten (niet bedreigd), tabel 2-soorten (beschermd) en tabel 3-soorten (strikt beschermd). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer, onderhoud of gebruik. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd.

In deze paragraaf zijn de aanwezige door de Flora- en faunawet beschermde soorten geselecteerd. Op basis van het reeds uitgevoerde onderzoek van Altenburg & Wymenga uit 2005 en verschillende literatuurbronnen is nader bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Op basis van habitateisen, het oriënterend veldbezoek

en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden.

Planten
Bij het oriënterende veldbezoek (d.d. 22 september 2010) is een indruk verkregen van de aanwezige standplaatsen en is gekeken naar de aanwezige soorten (vaat)planten. Nabij Veendijk (hectometerpaal 5.3) bevinden zich enkele exemplaren van Wilde gagel. Overige beschermde tabel 2- of 3-soorten zijn niet waargenomen en worden niet verwacht.

Zoogdieren
Volgens verspreidingsgegevens komen mogelijk Waterspitsmuis, Eekhoorn, Wild zwijn, Steenmarter (tabel 2) en Das (tabel 3) voor in of nabij het plangebied. Tijdens gericht onderzoek van Altenburg & Wymenga bleek echter dat het plangebied niet geschikt is als leefgebied voor Waterspitsmuis. Het voorkomen van Eekhoorn en Steenmarter in en nabij het plangebied is tijdens dit onderzoek bevestigd.

Vleermuizen
Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Volgens verspreidingsgegevens [Limpens et al., 1997] en het onderzoek van Altenburg en Wymenga komen Baardvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis, Rosse vleermuis, Ruige vleermuis en Watervleermuis voor in het plangebied. Het plangebied wordt voornamelijk als trekroute gebruikt. Tevens fungeren enkele locaties als foerageergebied. In het plangebied is een kolonie grootoorvleermuizen aanwezig in een huis aan de N733 ter hoogte van hectometerpaal 4.1. Daarnaast zijn er mogelijk diverse verblijfplaatsen aanwezig in en nabij het plangebied in oude bomen en gebouwen.

Vogels
De soortgroep vogels heeft in de Flora- en faunawet een bijzondere status: Alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd tijdens de broedperiode. Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Een overzicht is opgenomen in de bijlage 2.

Tijdens het onderzoek van Altenburg & Wymenga zijn enkele roofvogelnesten en meerdere vogelsoorten waargenomen. De volgende jaarrond beschermde soorten zijn waargenomen: Buizerd, Havik, Huismus, Ransuil, Sperwer, Wespendief. Van de soorten waarvoor inventarisatie in en in de omgeving van het plangebied gewenst is, zijn de volgende soorten waargenomen: Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, IJsvogel, Kleine bonte

specht, Koolmees, Pimpelmees, Spreeuw, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte specht. In het centrum van Lonneker is een roekenkolonie aanwezig.

Amfibieën
Op basis van verspreidingsgegevens [Herder et al., 2009] komen mogelijk Poelkikker en Kamsalamander voor. Echter tijdens het uitgebreide onderzoek van Altenburg & Wymenga zijn beide soorten niet in of nabij het plangebied aangetroffen, waardoor verder geen inspanning voor soorten van deze soort nodig zijn.

Reptielen
Op basis van verspreidingsgegevens [Herder et al., 2009] worden geen beschermde tabel 2 of 3-soorten verwacht in of nabij het plangebied. In het plangebied is geen geschikt leefgebied aanwezig, waardoor het voorkomen van en effecten op reptielen kunnen worden uitgesloten.

Vissen
Volgens verspreidingsgegevens [Ravon] en het onderzoek van Altenburg & Wymenga (2005) komen geen beschermde tabel 2 of 3-soorten voor. In het vissen kunnen worden uitgesloten.

Dagvlinders
Diverse dagvlinders hebben in de Flora- en faunawet een beschermde status. Op basis van verspreidingsgegevens [Bos et al.,2006 en EIS-Nederland et al., 2007] komen mogelijk nabij het plangebied Rouwmantel en Heideblauwtje voor. Gezien het landschap rond de N733 valt te verwachten dat deze soorten in de bos-, heide- en ruigtegebieden zijn te vinden die verder van de provinciale weg afliggen. Een zwervend exemplaar is nooit uit te sluiten. Gezien het karakter van de ingreep, en de afwezigheid van geschikt biotoop, is geen sprake van een negatief effect op populaties van beschermde dagvlinders.

Libellen
Diverse libellen zijn in de Flora- en faunawet beschermd. Op basis van verspreidingsgegevens [Dijkstra et al.,2002 en EIS-Nederland et al., 2007] worden binnen of nabij het plangebied geen beschermde libellen verwacht (hoewel net als bij dagvlinders een enkel zwervend exemplaar nooit is uit te sluiten). Gezien het karakter van de ingreep, en de afwezigheid van geschikt biotoop, is geen sprake van een negatief effect op populaties van beschermde libellen.

Overige ongewervelden
Als ongewervelden zijn in de Flora- en faunawet naast dagvlinders en libellen ook enkele kevers (Vliegend hert, Brede geelrandwaterroofkever, Gestreepte waterroofkever, Heldenbok, Juchtleerkever), weekdieren (Bataafse stroommossel, Platte schijfhoren) en een kreeftachtige (Rivierkreeft) beschermd door de Flora- en faunawet. Het plangebied en directe omgeving

voorzien voor geen van deze soorten in een geschikt habitat en/of bevat geen geschikte (landschaps)elementen. De aanwezigheid van en effecten op deze soorten worden dan ook uitgesloten.

2.3 Samenvatting aanwezige tabel 2/3-soorten

Op basis van de verspreidingsgegevens uit de beschikbare literatuurbronnen en het oriënterende veldbezoek zijn in de onderstaande tabel 2.1 de soorten weergegeven, waarvan verwacht wordt dat deze in of in de nabije omgeving van het plangebied voor kunnen komen. In de tabel zijn de zwaarder beschermde soorten opgenomen (Flora- en faunawet tabel 2 en 3). De licht beschermde soorten (tabel 1), waarvoor veelal een vrijstelling geldt, zijn niet genoemd. Rode Lijst soorten zonder beschermde status zijn evenmin opgenomen.

Tabel 2.1 Beschermde soorten (tabel 2/3 of kwalificerend voor Natura2000-gebied) die op basis van verspreidingsgegevens, veldbezoek en deskundigenoordeel in of in de nabije omgeving van het plangebied aanwezig kunnen zijn

Soortgroep	Verwachte soorten (tabel 2/3)
Planten	Wilde gagel (tabel 2)
Zoogdieren	Eekhoorn, Wild zwijn, Steenmarter (tabel 2) Das (tabel 3)
Vleermuizen	Baardvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis, Rosse vleermuis, Ruige vleermuis en Watervleermuis (tabel 3)
Vogels (vaste verblijfplaatsen)	Buizerd, Havik, Huismus, Ransuil, Roek, Sperwer, Wespendief Inventarisatie in en in de omgeving van het plangebied gewenst: Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, IJsvogel, Kleine bonte specht, Koolmees, Pimpelmees, Spreeuw, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte specht.
Reptielen	*Geen tabel 2- of 3-soorten en/of relevante habitatrichtlijnsoorten verwacht*
Amfibieën	*Geen tabel 2- of 3-soorten en/of relevante habitatrichtlijnsoorten verwacht*
Vissen	*Geen tabel 2- of 3-soorten en/of relevante habitatrichtlijnsoorten verwacht*
Dagvlinders	*Geen tabel 2- of 3-soorten en/of relevante habitatrichtlijnsoorten verwacht*
Libellen	*Geen tabel 2- of 3-soorten en/of relevante habitatrichtlijnsoorten verwacht*
Overige ongewervelden	*Geen tabel 2- of 3-soorten en/of relevante habitatrichtlijnsoorten verwacht*

3 Toetsing Flora- en faunawet

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vragen: In welke mate worden door de Flora- en faunawet beschermde soorten planten of dieren door de beoogde activiteiten beïnvloed en is hiervoor een ontheffing van die wet noodzakelijk?

3.1 Inleiding

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. De wet maakt onderscheid in drie categorieën beschermde soorten:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud mits wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten

In de Flora- en faunawet is tevens een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Een nadere beschrijving van de Flora- en faunawet is opgenomen in bijlage 2.

3.2 Toetsing aanwezige soorten

In het vorige hoofdstuk is beschreven in hoeverre dier- en plantensoorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen en/of in hoeverre het voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. In deze paragraaf is getoetst of het beoogde voornemen een effect kan hebben op de verwachte aanwezige beschermde soort(en). De andere soortgroepen worden in dit hoofdstuk dan ook verder buiten beschouwing gelaten.

Zowel de Flora- en faunawet als de Natuurbeschermingswet 1998 gaan uit van het voorzorgsbeginsel en stellen dat effecten *met zekerheid* moeten kunnen worden uitgesloten. Wanneer effecten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, kan daarom nader onderzoek noodzakelijk zijn.

Planten
Ter hoogte van de Veendijk wordt de N733 plaatselijk verbreed. Rond deze locatie komt Wilde gagel voor. Mogelijk worden enkele exemplaren geschaad door de beoogde ingreep, wat vernietiging van leefgebied betekent. Dit is in overtreding met Artikel 11 van de Flora- en faunawet. De mogelijk aanwezige exemplaren Wilde gagel dienen verplant te worden elders in het plangebied. Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig. De benodigde maatregelen dienen opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol.

Zoogdieren
In of nabij het plangebied komen (mogelijk) enkele beschermde soorten voor: Eekhoorn, Wild zwijn, Steenmarter en Das. Eekhoorn is een soort van gemengde bossen. Steenmarter is een nachtdier dat zijn verblijfplaats heeft in gebouwen, maar ook in boomholten of uilennestkasten. Nabij het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van Steenmarter, Wild zwijn of Das aanwezig [Heikoop J.E., 2007]. Door de beoogde ontwikkelingen worden enkele bomen gekapt. In deze bomen zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. Daarnaast blijven de algemene structuren intact, waardoor geen effect op bovengenoemde soorten wordt verwacht.

Vleermuizen
In en nabij het plangebied komen verschillende vleermuizensoorten voor. Tijdens de beoogde ontwikkeling worden geen gebouwen verwijderd, waardoor effecten op gebouwbewonende vleermuizen kunnen worden uitgesloten. De te verwijderen bomen zijn nauwkeurig geïnspecteerd op de mogelijke aanwezigheid van vleermuisverblijven (zie bijlage 3). Hier zijn geen geschikte spleten of scheuren waargenomen, waardoor het voorkomen van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen in de te kappen bomen kan worden uitgesloten. Functies als vliegroute en foerageren worden door de beperkt aantal bomen die worden gekapt niet geschaad.

Indien er sterke lichtbronnen geplaatst worden kunnen wel negatieve effecten optreden. De plaatsing van verlichting dient daarom zo beperkt mogelijk gehouden te worden. Het plaatsen van schijnwerpers op palen, zoals bouwlampen, kan negatieve effecten geven. Uitgangspunt in dit rapport is dat dergelijke lichtbronnen niet geplaatst zullen worden. Tevens gaan wij ervan uit dat de locaties met straatverlichting niet wordt uitgebreid. Indien aan deze voorwaarde wordt voldaan, worden effecten op vleermuizen uitgesloten.

Vogels
Alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd tijdens de broedperiode. Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen én de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën: de nesten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van categorie 5 in principe alleen tijdens de broedperiode.

Hierbij geldt echter dat wanneer ‘zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden’ dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn (zie ook bijlage 2, Toelichting natuurbeschermingswetgeving). De volgende categoriebeschrijving wordt aangehouden:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, ook buiten het broedseizoen gebruikt worden als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil)
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing of biotoop zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus)
3. Nesten van vogels, zijnde géén koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk)
4. Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil)
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: Boerenzwaluw, Groene specht en Torenvalk)

De te kappen bomen zijn nauwkeurig geïnspecteerd op het voorkomen van jaarrond beschermde nesten (zie bijlage 3). Tijdens dit onderzoek zijn deze echter niet waargenomen. De bomen met de roekenkolonie in Lonneker blijft behouden. In het plangebied komen enkele categorie 5-soorten voor (zie tabel 2.1), waarvoor inventarisatie van de omgeving gewenst is. In de directe omgeving is voldoende (alternatief) leefgebied aanwezig voor deze soorten. Verwijderen van bomen en struiken dienen gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit en dienen daarom buiten het vogelbroedseizoen (medio maart tot medio juli) gestart te worden of te worden uitgevoerd. Als aan deze voorwaarde wordt voldaan ontstaan geen negatieve effecten op (broed)vogels.

3.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

Bij ruimtelijke ingrepen en plannen dient onderbouwd te worden of het voornemen ‘redelijkerwijs uitvoerbaar’ is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Reeds tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk te worden gemaakt of er mogelijk sprake is van effecten waarvoor een mitigatie- en/of ontheffingsplicht geldt en of voldoende ecologisch mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen kunnen worden.

In de onderstaande tabel zijn de beschermde tabel 2 en 3-soorten uit de Flora- en faunawet opgenomen waarvan niet uitgesloten kan worden dat zij geschaad worden door de ingreep. Eventueel overtreden verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zijn eveneens weergegeven.

Tabel 3.1 Flora- en faunawet soorten (tabel 2/3) die mogelijk geschaad worden

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*
Planten	Geen aantasting Wilde gagel *mits* werken volgens goedgekeurde gedragscode	*(Artikel 11)*
Zoogdieren	*Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten*	*Niet van toepassing*
Vleermuizen	Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten *mits* geen (sterke) verlichting	*(Artikel 11)*
Broedvogels, *tijdens broedseizoen*	Geen (aantasting van) vogels tijdens broedseizoen *mits* uitvoering buiten broedseizoen	*(Artikel 11)*
Broedvogels, *vaste verblijfplaatsen*	*Geen (aantasting van) vaste verblijfplaatsen*	*Niet van toepassing*

***Toelichting verbodsbepalingen tabel**

Artikel 2: Zorgplicht en Zorgvuldig handelen ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Toetsing van de beoogde ingreep aan door de Flora- en faunawet beschermde natuurwaarden laat zien dat, mits aan enkele voorwaarden wordt voldaan, er geen soorten of soortgroepen zijn waarvoor een negatief effect verwacht wordt. Nader (veld)onderzoek naar de aanwezigheid en gebruik van de planlocatie door beschermde soorten en/of een ontheffing van de Flora- en faunawet is daarom niet nodig. De uitvoerbaarheid van de beoogde ontwikkeling is daarom reëel.

De voorwaarden waaraan voldaan moet worden, zijn de volgende:

- Verwijderen van bomen en struiken dienen gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit en dienen buiten het vogelbroedseizoen (medio maart tot medio juli) plaats te vinden
- Het plaatsen van schijnwerpers op palen, zoals bouwlampen, kan negatieve effecten geven. Uitgangspunt in dit rapport is dat dergelijke lichtbronnen *niet* geplaatst zullen worden. Tevens gaan wij er vanuit dat de locaties met straatverlichting niet wordt uitgebreid
- Ter hoogte van de Veendijk komt Wilde gagel voor. De aanwezige exemplaren Wilde gagel binnen het plangebied die geschaad kunnen worden, dienen verplant te worden elders in het plangebied. Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig. De benodigde maatregelen dienen opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol

Ecologisch werkprotocol

Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode dienen de benodigde maatregelen ter bescherming van tabel 2 en/of 3-soorten tijdens de werkzaamheden, vastgelegd te worden in een ecologisch werkprotocol. Dit protocol bevat een gedetailleerde beschrijven van de werkwijze en planning.

Geldigheid

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en van de sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in ongebruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

4 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag: In welke mate worden de wezenlijke waarden en kenmerken van de provinciale ecologische hoofdstructuur aangetast door de beoogde activiteiten?

4.1 Werkwijze

Bij ruimtelijke ontwikkelingen of ingrepen in of nabij de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is sprake van planologische bescherming via ruimtelijke procedures in het kader van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Het stelsel van de Wro gaat ervan uit dat plannen van een hogere overheid doorwerken naar lagere overheden. Overheden zijn gehouden aan bescherming van de EHS via een Planologische Kernbeslissing in de Nota Ruimte; voor (particuliere) initiatiefnemers van (ruimtelijke) ingrepen in de EHS is het gemeentelijk bestemmingsplan het bindende ruimtelijk plan. Bij een ruimtelijke ingreep in de EHS is het bepalen van effecten op de EHS noodzakelijk. Wanneer er geen ruimtelijke procedure van toepassing is, maar wél effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam en in sommige gevallen noodzakelijk ook een toetsing aan de EHS-doelen uit te voeren. Zie bijlage 2 voor een nadere beschrijving van toetsing aan de EHS.

De toetsing aan de EHS omvat het bepalen van mogelijke aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Deze toetsing geeft een ecologisch-inhoudelijke indruk van het optreden van eventuele effecten op de EHS.

4.2 EHS provincie Overijssel

Om een zorgvuldige afweging te maken dient gekeken te worden naar de wezenlijke kenmerken en waarden. Als wezenlijke kenmerken en waarden definieert de Nota Ruimte actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, duisternis en openheid, de landschapsstructuur en belevingswaarde.

Op de kaart in bijlage 1 is een overzicht aangegeven van de aanwezige EHS in en nabij het plangebied. De begrenzing en natuurdoelen van de te ontwikkelen natuurgebieden en beheergebieden zijn uitgewerkt in het Natuurgebiedplan Zuid-Twente. De wezenlijke waarden en kenmerken voor Zuid-Twente worden als volgt beschreven in de gebiedsbeschrijving:
Landbouw, natuur, stad en infrastructuur komen in elkaars nabijheid voor en zijn sterk met elkaar verweven. Karakteristiek voor Zuid-Twente is het voorkomen van grote bevolkingsconcentraties in de directe nabijheid van aantrekkelijke landschappen. Het veelzijdige landelijk gebied is van belang voor de recreatie en het toerisme.

Het is een uitloopgebied voor de eigen inwoners en vervult tevens een belangrijke toeristische functie. Dit uit zich ondermeer in de aanwezige verblijfsrecreatie, dagrecreatieterreinen en mogelijkheden voor recreatief medegebruik zoals wandelen, fietsen, vissen en kanoën. Een belangrijk deel van de hoofdinfrastructuur van Overijssel (A 1, N 35, Twentekanaal, spoorlijnen) doorkruist de ecologische structuur van dit gebied. De landbouw bestaat uit rundveehouderij en voor een relatief groot deel ook uit varkens- en pluimveehouderij en kenmerkt zich door intensief grondgebruik. Plaatselijk is het grondgebruik extensiever, met name op landgoederen en bij Enschede. Het water loopt van zuidoost naar noordwest door vele beken en beekjes die sterk door de mens zijn beïnvloed. Het Twentekanaal speelt een belangrijke rol in de waterhuishouding. Het water verdwijnt snel uit het gebied. Er zijn landbouw- en natuurgebieden verdroogd, maar ook zijn er (te) natte situaties voor de landbouw. De natuur is divers, deels van hoge kwaliteit, het landschap is aantrekkelijk en de waarden van het cultureel erfgoed zijn hoog. Kenmerkend is ook het grote aantal landgoederen (circa 80 landgoederen), waarvan enkele zeer grote (Twickel en Weldam).

4.3 Toetsing effecten

De N733 heeft een doorsnijdende functie van de ecologische structuur. Deze zal echter niet veranderen (in positieve of negatieve zin) door de beoogde ontwikkelingen. De ontwikkelingen worden buiten de aangewezen EHS uitgevoerd. We concluderen dat de beoogde ontwikkeling geen effect heeft op de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS.

4.4 Conclusies toetsing EHS

De beoogde ontwikkelingen hebben geen effect op de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Flora en faunawet

Toetsing van de beoogde ingreep aan door de Flora- en faunawet beschermde natuurwaarden laat zien dat, mits aan enkele voorwaarden wordt voldaan, er geen soorten of soortgroepen zijn waarvoor een negatief effect verwacht wordt. Nader (veld)onderzoek naar de aanwezigheid en gebruik van de planlocatie door beschermde soorten en/of een ontheffing van de Flora- en faunawet is daarom niet nodig. De uitvoerbaarheid van de beoogde ontwikkeling is daarom reëel.

De voorwaarden waaraan voldaan moet worden, zijn de volgende:

- Verwijderen van bomen en struiken dienen gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit en dienen buiten het vogelbroedseizoen (medio maart tot medio juli) plaats te vinden
- Het plaatsen van schijnwerpers op palen, zoals soms gezien wordt bij paardenbakken, kan negatieve effecten geven. Uitgangspunt in dit rapport is dat dergelijke lichtbronnen *niet* geplaatst zullen worden
- Ter hoogte van de Veendijk komt Wilde gagel voor. De aanwezige exemplaren Wilde gagel binnen het plangebied die geschaad kunnen worden, dienen verplant te worden elders in het plangebied. Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig. De benodigde maatregelen dienen opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol

5.2 Ecologische Hoofdstructuur

De beoogde ontwikkelingen hebben geen effect op de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS.

5.3 Vervolgstappen

Ecologisch werkprotocol

Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode dienen de benodigde maatregelen ter bescherming van tabel 2 en/of 3-soorten tijdens de werkzaamheden, vastgelegd te worden in een ecologisch werkprotocol. Het ecologische werkprotocol bevat een gedetailleerde beschrijving van de werkwijze en planning. Dit werkprotocol dient voor de start van de werkzaamheden te zijn opgesteld en een kopie dient tijdens de werkzaamheden aanwezig te zijn.
Zonder de gedragscode dient een ontheffing te worden aangevraagd.

5.4 Aanbevelingen

Geldigheid
Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en verwijderen van bomen, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in ongebruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

Verlichting
Ten aanzien van verlichting is het raadzaam om vooraf een verlichtingsplan op te stellen waarbij rekening wordt gehouden met natuurwaarden. Om overlast van verlichting op vleermuizen te minimaliseren kan gedacht worden aan:

- Verlichting in z'n algemeen zo laag mogelijk boven de grond houden
- Armaturen met een diepe reflector, zodat het licht vrijwel alleen naar beneden straalt
- Beter meerdere kleine lampen dan 1 grote en sterkere lamp

Faunavoorzieningen
Wegen vormen barrières voor verschillende dieren, die het leefgebied verkleinen en de uitwisseling tussen populaties tegenhoudt en waardoor verkeersslachtoffers vallen. Herinrichting van wegen bieden goede mogelijkheden om ontsnipperende maatregelen te nemen, in de vorm van faunavoorzieningen. De aanleg van een duiker voor kleine zoogdieren brengt minder kosten met zich mee als de weg al heraangelegd dient te worden. Bij een nadere uitwerking zijn wij u hierbij graag van dienst.

6 Literatuur

[Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay., I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]
De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

[Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992]
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002]
De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2007]
Waarnemingenverslag 2007. Dagvlinders, libellen en sprinkhanen. Uitgegeven door EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

[Heikoop J.E., 2007]
Ecologisch onderzoek van de natuurwaarden langs de N733 tussen Enschede en Oldenzaal. A&W-rapport 766. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Veenwouden

[Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers R, 2009]
Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2009-03

[Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997]
Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[LNV, Dienst Regelingen, 2009]
Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Inclusief Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen, en Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Kenmerk ffw2009.corr.046. 25 augustus 2009.

[Ministerie van LNV, VROM en de provincies, 2007]
Spelregels EHS, Spelregels voor ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS. Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies. Ministeries van LNV en VROM en de provincies.

Bijlage

1 Overzichtskaart

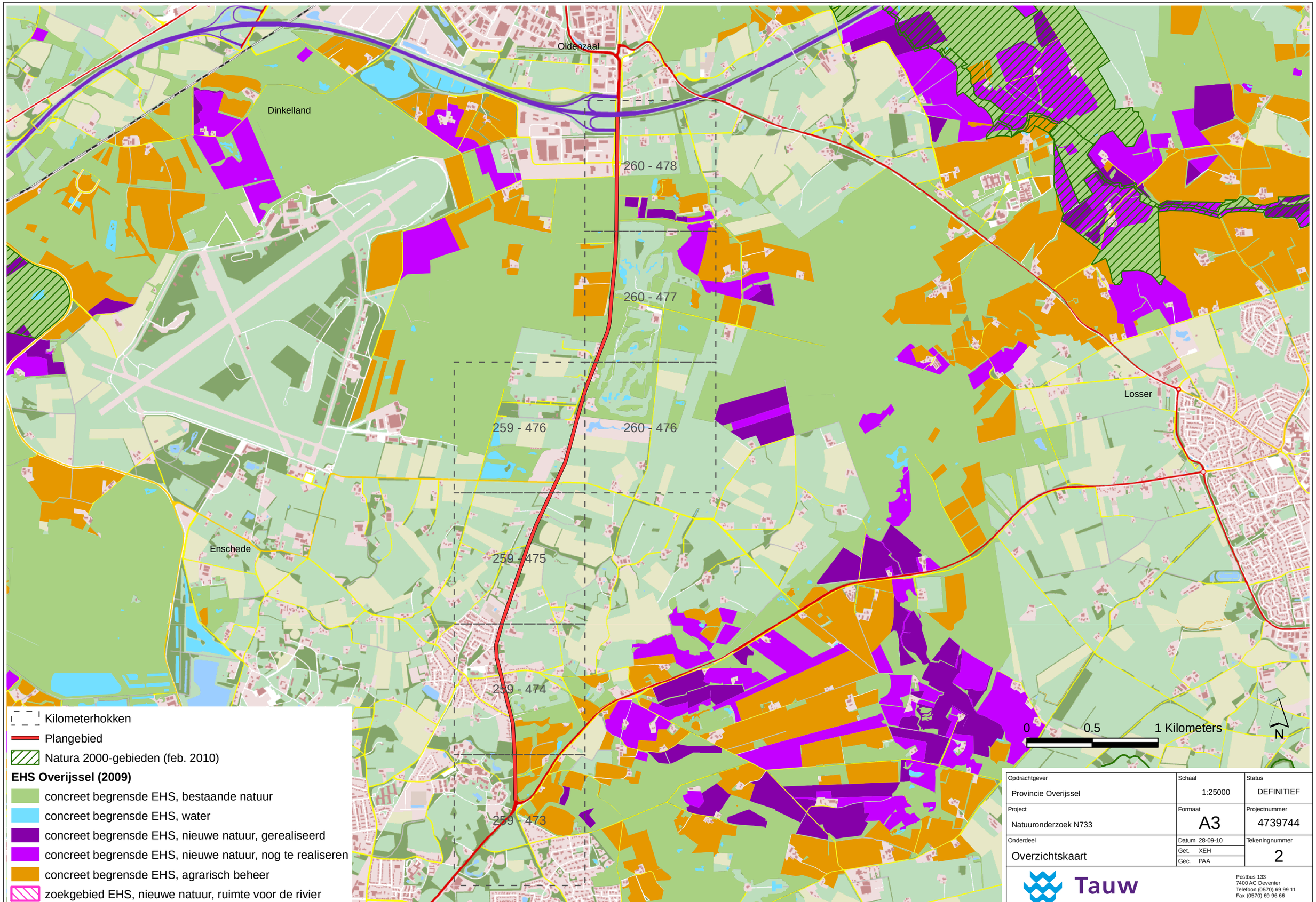

Opdrachtgever: Provincie Overijssel	Schaal: 1:25000	Status: DEFINITIEF
Project: Natuuronderzoek N733	Formaat: A3	Projectnummer: 4739744
Onderdeel: Overzichtskaart	Datum 28-09-10 Get. XEH Gec. PAA	Tekeningnummer: 2

Tauw

Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon (0570) 69 99 11
Fax (0570) 69 96 66

© Topografische Dienst voor het kadaster en de openbare registers Apeldoorn

XEH 28-9-2010 16:25 4739744_10002D.MXD

Bijlage

2

Toelichting natuurbeschermingswetgeving

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt een groot aantal in Nederland voorkomende wilde dier- en plantensoorten. Uitgangspunt van de wet is dat aantasting van de beschermde soorten moet worden voorkomen. Wanneer dit niet mogelijk is, kan een ontheffing worden verleend door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). De beschermde diersoorten (vogels, vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten, et cetera) en ongeveer 100 plantensoorten zijn te vinden in tabellen, die deel uitmaken van de Flora- en faunawet. Niet elke soort is even zwaar beschermd, er wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën:

- Tabel 1: Algemene en niet bedreigde soorten
- Tabel 2: Schaarse soorten
- Tabel 3: Meest zeldzame en bedreigde soorten

Naast deze drie groepen zijn alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd tijdens de broedperiode. Tevens zijn vaste rust- en verblijfplaatsen en functionele omgeving van een aantal soorten jaarrond beschermd (zie *Vogels*).

De Flora- en faunawet bevat artikelen met bijbehorende verbodsbepalingen. Deze zijn weergegeven in onderstaand overzicht. Activiteiten waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden dienen voorkomen te worden, bijvoorbeeld door het treffen van mitigerende maatregelen. Indien dit niet mogelijk is, dan is het uitvoeren van een dergelijke activiteit alléén toegestaan met een ontheffing van het ministerie van LNV. De noodzaak tot het daadwerkelijk in bezit hebben van een goedgekeurd mitigatieplan of een ontheffing is gekoppeld aan de uitvoeringsfase.

Artikel 2: Zorgplicht ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd
Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten
Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren
Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren
Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen
Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren
Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Bij bepaalde activiteiten en alleen voor soorten vermeld in tabel 1 geldt een vrijstellingsregeling. Voor de tabel 2 en 3 soorten is bij bepaalde activiteiten (zie onderstaand schema) ook geen ontheffing nodig wanneer deze worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde en door de initiatiefnemer geaccordeerde gedragscode. Wanneer niet volgens een gedragscode gewerkt wordt en wanneer tabel 2 of 3-soorten worden aangetast, dan moeten mitigerende maatregelen genomen worden ter voorkoming van een overtreding van de verbodsbepalingen. Het verdiend de sterke aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het ministerie van LNV (in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag). Wanneer ook het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Onderstaand is een stroomschema opgenomen met de bepalingen wanneer een mitigatieplan of ontheffing nodig is.

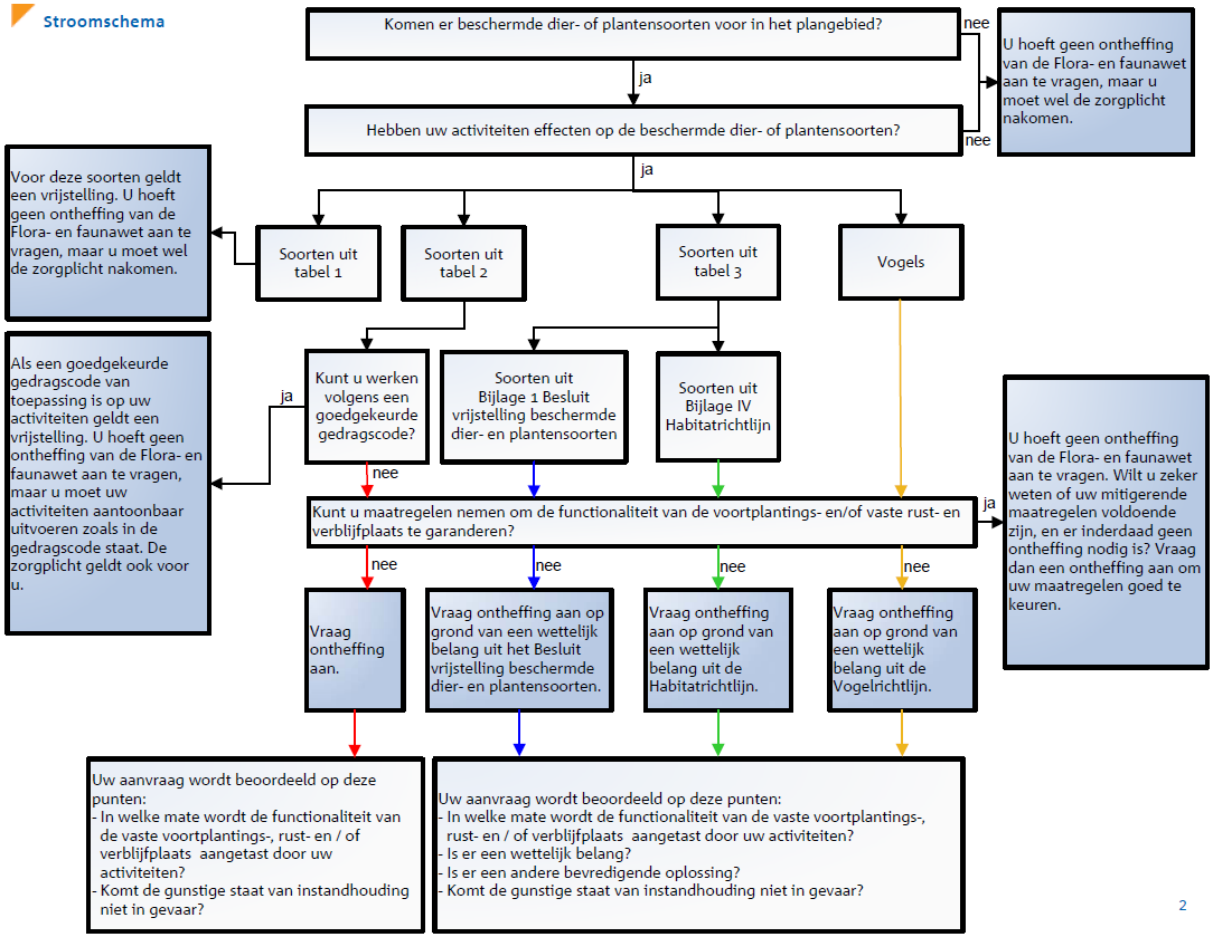

Stroomschema Flora- en faunawet [LNV, 2009]

Zoals weergegeven in het stroomschema, moet wanneer het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, een ontheffing worden aangevraagd. Het verkrijgen van een ontheffing is aan strikte voorwaarden gebonden. De exacte voorwaarden verschillen afhankelijk van de beschermde status van de soort waarvoor ontheffing wordt aangevraagd:

Tabel 1-soorten (algemene en niet bedreigde soorten)
Begin 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur in het kader van de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is geregeld dat een aantal algemene soorten, vanaf toen de tabel 1-soorten genoemd, bij bepaalde activiteiten verstoord mogen worden zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen. Het gaat daarbij om de werkzaamheden ‘Beheer en onderhoud’, ‘Bestendig gebruik’ en ‘Ruimtelijke ontwikkeling’. Activiteiten, die binnen deze categorieën vallen, kunnen onder voorwaarden zonder ontheffing worden uitgevoerd, óók als dit schadelijke effecten heeft voor deze soorten. De zorgplicht is voor deze soorten echter onverminderd van toepassing.

Tabel 2-soorten (schaarse soorten)
Voor de tabel 2-soorten kan een mitigatieplan worden opgesteld (en goedgekeurd door het ministerie van LNV in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien de activiteit een 'redelijk doel' dient en er geen afbreuk wordt gedaan aan de "gunstige staat van instandhouding" van de soort (effecten op regionaal populatieniveau). Indien de gunstige staat van instandhouding van de soort wel in het geding komt, dienen altijd mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden getroffen. Voor initiatiefnemers die beschikken over een door het ministerie van LNV geaccordeerde gedragscode die aangeeft op welke wijze rekening wordt gehouden met beschermde soorten geldt voor de tabel 2-soorten eveneens een vrijstelling.

Tabel 3-soorten (zeldzame en bedreigde soorten)
Voor de tabel 3-soorten kan door het ministerie van LNV eveneens een mitigatieplan worden goedgekeurd (in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien aan specifieke criteria wordt voldaan. Deze criteria zijn afhankelijk van de status van de betreffende tabel 3-soort[1]:

Voor tabel 3-soorten afkomstig uit Bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, kan ontheffing aangevraagd worden indien er geen alternatief beschikbaar is, en op grond van wettelijke belangen uit deze AMvB. Dit zijn:

a) *Bepalingen inzake vrij verkeer en markt van het Verdrag tot oprichting van de EG*
b) *Bescherming van flora en fauna*
c) *Veiligheid van het luchtverkeer*
d) *Volksgezondheid of openbare veiligheid*
e) *Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten*
f) *Voorkomen van ernstige schade aan eigendom anders dan gewas, vee, bos en wateren*
g) *Belangrijke overlast veroorzaakt door een beschermde inheemse diersoort*
h) *Uitvoering van bestendig beheer en onderhoud in landbouw en bosbouw*
i) *Bestendig gebruik*
j) *Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.*

[1] De tabel 3-soorten kunnen verdeeld worden in twee categorieën; hetzij Bijlage 1-soorten van de bijlagen van het (AMvB) Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, of Bijlage IV-soorten van de bijlagen van de Europese Habitatrichtlijn. De aanwijzing van de eerste categorie is nationaal bepaald. Voor de tweede categorie gelden Europese verplichtingen om beschermingsmaatregelen te nemen

Voor tabel 3-soorten uit de Bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat voor ruimtelijke ingrepen alleen ontheffing verleend wordt indien er geen alternatief beschikbaar is en op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dit zijn:

a) *Bescherming van wilde flora en fauna en instandhouding van de natuurlijke habitats*
b) *Ter voorkoming van ernstige schade aan onder andere gewassen, veehouderijen, bossen en wateren*
c) *In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten*
d) *Ten behoeve van onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
e) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

Vogels

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. De basis hiervoor vormt de Europese Vogelrichtlijn, waarin ondermeer de bescherming gereguleerd is voor alle inheemse en geregeld voorkomende trekvogels, zodat deze 'kunnen voortbestaan en zich kunnen voortplanten'. Voor deze vogels is de Flora- en faunawet van kracht. De Flora- en faunawet geeft aan dat álle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd zijn tijdens de broedperiode. Ontheffingen voor verstoring tijdens de broedperiode worden niet verleend. Daarnaast zijn rust- en verblijfplaatsen van een aantal in Nederland kwetsbare vogelsoorten jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën, waarbij de nesten van categorie 1 tot en met 4 jaarrond beschermd zijn en categorie 5 alléén tijdens de broedperiode. Hierbij geldt echter dat wanneer ‘zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden’ dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn. Voor deze soorten is daarom vaak ook inzicht nodig in de rust- en verblijfplaatsen in het plangebied en de omgeving. De onderscheiden categorieën zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, ook buiten het broedseizoen gebruikt worden als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil)
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing of biotoop zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus)
3. Nesten van vogels, zijnde géén koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk)
4. Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil)
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: Boerenzwaluw, Groene specht en Torenvalk)

Het bevoegd gezag hanteert voor categorie 1 tot en met 4 de volgende soorten: *Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendief en Zwarte wouw.* De vaste rust- en verblijfplaatsen en functionele leefomgeving van deze soorten zijn daardoor jaarrond beschermd.

De rust- en verblijfplaatsen van de soorten van categorie 5 kunnen echter óók jaarrond beschermd zijn wanneer zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor deze soorten is daarom ook inzicht nodig in de aanwezige rust- en verblijfplaatsen. Voor categorie 5 hanteert het bevoegd gezag de volgende soorten: *Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht.*

Voor het verstoren van broedende vogels tijdens de broedperiode wordt in principe in het geheel géén ontheffing verleend. Voor het aantasten van vogels en/of de jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen geldt een zware toets, vergelijkbaar met die van tabel 3-soorten. Een ontheffing wordt alleen verleend indien er geen alternatief beschikbaar is en aan specifieke wettelijke criteria wordt voldaan, voortkomend uit de Europese Vogelrichtlijn. Deze criteria zijn:

a) *-Volksgezondheid of openbare veiligheid*
   -Veiligheid van het luchtverkeer
   -Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren
   -Bescherming van flora en fauna
b) *In verband met onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
c) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

In het geval van vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen te nemen, en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen. Hierbij is altijd een zogenaamde omgevingscheck nodig om inzicht te krijgen in de lokale omstandigheden. Het verdiend de sterke aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het ministerie van LNV, in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen; artikel 2, lid 1. De tekst daarvan is als volgt: “Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, evenals voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.”

Over de Rode lijst
De Rode lijsten hebben geen wettelijke status. Soorten die op de Rode lijst zijn geplaatst, zijn alléén beschermd als ze ook in de Flora- en faunawet als beschermde soort zijn opgenomen. Soorten kunnen op de Rode Lijst worden opgenomen wanneer zij zeldzaam zijn of wanneer de trend negatief is. Voor soorten van de Rode Lijst is niet per definitie een ontheffing vereist. Deze lijst heeft een signalerende functie en dient als een instrument ten behoeve van beleidsontwikkeling. Het zeldzamer worden van een bepaalde soort en het daarmee in een andere categorie terechtkomen, kan wel tot gevolg hebben dat een soort door de minister onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet wordt geschaard. Voorts geldt dat voor beschermde Rode Lijst-soorten de gunstige staat van instandhouding eerder in het geding kan zijn, waardoor eerder compenserende maatregelen kunnen worden geëist. Dit is echter geen vaststaand feit.

Natuurbeschermingswet 1998
De Natuurbeschermingswet 1998 van 25 mei 1998 (in werking getreden op 1 oktober 2005) behelst de bescherming van natuur en landschap. De gebiedsbescherming staat centraal in deze wet. De schaal en beschermde waarden van de gebieden varieert, evenals het Bevoegd Gezag (provincie, dan wel LNV). De Natuurbeschermingswet 1998 omvat:

- Natura 2000-gebieden (Speciale beschermingszones Vogel- en Habitatrichtlijn)
- Beschermde natuurmonumenten (incl. de (verouderde) Staatsnatuurmonumenten)

Natura 2000-gebieden
De bescherming van Natura 2000-gebieden volgens de Natuurbeschermingswet 1998 is vergelijkbaar met de bescherming volgens artikel 6 van de Habitatrichtlijn. Nederland past een vergunningenstelsel toe. Hierdoor is in ons land een zorgvuldige afweging gewaarborgd rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Vergunningen worden verleend door provincies of door de minister van LNV. Natura 2000-gebieden mogen geen significante schade ondervinden. Dit houdt in dat bepaalde plannen en projecten op zichzelf óf in combinatie met andere plannen en projecten de natuurwaarden waarvoor de gebieden zijn aangewezen, niet significant negatief mogen beïnvloeden. Elke ontwikkeling in of nabij een Natura 2000-gebied dient te worden onderworpen aan een ‘voortoets’. Uit de voortoets moet blijken of kan worden uitgesloten dat de gewenste werkzaamheden/ontwikkelingen een (significant) negatief effect hebben (op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten). Op dit moment worden voor alle Natura 2000-gebieden beheerplannen opgesteld die duidelijk maken welke activiteiten wel en niet zonder vergunning mogelijk zijn in en nabij die gebieden.

Beschermde natuurmonumenten
In de sinds 1 oktober 2005 gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 vallen de Beschermde natuurmonumenten en Staatsnatuurmonumenten beide onder één noemer: Beschermde natuurmonumenten. Verder wordt onderscheid gemaakt tussen Beschermde natuurmonumenten die binnen en buiten Natura 2000-gebieden liggen: Het beschermingsregime van de gebieden die binnen Natura 2000-gebieden liggen en die al onder de oude wet zijn aangewezen, treedt terug. Natuurwaarden en natuurschoon waarvoor deze gebieden waren aangewezen, worden opgenomen in de doelstellingen voor instandhouding van het betreffende Natura 2000-gebied. Voor gebieden die buiten de Natura 2000-gebieden liggen, geldt dat handelingen in of rondom Beschermde natuurmonumenten die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied, of die het Beschermde natuurmonument ontsieren, zijn verboden, tenzij de minister van LNV of de provincie een vergunning heeft verleend.

Wetlands

De begrenzingen van Wetlands in Nederland komt overeen met de begrenzing van Vogelrichtlijngebieden. De aanwijzing is geregeld in de beschikkingen in het kader van de Vogelrichtlijn (ministerie van LNV). De natuurwaarden binnen Wetlands hebben betrekking op de functie voor vogels. Wanneer effecten op Vogelrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) zijn bepaald, dan geldt de uitkomst hiervan daarom ook voor Wetlands.

Wijze van toetsing Natuurbeschermingswet 1998

Bij ruimtelijke ontwikkelingen of activiteiten moet altijd inzichtelijk worden gemaakt of (significant) negatieve effecten optreden. Deze effectbepaling wordt gedaan in een zogenaamde 'Voortoets'. De Voortoets heeft drie mogelijke uitkomsten:

1. Er is met zekerheid géén sprake van negatieve effecten: er is geen vergunning noodzakelijk
2. Er kan niet worden uitgesloten dat negatieve effecten optreden, maar deze effecten zijn niet significant negatief. Er is een zogenaamde 'Verslechterings- en Verstoringstoets' noodzakelijk waarin inzichtelijk wordt gemaakt of de effecten aanvaardbaar zijn of niet. Wanneer de effecten voor het Bevoegd Gezag aanvaardbaar zijn, dan wordt een vergunning verleend met daarin mogelijk bepaalde voorschriften of beperkingen
3. Er is sprake van negatieve effecten én deze zijn mogelijk significant negatief: één of meer van de instandhoudingdoelstellingen worden mogelijk geschaad. Er is een zogenaamde 'Passende Beoordeling' noodzakelijk, gevolgd door een vergunningprocedure

De 'Passende Beoordeling' kent vervolgens ook drie mogelijke uitkomsten:

3.1. Bij nadere beschouwing blijkt er geen sprake te zijn van negatieve effecten (een enigszins theoretische optie). Er dient desondanks een vergunning te worden aangevraagd, die mogelijk voorschriften en/of beperkingen zal bevatten.

3.2. Er is wel sprake van een negatief effect, maar de omvang van dit effect blijkt bij nadere beschouwing niet significant negatief te zijn. In principe is een 'Verslechterings- en Verstoringstoets' nodig, hoewel de bouwstenen al grotendeels of geheel zullen zijn verzameld tijdens deze fase van de Passende Beoordeling. Een vergunning dient te worden aangevraagd, die mogelijk voorschriften en/of beperkingen zal bevatten.

3.3. Er zijn significant negatieve effecten, of dit kan niet worden uitgesloten. Er zal gekeken moeten worden naar de belangen en argumenten om de ontwikkeling uit te voeren. Deze criteria worden de 'ADC-criteria' genoemd (Alternatieven, Dwingende redenen voor groot openbaar belang, en Compensatie). Wanneer niet aan deze ADC-criteria kan worden voldaan wordt geen vergunning verleend. Wanneer er wel aan kan worden voldaan kan uiteindelijk door de provincie een vergunning verleend met mogelijk voorschriften en/of beperkingen. De ADC-criteria zijn:

- Zijn er locatiealternatieven mogelijk en overwogen, die mogelijk tot minder schade aan beschermde natuurwaarden leiden?
- Is er sprake van een zogenaamde 'dwingende reden van groot openbaar belang?' Er worden verschillende wettelijke belangen onderscheiden. Wanneer sprake is van mogelijke effecten op door de EU als 'prioritair' aangemerkte soorten of habitats, is het aantal mogelijke redenen veel kleiner

- Op welke manier wordt getracht de schade zo klein mogelijk te laten zijn (mitigatie) of te compenseren? Zulke maatregelen dienen overigens te worden getroffen vóórdat toestemming voor de ontwikkeling kan worden verleend

Onderstaand stroomschema geeft het vervolgtraject weer vanaf het moment van het gereedkomen van de Voortoets (eerste blok ‘Oriëntatie/vooroverleg’).

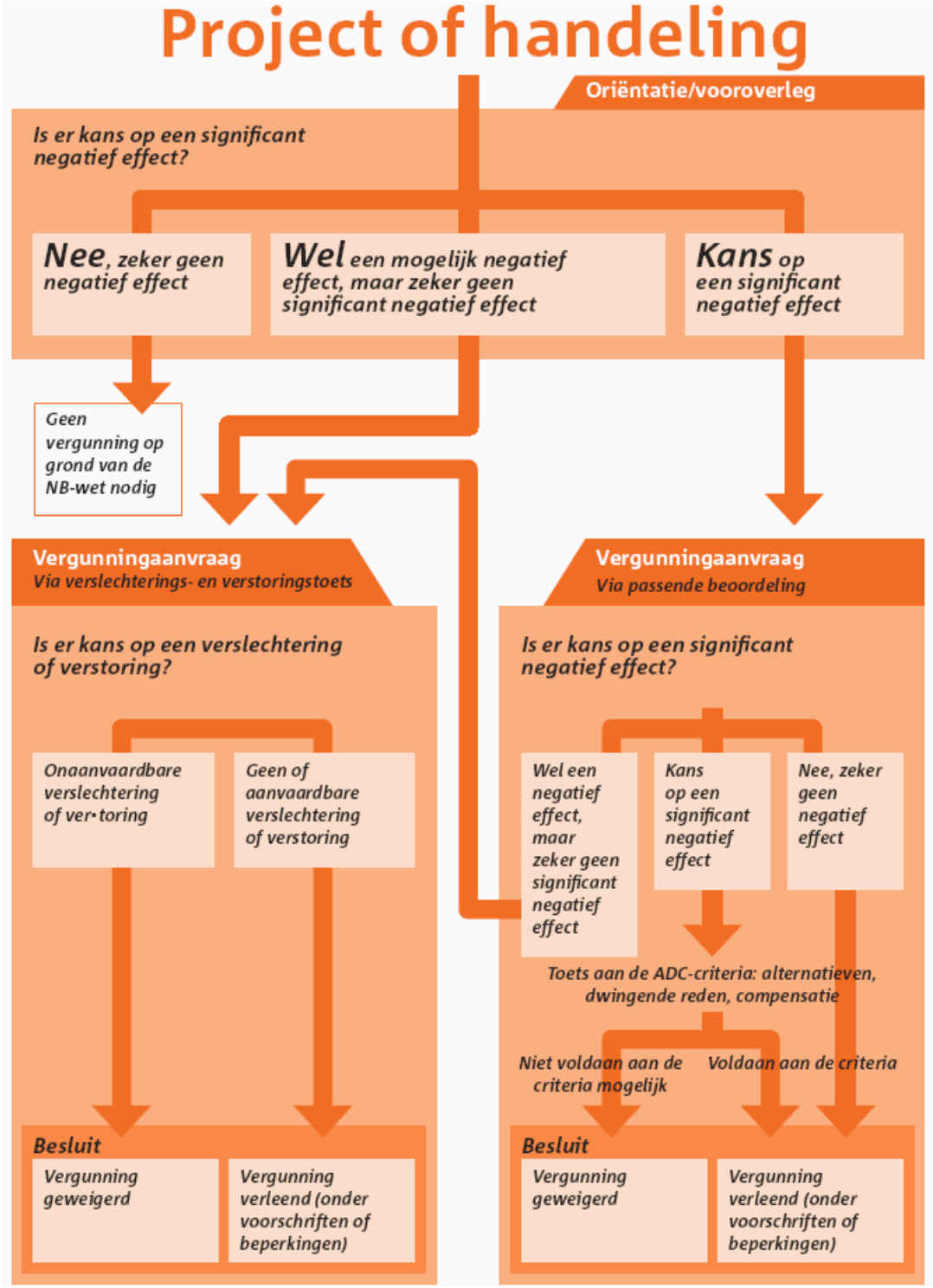

Stroomschema Natuurbeschermingswet 1998 [LNV, Over beheerplannen en vergunningen]

Bescherming EHS via de Wet op de Ruimtelijke Ordening en andere wetgeving
De Wet ruimtelijke ordening (Wro) is de basis voor de vaststelling van het ruimtelijke beleid op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau. Het stelsel van de Wro gaat ervan uit dat plannen van een hogere overheid doorwerken naar lagere overheden. De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur is verankerd in de Nota Ruimte (structuurvisie op rijksniveau) en provinciale omgevingsvisies en omgevingsverordeningen. De begrenzingen en indelingen bij de begrenzingen en bijbehorende doelen en/of doelsoorten verschillen per provincie, maar zijn altijd geheel of gedeeltelijk vastgelegd in provinciale omgevingsvisies en –verordeningen. Deze zijn bindend voor het vaststellende bestuursorgaan: gemeenten dienen de bescherming vast te leggen in hun bestemmingsplannen.

Het ruimtelijk beleid voor de EHS is altijd gericht op ‘behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken’ van de EHS, waarbij tevens rekening wordt gehouden met andere gebiedsbelangen. Binnen de EHS is conform de Nota Ruimte het ’nee, tenzij’-regime van toepassing. Plannen, projecten of handelingen worden volgens dit regime beoordeeld. Als wezenlijke kenmerken en waarden definieert de Nota Ruimte actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om de bij het gebied behorende natuurdoelen en –kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en belevingswaarde.
Bij toetsing van de ingreep aan de EHS zijn de ‘Spelregels EHS’; een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies van toepassing. Hierin wordt ondermeer de eis gesteld dat voor ingrepen binnen de EHS aangetoond moet worden dat, -bij aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden-, er geen reële locatiealternatieven zijn èn er sprake is van redenen van zwaarwegende belangen.

Wanneer een ontwikkeling gepaard gaat met een ruimtelijke procedure is een onderzoek naar de mogelijke effecten op de EHS noodzakelijk. Wanneer er geen ruimtelijke procedure van toepassing is, maar wél mogelijke effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen alsnog noodzakelijk) tóch een toetsing aan de doelen van de EHS uit te voeren en in overleg te treden met het Bevoegd Gezag; de gemeente.

In onderstaand stroomschema zijn deze en aanvullende stappen en benodigde onderbouwingen weergegeven [ministerie van LNV, Spelregels EHS, 2007].

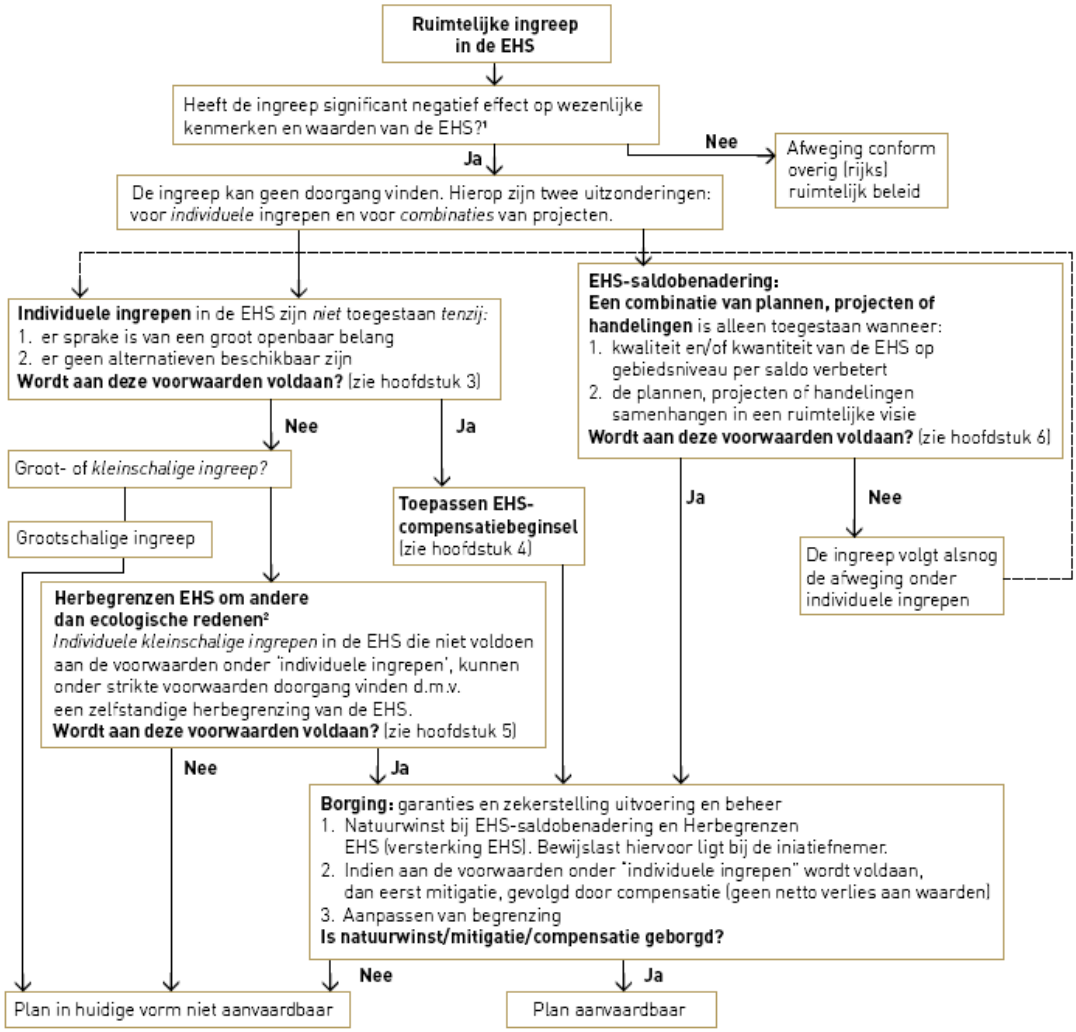

Stroomschema EHS [LNV, Spelregels EHS, 2007]

[1] Het gaat hier om het effect van de ingreep zelf en niet om een netto of reeds gesaldeerd effect. Indien de ingreep plaats vindt in een Natura 2000-gebied gelden aanvullende regels

[2] Een andere mogelijkheid in de EHS is herbegrenzing om ecologische redenen. Deze mogelijkheid is echter niet weergegeven in dit schema omdat er geen ruimtelijke ingreep aan ten grondslag ligt

Bijlage

3

Notitie Natuuronderzoek N733

Tauw

Notitie

Contactpersoon Peter te Morsche

Datum 27 september 2010

Kenmerk N001-4739744PMM-mfv-V01

Natuuronderzoek N733 Enschede Oldenzaal

1 Aanleiding

Provincie Overijssel heeft Tauw gevraagd de bevindingen en conclusies uit het onderzoek van Altenburg & Wymenga uit 2005 te actualiseren. Hierbij is specifiek gelet op de aanwezigheid van (jaarrond) beschermde nesten van categorie 5 soorten. Daarnaast is onderzocht of holen en gaten aanwezig zijn die geschikt zijn als verblijfplaatsen voor vleermuizen, zoogdieren en vogels. Ook is het belang van de locaties beoordeeld op de functies van vliegroute en foerageerplaatsen van vleermuizen.

1.1 Methode

In het veld zijn de te kappen bomen beoordeeld op zicht, met behulp van een verrekijker.
PM

1.2 Resultaten

De resultaten zijn per traject hieronder beschreven.

1.2.1 Traject Hmp 0.4-0.8 Buiten bebouwde kom Enschede

De eerste groep te kappen bomen van dit traject staat nabij de Voortmansweg. Hier staan meerdere zeer oude eiken. Deze zijn sterk begroeid met Klimop, waardoor de aanwezigheid van eventuele holen of gaten, geschikt om als verblijfplaats te dienen voor vleermuizen, zoogdieren en vogels, niet goed is te doen. Verder staan er in de onderbegroeiing soorten als Taxus, Berk en Esdoorn. Volgens de geleverde tekening lijkt het erop dat deze oude Zomereiken bespaard zullen blijven. Dit geld als uitgangspunt voor deze beoordeling. In de te kappen onderbegroeiing zijn geen gaten en holen aanwezig. Verblijfplaatsen van vleermuizen en andere holenbewoners zijn daardoor niet aanwezig. De eventuele vliegroute en foerageerplekken worden niet of nauwelijks aangetast. Jaarrond beschermde nesten boven in de bomen zijn niet aangetroffen. De bomen zijn hierop goed te beoordelen, omdat de bladbezetting dit jaar niet volledig is.

De tweede groep, nabij de Stokhorstlaan, zijn ook oude bomen bestaande uit Zomereik, Beuk en Acacia. Deze bomen zijn niet zo sterk begroeid met Klimop en derhalve beter te beoordelen. Vaste verblijfplaatsen, bestaande uit gaten of holen, zijn niet waargenomen. Ook (jaarrond) beschermde nesten zijn niet gezien.

1.2.2 Traject Hmp 1.4-2.9 Kom Lonneker

De te kappen bomen direct langs de N733 van dit traject betreft alle Zomereiken. Vrijwel al deze eiken zijn kleine exemplaren. Uitzondering hierop zijn een eik in het begin en een eik aan het eind van het traject. Voor alle eiken geldt dat de kroon en de stam goed is te beoordelen op de aanwezigheid van (jaarrond beschermde) nesten en gaten of holen in de stam. Deze waren niet aanwezig. Als vliegroute en foerageerplek hebben deze kleine eiken geen functie. De andere, te handhaven, bomen in dit gebied zijn groter, en nemen samen met de lijnvormige bebouwing deze functie over. Ter hoogte (overzijde) van de Oldenzaalsestraat 633 tot en met 643 is een groep bomen beoordeeld die op particulier terrein staan. Het gaat hier om diverse soorten zoals Beuk Zomereik, Acacia, Berk en Esdoorn. In geen van de bomen is een (jaarrond beschermde) nest aangetroffen. Ook holen en gaten, geschikt voor Vleermuizen, zijn niet gezien.

1.2.3 Traject Hmp 4.2-4.5 Pr. Bernardpark

Hier bevinden zich in totaal 5 bomen, bestaande uit Zomereik en Beuk. In deze bomen bevinden zich geen voor holen bewonende soorten geschikte verblijfplaatsen. Jaarrond beschermde nesten zijn ook niet waargenomen. Functies als vliegroute en foerageren worden door deze beperkte ingreep niet geschaad.

1.2.4 Traject Hmp 5.1-5.3 Veendijk

In dit traject zijn ook 5 bomen beoordeeld, bestaande uit Zomereik en Beuk. In deze bomen bevinden zich geen voor holen bewonende soorten geschikte verblijfplaatsen. Jaarrond beschermde nesten zijn ook niet waargenomen. Functies als vliegroute en foerageren worden door deze beperkte ingreep niet geschaad.

1.2.5 Traject Hmp ?.?-?.? Zuidbroek tot aansluiting Parallelweg

Een strook van circa 300 meter lang en circa 5 meter breed, is beoordeeld en bestaat uit bos. Het bos sluit via een sloot en fietspad aan op de huidige N733. Het bos bestaat uit de hoofdsoorten Larix, Grove den en Zomereik. Er staan verschillende soorten in de onderbegroeiing. De sloot is recent uitgemaaid. Jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen. Ook holen of gaten, geschikt voor vleermuizen, zoogdieren of vogels zijn niet waargenomen. De vliegroutefunctie en foerageerfunctie voor vleermuizen kan aanwezig zijn, echter wanneer er een strook van het bos wordt gekapt, zal de vliegroute enkele meters opschuiven. Nadelige gevolgen hiervoor lijken niet of beperkt aanwezig. Wel is de Grote bonte specht, Boomklever, Staartmees en de Koolmees aanwezig. Grote bonte specht, Boomklever en Koolmees zijn beschermd als dat vanwege de plaatselijke situatie noodzakelijk blijkt. In dit geval is het niet noodzakelijk, omdat de soorten in het overige deel voldoende verblijfplaatsen en foerageergebied kunnen vinden. Er zijn in de sloten diverse plonzende (groene) kikkers waargenomen.

Samenvatting

- Categorie 1 tot en met 4 vogelsoorten zijn aanwezig in het plangebied. Deze vogels zijn beschermd als dat vanwege de plaatselijke situatie noodzakelijk blijkt. In dit geval is het niet noodzakelijk, omdat de soorten in het overige deel voldoende verblijfplaatsen en foerageergebied kunnen vinden
- De bomen langs de N733 zijn niet van essentieel belang voor vogels en vleermuizen. Jaarrond beschermde verblijfplaatsen en functionele leefomgeving zijn niet aangetroffen en holten voor vleermuizen zijn tevens niet waargenomen. Daarnaast zal het kappen van een aantal bomen (tekeningen met locaties en aantal komen in de bijlage bij het rapport) geen negatief effect hebben op routes en foerageergebied van vleermuizen
- Uitgangspunt bij deze conclusies is dat de zeer oude eiken op het traject Hmp 0.4-0.8 Buiten bebouwde kom Enschede niet worden gekapt

Bijlage

4

Overzichtskaarten te kappen bomen

Traject Hmp 0.4-0.8 Buiten bebouwde kom Enschede

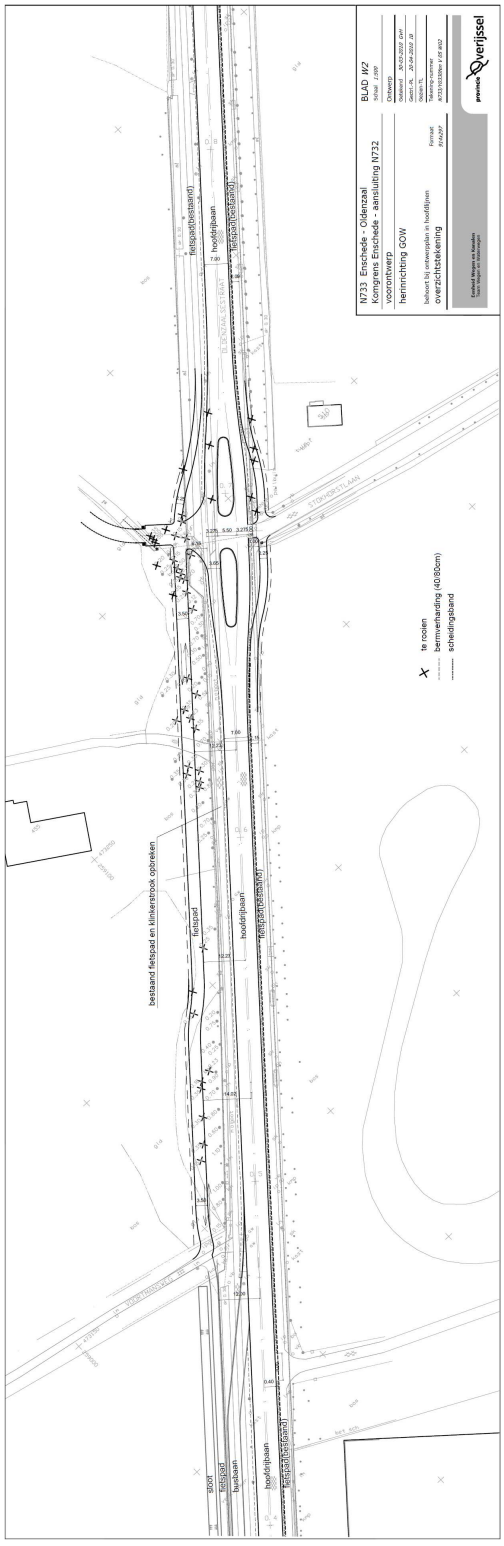

Traject Hmp 1.4-2.9 Kom Lonneker

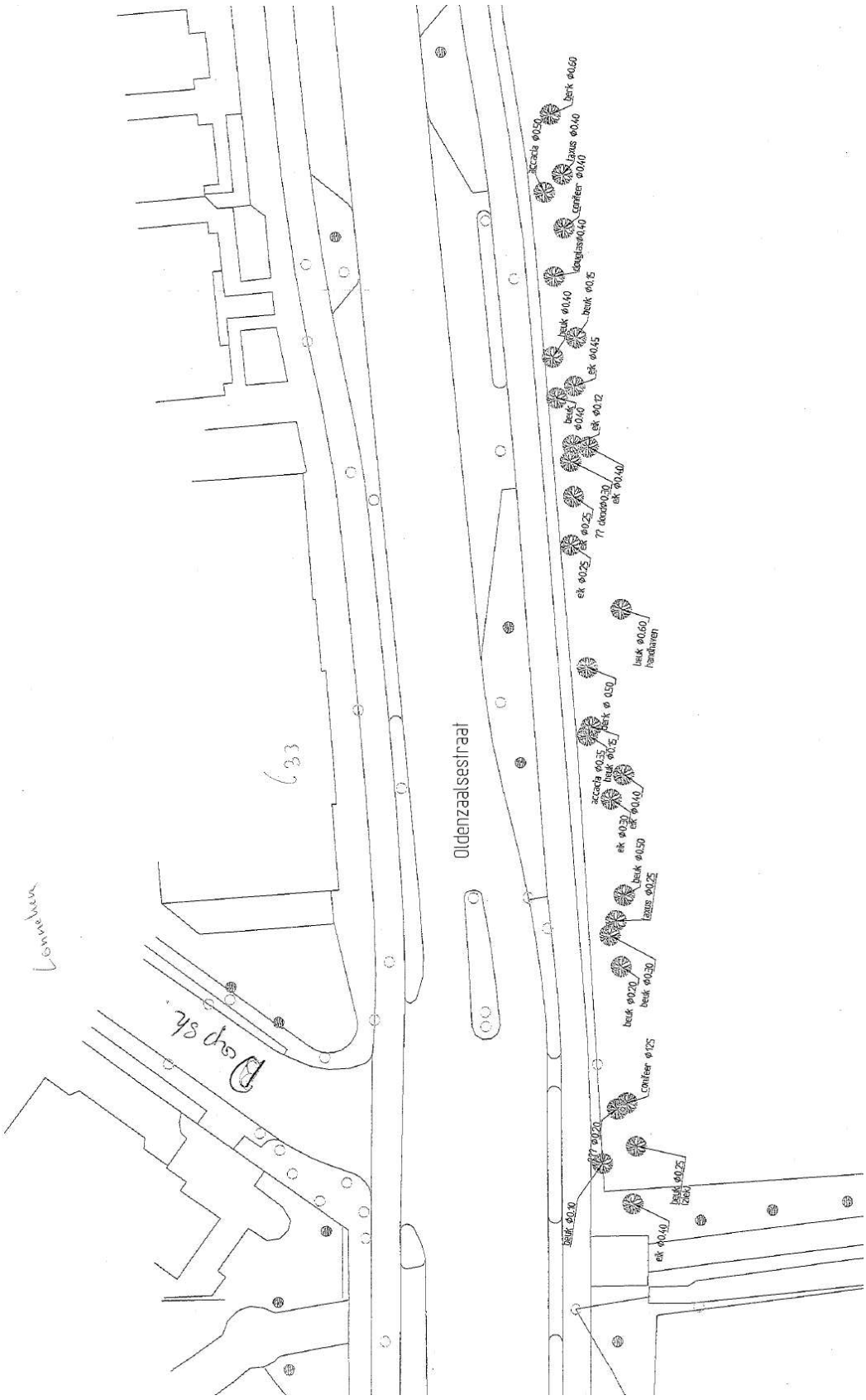

Traject Hmp 4.2-4.5 Pr. Bernardpark

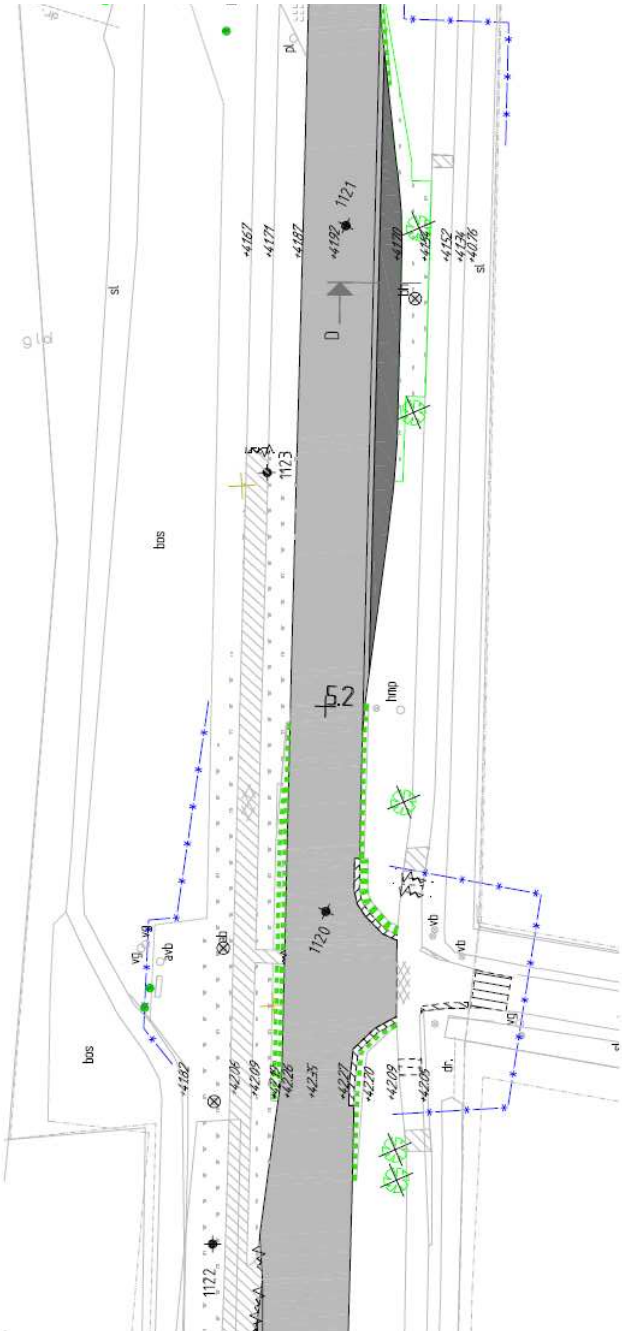

Traject Hmp 5.1-5.3 Veendijk

Zienswijzenverslag behorende bij het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733"

d.d. 8 mei 2013.

Zienswijzenverslag bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”

Het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” heeft betrekking op het tracé van de Oldenzaalsestraat (N733) tussen de Lossersestraat (N732) en de gemeentegrens met Oldenzaal. Voor dit gedeelte van de Oldenzaalsestraat is door de provincie Overijssel als wegbeheerder en eigenaar van deze wegverbinding, een plan ingediend om de Oldenzaalsestraat zodanig aan te passen dat hier de doorstroming van het wegverkeer alsook de verkeersveiligheid, toeneemt. Dit (inrichtings)plan, het “Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal” (deelplan 1: wegvak aansluiting N732 verkeerslichten Lossersestraat tot gemeentegrens Oldenzaal, inclusief traverse Lonneker, d.d. Juni 2008)” is in 2010 door Gedeputeerde Staten van Overijssel vastgesteld.

Veruit het grootste gedeelte van het ingediende plan past binnen de geldende bestemmingen zoals die in de bestemmingsplannen “Buitengebied 1996” en “Lonneker 2006” zijn opgenomen. Slechts op een klein aantal locaties zijn de ingrepen in het wegprofiel van de Oldenzaalsestraat van dien aard dat zij in strijd zijn met genoemde bestemmingsplannen. Het gaat hierbij overigens om relatief geringe overschrijdingen van de geldende bestemmingsgrenzen en/of kadastrale eigendomsgrenzen. Om het provinciaal plan mogelijk te maken is het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” ontworpen. Om praktische redenen is het gehele tracé van de Oldenzaalsestraat tussen de Lossersestraat en de gemeentegrens met Oldenzaal hierin opgenomen.

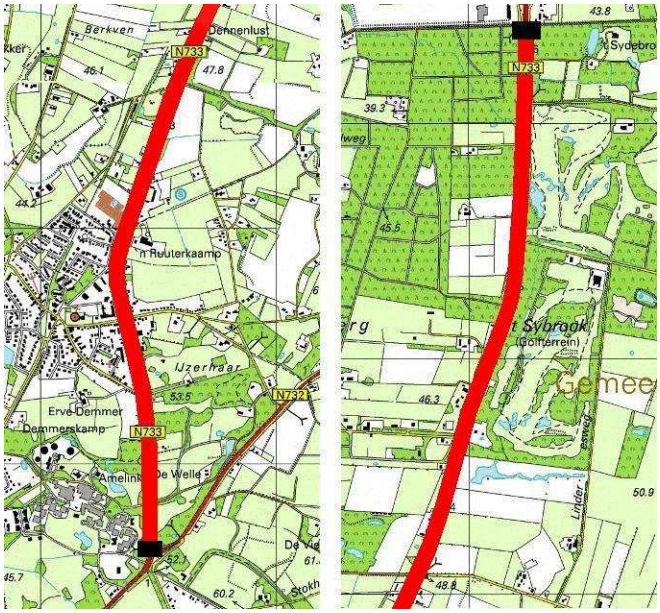

Bovenstaande figuur geeft middels een rode lijn het tracé van de Oldenzaalsestraat aan waarop het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” betrekking heeft.

In het voortraject van de procedure van dit bestemmingsplan heeft de provincie Overijssel en het Waterschap Regge en Dinkel aangegeven tegen dit plan geen opmerkingen te hebben. Daarnaast heeft de Dorpsraad Lonneker op dit plan positief geadviseerd en heeft de Stichting Natuur- en Milieuraad Enschede met dit plan ingestemd.

Het ontwerp van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” heeft samen met het ontwerp van het vaststellingsbesluit van 1 november 2012 tot en met 12 december 2012, voor eenieder ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn zijn een drietal zienswijzen ingediend. Eén van de ingediende zienswijzen is ondertekend door meerdere personen.

De zienswijzen zijn ingediend door:

Zienswijze 1:
Reclamenten 1
Adresgegevens zijn bij de gemeente Enschede bekend.

Zienswijze 2:
Reclamante 2
Adresgegevens zijn bij de gemeente Enschede bekend.

Zienswijze 3:
Reclamant 3
Adresgegevens zijn bij de gemeente Enschede bekend.

Deze zienswijze is medeondertekend door:

Reclament(e) 4
Adresgegevens zijn bij de gemeente Enschede bekend.

Reclamant(e) 5
Adresgegevens zijn bij de gemeente Enschede bekend.

Reclamant(e) 6
Adresgegevens zijn bij de gemeente Enschede bekend.

Reclamant(e) 7
Adresgegevens zijn bij de gemeente Enschede bekend.

Samenvatting en beantwoording zienswijzen.

Zienswijze 1:
Reclamanten 1

a. Reclamanten hebben een zienswijze ingediend die betrekking heeft op een nieuw geplande ontsluitingsweg op de Oldenzaalsestraat ter hoogte van het Prins Bernhardpark. Deze ontsluitingsweg is omschreven en verwoord in het door Gedeputeerde Staten vastgestelde plan: “Ontwerpplan in Hoofdlijnen, N733 Enschede-Oldenzaal”, deelplan 1, juni 2008”. In laatstgenoemde plan loopt deze geplande ontsluitingsweg deels over gronden die in eigendom zijn bij reclamanten.

Antwoord Gemeente:

Het provinciale plan “Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal” (deelplan 1) is in 2010 door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Dit plan heeft mede ten grondslag gelegen aan de vervaardiging van het bestemmingsplan “Oldenzaalse-straat-N733”. Reclamanten hebben tijdens de ter visie legging van dit provinciale plan een zienswijze ingediend en daarnaast meerdere keren bij de provincie Overijssel te kennen gegeven bezwaar te hebben tegen de in dit plan opgenomen oplossings-richting voor het verplaatsen van een nieuwe ontsluitingsweg ter hoogte van het Prins Bernhardpark. De provincie Overijssel heeft het bezwaar van reclamanten (uitein-delijk) onderkend en heeft recentelijk, na overleg met reclamanten, toegezegd de betreffende ontsluitingsweg noordwaarts te willen verplaatsen. De bestektekeningen voor de uitvoering van de verbeteringen op de Oldenzaalsestraat zullen hiertoe worden aangepast waarmee tegemoet wordt gekomen aan het bezwaar van recla-manten.

De verplaatsing past overigens binnen de begrenzing van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” en binnen de daarvoor aangewezen bestemming “Verkeer” waardoor dit plan op dit onderdeel niet behoeft te worden gecorrigeerde cq. aangepast.

Zienswijze 2:
Reclamante 2

a. Reclamante merkt in haar zienswijze op dat het gebied van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat- N733” op een tweetal locaties doorkruist wordt door een in haar beheer zijnde aardgasleiding met een diameter van 4-inch en een ontwerpdruk van 40 Bar. Volgens reclamant zijn de bepalingen ten aanzien van deze aardgasleiding, ook als gevolg van een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 9 mei 2012, niet meer toereikend ten aanzien van o.a. de veiligheid m.b.t. de aardgasleiding. Ook dient volgens reclamant de tekst van de toelichting te worden aangevuld met betrekking tot genoemde aardgasleiding.

Antwoord Gemeente:

De opmerkingen van reclamante zullen zowel in de regels als ook de toelichting worden opgenomen en gecorrigeerd. Deze aanpassingen zullen in een ‘Nota van wijzigingen’ worden opgenomen.

Zienswijze 3:
Reclament 3

Deze zienswijze is medeondertekend door:

Reclamant(e) 4
Reclamant(e) 5
Reclamant(e) 6
Reclamant(e) 7

Inleiding:
Alvorens op de beantwoording van de ingediende zienswijze 3 van reclamanten aan de Lonneker Molenweg tegen het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” in te gaan, dient vermeld te worden dat de zienswijze zich voor een groot deel richt op de door de provincie Overijssel gewenste inrichting van de Oldenzaalsestraat en zoals dat is verwoord in het “Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal (deelplan 1: wegvak aansluiting N732 verkeerslichten Lossersestraat tot gemeentegrens Oldenzaal, inclusief traverse Lonneker, d.d. Juni 2008)”. Dit provinciaal plan is echter door Gedeputeerde Staten van Overijssel al in 2010 vastgesteld. Ter verduidelijking dient hier vermeld te worden dat de Oldenzaalsestraat een provinciale weg betreft waar de provincie Overijssel als wegbeheerder het verantwoordelijke orgaan is.

Voorafgaand aan de vaststelling heeft dit provinciale plan als ontwerp ter inzage gelegen. Gedurende de termijn van de ter inzage legging is een ieder in de gelegenheid gesteld om tegen de voorgestelde inrichting van de Oldenzaalsestraat een zienswijze bij Gedeputeerde Staten in te dienen. Tevens is voorafgaande aan de definitieve vaststelling van dit plan een informatieve inloopavond georganiseerd waarbij men eveneens in de gelegenheid is gesteld zienswijzen ten aanzien van dit plan kenbaar te maken. Voor zover bekend hebben reclamanten aan de Lonneker Molenweg geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid een zienswijze tegen dit provinciale plan bij Gedeputeerde Staten van Overijssel in te dienen.

Aangezien reclamanten van mening zijn dat de nieuwe inrichting van de Oldenzaalsestraat verstrekkende gevolgen heeft voor de leefbaarheid voor de bewoners aan de Lonneker Molenweg (sluipverkeer en te hoge rijsnelheden), moet hier gesteld worden dat het vastgestelde provinciale plan voor de Oldenzaalsestraat, in het kader van dit bestemmingsplan, niet meer ter discussie staat. Het om praktische redenen voorlopig buiten beschouwing laten van het aanpakken van het kruispunt Oude Deventerweg- Oldenzaalsestraat- Landweerweg betreft een uitvoeringsaspect die in de tijd wordt gezet. Dat wil niet zeggen dat de plannen voor dit kruispunt hiermee zijn komen te vervallen. Door in de beantwoording van deze zienswijze hiernaar te verwijzen, kunnen een groot aantal opmerkingen van reclamanten in principe eenvoudig worden afgedaan. Desalniettemin is getracht om op de naar voren gebrachte opmerkingen van reclamanten een zo volledig mogelijk antwoord te geven.

Ook dient hier vermeld te worden dat de in het vastgestelde “Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal” voorgestane aanpassingen van de Oldenzaalsestraat, voor veruit het grootste gedeelte en op basis van geldende bestemmingsplannen in dit gebied, nu ook al, zondermeer kunnen worden uitgevoerd. Echter, op een aantal, verspreid liggende locaties langs deze weg overschrijden de voorgenomen maatregelen in beperkte mate de eigendomsgrenzen en is het daarmee in strijd met geldende bestemmingsplannen. Vanwege de verspreide ligging van deze locaties langs de Oldenzaalsestraat is om praktische redenen gekozen om het gehele tracé van de Oldenzaalsestraat, vanaf het kruispunt van de Oldenzaalsestraat met de Lossersestraat tot en met de gemeentegrens van Oldenzaal, in één (aaneengesloten) nieuw bestemmingsplan op te nemen. Het voorliggende bestemmingsplan beperkt zich uitsluitend tot de gronden die in het bezit zijn van de provincie Overijssel en de voor de uitvoering van de provinciale plannen noodzakelijke (particuliere) gronden. Laatstgenoemde gronden zijn inmiddels door de provincie Overijssel verworven.

Overigens mag hier niet uit het oog verloren worden dat de provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat primair tot doel hebben om deze voor Enschede belangrijke wegverbinding o.a. verkeersveiliger te maken, de doorstroomsnelheid van het verkeer hier te verhogen, maar ook tot doel heeft de fysieke barrièrewerking van deze weg in de bebouwde kom van Lonneker te verminderen door de oversteekbaarheid van deze weg te verbeteren. Op een aantal locaties binnen de bebouwde kom zullen hiertoe voorzieningen worden getroffen. Vermeldenswaardig is dat dit plan expliciet niet tot doel heeft de verkeerscapaciteit van deze weg te vergroten.

De voorgestane wegverbeteringen van de Oldenzaalsestraat zijn ons inziens ook in het belang van reclamanten en de overige bewoners aan de Lonneker Molenweg die eveneens baat hebben bij een veiligere oversteek van de Oldenzaalsestraat. Dit was namelijk wel één van de uitgangspunten bij het ontwerpen van de plannen voor deze wegverbinding. Daarnaast moet gesteld worden dat met de inmiddels vastgestelde provinciale plannen bij het ontwerpen rekening is gehouden met de omgevingsaspecten zoals het verkeersaanbod vanaf zijwegen, de gevolgen voor de natuurlijke- en ecologische waarden, geluidsoverlast voor aanwonenden, etc. Dit plan leent zich echter niet voor de oplossing van (veronderstelde) verkeersproblemen op (gemeentelijke) zijwegen.

Beantwoording zienswijze:

a. In eerste instantie beschrijven reclamanten uitvoerig de huidige verkeerssituatie op de Lonneker Molenweg en merken op dat het ontwerp-bestemmingsplan nadelige gevolgen heeft voor deze weg. Een aantal bewoners aan de Lonneker Molenweg zijn van mening dat op deze weg veel sluipverkeer aanwezig is waarbij te hard wordt gereden. Met betrekking tot deze problemen zijn zij in overleg getreden met de gemeente Enschede.

Antwoord Gemeente:

Zoals reclamanten in hun zienswijze al aangeven, hebben zij met betrekking tot de huidige verkeerssituatie op de Lonneker Molenweg contact gezocht met de gemeente Enschede. Dit heeft ertoe geleid dat voor deze weg door de gemeente Enschede een apart traject is opgestart die nog lopende is en waarbij gekeken wordt naar (haalbare) oplossingen om de verkeerssituatie hier te verbeteren. In dit zienswijzeverslag wordt op de bestaande verkeerssituatie op de Lonneker Molenweg, ook al omdat deze weg geen onderdeel uitmaakt van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”, inhoudelijk niet ingegaan.

De veronderstelde nadelige gevolgen voor de Lonneker Molenweg als gevolg van het ontwerp-bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” wordt door ons niet gedeeld. Er vanuit gaande dat reclamanten hier waarschijnlijk gedoeld hebben op de uiteindelijke inrichting van de Oldenzaalsestraat zoals dat is verwoord in het “Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal”, moet hier gesteld worden dat het hier om een door Gedeputeerde Staten van Overijssel vastgesteld plan gaat en de door haar gewenste aanpassingen van deze straat, in het kader van dit bestemmingsplan, niet ter discussie staat.

b. Reclamanten vragen zich af hoe het proces van belangenafweging heeft plaatsgevonden dat in het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”, kennelijk tot een ‘verenging’ van de doelen tot enkel verkeersveiligheid en verkeersdoorstroming heeft geleid. Tevens vragen reclamanten zich af hoe de uitkomsten van deze belangenafweging zich verhouden tot de in paragraaf 3.3.3 van de toelichting (Mobiliteitsplan 2004-2015) beschreven gemeentelijk beleid, vooral met betrekking tot het aspect ‘sluipverkeer’.

Antwoord Gemeente:

Er is bij de vervaardiging van het ontwerp van het ontwerp-bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” geen sprake geweest van een belangenafweging die tot een ‘verenging’ van de doelstellingen zou hebben geleid. Het gaat hierbij immers om de vertaling van een vastgesteld provinciaal inrichtingsplan voor de Oldenzaalsestraat die in het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” een planologisch-juridische

vertaling heeft gekregen. Het door Gedeputeerde Staten vastgestelde plan vormt onverkort de input voor het ontwerp-bestemmingsplan om de uiteindelijke reconstructie van deze straat mogelijk te maken.

Ondanks het feit dat in het “Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal” (hoofdstuk 4) sprake is van de wens sluipverkeer op een aantal genoemde wegen te beperken, is door de provincie in alle redelijkheid onderkend dat de voorgestelde maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid en de doorstroming van het verkeer op de Oldenzaalsestraat, geen oplossing bieden voor het aspect ‘sluipverkeer’ op zijwegen.

Dat wil overigens niet zeggen dat daardoor dit plan in strijd zou zijn met het in het ‘Mobiliteitsplan 2004-2015’ verwoorde gemeentelijk beleid waarin eveneens de wens is uitgesproken ‘sluipverkeer’ binnen de gemeente Enschede zoveel mogelijk te willen inperken. Zoals reeds eerder is opgemerkt heeft o.a. het aspect ‘sluipverkeer’ op de Lonneker Molenweg de aandacht van de gemeente Enschede om, in overleg met de bewoners aan de Lonneker Molenweg, te bezien in hoeverre tegemoet kan worden gekomen aan hun wensen. Echter, de mening van reclamanten dat als gevolg van de uitvoering van de provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat tot een toename van sluipverkeer op de Lonneker Molenweg leidt, wordt door ons niet gedeeld (zie hiervoor ook het antwoord onder d.).

c. Reclamanten constateren dat van de te nemen innovatieve maatregelen op de Oldenzaalsestraat weinig is overgebleven en vragen zich af waarom er geen (extra) maatregelen zijn genomen met een innovatief karakter en waarom er geen maatregelen zijn genomen op de Lonneker Molenweg om hier het sluipverkeer te ontmoedigen.

Antwoord Gemeente:

Het betreft hier een opmerking met betrekking tot een inmiddels vastgesteld provinciaal plan waarin is aangegeven dat de gedachte maatregelen binnen de bebouwde kom van Lonneker gebaseerd zijn op deels traditionele- en deels kleinschalige innovatieve maatregelen. Met laatstgenoemde maatregelen wordt o.a. gedoeld op de toepassing van de principes van ‘Langzaam Rijden Gaat Sneller’ (LRGS). Deze maatregelen zijn juist niet uitsluitend gericht op het faciliteren van het autoverkeer, maar duidelijk ook gericht op de verbetering van de oversteekbaarheid van de Oldenzaalsestraat en daarmee op een vermindering van de barièrewerking. Daarnaast is de provincie Overijssel voornemens om bij de aanpassingen van de Oldenzaalsestraat binnen de bebouwde kom van Lonneker geluidsreducerend asfalt toe te passen Dit in tegenstelling tot wat reclamanten opmerken. Hierbij wordt overigens wel opgemerkt dat dit niet geldt voor het weggedeelte bij de verkeersregelinstallatie ter hoogte van de Lonneker Molenweg waar een dergelijke verharding voor ‘ribbelvorming’ in het wegdek kan zorgen en daarmee een geluidstoename en trillingsoverlast tot gevolg heeft.

Op de vraag van reclamanten waarom er geen maatregelen zijn genomen op de Lonneker Molenweg om hier het sluipverkeer te ontmoedigen dient expliciet gesteld te worden dat het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” een reconstructie van de provinciale weg Oldenzaalsestraat regelt, en niet de op- of afwaardering van de buiten het plangebied gelegen Lonneker Molenweg. Ook is de provincie Overijssel primair niet het aangewezen orgaan om verkeersmaatregelen op de Lonneker Molenweg uit te voeren aangezien zij hier niet het bevoegde gezag zijn. Daarom zijn reclamanten ook in overleg met de gemeente Enschede getreden om te bezien in hoeverre de verkeers-situatie op de Lonneker Molenweg, kunnen worden verbeterd.

d. Reclamanten zijn met het buiten beschouwing laten van het wegdeel 5 (kruising Oude Deventerweg- Oldenzaalsestraat- Landweerweg), in combinatie met een verbeterde oversteek van de Oldenzaalsestraat ter hoogte van de Lonneker Molenweg, niet eens. Door dit kruispunt niet aan te pakken heeft dit volgens reclamanten een toename van het sluipverkeer op de Lonneker Molenweg tot gevolg. Door reclamanten wordt daarom voorgesteld de traverse in Lonneker niet eerder aan te pakken dan tot het

moment waarop het kruispunt Oude Deventerweg- Oldenzaalsestraat-Landweerweg kan worden aangepakt.

Antwoord gemeente:

In de provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat is een aanpassing van het kruispunt Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat-Landweerweg opgenomen, waarbij o.a. naast de plaatsing van een verkeersregelinstallatie, een opstelstrook voor het afslaand verkeer in de richting van de Landweerweg is gepland. Echter, door de mogelijke ontwikkeling van de luchthaven Twente en het openlaten van de optie voor een mogelijke ontsluiting van de luchthaven vanaf de Oldenzaalsestraat, is de aanpak van het kruispunt zoals dat is verwoord in het provinciale plan, vanuit praktische- en financiële overwegingen, tijdelijk buiten beschouwing gelaten.

Wij delen de opvatting van reclamanten overigens niet dat de aanpak van de traverse van de Oldenzaalsestraat in de bebouwde kom van Lonneker uitgesteld dient te worden totdat er duidelijkheid is omtrent de definitieve inrichting van het kruispunt Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat-Landweerweg.

Een verdere uitstel van de plannen is niet in het belang om tot een verkeersveiligere Oldenzaalsestraat te komen. Deze provinciale weg wordt namelijk, in vergelijking met andere provinciale wegen, als een relatief onveilige weg aangemerkt waarbij het aantal slachtoffers per kilometer significant hoger is dan bij andere wegen. Een verkeersveiligere Oldenzaalsestraat heeft daarom bij de provincie Overijssel een hoge prioriteit. Het uitstellen van de plannen voor de traverse Lonneker wordt ook door ons, vanuit een oogpunt van een verkeersveiligere Oldenzaalsestraat, als ongewenst beschouwd.

De gedachtegang dat het niet uitvoeren van de herinrichting van het kruispunt Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat-Landweerweg zou leiden tot meer sluipverkeer op de Lonneker Molenweg delen wij overigens niet. Het kenmerk van sluipverkeer is namelijk dat automobilisten kiezen voor de kortste routes of routes die het meeste tijd besparen, ongeacht het feit of er veiligere (maar langere) routes aanwezig zijn.

Daarnaast gaat het bij het sluipverkeer op de Landweerweg en de Lonneker Molenweg om twee van elkaar onafhankelijke verkeersstromen met afwijkende vervoersrelaties. Het sluipverkeer dat gebruik maakt van de Landweerweg betreft hoofdzakelijk autoverkeer (vice versa) van Losser naar Oldenzaal Zuid en de aansluiting van de Oldenzaalsestraat op de A1. Het voorlopig niet aanpakken van het kruispunt Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat-Landweerweg (en daarmee voorlopig de bestaande situatie gehandhaafd blijft) is voor dit sluipverkeer geen reden om daardoor gebruik te gaan maken van de Lonneker Molenweg als alternatieve route. Daarnaast is het voor het sluipverkeer dat van de Landweerweg gebruik maakt de Lonneker Molenweg geen aantrekkelijke route omdat deze voor hen een omweg betekent. De Landweerweg als verbindingsweg tussen de Lossersestraat en de Oldenzaalsestraat blijft voor laatstgenoemde automobilisten, met of zonder aanpassingen op het kruispunt van deze weg met de Oldenzaalsestraat, onverminderd de meest aantrekkelijke route.

Het (sluip)verkeer dat gebruik maakt van de Lonneker Molenweg betreft het autoverkeer (vice versa) tussen Enschede Noord enerzijds en Losser-Glanerbrug anderzijds. Ook het huidige (sluip)verkeer op Lonneker Molenweg zal niet van route veranderen bij het wel of niet opnieuw inrichten van het kruispunt Oude Deventerweg- Oldenzaalsestraat–Landweerweg. Het (sluip)verkeer komende vanuit Losser-Glanerbrug in de richting van Enschede-Noord (en vanuit Glanerbrug ook in de richting van de A1 en Oldenzaal) zal gebruik blijven maken van de Lonneker Molenweg.

Hier wordt overigens opgemerkt dat de verkeersintensiteit op de Lonneker Molenweg, zijnde een woonstraat binnen de bebouwde kom met een verkeersintensiteit van ca. 1700 motorvoertuigen per etmaal, op dit moment niet zodanig is dat hier sprake zou zijn van een onacceptabele hoeveelheid verkeer. Dit wordt ook in het “Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal” onderkend. Laatstgenoemde constateringen doen overigens niets af aan de terechte wens van reclamanten, maar

ook de wens van de gemeente Enschede, om ook op de Lonneker Molenweg het sluipverkeer te verminderen. Zoals eerder is vermeld is hiervoor door ons een apart traject opgestart om te bezien welke mogelijkheden hier daartoe mogelijk en haalbaar zijn.

e. Reclamanten merken op dat de Lonneker Molenweg deel uitmaakt van de provinciale EHS (Ecologische Hoofdstructuur). Volgens reclamanten streeft de provincie Overijssel in het vastgestelde "Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal" naar het verminderen van verstoring en versnippering van ecologisch waardevolle gebieden die deel uitmaken van de EHS. Daarnaast wensen zij een nader inzicht met betrekking tot de gevolgen voor de flora- en fauna, in het bijzonder ten aanzien van de EHS bij het buiten beschouwing laten van het wegdeel 5 (kruising Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat-Landweerweg), ook met betrekking tot de gebieden die tot de EHS behoren waarvan de Lonneker Molenweg deel uitmaakt.

Antwoorde gemeente:

Een van de provinciale doelen is te komen tot de realisatie van een 'groene'- en 'blauwe' hoofdstructuur (EHS). Onder het begrip EHS wordt verstaan: een samenhangend (geografisch begrensd) netwerk van natuur- en landbouwgebieden met bestaande potentiële natuurwaarden van (inter)nationaal belang met als doel de veiligstelling van soorten en ecosystemen.

In het vastgestelde provinciale plan "Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal" wordt inderdaad gesteld dat de provincie Overijssel streeft naar een vermindering van verstoring en versnippering van de EHS, maar moet in context worden gelezen tot de Oldenzaalsestraat als barrière tussen bestaande ecologisch waardevolle gebieden. Als oplossing zien zij het opheffen van deze barrièrewerking door de aanleg van faunavoorzieningen. Zo wordt melding gemaakt van de aanleg van faunapassages onder de N733 ter hoogte van de Bolhaarbeek, de Eschbeek en de Jufferbeek. Overigens is van een versnippering van de EHS of een toename van verstoring van soorten als gevolg van de provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat geen sprake.

Wanneer de beoordeling van een voorgenomen ingreep in een tot de EHS aangewezen gebied leidt tot de conclusie dat deze significante effecten heeft, maar toch doorgang moet vinden, is de initiatiefnemer (in dit geval de provincie Overijssel), verantwoordelijk voor de realisatie van maatregelen om de nadelige effecten weg te nemen of te ondervangen, en waar dit niet volstaat, de dan nog resterende effecten, en rekening houdende met de in de provinciale omgevingsverordening opgenomen voorwaarden, te compenseren. De provincie Overijssel is zich bewust van haar eigen beleid, ook ten aanzien van compensatie van nadelige effecten bij voorgenomen ingrepen in de door de provincie Overijssel aangewezen EHS-gebieden.

Bij de provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat zijn gronden betrokken die zijn aangewezen als onderdelen van de EHS. Daar waar in het plangebied van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733", als gevolg van de aanpassingen in het wegprofiel van deze weg, bomen moeten worden verwijderd, zal deze door de provincie, in overeenstemming met de provinciale omgevingsverordening, worden gecompenseerd. Zo dienen er binnen de bebouwde kom van Lonneker ca. 22 bomen te worden gekapt. In overleg met de gemeente Enschede en de Stichting Natuur- en Milieuraad Enschede is het ontwerp voor de Oldenzaalsestraat bekeken en is vastgesteld dat de kap van 22 bomen hier noodzakelijk is om de plannen te kunnen uitvoeren. Binnen de bebouwde kom worden langs de Oldenzaalsestraat 35 nieuwe bomen met een redelijke stamomvang geplant. Het aantal nieuwe bomen is daarmee groter dan het aantal dat er gekapt gaan worden. Ook is overeengekomen dat de nieuwe bomen al over een bepaalde, minimale diameter dienen te beschikken. Zowel de gemeente Enschede als ook de Natuur- en Milieuraad zijn hiermee akkoord gegaan.

Daarnaast heeft er ten behoeve van de provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat een ecologisch onderzoek plaatsgevonden naar de natuurwaarden langs de

N733 tussen Enschede en Oldenzaal (2005). Aangezien dit rapport als enigszins gedateerd kon worden beschouwd heeft er op ons verzoek een actualisatie hiervan plaatsgevonden (Tauw-2010). De resultaten en aanbevelingen uit beide rapporten zijn in de toelichting opgenomen. Zoals in het geactualiseerde ecologisch onderzoek is geconstateerd worden als gevolg van de beoogde ontwikkelingen geen negatieve effecten verwacht op soorten en soortgroepen. Ook hebben zij geen effect op de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS langs de Oldenzaalsestraat. Op verzoek van reclamanten zal dit geactualiseerde onderzoek aan hen worden toegezonden.

Dat de Lonneker Molenweg, zoals reclamanten stellen, deel uitmaakt van de EHS is niet geheel correct. Vanaf de oostzijde van de Elzenkampweg liggen gronden, op een afstand van ruim 400 meter van het plangebied van het bestemmingsplan “Oldenzaal-sestraat-N733” en die deel uitmaken van de EHS (zie bijgevoegde afbeelding). De Lonneker Molenweg vormt vanaf de Elzenkampweg deels de noordelijke begrenzing van dit EHS-gebied. De mening van reclamanten dat als gevolg van het voorlopig niet aanpakken van het kruispunt Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat-Landweerweg en in combinatie met een verbeterde oversteek van de Oldenzaalsestraat ter hoogte van de Lonneker Molenweg, een toename van sluipverkeer op de Lonneker Molenweg tot gevolg heeft die de natuurlijke waarden hier aantasten, wordt door ons niet gedeeld. Het daardoor opnieuw uitvoeren van een onderzoek naar de gevolgen van de provin-ciale plannen op het EHS-gebied ter hoogte van de Lonneker Molenweg is daarom dan ook niet aan de orde.

afbeelding afkomstig uit de omgevingsvisie provincie Overijssel.

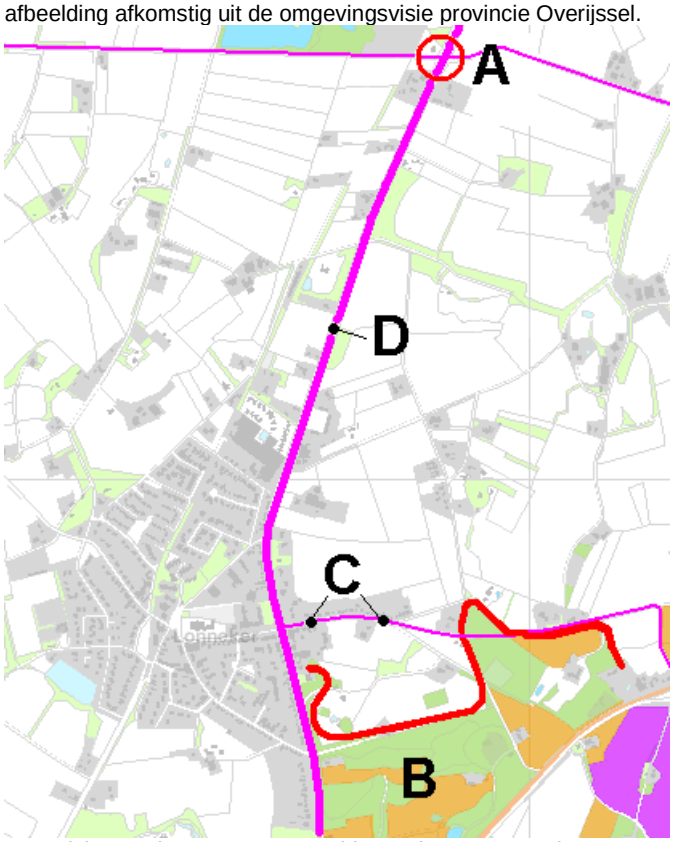

A: Kruising Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat-Landweerweg.
B: EHS met globale aanduiding noordelijke begrenzing.
C: Lonneker Molenweg.
D: Oldenzaalsestraat.

f. Reclamanten stellen dat, alhoewel voor de Lonneker Molenweg een 30 kilometer/uur-regime geldt, deze weg in de beleving van automobilisten een 60 kilometer/uur weg betreft. Om deze reden had volgens reclamanten een andere benadering moeten plaatsvinden ten aanzien van de zonering langs wegen in het kader van de Wet geluidhinder en had rekening moeten worden gehouden met een forse geluidstoename vanwege toenemend sluipverkeer en het vaker moeten optrekken door automobilisten bij de stoplichten op de Oldenzaalsestraat. Reclamanten verzoeken de woningen aan de Lonneker Molenweg (tot minstens 200 meter vanaf de Oldenzaalsestraat) ook deel uit te laten maken van de zonering en alsnog mee te nemen in het (nieuw uit te voeren) akoestisch onderzoek.

Antwoord gemeente:

Ten behoeve van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat N-733” heeft er voor het wegvak van de Oldenzaalsestraat tussen de Lossersestraat en de gemeentegrens met Oldenzaal, in overeenstemming met de Wet geluidhinder, een akoestisch onderzoek plaatsgevonden en is door ons voor akkoord bevonden. Dit akoestisch onderzoek is als bijlage bij dit bestemmingsplan gevoegd.
Hierbij is uitgegaan van de Oldenzaalsestraat als een weg met 2 rijstroken, gelegen in zowel het stedelijk gebied alsook buiten het stedelijk gebied. Hierbij dient in overeenstemming met de Wet geluidhinder te worden uitgegaan van een zone langs de Oldenzaalsestraat van 200 meter aan weerszijden van de weg voor zover deze weg is gelegen binnen de bebouwde kom van Lonneker en 250 meter voor het gedeelte van de Oldenzaalsestraat buiten de bebouwde kom. De wegdelen waar geen fysieke aanpassingen plaatsvinden zijn in het akoestisch onderzoek niet meegenomen. Het verzoek van reclamanten een zone aan te houden tot tenminste 200 meter vanuit de Oldenzaalsestraat is dus min of meer ook al wettelijk bepaald.

Het uitgevoerd akoestisch onderzoek heeft overigens uitgewezen dat van alle toetspunten langs de Oldenzaalsestraat (219 in totaal), enkel voor één pand nabij de kruising Scholten Reimerstraat-Oldenzaalsestraat-Lonneker Molenweg, een toename van de geluidsbelasting te verwachten is van maximaal 1(dB). Reden hiervoor is dat op dit kruispunt de toepassing van ‘fluisterasfalt’ niet mogelijk is doordat het verkeer op dit kruispunt geregeld wordt middels een verkeersregelinstallatie en waardoor ribbelvorming in het wegdek kan ontstaan. Ribbelvorming in het wegdek zorg uiteindelijk voor hogere geluidsbelastingen. Voor alle resterende toetspunten langs deze weg is door het aanbrengen van ‘fluisterasfalt’ geen geluidstoenames berekend en is er in een aantal gevallen zelfs sprake van een vermindering van de geluidsbelasting.

Aangezien wij ons niet kunnen vinden in de aanname van reclamanten dat de provinciale plannen leiden tot meer sluipverkeer op de Lonneker Molenweg (zie ook het antwoord onder d. van deze beantwoording) met als gevolg een forse toename van geluidsoverlast, bestaat er voor ons geen aanleiding om ten behoeve van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” opnieuw een akoestisch onderzoek uit te laten voeren.

g. Daarnaast vragen reclamanten om een uitgebreider en een geactualiseerd akoestisch onderzoek (inclusief voor de zijwegen op de traverse Lonneker) waarin tevens gekeken wordt naar de gevolgen van zowel het extra sluipverkeer als gevolg van een betere oversteekbaarheid van de Oldenzaalsestraat (verkeerslichten) op de traverse als ook het extra sluipverkeer op de Lonneker Molenweg door het buiten beschouwing laten van het kruispunt Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat-Landweerweg. Bovendien stellen zij vraagtekens bij de uitgevoerde akoestische onderzoeken voor wat betreft de gehanteerde verkeerscijfers.

Antwoord gemeente:

Zoals reeds eerder door ons is gesteld zijn wij het met de aanname van reclamanten dat het voorlopig buiten beschouwing laten van het kruispunt Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat-Landweerweg in combinatie met een verbeterde oversteekbaarheid van de Oldenzaalsestraat ter hoogte van de Lonneker Molenweg, zal leiden tot een toename van het sluipverkeer op de Lonneker Molenweg en een daarmee gepaard gaande hogere geluidsbelasting niet eens (zie ook het antwoord onder d.).

Ten behoeve van de provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat gelegen tussen de bebouwde kom van Enschede en de gemeentegrens met Oldenzaal is, op basis van de door de provincie Overijssel aangeleverde en geprognosticeerde gegevens, in 2007 een akoestisch onderzoek uitgevoerd. Inmiddels is het provinciale plan a.g.v. veranderende inzichten, in twee delen 'geknipt'. De provinciale plannen beslaan nu een deel van de Oldenzaalsestraat tussen de bebouwde kom van Enschede tot even voorbij de Stokhorstlaan en het deel van de Oldenzaalsestraat tussen de Lossersestraat (N732) en de gemeentegrens met Oldenzaal. Voor laatstgenoemde wegdeel is het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat N733" is ontworpen. Omdat het akoestisch onderzoek uit 2007 tussentijds als verouderd kon worden aangemerkt, is in het kader van de vervaardiging van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" voor het gedeelte vanaf de Lossersestraat tot aan de gemeentegrens met Oldenzaal, een nieuwe akoestisch onderzoek uitgevoerd. Dit akoestisch onderzoek is gebaseerd op een bijgestelde prognose van de verkeersintensiteiten op de Oldenzaalsestraat. Deze bijstelling is het gevolg van het gegeven dat de werkelijke ontwikkeling van het aantal verkeersbewegingen (autonome groei) op de Oldenzaalsestraat minder snel is toegenomen dan in eerste instantie werd verwacht. Hierdoor zijn de berekende geluidswaarden lager dan in het eerdere onderzoek het geval was.

Bij de bepaling van etmaalintensiteiten wordt o.a. rekening gehouden met:
- Een toename van het aantal inwoners en arbeidsplaatsen;
- Een toename van de mobiliteit: meer verplaatsingen en over een grotere afstand;
- Een toename van het autobezit: autobezit leidt tot autogebruik.
- Wijzigingen in het wegennet, waarvan de uitvoering vóór 2020 gepland staat en die in vastgestelde plannen zijn opgenomen, zijn hierbij meegenomen en in de prognose verdisconteerd.

Hierbij kan nog worden opgemerkt dat dit jaar nog het Regionale Verkeersmodel zal worden geactualiseerd en aangepast voor wast betreft aantallen arbeidsplaatsen en aantallen woningen als gevolg van een substantiële afname van het aantal te bouwen woningen in de wijk De Eschmarke. Als gevolg hiervan zal de geprognosticeerde verkeersintensiteiten op de Oldenzaalsestraat (en ook de Lonneker Molenweg) naar alle waarschijnlijkheid lager uitvallen.

Aangezien het bij het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" bijgevoegde akoestisch onderzoek in overeenstemming met de wet geluidhinder is uitgevoerd en door ons voor akkoord is bevonden, bestaat er geen aanleiding om op verzoek van reclamanten dit onderzoek opnieuw te laten uitvoeren.

h. Reclamanten stellen eveneens dat door het ontbreken van een nadere uitsplitsing van verkeersgegevens niet goed is vast te stellen in hoeverre bepaalde omgevingswaarden in het geding zijn en wensen nieuwe berekeningen ten aanzien van de luchtkwaliteit, ook weer rekening houdende met het buiten beschouwing laten van het kruispunt Oude Deventerweg, een verbeterde oversteekbaarheid van de Oldenzaalsestraat ter hoogte van de Lonneker Molenweg en een volgens reclamanten te verwachten toename van sluipverkeer op de Lonneker Molenweg. Daarnaast wensen zij inzage inzake een rapportage Luchtkwaliteit waarin de toelichting bij het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" wordt verwezen.

Antwoord Gemeente:

De provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat betreffen aanpassingen van de Oldenzaalsestraat die tot doel hebben de verkeersveiligheid en de doorstroomsnelheid op deze voor Enschede belangrijke wegverbinding te verbeteren. Genoemde plannen hebben niet tot doel de verkeerscapaciteit van deze weg te vergroten waardoor de luchtkwaliteit nadelig zou kunnen worden beïnvloed. Dit betekent dat er geen maatregelen worden genomen om hogere verkeersintensiteiten op de weg te bewerkstelligen. Met andere woorden, voor wat betreft de verkeersintensiteiten gaat het hier om een bestaande situatie waarbij rekening is genomen met een autonome groei van het wegverkeer op deze weg. Desalniettemin

is ten behoeve van de voorbereiding van het “Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal” een toets met betrekking tot het aspect luchtkwaliteit uitgevoerd. De berekeningen en bevindingen van deze toets hebben bij de ter inzage legging van dit inmiddels vastgestelde provinciale plan, ter inzage gelegen. De uitkomsten van deze toetsing zijn in het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” in de bijlage bij de toelichting (“Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal”) opgenomen.

Met betrekking tot het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” dient hier daarnaast vermeld te worden dat het bij dit plan gaat om een, in planologisch-juridische zin, grotendeels conserverend bestemmingsplan. Veruit de meeste in dit bestemmings-plan begrepen gronden hebben nu ook al een verkeersbestemming. In planologisch-juridische zin gaat het hier dan ook om een bestemmingsplan die niet leidt tot een luchtverslechtering. Om deze reden is het uitvoeren van een (nieuw) onderzoek naar de luchtkwaliteit in het kader van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” niet aan de orde en niet vereist. Dat in de toelichting verwezen zou worden naar een rapportage met betrekking tot het aspect ‘Luchtkwaliteit’ is niet correct.

Nota van Wijzigingen
Bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”.

Ten behoeve van de vaststelling van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” zijn, als gevolg van ingediende zienswijzen, de volgende aanpassingen in het plan aangebracht:

Planregels
Op verzoek van reclamante zullen de artikelen 4.3 en 4.4 van de planregels in overeenstemming worden gebracht met artikel 14 van het Besluit externe veiligheid waarbij rekening is gehouden met de uitspraak van de Raad van State van 9 mei 2013 j.l (zaaknr 201105839/1/R3).

A. *De tekst van de in het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” opgenomen artikel 4.3, luidende:*

4.3 Afwijken van de bouwregels:
Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde onder artikel 4.2 onder a. en toestaan dat in andere daar voorkomende bestemming(en) genoemde bebouwing wordt gebouwd, mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van het doelmatig functioneren van de gasleiding en vooraf advies wordt ingewonnen van de betreffende leidingbeheerder.

is gewijzigd in:

4.3 Afwijken van de bouwregels.
Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde onder artikel 4.2 voor het bouwen overeenkomstig de andere daar voorkomende bestemming(en) indien de veiligheid van de betrokken leiding niet wordt geschaad en vooraf schriftelijk advies is ingewonnen bij de leidingbeheerder. Een omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien geen kwetsbare objecten worden toegelaten.

B. *De tekst van de in het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” opgenomen artikel 4.4, luidende:*

4.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden;

a. Het is verboden om op de voor “Leiding – Gas” bestemde gronden zonder of in afwijking van een door Burgemeester en Wethouders verleende omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren, die de veiligheid kunnen schaden of de continuïteit van de energievoorziening in gevaar kunnen brengen:
   1. het aanbrengen van diepwortelende en /of hoogopgaande beplanting, waaronder bijvoorbeeld rietbeplanting;
   2. het wijzigen van het maaiveldniveau door ontgronding of ophoging;
   3. het verrichten van grondroeractiviteiten, bijvoorbeeld het aanbrengen van rioleringen, kabels, leidingen en drainage, anders dan normaal spit- en ploegwerk;
   4. diepploegen;
   5. het aanbrengen van gesloten verhardingen;
   6. het permanent opslaan van goederen waaronder ook begrepen het opslaan van afvalstoffen;
   7. het aanleggen van waterlopen of het vergraven, verruimen of dempen van bestaande waterlopen;
   8. het indrijven van voorwerpen in de bodem.

b. Het in lid a, bedoelde verbod geldt niet voor werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden die het normale onderhoud, gebruik en beheer van de gasleiding betreffen, of die reeds is uitvoering zijn op het tijdstip waarop het plan rechtskracht verkrijgt.

c. De werken en werkzaamheden als bedoeld in lid a, zijn slechts toelaatbaar, indien door die werken en werkzaamheden, dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen geen onevenredige aantasting van de belangen van de gasleiding en/of energievoorziening ontstaat of kan ontstaan.

d. Alvorens te beslissen omtrent een vergunning als bedoeld in lid a, wordt advies ingewonnen van de betreffende leidingbeheerder.

Is gewijzigd in:

4.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden om op de voor “Leiding – Gas” bestemde gronden zonder of in afwijking van een door Burgemeester en Wethouders verleende omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren, die de veiligheid kunnen schaden of de continuïteit van de energievoorziening in gevaar kunnen brengen door:
   1. het aanbrengen alsmede het rooien van diepwortelende en /of hoogopgaande beplanting, waaronder bijvoorbeeld rietbeplanting;
   2. het wijzigen van het maaiveldniveau door ontgronding of ophoging;
   3. het verrichten van grondroeractiviteiten, bijvoorbeeld bij de aanleg van rioleringen, kabels, leidingen en drainage, alsmede het afgraven, woelen, mengen en egalisering van gronden, anders dan normaal spit- en ploegwerk,;
   4. diepploegen;
   5. het aanbrengen van gesloten verhardingen;
   6. het permanent opslaan van goederen waaronder ook begrepen het opslaan van afvalstoffen;
   7. het aanleggen van waterlopen of het vergraven, verruimen of dempen van bestaande waterlopen, alsmede het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van andere wateren;
   8. het indrijven van voorwerpen in de bodem.

b. het in lid a. bedoelde verbod geldt niet voor werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden die het normale onderhoud, gebruik en beheer van de gasleiding betreffen, of die reeds in uitvoering zijn op het tijdstip waarop het plan rechtskracht verkrijgt of mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning;

c. het in lid a. bedoelde verbod geldt niet voor graafwerkzaamheden als bedoeld in de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten, of die reeds in uitvoering zijn op het tijdstip waarop het plan rechtskracht verkrijgt of mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning;

d. De werken en werkzaamheden als bedoeld in lid a, zijn slechts toelaatbaar, indien door die werken en werkzaamheden, dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen geen onevenredige aantasting van de belangen van de gasleiding en/of energievoorziening ontstaat of kan ontstaan.

e. Alvorens te beslissen omtrent een vergunning als bedoeld in lid a, wordt schriftelijk advies ingewonnen bij de leidingbeheerder.

Verbeelding

De verbeelding behoeft als gevolg van de ingediende zienswijze niet te worden aangepast.

Plantoelichting

De toelichting is in hoofdstuk 5.1.3 (Externe veiligheid) onder het hoofdje ‘Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen’ aangevuld met een onderdeel aardgasleidingen (Bevb) luidende:.

Bevb (Besluit externe veiligheid buisleidingen)

Binnen het plangebied van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" bevindt zich een Hogedruk aardgasttransportleiding.

Leiding	**Diameter**	**Ontwerpdruk**	**1% leatliteitsgrens**	**100% letaliteitsgrens**
N-528-80	4 inch	40 Bar	50 meter	30 meter

De leiding kent geen 10^{-6} -contour voor wat betreft het plaatsgebonden risico. Binnen het invloedsgebied van de leiding vinden er ten aanzien van het groepsrisico geen wijzigingen plaats met betrekking tot het aantal aanwezigen. Een verantwoording ten aanzien van het groepsrisico is derhalve niet nodig. De berekeningen in 'Carola' voor de gehele gemeente Enschede van 19 december 2012 bevestigen dit beeld. Hierbij dient vermeld te worden dat er inmiddels nieuwe berekeningen hebben plaatsgevonden. De uitkomsten van deze berekeningen zullen vervat worden in een rapport dat naar verwachting in juni 2013 gereed zijn. Vooruitlopend op dit rapport kan gesteld worden dat ook deze uitkomsten geen aanleiding geven tot een andere beoordeling.

Conclusie: de buisleiding ten behoeve van het transport van aardgas binnen het plangebied van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N33 die onder de Bevb valt, vormt geen belemmering voor dit plan.

Oldenzaalsestraat-N733

Deze standaard is gebaseerd op het Bro en SVBP2008

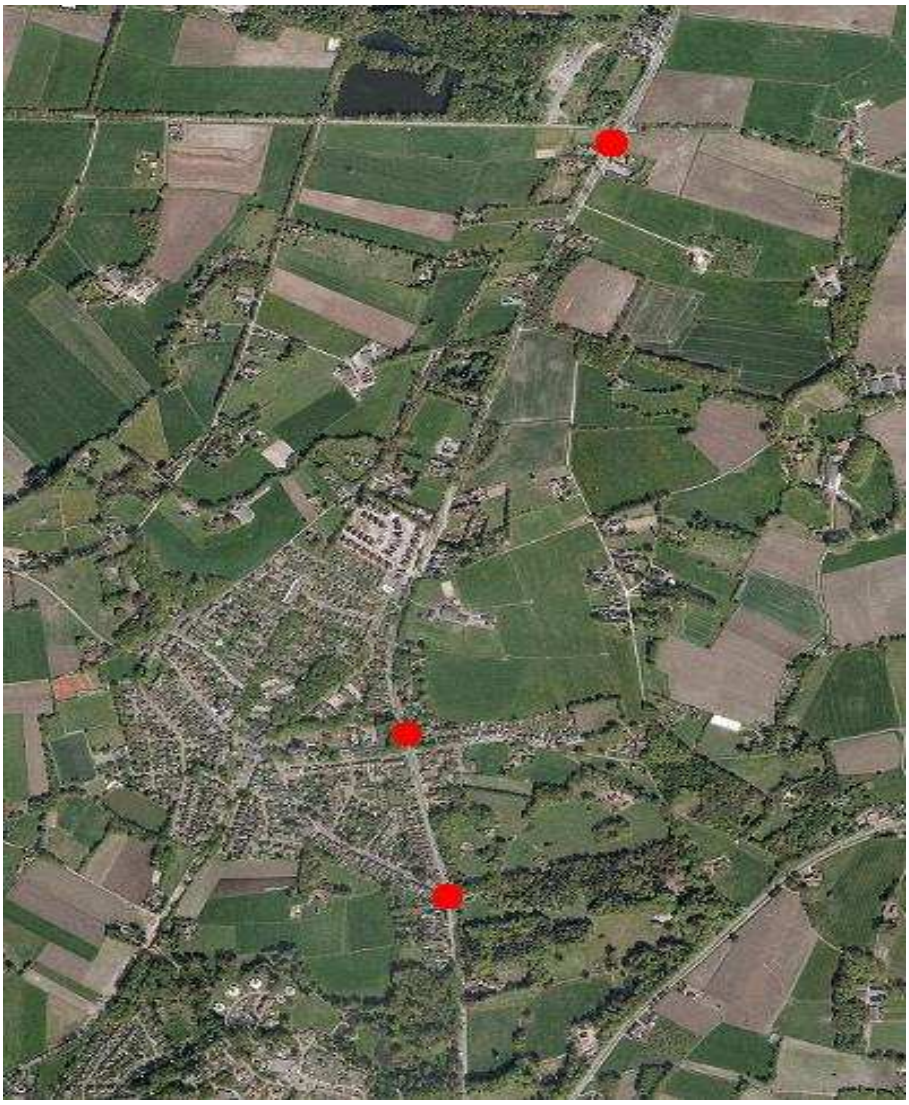

Planregels

Inhoudsopgave

Regels

Hoofdstuk 1 **Inleidende regels**
Artikel 1 Begrippen
Artikel 2 Wijze van meten

Hoofdstuk 2 **Bestemmingsregels**
Artikel 3 Verkeer
Artikel 4 Leiding - Gas

Hoofdstuk 3 **Algemene regels**
Artikel 5 Algemene gebruiksregels
Artikel 6 Algemene afwijkingsregels

Hoofdstuk 4 **Overgangs- en slotregels**
Artikel 7 Overgangsrecht
Artikel 8 Slotregel

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan:
het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" van de gemeente Enschede.

1.2 bestemmingsplan:
de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0153.20101783- met de bijbehorende regels en bijlagen.

1.3 aanduiding:
een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels van het plan regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden.

1.4 aanduidingsgrens:
de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft.

1.5 bestemmingsgrens:
de grens van een bestemmingsvlak.

1.6 bestemmingsvlak:
een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming.

1.7 antennedrager:
antennemast of andere constructie bedoeld voor de bevestiging van een antenne.

1.8 antenne-installatie:
installatie bestaande uit een antenne, een antennedrager, de bedrading en de al dan niet in een of meer techniekkasten opgenomen apparatuur, met de daarbij behorende bevestigingsconstructie en hekwerk.

1.9 bebouwing:
één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde.

1.10 bestaande bebouwing:
één of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde, die op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan volgens het geldende recht aanwezig of in uitvoering zijn dan wel na dat tijdstip zijn of mogen worden opgericht krachtens een omgevingsvergunning die vóór dat tijdstip is aangevraagd.

1.11 bestaand gebruik
het gebruik, incl. overgangsrecht, dat op grond van het bestemmingsplan is toegelaten.

1.12 bouwen:
het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats.

1.13 bouwwerk:
elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.

1.14 gebouw:
elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

1.15 nutsvoorzieningen:
gebouwde dan wel ongebouwde voorzieningen ten behoeve van algemene nutsdoeleinden zoals de watervoorziening, afval, energievoorziening of het (tele)communicatie-verkeer.

1.16 omgevingsvergunning
omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

1.17 openbaar toegankelijk gebied
weg als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994, alsmede pleinen, parken, plantsoenen, openbaar water en ander openbaar gebied dat voor publiek algemeen toegankelijk is, met uitzondering van wegen uitsluitend bedoeld voor de ontsluiting van percelen door langzaam verkeer.

1.18 perceelsgrens:
de grens van een (bouw)perceel.

1.19 straatmeubilair:
de op of bij de weg behorende bouwwerken, zoals verkeersgeleiders, verkeersborden, brandkranen, lichtmasten, parkeermeters, stadsplattegronden, zitbanken, bloem- en plantenbakken, papier-, glas- en andere inzamelbakken, kunstobjecten, gedenktekens, draagconstructies voor reclame alsmede telefooncellen, abri's en andere, hiermee gelijk te stellen bouwwerken.

1.20 zendmast:
een bouwwerk, geen gebouw zijnde, waarop antenne-installaties worden geplaatst.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de goothoogte van een bouwwerk:
vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel.

2.2 de inhoud van een bouwwerk:
tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.3 de bouwhoogte van een bouwwerk:
vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.

2.4 de oppervlakte van een bouwwerk:
tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

2.5 peil

a. voor een gebouw, waarvan de hoofdtoegang direct aan een weg grenst: de hoogte van die weg ter plaatse van de hoofdtoegang;
b. voor een gebouw, waarvan de hoofdtoegang niet direct aan de weg grenst: de hoogte van het afgewerkte terrein ter plaatse van de hoofdtoegang bij voltooiing van de bouw;
c. voor een bouwwerk, geen gebouw zijnde: de hoogte van het afgewerkte terrein ter plaatse bij voltooiing van de bouw.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Verkeer

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Verkeer aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wegen;
b. voet- en fietspaden;
c. parkeervoorzieningen;
d. groenvoorzieningen;
e. waterpartijen, -lopen, -bergingen, infiltratiestroken en andere voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding;
f. geluidwerende voorzieningen;
g. nutsvoorzieningen;
h busbanen en bussluizen;
i. bij deze doeleinden behorende gebouwen, bouwwerken geen gebouwen zijnde, straatmeubilair en andere werken.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Algemeen

Op de voor “Verkeer” aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd voor zover dit in overeenstemming is met het bepaalde in lid 3.1.

3.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

a. De bouwhoogte van bouwwerken voor bewegwijzering, beveiliging en regeling van het verkeer, kunstobjecten, vlaggen- en lichtmasten mag maximaal 10 meter bedragen;
b. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 5 meter bedragen.

3.2.3 Nutsvoorzieningen

In afwijking van het bepaalde in lid 3.2.2 gelden voor het bouwen van nutsvoorzieningen de volgende bepalingen:

a. de oppervlakte van het bouwwerk mag maximaal 25 m² bedragen;
b. de goothoogte van het bouwwerk mag maximaal 3 meter bedragen.

3.2.4 Bestaande bebouwing

Bestaande bebouwing, die afwijkt van het bepaalde in de leden 3.2.1, 3.2.2 en/of 3.2.3 mag worden gehandhaafd en/of vernieuwd.

Artikel 4 Leiding - Gas

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding -Gas' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de aanleg, de instandhouding en bescherming van een 4-inch aardgasleiding met de daarbij behorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

4.2 Bouwregels

a. In afwijking van het bepaalde bij de andere bestemming(en) mag niet worden gebouwd, anders dan ten behoeve van deze dubbelbestemming;
b. Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt een bouwhoogte van maximaal 3 meter;
c. Voor het bouwen van nutsvoorzieningen geldt per bouwwerk een goothoogte van maximaal 3 meter en een oppervlakte van 25 m².

4.3 Afwijking van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde onder artikel 4.2 voor het bouwen overeenkomstig de andere daar voorkomende bestemming(en) indien de veiligheid van de betrokken leiding niet wordt geschaad en vooraf schriftelijk advies is ingewonnen bij de leidingbeheerder. Een omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien geen kwetsbare objecten worden toegelaten.

4.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden om op de voor “Leiding – Gas” bestemde gronden zonder of in afwijking van een door Burgemeester en Wethouders verleende omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren, die de veiligheid kunnen schaden of de continuïteit van de energievoorziening in gevaar kunnen brengen:
    1. het aanbrengen alsmede het rooien van diepwortelende en /of hoogopgaande beplanting, waaronder bijvoorbeeld rietbeplanting;
    2. het wijzigen van het maaiveldniveau door ontgronding of ophoging;
    3. Het verrichten van grondroeractiviteiten, bijvoorbeeld bij de aanleg van rioleringen, kabels, leidingen en drainage, alsmede het afgraven, woelen, mengen en egalisering van gronden, anders dan normaal spit- en ploegwerk,;
    4. diepploegen;
    5. het aanbrengen van gesloten verhardingen;
    6. het permanent opslaan van goederen waaronder ook begrepen het opslaan van afvalstoffen;
    7. het aanleggen van waterlopen of het vergraven, verruimen of dempen van bestaande waterlopen, alsmede het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van andere wateren;
    8. het indrijven van voorwerpen in de bodem.
b. Het in lid a, bedoelde verbod geldt niet voor werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden die het normale onderhoud, gebruik en beheer van de gasleiding betreffen, of die reeds is uitvoering zijn op het tijdstip waarop het plan rechtskracht verkrijgt of mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning;
c. Het in lid a. bedoelde verbod geldt niet voor graafwerkzaamheden als bedoeld in de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten, of die reeds in uitvoering zijn op het tijdstip waarop het plan rechtskracht verkrijgt of mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning;
d. De werken en werkzaamheden als bedoeld in lid a, zijn slechts toelaatbaar, indien door die werken en werkzaamheden, dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen geen onevenredige aantasting van de belangen van de gasleiding en/of energievoorziening ontstaat of kan ontstaan.
e. Alvorens te beslissen omtrent een vergunning als bedoeld in lid a., wordt schriftelijk advies ingewonnen bij de leidingbeheerder.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 5 Algemene gebruiksregels

5.1 Algemeen gebruiksverbod

1. Het is verboden de gronden en bouwwerken te gebruiken, te laten gebruiken of in gebruik te geven op een wijze of tot een doel, strijdig met de in het plan aan de grond gegeven bestemming(en), tenzij voor dit afwijkende gebruik op grond van de regels in dit plan een omgevingsvergunning is verleend.

Artikel 6 Algemene afwijkingsregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning van de regels van dit plan afwijken:

a. van de in het plan voorgeschreven maten, afmetingen en percentages met ten hoogste 10 meter;
b. voor de bouw van gebouwen ten behoeve van het openbaar vervoer of het wegverkeer, zoals wachthuisjes, alsmede telefooncellen en toiletgebouwtjes met dien verstande dat de inhoud per bouwwerk maximaal 50 m³ bedraagt en de bouwhoogte maximaal 4 meter bedraagt;
c. voor de bouw van gebouwen ten behoeve van mobiele telecommunicatie op of aan een bouwwerk, mits de bouwhoogte van de antenne, met antennedrager, gemeten vanaf de voet, niet meer bedraagt dan 5 meter;
d. voor het bouwen van overige antennes, zend- en sirenemasten tot een bouwhoogte van maximaal 15 meter;
e. voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een bouwhoogte van maximaal 10 meter.

De in dit lid genoemde ontheffingen worden uitsluitend verleend onder de voorwaarde dat geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- de woonsituatie;
- het straat- en bebouwingsbeeld;
- de verkeersveiligheid;
- de sociale veiligheid;
- de milieusituatie;
- de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 7 Overgangsrecht

7.1 Overgangsrecht bouwwerken

7.1.1 Overgangsbepaling

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, danwel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

7.1.2 Afwijkingen

Burgemeester en wethouders kunnen eenmalig in afwijking van het bepaalde in lid 7.1.1 voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in dat lid met maximaal 10 %.

7.1.3 Uitzondering op het overgangsrecht bouwwerken

Lid 7.1.1 en 7.1.2 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

7.2 Overgangsrecht gebruik

7.2.1 Overgangsbepaling

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

7.2.2 Strijdig gebruik

Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in lid 7.2.1, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

7.2.3 Verboden gebruik

Indien het gebruik, bedoeld in lid 7.2.1, na de inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

7.2.4 Uitzondering op het overgangsrecht gebruik

Lid 7.2.1 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 8 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733".

Le 5947

Gemeente Enschede	1	A/B
Reg.nr.		
Ingekomen	19 NOV. 2012	
Afdeling	BP/SO	
Behandeltermijn		
Attentie	Copie RS	

Gemeenteraad Gemeente Enschede

Postbus 20

7500 AA Enschede

ref. Zienswijze ontwerp bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat- N733"
(NL.IMRO.0153.20101783-0002)

Enschede 16 november 2012

Geachte Gemeenteraad,

Naar aanleiding van het in ref. genoemde bestemmingsplan kom ik tot de volgende zienswijze:

1. Het betreft de op pagina 32 van het "Plan in Hoofdlijnen Provincialeweg N 733" genoemde ontsluiting Prins Bernhardpark.
2. Deze ontsluiting gaat over onze grond waartegen wij ernstige bezwaren hebben.
3. Er zijn bovendien voldoende mogelijkheden om over gemeentegrond een uitgang te realiseren.
4. Over de aansluiting is in het verleden (2009,2010 en 2011) al diverse keren contact geweest met de afdeling projecten van de Provincie Overijssel.
5. Wij hebben in 2010 onze zienswijze hier reeds gegeven over de ontsluiting. Hierover hebben wij op 5 november 2012 telefonisch contact gehad met de heer D.Rijneman, afdeling projecten van de Provincie Overijssel. Hij gaf aan dat zij bezig zijn met een gewijzigd plan dat onze bezwaren opheft.
6. Wij verwachten dat u ons van de plannen en werkzaamheden op de hoogte stelt. Graag zie ik van u een ontvangstbevestiging van deze brief tegemoet.

Met vriendelijke groet,

L.A.Bloem en V.I.I.Th. Bloem- Pennders

Prins Bernhardpark 9
7524 RA Enschede

N.V. Nederlandse Gasunie

Gasunie

be5gu7

Gemeente Enschede
Gemeenteraad
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE

Gemeente Enschede | 5 | A/D
Reg.nr. 1200191698
Ingekomen 12 DEC. 2012
Afdeling BP/SO
Behandelterman
Attentie Afd
Kopie: RG

N.V. Nederlandse Gasunie
Postbus 19
9700 MA Groningen
Concourslaan 17
T (050) 521 91 11
F (050) 521 19 99
E communicatie@gasunie.nl
Handelsregister Groningen 02029700
www.gasunie.nl

Datum
11 december 2012

Doorkiesnummer
06 1100 5461

Ons kenmerk
PJO 12.B.2422

Uw kenmerk
BWT 20101783

Onderwerp
'zienswijze ontwerp-bestemmingsplan Oldenzaalsestraat – N733, kenmerk: BWT 20101783'

Geachte Raad,

Uit een publicatie in de Nederlandse Staatscourant van 31 oktober 2012, nr. 22075, vernamen wij dat het voornoemde ontwerpbestemmingsplan door u ter inzage is gelegd.

Het ontwerp is door ons beoordeeld en geeft ons aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen.

Belang

Binnen onderhavig plangebied is de volgende hogedruk aardgastransportleiding gelegen.

Leiding	Diameter	Ontwerp-druk	1% letaliteitgrens	100% letaliteitgrens
N-528-80	4 inch	40 Bar	50 meter	30 meter

Bovenstaande leiding is bij Gasunie in beheer en doorkruist de Oldenzaalsestraat op twee punten. Te weten: ter hoogte van de Oldenzaalsestraat, nabij de Veendijk en de Oldenzaalsestraat, nabij de Noordergrensweg. Beide locaties bevinden zich in het noordelijke gedeelte van het plan.

Planregels

Bestemming 'Leiding – Gas'

In artikel 4 wordt de dubbelbestemming 'Leiding – Gas' geregeld.

Afwijken bouwregels

Artikel 4.3 bevat een regeling voor het afwijken van de bouwregels zoals opgenomen in artikel 4.2 onder a. De door u opgenomen afwijkingsmogelijkheid voldoet niet aan het bepaalde in artikel 14 Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). Hierin is bepaald dat de veiligheid van de in de belemmeringenstrook gelegen buisleiding niet mag worden geschaad en geen kwetsbaar object wordt toegelaten. Dit artikel biedt geen mogelijkheid

voor een beoordelingsvrijheid. Daarbij verwijzen wij naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (zaaknummer 201105839/1/R3) van 9 mei 2012, rechtsoverweging 2.8.3.

Gelet op het bovenstaande, verzoeken wij u om artikel 4.3 zodanig te wijzigen dat een afwijking van de bouwregels alleen mogelijk is wanneer de veiligheid met betrekking tot de gasleiding niet wordt geschaad (nu is de bepaling op het doelmatig functioneren van de leiding toegesneden) en er geen kwetsbare objecten worden toegelaten.

Verder wordt in artikel 4.3 als toetsingscriterium gesteld dat er vooraf advies moet worden ingewonnen bij de leidingbeheerder. Wij verzoeken u om deze bepaling zodanig te wijzigen zodat het advies dat bij de leidingbeheerder dient te worden gevraagd, schriftelijk dient te geschieden. Het schriftelijkheidsvereiste zal de rechtszekerheid bevorderen en ervoor zorgen dat er achteraf geen discussie kan ontstaan.

Voor het verwerken van de twee bovenstaande punten kunt u gebruik maken van het volgende voorbeeld:

'Het bevoegd gezag kan bij omgevingsvergunning afwijken van de bouwregels voor het bouwen overeenkomstig de andere daar voorkomende bestemming(en) indien de veiligheid van de betrokken leiding niet wordt geschaad en vooraf schriftelijk advies is ingewonnen bij de betrokken leidingbeheerder. Een omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien geen kwetsbare objecten worden toegelaten.'

Omgevingsvergunningsplichtige activiteiten

De regeling aangaande de omgevingsvergunningsplichtige activiteiten is te vinden in artikel 4.4. Naar onze mening zijn de nu opgenomen werken of werkzaamheden in artikel 4.4 onvoldoende of onvolledig om een veilig en bedrijfszeker gastransport te kunnen waarborgen en gevaar voor personen en goederen in de directe omgeving van de leiding te beperken. Zie in dit verband het bepaalde in artikel 14, tweede lid, sub b van het Bevb.

Wij verzoeken u de reeds opgenomen activiteiten in artikel 4.4 sub a als volgt aan te vullen c.q. uit te breiden:

- De eerste activiteit verzoeken wij u zodanig uit te breiden zodat ook het rooien van diepwortelende en / of hoogopstaande beplanting omgevingsvergunningsplichtig wordt.
- De derde activiteit verzoeken wij u zodanig uit te breiden zodat ook het afgraven, woelen, mengen, egaliseren en ontginnen omgevingsvergunningsplichtig wordt;
- De zevende activiteit verzoeken wij u zodanig uit te breiden zodat het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van andere wateren omgevingsvergunningsplichtig wordt.

Daarnaast verzoeken wij u artikel 4.4 sub b met de volgende uitzonderingen uit te breiden:

- Zijnde graafwerkzaamheden als bedoeld in de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten;
- Die mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

Tot besluit verzoeken wij u aan artikel 4.4 sub d toe te voegen dat het advies dat bij de leidingbeheerder dient te worden ingewonnen, schriftelijk dient te geschieden. Zoals eerder aangegeven is het schriftelijkheidsvereiste ingegeven door de rechtszekerheid en dat er achteraf dus geen discussie kan ontstaan over de vraag of er wel of geen advies is ingewonnen bij de leidingbeheerder.

Toelichting

In de toelichting wordt in hoofdstuk 5.1.3 nader ingegaan op de externe veiligheid binnen onderhavig plan.

Onder het kopje 'Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen' wordt ingegaan op het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen onderhavig plangebied.

Bij het lezen van bovenstaand stuk viel het Gasunie op dat de aanwezigheid van onze hogedruk aardgastransportleiding niet in de toelichting is opgenomen. Wij verzoeken u de aanwezigheid van onze leiding in de toelichting te verwerken en daarbij aandacht te besteden aan het groepsrisico.

Technisch overleg

Wij verzoeken u alvorens aan te vangen met de werkzaamheden aan de Oldenzaalsestraat contact op te nemen met de tracébeheerder voor technisch overleg. Langs deze weg kan worden bewerkstelligd dat de veiligheid van de gasleiding, de personen in de nabijheid van de leiding en het bedrijfszekere gastransport wordt gegarandeerd.

Bovenstaand verzoek is ingegeven door het feit dat uit Bijlage 1 blijkt dat er werkzaamheden zullen worden verricht bij de aansluiting van de Veendijk, en onder meer juist daar is onze hogedruk aardgastransportleiding gelegen.

De tracébeheerder betreft de heer Ribberink, bereikbaar via 06 1100 5605 of via J.Ribberink@gasunie.nl.

N.V. Nederlandse Gasunie

Datum: 11 december 2012 Ons kenmerk: PJO 12.B.2422

Onderwerp: Zienswijze ontwerp-bestemmingsplan Oldenzaalsestraat – N733, kenmerk BWT 20101783

Tot besluit

Wij vertrouwen er op u hiermee van dienst te zijn geweest. Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen of opmerkingen hebben, neemt u dan contact op met ondergetekende

Ten slotte verzoek ik u Gasunie van de verdere procedure op de hoogte te houden.

Met vriendelijke groet,

Oleg Borisov
Medewerker Juridische Zaken

Gemeente Enschede
Ontvangen op:
11 DEC. 2012
Noordmolen

Gemeente Enschede
Reg.nr 1200191
Verzonden 12 DEC. 2012
Afdeling BP/SO
Behandeltermijn
Attentie kopie

Aan de gemeenteraad van Enschede

Postbus 20

7500 AD Enschede

Enschede, 10 december 2012

Betreft: Zienswijze ontwerpbestemmingsplan " Oldenzaalsestraat-N733"

Geachte Raad,

Wij als bewoners aan de Lonneker Molenweg willen u hierbij allereerst uw aandacht vragen voor de verkeersproblematiek in onze buurt. Hierna volgt onze uitgebreide zienswijze m.b.t. het ontwerpbestemmingsplan. Wij spreken mede namens (bijna) alle bewoners aan de Lonneker Molenweg. Begin voorjaar 2012 hebben wij een brief gestuurd naar wethouder Van Agteren over de toenemende verkeersonveiligheid en overlast op de Lonneker Molenweg (de brief van 14 maart is bijgevoegd).

Verkeersproblematiek Lonneker Molenweg
Wij hebben in de loop van dit jaar overleg gevoerd met de gemeente Enschede in de persoon van wethouder (de heer Van Agteren), met de verkeersdeskundige en met iemand van het stadsdeel Noord. In ons eerste overleg met de wethouder hebben wij onze bezorgdheid geuit over de verkeersveiligheid van onze straat nu en in de toekomst. De wethouder erkende ons probleem en heeft toegezegd dat er een oplossing moet komen. Hier is het afgelopen half jaar samen met de gemeente aan gewerkt. Constateringen welke zijn gedaan door metingen en bezichtigen zijn:

- Er wordt duidelijk te hard gereden, dit wordt aangetoond door metingen (V85: 46 km/uur)
- De straat heeft geen uitstraling als 30 km zone, maar lijkt op een 60 km weg, net zoals deze verder doorloopt voorbij de Lonneker molen buiten de bebouwde kom
- Politie wil nog steeds niet handhaven, dit in verband met slechte herkenbaarheid 30 km zone
- De verkeersdruk is te hoog voor een 30 km zone, dit wordt aangetoond door metingen: 1700 motorvoertuigen per etmaal komen hier langs, waarvan het overgrote deel sluipverkeer is
- Veel oneigenlijk gebruik van de route welke verder loopt door het dorp (met woonerf 15 km)
- De verkeersveiligheid rondom de molen is niet goed, wat de toeristische functie niet ten goede komt, terwijl de Lonneker Molenweg een toeristische route is voor wandelaars en fietsers.
- Door de geplande verkeerslichten Oldenzaalsestraat zal de verkeersdrukte verder toenemen. Het wordt namelijk gemakkelijker om over te steken of de N733 te nemen door automobilisten.

Al deze constateringen zijn dit najaar omgezet in een plan van aanpak, waarin verkeersremmende oplossingen zijn opgenomen, zodat ook de politie op 30 km kan handhaven. Het 'enige' punt is echter dat het de gemeente ontbreekt aan financiën om een en ander uit te kunnen voeren. Om toch de problematiek enigszins te kunnen oplossen hebben we, samen met de gemeente en de Dorpsraad, ons eigen buurtinitiatief ontplooid. Dit houdt in dat de gemeente in ieder geval de belettering en aanpassing van borden voor ons uitvoert. Ons deel hierin zal zijn het vervaardigen en plaatsen van bloembakken, welke de goedkeuring van de gemeente kan dragen. En de Dorpsraad wil bijdragen vanuit het dorpsbudget.

Op de volgende bladzijde ziet u een kaartje - ontleend aan het Plan op Hoofdlijnen provinciale weg N733, Enschede-Oldenzaal van juni 2008 (blz. 9) - met de situering van de Lonneker Molenweg als sluiproute gelegen tussen de N733 (Oldenzaalsestraat) en de N732 (Lossersestraat). De stippellijnen geven aan waar het sluipverkeer zoal vandaan komt. In het Plan op Hoofdlijnen wordt hierover ondermeer gemeld dat een aantal verkeersdeelnemers het gebruik van het hoofdwegennet in de spitsuren als problematisch ervaart, vanwege stagnaties in de verkeersafwikkeling. Deze groep zoekt naar alternatieve routes, in het bijzonder voor herkomsten/bestemmingen in Enschede-noord en -west. Uit de gemeentelijke verkeersmetingen 2010 blijkt ondertussen dat het sluipverkeer zich niet meer beperkt tot de spitsuren. En 'sluipen' doet dit verkeer zeker al niet, met alle risico's voor de kinderen.

Wij menen dat het ontwerpbestemmingsplan m.b.t. de Oldenzaalsestraat met zijn nadelige gevolgen voor de Lonneker Molenweg in het licht van het bovenstaande bezien moet worden.

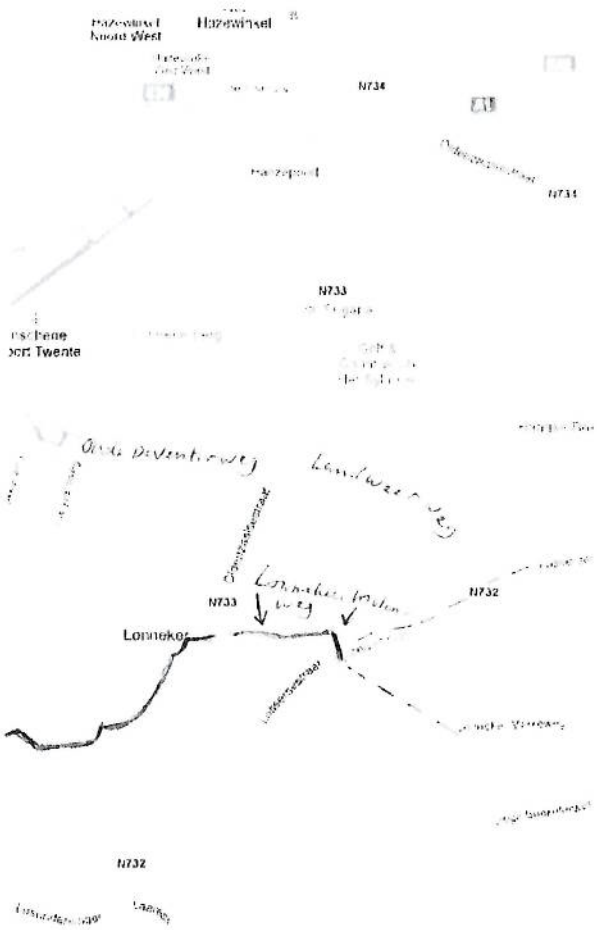

Zienswijze n.a.v. ontwerpbestemmingsplan Oldenzaalsestraat-N733

1. **Doelstellingen reconstructie N733 in relatie tot terugdringen sluipverkeer**
   Al geruime tijd zijn er plannen om de N733 te reconstrueren. In de provinciale plannen zijn hiertoe diverse knelpunten genoemd. Zonder het treffen van maatregelen zullen deze in de toekomst (2020) verergeren en zullen nieuwe ontstaan (zie blz. 5 Plan in Hoofdlijnen). Voor wat betreft het knelpunt 'sluipverkeer' schrijft de provincie dat het beperken hiervan gewenst is, omdat het afbreuk doet aan de verkeersveiligheid en de verblijfsfunctie, ook al gaat het om relatief lage aantallen.
   In het voorliggende ontwerpbestemmingsplan wordt verwezen naar de planstudie, waarbij ook bovengenoemde doelstelling als uitgangspunt heeft gediend, nl. sluipverkeer door Lonneker en via het buitengebied voorkomen, c.q. verminderen (zie blz. 5 onderaan). Voorts meldt het ontwerpbestemmingsplan dat voor de traverse Lonneker (kruising Lonneker Molenweg/ Scholten Reimerstraat met Oldenzaalsestraat) moet worden uitgegaan van kleinschalige maatregelen die zo mogelijk een innovatief karakter hebben (blz. 6 bovenaan).

   Onze reactie:
   Wat ons opvalt, en tegelijkertijd ook ons teleurstelt, is dat verderop in de toelichting van het bestemmingsplan (bijv. op blz. 37 onderaan) de aanvankelijk bredere doelstellingen zijn verengd tot enkel het verkeersveiliger maken van de Oldenzaalsestraat en de doorstroming op deze weg te verbeteren. Daarbij verbetert de oversteekbaarheid van de traverse Lonneker door hiaten in de verkeersstroom als gevolg van verkeerslichten, maar deze maatregelen bieden geen soelaas voor de problematiek van het sluipverkeer. Dit laatste staat ook haaks op het gemeentelijke mobiliteitsbeleid. Op blz. 30 van de toelichting wordt als een ander belangrijk item van het Mobiliteitsplan 2004-2015 genoemd de verbetering van de leefbaarheid in woonbuurten door het verlagen van de snelheid van het autoverkeer en het ontmoedigen van sluipverkeer.

   Onze vraag is hoe het proces van belangenafweging is geweest dat kennelijk geleid heeft tot een verenging van de doelen, nl. tot enkel die van verkeersveiligheid/doorstroming N733? En hoe verhoudt de uitkomst hiervan zich tot o.a. het gemeentelijke mobiliteitsbeleid?

2. **Uitblijvende innovatieve maatregelen traverse Lonneker**
   Onder punt 1. is al genoemd de kleinschalige maatregelen, zo mogelijk met innovatief karakter, die door de provincie genomen zouden worden voor de traverse Lonneker. Op blz. 32 van de toelichting Ontwerpbestemmingsplan staat het provinciaal plan binnen de bebouwde kom van Lonneker beschreven. Het betreft nu voornamelijk het maken van aparte opstelvakken voor het links afslaande verkeer en een verkeerslichtenregeling (VRI). Anders dan eerder beoogd wordt er geen geluidsreducerend asfalt aangebracht. Dit zou vanwege te grote wringingskrachten op het wegdek niet mogelijk zijn (zie blz. 36). Het gevolg hiervan is dat de geluidsbelasting ter plaatse stijgt. Dit geldt ook voor de uitstoot van fijnstof en stikstofdioxide.

   Onze reactie:
   Van het zo mogelijk innovatieve karakter van de kleinschalige maatregelen is bitter weinig overgebleven. We krijgen te maken met nog meer herrie en uitlaatgassen. En dat terwijl de nadelige gevolgen voor (direct) omwonenden nu al groot zijn (luchtverontreiniging, geluidsoverlast). Eerder zouden deze nadelige gevolgen moeten worden verminderd. We bepleiten meer innovatieve maatregelen die eerder de veiligheid van (brom)fietsers en voetgangers tegemoet komen dan die de oversteekbaarheid voor automobilisten verbeteren.

   Onze vraag is waarom er geen (extra) maatregelen genomen zijn met een innovatief karakter? Zo mogelijk ook verderop aan de Lonneker Molenweg om het sluipverkeer te ontmoedigen?

3. **Buiten beschouwing laten wegdeel 5 (kruising Oude Deventerweg/Landweerweg)**
   De oorspronkelijke plannen m.b.t. de Oldenzaalsestraat gingen tot voor kort ook uit van een aanpassing van het kruispunt Oldenzaalsestraat met Oude Deventerweg/Landweerweg. Deze aanpassing is voor wat betreft voorliggende ontwerpbestemmingsplan nu komen te vervallen

(zie blz. 6 Toelichting). Als reden wordt genoemd de plannen m.b.t. luchthaven Twente en de ontsluiting hiervan. De planvorming over een eventuele aanpassing van dit kruispunt laat nog enige tijd op zich wachten (aldus de Toelichting).

Onze reactie:
De aanpassing van bovengenoemd kruispunt is zeer belangrijk om het alsmaar toenemende sluipverkeer door de Lonneker Molenweg en de dorpskern van Lonneker enigszins te kunnen terugdringen. Niet voor niets staat dit kruispunt Oude Deventerweg/Landweerweg als een VOC (verkeersongevallenconcentratiepunt) genoemd. Automobilisten zullen zolang hier niets aan veranderd wordt deze kruising zoveel mogelijk mijden en een andere sluiproute kiezen zoals die van de Lonneker Molenweg en hierna, na oversteken N733, de Lonneker dorpskern in. Volgens het Plan op Hoofdlijnen (blz. 15 onderaan) ervaart immers een aantal bewoners de traverse als een barrière, c.q. moeilijk oversteekbaar, vanwege de intensiteit en snelheid van het autoverkeer. Dit geldt nog veel sterker voor de kruising Oude Deventerweg/Landweerweg. De maximumsnelheid ligt hier veel hoger: 80 km per uur i.p.v. 50 km bij de traverse binnen de bebouwde kom. Op de traverse Lonneker zijn weinig (brom)fietsers bij de voorrangsongevallen betrokken. Dit komt juist door het met verkeerslichten geregelde oversteekpunt voor voetgangers. De noodzaak om het kruispunt buiten de bebouwde kom aan te pakken is dus urgenter. Zolang deze niet wordt aangepast is het in ieder geval niet wenselijk de maatregelen voor de traverse op korte termijn uit te voeren.
Het zal na de recent mislukte aanbestedingsprocedure nu nog langer onduidelijk blijven hoe het luchthaventerrein wordt ingevuld. Ondertussen neemt het doorgaande verkeer op de Oldenzaalsestraat alsmaar toe (recentelijk zou dit gaan om zo'n 19.500 motorvoertuigen per etmaal). Het is dan ook zeer de vraag of een VRI niet onnodig leidt tot nog meer stremming en daarmee uitnodigt tot nog meer onwenselijk sluipverkeer door het buitengebied en door onze woonstraat.

Wij zijn ook voor het verbeteren van de oversteekbaarheid, maar dit niet eerder dan nadat er passende en effectieve maatregelen genomen zijn die het sluipverkeer op de Lonneker Molenweg aanzienlijk doen terugdringen. Wij bepleiten daarom voor een nulmeting begin 2013 van zowel het aantal passerende auto's als de snelheden die hier gereden worden. Een vervolgmeting (een jaar na realisatie van de VRI) moet dan uitwijzen of de op de Lonneker Molenweg genomen belemmerende maatregelen afdoende zijn geweest om het sluipverkeer fors terug te dringen. Zo neen, dan zijn er alsnog aanvullende maatregelen geboden.

Onze vraag is hoe het besluit om dit gedeelte (wegdeel 5) buiten beschouwing te laten is afgewogen met de andere doelstellingen/uitgangspunten zoals genoemd op blz. 5 van de Toelichting Ontwerpbestemmingsplan? En wat betekent dit besluit voor de eerder opgestelde verkeersprognoses, c.q. het verkeersmodel, al dan niet bijgesteld (zie blz. 36 Toelichting BP) alsook voor de eerder berekende verkeersintensiteiten 2020 (zie blz. 19/20 Plan op Hoofdlijnen)? Hoe is een en ander doorvertaald/gebruikt in de diverse omgevingsonderzoeken zoals die voor flora en fauna?

4. **Onvoldoende actueel onderzoek naar effecten op Ecologische Hoofdstructuur (PEHS)**
Volgens de Omgevingsverordening is de provincie als initiatiefnemer verantwoordelijk voor de realisatie van maatregelen om evt. nadelige effecten weg te nemen of te ondervangen, en waar dit niet volstaat, de dan nog resterende effecten te compenseren. Dit is het geval wanneer er sprake is van significante effecten en de ingreep (reconstructie Oldenzaalsestraat) toch doorgang moet vinden. In de Toelichting BP (blz. 26) staat dat het tracé van de Oldenzaalsestraat aan weerszijden wordt begrensd door gronden die onderdeel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Volgens blz. 34 moet het bestuursorgaan bij de voorbereiding van een bestemmingsplan de omgevingsaspecten onderzoeken welke waarden bij het plan in het geding zijn en wat de gevolgen hiervan zijn voor deze waarden.
In par. 5.4. Ecologie (Toelichting BP) staat dat bij ruimtelijke planvorming aandacht moet worden besteed aan de natuurwet- en regelgeving. Reeds in 2005 is een ecologisch onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde flora en fauna, alsmede van Rode-Lijstsoorten. Volgens bijlage 7 zijn er eekhoornnesten getraceerd bij onder meer het bosgebied IJzerhaar.

Onze reactie:
Ook de Lonneker Molenweg ligt in de provinciale EHS (zie kaartje blz. 26). Volgens het Plan op Hoofdlijnen (blz. 30) streeft de provincie juist naar het verminderen van de verstoring en versnippering. Inmiddels maken ongeveer 1700 motorvoertuigen dagelijks gebruik van de Lonneker Molenweg, waarvan naar schatting ruim 80 procent sluipverkeer is.
Wij trekken de conclusie (blz. 27 halverwege) dan ook in twijfel dat in het BP besloten ruimtelijke ontwikkeling in overeenstemming is met het in de Omgevingsvisie verwoorde en in de Omgevingsverordening verankerde provinciaal ruimtelijk beleid. Het in 2005 verrichtte ecologisch onderzoek door Altenberg & Wymenga (zie blz. 44) is te oud, nog afgezien van de beperkte inventarisatieperiode (juni 2005 ontbreekt). Het in 2010 door TAUW geactualiseerde onderzoek zou in deze leemte moeten voorzien. Echter, dit onderzoek is niet als bijlage aan de Toelichting Bestemmingsplan toegevoegd (anders dan gemeld op blz. 47). Een van de conclusies dat de beoogde ontwikkelingen geen effect hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS (zie blz. 48 Toelichting BP) kunnen wij dus niet staven. Ondertussen hebben diverse bewoners geregeld (sporen van) van onder meer steenmarters opgemerkt in de buurt van de Lonneker Molenweg. Nabij de Lonneker Molen zijn er bijv. uilen, eekhoorns en reeën gesignaleerd. Zo ook vleermuizen, spechten, reigers. Velen behoren tot de Rode lijst.

Wij vragen om nader inzicht in de evt. gevolgen voor flora & fauna e.d., in het bijzonder voor de PEHS nabij de Lonneker Molenweg, mede als gevolg van het buiten beschouwing laten van wegdeel 5 (kruising Oude Deventerweg/Landweerweg).

5. **Te beperkt onderzoeksgebied bij geluidsonderzoek Oldenzaalsestraat**
In par. 5.1.2.1. Toelichting BP (blz. 35) wordt artikel 74 van de Wet geluidhinder aangehaald als het gaat om zonering weerszijden van de weg. Deze zonering geldt formeel niet voor wegen waarvoor een maximum snelheid geldt van 30 km per uur. Krachtens art. 77 Wet geluidhinder moet een akoestisch onderzoek worden ingesteld naar de geluidsbelasting die binnen die zone gelegen woningen, etc. ondervinden van het verkeer op die weg.

Onze reactie:
Wij vinden dat niet alleen formeel naar de zonering moet worden gekeken, maar ook materieel. Vooral op de Lonneker Molenweg wordt stelselmatig te hard gereden. Ondanks "Duurzaam Veilig" - zie blz. 30 Toelichting BP, par. Mobiliteitsplan - blijkt verkeersveilig gedrag door een ontoereikende ruimtelijke inrichting niet automatisch hier te worden opgeroepen. Feitelijk is de Lonneker Molenweg geen 30 km weg, eerder een 60 km weg, althans in de beleving van de gemiddelde automobilist. Wijzelf verwachten een forse geluidstoename vanwege het toenemende sluipverkeer en het vaker moeten optrekken door automobilisten bij een VRI.

Wij verzoeken de woningen aan de Lonneker Molenweg deels (tot minstens 200 meter vanaf de Oldenzaalsestraat) ook onder de zonering te laten vallen en deze alsnog mee te nemen in het akoestisch onderzoek.

6. **Onvoldoende actualisatie/specificatie akoestisch onderzoek**
In de Toelichting *(blz. 35)* wordt verwezen naar het akoestisch onderzoek dat in 2007 is uitgevoerd n.a.v. het Plan op Hoofdlijnen. In dit onderzoek zou rekening zijn gehouden met de aanpassingen zoals deze in onderhavig bestemmingsplan zijn verwoord, maar als gevolg van hetzelfde bestemmingsplan zijn geactualiseerd. Maar verderop wordt gemeld dat door veranderende uitgangspunten het akoestisch onderzoek geactualiseerd is, waarbij het plan is opgesplitst is in twee delen (?). De resultaten van het voorliggende deelplan zouden in het bijgevoegde rapport beschreven zijn. Binnen de bebouwde kom zouden zich nu geen juridische reconstructiesituaties (toenames van meer dan 2dB of meer) voordoen als gevolg van de herinrichting van de weg. Er valt een lichte stijging in geluidsbelasting te verwachten (verschil afgerond op 0 dB). Alleen rond de kruising van de N733 met de Scholten Reimerstraat/Lonneker Molenweg valt een iets hogere toename te verwachten. Afgerond zou het hier gaan om een stijging van 1 dB, waarvoor geen maatregelen nodig zouden zijn.

Onze reactie:
Wij zetten vraagtekens bij de lagere geluidsberekeningen als gevolg van de bijgestelde

verkeersprognoses (zie blz. 36 bovenaan in de Toelichting BP). Wij vermoeden dat de actualisatie niet volledig gemaakt is op basis van het CAR-II model, want dan zal er eerder sprake zijn van meer aantallen vrachtauto's (vanwege een ruimer gehanteerde definitie). Bovendien leidt (iets) minder (vracht)verkeer nog niet automatisch tot minder geluidsoverlast. Wij kunnen de conclusie (nog) niet onderschrijven waar op basis van het bovenstaande (zie blz. 36 bovenaan in de Toelichting) zou kunnen worden geconcludeerd dat het milieuaspect verkeerslawaai geen belemmering is voor de uitvoerbaarheid van het BP.

Wij vragen om een uitgebreider en wederom geactualiseerd akoestisch onderzoek (inclusief voor de zijwegen, traverse Lonneker) waarin tevens gekeken wordt naar de gevolgen van zowel het extra sluipverkeer door de VRI op de traverse als het extra sluipverkeer door het buiten beschouwing laten van wegdeel 5 (kruising Oude Deventerweg/Landweerweg).

7. **Nalaten van nieuwe luchtkwaliteitberekeningen**
Uit de berekeningen blijkt dat in de huidige situatie de grenswaarde bij stikstofdioxide in geringe mate wordt overschreden op bepaalde wegvakken (blz. 37 Toelichting). Wat fijnstof betreft blijken er veelvuldig incidentele overschrijdingen te zijn. Dit zou vooral komen door vervuiling van elders, buiten het autoverkeer op de Oldenzaalsestraat.
In de nieuwe situatie worden voor de overschrijdingen geen maatregelen in het plan genomen, omdat het probleem alleen oplosbaar is door generieke maatregelen. Daarmee zou de luchtkwaliteit voldoen aan de wetgeving. Verderop wordt gesteld dat het hier volgens het ontwerpbestemmingsplan om een ontwikkeling zou gaan die 'per saldo' niet leidt tot een luchtverslechtering. Het opnieuw uitvoeren van nieuwe berekeningen m.b.t. de luchtkwaliteit zou daarmee niet aan de orde zijn.

Onze reactie:
De berekeningen ontbreken (het rapport waarnaar verwezen wordt ontbreekt als bijlage bij de tervisielegging). Wij betwijfelen de stelling dat de overschrijdingen primair van elders komen en dus niet van de Oldenzaalsestraat. En ingeval dit onverhoopt wel zo zou zijn dan geldt nog steeds dat elke toename om welke reden en hoe gering ook, niet is toegestaan. Een en ander vergt o.i. een nadere toelichting vanwege de in het bestemmingsplan geconstateerde 'incidentele overschrijdingen van de grenswaarden van resp. fijnstof en stikstofdioxide op de traverse Lonneker vanwege de VRI. Wij maken ons terecht zorgen hierover. Wetenschappers leggen steeds meer verbanden tussen luchtvervuiling en lichamelijke aandoeningen (van astma en eczeem tot autisme).
Volgens de provinciale verkeersprognoses gaat tevens de verkeersbelasting op de Lonneker Molenweg in 2020 met 50 procent stijgen, naar circa 2900 motorvoertuigen per etmaal (zie blz. 20 Plan op Hoofdlijnen). Het gaat dan niet meer over relatief kleine aantallen, zeker niet in een woonbuurt waar ook nog veelvuldig veel te hard wordt gereden. Daarbij is het extra sluipverkeer door het (vooralsnog?) achterwege laten van de aanpassing van het kruispunt Oude Deventerweg/Landweerweg niet eens meegerekend.

Wij vragen om een nadere uitsplitsing van de naderhand bijgestelde verkeersprognoses (blz. 36 Toelichting BP) conform het overzicht dat in 2008 gemaakt is in het Plan op Hoofdlijnen (zie blz. 19/20). Ons is nl. niet duidelijk waarop deze gebaseerd zijn. De verwijzing naar bijlage 1 van het Akoestisch onderzoek (september 2010) geeft ons ook geen inzicht in hoe de intensiteiten 2020 per zijweg N733 zijn (zoals de Lonneker Molenweg en de Scholten Reimerstraat).
Zolang deze deelprognoses niet beschikbaar zijn, is niet goed vast te stellen of en zo ja, in hoeverre, bepaalde omgevingswaarden in het geding zijn. Dit geldt evenzeer bij het buiten beschouwing laten van wegdeel 5 (kruising Oude Deventerweg/Landweerweg) en de verkeersgevolgen hiervan voor de Lonneker Molenweg en verder de dorpskern Lonneker in wanneer de traverse door de VRI veel makkelijker oversteekbaar wordt, vooral voor automobilisten.
Graag zien we een nadere toelichting over het nalaten van nieuwe luchtkwaliteitberekeningen, alsook de reden van het ontbreken van de rapportage Luchtkwaliteit waarnaar verwezen wordt.

Tot slot
Bij lezing en bestudering van de diverse documenten zijn wij op diverse tegenstrijdigheden gestuit,

zowel in het document zelf als onderling tussen de diverse documenten. Zo blijken de documenten verschillende uitgangspunten en doelen te hanteren en geeft de Toelichting BP hier een draai aan. Anders dan beoogd worden de problemen voor de buurt erger door het straks gemakkelijker kunnen oversteken van de traverse Lonneker. Ook zijn niet alle achterliggende rapporten geactualiseerd en ontbreken er zelfs actuele rapporten (bijv. Ecologie, Luchtkwaliteit).
Daarmee zijn de relevante omgevingseffecten van het bestemmingsplan N733 zoals dat nu voorligt volgens ons onvoldoende in beeld gebracht om tot vaststelling hiervan over te kunnen gaan.

Gezien het belang van een gezondere leefomgeving overwegen wij eigen metingen/waarnemingen te laten verrichten. Graag zien we gemeentelijke verkeerstellingen begin 2013 (als nulmeting) tegemoet, gevolgd door een eerste meting een jaar na realisatie van de VRI.

Enschede,
10 december 2012

R. Reijnders,

Lonneker Molenweg 61, 7525 PB Enschede, mede namens:

H. Collet, nr. 57

A. Arends, nr. 29

K. Spanbroek, nr. 37

H. Stolker, nr. 81

Bijlage:
Bewonersbrief aan wethouder Van Agteren dd. 14 maart 2012 inzake verkeersonveiligheid en overlast

Aan Gemeente Enschede (als bijlage bij zienswijze 10/12/12)

t.a.v. wethouder H. van Agteren

Postbus 20

7500 AA Enschede

Betreft: toenemende verkeersonveiligheid en overlast Lonneker Molenweg

Enschede, 14 maart 2012

Geachte heer Van Agteren,

De bewoners van de Lonneker Molenweg maken zich ernstige zorgen over de verkeersveiligheid.

De Lonneker Molenweg is een woonstraat die in toenemende mate gebruikt wordt als sluiproute. De straat is ingericht als 30 kilometergebied en er zijn eerder verkeersremmende maatregelen genomen. Kennelijk zijn deze maatregelen onvoldoende. Metingen, uitgevoerd eind 2011 door de afdeling verkeer van de gemeente Enschede, hebben uitgewezen dat het verkeer veel harder rijdt dan de toegestane 30 kilometer. Dit leidt tot onveilige situaties voor jong en oud!

De Lonneker Molenweg is in eerste instantie een woonstraat, daarnaast is het een straat met een grote recreatieve en toeristische waarde: vijf fietsroutes, een aantal wandelroutes en een mountainbike route maken gebruik van onze straat. Gezien de te verwachten ontwikkelingen rond de Lonneker Molen zal het recreatief-toeristische verkeer toenemen. Dit laat zich prima combineren met de woonfunctie. Sluipverkeer past hier absoluut niet bij.

De ontwikkelingen rond het kruispunt Lonneker Molenweg - Oldenzaalsestraat, het plaatsen van verkeerslichten, zal een aanzuigende werking hebben op het sluipverkeer in de spitsen. Ook vrezen wij een verdere toename van sluipverkeer, waaronder die van vrachtwagens, als gevolg van satellietnavigatie en het web winkelen. We zien niet alleen de schades aan de bermen en aan het wegdek zelf, maar ook aan onze eigen geparkeerde auto's toenemen.

Kortom, de veiligheid en leefbaarheid van onze buurt (verblijfsgebied) is in het geding. Vergeleken met zo'n zes jaar terug toen de herinrichting van de Lonneker Molenweg aan de orde was, speelden deze zaken in mindere mate. Sindsdien zijn er vele gezinnen met kleine kinderen bijgekomen.

We vinden het nodig dat in 2012 effectievere maatregelen worden genomen om ons en de langzame medegebruiker van naderend onheil, schade en overlast te verlossen.

Wij verzoeken om een gesprek met een afvaardiging van onze buurt om samen met uw deskundigen, en eventueel met Politie Twente, na te gaan welke oplossingen haalbaar zijn om het hier gewenste autorijgedrag te bevorderen. Daartoe willen we u uitnodigen voor een bezoek ter plaatse.

Met een *'wethouder nodig' bord* zullen wij dit in onze straat kenbaar maken, ook omdat we hierbij de toeristisch-recreatieve betekenis van Lonneker Molen willen betrekken.

H.B. Collet, Lonneker Molenweg 57, 7525 PB Enschede

Mede namens de andere bewoners aan de Lonneker Molenweg (zie handtekeningenlijst, zo'n 95%)

Nota:

Samenvatting en beantwoording zienswijzen behorende bij het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733"

d.d. 8 mei 2013.

Zienswijzenverslag bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”

Het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” heeft betrekking op het tracé van de Oldenzaalsestraat (N733) tussen de Lossersestraat (N732) en de gemeentegrens met Oldenzaal. Voor dit gedeelte van de Oldenzaalsestraat is door de provincie Overijssel als wegbeheerder en eigenaar van deze wegverbinding, een plan ingediend om de Oldenzaalsestraat zodanig aan te passen dat hier de doorstroming van het wegverkeer alsook de verkeersveiligheid, toeneemt. Dit (inrichtings)plan, het “Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal” (deelplan 1: wegvak aansluiting N732 verkeerslichten Lossersestraat tot gemeentegrens Oldenzaal, inclusief traverse Lonneker, d.d. Juni 2008)” is in 2010 door Gedeputeerde Staten van Overijssel vastgesteld.

Veruit het grootste gedeelte van het ingediende plan past binnen de geldende bestemmingen zoals die in de bestemmingsplannen “Buitengebied 1996” en “Lonneker 2006” zijn opgenomen. Slechts op een klein aantal locaties zijn de ingrepen in het wegprofiel van de Oldenzaalsestraat van dien aard dat zij in strijd zijn met genoemde bestemmingsplannen. Het gaat hierbij overigens om relatief geringe overschrijdingen van de geldende bestemmingsgrenzen en/of kadastrale eigendomsgrenzen. Om het provinciaal plan mogelijk te maken is het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” ontworpen. Om praktische redenen is het gehele tracé van de Oldenzaalsestraat tussen de Lossersestraat en de gemeentegrens met Oldenzaal hierin opgenomen.

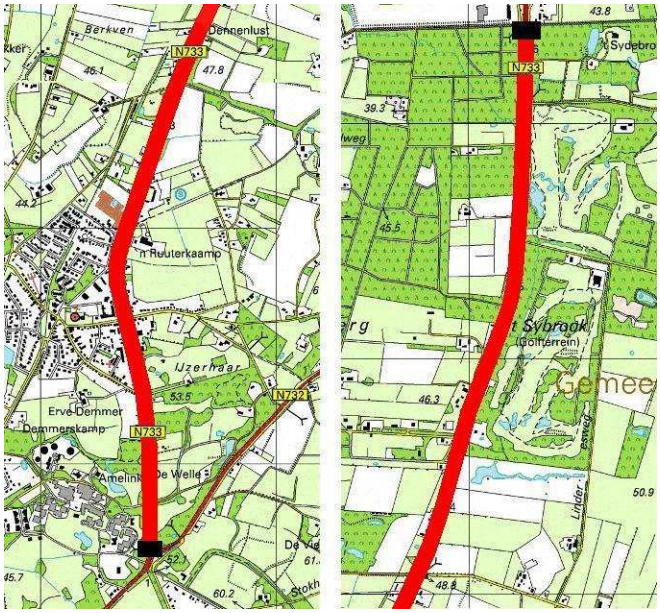

Bovenstaande figuur geeft middels een rode lijn het tracé van de Oldenzaalsestraat aan waarop het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” betrekking heeft.

In het voortraject van de procedure van dit bestemmingsplan heeft de provincie Overijssel en het Waterschap Regge en Dinkel aangegeven tegen dit plan geen opmerkingen te hebben. Daarnaast heeft de Dorpsraad Lonneker op dit plan positief geadviseerd en heeft de Stichting Natuur- en Milieuraad Enschede met dit plan ingestemd.

Het ontwerp van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” heeft samen met het ontwerp van het vaststellingsbesluit van 1 november 2012 tot en met 12 december 2012, voor eenieder ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn zijn een drietal zienswijzen ingediend. Eén van de ingediende zienswijzen is ondertekend door meerdere personen.

De zienswijzen zijn ingediend door:

Zienswijze 1:
De heer L.A. Bloem en mevrouw V.I.I.Th. Bloem-Pennders
Prins Bernhardpark 9
7524 RA Enschede

Zienswijze 2:
N.V. Nederlandse Gasunie
Postbus 19
Concourslaan 17
9700 MA Groningen

Zienswijze 3:
De heer R. Reijnders
Lonneker Molenweg 61
7525 PB Enschede

Deze zienswijze is medeondertekend door:

De heer/mevrouw A. Arends
Lonneker Molenweg 29
7525 PA Enschede

De heer/mevrouw K. Spanbroek
Lonneker Molenweg 37
7525 PA Enschede

De heer/mevrouw Collet
Lonneker Molenweg 57
7525 PB Enschede

De heer/mevrouw H. Stolker
Lonneker Molenweg 81
7525 PB Enschede

Samenvatting en beantwoording zienswijzen.

Zienswijze 1:
De heer L.A. Bloem en mevrouw V.I.I.Th. Bloem-Pennders
Prins Bernhardpark 9
7524 RA Enschede

a. Reclamanten hebben een zienswijze ingediend die betrekking heeft op een nieuw geplande ontsluitingsweg op de Oldenzaalsestraat ter hoogte van het Prins Bernhardpark. Deze ontsluitingsweg is omschreven en verwoord in het door Gedeputeerde Staten vastgestelde plan: “Ontwerpplan in Hoofdlijnen, N733 Enschede-Oldenzaal”, deelplan 1, juni 2008”. In laatstgenoemde plan loopt deze geplande ontsluitingsweg deels over gronden die in eigendom zijn bij reclamanten.

Antwoord Gemeente:

Het provinciale plan “Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal” (deelplan 1) is in 2010 door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Dit plan heeft mede ten grondslag gelegen aan de vervaardiging van het bestemmingsplan “Oldenzaalse-straat-N733”. Reclamanten hebben tijdens de ter visie legging van dit provinciale plan een zienswijze ingediend en daarnaast meerdere keren bij de provincie Overijssel te kennen gegeven bezwaar te hebben tegen de in dit plan opgenomen oplossings-richting voor het verplaatsen van een nieuwe ontsluitingsweg ter hoogte van het Prins Bernhardpark. De provincie Overijssel heeft het bezwaar van reclamanten (uitein-delijk) onderkend en heeft recentelijk, na overleg met reclamanten, toegezegd de betreffende ontsluitingsweg noordwaarts te willen verplaatsen. De bestektekeningen voor de uitvoering van de verbeteringen op de Oldenzaalsestraat zullen hiertoe worden aangepast waarmee tegemoet wordt gekomen aan het bezwaar van recla-manten.

De verplaatsing past overigens binnen de begrenzing van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” en binnen de daarvoor aangewezen bestemming “Verkeer” waardoor dit plan op dit onderdeel niet behoeft te worden gecorrigeerde cq. aangepast.

Zienswijze 2:
N.V. Nederlandse Gasunie
Postbus 19
Concourslaan 17
9700 MA Groningen

a. Reclamante merkt in haar zienswijze op dat het gebied van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat- N733” op een tweetal locaties doorkruist wordt door een in haar beheer zijnde aardgasleiding met een diameter van 4-inch en een ontwerpdruk van 40 Bar. Volgens reclamant zijn de bepalingen ten aanzien van deze aardgasleiding, ook als gevolg van een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 9 mei 2012, niet meer toereikend ten aanzien van o.a. de veiligheid m.b.t. de aardgasleiding. Ook dient volgens reclamant de tekst van de toelichting te worden aangevuld met betrekking tot genoemde aardgasleiding.

Antwoord Gemeente:

De opmerkingen van reclamante zullen zowel in de regels als ook de toelichting worden opgenomen en gecorrigeerd. Deze aanpassingen zullen in een ‘Nota van wijzigingen’ worden opgenomen.

Zienswijze 3:
De heer R. Reijnders
Lonneker Molenweg 61
7525 PB Enschede

Deze zienswijze is medeondertekend door:

De heer/mevrouw A. Arends
Lonneker Molenweg 29
7525 PA Enschede

De heer/mevrouw K. Spanbroek
Lonneker Molenweg 37
7525 PA Enschede

De heer/mevrouw Collet
Lonneker Molenweg 57
7525 PB Enschede

De heer/mevrouw H. Stolker
Lonneker Molenweg 81
7525 PB Enschede

Inleiding:
Alvorens op de beantwoording van de ingediende zienswijze 3 van reclamanten aan de Lonneker Molenweg tegen het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” in te gaan, dient vermeld te worden dat de zienswijze zich voor een groot deel richt op de door de provincie Overijssel gewenste inrichting van de Oldenzaalsestraat en zoals dat is verwoord in het “Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal (deelplan 1: wegvak aansluiting N732 verkeerslichten Lossersestraat tot gemeentegrens Oldenzaal, inclusief traverse Lonneker, d.d. Juni 2008)”. Dit provinciaal plan is echter door Gedeputeerde Staten van Overijssel al in 2010 vastgesteld. Ter verduidelijking dient hier vermeld te worden dat de Oldenzaalsestraat een provinciale weg betreft waar de provincie Overijssel als wegbeheerder het verantwoordelijke orgaan is.

Voorafgaand aan de vaststelling heeft dit provinciale plan als ontwerp ter inzage gelegen. Gedurende de termijn van de ter inzage legging is een ieder in de gelegenheid gesteld om tegen de voorgestelde inrichting van de Oldenzaalsestraat een zienswijze bij Gedeputeerde Staten in te dienen. Tevens is voorafgaande aan de definitieve vaststelling van dit plan een informatieve inloopavond georganiseerd waarbij men eveneens in de gelegenheid is gesteld zienswijzen ten aanzien van dit plan kenbaar te maken. Voor zover bekend hebben reclamanten aan de Lonneker Molenweg geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid een zienswijze tegen dit provinciale plan bij Gedeputeerde Staten van Overijssel in te dienen.

Aangezien reclamanten van mening zijn dat de nieuwe inrichting van de Oldenzaalsestraat verstrekkende gevolgen heeft voor de leefbaarheid voor de bewoners aan de Lonneker Molenweg (sluipverkeer en te hoge rijsnelheden), moet hier gesteld worden dat het vastgestelde provinciale plan voor de Oldenzaalsestraat, in het kader van dit bestemmingsplan, niet meer ter discussie staat. Het om praktische redenen voorlopig buiten beschouwing laten van het aanpakken van het kruispunt Oude Deventerweg- Oldenzaalsestraat- Landweerweg betreft een uitvoeringsaspect die in de tijd wordt gezet. Dat wil niet zeggen dat de plannen voor dit kruispunt hiermee zijn komen te vervallen. Door in de beantwoording van deze zienswijze hiernaar te verwijzen, kunnen een groot aantal opmerkingen van reclamanten in principe eenvoudig worden afgedaan. Desalniettemin is getracht om op de naar voren gebrachte opmerkingen van reclamanten een zo volledig mogelijk antwoord te geven.

Ook dient hier vermeld te worden dat de in het vastgestelde “Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal” voorgestane aanpassingen van de Oldenzaalsestraat, voor veruit het grootste gedeelte en op basis van geldende bestemmingsplannen in dit gebied, nu ook al, zondermeer kunnen worden uitgevoerd. Echter, op een aantal, verspreid liggende locaties langs deze weg overschrijden de voorgenomen maatregelen in beperkte mate de eigendomsgrenzen en is het daarmee in strijd met geldende bestemmingsplannen. Vanwege de verspreide ligging van deze locaties langs de Oldenzaalsestraat is om praktische redenen gekozen om het gehele tracé van de Oldenzaalsestraat, vanaf het kruispunt van de Oldenzaalsestraat met de Lossersestraat tot en met de gemeentegrens van Oldenzaal, in één (aaneengesloten) nieuw bestemmingsplan op te nemen. Het voorliggende bestemmingsplan beperkt zich uitsluitend tot de gronden die in het bezit zijn van de provincie Overijssel en de voor de uitvoering van de provinciale plannen noodzakelijke (particuliere) gronden. Laatstgenoemde gronden zijn inmiddels door de provincie Overijssel verworven.

Overigens mag hier niet uit het oog verloren worden dat de provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat primair tot doel hebben om deze voor Enschede belangrijke wegverbinding o.a. verkeersveiliger te maken, de doorstroomsnelheid van het verkeer hier te verhogen, maar ook tot doel heeft de fysieke barrièrewerking van deze weg in de bebouwde kom van Lonneker te verminderen door de oversteekbaarheid van deze weg te verbeteren. Op een aantal locaties binnen de bebouwde kom zullen hiertoe voorzieningen worden getroffen. Vermeldenswaardig is dat dit plan expliciet niet tot doel heeft de verkeerscapaciteit van deze weg te vergroten.

De voorgestane wegverbeteringen van de Oldenzaalsestraat zijn ons inziens ook in het belang van reclamanten en de overige bewoners aan de Lonneker Molenweg die eveneens baat hebben bij een veiligere oversteek van de Oldenzaalsestraat. Dit was namelijk wel één van de uitgangspunten bij het ontwerpen van de plannen voor deze wegverbinding. Daarnaast moet gesteld worden dat met de inmiddels vastgestelde provinciale plannen bij het ontwerpen rekening is gehouden met de omgevingsaspecten zoals het verkeersaanbod vanaf zijwegen, de gevolgen voor de natuurlijke- en ecologische waarden, geluidsoverlast voor aanwonenden, etc. Dit plan leent zich echter niet voor de oplossing van (veronderstelde) verkeersproblemen op (gemeentelijke) zijwegen.

Beantwoording zienswijze:

a. In eerste instantie beschrijven reclamanten uitvoerig de huidige verkeerssituatie op de Lonneker Molenweg en merken op dat het ontwerp-bestemmingsplan nadelige gevolgen heeft voor deze weg. Een aantal bewoners aan de Lonneker Molenweg zijn van mening dat op deze weg veel sluipverkeer aanwezig is waarbij te hard wordt gereden. Met betrekking tot deze problemen zijn zij in overleg getreden met de gemeente Enschede.

Antwoord Gemeente:

Zoals reclamanten in hun zienswijze al aangeven, hebben zij met betrekking tot de huidige verkeerssituatie op de Lonneker Molenweg contact gezocht met de gemeente Enschede. Dit heeft ertoe geleid dat voor deze weg door de gemeente Enschede een apart traject is opgestart die nog lopende is en waarbij gekeken wordt naar (haalbare) oplossingen om de verkeerssituatie hier te verbeteren. In dit zienswijzeverslag wordt op de bestaande verkeerssituatie op de Lonneker Molenweg, ook al omdat deze weg geen onderdeel uitmaakt van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”, inhoudelijk niet ingegaan.

De veronderstelde nadelige gevolgen voor de Lonneker Molenweg als gevolg van het ontwerp-bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” wordt door ons niet gedeeld. Er vanuit gaande dat reclamanten hier waarschijnlijk gedoeld hebben op de uiteindelijke inrichting van de Oldenzaalsestraat zoals dat is verwoord in het “Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal”, moet hier gesteld worden dat het hier om een door Gedeputeerde Staten van Overijssel vastgesteld plan gaat en de door haar gewenste aanpassingen van deze straat, in het kader van dit bestemmingsplan, niet ter discussie staat.

b. Reclamanten vragen zich af hoe het proces van belangenafweging heeft plaatsgevonden dat in het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”, kennelijk tot een ‘verenging’ van de doelen tot enkel verkeersveiligheid en verkeersdoorstroming heeft geleid. Tevens vragen reclamanten zich af hoe de uitkomsten van deze belangenafweging zich verhouden tot de in paragraaf 3.3.3 van de toelichting (Mobiliteitsplan 2004-2015) beschreven gemeentelijk beleid, vooral met betrekking tot het aspect ‘sluipverkeer’.

Antwoord Gemeente:

Er is bij de vervaardiging van het ontwerp van het ontwerp-bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” geen sprake geweest van een belangenafweging die tot een ‘verenging’ van de doelstellingen zou hebben geleid. Het gaat hierbij immers om de vertaling van een vastgesteld provinciaal inrichtingsplan voor de Oldenzaalsestraat die in het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” een planologisch-juridische vertaling heeft gekregen. Het door Gedeputeerde Staten vastgestelde plan vormt onverkort de input voor het ontwerp-bestemmingsplan om de uiteindelijke reconstructie van deze straat mogelijk te maken.

Ondanks het feit dat in het “Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal” (hoofdstuk 4) sprake is van de wens sluipverkeer op een aantal genoemde wegen te beperken, is door de provincie in alle redelijkheid onderkend dat de voorgestelde maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid en de doorstroming van het verkeer op de Oldenzaalsestraat, geen oplossing bieden voor het aspect ‘sluipverkeer’ op zijwegen.

Dat wil overigens niet zeggen dat daardoor dit plan in strijd zou zijn met het in het ‘Mobiliteitsplan 2004-2015’ verwoorde gemeentelijk beleid waarin eveneens de wens is uitgesproken ‘sluipverkeer’ binnen de gemeente Enschede zoveel mogelijk te willen inperken. Zoals reeds eerder is opgemerkt heeft o.a. het aspect ‘sluipverkeer’ op de Lonneker Molenweg de aandacht van de gemeente Enschede om, in overleg met de bewoners aan de Lonneker Molenweg, te bezien in hoeverre tegemoet kan worden gekomen aan hun wensen. Echter, de mening van reclamanten dat als gevolg van de uitvoering van de provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat tot een toename van

sluipverkeer op de Lonneker Molenweg leidt, wordt door ons niet gedeeld (zie hiervoor ook het antwoord onder d.).

c. Reclamanten constateren dat van de te nemen innovatieve maatregelen op de Oldenzaalsestraat weinig is overgebleven en vragen zich af waarom er geen (extra) maatregelen zijn genomen met een innovatief karakter en waarom er geen maatregelen zijn genomen op de Lonneker Molenweg om hier het sluipverkeer te ontmoedigen.

Antwoord Gemeente:

Het betreft hier een opmerking met betrekking tot een inmiddels vastgesteld provinciaal plan waarin is aangegeven dat de gedachte maatregelen binnen de bebouwde kom van Lonneker gebaseerd zijn op deels traditionele- en deels kleinschalige innovatieve maatregelen. Met laatstgenoemde maatregelen wordt o.a. gedoeld op de toepassing van de principes van 'Langzaam Rijden Gaat Sneller' (LRGS). Deze maatregelen zijn juist niet uitsluitend gericht op het faciliteren van het autoverkeer, maar duidelijk ook gericht op de verbetering van de oversteekbaarheid van de Oldenzaalsestraat en daarmee op een vermindering van de barièrewerking. Daarnaast is de provincie Overijssel voornemens om bij de aanpassingen van de Oldenzaalsestraat binnen de bebouwde kom van Lonneker geluidsreducerend asfalt toe te passen Dit in tegenstelling tot wat reclamanten opmerken. Hierbij wordt overigens wel opgemerkt dat dit niet geldt voor het weggedeelte bij de verkeersregelinstallatie ter hoogte van de Lonneker Molenweg waar een dergelijke verharding voor 'ribbelvorming' in het wegdek kan zorgen en daarmee een geluidstoename en trillingsoverlast tot gevolg heeft.

Op de vraag van reclamanten waarom er geen maatregelen zijn genomen op de Lonneker Molenweg om hier het sluipverkeer te ontmoedigen dient expliciet gesteld te worden dat het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" een reconstructie van de provinciale weg Oldenzaalsestraat regelt, en niet de op- of afwaardering van de buiten het plangebied gelegen Lonneker Molenweg. Ook is de provincie Overijssel primair niet het aangewezen orgaan om verkeersmaatregelen op de Lonneker Molenweg uit te voeren aangezien zij hier niet het bevoegde gezag zijn. Daarom zijn reclamanten ook in overleg met de gemeente Enschede getreden om te bezien in hoeverre de verkeers-situatie op de Lonneker Molenweg, kunnen worden verbeterd.

d. Reclamanten zijn met het buiten beschouwing laten van het wegdeel 5 (kruising Oude Deventerweg- Oldenzaalsestraat- Landweerweg), in combinatie met een verbeterde oversteek van de Oldenzaalsestraat ter hoogte van de Lonneker Molenweg, niet eens. Door dit kruispunt niet aan te pakken heeft dit volgens reclamanten een toename van het sluipverkeer op de Lonneker Molenweg tot gevolg. Door reclamanten wordt daarom voorgesteld de traverse in Lonneker niet eerder aan te pakken dan tot het moment waarop het kruispunt Oude Deventerweg- Oldenzaalsestraat-Landweerweg kan worden aangepakt.

Antwoord gemeente:

In de provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat is een aanpassing van het kruispunt Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat-Landweerweg opgenomen, waarbij o.a. naast de plaatsing van een verkeersregelinstallatie, een opstelstrook voor het afslaand verkeer in de richting van de Landweerweg is gepland. Echter, door de mogelijke ontwikkeling van de luchthaven Twente en het openlaten van de optie voor een mogelijke ontsluiting van de luchthaven vanaf de Oldenzaalsestraat, is de aanpak van het kruispunt zoals dat is verwoord in het provinciale plan, vanuit praktische- en financiële overwegingen, tijdelijk buiten beschouwing gelaten.

Wij delen de opvatting van reclamanten overigens niet dat de aanpak van de traverse van de Oldenzaalsestraat in de bebouwde kom van Lonneker uitgesteld dient te worden totdat er duidelijkheid is omtrent de definitieve inrichting van het kruispunt Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat-Landweerweg.

Een verdere uitstel van de plannen is niet in het belang om tot een verkeersveiligere Oldenzaalsestraat te komen. Deze provinciale weg wordt namelijk, in vergelijking met andere provinciale wegen, als een relatief onveilige weg aangemerkt waarbij het

aantal slachtoffers per kilometer significant hoger is dan bij andere wegen. Een verkeersveiligere Oldenzaalsestraat heeft daarom bij de provincie Overijssel een hoge prioriteit. Het uitstellen van de plannen voor de traverse Lonneker wordt ook door ons, vanuit een oogpunt van een verkeersveiligere Oldenzaalsestraat, als ongewenst beschouwd.

De gedachtegang dat het niet uitvoeren van de herinrichting van het kruispunt Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat-Landweerweg zou leiden tot meer sluipverkeer op de Lonneker Molenweg delen wij overigens niet. Het kenmerk van sluipverkeer is namelijk dat automobilisten kiezen voor de kortste routes of routes die het meeste tijd besparen, ongeacht het feit of er veiligere (maar langere) routes aanwezig zijn.

Daarnaast gaat het bij het sluipverkeer op de Landweerweg en de Lonneker Molenweg om twee van elkaar onafhankelijke verkeersstromen met afwijkende vervoersrelaties. Het sluipverkeer dat gebruik maakt van de Landweerweg betreft hoofdzakelijk autoverkeer (vice versa) van Losser naar Oldenzaal Zuid en de aansluiting van de Oldenzaalsestraat op de A1. Het voorlopig niet aanpakken van het kruispunt Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat-Landweerweg (en daarmee voorlopig de bestaande situatie gehandhaafd blijft) is voor dit sluipverkeer geen reden om daardoor gebruik te gaan maken van de Lonneker Molenweg als alternatieve route. Daarnaast is het voor het sluipverkeer dat van de Landweerweg gebruik maakt de Lonneker Molenweg geen aantrekkelijke route omdat deze voor hen een omweg betekent. De Landweerweg als verbindingsweg tussen de Lossersestraat en de Oldenzaalsestraat blijft voor laatstgenoemde automobilisten, met of zonder aanpassingen op het kruispunt van deze weg met de Oldenzaalsestraat, onverminderd de meest aantrekkelijke route.

Het (sluip)verkeer dat gebruik maakt van de Lonneker Molenweg betreft het autoverkeer (vice versa) tussen Enschede Noord enerzijds en Losser-Glanerbrug anderzijds. Ook het huidige (sluip)verkeer op Lonneker Molenweg zal niet van route veranderen bij het wel of niet opnieuw inrichten van het kruispunt Oude Deventerweg- Oldenzaalsestraat–Landweerweg. Het (sluip)verkeer komende vanuit Losser-Glanerbrug in de richting van Enschede-Noord (en vanuit Glanerbrug ook in de richting van de A1 en Oldenzaal) zal gebruik blijven maken van de Lonneker Molenweg.

Hier wordt overigens opgemerkt dat de verkeersintensiteit op de Lonneker Molenweg, zijnde een woonstraat binnen de bebouwde kom met een verkeersintensiteit van ca. 1700 motorvoertuigen per etmaal, op dit moment niet zodanig is dat hier sprake zou zijn van een onacceptabele hoeveelheid verkeer. Dit wordt ook in het “Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal” onderkend. Laatstgenoemde constateringen doen overigens niets af aan de terechte wens van reclamanten, maar ook de wens van de gemeente Enschede, om ook op de Lonneker Molenweg het sluipverkeer te verminderen. Zoals eerder is vermeld is hiervoor door ons een apart traject opgestart om te bezien welke mogelijkheden hier daartoe mogelijk en haalbaar zijn.

e. Reclamanten merken op dat de Lonneker Molenweg deel uitmaakt van de provinciale EHS (Ecologische Hoofdstructuur). Volgens reclamanten streeft de provincie Overijssel in het vastgestelde “Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal” naar het verminderen van verstoring en versnippering van ecologisch waardevolle gebieden die deel uitmaken van de EHS. Daarnaast wensen zij een nader inzicht met betrekking tot de gevolgen voor de flora- en fauna, in het bijzonder ten aanzien van de EHS bij het buiten beschouwing laten van het wegdeel 5 (kruising Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat-Landweerweg), ook met betrekking tot de gebieden die tot de EHS behoren waarvan de Lonneker Molenweg deel uitmaakt.

Antwoorde gemeente:

Een van de provinciale doelen is te komen tot de realisatie van een ‘groene’- en ‘blauwe’ hoofdstructuur (EHS). Onder het begrip EHS wordt verstaan: een samenhangend (geografisch begrensd) netwerk van natuur- en landbouwgebieden met bestaande potentiële natuurwaarden van (inter)nationaal belang met als doel de veiligstelling van soorten en ecosystemen.

In het vastgestelde provinciale plan “Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal” wordt inderdaad gesteld dat de provincie Overijssel streeft naar een vermindering van verstoring en versnippering van de EHS, maar moet in context worden gelezen tot de Oldenzaalsestraat als barrière tussen bestaande ecologisch waardevolle gebieden. Als oplossing zien zij het opheffen van deze barrièrewerking door de aanleg van faunavoorzieningen. Zo wordt melding gemaakt van de aanleg van faunapassages onder de N733 ter hoogte van de Bolhaarbeek, de Eschbeek en de Jufferbeek. Overigens is van een versnippering van de EHS of een toename van verstoring van soorten als gevolg van de provinciale plannen voor de Oldenzaalse-straat geen sprake.

Wanneer de beoordeling van een voorgenomen ingreep in een tot de EHS aange-wezen gebied leidt tot de conclusie dat deze significante effecten heeft, maar toch doorgang moet vinden, is de initiatiefnemer (in dit geval de provincie Overijssel), verantwoordelijk voor de realisatie van maatregelen om de nadelige effecten weg te nemen of te ondervangen, en waar dit niet volstaat, de dan nog resterende effecten, en rekening houdende met de in de provinciale omgevingsverordening opgenomen voorwaarden, te compenseren. De provincie Overijssel is zich bewust van haar eigen beleid, ook ten aanzien van compensatie van nadelige effecten bij voorgenomen ingrepen in de door de provincie Overijssel aangewezen EHS-gebieden.

Bij de provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat zijn gronden betrokken die zijn aangewezen als onderdelen van de EHS. Daar waar in het plangebied van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”, als gevolg van de aanpassingen in het wegprofiel van deze weg, bomen moeten worden verwijderd, zal deze door de provincie, in overeenstemming met de provinciale omgevingsverordening, worden gecompenseerd. Zo dienen er binnen de bebouwde kom van Lonneker ca. 22 bomen te worden gekapt. In overleg met de gemeente Enschede en de Stichting Natuur- en Milieuraad Enschede is het ontwerp voor de Oldenzaalsestraat bekeken en is vast-gesteld dat de kap van 22 bomen hier noodzakelijk is om de plannen te kunnen uitvoeren. Binnen de bebouwde kom worden langs de Oldenzaalsestraat 35 nieuwe bomen met een redelijke stamomvang geplant. Het aantal nieuwe bomen is daarmee groter dan het aantal dat er gekapt gaan worden. Ook is overeengekomen dat de nieuwe bomen al over een bepaalde, minimale diameter dienen te beschikken. Zowel de gemeente Enschede als ook de Natuur- en Milieuraad zijn hiermee akkoord gegaan.

Daarnaast heeft er ten behoeve van de provinciale plannen voor de Oldenzaalse-straat een ecologisch onderzoek plaatsgevonden naar de natuurwaarden langs de N733 tussen Enschede en Oldenzaal (2005). Aangezien dit rapport als enigszins gedateerd kon worden beschouwd heeft er op ons verzoek een actualisatie hiervan plaatsgevonden (Tauw-2010). De resultaten en aanbevelingen uit beide rapporten zijn in de toelichting opgenomen. Zoals in het geactualiseerde ecologisch onderzoek is geconstateerd worden als gevolg van de beoogde ontwikkelingen geen negatieve effecten verwacht op soorten en soortgroepen. Ook hebben zij geen effect op de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS langs de Oldenzaalsestraat. Op verzoek van reclamanten zal dit geactualiseerde onderzoek aan hen worden toegezonden.

Dat de Lonneker Molenweg, zoals reclamanten stellen, deel uitmaakt van de EHS is niet geheel correct. Vanaf de oostzijde van de Elzenkampweg liggen gronden, op een afstand van ruim 400 meter van het plangebied van het bestemmingsplan “Oldenzaal-sestraat-N733” en die deel uitmaken van de EHS (zie bijgevoegde afbeelding). De Lonneker Molenweg vormt vanaf de Elzenkampweg deels de noordelijke begrenzing van dit EHS-gebied. De mening van reclamanten dat als gevolg van het voorlopig niet aanpakken van het kruispunt Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat-Landweerweg en in combinatie met een verbeterde oversteek van de Oldenzaalsestraat ter hoogte van de Lonneker Molenweg, een toename van sluipverkeer op de Lonneker Molenweg tot gevolg heeft die de natuurlijke waarden hier aantasten, wordt door ons niet gedeeld.

Het daardoor opnieuw uitvoeren van een onderzoek naar de gevolgen van de provinciale plannen op het EHS-gebied ter hoogte van de Lonneker Molenweg is daarom dan ook niet aan de orde.

afbeelding afkomstig uit de omgevingsvisie provincie Overijssel.

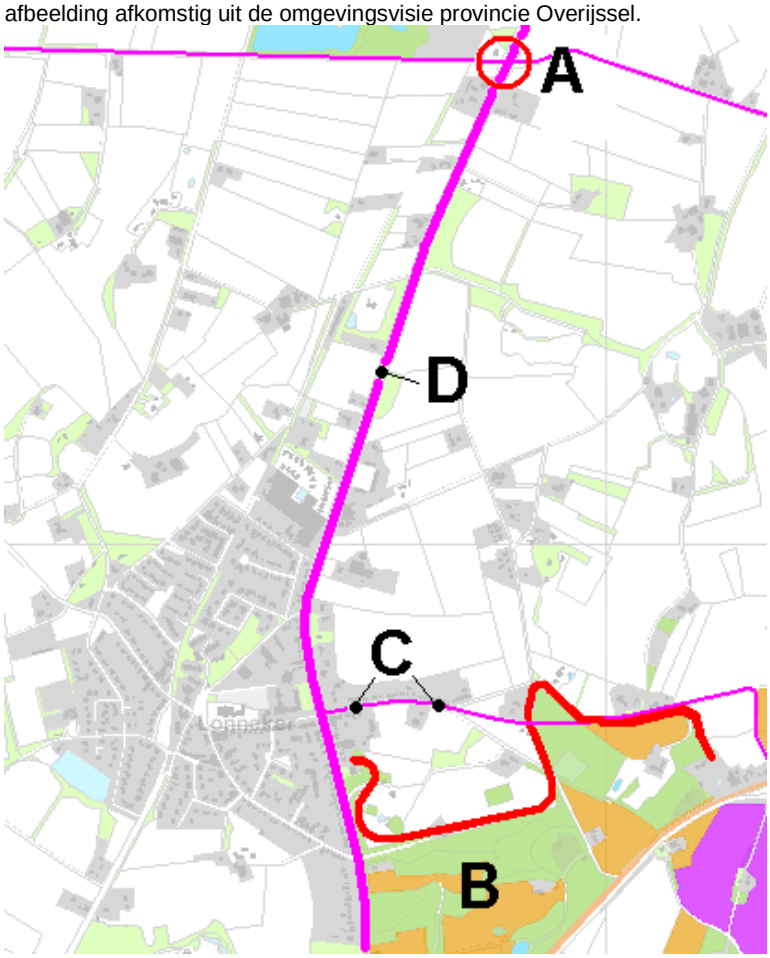

A: Kruising Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat-Landweerweg.
B: EHS met globale aanduiding noordelijke begrenzing.
C: Lonneker Molenweg.
D: Oldenzaalsestraat.

f. Reclamanten stellen dat, alhoewel voor de Lonneker Molenweg een 30 kilometer/uur-regime geldt, deze weg in de beleving van automobilisten een 60 kilometer/uur weg betreft. Om deze reden had volgens reclamanten een andere benadering moeten plaatsvinden ten aanzien van de zonering langs wegen in het kader van de Wet geluidhinder en had rekening moeten worden gehouden met een forse geluidstoename vanwege toenemend sluipverkeer en het vaker moeten optrekken door automobilisten bij de stoplichten op de Oldenzaalsestraat. Reclamanten verzoeken de woningen aan de Lonneker Molenweg (tot minstens 200 meter vanaf de Oldenzaalsestraat) ook deel uit te laten maken van de zonering en alsnog mee te nemen in het (nieuw uit te voeren) akoestisch onderzoek.

Antwoord gemeente:

Ten behoeve van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat N-733” heeft er voor het wegvak van de Oldenzaalsestraat tussen de Lossersestraat en de gemeentegrens met Oldenzaal, in overeenstemming met de Wet geluidhinder, een akoestisch onderzoek plaatsgevonden en is door ons voor akkoord bevonden. Dit akoestisch onderzoek is als bijlage bij dit bestemmingsplan gevoegd.

Hierbij is uitgegaan van de Oldenzaalsestraat als een weg met 2 rijstroken, gelegen in zowel het stedelijk gebied alsook buiten het stedelijk gebied. Hierbij dient in overeenstemming met de Wet geluidhinder te worden uitgegaan van een zone langs de Oldenzaalsestraat van 200 meter aan weerszijden van de weg voor zover deze weg is gelegen binnen de bebouwde kom van Lonneker en 250 meter voor het gedeelte van de Oldenzaalsestraat buiten de bebouwde kom. De wegdelen waar geen fysieke aanpassingen plaatsvinden zijn in het akoestisch onderzoek niet meegenomen. Het verzoek van reclamanten een zone aan te houden tot tenminste 200 meter vanuit de Oldenzaalsestraat is dus min of meer ook al wettelijk bepaald.

Het uitgevoerd akoestisch onderzoek heeft overigens uitgewezen dat van alle toetspunten langs de Oldenzaalsestraat (219 in totaal), enkel voor één pand nabij de kruising Scholten Reimerstraat-Oldenzaalsestraat-Lonneker Molenweg, een toename van de geluidsbelasting te verwachten is van maximaal 1(dB). Reden hiervoor is dat op dit kruispunt de toepassing van 'fluisterasfalt' niet mogelijk is doordat het verkeer op dit kruispunt geregeld wordt middels een verkeersregelinstallatie en waardoor ribbelvorming in het wegdek kan ontstaan. Ribbelvorming in het wegdek zorg uiteindelijk voor hogere geluidsbelastingen. Voor alle resterende toetspunten langs deze weg is door het aanbrengen van 'fluisterasfalt' geen geluidstoenames berekend en is er in een aantal gevallen zelfs sprake van een vermindering van de geluidsbelasting.

Aangezien wij ons niet kunnen vinden in de aanname van reclamanten dat de provinciale plannen leiden tot meer sluipverkeer op de Lonneker Molenweg (zie ook het antwoord onder d. van deze beantwoording) met als gevolg een forse toename van geluidsoverlast, bestaat er voor ons geen aanleiding om ten behoeve van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" opnieuw een akoestisch onderzoek uit te laten voeren.

g. Daarnaast vragen reclamanten om een uitgebreider en een geactualiseerd akoestisch onderzoek (inclusief voor de zijwegen op de traverse Lonneker) waarin tevens gekeken wordt naar de gevolgen van zowel het extra sluipverkeer als gevolg van een betere oversteekbaarheid van de Oldenzaalsestraat (verkeerslichten) op de traverse als ook het extra sluipverkeer op de Lonneker Molenweg door het buiten beschouwing laten van het kruispunt Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat-Landweerweg. Bovendien stellen zij vraagtekens bij de uitgevoerde akoestische onderzoeken voor wat betreft de gehanteerde verkeerscijfers.

Antwoord gemeente:

Zoals reeds eerder door ons is gesteld zijn wij het met de aanname van reclamanten dat het voorlopig buiten beschouwing laten van het kruispunt Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat-Landweerweg in combinatie met een verbeterde oversteekbaarheid van de Oldenzaalsestraat ter hoogte van de Lonneker Molenweg, zal leiden tot een toename van het sluipverkeer op de Lonneker Molenweg en een daarmee gepaard gaande hogere geluidsbelasting niet eens (zie ook het antwoord onder d.).

Ten behoeve van de provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat gelegen tussen de bebouwde kom van Enschede en de gemeentegrens met Oldenzaal is, op basis van de door de provincie Overijssel aangeleverde en geprognosticeerde gegevens, in 2007 een akoestisch onderzoek uitgevoerd. Inmiddels is het provinciale plan a.g.v. veranderende inzichten, in twee delen 'geknipt'. De provinciale plannen beslaan nu een deel van de Oldenzaalsestraat tussen de bebouwde kom van Enschede tot even voorbij de Stokhorstlaan en het deel van de Oldenzaalsestraat tussen de Lossersestraat (N732) en de gemeentegrens met Oldenzaal. Voor laatstgenoemde wegdeel is het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat N733" is ontworpen. Omdat het akoestisch onderzoek uit 2007 tussentijds als verouderd kon worden aangemerkt, is in het kader van de vervaardiging van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" voor het gedeelte vanaf de Lossersestraat tot aan de gemeentegrens met Oldenzaal, een nieuwe akoestisch onderzoek uitgevoerd. Dit akoestisch onderzoek is gebaseerd op een bijgestelde prognose van de verkeersintensiteiten op de Oldenzaalsestraat. Deze bijstelling is het gevolg van het gegeven dat de werkelijke ontwikkeling van het aantal

verkeersbewegingen (autonome groei) op de Oldenzaalsestraat minder snel is toegenomen dan in eerste instantie werd verwacht. Hierdoor zijn de berekende geluidswaarden lager dan in het eerdere onderzoek het geval was.

Bij de bepaling van etmaalintensiteiten wordt o.a. rekening gehouden met:
- Een toename van het aantal inwoners en arbeidsplaatsen;
- Een toename van de mobiliteit: meer verplaatsingen en over een grotere afstand;
- Een toename van het autobezit: autobezit leidt tot autogebruik.
- Wijzigingen in het wegennet, waarvan de uitvoering vóór 2020 gepland staat en die in vastgestelde plannen zijn opgenomen, zijn hierbij meegenomen en in de prognose verdisconteerd.

Hierbij kan nog worden opgemerkt dat dit jaar nog het Regionale Verkeersmodel zal worden geactualiseerd en aangepast voor wast betreft aantallen arbeidsplaatsen en aantallen woningen als gevolg van een substantiële afname van het aantal te bouwen woningen in de wijk De Eschmarke. Als gevolg hiervan zal de geprognosticeerde verkeersintensiteiten op de Oldenzaalsestraat (en ook de Lonneker Molenweg) naar alle waarschijnlijkheid lager uitvallen.

Aangezien het bij het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” bijgevoegde akoestisch onderzoek in overeenstemming met de wet geluidhinder is uitgevoerd en door ons voor akkoord is bevonden, bestaat er geen aanleiding om op verzoek van reclamanten dit onderzoek opnieuw te laten uitvoeren.

h. Reclamanten stellen eveneens dat door het ontbreken van een nadere uitsplitsing van verkeersgegevens niet goed is vast te stellen in hoeverre bepaalde omgevingswaarden in het geding zijn en wensen nieuwe berekeningen ten aanzien van de luchtkwaliteit, ook weer rekening houdende met het buiten beschouwing laten van het kruispunt Oude Deventerweg, een verbeterde oversteekbaarheid van de Oldenzaalsestraat ter hoogte van de Lonneker Molenweg en een volgens reclamanten te verwachten toename van sluipverkeer op de Lonneker Molenweg. Daarnaast wensen zij inzage inzake een rapportage Luchtkwaliteit waarin de toelichting bij het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” wordt verwezen.

Antwoord Gemeente:

De provinciale plannen voor de Oldenzaalsestraat betreffen aanpassingen van de Oldenzaalsestraat die tot doel hebben de verkeersveiligheid en de doorstroomsnelheid op deze voor Enschede belangrijke wegverbinding te verbeteren. Genoemde plannen hebben niet tot doel de verkeerscapaciteit van deze weg te vergroten waardoor de luchtkwaliteit nadelig zou kunnen worden beïnvloed. Dit betekent dat er geen maatregelen worden genomen om hogere verkeersintensiteiten op de weg te bewerkstelligen. Met andere woorden, voor wat betreft de verkeersintensiteiten gaat het hier om een bestaande situatie waarbij rekening is genomen met een autonome groei van het wegverkeer op deze weg. Desalniettemin is ten behoeve van de voorbereiding van het “Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal” een toets met betrekking tot het aspect luchtkwaliteit uitgevoerd. De berekeningen en bevindingen van deze toets hebben bij de ter inzage legging van dit inmiddels vastgestelde provinciale plan, ter inzage gelegen. De uitkomsten van deze toetsing zijn in het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” in de bijlage bij de toelichting (“Plan in Hoofdlijnen provinciale weg N733 Enschede-Oldenzaal”) opgenomen.

Met betrekking tot het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” dient hier vermeld te worden dat het bij dit plan gaat om een, in planologisch-juridische zin, grotendeels conserverend bestemmingsplan. Veruit de meeste in dit bestemmings-plan begrepen gronden hebben nu ook al een verkeersbestemming. In planologisch-juridische zin gaat het hier dan ook om een bestemmingsplan die niet leidt tot een luchtverslechtering. Om deze reden is het uitvoeren van een (nieuw) onderzoek naar de luchtkwaliteit in het kader van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” niet

aan de orde en niet vereist. Dat in de toelichting verwezen zou worden naar een rapportage met betrekking tot het aspect ‘Luchtkwaliteit’ is niet correct.

Nota van Wijzigingen
Bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733”.

Ten behoeve van de vaststelling van het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” zijn, als gevolg van ingediende zienswijzen, de volgende aanpassingen in het plan aangebracht:

Planregels
Op verzoek van reclamante zullen de artikelen 4.3 en 4.4 van de planregels in overeenstemming worden gebracht met artikel 14 van het Besluit externe veiligheid waarbij rekening is gehouden met de uitspraak van de Raad van State van 9 mei 2013 j.l (zaaknr 201105839/1/R3).

A. *De tekst van de in het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” opgenomen artikel 4.3, luidende:*

4.3 Afwijken van de bouwregels:
Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde onder artikel 4.2 onder a. en toestaan dat in andere daar voorkomende bestemming(en) genoemde bebouwing wordt gebouwd, mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van het doelmatig functioneren van de gasleiding en vooraf advies wordt ingewonnen van de betreffende leidingbeheerder.

is gewijzigd in:

4.3 Afwijken van de bouwregels.
Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde onder artikel 4.2 voor het bouwen overeenkomstig de andere daar voorkomende bestemming(en) indien de veiligheid van de betrokken leiding niet wordt geschaad en vooraf schriftelijk advies is ingewonnen bij de leidingbeheerder. Een omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien geen kwetsbare objecten worden toegelaten.

B. *De tekst van de in het bestemmingsplan “Oldenzaalsestraat-N733” opgenomen artikel 4.4, luidende:*

4.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden;

a. Het is verboden om op de voor “Leiding – Gas” bestemde gronden zonder of in afwijking van een door Burgemeester en Wethouders verleende omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren, die de veiligheid kunnen schaden of de continuïteit van de energievoorziening in gevaar kunnen brengen:
   1. het aanbrengen van diepwortelende en /of hoogopgaande beplanting, waaronder bijvoorbeeld rietbeplanting;
   2. het wijzigen van het maaiveldniveau door ontgronding of ophoging;
   3. het verrichten van grondroeractiviteiten, bijvoorbeeld het aanbrengen van rioleringen, kabels, leidingen en drainage, anders dan normaal spit- en ploegwerk;
   4. diepploegen;
   5. het aanbrengen van gesloten verhardingen;
   6. het permanent opslaan van goederen waaronder ook begrepen het opslaan van afvalstoffen;
   7. het aanleggen van waterlopen of het vergraven, verruimen of dempen van bestaande waterlopen;
   8. het indrijven van voorwerpen in de bodem.

b. Het in lid a, bedoelde verbod geldt niet voor werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden die het normale onderhoud, gebruik en beheer van de gasleiding betreffen, of die reeds is uitvoering zijn op het tijdstip waarop het plan rechtskracht verkrijgt.

c. De werken en werkzaamheden als bedoeld in lid a, zijn slechts toelaatbaar, indien door die werken en werkzaamheden, dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen geen onevenredige aantasting van de belangen van de gasleiding en/of energievoorziening ontstaat of kan ontstaan.

d. Alvorens te beslissen omtrent een vergunning als bedoeld in lid a, wordt advies ingewonnen van de betreffende leidingbeheerder.

Is gewijzigd in:

4.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden om op de voor “Leiding – Gas” bestemde gronden zonder of in afwijking van een door Burgemeester en Wethouders verleende omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren, die de veiligheid kunnen schaden of de continuïteit van de energievoorziening in gevaar kunnen brengen door:
   1. het aanbrengen alsmede het rooien van diepwortelende en /of hoogopgaande beplanting, waaronder bijvoorbeeld rietbeplanting;
   2. het wijzigen van het maaiveldniveau door ontgronding of ophoging;
   3. het verrichten van grondroeractiviteiten, bijvoorbeeld bij de aanleg van rioleringen, kabels, leidingen en drainage, alsmede het afgraven, woelen, mengen en egalisering van gronden, anders dan normaal spit- en ploegwerk,;
   4. diepploegen;
   5. het aanbrengen van gesloten verhardingen;
   6. het permanent opslaan van goederen waaronder ook begrepen het opslaan van afvalstoffen;
   7. het aanleggen van waterlopen of het vergraven, verruimen of dempen van bestaande waterlopen, alsmede het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van andere wateren;
   8. het indrijven van voorwerpen in de bodem.

b. het in lid a. bedoelde verbod geldt niet voor werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden die het normale onderhoud, gebruik en beheer van de gasleiding betreffen, of die reeds in uitvoering zijn op het tijdstip waarop het plan rechtskracht verkrijgt of mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning;

c. het in lid a. bedoelde verbod geldt niet voor graafwerkzaamheden als bedoeld in de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten, of die reeds in uitvoering zijn op het tijdstip waarop het plan rechtskracht verkrijgt of mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning;

d. De werken en werkzaamheden als bedoeld in lid a, zijn slechts toelaatbaar, indien door die werken en werkzaamheden, dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen geen onevenredige aantasting van de belangen van de gasleiding en/of energievoorziening ontstaat of kan ontstaan.

e. Alvorens te beslissen omtrent een vergunning als bedoeld in lid a, wordt schriftelijk advies ingewonnen bij de leidingbeheerder.

Verbeelding

De verbeelding behoeft als gevolg van de ingediende zienswijze niet te worden aangepast.

Plantoelichting

De toelichting is in hoofdstuk 5.1.3 (Externe veiligheid) onder het hoofdje ‘Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen’ aangevuld met een onderdeel aardgasleidingen (Bevb) luidende:.

Bevb (Besluit externe veiligheid buisleidingen)

Binnen het plangebied van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N733" bevindt zich een Hogedruk aardgasttransportleiding.

Leiding	**Diameter**	**Ontwerpdruk**	**1% leatliteitsgrens**	**100% letaliteitsgrens**
N-528-80	4 inch	40 Bar	50 meter	30 meter

De leiding kent geen 10^{-6} -contour voor wat betreft het plaatsgebonden risico. Binnen het invloedsgebied van de leiding vinden er ten aanzien van het groepsrisico geen wijzigingen plaats met betrekking tot het aantal aanwezigen. Een verantwoording ten aanzien van het groepsrisico is derhalve niet nodig. De berekeningen in 'Carola' voor de gehele gemeente Enschede van 19 december 2012 bevestigen dit beeld. Hierbij dient vermeld te worden dat er inmiddels nieuwe berekeningen hebben plaatsgevonden. De uitkomsten van deze berekeningen zullen vervat worden in een rapport dat naar verwachting in juni 2013 gereed zijn. Vooruitlopend op dit rapport kan gesteld worden dat ook deze uitkomsten geen aanleiding geven tot een andere beoordeling.

Conclusie: de buisleiding ten behoeve van het transport van aardgas binnen het plangebied van het bestemmingsplan "Oldenzaalsestraat-N33 die onder de Bevb valt, vormt geen belemmering voor dit plan.

Gemeente Enschede

Voorstel GEMEENTERAAD VII - C

Stuknummer
16702
Programma
Stedelijke ontwikkeling
Onderwerp
Gewijzigd vaststellen bestemmingsplan "De Groote Plooy 2013"

Programma
Programma Stedelijke Ontwikkeling
Corsanummer
1300111469
Enschede
21 mei 2013

Wij stellen u voor te besluiten tot

1. Het gewijzigd vaststellen van het bestemmingsplan “De Groote Plooy 2013”, overeenkomstig de bij dit plan behorende verbeelding, regels en toelichting conform NL.IMRO.0153.BP00047-0003;
2. Degene die gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om hun zienswijze omtrent dit plan aan de raad kenbaar te maken van de beantwoording conform de Nota “Samenvatting en beantwoording zienswijzen bestemmingsplan” in kennis te stellen en diegenen mede te delen dat de ingediende zienswijzen mede aanleiding geven tot aanpassing van het bestemmingsplan;
3. Gedeputeerde Staten van Overijssel te verzoeken om in te stemmen met eerdere bekendmaking van het besluit tot gewijzigd vaststellen van het bestemmingsplan “De Groote Plooy 2013”;
4. Het niet vaststellen van een exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het onder 1 genoemde bestemmingsplan;

Toelichting op het voorstel

1. Relatie met programma/beleidskader/wettelijke taak/bestuurlijke geschiedenis

Op grond van artikel 3.1, lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening stelt de gemeenteraad voor het gehele grondgebied van de gemeente een of meer bestemmingsplannen vast, waarbij ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening de bestemming van de in het plan begrepen grond wordt aangewezen en met het oog op die bestemming regels worden gegeven. Deze regels betreffen in elk geval regels omtrent het gebruik van de grond en van de zich daar bevindende bouwwerken.

Op grond van artikel 3.1, lid 2 van de Wet ruimtelijke ordening wordt de bestemming van de gronden, met inbegrip van de wordt de bestemming van de gronden, met inbegrip van de met het oog daarop gestelde regels, binnen een periode van tien jaar, gerekend vanaf de datum van vaststelling van het bestemmingsplan, telkens opnieuw vastgesteld.

2. Situatieschets, probleemstelling, doelstelling

Het bestemmingsplan "Groote Plooy 2013" heeft betrekking op het terrein van de Grolsch Brouwerij. Het plangebied wordt aan de westzijde begrensd door de Broekheurnerbeek, aan de noordzijde door Winterhaarweg en de A35, aan de oostzijde door Boekelosestraat en Westerval, en aan de zuidzijde door de Boekelose straat. Het voorliggende bestemmingsplan maakt onderdeel uit van de actualisatie van de bestemmingsplannen in de gemeente Enschede.

In het bestemmingsplan wordt de huidige planologische situatie van de Grolsch Brouwerij vastgelegd en zijn ten opzichte van het (nog) geldende bestemmingsplan geen nieuwe planologische ontwikkelingen opgenomen. De planologische situatie blijft daarom gelijk. De bestaande geluidscontour rondom de Grolsch Brouwerij maakt geen onderdeel uit van dit bestemmingsplan en wordt dan ook niet gewijzigd. Planologisch gezien blijft de milieuhygiënische situatie voor de omgeving gelijk.

3. Bevindingen uit de interactie met belanghebbenden

Advies wijkraad

Voorafgaand aan de bestemmingsplanprocedure is het (voor)ontwerp van het bestemmingsplan “De Groote Plooy 2013” voor advies voorgelegd aan de dorpsraad Boekelo en de Grolsch Brouwerij. De dorpsraad Boekelo en de Grolsch Brouwerij hebben daarbij schriftelijk aangegeven in te kunnen stemmen met het bestemmingsplan.

SO - BP, A. Gijsendorffer (053 481 5459)

Vooroverleg

Gelet op conserverende karakter van het bestemmingsplan en het feit dat geen rechtstreekse ruimtelijke belangen van Rijk, provincie of andere overheden in het geding zijn is, mede uit oogpunt van tijdbesparing, afgezien van het plegen van vooroverleg als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening. Wel is het ontwerpplan van het bestemmingsplan "De Groote Plooy 2013" ter kennisname toegezonden aan de provincie Overijssel. De provincie heeft schriftelijk aangegeven in te kunnen stemmen met het ontwerpbestemmingsplan.

Terinzagelegging ontwerp-bestemmingsplan

Het ontwerp-bestemmingsplan heeft voor een ieder vanaf 21 maart 2013 tot en met 1 mei 2013 ter visie gelegen. Gedurende de termijn van tervisielegging is 1 zienswijze ingediend door de N.V. Nederlandse Gasunie. Deze zienswijze richt zich uitsluitend op de wijze van bestemmen van de gasleidingen en het gasontvangstation van de Gasunie in het plangebied. Wij stellen u voor de zienswijze te beantwoorden op de wijze, die in de Nota "Samenvatting en beantwoording zienswijzen bestemmingsplan" staat aangegeven. Naar aanleiding van deze zienswijze is het bestemmingsplan inhoudelijk (licht) gewijzigd ten opzichte van het ontwerp-plan, waardoor tegemoet gekomen wordt aan de bezwaren van de Gasunie. Een meer gedetailleerd overzicht van de wijzigingen is als bijlage bij het raadsvoorstel opgenomen.

4. Informeren over het vervolg

Het vaststellen van een bestemmingsplan of een herziening daarvan is een exclusieve bevoegdheid van de gemeenteraad. Voor belanghebbenden bestaat de mogelijkheid tegen het vaststellingsbesluit beroep in te stellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

5. Financiële informatie

Op grond van het bepaalde in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening dient de gemeenteraad gelijktijdig met de vaststelling van een bestemmingsplan een exploitatieplan vast te stellen, indien het bestemmingsplan voorziet in gronden waarop een bouwplan als bedoeld in artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening gerealiseerd kan worden. Op grond van artikel 6.12, lid 2 van de Wet ruimtelijke ordening kan de gemeenteraad bij een besluit tot vaststelling van een bestemmingsplan besluiten geen exploitatieplan vast te stellen.

Het bestemmingsplan "De Groote Plooy 2013" is conserverend van aard en biedt geen nieuwe planologische mogelijkheden. Van het vaststellen van een exploitatieplan kan daarom worden afgezien. Het bestemmingsplan is voor het overige economisch uitvoerbaar.

6. Risicoparagraaf

Er zijn geen bijzondere risico's te verwachten.

7. Overige voor de raad relevante informatie

N.v.t.

8. Bijlagen bij dit raadsvoorstel

Mee te zenden:

Ter inzage (leeskamer):

a. Analoge (papieren) verbeelding bestemmingsplan "De Groote Plooy 2013", bestaande uit verbeelding met nr BP00047, planregels en toelichting. De digitale verbeelding van het bestemmingsplan "De Groote Plooy 2013" is te raadplegen via de website www.ruimtelijkeplannen.nl (RO Online) en te downloaden via de gemeentelijke website www.ruimtelijkeplannen.enschede.nl;
b. Nota "Samenvatting en beantwoording zienswijzen bestemmingsplan "De Groote Plooy 2013";
c. Overzicht wijzigingen in het bestemmingsplan.

Gemeente Enschede

Burgemeester en Wethouders van Enschede,

de Secretaris, **de Burgemeester,**

M.J.M. Meijs P.E.J. den Oudsten

Besluit

van de Raad van de gemeente Enschede, gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders van 21 mei 2013

1. Het gewijzigd vaststellen van het bestemmingsplan “De Groote Plooy 2013”, overeenkomstig de bij dit plan behorende verbeelding, regels en toelichting conform NL.IMRO.0153.BP00047-0003;
2. Degenen die gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om hun zienswijze omtrent dit plan aan de raad kenbaar te maken van de beantwoording conform de Nota “Samenvatting en beantwoording zienswijzen bestemmingsplan” in kennis te stellen en diegenen mede te delen dat de ingediende zienswijzen mede aanleiding geven tot aanpassing van het bestemmingsplan;
3. Overzicht wijzigingen in het bestemmingsplan;
4. Gedeputeerde Staten van Overijssel te verzoeken om in te stemmen met eerdere bekendmaking van het besluit tot gewijzigd vaststellen van het bestemmingsplan “De Groote Plooy 2013”;
5. Het niet vaststellen van een exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het onder 1 genoemde bestemmingsplan.

vastgesteld in de vergadering van

de Griffier, **de Voorzitter,**

SO - BP, A. Gijsendorffer (053 481 5459)

Gemeente Enschede

Bestemmingsplan

De Groote Plooy 2013

Status: Vastgesteld

enschede.nl

De Groote Plooy 2013

Deze standaard is gebaseerd op het Bro en SVBP2008

Inhoudsopgave

Toelichting 5

Hoofdstuk 1 Inleiding 5
1.1 Functie en status bestemmingsplan 5
1.2 Aanleiding en doel bestemmingsplan 5
1.3 Ligging en begrenzing plangebied 5
1.4 Geldende juridisch-planologische regelingen 6
1.5 Leeswijzer 6

Hoofdstuk 2 Gebiedsbeschrijving 7
2.1 Ruimtelijke karakteristieken en structuur 7
2.2 Functionele karakteristieken en structuur 12
2.3 Cultuurhistorie 12

Hoofdstuk 3 Planologisch beleidskader 13
3.1 Rijksbeleid 13
3.2 Provinciaal en regionaal beleid 15
3.3 Gemeentelijk beleid 16

Hoofdstuk 4 Omgevingsaspecten 22
4.1 Milieu 22
4.2 Water 29
4.3 Archeologie 30
4.4 Natuurwetgeving en ecologie 31

Hoofdstuk 5 Juridische planopzet 35
5.1 Wet ruimtelijke ordening en RO-standaarden 2008 35
5.2 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht 36
5.3 Plansystematiek en bestemmingsmethodiek 36
5.4 Indeling planregels 39
5.5 Handhaving 42

Hoofdstuk 6 Economische uitvoerbaarheid 44

Hoofdstuk 7 Participatie 45
7.1 Adviezen 45
7.2 Vooroverleg 45
7.3 Procedure 45

Regels 47

Hoofdstuk 1 Inleidende regels 48
Artikel 1 Begrippen 48
Artikel 2 Wijze van meten 58

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels 60
Artikel 3 Bedrijf - Brouwerij 60
Artikel 4 Bedrijf - Nutsvoorziening 62
Artikel 5 Groen 63
Artikel 6 Leiding - Gas 64

Hoofdstuk 3 Algemene regels 65
Artikel 7 Antidubbeltelregel 65
Artikel 8 Algemene bouwregels 66
Artikel 9 Algemene gebruiksregels 67
Artikel 10 Algemene aanduidingsregels 68
Artikel 11 Algemene afwijkingsregels 69
Artikel 12 Algemene wijzigingsregels 70

Artikel 13 Algemene procedureregels 71
Artikel 14 Overige regels 72

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels 73
Artikel 15 Overgangsrecht 73
Artikel 16 Slotregel 75

Toelichting

Hoofdstuk 1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden in het kort de functie en status van een bestemmingsplan beschreven, wordt toegelicht wat de aanleiding is geweest om het bestemmingsplan “De Groote Plooy 2013” te maken en wat het doel van het bestemmingsplan is, wordt de situering en de begrenzing van het plangebied beschreven, wordt een overzicht gegeven van de geldende juridisch-planologische regelingen en wordt een vooruitblik gegeven op de rest van deze plantoelichting.

1.1 Functie en status bestemmingsplan

De ruimtelijke ordening heeft als doel zo gunstig mogelijke voorwaarden te creëren voor het gebruik en de ontwikkeling van een bepaald gebied. Dit gebeurt door het toekennen van een bestemming aan de gronden in het bestemmingsplan en het geven van regels voor het gebruik van de grond en van de zich daarop bevindende bouwwerken. Het bestemmingsplan is het juridisch-planologisch toetsingskader, dat voor overheid en burgers rechtstreeks bindende regels geeft.

Met het bestemmingsplan kan de gemeenteraad bepalen welke inrichting en bebouwing en welk gebruik in het plangebied zijn toegestaan. Het bestemmingsplan is daarmee een instrument om de bestemming, de inrichting en het beheer van gronden te regelen.

Het bestemmingsplan bevat een kaart of een daarmee vergelijkbare informatiedrager waarop de verschillende bestemmingen zijn aangegeven, en regels ten aanzien van de bebouwing en het gebruik van de grond en de bouwwerken in verband met de bestemming. Het plan gaat vergezeld van een toelichting met een uiteenzetting over de uitvoering van het plan en de ruimtelijk relevante kwaliteitseisen.

1.2 Aanleiding en doel bestemmingsplan

Het voorliggende bestemmingsplan beoogt het plangebied "De Groote Plooy 2013" een actuele juridisch-planologische regeling te geven. Uitgangspunt daarbij is het conserveren van de bestaande inrichting van het gebied ten behoeve van een goed ruimtelijk beheer.

1.3 Ligging en begrenzing plangebied

Het plangebied wordt aan de westzijde begrensd door de Broekheurnerbeek, aan de noordzijde door Winterhaarweg en de A35, aan de oostzijde door Boekelosestraat en Westerval, en aan de zuidzijde door de Boekelosestraat.

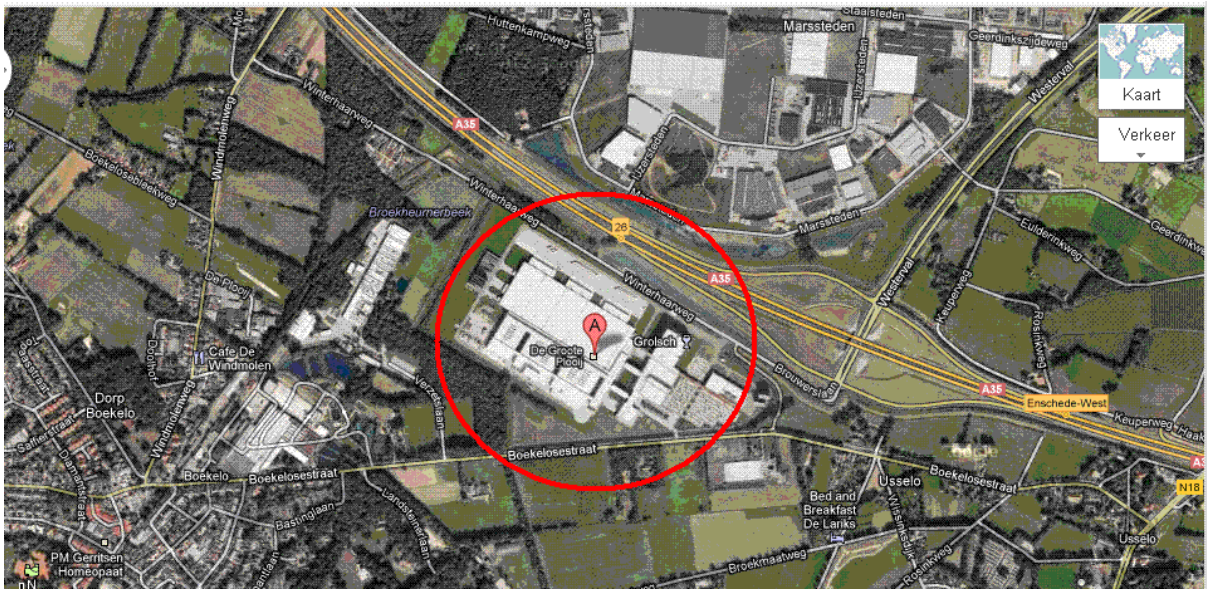

Afbeelding 1: globale ligging plangebied (Bron: Google Earth).

1.4 Geldende juridisch-planologische regelingen

1.4.1 Bestemmingsplannen

Voor het grootste gedeelte van het gebied van onderhavig bestemmingsplan “De Groote Plooy 2013” geldt momenteel het bestemmingsplan De Groote Plooy. Dit bestemmingsplan is op 18 oktober 1999 door de gemeenteraad vastgesteld en op 7 maart 2000 door gedeputeerde staten goedgekeurd.

1.5 Leeswijzer

Dit bestemmingsplan bestaat uit een analoge en digitale verbeelding, regels en deze toelichting. De verbeelding en de regels vormen gezamenlijk het juridische deel van het bestemmingsplan; in samenhang met elkaar gelezen, wordt duidelijk voor welke doeleinden gronden mogen worden gebruikt en of, en zo ja, onder welke voorwaarden mag worden gebouwd.

Na een inleidend hoofdstuk, waarin ondermeer wordt ingegaan op de aanleiding en het doel van het nieuwe bestemmingsplan, volgt het inhoudelijke deel van deze toelichting met een beschrijving van de bestaande situatie (hoofdstuk 2). Zaken die daarbij aan de orde komen betreffen een ruimtelijke analyse, een beschrijving van de ruimtelijke en functionele structuur en de ruimtelijke kwaliteit. In het daarop volgende hoofdstuk 3 worden de beleidskaders beschreven, waarmee bij het opstellen van dit bestemmingsplan rekening is gehouden. Het gaat daarbij om beleid van zowel het Rijk, de provincie, regio Twente als de gemeente zelf. Hoofdstuk 4 geeft aan op welke wijze met de diverse omgevingsaspecten, waaronder de milieu-aspecten rekening is gehouden.

Hoofdstuk 5 bevat een verantwoording van de juridische opzet. Hierbij wordt onder andere aandacht besteed aan de planmethodiek en worden de in het plan voorkomende bestemmingen kort beschreven. In de laatste twee hoofdstukken wordt verslag gedaan van het onderzoek naar de financiële uitvoerbaarheid van het plan (hoofdstuk 6), en wordt de wijze beschreven waarop burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding van het bestemmingsplan zijn betrokken met de resultaten van het vooroverleg en de zienswijzenprocedure (hoofdstuk 7).

Hoofdstuk 2 Gebiedsbeschrijving

In dit hoofdstuk wordt een algemene beschrijving van het plangebied gegeven. Daarbij zal voornamelijk worden ingegaan op de huidige ruimtelijke structuur met een beschrijving van de ruimtelijke kenmerken en buurtkarakteristieken. Doel is het aanreiken van een kader waaraan ontwikkelingen in de wijk of buurt kunnen worden getoetst. Uitgangspunt hierbij is dat de huidige ruimtelijke kwaliteiten worden gewaarborgd en zo mogelijk versterkt.

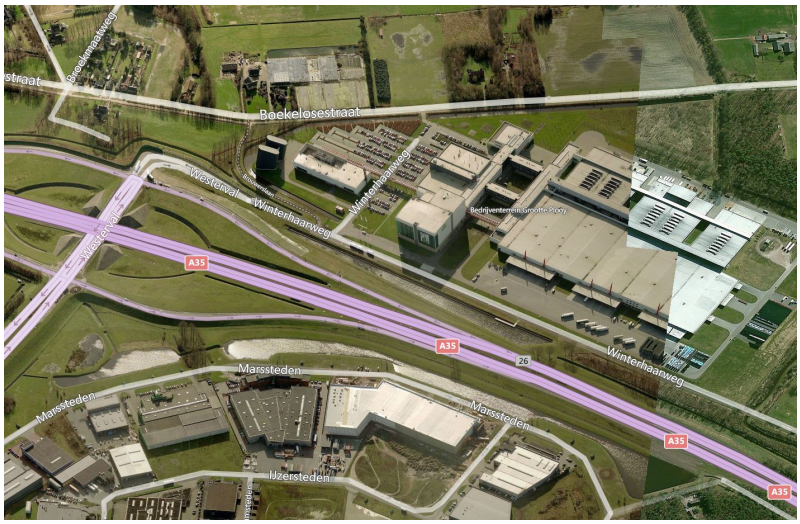

Afbeelding 2: Uitsnede luchtfoto plangebied en omgeving.

Het grote ketelhuis met de glazen gevel gericht op de A35 en de twee grote silo's zijn beeldbepalend voor de locatie en zijn omgeving. Zij vormen een herkenbare eenheid samen met de kantoorfuncties en de werkruimtes die een representatieve uitstraling hebben en daarmee de bedrijfsvoering duidelijk beleefbaar maken. De grote hallen liggen voor een deel aan het zicht onttrokken achter een brede houtwal die aansluit op de houtwal van de Broekheurnerbeek. De hallen hebben een functionele uitstraling. Aan de westzijde vind opslag vóór de gevelrooilijn plaats. Door de groene structuur rondom het complex is de opslag echter nauwelijks zichtbaar.

2.1 Ruimtelijke karakteristieken en structuur

2.1.1 Algemene beschrijving plangebied

In Enschede West zijn de belangrijkste werklocaties van de stad gelegen. Het gaat om Kennispark (met o.a. de Universiteitscampus) en de bedrijventerreinen Havengebied, Transportcentrum, Marssteden en Josink Es. Deze worden allen ontsloten via de westelijke randwegen (derde ring) Auke Vleerstraat, Afinkstraat en Usselerrondweg naar de Westerval. Het stedelijke hoofdwegennet kent drie aantakkingen aan de A35 waarvan de Westerval een hoofdweg is. Bij de aantakking van de Westerval op de A35 ligt op een strategisch gunstige plek de Grolsch brouwerij.

2.1.2 Ruimtelijke structuur

De Grolsch brouwerij ligt als een solitaire structuur tussen de A35, afslag van de Westerval en de Boekelosestraat. Door de Winterhaarweg is de brouwerij verbonden met de Westerval en de A35. Aan de Boekelosestraat bevindt zich een verdere entree naar het parkeerterrein. De westelijke grens wordt door de Broekheurnerbeek gemarkeerd.

De A35 wordt tussen Hengelo en Enschede West aan weerszijde landschappelijk begrensd door bosstroken en af en toe een open weiland. Het typisch Twentse landschapsbeeld stopt bij het grote ketelhuis van de

Grolsch brouwerij. Voorals 's nacht maar ook overdag markeert deze landmark de hoofdentree van Enschede vanaf de A35. Aan de ander kant ligt achter een waterstructuur het bedrijventerrein Marssteden.

Afbeelding 3: foto van landmark Grolsch brouwerij.

De verhoogde aantakking van de Westerval op de A35 wordt de komende jaren verbonden met het nieuwe tracé voor de N18. Door de nieuwe N18 is de Grolsch brouwerij nog beter verbonden met het regionale wegennetwerk.

Afbeelding 4: Westerval ontsluiting Grolsch brouwerij.

Om een geleidelijke overgang naar het agrarisch landschap mogelijk te maken is langs de Boekelosestraat geen hek geplaatst, maar is de eigendomsgrens aangegeven met een haag en een brede waterloop. Langs de overige terrein grenzen is een hek geplaatst.

Afbeelding 5: Boekelosestraat.

2.1.3 Landschappelijke structuur

Het belangrijkste doel bij het opstellen van het terreinplan was de inpassing van het gebouwencomplex in het landschap, zowel qua maat als qua expressie. Omdat de gebouwen samen een groot deel van het terrein beslaan, is het van belang de beplantingselementen zodanig in te zetten, dat een maximaal effect wordt bereikt. Dit is behaald door naast de massa van de gebouwen, een aantal bomenmassa's te plaatsen, die verwant zijn qua maat en vorm. De vorm is architectonisch (vrijstaande bomen in een grid) en daardoor "familie" van de gebouwen. De bomenrijen en bomenweiden verwijzen naar de lanen, singels en boselementen in het omringende landschap.

Buiten het eigenlijke plangebied is aan de zuidzijde de Boekelosestraat beplant met eiken. Hierdoor is een sterk element toegevoegd aan het geheel. Tevens zijn hierdoor de losse beplantingsmassa's binnen en buiten het terrein met elkaar in verband gebracht. Aan de westzijde van het plangebied ligt een "houtwal" beek (Broekheurnerbeek) met een breedte, inclusief beplanting, van ca. 35 meter. Deze "houtwal" beek vervult niet alleen ecologisch een belangrijke rol, maar zorgt ruimtelijk voor de geleding tussen bestaand Boekelo en de nieuwe Enschedese bedrijven.

Afbeelding 6: Broekheurnerbeek en houtwal.

Tussen de Rijksweg 35 en het plangebied is een groot waterbassin aangelegd. De bestaande beplanting, die hierop aansluit is zodanig beheerd, dat er een bosstrook - groene buffer - is ontstaan.

Het gebouwencomplex is onderdeel van het landschap en niet verborgen of weggehouden. De noord- en

zuidzijde van het terrein zijn verschillend behandeld. De noordzijde met zijn directe relatie en zichtbaarheid vanaf de rijksweg is voor een deel open gehouden en eenvoudig en strak ingericht met verharding en gras. De zuidzijde is kleinschaliger en veel groener. Hier liggen de parkeerplaatsen, die met brede hagen en veel bomen zijn ingericht. De bestaande boszone en singelbeplanting in het zuidwestelijk deel van het terrein zijn enigszins uitgebreid rondom één van de parkeerplaatsen. Deze zal overigens pas worden aangelegd wanneer zich daartoe de noodzaak aandient. Het overige terreingedeelte wordt met gras ingezaaid.

2.1.4 Ruimtelijke kwaliteiten

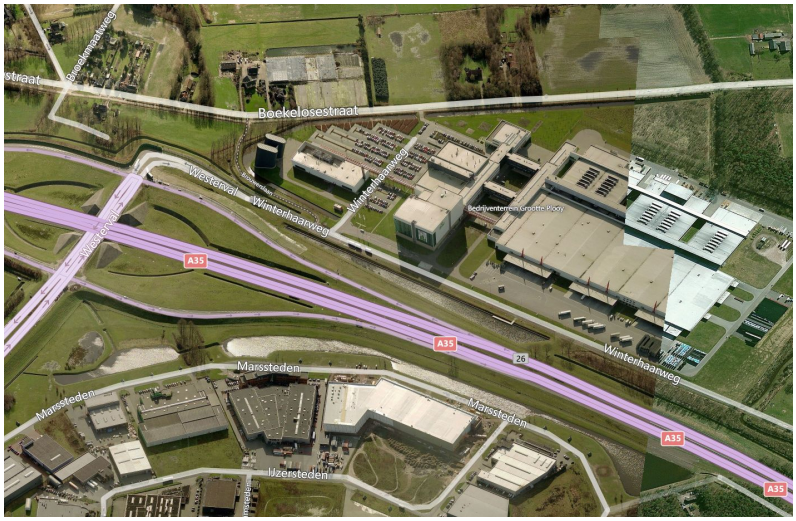

Afbeelding 7: vogelvlucht Grolsch.

Het grote ketelhuis met de glazen gevel gericht op de A35 en de twee grote silo's zijn beeldbepalend voor de locatie en zijn omgeving. Zij vormen een herkenbare eenheid samen met de kantoorfuncties en de werkruimtes die een representatieve uitstraling hebben en daarmee de bedrijfsvoering duidelijk beleefbaar maken. De grote hallen liggen voor een deel aan het zicht onttrokken achter een brede houtwal die aansluit op de houtwal van de Broekheurnerbeek. Deze houtwal ligt buiten het plangebied. De hallen hebben een functionele uistraling. Aan de westzijde vindt opslag vóór de gevelrooilijn plaats. Door de groene structuur rondom het complex is de opslag echter nauwelijks zichtbaar.

2.1.5 Verkeer

Het bedrijvencomplex roept verkeersstromen op, die een goede ontsluiting noodzakelijk maken. Het gaat daarbij zowel om woon-werk-verkeer (zakelijk verkeer per personenauto, fiets of openbaar vervoer) als ook het vrachtverkeer. Daarnaast is er sprake van aanvoer van grondstoffen, halffabrikaten, leeg goed en de afvoer van eindproducten in grote hoeveelheden en via verschillende vervoermiddelen. Het plangebied heeft een -nagenoeg- rechtstreekse aansluiting op Rijksweg 35 en in de toekomst ook op de N18. De aansluiting van de N18 op Rijksweg 35 ligt direct ten zuiden van het plangebied van bestemmingsplan De Groote Plooy.

Het tracé van de toekomstige N18 ligt buiten het plangebied van onderhavig bestemmingsplan. Bij de ontsluiting van het gebied De Groote Plooy is ook rekening gehouden met het gebruik van die ontsluiting door verkeer van andere gevestigde bedrijven (o.a. Boekelo Foliën).

Er is geen mogelijkheid om met het openbaar vervoer in de directe nabijheid van het plangebied te komen De ontsluiting ten behoeve van het voetgangers- en fietsverkeer van en naar de bedrijfsbebouwing van De Groote Plooy is gericht op de Boekelosestraat.

2.1.6 Water

Oppervlaktewater

Aan de zuidkant bevindt zich het enige oppervlaktewater in het plangebied; de Gracht. Deze Gracht, in combinatie met de haag, geleidt de overgang naar het agrarische landschap en markeert de

eigendomsgrens. De gracht heeft een drainerende werking in het oostelijke gedeelte van het gebied en een infiltrerende werking in het westelijk gedeelte van het gebied. In het oostelijke gedeelte stroomt water vanuit het landelijk gebied (watergang 20-9-1-2) in de gracht. De gracht watert via een uitstroomconstructie af op de verlegde Broekheurnerbeek (landelijke afvoer). De gracht functioneert als retentie voor het schone hemelwater van de dakvlakken. Vertraagde afvoer vanuit deze retentie vindt plaats naar het omliggende watersysteem.

Afbeelding 8: de zuidelijk gelegen gracht.

De verlegde Broekheurnerbeek stroomt langs de westkant van het plangebied. De beek ligt in een brede groene zone met aan weerzijden beekbegeleidende beplanting.

Schoon hemelwater van de dakvlakken infiltreert in de bodem en wordt tijdelijk geborgen in de gracht aan de zuidkant van het plangebied. Ook het hemelwater van parkeerplaatsen en autowegen infiltreert grotendeels in de ondergrond. Vervuilde oppervlakken voeren hemelwater af naar het verbeterd gescheiden rioolstelsel. Dit stelsel loopt bij hevige neerslag over op de retentie tussen de A35 en de Winterhaarweg. Deze berging voert hemelwater vertraagd af op de Zweedebeek die vlak langs de retentie stroomt en in westelijke richting overgaat in de bermsloot van de A35.

Afbeelding 9: retentievoorziening ten noorden van plangebied.

2.2 Functionele karakteristieken en structuur

2.2.1 Bestaande functies binnen het plangebied

De Groote Plooy is de locatie van de Grolsch brouwerij. Vanaf voorjaar 2005 is de gehele productie van de brouwerij gevestigd op deze locatie en werden de andere vestigingen gesloten. Bij Grolsch werken ongeveer 700 personen. Sinds 2009 is de brouwerij onderdeel van de van oorsprong Zuid-Afrikaanse brouwer SABMiller.

Op De Groote Plooij vinden naast de brouwactiviteiten ook daarmee gepaard gaande ondersteunende activiteiten plaats, zoals waterzuivering, kantoren, opslag in silo's en distributie.

2.3 Cultuurhistorie

2.3.1 Monumenten

Binnen het plangebied zijn geen monumenten gelegen.

2.3.2 Overige cultuurhistorische waarden

In paragraaf 2.1.3. zijn de landschappelijke elementen en structuren van het plangebied en de directe omgeving beschreven.

De Groote Plooy ligt in de welstandscategorie "Industriële complexen". Industriële complexen fungeren als oriëntatiepunten, brengen schaal aan en geven de stad en omgeving structuur. Ze moeten daartoe een herkenbare eenheid (blijven) vormen die opvalt en tegelijk harmonieert. Monumentaliteit is een voorwaarde voor die belangrijke rol. Bij industrieel erfgoed moet die behouden blijven en bij nieuwe industrie worden gevormd. Dat laatste is aan de orde bij de locatie van de Grolsch Brouwerij.

Gestreefd wordt naar een hoge kwaliteit van architectuur die past in de tijd en bij de typische bedrijfsvoering: versierd en aangekleed bij industrieel erfgoed, technisch en functioneel bij nieuwe industrie. Enschede is geen industriestad meer, maar haar industrieel verleden moet sprekend blijven en doorwerken in het heden

Hoofdstuk 3 Planologisch beleidskader

Dit hoofdstuk beschrijft, voor zover van belang, het ruimtelijk relevante rijks-, provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid. Naast de belangrijkste algemene uitgangspunten worden de specifieke voor dit plangebied geldende uitgangspunten weergegeven. Het beleid is in dit bestemmingsplan afgewogen en doorvertaald op de verbeelding en in de regels.

3.1 Rijksbeleid

Het nieuwe ruimtelijk en mobiliteitsbeleid op rijksniveau is vervat in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Deze structuurvisie vormt de kapstok voor bestaand en nieuw rijksbeleid met ruimtelijke consequenties.

3.1.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) van kracht geworden. In de SVIR geeft de Rijksoverheid haar visie op de ruimtelijke en mobiliteitsopgaven voor Nederland richting 2040 en op de manier waarop zij hiermee om zal gaan. Eén van de kernbegrippen in de SVIR is decentralisatie. Het kabinet wil beslissingen over ruimtelijke ontwikkelingen dichter bij burgers en bedrijven brengen en provincies en gemeenten letterlijk de ruimte geven om maatwerk te leveren voor regionale opgaven.

Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig. Dit motto, is in de structuurvisie vertaald naar drie concrete doelstellingen:

1. Concurrentiekracht verbeteren;
2. Bereikbaarheid verbeteren;
3. Leefbare en veilige leefomgeving met unieke en cultuurhistorische waarden.

Ad. 1: Concurrentiekracht verbeteren

De economische ontwikkeling zal steeds meer geconcentreerd worden in stedelijke regio's. In 2040 moet Nederland behoren tot de top 10 meest concurrerende economieën ter wereld met een kwalitatief hoogwaardig vestigingsklimaat voor bedrijven en kenniswerkers door een goede ruimtelijk economische structuur. Goede bereikbaarheid en (logistieke) verbindingen zijn hierbij van belang. Het Rijk richt zich op een aantal innovatieve economische sectoren in stedelijke regio's die op Europees en mondiaal niveau van belang zijn. In de regio Twente is de ontwikkeling van Nanotechnologie van rijksbelang.

Ad. 2: Bereikbaarheid verbeteren

De mobiliteit van personen- en goederenvervoer blijft de komende decennia groeien. Om de bereikbaarheid op peil te houden, moet het mobiliteitssysteem:

- Robuust en samenhangend zijn, onder andere door knooppuntenontwikkeling;
- Meer keuzemogelijkheden bieden;
- Voldoende capaciteit bieden voor zowel de middellange (2028) als lange (2040) termijn.

Ad. 3: Leefbare en veilige leefomgeving met unieke en cultuurhistorische waarden

Het Rijk wil met haar beleid inspelen op ontwikkelingen die van individualisering, ontgroening en vergrijzing. De toenemende regionale verschillen hebben consequenties voor de verstedelijking in Nederland. Voor de lange termijn heeft het Rijk als doel gesteld dat in 2040 de woon- en werklocaties in steden en dorpen aansluiten op de (kwalitatieve) vraag en dat locaties voor transformatie en herstructurering zoveel mogelijk worden benut.

Op het gebied van leefbaarheid en veiligheid is de ambitie dat Nederland in 2040 zijn inwoners een veilige en gezonde leefomgeving biedt, met een goede milieukwaliteit, zowel in stedelijk als landelijk gebied. Met betrekking tot cultuurhistorie en natuurlijke waarden heeft het Rijk zich tot doel gesteld deze in stand te houden.

Nationale belangen

De drie doelstellingen die het motto van de SVIR vertegenwoordigen, zijn terug te vinden in dertien nationale (gelijkwaardige) belangen. Dit zijn concrete belangen waarvoor het Rijk verantwoordelijk is en waarop het Rijk resultaten wil boeken.

1. Een excellent ruimtelijk- economische structuur van Nederland door een aantrekkelijk vestigingsklimaat in en goede internationale bereikbaarheid van de stedelijke regio's met een concentratie van topsectoren;
2. Ruimte voor het hoofdnetwerk voor (duurzame) energievoorziening en de energietransitie;
3. Ruimte voor het hoofdnetwerk voor vervoer van (gevaarlijke) stoffen via buisleidingen;
4. Efficiënt gebruik van de ondergrond;
5. Een robuust hoofdnet van wegen, spoorwegen en vaarwegen rondom en tussen de belangrijkste stedelijke regio's, inclusief de achterlandverbindingen;
6. Betere benutting van de capaciteit van het bestaande mobiliteitssysteem;
7. Het instandhouden van het hoofdnet van wegen, spoorwegen en vaarwegen om het functioneren van het mobiliteitssysteem te waarborgen;
8. Verbeteren van de milieukwaliteit (lucht, bodem, water) en bescherming tegen geluidsoverlast en externe veiligheidsrisico's;
9. Ruimte voor waterveiligheid, een duurzame zoetwatervoorziening en kaders voor klimaatbestendige stedelijke (her)ontwikkeling;
10. Ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten;
11. Ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten;
12. Ruimte voor militaire terreinen en activiteiten;
13. Zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten.

Deze nationale belangen moeten worden gerealiseerd en juridisch geborgd. Voor de realisatie van de nationale belangen zijn vier instrumenten voorhanden:

- Kaders (gebiedsgerichte of thematische uitwerkingen van de SVIR, relevante wetgeving);
- Bestuurlijke prestatieafspraken (bijvoorbeeld met provincies en gemeenten);
- Financieel (bijvoorbeeld infrastructuurfonds);
- Kennis (bijvoorbeeld inzetten College van Rijksadviseurs bij ruimtelijke ontwikkelingen).

In de realisatieparagraaf van het SVIR is per nationaal belang aan de hand van de hierboven genoemde instrumenten aangegeven hoe het belang gerealiseerd zal worden.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en Besluit ruimtelijke ordening

De basis van juridische borging van de realisatie van de nationale belangen ligt in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Het Barro geeft juridische kaders voor borging van het ruimtelijke rijksbeleid, het Bro is het juridisch kader voor de processen van ruimtelijke belangenafweging en besluitvorming bij verschillende overheden. In 2012 wordt de ladder van duurzame verstedelijking (SER-ladder) opgenomen in het Bro.

Het Barro is in werking getreden op 30 december 2011. In het Barro wordt een aantal onderwerpen die van rijksbelang zijn concreet benoemd. Per onderwerp worden vervolgens regels gegeven, waaraan bestemmingsplannen moeten voldoen. Het Barro bevat eveneens de verplichting dat binnen drie jaar het onderwerp opgenomen moet zijn in een bestemmingsplan. De volgende zes onderwerpen zijn opgenomen in het Barro:

- Mainport ontwikkeling Rotterdam;
- Kustfundament;
- Grote rivieren;
- Waddenzee en Waddengebied;
- Defensie;
- Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde.

Deze lijst zal op een nader te noemen tijdstip worden aangevuld met nieuwe onderwerpen.

3.2 Provinciaal en regionaal beleid

Het ruimtelijk beleid van de provincie Overijssel komt vooral tot uitdrukking in de door Provinciale Staten vastgestelde Omgevingsvisie Overijssel. Voorzover dit relevant wordt geacht, wordt in deze paragraaf ingegaan op specifieke aspecten van het provinciale ruimtelijk beleid.

3.2.1 Omgevingsvisie Overijssel

Provinciale Staten van Overijssel hebben op 1 juli 2009 de Omgevingsvisie Overijssel vastgesteld. Deze integrale visie verwoordt de beleidsambities en doelstellingen die van provinciaal belang zijn voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van Overijssel.

De Omgevingsvisie heeft de status van:

- Structuurvisie onder de Wet ruimtelijke ordening;
- Regionaal Waterplan onder de Waterwet;
- Milieubeleidsplan onder de Wet milieubeheer;
- Provinciaal verkeer- en vervoersplan onder de Planwet Verkeer en Vervoer;
- Bodemvisie in kader van ILG-afspraak met het Rijk.

Het vizier is daarbij gericht op 2030. De Omgevingsvisie biedt kaders en geeft daarbinnen ruimte voor gemeenten, waterschappen, maatschappelijke organisaties en andere initiatiefnemers om ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren. De hoofdlijnen van dit beleid zijn normstellend vastgelegd in de Omgevingsverordening Overijssel 2009. In het beleid van de provincie staan de zorg voor ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid centraal. Deze thema's zijn in de Omgevingsverordening in definities verankerd. De definitie van duurzaamheid luidt: “duurzame ontwikkeling voorziet in de behoefte aan de huidige generatie, zonder voor toekomstige generaties de mogelijkheden in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien”. Duurzaamheid vraagt om een transparante afweging van ecologische, economische en sociaal-culturele beleidsambities. De definitie van ruimtelijke kwaliteit luidt: “het resultaat van menselijk handelen en natuurlijke processen dat de ruimte geschikt maakt en houdt voor wat voor mens, plant en dier belangrijk is". Ruimtelijke kwaliteit is het resultaat (bedoeld en onbedoeld) van menselijk handelen en natuurlijke processen. De provincie wil ruimtelijke kwaliteit realiseren door, naast bescherming, ook vooral in te zetten op het verbinden van bestaande kwaliteiten en nieuwe ontwikkelingen. Verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving staat voorop, met het oog op een goed vestigingsklimaat, een goede woonomgeving en een fraai buitengebied. De essentiële gebiedskenmerken zijn daarbij uitgangspunt.

De hoofdambitie van de Omgevingsvisie is een toekomstvaste groei van welvaart en welzijn met een verantwoord beslag op de beschikbare natuurlijke hulpbronnen en voorraden. Enkele belangrijke beleidskeuzes waarmee de provincie haar ambities wil realiseren zijn:

- door meer aandacht voor herstructurering wordt ingezet op een breed spectrum aan woon-, werk- en mixmilieu's; dorpen en steden worden gestimuleerd hun eigen kleur te ontwikkelen;
- investeren in een hoofdinfrastructuur voor wegverkeer, trein, fiets en waarbij veiligheid en doorstroming centraal staan;
- zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik bij bebouwing door hantering van de zogenaamde 'SER-ladder'; deze methode gaat ervan uit dat eerst het gebruik van de ruimte wordt geoptimaliseerd, dan de mogelijkheid van meervoudig ruimtegebruik wordt onderzocht en dan pas de mogelijkheid om het ruimtegebruik uit te breiden, wordt bekeken; hierbij is afstemming tussen gemeenten over woningbouwprogramma's en bedrijfslocaties noodzakelijk;
- watersystemen zodanig inrichten dat deze voldoende en goed water bevatten en dat deze voor lange tijd veilig zijn en bestand tegen klimaatverandering;
- voorkomen van wateroverlast in bebouwd gebied; bij inrichting van nieuwe stedelijke locaties of herontwikkelingen dient waterbeheer zwaar mee te wegen, deels medeordenend;
- ruimtelijke plannen ontwikkelen aan de hand van gebiedskenmerken en keuzes voor duurzaamheid.

Gebiedskenmerken

Op basis van gebiedskenmerken in vier lagen (natuurlijke laag, laag van het agrarisch cultuurlandschap, stedelijke laag en lust- en leisure-laag) gelden specifieke kwaliteitsvoorwaarden en –opgaven voor ruimtelijke ontwikkelingen. Het is de vraag 'hoe' een ontwikkeling invulling krijgt.

Conclusie van de toetsing aan provinciaal beleid.

Gelet op het conserverende karakter van het bestemmingsplan heeft de Omgevingsvisie Overijssel 2009 geen directe doorwerking op de beheerregeling van het plangebied.

Omgevingsverordening Overijssel 2009

De verordening wordt ingezet voor die onderwerpen waarvoor de provincie eraan hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch geborgd is. In de verordening worden algemene regels gegeven op het gebied van de ruimtelijke ordening, mobiliteit, milieu, water en bodem. De inzet van de verordening als juridisch instrument om de doorwerking van provinciaal beleid af te dwingen, is beperkt tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of om uitvoering te geven aan wettelijke verplichtingen. De Omgevingsverordening geeft regels aan gemeenten die bij het maken van bestemmingsplannen in acht genomen moeten worden.

3.2.2 Agenda van Twente

De Agenda van Twente is een door de Regio Twente vastgesteld ontwikkelingsprogramma met een looptijd van circa tien jaar dat door de regio in samenwerking met de provincie Overijssel en de Twentse gemeenten wordt uitgevoerd. De Agenda van Twente bundelt regionale beleidsvisies, zoals het Regionaal Economisch Ontwikkelingsplan, het Regionaal Mobiliteitsplan en het Bestuurlijk Manifest "Wij zijn Twente", en projecten. Met de Agenda van Twente wordt beoogd de Twentse ambities op sociaaleconomisch en ruimtelijk terrein gezamenlijk te realiseren met als uiteindelijk doel een productief en welvarend Twente tot stand te brengen, waar het prettig wonen, werken en recreëren is. De ambities zijn vertaald in concrete doelstellingen, die moeten worden gerealiseerd op basis van een viertal programma's, zijnde:

- Mensen in Twente, gericht op het welbevinden van mensen;
- Werken in Twente, gericht op het versterken van duurzame werkgelegenheid;
- Twente langs alle wegen, gericht op betere bereikbaarheid en mobiliteit;
- Landgoed Twente, gericht op een betere benutting van landschappelijke kwaliteit, een goede ruimtelijke ordening, een aantrekkelijk woonklimaat en investeren in recreatie en toerisme.

De programma's bestaan uit projecten en een financieringsstrategie.

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 Toekomstvisie Enschede 2020

De Toekomstvisie Enschede 2020, vastgesteld door de gemeenteraad van Enschede op 17 december 2007, beoogt op een inspirerende wijze richting te geven aan het gemeentelijk beleid tot 2020. Volgens de Toekomstvisie dient er voor te worden gezorgd, dat Enschede in 2020:

- een zeer sterke centrumpositie in de Euregio heeft met grootstedelijke allure en top culturele uitstraling;
- een belangrijke werkgelegenheidsfunctie in de Euregio heeft en een goed opgeleide beroepsbevolking;
- wijken heeft die de sociale stijging en binding van bewoners versterken;
- groen en duurzaam onlosmakelijk verbonden heeft met het leven in Enschede;
- het imago heeft van Europese kennisstad.

De drie strategische opgaven die in de Kadernota en in de programmabegroting zijn uitgewerkt: "Enschede werkt", "Stad Enschede" en "Ons Enschede" zijn een eerste belangrijke stap in de realisatie van de ambities uit de Toekomstvisie.

3.3.2 Structuurvisie

Op grond van artikel 2.1 van de Wet ruimtelijke ordening stelt de gemeenteraad ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening voor het gehele grondgebied van de gemeente een of meer structuurvisies vast. De structuurvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van dat gebied, alsmede de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren ruimtelijk beleid. De structuurvisie gaat tevens in op de wijze waarop de raad zich voorstelt die voorgenomen ontwikkeling te doen verwezenlijken.

De gemeenteraad van Enschede heeft op 26 september 2011 de Structuurvisie vastgesteld, waarin het belangrijkste bestaande ruimtelijk beleid uit diverse nota's is opgenomen en met elkaar in relatie is gebracht. Het gaat hier om de ruimtelijke ontwikkelingen voor de toekomst op het gebied van wonen, groen, economie, verkeer, milieu en gebiedsontwikkeling. De structuurvisie bevat hiermee de kern van hoofdonderwerpen op stedelijk niveau.

Deze structuurvisie is een beleidsdocument dat continue in ontwikkeling is. De stad ontwikkelt zich en het ruimtelijk beleid groeit hierin mee. Het is de ambitie om in de toekomst meer ruimtelijk beleid of stedelijke ontwikkelingen op te nemen in de structuurvisie. Ook zal het bestaande beleid regelmatig worden herijkt. Hiermee is de structuurvisie dynamisch en kan altijd inspelen op actuele thema's. Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen en nieuw stedelijk beleid zal de structuurvisie worden aangevuld om zo mee te kunnen gaan in de dynamiek van stedelijke ontwikkeling en zo een actueel kader te vormen voor burgers en bedrijven. Daarom is gekozen voor een volledig digitale structuurvisie, waarbij sectorale en gebiedsgerichte uitwerkingen snel geïntegreerd kunnen worden. De structuurvisie beoogt geen sectorale of gebiedsgerichte beleidsstukken te vervangen, maar de hoofdlijnen van al dit beleid in samenhang te presenteren. Hiermee wordt de hoofdlijn van het langjarig ruimtelijk beleid vastgelegd en blijft er op projectniveau flexibiliteit om op veranderingen te kunnen anticiperen. Hierdoor is de structuurvisie geen op zichzelf staand document, maar bevat het beleid voor gebieden en lijnen met verwijzingen naar de achterliggende beleidsstukken waarmee de bredere context en beleid duidelijk worden.

3.3.3 Herijking RO-Visie, binnenstadsvisie inclusief mobiliteitsvisie

Op 22 juni 2009 heeft de gemeenteraad van Enschede de Herijking van de Ruimtelijke Ontwikkelingsvisie vastgesteld. Integraal onderdeel hiervan is een visie op de binnenstad (Binnenstadsvisie) en mobiliteit (Mobiliteitsvisie).

Onder het motto “meer kwaliteit, realistische doelen” wordt een volgende stap gezet in de ontwikkeling van de stad:

- meer kwaliteit in de ontwikkeling van de binnenstad door vergroting en versterking van de binnenstad met een diversiteit aan stedelijke functies en stedelijke kwaliteit om van te houden;
- meer kwaliteit in de samenstelling van de woningvoorraad door te bouwen aan een evenwichtig en duurzaam woningarsenaal met een historisch zware opgave voor het bestaand stedelijk gebied;
- meer kwaliteit in de bereikbaarheid van Enschede door verbetering van de externe bereikbaarheid via de Europese hoofdas A1 en IC-station Drienerlo/ Kennispark en door slimme mobiliteitsoplossingen binnen de aanwezige infrastructuur;
- meer kwaliteit in het aanbod van onze bedrijventerreinen door intensief gebruik van bedrijventerreinen met zeer goede lange termijnperspectieven;
- meer kwaliteit en beleving van ons buitengebied door landinrichting en een gezonde landbouw, groene en blauwe diensten en meer mogelijkheden voor dagrecreatie en leisure.

3.3.4 Duurzaamheid

'Duurzame ontwikkeling' is het kernbegrip in het rapport 'Our Common Future', dat in 1987 werd uitgebracht door de VN-Commissie Brundtland. Dit rapport staat ook wel bekend als het Brundtland-rapport, genoemd naar de Noorse ex-premier Gro Harlem Brundtland, die voorzitter was van deze commissie. Brundtland legde een duidelijke verbinding tussen economische groei, milieuvraagstukken en armoede- en ontwikkelingsproblematiek. Het rapport stelt dat armoede een belemmering vormt voor duurzaam gebruik van de natuurlijke omgeving en dat integratie van natuurbehoud en economische ontwikkeling nodig is voor duurzame ontwikkeling.

In de structuurvisie Enschede wordt, in navolging van de VN-Commissie Brundtland, onder een duurzame ontwikkeling een ontwikkeling verstaan, waarbij in de behoeften van de huidige generatie wordt voorzien,

zonder voor toekomstige generaties de mogelijkheden in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien.

In de gemeentelijke structuurvisie worden de volgende facetten van duurzaamheid onderscheiden:

Energie- en klimaatbeleid

Het energie- en klimaatbeleid van de gemeente Enschede is zowel gericht op het voorkomen van (mitigatie) als op het aanpassen aan (adaptie) de gevolgen van klimaatverandering. In de op 16 november 2009 door de gemeenteraad vastgestelde beleidsnota Nieuwe energie voor Enschede heeft de gemeenteraad de ambitie uitgesproken om de CO_2-uitstoot in Enschede in 2020 met 30 procent te hebben gereduceerd ten opzichte van het niveau in 1990. Bovendien is aangegeven dat gestreefd wordt naar een aandeel duurzame energie van 20 procent in het totale energiegebruik in 2020.

Met deze ambitieuze opgaven wordt ingezet op vermindering van de snelheid en omvang van de klimaatverandering door het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen. De beoogde energietransitie verloopt langs de volgende sporen:

Thema	Omschrijving
Bestaande gebouwde omgeving	Blijven intensiveren op energiebesparing in de bestaande woningvoorraad (zowel met particuliere eigenaren als met corporaties). Bovendien doorgaan met de combinatie van energiebesparingsprojecten, binnenluchtkwaliteit, voorlichting en gedragsverandering gericht op klimaatneutrale en frisse scholen.
Duurzame gebiedsontwikkeling	Duurzaamheid is een sturend thema bij de (actualisatie van) gebiedsontwikkeling.
Duurzame energieopwekking	Actief initiëren, faciliteren en participeren bij innovatieve opwekking van duurzame (hernieuwbare) energie in de stad en de regio (wind, zon, bio-energie, bodem).
Communicatie en participatie	De huidige campagne 'Doe groen. Dat scheelt' wordt intensief gericht op de burger met als doel de burger bewust energiebesparend te gaan laten handelen. De website zal worden vernieuwd en innovatieve, social media technieken worden ontwikkeld.
Gemeentelijke organisatie	In de eigen organisatie sturen op duurzaam inkopen, duurzaam eigen vervoer, energiebesparing eigen gebouwen en duurzame energie op eigen gebouwen.
Verkeer en vervoer	In de “Mobiliteitsvisie Enschede” is ruime aandacht voor duurzaamheid. Onderwerpen: - gebruik van energiezuiniger bussen; - (eigen) auto's die op aardgas rijden en elektrisch vervoer; - verschuivingen in het gebruik van vervoerswijzen (de zogenaamde “modal split”) naar energiezuiniger vervoer: Stimuleren OV- en fietsgebruik;

Industrie en bedrijvigheid	Onderwerpen: - stimuleren van bedrijvigheid op het snijvlak van innovatie en duurzaamheid; - een gemeentelijk samenwerkingsconvenant over duurzaamheid met bedrijven, KvK e.a.; - uitnutten van de mogelijkheden tot handhaving van de landelijke afspraken en regelgeving.

Bij toekomstige gebiedsontwikkelingen wordt de trias energetica als ontwerpprincipe genomen. De trias energetica is een driestappenplan bedoeld voor bedrijven, huishoudens, overheden, om stap voor stap klimaatneutraal te worden. De stappen betreffen:

- beperk het energieverbruik door verspilling tegen te gaan;
- gebruik duurzame energiebronnen, zoals wind-, water-, en zonne-energie;
- zet fossiele brandstoffen zo efficiënt mogelijk in om aan de resterende energiebehoefte te voldoen.

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zal, afhankelijk van de opgave en de locatie, bezien moeten worden welke duurzame energiebronnen aangeboord worden. Dit kan er toe leiden dat in het ene geval ingezet wordt op een zongerichte verkaveling, terwijl in het andere geval gekoerst wordt op het gebruik van bodem- en/of windenergie, c.q. aansluiting op het warmtenet.

In het werkprogramma 'Schoon en zuinig' heeft het Rijk de ambitie uitgesproken dat nieuwe woningen vanaf 2020 energieneutraal zijn.

De aanpassing aan de klimaatverandering is in hoge mate een ruimtelijk vraagstuk. Warmere zomers en een toenemende kans op extreme weersituaties vragen bij een verdere ontwikkeling van de stad om het voorkomen van 'hitte-eilanden' en hittestress en het vergroten van afvoer- en absorptievermogen in stedelijke watersystemen.

Behoud van bioversiteit

Wilde soorten dieren en planten kunnen het best worden behouden door ze in hun natuurlijke leefgebieden te beschermen (in situ-bescherming). Voor een aanzienlijk aantal soorten is de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en de aanwijzing van Natura 2000 gebieden een belangrijk middel voor bescherming.

Wilde planten en dieren houden zich echter niet aan de grenzen van de EHS. Ook het stedelijk gebied is rijk aan wilde dieren en planten. Behoud van biodiversiteit vergt dus ook een inspanning in de ruimte buiten de EHS, onder meer door de inrichting en het beheer van groen mede te richten op behoud en ontwikkeling van ecologische waarden, maar ook door een adequate uitvoering van de Flora en faunawet.

Kwaliteit van bodem, water en lucht

De bodem, het water en de lucht zijn van eminent belang voor mens, plant en dier. De Rijksoverheid beschermt de kwaliteit van bodem, water en lucht door middel van regelgeving, die in het ene geval wel en in het andere geval geen ruimte voor lokale afwegingen laat. De gemeente Enschede is voornemens, daar waar regelgeving van hogere overheden dit mogelijk maakt, hieromtrent nader beleid te formuleren.

Zuinig en zorgvuldig gebruik van grondstoffen, energie, land en water

Bevolkingsgroei en economische ontwikkeling leiden tot een steeds grotere vraag naar grondstoffen, energie, land en water. Veel van deze natuurlijke hulpbronnen zijn eindig; voor andere geldt dat een beperkte toegankelijkheid van deze hulpbronnen aanstaande is. Deze ontwikkeling maakt dat bij een duurzame ontwikkeling zuinig en zorgvuldig moet worden omgesprongen met land en water en dat waar mogelijk gebruik wordt gemaakt van hernieuwbare materialen.

Om van een integrale duurzame ruimtelijke ontwikkeling te kunnen spreken, dient bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen aan al deze deelthema's aandacht te worden besteed. Het voorgaande laat onverlet dat binnen het duurzaamheidsbeleid aan het energie- en klimaatbeleid bijzondere betekenis toe komt. Uitgangspunt is dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in ieder geval bijdragen aan de gemeentelijke energie-

en klimaatsdoelstellingen.

Uitgangspunten voor dit bestemmingsplan

Uitgangspunt is dat dit bestemmingsplan een bijdrage levert aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente Enschede. Omdat dit bestemmingsplan primair gericht is op het beheer en niet op ontwikkeling en de gemeente in deze dus niet opereert als gebiedsontwikkelaar, bestaat het leveren van die bijdrage in dit geval uit het rekening houden met die duurzaamheidsdoelstellingen en het scheppen van een zo goed mogelijke voorwaarden voor 'duurzame ruimtelijke ontwikkelingen'.

Energie- en klimaatbeleid

Uitgangspunt bij de opstelling van het plan is geweest dat het voorliggende plan (in principe) geen belemmering mag vormen bij de opwekking van hernieuwbare energie door particulieren en bedrijven. Concreet brengt dit met zich dat:

- de toepassing van warmte/koude-opslag, is toegestaan;
- de plaatsing van pv-cellen of waterboilers op daken van gebouwen is toegestaan.

Opgemerkt wordt dat het op sommige plaatsen, namelijk binnen de zogenaamde boringsvrije zones, in Enschede verboden is toepassing te geven aan warmte/koude-opslag. Dat verbod is dan niet neergelegd in een bestemmingsplan, maar vloeit rechtstreeks voort uit artikel 3.2.2.5 van de Omgevingsverordening van de provincie Overijssel. Binnen het plangebied van het bestemmingsplan De Groote Plooy komen geen boringsvrije zones voor. In de doeleindenomschrijving van de bestemming 'Bedrijf - brouwerij' is kenbaar gemaakt dat warmte-koude-opslag is toegestaan.

Omdat de plaatsing van collectoren voor warmte- of electriciteitsopwekking op een dak van een bijbehorend bouwwerk of hoofdgebouw vergunningvrij is, als voldaan wordt aan de in artikel 2, onder 6, van bijlage II van het Besluit omgevingsrecht genoemde voorwaarden, is afgezien hieromtrent bepalingen op te nemen in de bestemmingsomschrijving binnen de verschillende bestemmingen.

Biodiversiteit

In paragraaf 4.4 van deze toelichting (Ecologie) wordt uitgebreid ingegaan op de manier waarop dit bestemmingsplan rekening houdt met dieren- en plantensoorten. Voor een inhoudelijke bespreking van dit thema wordt hiernaar verwezen.

*Zuinig en zorgvuldig gebruik van grondstoffen, energie, land en wate*r

Een steeds groter deel van de realisatie van de (woning)bouwopgave vindt inbestaand bebouwd gebied plaats. Het bestemmingsplan Groote Plooy is primair gericht op het beheer van het plangebied. De in het bestemmingsplan opgenomen flexibiliteitsbepalingen zorgen er voor dat het plangebied niet alleen nu, maar ook in de toekomst zuinig en intensief gebruikt kan worden. Het zuinig en zorgvuldig gebruiken van grondstoffen, energie en water kan niet via een bestemmingsplan worden afgedwongen of bevorderd.

3.3.5 Groenstructuur Actieplan - GRAP

Het Groenstructuur-actieplan (verder: GRAP) is een door de gemeenteraad van Enschede in 2010 vastgestelde beleidsvisie en uitvoeringskader voor de stedelijke hoofdgroenstructuur, waaraan een jaarlijks uitvoeringsbudget is verbonden. Het GRAP initieert en stimuleert de uitvoering van groenprojecten in de stad Enschede. De ambitie om het groene karakter van Enschede verder te versterken blijft uitgangspunt.

Het GRAP is gericht op aanvulling, reconstructie en vervanging van de groene hoofdstructuur van de stad, inclusief de verbinding daarvan met het buitengebied. Die hoofdstructuur bestaat uit de in het GRAP benoemde lijnvormige elementen (o.a. de radialen en de ringen), de bijzondere groengebieden (o.a. de

parken), hoofdonderdelen van het wijkgroen, de stadsranden en de wiggen. De kernwaarden daarbij zijn: de gebruiksmogelijkheden voor bewoners en bezoekers, de ecologische (verbindings)waarde en de bijdrage aan de ruimtelijke identiteit en structurerende betekenis.

De visie op de groene hoofdstructuur in de stad, zoals beschreven in het GRAP 2006-2009, is op hoofdlijnen dezelfde gebleven. Ook de strategie om bij elke opgave actief te zoeken naar partners om groenprojecten te realiseren, wordt gecontinueerd. Ten opzichte van de vorige periode is er wel sprake van een verschuiving; voorheen werd met name geïnvesteerd in de singels, radialen en de stadsparken, in de komende periode wordt het accent gelegd op projecten in de wiggen, stadsranden en het groen in de wijken. De nieuwe beleidsdoelen hebben betrekking op de stadsranden en de wiggen, de Lokale Ecologische Hoofdstructuur en de realisatie van de Zonstructuur, dat wil zeggen het ontwikkelen van een groen radiaal netwerk in de stad met langzaam verkeersroutes over bestaande wegen, dat aantakt op het Rondje Enschede en eindigt in groene attractiepunten in het buitengebied. Deze nieuwe beleidsdoelen vloeien direct voort uit de Gids Buitenkans en de Herijking RO-visie.

Het GRAP geeft niet alleen een samenhangend toekomstbeeld van het openbaar groen in hoofdlijnen, maar reikt tegelijk de instrumenten aan waarmee dit kan worden bereikt. In die zin is het plan richtinggevend en kaderscheppend en is tevens een toetsingskader voor plannen op het gebied van de ruimtelijke inrichting en ontwikkeling in Enschede.

3.3.6 Notitie Bomenbehoud Enschede

De bomen in Enschede bepalen in belangrijke mate de groene kwaliteit van de stad. Om deze kwaliteit in de toekomst te blijven waarborgen en te voorkomen dat beeldbepalende, monumentale en bijzondere bomen uit het stadsbeeld verdwijnen, verdienen deze bomen extra bescherming. In de notitie “Bomenbehoud Enschede”, op 9 september 2008 door burgemeester en wethouders van Enschede vastgesteld, worden de beschermingsmaatregelen ten behoeve van het bomenbehoud in de openbare ruimte binnen de bebouwde kom nader uitgewerkt.

Alleen een kapvergunningenbeleid is niet voldoende om de groene kwaliteit in de stad te blijven waarborgen. Hiervoor zijn meer instrumenten nodig. Voorbeelden van aanvullende maatregelen zijn het plaatsen van beschermwaardige bomen op een bomenlijst, het markeren van de positie van de bestaande bomen in de voorbereidingsfase van de planontwikkeling en deze in het ontwerp in te passen. Een andere mogelijkheid is de bescherming van monumentale en specifieke bijzondere of waardevolle bomen in het bestemmingsplan. Ook kunnen beschermende maatregelen worden voorgeschreven in projectbestekken, indien in de nabijheid van bomen moet worden gewerkt. Als extra maatregel wordt genoemd het volgens een gestructureerde aanpak toezicht houden op de naleving, handhaven en sanctioneren, een actieve controle op illegale kap en beschadiging van bomen.

Hoofdstuk 4 Omgevingsaspecten

Het vaststellen of wijzigen van een bestemmingsplan kan gevolgen hebben voor de belangen van natuur en milieu, voor cultuurhistorische, landschappelijke en archeologische waarden, de waterhuishouding en andere waarden. In dit hoofdstuk wordt aan deze omgevingsaspecten nader aandacht besteed en worden de resultaten van het onderzoek beschreven.

4.1 Milieu

De ruimtelijke ordening moet nadrukkelijk rekening houden met de gevolgen van ruimtelijke ingrepen voor het milieu en de beperkingen die milieuaspecten opleggen. Een goede ruimtelijke ordening vereist dat aandacht wordt besteed aan de diverse relevante milieuaspecten die bij ruimtelijke afwegingen een belangrijke rol spelen. De afstemming tussen ruimtelijke ordening en milieu is voor een deel verankerd in beleid, wet- en regelgeving. In de praktijk is het bestemmingsplan een belangrijk instrument voor een integrale afstemming tussen milieuaspecten en de ruimtelijke ordening en het doorvertalen van ruimtelijk relevante onderdelen van het milieubeleid.

Binnen het plangebied spelen diverse milieuaspecten een rol, onder andere vanwege de ligging aan belangrijke verkeerswegen van het plangebied en de bedrijvigheid in en rondom het plangebied.

Op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening is de gemeente verplicht om de resultaten van het onderzoek naar de milieuaspecten te beschrijven in de plantoelichting. Hierbij moet rekening worden gehouden met de geldende wet- en regelgeving alsmede met de vastgestelde (boven)gemeentelijke beleidskaders.

In dit hoofdstuk wordt aangegeven op welke wijze in dit bestemmingsplan rekening is gehouden met de verschillende milieu-aspecten. Aan de orde komen bodemkwaliteit, geluidhinder, milieuhinder van bedrijvigheid, externe veiligheid, luchtkwaliteit, duurzaamheid en eventuele beperkingen als gevolg van leidingen.

4.1.1 Bodemkwaliteit

Algemeen

Het bodembeleid in Nederland zit in een hervormingsfase. Er is sprake van een overgang van het saneren van vervuilde bodems naar het duurzaam beheren en bewust gebruiken van de bodem en de ondergrond. Het beleid richt zich niet uitsluitend meer op het wegnemen van risico's, maar de nadruk komt te liggen op creatief, innovatief en integraal beheer en gebruik van de bodem en ondergrond. Het oude beginsel van niet bouwen op een vervuilde bodem wordt hiermee verlaten. Bouwen op een ernstig verontreinigde bodem wordt onder voorwaarden mogelijk mits er geen risico's zijn voor de gezondheid. Functiegericht saneren is dan voldoende.

Bestemmingsplan

Het bestemmingsplan "Groote Plooy 2013" heeft een conserverend karakter. Dit houdt in dat in dit plan de bestaande situatie wordt vastgelegd. Omdat de huidige bodemgesteldheid de financiële uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan niet beïnvloedt, is het niet noodzakelijk om na te gaan of er bodemonderzoekgegevens bekend zijn.

Conclusie
De financiële uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan wordt niet belemmerd door de milieuhygiënische bodemgesteldheid.

4.1.2 Geluid

De mate waarin het geluid het woonmilieu mag belasten is geregeld in verschillende wetten en regelingen. Afhankelijk van de bron en regeling gelden er voorkeursgrenswaarden, streefwaarden of maximale grenswaarden voor geluidsgevoelige bestemmingen. Het bestemmingsplan De Groote Plooy betreft een conserverend plan. Binnen het plangebied worden ten opzichte van het (nog) geldende bestemmingsplan geen nieuwe bronnen en nieuwe geluidsgevoelige bestemmingen mogelijk gemaakt.

Op De Groote Plooy mogen zich geluidzoneringsplichtige inrichtingen vestigen. Op grond van de Wet geluidhinder moet rond een terrein, waarop zich geluidzoneringsplichtige inrichtingen mogen vestigen, een zone worden vastgesteld waarbuiten de geluidsbelasting vanwege het terrein niet meer dan 50 dB(A) mag bedragen. De zone rond De Groote Plooy is door Burgemeester en Wethouders vastgesteld op 28 juni 2010 en ligt, met uitzondering van de groenstrook aan de zuidzijde, buiten het plangebied. Het industrieterrein De Groote Plooy en de zone zijn opgenomen in afbeelding 10.

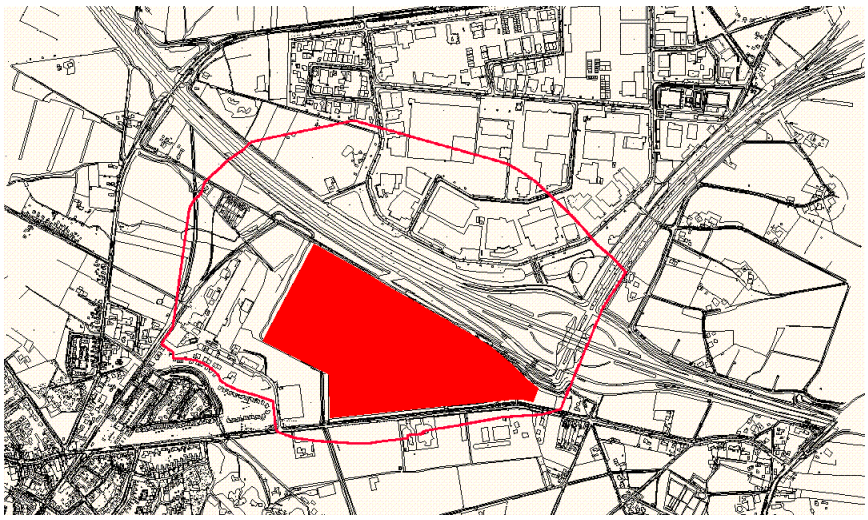

Afbeelding 10: industrieterrein De Groote Plooy met ligging geluidszone (50 dB(A)-contour).

In het plan blijft de omvang van het terrein waarop zich geluidzoneringsplichtige inrichtingen mogen vestigen gelijk ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan. Op het industrieterrein De Groote Plooy is één inrichting, te weten Grolsch, gevestigd. De geluidszone biedt Grolsch voldoende geluidsruimte om haar activiteiten overeenkomstig de vigerende omgevingsvergunning uit te kunnen voeren. Bij eventuele toekomstige veranderingen van Grolsch zal bij de beslissing op de aanvraag van een omgevingsvergunning de geluidszone in acht moeten worden genomen.

Conclusie

Binnen het plangebied worden ten opzichte van het (nog) geldende bestemmingsplan geen nieuwe geluidsbronnen en nieuwe geluidsgevoelige bestemmingen mogelijk gemaakt. Eveneens wordt de omvang van het op grond van de Wet geluidhinder gezoneerde industrieterrein De Groote Plooy niet gewijzigd. Het aspect geluid vormt dan ook geen belemmering voor de vaststelling van het bestemmingsplan.

4.1.3 Bedrijven en milieuzonering

Veel potentiële conflictsituaties waarbij milieuaspecten in het geding zijn, kunnen worden voorkomen door toepassing van zonering. Zonering is in zijn algemeenheid een ruimtelijk middel voor het invullen en beheren van de ruimte. Hierbij wordt een scheiding tussen verschillende, vaak conflicterende, functies aangehouden. Vanwege dit ruimtelijk structurerend karakter kan een zonering in het bestemmingsplan juridisch worden vastgelegd.

Milieuzonering is het aanbrengen van een noodzakelijke ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende en milieugevoelige functies ter vergroting van de leefkwaliteit. Bij integrale milieuzonering wordt bovendien rekening gehouden met cumulatieve effecten. Voor milieuzonering in de ruimtelijke planvorming is de VNG-publicatie “Bedrijven en Milieuzonering” (2009) in de praktijk een belangrijk hulpmiddel. Deze publicatie geeft voor vele bedrijfstypen, opslagen en installaties aan welke milieuaspecten een rol kunnen spelen en biedt een handreiking ten aanzien van welke gemiddelde afstanden tot woonbebouwing vanuit een goede ruimtelijke ordening 'passend' zijn. De genoemde richtafstanden zijn slechts indicatief, waardoor maatwerk op lokaal niveau noodzakelijk is.

In verband met de voorbereiding van het bestemmingsplan "De Groote Plooy 2013" heeft een inventarisatie plaatsgevonden van bestaande en geprojecteerde bedrijvigheid in en rondom het plangebied, die van invloed kan zijn op het woon- en leefklimaat in en rondom het plangebied. Er is onderzoek gedaan naar de potentiële milieubelasting van deze inrichtingen (bedrijven en voorzieningen). De milieubelasting en de bijbehorende contouren worden bepaald door verschillende ruimtelijk relevante milieuaspecten, zoals geur, stof, geluid en gevaar. Aan de hand van dossieronderzoek is, met behulp van de gemeentelijke bedrijvenlijst, en de publicatie "Bedrijven en milieuzonering", van de aanwezige en toekomstige bedrijven en voorzieningen binnen en rondom het plangebied de milieucategorie bepaald. Tevens is een beknopte beschrijving gemaakt van de (bedrijfs)activiteiten en worden voor elk bedrijf of voorziening per milieuaspect de wenselijke afstanden tot woningen aangegeven.

Aan de hand van nader onderzoek is bezien in hoeverre de indicatieve hindercontouren, die gebaseerd zijn op de potentiële milieubelasting van de bedrijven en voorzieningen, in werkelijkheid een knelpunt opleveren in relatie tot de bestemmingen. Voor de bierbrouwerij van Grolsch gelden de volgende indicatieve contouren op basis van de VNG Publicatie Bedrijven en milieuzonering:

Geur: 300 m

Stof: 30 m

Geluid: 100 m

Gevaar: 50 m

Binnen de normafstanden voor de aspecten stof en gevaar is geen gevoelige bebouwing zoals woningen gelegen. De aspecten stof en gevaar leveren dus geen knelpunten op voor de omgeving en zijn daarom verder buiten beschouwing gelaten.

Geur

In het kader van de aanvraag voor een nieuwe milieuvergunning, is in opdracht van Grolsch, door Witteveen+Bos geuronderzoek verricht. De resultaten van dit onderzoek zijn vastgelegd in het onderzoeksrapport "Geuronderzoek uitbreiding productie naar 6 Mhl" d.d. 8 juni 2007. Uit het geuronderzoek blijkt dat er twee bedrijfsonderdelen zijn waarbij geur relevant is:

- de brouwerij;

- de waterzuivering.

Omdat inmiddels bij de waterzuivering maatregelen zijn getroffen, is die bron volgens het rapport geen relevante geurbron meer. De geursituatie rond de brouwerij ten gevolge van het brouwproces is weergegeven door middel van de contour van 1,35 OUe/m3 als 98 percentiel. Deze norm is afgeleid uit het voorschrift dat de uurgemiddelde concentratie van 2,7 ge/m3 bij woningen van derden niet vaker dan 2 procent van het jaar mag worden overschreden. De geursituatie is in beeld gebracht voor de huidige vergunde productie van 2,9 miljoen hectoliter en voor de gewenste uitbreiding naar een capaciteit van 6 Mhl miljoen hectoliter.

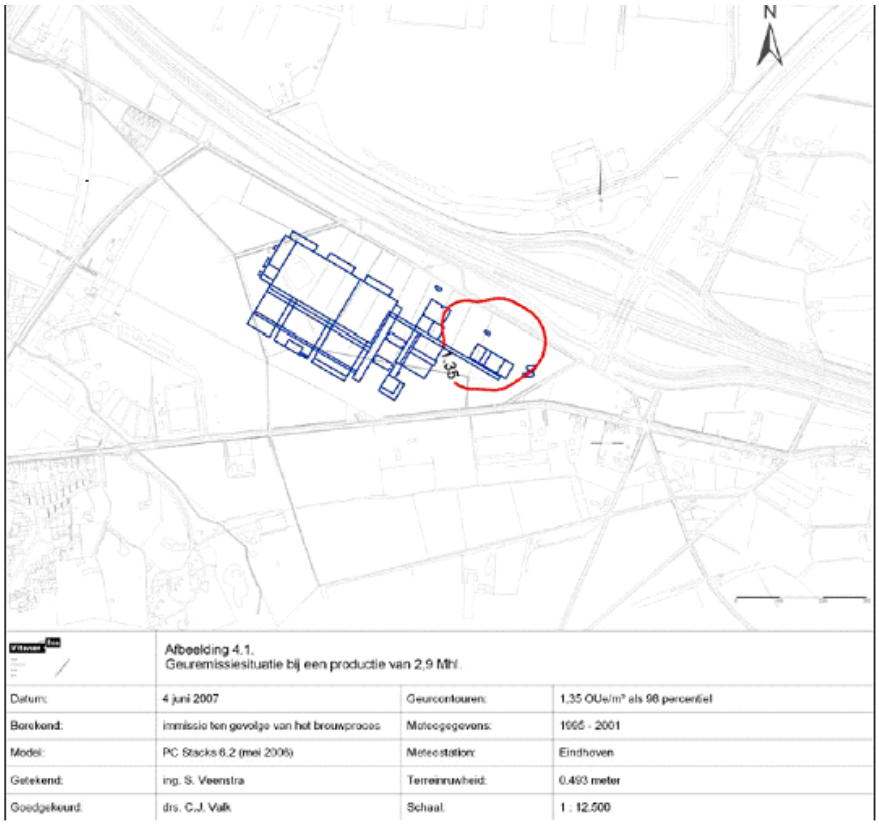

Afbeelding 11: weergave geuremissiesituatie bij een productie van 2,9 Mhl.

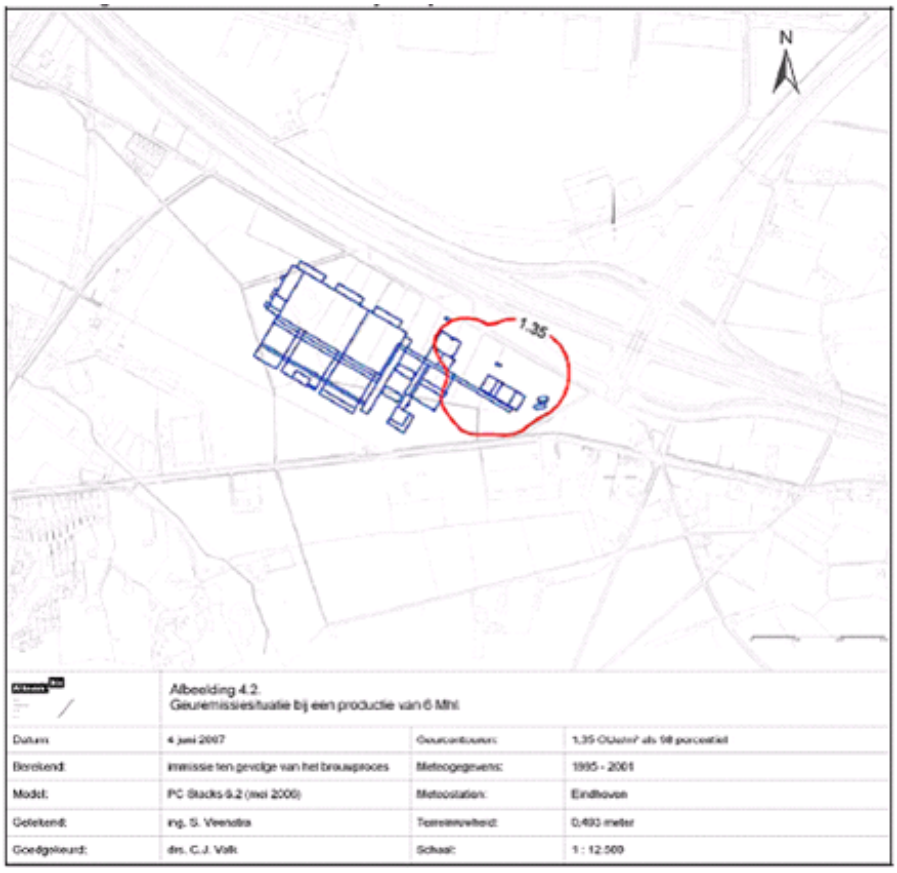

Afbeelding 12: weergave geuremissiesituatie bij een productie van 6 Mhl.

Uit de rapportage blijkt dat de geurbron is gelegen aan de oostzijde van de inrichting. Verder blijkt dat binnen de geurcontour van de huidige milieuvergunning geen geurgevoelige bebouwing (zoals woningen) is gelegen. Ook bij een productiecapaciteit van 6Mhl is geen sprake van geurgevoelige bebouwing die is gelegen binnen de geurcontour.

Gelet op het vorenstaande levert het aspect geur geen knelpunt op voor de omgeving.

Geluid

Rondom het bedrijventerrein waarop de Grolsch brouwerij is gevestigd is op grond van de Wet geluidhinder een geluidzone industrielawaai vastgelegd. Buiten de geluidzone mag de geluidbelasting als gevolg van de activiteiten van de Grolsch niet meer bedragen dan de voorkeursgrenswaarde van 50 dB(A). Bij vergunningverlening dient deze geluidszone in acht te worden genomen.

Gelet op het vorenstaande levert het aspect geluid geen knelpunt op voor de omgeving.

Bedrijvigheid in de omgeving van het plangebied

Aangezien zich binnen het plangebied geen gevoelige functies zoals woningen bevinden kan onderzoek naar de invloed van omliggende bedrijven op het plangebied achterwege worden gelaten.

Bedrijven binnen het plangebied

De algemene conclusie luidt dat de bedrijven en voorzieningen in het plangebied geen milieuhinder veroorzaken die van invloed is op de wijze van bestemmen van functies op aangrenzende gronden binnen het plangebied of knelpunten opleveren voor de omgeving buiten het plangebied.

Invloed van omliggende bedrijven

Uit het onderzoek is gebleken dat de geïnventariseerde inrichtingen (bedrijven en voorzieningen) buiten het plangebied vanuit milieuhinder geen knelpunt opleveren in relatie tot de bestemmingen binnen het plangebied.

Conclusie

Op grond van het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat er vanuit het oogpunt van milieuzonering geen belemmering is voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

4.1.4 Externe veiligheid

Algemeen

In de huidige maatschappij worden activiteiten ontplooid die risico's op zware ongevallen met mogelijk grote gevolgen voor de omgeving met zich mee brengen. Externe veiligheid richt zich op het beheersen van risico's bij productie, opslag, transport (waaronder luchthavens) en gebruik van gevaarlijke stoffen. De aanwezigheid of het nieuw vestigen van een dergelijke activiteit kan een beperking vormen voor de omgeving, er bestaan veiligheidsafstanden tussen risicovolle activiteiten en (beperkt) kwetsbare objecten. Afstemming tussen het ruimtelijk beleid en het externe veiligheidsbeleid is zodoende nodig.

Wettelijk kader

De regelgeving rond externe veiligheid richt zich op het beschermen van kwetsbare objecten (woningen, scholen, e.d.) en beperkt kwetsbare objecten (winkels, horeca, e.d.). Externe veiligheid maakt onderscheid tussen plaatsgebonden- en groepsrisico. Het plaatsgebonden risico is de kans (per jaar) dat een onbeschermd persoon komt te overlijden ten gevolge van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het plaatsgebonden risico mag in principe nergens groter zijn dan 1 op 1 miljoen (ofwel 10-6). Groepsrisico legt

een relatie tussen de kans op een ramp en het aantal mogelijke slachtoffers. Het groepsrisico kent geen contour, maar bij het groepsrisico is het bepalend hoeveel mensen zich gedurende een bepaalde periode binnen een bepaalde afstand (effectafstand) van een risicovolle activiteit ophouden.

- De wet- en regelgeving op het gebied van externe veiligheid is vastgelegd in:
- het Besluit en de Regeling Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI en REVI);
- het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO);
- het Besluit externe veiligheid Buisleidingen (BevB);
- de Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (cRNVGS) (Basisnet en Btev) voor spoor-, vaar- en verkeerswegen;
- de Wet luchtvaart, het Besluit- en de Regeling burgerluchthavens (Bbl en Rbl) en de Regelgeving burgerluchthavens en militaire luchthavens (RBML).

De risicokaart (www.risicokaart.nl) geeft bedrijven en activiteiten die onder dit wettelijke kader vallen grafisch weer (leder bevoegd gezag / elke vergunninghouder van een activiteit die daaronder valt is verplicht deze gegevens actueel te houden).

Externe veiligheid en het plangebied

Uit de risicokaarten blijkt dat voor het plangebied de volgende aspecten van belang zijn:

- BEVI/REVI;
- cRNVGS/Basisnet voor verkeerswegen;
- buisleidingen.

BEVI

Binnen het plangebied is BEVI-inrichting Grolsch gelegen. Dit bedrijf is een categoriaal bedrijf met een type 1 ammoniakkoelinstallatie van 3600 kg ammoniak, met een bedrijfstemperatuur tot -33 graden Celsius. Overeenkomstig de tabellen 6 uit bijlage 1 en tabel 3 uit bijlage 2 van het REVI kent het bedrijf respectievelijk geen PR-contour en blijft de effectafstand binnen het terrein van de inrichting.

Conclusie: met betrekking tot externe veiligheid is er geen belemmering.

Ten noorden van de planlocatie bevindt zich BEVI-inrichting Norit Process Technology Holding BV. **Conclusie: Deze inrichting heeft geen veiligheidscontouren buiten de inrichting en vormt dus geen belemmering.**

cVNVGS verkeerswegen

Nabij het plangebied ligt de A35. Deze weg is aangewezen als route voor vervoer van gevaarlijke stoffen. Het vervoer over het traject is beperkt;de PR-contour (plaatsgebonden risico) is op de weg zelf gelegen. Het plasbrand aandachtsgebied (een zone waar een plas kan ontstaan met brandbare vloeistoffen gemeten vanaf de rand van de rijstrook (excl. vluchtstrook) waarbinnen een verantwoording noodzakelijk is) van de weg is 30 meter. Hierbinnen bevinden zich geen (beperkt) kwetsbare objecten. Uit de inventarisatie in het kader van het Basisnet Weg zijn er langs de A35 geen ruimtelijke beperkingen ten aanzien van het groepsrisico. Daarnaast is er geen wijziging in het aantal aanwezigen omdat het een actualisatieplan betreft. Een nadere GR-verantwoording is om die reden niet nodig.

Conclusie: Het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg levert thans en in de toekomst geen veiligheidsknelpunten op voor de voorgenomen activiteiten.

Buisleidingen

Binnen het plangebied ligt een 4-inch hogedruk aardgasleiding die onder het "Besluit externe veiligheid buisleidingen" valt. De leiding kent geen 10-6 contour voor wat betreft het plaatsgebonden risico. Binnen het invloedsgebied van de leiding vinden geen wijzigingen plaats m.b.t. het aantal aanwezigen.

Conclusie: De ligging van deze buisleiding vormt geen belemmering voor onderhavig plan. Berekening in Carola voor de hele Gemeente Enschede (rapport Carolaberekeningen Enschede Noord-Oost van 31 mei

2012) bevestigt dit beeld.

Ten noorden van de planlocatie en de A35 bevinden zich een 2-tal hogedruk aardgasleidingen (A646 (24" met een werkdruk van maximaal 80 bar) en A670(36" met een werkdruk van maximaal 80 bar)) die onder het "Besluit externe veiligheid buisleidingen" valt. De leidingen kennen geen 10-6 contour voor wat betreft het plaatsgebonden risico. Het plangebied ligt binnen het invloedsgebied van de leidingen, er vinden geen wijzigingen plaats m.b.t. het aantal aanwezigen.

Conclusie: De ligging van deze buisleidingen vormen geen belemmering voor onderhavig plan. Berekening in Carola voor de hele Gemeente Enschede (rapport Carolaberekeningen Enschede Noord-Oost van 31 mei 2012) bevestigt dit beeld.

Algemene conclusie

In het plangebied en rond het plangebied bevinden zich diverse activiteiten die relevant zijn in het kader van externe veiligheid. De relevante aspecten zijn in kaart gebracht. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat er voor wat betreft externe veiligheid geen belemmeringen zijn voor het onderhavige plan.

4.1.5 Luchtkwaliteit

In het kader van de voorbereiding van het voorliggende bestemmingsplan is onderzocht of de realisatie van het ruimtelijk plan, gelet op de mate van blootstelling aan luchtverontreiniging, aanvaardbaar is. In deze paragraaf wordt eerst het wettelijk kader beschreven, waarna de onderzoeksresultaten en de conclusies van het onderzoek beknopt worden weergegeven.

Wettelijk kader

Op 15 november 2007 is een nieuw wettelijk stelsel voor luchtkwaliteitseisen van kracht geworden. De hoofdlijnen van de nieuwe regelgeving zijn te vinden in hoofdstuk 5, titel 5.2 van de Wet Milieubeheer. Daarmee zijn het Besluit luchtkwaliteit 2005 (Blk 2005) en Regeling saldering luchtkwaliteit, het Meet- en rekenvoorschrift bevoegdheden luchtkwaliteit 2005 en de Meetregeling luchtkwaliteit vervallen.

Luchtkwaliteitseisen vormen onder de nieuwe 'Wet Luchtkwaliteit' geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkelingen indien:

- Geen sprake is van feitelijke of dreigende overschrijding van de grenswaarde;
- Een project, al dan niet per saldo, niet leidt tot een verslechtering van de luchtkwaliteit;
- Een project 'niet in betekenende mate' bijdraagt aan de luchtverontreiniging;
- Een project is opgenomen in een regionaal programma van maatregelen of in het NSL, dat in werking treedt nadat de EU derogatie heeft verleend.

De regelgeving behorend bij de Wet Luchtkwaliteit is uitgewerkt in onderliggende Algemene Maatregelen van Bestuur (AmvB's) en Ministeriële Regelingen. Zo zijn inmiddels de volgende besluiten en regelingen in werking getreden:

- Het Besluit 'niet in betekenende mate' bijdragen (luchtkwaliteitseisen);
- De Regeling 'niet in betekenende mate' bijdragen (luchtkwaliteitseisen);
- De Regeling projectsaldering luchtkwaliteit 2007;
- De Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007;
- Het Besluit gevoelige bestemmingen.

Verder is in de nieuwe wetgeving het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) geïntroduceerd. Het NSL bevat afspraken om op nationaal, provinciaal en plaatselijk niveau de gestelde luchtkwaliteitseisen te halen. De maatregelen hierbij zijn gericht op het halen van de grenswaarden voor PM10 uiterlijk medio 2011 en voor NO2 uiterlijk 1 januari 2015. Kenmerk van de maatregelen, die het NSL bevat, is het ervoor zorgen dat de huidige overschrijdingen worden opgelost en de negatieve effecten van geplande ruimtelijke ontwikkelingen worden gecompenseerd. Het NSL is op 1 augustus 2009 definitief

vastgesteld.

Conclusie

Ten de onderhavige situatie gaat het om een conserverend bestemmingsplan. Met het bestemmingsplan worden ten opzichte van het (nog) geldende bestemmingsplan geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Nader onderzoek naar de gevolgen voor de luchtkwaliteit is dan ook niet noodzakelijk.

4.1.6 Kabels, leidingen en straalpaden

Teneinde een goede belangenafweging mogelijk te maken voor de diverse functies binnen het plangebied is het noodzakelijk om inzicht te hebben in de ligging en eigenschappen van binnen het plangebied voorkomende kabels, leidingen en straalpaden voor telecommunicatie. Dit houdt verband met de mogelijke beperkingen aan het gebruik en/of bebouwing als gevolg van aan te houden afstanden tot gevoelige functies en maximale hoogten. Ruimtelijk relevante leidingen en straalpaden worden op de verbeelding vastgelegd en in de planregels nader geregeld. Dit betreft de hoofdtransportleidingen voor gas en brandstof, leidingen voor het vervoer van risicovolle stoffen, bovengrondse en ondergrondse hoogspanningsleidingen en straalpaden.

Buisleidingen

Binnen het plangebied is een 4” hogedruk aardgasleiding gelegen die onder het ”Besluit externe veiligheid buisleidingen” valt. De leiding kent geen 10-6 contour voor wat betreft het plaatsgebonden risico. Binnen het invloedsgebied van de leiding vinden geen wijzigingen plaats m.b.t. het aantal aanwezigen.

Conclusie: De ligging van deze buisleiding vormt op grond van het BevB vormt derhalve geen belemmering voor onderhavig plan. Berekening in Carola voor de hele Gemeente Enschede (rapport Carolaberekeningen Enschede Noord-Ooost van 19 november 2012) bevestigt dit beeld.

4.2 Water

In deze waterparagraaf wordt aangegeven hoe een duurzame waterhuishouding binnen het bestemmingsplangebied en in een groter verband gerealiseerd en gewaarborgd kan worden. Hiertoe is eerst een beknopte beschrijving gegeven van het wettelijk kader. Het waterbeleidskader is opgenomen onder hoofdstuk 3 (Planologisch beleidskader). Vervolgens wordt de huidige situatie van het plangebied beschreven. Aansluitend op de huidige situatie zijn randvoorwaarden en aandachtspunten voor het watersysteem geformuleerd, welke bij nieuwe ontwikkelingen in acht genomen dienen te worden.

4.2.1 Waterwet

De Waterwet moderniseert en integreert de bestaande wetgeving op het gebied van waterbeheer. Uitgangspunten van de Waterwet zijn integraal waterbeheer en de watersysteembenadering, volgens welke het waterbeheer zich niet alleen richt op het water als zodanig, maar ook op ecologische en infrastructurele aquatische systemen, met inbegrip van de bodem, de oevers en de de biologische component. Dit in wisselwerking met andere terreinen van overheidszorg als bescherming van het milieu en de zorg voor de ruimtelijke ordening.

De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater, en verbetert ook de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. Daarnaast levert de Waterwet een flinke bijdrage aan kabinetsdoelstellingen, zoals vermindering van regels, vergunningstelsels en administratieve lasten.

Met de Waterwet zijn Rijk, waterschappen, gemeenten en provincies beter uitgerust om wateroverlast, waterschaarste en waterverontreiniging tegen te gaan. Ook voorziet de wet in het toekennen van functies voor het gebruik van water zoals scheepvaart, drinkwatervoorziening, landbouw, industrie en recreatie. Afhankelijk van de functie worden eisen gesteld aan de kwaliteit en de inrichting van het watersysteem.

4.2.2 Watertoets

In het moderne waterbeheer (waterbeheer 21e eeuw) wordt gestreefd naar duurzame, veerkrachtige watersystemen met minimale risico's op wateroverlast of watertekorten. Door water te laten infiltreren in de bodem, en te bergen op daarvoor aangewezen plekken wordt ongecontroleerde overstroming en droogteschade voorkomen.

Belangrijk instrument hierbij is de watertoets, die wettelijk is verankerd in artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening. In bestemmingsplannen dient een beschrijving opgenomen te worden van de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding. Het doel van de wettelijk verplichte watertoets is te garanderen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en op een evenwichtige wijze in het plan worden afgewogen. Deze waterhuishoudkundige doelstellingen betreffen zowel de waterkwantiteit (veiligheid, wateroverlast, tegengaan verdroging) als de waterkwaliteit (riolering, omgang met hemelwater, lozingen op oppervlaktewater).

Conclusie

Op grond van het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat vanwege het conserverende karakter van het bestemmingsplan het aspect water geen belemmering vormt voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

4.3 Archeologie

Inleiding

Het Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed (Het Verdrag van Valetta) is in 1992 ondertekend. Het verdrag is geïmplementeerd via een wijziging van de Monumentenwet (Wet op de archeologische monumentenzorg), die op 1 september 2007 in werking is getreden.

Doelstelling is om zo veel mogelijk bodemschatten in de bodem te behouden, om zo aantasting van het bodemarchief te voorkomen. Verder wordt bevorderd dat in een zo vroeg mogelijk stadium van de ruimtelijke ordening rekening wordt gehouden met archeologische waarden. Uitgangspunt is tevens dat bodemverstoorders archeologisch vooronderzoek en mogelijke opgravingen betalen.

De Wet op de archeologische monumentenzorg legt de zorgplicht voor het archeologisch erfgoed bij gemeenten en bepaalt dat archeologie voortaan binnen het instrumentarium van de ruimtelijke ordening dient te worden meegewogen. De kern van de wetgeving is als volgt:

- het Rijk blijft verantwoordelijk voor het verlenen van vergunningen ingevolge de Monumentenwet 1988 en dus voor de aanwijzing van archeologische rijksmonumenten;
- de provincie kan archeologische attentiegebieden aanwijzen die moeten worden opgenomen in een bestemmingsplan van een gemeente en kan verplichtingen opleggen bij ontgrondingen;
- het inbedden van archeologie in ruimtelijke plannen;
- het behouden en beschermen van waardevolle archeologie in de bodem;
- verplicht archeologisch onderzoek bij bodemverstoring;
- de bodemverstoorder betaalt de kosten van archeologisch onderzoek.

De gemeente heeft ten aanzien van het omgaan met archeologie een substantiële inhoudelijke beleidsruimte om belangenafwegingen te maken. De uitvoering van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg draagt bij aan de kennis van het ontstaan van de stad en samen met de monumenten, landschapshistorie en bouwhistorie, aan de kwaliteit van de ruimte en de identiteit en het imago van de gemeente Enschede

Archeologiebeleid gemeente Enschede

Op 28 januari 2008 heeft de gemeenteraad van Enschede het gemeentelijk archeologiebeleid vastgesteld. Hierin is opgenomen op welke wijze binnen de gemeente Enschede invulling wordt gegeven aan de zorgplicht voor het archeologisch erfgoed. Op basis van het beleid dient archeologie op een dusdanig vroeg

tijdstip te worden betrokken bij planontwikkelingen en/of aanvragen voor bouw-, sloop- of aanlegvergunningen dat de risico's van bodemverstoringen voor de archeologie voorafgaand aan de werkzaamheden in kaart kunnen worden gebracht. Hierbij is het van belang dat inzicht bestaat in de archeologische verwachtingswaarde en de trefkans dat waardevolle archeologische waarden in de bodem aanwezig zijn. Daarbij geldt dat de geologie, de geomorfologie en de aard van de bodem zeer bepalend zijn voor de archeologische verwachtingswaarde. Gesteld kan worden dat tot de Middeleeuwen nederzettingen meestal gelegen waren op hooggelegen gronden (stroomruggen en oeverwallen). In de Middeleeuwen en daarna heeft zich op een deel van deze gronden een esdek gevormd. In deze hoger gelegen gebieden zijn resten van nederzettingen uit diverse periodes te verwachten. Op basis van kennis over het hiervoor genoemde kan een indicatie worden gegeven over hoe groot de kans is dat ergens waardevolle archeologische waarden in de bodem aanwezig zijn. Deze indicaties ten aanzien van gebiedsspecifieke verwachtingen zijn op een archeologische verwachtingenkaart van de gemeente Enschede aangegeven. Voor gebieden met een hoge en middelhoge archeologische verwachtingswaarde en waardevolle terreinen geldt een archeologische onderzoeksplicht.

In de beleidsnota is een handleiding voor het archeologisch werkproces opgenomen, met daarin te onderscheiden processtappen van inventarisatie, waardering, selectie en specifieke beheersmaatregelen.

Uit de beleidskaart volgt dat er in het plangebied geen archeologische waarden voorkomen. Het bestemmingplan biedt daarbij geen ruimere mogelijkheden dan in de vergunde situatie.

In het kader van de milieueffectrapportage die is gevoerd bij de totstandkoming van de plannen voor de Grolsch brouwerij is destijds onderzoek gedaan naar eventuele archeologische waarden in het plangebied. Er was daarbij geen sprake van archeologische belemmeringen in het plangebied. Daarvan is thans dan ook geen sprake.

Conclusie

Vanuit het oogpunt van archeologie zijn er dan ook geen belemmeringen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

4.4 Natuurwetgeving en ecologie

Bij ruimtelijke planvorming moet aandacht worden besteed aan de natuurwet- en regelgeving. Momenteel genieten zowel een groot deel van de flora en fauna zelf als de leefgebieden van diverse soorten wettelijke bescherming. Die bescherming vloeit voort uit zowel Europese en nationale regelgeving als uit internationale verdragen en afspraken als het VN-Biodiversiteitsverdrag. In dat verdrag hebben 193 landen, waaronder Nederland, zich verplicht om biologische diversiteit te behouden en een duurzaam gebruik te maken van biodiversiteit. Biodiversiteit is niet alleen belangrijk vanwege de intrinsieke waarde van de natuur maar draagt ook bij aan onze voedselvoorziening, economie en gezondheid. Deze internationale biodiversiteitsdoelstellingen zijn op Europees niveau verankerd in de EU-Vogel- en Habitatrichtlijnen. De Habitatrichtlijn richt zich expliciet op de biologische diversiteit, door middel van het instandhouden en beschermen van nationale habitats (leefgebieden) en in het wild voorkomende flora en fauna. De te beschermen nationale habitats worden 'Natura 2000' gebieden genoemd en vormen gezamenlijk een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. De Vogelrichtlijn beschermt op soortgelijke wijze broed- en trekvogels en hun specifieke leefgebieden. Deze internationale afspraken en Europese richtlijnen zijn in Nederland doorvertaald in de Natuurbeschermingswet 1998 (gebiedsbescherming) en de Flora- en faunawet (soortenbescherming). Aanvullend aan deze wettelijke bescherming is in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte door het kabinet het beleid uitgewerkt voor de bescherming van de ecologische hoofdstructuur (EHS). De verschillende beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden te worden getoetst op mogelijke schadelijke uitstralende effecten, dit wordt ook wel “externe werking” genoemd.

Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 worden twee typen beschermde gebieden onderscheiden, de 'Natura 2000' gebieden (artikel 10a) en de beschermde natuurmonumenten (artikel 10). Onder 'Natura 2000' gebieden worden verstaan de Vogelrichtlijngebieden en de Habitatrichtlijngebieden. Voor veel

Habitatrichtlijngebieden geldt overigens dat deze nog wel formeel als zodanig moeten worden aangewezen door de staatssecretaris van Economische zaken, Landbouw en Innovatie, omdat daarvoor nog instandhoudingsdoelstellingen moeten worden vastgesteld. Zo lang de Habitatrichtlijngebieden nog niet definitief zijn aangewezen dient nog te worden getoetst aan de communautaire lijst, zijnde de lijst van gebieden zoals die indertijd zijn aangemeld bij de Europese Commissie. Onder beschermde natuurmonumenten worden die natuurgebieden verstaan die op grond van de “oude” Natuurbeschermingswet reeds als zodanig waren vastgesteld. Voor zover de beschermde natuurmonumenten overlappen met Natura 2000 gebieden geldt dat de status “beschermd natuurmonument” voor die betreffende gebieden is komen te vervallen, de beschermde waarden voor het betreffende gebied – voor zover die niet ook onder de instandhoudingsdoelstelling van het Natura 2000 gebied vallen – blijven echter voor die gebieden onverminderd van kracht. Op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 dienen voor alle Natura 2000 gebieden instandhoudingsdoelstellingen en een beheerplan te worden vastgesteld. Bestaand gebruik mag worden voortgezet, mits niet conflicterend met de instandhoudingsdoelstellingen en als zodanig vastgelegd in het beheerplan. Voor alle andere activiteiten is een vergunning van Gedeputeerde Staten (met uitzondering van die gebieden waar op grond van het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998 de staatssecretaris van Economische zaken, Landbouw en Innovatie bevoegd gezag is) vereist.

Ecologische Hoofdstructuur

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) worden de nationale belangen van het Rijk op het gebied van onder meer de natuur en het landelijk gebied vastgelegd. De SVIR richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in het leven geroepen. De doorwerking van de nationale belangen uit de SVIR wordt geregeld in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). In het Barro wordt geregeld hoe het nationale belang van de EHS door provincies en gemeenten dient te worden doorvertaald in ruimtelijke plannen, zoals structuurvisies en bestemmingsplannen. De EHS valt niet onder de werking van de gebiedsbescherming, zoals geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998 of de soortenbescherming, zoals geregeld in de Flora- en faunawet.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van de meest kwetsbare planten- en diersoorten die in Nederland voorkomen. Het gaat daarbij niet om de bescherming van individuele planten of dieren maar om waarborgen om te voorkomen dat het voortbestaan van soorten planten of dieren niet in gevaar komt. Hiertoe zijn in deze wet een aantal verbodsbepalingen opgenomen, zoals het verbod op het doden of verontrusten van dieren of het verbod op het plukken van planten. Daarbij is het “nee, tenzij” principe het uitgangspunt, er mag geen schade worden toegebracht aan beschermde dieren of planten tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Op grond van de Flora- en faunawet zijn alle dieren en planten van onvervangbare waarde en dus dienen mensen daarmee zorgvuldig om te gaan. Daarom is in de wet ook een algemene zorgplicht (artikel 2) opgenomen, die inhoudt dat een ieder 'voldoende zorg' in acht dient te nemen voor álle in het wild voorkomende dieren en planten (dus niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Indien een voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling mogelijk negatieve gevolgen heeft voor in dat gebied voorkomende beschermde soorten dan dient in de regel ontheffing van de betreffende verbodsbepalingen te worden gevraagd bij de staatssecretaris van Economische zaken, Landbouw en Innovatie. De ontheffingsbevoegdheid is geregeld in artikel 75 e.v. van de Flora- en faunawet en nader uitgewerkt in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

1. tabel 1 soorten, dit zijn de meest algemeen voorkomende soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstellingsregeling geldt. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden gevraagd;
2. tabel 3 soorten, dit zijn de strikt beschermde soorten. Het gaat hierbij om de Habitatrichtlijnsoorten en een (nationale) selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst. Voor deze soorten dient vrijwel altijd ontheffing te worden gevraagd;
3. tabel 2 soorten, een tusssencategorie bestaande uit de resterende beschermde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling wanneer wordt gehandeld volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen dient voor deze soorten doorgaans ontheffing te worden gevraagd.

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden door de wet alleen

beschermd tijdens het broedseizoen. Voor een aantal vogelsoorten (met name spechten, uilen en boombewonende roofvogels) zijn de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen jaarrond beschermd.

Natuurwetgeving en het plangebied "De Groote Plooy 2012"

In het kader van het bestemmingsplan "De Groote Plooy 2012" is beoordeeld of de natuurwetgeving en het natuurbeleid al of niet op voorhand aan de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan in de weg staan.

Het plangebied van het bestemmingsplan "De Groote Plooy" is gelegen aan de rand van de bebouwde kom van Boekelo en wordt begrensd door de Rijksweg A35 in het noorden, het Boekelose bedrijventerrein "De (Kleine) Plooy" in het westen, de Boekelose herstructureringswijk "De Bleekerij" in het zuidwesten en het buitengebied van Boekelo en Usselo in het zuiden en oosten. De ecologische waarde van dit gebied is alleen langs de randen van het plangebied te vinden. Het overgrote deel van het terrein is bebouwd. Aan de uiterste zuidzijde van het plangebied is jong opgaande beplanting aanwezig. Bij onderzoek naar de ecologische waarden van het aangrenzende plangebied Sportpark Boekelo uit 2010 is ook een klein deel van deze beplanting geïnventariseerd. In dit gebied zijn twee teritoria van de bosrietzanger vastgesteld. Door de dichte structuur van deze beplanting is de kans groot dat deze voor meer vogelsoorten en zoogdieren dienst doet als nest-, schuil- en/of foerageergebied. Aan de westzijde van het plangebied ligt de Broekheurnerbeek. Hier is recentelijk een beekherstelproject uitgevoerd.

Uit in 2008 door adviesbureau Eelerwoude uitgevoerd ecologisch onderzoek blijkt dat in de Broekheurnerbeek soorten als de paling, riviergrondel en de driedoornige stekelbaars zijn aangetroffen. Ook kritische reptielensoorten als de levendbarende hagedis en hazelworm kunnen mogelijk voorkomen langs de beek. Ten noorden van het plangebied is een boselement aanwezig dat in directe verbinding staat met de Broekheurnerbeek. In dit stuk bos zijn ook vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen die zich langs de beek verplaatsen aan te treffen. Van dit bosgebiedje zijn geen onderzoeksgegevens bekend. Omdat het bos verbonden is met andere groene elementen en er interessante foerageergebieden in de buurt liggen, is de kans groot dat het door vleermuizen als oriëntatie wordt gebruikt.

Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied van het bestemmingsplan "De Groote Plooy" is niet gelegen binnen een gebied dat is aangewezen als Natura 2000 gebied of beschermd natuurmonument of in de directe omgeving daarvan. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied "Buurserzand en Haaksbergerveen" is op meer dan 4 kilometer afstand ten zuiden van het plangebied gelegen. Voor activiteiten die mogelijk significant negatieve gevolgen kunnen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000 gebied dient een passende beoordeling en een plan-milieu effect rapportage (plan-MER) te worden uitgevoerd om te bepalen of en zo ja er daadwerkelijk sprake is van significant negatieve effecten voor kwalificerende soorten. Indien significant negatieve effecten inderdaad niet uitgesloten kunnen worden dient voor de betreffende activiteiten een Natuurbeschermingswetvergunning te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, zijnde Gedeputeerde Staten van Overijssel. Gelet op het feit dat het bestemmingsplan "De Groote Plooy 2013" van aard is en geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt kan een verdere toetsing aan de Natuurbeschermingswet achterwege blijven.

Flora- en faunawet

Het bestemmingsplan "De Groote Plooy 2013 " heeft hoofdzakelijk een consoliderend en karakter en maakt geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk. In verband hiermee behoeft er in het kader van dit ruimtelijk plan geen nader onderzoek plaats te vinden.

Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied van het bestemmingsplan "De Groote Plooy" is niet gelegen in of direct grenzend aan de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Een toetsing aan de Ecologische Hoofdstructuur kan dan ook achterwege blijven.

Conclusie

Op basis van het voorgaande kan met aan voldoende zekerheid grenzende stelligheid worden geconcludeerd

dat er vanuit het oogpunt van ecologie en natuurwetgeving geen belemmeringen zijn voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

Hoofdstuk 5 Juridische planopzet

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de verplichtingen op grond van de Wet ruimtelijke ordening, de plansystematiek en de bestemmingsmethodiek, de indeling van de planregels met een korte beschrijving van de bestemmingen en tenslotte de handhaafbaarheid van het plan.

5.1 Wet ruimtelijke ordening en RO-standaarden 2008

5.1.1 Wet ruimtelijke ordening

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) maakt duidelijk wat de rolverdeling in de ruimtelijke ordening is tussen Rijk, provincie en gemeente en regelt het voor de diverse overheden beschikbare ruimtelijke instrumentarium. Belangrijke basisprincipes in de Wro zijn snelle en overzichtelijke procedures, duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden alsmede transparantie in beleid en in normstelling. Een belangrijk onderdeel van de Wro is de digitalisering van ruimtelijke plannen. Sinds 1 januari 2010 is het verplicht alle nieuwe ruimtelijke plannen digitaal te ontwerpen en elektronisch beschikbaar (digitale verbeelding) te stellen en vast te stellen. Van alle vastgestelde plannen dient tevens een papieren versie (analoge verbeelding) te worden vastgesteld en beschikbaar gesteld. De vastgestelde digitale verbeelding en de vastgestelde analoge verbeelding van ruimtelijke plannen zijn allebei formeel rechtsgeldig. Alleen in geval de digitale verbeelding en de analoge verbeelding aanleiding geven tot een verschillende uitleg van het plan is de digitale verbeelding doorslaggevend. Onder de Wro worden alle planologische (structuur)visies, plannen, besluiten, verordeningen en algemene maatregelen van bestuur (Wro instrumenten) digitaal vervaardigd, beschikbaar gesteld en vastgesteld. Bestemmingsplannen zijn daardoor digitaal onderling vergelijkbaar. Om die onderlinge vergelijkbaarheid te bevorderen verplicht de Wro gemeenten om de digitale verbeeldingen van bestemmingsplannen te publiceren op de landelijke website www.ruimtelijkeplannen.nl.

5.1.2 RO-standaarden 2008

Om de digitale uitwisseling van bestemmingsplannen mogelijk te maken zijn de RO-standaarden 2008 ontwikkeld. Deze standaarden zijn met een ministeriële regeling (Regeling standaarden ruimtelijke ordening) gekoppeld aan de Wro. De standaarden worden beheerd door Geonovum [website: http://ro-standaarden.geonovum.nl] . In de RO-standaarden 2008 is de wijze vastgelegd waarop de beschikbaarheid, vindbaarheid en toegankelijkheid van de instrumenten uit de Wro moet worden verzorgd. De belangrijkste RO-standaarden 2008 voor wat betreft het bestemmingsplan zijn:

IMRO

IMRO staat voor Informatie Model Ruimtelijke Ordening. In dit informatiemodel is de opbouw en structuur van digitale ruimtelijke plannen en Wro-instrumenten voorgeschreven.

SVBP 2008

SVBP2008 staat voor Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2008. In dit document is de verplichte standaardisatie van bestemmingsplannen en inpassingsplannen (bestemmingsplannen van Rijk of provincie) vastgelegd. In de SVBP2008 zijn bijvoorbeeld de verplichte hoofdgroepen van bestemmingen benoemd en de verplichte kleuren van de verschillende bestemmingen opgenomen. De SVBP2008 verplicht tot vergelijkbare bestemmingsplannen, die leiden tot een betere leesbaarheid, raadpleegbaarheid, duidelijkheid en vereenvoudiging voor de gebruiker. De SVBP 2008 voorziet in een vaste opbouw, structuur en indeling met een vast begrippenkader en een verplichte analoge en digitale verbeelding. 'Analoge verbeelding' betekent de manier waarop het plan op papieren kaarten moet worden getoond. Deze verbeelding wordt getekend op een topografische ondergrond aangevuld met kadastrale gegevens (opmaakkenmerken voor de verbeelding). 'Digitale verbeelding' betekent de manier waarop het digitale plan moet worden getoond in een raadpleegomgeving (website op het internet). Op de verbeelding worden door middel van coderingen, arceringen en/of kleur, de bestemmingen van de gronden aangegeven. De materiële inhoud (bestemmingsomschrijving) is opgenomen in de planregels.

STRI 2008

STRI2008 staat voor Standaard Toegankelijkheid Ruimtelijke Instrumenten. De toevoeging 2008 geeft aan dat dit document uitspraken doet over de toegankelijkheid van ruimtelijke documenten die zijn opgebouwd volgens IMRO2008. In dit document zijn verplichtingen opgenomen die de beschikbaarheid, vindbaarheid en authenticiteit van ruimtelijke instrumenten moeten waarborgen. Concreet is in dit document bijvoorbeeld vastgelegd hoe de digitale bestanden beschikbaar moeten worden gesteld en hoe een digitaal waarmerk aan een ruimtelijk document moet worden toegevoegd.

5.2 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Op 1 oktober 2010 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in werking getreden. In deze wet worden ongeveer 24 toestemmingsstelsels voor activiteiten in de fysieke leefomgeving geïntegreerd in één nieuw integraal toestemmingsstelsel, de omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning treedt in zijn geheel in de plaats van de vergunningstelsels op grond van de Woningwet en de Wet milieubeheer en omvat daarnaast ook een groot aantal vergunning- en toestemmingsstelsels op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening, de Wet bodembescherming, de Monumentenwet 1988 en de Wet ruimtelijke ordening (Wro).

Vanuit de Wro zijn, voor zover relevant in het kader van het bestemmingsplan, de volgende toestemmingsstelsels overgeheveld naar de Wabo:

- binnenplanse ontheffing van het bestemmingsplan ex art. 3.6, onder c Wro;
- projectbesluit (buitenplanse ontheffing van het bestemmingsplan) ex art. 3.10 Wro;
- aanlegvergunning ex art. 3.16 Wro;
- sloopvergunning ex art. 3.20 Wro;
- tijdelijke ontheffing van het bestemmingsplan ex art. 3.22 Wro;
- buitenplanse ontheffing (kruimelgevallenregeling) van het bestemmingsplan ex art. 3.23 Wro jo. art. 4.1.1 Bro (Besluit ruimtelijke ordening);
- verbod op het gebruik (zowel gebruik "in enge zin" als bouwen) van gronden in strijd met het bestemmingsplan ex art. 7.10, lid 1 Wro;
- verbod op handelen in strijd met ontheffing of vergunning als bedoeld in de Wro ex art. 7.10, lid 2 Wro.

De bevoegdheden van burgemeester en wethouders tot nadere uitwerking en wijziging van het bestemmingsplan alsmede de bevoegdheid van de gemeenteraad tot het vaststellen van een voorbereidingsbesluit zijn niet overgeheveld naar de Wabo en blijven ongewijzigd onder de werking van de Wro vallen. Naar aanleiding van het naar de Wabo overhevelen van het algemeen gebruiksverbod van artikel 7.10 Wro is in de Wro een nieuw artikel 7.2 geïntroduceerd met daarin een aanvullend algemeen gebruiksverbod voor met de Wro strijdige activiteiten waarop de Wabo niet van toepassing is.

5.3 Plansystematiek en bestemmingsmethodiek

5.3.1 Algemeen

Bestemmingsplannen behoren op grond van artikel 3.1, lid 2 van de Wet ruimtelijke ordening eens in de 10 jaar te worden geactualiseerd. Na het afgerond project “inhaalslag bestemmingsplannen” volgt een hernieuwde actualisatieronde van de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Nieuwe bestemmingsplannen dienen met toepassing van de wettelijk verplichte SVBP 2008 te worden vervaardigd. Toepassing van de SVBP 2008 zorgt er voor dat nieuwe bestemmingsplannen alle dezelfde structuur en opbouw kennen. Hierdoor ontstaat een uniform geheel, wat de rechtsgelijkheid voor burgers ten goede komt en de toetsing van aanvragen om een omgevingsvergunning alsmede de handhaving van bestemmingsplannen vergemakkelijkt.

De Wet ruimtelijke ordening en het Besluit ruimtelijke ordening maken het mogelijk een bestemmingsplan op verschillende manieren vorm te geven. Grofweg kan gekozen worden uit de volgende planvormen:

- een traditioneel gedetailleerd bestemmingsplan. Een dergelijk plan legt het beoogde gebruik van gronden en opstallen en de bebouwingsmogelijkheden van de in het plan opgenomen gronden

gedetailleerd vast. De methodiek wordt wel ingezet om bestaande situaties te conserveren, maar wordt ook gebruikt om beoogde nieuwe ontwikkelingen nauwgezet te sturen;
- een globaal bestemmingsplan dat nader moet worden uitgewerkt. In een dergelijk bestemmingsplan worden een of meerdere bestemmingen opgenomen, die later moeten worden uitgewerkt. Wordt veelal toegepast in gevallen waar de ontwikkeling van een gebied op hoofdlijnen bekend is, maar waar de concrete invulling nog moet volgen;
- Een globaal eindplan. In deze planvorm wordt het ruimtelijk en functioneel streefbeeld in globale zin vastgelegd;
- Een mix van bovenstaande planvormen afhankelijk van de specifieke problemen.

Naast dit onderscheid, dat is gebaseerd op de techniek van het bestemmen, wordt in de literatuur wel onderscheid gemaakt tussen ontwikkelingsgerichte en beheergerichte bestemmingsplannen. Dit onderscheid is niet zozeer gebaseerd op hoe een bestemmingsplan in elkaar steekt, maar juist wat met het bestemmingsplan wordt beoogd (beheren of ontwikkelen).

Bij de keuze voor een bepaalde systematiek van bestemmingsregeling speelt de vraag hoe omgegaan wordt met nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen daarbij een grote rol.

In Enschede is gekozen om ontwikkelingsgericht te gaan bestemmen. Kern van deze aanpak bestaat uit de volgende elementen:
- Bestemmingsplannen kunnen sneller en met minder menskracht gemaakt worden als de bestemmingsregeling is toegespitst op het huidige gebruik en plannen die zich (met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid) binnen de planperiode gaan voordoen. Voor al datgene wat zich waarschijnlijk of mogelijk gaat voordoen worden, buiten een aantal generieke wijzigingsbevoegdheden om, in het bestemmingsplan geen speciale voorzieningen getroffen.
- Voor het gehele stedelijk gebied is een ruimtelijk toetsingskader opgesteld ('Sprekend Enschede, gids voor ruimtelijke kwaliteit'). Voor elke wijk zijn de randvoorwaarden en uitgangspunten opgenomen voor nieuwe initiatieven en ruimtelijke ontwikkelingen. De gids is vastgesteld als beleidsregel en wordt gebruikt als toetsings- en beoordelingskader voor nieuwe initiatieven. Plannen voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen die niet passen in het bestemmingsplan kunnen worden gefaciliteerd door een partiële herziening van het bestemmingsplan. De gids vormt het ontwikkelingsgerichte deel in het ruimtelijk beleid van Enschede: kader en uitgangspunt voor de ruimtelijke onderbouwing van partiële herzieningen.

In schema 1 is de relatie tussen de bestemmingsplannen die in het kader van de hernieuwde actualisatie worden gemaakt, de nota 'Sprekend Enschede' en partiële herzieningen in verband met nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in een plangebied, weergegeven.

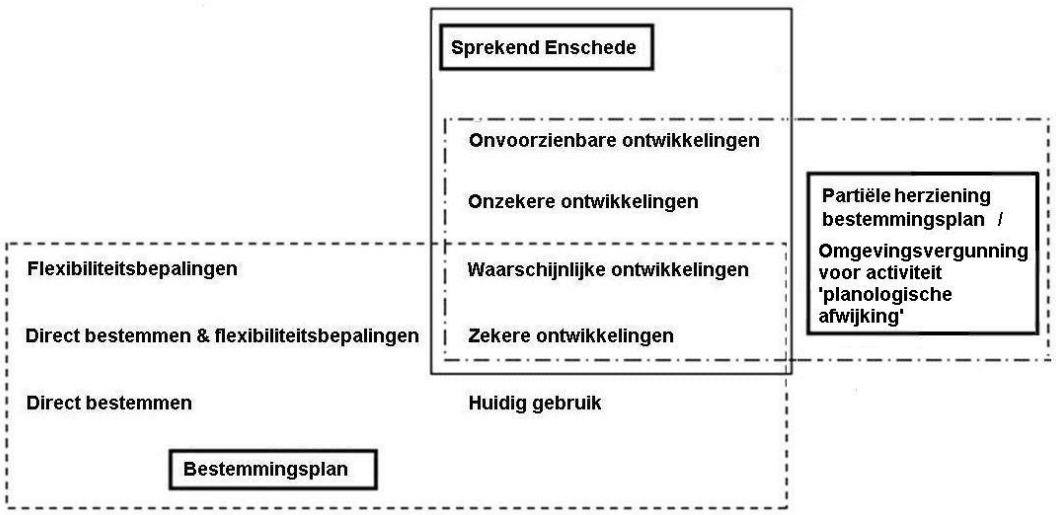

Schema 1: Relatie Sprekend Enschede, bestemmingsplan en partiële herzieningen

Nieuwe bestemmingsplannen zullen, zoals gezegd, allen dezelfde opbouw hebben. Er is gekozen voor de vorm van een meer traditioneel bestemmingsplan, waarin voornamelijk de huidige situatie (functies en bebouwing) wordt vastgelegd, waarbij binnen de verschillende bestemmingen vaak wel een passend meervoudig gebruik mogelijk is.

Bestemmingsplannen die worden ontwikkeld in het kader van de hernieuwde actualisatie zijn overwegend conserverend van aard, dat wil zeggen dat in zijn algemeenheid gronden en bebouwing overeenkomstig het bestaande gebruik worden bestemd. Het ontwikkelingsgerichte deel bestaat hieruit dat enerzijds projecten en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, mits voldoende concreet, via een passende bestemming of door optimaal gebruik te maken van flexibiliteitsinstrumenten (afwijking, wijziging, nadere uitwerking) in juridische zin worden vastgelegd. Anderzijds wordt getracht om het functioneel streefbeeld (de ontwikkelingsrichting) uit vastgestelde wijk- of structuurvisies, te vertalen in een passende basisbestemming. In visies aangeduide gewenste woon- , werk- en mengmilieus worden, waar mogelijk in juridisch-planologische zin vastgelegd via (verzamel)bestemmingen, zoals een bestemming "Gemengd". Daarbij dient te worden getoetst of vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening na een integrale belangenafweging in de concrete situatie een dergelijke bestemming verantwoord is.

Wat betreft de bebouwingsregels (bijvoorbeeld regels over bouwhoogten) wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de bestaande situatie, en ook de bebouwingsgrenzen volgen zoveel mogelijk de bestaande bebouwing, of volgen de rooilijn, evenwijdig aan de straat.

Indien er voldoende duidelijkheid bestaat over zekere en nieuwe concrete ruimtelijke ontwikkelingen, kunnen die overigens wel in het bestemmingsplannen worden opgenomen, hetzij via een rechtstreekse bouwtitel, hetzij via de binnenplanse flexibiliteitbepalingen van het bestemmingsplan (afwijking, wijziging, nadere uitwerking). Het betreft dan ruimtelijke ontwikkelingen, waarbij het stedenbouwkundig plan voldoende is uitgewerkt en het plan ook financieel uitvoerbaar is.

In de gehanteerde bestemmingsmethodiek is vertrekpunt dat de bestaande situatie in juridisch-planologische zin hoofdzakelijk wordt vastgelegd en de gewenste, concrete ruimtelijke ontwikkelingen een rechtstreekse bouwtitel krijgen. Daarbij geldt dat de rechtszekerheid voor de bestaande functies in het plangebied verzekerd moet zijn.

5.3.2 Wijze van bestemmen

Uitgangspunt is om aan gronden in het plangebied een passende bestemming toe te kennen. Met een bestemming wordt tot uitdrukking gebracht welke gebruiksdoelen of functies, met het oog op een goede ruimtelijke ordening, aan de in het plan begrepen gronden zijn toegekend. Niet iedere functie leent zich voor een eigen bestemming conform de hoofdgroepen van bestemmingen uit de SVBP 2008. Of dit zo is hangt af van de ruimtelijke relevantie, of wel van de mate waarin de betrokken functie invloed heeft op zijn omgeving of daaraan eisen stelt. Behalve om functies gaat het bij bestemmingen altijd om concreet ruimtegebruik of om fysiek aanwezige ruimtelijke objecten.

Bij de keuze voor een bepaalde bestemming is de (gewenste) hoofdfunctie bepalend. Afhankelijk van de ruimtelijke relevantie en/of de mate waarin de betreffende functie invloed heeft op de omgeving of daaraan eisen stelt, bijvoorbeeld ruimtelijke uitstralingseffecten in de zin van verkeersaantrekkende werking, benodigde parkeervoorzieningen, ruimtebeslag, situeringskenmerken en milieuhinder, wordt gekozen voor een (gespecificeerde) bestemming met eigen planregels (bouw- en gebruiksregels). Binnen de hoofdgroepen van bestemmingen kan worden gekozen voor een verbijzondering van de bestemming met een zelfstandig pakket van planregels, waarin tevens ondergeschikte functies in de bestemmingsomschrijving kunnen worden opgenomen.

Binnen veel hoofdgroepen van bestemmingen komen ondergeschikte functies voor, zoals parkeervoorzieningen, groenvoorzieningen en nutsvoorzieningen. Deze functies kunnen worden opgenomen binnen de bestemmingsomschrijving. Voor bijzondere ondergeschikte functies, die niet onder de algemene bestemmingsomschrijving vallen en niet conflicteren met de bestemming, wordt gekozen voor een afzonderlijke functieaanduiding.

5.3.3 Flexibiliteit in bestemmingsplannen

Bij de ontwikkeling van het bestemmingsplan “De Groote Plooy 2013” heeft de gemeente zich ten doel gesteld een instrument te ontwikkelen dat:

- zodanig flexibel is dat soepel ingespeeld kan worden op gewijzigde omstandigheden;
- tegelijkertijd voldoende mogelijkheden biedt voor sturing van ontwikkelingen;
- tevens in een voldoende mate de rechten en belangen waarborgt van eigenaren en/of gebruikers van gronden in of rondom het plangebied en/of andere belanghebbenden.

In de planregels zijn daartoe basiseisen opgenomen, waaraan in beginsel elke bouwaanvraag moet voldoen. Het betreft voornamelijk de op de verbeelding gegeven aanwijzingen die voor gebouwen gelden, zoals de situering binnen het bouwvlak (al dan niet verplichte bouwgrens) en de maximale bouwhoogte.

Tegelijkertijd is in de planregels aan burgemeester en wethouders de bevoegdheid toegekend om onderdelen van het plan te wijzigen en in concrete situaties bij een omgevingsvergunning af te wijken van bepaalde regels.

Aangezien belanghebbenden terug kunnen vallen op de in het plan opgenomen basiseisen, ofwel de gelegenheid hebben om zienswijzen in te brengen tegen een kenbaar gemaakt voornemen om veranderingen (wijzigingen en afwijkingen) toe te staan van het bestemmingsplan, bevat het plan voor hen voldoende rechtswaarborgen.

5.3.4 Verbeelding

Een bestemmingsplan bestaat uit digitale ruimtelijke informatie. Die informatie kan digitaal en analoog worden verbeeld. In de SVBP 2008 is per wijze van verbeelding aangegeven hoe de inhoud van een bestemmingsplan moet worden weergegeven. De analoge verbeelding van een bestemmingsplan leidt altijd tot een concreet en afgerond product, te weten: een analoge (papieren) kaart. Bij de eisen die worden gesteld aan de digitale verbeelding is dit niet het geval. Dit komt omdat er bij de digitale verbeelding niet alleen sprake is van een standaard cartografische weergave door middel van kleuren en symbolen, maar ook van dynamiek en interactie met de digitale informatie. De uiteindelijke digitale verbeelding wordt mede bepaald door de functionaliteit van de interface of viewer die wordt gebruikt. De SVBP2008 bevat de basis voor de standaardisatie van het cartografisch ontwerp, in die zin dat de bestemmingen, dubbelbestemmingen en aanduidingen in alle viewers op dezelfde wijze moeten worden verbeeld door middel van kleuren. Essentieel is dat de digitale verbeelding alle relevante bestemmingsplaninformatie moet kunnen tonen. De analoge verbeelding moet alle te verbeelden informatie bevatten. Het gaat hierbij om het plangebied, de (dubbel)bestemmingen, de aanduidingen en de verklaringen. Bestemmingen moeten voorts worden vastgesteld met gebruikmaking van een duidelijke ondergrond.

5.4 Indeling planregels

Het juridisch bindend gedeelte van het bestemmingsplan bestaat uit de regels en de bijbehorende digitale verbeelding en de analoge verbeelding (papieren kaart) waarop de diverse bestemmingen zijn aangegeven. De verbeelding en de regels dienen in samenhang te worden bekeken.

De regels zijn onderverdeeld in vier hoofdstukken:

Hoofdstuk 1 - Inleidende regels;

Hoofdstuk 2 - Bestemmingsregels;

Hoofdstuk 3 - Algemene regels;

Hoofdstuk 4 - Overgangs- en slotregels.

In deze paragraaf worden de regels per hoofdstuk toegelicht.

5.4.1 Inleidende regels

Hoofdstuk 1 bevat de inleidende regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied van het bestemmingsplan “De Groote Plooy 2013”. Hoofdstuk 1 bestaat uit de navolgende artikelen:

Artikel 1 - Begrippen

In dit artikel zijn definities van de in de regels gebruikte begrippen opgenomen, waarmee een eenduidige interpretatie van deze begrippen is vastgelegd.

Artikel 2 - Wijze van meten

Dit artikel geeft bepalingen hoe onder meer de hoogtes van gebouwen en de inhoud van gebouwen gemeten moeten worden en hoe bepaalde eisen betreffende de maatvoering begrepen moeten worden.

5.4.2 Bestemmingsregels

Hoofdstuk 2 bevat de juridische vertaling van de verschillende bestemmingen die in het plangebied voorkomen. Voor ieder gebied op de verbeelding is de bestemming weergegeven. Als op de verbeelding een bouwvlak is opgenomen, is de hoofdregel dat de hoofdgebouwen binnen de bouwgrenzen dienen te worden opgericht. Bij de indeling van de bestemmingsregels wordt conform de SVBP 2008 een vaste volgorde aangehouden. De regels van een bestemming worden als volgt opgebouwd en benoemd:

- bestemmingsomschrijving (omschrijving van de toegestane functies en gebruiksdoelen);
- bouwregels (regels waaraan de bebouwing dient te voldoen);
- nadere eisen (regels op grond waarvan nadere eisen aan bouwwerken en de situering daarvan kunnen worden gesteld);
- afwijken van de bouwregels (regels op grond waarvan in concrete situaties onder bepaalde voorwaarden kan worden afgeweken van de bouwregels);
- specifieke gebruiksregels (regels die aangeven welk specifiek gebruik verboden is);
- afwijken van de gebruiksregels (regels op grond waarvan in concrete situaties onder bepaalde voorwaarden kan worden afgeweken van de gebruiksregels);
- omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden (regels waarbij wordt geregeld wanneer en onder welke omstandigheden een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden noodzakelijk is).

Hieronder worden de diverse bestemmingsregels kort toegelicht.

Artikel 3 Bedrijf-Brouwerij

De bestemming “Bedrijf-Brouwerij” is toegekend aan de in het plangebied gelegen Grolsch Brouwerij. Binnen deze bestemming is een brouwerij toegestaan en de daarbij behorende bedrijfsactiviteiten. Bebouwing is uitsluitend toegestaan binnen het aangegeven bouwvlak, waarbij het aangegeven maximale bebouwingspercentage moet worden aangehouden. In het bestemmingsplan zijn maximale bebouwingshoogten aangehouden van 30 en 15 meter. Deze hoogten hangen samen met de functie van de voor het productieproces benodigde onderdelen van gebouwen of installaties.

Artikel 4 Bedrijf-Nutsvoorziening

De bestemming “Bedrijf-Nutsvoorziening” is toegekend aan het gasontvangstation N-740 dan in het planegbied ligt. Rondom het gasontvangstation is over een breedte van 4 meter de dubbelbestemming "Leiding - Gas" opnomen. Deze dubbelbestemming wordt opgenomen om de belemmeringenstrook rondom het gasontvangstation te beschermen.

Artikel 5 Groen

De groenstrook die structuurbepalend is, is bestemd als "Groen". Binnen deze bestemming is het toegestaan om groenstroken en plantsoenen aan te leggen en in stand te houden. Daarnaast zijn waterpartijen, waterlopen, wadi's en overige voorzieningen in het kader van de waterbeheersing toegestaan. Het aanleggen van wandel- en fietspaden en speelvoorzieningen is eveneens toegestaan. De bestemming “Groen” is in principe toegekend aan al het structurele groen in het plangebied. Bebouwing van de voor “Groen” aangewezen gronden is slechts toegestaan in het kader van de bestemming. Hierbij kan worden gedacht aan de plaatsing van straatmeubilair, speelvoorzieningen en nutsvoorzieningen.

Artikel 6 Leiding -Gas

De voor "Leiding - Gas" aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de aanleg, de instandhouding en bescherming van gasleidingen met de daarbij behorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde. Binnen het bestemmingsvlak gelden er beperkingen ten aanzien van het bouwen en andere werkzaamheden.

5.4.3 Algemene regels

Hoofdstuk 3 bevat de algemene regels, bestaande uit de anti-dubbeltelregel, de algemene bouwregels, algemene gebruiksregels, algemene aanduidingsregels, algemene afwijkingsregels, algemene wijzigingsregels, algemene procedureregels en overige regels.

Artikel 7 bevat de anti-dubbeltelregel. In dit algemene artikel wordt geregeld dat grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing blijft.

Artikel 8 bevat enkele algemene bouwregels ten aanzien van de mogelijkheden voor ondergronds bouwen.

In artikel 9 (Algemene gebruiksregels) is een algemeen gebruiksverbod opgenomen.

In artikel 10 is een aanduiding opgenomen voor de geluidzone rondom het gezoneerde bedrijventerrein De Groote Plooy.

Artikel 11 geeft de algemene afwijkingsregels. Burgemeester en wethouders kunnen in een aantal concrete situaties bij een omgevingsvergunning afwijken van de regels van dit plan.

Artikel 12 geeft de algemene wijzigingsregels. Burgemeester en wethouders zijn bevoegd, overeenkomstig het bepaalde in artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening het plan op een aantal onderdelen onder bepaalde randvoorwaarden te wijzigen.

Artikel 13 bevat procedureregels die gelden voor toepassing van de wijzigingsbevoegdheid.

In artikel 14 “Overige regels” is tevens een algemene regel opgenomen dat in afwijking van het bepaalde elders in de regels van dit bestemmingsplan, op de gronden geen geluidzoneringsplichtige inrichtingen als bedoeld in In artikel 2.1, derde lid van het Besluit omgevingsrecht zijn toegestaan.

5.4.4 Overgangs- en slotregels

Hoofdstuk 4 geeft een regeling voor het overgangsrecht en geeft de zogenoemde slotregel.

Artikel 15 Overgangsregels

Op grond van dit artikel worden bouwactiviteiten aan bestaande, met het plan strijdige, bouwwerken, alsmede bestaand, van het plan afwijkend, gebruik onder voorwaarden toegestaan.

Artikel 16 Slotregel

Dit laatste artikel van de planregels bepaalt op welke wijze de regels van het bestemmingsplan kunnen worden aangehaald.

5.5 Handhaving

Bestemmingsplannen zijn bindend voor overheid en burger. Enerzijds kan de gemeentelijke overheid naleving van bestemmingsplannen afdwingen (optreden tegen strijdig gebruik en/of bebouwing). Anderzijds vormt het bestemmingsplan ook het juridisch kader voor de burger waaruit kan worden afgeleid wat de eigen bouw- en gebruiksmogelijkheden zijn, maar ook wat de planologische mogelijkheden in juridische zin zijn op percelen in de directe omgeving. Het bestemmingsplan geeft immers de gewenste planologische situatie voor het betreffende gebied binnen de planperiode aan.

Het ontwikkelen van beleid en de vertaling hiervan in een bestemmingsplan heeft weinig zin, indien na de vaststelling van het bestemmingsplan de regels van het plan niet gehandhaafd (kunnen) worden. Daarom is het belangrijk al bij het opstellen van een bestemmingsplan aandacht te besteden aan de handhaafbaarheid van de opgestelde regels. Hierbij is een aantal punten in het bijzonder van belang:

1. Voldoende kenbaarheid van en draagvlak voor het bestemmingsplan

Een goed handhavingsbeleid begint bij de kenbaarheid van het bestemmingsplan bij degenen die het moeten naleven. De inhoud van het plan kan slechts gehandhaafd worden, indien het beleid en de regeling in grote kring ondersteund wordt door de gebruikers van het bestemmingsplan. Een algemene positieve benadering van het bestemmingsplan is om die reden wenselijk.

2. Realistische en inzichtelijke regeling

Een juridische regeling dient inzichtelijk en realistisch te zijn. De voorschriften dienen niet meer, maar ook niet minder te regelen dan noodzakelijk is. Hierbij wordt de nadruk gelegd op de leesbaarheid, hanteerbaarheid, gebruiksvriendelijkheid en handhaafbaarheid.

3. Actief handhavingsbeleid

Het sluitstuk van een goed handhavingsbeleid is voldoende controle op de feitelijke situatie in het plangebied. Indien de regels worden overtreden, moeten adequate maatregelen worden getroffen. Indien dit wordt nagelaten ontstaat een grote mate van rechtsonzekerheid.

Een handhaafbaar bestemmingsplan is een bestemmingsplan dat zich goed leent voor het bereiken of het beschermen van gewenste beleidsdoelstellingen en is een goede basis voor eventuele sanctionerende maatregelen. Bij de ontwikkeling van het bestemmingsplan "De Groote Plooy 2013" hebben, vanuit het oogpunt van effectieve handhaving bezien, de volgende vragen centraal gestaan:

- is in de planregels en de toelichting helder verwoord wat de gemeente wil ?
- zijn de normen duidelijk ?
- wat is de reden voor opgelegde beperkingen ?

- is hiervoor voldoende maatschappelijk draagvlak ?
- biedt het plan voldoende flexibiliteit om onnodige beperkingen te voorkomen ?

Met het oog op de toets- en handhaafbaarheid van dit bestemmingsplan is in de planregels onder meer aangegeven wat in ieder geval tot een gebruik in strijd met de bestemming moet worden verstaan. Met de inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) d.d. 1 oktober 2010 is het algemeen verbod op gebruik van gronden in strijd met de bestemming in artikel 7.10 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) komen te vervallen. In plaats daarvan is nu in artikel 2.1 Wabo geregeld dat het verboden is om zonder omgevingsvergunning gronden in strijd met het bestemmingsplan te gebruiken, waarbij onder gebruik zowel gebruik "in enge zin" als bouwen of aanleggen moet worden verstaan. In aanvulling daarop is in artikel 7.2 Wro een nieuw algemeen gebruiksverbod geïntroduceerd voor activiteiten die niet onder de werking van artikel 2.1 Wabo vallen.

Tevens is in de planregels een eenduidige regeling opgenomen voor het medegebruik van woningen voor de uitoefening van beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten en is bij afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden zoveel mogelijk het afwegingskader aangegeven.

Hoofdstuk 6 Economische uitvoerbaarheid

Het hoofddoel van dit bestemmingsplan is de bestaande situatie juridisch vast te leggen. Het plan heeft, op een gering aantal kleinere wijzigingen na, hoofdzakelijk een conserverend karakter. Het accent ligt dan ook voornamelijk op het beheer van de bestaande situatie.

In verband met het feit dat de gemeente binnen het plangebied geen ontwikkelingen met financiële consequenties initieert, is bij dit plan geen exploitatieopzet gevoegd. Gelet op het bovenstaande kan worden gesteld dat de economische uitvoerbaarheid van het voorliggende bestemmingsplan voldoende is aangetoond.

Hoofdstuk 7 Participatie

7.1 Adviezen

Op grond van de Regeling Wijkorganen 2008, welke nader is uitgewerkt in de notitie Wijkorganen en Adviesafspraken,, worden beleidsvoorstellen, die van invloed zijn op een wijk, voorafgaand aan de besluitvorming ter advisering voorgelegd aan het erkende wijkorgaan. Binnen het plangebied van het bestemmingsplan "De Groote Plooy 2013" is het erkende wijkorgaan "Dorpsraad Boekelo" actief, deze wijkraad heeft het adviesrecht over beleidsvoorstellen die ondermeer betrekking hebben op het plangebied van dit bestemmingsplan.

Voorafgaand aan de formele bestemmingsplanprocedure is de wijkraad "Dorpsraad Boekelo" gevraagd schriftelijk advies uit te brengen. De dorpsraad heeft één opmerking over de geluidsbelasting van de omgeving. Voor de omwonenden en het dorp is het belangrijk dat de maximale geluidbelasting niet toeneemt en dat dit goed juridisch wordt vastgelegd. Naar aanleiding hiervan wordt opgemerkt dat de Grolsch Brouwerij op een gezoneerd bedrijventerrein ligt. Dit betekent dat er een 50 dB(A)-geluidcontour rondom het bedrijventerrein ligt waaraan de Omgevingsvergunning voor de activiteit milieu van de Grolsch Brouwerij getoetst moet worden. Deze geluidcontour ligt in de bestemmingsplannen rondom de Grolsch Brouwerij en verandert niet door het voorliggende bestemmingsplan. Dit betekent concreet dat de maximaal toelaatbare geluidsbelasting voor de omgeving niet verandert door het nieuwe bestemmingsplan.

7.2 Vooroverleg

Krachtens artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) pleegt het college van Burgemeester en Wethouders overleg met de besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met die diensten van provincie en Rijk die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen die in het plan in het geding zijn.

In het kader van het vooroverleg is het voorontwerp van het bestemmingsplan "De Groote Plooy 2013" voorgelegd aan de provincie Overijssel en de Grolsch Brouwerij. Beide partijen hebben schriftelijk aangegeven geen bezwaren te hebben tegen het nieuwe bestemmingsplan.

7.3 Procedure

Op grond van artikel 1.3.1 van het Besluit ruimtelijke ordening geeft het college van burgemeester en wethouders dat voornemens is op verzoek of uit eigen beweging een bestemmingsplan voor te bereiden, waarbij sprake is van ruimtelijke ontwikkelingen, kennis van dat voornemen in het gemeentelijk blad “Huis-aan-Huis” . Bovendien wordt de openbare kennisgeving ook langs elektronische weg gedaan. Er wordt hierbij geen gelegenheid geboden om zienswijzen omtrent het voornemen naar voren te brengen. Publicatie van het voornemen heeft als doel om de burgers tijdig te informeren over het voornemen om een bestemmingsplan voor te bereiden.

Op grond van het bepaalde in artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening dient het ontwerp van het bestemmingsplan "De Groote Plooy 2013" gedurende een periode van zes weken voor een ieder ter inzage te worden gelegd. Deze terinzagelegging en de mogelijkheid om gedurende die periode zienswijzen naar voren te brengen bij de gemeenteraad zal worden bekendgemaakt in de Nederlandsche Staatscourant en in de "Huis aan Huis". De kennisgeving van de terinzagelegging in de Huis aan Huis is tevens te raadplegen via de gemeentelijke website www.enschede.nl, de kennisgeving van de terinzagelegging in de Staatscourant is te raadplegen via de website www.officielebekendmakingen.nl. Tegen het ontwerpbestemmingsplan is 1 zienswijze ingediend door de NV Nederlandse Gasunie. De beantwoording van deze zienswijze is als bijlage bij het raadsbesluit over dit bestemmingsplan opgenomen.

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan:

het bestemmingsplan "De Groote Plooy 2013" van de gemeente Enschede.

1.2 bestemmingsplan:

de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0153.BP00047-0003 met de bijbehorende regels.

1.3 aanduiding:

een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels van het plan regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden.

1.4 aanduidingsgrens:

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft.

1.5 achtererfgebied:

erf aan de achterkant en de niet naar openbaar toegankelijk gebied gekeerde zijkant, op meer dan 1 m van de voorkant, van het hoofdgebouw.

1.6 afhaalzaak:

een bedrijf waar in hoofdzaak kant en klare maaltijden en kleine etenswaren, alsmede alcoholvrije dranken en consumptie-ijs, worden verkocht voor consumptie anders dan ter plaatse.

1.7 andere geluidsgevoelige gebouwen:

onderwijsgebouwen - met uitzondering van delen van het gebouw die niet zijn bestemd voor geluidsgevoelige onderwijsactiviteiten -, ziekenhuizen, verpleeghuizen, verzorgingstehuizen, psychiatrische inrichtingen, medische centra, poliklinieken en medische kleuterdagverblijven.

1.8 antennedrager:

antennemast of andere constructie bedoeld voor de bevestiging van een antenne.

1.9 antenne-installatie:

installatie bestaande uit een antenne, een antennedrager, de bedrading en de al dan niet in een of meer techniekkasten opgenomen apparatuur, met de daarbij behorende bevestigingsconstructie.

1.10 bebouwing:

één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde.

1.11 bebouwingspercentage:

een op de verbeelding van het plan of in de regels aangegeven percentage, dat de grootte aangeeft van het deel van een bouwperceel, dat ten minste moet of ten hoogste mag worden bebouwd.

1.12 bedrijf:

een onderneming gericht op het produceren, vervaardigen, bewerken, herstellen, installeren of inzamelen van goederen, alsmede verhuur, opslag en distributie van goederen.

1.13 bedrijfsonderdeel met veiligheidszone Bevi:

een (deel van een) risicovolle inrichting met bedrijfsactiviteiten, waaraan op grond van het Besluit externe veiligheid inrichtingen een aan te houden veiligheidszone is verbonden, waarbinnen geen beperkt kwetsbare en/of kwetsbare aanwezig mogen zijn.

1.14 bedrijfswoning:

een woning in of bij een (bedrijfs)gebouw of op een (bedrijven)terrein kennelijk slechts bedoeld voor (het huishouden van) een persoon wiens huisvesting daar, gelet op de bestemming van het gebouwen of het terrein, noodzakelijk is.

1.15 beperkt kwetsbare objecten:

de objecten als bedoeld in artikel 1 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen, zijnde:

a. verspreid liggende woningen, woonschepen en woonwagens van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen, woonschepen of woonwagens per hectare, en dienst- en bedrijfswoningen van derden;
b. kantoorgebouwen, voorzover zij niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt;
c. hotels en restaurants, voorzover zij niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt;
d. winkels , voorzover zij niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt;
e. sporthallen, sportterreinen, zwembaden en speeltuinen;
f. kampeerterreinen en andere terreinen bestemd voor recreatieve doeleinden, voorzover zij niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt;
g. bedrijfsgebouwen, voorzover zij niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt;
h. objecten die met de onder a tot en met e en g genoemde gelijkgesteld kunnen worden uit hoofde van de gemiddelde tijd per dag gedurende welke personen daar verblijven, het aantal personen dat daarin doorgaans aanwezig is en de mogelijkheden voor zelfredzaamheid bij een ongeval, voorzover die objecten geen kwetsbare zijn, en
i. objecten met een hoge infrastructurele waarde, zoals een telefoon- of electriciteitscentrale of een gebouw met vluchtleidingsapparatuur, voorzover die objecten wegens de aard van de gevaarlijke stoffen die bij een ongeval kunnen vrijkomen, bescherming verdienen tegen de gevolgen van dat ongeval.

1.16 bestaande bebouwing:

één of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde, die op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan volgens het geldende recht aanwezig of in uitvoering zijn dan wel na dat tijdstip zijn of mogen worden opgericht krachtens een omgevingsvergunning die vóór dat tijdstip is aangevraagd.

1.17 bestemmingsgrens:

de grens van een bestemmingsvlak.

1.18 bestemmingsvlak:

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming.

1.19 bijbehorend bouwwerk:

uitbreiding van een hoofdgebouw dan wel functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd gebouw, of ander bouwwerk, met een dak.

1.20 bouwen:

plaatsen, geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen, veranderen of vergroten.

1.21 bouwgrens:

de grens van een bouwvlak.

1.22 bouwlaag:

het doorlopende gedeelte van een gebouw dat door op gelijke of vrijwel gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen wordt begrensd, zulks met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van onderbouw of kelder en zolder.

1.23 bouwperceel:

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten.

1.24 bouwperceelgrens:

een grens van een bouwperceel.

1.25 bouwvlak:

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten.

1.26 bouwwerk:

elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.

1.27 dak:

iedere bovenbeëindiging van een gebouw.

1.28 dakopbouw:

een constructie ter vergroting van een gebouw, welke zich boven de dakgoot bevindt, waarbij deze constructie deels boven de oorspronkelijke nok uitkomt en de onderzijden van de constructie in beide dakvlakken van het dak zijn geplaatst.

1.29 detailhandel:

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen, die deze goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit, met uitzondering van afhaalzaken.

1.30 dienstverlening:

het bedrijfsmatig verlenen van diensten, waarbij het publiek rechtstreeks (al dan niet via een balie) te woord wordt gestaan en geholpen, zoals een uitzendbureau, reisbureau, kapsalon, wasserette, schoonheidsinstituut, pedicure, belwinkel en internetcafé, met uitzondering van seksinrichtingen.

1.31 erf:

al dan niet bebouwd perceel, of een gedeelte daarvan, dat direct is gelegen bij een hoofdgebouw en dat in feitelijk opzicht is ingericht ten dienste van het gebruik van dat gebouw, voor zover het plan die inrichting niet verbiedt.

1.32 fast food restaurant:

Een horecabedrijf, dat in zijn algemeenheid is gericht op het snel verstrekken van dranken en/of etenswaren voor gebruik ter plaatse of voor gebruik elders, en gericht is op het in korte tijd bedienen van grote aantallen mensen, waarbij tevens de mogelijkheid aanwezig is om vanuit de auto gebruik te maken van de geboden service.

1.33 garagebedrijf:

een bedrijf dat uitsluitend of in hoofdzaak is bedoeld voor de verkoop van motorvoertuigen en het onderhoud en/of de reparatie van motorvoertuigen.

1.34 garageboxen:

een zelfstandig, van bijbehorende bouwwerken te onderscheiden, complex van minimaal twee aaneengesloten gebouwen, kennelijk bestemd voor de stalling van (motor)voertuigen.

1.35 gebouw:

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

1.36 geluidgevoelige terreinen:

terreinen, die behoren bij andere gezondheidszorggebouwen dan algemene, categorale en academische ziekenhuizen alsmede verpleeghuizen, voor zover deze bestemd zijn of worden gebruikt voor de in die gebouwen verleende zorg, en woonwagenstandplaatsen.

1.37 geluidzoneringsplichtige inrichting:

een inrichting waarvoor op grond van de Wet geluidhinder bij de vaststelling van een bestemmingsplan, of herziening daarvan, een zone moet worden vastgesteld waarbuiten de geluidsbelasting vanwege dat terrein de waarde van 50 dB(A) niet te boven mag gaan.

1.38 grenswaarde:

grenswaarde, als bedoeld in artikel 5.1, lid 3 van de Wet milieubeheer en zoals uitgewerkt in het Besluit externe veiligheid inrichtingen ten aanzien van het niveau van het plaatsgebonden risico (PR).

1.39 groepsrisico:

cumulatieve kansen per jaar dat tenminste 10, 100 of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof, gevaarlijke afvalstof of bestrijdingsmiddel betrokken is.

1.40 hogere grenswaarde:

een bij een bestemmingsplan in acht te nemen maximale waarde voor de geluidsbelasting van woningen, andere en geluidsgevoelige terreinen, die hoger is dan de voorkeurgrenswaarde en die in een concreet geval kan worden vastgesteld op grond van de Wet geluidhinder en/of het Besluit geluidhinder.

1.41 hoofdgebouw:

gebouw, of gedeelte daarvan, dat noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de geldende of toekomstige bestemming van een perceel en, indien meer gebouwen op het perceel aanwezig zijn, gelet op die bestemming het belangrijkst is.

1.42 horecabedrijf:

een bedrijf, dat in zijn algemeenheid is gericht op het verstrekken van dranken en/of etenswaren voor gebruik ter plaatse en/of het bedrijfsmatig verstrekken van logies, met uitzondering van bed and breakfast, en/of het exploiteren van zaalaccommodatie; met een horecabedrijf wordt een afhaalzaak gelijkgesteld.

1.43 hotel:

een bedrijf, dat tot hoofddoel heeft het verstrekken van logies met als nevenactiviteit het verstrekken van maaltijden en dranken voor consumptie ter plaatse.

1.44 invloedsgebied:

gebied waarin, volgens bij regeling van de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer gestelde regels, personen worden meegeteld voor de berekening van het groepsrisico.

1.45 kantoor:

een gebouw of een gedeelte daarvan, dat door zijn indeling en inrichting bedoeld is om uitsluitend of in hoofdzaak te worden gebruikt voor de uitoefening van administratieve werkzaamheden en werkzaamheden, die verband houden met het doen functioneren van (semi-) overheidsinstellingen, het bank- en verzekeringswezen en naar de aard daarmee gelijk te stellen overige zakelijke dienstverlening.

1.46 kantooreenheid:

een zelfstandige ruimte voor kantoren, inclusief eigen toegang (eventueel in een gezamenlijke hal), eigen sanitaire voorzieningen, meters voor gas, elektra en water.

1.47 kelder:

het beneden peil gelegen gedeelte van een gebouw.

1.48 kwetsbare objecten:

de objecten als bedoeld in artikel 1 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen, zijnde:

a. woningen, woonschepen en woonwagens, niet zijnde beperkt kwetsbare objecten;
b. gebouwen bestemd voor het verblijf, al dan niet gedurende een gedeelte van de dag, van minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten, zoals:
    1. ziekenhuizen, bejaardenhuizen en verpleeghuizen;
    2. scholen, of
    3. gebouwen of gedeelten daarvan, bestemd voor de dagopvang van minderjarigen.
c. gebouwen waarin doorgaans grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig zijn, waartoe in ieder geval behoren:
    1. kantoorgebouwen en hotels met een bruto vloeroppervlak (b.v.o.) van meer dan 1500 m² per object, of
    2. complexen waarin meer dan 5 winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijk bruto meer dan 1000 m² bedraagt en winkels met een totaal b.v.o. van meer dan 2000 m² per winkel, voorzover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd, en
d. kampeer- en andere recreatieterreinen bestemd voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen.

1.49 ligplaats:

een plaats in het water, bestemd of aangewezen om door een woonschip bij verblijf te worden ingenomen.

1.50 luifel:

een bouwwerk, geen gebouw zijnde, dat een overdekte ruimte vormt zonder dan wel met ten hoogste één wand.

1.51 maatschappelijke voorzieningen:

educatieve, sociaal-medische, sociaal-culturele, levensbeschouwelijke voorzieningen en voorzieningen ten behoeve van openbare dienstverlening alsmede naar de aard daarmee gelijk te stellen voorzieningen.

1.52 mantelzorg:

het op individuele basis, buiten organisatorisch verband, bieden van zorg aan personen die fysiek, psychisch of verstandelijk ernstig hulpbehoevend zijn.

1.53 niet zelfstandige horeca:

horeca die een functionele relatie heeft met de in de bestemmingsomschrijving genoemde hoofdfunctie en uitsluitend ondergeschikt en ondersteunend is aan die hoofdfunctie.

1.54 nutsvoorzieningen:

gebouwde dan wel ongebouwde voorzieningen ten behoeve van algemene nutsdoeleinden zoals de watervoorziening, afval, energievoorziening of het (tele)communicatie-verkeer.

1.55 omgevingsvergunning:

omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

1.56 onderbouw:

een gedeelte van een gebouw dat wordt afgedekt door een vloer, waarvan de bovenkant minder dan 1,5 meter boven peil is gelegen.

1.57 openbaar toegankelijk gebied:

weg als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994, alsmede pleinen, parken, plantsoenen, openbaar water en ander openbaar gebied dat voor publiek algemeen toegankelijk is, met uitzondering van wegen die uitsluitend zijn bedoeld voor de ontsluiting van percelen door langzaam verkeer.

1.58 perceelsgrens:

de grens van een (bouw)perceel.

1.59 perifere detailhandel:

detailhandel in volumineuze goederen die wegens aard en omvang en de specifieke vestigingseisen, met name op het gebied van bereikbaarheid en parkeren, niet thuishoort in het kernwinkelgebied of bestaande winkelcentra, zoals detailhandel in auto's, boten, caravans, motoren, grove bouwmaterialen, keukens en sanitair, tuincentra, bouwmarkten, woninginrichting en meubelen.

1.60 plaatsgebonden risico:

risico op een plaats buiten een inrichting, uitgedrukt als de kans per jaar dat een persoon, die onafgebroken en onbeschermd op die plaats zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof, gevaarlijke afvalstof of bestrijdingsmiddel betrokken is.

1.61 plaatsgebonden risicocontour PR 10-5:

de risicocontour zoals uitgewerkt in het Besluit externe veiligheid inrichtingen die aangeeft waar er een bepaalde effectkans van één op honderdduizend is op een incident met één of meer dodelijke slachtoffers.

1.62 plaatsgebonden risicocontour PR 10-6:

de risicocontour zoals uitgewerkt in het Besluit externe veiligheid inrichtingen die aangeeft waar er een bepaalde effectkans van één op een miljoen is op een incident met één of meer dodelijke slachtoffers; deze contour geldt voor kwetsbare objecten als grenswaarde en voor beperkt kwetsbare objecten als richtwaarde.

1.63 praktijkruimte:

een gebouw of een gedeelte daarvan, dat dient voor het beroepsmatig verlenen van diensten op administratief, architectonisch, kunstzinnig, juridisch, medisch, paramedisch, therapeutisch of een daarmee naar aard gelijk te stellen gebied.

1.64 prostitutie:

het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding.

1.65 richtwaarde:

richtwaarde als bedoeld in artikel 5.1, lid 3 van de Wet milieubeheer en zoals uitgewerkt in het Besluit externe veiligheid inrichtingen ten aanzien van het niveau van het plaatsgebonden risico (PR).

1.66 risicovol bedrijf:

een bedrijf, niet tevens een risicovolle inrichting zijnde, waarbij het milieu-aspect gevaar bepalend is voor de categorie-indeling als bedoeld in de bij deze regels behorende Lijst van bedrijfstypen.

1.67 risicovolle inrichting:

een inrichting, bij welke ingevolge het Besluit externe veiligheid inrichtingen een grenswaarde of richtwaarde voor het risico c.q. een risico-afstand moet worden aangehouden bij het in het bestemmingsplan toelaten van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten.

1.68 seksinrichting:

de voor het publiek toegankelijke, besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht. Onder een seksinrichting wordt in ieder geval verstaan: een sekstheater, een parenclub of een prostitutiebedrijf waaronder tevens begrepen een erotische massagesalon, al dan niet in combinatie met elkaar.

1.69 slopen:

geheel of gedeeltelijk afbreken.

1.70 sportvoorzieningen:

gebouwde en/of ongebouwde voorzieningen ten behoeve van sport en sportieve recreatie.

1.71 straatmeubilair:

de op of bij de weg behorende bouwwerken, zoals verkeersgeleiders, verkeersborden, brandkranen, lichtmasten, parkeermeters, stadsplattegronden, zitbanken, bloem- en plantenbakken, papier-, glas- en andere inzamelbakken, kunstobjecten, gedenktekens, draagconstructies voor reclame alsmede telefooncellen, toiletgebouwtjes, abri's en andere, hiermee gelijk te stellen bouwwerken.

1.72 tuincentrum:

een al dan niet overdekte verkoopruimte waar artikelen bedrijfsmatig te koop worden aangeboden, waarbij het hoofdassortiment bestaat uit artikelen voor de inrichting en het onderhoud van particuliere tuinen of daarmee rechtstreeks samenhangende artikelen, zoals tuinplanten, zaai- en pootgoed, tuinmest, teelaarde, tuingereedschap, tuinhout, tegels, sierstenen, tuinhuisjes, materialen voor de aanleg van vijvers- en fonteinen, alsmede kamerplanten, snijbloemen en potterie en het nevenassortiment uit dierbenodigdheden en -voeders, huis- en hobbydieren, sfeerartikelen, tuinmeubelen, tuinkleding en -schoeisel, met uitzondering van modische, sport- of vrijetijdskleding en zwembadmaterialen.

1.73 voorerfgebied:

erf dat geen onderdeel is van het achtererfgebied.

1.74 voorgevelrooilijn:

de evenwijdig aan de as van de weg gelegen lijn, die zoveel mogelijk aansluit bij de ligging van - een deel van de - voorgevels van de bestaande bebouwing.

1.75 voorkeursgrenswaarde:

de bij een bestemmingsplan in acht te nemen maximale waarde voor de geluidsbelasting van woningen, andere en geluidsgevoelige terreinen, zoals deze rechtstreeks kan worden afgeleid uit de Wet geluidhinder en/of het Besluit geluidhinder.

1.76 vuurwerkbedrijf:

inrichting waar professioneel vuurwerk en/of meer dan 10.000 kg consumentenvuurwerk aanwezig is.

1.77 warmte-koude opslag:

energievoorziening in de vorm van het opslaan van warmte en/of koude in de bodem waarbij gebruik wordt gemaakt van de temperatuur van het grondwater om gebouwen te verwarmen in de winter en/of af te koelen in de zomer.

1.78 winkel:

een gebouw of een gedeelte daarvan dat door zijn indeling en inrichting bedoeld is als ruimte voor detailhandel , eventueel met bijbehorende kantoorruimte, en/of ambacht en/of magazijn.

1.79 woning:

een gebouw, dat door zijn indeling en inrichting uitsluitend bedoeld is voor de huisvesting van één afzonderlijk huishouden.

1.80 woongebouw:

een gebouw , dat meerdere naast elkaar en/of geheel of gedeeltelijk boven elkaar gelegen woningen omvat en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid beschouwd kan worden.

1.81 woonhuis:

een gebouw , dat één woning omvat, dan wel twee of meer naast elkaar en/of gedeeltelijk boven elkaar gelegen woningen omvat, en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid kan worden beschouwd.

1.82 woonkeet:

een loods, keet of ander soortgelijk bouwwerk, bestemd om te voorzien in een tijdelijke behoefte aan woongelegenheid.

1.83 woonschip:

een schip dat uitsluitend of hoofdzakelijk als woning wordt gebruikt of tot woning is bestemd.

1.84 woonwagen:

voor bewoning bestemd gebouw dat in zijn geheel of in delen kan worden verplaatst en op een daartoe bestemd perceel is geplaatst.

1.85 woonzorgcomplex:

een woongebouw, waarin de hoofdfunctie wonen wordt gecombineerd met zorg- en welzijnsvoorzieningen en waarbij tevens ter ondersteuning van deze functies kleinschalige, ondergeschikte detailhandel, dienstverlening en/of horeca kan voorkomen.

1.86 zakelijke dienstverlening:

het bedrijfsmatig verlenen van administratieve diensten aan of ten behoeve van bedrijven en/of personen, zoals administratie-, advocaten-, advies- en ingenieursbureaus met een beperkt publieksgerichte functie.

1.87 zelfstandig kantoor:

een gebouw of een gedeelte daarvan, dat dient voor het bedrijfsmatig verlenen van diensten, waarbij het publiek niet of slechts in ondergeschikte mate rechtstreeks te woord wordt gestaan en geholpen, waaronder congres- en vergaderaccommodatie, en de werkzaamheden niet ten dienste staan van en verbonden zijn aan de uitoefening van bedrijfsactiviteiten, maar een afzonderlijke eenheid vormen.

1.88 zendmast:

een bouwwerk, geen gebouw zijnde, waarop antenne-installaties worden geplaatst.

1.89 zorgwoning:

Een zelfstandige woning die geschikt is voor mensen met een zorgvraag.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de dakhelling:

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak.

2.2 de goothoogte van een bouwwerk:

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel.

2.3 de inhoud van een bouwwerk:

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.4 de bouwhoogte van een bouwwerk:

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.

2.5 de oppervlakte van een bouwwerk:

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

2.6 buitenwerks gevelvlak van een bouwwerk:

Het gedeelte van het bouwwerk dat, voorzover van wanden voorzien, van buitenaf zichtbaar is. Voor bouwwerken die niet of niet aan alle zijden door wanden omsloten worden, wordt de loodrechte projectie van de dakrand op het maaiveld als buitenwerks gevelvlak aangemerkt.

2.7 buitenwerks gevelvlak van een gebouw of bijbehorend bouwwerk:

Het gedeelte van het gebouw of bijbehorend bouwwerk dat, voorzover van wanden voorzien, van buitenaf zichtbaar is. Voor gebouwen en bijbehorende bouwwerken die niet of niet aan alle zijden door wanden omsloten worden, wordt de loodrechte projectie van de dakrand op het maaiveld als buitenwerks gevelvlak aangemerkt.

2.8 de hoogte van een windturbine:

vanaf het peil tot aan de (wieken)as van de windturbine.

2.9 de afstand tot de perceelsgrens:

de kortste afstand van enig punt van een gebouw tot de perceelsscheiding van het bouwperceel.

2.10 de afstand tussen gebouwen:

de kortste afstand tussen de buitenwerkse gevelvlakken van de gebouwen .

2.11 peil:

a. voor een gebouw, waarvan de hoofdtoegang direct aan een weg grenst: de hoogte van die weg ter plaatse van de hoofdtoegang;
b. voor een gebouw, waarvan de hoofdtoegang niet direct aan de weg grenst: de hoogte van het afgewerkte terrein ter plaatse van de hoofdtoegang bij voltooiing van de bouw;
c. voor een bouwwerk, geen gebouw zijnde: de hoogte van het afgewerkte terrein ter plaatse bij voltooiing van de bouw.

2.12 minimaal/maximaal bebouwingspercentage:

a. uit te werken bestemmingen: het aangegeven bebouwingspercentage moet worden berekend over het gehele bestemmingsvlak, met inbegrip van de buiten de bouwgrens gelegen gronden;
b. eindbestemmingen: het aangegeven bebouwingspercentage moet worden berekend over het gehele bouwperceel, met inbegrip van de buiten de bouwgrens gelegen gronden.

Voor de berekening blijven bouwwerken gelegen beneden peil buiten beschouwing.

2.13 bruto vloeroppervlak van een gebouw (b.v.o.):

omvat de totale en buitenwerks gemeten oppervlakte van alle bouwlagen die een gebouw telt, met inbegrip van beneden peil gelegen bouwdelen en bij dat gebouw behorende magazijnen, werkplaatsen en overige dienstruimten, met uitsluiting van gebouwde parkeervoorzieningen.

2.14 verkoopvloeroppervlak van een gebouw (v.v.o.):

de overdekte verkoopruimten die voor het publiek zichtbaar en vrij toegankelijk zijn alsmede de ruimten die direct samenhangen met de winkelverkoop, zoals etalages, vitrines, toonbanken, schapruimte, paskamers en kassaruimten.

2.15 ondergeschikte bouwonderdelen:

bij de toepassing van het bepaalde ten aanzien van het bouwen worden ondergeschikte bouwonderdelen, zoals plinten, pilasters, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, schoorstenen, gevel- en kroonlijsten, luifels, balkons en overstekende daken buiten beschouwing gelaten, mits de overschrijding niet meer dan 1 meter bedraagt.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Bedrijf - Brouwerij

3.1 Bestemmingsomschrijving

a. De voor Bedrijf - Brouwerij aangewezen gronden zijn bestemd voor:
   1. brouwerij;
   2. niet-zelfstandige kantoorfunctie als integraal onderdeel van de bedrijfsactiviteiten tot een bruto-vloeroppervlak per bedrijf van maximaal 30 % van het bruto-vloeroppervlak van de gebouwen op een bouwperceel;
   3. bij deze doeleinden behorende bouwwerken, erven, terreinen en voorzieningen, zoals parkeervoorzieningen, voorzieningen ten behoeve van warmte-koude-opslag, groenvoorzieningen, water en nutsvoorzieningen;
b. boorhuisjes ten behoeve van zoutwinning;
c. geluidsreducerende voorzieningen, zoals schermen en wallen.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Algemeen

a. Op de voor “Bedrijf-Brouwerij” aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd voor zover dit in overeenstemming is met het bepaalde in lid 3.1;
b. Geen bebouwing mag worden opgericht binnen een afstand van 3,5 meter van een niet langs een openbare weg of openbaar groen gelegen zijdelingse perceelsgrens en binnen een afstand van 5 meter van een niet langs een openbare weg of openbaar groen gelegen achterste perceelsgrens, tenzij het oprichten van bebouwing uit het oogpunt van rampenbestrijding geen gevaar oplevert.

3.2.2 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende bepalingen:

a. gebouwen dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd;
b. ter plaatse van de aanduiding “maximale bouwhoogte” mag de bouwhoogte niet worden overschreden, waarbij geldt dat de bebouwingshoogte met maximaal 3 meter mag worden overschreden voor ruimten van technische installaties.
c. de bouwhoogte van schoorstenen mag maximaal 40 meter bedragen;
d. ter plaatse van de aanduiding “maximum bebouwingspercentage" mag het bebouwingspercentage niet worden overschreden.

3.2.3 Bouwwerken

Voor het bouwen van bouwwerken gelden de volgende bepalingen:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag maximaal 2 meter bedragen;
b. de bouwhoogte van kunstobjecten, vlaggen- en lichtmasten mag maximaal 10 meter bedragen;
c. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 5 meter bedragen.

3.2.4 Boorhuisjes

Voor het bouwen van boorhuisjes gelden de volgende bepalingen:

a. de bouwhoogte mag niet meer dan 3 meter bedragen;
b. de inhoud mag niet meer dan 20m2 bedragen.

3.2.5 Nutsvoorzieningen

Voor het bouwen van nutsvoorzieningen gelden de volgende bepalingen:

a. de oppervlakte van een bouwwerk mag maximaal 25 m² bedragen;
b. de goothoogte mag maximaal 3 meter bedragen.

3.2.6 Bestaande bebouwing

Bestaande bebouwing, die afwijkt van het bepaalde in de leden 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.2.4, en/of 3.2.5 mag worden gehandhaafd en/of vernieuwd.

3.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

a. lid 3.2.3, onder a, voor een bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen tot maximaal 3 meter;
b. lid 3.2.3, onder c, voor een bouwhoogte van andere overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot maximaal 7 meter;

De in dit lid genoemde omgevingsvergunningen worden uitsluitend verleend onder de voorwaarde dat geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- het woon- en leefklimaat;
- het straat- en bebouwingsbeeld;
- de verkeersveiligheid;
- de sociale veiligheid;
- de milieusituatie;
- de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.4 Specifieke gebruiksregels

a. Opslag op onbebouwde gronden ten dienste van bedrijven is toegestaan, mits deze niet plaats vindt vóór de gevels van gebouwen die gericht zijn op de Rijksweg 35.
b. Geen opslag van goederen mag plaatsvinden binnen een afstand van minder dan 3,5 meter van een niet langs een openbare weg of openbaar groen gelegen zijdelingse perceelsgrens en binnen een afstand van minder dan 5 meter van een niet langs een openbare weg of openbaar groen gelegen achterste perceelsgrens, tenzij de opslag van goederen uit het oogpunt van rampenbestrijding geen gevaar oplevert.
c. De hoogte van de opslag van goederen max maximaal 10 meter bedragen;
d. Tot een gebruik strijdig met deze bestemming wordt in ieder geval gerekend:
    1. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel;
    2. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van bewoning;
    3. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van zelfstandige kantoren;
    4. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van een seksinrichting.

Artikel 4 Bedrijf - Nutsvoorziening

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Bedrijf - Nutsvoorziening" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. de aanleg en instandhouding van een gasontvangstation;
b. ondergrondse en bovengrondse leidingen en toebehoren;
c. bij deze bestemming behorende voorzieningen, zoals wegen, paden, parkeervoorzieningen, lichtvoorzieningen, erf- en terreinafscheidingen en groen.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Algemeen

Uitsluitend zijn toegestaan gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, die ten dienste van de bestemming staan.

4.2.2 Gebouwen

Voor gebouwen gelden de volgende regels:

a. de goot- en bouwhoogte van een gebouw mag niet meer bedragen dan 5 m.

4.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag niet meer bedragen dan 3,5 meter;
b. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 5 m.

Artikel 5 Groen

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor “Groen” aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. groenstroken, plantsoenen, waterpartijen, -lopen, -bergingen, wadi's, infiltratiestroken en andere voorzieningen in het kader van de waterbeheersing;
b. in- en uitritten, wandel- en fietspaden;
c. nutsvoorzieningen;
d. bij deze doeleinden behorende gebouwen, bouwwerken geen gebouwen zijnde, straatmeubilair en andere werken.

5.2 Bouwregels

5.2.1 Algemeen

Op de voor “Groen” aangewezen gronden mogen uitsluitend bouwwerken worden gebouwd ten dienste van deze bestemming, zoals straatmeubilair en nutsvoorzieningen.

5.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde, en straatmeubilair

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, en straatmeubilair gelden de volgende bepalingen:

a. de bouwhoogte van kunstobjecten, vlaggenmasten en lichtmasten mag maximaal 10 meter bedragen;
b. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, en overig straatmeubilair mag maximaal 5 meter bedragen.

5.2.3 Nutsvoorzieningen

Voor het bouwen van nutsvoorzieningen gelden de volgende bepalingen:

a. de goothoogte van nutsvoorzieningen mag maximaal 3 meter bedragen;
b. de oppervlakte van nutsvoorzieningen mag per bouwwerk maximaal 25 m² bedragen.

Artikel 6 Leiding - Gas

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding -Gas' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de aanleg, de instandhouding en bescherming van gasleidingen met de daarbij behorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

6.2 Bouwregels

a. In afwijking van het bepaalde bij de andere bestemming(en) mag niet worden gebouwd, anders dan ten behoeve van deze dubbelbestemming;
b. Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt een bouwhoogte van maximaal 3 meter;
c. Voor het bouwen van nutsvoorzieningen geldt per bouwwerk een goothoogte van maximaal 3 meter en een oppervlakte van 25 m².

6.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 6.2, onder a en toestaan dat in de andere daar voorkomende bestemming(en) genoemde bebouwing wordt gebouwd, mits de veiligheid met betrekking tot de gasleiding niet wordt geschaad en geen kwetsbare objecten worden toegelaten. Alvorens te beslissen omtrent een vergunning, wordt schriftelijk advies ingewonnen van de betreffende leidingbeheerder.

6.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden om zonder of in afwijking van een door burgemeester en wethouders verleende omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren, die de veiligheid kunnen schaden of de continuïteit van de energievoorziening in gevaar kunnen brengen:
    1. het aanbrengen van diepwortelende beplanting en/of bomen;
    2. het wijzigen van het maaiveldniveau door ontgronding of ophoging;
    3. het verrichten van graafwerkzaamheden anders dan normaal spit- en ploegwerk;
    4. het aanbrengen van verhardingen;
    5. het indrijven van voorwerpen in de grond;
    6. diepploegen;
    7. het permanent opslaan van goederen, waaronder ook begrepen het opslaan van afvalstoffen;
    8. het aanleggen van waterlopen of het verruimen, vergraven of dempen van bestaande waterlopen;
    9. het plaatsen van onroerende objecten zoals lichtmasten, wegwijzers en ander straatmeubilair.
b. Het in onder a bedoelde verbod geldt niet voor werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden die het normale onderhoud, gebruik en beheer van de gasleiding betreffen, of die reeds is uitvoering zijn op het tijdstip waarop het plan rechtskracht verkrijgt.
c. De werken en werkzaamheden als bedoeld onder a zijn slechts toelaatbaar, indien door die werken en werkzaamheden, dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen de veiligheid met betrekking tot de gasleiding niet wordt geschaad en geen kwetsbare objecten worden toegelaten;
d. Alvorens te beslissen omtrent een vergunning als bedoeld onder a, wordt schriftelijk advies ingewonnen van de betreffende leidingbeheerder.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 7 Antidubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 8 Algemene bouwregels

8.1 Onderkelderen van gebouwen

Daar waar ingevolge het bepaalde in deze planregels het bouwen of verbouwen van gebouwen is toegestaan – is het tevens mogelijk deze gebouwen te onderkelderen, met dien verstande dat:

1. de bovenkant van de vloer van de kelder maximaal 3 meter onder het peil mag zijn gelegen;
   a. onderkelderen slechts is toegestaan tussen de boven het peil gelegen buitenwerkse gevelvlakken van het gebouw.

8.2 Afwijken van de bouwregels

1. Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 8.1:

a. voor het onderkelderen van gebouwen met kelders waarvan de bovenkant van de vloer tot maximaal 5 meter onder het peil is gelegen;

b. voor het onderkelderen van gebouwen met kelders in het achtererfgebied tot maximaal 3 meter vanuit de boven het peil gelegen buitenwerkse gevelvlakken van het gebouw

2. De onder 1 genoemde omgevingsvergunning wordt uitsluitend verleend onder de voorwaarde dat:

a. geen sprake is van een permanente verlaging van de grondwaterstand;

b. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van het woon- en leefklimaat, het straat- en bebouwingsbeeld, de sociale veiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 9 Algemene gebruiksregels

9.1 Algemeen gebruiksverbod

Het is verboden de gronden en bouwwerken te gebruiken, te laten gebruiken of in gebruik te geven op een wijze of tot een doel, strijdig met de in het plan aan de grond gegeven bestemmingen, tenzij voor dit afwijkende gebruik op grond van de regels in dit plan een omgevingsvergunning is verleend.

Overtreding van dit verbod is een strafbaar feit als bedoeld in artikel 1a onder 2° van de Wet op de economische delicten.

Artikel 10 Algemene aanduidingsregels

10.1 Geluidzones

10.1.1 Geluidzone - industrie

a. Ter plaatse van de aanduiding “geluidzone - industrie” mogen op gronden gelegen binnen deze zone, in afwijking van het bepaalde elders in de regels van dit plan, geen woningen of andere geluidsgevoelige gebouwen worden gebouwd en geen geluidsgevoelige terreinen worden aangelegd.
b. Het onder a genoemde verbod geldt niet:
    1. voor het vernieuwen, veranderen of vergroten van woningen, andere geluidsgevoelige gebouwen of geluidsgevoelige terreinen overeenkomstig de regels van dit plan, mits daarbij de afstand tot het industrieterrein niet wordt verkleind, de bouwhoogte van het gebouw niet toeneemt, het aantal woningen of andere geluidsgevoelige gebouwen of geluidsgevoelige terreinen niet toeneemt en wordt voldaan aan de van toepassing zijnde eisen voor de karakteristieke geluidwering uit het Bouwbesluit;
    2. indien burgemeester en wethouders ten behoeve van de bouw van de woningen of andere geluidsgevoelige gebouwen of aanleg van geluidsgevoelige terreinen een hogere grenswaarde hebben vastgesteld en wordt voldaan aan de van toepassing zijnde eisen voor de karakteristieke geluidwering uit het Bouwbesluit;
    3. indien door middel van akoestisch onderzoek wordt aangetoond dat door het treffen van een maatregel een situatie kan worden gecreëerd, waardoor wordt voldaan aan de voorkeursgrenswaarde;
    4. indien de naar het industrieterrein gekeerde gevel van de woning of van het andere geluidsgevoelige gebouw voldoet aan de voorwaarden, zoals vermeld in artikel 1b, lid 5 van de Wet geluidhinder en door middel van akoestisch onderzoek is aangetoond, dat minimaal sprake is van één geluidsluwe gevel (geluidsbelasting minder dan 50 dB(A)).
c. Burgemeester en wethouders zijn op grond van artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening bevoegd het plan te wijzigen door:
    1. het wijzigen van de geluidzone, waarbij aangetoond dient te worden dat de geluidsbelasting in het gebied dat ophoudt deel uit te maken van de geluidzone lager is dan 50 dB(A);
    2. het opheffen van de geluidzone, met dien verstande dat opheffing uitsluitend kan plaatsvinden wanneer de bestemming van het betrokken terrein zodanig is gewijzigd dat het geen zoneplichtig industrieterrein meer is.

Artikel 11 Algemene afwijkingsregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van de regels van dit plan:

a. voor het afwijken van de in het plan voorgeschreven maten, afmetingen en percentages met ten hoogste 10%;
b. voor het in geringe mate aanpassen van het beloop of het profiel van wegen of de aansluiting van wegen onderling, indien de verkeersveiligheid en/of verkeersintensiteit daartoe aanleiding geeft;
c. voor het uitvoeren van een bouwplan, indien op grond van de definitieve uitmeting of in verband met de verkaveling of situering blijkt dat aanpassing van het bestemmingsplan noodzakelijk zou zijn en de afwijking van zodanig ondergeschikte aard blijft, dat de structuur van het bestemmingsplan niet wordt aangetast;
d. voor de bouw van antenne-installaties ten behoeve van mobiele telecommunicatie en overige antennes, zend- en sirenemasten tot een bouwhoogte van maximaal 15 meter;
e. voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een bouwhoogte van maximaal 10 meter, met uitzondering van erf- en perceelsafscheidingen.

De in dit lid genoemde omgevingsvergunningen worden uitsluitend verleend onder de voorwaarde dat geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- het woon- en leeklimaat;
- het straat- en bebouwingsbeeld;
- de verkeersveiligheid;
- de sociale veiligheid;
- de milieusituatie;
- de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 12 Algemene wijzigingsregels

Burgemeester en wethouders zijn op grond van artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening bevoegd het plan te wijzigen:

a. voor een wijziging in de situering van bestemmingsgrenzen en bouwvlakken, indien bij de uitvoering van het plan mocht blijken, dat verschuivingen in verband met ingekomen bouwplannen wenselijk of noodzakelijk zijn, mits de bestemmingsgrenzen of bouwgrenzen niet meer dan 5 meter worden verschoven;
b. voor het wijzigen van de voorgeschreven maten, afmetingen en percentages met ten hoogste 20%;
c. voor het bouwen van vrijstaande antenne-installaties ten behoeve van mobiele telecommunicatie met een maximale bouwhoogte van 50 meter;
d. voor het bouwen van zend- en sirenemasten met een maximale bouwhoogte van 50 meter.

De in dit lid genoemde wijzigingsbevoegdheden worden uitsluitend toegepast onder de voorwaarde dat geen onevenredige aantasting plaats vindt van:

- het woon- en leefklimaat;
- het straat- en bebouwingsbeeld;
- de verkeersveiligheid;
- de sociale veiligheid;
- de milieusituatie;
- de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 13 Algemene procedureregels

13.1 Procedureregels wijziging

Bij toepassing van een wijzigingsbevoegdheid, zoals bedoeld in deze regels, gelden de procedureregels zoals voorgeschreven in artikel 3.9a, lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening, met dien verstande dat:

a. indien het een besluit op aanvraag betreft, burgemeester en wethouders de aanvrager zo nodig in de gelegenheid stellen te reageren op de naar voren gebrachte zienswijzen;
b. indien tegen het ontwerp-besluit zienswijzen naar voren zijn gebracht, het besluit tot het al dan niet vaststellen van de wijziging of uitwerking met redenen wordt omkleed;
c. burgemeester en wethouders het besluit tot het al dan niet vaststellen van de wijziging of uitwerking bekend maken aan de aanvrager en eventuele indieners van zienswijzen.

Artikel 14 Overige regels

14.1 Parkeren en laden en lossen

a. Indien de omvang of de bestemming van een gebouw daartoe aanleiding geeft, dient, onverminderd het bepaalde elders in de regels van dit plan, ten behoeve van het parkeren of stallen van auto's in voldoende mate ruimte zijn aangebracht in, op of onder het gebouw, dan wel op het onbebouwde terrein dat bij dat gebouw behoort.

Hoofdstuk 4 Overgangs-en slotregels

Artikel 15 Overgangsrecht

15.1 Overgangsrecht bouwwerken

15.1.1 Overgangsbepaling

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, danwel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

15.1.2 Afwijken

Burgemeester en wethouders kunnen eenmalig in afwijking van het bepaalde in lid 15.1.1 een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10%.

15.1.3 Uitzondering op het overgangsrecht bouwwerken

Lid 15.1.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

15.2 Overgangsrecht gebruik

15.2.1 Overgangsbepaling

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

15.2.2 Strijdig gebruik

Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in lid 15.2.1, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

15.2.3 Verboden gebruik

Indien het gebruik, bedoeld in lid 15.2.1, na de inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

15.2.4 Uitzondering op het overgangsrecht gebruik

Lid 15.2.1 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 16 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan "De Groote Plooy 2013".

Colofon

Dit is een uitgave van:

Afdeling Bestemmingsplannen
Programma Stedelijke Ontwikkeling
Gemeente Enschede

© Mei 2013, gemeente Enschede

NOTA SAMENVATTING EN BEANTWOORDING ZIENSWIJZEN

Bestemmingsplan: De Groote Plooy 2013
IMRO-code: NL.IMRO.0153.BP00047-0003

(rechts-)personen die tijdig een zienswijze naar voren hebben gebracht:

Indiener zienswijze 1:
N.V. Nederlandse Gasunie, Postbus 19, 9700 MA GRONINGEN;
Zienswijze d.d. 1 mei 2013, ingeboekt op 2 mei 2013

Samenvatting zienswijze:
Reclamant heeft bezwaren tegen de breedte van de belemmeringenstrook (dubbelbestemming "Leiding – Gas") langs de gasleidingen in het plangebied en het feit dat er geen belemmeringenstrook is aangebracht rondom het gasontvangstation. Tevens wordt verzocht om het gasontvangstation specifiek te bestemmen in het bestemmingsplan. Tot slot wordt gevraagd om, naar aanleiding van recente jurisprudentie, de afwijkingsregels van de dubbelbestemming "Leiding – Gas" aan te scherpen.

Antwoord:
Naar aanleiding van deze zienswijze is het bestemmingsplan aangepast. Zo heeft het gasontvangstation de bestemming "Bedrijf – Nutsvoorziening" gekregen en zijn de afwijkingsregels binnen de dubbelbestemming "Leiding – Gas" aangescherpt. Daarnaast is de begrenzing van de dubbelbestemming "Leiding – Gas" aangepast.

LIJST MET WIJZIGINGEN (TEN OPZICHTE VAN ONTWERPBESTEMMINGSPLAN)

Bestemmingsplan: De Groote Plooy 2013
IMRO-code: NL.IMRO.0153.BP00047-0003

Wijziging verbeelding:

- Ter plaatse van het gasontvangstation is de bestemming gewijzigd in de bestemming “Bedrijf – Nutsvoorziening”;
- De begrenzing van de dubbelbestemming “Leiding – Gas” ter plaatse van het gasontvang en de gasleiding is aangepast.

Wijziging regels:

- De bestemming “Bedrijf – Nutsvoorziening” is toegevoegd aan de regels;
- Binnen de dubbelbestemming “Leiding – Gas” is de afwijkingsbevoegdheden voor het afwijken van de bouwregels en het uitvoeren van werken en werkzaamheden aangepast.

Gemeente Enschede

Voorstel GEMEENTERAAD ***VII - C***

Stuknummer
In te vullen door raadsgriffie.
Programma
Stedelijke ontwikkeling
Onderwerp
Gewijzigd vaststellen bestemmingsplan "De Groote Plooy 2013"

Programma
Programma Stedelijke Ontwikkeling
Corsanummer
1300111469
Enschede
21 mei 2013

Wij stellen u voor te besluiten tot

1. Het gewijzigd vaststellen van het bestemmingsplan “De Groote Plooy 2013”, overeenkomstig de bij dit plan behorende verbeelding, regels en toelichting conform NL.IMRO.0153.BP00047-0003;
2. Degene die gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om hun zienswijze omtrent dit plan aan de raad kenbaar te maken van de beantwoording conform de Nota “Samenvatting en beantwoording zienswijzen bestemmingsplan” in kennis te stellen en diegenen mede te delen dat de ingediende zienswijzen mede aanleiding geven tot aanpassing van het bestemmingsplan;
3. Gedeputeerde Staten van Overijssel te verzoeken om in te stemmen met eerdere bekendmaking van het besluit tot gewijzigd vaststellen van het bestemmingsplan “De Groote Plooy 2013”;
4. Het niet vaststellen van een exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het onder 1 genoemde bestemmingsplan;

Toelichting op het voorstel

1. Relatie met programma/beleidskader/wettelijke taak/bestuurlijke geschiedenis

Op grond van artikel 3.1, lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening stelt de gemeenteraad voor het gehele grondgebied van de gemeente een of meer bestemmingsplannen vast, waarbij ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening de bestemming van de in het plan begrepen grond wordt aangewezen en met het oog op die bestemming regels worden gegeven. Deze regels betreffen in elk geval regels omtrent het gebruik van de grond en van de zich daar bevindende bouwwerken.

Op grond van artikel 3.1, lid 2 van de Wet ruimtelijke ordening wordt de bestemming van de gronden, met inbegrip van de wordt de bestemming van de gronden, met inbegrip van de met het oog daarop gestelde regels, binnen een periode van tien jaar, gerekend vanaf de datum van vaststelling van het bestemmingsplan, telkens opnieuw vastgesteld.

2. Situatieschets, probleemstelling, doelstelling

Het bestemmingsplan "Groote Plooy 2013" heeft betrekking op het terrein van de Grolsch Brouwerij. Het plangebied wordt aan de westzijde begrensd door de Broekheurnerbeek, aan de noordzijde door Winterhaarweg en de A35, aan de oostzijde door Boekelosestraat en Westerval, en aan de zuidzijde door de Boekelose straat. Het voorliggende bestemmingsplan maakt onderdeel uit van de actualisatie van de bestemmingsplannen in de gemeente Enschede.

In het bestemmingsplan wordt de huidige planologische situatie van de Grolsch Brouwerij vastgelegd en zijn ten opzichte van het (nog) geldende bestemmingsplan geen nieuwe planologische ontwikkelingen opgenomen. De planologische situatie blijft daarom gelijk. De bestaande geluidscontour rondom de Grolsch Brouwerij maakt geen onderdeel uit van dit bestemmingsplan en wordt dan ook niet gewijzigd. Planologisch gezien blijft de milieuhygiënische situatie voor de omgeving gelijk.

3. Bevindingen uit de interactie met belanghebbenden

Advies wijkraad

Voorafgaand aan de bestemmingsplanprocedure is het (voor)ontwerp van het bestemmingsplan “De Groote Plooy 2013” voor advies voorgelegd aan de dorpsraad Boekelo en de Grolsch Brouwerij. De dorpsraad Boekelo en de Grolsch Brouwerij hebben daarbij schriftelijk aangegeven in te kunnen stemmen met het bestemmingsplan.

SO - BP, A. Gijsendorffer (053 481 5459)

Vooroverleg

Gelet op conserverende karakter van het bestemmingsplan en het feit dat geen rechtstreekse ruimtelijke belangen van Rijk, provincie of andere overheden in het geding zijn is, mede uit oogpunt van tijdbesparing, afgezien van het plegen van vooroverleg als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening. Wel is het ontwerpplan van het bestemmingsplan “De Groote Plooy 2013” ter kennisname toegezonden aan de provincie Overijssel. De provincie heeft schriftelijk aangegeven in te kunnen stemmen met het ontwerpbestemmingsplan.

Terinzagelegging ontwerp-bestemmingsplan

Het ontwerp-bestemmingsplan heeft voor een ieder vanaf 21 maart 2013 tot en met 1 mei 2013 ter visie gelegen. Gedurende de termijn van tervisielegging is 1 zienswijze ingediend door de N.V. Nederlandse Gasunie. Deze zienswijze richt zich uitsluitend op de wijze van bestemmen van de gasleidingen en het gasontvangstation van de Gasunie in het plangebied. Wij stellen u voor de zienswijze te beantwoorden op de wijze, die in de Nota “Samenvatting en beantwoording zienswijzen bestemmingsplan” staat aangegeven. Naar aanleiding van deze zienswijze is het bestemmingsplan inhoudelijk (licht) gewijzigd ten opzichte van het ontwerp-plan, waardoor tegemoet gekomen wordt aan de bezwaren van de Gasunie. Een meer gedetailleerd overzicht van de wijzigingen is als bijlage bij het raadsvoorstel opgenomen.

4. Informeren over het vervolg

Het vaststellen van een bestemmingsplan of een herziening daarvan is een exclusieve bevoegdheid van de gemeenteraad. Voor belanghebbenden bestaat de mogelijkheid tegen het vaststellingsbesluit beroep in te stellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

5. Financiële informatie

Op grond van het bepaalde in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening dient de gemeenteraad gelijktijdig met de vaststelling van een bestemmingsplan een exploitatieplan vast te stellen, indien het bestemmingsplan voorziet in gronden waarop een bouwplan als bedoeld in artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening gerealiseerd kan worden. Op grond van artikel 6.12, lid 2 van de Wet ruimtelijke ordening kan de gemeenteraad bij een besluit tot vaststelling van een bestemmingsplan besluiten geen exploitatieplan vast te stellen.

Het bestemmingsplan “De Groote Plooy 2013” is conserverend van aard en biedt geen nieuwe planologische mogelijkheden. Van het vaststellen van een exploitatieplan kan daarom worden afgezien. Het bestemmingsplan is voor het overige economisch uitvoerbaar.

6. Risicoparagraaf

Er zijn geen bijzondere risico’s te verwachten.

7. Overige voor de raad relevante informatie

N.v.t.

8. Bijlagen bij dit raadsvoorstel

Mee te zenden:

Ter inzage (leeskamer):

a. Analoge (papieren) verbeelding bestemmingsplan “De Groote Plooy 2013”, bestaande uit verbeelding met nr BP00047, planregels en toelichting. De digitale verbeelding van het bestemmingsplan “De Groote Plooy 2013” is te raadplegen via de website www.ruimtelijkeplannen.nl (RO Online) en te downloaden via de gemeentelijke website www.ruimtelijkeplannen.enschede.nl;
b. Nota “Samenvatting en beantwoording zienswijzen bestemmingsplan ”De Groote Plooy 2013”;
c. Overzicht wijzigingen in het bestemmingsplan.

Gemeente Enschede

Burgemeester en Wethouders van Enschede,

de Secretaris,	**de Burgemeester,**
M.J.M. Meijs	P.E.J. den Oudsten

Besluit
van de Raad van de gemeente Enschede, gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders van 21 mei 2013

1. Het gewijzigd vaststellen van het bestemmingsplan “De Groote Plooy 2013”, overeenkomstig de bij dit plan behorende verbeelding, regels en toelichting conform NL.IMRO.0153.BP00047-0003;
2. Degenen die gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om hun zienswijze omtrent dit plan aan de raad kenbaar te maken van de beantwoording conform de Nota “Samenvatting en beantwoording zienswijzen bestemmingsplan” in kennis te stellen en diegenen mede te delen dat de ingediende zienswijzen mede aanleiding geven tot aanpassing van het bestemmingsplan;
3. Overzicht wijzigingen in het bestemmingsplan;
4. Gedeputeerde Staten van Overijssel te verzoeken om in te stemmen met eerdere bekendmaking van het besluit tot gewijzigd vaststellen van het bestemmingsplan “De Groote Plooy 2013”;
5. Het niet vaststellen van een exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het onder 1 genoemde bestemmingsplan.

vastgesteld in de vergadering van

de Griffier,	**de Voorzitter,**

Gemeente Enschede

Voorstel GEMEENTERAAD VII - A

Stuknummer
In te vullen door raadsgriffie.

Programma
PMBE

Onderwerp
Aanvraag uitvoeringsbudget verdubbeling Auke Vleerstraat fase 3b, aanleg parkeerplaatsen Lonnekerbrugstraat en realisatie twee fietsbruggen in de F35.

Corsanummer
1300078426

Enschede
18 april 2013

Wij stellen u voor te besluiten tot:

a) Het vaststellen van het definitieve ontwerp van de verdubbelde Auke Vleerstraat tussen de Thermen en Hengelosestraat (fase 3b) inclusief de omvorming van rotonde tot kruispunt en inclusief de aanleg van een voetpad langs het Elysium;

b) Het verlenen van een uitvoeringsbudget voor de realisatie van de reconstructie van in totaal € 3.695.000,= voor de technische voorbereiding en realisatie van de verdubbelde Auke Vleerstraat tussen de Thermen en Hengelosestraat (fase 3b) en voetpad langs Elysium;

c) Het te verlenen budget te dekken door:
   1. een subsidie van de Regio Twente in het kader van Beter Benutten ter grootte van € 345.000, en
   2. de resterende kosten te dekken uit de eigen middelen behorende bij de Mobiliteitsvisie 2025, aangevuld met een te verwachten bijdrage van Regio Twente en van de provincie Overijssel in het kader van de gebiedsontwikkeling Innovatiedriehoek,

   met de kanttekening dat geen verplichtingen worden aangegaan hoger dan de eigen bijdrage tot er absolute zekerheid is over deze subsidies.

d) Het tegelijkertijd aanleggen van ca. 200 parkeerplaatsen aan de Lonnekerbrugstraat

e) Het verlenen van een uitvoeringsbudget voor deze parkeerplaatsen van € 1.040.000, onder voorbehoud van dekking vanuit een te verwachten bijdrage van de Provincie Overijssel, met als cofinanciering een te verwachten bijdrage van de ondernemers Havengebied.

f) Het ontwerpen, voorbereiden en realiseren van twee fietsbruggen in de fietssnelweg F35 over de Auke Vleerstraat en het Colosseum.

g) Het verlenen van een voorbereidings- en uitvoeringsbudget voor deze twee fietsbruggen van € 1.060.000,--, onder voorbehoud van een volledige dekking vanuit een te verwachten bijdrage van Regio Twente en een reeds beschikte bijdrage van Provincie Overijssel.

h) Het wijzigen van de gemeentebegroting 2013 zoals in de toelichting beschreven.

Toelichting op het voorstel

1. Inleiding

De verdubbeling van de Auke Vleerstraat is één van de speerpunten in het verbeteren van de bereikbaarheid van de stad en in het bijzonder gericht op het versterken van de economische centra in Enschede-West. De verdubbeling leidt tot een herkenbare route en biedt de benodigde extra verkeerscapaciteit voor het Havengebied, het Transportcentrum en de verdere ontwikkeling van Kennispark/Innovatiedriehoek en de Kanaalzone.

Dit voorstel betreft het ontwerp en de realisatie van de derde fase van de Auke Vleerstraat.

De verdubbeling van fase 3b (Thermen-Hengelosestraat) is in lijn met de in december 2009 door uw Raad vastgestelde Mobiliteitsvisie en is ook beschreven als uit te voeren projecten in het door uw Raad op 19 december 2011 besproken document "Kiezen voor duurzame bereikbaarheid". De Stedelijke Koers heeft voor het project geen wijzigingen gebracht. Het voorbereidingsbudget voor fase 3b heeft uw Raad op 20 maart 2012 verstrekt, tegelijk met het uitvoeringskrediet voor fase 2a van de verdubbeling van de Auke Vleerstraat.

De eerste fase van de verdubbeling van de Auke Vleerstraat is afgerond. De uitvoering van fase 2a is in februari 2013 aanbesteed. Uitvoering van de verdubbeling vindt in de periode maart – december 2013 plaats. Het aansluitend overgaan tot verdubbeling van fase 3b is de verkeerskundig meest logische vervolgstap.

Auke Vleerstraat

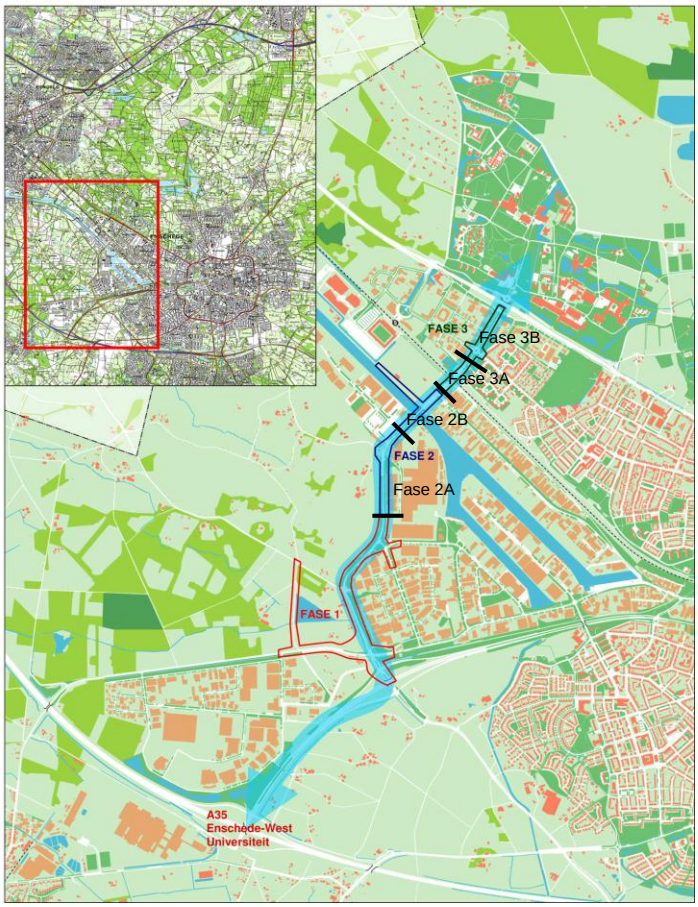

2. Beoogd resultaat

Voor de Auke Vleerstraat fase 3b (het gedeelte tussen Thermen en Hengelosestraat) is het definitieve ontwerp gereed. Dit ontwerp is de nadere uitwerking van de door ons college in maart 2012 gekozen variant waarbij aanliggende bedrijven worden ontsloten via een parallelwegenstructuur. Deze keuze werd vooral ingegeven door de verkeerskundige aspecten en de uitkomst van de interactie met omgeving en belanghebbenden.
Het ontwerp borduurt voort op de verdubbeling van de Auke Vleerstraat fase 1 en 2; om de doorstroming te verbeteren zijn in het ontwerp dezelfde uitgangspunten gehanteerd:

a. Het verdubbelen van de rijbaan tot 2x2 rijstroken
b. Het realiseren van een duidelijke structuur en herkenbare kruispunten
c. Het beperken van wegaansluitingen en kruispunten
d. Het regelen van het verkeer op kruispunten door middel van verkeersregelinstallaties
e. Het afkoppelen van in- en uitritten op de hoofdrijbaan van de Auke Vleerstraat.

<u>Het ontwerp</u>
Na besluitvorming over de parallelwegvariant is het definitief ontwerp uitgewerkt in een interactief ontwerptraject met daarin vertegenwoordiger van de Wijkraad Twekkelerveld, de Natuur- en Milieuraad, de Ondernemersvereniging van het B&S park, de Fietsersbond, plus een aantal individuele bewoners en ondernemers die zich hadden aangemeld.

In het ontwerp wordt voorzien in de verdubbeling van de rijbaan naar 2 x 2 rijstroken, het vervangen van de rotonde Capitool/Jupiterstraat door een kruispunt met verkeersregelinstallatie, het aanpassen van het kruispunt

Jupiterstraat/Bruggenmorsweg en het doortrekken van de Institutenweg naar het Capitool.

Met uitzondering van de kruising Capitool/Jupiterstraat verdwijnen alle rechtstreekse aansluitingen op de hoofdrijbaan van de Auke Vleerstraat. Ook de in-/uitritten van bedrijven worden niet meer rechtstreeks op de hoofrijbaan aangesloten, maar via een parallelwegconstructie ontsloten. Het terugbrengen van het aantal in- en uitritten op de hoofdrijbaan is van belang vanuit het streven om de verkeersveiligheid te waarborgen en om de doorstroming op de Auke Vleerstraat te verbeteren. Door middel van de parallelwegstructuur is de bereikbaarheid van de aanliggende bedrijven gegarandeerd.

Ook het aanpassen van het kruispunt Jupiterstraat/Bruggenmorsweg zuidzijde wordt ingegeven door verkeersveiligheid, nu dit in de directe invloedssfeer van de verkeersregelinstallatie komt te liggen. Deze toegangsweg wordt vervangen door een aparte ontsluitingsweg (met parkeergelegenheid) vanaf de Sterrenstraat ten behoeve van de daar gelegen appartementencomplexen. Dit gebeurt in overleg met Domijn, de eigenaar van de complexen.
De zone tussen de appartementen en de Auke Vleerstraat wordt vormgegeven als groenstrook, waarin ook het probleem van de wateroverlast wateroverlast als gevolg van pieken in de hemelwaterafvoer wordt opgelost. Het voorkomen van wateroverlast is voor dit deel van de Auke Vleerstraat een belangrijke opgave (zie ook bijgevoegd beeld uit 2010). In het ontwerp voor de openbare ruimte wordt zoveel mogelijk voorgesorteerd op verlenging van de Elsbeek (conform Watervisie).

<u>Fietsers en voetgangers</u>
Een belangrijk onderdeel van het ontwerp betreft de aanleg van een parallelwegconstructie in de vorm van een fietsstraat aan beide zijden van de Auke Vleerstraat. Bij de behandeling van de Fietsvisie op 23 januari 2011 heeft uw Raad een motie aangenomen met de strekking zorg te dragen voor een blijvend goede afwikkeling van het noord-zuid fietsverkeer langs de Auke Vleerstraat, in het bijzonder bij reconstructie van de rotonde bij het Capitool. Bij de verdere uitwerking van het ontwerp is hier nadrukkelijk aandacht aan besteed.
De fietsstraat aan beide zijden van de hoofrijbaan zal in twee richtingen te berijden zijn en een breedte hebben van 5,50 meter (rood asfalt van 3,50 meter met aan weerszijden 1 meter grijze betonstraatstenen). Op de fietsstraat zijn auto's te gast. De Fietsersbond heeft aangegeven dat zij instemmen met dit ontwerp.

Waar mogelijk is een voetpad ingepast om voetgangers een eigen ruimte te geven en personeel van bedrijven op het Kennispark in staat te stellen veilig een wandeling in lunchpauze te kunnen maken. Dat is met name gebeurd aan de westzijde van de Auke Vleerstraat.

In het ontwerp hebben veel verschillende verkeersgebruikers een plek gekregen: automobilisten, fietsers, voetgangers, vrachtwagens die moeten kunnen laden en lossen, een plek voor een bushalte. Ruimte voor al deze functies is gevonden door de middenberm te versmallen van de huidige 9 meter naar 6 meter. Dit betekent dat een aantal bomen in de middenberm gekapt moeten worden. De Natuur- en Milieuraad heeft ingestemd met het ontwerp en de compenserende maatregelen.

<u>Het kunstwerk</u>
Een bijzonder aandachtspunt bij de reconstructie van dit deel van de Auke Vleerstraat is het "kunstwerk-met-de-autootjes" (officiële naam: De mallemolen van deze tijd). Door het vervangen van de rotonde door een kruising, is voor het kunstwerk een nieuwe locatie nodig.
De kunstenaar heeft het werk ontworpen voor een rotonde en hecht grote waarde aan herplaatsing op een (drukke) rotonde. Er zijn echter weinig rotondes beschikbaar, en zeker niet in de nabije omgeving, ten gevolge

van het beleid om rotondes door externen te laten onderhouden. Zowel de Wijkraad Twekkelerveld als de Ondernemersvereniging B&S park hebben meermalen gepleit voor het in de buurt houden van het kunstwerk. In goed overleg met de kunsternaar is gekozen voor een (iets verhoogde) plek in de middenberm van de rijbaan ter hoogte van de huidige aansluiting van de Institutenweg. Hoewel op die locatie geen sprake is van een rotonde, staat het nog steeds midden in de dynamiek van het drukke stedelijk verkeer en in de zichtlijn vanuit de Institutenweg.

Vervolgtraject
Voor de realisatie van dit ontwerp is geen bestemmingsplanprocedure noodzakelijk; een zeer geringe wijziging loopt mee in de procedure Bestemmingsplan Kennispark. Het vervolgtraject omvat het verleggen van kabels en leidingen en het maken van bestek en constructietekeningen, waarna aanbesteding en realisatie volgen. De inzet is er op gericht om dit wegvak te realiseren aansluitend op de uitvoering van fase 2a en het werk eind 2014 gereed te hebben.

3. Aanvullende maatregelen
Voornemen is om in de werkzaamheden van fase 3B ook een nieuw aan te leggen voetpad langs het Elysium mee te nemen. Op dit moment ontbreekt een voetpad. Bij grote evenementen/wedstrijden van FC Twente is de verkeersveiligheid daardoor minder dan gewenst. Dekking is voorzien vanuit een subsidie van de Provincie (Innovatiedriehoek). Dit onderdeel zal vervallen als de dekking achterwege blijft.
Een tweede voornemen is om in de werkzaamheden de aanleg van ca 200 nieuwe parkeerplaatsen langs de Lonnekerbrugstraat (Havengebied) mee te nemen. Dekking is voorzien vanuit een subsidie van de Provincie (Innovatiedriehoek) en een bijdrage door ondernemers. Dit onderdeel zal vervallen of kleiner worden als de dekking (gedeeltelijk) achterwege blijft. De plannen worden voorbereid i.s.m. de Belangenvereniging Ondernemers Havengebied.
Vervolgens is er nog een derde voornemen om een ontbrekende schakel in de fietssnelweg F35 aan te gaan pakken. Recent is een flink traject in de F35 aangelegd tussen Hengelo en Enschede alsmede een aanpalend trajectdeel in de Twekkelerzoom. Momenteel is het gedeelte bij het station Drienerlo in aanleg, als onderdeel van het project B&S-Park-stationsomgeving. Met de verbreding van de fietsbrug over het Colosseum en de aanleg van een brug over de Auke Vleerstraaat creëren we een aaneengesloten traject van vele kilometers. De dekking hiervan is volledig gezocht en gevonden in bijdragen van Regio Twente en Provincie Overijssel. De laatste is inmiddels toegekend en van de Regio verwachten we op korte termijn de beschikking. Uiteraard passen we de plannen aan, indien de externe financiering alsnog (deels) niet beschikbaar komt.

4. Kantekeningen: Financiële informatie en risicoparagraaf

Het gevraagde uitvoeringsbudget voor de Auke Vleerstraat is in overeenstemming met de notitie “Kiezen voor duurzame bereikbaarheid” aan de hand waarvan met u gesproken is over de prioritering van mobiliteitsprojecten. De Stedelijke Koers heeft op dit project geen wijzigingen gebracht.

De totale kredietaanvraag betreft € 5.795.000 en is als volgt opgebouwd:

Realisatie Auke Vleerstraat fase 3b	€ 3. 550.000
Realisatie voetpad + verlichting langs Elysium	€ 145.000
Realisatie parkeerplaatsen Lonnekerbrugstraat	€ 1.040.000
Realisatie twee fietsbruggen in de F35	€ 1.060.000
	€ 5.795.000

Dekking is voorzien op de volgende wijze:

Aangevraagde subsidie Provincie Overijssel (i3H)	€ 2.600.000
Aangevraagde subsidie Regio Twente ihkv Beter Benutten	€ 345.000
Aangevraagde subsidie Regio Twente ihkv BDU 2012-2013	€ 645.000
Bijdrage ondernemers t.b.v Lonnekerbrugstraat	€ 500.000
Mobiliteitsfonds gemeente Enschede tbv Auke Vleerstraat	€ 645.000
Beschikte subsidie provincie tbv fietsbruggen F35	€ 530.000
Voorziene bijdrage Regio aan fietsbruggen	€ 530.000
	€ 5.795.000

Toelichting:
De subsidie Auke Vleerstraat in het kader van Beter Benutten betreft geoormerkt geld. Van de BDU bijdrage is de voorlopige aanvraag reeds goedgekeurd en formeel bevestigd dat het project inhoudelijk voldoet. Met een provinciale bijdrage in het kader van de investeringsmiddelen voor de Innovatiedriehoek heeft de Stuurgroep Innovatiedriehoek reeds ingestemd; Provinciale Staten zal in juni/juli 2013 een besluit nemen.
In ons raadsvoorstel 'Budget voor mobiliteitsprojecten' hebben wij aangegeven dat wij, aangezien er onvoldoende middelen beschikbaar zijn om alle geambieerde projecten uit te voeren, ervoor hebben gekozen om de focus te leggen op het afmaken van lopende projecten zoals bijvoorbeeld de Auke Vleerstraat. Voor de Auke Vleerstraat fase 3B hebben wij in het Mobiliteitsfonds gereserveerd. Met de voorziene subsidiebijdragen is dit voldoende om het project uit te voeren.

Wij zullen voor de Auke Vleerstraat geen verplichtingen aangaan hoger dan de eigen middelen tot er zekerheid is over deze subsidies.

Mocht de subsidie lager uitvallen, en er dus onvoldoende dekking aanwezig zijn, dan zullen de plannen worden aangepast. Wij zullen u in dat geval daarover informeren.

Het realiseren van 200 parkeerplaatsen langs de Lonnekerbrugstraat zal vervallen of in geringere omvang worden uitgevoerd als de dekking vanuit Provincie en/of de bijdrage vanuit de ondernemers Havengebied wegvalt of kleiner uitvalt. Ditzelfde geldt voor de beide fietsbruggen in de F35 en de dekking daarvoor vanuit subsidies.

Bijgevoegd: begrotingswijziging.

5. Bijdrage aan duurzaamheidsdoelstellingen

Door verdubbeling van de Auke Vleerstraat wordt een belangrijke stap gezet in het oplossen van knelpunten in de verkeersafwikkeling in Enschede-West. De verkeersdoorstroming wordt verbeterd, waardoor negatieve effecten van verkeersopstopping op de omgeving kunnen worden verminderd, de verkeersveiligheid een impuls krijgt en het investeringsklimaat voor ondernemers verbetert. Specifieke duurzaamheidsaspecten:

- Bij de aanleg is ingezet op het upgraden van bestaande infrastructuur in plaats van nieuwe aanleg. Hiermee wordt het ruimtebeslag voor infrastructuur en aantasting van het landschap beperkt.
- Een betere doorstroming van het verkeer levert direct voordeel op voor de milieukwaliteit door een vermindering van uitstoot van schadelijke emissies (vermindering ten opzichte van een situatie zonder maatregelen; filevorming).
- In het project staat (verkeers)veiligheid centraal, o.a. door het aantal oversteekplaatsen te reduceren. In Auke Vleerstraat fase 3B is gekozen voor een parallelwegstructuur, die fietsers meer ruimte biedt dan andere varianten. Verder is voorzien in de aanleg van een fietsbrug ten behoeve van de F35, waardoor het Kennispark Twente – en andere werkgebieden – duurzaam worden ontsloten voor fietsverkeer. Fietsers kunnen daardoor snel en veilig het Kennispark Twente bereiken.
- Voor de openbare verlichting wordt, evenals in fase 1 en 2a, ingezet op LED-verlichting.
- Voor Auke Vleerstraat fase 2a is een uitgebreid onderzoek verricht naar het zoveel mogelijk handhaven en hergebruiken van bestaande materialen en zijn de resultaten in het bestek vastgelegd. Voor fase 3b zal hetzelfde worden gedaan.

6. Alternatieven

Voor de verdubbeling van de Auke Vleerstraat van fase 3b zijn in een eerdere fase twee varianten uitgewerkt, waarbij wij hebben gekozen voor een variant waarbij aanliggende bedrijven worden ontsloten via een parallelwegenstructuur. U bent daarover op 20 maart 2012 geïnformeerd.

7. Communicatie

Na besluitvorming over de parallelwegvariant is het definitief ontwerp uitgewerkt in een interactief ontwerptraject met daarin verschillende belanghebbenden. Vervolgens zijn de varianten gepresenteerd aan een breed publiek in een inloop-/informatiebijeenkomst op 7 maart 2013. De reacties waren overwegend positief. Van deze

bijeenkomst is een kort verslag gemaakt en bijgevoegd.

8. Vervolg

Via de reguliere planning&control cyclus wordt u geïnformeerd over de voortgang van het (bestuurlijke) project "Auke Vleerstraat".

Bijlagen

a. Collegebesluit

b. Definitief ontwerp Auke Vleerstraat fase 3B

c. Verslag inloop/informatiebijeenkomst 7 maart 2013

d. Begrotigingswijziging

Burgemeester en Wethouders van Enschede,

de Secretaris,	**de Burgemeester,**
M.J.M. Meijs	P.E.J. den Oudsten

Besluit

van de Raad van de gemeente Enschede, gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders van 7 mei 2013

a) Het vaststellen van het definitieve ontwerp van de verdubbelde Auke Vleerstraat tussen de Thermen en Hengelosestraat (fase 3b) inclusief de omvorming van rotonde tot kruispunt en inclusief de aanleg van een voetpad langs het Elysium;

b) Het verlenen van een uitvoeringsbudget voor de realisatie van de reconstructie van in totaal € 3.695.000,= voor de technische voorbereiding en realisatie van de verdubbelde Auke Vleerstraat tussen de Thermen en Hengelosestraat (fase 3b) en voetpad langs Elysium;

c) Het te verlenen budget te dekken door:
   1. een subsidie van de Regio Twente in het kader van Beter Benutten ter grootte van € 345.000, en
   2. de resterende kosten te dekken uit de eigen middelen behorende bij de Mobiliteitsvisie 2025, aangevuld met een te verwachten bijdrage van Regio Twente en van de provincie Overijssel in het kader van de gebiedsontwikkeling Innovatiedriehoek,
   3. met de kanttekening dat geen verplichtingen worden aangegaan hoger dan de eigen bijdrage tot er absolute zekerheid is over deze subsidies.

d) Het tegelijkertijd aanleggen van ca. 200 parkeerplaatsen aan de Lonnekerbrugstraat

e) Het verlenen van een uitvoeringsbudget voor deze parkeerplaatsen van € 1.040.000, onder voorbehoud van dekking vanuit een te verwachten bijdrage van de Provincie Overijssel, met als cofinanciering een te verwachten bijdrage van de ondernemers Havengebied.

f) Het ontwerpen, voorbereiden en realiseren van twee fietsbruggen in de fietssnelweg F35 over de Auke Vleerstraat en het Colosseum.

g) Het verlenen van een voorbereidings- en uitvoeringsbudget voor deze twee fietsbruggen van € 1.060.000,--, onder voorbehoud van een volledige dekking vanuit een te verwachten bijdrage van Regio Twente en een reeds beschikte bijdrage van Provincie Overijssel.

Het wijzigen van de gemeentebegroting 2013 zoals in de toelichting beschreven.

Vastgesteld in de vergadering van In te vullen door raadsgriffie.

de Griffier,	**de Voorzitter,**
R.M. Jongedijk	P.E.J. den Oudsten

Gemeente Enschede

AUKE VLEERSTRAAT FASE 3B

LEGENDA

- WATER
- GROEN
- FIETSPADEN
- PARKEREN
- TROTTOIR
- INRITTEN
- WEGEN
- VERKEERSGELEIDERS
- VOORZIENINGSOBJECTEN
- WERKGRENS
- MARKERING
- VRI MASTEN
- VRI ZWEEPMASTEN
- TOPOGRAFIE
- HUIDIGE BOMEN
- BUSHALTEHAVEN MET HALTEPLAATS
- GROEN MET GRASBETONSTEEN

Hengelosestraat

Ontwikkellocatie

Ontwikkellocatie

Nader te bepalen wegtracé

Auke Vleerstraat

Institutenweg

Bruggenmorsweg

fietsstraat

auto te gast

Capitool

Thermen

Jupiterstraat

Sterrenstraat

Deenebstraat

Antaresstraat

Nader te bepalen fietssnelwegtracé

Lonnekerbrugstraat

Stedelijke Ontwikkeling

Gemeente Enschede

Definitief Ontwerp

SO / Ontwerp

Naam	Datum	Projectleiding	Naam	Datum	Projectleiding	Formaat	Schaal
P.Drent	19-02-2013					A0-P	1:1000

Tekeningnummer

Plotdatum: 20-feb-13 Last saved by: bmdren;20 februari 2013

S:_stad Totaal\Auke Vleerstraat\Fase 3\Ontwerp\Autocad\2013-02-19_Auke Vleerstraat Fase 3b_DO.dwg

Gemeente Enschede

POSTADRES
Postbus 20
7500 AA Enschede

BEZOEKADRES
Molenstraat 50

TELEFOON
14 0 53

DATUM	ONS KENMERK	BEHANDELD DOOR
9 april 2013	1300082507	H.M. Wevers
UW BRIEF VAN	UW KENMERK	DOORKIESNUMMER
		(053) 481 53 18

ONDERWERP
Inloopbijeenkomst Auke Vleerstraat 7 maart

Geachte heer/mevrouw,

Op donderdag 7 maart jl. heeft u in Congreshotel Drienerburght de inloopbijeenkomst van de gemeente Enschede bezocht. Het doel van de inloopbijeenkomst was u actuele informatie geven en reacties ophalen met betrekking tot de volgende projecten van de gemeente Enschede:

- Reconstructie Auke Vleerstraat, fase 2a;
- Reconstructie Auke Vleerstraat, fase 3b.

Daarnaast hebben we een aantal bezoekers actuele informatie kunnen geven over de afronding van de reconstructie van de Hengelosestraat.

De belangstelling voor de bijeenkomst was uitstekend. Ruim 50 ondernemers, bewoners, belangenvertegenwoordigers, raadsleden en betrokkenen maakten van de gelegenheid gebruik om zich te informeren en hun mening te geven.

Via deze brief danken wij u voor uw opmerkingen én delen wij onze bevindingen naar aanleiding van de inloopbijeenkomst met u. Ook informeren wij u over de planning van de verschillende projecten. Mocht u naar aanleiding van deze brief nog inhoudelijk willen reageren, dan horen wij dat graag vóór 15 april aanstaande.

Reconstructie Auke Vleerstraat, definitief ontwerp fase 2a
Het definitief ontwerp en het groenplan van fase 2a, het tracé tussen de Twekkeler Es tot en met het Transportcentrum, hebben wij u ter informatie getoond. Dit ontwerp wordt nu zo snel mogelijk uitgevoerd. Op 2 april start de firma Heijmans met de werkzaamheden. Ondernemers en bewoners uit de omgeving krijgen nog nadere informatie over de exacte fasering van de werkzaamheden en de gevolgen daarvan voor de bereikbaarheid van hun woning of bedrijf. De werkplanning is erop gericht dat de reconstructie van fase 2a eind 2013 geheel gerealiseerd is.

Reconstructie Auke Vleerstraat, definitief ontwerp fase 3b
Wij hebben u van fase 3b, het tracé tussen de Thermen en de Hengelosestraat, het definitieve ontwerp en het groenplan getoond, zoals dat tot stand is gekomen na intensief overleg met bewoners, bedrijven en belangenvertegenwoordigers.
Tijdens de inloopbijeenkomst hebben wij geconstateerd dat dit ontwerp op de instemming kan rekenen van vrijwel alle bezoekers. De volgende opmerkingen ten aanzien van het ontwerp hebben we ontvangen:

- één vastgoedeigenaar heeft zorgen over de directe bereikbaarheid van zijn bedrijfspand in de nieuwe situatie. Aangezien dit mede afhankelijk is van de ontwikkelingen aan de Hengelosestraat komen we daar te zijner tijd nog op terug.
- Zorgen zijn er over de verkeersdruk op de Bruggenmorsweg, na de reconstructie van de Hengelosestraat. Dit onderwerp staat los van het nieuwe ontwerp van de Auke Vleerstraat. De gemeente monitoort de situatie.
- Aandacht wordt gevraagd voor de veiligheid van met name fietsers bij de aansluiting Kanaalstraat–Auke Vleerstraat. In het ontwerp wordt nu getekend aan een zo optimaal mogelijk oplossing.
- Tevens vraagt men aandacht voor een nieuwe locatie voor het kunstwerk met de autootjes en een speelvoorziening in het groen voor kinderen van de Bruggenmorsweg. Hieraan besteden we nog nader aandacht.

Al met al is het ontwerp met enthousiasme ontvangen. We leggen het ontwerp dan ook op korte termijn ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad teneinde in 2014 tot uitvoering te kunnen overgaan.

Informatie over het project Reconstructie Auke Vleerstraat, inclusief de getoonde ontwerpen, vindt u op www.enschede.nl/aukevleerstraat.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Heeft u nog vragen of opmerkingen over de ontwerpen, neemt u dan vóór 15 april aanstaande contact met ons op. Bij voorkeur via een e-mail naar h.lammertink@enschede.nl

Met vriendelijke groet,
Gemeente Enschede

Alice Kuil
Projectmanager Reconstructie Auke Vleerstraat

BegrWijzMJ . . . 2014

Bedrijf	Document	Invoersjabloon	Boekdatum	Status	Omschrijving Document	Boekjaar	Periode	DocNr.
	BGR-MJ	XL-BGR-MJ	3-5-2013	Open	R 00-01-1900 st -on auke vl	2014	0	

Afdeling	Element 2	Element 3	Kostensoort	Element 5	Omschrijving	Begr. Wijz.nr	Stuknr.	Soort besl.	Inc/Struc	Basisjaar	Debet/Credit	Boekjaar Bedrag
								Controle:	Uitgaven	0,00		
									Inkomsten	0,00		2014
									Verschil	0,00		
S El 1	Element 2	Element 3	Element 4	Element 5	Omschrijving	Begr. Wijz.nr	Stuknr.	Type besluit	Inc/Struc	Basisjaar	?	?

BegrWijzMJ . . . 2015

Bedrijf	Document	Invoersjabloon	Boekdatum	Status	Omschrijving Document	Boekjaar	Periode	DocNr.
	BGR-MJ	XL-BGR-MJ	3-5-2013	Open	R 00-01-1900 st -on auke v	2015	0	

Afdeling	Element 2	Element 3	Kostensoort	Element 5	Omschrijving	Begr. Wijz.nr	Stuknr.	Soort besl.	Inc/Struc	Basisjaar	Debet/Credit	Boekjaar Bedrag
								Controle:	Uitgaven	0,00		
									Inkomsten	0,00		2015
									Verschil	0,00		
S El 1	Element 2	Element 3	Element 4	Element 5	Omschrijving	Begr. Wijz.nr	Stuknr.	Type besluit	Inc/Struc	Basisjaar	?	?

BegrWijzMJ . . . 2016

Bedrijf	Document	Invoersjabloon	Boekdatum	Status	Omschrijving Document	Boekjaar	Periode	DocNr.
	BGR-MJ	XL-BGR-MJ	3-5-2013	Open	R 00-01-1900 st -on auke v	2016	0	

Controle:		
	Uitgaven	0,00
	Inkomsten	0,00
	Verschil	0,00

	Afdeling	Element 2	Element 3	Kostensoort	Element 5	Omschrijving	Begr. Wijz.nr	Stuknr.	Soort besl.	Inc/Struc	Basisjaar	Debet/Credit	Boekjaar Bedrag
													2016
S	El 1	Element 2	Element 3	Element 4	Element 5	Omschrijving	Begr. Wijz.nr	Stuknr.	Type besluit	Inc/Struc	Basisjaar	?	?

BegrWijzMJ . . . 2017

Bedrijf	Document	Invoersjabloon	Boekdatum	Status	Omschrijving Document	Boekjaar	Periode	DocNr.
	BGR-MJ	XL-BGR-MJ	3-5-2013	Open	R 00-01-1900 st -on auke v	2017	0	

Controle:		
	Uitgaven	0,00
	Inkomsten	0,00
	Verschil	0,00

	Afdeling	Element 2	Element 3	Kostensoort	Element 5	Omschrijving	Begr. Wijz.nr	Stuknr.	Soort besl.	Inc/Struc	Basisjaar	Debet/Credit	Boekjaar Bedrag
													2017
S	El 1	Element 2	Element 3	Element 4	Element 5	Omschrijving	Begr. Wijz.nr	Stuknr.	Type besluit	Inc/Struc	Basisjaar	?	?

BegrWijzMJ . . . 2018

Bedrijf	Document	Invoersjabloon	Boekdatum	Status	Omschrijving Document	Boekjaar	Periode	DocNr.
	BGR-MJ	XL-BGR-MJ	3-5-2013	Open	R 00-01-1900 st -on auke v	2018	0	

Controle:		
	Uitgaven	0,00
	Inkomsten	0,00
	Verschil	0,00

	Afdeling	Element 2	Element 3	Kostensoort	Element 5	Omschrijving	Begr. Wijz.nr	Stuknr.	Soort besl.	Inc/Struc	Basisjaar	Debet/Credit	Boekjaar Bedrag
													2018
S	El 1	Element 2	Element 3	Element 4	Element 5	Omschrijving	Begr. Wijz.nr	Stuknr.	Type besluit	Inc/Struc	Basisjaar	?	?

Gemeente Enschede

Voorstel GEMEENTERAAD VII - E

Stuknummer
16746

Programma
Programma Wijkontwikkeling, Zorg & Welzijn

Corsanummer
1300123720

Onderwerp
Verordening Wmo-raad
Verordening Seniorenraad.

Enschede
3 juni 2013

Wij stellen u voor te besluiten tot:
1. de Verordening Wmo-raad vast te stellen.
2. de Verordening Seniorenraad vast te stellen.
3. beide verordeningen in werking te laten treden op 1 juli 2013.

Toelichting op het voorstel

1. Inleiding

1. *Instelling Wmo-raad is uitwerking van beleid.*
Op 4 juni 2012 heeft uw raad bij vaststelling van het beleidsplan "Vertrouwen in meedoen versterken" besloten tot de instelling van een Wmo-raad. Daarmee beoogde u inspraak van alle betrokkenen op het brede terrein van de maatschappelijke ondersteuning. Een functie die niet door de bestaande adviesraden kon worden ingevuld.

   Sindsdien hebben wij gewerkt aan de voorbereiding voor de vorming van een Wmo-raad. In ons visiedocument met als titel "De vorming van een Wmo-raad in Enschede" d.d. 11 december 2012 hebben wij nader aangegeven hoe wij dat voornemen willen uitwerken. Wij hebben de Gehandicaptenraad en de Seniorenraad daarover advies gevraagd, hetgeen heeft geleid tot enkele bijstellingen, neergelegd in de versie van 19 februari 2013. Die adviezen en onze reactie daarop hebben wij u toegestuurd per brief van 12 februari 2013. De brief is in samenhang met de adviezen en het bijgestelde visiedocument besproken in de Stedelijke Commissie van 25 maart 2013.

   Wij hebben daarbij toegezegd om, vóór 1 juli 2013 de regels op te stellen voor de samenstelling, taak, positie van en advisering door de Wmo-raad. Die regels zijn vervat in de voorliggende Verordening Wmo-raad.

2. *Een adviesfunctie integraal ouderenbeleid blijft, enigszins beperkt, voorlopig bestaan.*
De Seniorenraad Enschede heeft in zijn advies aangegeven dat ouderenbeleid meer omvat dan alleen de zorg voor kwetsbare ouderen en dat een adviesfunctie voor het algemeen ouderenbeleid voorlopig nodig blijft. De toename van het aantal ouderen en de uitdagingen die dat met zich meebrengt op alle mogelijke terreinen in onze samenleving heeft ons doen besluiten het advies van de seniorenraad te volgen. In onze vergadering van 12 februari 2013 hebben wij daarom besloten om voor het integraal ouderenbeleid een afzonderlijke, beperkte adviesfunctie naast de Wmo-raad voorlopig overeind te houden. De nieuwe functie en werkwijze van de Seniorenraad zijn neergelegd in bijgevoegde Verordening Seniorenraad.

3. *De Wmo-raad en nieuwe Seniorenraad kunnen per 1 juli 2013 gaan functioneren.*
Het vaststellen van de hierboven genoemde verordeningen betekent dat de Wmo-raad en de Seniorenraad per 1 juli 2013 kunnen gaan functioneren. Per die datum trekt B&W het Reglement Seniorenraad en Gehandicaptenraad 2010, nr. 341 in. De bestaande Gehandicaptenraad en Seniorenraad houden daarmee van rechtswege op te bestaan. Aan de leden zal eervol ontslag worden verleend. De nieuwe Wmo-raad zal bestaan uit 12 gewone leden en een voorzitter. Vanuit de huidige Gehandicaptenraad, Seniorenraad en Kennisplatform Integratie en Burgerschap, zullen in totaal 7 leden zitting nemen in de Wmo-raad. Dit zorgt voor behoud van de continuïteit en opgebouwde expertise. De overige leden worden extern geworven.

WZW - ZW, K.A.E. de Bock ((053) 481 71 14)

2. Beoogd resultaat

Een voor alle betrokken burgers van Enschede duidelijke wettelijke verankering van de mogelijkheden die zij hebben om op het brede terrein van maatschappelijke ondersteuning en het integraal ouderenbeleid hun stem te laten horen via de Wmo-raad en de Seniorenraad.

3. Argumenten

Volgens de artikelen 11 en 12 van de Wet maatschappelijke ondersteuning zijn gemeenten verplicht zorg te dragen voor inspraak- en adviesmogelijkheden voor burgers en belanghebbenden t.a.v. het Wmo-beleid. De gemeenten hebben een grote mate van vrijheid in de wijze waarop zij aan die verplichting vorm willen geven. Met de vorming van een Wmo-raad streven wij naar inspraak van alle betrokkenen op het brede terrein van de maatschappelijke ondersteuning.

Met het behoud van een Seniorenadviesfunctie streven wij ernaar de steeds groter worden groep ouderen een stem te geven in het gemeentelijk beleid dat betrekking heeft op zaken die voor ouderen van belang zijn en die niet vallen onder het werkterrein van de Wmo.

Een verordening, vastgesteld door uw raad, zorgt voor een wettelijke verankering van genoemde adviesfuncties in onze gemeente.

4. Kanttekeningen

In het visiedocument hebben wij nader onderzoek aangekondigd naar de mogelijkheden van het vormen van een brede participatieraad voor het sociale domein waarin, naast de taken van de nieuwe Wmo-raad, in ieder geval ook de nu nog aparte adviesfunctie met betrekking tot het beleid werk en inkomen kan worden opgenomen. In de Stedelijke Commissie van 25 maart hebben enkele partijen van uw raad opgeroepen om de Wmo-raad zo snel mogelijk door te ontwikkelen naar een dergelijke brede participatieraad.

5. Bijdrage aan duurzaamheidsdoelstellingen

Dit voorstel draagt niet bij en doet niet af aan de duurzaamheidsdoelstellingen.

6. Alternatieven

n.v.t.

7. Kosten, baten, dekking

Dit voorstel kan budgettair neutraal worden uitgevoerd.

8. Communicatie

Enschede krijgt een Wmo-raad per 1 juli 2013.

Met het vaststellen van de verordening Wmo-raad heeft de gemeenteraad ingestemd met het instellen van een Wmo-raad per 1 juli a.s. Per die datum worden ook de leden benoemd. De Gehandicaptenraad zal worden opgeheven. Vanuit de huidige Gehandicaptenraad, Seniorenraad en Kennisplatform Integratie en Burgerschap zullen in totaal 7 leden zitting nemen in de Wmo-raad. Dit zorgt voor behoud van de continuïteit en opgebouwde expertise. De overige leden worden geworven via een externe selectieprocedure.

Met de vorming van een Wmo-raad wil de gemeente bereiken dat alle betrokken en belanghebbende burgers hun stem kunnen laten horen op het brede terrein van de maatschappelijke ondersteuning.

Met de vaststelling van de Verordening Seniorenraad blijft voorlopig ook de adviesfunctie voor het integraal ouderenbeleid, zij het in beperkte vorm, overeind. De leden van de oude Seniorenraad gaan over naar de nieuwe Seniorenraad, met uitzondering van die leden die benoemd worden als lid van de Wmo-raad.

9. Vervolg

De gemeente zal zich met medewerking van de Wmo-raad, de Seniorenraad en de overige gemeentelijke adviesraden op maatschappelijk terrein, de komende jaren inspannen voor de vorming van een brede participatieraad.

Bijlagen

1. concept-Verordening Wmo-raad
2. concept-Verordening Seniorenraad

Burgemeester en Wethouders van Enschede,

de Secretaris,	**de Burgemeester,**
M.J.M. Meijs	P.E.J. den Oudsten

Besluit

van de Raad van de gemeente Enschede, gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders van 4 juni 2013

De Verordening Wmo-raad en de Verordening Seniorenraad worden vastgesteld en treden in werking per 1 juli 2013.

Vastgesteld in de vergadering van In te vullen door raadsgriffie.

de Griffier,	**de Voorzitter,**
R.M. Jongedijk	P.E.J. den Oudsten

Verordening Seniorenraad

De raad van de gemeente Enschede;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 4 juni 2013,

gelet op artikel 150 van de Gemeentewet,

besluit:
vast te stellen de volgende

Verordening Seniorenraad

Artikel 1 Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

a. College: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Enschede.
b. Gemeente: de gemeente Enschede.

Artikel 2 Naam, doel, taak en positie

1. Het college stelt een adviesraad in, genaamd Seniorenraad, die met inachtneming van het in lid 2 bepaalde adviseert aan het college.
2. De Seniorenraad heeft tot taak het college gevraagd en ongevraagd te adviseren over het algemeen seniorenbeleid in de gemeente Enschede, voor zover dit niet valt onder het Wmo-beleid.
3. De Seniorenraad functioneert onafhankelijk van de gemeente. De leden worden op persoonlijke titel benoemd en functioneren zonder last of ruggespraak.
4. De leden hebben aantoonbare professionele deskundigheid of ervaringsdeskundigheid op het gebied van het seniorenbeleid.

Artikel 3 Informatieverschaffing- en verzoek

1. De Seniorenraad krijgt tijdig van het college alle informatie die het voor de uitoefening van zijn taken zoals in deze verordening omschreven nodig heeft.
2. Indien de Seniorenraad dit nodig acht, dient hij zelf een verzoek tot informatie in bij het college.

Artikel 4 Advisering

1. De Seniorenraad wordt vroegtijdig betrokken bij de voorbereiding en de totstandkoming van beleidsvoorstellen en uitvoeringsmaatregelen.
2. Het college stelt de Seniorenraad in de gelegenheid op een zodanig tijdstip advies uit te brengen dat dit advies nog van invloed kan zijn op het door het college te nemen besluit.
3. Indien het college de Seniorenraad advies vraagt, wordt het advies schriftelijk binnen 4 weken uitgebracht. De Seniorenraad kan het uitbrengen van een advies

eenmaal voor maximaal twee weken verdagen. Daarvan doet hij schriftelijk mededeling aan het college.
4. Indien het besluit van het college afwijkt van het gevraagde of ongevraagde advies van de Seniorenraad, laat zij de Seniorenraad binnen vier weken, bij voorkeur schriftelijk, gemotiveerd weten waarom zij afwijkt van het advies.
5. Alle adviezen van de Seniorenraad worden ter kennisname aan de gemeenteraad verstrekt.
6. De Seniorenraad is niet bevoegd te adviseren naar aanleiding van klachten, bezwaarschriften en andere zaken die op individuele cliënten betrekking hebben.

Artikel 5 Samenstelling

1. De Seniorenraad heeft ten minste 5 en ten hoogste 7 leden, waaronder een voorzitter.
2. Een lid van de Seniorenraad is niet tevens:
   - ambtenaar in dienst van de gemeente.
   - lid van de gemeenteraad van Enschede.
3. De leden en voorzitter van de Seniorenraad zijn woonachtig in de gemeente Enschede.

Artikel 6 Voordracht, benoeming, zittingsduur, einde lidmaatschap

1. Het college benoemt als eerste leden van de Seniorenraad de leden van de vorige Seniorenraad, benoemd op basis van het Reglement Seniorenraad en Gehandicaptenraad 2010, met uitzondering van die leden die benoemd zijn als lid van de Wmo-raad.
2. De Seniorenraad wijst uit zijn midden de eerste voorzitter aan.
3. Het college benoemt de volgende voorzitters en leden van de Seniorenraad op schriftelijke voordracht van de Seniorenraad.
4. De voorzitter en de leden worden benoemd voor een periode van vier jaar en kunnen eenmaal worden herbenoemd.
5. Het lidmaatschap van de Seniorenraad kan tussentijds worden beëindigd:
   - op eigen verzoek.
   - door overlijden.
   - zodra een lid niet langer woonachtig is in de gemeente Enschede.
   - indien een van de situaties genoemd in artikel 5 lid 2 zich voordoet.
6. Het lidmaatschap van de Seniorenraad kan voorts tussentijds worden beëindigd indien een meerderheid van de Seniorenraad van mening is dat een lid onvoldoende functioneert. In dat geval zal de Seniorenraad het college schriftelijk verzoeken het desbetreffende lid te ontslaan. Een dergelijk besluit wordt op een speciale daartoe bijeengeroepen niet-openbare vergadering genomen, waar alle leden van de Seniorenraad aanwezig zijn, met uitzondering van het ter discussie staande lid.
7. De Seniorenraad kiest uit zijn midden een plaatsvervangend voorzitter.
8. De Seniorenraad stelt een rooster van aftreden op.

Artikel 7 Vergaderingen

1. De Seniorenraad vergadert ten minste 4 maal per jaar.
2. De Seniorenraad bepaalt zijn eigen agenda.

3. De vergaderingen van de Seniorenraad zijn openbaar en worden in de lokale media aangekondigd.
4. De deuren worden gesloten wanneer ten minste twee leden daarom verzoeken of de voorzitter dit nodig oordeelt. De Seniorenraad bepaalt vervolgens of met gesloten deuren zal worden vergaderd.
5. De voorzitter bepaalt in overleg met de ambtelijk secretaris de data, tijd en plaats van de vergaderingen.
6. De Seniorenraad kan derden uitnodigen de vergaderingen bij te wonen voor het geven van toelichting, informatie en/of advies.
7. De voorzitter en de ambtelijk secretaris stellen in overleg de agenda op. Alle leden hebben het recht een onderwerp op de agenda te plaatsen.
8. De agenda en onderliggende stukken worden ten minste 1 week voor de vergadering digitaal aan de leden toegezonden.
9. Op verzoek van een meerderheid van het aantal leden van de Seniorenraad, wordt een extra vergadering belegd. Dit verzoek wordt ingediend bij de voorzitter.
10. Een vertegenwoordiger van de gemeente woont als regel de vergaderingen van de Seniorenraad bij en kan informatie en toelichting geven.
11. De Seniorenraad kan indien hij dit wenst een huishoudelijk reglement opstellen, waarin afspraken worden vastgelegd over zaken die niet in deze verordening zijn geregeld.

Artikel 8 Besluitvorming en ondertekening

1. De Seniorenraad kan besluiten nemen indien ten minste de helft van het aantal stemgerechtigde leden aanwezig is. Alle besluiten worden met gewone meerderheid genomen.
2. Schriftelijke besluiten worden door de voorzitter of bij diens afwezigheid door de plaatsvervangend voorzitter ondertekend.

Artikel 9 Facilitering

1. Het college draagt er zorg voor dat de Seniorenraad door een ambtelijk secretaris wordt ondersteund.
2. Het college stelt vergaderaccommodatie en daarbij behorende voorzieningen beschikbaar.

Artikel 10 Jaarverslag

De Seniorenraad stelt jaarlijks vóór 1 april, samen met de ambtelijk secretaris, een inhoudelijk en financieel verslag op van de werkzaamheden over het afgelopen jaar. Dit wordt ter kennisname aan het college gezonden.

Artikel 11 Vergoeding, activiteitenplan, begroting en budget

1. Voor het bijwonen van de vergaderingen en de daarmee verband houdende werkzaamheden wordt door het college aan de voorzitter en aan de leden een vergoeding toegekend.
2. De hoogte van de vergoeding wordt door het college vastgesteld.

3. De Seniorenraad stelt jaarlijks vóór 1 oktober een activiteitenplan en een begroting op voor het komende kalenderjaar.
4. Op basis van het activiteitenplan en de begroting stelt het college jaarlijks een activiteitenbudget ter beschikking aan de Seniorenraad, waarmee de Seniorenraad in staat wordt gesteld te voldoen aan de in deze verordening vastgelegde taken en verantwoordelijkheden.
5. De hoogte van het activiteitenbudget wordt door het college vastgesteld.
6. Indien het activiteitenplan en de begroting niet tijdig zijn ingediend, stelt het college het budget vast op basis van het budget van het voorgaande kalenderjaar.

Artikel 12 Waarborg tegen benadeling en geheimhoudingsverplichting

1. Het college draagt er zorg voor dat leden en voormalige leden van de Seniorenraad uit hoofde van hun lidmaatschap op geen enkele wijze worden benadeeld ten aanzien van hun aanspraken op diensten van de gemeente Enschede.
2. De leden gaan vertrouwelijk om met informatie die als zodanig is aangemerkt.

Artikel 13 Evaluatie

1. De Seniorenraad evalueert jaarlijks bij het vaststellen van het jaarverslag zijn functioneren, de resultaten en de samenstelling.
2. Indien er op basis van deze evaluatie reden is de verordening aan te passen, dan wordt hiertoe een gemotiveerd voorstel ingediend bij het college.

Artikel 14 Slotbepalingen

In gevallen waarin deze verordening niet voorziet, voorziet het college, na daartoe advies te hebben ingewonnen van de Seniorenraad en het functionele diensthoofd van de gemeente.

Artikel 15 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening Seniorenraad.

Artikel 16 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 juli 2013. Indien deze verordening wordt bekendgemaakt na 1 juli 2013, treedt deze verordening in werking op de dag na de datum van bekendmaking en werkt terug tot en met 1 juli 2013.

Verordening Wmo-raad

De raad van de gemeente Enschede;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 4 juni 2013,

gelet op de artikelen 11 en 12 van de Wet maatschappelijke ondersteuning,
gelet op artikel 150 van de Gemeentewet,

besluit:
vast te stellen de volgende

Verordening Wmo-raad

Artikel 1 Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

a. Wmo: de Wet maatschappelijke ondersteuning.
b. College: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Enschede.
c. Gemeente: de gemeente Enschede.

Artikel 2 Naam, doel, taak en positie

1. Het college stelt een adviesraad in, genaamd Wmo-raad, die met inachtneming van het in lid 3 bepaalde adviseert aan het college.
2. Het doel van de Wmo-raad is het behartigen van de belangen van de doelgroepen van het Wmo-beleid.
3. De Wmo-raad heeft tot taak het college gevraagd en ongevraagd te adviseren over de gemeentelijke beleidsvorming en beleidsuitvoering met betrekking tot de Wmo.
4. De Wmo-raad functioneert onafhankelijk van de gemeente. De leden worden op persoonlijke titel benoemd en functioneren zonder last of ruggespraak.
5. De leden hebben aantoonbare professionele deskundigheid of ervaringsdeskundigheid op één of meer onderdelen van het Wmo-beleid of ten aanzien van één of meer van de doelgroepen van het Wmo-beleid. Bij de instelling van de Wmo-raad wordt gestreefd naar een brede samenstelling, waarbij de verschillende beleidsterreinen en doelgroepen zo goed mogelijk zijn vertegenwoordigd.

Artikel 3 Informatieverschaffing- en verzoek

1. De Wmo-raad krijgt tijdig van het college alle informatie die het voor de uitoefening van zijn taken zoals in deze verordening omschreven nodig heeft.
2. Indien de Wmo-raad dit nodig acht, dient hij zelf een verzoek tot informatie in bij het college.

Artikel 4 Advisering

1. De Wmo-raad wordt vroegtijdig betrokken bij de voorbereiding en de totstandkoming van beleidsvoorstellen en uitvoeringsmaatregelen.
2. Het college stelt de Wmo-raad in de gelegenheid op een zodanig tijdstip advies uit te brengen dat dit advies nog van invloed kan zijn op het door het college te nemen besluit.
3. Indien het college de Wmo-raad advies vraagt, wordt het advies schriftelijk binnen 4 weken uitgebracht. De Wmo-raad kan het uitbrengen van een advies eenmaal voor maximaal twee weken verdagen. Daarvan doet hij schriftelijk mededeling aan het college.
4. Indien het besluit van het college afwijkt van het gevraagde of ongevraagde advies van de Wmo-raad, laat zij de Wmo-raad binnen vier weken, bij voorkeur schriftelijk, gemotiveerd weten waarom zij afwijkt van het advies.
5. Alle adviezen van de Wmo-raad worden ter kennisname aan de gemeenteraad verstrekt.
6. De Wmo-raad is niet bevoegd te adviseren naar aanleiding van klachten, bezwaarschriften en andere zaken die op individuele cliënten betrekking hebben.

Artikel 5 Samenstelling

1. De Wmo-raad heeft ten minste 9 en ten hoogste 13 leden, waaronder een voorzitter.
2. Een lid van de Wmo-raad is niet tevens:
   - ambtenaar in dienst van de gemeente.
   - lid van de gemeenteraad van Enschede.
   - werknemer van een in de gemeente werkzame aanbieder van zorg en welzijn.
3. De leden en voorzitter van de Wmo-raad zijn woonachtig in de gemeente Enschede.

Artikel 6 Voordracht, benoeming, zittingsduur, einde lidmaatschap

1. Het college benoemt de eerste voorzitter en de eerste gewone leden van de Wmo-raad op schriftelijke voordracht van de programmadirecteur Wijkontwikkeling, zorg en welzijn (WZW).
2. Het college benoemt de volgende voorzitters en leden van de Wmo-raad op schriftelijke voordracht van de Wmo-raad.
3. De voorzitter en de leden worden benoemd voor een periode van vier jaar en kunnen eenmaal worden herbenoemd.
4. Het lidmaatschap van de Wmo-raad kan tussentijds worden beëindigd:
   - op eigen verzoek.
   - door overlijden.
   - zodra een lid niet langer woonachtig is in de gemeente Enschede.
   - indien een van de situaties genoemd in artikel 5 lid 2 zich voordoet.
6. Het lidmaatschap van de Wmo-raad kan voorts tussentijds worden beëindigd indien een meerderheid van de Wmo-raad van mening is dat een lid onvoldoende functioneert. In dat geval zal de Wmo-raad het college schriftelijk verzoeken het desbetreffende lid te ontslaan. Een dergelijk besluit wordt op een speciale daartoe bijeengeroepen niet-openbare vergadering

genomen, waar alle leden van de Wmo-raad aanwezig zijn, met uitzondering van het ter discussie staande lid.
7. De Wmo-raad kiest uit zijn midden een plaatsvervangend voorzitter.
8. De Wmo-raad stelt een rooster van aftreden op.

Artikel 7 Vergaderingen

1. De Wmo-raad vergadert ten minste 6 maal per jaar.
2. De Wmo-raad bepaalt zijn eigen agenda.
3. De vergaderingen van de Wmo-raad zijn openbaar en worden in de lokale media aangekondigd.
4. De deuren worden gesloten wanneer ten minste twee leden daarom verzoeken of de voorzitter dit nodig oordeelt. De Wmo-raad bepaalt vervolgens of met gesloten deuren zal worden vergaderd.
5. De voorzitter bepaalt in overleg met de ambtelijk secretaris de data, tijd en plaats van de vergaderingen.
6. De Wmo-raad kan derden uitnodigen de vergaderingen bij te wonen voor het geven van toelichting, informatie en/of advies.
7. De voorzitter en de ambtelijk secretaris stellen in overleg de agenda op. Alle leden hebben het recht een onderwerp op de agenda te plaatsen.
8. De agenda en onderliggende stukken worden ten minste 1 week voor de vergadering digitaal aan de leden toegezonden.
9. Op verzoek van een meerderheid van het aantal leden van de Wmo-raad wordt een extra vergadering belegd. Dit verzoek wordt ingediend bij de voorzitter.
10. De ambtelijk secretaris maakt een verslag van de vergadering.
11. Een vertegenwoordiger van de gemeente woont als regel de vergaderingen van de Wmo-raad bij en kan informatie en toelichting geven.
12. De Wmo-raad kan indien hij dit wenst een huishoudelijk reglement opstellen, waarin afspraken worden vastgelegd over zaken die niet in deze verordening zijn geregeld.

Artikel 8 Besluitvorming en ondertekening

1. De Wmo-raad kan besluiten nemen indien ten minste de helft van het aantal stemgerechtigde leden aanwezig is. Alle besluiten worden met gewone meerderheid genomen.
2. Schriftelijke besluiten worden door de voorzitter of bij diens afwezigheid door de plaatsvervangend voorzitter ondertekend.

Artikel 9 Facilitering

1. Het college draagt er zorg voor dat de Wmo-raad door een ambtelijk secretaris wordt ondersteund.
2. Het college stelt vergaderaccommodatie en daarbij behorende voorzieningen beschikbaar.

Artikel 10 Jaarverslag

De Wmo-raad stelt jaarlijks vóór 1 april, samen met de ambtelijk secretaris, een inhoudelijk en financieel verslag op van de werkzaamheden over het afgelopen jaar. Dit wordt ter kennisname aan het college gezonden.

Artikel 11 Vergoeding, activiteitenplan, begroting en budget

1. Voor het bijwonen van de vergaderingen en de daarmee verband houdende werkzaamheden wordt door het college aan de voorzitter en aan de leden een vergoeding toegekend.
2. De hoogte van de vergoeding wordt door het college vastgesteld.
3. De Wmo-raad stelt jaarlijks vóór 1 oktober een activiteitenplan en een begroting op voor het komende kalenderjaar.
4. Op basis van het activiteitenplan en de begroting stelt het college jaarlijks een activiteitenbudget ter beschikking aan de Wmo-raad, waarmee de Wmo-raad in staat wordt gesteld te voldoen aan de in deze verordening vastgelegde taken en verantwoordelijkheden.
5. De hoogte van het activiteitenbudget wordt door het college vastgesteld.
6. Indien het activiteitenplan en de begroting niet tijdig zijn ingediend, stelt het college het budget vast op basis van het budget van het voorgaande kalenderjaar.

Artikel 12 Waarborg tegen benadeling en geheimhoudingsverplichting

1. Het college draagt er zorg voor dat leden en voormalige leden van de Wmo-raad uit hoofde van hun lidmaatschap op geen enkele wijze worden benadeeld ten aanzien van hun aanspraken op diensten van de gemeente Enschede.
2. De leden gaan vertrouwelijk om met informatie die als zodanig is aangemerkt.

Artikel 13 Evaluatie

1. De Wmo-raad evalueert jaarlijks bij het vaststellen van het jaarverslag zijn functioneren, de resultaten en de samenstelling.
2. Indien er op basis van deze evaluatie reden is de verordening aan te passen, dan wordt hiertoe een gemotiveerd voorstel ingediend bij het college.

Artikel 14 Slotbepalingen

In gevallen waarin deze verordening niet voorziet, voorziet het college, na daartoe advies te hebben ingewonnen van de Wmo-raad en de functionele diensthoofd van de gemeente.

Artikel 15 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening Wmo-raad.

Artikel 16 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 juli 2013. Indien deze verordening wordt bekendgemaakt na 1 juli 2013, treedt deze verordening in werking op de dag na de datum van bekendmaking en werkt terug tot en met 1 juli 2013.

Gemeente Enschede

Voorstel GEMEENTERAAD VII - C

Stuknummer
16686
Programma
Stedelijke ontwikkeling
Onderwerp
vaststellen bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" en exploitatieplan "Leuriks Oost"

Programma
Programma Stedelijke Ontwikkeling
Corsanummer
1300105116
Enschede
14 mei 2013

Wij stellen u voor te besluiten tot
1. Het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" gewijzigd vast te stellen overeenkomstig de bij dit plan behorende planregels, verbeelding en toelichting conform NL.IMRO.0153.20102122.0003;
2. Het exploitatieplan “Leuriks Oost” vast te stellen, overeenkomstig de bij dat exploitatieplan behorende toelichting en voorschriften met bijlagen;
3. Te verklaren dat op het besluit afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de Crisis- en herstelwet van toepassing is en in verband daarmee de beroepsgronden in een eventueel beroepschrift dienen te worden opgenomen en deze na afloop van de beroepstermijn niet meer kunnen worden aangevuld.
4. Degene die gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om een zienswijze omtrent dit plan aan de raad kenbaar te maken hiervan in kennis te stellen conform de Nota "Samenvatting en beantwoording zienswijzen" en degene mede te delen dat de ingediende zienswijze al dan niet aanleiding geeft tot aanpassing van het bestemmingsplan;

Toelichting op het voorstel

1. Relatie met programma/beleidskader/wettelijke taak/bestuurlijke geschiedenis

Bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010”

Op grond van artikel 3.1, lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening stelt de gemeenteraad voor het gehele grondgebied van de gemeente een of meer bestemmingsplannen vast, waarbij ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening de bestemming van de in het plan begrepen grond wordt aangewezen en met het oog op die bestemming regels worden gegeven. Deze regels betreffen in elk geval regels omtrent het gebruik van de grond en van de zich daar bevindende bouwwerken.

Op grond van artikel 3.1, lid 2 van de Wet ruimtelijke ordening wordt de bestemming van de gronden, met inbegrip van de met het oog daarop gestelde regels, binnen een periode van tien jaar, gerekend vanaf de datum van vaststelling van het bestemmingsplan, telkens opnieuw vastgesteld.

Stedelijke Koers

Op 24 september 2012 heeft de gemeenteraad vastgesteld het Koersdocument ten behoeve van de herprioritering van projecten. Het doel van deze zogenaamde Stedelijke Koers is het aanbod van plannen op het gebied van wonen, bedrijven en kantoren beter te laten aansluiten bij de veranderde vraag.

Onderdeel van het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” is het gebied Leuriks Oost. In de Stedelijke Koers en nader uitgewerkt in het Ontwikkelingsplan Eschmarke (raad 4 maart 2013) is bepaald dat de ontwikkeling van het gebied Leuriks Oost als woonlocatie past in de prioritering met betrekking tot wonen en gefaseerd kan doorgaan.

Exploitatieplan “Leuriks Oost”

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is in titel 6.4 de zogenaamde “grondexploitatiewet” opgenomen. Hierin wordt het verhaal van de kosten van de grondexploitatie geregeld. Titel 6.4 bepaalt dat, als bij een nieuw bestemmingsplan een bouwplan(nen) van toepassing is (zijn) de gemeenteraad bij de vaststelling van het bestemmingsplan ook een exploitatieplan moet vaststellen, tenzij het kostenverhaal anderszins verzekerd is. Er is sprake van anderszins verzekerd als de gemeente de gronden zelf uitgeeft of als de gemeente voor vaststelling van het bestemmingsplan met alle eigenaren in het exploitatiegebied een kostenverhaal-overeenkomst heeft gesloten.
Met twee grondeigenaren in het gebied zijn exploitatie-overeenkomsten gesloten. Hierdoor is het kostenverhaal in principe anderszins verzekerd.

Bij het bestemmingsplan is evenwel een exploitatieplan gevoegd. Dit om gemeentelijk kostenverhaal te

verzekeren, ingeval een overeenkomst met een grondeigenaar mocht worden ontbonden vóórdat de exploitatiebijdrage door die eigenaar mocht zijn betaald. Hierdoor dient uw raad met het bestemmingsplan ook een exploitatieplan vast te stellen.
In het Exploitatieplan "Leuriks Oost" komt het volgende aan de orde:

- in hoofdstuk 1 worden de algemene uitgangspunten van het exploitatieplan, de kaarten en de bijlagen behandeld;
- in hoofdstuk 2 komen globaal de eisen voor de werken en werkzaamheden voor het bouwrijp maken, de aanleg van nutsvoorzieningen en het inrichten van het openbaar gebied aan de orde;
- in hoofdstuk 3 wordt de exploitatieopzet behandeld, de kosten, de opbrengsten en de wijze waarop de exploitatiebijdrage wordt berekend;
- in hoofdstuk 4 tenslotte komen de voorschriften aan de orde.

Voor verdere inhoud wordt u verwezen naar het bijgevoegde exploitatieplan.

2. Situatieschets, probleemstelling, doelstelling

Ter voldoening aan de wettelijke plicht voor het actualiseren van bestemmingsplannen is voor het gebied dat globaal begrensd wordt door de Gronausestraat, een lijn tussen Gronausestraat en Keppelerdijk parallel lopend langs de Avondroodvlinder \ Citroenvlinder, de Keppelerdijk en de Zuid Esmarkerrondweg het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" ontworpen.

Het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" beoogt voor het plangebied een actuele juridische regeling te geven. Middels dit plan wordt de bestaande planologische situatie vastgelegd. Deze bestaande situatie is door de jaren ontwikkeld in de nieuwe wijk De Eschmarke en bestaat voornamelijk uit woningen met de daarbij behorende voorzieningen als wegen, groen en water. In het zogenaamde centrumgebied zijn scholen, winkels en maatschappelijke voorzieningen gerealiseerd.
Het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" maakt tevens het realiseren van woningbouw met wegen en groen mogelijk in het gebied "Leuriks Oost". Het betreft hier het gebied gelegen ten westen van de Oostweg tussen de Gronausestraat en de Keppelerdijk. De gronden in dit gebied hebben in het ter plaatse geldende bestemmingsplan "De Eschmarke" al de bestemming "Wonen". Voor het gebied is nu een concreet verkavelings- en stedenbouwkundig plan gemaakt waarvan de realisatie is opgenomen in het voorliggende bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

3. Bevindingen uit de interactie met belanghebbenden

Advies Wijkraden

Voorafgaand aan de bestemmingsplanprocedure is het plan om advies toegestuurd aan de Wijkraad Enschede Zuid Oost en de wijkraad Eschmarke Zuid. Van beide wijkraden mocht geen reactie worden ontvangen.

Vooroverleg

In het kader van het bepaalde in artikel 3.1.1., lid 1 van het Besluit ruimtelijke ordening is over het voorontwerp-bestemmingsplan informeel vooroverleg gepleegd met de provincie Overijssel. De provincie is van mening dat het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" past in het provinciale beleid en is derhalve akkoord. Het bestemmingsplan behoeft niet formeel om vooroverleg te worden toegezonden aan de diverse (overheids)instanties.

Tervisielegging bestemmingsplan

Het ontwerp-bestemmingsplan heeft voor een ieder vanaf 16 februari 2012 tot en met 28 maart 2012 officieel ter visie gelegen. Tevens is op 6 maart 2012 een informatie-avond gehouden in het Wijkcentrum Esmarke, Esmarkelaan 203 in Enschede.

Gedurende de tervisielegging van het bestemmingsplan zijn tien zienswijzen ingediend. De zienswijzen hebben betrekking op

De indieners van de zienswijzen zijn op 3 juli 2012 in de gelegenheid gesteld hun zienswijze mondeling toe te lichten in de vergadering van de stadsdeelcommissie Oost.

Voor een volledig overzicht van de ingekomen zienswijzen en de beantwoording daarvan wordt verwezen naar de bij dit voorstel gevoegde Nota "Samenvatting en beantwoording zienswijzen".

Wij stellen u voor de zienswijzen te beantwoorden op de wijze, die in de nota staat aangegeven. De ingediende zienswijzen hebben aanleiding gegeven tot wijziging van het bestemmingsplan (aanpassen omvang bestemmingsvlak Gronausestraat 460 overeenkomstig eigendomssituatie, wijzigen maximale goothoogte percelen Watervioliertaan 19 en 20, aanpassen breedte belemmeringenstrook gasleiding).

Daarnaast zijn ambtshalve wijzigingen aangebracht in de regels (artikel 15 Wonen en artikel 16 Leiding-Gas)

en in de toelichting (paragraaf 5.1, paragraaf 8.3 en toevoegen bijlage 6).

De wijzigingen in het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” staan uitgebreid aangegeven in het “Overzicht aanpassingen bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” dat als bijlage bij dit raadvoorstel is gevoegd.

De indieners van de zienswijzen worden schriftelijk in kennis gesteld van het raadsbesluit. Publicatie vindt plaats overeenkomstig het gestelde in de Wet ruimtelijke ordening.

4. Informeren over het vervolg

Na vaststelling van het bestemmingsplan en het exploitatieplan door de gemeenteraad zullen beide plannen gedurende zes weken ter visie worden gelegd. Gedurende deze termijn kan beroep worden ingesteld bij de Raad van State.

Aangezien het bestemmingsplan valt onder de werking van de Crisis- en herstelwet dienen de beroepsgronden in het beroepschrift te worden opgenomen. Latere aanvulling van het beroepschrift is niet toegestaan.

5. Financiële informatie

Het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" betreft grotendeels het vastleggen van de bestaande planologische situatie. Voor de onderdelen waarop nog ontwikkelingen mogelijk zijn, worden -indien deze worden ontwikkeld op particulier initiatief - exploitatieovereenkomsten gesloten.

Met betrekking tot de ontwikkeling van het gebied Leuriks Oost is, om gemeentelijk kostenverhaal te verzekeren, een exploitatieplan opgesteld. Naast het bestemmingsplan dient uw raad ook het exploitatieplan vast te stellen.

De financiële haalbaarheid van het bestemmingsplan is hiermee gewaarborgd

6. Risicoparagraaf

Er zijn geen bijzondere risico's te verwachten.

7. Overige voor de raad relevante informatie

Niet van toepassing.

8. Bijlagen bij dit raadsvoorstel

Mee te zenden:

a.

Ter inzage (leeskamer):

a. Verbeelding bestaande uit 3 deelbladen behorende bij bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010";
b. Regels bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" met bijlagen;
c. Toelichting bij bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" van bijlagen ;
d. De zienswijzen;
e. Nota samenvatting en beantwoording zienswijzen;
f. Overzicht aanpassingen bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010”
g. Exploitatieplan “Leuriks Oost” bestaande uit voorschriften en toelichting met bijbehorende bijlagen;

Vertrouwlijke bijlagen (bij de griffie):

a.

Burgemeester en Wethouders van Enschede,

de Secretaris,	**de Burgemeester,**
M.J.M. Meijs	P.E.J. den Oudsten

Gemeente Enschede

Besluit

van de Raad van de gemeente Enschede, gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders van

1. Het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" gewijzigd vast te stellen overeenkomstig de bij dit plan behorende planregels, verbeelding en toelichting conform NL.IMRO.0153.20102122.0003;
2. Het exploitatieplan “Leuriks Oost” vast te stellen, overeenkomstig de bij dat exploitatieplan behorende toelichting en voorschriften met bijlagen;
3. Te verklaren dat op het besluit afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de Crisis- en herstelwet van toepassing is en in verband daarmee de beroepsgronden in een eventueel beroepschrift dienen te worden opgenomen en deze na afloop van de beroepstermijn niet meer kunnen worden aangevuld.
4. Degene die gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om een zienswijze omtrent dit plan aan de raad kenbaar te maken hiervan in kennis te stellen conform de Nota "Samenvatting en beantwoording zienswijzen" en degene mede te delen dat de ingediende zienswijze al dan niet aanleiding geeft tot aanpassing van het bestemmingsplan;

vastgesteld in de vergadering van

de Griffier, **de Voorzitter,**

SO - BP, C.W. Otten - Harmsen ((053) 481 54 31)

Exploitatieplan Leuriks Oost

Definitieve versie d.d. 1 februari 2011

Gemeente Enschede
Programma Stedelijke Ontwikkeling
Afdeling Planeconomie
Afdeling Makelaardij & Juridische Zaken

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
1. Algemeen 4
1.1. Planologische maatregel 4
1.2. Leeswijzer 4
1.3. Publiekrechtelijke grondslag Exploitatieplan 4
1.4. Doel en functie van het exploitatieplan 5
1.5. Begrenzing van het exploitatiegebied 5
1.6. Te verwerven gronden 5
1.7. Overige kaarten bij het exploitatieplan 6
1.7.1. Grondgebruikkaart 6
1.7.2. Inrichtingskaart 7
1.7.3. Waterhuishoudingkaarten 7
1.7.4. Faseringskaart 7
1.7.5. Uitgifteprijzen 7
1.8. Overige bijlagen 7
1.8.1. Bestemmingsplan Eschmarke Zuid West 2010 7
1.8.2. Locatie-eisen Leuriks Oost 7
1.8.3. Waterhuishoudingplan Leuriks Oost 7
1.8.4. Exploitatieopzet 7
1.8.5. Taxatie inbrengwaarden 8
1.8.6. Taxatierapport opbrengstpotentie 8
1.8.7. Risicoanalyse planschade 8
1.8.8. Beeldkwaliteitplan Leuriks Oost 8
1.8.9. Beleidsnota aanbesteding gemeente Enschede 8
1.9. Herziening van het exploitatieplan 8
1.10. Eindafrekening van het exploitatieplan 8
2. Omschrijving van de werken en werkzaamheden 9
2.1. Bouwrijp maken exploitatiegebied 9
2.2. Bouw- en woonrijp maken: Ophoging en fasering 9
2.3. Aanleg nutsvoorzieningen 10
2.4. Inrichting openbaar gebied 10
3. De exploitatieopzet 11
3.1. Inleiding 11
3.2. Ruimtegebruik 11
3.3. Programma 11
3.4. Kosten 12
3.4.1. Algemene toelichting 12
3.4.2. Inbrengwaarde gronden, opstallen en vrijmaken gronden (artikel 6.2.3. onder a tot en met c Bro) 12
3.4.3. Inbrengwaarde sloopkosten (artikel 6.2.3 onder d Bro) 13
3.4.4. Onderzoekskosten (artikel 6.2.4 onder a Bro) 13
3.4.5. Bodemsanering (artikel 6.2.4. onder b Bro) 13
3.4.6. Bouw- en woonrijp maken (artikel 6.2.4. onder c en 6.2.5 Bro) 13
3.4.7. Kosten van maatregelen, plannen, besluiten en rechtshandelingen met betrekking gronden, opstallen, activiteiten en rechten in het exploitatiegebied (artikel 6.2.4. onder d Bro) 13
3.4.8. Kosten buiten het exploitatiegebied (artikel 6.2.4. onder e Bro) 13
3.4.9. Kosten voor toekomstige grondexploitaties (artikel 6.2.4 onder f Bro) 14
3.4.10. Apparaatskosten en VTU (artikel 6.2.4 onder g tot en met j Bro) 14
3.4.11. Tijdelijk beheer (artikel 6.2.4 onder k Bro) 14
3.4.12. Planschade (artikel 6.2.4 onder l Bro) 15
3.4.13. Kosten als gevolg van belastingheffing (artikel 6.2.4 onder m Bro) 15
3.4.14. Kosten en opbrengsten uit rente (artikel 6.2.4 onder n Bro) 15
3.4.15. Percentage gerealiseerde kosten 15
3.4.16. Resumé kosten 15

3.5. Opbrengsten 16
3.5.1. Opbrengsten uitgifte van gronden in het exploitatiegebied (artikel 6.2.7 onder a Bro) 16
3.5.2. Bijdragen en subsidies van derden (artikel 6.2.7 onder b Bro) 16
3.5.3. Bijdragen uit toekomstige grondexploitaties (artikel 6.2.7 onder c Bro) 17
3.5.4. Resumé opbrengsten 17
3.6. Resultaat 17
3.6.1. Parameters 17
3.6.2. Fasering 17
3.6.3. Netto contante waarde 18
3.7. Maximaal te verhalen kosten 18
3.8. Toerekening van de maximaal te verhalen kosten aan de uit te geven gronden .. 19
3.9. Berekening exploitatiebijdrage 21
3.10. Voorwaarden in de bouwvergunning bij de exploitatiebijdrage 21
4. Voorschriften 22
Artikel 1: Begrippen 22
Artikel 2: Fasering 22
Artikel 3: Eisen aan werken en werkzaamheden 22
Artikel 4: Goedkeuring bouwproces 22
Artikel 5: Goedkeuring ontwerp en bestek 23
Artikel 6: Aanbesteding 23
Artikel 7: Toezicht op de uitvoering 24
Artikel 8: Exploitatiebijdrage 24
Artikel 9: Ontheffing algemeen 24
Artikel 10: Voorbereiding ontheffing 24
Artikel 11: Strafbepaling 24
Artikel 12: Slotregel 25
5. Bijlagen 26
Bijlage 1. Tekening Exploitatiegebied 27
Bijlage 2. Eigendomskaart 28
Bijlage 3. Lijst van kadastrale percelen en eigenaren 29
Bijlage 4. Grondgebruikkaart 30
Bijlage 5. Inrichtingskaart 31
Bijlage 6. Waterhuishoudingsplan 32
Bijlage 7. Faseringskaart 33
Bijlage 8. Verkavelingskaart 34
Bijlage 9. Bestemmingsplan Eschmarke Zuid West 2010 35
Bijlage 10. Locatie-eisen (TOR & Wegwijs straatprofielen) 36
Bijlage 11. Exploitatieopzet 37
Bijlage 12. Taxatierapport inbrengwaarde 38
Bijlage 13. Taxatierapport opbrengstpotentie 39
Bijlage 14. Beeldkwaliteitsplan Leuriks Oost 40
Bijlage 15. Beleidsnota aanbesteding Gemeente Enschede 41

1. Algemeen

1.1. Planologische maatregel

De gemeente Enschede (hierna: de gemeente) heeft het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” (hierna: het bestemmingsplan) in procedure gebracht.

Het gebied van onderhavig bestemmingsplan wordt aan de noordzijde begrens door de Gronausestraat, aan de oostzijde door bestaande bebouwing aan de Citroenvlinder en de Avondroodvlinder en complex van voetbalvereniging Eilermarke, aan de zuidzijde door de Keppelerdijk en aan de westzijde door de Zuid Esmarkerrondweg.

Middels dit bestemmingsplan wordt beoogd het gebied van een actuele juridisch-planologische regeling te voorzien. Tevens wordt het mogelijk gemaakt op gronden gelegen ten westen van de Oostweg tussen de Gronausestraat en de Keppelerdijk woningbouw met bijbehorende voorzieningen als wegen en groen te realiseren.

Voor een uitvoerige beschrijving van het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” wordt verwezen naar de verbeelding, planregels en toelichting behorende bij bedoeld bestemmingsplan dat als bijlage 9 bij dit exploitatieplan is opgenomen. Voor de goede orde wordt opgemerkt dat de bijlagen behorende bij respectievelijk de planregels en de toelichting van het bestemmingsplan hier niet zijn opgenomen.

Om de realisering van de bestemmingen mogelijk te maken zijn diversen werken en werkzaamheden noodzakelijk binnen als buiten het exploitatiegebied.

1.2. Leeswijzer

In het Exploitatieplan Leuriks Oost 2011 (hierna: het exploitatieplan) komen het navolgende aan de orde:

- In hoofdstuk 1 zullen de algemene uitgangspunten van het exploitatieplan, de kaarten en de bijlagen worden behandeld;
- In hoofdstuk 2 komen globaal de eisen voor de werken en werkzaamheden voor het bouwrijp maken, de aanleg van nutsvoorzieningen en het inrichten van het openbaar gebied aan de orde;
- In hoofdstuk 3 wordt de exploitatieopzet behandeld, de kosten, de opbrengsten en de wijze waarop de exploitatiebijdrage wordt berekend;
- In hoofdstuk 4 tenslotte komen de voorschriften aan de orde.

1.3. Publiekrechtelijke grondslag Exploitatieplan

Op 1 juli 2008 is de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro) inwerking getreden. In afdeling 6.4 Wro (Grondexploitatie) worden regels gegeven omtrent het verhalen van kosten van de grondexploitatie, het bepalen van fasering van realisering van het bestemmingsplan en het stellen eisen en regels met betrekking tot de uitvoering van openbare werken en werkzaamheden.

De Gemeenteraad is op grond van artikel 6.12 eerste lid Wro verplicht een exploitatieplan vast te stellen indien het verhaal van de kosten van de grondexploitatie niet anderszins is verzekerd. Dit kostenverhaal kan worden verzekerd door middel van gemeentelijke gronduitgifte of door een voor vaststelling van het bestemmingsplan gesloten anterieure overeenkomst van kostenverhaal.

De gemeente heeft in het plangebied een actief grondbeleid – het aankopen van gronden en het vervolgens uitgeven van bouwrijpe grond – gevoerd. Desalniettemin zijn niet alle gronden van het plangebied door de gemeente in eigendom verworven. Er zijn overeenkomsten gesloten met de andere eigenaren in het plangebied over de bijdragen van deze eigenaren aan de grondexploitatie. Daarmee is het verhaal van kosten – ten tijde van het vaststellen van het bestemmingsplan – voldoende anderszins verzekerd. De reden voor de gemeente om toch dit exploitatieplan vast te stellen is om het gemeentelijk kostenverhaal ook veilig te stellen in het geval de overeenkomsten met de andere eigenaren ontbonden zouden worden, voordat betaling van de exploitatiebijdrage(n) heeft plaatsgevonden. Bij gebreke van een

exploitatieplan zou in dat geval mogelijk het gemeentelijk kostenverhaal niet voldoende anderszins verzekerd zijn.

1.4. Doel en functie van het exploitatieplan

Om te komen tot het bestemmingsplan en het exploitatieplan heeft de gemeente reeds kosten gemaakt. Om tot realisering van bebouwing en de openbare voorzieningen te kunnen komen zijn werken en werkzaamheden noodzakelijk, waarvoor ook kosten zullen moeten worden gemaakt. Deze kosten worden – in het geval van zelfrealisatie – gemaakt door de eigenaren in het exploitatiegebied. Indien de eigenaren de aanleg van openbare voorzieningen door de gemeente wensen te laten uitvoeren, kunnen zij de gemeente verzoeken hierover met hen een overeenkomst aan te gaan. In het exploitatieplan wordt echter het uitgangspunt gehanteerd dat elke eigenaar zijn eigen gronden bouw- en woonrijp maakt, de nutsvoorzieningen laat aanleggen en de openbare voorzieningen realiseert. De kosten verbonden aan de exploitatie van de gronden zullen worden verhaald conform de regeling van afdeling 6.4 Wro.

Het exploitatieplan dient ertoe om:

1. De noodzakelijke publiekrechtelijke grondslag te leggen voor het kostenverhaal, waarvan de berekening plaatsvindt bij het bepalen van het betalingsvoorschrift bij de aan te vragen bouwvergunning danwel waarvan de berekening wordt opgenomen in een overeenkomst welke wordt gesloten na de vaststelling van het exploitatieplan.
2. Een fasering vast te leggen met tijdsvakken en met koppeling tussen de tijdsvakken waarin bouw-, aanleg en inrichtingsactiviteiten plaatsvinden. Deze fasering dient als kader voor de realisering.
3. Een kader vast te leggen van voorschriften en verboden die van toepassing zijn bij bouw-, aanleg en inrichtingsactiviteiten. Dit kader wordt opgenomen om te waarborgen dat de gemeentelijke eisen ten aanzien van het bouwrijp maken, de aanleg van nutsvoorzieningen, van openbare werken en het woonrijp maken en de regels voor de uitvoering daarvan in acht worden genomen.

1.5. Begrenzing van het exploitatiegebied

Het bestemmingsplangebied is groter dan het projectgebied Leuriks-Oost c.q. het plangebied. In het exploitatieplan zijn alle percelen van het projectgebied die binnen het bestemmingsplangebied vallen, meegenomen, met uitzondering van die percelen of perceelsgedeelten waarvan de bestaande functie wordt gehandhaafd of die ook voor het overige niet zijn te kwalificeren als een bouwplan in de zin van artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (hierna: Bro). De gemeente kiest ervoor de meest maximale oppervlakte van het exploitatiegebied te nemen om daarmee het maximaal aantal bouwplannen in het bestemmingsplangebied te verevenen.

De begrenzing van het exploitatiegebied is aangegeven op de kaart welke als bijlage 1 bij het exploitatieplan opgenomen en maakt daar onlosmakelijk deel van uit.

1.6. Te verwerven gronden

Zoals reeds vermeld onder paragraaf 1.3 voert de gemeente een actief grondbeleid in de Leuriks Oost om daarmee optimaal de regie te kunnen voeren bij de ontwikkeling en realisering van de woonwijk Leuriks Oost.

Een deel van de gronden in het exploitatiegebied zijn in eigendom bij derden (particulieren en professionele marktpartijen). Indien de gemeente alle gronden in eigendom zou hebben of zou verkrijgen, ontbreekt de noodzaak voor een exploitatieplan. Omdat ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan verwerving van de gronden niet zeker is, dient een exploitatieplan te worden vastgesteld. Dit doet niet af aan de wens van de gemeente alle gronden in eigendom te verwerven.

De gronden die de gemeente in eigendom wil verwerven zijn opgenomen op de eigendomskaart d.d. 12 oktober 2011. Deze kaart is als bijlage 2 bij het exploitatieplan opgenomen en maakt daar onlosmakelijk deel van uit. De gronden zijn eveneens – met kadastrale aanduiding en eigenaren alsmede de omvang van de te verwerven percelen – vermeld in bijlage 3.

Op de gronden die de Gemeente Enschede wil verwerven, is de Wet voorkeursrecht gemeenten van toepassing verklaard. Door vaststelling van het bestemmingsplan is deze aanwijzing van het voorkeursrecht verlengd voor de duur van tien jaar (te rekenen vanaf datum vaststelling bestemmingsplan).

De gemeente zal – daartoe mede verplicht door de onteigeningswet – pogen de gronden minnelijk te verwerven. De gemeente voert daarvoor een actief verwervingsbeleid, hetgeen inhoudt dat de eigenaren de volledige schadeloosstelling is dan wel zal worden geboden. Indien de gemeente niet slaagt in het minnelijk verwerven van de gronden, zal de gemeente besluiten tot onteigening. Deze onteigeningsbesluiten zullen worden afgestemd op de fasering in het exploitatieplan.

Voor wat betreft de wegen en de kavels, welke niet voor zelfrealisatie in aanmerking komen, is de gemeente voornemens een onteigeningsbesluit (een besluit van de Gemeenteraad de Kroon te verzoeken te besluiten tot onteigening) in procedure te brengen. Onteigening van deze gronden zal plaatsvinden tegen de waarde van die gronden bij minnelijke verwerving.

Voor wat betreft de kavels, welke wel voor zelfrealisatie in aanmerking komen, zal voor afloop van de betreffende fase het besluit van de Gemeenteraad te verzoeken aan de Kroon te besluiten tot onteigening van die kavels, worden genomen. Onteigening van deze gronden zal plaatsvinden tegen een volledige schadeloosstelling, als omschreven in de Onteigeningswet.

Ondanks het voornemen van de gemeente om de gronden – desnoods door middel van onteigening – te verwerven bestaat de mogelijkheid dat eigenaren zich met succes op zelfrealisatie zouden kunnen beroepen.

Zelfrealisatie dient te geschieden conform de vorm van uitvoering zoals de gemeente die voor ogen staat en met in achtneming van de voorschriften en fasering als bedoeld in dit exploitatieplan.
Tot op heden is echter geen overeenstemming bereikt over het kostenverhaal. Dit exploitatieplan dient als vangnet voor kostenverhaal en het stellen van eisen bij de realisatie.

1.7. Overige kaarten bij het exploitatieplan

Naast de onder 1.5 en 1.6 genoemde kaarten maken de hierna vermelde kaarten onlosmakelijk deel uit van het exploitatieplan. In volgende hoofdstukken zal naar deze kaarten worden verwezen.

1.7.1. Grondgebruikkaart

Deze kaart die als bijlage 4 bij het exploitatieplan is opgenomen – geeft het grondgebruik aan waarbij onderscheid is gemaakt tussen de als vrije woningbouwkavels uit te geven delen en het openbaar gebied. Deze kaart is een visualisering van de aannames in de exploitatieopzet. Binnen de bouwblokken en binnen de kaders van het bestemmingsplan (zie bijlage 9) en beeldkwaliteitplan (zie bijlage 14) kunnen de kopers bouwblok naar eigen inzicht benutten.

Er is sprake van een verschil tussen de het totale oppervlak van de percelen c.q. perceeldelen in het exploitatiegebied (112.559 m², zie bijlage 3) en het totale oppervlak volgens het grondgebruik (112.627 m²). Dit verschil bedraagt 68 m² en wordt verklaard door de overlap van twee verschillende planelementen. Zo zijn onder verschillende opritten greppels gepland, en loopt onder de oeververbinding de beek door en met aan weerszijde twee groenstroken. In Tabel 1 dit nader beschreven:

Tabel 1: Verklaring verschil oppervlak percelen en grondgebruik

Overlappende planelementen			**meegeteld onder:**
Greppels onder opritten	44	m²	water & verharding
Beek onder oeververbinding	15	m²	water & verharding
Groen onder de oeverbverbinding	9	m²	groen & verharding
Totaal	**68**	**m²**	

1.7.2. Inrichtingskaart

Deze kaart die als bijlage 5 bij het exploitatieplan is opgenomen geeft een detaillering van het grondgebruik en is een visualisering van de voorschriften van het exploitatieplan ten aanzien van de werken en werkzaamheden, in bijzonder het bouwrijp maken, aanleg van nutsvoorzieningen en het woonrijp maken van het openbaar gebied.

1.7.3. Waterhuishoudingkaarten

Bij het waterhuishoudingsplan in bijlage 6 zijn drie kaarten opgenomen. Deze kaarten geven een detaillering van de waterhuishoudkundige inrichting in het exploitatiegebied en zijn een visualisering van de voorschriften van het exploitatieplan ten aanzien van de waterhuishouding.

In de kaarten van het vuilwaterstelsel en van de afwatering en de ontwatering is een zogenaamde "plangrens"ingetekend (grijze onderbroken lijn). Deze grens duidt het gebied aan dat in het waterhuishoudingsplan is betrokken maar deze grens heeft geen betekenis in het kader van het onderhavige exploitatieplan.

1.7.4. Faseringskaart

Deze kaart die als bijlage 7 bij het exploitatieplan opgenomen geeft visueel de voorschriften voor de fasering van werken en werkzaamheden, maatregelen en bouwplannen weer.

1.7.5. Uitgifteprijzen

In bijlage 13 bij het exploitatieplan is een lijst van kavels en de bijbehorende uitgifteprijzen opgenomen. Het totaal van deze lijst geeft de raming weer die de exploitatieopzet is opgenomen voor opbrengsten uit de kaveluitgifte.

1.8. Overige bijlagen

Naast de al genoemde kaarten zijn de navolgende bijlagen opgenomen bij het exploitatieplan en maken onlosmakelijk deel uit van het exploitatieplan. In volgende hoofdstukken zal naar deze bijlagen worden verwezen.

1.8.1. Bestemmingsplan Eschmarke Zuid West 2010

Het exploitatieplan is verbonden met de planologische maatregel het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan Eschmarke Zuid West 2010 – bestaande uit de planregels, de toelichting en de verbeelding zijn als bijlage 9 opgenomen bij het exploitatieplan.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat de bijlagen behorende bij respectievelijk de planregels en de toelichting van het bestemmingsplan hier niet zijn opgenomen.

1.8.2. Locatie-eisen Leuriks Oost

De realisering van de Leuriks Oost is een langdurig project dat vele werkzaamheden en werken omvat. Gelet op de mogelijkheid dat eigenaren mogelijk overgaan tot zelfrealisatie, is het noodzakelijk de integrale uitvoering te waarborgen. Dit is de reden om te komen tot gedetailleerde voorschriften die zijn opgenomen in bijlage 6 en bijlage 10. Het betreft respectievelijk het Waterhuishoudingsplan (bijlage 6) en het Toetsingskader Openbare Ruimte en Wegwijs straatprofielen (in bijlage 10).

1.8.3. Waterhuishoudingplan Leuriks Oost

In paragraaf 4.2.4 van het bestemmingsplan wordt ingegaan op de waterhuishouding in de Leuriks Oost. De onderzoeken en beleid en regelgeving van de gemeente en het Waterschap Regge & Dinkel leiden tot een waterconcept voor het plangebied. Dit waterconcept is vertaald naar een waterhuishoudingplan voor de Leuriks Oost en is opgenomen in bijlage 6.

1.8.4. Exploitatieopzet

Onderdeel van ieder exploitatieplan is een exploitatieopzet. In hoofdstuk 3 worden de hoofdlijnen deze exploitatieopzet behandeld. Als bijlage 11 is de gedetailleerde exploitatieopzet opgenomen.

Aangezien de gemeente nog percelen in het gebied wenst te verwerven en werken en werkzaamheden die in de exploitatieopzet zijn vermeld nog moeten worden aanbesteed is de gedetailleerde exploitatieopzet als vertrouwelijk aan te merken en wordt deze niet openbaar gemaakt. De Gemeenteraad heeft in vertrouwelijkheid kennis kunnen nemen van deze bijlage.

1.8.5. Taxatie inbrengwaarden

In de exploitatieopzet worden de zogenaamde inbrengwaarden opgenomen. Deze inbrengwaarden zijn getaxeerd door Van Heijst & partners te Zwolle. Het taxatierapport is als bijlage 12 bijgevoegd.

1.8.6. Taxatierapport opbrengstpotentie

In de exploitatieopzet wordt aan de opbrengstenkant gewerkt met getaxeerde uitgifteprijzen. Deze uitgifteprijzen zijn getaxeerd door Van Heijst & partners te Zwolle. Het taxatierapport is als bijlage 13 bijgevoegd.

1.8.7. Risicoanalyse planschade

De exploitatieopzet bevat geen raming voor planschade.

1.8.8. Beeldkwaliteitplan Leuriks Oost

In de locatie-eisen Leuriks Oost als genoemd onder 1.8.2 wordt verwezen naar de regels in beeldkwaliteitplan Leuriks Oost. Dit beeldkwaliteitplan is als bijlage 14 bij het exploitatieplan gevoegd.

1.8.9. Beleidsnota aanbesteding gemeente Enschede

Werken en werkzaamheden in het exploitatiegebied moeten worden aanbesteed. Indien de Europese regels niet van toepassing is, dient het gemeentelijk aanbestedingsbeleid in acht te worden genomen. Dit beleid is opgenomen in de beleidsnota zoals vastgesteld door het College van Burgemeester en Wethouders. De nota is als bijlage 16 bij het exploitatieplan gevoegd.

1.9. Herziening van het exploitatieplan

Op grond van artikel 6.15 Wro wordt het exploitatieplan na inwerkingtreding ten minste eenmaal per jaar herzien – meerdere keren per jaar is derhalve mogelijk – totdat de in het exploitatieplan voorziene werken, werkzaamheden en bouwwerken zijn gerealiseerd. Indien beroep wordt ingesteld tegen het exploitatieplan vangt de termijn voor de eerste herziening aan op de dag nadat een beslissing omtrent het exploitatieplan onherroepelijk is geworden.

Een herziening kan leiden tot hogere of lagere exploitatiebijdragen met uitzondering van die percelen waarvoor reeds een rechtsgeldige bouwvergunning is verleend en grond van die bouwvergunning de exploitatiebijdrage is vastgesteld.

1.10. Eindafrekening van het exploitatieplan

Binnen drie maanden na uitvoering van de in het exploitatieplan voorziene werken, werkzaamheden en maatregelen stellen Burgemeester en Wethouders een afrekening van het exploitatieplan vast, een en ander conform artikel 6.20 Wro. Daarbij worden op grond van verleende bouwvergunningen betaalde exploitatiebijdragen herberekend volgens de methode van artikel 6.20 Wro. Op grond van dit artikel zal – indien een herberekende exploitatiebijdrage meer dan vijf procent lager is dan de betaalde exploitatiebijdrage – de gemeente het verschil – voor zover het verschil groter is dan vijf procent – naar evenredigheid met rente terugbetalen aan degene die houder is van de bouwvergunning of aan diens rechtsopvolger. Exploitatiebijdragen op grond van een overeenkomst zijn uitgesloten van deze terugbetalingsregeling.

Op grond van artikel 6.20 vierde lid Wro kan de houder van een verleende bouwgunning (of diens rechtsopvolger) die op grond van die bouwvergunning een exploitatiebijdrage heeft betaald de gemeente verzoeken een eindafrekening te maken indien negentig procent van de begrote kosten zijn gerealiseerd. In paragraaf 3.4.15 staat het percentage aangegeven in hoeverre totale kosten zijn gerealiseerd.

2. Omschrijving van de werken en werkzaamheden

2.1. Bouwrijp maken exploitatiegebied

Voor het bouwrijp maken van zowel het uitgeefbaar gebied als het openbaar gebied worden in hoofdlijnen de volgende werken en werkzaamheden uitgevoerd:

2.1.1 Het verwijderen van opstallen, bovengrondse- en ondergrondse obstakels, bouwresten, verhardingen en opschonen van het exploitatiegebied;
2.1.2 Het verwijderen van struiken, bomen en boomstronken;
2.1.3 De aanleg van ontsluitingen van het exploitatiegebied;
2.1.4 De aanleg van tijdelijke bouwwegen, eventueel inclusief tijdelijk bruggen en dergelijke;
2.1.5 Grondwerkzaamheden, onder andere het afgraven en afvoeren respectievelijk aanvoeren en ophogen;
2.1.6 Het dempen van bestaande waterwegen;
2.1.7 Het treffen van grondwaterregulerende maatregelen;
2.1.8 Voor zover nodig het afvoeren van grondwater;
2.1.9 Het uitvoeren van saneringen van bodem en/of grondwater, afgestemd op de functie van de bodem.

Deze werken en werkzaamheden dienen conform de grondgebruikkaart, bijlage 4, de inrichtingskaart, bijlage 5, het waterhuishoudingsplan, bijlage 6, en de locatie-eisen Leuriks Oost, bijlage 10 te worden uitgevoerd.

2.2. Bouw- en woonrijp maken: Ophoging en fasering

Op grond van voorgeschreven beleid van het Waterschap Regge & Dinkel moet de huidige grondwaterstand in het exploitatiegebied worden gehandhaafd. Deze ligt zeer dicht onder het maaiveld. Op enkele plekken is zelfs sprake omhoogkomend kwelwater. Dit impliceert dat in het kader van het bouw- en woonrijp maken het plangebied integraal moet worden opgehoogd. De ophoging varieert globaal tussen de 0,3 meter en 1,0 meter en belhelst tevens de aanleg van zandbanen die een natuurlijke en robuuste afwatering te garanderen. Met name in het zuidelijke deel van het plan, is de vereiste ophoging het grootst.

Centraal in het plangebied in westoostelijke richting ligt een beek. Omdat deze van belang is voor in het hoofdwatersysteem van De Eschmarke, blijft in het plan gehandhaafd. Dit feit gecombineerd met de overweging dat de uitgifte van kavels naar verwachting over meerdere jaren zal plaatsvinden en derhalve het wenselijk de kosten van het bouw- en woonrijp maken zoveel mogelijk te spreiden in de tijd, heeft de Gemeente Enschede doen besluiten plangebied in twee fasen bouwrijp en woonrijp te maken. De fasering is weergegeven in bijlage 7.

De percelen in gemeentelijk bezit zijn in 2011 opgehoogd. Redenen hier waren dat er een grote hoeveelheid geschikte grond binnen de Gemeente Enschede ter beschikking kwam en dat de ophoging binnen het toen vigerende bestemmingsplan mogelijk was. Het kadastraal percelen Lonneker Sectie F nummer 04838 en Lonneker Sectie AA nummer 00629 waren niet in gemeentelijk bezit en zijn derhalve nog niet opgehoogd.

Het kadastraal perceel Lonneker Sectie AA nummer 00629 behoeft niet noodzakelijkerwijs te worden opgehoogd. Langs de oost- en zuidzijde van dit perceel is reeds een greppel gesitueerd die inde bouwfase en in de eindsituatie zorg zal dragen voor een adequate afwatering.

Het kadastraal perceel Lonneker Sectie F nummer 04838 maakt integraal onderdeel uit van fase 1. Dit perceel dient bijvoorkeur integraal te worden opgehoogd, voordat met de daaropvolgende werkzaamheden in het kader van het bouw- en woonrijp maken kan worden gestart.
Eventuele gedeeltelijke ophoging, van bijvoorbeeld alleen de wegen, zodat de bouwwegen zouden kunnen worden aangelegd, is logistiek gezien niet logisch en werkt kostenverhogend. Dit zou tot gevolg hebben dat er aan weerszijden van het wegprofiel een talud van 1:1,5 moet worden aangelegd. Daarna moet alsnog veel zwaar bouwverkeer over de bouwwegen om de

grond voor de ophoging van de overige perceeldelen aan te voeren. Dit leidt tot extra onderhouds- en herstelkosten voor de bouwwegen omdat het bouwverkeer verzakkingen in de bouwwegen kunnen veroorzaken en de tijdelijke verharding kapot rijden. Bij een integrale ophoging worden deze kosten voorkomen en wordt de grondaanvoer niet onderbroken.

2.3. Aanleg nutsvoorzieningen

Voor de aanleg van nutsvoorzieningen worden in hoofdlijnen de volgende werken aangelegd en werkzaamheden verricht:

2.2.1 De aanleg van – en indien van toepassing – verplaatsing of aanpassing van onder andere leidingen voor gas, water, elektra, telefoon, centrale antenne systeem, glasvezelnetwerk, inclusief de nodige bovengrondse voorzieningen, zoals transformatorhuisjes en verdeelkasten;

2.2.2 Aanbrengen van openbare verlichting door aanleg van leidingen en plaatsen van lichtmasten.

De aanleg van nutsvoorzieningen dient conform de grondgebruikkaart, bijlage 4, de inrichtingskaart, bijlage 5, het waterhuishoudingsplan, bijlage 6, en de locatie-eisen Leuriks Oost, bijlage 10 te worden uitgevoerd.

2.4. Inrichting openbaar gebied

Voor de definitieve inrichting van het openbaar gebied worden in hoofdlijnen de volgende werken aangelegd en werkzaamheden verricht:

2.3.1 De aanleg van definitieve wegen, voetpaden, fietspaden en bijbehorende bermen, inclusief de aanpassing en herstel van bestaande wegen;

2.3.2 De aanleg van nieuwe watergangen en -partijen met bijhorende duikers;

2.3.3 Het aanleggen van waterbergingsvoorzieningen;

2.3.4 Het aanleggen van bruggen over watergangen, kades, kademuren en andere waterhuishoudkundige werken;

2.3.5 Aanleg van riolering, gemalen en persleidingen;

2.3.6 Aanleg van bovengrondse hemelwaterafvoer;

2.3.7 Planten van bomen en struiken in de bermen langs de wegen, aanleg van plantsoenen, parken en ander groenvoorzieningen;

2.3.8 Aanbrengen van straatmeubilair;

2.3.9 Aanleg van bluswatervoorzieningen;

2.3.10 Aanleg van voorzieningen voor openbaar vervoer;

2.3.11 Bebording, bebakening, belijning en verkeersregelinstallaties.

De inrichting van het openbare gebied dient conform de grondgebruikkaart, bijlage 4, de inrichtingskaart, bijlage 5, het waterhuishoudingsplan, bijlage 6, en de locatie-eisen Leuriks Oost, bijlage 10 te worden uitgevoerd.

3. De exploitatieopzet

3.1. Inleiding

Op grond van artikel 6.13 Wro bestaat een exploitatieopzet uit de navolgende elementen:

- Een raming van de inbrengwaarden, inclusief peildatum;
- Een raming van de anderen kosten in verband met de exploitatie, inclusief planschade en peildatum;
- Een raming van de opbrengsten van de exploitatie, inclusief peildatum;
- Een tijdsvak waarbinnen de exploitatie van de gronden zal plaatsvinden;
- Indien nodig fasering van de uitvoering van werken, werkzaamheden, maatregelen en bouwplannen en indien nodig een koppeling hiertussen;
- De wijze van toerekening van de te verhalen kosten

In dit hoofdstuk zal achtereenvolgens het ruimtegebruik worden beschreven, het programma, de kosten, de opbrengsten, de parameters, de maximaal te verhalen kosten en tenslotte de berekeningssystematiek voor de exploitatiebijdrage.

De exploitatieopzet in een exploitatieplan gaat uit van de fictie dat de gemeente de eigenaar is van alle gronden in het exploitatiegebied. Zij maakt alle kosten en verkrijgt alle opbrengsten. Het is uit deze fictie dat de exploitatieopzet is opgesteld.

3.2. Ruimtegebruik

Momenteel zijn gronden begrepen in dit bestemmingsplan in gebruik als agrarische grond. Het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” maakt het mogelijk op deze gronden woningbouw met bijbehorende voorzieningen als wegen en groen te realiseren. Kortheidshalve wordt verwezen naar bijlage 9 van dit exploitatieplan.
In de nieuwe situatie zal een overwegend agrarisch gebied worden omgezet in een woonwijk. De woonwijk zal worden ingebed in de bestaande ondergrond en in het omliggende landschap.

Het projectgebied is circa 11,2 hectaren groot (netto gebied). Binnen het projectgebied is er geen sprake van te handhaven percelen/perceelsgedeelten. Het netto exploitatiegebied is derhalve circa 11,2 hectaren groot. Op de kaart in Bijlage 1 staat het exploitatiegebied nader aangegeven.

Het exploitatiegebied is onder te verdelen in drie groepen: uitgeefbaar gebied, verharding en groen en water. In de onderstaande Tabel 2 is het toekomstige grondgebruik van het exploitatiegebied nader aangegeven. Op de grondgebruikkaart in Bijlage 4 is het ruimtegebruik nader aangegeven.

Tabel 2 toekomstig ruimtegebruik exploitatiegebied

Groep	Aantal m²	Percentage
Uitgeefbaar	69.639 m²	62%
Verharding	14.517 m²	13%
Groen	18.086 m²	16%
Water	10.385 m²	9%
Exploitatiegebied	*112.627 m²*	*100%*

3.3. Programma

Het te realiseren programma bestaat uit de bouw van 108 woningen. Als basis bij de bepaling van het programma is het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” en het Beeldkwaliteitplan Leuriks Oost gehanteerd. In Bijlage 8 is een kaart met een gedetailleerde verkaveling opgenomen. Het totale uitgeefbare oppervlak bedraagt circa 7 hectare.

3.4. Kosten

3.4.1. Algemene toelichting

Hierna worden de kostenposten die zijn opgenomen in de exploitatieopzet toegelicht en onderbouwd. De artikelen 6.2.3 tot en met 6.2.5. Bro geven aan welke kosten mogen worden opgenomen in de exploitatieopzet.

De kosten in verband met werken, werkzaamheden en maatregelen waarvan het exploitatiegebied of een gedeelte daarvan profijt heeft, welke toerekenbaar zijn aan het exploitatiegebied worden op grond van artikel 6.13 zesde lid Wro naar evenredigheid opgenomen in de exploitatieopzet.

Onder profijt wordt blijkens de wetgeschiedenis verstaan dat de grondexploitatie nut moet ondervinden van de te treffen voorzieningen en maatregelen. Veelal betreft het fysiek nut voor het exploitatiegebied. Bij maatregelen kan gedacht worden aan het opheffen van stankcirkels buiten het gebied waardoor dankzij deze ingrepen een groter gebied kan worden ontwikkeld.

Onder toerekenbaarheid verstaat de regering het causale verband tussen de kosten en het plan. Zonder het plan zouden de kosten niet zijn gemaakt. Kosten die anderszins worden gefinancierd zijn niet verhaalbaar.

Proportionaliteit wil volgens de wetsgeschiedenis zeggen dat als meerdere locaties (niet noodzakelijkerwijs andere exploitatiegebieden) profijt ondervinden van de werken en werkzaamheden deze kosten tussen de locaties naar rato van profijt worden verdeeld. Naarmate een locatie meer profijt heeft, draagt deze meer bij in de kosten.

De kosten die in het exploitatie Leuriks Oost worden gemaakt, zijn volledig (100%) toegerekend aan het exploitatiegebied. Er worden geen kosten buiten het exploitatiegebied gemaakt.

3.4.2. Inbrengwaarde gronden, opstallen en vrijmaken gronden (artikel 6.2.3. onder a tot en met c Bro)

Alle percelen binnen het exploitatiegebied zijn getaxeerd door Van Heijst & Partners te Zwolle; daarmee is de onafhankelijkheid bij het opstellen van taxaties gewaarborgd.

Artikel 6.13 vijfde lid Wro bepaald de wijze waarop de inbrengwaarde moet worden bepaald. De hoofdregel is dat de waarde van gronden wordt vastgesteld met toepassing van de artikelen 40b tot en met 40f van de onteigeningswet. Dit is de zogenaamde verkeers- of werkelijke waarde. Uitgezonderd – op deze regel – zijn de gronden welke zijn onteigend, waarvoor een onteigeningsbesluit is genomen of die op onteigeningsbasis zullen worden verworven. Voor deze gronden is de inbrengwaarde gelijk aan de schadeloosstelling op grond van de onteigeningswet, de zogenaamde volledige schadeloosstelling.

Zoals reeds onder 1.3 is opgemerkt, voert de gemeente in het exploitatiegebied een actief grondbeleid en een actieve verwerving. De biedingen die de gemeente doet zijn gebaseerd op de volledige schadeloosstelling en indien minnelijke verwerving niet slaagt, zal de gemeente besluiten tot onteigening.

De inbrengwaarde van de percelen/perceelsgedeelten is door Van Heijst & Partners vastgesteld. Voor percelen ruwe bouwgrond is deze gesteld op € 35 per m² voor percelen met bestaande infrastructuur op € 1 per perceel. Zie ook Bijlage 13.

De te verwerven percelen zijn aangegeven op de eigendomskaart Bijlage 2.
Met eigenaar van Perceel LONNEKER AA 00629 is een anterieure overeenkomst gesloten. Verwerving van dit perceel is niet meer aan de orde.
Met eigenaar van Perceel LONNEKER AA 04838 is geen anterieure overeenkomst gesloten.

De inbrengwaarde van de overige percelen/perceelgedeelten – die in het exploitatiegebied liggen die de gemeente niet wil verwerven of die de gemeente niet tegen volledige schadeloosstelling heeft aangekocht – is bepaald op de verkeers- of werkelijke waarde.

De totale inbrengwaarde – van percelen, opstallen en de kosten voor het vrijmaken van het exploitatiegebied van persoonlijke rechten en lasten, eigendom, bezit of beperkt recht en zakelijke lasten – in het exploitatiegebied weergegeven in Tabel 3 op pagina 16.

3.4.3. Inbrengwaarde sloopkosten (artikel 6.2.3 onder d Bro)

In het exploitatiegebied moeten enkele opstallen en funderingen worden gesloopt. De betreffende kosten zijn weergegeven in Tabel 3 op pagina 16.

3.4.4. Onderzoekskosten (artikel 6.2.4 onder a Bro)

Voor het voorliggende exploitatieplan en het bestemmingsplan zijn en worden een veelvoud van onderzoeken uitgevoerd. Op grond van de Bro kunnen de kosten van deze onderzoeken en de ambtelijke tijdsbesteding worden opgenomen in de exploitatieopzet. Ten aanzien van de onderzoeken moet in ieder geval worden gedacht aan: milieukundig bodemonderzoek, akoestisch onderzoek, flora en fauna onderzoek, archeologisch onderzoek. De betreffende kosten zijn weergegeven in Tabel 3 op pagina 16.

3.4.5. Bodemsanering (artikel 6.2.4. onder b Bro)

Op grond van de verrichte bodemonderzoek is de bodemkwaliteit van het plangebied in kaart gebracht. Daaruit bleek dat nog enkele saneringen dienen plaats te vinden. De Gemeente Enschede heeft deze inmiddels uitgevoerd. De verwachting bestaat dat nog een enkele kleine asbestsanering op particuliere treinen moet plaatsvinden. Hier wordt verwezen naar paragraaf 4.41 Bodemkwaliteit van de toelichting behorende bij het bestemmingsplan Zuid West 2010 (bijlage 9). De kosten zijn geraamd op basis van kengetallen en oppervlakte in ontwikkeling te brengen oppervlak (m²). De betreffende kosten zijn weergegeven in Tabel 3 op pagina 16.

3.4.6. Bouw- en woonrijp maken (artikel 6.2.4. onder c en 6.2.5 Bro)

De kosten voor het bouwrijp maken van het exploitatiegebied en het woonrijp maken van het openbaar gebied (inrichten openbaar gebied) zijn geraamd door het Ingenieursbureau Enschede van de gemeente. De raming is gebaseerd op de locatie-eisen Bijlage 10 en het waterhuishoudingplan, Bijlage 6, die op het exploitatiegebied van toepassing zijn. De betreffende kosten zijn weergegeven in Tabel 3 op pagina 16.

Voor de werkzaamheden en werken die moeten worden verricht wordt verwezen naar de voornoemde bijlagen en het bepaalde in hoofdstuk 2.

Aangezien de bestekken nog moeten worden opgesteld en worden aanbesteed zal worden volstaan met een totaalraming van deze kostenpost zoals deze is opgenomen in de exploitatieopzet.

3.4.7. Kosten van maatregelen, plannen, besluiten en rechtshandelingen met betrekking gronden, opstallen, activiteiten en rechten in het exploitatiegebied (artikel 6.2.4. onder d Bro)

Tot deze kostenpost behoren de kosten van het wegnemen van belemmeringen die in of buiten het exploitatiegebied te handhaven functies, voor het exploitatiegebied met zich brengen. Ook de kosten van het realiseren van voorzieningen door de vestiging van erfdienstbaarheden voor overpad, natuur of water zijn opgenomen.

Deze kostenpost doet zich in de Leuriks Oost niet voor.

3.4.8. Kosten buiten het exploitatiegebied (artikel 6.2.4. onder e Bro)

De kosten die hier onder 3.4.1 tot en met 3.4.6. zijn genoemd (de artikelen 6.2.3 en 6.2.4 onder a t/m d Bro) en die buiten het exploitatiegebied worden gemaakt maar noodzakelijk zijn voor het exploitatiegebied kunnen worden opgenomen in de exploitatieopzet.

Voor deze werken en werkzaamheden geldt dat het exploitatiegebied profijt ondervindt de werken en werkzaamheden en deze uitgaven niet zouden gemaakt wanneer het exploitatiegebied niet in ontwikkeling was gebracht en daarmee kunnen worden toegerekend aan het exploitatiegebied.

Deze kostenpost doet zich in de Leuriks Oost niet voor.

3.4.9. Kosten voor toekomstige grondexploitaties (artikel 6.2.4 onder f Bro)

Voor sommige ontwikkelingen legt de gemeente voorzieningen aan die mede ten dienste staan aan toekomstig te realiseren locaties. Bijvoorbeeld door wegen reeds ruimer te dimensioneren zodat een toekomstige locatie hier ook gebruik van kan maken. De gemeente maakt de kosten in grondexploitatie maar ze behoren daar niet volledig te worden verhaald.

De Bro staat toe dat de gemeente de meerkosten opneemt aan de kostenkant van de exploitatieopzet maar dan moet de gemeente aan de opbrengstenkant een reservering opnemen van de gelijke grote als de meerkosten.

Deze kostenpost doet zich in de Leuriks Oost niet voor.

3.4.10. Apparaatskosten en VTU (artikel 6.2.4 onder g tot en met j Bro)

Onder deze kostenpost vallen de kosten van voorbereiding en toezicht op de uitvoering van de kostenposten als genoemd onder 3.4.2 tot en met 3.4.8 in het exploitatieplan. Ook de kosten voor het opstellen van gemeentelijke ruimtelijke plannen ten behoeve van het exploitatiegebied kunnen worden opgenomen in de exploitatieopzet. Tenslotte kunnen de kosten van andere door het gemeentelijk apparaat of in opdracht van de gemeente te verrichten werkzaamheden, voor zover deze werkzaamheden rechtstreeks verband houden met de in het Bro genoemde voorzieningen, werken, maatregelen en werkzaamheden.

Ook kunnen kosten van plancompetities e.d. worden verhaald. Deze laatste kostenpost doet zich in de Leuriks Oost niet voor.

Op grond van artikel 6.2.6 Bro kan met de in artikel 6.2.4 onder g tot en met j Bro bij ministeriële regeling regels worden gesteld met betrekking tot de begrenzing van de via het exploitatieplan verhaalbare kosten. Tot op heden is er nog geen ministeriële regeling van kracht geworden. Daarmee zijn de daadwerkelijk gemaakte kosten en geraamde nog te maken kosten volledig verhaalbaar. Ten aanzien van de nog te maken kosten heeft de gemeente zich gebaseerd op de Beleidsnota VTU van de gemeente.

Indien vóór vaststelling van het exploitatieplan de ministeriële regeling van kracht wordt zal de exploitatieopzet hieraan worden aangepast. Indien de ministeriële regeling ná vaststelling van exploitatieplan van kracht wordt kan afhankelijk van mogelijk overgangsrecht het exploitatieplan worden herzien.

De in dit plan opgenomen VTU-kosten, zoals weergegeven in Tabel 3 op pagina 16, zijn evenwel geraamd met gebruikmaking van de Plankostenscan van het ministerie van VROM uit 2010. De hierin gehanteerde tarieven hebben prijspeil 1-1-2010. Het totale VTU-bedrag dat uit de Plankostenscan resulteert, is verhoogd met 2% kostenstijging om het prijspeil per 1-1-2011 te verkrijgen, zijnde het prijspeil van de onderhavige exploitatieopzet.

3.4.11. Tijdelijk beheer (artikel 6.2.4 onder k Bro)

Tot de te verhalen kosten behoren de kosten van het tijdelijk beheer van de in exploitatie te nemen gronden. Het gaat uitsluitend om kosten die gedurende de grondexploitatie nodig zijn, bijvoorbeeld om het terrein of voorzieningen te beschermen en gebruiksklaar te houden. Zodra de voorzieningen formeel zijn opgeleverd en door de gemeente in gebruik zijn genomen komen deze kosten niet meer voor verhaal in aanmerking, het gaat immers om kosten die worden gemaakt als de grondexploitatie is gesloten.

In de exploitatieopzet worden de tijdelijk beheerkosten opgenomen die zijn verminderd met de eventuele opbrengsten uit tijdelijk beheer (bijvoorbeeld huur- of pachtopbrengsten). Deze zijn in de Leuriks Oost echter nihil.

3.4.12. Planschade (artikel 6.2.4 onder l Bro)

Eventueel toe te kennen planschade (artikel 6.1 Wro) behoort tot de verhaalbare kosten. Planschade is pas toewijsbaar nadat het bestemmingsplan in werking is getreden. Aangezien de bestemming van het projectgebied reeds op dit moment wonen nader uit te werken is, en deze bestemming wordt omgezet naar wonen, is door de Gemeente geen planschaderisico-analyse uitgevoerd en is de verwachting dat planschade nihil is.

3.4.13. Kosten als gevolg van belastingheffing (artikel 6.2.4 onder m Bro)

Ook de gemeente betaalt belastingen. Als de gemeente als onderneming handelt en BTW betaalt, kan zij – afhankelijk van de situatie – deze BTW terugvorderen. Als de gemeente niet handelt als ondernemer kan zij betaalde BTW niet terugvorderen maar deze – wederom afhankelijk van de situatie – compenseren vanuit het BTW-compensatiefonds.

Niet altijd is BTW terug te vorderen of te compenseren. Deze BTW wordt opgenomen als kostenpost in de exploitatieopzet. Ook mogelijk andere niet-compensabel belastingen zijn als kostenpost opgenomen. Het gaat hierbij uitsluitend om BTW en andere belastingen die betrekking hebben op de grondexploitatie.

Deze kostenpost doet zich in de Leuriks Oost niet voor.

3.4.14. Kosten en opbrengsten uit rente (artikel 6.2.4 onder n Bro)

Het Bro maakt het mogelijk om rentekosten van geïnvesteerde kapitalen en overige lasten op te nemen in de exploitatieopzet. Eventuele renteopbrengsten worden in mindering gebracht.

Bij een exploitatie gaan de kosten voor de baten uit. De kosten voor bijvoorbeeld bouwrijp maken komen eerder dan de exploitatiebijdragen. In de exploitatieopzet is dit verwerkt in een kasstroomschema. Vanuit de rente bestaat deze uit twee onderdelen:

- De rente-invloed van de voorgenomen uitgaven en nog te realiseren inkomsten kan worden uitgerekend door deze beide contant te maken en terug te rekenen naar het moment van peildatum;
- Tevens is er reeds een geïnvesteerd vermogen (de boekwaarde). In dat saldo van al gemaakte kosten en al gerealiseerde opbrengsten is een rentepost ontstaan, de daadwerkelijk gemaakte rentekosten.

Deze kosten zijn gebaseerd op een berekening van afdeling Planeconomie van het cluster Grondbedrijf van de gemeente. De betreffende kosten zijn weergegeven in Tabel 3.

3.4.15. Percentage gerealiseerde kosten

Artikel 6.2.8. Bro verplicht de gemeente in het exploitatieplan te vermelden welk percentage van de totale kosten – met uitzondering van de kosten van toekomstige grondexploitaties – is gerealiseerd. Dit is noodzakelijk om te bezien of de gemeente moet komen tot een eindafrekening of dat belanghebbenden hierom kunnen verzoeken (zie ook paragraaf 1.10 van het exploitatieplan).

Van de totale kosten is 44% gerealiseerd.

3.4.16. Resumé kosten

Op grond van het voorgaande kan in Tabel 3 een samenvatting worden gegeven van de kosten zoals deze zijn opgenomen in de exploitatieopzet.

Tabel 3 Kostenkant exploitatieopzet

Kostensoort	Kosten (in Euro's)
Inbrengwaarde grond	3.684.911
Sloopkosten	198.125
Onderzoekskosten	59.160
Bodemsanering	71.578
Bouw- en woonrijp maken	4.336.933
kosten van maatregelen etc.	-
Kosten buiten het exploitatiegebied	-
Apparaatskosten en VTU	2.386.627
Tijdelijk beheer	-
Planschade	-
Kosten als gevolg van belastingheffing	-
kosten en opbrengsten uit rente	167.262
Totaal	*10.904.597*

3.5. Opbrengsten

Hierna worden de opbrengsten die zijn opgenomen in de exploitatieopzet toegelicht en onderbouwd. In artikel 6.2.7 Bro is bepaald welke opbrengsten mogen worden opgenomen.

3.5.1. Opbrengsten uitgifte van gronden in het exploitatiegebied (artikel 6.2.7 onder a Bro)

De uitgifteprijzen voor de bouwkavels van het uitgeefbare deel van het exploitatiegebied zijn getaxeerd door Van Heijst & Partners te Zwolle. Om de uitgifteprijzen is bepalen is als basis de beleidsnota “Uitgifteprijzenbeleid” van de gemeente gehanteerd en vervolgens met de comparatieve methode bijgeslepen. Voor een verdere onderbouwing wordt verwezen naar het Taxatierapport Opbrengstpotentie (i.c. bijlage 2 Uitgifteprijzenoverzicht) in bijlage 13.

Op grond van het taxatierapport kan worden gekomen tot de navolgende in Tabel 4 waarin de staffel van de uitgifteprijzen op grond van de bouwkaveloppervlakte is opgenomen.

Tabel 4 Staffel in de uitgifteprijzen

Kaveldelen	Vanaf	tot		Prijs per m²
De eerste	0 m²	500 m²	€	325,00
De volgende	500 m²	750 m²	€	250,00
De volgende	750 m²	1000 m²	€	175,00
Vanaf	1000 m²		€	125,00

Indien de kaveloppervlaktes zoals vermeld op de verkavelingskaart in bijlage 8 wordt samengevoegd met de uitgifteprijzen uit Tabel 4 dab resulteert dit in . bijlage 2 Uitgifteprijzenoverzicht van het Taxatierapport Opbrengstpotentie zoals opgenomen in bijlage 13.
De totale grondopbrengsten zijn opgenomen in Tabel 5.

3.5.2. Bijdragen en subsidies van derden (artikel 6.2.7 onder b Bro)

Naast opbrengsten uit gronduitgifte kent het Bro nog een opbrengstenpost, namelijk bijdragen en subsidies van derden. Hieronder wordt verstaan de financiële bijdragen van anderen overheden voor specifieke investeringen of maatregelen, bijdragen van het waterschap of bijdragen uit stimuleringsbudgetten van het Rijk en/of provincie.

Deze opbrengstenpost doet zich in de Leuriks Oost niet voor.

3.5.3. Bijdragen uit toekomstige grondexploitaties (artikel 6.2.7 onder c Bro)

Onder 3.4.8 van het exploitatieplan is aangegeven dat investeringen die mede bedoeld zijn voor toekomstige te ontwikkelen locaties geheel kunnen worden meegenomen in de exploitatieopzet mist aan de opbrengstenkant een bijdrage uit de toekomstige grondexploitaties wordt opgenomen zodat de meerkosten niet volledig voor rekening van de exploitatieopzet komen. Artikel 6.2.7 onder c Bro is de grondslag voor de opbrengsten uit toekomstige exploitaties.

Nu er geen investeringen worden gedaan ten behoeve van toekomstig te ontwikkelen locaties worden er ook geen opbrengsten opgenomen uit toekomstige grondexploitaties.

3.5.4. Resumé opbrengsten

Op grond van het voorgaande kan in Tabel 5 een samenvatting worden gegeven van de opbrengsten zoals deze zijn opgenomen in de exploitatieopzet.

Tabel 5 Opbrengsten

Opbrengstensoort	Opbrengsten (in Euro's)
Gronduitgifte	20.782.960
Bijdragen en subsidies van derden	-
Totaal	**20.782.960**

3.6. Resultaat

Om het uiteindelijke resultaat van de exploitatieopzet te bepalen dienen zijn de kosten en de opbrengsten in tijd gefaseerd. Nadat de parameters zijn bepaald en vervolgens de fasering leidt dit tot een netto contante waarde per 1 januari 2011.

3.6.1. Parameters

De parameters voor de exploitatieopzet zijn als opgenomen in de onderstaande Tabel 6.

Tabel 6 Parameters

Parameter		Waarde
Modelfactor		2011
prijspeildatum		1 januari 2011
start exploitatie		1 januari 2011
contante waarde		1 januari 2011
laatste jaar van kosten en opbrengsten		2017
einddatum van exploitatie		31 december 2017
Aantal jaren van exploitatie		7
Aantal jaren contant maken		7
Rente	per jaar	5%
opbrengstenstijging	per jaar	2%
Kostenstijging	per jaar	2%

3.6.2. Fasering

Om rekening te houden met kosten- en opbrengstenstijgingen en rentekosten en –opbrengsten is een fasering noodzakelijk.

De realisering van het exploitatiegebied zal gefaseerd plaatsvinden. Conjunctuur en marktvraag zullen in hoge mate het uitgiftetempo van de bouwkavels bepalen. In dat verband heeft Afdeling Makelaardij & Juridische Zaken van de Gemeente Enschede voor dit uitgiftetempo een verwachting geformuleerd. Deze is opgenomen in Tabel 7. Het moment waarop– in de exploitatieopzet – activiteiten zullen worden gestart en de daaraan gerelateerde kosten zullen worden gemaakt, is afgestemd op deze verwachting. De fasering van activiteiten is opgenomen in Tabel 8. Hierbij is voor wat betreft de fasering van de vierkante meters grond dat bouw- en woonrijp wordt gemaakt, uitgegaan van de oppervlakte van de kadastrale percelen en perceeldelen in het exploitatiegebied.

Tabel 7 Verwachte uitgiftetempo

Periode	Verwachte gronduitgifte:	
	in m²	in %
2013	11.981	17%
2014	14.752	21%
2015	16.482	24%
2016	15.494	22%
2017	11.278	16%
Totaal:	*69.987*	*100%*

Tabel 8 Fasering van activiteiten

Activiteit	Periode	hoeveelheid	
Procedures			
Bestemmingsplan	2011 - 2012	nvt	
Exploitatieplan	2011 - 2012	nvt	
Uitvoering Fase 1 Zuidelijk deel			
Bouwrijp maken (ophogen)	2011	112.559	m²
Bouwrijp maken (overig)	2012 - 2013	68.368	m²
woonrijp maken	2015 - 2016	68.368	m²
Uitgifte kavels	2013 - 2016	64	kavels
Uitvoering Fase 2 Noordelijk deel			
Bouwrijp maken (overig)	2015	44.191	m²
woonrijp maken	2017	44.191	m²
Uitgifte kavels	2015 - 2017	44	kavels

3.6.3. Netto contante waarde

Om een exploitatie inzichtelijk te maken worden alle kosten en opbrengsten met in achtneming van de parameters en de fasering contant gemaakt hetgeen betekend dat alle bedragen op peildatum worden gebracht. In de onderstaande tabel (Tabel 1) is het resultaat weergegeven.

Tabel 9 Resultaat

Kengetal		Bedrag (in Euro's)
Opbrengsten nominaal		20.782.960
kosten nominaal		10.904.597
saldo nominaal		9.878.363
saldo op eindwaarde	31 december 2017	10.525.531
saldo op Netto Contante Waarde	1 januari 2011	7.480.298

Uit bovenstaande tabel blijkt dat in de exploitatieopzet een opbrengst is voorzien

3.7. Maximaal te verhalen kosten

Op grond van het exploitatieplan mag de gemeente haar kosten volledig verhalen. In artikel 6.16 Wro is bepaald dat de gemeente nooit meer mag verhalen dan de hoogte van de opbrengsten. Dit betekent dat als een exploitatieopzet een winst laat zien alle kosten verhaald mogen worden (maar niet meer dan dat) echter wanneer er een tekort is dan is de hoogte van de te verhalen kosten begrensd op de hoogte van de opbrengsten. Hiermee wordt voorkomen dat exploitanten de tekorten van de exploitatie betalen.

De maximaal te verhalen kosten worden berekend door van de opbrengsten de kosten (na aftrek van subsidies en bijdragen van derden) af te trekken.

In de onderstaande tabel (Tabel 10) is aangegeven hoeveel kosten de gemeente mag verhalen. Alle onderstaande bedragen zijn op netto contante waarde 1 januari 2011.

Tabel 10 maximaal te verhalen kosten

Kengetal		**Bedrag (in Euro's) NCW per 1-1-2011**
Totaal inbrengwaarden	Art. 6.13. lid 1 sub c ten eerste Wro	3.684.911
Totaal exploitatiekosten	Art. 6.13. lid 1 sub c ten tweede Wro	6.447.639
Bruto te verhalen kosten		**10.132.550**
Subsidies & bjidragen derden	Art. 6.13. lid 1 sub c ten derde Wro	
	Art 6.2.7, sub b, Bro	-
Opbrengsten naaste ontwikke	Art. 6.13. lid 1 sub c ten derde Wro	
	Art 6.2.7, sub c, Bro	-
Netto te verhalen kosten		**10.132.550**
Totale grondopbrengsten	Art. 6.13. lid 1 sub c ten derde Wro	
	Art 6.2.7, sub a, Bro	17.612.848
Maximaal te verhalen koste	o.g.v. Art 6.16 Wro	**10.132.550**

Netto contante kosten	10.132.550
Netto contante opbrengsten uit gronduitgifte	17.612.848

Aangezien de netto contante opbrengsten uit gronduitgifte hoger zijn dan de netto contante te verhalen kosten, kunnen alle kosten (na aftrek van subsidies en bijdragen derden) verhaald worden.

3.8. Toerekening van de maximaal te verhalen kosten aan de uit te geven gronden

Voor het relateren van de maximaal verhaalbare kosten aan de uit te geven gronden dienen uitgiftecategorieën, basiseenheden, gewichtfactoren en gewogen eenheden te worden bepaald. Het resultaat is weergegeven in Tabel 11, de toelichting volgt hierna.

Voor het bepalen van de exploitatiebijdrage zijn 108 uitgiftecategorieën vastgesteld. Als basiseenheid is “kavelprijs kavel 1” vastgesteld.
Doordat er een staffel in de grondprijs is aangebracht (zie tabel 3), kan niet van één uitgiftecategorie (bijvoorbeeld “kavels”) worden uitgegaan en kan ook niet worden uitgegaan van bijvoorbeeld “m²” of “€ per m²” als basiseenheid. Elke kavel heeft door de staffel namelijk een eigen prijs per m². Dit is conform artikel 6.18 lid 1 en 2 Wro.
Door elke basiseenheid te vermenigvuldigen met een per kavel (i.e. uitgiftecategorie) vastgestelde gewichtsfactor zijn gewogen eenheden vastgesteld (artikel 6.18 lid 3 Wro). De gewichtsfactor per kavel is berekend door de bijbehorende uitgifteprijs steeds te relateren aan (te delen door) de uitgifteprijs van kavel 1.
De gewogen eenheden worden berekend door de gewichtsfactor van een kavel worden te vermenigvuldigen met het programma per categorie, zijnde 1 (nl. één kavel).
Omdat de kavels niet in één jaar worden uitgegeven, zijn de gewogen eenheden netto contant gemaakt op basis van het verwachte jaar van uitgifte, tegen 5% per jaar. Als startjaar geldt 2011 (zie ook tabel 5).

Tabel 11 Uitgiftecategorieën, basiseenheden, gewogen eenheden en gewogen eenheden tegen netto contante waarde

categorie	Basiseenheid	uitgifteprijs per eenheid (in Euro's)	Gewichts-factoren	Programma	gewogen eenheden	verwachte jaar van uitgifte	NCW gewogen eenheden
kavel 1	uitgifteprijs kavel 1	245.650,00	1,00	1	1,00	2015	0,82
kavel 2	uitgifteprijs kavel 1	208.250,00	0,85	1	0,85	2015	0,70
kavel 3	uitgifteprijs kavel 1	221.000,00	0,90	1	0,90	2015	0,74
kavel 4	uitgifteprijs kavel 1	174.000,00	0,71	1	0,71	2015	0,58
kavel 5	uitgifteprijs kavel 1	190.500,00	0,78	1	0,78	2016	0,61
kavel 6	uitgifteprijs kavel 1	184.500,00	0,75	1	0,75	2016	0,59
kavel 7	uitgifteprijs kavel 1	198.500,00	0,81	1	0,81	2016	0,63
kavel 8	uitgifteprijs kavel 1	193.500,00	0,79	1	0,79	2016	0,62
kavel 9	uitgifteprijs kavel 1	252.650,00	1,03	1	1,03	2016	0,81
kavel 10	uitgifteprijs kavel 1	224.000,00	0,91	1	0,91	2016	0,71
kavel 11	uitgifteprijs kavel 1	237.950,00	0,97	1	0,97	2016	0,76
kavel 12	uitgifteprijs kavel 1	181.500,00	0,74	1	0,74	2016	0,58
kavel 13	uitgifteprijs kavel 1	200.250,00	0,82	1	0,82	2016	0,64
kavel 14	uitgifteprijs kavel 1	164.750,00	0,67	1	0,67	2016	0,53
kavel 15	uitgifteprijs kavel 1	187.250,00	0,76	1	0,76	2016	0,60
kavel 16	uitgifteprijs kavel 1	205.750,00	0,84	1	0,84	2016	0,66
kavel 17	uitgifteprijs kavel 1	194.250,00	0,79	1	0,79	2016	0,62
kavel 18	uitgifteprijs kavel 1	157.950,00	0,64	1	0,64	2016	0,50
kavel 19	uitgifteprijs kavel 1	171.250,00	0,70	1	0,70	2016	0,55
kavel 20	uitgifteprijs kavel 1	156.975,00	0,64	1	0,64	2016	0,50
kavel 21	uitgifteprijs kavel 1	188.750,00	0,77	1	0,77	2016	0,60
kavel 22	uitgifteprijs kavel 1	220.250,00	0,90	1	0,90	2016	0,70
kavel 23	uitgifteprijs kavel 1	181.250,00	0,74	1	0,74	2016	0,58
kavel 24	uitgifteprijs kavel 1	174.500,00	0,71	1	0,71	2016	0,56
kavel 25	uitgifteprijs kavel 1	188.750,00	0,77	1	0,77	2016	0,60
kavel 26	uitgifteprijs kavel 1	173.000,00	0,70	1	0,70	2016	0,55
kavel 27	uitgifteprijs kavel 1	199.750,00	0,81	1	0,81	2017	0,61
kavel 28	uitgifteprijs kavel 1	195.750,00	0,80	1	0,80	2017	0,59
kavel 29	uitgifteprijs kavel 1	166.000,00	0,68	1	0,68	2017	0,50
kavel 30	uitgifteprijs kavel 1	183.750,00	0,75	1	0,75	2017	0,56
kavel 31	uitgifteprijs kavel 1	217.000,00	0,88	1	0,88	2017	0,66
kavel 32	uitgifteprijs kavel 1	204.000,00	0,83	1	0,83	2017	0,62
kavel 33	uitgifteprijs kavel 1	181.500,00	0,74	1	0,74	2017	0,55
kavel 34	uitgifteprijs kavel 1	174.750,00	0,71	1	0,71	2017	0,53
kavel 35	uitgifteprijs kavel 1	188.500,00	0,77	1	0,77	2017	0,57
kavel 36	uitgifteprijs kavel 1	172.500,00	0,70	1	0,70	2017	0,52
kavel 37	uitgifteprijs kavel 1	200.250,00	0,82	1	0,82	2017	0,61
kavel 38	uitgifteprijs kavel 1	191.000,00	0,78	1	0,78	2017	0,58
kavel 39	uitgifteprijs kavel 1	158.275,00	0,64	1	0,64	2017	0,48
kavel 40	uitgifteprijs kavel 1	174.500,00	0,71	1	0,71	2017	0,53
kavel 41	uitgifteprijs kavel 1	209.750,00	0,85	1	0,85	2017	0,64
kavel 42	uitgifteprijs kavel 1	193.250,00	0,79	1	0,79	2017	0,59
kavel 43	uitgifteprijs kavel 1	181.000,00	0,74	1	0,74	2017	0,55
kavel 44	uitgifteprijs kavel 1	276.000,00	1,12	1	1,12	2017	0,84
kavel 45	uitgifteprijs kavel 1	143.000,00	0,58	1	0,58	2013	0,53
kavel 46	uitgifteprijs kavel 1	164.250,00	0,67	1	0,67	2013	0,61
kavel 47	uitgifteprijs kavel 1	186.500,00	0,76	1	0,76	2013	0,69
kavel 48	uitgifteprijs kavel 1	145.275,00	0,59	1	0,59	2013	0,54
kavel 49	uitgifteprijs kavel 1	134.550,00	0,55	1	0,55	2013	0,50
kavel 50	uitgifteprijs kavel 1	153.400,00	0,62	1	0,62	2013	0,57
kavel 51	uitgifteprijs kavel 1	152.425,00	0,62	1	0,62	2013	0,56
kavel 52	uitgifteprijs kavel 1	138.125,00	0,56	1	0,56	2013	0,51
kavel 53	uitgifteprijs kavel 1	149.825,00	0,61	1	0,61	2013	0,55
kavel 54	uitgifteprijs kavel 1	163.000,00	0,66	1	0,66	2013	0,60
kavel 55	uitgifteprijs kavel 1	184.750,00	0,75	1	0,75	2013	0,68
kavel 56	uitgifteprijs kavel 1	166.750,00	0,68	1	0,68	2013	0,62
kavel 57	uitgifteprijs kavel 1	229.200,00	0,93	1	0,93	2013	0,85
kavel 58	uitgifteprijs kavel 1	179.250,00	0,73	1	0,73	2013	0,66
kavel 59	uitgifteprijs kavel 1	188.750,00	0,77	1	0,77	2013	0,70
kavel 60	uitgifteprijs kavel 1	166.750,00	0,68	1	0,68	2013	0,62
kavel 61	uitgifteprijs kavel 1	153.725,00	0,63	1	0,63	2013	0,57
kavel 62	uitgifteprijs kavel 1	178.500,00	0,73	1	0,73	2014	0,63
kavel 63	uitgifteprijs kavel 1	176.250,00	0,72	1	0,72	2014	0,62
kavel 64	uitgifteprijs kavel 1	149.175,00	0,61	1	0,61	2014	0,52
kavel 65	uitgifteprijs kavel 1	169.750,00	0,69	1	0,69	2014	0,60
kavel 66	uitgifteprijs kavel 1	143.975,00	0,59	1	0,59	2014	0,51
kavel 67	uitgifteprijs kavel 1	161.200,00	0,66	1	0,66	2014	0,57
kavel 68	uitgifteprijs kavel 1	137.150,00	0,56	1	0,56	2014	0,48
kavel 69	uitgifteprijs kavel 1	179.750,00	0,73	1	0,73	2014	0,63
kavel 70	uitgifteprijs kavel 1	226.575,00	0,92	1	0,92	2014	0,80
kavel 71	uitgifteprijs kavel 1	158.275,00	0,64	1	0,64	2014	0,56
kavel 72	uitgifteprijs kavel 1	132.275,00	0,54	1	0,54	2014	0,47
kavel 73	uitgifteprijs kavel 1	148.850,00	0,61	1	0,61	2014	0,52
kavel 74	uitgifteprijs kavel 1	155.025,00	0,63	1	0,63	2014	0,55
kavel 75	uitgifteprijs kavel 1	224.750,00	0,91	1	0,91	2014	0,79
kavel 76	uitgifteprijs kavel 1	209.500,00	0,85	1	0,85	2014	0,74
kavel 77	uitgifteprijs kavel 1	216.750,00	0,88	1	0,88	2014	0,76
kavel 78	uitgifteprijs kavel 1	285.250,00	1,16	1	1,16	2014	1,00
kavel 79	uitgifteprijs kavel 1	211.250,00	0,86	1	0,86	2014	0,74
kavel 80	uitgifteprijs kavel 1	248.450,00	1,01	1	1,01	2014	0,87
kavel 81	uitgifteprijs kavel 1	261.400,00	1,06	1	1,06	2014	0,92
kavel 82	uitgifteprijs kavel 1	169.750,00	0,69	1	0,69	2014	0,60
kavel 83	uitgifteprijs kavel 1	189.250,00	0,77	1	0,77	2014	0,67
kavel 84	uitgifteprijs kavel 1	194.250,00	0,79	1	0,79	2014	0,68
kavel 85	uitgifteprijs kavel 1	172.750,00	0,70	1	0,70	2014	0,61
kavel 86	uitgifteprijs kavel 1	158.925,00	0,65	1	0,65	2015	0,53
kavel 87	uitgifteprijs kavel 1	182.750,00	0,74	1	0,74	2015	0,61
kavel 88	uitgifteprijs kavel 1	201.750,00	0,82	1	0,82	2015	0,68
kavel 89	uitgifteprijs kavel 1	231.825,00	0,94	1	0,94	2015	0,78
kavel 90	uitgifteprijs kavel 1	202.000,00	0,82	1	0,82	2015	0,68
kavel 91	uitgifteprijs kavel 1	276.625,00	1,13	1	1,13	2015	0,93
kavel 92	uitgifteprijs kavel 1	265.775,00	1,08	1	1,08	2015	0,89
kavel 93	uitgifteprijs kavel 1	211.250,00	0,86	1	0,86	2015	0,71
kavel 94	uitgifteprijs kavel 1	169.250,00	0,69	1	0,69	2015	0,57
kavel 95	uitgifteprijs kavel 1	184.000,00	0,75	1	0,75	2015	0,62
kavel 96	uitgifteprijs kavel 1	261.225,00	1,06	1	1,06	2015	0,87
kavel 97	uitgifteprijs kavel 1	218.500,00	0,89	1	0,89	2015	0,73
kavel 98	uitgifteprijs kavel 1	162.750,00	0,66	1	0,66	2015	0,55
kavel 99	uitgifteprijs kavel 1	192.750,00	0,78	1	0,78	2015	0,65
kavel 100	uitgifteprijs kavel 1	205.250,00	0,84	1	0,84	2015	0,69
kavel 101	uitgifteprijs kavel 1	147.875,00	0,60	1	0,60	2015	0,50
kavel 102	uitgifteprijs kavel 1	231.475,00	0,94	1	0,94	2015	0,78
kavel 103	uitgifteprijs kavel 1	203.000,00	0,83	1	0,83	2015	0,68
kavel 104	uitgifteprijs kavel 1	218.000,00	0,89	1	0,89	2015	0,73
kavel 105	uitgifteprijs kavel 1	168.250,00	0,68	1	0,68	2015	0,56
kavel 106	uitgifteprijs kavel 1	190.250,00	0,77	1	0,77	2016	0,61
kavel 107	uitgifteprijs kavel 1	161.850,00	0,66	1	0,66	2016	0,52
kavel 108	uitgifteprijs kavel 1	211.000,00	0,86	1	0,86	2016	0,67
kavel 109	uitgifteprijs kavel 1	282.560,00	1,15	1	1,15	2013	1,04
Totaal				109			69,57

3.9. Berekening exploitatiebijdrage

De gewogen eenheden tegen netto contante waarde (NCW) van de worden bij elkaar opgeteld (conform artikel 6.18 lid 4 Wro). Het verhaalbare bedrag per gewogen eenheid tegen NCW ontstaat door het in de paragraaf 3.7 bepaalde maximaal te verhalen kosten bedrag te delen door de som van de gewogen eenheden tegen NCW. Hiermee wordt het verhaalbare kostenbedrag per gewogen eenheid tegen NCW bepaald. Dit is opgenomen in Tabel 12.

Tabel 12 verhaalbare kostenbedrag per gewogen eenheid tegen NCW

maximaal te verhalen kosten	€	10.132.550,07
som der gewogen eenheden		**69,57**
verhaalbare bedrag per gewogen eenheid (NCW)	**€**	**145.641,83**

Zoals in paragraaf 1.6 reeds is aangegeven, is nog niet met alle grondeigenaren overeenstemming bereikt over het kostenverhaal. In de betreffende grondeigenaren overgaan tot zelfrealisatie zal de te betalen exploitatiebijdrage als volgt worden bepaald:

- Eerst wordt het aandeel in de maximaal te verhalen kosten bepaald. Dit vindt plaats door de som van het aantal gewogen eenheden tegen NCW van de zelf te realiseren categorieën (kavels) te vermenigvuldigen met het kostenbedrag per gewogen eenheden tegen NCW.
- Op het kostenaandeel wordt de inbrengwaarde in mindering gebracht.
- Indien van toepassing worden ook additionele kosten op het kostenaandeel in mindering gebracht, mits deze vallen binnen de kostensoorten genoemd in artikel 6.2.4 Bro.

3.10. Voorwaarden in de bouwvergunning bij de exploitatiebijdrage

Zoals gesteld nemen Burgemeester en Wethouders de exploitatiebijdrage op als voorwaarde bij de bouwvergunning. Zij doen dat met in achtneming van het exploitatieplan.

Op grond van artikel 6.17 tweede lid Wro kunnen Burgemeester en Wethouders hier aanvullende voorwaarden bij stellen. Ten aanzien daarvan worden de navolgende uitgangspunten vastgelegd:

- De aanvrager van de bouwvergunning is bevoegd bij de indiening van de aanvraag een voorstel te doen over een eventuele betalingsregeling voor de exploitatiebijdrage. Burgemeester en Wethouders zijn niet verplicht met dit voorstel in te stemmen.
- De exploitatiebijdrage wordt geïndexeerd met het rentepercentage van het exploitatieplan vanaf prijspeil tot het moment van betaling, als bepaalt in de bouwvergunning.
- Indien naar oordeel van de gemeente de hoogte van de exploitatiebijdrage daartoe aanleiding geeft, zal de gemeente in de bouwvergunning een betalingsregeling opnemen. De gemeente zal de betalingsregeling afstemmen op het moment van verwachte opbrengsten uit de exploitatie van de gronden die betrokken zijn in de aanvraag van de bouwvergunning.
- Indien de gemeente een betalingsregeling opneemt, is de houder van de bouwvergunning verplicht binnen de in de bouwvergunning gestelde termijn een onherroepelijke bankgarantie te stellen ten behoeve van de gemeente ter hoogte van het in de bouwvergunning te bepalen bedrag en onder de in de bouwvergunning te stellen voorwaarden bij de bankgarantie. In de bouwvergunning zullen in ieder geval de navolgende voorwaarden worden verbonden aan de bankgarantie:
- De houder van de bouwvergunning is, indien een betalingsregeling is opgenomen, bevoegd de exploitatiebijdrage eerder volledig aan de gemeente te voldoen.
- Het is verboden te starten met bouwwerkzaamheden als bedoeld in de bouwvergunning voordat de exploitatiebijdrage is betaald dan wel voordat de bankgarantie is afgegeven.

4. Voorschriften

Artikel 1: Begrippen
Voor de begrippen wordt bij deze verwezen naar het bijgvoegde bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" bestaande uit verbeelding bestaande uit drie deelbladen met tekeningnummer 63686, planregels en toelichting met bijbehorende bijlagen.

Artikel 2: Fasering
2.1 Voor de uitvoering van de bouw-, aanleg en inrichtingsactiviteiten geldt de fasering met bijbehorende tijdvakken als bedoeld in paragraaf 3.6.2 van het exploitatieplan en de Faseringkaart, bijlage 7.
2.2 Het is verboden te starten met de bouw binnen de uitgeefbare delen dan wel werken en werkzaamheden uit te (laten) voeren in strijd met de in artikel 2.1 bedoelde fasering.
2.3 Burgemeester en Wethouders kunnen ontheffing verlenen van het in artikel 2.2 bedoelde verbod indien dit past binnen een in voorbereiding zijnde herziening van het exploitatieplan. Burgemeester en Wethouders kunnen voorwaarden verbinden aan de ontheffing.

Artikel 3: Eisen aan werken en werkzaamheden
3.1 Het bouwrijp maken van de uitgeefbare delen in het exploitatiegebied vindt plaats volgens de eisen paragraaf 2.1 van het exploitatieplan en de grondgebruikkaart, bijlage 4, de inrichtingskaart, bijlage 5, het waterhuishoudingplan, bijlage 6, en de locatie-eisen Leuriks Oost.
3.2 Het bouwrijp maken van het openbaar gebied in het exploitatiegebied vindt plaats volgens de eisen paragraaf 2.1 van het exploitatieplan en de grondgebruikkaart, bijlage 4, de inrichtingskaart, bijlage 5, het waterhuishoudingplan, bijlage 6, en de locatie-eisen Leuriks Oost.
3.3 De aanleg van nutsvoorzieningen in het exploitatiegebied vindt plaats volgens de eisen van paragraaf 2.2 van het exploitatieplan en de grondgebruikkaart, bijlage 4, de inrichtingskaart, bijlage 5, het waterhuishoudingplan, bijlage 6, en de locatie-eisen Leuriks Oost..
3.4 Het inrichten van het openbaar gebied in het exploitatiegebied vindt plaats volgens de eisen van paragraaf 2.3 van het exploitatieplan en de grondgebruikkaart, bijlage 4, de inrichtingskaart, bijlage 5, het waterhuishoudingplan, bijlage 6, en de locatie-eisen Leuriks Oost.
3.5 Het is verboden werken en werkzaamheden uit te (laten) voeren in strijd met de in artikel 3.1 tot en met 3.4 genoemde voorschriften.
3.6 Burgemeester en Wethouders kunnen ontheffing verlenen van het bepaalde in artikel 3.5 indien het voldoen aan de eisen als genoemd in artikel 3.1 tot en met 3.4 niet uitvoerbaar blijken te zijn dan wel indien dit past binnen een in voorbereiding zijnde herziening van het exploitatieplan. Burgemeester en Wethouders kunnen voorwaarden verbinden aan de ontheffing.

Artikel 4: Goedkeuring bouwproces
4.1 Het proces van het bouwrijp maken, de aanleg van nutsvoorzieningen en de inrichtingen van het openbaar gebied tot met de overdracht van de openbare ruimte aan de gemeente dient te worden beschreven in een plan voor het bouwproces. Dit plan dient te voldoen aan de eisen als bedoeld in artikel 3 van de voorschriften van het exploitatieplan.
4.2 Het is verboden te starten met de uitvoering van werken en werkzaamheden voor het bouwrijp maken, de aanleg van nutsvoorzieningen en de inrichtingen van het openbaar gebied, voordat het in artikel 4.1 bedoelde plan ter goedkeuring is voorgelegd aan Burgemeester en Wethouders en door hen schriftelijk is goedgekeurd.
4.3 Het is verboden werken en werkzaamheden voor het bouwrijp maken, de aanleg van nutsvoorzieningen en de inrichtingen van het openbaar gebied uit te voeren in strijd met het door Burgemeester en Wethouders goedgekeurde plan voor het bouwproces.

4.4 Het plan voor het bouwproces dient per aangetekend schrijven met ontvangstbevestiging dan wel door afgifte bij de gemeente met ontvangstbevestiging in viervoud te worden ingediend. Het schrijven dient te worden gericht aan:
Burgemeester en Wethouders van Enschede
T.a.v. Het Ingenieursbureau Enschede
Postbus 20
7500 AA Enschede.
Het bouwplan kan uitsluitend worden afgegeven aan de receptie van het stadskantoor van de gemeente, Hengelosestraat 51 te Enschede. De voormelde adressering dient te zijn vermeld.

4.5 Burgemeester en Wethouders beslissen binnen zes weken na ontvangst van het plan voor het bouwproces. Indien het plan onvolledig is gunnen Burgemeester en Wethouders de indiener een redelijke termijn om het plan aan te vullen. Indien deze termijn wordt overschreden dan wel indien het plan na deze termijn nog steeds onvolledig is blijft het plan voor het bouwproces buiten behandeling.

4.6 Burgemeester en Wethouders berichten de indiener van het plan voor het bouwproces schriftelijk over de beslissing als bedoeld in artikel 4.5.

4.7 Aan het besluit tot goedkeuring van het plan voor het bouwproces kunnen, voor zover deze niet reeds voortvloeien uit de eisen als bedoeld in artikel 3 van de voorschriften van het exploitatieplan, voorwaarden worden verbonden met betrekking tot het bouwproces.

Artikel 5: Goedkeuring ontwerp en bestek

5.1 Het ontwerp en bestek voor de uitvoering van werken en werkzaamheden voor het bouwrijp maken, de aanleg van nutsvoorzieningen en de inrichtingen van het openbaar gebied dient te voldoen aan de eisen als bedoeld in artikel 3 van de voorschriften van het exploitatieplan.

5.2 Het is verboden te starten met de uitvoering van werken en werkzaamheden voor het bouwrijp maken, de aanleg van nutsvoorzieningen en de inrichtingen van het openbaar gebied, voordat het in artikel 5.1 bedoelde ontwerp en bestek ter goedkeuring zijn voorgelegd aan Burgemeester en Wethouders en door hen schriftelijk is goedgekeurd.

5.3 Het is verboden werken en werkzaamheden voor het bouwrijp maken, de aanleg van nutsvoorzieningen en de inrichtingen van het openbaar gebied uit te voeren in strijd met het door Burgemeester en Wethouders goedgekeurde ontwerp en bestek.

5.4 Het bepaalde in artikel 4.4 tot en met 4.7 van de voorschriften van het exploitatieplan is overeenkomstig van toepassing.

Artikel 6: Aanbesteding

6.1 Op werken en werkzaamheden in het exploitatieplan zijn de aanbestedingregels van toepassing.

6.2 Werken en werkzaamheden voortvloeiend uit het exploitatieplan die worden uitgevoerd worden openbaar aanbesteed volgens de richtlijn 2004/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 31 maart 2004 betreffende de coördinatie van procedures van het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten, zoals gepubliceerd in PbEG 2004, L 134/114 d.d. 30 april 2004, voor zover de geraamde prijzen van deze werken en werkzaamheden boven de drempel uitkomen, zoals deze drempel geldt op het moment van uitvoering.

6.3 Voor werken en werkzaamheden waarop de in artikel 6.2 genoemde richtlijn niet van toepassing is, worden openbaar aanbesteed met in acht nemen van het gemeentelijke aanbestedingsbeleid, zoals vastgelegd in beleidsnota Aanbesteding, bijlage 16 zoals vastgesteld door Burgemeester en Wethouders.

6.4 Indien na in werking treden van het exploitatieplan de in artikel 6.2 of 6.3 genoemde wet- en regelgeving dan wel beleid wordt gewijzigd dan wel er op nationaal niveau wet- en regelgeving van kracht wordt zullen de werken en werkzaamheden worden aanbesteed conform het alsdan vigerende recht omtrent aanbesteding.

6.5 Een voorgenomen besluit tot gunning van de uitvoering van de in het exploitatieplan genoemde werken en werkzaamheden dient aan Burgemeester en Wethouders te worden voorgelegd om te beoordelen of de aanbestedingsprocedure is verlopen conform het gestelde in artikel 6.1 tot en met 6.4.

6.6 Het is verboden te starten met de uitvoering van de in het exploitatieplan genoemde werken en werkzaamheden, voordat Burgemeester en Wethouders schriftelijk hebben bericht dat de aanbestedingsprocedure is verlopen conform het gestelde in artikel 6.1 tot en met 6.4.

6.7 Het voorgenomen besluit tot gunning dient per aangetekend schrijven met ontvangstbevestiging dan wel door afgifte bij de gemeente met ontvangstbevestiging in viervoud te worden ingediend. Het schrijven dient te worden gericht aan:
Burgemeester en Wethouders van Enschede
T.a.v. Het Ingenieursbureau Enschede
Postbus 20
7500 AA Enschede.
Het voorgenomen besluit tot gunning kan uitsluitend worden afgegeven aan de receptie van het stadskantoor van de gemeente, Hengelosestraat 51 te Enschede. De voormelde adressering dient te zijn vermeld.

6.8 Burgemeester en Wethouders besluiten binnen vier weken na het indienen van voorgenomen besluit tot gunning.

Artikel 7: Toezicht op de uitvoering

7.1 De uitvoering van werken en werkzaamheden voor werken en werkzaamheden voor het bouwrijp maken, de aanleg van nutsvoorzieningen en de inrichtingen van het openbaar gebied vindt plaats onder toezicht van een door Burgemeester en Wethouders aan te wijzen toezichthouder.

7.2 Na start van de uitvoering van de in het exploitatieplan genoemde werken en werkzaamheden heeft de toezichthouder ten allen tijden toegang tot het bouwterrein.

7.3 De aanwijzingen van de toezichthouder dienen te worden opgevolgd, het is verboden te handelen in strijd met de aanwijzingen van de toezichthouder.

7.4 Tussentijdse- en eindinspecties met het oog op de overdracht van voorzieningen van openbaar nut vinden plaats conform het bepaalde in de locatie-eisen Leuriks Oost, zoals beschreven in paragraaf 1.8.2.

Artikel 8: Exploitatiebijdrage

9.1 De hoogte van de exploitatiebijdrage wordt bepaald met in acht nemen van de Wet ruimtelijke ordening, het Besluit ruimtelijke ordening en het bepaalde in hoofdstuk 3 van het exploitatieplan.

9.2 Bij het stellen van voorwaarden als bedoeld in grond van artikel 6.17 tweede lid Wro wordt het bepaalde in paragraaf 3.10 van het exploitatieplan in acht genomen.

Artikel 9: Ontheffing algemeen

Burgemeester en Wethouders kunnen ontheffing verlenen van de voorschriften van het exploitatieplan, voor zover niet reeds in een betreffend artikel een ontheffingsbevoegdheid is gegeven, indien dit past binnen een in voorbereiding zijnde herziening van het exploitatieplan. Burgemeester en Wethouders kunnen voorwaarden verbinden aan de ontheffing.

Artikel 10: Voorbereiding ontheffing

10.1 Het ontwerpbesluit tot het verlenen van een ontheffing van de voorzichten van het exploitatieplan ligt gedurende twee weken voor een ieder ter inzage.

10.2 Burgemeester en Wethouders maken de in artikel 10.1 bedoelde terinzagelegging tevoren in één of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen, die in de gemeente worden verspreid, bekend.

10.3 De bekendmaking houdt mededeling in van de bevoegdheid voor belanghebbenden om gedurende de in artikel 10.1 bedoelde termijn bij Burgemeester en Wethouders zienswijzen tegen het ontwerpbesluit naar voren te brengen.

10.4 Indien tegen het ontwerpbesluit zienswijzen naar voren zijn gebracht, wordt het besluit tot het al dan niet verlenen van de ontheffing met redenen omkleed.

10.5 Burgemeester en Wethouders maken het besluit tot het al dan niet verlenen van de ontheffing bekend aan de aanvragen en eventuele indieners van zienswijzen.

Artikel 11: Strafbepaling

Overtreding van de voorschriften van het exploitatieplan is een delict in de zin van de Wet op de economische delicten en daarmee een strafbaar feit.

Artikel 12: Slotregel

Deze voorschriften worden aangehaald als: Voorschriften van het exploitatieplan Leuriks Oost 2010.

5. Bijlagen

Bijlage 1. Tekening Exploitatiegebied

Bijlage 2. Eigendomskaart

Bijlage 3. Lijst van kadastrale percelen en eigenaren

Bijlage 4. Grondgebruikkaart

Bijlage 5. Inrichtingskaart

Bijlage 6. Waterhuishoudingsplan

Bijlage 7. Faseringskaart

Bijlage 8. Verkavelingskaart

Bijlage 9. Bestemmingsplan Eschmarke Zuid West 2010

Bijlage 10. Locatie-eisen (TOR & Wegwijs straatprofielen)

Bijlage 11. Exploitatieopzet

Bijlage 12. Taxatierapport inbrengwaarde

Bijlage 13. Taxatierapport opbrengstpotentie

Bijlage 14. Beeldkwaliteitsplan Leuriks Oost

Nota Samenvatting en beantwoording zienswijzen

Bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010”

Exploitatieplan “Leuriks Oost”

Gemeente Enschede
Dienst Stedelijke Ontwikkeling en Beheer
Cluster Ruimtelijke Ontwikkeling
Afdeling Bestemmingsplannen
April 2013

SAMENVATTING EN BEANTWOORDING ZIENSWIJZEN MET BETREKKING TOT HET ONTWERP-BESTEMMINGSPLAN "ESCHMARKE ZUID WEST 2010"

Het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" heeft van 16 februari 2012 tot en met 28 maart 2012 ter inzage gelegen. Dit bestemmingsplan heeft betrekking op het gebied dat globaal wordt begrensd door de Gronausestraat, een lijn tussen Gronausestraat en Keppelerdijk parallel lopend langs de Avondroodvlinder \ Citroenvlinder, de Keppelerdijk en de Zuid Esmarkerrondweg.
Het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" is een actualiserend bestemmingsplan en beoogt voor de gronden gelegen binnen het bovengenoemde gebied te voorzien in een actuele bestemmingsregeling. Hierbij wordt de bestaande situatie in het gebied vastgelegd. Tevens wordt het mogelijk gemaakt op gronden gelegen ten westen van de Oostweg tussen Gronausestraat en Keppelerdijk woningbouw met bijbehorende voorzieningen als wegen, groen en water te realiseren (gebied Leuriks Oost).

Er zijn in totaal tien zienswijzen ingediend.

Naar aanleiding van de behandeling van het ontwerp-bestemmingsplan in de Stadsdeelcommissie Oost d.d. 3 juli 2012 zijn er nadere gesprekken gevoerd met de appellanten genoemd onder 5, 7 en 8. De resultaten van deze gesprekken zijn hieronder vermeld onder 5, 7 en 8 "Aanvulling gemeentelijk commentaar".

---

1. De heer J.E. Schurink, Gronausestraat 460, 7533 BM ENSCHEDE
Brief d.d. 6 maart 2012, ingeboekt op 8 maart 2012.

Samenvatting reactie:
Na het inzien van het plan is men tot de conclusie gekomen dat een deel van het huisperceel, Gronausestraat 460 Enschede, de bestemming Sport is toegedacht.

Men verzoekt wijziging c.q. uitleg.

Gemeentelijk commentaar:
Naar aanleiding van deze zienswijze zal de verbeelding zodanig worden aangepast dat het gehele perceel Gronausestraat 460 overeenkomstig de eigendomssituatie wordt bestemd voor" Wonen". De bestaande woning is reeds aangegeven met een bouwvlak met maatvoeringsaanduidingen maximale goot- en bouwhoogte.

Deze zienswijze heeft geleid tot het aanbrengen van wijzigingen op de verbeelding behorende bij het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

2. De heer R.G.P. Sanders, Watervioliertaan 19, 7534 KG ENSCHEDE
Brief d.d. 10 maart 2012, ingekomen 13 maart 2012

Samenvatting reactie:
In het bouwvlak Watervioliertaan 19 en 20 wordt uitgegaan van een maximum bouwhoogte van 10 meter en een maximum goothoogte van 6 meter. In de huidige situatie is de goothoogte echter 7.5 meter.
Verzoek om het ontwerp-bestemmingsplan de maximale goothoogte te wijzigen naar 7.5 meter overeenkomstig de bestaande situatie.

Gemeentelijk commentaar:
Naar aanleiding van deze zienswijze zal de op de verbeelding aangegeven maximale goothoogte voor perceel Watervioliertaan 19 en 20 worden gewijzigd van 6.00 meter in 8.00 meter.

Deze zienswijze heeft geleid tot het aanbrengen van wijzigingen op de verbeelding behorende bij het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

3. De heer en mevrouw J. Zevenbergen, Keppelerdijk 87, 7534 PA ENSCHEDE.
Brief d.d. 19 maart 2012, ingekomen 20 maart 2012

Samenvatting reactie:
Men heeft met plezier kennis genomen van het ontwerp-bestemmingsplan en dan vooral het gebied Leuriks Oost. Het plan voor Leuriks Oost lijkt een mooi plan met veel groen en een natuurlijk en speels ogende opzet van wegen en bebouwing.

Een paar punten vielen op en worden ter overweging voorgelegd.

1. *Zienswijze met betrekking tot ontsluiting Leuriks Oost voor auto's*

   De ontsluiting van Leuriks Oost is grotendeels via de Keppelerdijk. Men verwacht dat op het punt waar de ontsluiting op de Keppelerdijk uitkomt een situatie zal ontstaan die tot veel frustratie gaat leiden bij de toekomstige bewoners en (ouders van) schoolgaande jeugd. Elke werkdag zullen de bewoners de sliert schoolgaande fietsers (en brommers) richting Enschede moeten doorkruisen. Dit kan vrij gemakkelijk tot ongelukken leiden. Het is wenselijk om de auto- en fietsstroom elkaar zo min mogelijk en zo veilig en overzichtelijk mogelijk te laten kruisen.

   Ontsluiting naar het noorden op de parallelweg van de Gronausestraat zorgt voor dezelfde problemen.

   De enige zijde waar nauwelijks of geen fietsers langskomen is de oostkant van Leuriks Oost. Men doet twee voorstellen voor mogelijke ontsluiting. De eerste ontsluiting in oostelijke richting op de Oostweg of op de parallelweg (fietspad) van de Oostweg. De tweede in het zuid oostelijke deel van het gebied op de rotonde.

   In beide gevallen is verbreding van de Keppelerdijk niet meer nodig.

   In beide gevallen kruist het verkeer de fietsersstroom op de rotonde waar fietsers en automobilisten alert zijn. Dit is veiliger en overzichtelijker dan op een kruising.

   Bijkomend voordeel is dat de Keppelerdijk als veilige (recreatieve) fiets- en wandelroute behouden blijft.

2. *Zienswijze met betrekking tot de ontwatering via de greppels langs de Keppelerdijk*

   De hoofdontwatering van Leuriks Oost voor hemelwater zal richting de Keppelerdijk zijn. Daar wordt het water opgevangen door een bestaande greppel aan de noordkant van de Keppelerdijk. Om wateroverlast te voorkomen moet de doorstroming daarvan ten alle tijden goed zijn. Dit te meer omdat de greppel niet al te breed is voor de hoeveelheid water die straks moet passeren. Door het storten van afval verstoppen de duikers in de greppel regelmatig. Men vraagt hoe verstopping voorkomen kan worden. Wellicht door het verleggen van de ontsluiting. Zijn er technische mogelijkheden om verstopping van de duikers te voorkomen? Hierbij wordt aandacht gevraagd voor de relatief laag gelegen boerderij met bijbehorende schuur aan de zuidzijde van de Keppelerdijk.

3. *Zienswijze met betrekking op de kavelgrenzen Keppelerdijk 87 en 91*

   In het kader van afwatering is men akkoord gegaan met de aanleg van een wadi om het eigen perceel. De kavelgrens wordt daardoor opgeschoven. Op het bestemmingsplan is deze grensverschuiving niet te zien en men vraagt zich af of daar wel rekening mee is gehouden. Het kan van invloed zijn op de kavelgrootte / indeling van de nieuwe kavels.

Gemeentelijk commentaar:
Ad 1 Ontsluiting Leuriks Oost

Zowel het gebied "Leuriks Oost" als de Keppelerdijk maken onderdeel uit van een 30 km-zone waarbij de nadruk ligt op lage snelheden. Daarnaast zal de intensiteit van het autoverkeer op de Keppelerdijk circa 500 motorvoertuigen per etmaal bedragen. Dit is vergelijkbaar met een gemiddelde woon-/buurtstraat.
De opmerking dat het niet wenselijk is om meer verkeer via de (parallelweg van de) Gronausestraat af te wikkelen wordt onderschreven. Echter, de voorgestelde oplossingen om via de aansluiting op de Oostweg of via de wijk rechtstreeks op de rotonde Oostweg-

Keppelerdijk geeft eveneens bezwaren. Een aansluiting op de Oostweg is vanwege de nabijheid van de verkeerslichteninstallatie onwenselijk en de directe aansluiting op de rotonde geeft een onoverzichtelijke situatie. Om deze reden is besloten de aansluiting iets westelijker op de Keppelerdijk te laten plaatsvinden.
De ontsluiting van het gebied "Leuriks Oost" op de Keppelerdijk zal zodanig worden uitgevoerd dat de kruising en afwikkeling van automobilisten en fietsers op een overzichtelijke en veilige manier plaats vindt.

Ad 2 Waterhuishouding
Met betrekking tot mogelijke afwateringsproblemen door demping van de sloot aan de zuidzijde van de Keppelerdijk in verband met het verbreden van de Keppelerdijk wordt het volgende opgemerkt. De greppel wordt vanaf de entree naar het gebied "Leuriks Oost" opgevuld met grind en voorzien van een drainageleiding voor de afvoer en doorvoer van overtollig hemelwater. Deze leiding wordt - iets voor de rotonde - aangesloten op de bestaande duiker die onder de Keppelerdijk doorloopt naar de greppel aan de noordkant.
De greppel zorgt in de huidige situatie voor het transport van afvloeiend hemelwater van de Keppelerdijk in oostelijke richting en voor de ontwatering van de Keppelerdijk. Door de greppel te vullen met grind en een drainageleiding zal afstromend hemelwater van de weg via de berm afvloeien naar de drain en afgevoerd kunnen worden. Tevens zorgt de combinatie drain en grind voor de ontwatering van de weg bij hoge grondwaterstanden.
De geprojecteerde capaciteit is minder dan de huidige capaciteit maar dat wordt voldoende geacht voor de afvoer van het wegwater van de Keppelerdijk.

Door de bouw huizen aan de Keppelerdijk zal het waterbezwaar op de greppel ten noorden van de Keppelerdijk toenemen. Voor deze nieuwe situatie zijn modelberekeningen met extreme neerslagsituaties uitgevoerd. Het greppelsysteem is zo ontworpen dat een theoretische bui die één keer per 100 jaar voorkomt niet tot wateroverlast leidt.
Om deze situatie ook in de praktijk te realiseren wordt de greppel op profiel gebracht en opgeschoond en op sommige plekken vergroot. Er zal een intensiever beheerregime aangehouden worden zodat de capaciteit van de greppel beter benut wordt. Ter plaatse van de percelen Keppelerdijk 87 en 91 wordt een aantal duikers weggehaald om de doorstroming te verbeteren. Hoewel het verminderen van het aantal opritten van de geprojecteerde woningen aan de Keppelerdijk vanuit oogpunt van waterbeheersing de voorkeur heeft, zijn andere overwegingen leidend geweest voor de keuze hierin. Overigens: ook met meerdere inritten voldoet het systeem en zal niet leiden tot ongewenste situaties.
De kwetsbaarheid voor het verstopt raken van duikers zal worden opgelost door intensiever onderhoud en door het toepassen van duikers met een diameter van 400-500 mm.

Ad 3 Kavelgrenzen
In beginsel worden op verbeeldingen behorende bij bestemmingsplannen de grenzen tussen de diverse bestemmingen aangegeven en geen afzonderlijke kavelgrenzen. Overigens kunnen deze grenzen samenvallen waardoor het lijkt of de kavelgrenzen zijn aangegeven. Wijzigingen in kavelgrootte leiden dan ook niet tot aanpassingen van de verbeelding.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot het aanbrengen van wijzigingen in het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

4. De heer\mevrouw A. Veltman, Rembrandtlaan 302, 7545 ZT ENSCHEDE
Brief d.d. 20 maart 2012, ingekomen 21 maart 2012

Samenvatting reactie:

In zeer bevlogen taalgebruik worden bezwaren geuit tegen het te pas en te onpas gebruik maken door de gemeente van particuliere gronden. Gebruik van gronden al dan niet zonder dat daar een vergoeding tegenover staat. Onder andere voor het realiseren van het waterzuiveringsstation aan de Elsbeekweg; dit staat op gestolen grond en “veel meer zeker ook”. Hierbij wordt “Oud Duitse literatuur” aangehaald evenals publicaties in Nederlandse literatuur.

Gemeentelijk commentaar:
De gemaakte opmerkingen worden voor kennisgeving aangenomen. Indien er voor het realiseren van voorzieningen voor openbaar nut gronden van particulieren nodig zijn dan wordt alles in het werk gesteld om deze gronden te verwerven. Indien verwerving om welke reden dan ook niet mogelijk blijkt te zijn, is er altijd sprake van een vergoeding voor gebruik.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot het aanbrengen van wijzigingen in het ontwerp-bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010”.

5. De heer F. Grin en de heer H. Grin, Keppelerdijk 40, 7535 PE ENSCHEDE.
Brief d.d. 25 maart 2012, ingekomen 28 maart 2012

Samenvatting reactie:
De woning van appellanten ligt direct zuidelijk van het plangebied tegenover het nu in ontwikkeling komende deel Leuriks Oost. Men probeert het bezit onder te brengen in de Natuurschoonwet 1928 om zo te pogen het omliggende landschap deels in een authentieke staat terug te brengen om flora en fauna zo veel mogelijk ruimte te geven. De ontwikkeling van Leuriks Oost wordt met gemengde gevoelens tegemoet gezien. Aandacht wordt gevraagd voor enkele aspecten die te maken hebben met de directe woonomgeving, de verkeersveiligheid, flora en fauna en de toekomstige bebouwing van het zuidelijk deel van Leuriks Oost.

Het nieuwe plan wordt als prettig ervaren. De verandering ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan dat uit ging van woningen met slechts twee bouwlagen is echter aanzienlijk. Inpassing in het bestaande landschap is aanvaardbaar; de nieuwbouw met erfontsluiting op de Keppelerdijk lijkt een minder gelukkige binding met de rest van het plan te hebben.

Het gebied Leuriks Oost is slechts bereikbaar via de rotonde in de Oostweg. Hulpdiensten komende uit de stad moeten een forse omweg maken om de noordzijde van de wijk te kunnen bereiken. Via een toerit vanaf de Gronausestraat kan het sneller. Van de geplande 111 woningen zijn er 101 bereikbaar via de Keppelerdijk en dit legt hoge druk op de nu reeds overbelaste rotonde. Het lijkt natuurlijker en verkeerstechnisch beter om de verkeersscheiding ergens midden in het gebied Leuriks Oost aan te brengen, op het laagste punt in de omgeving. Hiermee wordt een ingrijpende aanpassing van de Keppelerdijk ter plaatse van de rotonde vermeden. Mogelijke afwateringsproblemen door demping van de sloot aan de zuidzijde worden daarmee voorkomen. De aansluiting met de Gronausestraat krijgt een overzienbaar extra aanbod verkeer te verwerken.

Ook het wildbestand vaart wel bij deze oplossing. Het oostelijk deel van de bebossing in het plangebied is voor het wild slechts bereikbaar via het westelijk beboste deel. Er ontstaat een kleine verbindingszone als de weg is uitgevoerd met een bruggetje en afgesloten voor gemotoriseerd verkeer.

Voor de zes aan de Keppelerdijk te bouwen woningen worden voorstellen gedaan zodat deze minder storend op het bestaande landschap over komen. Voorkom dat de woningen worden gebouwd in een rechte lijn zoals op de plankaart is aangegeven. De rechte lijn in samenhang met de voorgeschreven smalle en hoge bouwwijze van de huizen zorgt voor een soort muur.

Tevens wordt voorgesteld per twee woningen een oprit aan te leggen zodat wateroverlast wordt voorkomen door dichtslibben van de duikers in de aanwezige sloot aan de noordzijde van de Keppelerdijk.

Het zal ook problematisch zijn om van de oprit weg te rijden. Van het erf zal achterwaarts de weg worden opgedraaid. Dit zal gevaarlijke situaties opleveren vanwege het fietsverkeer in ochtend en avonddrukte.

Men stelt voor één van de vijf geplande woningen te laten vervallen zodat meer ruimte ontstaat. De woningen kunnen dan worden gedraaid en met de zijgevel parallel aan de Keppelerdijk geplaatst worden. Op die manier kunnen gecombineerde opritten mogelijk worden en zullen problemen kunnen worden voorkomen. De stad vanuit het weiland gezien oogt nu veel vriendelijker. Bijkomend voordeel is dat de nieuwe bewoners meer profijt hebben van de zon.

Aandacht wordt gevraagd voor het wildbestand in de omgeving. De in het gebied aanwezige reeën trekken naar het plangebied en naar de ecologische verbindingszone. Door de nieuwbouw wordt deze toegang bemoeilijkt.

De kaveluitgifte zal worden gestart aan de zijde van de Keppelerdijk. Het lijkt aannemelijk dat de eerste bewoners nu ook het meest en het langst last zullen hebben van de bouwactiviteiten. In het midden beginnen lijkt beter zodat het bouwverkeer uit de wijk weg kan trekken daar waar de huizen opgeleverd worden.

Men hoopt dat de reactie aanleiding geeft het ontwerp-bestemmingsplan aan te passen om zo tot een betere inpassing in het landschap te komen en een grotere verkeersveiligheid te bereiken.

Gemeentelijk commentaar:

Bij de plannen voor de invulling tot woongebied van het gebied "Leuriks Oost" zijn alle mogelijk aspecten betrokken en zijn vele voors en tegens tegen elkaar afgewogen. Er is uiteindelijk een plan ontworpen dat voldoet aan alle noodzakelijke voorwaarden met betrekking tot onder andere stedenbouw, verkeer, natuur en waterhuishouding.
Gesteld wordt dat de verandering ten opzichte van het vigerende plan aanzienlijk is. Op basis van het –oude- bestemmingsplan "De Eschmarke" is het mogelijk woningbouw met bijbehorende voorzieningen als wegen en groen te realiseren. In dit plan is bepaald dat de goothoogte van deze woningen maximaal 7.00 meter mag bedragen. Op grond van het onderhavige bestemmingsplan mogen woningen worden gerealiseerd met een maximale goothoogte van 6, 7 of 8 meter; afhankelijk van de breedte van de kavel en/of de woning. Naar onze mening is er geen sprake van een aanzienlijke verandering.
Er is gekozen voor het gefaseerd uitgeven van de kavels in het gebied Leuriks Oost. Bij het opstellen van de fasering spelen diverse overwegingen een rol. Eén daarvan is dat de kavels aan de Keppelerdijk gezien worden als de meest courante.

Verkeer, ontsluiting
Tijdens de planvorming is in het kader van de ontsluiting van het gebied "Leuriks Oost" na overleg met de diverse hulpdiensten besloten om ook een toegang voor hen te maken aan de noordzijde van het plangebied vanaf de Gronausestraat. Dit is in het betreffende ontwerp als zodanig meegenomen om voor Leuriks Oost bij calamiteiten een naderingsroute vanuit meerdere richtingen mogelijk te maken.
Er is vanuit verkeersveiligheidsoogpunt besloten om slechts een zeer beperkte hoeveelheid verkeer van en naar het plangebied via de (parallelweg van de) Gronausestraat af te wikkelen. De reden hiervan ligt in het feit dat het kruispunt Gronausestraat-Winterweg in de huidige situatie reeds een aantal ongevallen laat zien en door grotere hoeveelheden verkeer via deze route te laten ontsluiten er een groot risico voor de verkeersveiligheid ontstaat. Weliswaar laat de verkeersafwikkeling op de rotonde Oostweg-Keppelerdijk met name in de ochtend- en avondspits te wensen over maar in de afweging heeft de verkeersveiligheid zwaarder gewogen.
De ontsluiting van het gebied "Leuriks Oost" op de Keppelerdijk zal zodanig worden uitgevoerd dat de kruising en afwikkeling van automobilisten en fietsers op een overzichtelijke en veilige manier plaats vindt.

Waterhuishouding
Met betrekking tot mogelijke afwateringsproblemen door demping van de sloot aan de zuidzijde van de Keppelerdijk in verband met het verbreden van de Keppelerdijk wordt het volgende opgemerkt. De greppel wordt vanaf de entree naar het gebied "Leuriks Oost" opgevuld met grind en voorzien van een drainageleiding voor de afvoer en doorvoer van

overtollig hemelwater. Deze leiding wordt - iets voor de rotonde - aangesloten op de bestaande duiker die onder de Keppelerdijk doorloopt naar de greppel aan de noordkant.
De greppel zorgt in de huidige situatie voor het transport van afvloeiend hemelwater van de Keppelerdijk in oostelijke richting en voor de ontwatering van de Keppelerdijk. Door de greppel te vullen met grind en een drainageleiding zal afstromend hemelwater van de weg via de berm afvloeien naar de drain en afgevoerd kunnen worden. Tevens zorgt de combinatie drain en grind voor de ontwatering van de weg bij hoge grondwaterstanden.
De geprojecteerde capaciteit is minder dan de huidige capaciteit maar dat wordt voldoende geacht voor de afvoer van het wegwater van de Keppelerdijk.
Op het punt waar de greppel gevuld wordt met grind en drainage ligt het maaiveld op circa 48,1 m NAP. Ter hoogte van de inrit tot het perceel Keppelerdijk 40 ligt de bodem van de greppel op circa 49 m NAP. Mocht de greppel om een of nadere reden niet functioneren dan zou dit niet tot overlast lijden op ter plaatse van deze inrit.

Door de bouw huizen aan de Keppelerdijk zal het waterbezwaar op de greppel ten noorden van de Keppelerdijk toenemen. Voor deze nieuwe situatie zijn modelberekeningen met extreme neerslagsituaties uitgevoerd. Het greppelsysteem is zo ontworpen dat een theoretische bui die één keer per 100 jaar voorkomt niet tot wateroverlast leidt.
Om deze situatie ook in de praktijk te realiseren wordt de greppel op profiel gebracht en opgeschoond en op sommige plekken vergroot. Er zal een intensiever beheerregime aangehouden worden zodat de capaciteit van de greppel beter benut wordt. Ter plaatse van de percelen Keppelerdijk 87 en 91 wordt een aantal duikers weggehaald om de doorstroming te verbeteren. Hoewel het verminderen van het aantal opritten van de geprojecteerde woningen aan de Keppelerdijk vanuit oogpunt van waterbeheersing de voorkeur heeft, zijn andere overwegingen leidend geweest voor de keuze hierin. Overigens: ook met meerdere inritten voldoet het systeem en zal niet leiden tot ongewenste situaties.
De kwetsbaarheid voor het verstopt raken van duikers zal worden opgelost door intensiever onderhoud en door het toepassen van duikers met een diameter van 400-500 mm.

<u>Flora en fauna</u>

Met betrekking tot de flora en fauna in het gebied "Leuriks Oost wordt opgemerkt dat in het kader van de ontwikkeling in dit gebied in 2009 een actualiserend verkennend Flora- en faunawet onderzoek is uitgevoerd. Dit onderzoek heeft uitgewezen dat er geen beschermde plantensoorten zijn aangetoond of zijn te verwachten. In het gebied zijn diverse algemene broedvogelsoorten aangetroffen maar geen nesten of andere vaste rust- en verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogelsoorten. Ook zijn in het onderzoeksgebied vliegroutes en verblijfplaatsen van de vleermuissoorten aangetoond. De verblijfplaatsen blijven echter in de nieuwe situatie ongewijzigd aanwezig. Dat zelfde geldt voor de lijnvormige groenstructuren langs de wegen aan de west- en zuidzijde van het onderzoeksgebied als belangrijke vliegroutes.

Strikt(er) beschermde grondgebonden zoogdieren zijn in het onderzoeksgebied niet aangetoond of te verwachten.

Het bestemmingsplan "De Eschmarke" maakte de realisatie van een nieuwe woonwijk tussen Enschede en Glanerbrug mogelijk. Bij het opstellen van het bestemmingsplan is uitvoerig rekening gehouden met de in het gebied aanwezige flora en fauna. Om de migratie van dieren van en naar het ten noorden en ten zuiden van de nieuwe woonbebouwing gelegen buitengebied te waarborgen zijn in het plangebied in totaal drie ecologische verbindingszones opgenomen. Twee daarvan zijn gelegen binnen de grenzen van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010". Deze ecologische verbindingszones zijn niet op gelijke wijze ingericht waardoor ze voor diverse zeer verschillende diersoorten van nut zijn. Ook zeldzame, strikter beschermde diersoorten maken gebruik van deze ecologische zones.

Geconcludeerd kan worden dat er vanuit een oogpunt van ecologie en natuurwetgeving geen belemmeringen zijn voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" en daarmee van het woongebied "Leuriks Oost".

Aanvulling gemeentelijk commentaar

Naar aanleiding van de behandeling van het ontwerp-bestemmingsplan in de vergadering van in de stadsdeelcommissie Oost d.d. 3 juli 2012 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen appellant, stadsdeelmanager Oost en projectmanager Leuriks Oost. Tijdens dit gesprek geeft appellant aan bezwaren te houden met betrekking tot de ontwikkelingen in het gebied Leuriks Oost.

Waterhuishouding

Nogmaals wordt de zorg geuit over de capaciteit van de watergang langs de Keppelerdijk. Regelmatig is er sprake van verstopping van de duikers mede door het storten van afval.
In het gesprek wordt uitgelegd welke maatregelen er zullen worden genomen met betrekking tot de waterhuishouding in het gebied. Het afwateringssysteem is zodanig ontworpen dat er bij extreme neerslagsituaties geen wateroverlast zal ontstaan.
Naar verwachting zal het verstopt raken van de watergang als gevolg van afvaldumping zich niet of minder voordoen als er woningen langs de Keppelerdijk worden gebouwd, omdat daardoor de “sociale controle” zal toenemen.
In de praktijk zal blijken of het voor het gebied Leuriks Oost ontwikkelde systeem voor de waterhuishouding voldoende is. Mocht dit niet het geval zijn dan zullen, voorzover de gemeente daarvoor verantwoordelijk is, aanvullende maatregelen worden genomen.
Overigens wordt opgemerkt dat de waterhuishouding niet wordt geregeld in het bestemmingsplan maar onderdeel is van het bouw- en woonrijpmaken van het gebied.

Verkeersafwikkeling

Ook met betrekking tot de verkeersafwikkeling behoudt men twijfels. Door het verhoogde aanbod van auto’s zal de veiligheid van de fietsers op de Keppelerdijk in het geding zijn. Men voorziet met name problemen als toekomstige bewoners achterwaarts hun oprit afrijden tijdens de ochtendspits. Dit zou ondervangen kunnen worden door woningen verder van de Keppelerdijk te plaatsen zodat er ruimte ontstaat op het voorerf om draaien op eigen terrein mogelijk te maken. Aangegeven wordt dat het verder naar achteren plaatsen van de woningen ongewenst is vanuit oogpunt van verkoop. Hierdoor ontstaan te ondiepe achtertuinen, dit mede in relatie tot de bezonning (de achtertuin is op het noorden georiënteerd). Bovendien kan niet worden voorgeschreven hoe mensen hun erf moeten inrichten en hoe men het erf afrijdt.
Nogmaals wordt aangegeven dat bij de keuze voor het ontwikkelde ontsluitingsprincipe de verkeersveiligheid van alle weggebruikers is afgewogen.

Verkaveling

Het uiteindelijke plan voor de ontwikkeling van het gebied Leuriks Oost voldoet aan de noodzakelijke voorwaarden met betrekking tot stedenbouw, verkeer, natuur en waterhuishouding. Niet alleen deze voorwaarden spelen een rol bij planontwikkeling, ook de financiële haalbaarheid is van groot belang. Het gebied Leuriks Oost is binnen de bovengenoemde kaders zo optimaal mogelijk ingericht met zoveel mogelijk opbrengsten voor de gemeente.
Door een gewijzigde verkaveling zoals appellant voorstelt waarbij één woning aan de Keppelerdijk wordt geschrapt worden de bezwaren met betrekking tot waterhuishouding, verkeer en natuur niet opgelost. Het is niet mogelijk de inrichting van de kavels met onder andere de aanleg van een gezamenlijke in- en uitrit af te dwingen (zie ook hiervoor onder “Verkeersafwikkeling”).
Ook het gevoel dat er door de bouw van de woningen een soort muur zal ontstaan, wordt niet weggenomen door één woning te schrappen. Deze nieuwe bebouwing is min of meer een voortzetting van de reeds bestaande woningen elders langs de Keppelerdijk. Het gebied De Eschmarke is stedelijk gebied en bij de ontwikkeling is niet gekozen voor een overgangsgebied tussen buitengebied en bebouwing.

Als aanvulling wordt hier opgemerkt dat het Beeldkwaliteitplan “Leuriks Oost” en het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” zijn gewijzigd ten opzichte van de plannen zoals die in ontwerp ter inzage hebben gelegen. Deze aanpassingen houden in dat de verplichte minimum goothoogten en minimum bouwhoogte zijn geschrapt waardoor het mogelijk is om ook een lager woningtype (zogenaamde één laag met kap) te bouwen in het gebied Leuriks Oost.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot het aanbrengen van wijzigingen in het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

6. Hekkelman Advocaten en Notarissen, t.a.v. mevr. mr. E.H.M. Harbers, Postbus 1094, 6501 BB NIJMEGEN, namens de heer H.J.Hesselink wonende te Buurse
Brief d.d. 26 maart 2012, ingekomen 27 maart 2012

Samenvatting reactie:
Zienswijze wordt ingediend met betrekking tot het ontwerp-bestemmingsplan Eschmarke Zuid West alsmede het exploitatieplan Leuriks Oost. Cliënt is eigenaar van een perceel bosgebied inclusief een toegangsweg vanaf de rotonde Keppelerdijk gelegen parallel aan de Oostweg. In het ontwerp-bestemmingsplan is aan dit perceel de bestemming "Groen" toegekend.

Kern zienswijze

Cliënt stelt zich op het standpunt dat het ontwerp-bestemmingsplan in de huidige vorm niet uitvoerbaar is. Allereerst is niet aangetoond dat er enige behoefte is aan de in dit plangebied voorziene woningen. Daarnaast is het plan niet uitvoerbaar, nu zijn perceel niet in het exploitatieplan is opgenomen en aldus geen rekening is gehouden met de noodzakelijke verwerving van het perceel om het bestemmingsplan te kunnen uitvoeren. Het plan wordt ontwikkeld zonder dat vaststaat dat de bestemming zoals deze op zijn perceel rust binnen de planperiode zal worden gerealiseerd. Voor een goed begrip van de situatie is een historische terugblik noodzakelijk.

Terugblik/voorgeschiedenis

In het ter plaatse geldende bestemmingsplan "De Eschmarke" zijn de gronden deels bestemd voor "Wonen" en deels voor "Groengebied". Op de gronden rust de Wet voorkeursrecht gemeenten. Gewezen wordt op de gevolgde procedures.

Verkoop van de gronden aan projectontwikkelaars was in verband met het door de gemeente gevestigde voorkeursrecht niet mogelijk. In 2006 heeft cliënt besloten te onderzoeken of de gemeente bereid was het perceel voor een marktconforme prijs te willen aankopen. Aankoop door de gemeente is uiteindelijk niet doorgegaan, mede doordat cliënt zich niet kon verenigen met de door deskundigen berekende waarde van de gronden. Daarop is verzocht om het voorkeursrecht van het perceel af te halen. Dit is geweigerd omdat de gronden nodig waren voor realisering van het plan. De gemeente blokkeerde hiermee verkoop aan derden. Nadat de vastgoedmarkt geheel ingestort was, besloot de gemeente eind 2010 het voorkeursrecht op te heffen. De gemeente stelde zich plotseling op het standpunt dat verwerving van het perceel niet meer nodig was. Uit de plankaart blijkt evenwel dat het stedenbouwkundige plan niet is gewijzigd ten opzichte van 2006.

Inhoud huidige ontwerp

In het thans voorliggende ontwerp-bestemmingsplan heeft het perceel de bestemming "Groen" gekregen. In het exploitatieplan zijn de gronden buiten beschouwing gelaten, omdat ze niet meer nodig zijn voor de realisering van dit bestemmingsplan. Uit het ontwerp van het bestemmingsplan blijkt evenwel dat de gronden een belangrijke rol spelen in de realisering. Hierbij wordt verwezen naar passages uit de toelichting behorende bij het bestemmingsplan. In het plan wordt aangegeven dat met name de bestaande bomen van belang zijn voor de realisering van het plan.

Uitvoerbaarheid bestemmingsplan

Gelet op de gewijzigde woningbouwbehoefte is ten onrechte geoordeeld dat aan deze woningbouwplannen nog behoefte is. Ten onrechte is in het bestemmingsplan voorzien in een directe bouwtitel voor de voorziene woningen. Er wordt gesteld dat er in Enschede behoefte is aan "groene woonmilieus". Niet blijkt hoe deze behoefte in kaart is gebracht en of dit voldoende aanleiding is om het buitengebied te bebouwen, als er in Enschede voldoende woningen zijn om aan de woningbehoefte te kunnen voldoen.

Als er al sprake is van een zodanige woningbehoefte dan geldt dat dit plan niet uitvoerbaar is. In deze plannen is het bosperceel een belangrijke pijler. Het vormt volgens de toelichting zelfs “de ruggengraat” van dit plan. De uitvoerbaarheid van dit plan is niet gewaarborgd nu de gemeente niet voornemens is het perceel aan te kopen en de eigenaar niet voornemens is de bestemming binnen de planperiode te realiseren.

In het bestemmingsplan zijn de gronden bestemd voor “groen” omdat deze structuurbepalend zijn op wijkniveau. De gemeente is voornemens een plan te realiseren op gronden van cliënt maar wenst daarvoor op geen enkele manier te betalen. Aankoop is noodzakelijk om het plan te kunnen uitvoeren.

Vervallen woonbestemming

Ten onrechte is de geldende bestemming “Wonen” voor een gedeelte van het perceel komen te vervallen. In het huidige bestemmingsplan is voor een deel (circa 806 m2) de bestemming gewijzigd in een groenbestemming. Dat beperkt de ontwikkelingsmogelijkheden.

Begrenzing exploitatieplan

Mocht de gemeente van mening zijn dat het bestemmingsplan in deze vorm moet worden vastgesteld, dan is het van belang dat de begrenzing van het exploitatieplan wordt aangepast zodat de kosten van verwerving van deze gronden meegenomen worden bij het kostenverhaal van het gehele gebied.

Verzocht wordt het bestemmingsplan niet verder in procedure te brengen alvorens de uitvoerbaarheid van dit plan verzekerd is.

Gemeentelijk commentaar:

In het –oude- bestemmingsplan “De Eschmarke” zijn de gronden van cliënt (ca. 8432 m2) grotendeels bestemd voor “Groengebied”. Gronden met deze bestemming zijn bestemd voor de handhaving (en/of de aanleg) van onder meer parken, plantsoenen, bospercelen, waterpartijen, bermstroken, toegangspaden, fietspaden, voetpaden.

Een klein gedeelte van de gronden (ca. 806 m2) zijn bestemd voor de nader uit te werken bestemming “Wonen”. Gronden met deze bestemming zijn bestemd voor de handhaving van en/of het bouwen van woningen en het inrichten van standplaatsen voor woonwagens, met de daarbij behorende aanbouwen, -al dan niet aangebouwde- bijgebouwen, uitbouwen en andere bouwwerken, voor verblijfsdoeleinden, groenvoorzieningen en watergangen, alsmede voor wegen, alsmede voor op de plankaart aangegeven aanduidingen. Voor het gebied “Leuriks Oost” geldt een maximaal bebouwings-percentage van 20 woningen per hectare in maximaal 2 bouwlagen. Gebouwd kan pas worden op basis van een onherroepelijke nadere uitwerking. In een dergelijke nadere uitwerking wordt de bestemming en het gebruik van de gronden in detail vastgelegd.

Gesteld wordt dat voor het gedeelte van het perceel (ca 806 m2) met de bestemming “Wonen” deze bestemming komt te vervallen. Zoals gesteld zijn de gronden in het bestemmingsplan “De Eschmarke” bestemd voor de nader uit te werken bestemming “Wonen”. Gelet op de vorm van de gronden (smal over een grotere lengte; in gebruik als toegangsroute) ligt het niet voor de hand hierop woningbouw te realiseren. Naar onze mening is er dan ook geen sprake van het vervallen van de woonbestemming; ook “groen” is mogelijk op basis van de nader uit te werken bestemming “Wonen”. In het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” is dan ook de bestaande situatie zijnde groen opgenomen.

Voor de binnen de grenzen van het bestemmingsplan "De Eschmarke" gelegen gronden waarvan de gemeente dacht deze nodig te hebben voor het realiseren van de ontwikkelde plannen is de Wet Voorkeursrecht Gemeente van toepassing verklaard. Zo ook op de gronden van cliënt. Bij de eerste plannen in gebied Leuriks Oost was het de bedoeling het perceel in te richten als openbaar groen met de aanleg van voetpaden. Verwerving was dan ook noodzakelijk. Bij de verdere ontwikkeling van gebied Leuriks Oost kwam de gemeente te staan voor versobering van de plannen. Dit heeft er onder andere toe geleid dat het voor publiek toegankelijk groengebied mede uit financiële overwegingen (verwerving en onderhoud), uit de plannen is gehaald. Omdat betrokken gronden niet meer noodzakelijk zijn bij de ontwikkeling van het gebied Leuriks Oost behoeven deze ook geen onderdeel te zijn van het exploitatieplan voor dat gebied.

Woningbehoefte

Bij de ontwikkeling van het gebied Leuriks Oost is zo veel mogelijke rekening gehouden de woonvoorkeuren die uit woonwensonderzoek naar voren komen (groen woonmilieu, kavels rond 500 m2). Uit diverse signalen (belangstelling geregistreerd door de gemeente op woonbeurzen, de gemeentelijke website en de persoonlijke gesprekken met potentiële kopers) kan worden geconcludeerd dat er ruimschoots belangstelling is voor kavels in dit gebied. Er wordt vanuit gegaan dat de woonwijk Leuriks Oost binnen de looptijd van dit bestemmingsplan zal worden gerealiseerd.
De ontwikkelingen op de woningmarkt zijn aanleiding geweest de omvang, samenstelling en fasering van het gemeentelijk woningbouwprogramma te heroverwegen. De kavels in het gebied Leuriks Oost zullen dan ook gefaseerd op de markt worden gebracht. Te beginnen bij de meest courant geachte kavels aan de zijde van de Keppelerdijk.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot het aanbrengen van wijzigingen in het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

7. Mevrouw D.C.J. Kruyff- Hordijk, Elsmaathorst 44, 7531 LD ENSCHEDE
Brief d.d. 26 maart 2012, ingekomen 29 maart 2012

Samenvatting reactie:
De zienswijze heeft betrekking op het perceel Gronausestraat 690. In het bestemmingsplan Eschmarke Zuid West wordt de bestemming gewijzigd van bouwgrond naar groenstrook. Hiertegen wordt bezwaar aangetekend. De grond is gekocht als bouwperceel met bestaande gebouwen. De aanslag gemeente Enschede voor de WOZ-waarde 2012 is 537.000 euro. Er zijn gesprekken met de gemeente gaande wat er gebouwd mag worden.

Tevens wordt de gemeente aansprakelijk gesteld voor de planschade indien de bestemming wordt gewijzigd.

Gemeentelijk commentaar:
In het bestemmingsplan "De Eschmarke" is onderhavig perceel aan de Gronausestraat bestemd voor nader uit te werken bestemming "Wonen". Gronden met deze bestemming zijn bestemd voor de handhaving van en/of het bouwen van woningen en het inrichten van standplaatsen voor woonwagens, met de daarbij behorende aanbouwen, -al dan niet aangebouwde - bijgebouwen, uitbouwen en andere bouwwerken, voor verblijfsdoeleinden, groenvoorzieningen en watergangen alsmede voor wegen, alsmede voor het realiseren van met name genoemde dan wel aangeduide functies.
Het minimaal per hectare te bouwen woningen bedraagt 20, maximaal mogen 35 woningen per hectare worden gerealiseerd. Het maximum aantal bouwlagen van de te realiseren woningen bedraagt 4. Het realiseren van bebouwing is slechts mogelijk op basis van een onherroepelijke nadere uitwerking waarbij definitief een bestemming aan de gronden wordt toegekend. Zoals aangegeven kan dit naast woningen ook bijvoorbeeld zijn verblijfsdoeleinden, groenvoorziening of wegen.
Door de eigenaar van betrokken gronden is in 2010 een verzoek ingediend om ter plaatse drie woningen te mogen bouwen. Dit verzoek is afgewezen. In een daaropvolgend gesprek is door de betrokken wethouder nogmaals aangegeven waarom het realiseren van woningbouw

ter plaatse niet wenselijk is. Aangegeven is dat onderhavige gronden deel uitmaken van een waardevol en te handhaven groenelement. Tevens zijn er aanwijzingen dat het aanwezige groen wordt gebruikt door middels de Flora- en faunawetgeving strikt beschermde fauna. Daarnaast speelt op dit moment de woningbouwprioritering een rol binnen de gemeente Enschede. Een en ander is door de verantwoordelijk wethouder in een gesprek medegedeeld en vervolgens in een brief vastgelegd.

Indien appellante van mening is als gevolg van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" schade te leiden en van mening is dat deze schade niet voor haar rekening dient te blijven, kan een verzoek om planschadevergoeding worden ingediend.

Aanvulling gemeentelijk commentaar

Naar aanleiding van de behandeling van het ontwerp-bestemmingsplan in de vergadering van in de stadsdeelcommissie Oost d.d. 3 juli 2012 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen appellant en wethouder Hatenboer. In dit gesprek wordt kort aangegeven wat er heeft gespeeld rondom dit perceel en de verzoeken om daar woningen te mogen bouwen en waarom dit is afgewezen.
Het belangrijkste argument om de verzoeken af te wijzen is het te handhaven groengebied, met name het groene zicht vanaf de Gronausestraat. Aan appellant wordt medegedeeld dat nu in beginsel de bereidheid bestaat om medewerking te verlenen aan het realiseren van woningbouw op het perceel voorzover het gaat om het gedeelte langs de Waterlelielaan. De rest van het perceel dient groengebied te blijven om het groene zicht vanaf de Gronausestraat te handhaven. De mogelijkheid tot woningbouw zal niet worden meegenomen in het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010", maar zal via een afzonderlijk bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt. Voordat een nieuw bestemmingsplan wordt opgestart, dient appellant te zorgen voor de diverse noodzakelijke onderzoeken (o.a. bodem, akoestisch, flora en fauna, archeologisch). Met appellant zal een exploitatie-overeenkomst en een planschadeovereenkomst worden gesloten voor het maken en in procedure brengen van een nieuw bestemmingsplan en de mogelijkheid tot verhaal van eventuele planschadevergoeding als gevolg van dit nieuwe bestemmingsplan.
Appellant geeft aan blij te zijn met deze mogelijkheid tot bebouwing maar wil ook graag een woning bouwen in het resterende deel van het perceel. Met name gelet op de kosten voor onderhoud van dit gebied.
Afgesproken is dat de gemeente in een brief de bereidheid tot medewerking aan woningbouw zal vastleggen en wat de stappen daarin zijn. Aangegeven zal worden welke onderzoeken moeten worden uitgevoerd. Ook zal worden aangegeven of de bouw van een woning in het te handhaven groengebied al dan niet acceptabel is. De keuze of daadwerkelijk woningen worden gebouwd ligt bij appellant.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot het aanbrengen van wijzigingen in het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

8. Mevrouw C. Boedhoe, Keppelerdijk 91, 7534 PA ENSCHEDE
Brief d.d. 26 maart 2012, ingekomen 29 maart 2012

Samenvatting reactie:
Algemeen

Voorafgaand aan de aankoop van de woning in 2004 is informatie ingewonnen over mogelijke ontwikkelingen op de naastgelegen gronden. Kern van de informatie was dat er weliswaar een voorlopige woonbestemming op het hele gebied was gevestigd, maar dat in de praktijk op het braakliggende deel aan de oostzijde van ons perceel absoluut geen woningbouw zal gaan plaatsvinden. Dit in verband met de geluidshindercontour van de Oostweg. Nu ligt er het voornemen van de gemeente om vrijstelling hogere grenswaarde te verlenen om woningbouw op deze gronden wel mogelijk te maken.

Dit heeft volgens appellant te maken met overgaan van de bevoegdheid tot het vaststellen van een ontheffing hogere grenswaarde van de provincie naar de gemeente.

Naar aanleiding van de informatie dat er niet gebouwd zou worden op gronden gelegen oostelijk van de woning, is besloten deze bestaande karakteristieke woning te behouden en grondig te renoveren, rekening houdend met het vrije uitzicht aan de oostzijde. Als bekend was geweest dat bebouwing aan de oostzijde mogelijk was geweest dan was overgegaan tot het goedkopere slopen van de woning en nieuw bouwen en was de woning niet gekocht voor de destijds betaalde prijs. Ook ophoging van het maaiveld had dan kunnen worden overwogen.

Dat er meer woningen in gebied Leuriks Oost worden gebouwd is acceptabel. Niet acceptabel is dat dit leidt tot het bebouwing ten oosten van de woning. Appellant stelt schade te leiden doordat de woning in waarde zal afnemen, doordat meer is geïnvesteerd in renovatie dan dat nieuwbouw zou hebben gekost en vooral door minder woongenot.

Verzocht wordt af te zien van het bouwen van de drie woningen ten oosten van het perceel van appellant en men verwacht een schadeloosstelling voor genoemde schades.

Verkeer/ontsluiting/bouwverkeer

Voor de ontsluiting van de Leuriks Oost is gekozen voor ontsluiting via de Keppelerdijk, met uitzondering van een beperkt aantal woningen aan de Gronausestraat die via de parallelweg Gronausestraat worden ontsloten. Deze wijze van ontsluiten op de aangegeven plek is onwenselijk. Autoverkeer wordt gemengd met zeer grote stromen fietsers die dagelijks gebruik maken van de Keppelerdijk richting binnenstad of als landelijke fietsroute (onderdeel flamingoroute) met schone lucht (beperkt fijnstof en uitlaatgassen). Hierdoor ontstaan gevaarlijke situaties die voorkomen kunnen worden door te kiezen voor een andere ontsluiting. Verbreding van de Keppelerdijk zal de situatie nog gevaarlijker maken. Voor alternatieven wordt verwezen naar de zienswijze zoals hierboven vermeld onder punt 3.

Realistischer is ontsluiting op de Gronausestraat tegenover de Winterweg van in ieder geval het noordelijk deel van Leuriks Oost of beter nog, de gehele Leuriks Oost. Hierdoor wordt de toch al slechte doorstroming van de rotonde Oostweg Keppelerdijk niet nog extra belast.

Voor bouwrijp- en bouwverkeer wordt gebruik van de rotonde ten zeerste afgeraden. Verbreding van de Keppelerdijk is dan ook niet noodzakelijk. Hiermee wordt ook de kap van een aantal eiken niet langer noodzakelijk.

Waterbeheersing/ophoging van de te ontwikkelen kavels

In het plan wordt aangegeven dat de voorkeur uitgaat naar ophoging met kruipruimtevrij bouwen omdat het grondwater “duurzaam beheerst en niet permanent verlaagd mag worden”. Dit is voor appellant en diverse vitale grote bomen in het gebied een uiterst onwenselijke situatie. Door ophoging wordt betrokken perceel als het ware de bodem van een badkuip. Hoogteverschil met naastgelegen percelen is 80 – 100 cm. Het voorstel om rondom het perceel een greppel aan te leggen geeft geen garantie dat ernstige wateroverlast wordt voorkomen. Hierdoor zal schade worden geleden. Niet ondenkbaar is dat problemen ontstaan bij hevige regenval. Water gaat op zoek naar het laagstgelegen punt. Ook wordt gesteld dat de kavels oppervlakkig afwateren naar de voorzijde. Dit is evenwel niet waar te maken. Bewoners kiezen zelf hoe zij afwateren. De gemeente kan of zal daar niet op handhaven. Men wordt geconfronteerd met zes buren waarmee hierdoor conflictsituaties zullen gaan ontstaan. Woongenot wordt daardoor ondermijnd.

Uit het plan blijkt dat waterberging voor de helft wordt gerealiseerd in vijvers en watergangen. Eén van die watergangen ligt aan de noordzijde van de Keppelerdijk. Op deze watergang met beperkte capaciteit wateren de kavels langs de Keppelerdijk af. Deze capaciteit lijkt onvoldoende vergroot te kunnen worden. Vertraagde afvoer richting Heutinkbeek zal bijdragen aan wateroverlast van de eigen kavel. Nader onderzoek door onafhankelijk bureau wordt noodzakelijk geacht.

Er worden beschermende maatregelen voorgesteld onder andere aanleg van een greppel. Deze greppel wordt zodanig gedimensioneerd dat machinaal onderhoud niet mogelijk is. Voorstel is voorts dat appellant onderhoud daarvan doet. Gezien de diepte van de greppel is deze ook handmatig nagenoeg niet te onderhouden. Bijkomend nadeel worden de zes buren die geen affiniteit met de greppel hebben.

Er is onvoldoende rekening gehouden met de bestaande bebouwing. Conclusie luidt dat ophoging noodzakelijk is in combinatie met ontwateringsystemen. Niet is onderzocht of aanpassing op bestaande bebouwing mogelijk is. Bestaande woning staat op een niet opgehoogd perceel, heeft geen onoverkomelijke problemen met grondwater en er zijn geen ontwateringsmaatregelen getroffen.

Bouwvoorschriften t.a.v. erfafscheidingen en funderen

Het bestemmingsplan maakt het realiseren van schuttingen mogelijk tot een hoogte van 2 meter vanaf maaiveld. Door het hoogteverschil betekent dit voor perceel van appellant een hoogte van circa 3 meter. Dit kan niet de bedoeling zijn en er kan niet in redelijkheid worden verwacht dat men hiermee akkoord gaat. Verwacht wordt nadere regels met betrekking tot erfafscheidingen die zien op een groene afscheiding.

Uit het bestemmingsplan blijkt niet dat er in het te ontwikkelen gebied niet geheid mag worden. Dit zou wel geregeld moeten worden want door de aanwezige bodemstructuur zal heien leiden tot schade aan de woning.

Groenstructuren

Geschetst wordt bij de ruimtelijke structuur dat o.a. de houtwallen en de hoogteverschillen optimaal benut zijn. Dit wordt in twijfel getrokken. Aan de hoogteverschillen wordt getornd door de plannen voor ophoging. De ophoging van gronden zal vergaande gevolgen hebben voor de bestaande groenstructuren. Bomen zijn niet bestand tegen het aanbrengen van grond op de grond waarin zij wortelen. Geen rekening is gehouden met het belang van de bomen voor de vleermuizen. Uit te voeren werkzaamheden zullen schade veroorzaken aan de bomen. Voor verbreding van de Keppelerdijk zullen eiken worden gekapt waardoor de landelijke sfeer wordt aangetast. Verbreding Keppelerdijk en dempen greppel zijn niet nodig als wordt gekozen voor een andere ontsluiting.

Woningmarkt en fasering/vrijstelling wet geluidhinder (besluit hogere grenswaarden)

Het plan schetst dat de onzekere woningmarkt invloed zal hebben op de realisatie en de voortgang van invulling van het plan. Er wordt uitgegaan van gefaseerde ontwikkeling. Niet duidelijk is hoe die fasering er uit ziet. Indien rekening wordt gehouden met de belangen van bestaande bewoners zou de ontwikkeling van het zuidelijke deel maar vooral de percelen oostelijk gelegen van het eigen perceel als laatste worden ontwikkeld. Door deze kavels als laatste te ontwikkelen is ook de ontheffing hogere grenswaarden wet geluidhinder niet noodzakelijk. De ontheffing wet geluidhinder zou problemen kunnen opleveren bij een eventuele verbreding van de Oostweg.

Tot slot

Om aan de aangegeven bezwaren tegemoet te komen en te komen tot voordelen in de opzet van plan Leuriks Oost, wordt voorgesteld om gronden aan de noordzijde van het eigen perceel te ruilen met gronden gelegen ten oosten van dat perceel.

Gemeentelijk commentaar:

Algemeen

Bij de plannen voor de invulling tot woongebied van het gebied "Leuriks Oost" zijn alle mogelijk aspecten betrokken en zijn vele voors en tegens tegen elkaar afgewogen. Er is uiteindelijk een plan ontworpen dat voldoet aan alle noodzakelijke voorwaarden met betrekking tot onder andere stedenbouw, verkeer, natuur en waterhuishouding.
De mogelijkheid tot het realiseren van woningbouw in het gebied "Leuriks Oost" is opgenomen in het bestemmingsplan "De Eschmarke" dat in 1996 door de raad van de gemeente Enschede is vastgesteld. Onderhavige gronden zijn in dit bestemmingsplan bestemd voor de nader uit te werken bestemming "Wonen". Op basis van een nadere uitwerking is het realiseren van woonbebouwing met een aangegeven bebouwingspercentage en maximaal aantal bouwlagen, en bijbehorende voorzieningen als wegen en groen mogelijk. Bij de procedure tot vaststelling van het bestemmingsplan "De Eschmarke" is tevens een procedure op grond van de Wet geluidhinder gevoerd waarbij voor op dat moment min of meer concrete bouwplannen ontheffing is verleend voor de hoogste toelaatbare geluidbelasting afkomstig van wegverkeerslawaai. Dat de gronden gelegen ten oosten van het perceel van appellant hierbij niet was opgenomen wil niet zeggen dat er geen woningbouw mag komen. Mochten ontwikkelingen daartoe aanleiding geven dan kan een afzonderlijke ontheffingsprocedure op basis van de Wet geluidhinder worden gevoerd. Men

mocht er derhalve niet op vertrouwen dat er nimmer woningen zouden kunnen worden gebouwd. Het maakt hierbij geen verschil wie in deze het bevoegde gezag is.

Appellant geeft aan over te willen gaan tot een ruil van gronden. Dit is voor de gemeente niet bespreekbaar. Dit zou een onaanvaardbare vertraging betekenen in de procedure van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" en daarmee in de ontwikkeling van het gebied "Leuriks Oost".
Indien appellant van mening is als gevolg van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" schade te leiden en van mening is dat deze schade niet voor haar rekening dient te blijven, kan een verzoek om planschadevergoeding worden ingediend.

<u>Verkeer/ontsluiting/bouwverkeer</u>
Er is vanuit verkeersveiligheidsoogpunt besloten om slechts een zeer beperkte hoeveelheid verkeer van en naar het plangebied via de (parallelweg van de) Gronausestraat af te wikkelen. De reden hiervan ligt in het feit dat het huidige kruispunt Gronausestraat-Winterweg in de huidige situatie reeds een aantal ongevallen laat zien en door grotere hoeveelheden verkeer via deze route te laten ontsluiten er een groot risico voor de verkeersveiligheid ontstaat. Weliswaar laat de verkeersafwikkeling op de rotonde Oostweg-Keppelerdijk met name in de ochtend- en avondspits te wensen over maar in de afweging hebben wij de verkeersveiligheid zwaarder laten wegen.

Zowel de Leuriks Oost als de naastliggende Keppelerdijk maken onderdeel uit van een 30 km-zone waarbij de nadruk ligt op lage snelheden. Daarnaast zal de intensiteit van het autoverkeer op de Keppelerdijk ca 500 mvt/etmaal bedragen – vergelijkbaar met een gemiddelde woon-/buurtstraat.

Een aansluiting op de Oostweg is vanwege de nabijheid van de verkeerslichteninstallatie onwenselijk en de directe aansluiting op de rotonde geeft een onoverzichtelijke situatie. Om deze reden hebben wij besloten de aansluiting wat westelijker op de Keppelerdijk plaats te laten vinden. De ontsluiting van het gebied "Leuriks Oost" op de Keppelerdijk zal zodanig worden uitgevoerd dat de kruising en afwikkeling van automobilisten en fietsers op een overzichtelijke en veilige manier plaats vindt.

<u>Waterbeheersing/ophoging van de te ontwikkelen kavels</u>
Ophoging geprojecteerde percelen rondom uw perceel met 0,8-1 m en bijkomend risico op wateroverlast.
Door het projecteren van kavels met woningen op gronden grenzend aan de percelen aan de Keppelerdijk nr. 79 en 81 zal de waterhuishoudkundige situatie ter plaatse wijzigen. Het is van belang dat deze in de geprojecteerde situatie minimaal gelijkwaardig blijft.
Consequenties woningbouw op de waterhuishoudkundige situatie rondom perceel 87 en 91

- *Regenwater vanaf het perceel stroomt deels (aan de achter en zijkant van de bestaande percelen het weiland in. Door de geprojecteerde bebouwing is dit in de toekomst niet meer mogelijk*
- *In de geprojecteerde situatie worden greppels op toekomstig uitgeefbaar terrein gedempt waardoor de greppels op de bestaande percelen niet meer 'naar achteren' kunnen afvoeren;*
- *Het realiseren van een goede ontwateringbasis voor de geprojecteerde kavels leidt tot ophoging van de uit te geven gronden. Hemelwater dat op de tuinen van de nieuwe percelen valt, zal deels via de bodem de weg van de minste weerstand volgen en, als grondwater naar de bestaande percelen stromen.*

In de huidige onbebouwde situatie rondom de percelen 87 en 91 zal de grondwaterstand door infiltratie van hemelwater aangevuld worden. Door bebouwing van het plangebied neemt het verhard oppervlak toe. Hemelwater dat op verhard oppervlak valt, zal vertraagd afstromen naar de beek in het centrum van het plan en vervolgens afvoeren in oostelijke richting naar de Heutinkbeek. Door de bebouwing van het plangebied zal de hoeveelheid hemelwater dat in het plangebied achterblijft en beschikbaar is voor infiltratie en aanvulling van de grondwaterstand afnemen. Door de ophoging zal de capaciteit van de tijdelijke buffer van water in de bodem toenemen wat resulteert in een tijdelijk hogere grondwaterstand. Dit zal

gedeeltelijk gecompenseerd worden doordat de aanvulling van het grondwater ter plaatse van het bebouwd gebied sterk zal afnemen. In het ontwerp is hiermee rekening gehouden door de aanleg van drainage in de openbare ruimte, de aanleg van zandbanen op de uit te geven kavels en de aanleg van greppels op de grens tussen bestaande percelen en geprojecteerde kavels.
Het klopt dat niet onderzocht is of het meest oostelijke deel van de ontwikkeling van Leuriks Oost aangepast kan worden aan de bestaande bebouwing. Het bodem- en geohydrologisch onderzoek heeft uitgewezen dat de ontwateringsituatie voor de ontwikkeling van Leuriks-Oost onvoldoende is en ophoging en-of drainage noodzakelijk is. Omdat grondwaterstanden niet substantieel verlaagd mogen worden, is volledige drainage geen optie en is gekozen voor ophoging in overeenstemming met het gemeentelijk beleid. Vanwege de aanwezigheid van een ondiep leempakket op de ontwikkellocatie, gepaard gaande met stagnerend hemelwater, is de aanleg van drainage toegestaan om stagnerend hemelwater af te voeren en hoge grondwaterstanden te beperken.

Afwatering geprojecteerde aangrenzende percelen en greppel rondom percelen 87 en 91
Bewoners zullen hemelwater dat op hun perceel valt aan de voorkant van hun woning aanbieden. De adviesbouwpeilen zijn zo aangegeven dat het water onder verhang van de achterkant naar de voorkant kan stromen. In de praktijk kan het inderdaad gebeuren dat afvloeiend hemelwater van terrassen de tuin in loopt en richting de percelen 87 en 91 afwatert. De greppel is een extra waarborg dat dit niet tot wateroverlast op deze percelen leidt.
Iedere perceeleigenaar is verantwoordelijk voor het hemelwater dat op zijn of haar perceel valt. De greppel is in eigendom van perceeleigenaren 87 en 91. Anderen mogen niet bouwen op grond dat niet in eigendom is en niet afwateren op de greppel. In het verkoop- en bouwtraject besteedt de gemeente hier gericht aandacht aan.
Wij kunnen inderdaad hier niet op handhaven en wij kunnen geen garantie geven dat u niet in een conflictsituatie met uw buren beland. Ingeval van een conflictsituatie stat de weg van de privaatrechtelijke rechtsbescherming open.

Capaciteit greppel noordkant Keppelerdijk
Door de bouw van woningen aan de Keppelerdijk zal het waterbezwaar op de greppel toenemen. Voor deze situatie hebben wij modelberekeningen laten uitvoeren met extreme neerslagsituaties. Het greppelsysteem is zo ontworpen dat een theoretische bui die een keer per 100 jaar voorkomt niet tot wateroverlast leidt.
Om deze situatie ook in de praktijk te realiseren wordt de greppel op profiel gebracht en opgeschoond en op sommige plekken vergroot. Er zal een intensiever beheerregime aangehouden worden zodat de capaciteit van de greppel beter benut wordt. Ter plaatse van de percelen 87 en 91 wordt een aantal duikertjes weggehaald om de doorstroming te verbeteren. Het verminderen van het aantal opritten van de geprojecteerde woningen aan de Keppelerdijk heeft vanuit waterbeheeroogpunt de voorkeur. Andere overwegingen zijn echter leidend voor keuzes hierin. Ook met meerdere inritten voldoet het systeem.
De kwetsbaarheid voor het verstopt raken van duikers kan opgelost worden door intensief onderhoud en door het toepassen van duikers met een diameter van 400-500 mm.

<u>Bouwvoorschriften t.a.v. erfafscheidingen en funderen</u>
De mogelijkheden voor de gemeente om in het bestemmingsplan regels met betrekking tot erfafscheidingen op te nemen zijn beperkt. Erfafscheidingen kunnen veelal vergunningvrij worden gebouwd. In een bestemmingsplan kunnen geen regels worden opgenomen die de mogelijkheden tot het vergunningvrij bouwen van erfafscheidingen beperkt. Ook het voorschrijven van de uitvoering van een erfafscheiding is iets dat niet in een bestemmingsplan kan worden geregeld.
Een verbod op heien is iets dat niet in een bestemmingsplan kan worden vastgelegd. Mocht appellant vrezen voor schade aan haar eigendom wordt er op gewezen dat men in contact dient te treden met de bouwer en een vorm van aansprakelijkheid vast te leggen. Dit is een privaatrechtelijke aangelegenheid waarbij de gemeente geen partij is.

<u>Groenstructuren</u>

Binnen het plangebied zijn veel bestaande houtopstanden/groenstructuren aanwezig. Deze zijn van belang voor de ruimtelijke kwaliteit van de toekomstige (groene) woonwijk en zijn zorgvuldig ingepast in het plan en ook (weer) als groen bestemd in het bestemmingsplan. Aangezien ophoging van het terrein waar wegen en woningbouwkavels komen noodzakelijk is voor de ontwikkeling van het gebied (zie hiervoor onder Waterbeheersing/ophoging van de te ontwikkelen kavels). Daarnaast zou het inpassen van de bomen in het plan door deze buiten de uitgeefbare kavels te houden een aanzienlijke kosten met zich meebrengen door verlies aan oppervlak voor woningbouwkavels.

Tegenover de kap van een aantal bomen staat de aanplant van meer dan honderd nieuwe bomen in het straatprofiel waarmee het groene karakter van de toekomstige woonwijk nog wordt versterkt.

Woningmarkt en fasering/vrijstelling wet geluidhinder (besluit hogere grenswaarden)

Bij de planontwikkeling is zo veel mogelijke rekening gehouden de woonvoorkeuren die uit woonwensonderzoek naar voren komen (groen woonmilieu, kavels rond 500 m2). Uit diverse signalen (belangstelling geregistreerd door de gemeente op woonbeurzen, de gemeentelijke website en de persoonlijke gesprekken met potentiële kopers) kan worden geconcludeerd dat er ruimschoots belangstelling is voor kavels in dit gebied.
De ontwikkelingen op de woningmarkt zijn aanleiding geweest de omvang, samenstelling en fasering van het gemeentelijk woningbouwprogramma te heroverwegen. In die heroverweging krijgt de ontwikkeling van woningbouw in Leuriks Oost prioriteit. Met doorvoeren van deze maatregelen is de verwachting dat de woonwijk Leuriks Oost binnen de looptijd van dit bestemmingsplan (10 jaar) zal worden gerealiseerd. Omdat de procedure voor de vaststelling van een hogere grenswaarde gekoppeld is aan de bestemmingsplanprocedure kan deze niet later alsnog worden vastgesteld. Daarvoor zou dan ook de bestemmingplanprocedure voor moeten worden doorlopen.
Er is gekozen voor het gefaseerd uitgeven van de kavels in het gebied Leuriks Oost. Bij het opstellen van de fasering spelen diverse overwegingen een rol. Eén daarvan is dat de kavels aan de Keppelerdijk gezien worden als de meest courante.

Aanvulling gemeentelijk commentaar

Naar aanleiding van de behandeling van het ontwerp-bestemmingsplan in de vergadering van in de stadsdeelcommissie Oost d.d. 3 juli 2012 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen appellant en medewerkers van de gemeente Enschede. Tijdens dit gesprek geeft appellant aan zich niet te herkennen in de samenvatting van de zienswijze en geeft aan bezwaren te houden met de weerlegging van het bezwaar met betrekking tot de verkeersafwikkeling en de waterhuishouding.

Voor de Nota Samenvatting en beantwoording zienswijzen worden de ingediende zienswijzen samengevat en voorzien van gemeentelijk commentaar. Deze samenvatting geeft de essentie van de zienswijze weer en wordt niet woordelijk opgenomen. De ingediende zienswijze is als bijlage gevoegd bij het raadsvoorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan zodat deze altijd kan worden ingezien.

Verkeer/ontsluiting
Met betrekking tot de verkeersafwikkeling is in het gesprek nogmaals uitgelegd waarom is gekozen voor deze oplossing. Specifiek is gesproken over de suggestie om de ontsluiting van de wijk te laten plaatsvinden op of nabij de rotonde waardoor o.m. een verbreding van de Keppelerdijk (en daarvoor benodigde kap van drie eiken en aanpassing van zuidelijke watergang) achterwege zou kunnen blijven) en het autoverkeer grotendeels van het fietsverkeer gescheiden zou kunnen worden.
Zoals in de beantwoording van de zienswijze is opgenomen is een ontsluiting op of nabij de rotonde vanuit verkeersveiligheid ongewenst. Dit bezwaar blijft ook bestaan bij de gedane suggestie om de ontsluitingsweg 10 of 20 meter verder van de rotonde op de Keppelerdijk aan te laten sluiten. Dit zou bovendien gaan ten koste van de uitgeefbaarheid van een aantal kavels.

Waterbeheersing/ophoging
Ondanks de weerlegging van de bezwaren met betrekking tot de waterhuishouding vreest de appellant voor het ontstaan van wateroverlast op haar perceel als gevolg van de ophoging van het omliggende terrein en de aanpassingen aan de watergang langs de Keppelerdijk. Het gesprek heeft dit niet weg kunnen nemen.
Ook is specifiek gesproken over het effect van het infiltreren van hemelwater in wadi's op de bomen/bospercelen. Naar dit mogelijke effect is in het kader van het afwaterings- en rioleringsplan voor Leuriks Oost onderzoek gedaan. De verwachting is dat het effect op de grondwaterstand beperkt is en geen bedreiging vormt voor de bestaande bomen/ het bos. Aanbevolen wordt om de grondwaterstand te monitoren tijdens en na de aanleg van de woonwijk en op basis daarvan, indien nodig maatregelen te treffen. In het plangebied zijn al geruime tijd peilbuizen aanwezig die worden gemonitord. Deze monitoring zal worden voortgezet.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot het aanbrengen van wijzigingen in het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

9. Stichting Natuur – en Milieuraad Enschede, Stationsplein 1a, 7511 JD ENSCHEDE
Brief d.d. 27 maart 2012, ingekomen 29 maart 2012

Samenvatting reactie:
Met het genoemde bestemmingsplan kan, op één uitzondering na, worden ingestemd. Er wordt op diverse wijzen goed rekening gehouden met het reeds aanwezige, vaak zeer waardevolle groen. Wat mist is echter een aparte paragraaf over bomen. Indertijd is afgesproken dat in elk plan ook een paragraaf gewijd zou worden aan het behoud van waardevolle bomen.

Enkele jaren geleden is overleg gevoerd met de Stichting over het behoud van het aanwezige waardevolle groen maar daarbij is niet gesproken over behoud van specifieke bomen. Over de plannen in de onbebouwde strook tussen Hoornbladlaan en Moerasspirealaan is geen overleg gevoerd. Deze strook is geschikt voor de bouw van 6 huizen. Aan de rand van de kavels bevindt zich een reeks mooie bomen. Zeer gewenst dat deze behouden blijven. Dat betekent dat er tijdens de bouw gelet moet worden op bescherming van deze bomen.

Gemeentelijk commentaar:
Eén van de aspecten die wordt onderzocht bij het opstellen van bestemmingsplannen is een inventarisatie van de in het plangebied aanwezige bomen. Mocht uit deze inventarisatie blijken dat bomen bijzonder karakteristiek zijn dan kan worden besloten deze in het bestemmingsplan nader te beschermen. Dergelijke te beschermen bomen bevinden zich niet in onderhavig plangebied. Hierbij wordt opgemerkt dat alleen voor bomen in openbaar gebied deze bescherming wordt opgenomen.

Uiteraard zal bij het realiseren van bebouwing of het aanleggen van wegen rekening worden gehouden met de ter plaatse aanwezige, al dan niet waardevolle bomen. Mochten bomen kapvergunningplichtig zijn dan vindt een afweging plaats of kap acceptabel is. Met betrekking tot de vergunning voor het kappen van bomen staat de gebruikelijke rechtsbescherming (bezwaar en beroep) open.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot het aanbrengen van wijzigingen in het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

10. N.V. Nederlandse Gasunie, Postbus 19, 9700 MA GRONINGEN
Brief d.d. 27 maart 2012, ingekomen 28 maart 2012

Samenvatting reactie:

In de regels behorende bij het bestemmingsplan is een opsomming opgenomen van omgevingsvergunningplichtige activiteiten binnen de belemmeringenstrook van de gasleiding. Verzoek om deze opsomming uit te breiden met “het permanent opslaan van goederen”. Opslag van zware goederen kan immers leiden tot verzakkingen, wat schade aan de leiding als gevolg kan hebben. Ook moeten de leidingen indien noodzakelijk snel kunnen worden opgegraven.

Op de verbeelding behorende bij het bestemmingsplan is ten behoeve van de aanwezige aardgastransportleiding een belemmeringenstrook opgenomen van 5 meter aan weerszijden van de hartlijn van de leiding (totaal 10 meter). Ten behoeve van een veilige ligging is een strook van 4 meter aan weerszijden van de hartlijn voldoende. Verzoek om de belemmeringenstrook terug te brengen tot 4 meter aan weerszijden van de hartlijn.

Gemeentelijk commentaar:
In de regels behorende bij het bestemmingsplan is artikel 16 Leiding – Gas, onder 4 lid a aangevuld met sub 6. “het permanent opslaan van goederen”.

Op de verbeelding behorende bij het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” is aan weerszijden van de in het plangebied aanwezige aardgastransportleiding een belemmeringenstrook opgenomen van 5 meter aan weerszijden van het hart van leiding. Nu wordt aangegeven dat een strook van 4 meter aan weerszijden van de hartlijn voldoende is ten behoeve van een veilige ligging van de leiding, is de verbeelding behorende bij bestemmingsplan Eschmarke Zuid West 2010 zodanig aangepast dat de gronden met de dubbelbestemming “Leiding – Gas” een breedte hebben van totaal 8 meter.

Deze zienswijze heeft geleid tot het aanbrengen van wijzigingen in de regels en op de verbeelding behorende bij het ontwerp-bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010”.

Overzicht aanpassingen bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010"

Bij de vaststelling door de gemeenteraad is het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" ten opzichte van het ontwerp-bestemmingsplan zoals dat ter inzage heeft gelegen op de volgende onderdelen gewijzigd:

Aanpassing verbeelding naar aanleiding van ingediende zienswijzen:

1. *dubbelbestemming Leiding – gas*
   De gronden waarop deze dubbelbestemming van toepassing is, is qua breedte gewijzigd. De in het ontwerp-bestemmingsplan opgenomen strook van 5 meter aan weerszijden van de hartlijn van de aardgastransportleiding (totale breedte van 10 meter) is naar aanleiding van de zienswijze van de beheerder van de gasleiding gewijzigd in 4 meter aan weerszijden van de hartlijn van de aardgastransportleiding (totale breedte van 8 meter).

2. *Aanduiding maximale goothoogte*
   Wijzigen van de op de verbeelding aangegeven maatvoeringsaanduiding "maximale goothoogte" voor de percelen Waterviolierlaan 19 en 20 van 6.00 meter in 8.00 meter;

3. *Wijzigen omvang bestemmingsvlak*
   Wijzigen van de omvang van het bestemmingsvlak van perceel Gronausestraat 460 overeenkomstig de eigendomssituatie;

Aanpassing regels:

1. *Artikel 15 Wonen*
   Voor een betere bescherming van de waterhuishouding wordt in artikel 15 "Wonen" uitdrukkelijk verwezen naar het bepaalde in artikel 18 "Waterstaat – waterloop met een waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige functie".
   Artikel 15.2 Bouwregels luidt als volgt:

15.2 Bouwregels

15.2.1 Algemeen

1. Op de voor "Wonen" aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd voor zover dit in overeenstemming is met het bepaalde in lid 15.1.
2. Voor zover van toepassing dient bij het realiseren van bebouwing op gronden met de bestemming "Wonen" het bepaalde in artikel 18 "Waterstaat - Waterloop met een waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige functie" in acht te worden genomen.

2. *Artikel 15 Wonen*
   Voor het realiseren van woningen in het gebied Leuriks Oost is in het ontwerpplan bepaald dat deze in twee bouwlagen met kap moeten worden gebouwd. Om ook de mogelijkheid voor het realiseren van woningen in één laag met kap mogelijk te maken zijn in artikel 15.2.2, lid f onder 4, 5 en 6 de minimale goothoogten en minimale bouwhoogten verwijderd.
   In artikel 15.2.2, lid f onder 3 is bepaald dat de in het gebied Leuriks Oost te bouwen woningen moeten worden afgedekt met een kap. Hieraan is toegevoegd "met een dakhelling van minimaal 20 graden".

3. *Artikel 16 Leiding – Gas*
   16.4 Omgevingsverguning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden". Onder a wordt toegevoegd lid 6 dat als volgt luidt:

   6. het permanent opslaan van goederen.

4. *Artikel 18 Waterstaat – Waterloop met een waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige functie*
   Voor een betere bescherming van de aanwezige waarden voor deze gronden wordt toegevoegd de verplichting van een omgevingsvergunning voor een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden.

Aanpassingen toelichting:

1. Paragraaf 4.1.7 Kabels, leidingen en straalpaden is aangepast overeenkomstig de bestaande situatie.
2. Paragraaf 8.3 Procedure is aangepast overeenkomstig de actuele situatie.
3. Als bijlage 6 is toegevoegd de “Nota samenvatting en beantwoording zienswijzen”.
4. Paragraaf 3.3.5 Stedelijke Koers is toegevoegd naar aanleiding van de vaststelling daarvan door de gemeenteraad op 24 september 2012 en luidt als volgt:

3.3.5 Stedelijke Koers

Op 24 september 2012 heeft de gemeenteraad het Koersdocument ten behoeve van de herprioritering van projecten (hierna: de Stedelijke Koers) vastgesteld. Het doel van de Stedelijke Koers is het aanbod van plannen (planvoorraad) op het gebied van wonen, bedrijven en kantoren te laten aanlsuiten bij de veranderde vraag. Het aantal projecten, de ambities en de plannen in Enschede die werden voorbereid en uitgevoerd pasten niet meer bij de huidige en toekomstige vraag. Om de planvoorraad terug te brengen naar een realistisch aanbod heeft de gemeenteraad gekozen voor de plannen en projecten die het meest waardevol zijn voor de toekomst van Enschede en die de economie van Enschede en de regio zoveel mogelijk stimuleren. De financiële uitvoering hiervan vond plaats tijdens de behandeling van de Programmabegroting op 12 november 2012.
In Enschede zullen niet alleen minder woningen worden gebouwd maar ook andere soorten: minder appartementen en meer woningen met een tuin.
De prognose voor de verkoop van grond voor bedrijven(terreinen) wordt naar beneden bijgesteld.
Voor de kantorensector wordt naast verlagen van het aantal te bouwen kantoren ook gekeken naar hergebruik van bestaande kantoren omdat sprake is van leegstand.

Stedelijke Koers en bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010"
Het gebied Leuriks Oost ligt binnen de grenzen van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010". In de Stedelijke Koers is door de gemeenteraad vastgelegd dat de uitgifte van kavels in dit gebied mag doorgaan, maar wel gefaseerd.
De verdere ontwikkelingen in het gehele gebied De Eschmarke zijn vastgelegd in het "Ontwikkelingsplan Eschmarke" dat op 4 maart 0213 door de gemeenteraad is vastgesteld. Ook hierin is het gebied Leuriks Oost opgenomen als ontwikkellocatie.

5. Paragraaf 5.1. “Projecten en nieuwe ontwikkelingen” is vervangen en luidt als volgt:

5.1 Projecten en nieuwe intitiatieven

Het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” is overwegend conserverend van aard. Dat betekent dat voor het overgrote deel van het plangebied de bestaande situatie wordt vastgelegd. Eventuele nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen worden echter in het nieuwe bestemmingsplan rechtstreeks meegenomen, indien de uitwerking van de plannen zodanig concreet en stedenbouwkundig verantwoord is, dat met een redelijke mate van zekerheid kan worden gesteld dat de ruimtelijke invulling binnen de geldigheidsduur van dit bestemmingsplan (10 jaar) plaats vindt.

Voor onderhavig plangebied betekent dit dat de initiatieven die zijn voorzien in het gebied Leuriks Oost in dit bestemmingsplan "De Eschmarke Zuid West 2010" zullen worden meegenomen. Het gebied heeft betrekking op gronden gelegen ten westen van de Oostweg, gedeelte gelegen tussen de Gronausestraat en Keppelerdijk. In dit gebied zullen in totaal 110 vrijstaande woningen met bijbehorende voorzieningen als wegen en groen worden gerealiseerd. De te realiseren bebouwing en de inrichting van gronden in dit gebied dienen te worden gerealiseerd met inachtneming van aldaar gewenste eisen van welstand en beeldkwaliteit zoals opgenomen in het Beeldkwaliteitplan “Leuriks Oost”.
Voor een uitvoerige beschrijving van de ontwikkelingen in het gebied “Leuriks Oost” wordt kortheidshalve verwezen naar hetgeen in Hoofdstuk 2 “Gebiedsbeschrijving”, paragraaf 2.1.1. “Ruimtelijke structuur” is beschreven.

Gemeente Enschede

Regels

Bestemmingsplan

Eschmarke Zuid West 2010

Status: Vastgesteld

enschede.nl

Eschmarke Zuid West 2010

Inhoudsopgave

Regels **3**

Hoofdstuk 1 Inleidende regels **4**
Artikel 1 Begrippen 4
Artikel 2 Wijze van meten 11

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels **13**
Artikel 3 Centrum 13
Artikel 4 Groen 16
Artikel 5 Groen - Landgoedpark 17
Artikel 6 Groen - Park 19
Artikel 7 Horeca 20
Artikel 8 Maatschappelijk 22
Artikel 9 Natuur 25
Artikel 10 Sport 27
Artikel 11 Verkeer 29
Artikel 12 Verkeer - Openbaar Vervoer 30
Artikel 13 Verkeer - Verblijfsgebied 31
Artikel 14 Water 32
Artikel 15 Wonen 33
Artikel 16 Leiding - Gas 37
Artikel 17 Leiding - Hoogspanningsverbinding 38
Artikel 18 Waterstaat - Waterloop met een waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige functie 39

Hoofdstuk 3 Algemene regels **40**
Artikel 19 Antidubbeltelregel 40
Artikel 20 Algemene bouwregels 41
Artikel 21 Algemene gebruiksregels 42
Artikel 22 Algemene aanduidingsregels 43
Artikel 23 Algemene afwijkingsregels 44
Artikel 24 Algemene wijzigingsregels 45
Artikel 25 Algemene procedureregels 46
Artikel 26 Overige regels 47

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels **48**
Artikel 27 Overgangsrecht 48
Artikel 28 Slotregel 50

Bijlagen **51**
Bijlage 1 Lijst van bedrijfstypen 52
Bijlage 2 Staat van bedrijfsactiviteiten bij functiemenging 67

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan:

het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" van de gemeente Enschede.

1.2 bestemmingsplan:

de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0153.20102122- met de bijbehorende regels en bijlagen .

1.3 aanduiding:

een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels van het plan regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden.

1.4 aanduidingsgrens:

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft.

1.5 afhaalzaak:

een bedrijf waar in hoofdzaak kant en klare maaltijden en kleine etenswaren, alsmede alcoholvrije dranken en consumptie-ijs, worden verkocht voor consumptie anders dan ter plaatse.

1.6 andere geluidsgevoelige gebouwen:

onderwijsgebouwen - met uitzondering van delen van het gebouw die niet zijn bestemd voor geluidsgevoelige onderwijsactiviteiten -, ziekenhuizen, verpleeghuizen, verzorgingstehuizen, psychiatrische inrichtingen, medische centra, poliklinieken en medische kleuterdagverblijven.

1.7 antennedrager:

antennemast of andere constructie bedoeld voor de bevestiging van een antenne.

1.8 antenne-installatie:

installatie bestaande uit één antenne, een antennedrager, de bedrading en de al dan niet in een of meer techniekkasten opgenomen apparatuur, met de daarbij behorende bevestigingsconstructie en hekwerk.

1.9 bebouwing:

één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde.

1.10 bebouwingspercentage:

een op de verbeelding van het plan of in de regels aangegeven percentage, dat de grootte aangeeft van het deel van een bouwperceel, dat ten minste moet of ten hoogste mag worden bebouwd.

1.11 bedrijfswoning:

een woning in of bij een (bedrijfs)gebouw of op een (bedrijven)terrein kennelijk slechts bedoeld voor (het huishouden van) een persoon wiens huisvesting daar, gelet op de bestemming van het gebouwen of het terrein, noodzakelijk is.

1.12 beroep of bedrijf aan huis:

een beroep of bedrijf, dat in of bij een woning wordt uitgeoefend, waarvan de ruimtelijke uitwerking of uitstraling met de woonfunctie verenigbaar is en waarbij de woning in overwegende mate de woonfunctie behoudt en degene die het beroep of het bedrijf uitoefent ook bewoner van de woning is.

1.13 bestaande bebouwing:

één of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde, die op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan volgens het geldende recht aanwezig of in uitvoering zijn dan wel na dat tijdstip zijn of mogen worden opgericht krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen die vóór dat tijdstip is aangevraagd.

1.14 bestemmingsgrens:

de grens van een bestemmingsvlak.

1.15 bestemmingsvlak:

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming.

1.16 bijbehorend bouwwerk:

een functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd op de grond staand gebouwen of ander bouwwerk met een dak.

1.17 bouwen:

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats.

1.18 bouwgrens:

de grens van een bouwvlak.

1.19 bouwlaag:

het doorlopende gedeelte van een gebouw dat door op gelijke of vrijwel gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen wordt begrensd, zulks met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van onderbouw of kelder en zolder.

1.20 bouwperceel:

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten.

1.21 bouwperceelgrens:

een grens van een bouwperceel.

1.22 bouwvlak:

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten.

1.23 bouwwerk:

elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.

1.24 dak:

iedere bovenbeëindiging van een gebouw.

1.25 detailhandel:

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen, die deze goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit, met uitzondering van afhaalzaken.

1.26 dienstverlening:

het bedrijfsmatig verlenen van diensten, waarbij het publiek rechtstreeks (al dan niet via een balie) te woord wordt gestaan en geholpen, zoals een uitzendbureau, reisbureau, kapsalon, wasserette, schoonheidsinstituut, pedicure, belwinkel en internetcafé, met uitzondering van seksinrichtingen.

1.27 erf:

al dan niet bebouwd perceel, of een gedeelte daarvan, dat direct is gelegen bij een hoofdgebouw en dat in feitelijk opzicht is ingericht ten dienste van het gebruik van dat gebouw, voor zover het plan die inrichting niet verbiedt.

1.28 garagebedrijf:

een bedrijf dat uitsluitend of in hoofdzaak is bedoeld voor de verkoop van motorvoertuigen en het onderhoud en/of de reparatie van motorvoertuigen.

1.29 garageboxen:

een zelfstandig, van bijbehorende bouwwerken te onderscheiden, complex van minimaal twee aaneengesloten gebouwen, kennelijk bestemd voor de stalling van (motor)voertuigen.

1.30 gebouw:

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

1.31 grenswaarde:

grenswaarde, als bedoeld in artikel 5.1, lid 3 van de Wet milieubeheer en zoals uitgewerkt in het Besluit externe veiligheid inrichtingen ten aanzien van het niveau van het plaatsgebonden risico (PR).

1.32 groepsrisico:

cumulatieve kansen per jaar dat tenminste 10, 100 of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof, gevaarlijke afvalstof of bestrijdingsmiddel betrokken is.

1.33 hogere grenswaarde:

een bij een bestemmingsplan in acht te nemen maximale waarde voor de geluidsbelasting van woningen, andere geluidsgevoelige gebouwen en geluidsgevoelige terreinen, die hoger is dan de voorkeurgrenswaarde en die in een concreet geval kan worden vastgesteld op grond van de Wet geluidhinder en/of het Besluit geluidhinder.

1.34 hoofdgebouw:

het gebouw op een perceel dat gelet op de bestemming als meest belangrijk is aan te merken.

1.35 horecabedrijf:

een bedrijf, dat in zijn algemeenheid is gericht op het verstrekken van dranken en/of etenswaren voor gebruik ter plaatse en/of het bedrijfsmatig verstrekken van nachtverblijf, waaronder bed & breakfast, en/of het exploiteren van zaalaccommodatie, discotheek, feestzaal en partyboerderij; met een horecabedrijf wordt een afhaalzaak gelijkgesteld.

1.36 invloedsgebied:

gebied waarin, volgens bij regeling van de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer gestelde regels, personen worden meegeteld voor de berekening van het groepsrisico.

1.37 kantoor:

een gebouw of een gedeelte daarvan, dat door zijn indeling en inrichting bedoeld is om uitsluitend of in hoofdzaak te worden gebruikt voor de uitoefening van administratieve werkzaamheden en werkzaamheden, die verband houden met het doen functioneren van (semi-) overheidsinstellingen, het bank- en verzekeringswezen en naar de aard daarmee gelijk te stellen overige zakelijke dienstverlening.

1.38 maatschappelijke voorzieningen

educatieve, sociaal-medische, sociaal-culturele, levensbeschouwelijke voorzieningen en voorzieningen ten behoeve van openbare dienstverlening alsmede naar de aard daarmee gelijk te stellen voorzieningen, zoals de in bijlage 1 van deze regels onder de hoofdgroep 'Maatschappelijk' genoemde voorzieningen.

1.39 nutsvoorzieningen:

gebouwde dan wel ongebouwde voorzieningen ten behoeve van algemene nutsdoeleinden zoals de watervoorziening, afval, energievoorziening of het (tele)communicatie-verkeer, zoals de in bijlage 1 van deze regels onder de hoofdgroep 'Bedrijven' genoemde voorzieningen.

1.40 onderbouw:

een gedeelte van een gebouw dat wordt afgedekt door een vloer, waarvan de bovenkant minder dan 1,5 meter boven peil is gelegen.

1.41 perceelsgrens:

de grens van een (bouw)perceel.

1.42 plaatsgebonden risico:

risico op een plaats buiten een inrichting, uitgedrukt als de kans per jaar dat een persoon, die onafgebroken en onbeschermd op die plaats zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof, gevaarlijke afvalstof of bestrijdingsmiddel betrokken is.

1.43 plaatsgebonden risicocontour PR 10-5:

de risicocontour zoals uitgewerkt in het Besluit externe veiligheid inrichtingen die aangeeft waar er een bepaalde effectkans van één op honderdduizend is op een incident met één of meer dodelijke slachtoffers.

1.44 plaatsgebonden risicocontour PR 10-6:

de risicocontour zoals uitgewerkt in het Besluit externe veiligheid inrichtingen die aangeeft waar er een bepaalde effectkans van één op een miljoen is op een incident met één of meer dodelijke slachtoffers; deze contour geldt voor kwetsbare objecten als grenswaarde en voor beperkt kwetsbare objecten als richtwaarde.

1.45 prostitutie:

het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding.

1.46 richtwaarde:

richtwaarde als bedoeld in artikel 5.1, lid 3 van de Wet milieubeheer en zoals uitgewerkt in het Besluit externe veiligheid inrichtingen ten aanzien van het niveau van het plaatsgebonden risico (PR) .

1.47 risicovolle inrichting:

een inrichting, bij welke ingevolge het Besluit externe veiligheid inrichtingen een grenswaarde of richtwaarde voor het risico c.q. een risico-afstand moet worden aangehouden bij het in het bestemmingsplan toelaten van kwetsbare objecten of beperkt kwetsbare objecten.

1.48 seksinrichting:

de voor het publiek toegankelijke, besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht. Onder een seksinrichting wordt in ieder geval verstaan: een sekstheater, een parenclub of een prostitutiebedrijf waaronder tevens begrepen een erotische massagesalon, al dan niet in combinatie met elkaar.

1.49 sportvoorzieningen:

gebouwde en/of ongebouwde voorzieningen ten behoeve van sport en sportieve recreatie, zoals de in bijlage 1 van deze regels onder de hoofdgroep 'Sport' genoemde voorzieningen.

1.50 standplaats:

een kavel, bestemd voor het plaatsen van een woonwagen, waarop voorzieningen aanwezig zijn die op het leidingnet van de openbare nutsbedrijven, andere instellingen of van gemeenten kunnen worden aangesloten.

1.51 straatmeubilair:

de op of bij de weg behorende bouwwerken, zoals verkeersgeleiders, verkeersborden, brandkranen, lichtmasten, parkeermeters, stadsplattegronden, zitbanken, bloem- en plantenbakken, papier-, glas- en andere inzamelbakken, kunstobjecten, gedenktekens, draagconstructies voor reclame alsmede telefooncellen, abri's en andere, hiermee gelijk te stellen bouwwerken.

1.52 tuincentrum:

een al dan niet overdekte verkoopruimte waar artikelen bedrijfsmatig te koop worden aangeboden, waarbij het hoofdassortiment bestaat uit artikelen voor de inrichting en het onderhoud van particuliere tuinen of daarmee rechtstreeks samenhangende artikelen, zoals tuinplanten, zaai- en pootgoed, tuinmest, teelaarde, tuingereedschap, tuinhout, tegels, sierstenen, tuinhuisjes, materialen voor de aanleg van vijvers- en fonteinen, alsmede kamerplanten, snijbloemen en potterie en het nevenassortiment uit dierbenodigdheden en -voeders, huis- en hobbydieren, sfeerartikelen, tuinmeubelen, tuinkleding en -schoeisel, met uitzondering van modische, sport- of vrijetijdskleding en zwembadmaterialen.

1.53 voorgevelrooilijn:

de evenwijdig aan de as van de weg gelegen lijn, die zoveel mogelijk aansluit bij de ligging van - een deel van de - voorgevels van de bestaande bebouwing.

1.54 voorkeursgrenswaarde:

de bij een bestemmingsplan in acht te nemen maximale waarde voor de geluidsbelasting van woningen, andere geluidsgevoelige gebouwen en geluidsgevoelige terreinen, zoals deze rechtstreeks kan worden afgeleid uit de Wet geluidhinder en/of het Besluit geluidhinder.

1.55 vuurwerkbedrijf:

inrichting waar professioneel vuurwerk en/of meer dan 10.000 kg consumentenvuurwerk aanwezig is.

1.56 winkel:

een gebouw of een gedeelte daarvan dat door zijn indeling en inrichting bedoeld is als ruimte voor detailhandel , eventueel met bijbehorende kantoorruimte, en/of ambacht en/of magazijn.

1.57 woning:

een gebouw of een gedeelte daarvan, dat door zijn indeling en inrichting uitsluitend bedoeld is voor de huisvesting van één afzonderlijk huishouden.

1.58 woongebouw:

een gebouw , dat meerdere naast elkaar en/of geheel of gedeeltelijk boven elkaar gelegen woningen omvat en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid beschouwd kan worden.

1.59 woonhuis:

een gebouw , dat één woning omvat, dan wel twee of meer naast elkaar en/of gedeeltelijk boven elkaar gelegen woningen omvat, en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid kan worden beschouwd.

1.60 woonzorgcomplex:

een woongebouw, waarin de hoofdfunctie wonen wordt gecombineerd met zorg- en welzijnsvoorzieningen en waarbij tevens ter ondersteuning van deze functies kleinschalige, ondergeschikte detailhandel, dienstverlening en/of horeca kan voorkomen.

1.61 zakelijke dienstverlening

het bedrijfsmatig verlenen van administratieve diensten aan of ten behoeve van bedrijven en/of personen, zoals administratie-, advocaten-, advies- en ingenieursbureaus met een beperkt publieksgerichte functie.

1.62 zendmast:

een bouwwerk, geen gebouw zijnde, waarop antenne-installaties worden geplaatst.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de dakhelling:

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak.

2.2 de goothoogte van een bouwwerk:

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel.

2.3 de inhoud van een bouwwerk:

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.4 de bouwhoogte van een bouwwerk:

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.

2.5 de oppervlakte van een bouwwerk:

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

2.6 de hoogte van een windturbine:

vanaf het peil tot aan de (wieken)as van de windturbine.

2.7 de afstand tot de perceelsgrens

de kortste afstand van enig punt van een gebouw tot de perceelsscheiding van het bouwperceel.

2.8 de afstand tussen gebouwen

de kortste afstand tussen de buitenwerkse gevelvlakken van de gebouwen .

2.9 peil

a. voor een gebouw, waarvan de hoofdtoegang direct aan een weg grenst: de hoogte van die weg ter plaatse van de hoofdtoegang;
b. voor een gebouw, waarvan de hoofdtoegang niet direct aan de weg grenst: de hoogte van het afgewerkte terrein ter plaatse van de hoofdtoegang bij voltooiing van de bouw;
c. voor een bouwwerk, geen gebouw zijnde: de hoogt van het afgewerkte terrein ter plaatse bij voltooiing van de bouw.

2.10 minimaal/maximaal bebouwingspercentage

a. uit te werken bestemmingen: het aangegeven bebouwingspercentage moet worden berekend over het gehele bestemmingsvlak, met inbegrip van de buiten de bouwgrens gelegen gronden;
b. eindbestemmingen: het aangegeven bebouwingspercentage moet worden berekend over het gehele

bouwperceel, met inbegrip van de buiten de bouwgrens gelegen gronden.

Voor de berekening blijven bouwwerken gelegen beneden peil buiten beschouwing.

2.11 bruto vloeroppervlak van een gebouw (b.v.o.)

omvat de totale en buitenwerks gemeten oppervlakte van alle bouwlagen die een gebouw telt, met inbegrip van beneden peil gelegen bouwdelen en bij dat gebouw behorende magazijnen, werkplaatsen en overige dienstruimten, met uitsluiting van gebouwde parkeervoorzieningen.

2.12 verkoopvloeroppervlak van een gebouw (v.v.o.)

de overdekte verkoopruimten die toegankelijk zijn voor het publiek alsmede de ruimten die direct samenhangen met de winkelverkoop, zoals etalages, vitrines, toonbanken, schapruimte, paskamers en kassaruimten.

2.13 ondergeschikte bouwonderdelen

bij de toepassing van het bepaalde ten aanzien van het bouwen worden ondergeschikte bouwonderdelen, zoals plinten, pilasters, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, schoorstenen, gevel- en kroonlijsten, luifels, balkons en overstekende daken buiten beschouwing gelaten, mits de overschrijding niet meer dan 1 meter bedraagt.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Centrum

3.1 Bestemmingsomschrijving

a. De voor “Centrum” aangewezen gronden zijn bestemd voor:
   1. detailhandel, met dien verstande dat deze functie uitsluitend is toegestaan op de begane grond;
   2. dienstverlening, met dien verstande dat deze functie uitsluitend is toegestaan op de begane grond;
   3. horeca, met dien verstande dat deze functie uitsluitend is toegestaan op de begane grond en beperkt is tot horecabedrijven die zijn genoemd in categorie A van de bij deze regels behorende Staat van bedrijfsactiviteiten bij functiemenging (bijlage 2);
   4. maatschappelijke voorzieningen, met dien verstande dat deze functie uitsluitend is toegestaan op de begane grond en beperkt is tot maatschappelijke voorzieningen die zijn genoemd in categorie A van de bij deze regels behorende Staat van bedrijfsactiviteiten bij functiemenging (bijlage 2);
   5. het wonen, al dan niet in combinatie met een beroep of bedrijf aan huis, met dien verstande dat deze functie uitsluitend is toegestaan op de verdiepingen;
   6. bij deze doeleinden behorende bouwwerken, erven, terreinen en voorzieningen, zoals bergingen, trappenhuizen, ontsluitingswegen, parkeervoorzieningen, groenvoorzieningen en nutsvoorzieningen.

b. In afwijking van het bepaalde onder a is de vestiging van risicovolle inrichtingen uitgesloten.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Algemeen

Op de voor “Centrum” aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd voor zover dit in overeenstemming is met het bepaalde in lid 3.1.

3.2.2 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende bepalingen:

a. hoofdgebouwen dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd;
b. ter plaatse van de aanduiding “maximale bouwhoogte” mag de bouwhoogte niet worden overschreden;

3.2.3 Overige bouwwerken

Voor het bouwen van niet eerder genoemde overige bouwwerken gelden de volgende bepalingen:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag maximaal 2 meter bedragen;
b. de bouwhoogte van kunstobjecten, vlaggen- en lichtmasten mag maximaal 10 meter bedragen;
c. de bouwhoogte van andere overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 5 meter bedragen.

3.2.4 Nutsvoorzieningen

In afwijking van het bepaalde in de leden 3.2.2, en 3.2.3 gelden voor het bouwen van nutsvoorzieningen de volgende bepalingen:

a. de oppervlakte van een bouwwerk mag maximaal 25 m² bedragen;
b. de goothoogte mag maximaal 3 meter bedragen.

3.2.5 Bestaande bebouwing

Bestaande bebouwing, die afwijkt van het bepaalde in de leden 3.2.1, 3.2.2, , 3.2.3, en/of 3.2.4 mag worden gehandhaafd en/of vernieuwd.

3.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

a. lid 3.2.3, onder a, voor een bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen tot maximaal 3 meter;
b. lid 3.2.3, onder c, voor een bouwhoogte van andere overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot maximaal 7 meter;

De in dit lid genoemde ontheffingen worden uitsluitend verleend onder de voorwaarde dat geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- de woonsituatie;
- het straat- en bebouwingsbeeld;
- de verkeersveiligheid;
- de sociale veiligheid;
- de milieusituatie;
- de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.4 Specifieke gebruiksregels

a. De uitoefening van een beroep of bedrijf aan huis in samenhang met wonen is uitsluitend toegestaan, indien:

    1. het vloeroppervlak ten behoeve van de uitoefening van een beroep of bedrijf aan huis niet groter is dan 30 m²;
    2. bedrijfsmatige activiteiten beperkt zijn tot bedrijven die zijn genoemd in categorie 1 van de bij deze regels behorende Lijst van Bedrijfstypen (bijlage 1);
    3. geen sprake is van verkeersaantrekkende activiteiten, die kunnen leiden tot een nadelige beïnvloeding van de normale afwikkeling van het verkeer dan wel tot een onevenredige parkeerdruk op de openbare ruimte;
    4. geen sprake is van detailhandel en/of horeca;

b. geen onevenredige aantasting plaats vindt van de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.
c. Tot een gebruik strijdig met deze bestemming als bedoeld in artikel 2.1. van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en artikel 7.2 van de Wet ruimtelijke ordening wordt in ieder geval gerekend:
    1. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van een seksinrichting;
    2. het gebruik van vrijstaande bijbehorende bouwwerken voor iedere vorm van bewoning.

3.5 Afwijken van de gebruiksregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

a. lid 3.4, onder a sub 1, ten behoeve van de uitoefening van een beroep of bedrijf aan huis tot een maximaal vloeroppervlak van 49% van het totale vloeroppervlak van de woning met bijbehorende;
b. lid 3.4, onder a sub 2, ten behoeve van de uitoefening van een bedrijf aan huis, dat niet is genoemd in de bij deze regels behorende Lijst van Bedrijfstypen (bijlage 1) danwel is genoemd in categorie 2 van de bij deze regels behorende Lijst van Bedrijfstypen (bijlage 1), mits dat bedrijf, gelet op de milieubelasting,

naar aard en invloed op de omgeving kan worden gelijkgesteld met een bedrijf dat is genoemd in categorie 1.

De in dit lid genoemde ontheffingen worden uitsluitend verleend onder de voorwaarde dat geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- de woonsituatie;
- het straat- en bebouwingsbeeld;
- de verkeersveiligheid;
- de sociale veiligheid;
- de milieusituatie;
- de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 4 Groen

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor “Groen” aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. groenstroken, plantsoenen, waterpartijen, -lopen, -bergingen, wadi's, infiltratiestroken en andere voorzieningen in het kader van de waterbeheersing;
b. in- en uitritten;
c. voet- en fietspaden;
d. speelvoorzieningen
e. nutsvoorzieningen;
f. bij deze doeleinden behorende gebouwen, bouwwerken geen gebouwen zijnde, straatmeubilair en andere werken.

4.2 Bouwregels

a. Op de voor “Groen” aangewezen gronden mogen uitsluitend bouwwerken worden gebouwd ten dienste van deze bestemming, zoals straatmeubilair, nutsvoorzieningen en speelvoorzieningen;
b. Voor het bouwen van gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde gelden de volgende bepalingen:
1. de hoogte van terreinafscheidingen mag niet meer dan 2 meter bedragen;
2. de bouwhoogte van speelvoorzieningen mag maximaal 4 meter bedragen;
3. de oppervlakte van speelvoorzieningen mag per bouwwerk maximaal 20 m² bedragen;
4. de goothoogte van nutsvoorzieningen mag maximaal 3 meter bedragen;
5. de oppervlakte van nutsvoorzieningen mag per bouwwerk maximaal 25 m² bedragen;
6. de bouwhoogte van kunstobjecten, vlaggenmasten en lichtmasten mag maximaal 10 meter bedragen;
7. de bouwhoogte van overige bouwwerken mag maximaal 5 meter bedragen.

Artikel 5 Groen - Landgoedpark

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor “Groen-Landgoedpark" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. de bescherming, instandhouding, ontwikkeling en verbetering van de landschappelijke en natuurlijke waarden;
b. groenstroken, plantsoenen, waterpartijen, -lopen, -bergingen, wadi's, infiltratiestroken en andere voorzieningen in het kader van de waterbeheersing;
c. in- en uitritten van en naar woningen;
d. bij deze doeleinden behorende bouwwerken geen gebouwen zijnde en andere werken.

5.2 Bouwregels

5.2.1 Algemeen

a. Op de voor “Groen-Landgoedpark" aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd voor zover dit in overeenstemming is met het bepaalde in 5.1.;
b. Bestaande bebouwing, die afwijkt van het bepaalde in de leden 5.2.2. en 5.2.3. mag worden gehandhaafd en/of vernieuwd, mits de bestaande afwijkingen naar aard en omvang niet worden vergroot. Het in de vorige volzin bepaalde geldt niet voor bouwwerken, die zijn gebouwd in strijd met het voorheen geldende plan en niet krachtens de overgangsbepalingen van dat plan waren toegestaan.

5.2.2 Gebouwen

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen worden gebouwd.

5.2.3 Gebouwen, geen bouwwerken zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende bepalingen:

a. de hoogte van terreinafscheidingen mag niet meer dan 2 meter bedragen;
b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 3 meter bedragen;
c. de bouw van ecotunnels, faunapassages en andere bouwwerken in overeenstemming met het bepaalde in lid 5.1. is toegestaan

5.2.4 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing ten behoeve van:

a. het behoud, het herstel en/of de ontwikkeling van de landschappelijke en/of natuurwetenschappelijke en/of cultuurhistorische waarden van de gronden;
b. de verkeersveiligheid;
c. de gebruiksmogelilkheden van aangrenzende gronden.

5.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

a. lid 5.2.3. onder a. voor een hoogte van terreinafscheidingen tot maximaal 3 meter;
b. lid 5.2.3. onder b, voor een hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot maximaal 5

meter;

De in dit lid genoemde omgevingsvergunning wordt slechts verleend onder de voorwaarde dat geen onevenredige aantasting zal plaatsvinden van de landschappelijke en natuurlijke waarden van het gebied waarop de bestemming "Groen - Landgoedpark" van toepassing is.

5.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden om op de voor "Groen- Landgoedpark" bestemde gronden zonder of in afwijking van een door burgemeester en wethouders verleende omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:
   1. het ontginnen, bodemverlagen, afgraven, ophogen en egaliseren van gronden
   2. het aanbrengen van ondergrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en de daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur;
   3. het aanleggen of verharden van wegen, paden, banen of parkeergelegenheid en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen met een oppervlakte van meer dan 50 m2;
   4. het verrichten van onderzoeks- en exploitatieboringen ten behoeve van de winning van delfstoffen, water en andere bodemschatten;
   5. het graven en/of dempen van sloten en het door afwateren, ontwateren of afdammen wijzigen van de grondwaterstand;
   6. het aanbrengen van drainage;
   7. het aanleggen van voorzieningen ten behoeve van het recreatief medegebruik en/of het educatief medegebruik.
b. De onder a bedoelde verboden zijn niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die het normale onderhoud, gebruik en beheer betreffen of die reeds in uitvoering waren op het tijdstip van het van kracht worden van het bestemmingsplan.
c. De onder a. bedoelde omgevingsvergunning wordt geweigerd, indien door de uitvoering van de aldaar genoemde werken of werkzaamheden, danwel door de daarvan direct of indirect te verwachten gevolgen de landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische en natuurlijke waarden in onevenredige mate worden of kunnen worden aangetast.

Artikel 6 Groen - Park

6.1 Bestemmingsomschrijving

a. De voor “Groen-Park” aangewezen gronden zijn bestemd voor:
   1. een park met groenstroken, waterpartijen, -lopen, -bergingen, wadi's, infiltratiestroken en andere voorzieningen in het kader van de waterbeheersing;
   2. in- en uitritten;
   3. wandel- en fietspaden;
   4. speelvoorzieningen;
   5. recreatief medegebruik;
   6. parkeervoorzieningen;
   7. nutsvoorzieningen;
   8. bij deze doeleinden behorende gebouwen, bouwwerken geen gebouwen zijnde, straatmeubilair en andere werken.

6.2 Bouwregels

a. Op de voor “Groen - Park” aangewezen gronden mogen uitsluitend bouwwerken worden gebouwd ten dienste van deze bestemming, zoals straatmeubilair, nutsvoorzieningen en speelvoorzieningen;
b. Voor het bouwen van gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde gelden de volgende bepalingen:
1. de hoogte van terreinafscheidingen mag niet meer dan 2 meter bedragen;
2. de bouwhoogte van speelvoorzieningen mag maximaal 4 meter bedragen;
3. de oppervlakte van speelvoorzieningen mag per bouwwerk maximaal 20 m² bedragen;
4. de goothoogte van nutsvoorzieningen mag maximaal 3 meter bedragen;
5. de oppervlakte van nutsvoorzieningen mag per bouwwerk maximaal 25 m² bedragen;
6. de bouwhoogte van kunstobjecten, vlaggenmasten en lichtmasten mag maximaal 10 meter bedragen;
7. de bouwhoogte van overige bouwwerken mag maximaal 5 meter bedragen.

Artikel 7 Horeca

7.1 Bestemmingsomschrijving

a. De voor “Horeca” aangewezen gronden zijn bestemd voor:
   1. horecabedrijven, die zijn genoemd in categorie 1 uit de hoofdgroep Horeca van de bij deze regels behorende Lijst van Bedrijfstypen (bijlage 1);
   2. bij deze doeleinden behorende bouwwerken, erven, terreinen en voorzieningen, zoals parkeervoorzieningen, groenvoorzieningen en nutsvoorzieningen.

7.2 Bouwregels

7.2.1 Algemeen

Op de voor “Horeca” aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd voor zover dit in overeenstemming is met het bepaalde in lid 7.1.

7.2.2 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende bepalingen:

a. hoofdgebouwen dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd;
b. ter plaatse van de aanduiding “maximale bouwhoogte” mag de bouwhoogte niet worden overschreden;

7.2.3 Bijbehorende bouwwerken

Voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken gelden de volgende bepalingen:

a. bijbehorende bouwwerken mogen binnen het bouwvlak worden gebouwd;
b. bijbehorende bouwwerken mogen buiten het bouwvlak uitsluitend achter de voorgevelrooilijn worden gebouwd tot maximaal 50 m²;
c. de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken mag maximaal 4,5 meter bedragen.

7.2.4 Overige bouwwerken

Voor het bouwen van niet eerder genoemde overige bouwwerken gelden de volgende bepalingen:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag maximaal 2 meter bedragen;
b. de bouwhoogte van kunstobjecten, vlaggen- en lichtmasten mag maximaal 10 meter bedragen;
c. de bouwhoogte van andere overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 5 meter bedragen.

7.2.5 Nutsvoorzieningen

In afwijking van het bepaalde in de leden 7.2.2 en 7.2.4 gelden voor het bouwen van nutsvoorzieningen de volgende bepalingen:

a. de oppervlakte van een bouwwerk mag maximaal 25 m² bedragen;
b. de goothoogte mag maximaal 3 meter bedragen.

7.2.6 Bestaande bebouwing

Bestaande bebouwing, die afwijkt van het bepaalde in de leden 7.2.1, 7.2.2, 7.2.3, 7.2.4 en/of 7.2.5 mag worden gehandhaafd en/of vernieuwd.

7.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

a. lid 7.2.1, voor de bouw van gebouwen ten behoeve van de vestiging van een horecabedrijf dan wel wijziging of aanpassing van een bestaand horecabedrijf in een horecabedrijf dat niet is genoemd in bijlage 1 van deze regels, mits dat horecabedrijf, gelet op de milieubelasting, naar aard en invloed op de omgeving kan worden gelijkgesteld met de volgens lid 7.1, onder 1, op die locatie toegestane horecabedrijven;
b. lid 7.2.3, onder b, voor een gezamenlijk oppervlak van bijbehorende bouwwerken buiten het bouwvlak tot maximaal 75 m², mits het bebouwingspercentage niet meer bedraagt dan 50%;
c. lid 7.2.4, onder a, voor een bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen tot maximaal 3 meter;
d. lid 7.2.4, onder c, voor een bouwhoogte van andere overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot maximaal 7 meter;
e. lid 7.2.6, voor het vervangen en/of uitbreiden van bestaande gebouwen die zijn gesitueerd buiten het bouwvlak met een vergroting die niet meer bedraagt dan 15% van de oppervlakte van die gebouwen onder de voorwaarden dat:
    1. de uitbreiding van het gebouw uitsluitend op de begane grond wordt gerealiseerd;
    2. de goot- en bouwhoogte niet toenemen.

De in dit lid genoemde afwijkingen worden uitsluitend verleend onder de voorwaarde dat geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- de woonsituatie;
- het straat- en bebouwingsbeeld;
- de verkeersveiligheid;
- de sociale veiligheid;
- de milieusituatie;
- de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

7.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik strijdig met deze bestemming wordt in ieder geval gerekend het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van een seksinrichting.

7.5 Afwijken van de gebruiksregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 7.1, onder a, ten behoeve van de vestiging van een horecabedrijf dan wel wijziging of aanpassing van een bestaand horecabedrijf in een horecabedrijf, dat niet is genoemd in de hoofdgroep Bedrijven van bijlage 1 van deze regels, mits dat horecabedrijf, gelet op de milieubelasting, naar aard en invloed op de omgeving kan worden gelijkgesteld met de volgens lid 7.1, onder a, op die locatie toegestane horecabedrijven.

Artikel 8 Maatschappelijk

8.1 Bestemmingsomschrijving

8.1.1 Basisbestemming

De voor “Maatschappelijk” aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. maatschappelijke voorzieningen, die zijn genoemd in de categorieën 1 en 2 uit de hoofdgroep Maatschappelijk van de bij deze regels behorende Lijst van Bedrijfstypen (bijlage 1);
b. bij deze doeleinden behorende bouwwerken, erven, terreinen en voorzieningen, zoals parkeervoorzieningen, groenvoorzieningen en nutsvoorzieningen.

8.1.2 Toegestaan medegebruik ter plaatse van functie-aanduidingen

Ter plaatse van de aanduiding "kantoor" zijn de gronden tevens bestemd voor de vestiging van kantoren en overige zakelijke dienstverlening.

8.2 Bouwregels

8.2.1 Algemeen

Op de voor “Maatschappelijk” aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd voor zover dit in overeenstemming is met het bepaalde in lid 8.1.

8.2.2 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende bepalingen:

a. hoofdgebouwen dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd;
b. ter plaatse van de aanduiding “maximale bouwhoogte” mag de bouwhoogte niet worden overschreden;

8.2.3 Bijbehorende bouwwerken

Voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken gelden de volgende bepalingen:

a. bijbehorende bouwwerken mogen binnen het bouwvlak worden gebouwd;
b. bijbehorende bouwwerken mogen buiten het bouwvlak uitsluitend achter de voorgevelrooilijn worden gebouwd tot maximaal 50 m²;
c. de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken mag maximaal 4,5 meter bedragen.

8.2.4 Overige bouwwerken

Voor het bouwen van niet eerder genoemde overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende bepalingen:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag maximaal 2 meter bedragen;
b. de bouwhoogte van kunstobjecten, vlaggen- en lichtmasten mag maximaal 10 meter bedragen;
c. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 5 meter bedragen;

8.2.5 Nutsvoorzieningen

In afwijking van het bepaalde in de leden 8.2.2 en 8.2.4 gelden voor het bouwen van nutsvoorzieningen de volgende bepalingen:

a. de oppervlakte van een bouwwerk mag maximaal 25 m² bedragen;
b. de goothoogte mag maximaal 3 meter bedragen.

8.2.6 Bestaande bebouwing

Bestaande bebouwing, die afwijkt van het bepaalde in de leden 8.2.1, 8.2.2, 8.2.3, 8.2.4 en/of 8.2.5 mag worden gehandhaafd en/of vernieuwd.

8.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

a. lid 8.2.1, voor de bouw van gebouwen ten behoeve van de vestiging van een maatschappelijke voorziening dan wel wijziging of aanpassing van een bestaande maatschappelijke voorziening in een maatschappelijke voorziening, die niet is genoemd in bijlage 1 van deze regels, mits die maatschappelijke voorziening, gelet op de milieubelasting, naar aard en invloed op de omgeving kan worden gelijkgesteld met de volgens lid 8.1, onder a, op die locatie toegestane maatschappelijke voorzieningen;
b. lid 8.2.3, onder b, voor een gezamenlijk oppervlak van bijbehorende bouwwerken buiten het bouwvlak tot maximaal 75 m², mits het bebouwingspercentage niet meer bedraagt dan 50%;
c. lid 8.2.4, onder a, voor een bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen tot maximaal 3 meter;
d. lid 8.2.4, onder c, voor een bouwhoogte van andere overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot maximaal 7 meter;
e. lid 8.2.6, voor het vervangen en/of uitbreiden van bestaande gebouwen die zijn gesitueerd buiten het bouwvlak met een vergroting die niet meer bedraagt dan 15% van de oppervlakte van die gebouwen onder de voorwaarden dat:
    1. de uitbreiding van het gebouw uitsluitend op de begane grond wordt gerealiseerd;
    2. de goot- en bouwhoogte niet toenemen.

De in dit lid genoemde afwijkingen worden uitsluitend verleend onder de voorwaarde dat geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- de woonsituatie;
- het straat- en bebouwingsbeeld;
- de verkeersveiligheid;
- de sociale veiligheid;
- de milieusituatie;
- de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

8.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik strijdig met deze bestemming wordt in ieder geval gerekend het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van een seksinrichting.

8.5 Afwijken van de gebruiksregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 8.1, onder a, ten behoeve van de vestiging van een maatschappelijke voorziening dan wel wijziging of aanpassing van een bestaande maatschappelijke voorziening in een maatschappelijke voorziening, die niet is genoemd in de hoofdgroep Maatschappelijk van bijlage 1 van deze regels, mits die maatschappelijke voorziening, gelet op de milieubelasting, naar aard en invloed op de omgeving kan worden gelijkgesteld met de volgens lid 8.1, onder a, op die locatie toegestane maatschappelijke voorzieningen.

Artikel 9 Natuur

9.1 Bestemmingsomschrijving

9.1.1 Basisbestemming

a. De voor "Natuur" aangewezen gronden zijn bestemd voor:
1. de bescherming, instandhouding en verbetering van de landschappelijke, cultuurhistorische, geomorfologische en natuurlijke waarden;
2. ecologische verbindingszone;
3. sloten, beken en daarmee gelijk te stellen waterlopen en andere voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waaronder begrepen voorzieningen ten behoeve van het vasthouden en bergen van water.

b. Op de voor "Natuur" aangewezen gronden zijn ondergeschikt aan de onder a. omschreven doeleinden tevens toegestaan:
1. extensief recreatief medegebruik en educatief medegebruik;
2. wandel- en fietspaden;

9.2 Bouwregels

9.2.1 Algemeen

a. Op de voor 'Natuur' aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd voor zover dit in overeenstemming is met het bepaalde in lid 9.1.
b. Bestaande bebouwing, die afwijkt van het bepaalde in de leden 9.2.2 en 9.2.3 mag worden gehandhaafd en/of vernieuwd, mits de bestaande afwijkingen naar aard en omvang niet worden vergroot. Het in de vorige volzin bepaalde geldt niet voor bouwwerken, die zijn gebouwd in strijd met het voorheen geldende plan en niet krachtens de overgangsbepalingen van dat plan waren toegestaan.

9.2.2 Gebouwen

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen worden gebouwd.

9.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende bepalingen:

a. de hoogte van terreinafscheidingen mag niet meer dan 2 meter bedragen;
b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 3 meter bedragen;
c. de bouw van ecotunnels, faunapassages en andere bouwwerken ten behoeve van de ecologische verbindingszone is toegestaan

9.2.4 Nutsvoorzieningen

In afwijking van het bepaalde in de leden 10.2.2. en 10.2.3. gelden voor het bouwen van nutsvoorzieningen de volgende bepalingen:

a. de oppervlakte van een bouwwerk mag maximaal 25 m^2 bedragen;
b. de goothoogte mag maximaal 3 meter bedragen.

9.2.5 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing ten behoeve van:

a. het behoud, het herstel en/of de ontwikkeling van de landschappelijke en/of natuurwetenschappelijke en/of cultuurhistorische waarden van de gronden;
b. de verkeersveiligheid;
c. de gebruiksmogelilijkheden van aangrenzende gronden.

9.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

a. lid 10.2.3. onder a. voor een hoogte van terreinafscheidingen tot maximaal 3 meter;
b. lid 10.2.3. onder b, voor een hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot maximaal 5 meter;

De in dit lid genoemde omgevingsvergunning wordt slechts verleend onder de voorwaarde dat geen onevenredige aantasting zal plaatsvinden van de natuurwetenschappelijke, cultuur- historische en landschappelijke waarden van het gebied waarop de bestemming "Natuur" van toepassing is.

9.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden om op de voor "Natuur" bestemde gronden zonder of in afwijking van een door burgemeester en wethouders verleende omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:
    1. het ontginnen, bodemverlagen, afgraven, ophogen en egaliseren van gronden
    2. het aanbrengen van ondergrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en de daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur;
    3. het aanleggen of verharden van wegen, paden, banen of parkeergelegenheid en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen met een oppervlakte van meer dan 50 m2;
    4. het verrichten van onderzoeks- en exploitatieboringen ten behoeve van de winning van delfstoffen, water en andere bodemschatten;
    5. het graven en/of dempen van sloten en het door afwateren, ontwateren of afdammen wijzigen van de grondwaterstand;
    6. het aanbrengen van drainage;
    7. het aanleggen van voorzieningen ten behoeve van het recreatief medegebruik en/of het educatief medegebruik.
b. De onder a bedoelde verboden zijn niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die het normale onderhoud, gebruik en beheer betreffen of die reeds in uitvoering waren op het tijdstip van het van kracht worden van het bestemmingsplan.
c. De onder a. bedoelde omgevingsvergunning wordt geweigerd, indien door de uitvoering van de aldaar genoemde werken of werkzaamheden, danwel door de daarvan direct of indirect te verwachten gevolgen de landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische en natuurlijke waarden in onevenredige mate worden of kunnen worden aangetast.

Artikel 10 Sport

10.1 Bestemmingsomschrijving

1. De voor “Sport” aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. sportvoorzieningen, die zijn genoemd in de categorieën 1 en 2 uit de hoofdgroep Sport van de bij deze regels behorende Lijst van Bedrijfstypen (bijlage 1);
b. niet zelfstandige horeca in de vorm van een kantine;
c. bij deze doeleinden behorende bouwwerken, terreinen en voorzieningen, zoals kleedruimtes, ontsluitingswegen, parkeervoorzieningen, groenvoorzieningen en nutsvoorzieningen.

10.2 Bouwregels

10.2.1 Algemeen

Op de voor “Sport” aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd voor zover dit in overeenstemming is met het bepaalde in lid 10.1.

10.2.2 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende bepalingen:

a. hoofdgebouwen dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd;
b. ter plaatse van de aanduiding “maximale bouwhoogte” mag de bouwhoogte niet worden overschreden;
c. ter plaatse van de aanduiding “maximale goot- en bouwhoogte” mag de goot- en bouwhoogte niet worden overschreden.

10.2.3 Overige bouwwerken

Voor het bouwen van niet eerder genoemde overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende bepalingen:

a. de bouwhoogte van terreinafscheidingen mag maximaal 2 meter bedragen;
b. de bouwhoogte van kunstobjecten en vlaggenmasten mag maximaal 10 meter bedragen;
c. de bouwhoogte van lichtmasten mag maximaal 18 meter bedragen;
d. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 8 meter bedragen.

10.2.4 Nutsvoorzieningen

In afwijking van het bepaalde in de leden 10.2.2 en 10.2.3 gelden voor het bouwen van nutsvoorzieningen de volgende bepalingen:

a. de oppervlakte van een bouwwerk mag maximaal 25 m² bedragen;
b. de goothoogte mag maximaal 3 meter bedragen.

10.2.5 Bestaande bebouwing

Bestaande bebouwing, die afwijkt van het bepaalde in de leden 10.2.1, 10.2.2, 10.2.3 en/of 10.2.4 mag worden gehandhaafd en/of vernieuwd.

10.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

a. lid 10.2.1, voor de bouw van gebouwen ten behoeve van de vestiging van een sportvoorziening dan wel

wijziging of aanpassing van een bestaande sportvoorziening in een sportvoorziening, die niet is genoemd in bijlage van deze regels dan wel is genoemd in één categorie hoger, mits die sportvoorziening, gelet op de milieubelasting, naar aard en invloed op de omgeving kan worden gelijkgesteld met de volgens lid 10.1, onder a, op die locatie toegestane sportvoorzieningen;

b. lid 10.2.3, onder a, voor een bouwhoogte van terreinafscheidingen tot maximaal 3 meter;
c. lid 10.2.5, voor het vervangen en/of uitbreiden van bestaande gebouwen die zijn gesitueerd buiten het bouwvlak met een vergroting die niet meer bedraagt dan 15% van de oppervlakte van die gebouwen onder de voorwaarden dat:
    1. de uitbreiding van het gebouw uitsluitend op de begane grond wordt gerealiseerd;
    2. de goot- en bouwhoogte niet toenemen.

De afwijkingen zoals genoemd in artikel 11.3. worden uitsluitend verleend onder de voorwaarde dat geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- de woonsituatie;
- het straat- en bebouwingsbeeld;
- de verkeersveiligheid;
- de sociale veiligheid;
- de milieusituatie;
- de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 11 Verkeer

11.1 Bestemmingsomschrijving

a. De voor “Verkeer” aangewezen gronden zijn bestemd voor:
   1. wegen;
   2. voet- en fietspaden;
   3. parkeervoorzieningen;
   4. groenvoorzieningen;
   5. waterpartijen, -lopen, -bergingen, wadi's, infiltratiestroken en andere voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding;
   6. geluidwerende voorzieningen;
   7. nutsvoorzieningen;
   8. bij deze doeleinden behorende gebouwen, bouwwerken geen gebouwen zijnde, straatmeubilair en andere werken.

11.2 Bouwregels

11.2.1 Algemeen

Op de voor “Verkeer” aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd voor zover dit in overeenstemming is met het bepaalde in lid 11.1.

11.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

a. De bouwhoogte van kunstobjecten, vlaggen- en lichtmasten mag maximaal 10 meter bedragen;
b. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 5 meter bedragen.

11.2.3 Nutsvoorzieningen

In afwijking van het bepaalde in lid 11.2.2 gelden voor het bouwen van nutsvoorzieningen de volgende bepalingen:

a. de oppervlakte van een bouwwerk mag maximaal 25 m² bedragen;
b. de goothoogte mag maximaal 3 meter bedragen.

11.2.4 Bestaande bebouwing

Bestaande bebouwing, die afwijkt van het bepaalde in de leden 11.2.1, 11.2.2 en/of 11.2.3 mag worden gehandhaafd en/of vernieuwd.

Artikel 12 Verkeer - Openbaar Vervoer

12.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Verkeer - Openbaar Vervoer" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. (de aanleg en instandhouding van) een weg ten behoeve van het openbaar vervoer;
b. voet- en fietspaden;
c. groenstroken;
d. nutsvoorzieningen;
e. bij deze bestemming behorende bouwwerken en andere werken.

12.2 Bouwregels

12.2.1 Algemeen

Op de voor "Verkeer - Openbaar Vervoer" aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd voorzover dit in overeenstemming is met het bepaalde in artikel 10.1.

12.2.2 Gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde

a. De bouwhoogte van bouwwerken voor bewegwijzering, beveiliging en regeling van het verkeer alsmede lichtmasten mag maximaal 10 meter bedragen;
b. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 5 meter bedragen.

12.2.3 Nutsvoorzieningen

In afwijking van het bepaalde in lid 11.2.2 gelden voor het bouwen van nutsvoorzieningen de volgende bepalingen:

a. de oppervlakte van een bouwwerk mag maximaal 25 m² bedragen;
b. de goothoogte mag maximaal 3 meter bedragen.

12.2.4 Bestaande bebouwing

Bestaande bebouwing, die afwijkt van het bepaalde in de leden 12.2.1, 12.2.2 en/of 12.2.3 mag worden gehandhaafd en/of vernieuwd.

Artikel 13 Verkeer - Verblijfsgebied

13.1 Bestemmingsomschrijving

De voor “Verkeer-Verblijfsgebied” aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. erftoegangswegen;
b. woonerven;
c. pleinen;
d. voet- en fietspaden;
e. parkeervoorzieningen;
f. groenvoorzieningen;
g. waterpartijen, -lopen, -bergingen, wadi's, infiltratiestroken en andere voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding;
h. speelvoorzieningen;
i. straatmeubilair;
j. nutsvoorzieningen
k. verkeersvoorzieningen;
l. bij deze doeleinden behorende bouwwerken en andere werken.

13.2 Bouwregels

13.2.1 Algemeen

Op de voor “Verkeer-Verblijfsgebied” aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd voor zover dit in overeenstemming is met het bepaalde in artikel 13.1.

13.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

a. De bouwhoogte van bouwwerken voor bewegwijzering en beveiliging van het verkeer, kunstobjecten, vlaggen- en lichtmasten mag maximaal 10 meter bedragen;
b. De bouwhoogte van speelvoorzieningen mag maximaal 4 meter bedragen;
c. De oppervlakte van speelvoorzieningen mag per bouwwerk maximaal 20 m² bedragen;
d. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 5 meter bedragen.

13.2.3 Nutsvoorzieningen

In afwijking van het bepaalde in artikel 13.2.2 gelden voor het bouwen van nutsvoorzieningen de volgende bepalingen:

a. de oppervlakte van een bouwwerk mag maximaal 25 m² bedragen;
b. de goothoogte mag maximaal 3 meter bedragen.

13.2.4 Bestaande bebouwing

Bestaande bebouwing, die afwijkt van het bepaalde in de leden 13.2.1, 13.2.2 en/of 13.2.3 mag worden gehandhaafd en/of vernieuwd.

Artikel 14 Water

14.1 Bestemmingsomschrijving

De voor “Water” aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. waterhuishouding;
b. waterbeheer en waterberging;
c. bescherming van landschaps- en natuurwaarden;
d. recreatief medegebruik;
e. bij deze doeleinden behorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde, andere werken en voorzieningen, zoals bruggen, dammen en/of duikers, oeverbeschoeiingen, aanlegsteigers en groenvoorzieningen.

14.2 Bouwregels

14.2.1 Algemeen

Op de voor “Water” aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd voor zover dit in overeenstemming is met het bepaalde in lid 14.1.

14.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

a. De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 5 meter bedragen.
b. De lengte van de aanlegsteigers vanaf de wal in het water mag maximaal 5 meter bedragen.

14.3 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik strijdig met de bestemming wordt in ieder geval gerekend het gebruik van deze gronden ten behoeve van ligplaatsen voor woon- en bedrijfsschepen.

Artikel 15 Wonen

15.1 Bestemmingsomschrijving

15.1.1 Basisbestemming

De voor “Wonen” aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. het wonen in de vorm van woningen, al dan niet in combinatie met een beroep of bedrijf aan huis;
b. bij deze doeleinden behorende bouwwerken, erven, tuinen en voorzieningen, zoals woningen, bergingen, trappenhuizen, in- en uitritten, parkeervoorzieningen, groenvoorzieningen en nutsvoorzieningen;
c. geluidwerende voorzieningen.

15.1.2 Toegestaan medegebruik ter plaatse van functie-aanduidingen

a. Ter plaatse van de aanduiding "maatschappelijk" zijn de gronden tevens bestemd voor de vestiging van een kinderdagverblijf;
b. Ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - schuur" zijn de gronden tevens bestemd voor de instandhouding van een schuur die mag worden gebruikt voor agrarisch doeleinden.

15.2 Bouwregels

15.2.1 Algemeen

1. Op de voor "Wonen" aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd voor zover dit in overeenstemming is met het bepaalde in lid 15.1.
2. Voor zover van toepassing dient bij het realiseren van bebouwing op gronden met de bestemming "Wonen" het bepaalde in artikel 18 "Waterstaat - Waterloop met een waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige functie" in acht te worden genomen.

15.2.2 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende bepalingen:

a. hoofdgebouwen dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd;
b. hoofdgebouwen dienen in de voorgevelrooilijn te worden gebouwd;
c. ter plaatse van de aanduiding “maximale bouwhoogte” mag de bouwhoogte niet worden overschreden;
d. ter plaatse van de aanduiding "maximale goot- en bouwhoogte" mag de goot- en bouwhoogte niet worden overschreden;
e. ter plaatse van de aanduiding “maximum aantal wooneenheden" mag het aantal woningen niet worden overschreden;
f. ter plaatse van de aanduiding "vrij" gelden de volgende regels:

1. Hoofdgebouwen dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd;
2. Uitsluitend de bouw van vrijstaande woningen is toegestaan;
3. De te realiseren hoofdgebouwen dienen te worden afgedekt met een kap met een dakhelling van minimaal 20 graden;
4. Indien wordt overgegaan tot het realiseren van een hoofdgebouw met een breedte van maximaal 6,5 meter geldt een bouwhoogte van maximaal 11,0 meter. Voor deze hoofdgebouwen geldt een maximale goothoogte van 8,0 meter;
5. Indien wordt overgegaan tot het realiseren van een hoofdgebouw met een breedte van tussen 6,5 meter en 8,0 meter geldt een bouwhoogte van maximaal 11,0 meter. Voor deze hoofdgebouwen geldt een maximale goothoogte van 7,0 meter;
6. Indien wordt overgegaan tot het realiseren van een hoofdgebouw met een breedte van tussen 8,0 meter en 12,0 meter geldt een bouwhoogte van maximaal 10,0 m. Voor deze hoofdgebouwen geldt een maximale goothoogte van 6,0 meter;
7. Per bouwkavel mag maximaal één erftoegang worden gerealiseerd met een maximale breedte van 5,0 meter. Voor de kavels die ontsluiten op de parallelweg van de Gronausestraat mag maximaal één erftoegang per twee bouwkavels worden gerealiseerd met een maximale breedte van 5,0 meter.

15.2.3 Bijbehorende bouwwerken

Voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken gelden de volgende bepalingen:

a. bijbehorende bouwwerken mogen zowel binnen als buiten het bouwvlak worden gebouwd, met dien verstande dat achter de voorgevelrooilijn buiten het bouwvlak maximaal 30 m² aan bijbehorende bouwwerken is toegestaan;
b. de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken mag maximaal 4,5 meter bedragen;
c. vóór de voorgevelrooilijn is de bouw van een erker of portaal aan de voorgevel van een woning mogelijk onder de volgende voorwaarden:
    1. de breedte mag maximaal 2/3 van de gevellengte bedragen;
    2. de diepte mag maximaal 1,5 meter bedragen;
    3. de goothoogte mag maximaal 3 meter bedragen;
    4. de bouwhoogte mag maximaal 4,5 meter bedragen;
    5. de afstand tot de zijdelingse perceelsgrens bedraagt minimaal 1 meter, tenzij er sprake is van twee aan elkaar gekoppelde erkers bij twee aaneengesloten woningen.
d. vóór de voorgevelrooilijn is de bouw van een carport of overkapping mogelijk onder de volgende voorwaarden:
    1. de voorgevelrooilijn mag met ten hoogste 3 meter worden overschreden;
    2. minimaal 50% van de oppervlakte van de carport of overkapping dient achter de voorgevelrooilijn te worden geplaatst;
    3. de carport of overkapping dient minimaal 2 meter van het openbaar gebied te worden geplaatst;
    4. de bouwhoogte mag maximaal 3 meter bedragen.
e. ter plaatse van de aanduiding "vrij" is het bepaalde onder a tot en met d van toepassing maar dient, als wordt overgegaan tot het realiseren van bijbehorende bouwwerken bij de hoofdgebouwen, de afstand tot de voorgevelrooilijn minimaal 5 meter te bedragen en de afstand tot de zijdelingse erfscheiding minimaal 1,0 meter. De bijbehorende bouwwerken dienen in één bouwlaag te worden gebouwd en mogen worden afgedekt met een kap. De maximale goothoogte bedraagt 3,5 meter en de maximale bouwhoogte bedraagt 6,0 meter.

15.2.4 Overige bouwwerken

Voor het bouwen van niet eerder genoemde overige bouwwerken gelden de volgende bepalingen:

a. de bouwhoogte van erf- en perceelafscheidingen, voor zover gelegen vóór de voorgevelrooilijn, mag maximaal 1 meter bedragen;
b. de bouwhoogte van erf- en perceelafscheidingen, voor zover gelegen achter de voorgevelrooilijn, mag maximaal 2 meter bedragen;
c. de bouwhoogte van vlaggenmasten mag maximaal 6 meter bedragen;
d. de bouwhoogte van andere overige bouwwerken, voor zover gelegen achter de voorgevelrooilijn, mag maximaal 5 meter bedragen.
e. de bouwhoogte van de op grond van de Wet geluidhinder en/of het Besluit geluidhinder noodzakelijke geluidwerende voorzieningen mag maximaal 3 meter bedragen.

15.2.5 Nutsvoorzieningen

In afwijking van het bepaalde in de leden 15.2.2, 15.2.3 en 15.2.4 gelden voor het bouwen van nutsvoorzieningen de volgende bepalingen:

a. de oppervlakte van een bouwwerk mag maximaal 25 m² bedragen;
b. de goothoogte mag maximaal 3 meter bedragen.

15.2.6 Bestaande bebouwing

Bestaande bebouwing, die afwijkt van het bepaalde in de leden 15.2.1, 15.2.2, 15.2.3, 15.2.4, en/of 15.2.5 mag worden gehandhaafd en/of vernieuwd.

15.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

a. lid 15.2.1, voor de bouw van gebouwen ten behoeve van de vestiging van een bedrijf dan wel wijziging of aanpassing van een bestaand bedrijf in een bedrijf dat niet is genoemd in bijlage 1 van deze regels, mits dat bedrijf, gelet op de milieubelasting, naar aard en invloed op de omgeving kan worden gelijkgesteld met de volgens lid 15.2.1, onder d, op die locatie toegestane bedrijven;
b. lid 15.2.3, onder a, voor een gezamenlijk oppervlak van bijbehorende bouwwerken buiten het bouwvlak tot maximaal 50 m², mits het bebouwingspercentage niet meer bedraagt dan 50%;
c. lid 15.2.4, onder b, voor een bouwhoogte van erf- en perceelafscheidingen tot maximaal 3 meter;
d. lid 15.2.4, onder d, voor een bouwhoogte van andere overige bouwwerken tot maximaal 7 meter;
e. lid 15.2.6, voor het vervangen en/of uitbreiden van bestaande gebouwen die zijn gesitueerd buiten het bouwvlak met een vergroting die niet meer bedraagt dan 15% van de oppervlakte van die gebouwen onder de voorwaarden dat:
    1. de uitbreiding van het gebouw uitsluitend op de begane grond wordt gerealiseerd;
    2. de goot- en bouwhoogte niet toenemen.

De in dit lid genoemde ontheffingen worden uitsluitend verleend onder de voorwaarde dat geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- de woonsituatie;
- het straat- en bebouwingsbeeld;
- de verkeersveiligheid;
- de sociale veiligheid;
- de milieusituatie;
- de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

15.4 Specifieke gebruiksregels

a. De uitoefening van een beroep of bedrijf aan huis in samenhang met wonen is uitsluitend toegestaan, indien:
    1. het vloeroppervlak ten behoeve van de uitoefening van een beroep of bedrijf aan huis niet groter is dan 30 m²;
    2. bedrijfsmatige activiteiten beperkt zijn tot bedrijven die zijn genoemd in categorie 1 van de bij deze regels behorende Lijst van Bedrijfstypen (bijlage 1);
    3. geen sprake is van verkeersaantrekkende activiteiten, die kunnen leiden tot een nadelige beïnvloeding van de normale afwikkeling van het verkeer dan wel tot een onevenredige parkeerdruk op de openbare ruimte;
    4. geen sprake is van detailhandel en/of horeca;
    5. geen onevenredige aantasting plaats vindt van de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.
b. Tot een gebruik strijdig met deze bestemming als bedoeld in artikel 7.10 van de Wet ruimtelijke ordening wordt in ieder geval gerekend:
    1. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van een seksinrichting.
    2. het gebruik van vrijstaande bijbehorende bouwwerken voor bewoning.

15.5 Afwijken van de gebruiksregels

1. Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

a. lid 15.1, onder d, ten behoeve van de vestiging van een bedrijf dan wel wijziging of aanpassing van een bestaand bedrijf in een bedrijf dat niet is genoemd in bijlage 1 van deze regels, mits dat bedrijf, gelet op de milieubelasting, naar aard en invloed op de omgeving kan worden gelijkgesteld met de volgens lid 15.1, onder d, op die locatie toegestane bedrijven;
b. lid 15.4, onder a, ten behoeve van de uitoefening van een beroep of bedrijf aan huis tot een maximaal

vloeroppervlak van 49% van het totale vloeroppervlak van de woning met bijbehorende bouwwerken;

c. lid 15.4, onder a, ten ten behoeve van de uitoefening van een bedrijf aan huis, dat niet is genoemd in de bij deze regels behorende Lijst van Bedrijfstypen (bijlage 1) danwel is genoemd in categorie 2 van de bij deze regels behorende Lijst van Bedrijfstypen (bijlage 1), mits dat bedrijf, gelet op de milieubelasting, naar aard en invloed op de omgeving kan worden gelijkgesteld met een bedrijf dat is genoemd in categorie 1.

2. De in dit lid genoemde ontheffingen worden uitsluitend verleend onder de voorwaarde dat geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- de woonsituatie;
- het straat- en bebouwingsbeeld;
- de verkeersveiligheid;
- de sociale veiligheid;
- de milieusituatie;
- de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden

15.6 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn op grond van artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening bevoegd het plan te wijzigen door:

1. het toevoegen van een bouwvlak en/of het veranderen van de vorm van een bestaand bouwvlak, indien dit ruimtelijk aanvaardbaar is, met dien verstande dat:

a. voldaan wordt aan het bepaalde in artikel 22 (algemene aanduidingsregels);
b. de woningen moeten worden gebouwd binnen het bouwvlak;
c. de woningen gebouwd moeten worden in de voorgevelrooilijn;
d. de woningen moeten voldoen aan de op de verbeelding opgenomen aanduidingen;
e. in voldoende parkeergelegenheid wordt voorzien;
f. omliggende bedrijven en voorzieningen niet onevenredig in hun bedrijfsvoering worden geschaad en ter plaatse een aanvaardbaar woon- en leefklimaat kan worden gewaarborgd;
g. voor het overige het bepaalde in artikel 15 ten aanzien van de bestemming “Wonen” van overeenkomstige toepassing is.

2. Een wijzigingsplan, als bedoeld onder 1, kan niet eerder worden vastgesteld dan nadat:

a. is aangetoond dat de kwaliteit van de bodem geschikt is voor de woonfunctie en dat noodzakelijke bodemsaneringen technisch en financieel kunnen worden uitgevoerd;
b. in overleg met het bevoegd gezag door middel van een archeologisch vooronderzoek inzicht wordt gegeven over de aanwezigheid van archeologische waarden;
c. is aangetoond dat een duurzame waterhuishouding gewaarborgd kan worden;
d. is aangetoond dat de nieuwe ruimtelijke ontwikkeling niet leidt tot een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde voor de luchtkwaliteit, of per saldo niet leidt tot een verslechtering van de luchtkwaliteit of deze slechts in niet in betekenende mate bijdraagt aan de luchtverontreiniging;
e. is onderzocht of realisatie van het plan leidt tot verstoring en/of vernietiging/ doding van door de Flora- en faunawet beschermde planten- en diersoorten en, indien het laatste het geval is, of er ten behoeve van dit plan voor deze handeling een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet kan worden verleend;
f. is aangetoond dat het plan financieel uitvoerbaar is.

Burgemeester en wethouders kunnen uitsluitend toepassing geven aan de in dit lid genoemde wijzigingsbevoegdheden, indien hierdoor geen onevenredige aantasting plaats vindt van:

- de woonsituatie;
- het straat- en bebouwingsbeeld;
- de verkeersveiligheid;
- de sociale veiligheid;
- de milieusituatie;
- de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 16 Leiding - Gas

16.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Leiding -Gas" aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de aanleg, de instandhouding en bescherming van gasleidingen met de daarbij behorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

16.2 Bouwregels

a. In afwijking van het bepaalde bij de andere bestemming(en) mag niet worden gebouwd, anders dan ten behoeve van deze dubbelbestemming;
b. Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt een bouwhoogte van maximaal 3 meter;
c. Voor het bouwen van nutsvoorzieningen geldt per bouwwerk een goothoogte van maximaal 3 meter en een oppervlakte van 25 m².

16.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 16.2, onder a en toestaan dat in de andere daar voorkomende bestemming(en) genoemde bebouwing wordt gebouwd, mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van het doelmatig functioneren van de gasleiding en vooraf advies wordt ingewonnen van de betreffende leidingbeheerder.

16.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden op de voor “Leiding – Gas” bestemde gronden, zonder of in afwijking van een door burgemeester en wethouders verleende omgevingsvergunning, de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren, die de veiligheid kunnen schaden of de continuïteit van de energievoorziening in gevaar kunnen brengen:
    1. het aanbrengen van diepwortelende beplanting en/of bomen;
    2. het wijzigen van het maaiveldniveau door ontgronding of ophoging;
    3. het verrichten van graafwerkzaamheden anders dan normaal spit- en ploegwerk;
    4. het aanbrengen van gesloten verhardingen;
    5. het indrijven van voorwerpen in de grond;
    6. het permanent opslaan van goederen.
b. Het in onder a bedoelde verbod geldt niet voor werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden die het normale onderhoud, gebruik en beheer van de gasleiding betreffen, of die reeds is uitvoering zijn op het tijdstip waarop het plan rechtskracht verkrijgt.
c. De werken en werkzaamheden als bedoeld onder a zijn slechts toelaatbaar, indien door die werken en werkzaamheden, dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen geen onevenredige aantasting van de belangen van de gasleiding en/of energievoorziening ontstaat of kan ontstaan.
d. Alvorens te beslissen omtrent een vergunning als bedoeld onder a, wordt het advies ingewonnen van de betreffende leidingbeheerder.

Artikel 17 Leiding - Hoogspanningsverbinding

17.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding-Hoogspanningsverbinding' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de aanleg, de instandhouding en bescherming van bovengrondse hoogspanningsverbindingen met de daarbij behorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

17.2 Bouwregels

a. In afwijking van het bepaalde bij de andere bestemming(en) mag niet worden gebouwd, anders dan ten behoeve van deze dubbelbestemming;
b. Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van de elektriciteitsvoorziening geldt een bouwhoogte van maximaal 50 meter;
c. Voor het bouwen van nutsvoorzieningen geldt per bouwwerk een goothoogte van maximaal 3 meter en een oppervlakte van 25 m².

17.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 17.2, onder a en toestaan dat in de andere daar voorkomende bestemming(en) genoemde bebouwing wordt gebouwd, mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van het doelmatig functioneren van de bovengrondse hoogspanningsverbinding en vooraf advies wordt ingewonnen van de betreffende leidingbeheerder.

17.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden op de voor “Leiding – Hoogspanningsverbinding” bestemde gronden, zonder of in afwijking van een door burgemeester en wethouders verleende omgevingsvergunning, de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren, die de veiligheid kunnen schaden of de continuïteit van de energievoorziening in gevaar kunnen brengen:
    1. het aanbrengen van hoogopgaande beplanting en/of bomen;
    2. het aanbrengen van bovengrondse constructies, installaties of apparatuur;
    3. het opslaan van materialen of stoffen, die onder bepaalde omstandigheden gevaar van brand of explosie kunnen opleveren;
    4. het ophogen en egaliseren, bodemverlaging of afgraven of anderszins wijzigen in maaiveld- en weghoogte.
b. Het onder a bedoelde verbod geldt niet voor werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden die het normale onderhoud, gebruik en beheer van de hoogspanningsverbinding betreffen, of die reeds is uitvoering zijn op het tijdstip waarop het plan rechtskracht verkrijgt.
c. De werken en werkzaamheden als bedoeld onder a zijn slechts toelaatbaar, indien door die werken en werkzaamheden, dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen geen onevenredige aantasting van de belangen van de hoogspanningsverbinding en/of energievoorziening ontstaat of kan ontstaan.
d. Alvorens te beslissen omtrent een vergunning als bedoeld onder a, wordt het advies ingewonnen van de betreffende leidingbeheerder.

Artikel 18 Waterstaat - Waterloop met een waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige functie

18.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Waterstaat - Waterloop met een waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige functie" aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de aanleg, de instandhouding, bescherming en verbetering van watergangen en/of -partijen, voorzieningen in het kader van de ecologie en waterbeheersing zoals kavelgreppels.

18.2 Bouwregels

1. In afwijking van het bepaalde bij de andere bestemming(en) mag op gronden met de dubbelbestemming "Waterstaat - Waterloop met een waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige functie" niet worden gebouwd.
2. Bij het realiseren van bebouwing op de onderliggende bestemmingen dient de afstand tot gronden met de dubbelbestemming "Waterstaat - Waterloop met een waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige functie" minimaal 2,5 m. te bedragen.

18.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden om op de voor "Waterstaat - Waterloop met een waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige functie" bestemde gronden zonder of in afwijking van een door burgemeester en wethouders verleende omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:
    1. het ontginnen, bodemverlagen, afgraven, ophogen en egaliseren van gronden
    2. het aanbrengen van ondergrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en de daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur;
    3. het aanleggen of verharden van wegen, paden, banen of parkeergelegenheid en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen met een oppervlakte van meer dan 50 m2;
    4. het verrichten van onderzoeks- en exploitatieboringen ten behoeve van de winning van delfstoffen, water en andere bodemschatten;
    5. het graven en/of dempen van sloten en het door afwateren, ontwateren of afdammen wijzigen van de grondwaterstand;
    6. het aanbrengen van drainage;
    7. het aanleggen van voorzieningen ten behoeve van het recreatief medegebruik en/of het educatief medegebruik.
b. De onder a bedoelde verboden zijn niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die het normale onderhoud, gebruik en beheer betreffen of die reeds in uitvoering waren op het tijdstip van het van kracht worden van het bestemmingsplan.
c. De onder a. bedoelde omgevingsvergunning wordt geweigerd, indien door de uitvoering van de aldaar genoemde werken of werkzaamheden, danwel door de daarvan direct of indirect te verwachten gevolgen de landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische en natuurlijke waarden in onevenredige mate worden of kunnen worden aangetast.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 19 Antidubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 20 Algemene bouwregels

Daar waar ingevolge het bepaalde in deze planregels het bouwen of verbouwen van gebouwen is toegestaan – is het tevens mogelijk deze gebouwen te onderkelderen, met dien verstande dat:

- de bovenkant van de vloer van de kelder maximaal 3 meter onder het peil mag zijn gelegen;
- onderkelderen slechts is toegestaan tussen de boven het peil gelegen buitenwerkse gevelvlakken van het gebouw.

Artikel 21 Algemene gebruiksregels

21.1 Algemeen gebruiksverbod

Het algemeen gebruiksverbod is bij wet geregeld in artikel 2.1. van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en in artikel 7.2 van de Wet ruimtelijke ordening.

Artikel 22 Algemene aanduidingsregels

22.1 Veiligheidszones

22.1.1 veiligheidszone - leiding

a. Ter plaatse van de aanduiding “veiligheidszone - leiding" zijn op gronden gelegen binnen deze zone geen kwetsbare objecten of beperkt kwetsbare objecten toegestaan;
b. Het onder a genoemde verbod geldt niet voor kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten die op het tijdstip van inwerkingtreding van dit bestemmingsplan rechtens aanwezig zijn en die gelegen zijn buiten de plaatsgebonden risicocontour PR10-5 (grenswaarde bestaande situaties);
c. Burgemeester en wethouders zijn op grond van artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening bevoegd het plan te wijzigen door:
    1. het wijzigen van de veiligheidszone, indien uit nader onderzoek is gebleken dat de omvang van de plaatsgebonden risicocontour PR10-6 (grenswaarde nieuwe situaties) beperkter is geworden als gevolg van nieuwe technische inzichten, verandering van wetgeving, nieuwe rekenmodellen of maatregelen aan de leiding en zich binnen de gewijzigde zone geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten bevinden;
    2. het opheffen van de veiligheidszone, indien de betreffende leiding buiten gebruik is gesteld of het plaatsgebonden risico is opgeheven.

Artikel 23 Algemene afwijkingsregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van de regels van dit plan:

a. voor het afwijken van de in het plan voorgeschreven maten, afmetingen en percentages met ten hoogste 10%;
b. voor de bouw van gebouwen ten behoeve van het openbaar vervoer of het wegverkeer, zoals wachthuisjes, alsmede telefooncellen en toiletgebouwtjes met dien verstande dat de inhoud per bouwwerk maximaal 50 m³ bedraagt en de bouwhoogte maximaal 4 meter bedraagt;
c. voor wat betreft geringe afwijkingen ten opzichte van bouwgrenzen, indien bij de uitvoering van het plan mocht blijken dat in verband met ingekomen bouwplannen het wenselijk of noodzakelijk is de bouwgrenzen te overschrijden, mits die afwijking niet meer bedraagt dan 3 meter;
d. voor de bouw van antenne-installaties ten behoeve van mobiele telecommunicatie op of aan een bouwwerk, mits de bouwhoogte van de antenne, met antennedrager, gemeten vanaf de voet, niet meer bedraagt dan 5 meter;
e. voor het bouwen van overige antennes, zend- en sirenemasten tot een bouwhoogte van maximaal 15 meter;
f. voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een bouwhoogte van maximaal 10 meter, met uitzondering van erf- en perceelsafscheidingen.

De in dit lid genoemde afwijkingen worden uitsluitend verleend onder de voorwaarde dat geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- de woonsituatie;
- het straat- en bebouwingsbeeld;
- de verkeersveiligheid;
- de sociale veiligheid;
- de milieusituatie;
- de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 24 Algemene wijzigingsregels

Burgemeester en wethouders zijn op grond van artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening bevoegd het plan te wijzigen:

a. voor het aanpassen van de Lijst van bedrijfstypen (bijlage 1) van deze regels ten behoeve van het verschuiven van soorten bedrijven en/of voorzieningen naar een lagere of hogere categorie, indien dit uit een oogpunt van milieuhygiëne dan wel als gevolg van technische ontwikkelingen wenselijk of noodzakelijk is;
b. voor het wijzigen van de Lijst van bedrijfstypen (bijlage 1) van deze regels door het aanvullen met nieuwe bedrijven of voorzieningen en/of het verwijderen van bestaande bedrijven of voorzieningen. Indien bedrijven of voorzieningen in de lijst worden opgenomen, worden zij gerangschikt onder die categorie, waarmee zij, gelet op de milieubelasting, naar aard en invloed op de omgeving het meest vergelijkbaar zijn;
c. voor een wijziging in de situering van bestemmingsgrenzen en bouwvlakken, indien bij de uitvoering van het plan mocht blijken, dat verschuivingen in verband met ingekomen bouwplannen wenselijk of noodzakelijk zijn, mits de bestemmingsgrenzen of bouwgrenzen niet meer dan 5 meter worden verschoven;
d. voor het wijzigen van de voorgeschreven maten, afmetingen en percentages met ten hoogste 20%;
e. voor het bouwen van vrijstaande antenne-installaties ten behoeve van mobiele telecommunicatie met een maximale bouwhoogte van 50 meter;
f. voor het bouwen van zend- en sirenemasten met een maximale bouwhoogte van 50 meter.

De in dit lid genoemde wijzigingsbevoegdheden worden uitsluitend toegepast onder de voorwaarde dat geen onevenredige aantasting plaats vindt van:

- de woonsituatie;
- het straat- en bebouwingsbeeld;
- de verkeersveiligheid;
- de sociale veiligheid;
- de milieusituatie;
- de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 25 Algemene procedureregels

25.1 Procedureregels Wijziging

Bij toepassing van een wijzigingsbevoegdheid, zoals bedoeld in deze regels, gelden de procedureregels zoals voorgeschreven in artikel 3.9a, lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening, met dien verstande dat:

a. indien het een besluit op aanvraag betreft, burgemeester en wethouders de aanvrager zo nodig in de gelegenheid stellen te reageren op de naar voren gebrachte zienswijzen;
b. indien tegen het ontwerp-besluit zienswijzen naar voren zijn gebracht, het besluit tot het al dan niet vaststellen van de wijziging of uitwerking met redenen wordt omkleed;
c. burgemeester en wethouders het besluit tot het al dan niet vaststellen van de wijziging bekend maken aan de aanvrager en eventuele indieners van zienswijzen.

Artikel 26 Overige regels

26.1 Parkeren en laden en lossen

a. Indien de omvang of de bestemming van een gebouw daartoe aanleiding geeft, dient, onverminderd het bepaalde elders in de regels van dit plan, ten behoeve van het parkeren of stallen van auto's in voldoende mate ruimte zijn aangebracht in, op of onder het gebouw, dan wel op of onder het onbebouwde terrein dat bij dat gebouw behoort.
b. De onder a. bedoelde ruimte voor het parkeren van auto's moet afmetingen hebben die zijn afgestemd op gangbare personenauto's. Aan deze eis wordt geacht te zijn voldaan:

    1. indien de afmetingen van bedoelde parkeerruimten tenminste 1,8 meter bij 5 meter en ten hoogste 3,25 meter bij 6 meter bedragen;
    2. indien de afmetingen van een gereserveerde parkeerruimte voor een gehandicapte - voorzover die ruimte niet in de lengterichting aan een trottoir grenst – tenminste 3,50 meter bij 5 meter bedragen;
    3. indien de afmetingen van bedoelde parkeerruimten bij langsparkeren een breedte hebben van minimaal 1,95 meter en maximaal 2,20 meter en een lengte hebben van minimaal 5,50 meter, met dien verstande dat op de koppen een afwijkende lengtemaat geldt van minimaal 7 meter;
    4. indien de afmetingen van bedoelde parkeerruimten bij haaksparkeren tenminste 2,30 meter bij 5 meter bedragen;

c. Indien de bestemming van een gebouw aanleiding geeft tot een te verwachten behoefte aan ruimte voor het laden of lossen van goederen, moet, onverminderd het bepaalde elders in de regels van dit plan, in deze behoefte in voldoende mate zijn voorzien aan, in of onder dat gebouw, dan wel op of onder het onbebouwde terrein dat bij dat gebouw behoort.
d. Burgemeester en Wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde onder a, b en c:
    1. indien het voldoen aan die bepalingen door bijzondere omstandigheden op overwegende bezwaren stuit; of
    2. voor zover op andere wijze in de nodige parkeer- of stallingruimte, dan wel laad- of losruimte wordt voorzien.

Hoofdstuk 4 Overgangs-en slotregels

Artikel 27 Overgangsrecht

27.1 Overgangsrecht bouwwerken

27.1.1 Overgangsbepaling

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, danwel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

27.1.2 Afwijking

Burgemeester en wethouders kunnen eenmalig afwijken van het bepaalde in lid 27.1.1 voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in dat lid met maximaal 10 %.

27.1.3 Uitzondering op het overgangsrecht bouwwerken

Lid 27.1.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

27.2 Overgangsrecht gebruik

27.2.1 Overgangsbepaling

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

27.2.2 Strijdig gebruik

Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in lid 27.2.1, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

27.2.3 Verboden gebruik

Indien het gebruik, bedoeld in lid 27.2.1, na de inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

27.2.4 Uitzondering op het overgangsrecht gebruik

Lid 27.2.1 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 28 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

Bijlagen

Bijlage 1 Lijst van bedrijfstypen

LIJST VAN BEDRIJFSTYPEN

SBI-1993	SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS						INDICES			
-	-	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	[illegible] E AFSTAND	CATEGORIE	VERKEER	VISUEEL	BODEM	LUCHT
			HOOFDGROEP AGRARISCHE BEDRIJVEN										
01	01	-	LANDBOUW EN DIENSTVERLENING T.B.V. DE LANDBOUW										
0111, 0113	011, 012, 013		Akkerbouw en fruitteelt (bedrijfsgebouwen)	10	10	30 C	10	30	2	1 G	1	B	L
0112	011, 012, 013, 0	0	Tuinbouw:										
0112	011, 012, 013	1	- bedrijfsgebouwen	10	10	30 C	10	30	2	1 G	1	B	L
0112	011, 012, 013	2	- kassen zonder verwarming	10	10	30 C	10	30	2	1 G	1	B	L
0112	011, 012, 013	3	- kassen met gasverwarming	10	10	30 C	10	30	2	1 G	1	B	L
0112	0113	4	- champignonkwekerijen (algemeen)	30	10	30 C	10	30	2	1 G	1	B	
0112	0113	5	- champignonkwekerijen met mestfermentatie	100	10	30 C	10	100	3.2	1 G	1	B	
0112	0163	6	- bloembollendroog- en prepareerbedrijven	30	10	30 C	10	30	2	1 G	1	B	
0112	011	7	- witlofkwekerijen (algemeen)	30	10	30 C	10	30	2	1 G			
0121	0141, 0142		Fokken en houden van rundvee	100	30	30 C	0	100	3.2	1 G	1		
0122	0143, 0145	0	Fokken en houden van overige graasdieren:										
0122	0143	1	- paardenfokkerijen	50	30	30 C	0	50	3.1	1 G	1		
0122	0145	2	- overige graasdieren	50	30	30 C	0	50	3.1	1 G	1		
0123	0146		Fokken en houden van varkens	200	30	50 C	0	200 D	4.1	1 G	1		
0124	0147	0	Fokken en houden van pluimvee:										
0124	0147	1	- legkippen	200	30	50 C	0	200 D	4.1	1 G	1		
0124	0147	2	- opfokkippen en mestkuikens	200	30	50 C	0	200	4.1	1 G	1		
0124	0147	3	- eenden en ganzen	200	50	50 C	0	200	4.1	1 G	1		
0124	0147	4	- overig pluimvee	100	30	50 C	0	100 D	3.2	1 G	1		
0125	0149	0	Fokken en houden van overige dieren:										
0125	0149	1	- nertsen en vossen	200	30	30 C	0	200	4.1	1 G	1		
0125	0149	2	- konijnen	100	30	30 C	0	100	3.2	1 G	1		
0125	0149	3	- huisdieren	30	0	50 C	10	50	3.1	1 G	1		
0125	0149	4	- maden, wormen e.d.	100	0	30 C	10	100	3.2	1 G	1		
0125	0149	5	- bijen	10	0	30 C	10	30	2	1 G	1		
0125	0149	6	- overige dieren	30	10	30 C	0	30 D	2	1 G	1		
0130	0150		Akker-en/of tuinbouw in combinatie met het fokken en houden van dieren (niet intensief)	100	30	30 C	0	100	3.2	1 G	1		
014	016	0	Dienstverlening t.b.v. de landbouw:										
014	016	1	- algemeen (o.a. loonbedrijven): b.o. > 500 m²	30	10	50	10	50 D	3.1	2 G	1		
014	016	2	- algemeen (o.a. loonbedrijven): b.o.<= 500 m²	30	10	30	10	30	2	1 G	1		
014	016	3	- plantsoenendiensten en hoveniersbedrijven: b.o. > 500 m²	30	10	50	10	50	3.1	2 G	1		
014	016	4	- plantsoenendiensten en hoveniersbedrijven: b.o. <= 500 m²	30	10	30	10	30	2	1 G	1		
0142	0162		KI-stations	30	10	30 C	0	30	2	1 G	1		
02	02	-											
02	02	-	BOSBOUW EN DIENSTVERLENING T.B.V. BOSBOUW										
020	021, 022, 024		Bosbouwbedrijven	10	10	50	0	50	3.1	1 G	1		
05	03	-											
05	03	-	VISSERIJ- EN VISTEELTBEDRIJVEN										
0501.1	0311		Zeevisserijbedrijven	100	0	100 C	50 R	100	3.2	2 G	2		
0501.2	0312		Binnenvisserijbedrijven	50	0	50 C	10	50	3.1	1 G	1		
0502	032	0	Vis- en schaaldierkwekerijen										
0502	032	1	- oester-, mossel- en schelpenteeltbedrijven	100	30	50 C	0	100	3.2	1 G	1		
0502	032	2	- visteeltbedrijven	50	0	50 C	0	50	3.1	1 G	1		

LIJST VAN BEDRIJFSTYPEN

SBI-1993	SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE	INDICES			
-	-	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	E AFSTAND		VERKEER	VISUEEL	BODEM	LUCHT
			HOOFDGROEP BEDRIJVEN										
10	08	-	TURFWINNING										
103	089		Turfwinningbedrijven	50	50	100 C	10	100	3.2	2 G	2		
11	06	-											
11	06	-	AARDOLIE- EN AARDGASWINNING										
111	061, 062	0	Aardolie- en aardgaswinning:										
111	061	1	- aardoliewinputten	100	0	200 C	200 R	200	4.1	1 G	2	B	L
111	062	2	- aardgaswinning incl. gasbeh.inst.: < 10.000.000 N m3/d	30	0	500 C	200 R	500	5.1	1 G	1	B	
111	062	3	- aardgaswinning incl. gasbeh.inst.: >= 10.000.000 N m3/d	50	0	700 C Z	200 R	700	5.2	1 G	1	B	
14	08	-											
14	08	-	WINNING VAN ZAND, GRIND, KLEI, ZOUT, E.D.										
1421	0812	0	Steen-, grit- en krijtmalerijen (open lucht):										
1421	0812	1	- algemeen	10	100	200	10	200 D	4.1	2 G	1		
1421	0812	2	- steenbrekerijen	10	200	700 Z	10	700	5.2	2 G	2		
144	0893		Zoutwinningbedrijven	50	10	100 C	30	100	3.2	2 G	1	B	
145	0899		Mergel- en overige delfstoffenwinningbedrijven	10	200	500 C	50	500	5.1	3 G	3		
15	10, 11	-											
15	10, 11	-	VERVAARDIGING VAN VOEDINGSMIDDELEN EN DRANKEN										
151	101, 102	0	Slachterijen en overige vleesverwerking:										
151	101, 102	1	- slachterijen en pluimveeslachterijen	100	0	100 C	50 R	100 D	3.2	2 G	1		
151	101	2	- vetsmelterijen	700	0	100 C	30	700	5.2	2 G	2		
151	101	3	- bewerkingsinrichting van darmen en vleesafval	300	0	100 C	50 R	300	4.2	2 G	2		
151	101	4	- vleeswaren- en vleesconservenfabrieken: p.o. > 1000 m²	100	0	100 C	50 R	100	3.2	2 G	2		
151	101	5	- vleeswaren- en vleesconservenfabrieken: p.o. <= 1000 m²	50	0	50 C	30	50	3.1	1 G	1		
151	101	6	- vleeswaren- en vleesconservenfabrieken: p.o. <= 200 m²	30	0	50	10	50	3.1	1 G	1		
151	101, 102	7	- loonslachterijen	50	0	50	10	50	3.1	1 G	1		
151	108	8	- vervaardiging van snacks en vervaardiging van kant-en-klaar-maaltijden met p.o. < 2.000 m²	50	0	50	10	50	3.1	2 G	1		
152	102	0	Visverwerkingsbedrijven:										
152	102	1	- drogen	700	100	200 C	30	700	5.2	2 G	2		
152	102	2	- conserveren	200	0	100 C	30	200	4.1	2 G	2		
152	102	3	- roken	300	0	50 C	0	300	4.2	1 G	2		
152	102	4	- verwerken anderszins: p.o.> 1000 m²	300	10	50 C	30	300 D	4.2	2 G	2		
152	102	5	- verwerken anderszins: p.o. <= 1000 m²	100	10	50	30	100	3.2	1 G	1		
152	102	6	- verwerken anderszins: p.o. <= 300 m²	50	10	30	10	50	3.1	1 G	1		
1531	1031	0	Aardappelprodukten fabrieken:										
1531	1031	1	- vervaardiging van aardappelproducten	300	30	200 C	50 R	300	4.2	2 G	2		
1531	1031	2	- vervaardiging van snacks met p.o. < 2.000 m²	50	10	50	50 R	50	3.1	1 G	1		
1532, 1533	1032, 1039	0	Groente- en fruitconservenfabrieken:										
1532, 1533	1032, 1039	1	- jam	50	10	100 C	10	100	3.2	1 G	1		
1532, 1533	1032, 1039	2	- groente algemeen	50	10	100 C	10	100	3.2	2 G	2		
1532, 1533	1032, 1039	3	- met koolsoorten	100	10	100 C	10	100	3.2	2 G	2		
1532, 1533	1032, 1039	4	- met drogerijen	300	10	200 C	30	300	4.2	2 G	2		
1532, 1533	1032, 1039	5	- met uienconservering (zoutinleggerij)	300	10	100 C	10	300	4.2	2 G	2		
1541	104101	0	Vervaardiging van ruwe plantaardige en dierlijke oliën en vetten:										
1541	104101	1	- p.c. < 250.000 t/j	200	30	100 C	30 R	200	4.1	3 G	2	B	
1541	104101	2	- p.c. >= 250.000 t/j	300	50	300 C Z	50 R	300	4.2	3 G	3	B	
1542	104102	0	Raffinage van plantaardige en dierlijke oliën en vetten:										
1542	104102	1	- p.c. < 250.000 t/j	200	10	100 C	100 R	200	4.1	3 G	2	B	
1542	104102	2	- p.c. >= 250.000 t/j	300	10	300 C Z	200 R	300	4.2	3 G	3	B	
1543	1042	0	Margarinefabrieken:										
1543	1042	1	- p.c. < 250.000 t/j	100	10	200 C	30 R	200	4.1	3 G	2		
1543	1042	2	- p.c. >= 250.000 t/j	200	10	300 C Z	50 R	300	4.2	3 G	3	B	
1551	1051	0	Zuivelprodukten fabrieken:										
1551	1051	1	- gedroogde produkten, p.c. >= 1,5 t/u	200	100	500 C Z	50 R	500	5.1	3 G	2		
1551	1051	2	- geconcentreerde produkten, verdamp. cap. >=20 t/u	200	30	500 C Z	50 R	500	5.1	3 G	2		
1551	1051	3	- melkprodukten fabrieken v.c. < 55.000 t/j	50	0	100 C	50 R	100	3.2	2 G	1		
1551	1051	4	- melkprodukten fabrieken v.c. >= 55.000 t/j	100	0	300 C Z	50 R	300	4.2	3 G	2		
1551	1051	5	- overige zuivelprodukten fabrieken	50	50	300 C	50 R	300	4.2	3 G	2		
1552	1052	1	Consumptie-ijsfabrieken: p.o. > 200 m²	50	0	100 C	50 R	100	3.2	2 G	2		
1552	1052	2	- consumptie-ijsfabrieken: p.o. <= 200 m²	10	0	30	0	30	2	1 G	1		
1561	1061	0	Meelfabrieken:										
1561	1061	1	- p.c. >= 500 t/u	200	100	300 C Z	100 R	300	4.2	2 G	2		
1561	1061	2	- p.c. < 500 t/u	100	50	200 C	50 R	200	4.1	2 G	2		
1561	1061		Grutterswarenfabrieken	50	100	200 C	50	200 D	4.1	2 G	2		
1562	1062	0	Zetmeelfabrieken:										
1562	1062	1	- p.c. < 10 t/u	200	50	200 C	30 R	200	4.1	1 G	2		
1562	1062	2	- p.c. >= 10 t/u	300	100	300 C Z	50 R	300	4.2	2 G	3		
1571	1091	0	Veevoerfabrieken:										
1571	1091	1	- destructiebedrijven	700	30	200 C	50	700 D	5.2	3 G	3		
1571	1091	2	- beender-, veren-, vis-, en vleesmeelfabriek	700	100	100 C	30 R	700 D	5.2	3 G	3		
1571	1091	3	- drogerijen (gras, pulp, groenvoeder, veevoeder) cap. < 10 t/u water	300	100	200 C	30	300	4.2	2 G	2		
1571	1091	4	- drogerijen (gras, pulp, groenvoeder, veevoeder) cap. >= 10 t/u water	700	200	300 C Z	50	700	5.2	3 G	3		
1571	1091	5	- mengvoeder, p.c. < 100 t/u	200	50	200 C	30	200	4.1	3 G	3		
1571	1091	6	- mengvoeder, p.c. >= 100 t/u	300	100	300 C Z	50 R	300	4.2	3 G	3		
1572	1092		Vervaardiging van voer voor huisdieren	200	100	200 C	30	200	4.1	2 G	2		
1581	1071	0	Broodfabrieken, brood- en banketbakkerijen:										
1581	1071	1	- v.c. < 7500 kg meel/week, bij gebruik van charge-ovens	30	10	30 C	10	30	2	1 G	1		
1581	1071	2	- v.c. >= 7500 kg meel/week	100	30	100 C	30	100	3.2	2 G	2		
1582	1072		Banket, biscuit- en koekfabrieken	100	10	100 C	30	100	3.2	2 G	2		
1583	1081	0	Suikerfabrieken:										
1583	1081	1	- v.c. < 2.500 t/j	500	100	300 C	100 R	500	5.1	2 G	2	B	
1583	1081	2	- v.c. >= 2.500 t/j	1000	200	700 C Z	200 R	1000	5.3	3 G	3	B	

LIJST VAN BEDRIJFSTYPEN

SBI-1993	SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE	INDICES			
-	-	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	E AFSTAND		VERKEER	VISUEEL	BODEM	LUCHT
1584	10821	0	Verwerking cacaobonen en vervaardiging chocolade- en suikerwerk:										
1584	10821	1	- Cacao- en chocoladefabrieken: p.o. > 2.000 m²	500	50	100	50 R	500	5.1	2 G	3		
1584	10821	2	- cacao- en chocoladefabrieken vervaardigen van chocoladewerken met p.o. < 2.000 m²	100	30	50	30	100	3.2	2 G	2		
1584	10821	3	- cacao- en chocoladefabrieken vervaardigen van chocoladewerken met p.o. <= 200 m²	30	10	30	10	30	2	1 G	1		
1584	10821	4	- Suikerwerkfabrieken met suiker branden	300	30	50	30 R	300	4.2	2 G	2		
1584	10821	5	- Suikerwerkfabrieken zonder suiker branden: p.o. > 200 m²	100	30	50	30 R	100	3.2	2 G	2		
1584	10821	6	- suikerwerkfabrieken zonder suiker branden: p.o. <= 200 m²	30	10	30	10	30	2	1 G	1		
1585	1073		Deegwarenfabrieken	50	30	10	10	50	3.1	2 G	2		
1586	1083	0	Koffiebranderijen en theepakkerijen:										
1586	1083	1	- koffiebranderijen	500	30	200 C	10	500 D	5.1	2 G	1		
1586	1083	2	- theepakkerijen	100	10	30	10	100	3.2	2 G	1		
1587	108401		Vervaardiging van azijn, specerijen en kruiden	200	30	50	10	200	4.1	2 G	1		
1589	1089		Vervaardiging van overige voedingsmiddelen	200	30	50	30	200 D	4.1	2 G	2		
1589.1	1089		Bakkerijgrondstoffenfabrieken	200	50	50	50 R	200	4.1	2 G	2		
1589.2	1089	0	Soep- en soeparomafabrieken:										
1589.2	1089	1	- zonder poederdrogen	100	10	50	10	100	3.2	2 G	2		
1589.2	1089	2	- met poederdrogen	300	50	50	50 R	300	4.2	2 G	2		
1589.2	1089		Bakmeel- en puddingpoederfabrieken	200	50	50	30	200	4.1	2 G	2		
1591	110101		Destilleerderijen en likeurstokerijen	300	30	200 C	30	300	4.2	2 G	2		
1592	110102	0	Vervaardiging van ethylalcohol door gisting:										
1592	110102	1	- p.c. < 5.000 t/j	200	30	200 C	30 R	200	4.1	1 G	2		
1592	110102	2	- p.c. >= 5.000 t/j	300	50	300 C	50 R	300	4.2	2 G	3	B	
1593 t/m 1595	1102 t/m 1104		Vervaardiging van wijn, cider e.d.	10	0	30 C	0	30	2	1 G	1		
1596	1105		Bierbrouwerijen	300	30	100 C	50 R	300	4.2	2 G	2		
1597	1106		Mouterijen	300	50	100 C	30	300	4.2	2 G	2		
1598	1107		Mineraalwater- en frisdrankfabrieken	10	0	100	50 R	100	3.2	3 G	2		
16	12	-											
16	12	-	VERWERKING VAN TABAK										
160	120		Tabakverwerkende industrie	200	30	50 C	30	200	4.1	2 G	1		
17	13	-											
17	13	-	VERVAARDIGING VAN TEXTIEL										
171	131		Bewerken en spinnen van textielvezels	10	50	100	30	100	3.2	2 G	1		
172	132	0	Weven van textiel:										
172	132	1	- aantal weefgetouwen < 50	10	10	100	0	100	3.2	2 G	1		
172	132	2	- aantal weefgetouwen >= 50	10	30	300 Z	50	300	4.2	3 G	2		
173	133		Textielveredelingsbedrijven	50	0	50	10	50	3.1	2 G	2	B	
174, 175	139		Vervaardiging van textielwaren	10	0	50	10	50	3.1	1 G	1		
1751	1393		Tapijt-, kokos- en vloermattenfabrieken	100	30	200	10	200	4.1	2 G	2	B	L
176, 177	139, 143		Vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen	0	10	50	10	50	3.1	1 G	2		
18	14	-											
18	14	-	VERVAARDIGING VAN KLEDING; BEREIDEN EN VERVEN VAN BONT										
181	141		Vervaardiging kleding van leer	30	0	50	0	50	3.1	1 G	1		
182	141		Vervaardiging van kleding en -toebehoren (excl. van leer)	10	10	30	10	30	2	2 G	2		
183	142, 151		Bereiden en verven van bont; vervaardiging van artikelen van bont	50	10	10	10	50	3.1	1 G	1	B	L
19	19	-											
19	15	-	VERVAARDIGING VAN LEER EN LEDERWAREN (EXCL. KLEDING)										
191	151,152		Lederfabrieken	300	30	100	10	300	4.2	2 G	2	B	L
192	151		Lederwarenfabrieken (excl. kleding en schoeisel)	50	10	30	10	50 D	3.1	2 G	2		
193	152		Schoenenfabrieken	50	10	50	10	50	3.1	2 G	1		
20		-											
20	16	-	HOUTINDUSTRIE EN VERVAARDIGING ARTIKELEN VAN HOUT, RIET, KURK E.D.										
2010.1	16101		Houtzagerijen	0	50	100	50 R	100	3.2	2 G	2		
2010.2	16102	0	Houtconserveringsbedrijven:										
2010.2	16102	1	- met creosootolie	200	30	50	10	200	4.1	2 G	2	B	L
2010.2	16102	2	- met zoutoplossingen	10	30	50	10	50	3.1	2 G	1	B	
202	1621		Fineer- en plaatmaterialenfabrieken	100	30	100	10	100	3.2	3 G	2	B	
203, 204, 205	162	0	Timmerwerkfabrieken, vervaardiging overige artikelen van hout	0	30	100	0	100	3.2	2 G	2		
203, 204, 205	162	1	Timmerwerkfabrieken, vervaardiging overige artikelen van hout, p.o. < 200 m2	0	30	50	0	50	3.1	1 G	1		
205	162902		Kurkwaren-, riet- en vlechtwerkfabrieken	10	10	30	0	30	2	1 G	1		
21	17	-											
21	17	-	VERVAARDIGING VAN PAPIER, KARTON EN PAPIER- EN KARTONWAREN										
2111	1711		Vervaardiging van pulp	200	100	200 C	50 R	200	4.1	3 G	2		
2112	1712	0	Papier- en kartonfabrieken:										
2112	1712	1	- p.c. < 3 t/u	50	30	50 C	30 R	50	3.1	1 G	2		
2112	1712	2	- p.c. 3 - 15 t/u	100	50	200 C Z	50 R	200	4.1	2 G	2		
2112	1712	3	- p.c. >= 15 t/u	200	100	300 C Z	100 R	300	4.2	3 G	2		
212	172		Papier- en kartonwarenfabrieken	30	30	100 C	30 R	100	3.2	2 G	2		
2121.2	17212	0	Golfkartonfabrieken:										
2121.2	17212	1	- p.c. < 3 t/u	30	30	100 C	30 R	100	3.2	2 G	2		
2121.2	17212	2	- p.c. >= 3 t/u	50	30	200 C Z	30 R	200	4.1	2 G	2		
22	58	-											
22	58	-	UITGEVERIJEN, DRUKKERIJEN EN REPRODUKTIE VAN OPGENOMEN MEDIA										
2221	1811		Drukkerijen van dagbladen	30	0	100 C	10	100	3.2	3 G	2	B	L
2222	1812		Drukkerijen (vlak- en rotatie-diepdrukkerijen)	30	0	100	10	100	3.2	3 G	2	B	
2222.6	18129		Kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen	10	0	30	0	30	2	1 P	1	B	
2223	1814	A	Grafische afwerking	0	0	10	0	10	1	1 G	1		
2223	1814	B	Binderijen	30	0	30	0	30	2	2 G	1		
2224	1813		Grafische reproduktie en zetten	30	0	10	10	30	2	2 G	1	B	
2225	1814		Overige grafische aktiviteiten	30	0	30	10	30 D	2	2 G	1	B	
223	182		Reproduktiebedrijven opgenomen media	0	0	10	0	10	1	1 G	1		

LIJST VAN BEDRIJFSTYPEN

SBI-1993	SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE	INDICES			
-	-	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	E AFSTAND		VERKEER	VISUEEL	BODEM	LUCHT
23	19	-											
23	19	-	AARDOLIE-/STEENKOOLVERWERK. IND.; BEWERKING SPLIJT-/KWEEKSTOFFEN										
231	191		Cokesfabrieken	1000	700	1000 C Z	100 R	1000	5.3	2 G	3	B	L
2320.1	19201		Aardolieraffinaderijen	1500	100	1500 C Z	1500 R	1500	6	3 G	3	B	L
2320.2	19202	A	Smeeroliën- en vettenfabrieken	50	0	100	30 R	100	3.2	2 G	2	B	L
2320.2	19202	B	Recyclingbedrijven voor afgewerkte olie	300	0	100	50 R	300	4.2	2 G	2	B	L
2320.2	19202	C	Aardolieproduktenfabrieken n.e.g.	300	0	200	50 R	300 D	4.2	2 G	2	B	L
233	201, 212, 244		Splijt- en kweekstoffenbewerkingsbedrijven	10	10	100	1500	1500 D	6	1 G	2	B	
24	20	-											
24	20	-	VERVAARDIGING VAN CHEMISCHE PRODUKTEN										
2411	2011	0	Vervaardiging van industriële gassen:										
2411	2011	1	- luchtscheidingsinstallatie v.c. >= 10 t/d lucht	10	0	700 C Z	100 R	700	5.2	3 G	3		
2411	2011	2	- overige gassenfabrieken, niet explosief	100	0	500 C	100 R	500	5.1	3 G	3		L
2411	2011	3	- overige gassenfabrieken, explosief	100	0	500 C	300 R	500	5.1	3 G	3		L
2412	2012		Kleur- en verfstoffenfabrieken	200	0	200 C	200 R	200 D	4.1	3 G	3	B	L
2413	2012	0	Anorg. chemische grondstoffenfabrieken:										
2413	2012	1	- niet vallend onder "post-Seveso-richtlijn"	100	30	300 C	300 R	300 D	4.2	2 G	3	B	L
2413	2012	2	- vallend onder "post-Seveso-richtlijn"	300	50	500 C	700 R	700 D	5.2	3 G	3	B	L
2414.1	20141	A0	Organ. chemische grondstoffenfabrieken:										
2414.1	20141	A1	- niet vallend onder "post-Seveso-richtlijn"	300	10	200 C	300 R	300 D	4.2	2 G	3	B	L
2414.1	20141	A2	- vallend onder "post-Seveso-richtlijn"	1000	30	500 C	700 R	1000 D	5.3	2 G	2	B	L
2414.1	20141	B0	Methanolfabrieken:										
2414.1	20141	B1	- p.c. < 100.000 t/j	100	0	200 C	100 R	200	4.1	2 G	2	B	
2414.1	20141	B2	- p.c. >= 100.000 t/j	200	0	300 C Z	200 R	300	4.2	3 G	3	B	
2414.2	20149	0	Vetzuren en alkanolenfabrieken (niet synth.):										
2414.2	20149	1	- p.c. < 50.000 t/j	300	0	200 C	100 R	300	4.2	2 G	2	B	L
2414.2	20149	2	- p.c. >= 50.000 t/j	500	0	300 C Z	200 R	500	5.1	3 G	3	B	L
2415	2015		Kunstmeststoffenfabrieken	500	300	500 C	500 R	500	5.1	3 G	3	B	L
2416	2016		Kunstharsenfabrieken e.d.	700	30	300 C	500 R	700	5.2	3 G	3	B	L
242	202	0	Landbouwchemicaliënfabrieken:										
242	202	1	- fabricage	300	50	100 C	1000 R	1000	5.3	3 G	3	B	L
242	202	2	- formulering en afvullen	100	10	30 C	500 R	500 D	5.1	2 G	2	B	
243	203		Verf, lak en vernisfabrieken	300	30	200 C	300 R	300 D	4.2	3 G	2	B	L
2441	2110	0	Farmaceutische grondstoffenfabrieken:										
2441	2110	1	- p.c. < 1.000 t/j	200	10	200 C	300 R	300	4.2	1 G	2	B	L
2441	2110	2	- p.c. >= 1.000 t/j	300	10	300 C	500 R	500	5.1	2 G	2	B	L
2442	2120	0	Farmaceutische produktenfabrieken:										
2442	2120	1	- formulering en afvullen geneesmiddelen	50	10	50	50 R	50	3.1	2 G	1	B	L
2442	2120	2	- verbandmiddelenfabrieken	10	10	30	10	30	2	2 G	1		
2451	2041		Zeep-, was- en reinigingsmiddelenfabrieken	300	100	200 C	100 R	300	4.2	3 G	2	B	
2452	2042		Parfumerie- en cosmeticafabrieken	300	30	50 C	50 R	300	4.2	2 G	2		
2461	2051		Kruit-, vuurwerk-, en springstoffenfabrieken	30	10	50	1000 V	1000	5.3	1 G	2	B	
2462	2052	0	Lijm- en plakmiddelenfabrieken:										
2462	2052	1	- zonder dierlijke grondstoffen	100	10	100	50	100	3.2	3 G	2	B	L
2462	2052	2	- met dierlijke grondstoffen	500	30	100	50	500	5.1	3 G	2	B	
2464	205902		Fotochemische produktenfabrieken	50	10	100	50 R	100	3.2	3 G	2	B	L
2466	205903	A	Chemische kantoorbenodigdhedenfabrieken	50	10	50	50 R	50	3.1	3 G	2	B	
2466	205903	B	Overige chemische produktenfabrieken n.e.g.	200	30	100 C	200 R	200 D	4.1	2 G	2	B	L
247	2060		Kunstmatige synthetische garen- en vezelfabrieken	300	30	300 C	200 R	300	4.2	3 G	3	B	L
25	22	-											
25	22	-	VERVAARDIGING VAN PRODUKTEN VAN RUBBER EN KUNSTSTOF										
2511	221101		Rubberbandenfabrieken	300	50	300 C	100 R	300	4.2	2 G	2	B	
2512	221102	0	Loopvlakvernieuwingsbedrijven:										
2512	221102	1	- vloeropp. < 100 m2	50	10	30	30	50	3.1	1 G	1		
2512	221102	2	- vloeropp. >= 100 m2	200	50	100	50 R	200	4.1	2 G	2	B	
2513	2219		Rubber-artikelenfabrieken	100	10	50	50 R	100 D	3.2	1 G	2		
252	222	0	Kunststofverwerkende bedrijven:										
252	222	1	- zonder fenolharsen	200	50	100	100 R	200	4.1	2 G	2		
252	222	2	- met fenolharsen	300	50	100	200 R	300	4.2	2 G	2	B	L
252	222	3	- productie van verpakkingsmateriaal en assemblage van kunststofbouwmaterialen	50	30	50	30	50	3.1	2 G	1		
26	23	-											
26	23	-	VERVAARDIGING VAN GLAS, AARDEWERK, CEMENT-, KALK- EN GIPSPRODUKTEN										
261	231	0	Glasfabrieken:										
261	231	1	- glas en glasprodukten, p.c. < 5.000 t/j	30	30	100	30	100	3.2	1 G	1		L
261	231	2	- glas en glasprodukten, p.c. >= 5.000 t/j	30	100	300 C Z	50 R	300	4.2	2 G	2		L
261	231	3	- glaswol en glasvezels, p.c.< 5.000 t/j	300	100	100	30	300	4.2	1 G	1		L
261	231	4	- glaswol en glasvezels, p.c. >= 5.000 t/j	500	200	300 C Z	50 R	500	5.1	2 G	2		L
2615	231		Glasbewerkingsbedrijven	10	30	50	10	50	3.1	1 G	1		
262, 263	232, 234	0	Aardewerkfabrieken:										
262, 263	232, 234	1	- vermogen elektrische ovens totaal < 40 kW	10	10	30	10	30	2	1 G	1		L
262, 263	232, 234	2	- vermogen elektrische ovens totaal >= 40 kW	30	50	100	30	100	3.2	2 G	2		L
264	233	A	Baksteen en baksteenelementenfabrieken	30	200	200	30	200	4.1	2 G	2		L
264	233	B	Dakpannenfabrieken	50	200	200	100 R	200	4.1	2 G	2		
2651	2351	0	Cementfabrieken:										
2651	2351	1	- p.c. < 100.000 t/j	10	300	500 C	30 R	500	5.1	2 G	2		
2651	2351	2	- p.c. >= 100.000 t/j	30	500	1000 C Z	50 R	1000	5.3	3 G	3	B	
2652	235201	0	Kalkfabrieken:										
2652	235201	1	- p.c. < 100.000 t/j	30	200	200	30 R	200	4.1	2 G	2		
2652	235201	2	- p.c. >= 100.000 t/j	50	500	300 Z	50 R	500	5.1	3 G	3		
2653	235202	0	Gipsfabrieken:										
2653	235202	1	- p.c. < 100.000 t/j	30	200	200	30 R	200	4.1	2 G	2		
2653	235202	2	- p.c. >= 100.000 t/j	50	500	300 Z	50 R	500	5.1	3 G	3	B	
2661.1	23611	0	Betonwarenfabrieken:										

LIJST VAN BEDRIJFSTYPEN

SBI-1993	SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE	INDICES			
-	-	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	E AFSTAND		VERKEER	VISUEEL	BODEM	LUCHT
2661.1	23611	1	- zonder persen, triltafels en bekistingtrille	10	100	200	30	200	4.1	2 G	2	B	
2661.1	23611	2	- met persen, triltafels of bekistingtrillers, p.c. < 100 t/d	10	100	300	30	300	4.2	2 G	2	B	
2661.1	23611	3	- met persen, triltafels of bekistingtrillers, p.c. >= 100 t/d	30	200	700 Z	30	700	5.2	3 G	3	B	
2661.2	23612	0	Kalkzandsteenfabrieken:										
2661.2	23612	1	- p.c. < 100.000 t/j	10	50	100	30	100	3.2	2 G	2		
2661.2	23612	2	- p.c. >= 100.000 t/j	30	200	300 Z	30	300	4.2	3 G	3		
2662	2362		Mineraalgebonden bouwplatenfabrieken	50	50	100	30	100	3.2	2 G	2		
2663, 2664	2363, 2364	0	Betonmortelcentrales:										
2663, 2664	2363, 2364	1	- p.c. < 100 t/u	10	50	100	10	100	3.2	3 G	2		
2663, 2664	2363, 2364	2	- p.c. >= 100 t/u	30	200	300 Z	10	300	4.2	3 G	3		
2665, 2666	2365, 2369	0	Vervaardiging van produkten van beton, (vezel)cement en gips:										
2665, 2666	2365, 2369	1	- p.c. < 100 t/d	10	50	100	50 R	100	3.2	2 G	2		
2665, 2666	2365, 2369	2	- p.c. >= 100 t/d	30	200	300 Z	200 R	300	4.2	3 G	2	B	
267	237	0	Natuursteenbewerkingsbedrijven:										
267	237	1	- zonder breken, zeven en drogen: p.o. > 2.000 m²	10	30	100	0	100 D	3.2	1 G	2		
267	237	2	- zonder breken, zeven en drogen: p.o. <= 2.000 m²	10	30	50	0	50	3.1	1 G	1		
267	237	3	- met breken, zeven of drogen, v.c. < 100.000 t/j	10	100	300	10	300	4.2	1 G	2		
267	237	4	- met breken, zeven of drogen, v.c. >= 100.000 t/j	30	200	700 Z	10	700	5.2	2 G	3		
2681	2391		Slijp- en polijstmiddelen fabrieken	10	30	50	10	50 D	3.1	1 G	2		
2682	2399	A0	Bitumineuze materialenfabrieken:										
2682	2399	A1	- p.c. < 100 t/u	300	100	100	30	300	4.2	3 G	2	B	L
2682	2399	A2	- p.c. >= 100 t/u	500	200	200 Z	50	500	5.1	3 G	3	B	L
2682	2399	B0	Isolatiematerialenfabrieken (excl. glaswol):										
2682	2399	B1	- steenwol, p.c. >= 5.000 t/j	100	200	300 C Z	30	300	4.2	2 G	2		
2682	2399	B2	- overige isolatiematerialen	200	100	100 C	50	200	4.1	2 G	2		
2682	2399	C	Minerale produktenfabrieken n.e.g.	50	50	100	50	100 D	3.2	2 G	2		
2682	2399	D0	Asfaltcentrales: p.c.< 100 ton/uur	100	50	200	30	200	4.1	3 G	2	B	L
2682	2399	D1	- asfaltcentrales, p.c. >= 100 ton/uur	200	100	300 Z	50	300	4.2	3 G	2	B	L
27	24	-											
27	24	-	VERVAARDIGING VAN METALEN										
271	241	0	Ruwijzer- en staalfabrieken:										
271	241	1	- p.c. < 1.000 t/j	700	500	700	200 R	700	5.2	2 G	2	B	
271	241	2	- p.c. >= 1.000 t/j	1500	1000	1500 C Z	300 R	1500	6	3 G	3	B	L
272	245	0	IJzeren- en stalenbuizenfabrieken:										
272	245	1	- p.o. < 2.000 m2	30	30	500	30	500	5.1	2 G	2	B	
272	245	2	- p.o. >= 2.000 m2	50	100	1000 Z	50 R	1000	5.3	3 G	2	B	
273	243	0	Draadtrekkerijen, koudbandwalserijen en profielzetterijen:										
273	243	1	- p.o. < 2.000 m2	30	30	300	30	300	4.2	2 G	2		
273	243	2	- p.o. >= 2.000 m2	50	50	700 Z	50 R	700	5.2	3 G	3	B	
274	244	A0	Non-ferro-metaalfabrieken:										
274	244	A1	- p.c. < 1.000 t/j	100	100	300	30 R	300	4.2	1 G	2	B	
274	244	A2	- p.c. >= 1.000 t/j	200	300	700 Z	50 R	700	5.2	2 G	3	B	
274	244	B0	Non-ferro-metaalwalserijen, -trekkerijen e.d.:										
274	244	B1	- p.o. < 2.000 m2	50	50	500	50 R	500	5.1	2 G	2	B	
274	244	B2	- p.o. >= 2.000 m2	200	100	1000 Z	100 R	1000	5.3	3 G	3	B	
2751, 2752	2451, 2452	0	IJzer- en staalgieterijen/ -smelterijen:										
2751, 2752	2451, 2452	1	- p.c. < 4.000 t/j	100	50	300 C	30 R	300	4.2	1 G	2	B	
2751, 2752	2451, 2452	2	- p.c. >= 4.000 t/j	200	100	500 C Z	50 R	500	5.1	2 G	3	B	L
2753, 2754	2453, 2454	0	Non-ferro-metaalgieterijen/ -smelterijen:										
2753, 2754	2453, 2454	1	- p.c. < 4.000 t/j	100	50	300 C	30 R	300	4.2	1 G	2	B	
2753, 2754	2453, 2454	2	- p.c. >= 4.000 t/j	200	100	500 C Z	50 R	500	5.1	2 G	3	B	L
28	25	-											
28	25, 31	-	VERVAARD. EN REPARATIE VAN PRODUKTEN VAN METAAL (EXCL. MACH./TRANSPORTMIDD.)										
281	251, 331	0	Constructiewerkplaatsen										
281	251, 331	1	- gesloten gebouw	30	30	100	30	100	3.2	2 G	2	B	
281	251, 331	1a	- gesloten gebouw, p.o. < 200 m2	30	30	50	10	50	3.1	1 G	1		
281	251, 331	2	- in open lucht, p.o. < 2.000 m2	30	50	200	30	200	4.1	2 G	2	B	
281	251, 331	3	- in open lucht, p.o. >= 2.000 m2	50	200	300 Z	30	300	4.2	3 G	3	B	
2821	2529, 3311	0	Tank- en reservoirbouwbedrijven:										
2821	2529, 3311	1	- p.o. < 2.000 m2	30	50	300	30 R	300	4.2	2 G	2	B	
2821	2529, 3311	2	- p.o. >= 2.000 m2	50	100	500 Z	50 R	500	5.1	3 G	3	B	
2822, 2830	2521, 2530, 3311		Vervaardiging van verwarmingsketels, radiatoren en stoomketels	30	30	200	30	200	4.1	2 G	2	B	
284	255, 331	A	Stamp-, pers-, dieptrek- en forceerbedrijven	10	30	200	30	200	4.1	1 G	2	B	
284	255, 331	B	Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen e.d.	50	30	100	30	100 D	3.2	2 G	2	B	
284	255, 331	B1	Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen e.d., p.o. < 200 m2	30	30	50	10	50 D	3.1	1 G	2	B	
2851	2561, 3311	0	Metaaloppervlaktebehandelingsbedrijven:										
2851	2561, 3311	1	- algemeen	50	50	100	50	100	3.2	2 G	2	B	L
2851	2561, 3311	10	- stralen	30	200	200	30	200 D	4.1	2 G	2	B	L
2851	2561, 3311	11	- metaalharden	30	50	100	50	100 D	3.2	1 G	2	B	
2851	2561, 3311	12	- lakspuiten en moffelen	100	30	100	50 R	100 D	3.2	2 G	2	B	L
2851	2561, 3311	2	- scoperen (opspuiten van zink)	50	50	100	30 R	100 D	3.2	2 G	2	B	L
2851	2561, 3311	3	- thermisch verzinken	100	50	100	50	100	3.2	2 G	2	B	L
2851	2561, 3311	4	- thermisch vertinnen	100	50	100	50	100	3.2	2 G	2	B	L
2851	2561, 3311	5	- mechanische oppervlaktebehandeling (slijpen, polijsten)	30	50	100	30	100	3.2	2 G	2	B	
2851	2561, 3311	6	- anodiseren, eloxeren	50	10	100	30	100	3.2	2 G	2	B	
2851	2561, 3311	7	- chemische oppervlaktebehandeling	50	10	100	30	100	3.2	2 G	2	B	
2851	2561, 3311	8	- emailleren	100	50	100	50 R	100	3.2	1 G	1	B	L
2851	2561, 3311	9	- galvaniseren (vernikkelen, verchromen, verzinken, verkoperen ed)	30	30	100	50	100	3.2	2 G	2	B	
2852	2562, 3311	1	Overige metaalbewerkende industrie	10	30	100	30	100 D	3.2	1 G	2	B	
2852	2562, 3311	2	Overige metaalbewerkende industrie, inpandig, p.o. <200m2	10	30	50	10	50 D	3.1	1 G	2	B	
287	259, 331	A0	Grofsmederijen, anker- en kettingfabrieken:										
287	259, 331	A1	- p.o. < 2.000 m2	30	50	200	30	200	4.1	2 G	2	B	
287	259, 331	A2	- p.o. >= 2.000 m2	50	100	500 Z	30	500	5.1	3 G	3	B	
287	259, 331	B	Overige metaalwarenfabrieken n.e.g.	30	30	100	30	100	3.2	2 G	2	B	
287	259, 331	B	Overige metaalwarenfabrieken n.e.g.; inpandig, p.o. <200 m2	30	30	50	10	50	3.1	1 G	2	B	
29	27, 28, 33	-											

LIJST VAN BEDRIJFSTYPEN

SBI-1993	SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE	INDICES			
-	-	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	E AFSTAND		VERKEER	VISUEEL	BODEM	LUCHT
29	27, 28, 33	-	VERVAARDIGING VAN MACHINES EN APPARATEN										
29	27, 28, 33	0	Machine- en apparatenfabrieken incl. reparatie:										
29	27, 28, 33	1	- p.o. < 2.000 m2	30	30	100	30	100 D	3.2	2 G	1	B	
29	27, 28, 33	2	- p.o. >= 2.000 m2	50	30	200	30	200 D	4.1	3 G	2	B	
29	28, 33	3	- met proefdraaien verbrandingsmotoren >= 1 MW	50	30	300 Z	30	300 D	4.2	3 G	2	B	
30	26, 28, 33	-											
30	26, 28, 33	-	VERVAARDIGING VAN KANTOORMACHINES EN COMPUTERS										
30	26, 28, 33	A	Kantoormachines- en computerfabrieken incl. reparatie	30	10	30	10	30	2	1 G	1		
31	26, 27, 33	-											
31	26, 27, 33	-	VERVAARDIGING VAN OVER. ELEKTR. MACHINES, APPARATEN EN BENODIGDH.										
311	271, 331		Elektromotoren- en generatorenfabrieken incl. reparatie	200	30	30	50	200	4.1	1 G	2	B	L
312	271, 273		Schakel- en installatiemateriaalfabrieken	200	10	30	50	200	4.1	1 G	2	B	L
313	273		Elektrische draad- en kabelfabrieken	100	10	200	100 R	200 D	4.1	2 G	2		L
314	272		Accumulatoren- en batterijenfabrieken	100	30	100	50	100	3.2	2 G	2	B	L
315	274		Lampenfabrieken	200	30	30	300 R	300	4.2	2 G	2	B	L
316	293		Elektrotechnische industrie n.e.g.	30	10	30	10	30	2	1 G	1		
3162	2790		Koolelektrodenfabrieken	1500	300	1000 C Z	200 R	1500	6	2 G	3	B	L
32	26, 33	-											
32	26, 33	-	VERVAARDIGING VAN AUDIO-, VIDEO-, TELECOM-APPARATEN EN -BENODIGDH.										
321 t/m 323	261, 263, 264, 331		Vervaardiging van audio-, video- en telecom-apparatuur e.d. incl. reparatie	30	0	50	30	50 D	3.1	2 G	1	B	
3210	2612		Fabrieken voor gedrukte bedrading	50	10	50	30	50	3.1	1 G	2	B	
33	26, 32, 33	-											
33	26, 32, 33	-	VERVAARDIGING VAN MEDISCHE EN OPTISCHE APPARATEN EN INSTRUMENTEN										
33	26, 32, 33	A	Fabrieken voor medische en optische apparaten en instrumenten e.d. incl. reparatie	30	0	30	0	30	2	1 G	1		
34	29	-											
34	29		VERVAARDIGING VAN AUTO'S, AANHANGWAGENS EN OPLEGGERS										
341	291	0	Autofabrieken en assemblagebedrijven										
341	291	1	- p.o. < 10.000 m2	100	10	200 C	30 R	200 D	4.1	3 G	2	B	
341	291	2	- p.o. >= 10.000 m2	200	30	300 Z	50 R	300	4.2	3 G	2	B	L
3420.1	29201		Carrosseriefabrieken	100	10	200	30 R	200	4.1	2 G	2	B	
3420.2	29202		Aanhangwagen- en opleggerfabrieken	30	10	200	30	200	4.1	2 G	2	B	
343	293		Auto-onderdelenfabrieken	30	10	100	30 R	100	3.2	2 G	2		
35	30	-											
35	30	-	VERVAARDIGING VAN TRANSPORTMIDDELEN (EXCL. AUTO'S, AANHANGWAGENS)										
351	301, 3315	0	Scheepsbouw- en reparatiebedrijven:										
351	301, 3315	1	- houten schepen	30	30	50	10	50	3.1	2 G	1	B	
351	301, 3315	2	- kunststof schepen	100	50	100	50 R	100	3.2	2 G	1	B	
351	301, 3315	3	- metalen schepen < 25 m	50	100	200	30	200	4.1	2 G	2	B	
351	301, 3315	4	- metalen schepen >= 25m en/of proefdraaien motoren >= 1 MW	100	100	500 C Z	50	500	5.1	2 G	3	B	
3511	3831		Scheepssloperijen	100	200	700	100 R	700	5.2	2 G	3	B	
352	302, 317	0	Wagonbouw- en spoorwegwerkplaatsen:										
352	302, 317	1	- algemeen	50	30	100	30	100	3.2	2 G	2	B	
352	302, 317	2	- met proefdraaien van verbrandingsmotoren >= 1 MW	50	30	300 Z	30 R	300	4.2	2 G	2	B	
353	303, 3316	0	Vliegtuigbouw en -reparatiebedrijven:										
353	303, 3316	1	- zonder proefdraaien motoren	50	30	200	30	200	4.1	2 G	2	B	
353	303, 3316	2	- met proefdraaien motoren	100	30	1000 Z	100 R	1000	5.3	2 G	2	B	
354	309		Rijwiel- en motorrijwielfabrieken	30	10	100	30 R	100	3.2	2 G	2	B	
355	3099		Transportmiddelenindustrie n.e.g.	30	30	100	30	100 D	3.2	2 G	2	B	
36	31	-											
36	31	-	VERVAARDIGING VAN MEUBELS EN OVERIGE GOEDEREN N.E.G.										
361	310	1	Meubelfabrieken	50	50	100	30	100 D	3.2	2 G	2	B	
361	9524	2	Meubelstoffeerderijen b.o. < 200 m2	0	10	10	0	10	1	1 P	1		
362	321		Fabricage van munten, sieraden e.d.	30	10	10	10	30	2	1 G	1	B	
363	322		Muziekinstrumentenfabrieken	30	10	30	10	30	2	2 G	2		
364	323		Sportartikelenfabrieken	30	10	50	30	50	3.1	2 G	2		
365	324		Speelgoedartikelenfabrieken	30	10	50	30	50	3.1	2 G	2		
3663.1	32991		Sociale werkvoorziening	0	30	30	0	30	2	1 P	1		
3663.2	32999		Vervaardiging van overige goederen n.e.g.	30	10	50	30	50 D	3.1	2 G	2		
37	38	-											

LIJST VAN BEDRIJFSTYPEN

SBI-1993	SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE	INDICES			
-	-	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	E AFSTAND		VERKEER	VISUEEL	BODEM	LUCHT
37	38	-	VOORBEREIDING TOT RECYCLING										
371	383201		Metaal- en autoschredders	30	100	500 Z	30	500	5.1	2 G	3	B	
372	383202	A0	Puinbrekerijen en -malerijen:										
372	383202	A1	- v.c. < 100.000 t/j	30	100	300	10	300	4.2	2 G	2		
372	383202	A2	- v.c. >= 100.000 t/j	30	200	700	10	700	5.2	3 G	3		
372	383202	B	Rubberregeneratiebedrijven	300	50	100	50 R	300	4.2	2 G	2		
372	383202	C	Afvalscheidingsinstallaties	200	200	300 C	50	300	4.2	3 G	2	B	
40	35	-											
40	35	-	PRODUKTIE EN DISTRIB. VAN STROOM, AARDGAS, STOOM EN WARM WATER										
40	35	A0	Elektriciteitsproduktiebedrijven (electrisch vermogen >= 50 MWe)										
40	35	A1	- kolengestookt (incl. meestook biomassa), thermisch vermogen > 75 MWth	100	700	700 C Z	200	700	5.2	2 G	3	B	L
40	35	A2	- oliegestookt, thermisch vermogen > 75 MWth	100	100	500 C Z	100	500	5.1	2 G	3	B	L
40	35	A3	- gasgestookt (incl. bijstook biomassa), thermisch vermogen > 75 MWth,in	100	100	500 C Z	100 R	500	5.1	1 G	3		
40	35	A4	- kerncentrales met koeltorens	10	10	500 C	1500	1500 D	6	1 P	3		
40	35	A5	- warmte-kracht-installaties (gas), thermisch vermogen > 75 MWth	30	30	500 C Z	100 R	500	5.1	1 G	2		
40	35	B0	bio-energieinstallaties electrisch vermogen < 50 MWe:										
40	35	B1	- covergisting, verbranding en vergassing van mest, slib, GFT en reststromen voedingsindustrie	100	50	100	30 R	100	3.2	2 G	1		L
40	35	B2	- vergisting, verbranding en vergassing van overige biomassa	50	50	100	30 R	100	3.2	2 G	1		L
40	35	C0	Elektriciteitsdistributiebedrijven, met transformatorvermogen:										
40	35	C1	- < 10 MVA	0	0	30 C	10	30	2	1 P	1	B	
40	35	C2	- 10 - 100 MVA	0	0	50 C	30	50	3.1	1 P	1	B	
40	35	C3	- 100 - 200 MVA	0	0	100 C	50	100	3.2	1 P	2	B	
40	35	C4	- 200 - 1000 MVA	0	0	300 C Z	50	300	4.2	1 P	2	B	
40	35	C5	- >= 1000 MVA	0	0	500 C Z	50	500	5.1	1 P	2	B	
40	35	D0	Gasdistributiebedrijven:										
40	35	D1	- gascompressorstations vermogen < 100 MW	0	0	300 C	100	300	4.2	1 P	1		
40	35	D2	- gascompressorstations vermogen >= 100 MW	0	0	500 C	200 R	500	5.1	1 P	2		
40	35	D3	- gas: reduceer-, compressor-, meet- en regelinst. Cat. A	0	0	10 C	10	10	1	1 P	1		
40	35	D4	- gasdrukregel- en meetruimten (kasten en gebouwen), cat. B en C	0	0	30 C	10	30	2	1 P	1		
40	35	D5	- gasontvang- en -verdeelstations, cat. D	0	0	50 C	50 R	50	3.1	1 P	1		
40	35	E0	Warmtevoorzieningsinstallaties, gasgestookt:										
40	35	E1	- stadsverwarming	30	10	100 C	50	100	3.2	1 P	2		
40	35	E2	- blokverwarming	10	0	30 C	10	30	2	1 P	1		
40	35	F0	windmolens:										
40	35	F1	- wiekdiameter 20 m	0	0	100 C	30	100	3.2	1 P	2		
40	35	F2	- wiekdiameter 30 m	0	0	200 C	50	200	4.1	1 P	2		
40	35	F3	- wiekdiameter 50 m	0	0	300 C	50	300	4.2	1 P	3		
41	36	-											
41	36	-	WINNING EN DITRIBUTIE VAN WATER										
41	36	A0	Waterwinning-/ bereiding- bedrijven:										
41	36	A1	- met chloorgas	50	0	50 C	1000 R	1000 D	5.3	1 G	2		L
41	36	A2	- bereiding met chloorbleekloog e.d. en/of straling	10	0	50 C	30	50	3.1	1 G	2		
41	36	B0	Waterdistributiebedrijven met pompvermogen:										
41	36	B1	- < 1 MW	0	0	30 C	10	30	2	1 P	1		
41	36	B2	- 1 - 15 MW	0	0	100 C	10	100	3.2	1 P	1		
41	36	B3	- >= 15 MW	0	0	300 C	10	300	4.2	1 P	2		
45	41, 42, 43	-											
45	41, 42, 43	-	BOUWNIJVERHEID										
45	41, 42, 43	0	Bouwbedrijven algemeen: b.o. > 2.000 m²	10	30	100	10	100	3.2	2 G	2	B	
45	41, 42, 43	1	- bouwbedrijven algemeen: b.o. <= 2.000 m²	10	30	50	10	50	3.1	2 G	1	B	
45	41, 42, 43	2	Aannemersbedrijven met werkplaats: b.o. > 1000 m²	10	30	50	10	50	3.1	2 G	1	B	
45	41, 42, 43	3	- aannemersbedrijven met werkplaats: b.o.< 1000 m²	0	10	30	10	30	2	1 G	1	B	
50	45, 47	-											
50	45, 47	-	HANDEL/REPARATIE VAN AUTO'S, MOTORFIETSEN; BENZINESERVICESTATIONS										
501, 502, 504	451, 452, 454		Reparatie- en servicebedrijven	10	0	30	10	30	2	2 P	1	B	
501	451		Handel in vrachtauto's (incl. import en reparatie)	10	10	100	10	100	3.2	2 G	1		
5020.4	45204	A	Autoplaatwerkerijen	10	30	100	10	100	3.2	1 G	1		
5020.4	45204	B	Autobeklederijen	0	0	10	10	10	1	1 G	1		
5020.4	45204	C	Autospuitinrichtingen	50	30	30	30 R	50	3.1	1 G	1	B	L
5020.5	45205		Autowasserijen	10	0	30	0	30	2	3 P	1		
505	473	0	Benzineservisestations:										
505	473	1	- met LPG > 1000 m3/jr	30	0	30	200 R	200	4.1	3 P	1	B	
505	473	2	- met LPG < 1000 m3/jr	30	0	30	50 R	50	3.1	3 P	1	B	
505	473	3	- zonder LPG	30	0	30	10	30	2	3 P	1	B	
51	46	-											
51	46	-	GROOTHANDEL EN HANDELSBEMIDDELING										
5121	4621	0	Grth in akkerbouwprodukten en veevoeders	30	30	50	30 R	50	3.1	2 G	2		
5121	4621	1	Grth in akkerbouwprodukten en veevoeders met een verwerkingscapaciteit van 500 ton/uur of meer	100	100	300 Z	50 R	300	4.2	2 G	2		
5122	4622		Grth in bloemen en planten	10	10	30	0	30	2	2 G	1		
5123	4623		Grth in levende dieren	50	10	100 C	0	100	3.2	2 G	1		
5124	4624		Grth in huiden, vellen en leder	50	0	30	0	50	3.1	2 G	1		
5125, 5131	46217, 4631		Grth in ruwe tabak, groenten, fruit en consumptie-aardappelen	30	10	30	50 R	50	3.1	2 G	1		
5132, 5133	4632, 4633		Grth in vlees, vleeswaren, zuivelprodukten, eieren, spijsoliën	10	0	30	50 R	50	3.1	2 G	1		
5134	4634		Grth in dranken	0	0	30	0	30	2	2 G	1		
5135	4635		Grth in tabaksprodukten	10	0	30	0	30	2	2 G	1		
5136	4636		Grth in suiker, chocolade en suikerwerk	10	10	30	0	30	2	2 G	1		
5137	4637		Grth in koffie, thee, cacao en specerijen	30	10	30	0	30	2	2 G	1		
5138, 5139	4638, 4639		Grth in overige voedings- en genotmiddelen	10	10	30	10	30	2	2 G	1		
514	464, 46733		Grth in overige consumentenartikelen	10	10	30	10	30	2	2 G	1		
5148.7	46499	0	Grth in vuurwerk en munitie:										
5148.7	46499	1	- consumentenvuurwerk, verpakt, opslag < 10 ton	10	0	30	10 V	30	2	2 G	1		

LIJST VAN BEDRIJFSTYPEN

SBI-1993	SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE	INDICES			
-	-	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	E AFSTAND		VERKEER	VISUEEL	BODEM	LUCHT
5148.7	46499	2	- consumentenvuurwerk, verpakt, opslag 10 tot 50 ton	10	0	30	50 V	50	3.1	2 G	1		
5148.7	46499	3	- professioneel vuurwerk, netto expl. massa per bewaarplaats < 750 kg (en > 25 kg theatervuurwerk)	10	0	30	500 V	500	5.1	2 G	1		
5148.7	46499	4	- professioneel vuurwerk, netto expl. massa per bewaarplaats 750 kg tot 6 ton	10	0	30	1000 V	1000	5.3	2 G	1		
5148.7	46499	5	- munitie	0	0	30	30	30	2	2 G	1		
5151.1	46711	0	Grth in vaste brandstoffen:										
5151.1	46711	1	- klein, lokaal verzorgingsgebied	10	50	50	30	50	3.1	2 P	2		
5151.1	46711	2	- kolenterminal, opslag opp. >= 2.000 m2	50	500	500 Z	100	500	5.1	3 G	3	B	
5151.2	46712	0	Grth in vloeibare en gasvormige brandstoffen:										
5151.2	46712	1	- vloeistoffen, o.c. < 100.000 m3	50	0	50	200 R	200 D	4.1	2 G	2	B	L
5151.2	46712	2	- vloeistoffen, o.c. >= 100.000 m3	100	0	50	500 R	500 D	5.1	2 G	2	B	L
5151.2	46712	3	- tot vloeistof verdichte gassen	50	0	50	300 R	300 D	4.2	2 G	2		
5151.3	46713		Grth minerale olieprodukten (excl. brandstoffen)	100	0	30	50	100	3.2	2 G	2	B	
5152.1	46721	0	Grth in metaalertsen:										
5152.1	46721	1	- opslag opp. < 2.000 m2	30	300	300	10	300	4.2	3 G	3	B	
5152.1	46721	2	- opslag opp. >= 2.000 m2	50	500	700 Z	10	700	5.2	3 G	3	B	
5152.2 /.3	46722, 46723		Grth in metalen en -halffabrikaten	0	10	100	10	100	3.2	2 G	2		
5153	4673	0	Grth in hout en bouwmaterialen:										
5153	4673	1	- algemeen: b.o. > 2000 m²	0	10	50	10	50	3.1	2 G	2		
5153	4673	2	- algemeen: b.o. <= 2000 m²	0	10	30	10	30	2	1 G	1		
5153.4	46735	4	zand en grind:										
5153.4	46735	5	- algemeen: b.o. > 200 m²	0	30	100	0	100	3.2	2 G	2		
5153.4	46735	6	- algemeen: b.o. <= 200 m²	0	10	30	0	30	2	1 G	1		
5154	4674	0	Grth in ijzer- en metaalwaren en verwarmingsapparatuur:										
5154	4674	1	- algemeen: b.o. > 2.000 m²	0	0	50	10	50	3.1	2 G	2		
5154	4674	2	- algemeen: b.o. < = 2.000 m²	0	0	30	0	30	2	1 G	1		
5155.1	46751		Grth in chemische produkten	50	10	30	100 R	100 D	3.2	2 G	2	B	
5155.2	46752		Grth in kunstmeststoffen	30	30	30	30 R	30	2	1 G	1		
5156	4676		Grth in overige intermediaire goederen	10	10	30	10	30	2	2 G	2		
5157	4677	0	Autosloperijen: b.o. > 1000 m²	10	30	100	30	100	3.2	2 G	2	B	
5157	4677	1	- autosloperijen: b.o. <= 1000 m²	10	10	50	10	50	3.1	2 G	2	B	
5157.2/3	4677	0	Overige groothandel in afval en schroot: b.o. > 1000 m²	10	30	100	10	100 D	3.2	2 G	2	B	
5157.2/3	4677	1	- overige groothandel in afval en schroot: b.o. <= 1000 m²	10	10	50	10	50	3.1	2 G	2	B	
518	466	0	Grth in machines en apparaten:										
518	466	1	- machines voor de bouwnijverheid	0	10	100	10	100	3.2	2 G	2		
518	466	2	- overige	0	10	50	0	50	3.1	2 G	1		
519	466, 469		Overige grth (bedrijfsmeubels, emballage, vakbenodigdheden e.d.	0	0	30	0	30	2	2 G	1		
52	47	-											
52	47	-	REPARATIE T.B.V. PARTICULIEREN										
527	952		Reparatie t.b.v. particulieren (excl. auto's en motorfietsen)	0	0	10	10	10	1	1 P	1		
55	55	-											
55	55	-	LOGIES-, MAALTIJDEN- EN DRANKENVERSTREKKING										
5552	562		Cateringbedrijven	10	0	30 C	10	30	2	1 G/P	1		
60	49	-											
60	49	-	VERVOER OVER LAND										
6021.1	493		Bus-, tram- en metroremises	0	10	100 C	0	100 D	3.2	2 P	2		
6022	493		Taxibedrijven	0	0	30 C	0	30	2	2 P	1		
6023	493		Touringcarbedrijven	10	0	100 C	0	100	3.2	2 G	1		
6024	494	0	Goederenwegvervoerbedrijven (zonder schoonmaken tanks): b.o. > 1000 m²	0	0	100 C	30	100	3.2	3 G	1		
6024	494	1	- Goederenwegvervoerbedrijven (zonder schoonmaken tanks) b.o. <= 1000 m²	0	0	50 C	30	50	3.1	2 G	1		
603	495		Pomp- en compressorstations van pijpleidingen	0	0	30 C	10	30 D	2	1 P	1	B	
63	52	-											
63	52	-	DIENSTVERLENING T.B.V. HET VERVOER										
6311.1	52241	0	Laad-, los- en overslagbedrijven t.b.v. zeeschepen:										
6311.1	52241	1	- containers	0	10	500 C	100 R	500	5.1	3 G	3		
6311.1	52241	2	- stukgoederen	0	30	300 C	100 R	300 D	4.2	3 G	3	B	
6311.1	52241	3	- ertsen, mineralen e.d., opslagopp. >= 2.000 m2	50	700	1000 C Z	50	1000	5.3	3 G	3	B	
6311.1	52241	4	- granen of meelsoorten, v.c. >= 500 t/u	100	500	500 C Z	100 R	500	5.1	3 G	3		
6311.1	52241	5	- steenkool, opslagopp. >= 2.000 m2	50	700	700 C Z	100	700	5.2	3 G	3	B	
6311.1	52241	6	- olie, LPG, e.d.	300	0	100 C	1000 R	1000	5.3	2 G	3	B	L
6311.1	52241	7	- tankercleaning	300	10	100 C	200 R	300	4.2	1 G	2	B	
6311.2	52242	0	Laad-, los- en overslagbedrijven t.b.v. binnenvaart:										
6311.2	52242	1	- containers	0	10	300	50 R	300	4.2	2 G	2		
6311.2	52242	10	- tankercleaning	300	10	100	200 R	300	4.2	1 G	2	B	
6311.2	52242	2	- stukgoederen	0	10	100	50 R	100 D	3.2	2 G	2	B	
6311.2	52242	3	- ertsen, mineralen, e.d., opslagopp. < 2.000 m²	30	200	300	30	300	4.2	2 G	2	B	
6311.2	52242	4	- ersten, mineralen, e.d., opslagopp. >= 2.000 m²	50	500	700 Z	50	700	5.2	3 G	3	B	
6311.2	52242	5	- granen of meelsoorten , v.c. < 500 t/u	50	300	200	50 R	300	4.2	2 G	2		
6311.2	52242	6	- granen of meelsoorten, v.c. >= 500 t/u	100	500	300 Z	100 R	500	5.1	3 G	3		
6311.2	52242	7	- steenkool, opslagopp. < 2.000 m2	50	300	300	50	300	4.2	2 G	2	B	
6311.2	52242	8	- steenkool, opslagopp. >= 2.000 m2	50	500	500 Z	100	500	5.1	3 G	3	B	
6311.2	52242	9	- olie, LPG, e.d.	100	0	50	700 R	700	5.2	2 G	3	B	L
6312	52102, 52109	A	Distributiecentra, pak- en koelhuizen	30	10	50 C	50 R	50 D	3.1	2 G	2		
6312	52109	B	Opslaggebouwen (verhuur opslagruimte)	0	0	30 C	10	30	2	2 G	1		
6321	5221	2	Stalling van vrachtwagens (met koelinstallaties)	10	0	100 C	30	100	3.2	2 G	1		
64	64	-											
64	53	-	POST EN TELECOMMUNICATIE										
641	531, 532		Post- en koeriersdiensten	0	0	30 C	0	30	2	2 P	1		
642	61	A	Telecommunicatiebedrijven	0	0	10 C	0	10	1	1 P	1		
642	61	B0	zendinstallaties:										
642	61	B1	- LG en MG, zendervermogen < 100 kW (bij groter vermogen: onderzoek!)	0	0	0 C	100	100	3.2	1 P	2		
642	61	B2	- FM en TV	0	0	0 C	10	10	1	1 P	2		

LIJST VAN BEDRIJFSTYPEN

SBI-1993	SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS						INDICES			
-	-	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	E AFSTAND	CATEGORIE	VERKEER	VISUEEL	BODEM	LUCHT
642	61	B3	- GSM en UMTS-steunzenders (indien bouwvergunningplichtig)	0	0	0 C	10	10	1	1 P	2		
71	77	-											
71	77	-	VERHUUR VAN TRANSPORTMIDDELEN, MACHINES, ANDERE ROERENDE GOEDEREN										
711	7711		Personenautoverhuurbedrijven	10	0	30	10	30	2	2 P	1		
712	7712, 7739		Verhuurbedrijven voor transportmiddelen (excl. personenauto's)	10	0	50	10	50 D	3.1	2 G	1		
713	773		Verhuurbedrijven voor machines en werktuigen	10	0	50	10	50 D	3.1	2 G	1	B	
714	772		Verhuurbedrijven voor roerende goederen n.e.g.	10	10	30	10	30 D	2	2 G	2		
72	62	-											
72	62	-	COMPUTERSERVICE- EN INFORMATIETECHNOLOGIE										
72	62	A	Computerservice- en informatietechnologie-bureau's e.d.	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
72	58, 63	B	Datacentra	0	0	30 C	0	30	2	1 P	1		
73	72	-											
73	72	-	SPEUR- EN ONTWIKKELINGSWERK										
731	721		Natuurwetenschappelijk speur- en ontwikkelingswerk	30	10	30	30 R	30	2	1 P	1		
732	722		Maatschappij- en geesteswetenschappelijk onderzoek	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
74	63, 69tm71, 73, 74, 77, 78, 80tm82	-											
74	63, 69tm71, 73, 74, 77, 78, 80tm82	-	OVERIGE ZAKELIJKE DIENSTVERLENING										
747	812		Reinigingsbedrijven voor gebouwen	50	10	30	30	50 D	3.1	1 P	1	B	
7481.3	74203		Foto- en filmontwikkelcentrales	10	0	30 C	10	30	2	2 G	1	B	
7484.3	82991		Veilingen voor landbouw- en visserijprodukten	50	30	200 C	50 R	200	4.1	3 G	2		
75	84	-											
75	84	-	OPENBAAR BESTUUR, OVERHEIDSDIENSTEN, SOCIALE VERZEKERINGEN										
7525	8425		Brandweerkazernes	0	0	50 C	0	50	3.1	1 G	1		
90	37, 38, 39	-											

LIJST VAN BEDRIJFSTYPEN

SBI-1993	SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE	INDICES			
-	-	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	E AFSTAND		VERKEER	VISUEEL	BODEM	LUCHT
90	37, 38, 39	-	MILIEUDIENSTVERLENING										
9001	3700	A0	RWZI's en gierverwerkingsinricht., met afdekking voorbezinktanks:										
9001	3700	A1	- < 100.000 i.e.	200	10	100 C	10	200	4.1	2 G	1		
9001	3700	A2	- 100.000 - 300.000 i.e.	300	10	200 C Z	10	300	4.2	2 G	1		
9001	3700	A3	- >= 300.000 i.e.	500	10	300 C Z	10	500	5.1	3 G	2		
9001	3700	B	rioolgemalen	30	0	10 C	0	30	2	1 P	1		
9002.1	381	A	Vuilophaal-, straatreinigingsbedrijven e.d.	50	30	50	10	50	3.1	2 G	1		
9002.1	381	B	Gemeentewerven (afval-inzameldepots)	30	30	50	30 R	50	3.1	2 G	1	B	
9002.1	381	C	Vuiloverslagstations	200	200	300	30	300	4.2	3 G	3	B	
9002.2	382	A0	Afvalverwerkingsbedrijven:										
9002.2	382	A1	- mestverwerking/korrelfabrieken	500	10	100 C	10	500	5.1	3 G	3		
9002.2	382	A2	- kabelbranderijen	100	50	30	10	100	3.2	1 G	1	B	L
9002.2	382	A3	- verwerking radio-actief afval	0	10	200 C	1500	1500	6	1 G	1		
9002.2	382	A4	- pathogeen afvalverbranding (voor ziekenhuizen)	50	10	30	10	50	3.1	1 G	2		L
9002.2	382	A5	- oplosmiddelterugwinning	100	0	10	30 R	100 D	3.2	1 G	2	B	L
9002.2	382	A6	- afvalverbrandingsinrichtingen, thermisch vermogen > 75 MW	300	200	300 C Z	50	300 D	4.2	3 G	3	B	L
9002.2	382	A7	- verwerking fotochemisch en galvano-afval	10	10	30	30 R	30	2	1 G	1	B	L
9002.2	382	B	Vuilstortplaatsen	300	200	300	10	300	4.2	3 G	3	B	
9002.2	382	C0	Composteerbedrijven:										
9002.2	382	C1	- niet-belucht v.c. < 5.000 ton/jr	300	100	50	10	300	4.2	2 G	2	B	
9002.2	382	C2	- niet-belucht v.c. 5.000 tot 20.000 ton/jr	700	300	100	30	700	5.2	2 G	2	B	
9002.2	382	C3	- belucht v.c. < 20.000 ton/jr	100	100	100	10	100	3.2	2 G	2	B	
9002.2	382	C4	- belucht v.c. > 20.000 ton/jr	200	200	100	30	200	4.1	3 G	2	B	
9002.2	382	C5	- GFT in gesloten gebouw	200	50	100	100 R	200	4.1	3 G	1	B	L
92	59	-											
92	59	-	CULTUUR, SPORT EN RECREATIE										
921, 922	591, 592, 601, 602		Studio's (film, TV, radio, geluid)	0	0	30 C	10	30	2	2 G	1		
93	93	-											
93	96	-	OVERIGE DIENSTVERLENING										
9301.1	96011	A	Wasserijen en strijkinrichtingen	30	0	50 C	30	50	3.1	2 G	1		
9301.1	96011	B	Tapijtreinigingsbedrijven	30	0	50	30	50	3.1	2 G	1		L
9301.2	96012		Chemische wasserijen en ververijen	30	0	30	30 R	30	2	2 G	1	B	L
9301.3	96013	A	Wasverzendinrichtingen	0	0	30	0	30	2	1 G	1		

LIJST VAN BEDRIJFSTYPEN

SBI-1993	SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE	INDICES			
-	-	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	E AFSTAND		VERKEER	VISUEEL	BODEM	LUCHT
			HOOFDGROEP CULTUUR EN ONTSPANNING										
9213	5914		Bioscopen	0	0	30 C	0	30	2	3 P	1		
9232	9004		Theaters, schouwburgen, concertgebouwen, evenementenhallen	0	0	30 C	0	30	2	3 P	1		
9233	9321		Recreatiecentra, vaste kermis e.d.	30	10	300	10	300 D	4.2	3 P	3		
9234	8552		Muziek- en balletscholen	0	0	30	0	30	2	2 P	1		
9234.1	85521		Dansscholen	0	0	30 C	0	30	2	2 P	1		
9251, 9252	9101, 9102		Bibliotheken, musea, ateliers, e.d.	0	0	10	0	10	1	2 P	1		
9253.1	91041		Dierentuinen	100	10	50 C	0	100	3.2	3 P	1		
9253.1	91041		Kinderboerderijen	30	10	30 C	0	30	2	1 P	1		
926	931	B	Bowlingcentra	0	0	30 C	0	30	2	2 P	1		
9271	9200		Casino's	10	0	30 C	0	30	2	3 P	1		
9272.1	92009		Amusementshallen	0	0	30 C	0	30	2	2 P	1		
9304	9313, 9604		Badhuizen en sauna-baden	10	0	30 C	0	30	2	1 P	1		
			HOOFDGROEP DETAILHANDEL										
501, 502, 504	451, 452, 454		Handel in auto's en motorfietsen+D493	10	0	30	10	30	2	2 P	1	B	
503, 504	453		Handel in auto- en motorfietsonderdelen en -accessoires	0	0	30	10	30	2	1 P	1		
52	47	A	Detailhandel voor zover n.e.g.	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
5211/2,5246/9	471		Supermarkten, warenhuizen	0	0	10	10	10	1	2 P	1		
5222, 5223	4722, 4723		Detailhandel vlees, wild, gevogelte, met roken, koken, bakken	10	0	10	10	10	1	1 P	1		
5224	4724		Detailhandel brood en banket met bakken voor eigen winkel	10	10	10 C	10	10	1	1 P	1		
5231, 5232	4773, 4774		Drogisterijen	0	0	0	10	10	1	1 P	1		
5246/9	4752		Bouwmarkten, tuincentra, hypermarkten	0	0	30	10	30	2	3 P	1		
5249	4778		Detailhandel in vuurwerk tot 10 ton verpakt	0	0	10	10 V	10	1	1 P	1		
5261	4791		Postorderbedrijven	0	0	50	0	50	3.1	2 G	1		
7484.4	82992		Veilingen voor huisraad, kunst e.d.	0	0	10	0	10	1	2 P	1		
			HOOFDGROEP DIENSTVERLENING										
633	791		Reisorganisaties	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
70	41, 68	A	Verhuur van en handel in onroerend goed	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
74	63, 69tm71, 73, 74, 77, 78, 80tm82	A	Overige zakelijke dienstverlening	0	0	10	0	10 D	1	2 P	1		
9301.3	96013	B	Wasserettes, wassalons	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
9302	9602		Kappersbedrijven en schoonheidsinstituten	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
9305	9609	B	Persoonlijke dienstverlening n.e.g.	0	0	10 C	0	10 D	1	1 P	1		
			HOOFDGROEP HORECA										
5511, 5512	5510		Hotels en pensions met keuken, conferentie-oorden en congrescentra	10	0	10	10	10	1	2 P	1		
553	561		Restaurants, cafetaria's, snackbars, ijssalons met eigen ijsbereiding, viskramen e.d.	10	0	10 C	10	10	1	2 P	1		
554	563	1	Café's, bars	0	0	10 C	10	10	1	2 P	1		
554	563	2	Discotheken, muziekcafé's	0	0	30 C	10	30 D	2	2 P	1		

LIJST VAN BEDRIJFSTYPEN

SBI-1993	SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE	INDICES			
-	-	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	E AFSTAND		VERKEER	VISUEEL	BODEM	LUCHT
			HOOFDGROEP KANTOREN										
221	581		Uitgeverijen (kantoren)	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
511	461		Handelsbemiddeling (kantoren)	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
61, 62	50, 51	A	Vervoersbedrijven (uitsluitend kantoren)	0	0	10	0	10	1	2 P	1		
6322, 6323	5222		Overige dienstverlening t.b.v. vervoer (kantoren)	0	0	10	0	10	1	2 P	1		
633	791		Reisorganisaties (kantoren)	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
634	5229		Expediteurs, cargadoors (kantoren)	0	0	10	0	10 D	1	1 P	1		
70	41, 68	A	Verhuur van en handel in onroerend goed (kantoren)	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
65, 66, 67	64, 65, 66	A	Banken, verzekeringsbedrijven, beurzen	0	0	10 C	0	10	1	1 P	1		
75	84	A	Openbaar bestuur (kantoren)	0	0	10	0	10	1	2 P	1		
9111	941, 942		Bedrijfs- en werknemersorganisaties (kantoren)	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
74	63, 69tm71, 73, 74, 77, 78, 80tm82	A	Overige zakelijke dienstverlening: kantoren	0	0	10	0	10 D	1	2 P	1		
			HOOFDGROEP MAATSCHAPPELIJK										
5231, 5232	4773, 4774		Apotheken	0	0	0	10	10	1	1 P	1		
75	84	-	OPENBAAR BESTUUR, OVERHEIDSDIENSTEN, SOCIALE VERZEKERINGEN										
75	84	A	Openbaar bestuur	0	0	10	0	10	1	2 P	1		
7522	8422		Defensie-inrichtingen	30	30	200 C	100	200 D	4.1	3 G	1	B	
80	85	-											
80	85	-	ONDERWIJS										
801, 802	852, 8531		Scholen voor basis- en algemeen voortgezet onderwijs	0	0	30	0	30	2	1 P	1		
803, 804	8532, 854, 855		Scholen voor beroeps-, hoger en overig onderwijs	10	0	30	10	30 D	2	2 P	1		
85	86	-											
85	86	-	GEZONDHEIDS- EN WELZIJNSZORG										
8511	8610		Ziekenhuizen	10	0	30 C	10	30	2	3 P	2		
8512, 8513	8621, 8622, 8623		Artsenpraktijken, klinieken en dagverblijven	0	0	10	0	10	1	2 P	1		
8514, 8515	8691, 8692		Consultatiebureaus	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
853	871	1	Verpleeghuizen	10	0	30 C	0	30	2	1 P	1		
853	8891	2	Kinderopvang	0	0	30	0	30	2	2 P	1		
91	94	-											
91	94	-	DIVERSE ORGANISATIES										
9131	9491		Kerkgebouwen e.d.	0	0	30	0	30	2	2 P	1		
9133.1	94991	A	Buurt- en clubhuizen	0	0	30 C	0	30 D	2	2 P	1		
92	59	-											
92	59	-	CULTUUR, SPORT EN RECREATIE										
9251, 9252	9101, 9102		Bibliotheken	0	0	10	0	10	1	2 P	1		
93	93	-											
93	96	-	OVERIGE DIENSTVERLENING										
9303	9603	0	Begrafenisondernemingen:										
9303	9603	1	- uitvaartcentra	0	0	10	0	10	1	2 P	1		
9303	96031	2	- begraafplaatsen	0	0	10	0	10	1	2 P	1		
9303	96032	3	- crematoria	100	10	30	10	100	3.2	2 P	2		L
9305	9609	A	Dierenasiels en -pensions	30	0	100 C	0	100	3.2	1 P	1		
			HOOFDGROEP RECREATIE										
552	553, 552		Kampeerterreinen, vakantiecentra, e.d. (met keuken)	30	0	50 C	30	50	3.1	2 P	1		
926	932	G	Jachthavens met diverse voorzieningen	10	10	50 C	30	50	3.1	3 P	1	B	

LIJST VAN BEDRIJFSTYPEN

SBI-1993	SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE	INDICES			
-	-	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	E AFSTAND		VERKEER	VISUEEL	BODEM	LUCHT
			HOOFDGROEP SPORT										
5551	5629		Kantines	10	0	10 C	10	10 D	1	1 P	1		
9133.1	94991	B	Hondendressuurterreinen	0	0	50	0	50	3.1	1 P	1		
926	931	0	Zwembaden:										
926	931	1	- overdekt	10	0	50 C	10	50	3.1	3 P	1		
926	931	2	- niet overdekt	30	0	200	10	200	4.1	3 P	1		
926	931	A	Sporthallen	0	0	50 C	0	50	3.1	2 P	1		
926	931	C	Overdekte kunstijsbanen	0	0	100 C	50 R	100	3.2	2 P	1		
926	931	D	Stadions en open-lucht-ijsbanen	0	0	300 C	50 R	300	4.2	3 P	2		
926	931	E	Maneges	50	30	30	0	50	3.1	2 P	1		
926	931	F	Tennisbanen (met verlichting)	0	0	50 C	0	50	3.1	2 P	2		
926	931	G	Veldsportcomplex (met verlichting)	0	0	50 C	0	50	3.1	2 P	2		
926	931	H	Golfbanen	0	0	10	0	10	1	2 P	1		
926	931	I	Kunstskibanen	0	0	30 C	50 R	50	3.1	2 P	2		
926	931	0	Schietinrichtingen:										
926	931	1	- binnenbanen: geweer- en pistoolbanen	0	0	200 C	10	200	4.1	2 P	1		
926	931	10	- buitenbanen met voorzieningen: pistoolbanen	10	0	1000	200	1000	5.3	1 P	1		
926	931	11	- buitenbanen met voorzieningen: boogbanen	0	0	30	30	30	2	1 P	1		
926	931	2	- binnenbanen: boogbanen	0	0	10 C	10	10	1	1 P	1		
926	931	3	- vrije buitenbanen: kleiduiven	0	0	200	300	300	4.2	2 P	1		L
926	931	4	- vrije buitenbanen: schietbomen	0	0	500	1500	1500	6	1 P	1		
926	931	5	- vrije buitenbanen: geweerbanen	10	0	1500	1500	1500	6	2 P	1		
926	931	6	- vrije buitenbanen: pistoolbanen	10	0	1500	1500	1500	6	2 P	1		
926	931	7	- vrije buitenbanen: boogbanen	0	0	10	200	200	4.1	1 P	1		
926	931	8	- buitenbanen met voorzieningen: schietbomen	10	0	300	500	500	5.1	2 P	1		
926	931	9	- buitenbanen met voorzieningen: geweerbanen	10	0	1000	1500	1500	6	2 P	1		
926	931	A	Skelter- en kartbanen, in een hal	10	0	50	10	50	3.1	2 P	1		
926	931	B	Skelter- en kartbanen, open lucht, < 8 uur/week in gebruik	50	30	500	30	500	5.1	2 P	1	B	
926	931	C	Skelter- en kartbanen, open lucht, >=8 uur/week in gebruik	50	50	1000 Z	30	1000	5.3	2 P	1	B	
926	931	D	Autocircuits, motorcrossterreinen e.d., < 8 uur/week in gebruik	100	50	700	50	700	5.2	3 P	1	B	
926	931	E	Autocircuits, motorcrossterreinen e.d., >=8 uur/week in gebruik	100	100	1500 Z	50	1500	6	3 P	1	B	
926	931	F	Sportscholen, gymnastiekzalen	0	0	30 C	0	30	2	2 P	1		
9272.4	93299		Modelvliegtuig-velden	10	0	300	100	300	4.2	1 P	1		
9304	9313, 9604		Fitnesscentra	10	0	30 C	0	30	2	1 P	1		

LIJST VAN BEDRIJFSTYPEN

SBI-1993	SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE	INDICES			
-	-	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	E AFSTAND		VERKEER	VISUEEL	BODEM	LUCHT
			HOOFDGROEP VERKEER										
601	491, 492	0	Spoorwegen:										
601	491, 492	1	- stations	0	0	100 C	50 R	100 D	3.2	3 P	2		
601	491, 492	2	- rangeerterreinen, overslagstations (zonder rangeerheuvel)	30	30	300 C	300 R	300 D	4.2	3 G	2		
6021.1	493		Bus-, tram- en metrostations	0	10	100 C	0	100 D	3.2	2 P	2		
6321	5221	1	Autoparkeerterreinen, parkeergarages	10	0	30 C	0	30	2	3 P	1		L
6323	5223	A	Luchthavens	200	50	1500 C	500 R	1500 D	6	3 P	3	B	L
6323	5223	B	Helikopterlandplaatsen	0	50	500	50	500	5.1	1 P	2		

Bijlage 2 Staat van bedrijfsactiviteiten bij functiemenging

Staat van Bedrijfsactiviteiten - functiemenging

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	nummer	OMSCHRIJVING	CATEGORIE
01	01	-	LANDBOUW EN DIENSTVERLENING T.B.V. DE LANDBOUW	
014	016	0	Dienstverlening t.b.v. de landbouw:	
014	016	2	- algemeen (o.a. loonbedrijven), b.o < 500 m²	B
014	016	4	- plantsoenendiensten en hoveniersbedrijven, b.o. < 500 m²	B
0142	0162		KI-stations	B
15	10, 11	-		
15	10, 11	-	VERVAARDIGING VAN VOEDINGSMIDDELEN EN DRANKEN	
151	101, 102	0	Slachterijen en overige vleesverwerking:	
151	101	6	- vleeswaren- en vleesconservenfabrieken, p.o. < 200 m²	B
1552	1052	2	Consumptie-ijsfabrieken, p.o. < 200 m²	B
1581	1071	1	Broodfabrieken, brood- en banketbakkerijen, charge-ovens, v.c.< 7.500 kg meel/week	B
1584	10821	0	Verwerking cacaobonen en vervaardiging chocolade- en suikerwerk:	
1584	10821	3	- Cacao- en chocoladefabrieken- vervaardigen van chocoladewerken met p.o. < 200 m²	B
1584	10821	6	- Suikerwerkfabrieken zonder suiker branden, p.o. < 200 m²	B
1593 t/m 1595	1102 t/m 1104		Vervaardiging van wijn, cider e.d.	B
17	13	-		
17	13	-	VERVAARDIGING VAN TEXTIEL	
174, 175	139		Vervaardiging van textielwaren	B
176, 177	139, 143		Vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen	B
18	14	-		
18	14	-	VERVAARDIGING VAN KLEDING; BEREIDEN EN VERVEN VAN BONT	
181	141		Vervaardiging kleding van leer	B
182	141		Vervaardiging van kleding en -toebehoren (excl. van leer)	C
20	16	-		
20	16	-	HOUTINDUSTRIE EN VERVAARDIGING ARTIKELEN VAN HOUT, RIET, KURK E.D.	
203, 204, 205	162	1	Timmerwerkfabrieken, vervaardiging overige artikelen van hout, p.o. < 200 m2	B
205	162902		Kurkwaren-, riet- en vlechtwerkfabrieken	B
22	18	-		
22	18	-	UITGEVERIJEN, DRUKKERIJEN EN REPRODUKTIE VAN OPGENOMEN MEDIA	
221	581		Uitgeverijen (kantoren)	A
2222.6	18129		Kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen	B
2223	1814	A	Grafische afwerking	A
2223	1814	B	Binderijen	B
2224	1813		Grafische reproduktie en zetten	B
2225	1814		Overige grafische aktiviteiten	B
223	182		Reproduktiebedrijven opgenomen media	A
26	23	-		
26	23	-	VERVAARDIGING VAN GLAS, AARDEWERK, CEMENT-, KALK- EN GIPSPRODUKTEN	
2615	231		Glasbewerkingsbedrijven	B
262, 263	232, 234	0	Aardewerkfabrieken:	
262, 263	232, 234	1	- vermogen elektrische ovens totaal < 40 kW	B
267	237	0	Natuursteenbewerkingsbedrijven:	
267	237	2	- zonder breken, zeven en drogen p.o. < 2.000 m²	B
2681	2391		Slijp- en polijstmiddelen fabrieken	B
28	25	-		
28	25	-	VERVAARDIGING EN REPARATIE VAN PRODUKTEN VAN METAAL (EXCL. MACHINES/TRANSPORTMIDDELEN)	
281	251, 331	1a	- gesloten gebouw, p.o. < 200 m2	B
284	255, 331	B1	Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen e.d., p.o. < 200 m2	B
2852	2562, 3311	2	Overige metaalbewerkende industrie, inpandig, p.o. <200m2	B
287	259, 331	B	Overige metaalwarenfabrieken n.e.g.; inpandig, p.o. <200 m2	B
30	26, 28, 33	-		
30	26, 28, 33	-	VERVAARDIGING VAN KANTOORMACHINES EN COMPUTERS	
30	26, 28, 33	A	Kantoormachines- en computerfabrieken incl. reparatie	B
33	26, 32, 33	-		
33	26, 32, 33	-	VERVAARDIGING VAN MEDISCHE EN OPTISCHE APPARATEN EN INSTRUMENTEN	
33	26, 32, 33	A	Fabrieken voor medische en optische apparaten en instrumenten e.d. incl. reparatie	B
36	31	-		
36	31	-	VERVAARDIGING VAN MEUBELS EN OVERIGE GOEDEREN N.E.G.	
361	9524	2	Meubelstoffeerderijen b.o. < 200 m2	A
362	321		Fabricage van munten, sieraden e.d.	B
363	322		Muziekinstrumentenfabrieken	B
3663.1	32991		Sociale werkvoorziening	B
40	35	-		
40	35	-	PRODUKTIE EN DISTRIBUTIE VAN STROOM, AARDGAS, STOOM EN WARM WATER	
40	35	C0	Elektriciteitsdistributiebedrijven, met transformatorvermogen:	
40	35	C1	- < 10 MVA	B
40	35	D0	Gasdistributiebedrijven:	
40	35	D3	- gas: reduceer-, compressor-, meet- en regelinst. Cat. A	A
40	35	D4	- gasdrukregel- en meetruimten (kasten en gebouwen), cat. B en C	B
40	35	E0	Warmtevoorzieningsinstallaties, gasgestookt:	
40	35	E2	- blokverwarming	B
41	36	-		

Staat van Bedrijfsactiviteiten - functiemenging

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008		OMSCHRIJVING	
-		nummer		CATEGORIE
41	36	-	WINNING EN DISTRIBUTIE VAN WATER	
41	36	B0	Waterdistributiebedrijven met pompvermogen:	
41	36	B1	- < 1 MW	B
45	41, 42, 43	-		
45	41, 42, 43	-	BOUWNIJVERHEID	
45	41, 42, 43	3	Aannemersbedrijven met werkplaats, b.o. < 1000 m^2	B
50	45, 47	-		
50	45, 47	-	HANDEL/REPARATIE VAN AUTO'S, MOTORFIETSEN; BENZINESERVICESTATIONS	
501, 502, 504	451, 452, 454		Handel in auto's en motorfietsen, reparatie- en servicebedrijven	B
5020.4	45204	B	Autobeklederijen	A
5020.5	45205		Autowasserijen	B
503, 504	453		Handel in auto- en motorfietsonderdelen en -accessoires	B
51	46	-		
51	46	-	GROOTHANDEL EN HANDELSBEMIDDELING	
511	461		Handelsbemiddeling (kantoren)	A
5134	4634		Grth in dranken	C
5135	4635		Grth in tabaksprodukten	C
5136	4636		Grth in suiker, chocolade en suikerwerk	C
5137	4637		Grth in koffie, thee, cacao en specerijen	C
514	464, 46733		Grth in overige consumentenartikelen	C
5148.7	46499	0	Grth in vuurwerk en munitie:	
5148.7	46499	1	- consumentenvuurwerk, verpakt, opslag < 10 ton	C
5153	4673	0	Grth in hout en bouwmaterialen:	
5153	5153	1	- algemeen	C
5153	4673	2	- indien b.o. =< 2000 m2	B
5153.4	5153.4	4	zand en grind:	
5153.4	46735	6	- indien b.o. =< 200 m²	B
5154	4674	0	Grth in ijzer- en metaalwaren en verwarmingsapparatuur:	
5154	5154	1	- algemeen	C
5154	4674	2	- indien b.o. =<2.000 m²	B
5156	4676		Grth in overige intermediaire goederen	C
518	466	2	Grth in machines en apparaten, exclusief machines voor de bouwnijverheid	C
519	466, 469		Overige grth (bedrijfsmeubels, emballage, vakbenodigdheden e.d.	C
52	47	-		
52	47	-	DETAILHANDEL EN REPARATIE T.B.V. PARTICULIEREN	
52	47	A	Detailhandel voor zover n.e.g.	A
5211/2,5246/9	471		Supermarkten, warenhuizen	B
5222, 5223	4722, 4723		Detailhandel vlees, wild, gevogelte, met roken, koken, bakken	A
5224	4724		Detailhandel brood en banket met bakken voor eigen winkel	A
5231, 5232	4773, 4774		Apotheken en drogisterijen	A
5249	4778		Detailhandel in vuurwerk tot 10 ton verpakt	A
527	952		Reparatie t.b.v. particulieren (excl. auto's en motorfietsen)	A
55	55	-		
55	55	-	LOGIES-, MAALTIJDEN- EN DRANKENVERSTREKKING	
5511, 5512	5510		Hotels en pensions met keuken, conferentie-oorden en congrescentra	A
553	561		Restaurants, cafetaria's, snackbars, ijssalons met eigen ijsbereiding, viskramen e.d.	A
554	563	1	Café's, bars	A
554	563	2	Discotheken, muziekcafé's	B
5551	5629		Kantines	A
5552	562		Cateringbedrijven	B
60	49	-		
60	49	-	VERVOER OVER LAND	
6022	493		Taxibedrijven	B
6024	494	1	Goederenwegvervoerbedrijven (zonder schoonmaken tanks), b.o. =< 1.000 m²	C
603	495		Pomp- en compressorstations van pijpleidingen	B
61, 62	50, 51	-		
61, 62	50, 51	-	VERVOER OVER WATER / DOOR DE LUCHT	
61, 62	50, 51	A	Vervoersbedrijven (uitsluitend kantoren)	A
63	52	-		
63	52	-	DIENSTVERLENING T.B.V. HET VERVOER	
6321	5221	1	Autoparkeerterreinen, parkeergarages	C
6322, 6323	5222		Overige dienstverlening t.b.v. vervoer (kantoren)	A
633	791		Reisorganisaties	A
634	5229		Expediteurs, cargadoors (kantoren)	A
64	53	-		
64	53	-	POST EN TELECOMMUNICATIE	
641	531, 532		Post- en koeriersdiensten	C
642	61	A	Telecommunicatiebedrijven	A
642	61	B0	zendinstallaties:	
642	61	B2	- FM en TV	B
65, 66, 67	64, 65, 66	-		
65, 66, 67	64, 65, 66	-	FINANCIELE INSTELLINGEN EN VERZEKERINGSWEZEN	
65, 66, 67	64, 65, 66	A	Banken, verzekeringsbedrijven, beurzen	B

Staat van Bedrijfsactiviteiten - functiemenging

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008		OMSCHRIJVING	
-		nummer		CATEGORIE
70	41, 68	-		
70	41, 68	-	VERHUUR VAN EN HANDEL IN ONROEREND GOED	
70	41, 68	A	Verhuur van en handel in onroerend goed	**A**
71	71	-		
71	77	-	VERHUUR VAN TRANSPORTMIDDELEN, MACHINES, ANDERE ROERENDE GOEDEREN	
711	7711		Personenautoverhuurbedrijven	**B**
712	7712, 7739		Verhuurbedrijven voor transportmiddelen (excl. personenauto's)	**C**
713	773		Verhuurbedrijven voor machines en werktuigen	**C**
714	772		Verhuurbedrijven voor roerende goederen n.e.g.	**C**
72	62	-		
72	62	-	COMPUTERSERVICE- EN INFORMATIETECHNOLOGIE	
72	62	A	Computerservice- en informatietechnologie-bureau's e.d.	**A**
72	58, 63	B	Datacentra	**B**
73	72	-		
73	72	-	SPEUR- EN ONTWIKKELINGSWERK	
732	722		Maatschappij- en geesteswetenschappelijk onderzoek	**A**
74	74	-		
74	63, 69t/m71, 73, 74, 77, 78, 80t/m82	-	OVERIGE ZAKELIJKE DIENSTVERLENING	
74	63, 69t/m71, 73, 74, 77, 78, 80t/m82	A	Overige zakelijke dienstverlening: kantoren	**A**
7481.3	74203		Foto- en filmontwikkelcentrales	**C**
7484.4	82992		Veilingen voor huisraad, kunst e.d.	**A**
75	84	-		
75	84	-	OPENBAAR BESTUUR, OVERHEIDSDIENSTEN, SOCIALE VERZEKERINGEN	
75	84	A	Openbaar bestuur (kantoren e.d.)	**A**
7525	8425		Brandweerkazernes	**C**
80	85	-		
80	85	-	ONDERWIJS	
801, 802	852, 8531		Scholen voor basis- en algemeen voortgezet onderwijs	**B**
803, 804	8532, 854, 855		Scholen voor beroeps-, hoger en overig onderwijs	**B**
85	86	-		
85	86	-	GEZONDHEIDS- EN WELZIJNSZORG	
8512, 8513	8621, 8622, 8623		Artsenpraktijken, klinieken en dagverblijven	**A**
8514, 8515	8691, 8692		Consultatiebureaus	**A**
853	871	1	Verpleeghuizen	**B**
853	8891	2	Kinderopvang	**B**
90	37, 38, 39	-		
90	37, 38, 39	-	MILIEUDIENSTVERLENING	
9001	3700	B	rioolgemalen	**B**
91	94	-		
91	94	-	DIVERSE ORGANISATIES	
9111	941, 942		Bedrijfs- en werknemersorganisaties (kantoren)	**A**
9131	9491		Kerkgebouwen e.d.	**B**
9133.1	94991	A	Buurt- en clubhuizen	**B**
92	59	-		
92	59	-	CULTUUR, SPORT EN RECREATIE	
9251, 9252	9101, 9102		ateliers, e.d.	**A**
9213	5914		Bioscopen	**C**
9232	9004		Theaters, schouwburgen, concertgebouwen, evenementenhallen	**C**
9234	8552		Muziek- en balletscholen	**B**
9234.1	85521		Dansscholen	**B**
9251, 9252	9101, 9102		Bibliotheken, musea, ateliers, e.d.	**A**
926	931	0	Zwembaden: overdekt	**C**
926	931	A	Sporthallen	**B**
926	931	B	Bowlingcentra	**B**
926	931	0	Schietinrichtingen:	
926	931	2	- binnenbanen: boogbanen	**A**
926	931	F	Sportscholen, gymnastiekzalen	**B**
9271	9200		Casino's	**C**
9272.1	92009		Amusementshallen	**B**
93	96	-		
93	96	-	OVERIGE DIENSTVERLENING	
9301.3	96013	A	Wasverzendinrichtingen	**B**
9301.3	96013	B	Wasserettes, wassalons	**A**
9302	9602		Kappersbedrijven en schoonheidsinstituten	**A**
9303	9603	0	Begrafenisondernemingen: uitvaartcentra	**A**
9304	9313, 9604		Fitnesscentra, badhuizen en sauna-baden	**B**
9305	9609	B	Persoonlijke dienstverlening n.e.g.	**A**

Colofon

Dit is een uitgave van:

Afdeling Bestemmingsplannen
Programma Stedelijke Ontwikkeling
Gemeente Enschede

© April 2013, gemeente Enschede

enschede.nl

Gemeente Enschede

Toelichting

Bestemmingsplan

Eschmarke Zuid West 2010

Status: Vastgesteld

enschede.nl

Eschmarke Zuid West 2010

Inhoudsopgave

Toelichting **3**

Hoofdstuk 1 Inleiding **3**
1.1 Functie en status bestemmingsplan 3
1.2 Aanleiding en doel bestemmingsplan 3
1.3 Ligging en begrenzing plangebied 3
1.4 Geldende juridische regelingen 4
1.5 Leeswijzer 7

Hoofdstuk 2 Gebiedsbeschrijving **9**
2.1 Algemene beschrijving van het plangebied 9
2.2 Cultuurhistorie 14

Hoofdstuk 3 Planologisch beleidskader **15**
3.1 Rijksbeleid 15
3.2 Provinciaal en regionaal beleid 16
3.3 Gemeentelijk beleid 19

Hoofdstuk 4 Omgevingsaspecten **31**
4.1 Milieu 31
4.2 Water 48
4.3 Archeologie 70
4.4 Ecologie 72

Hoofdstuk 5 Gewenste ontwikkeling plangebied **77**
5.1 Projecten en nieuwe intitiatieven 78

Hoofdstuk 6 Juridische planopzet **79**
6.1 Plansystematiek en bestemmingsmethodiek 79
6.2 Indeling planregels 82
6.3 Handhaving 88

Hoofdstuk 7 Economische uitvoerbaarheid **90**

Hoofdstuk 8 Participatie **91**
8.1 Adviezen 91
8.2 Vooroverleg 91
8.3 Procedure 91

Bijlagen **93**
Bijlage 1 Akoestisch onderzoek Leuriks Oost 94
Bijlage 2 Archeologisch onderzoek 139
Bijlage 3 Bodemkundig-hydrologisch onderzoek 177
Bijlage 4 Onderzoek Flora- en faunawet Leuriks Oost 209
Bijlage 5 QRA Hogedruk aardgasleidingen 229
Bijlage 6 Nota Samenvatting en beantwoording zienswijzen 276

Toelichting

Hoofdstuk 1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden in het kort de functie en status van een bestemmingsplan beschreven, wordt toegelicht wat de aanleiding is geweest om het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” te maken en wat het doel van het bestemmingsplan is, wordt de situering en de begrenzing van het plangebied beschreven, wordt een overzicht gegeven van de geldende juridische regelingen en wordt een vooruitblik gegeven op de rest van deze plantoelichting.

1.1 Functie en status bestemmingsplan

De ruimtelijke ordening heeft als doel zo gunstig mogelijke voorwaarden te creëren voor het gebruik en de ontwikkeling van een bepaald gebied. Dit gebeurt door het toekennen van een bestemming aan de gronden in het bestemmingsplan en het geven van regels voor het gebruik van de grond en van de zich daarop bevindende bouwwerken. Het bestemmingsplan is het juridisch toetsingskader, dat voor overheid en burgers rechtstreeks bindende regels geeft.

Met het bestemmingsplan kan de gemeenteraad bepalen welke inrichting en bebouwing en welk gebruik in het plangebied is toegestaan. Het bestemmingsplan is daarmee een instrument om de bestemming, de inrichting en het beheer van gronden te regelen.

Een bestemmingsplan geeft dus antwoord op de vraag waar bijvoorbeeld winkels, horeca of bedrijven mogen komen, welke gronden zijn bestemd voor openbaar groen of verkeersdoeleinden, maar bevat ook onder meer regels voor de maximaal toegestane hoogte en oppervlakte van bouwwerken. In die zin vervult het bestemmingsplan een centrale rol in het concretiseren van ruimtelijk beleid.

Het bestemmingsplan bevat een verbeelding of een daarmee vergelijkbare informatiedrager waarop de verschillende bestemmingen zijn aangegeven, en regels ten aanzien van de bebouwing en het gebruik van de grond en de bouwwerken in verband met de bestemming. Het plan gaat vergezeld van een toelichting met een uiteenzetting over de uitvoering van het plan en de ruimtelijk relevante kwaliteitseisen.

1.2 Aanleiding en doel bestemmingsplan

Het voorliggende bestemmingsplan beoogt voor het plangebied "Eschmarke Zuid West 2010" een actuele juridische regeling te geven. Het plan beschermt bestaande -waardevolle- ruimtelijke structuren en maakt, waar dat nog mogelijk is in het plangebied, nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen planologisch mogelijk. Uitgangspunt daarbij is het conserveren van de bestaande inrichting van het gebied ten behoeve van een goed ruimtelijk beheer.

Voor het overgrote deel van het plangebied wordt de bestaande planologische situatie vastgelegd. Voor het gebied De Leuriks Oost - gelegen ten westen van de Oostweg tussen Gronausestraat en Keppelerdijk - wordt het realiseren van in totaal 110 woningen met bijbehorende voorzieningen als wegen en groen mogelijk gemaakt.

1.3 Ligging en begrenzing plangebied

De gemeente Enschede is ingedeeld in stadsdelen, wijken en buurten. Het gebied waarop het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” betrekking heeft, is gelegen in het stadsdeel Oost. Het is gelegen ten oosten van de bestaande bebouwde kom van Enschede en ten westen van de bebouwing in de wijk Eilermarke.

Het gebied van onderhavig bestemmingsplan wordt aan de noordzijde begrensd door de Gronausestraat, aan de oostzijde door bestaande bebouwing aan de Citroenvlinder en de Avondroodvlinder en het complex van voetbalvereniging Eilermarke, aan de zuidzijde door de Keppelerdijk en aan de westzijde door de Zuid Esmarkerrondweg.

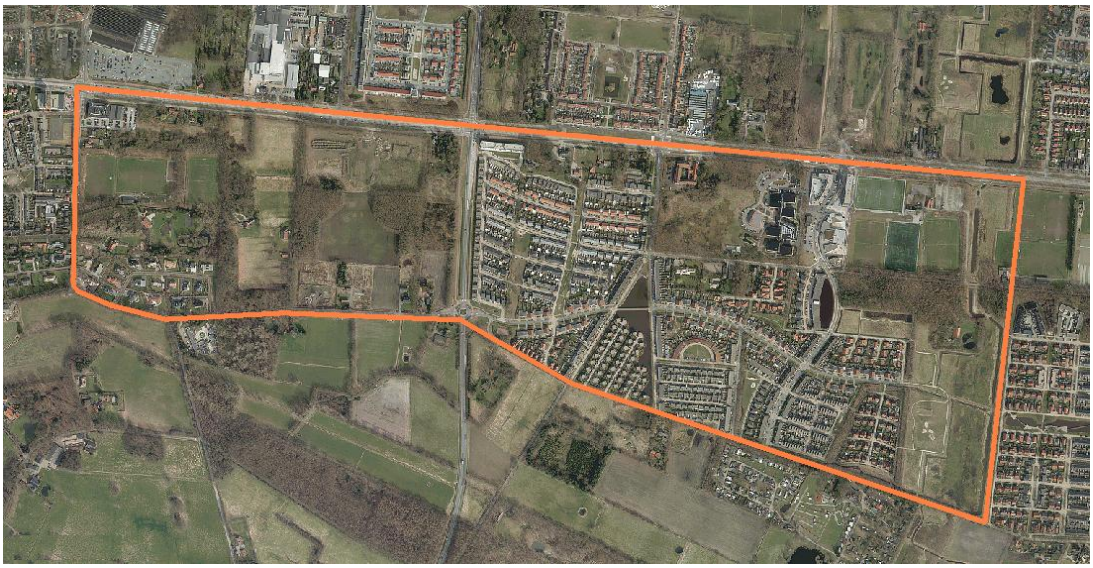

Luchtfoto plangebied

1.4 Geldende juridische regelingen

Voor het gebied van onderhavig bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” geldt momenteel het bestemmingsplan "De Eschmarke".

Het bestemmingsplan “De Eschmarke” is op 18 maart 1996 door de gemeenteraad van Enschede vastgesteld en op 5 november 1996 door Gedeputeerde Staten (gedeeltelijk) goedgekeurd. Bij uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 15 juni 1998 is dit bestemmingsplan plan onherroepelijk van kracht geworden.

Het bestemmingsplan "De Eschmarke" is een globaal bestemmingsplan waarbij de invulling van het gebied grotendeels plaatsvindt via uitwerkingsplannen zoals bepaald in artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening. In het bestemmingsplan zijn de hoofdlijnen vastgelegd die de randvoorwaarden vormen waarbinnen de invulling van de uitwerkingsplannen dient te geschieden.

In het bestemmingsplan “De Eschmarke” hebben de gronden waarvoor het onderhavige nieuwe bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” is gemaakt de bestemmingen "Bijzondere doeleinden", "Ecologische verbindingszone", "Groengebied", "Hoofdwegen, nader uit te werken door burgemeester en wethouders", "Landgoed", "Sport", "Voorzieningen", nader uit te werken door burgemeester en wethouders", "Wonen, nader uit te werken door burgemeester en wethouders" en "Woonbebouwing" .

Fragment onherroepelijk bestemmingsplan De Eschmarke; plangebied bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West"

Om in het gebied globaal begrensd door de Gronausestraat, de Haverkampweg, de Ekersdijk, de Esmarkelaan, de Keppelerdijk en de Oostweg woningbouw met bijbehorende voorzieningen als wegen en groen mogelijk te maken is nadere uitwerking "Eekmaat West" in procedure gebracht. Deze nadere uitwerking is vastgesteld op 9 december 1997. De gronden in deze nadere uitwerking zijn bestemd voor "Groenvoorziening", "Park", "Water/vijver", "Verkeersdoeleinden", "Weg" en "Woonbebouwing".

Verkavelingskaart gedeelte Eekmaat West

Voor de gronden van de voormalige erve "Dinkelhoeve", een onbebouwde "groene wig" gelegen tussen de Hoornbladlaan en Moerrasspirealaan, is een plan gemaakt voor het realiseren van zes vrijstaande woningen.

Aangezien de bouw van de zes woningen niet past in de voorwaarden van de nadere uitwerking "Eekmaat West" is daarvoor een herziening van die nader uitwerking in procedure gebracht. Middels deze herziening 4 wordt het mogelijk de zes woningen te bouwen en het gebied een groen aanzicht te laten behouden.

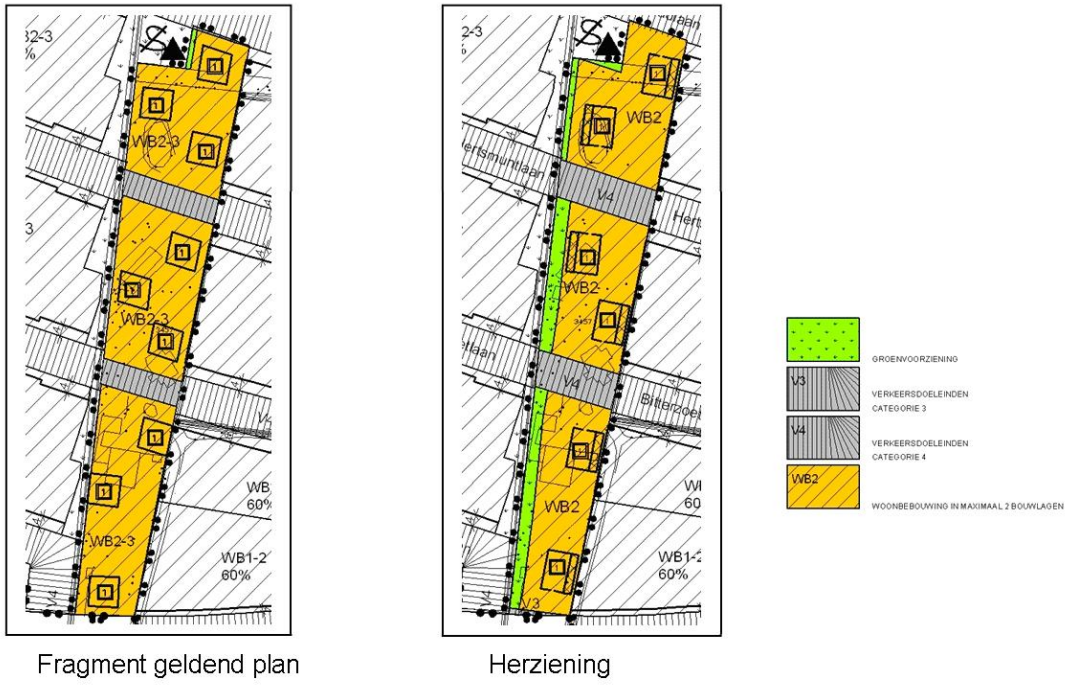

Fragment geldend plan Herziening

Fragment plankaart herziening 4 nadere uitwerking "Eekmaat West"

Voor het realiseren van een rotonde Oostweg-Keppelerdijk-Eekmaatlaan is nadere uitwerking "Rotonde Oostweg" in procedure gebracht. Gronden in deze nadere utiwerking zijn bestemd voor "Groenvoorziening", "Weg" en "Verkeersdoeleinden categorie 4". Deze nadere uitwerking op vastgesteld door Burgemeester en Wethouders op 16 september 1998.

Voor het realiseren van woningbouw op gronden in de zuid-oosthoek van de Keppelerdijk en de Zuid Esmarkerrondweg is bestemmingsplan "De Leuriks West" in procedure gebracht. Aangezien de realisering van deze woningen met bijbehorende voorzieningen als wegen en groen niet voldeden aan de randvoorwaarden zoals die zijn gesteld in het bestemmingsplan De Eschmarke was het noodzakelijk hiervoor een afzonderlijk bestemmingsplan in procedure te brengen. Dit bestemmingsplan is door de gemeenteraad vastgesteld op 3 maart 2003 en door Gedeputeerde Staten van Overijssel goedgekeurd op 23 juni 2003.

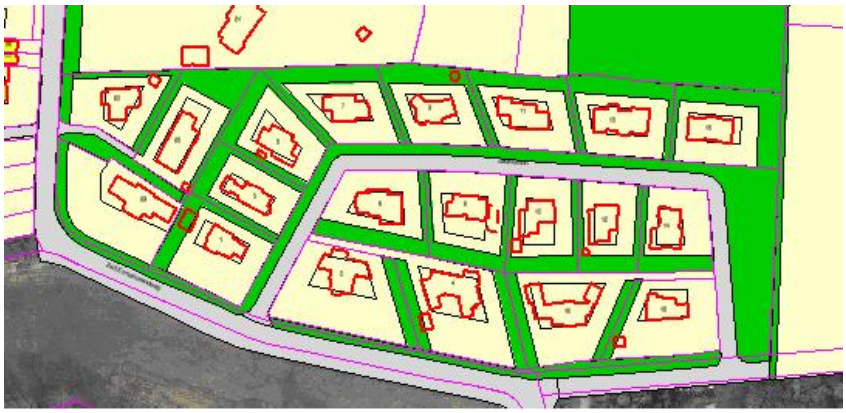

Fragment bestemmingsplan "De Leuriks West"

Gronden met de bestemming "Voorzieningen, nader uit te werken door burgemeester en wethouders" zijn bestemd voor winkel-, medische-, onderwijs- en welzijnsvoorzieningen, alsmede voor wegen, woningen en (horeca)bedrijven, verblijfsdoeleinden, parkeer- en groenvoorzieningen. Op gronden met de bestemming "Voorzieningen" is middels het toepassen van de zogenaamde "artikel 19-procedure" medewerking verleend aan het realiseren van een fysiotherapiepraktijk, een winkelcentrum met op de verdiepingen appartementen, een schoolgebouw en een kinderdagverblijf en een appartementencomplex waarvan een gedeelte wordt gebruikt door de basisschool. Bouwvergunning voor deze bebouwing is verleend op basis van door de provincie Overijssel afgegeven zogenaamde verklaringen van geen bezwaar. Door dit gebied loopt de wijkontsluitingsweg, de Esmarkelaan.

De in het bestemmingsplan "De Eschmarke" opgenomen bestemmingen "Ecologische verbindingzone","Groengebied", "Sport", "Bijzondere doeleinden", "Woonbebouwing" en "Landgoed" zijn zogenaamde eindbestemmingen. De ontwikkeling van gronden met deze bestemmingen kan zonder meer plaatsvinden.

Gronden bestemd voor “Ecologische verbindingszone” zijn bestemd voor de bescherming, instandhouding, ontwikkeling en verbetering van natuur- en landschapswaarden, alsmede - daar waar dit middels een aanduiding op de plankaart is aangegeven - voor het realiseren van banen ten behoeve van een zogenaamde Hoogwaardig Openbaar Vervoerlijn, alsmede voor woning(en), daar waar dit middels een aanduiding "w" op de plankaart is aangegeven.

In onderhavig bestemmingsplan betreft het de gebiedsstrook gelegen ten oosten van het wijkdeel "Eekmaat West" en de gebiedsstrook gelegen ten westen van de gronden met de bestemming "Landgoed".

In het gebied De Leuriks Oost gelegen tussen Gronausestraat, Oostweg en Keppelerdijk komen gronden voor die bestemd zijn voor “Groengebied”. Gronden met deze bestemming zijn bestemd voor de handhaving (en/of de aanleg) van onder meer parken, plantsoenen, bospercelen, waterpartijen, bermstroken, toegangspaden, fietspaden, voetpaden.

Gronden gelegen op de zuid-oosthoek van de Gronausestraat en Zuid Esmarkerrondweg en gronden gelegen ten zuiden van de Gronausestaat en ten westen van het appartementencomplex aan de Esmarkelaan hebben de bestemming “Sport”. Deze gronden zijn bestemd voor de bouw en aanleg van sportvoorzieningen met daarbij behorende verblijfsdoeleinden alsmede voor middels op de plankaart aangegeven aanduidingen voor Hoogwaardig Openbaar Vervoerlijn, woning, buffer ecologische zone en voor "Bijzondere doeleinden" aangegeven middels een accentpunt. Voor deze gronden geldt een bebouwingspercentage van 5% en de restrictie dat hier niet hoger mag worden gebouwd dan in één bouwlaag. Ter palatse van een accentpunt geldt een maximale bebouwingshoogte van 12 meter en een maximaal bebouwingsoppervlak van 1000 $m^{2.}$ Ter plaatse van het accentpunt op de zuid-oosthoek van de Gronausestraat en Zuid Esmarkerrondweg is het Servicecentrum Oost gerealiseerd.

Gronden gelegen ten oosten van het gedeelte Leuriks West zijn bestemd voor "Landgoed". Deze gronden zijn bestemd voor het bouwen van woningen met de daarbij behoreden aanbouwen, bijgebouwen, uitbouwen en andere bouwwerken alsmede voor verblijfsdoeleinden en groenvoorzieningen alsmede voor de bescherming, instandhouding, ontwikkeling en verbetering van natuur- en landschapswaarden. Gelet op het landschappelijke karakter van dit gebied geldt een bebouwingspercentage van slechts 2 %.

Voor een perceel gelegen aan de Zuid Esmarkerrondweg geldt de bestemming "Woonbebouwing". Deze gronden zijn bestemd voor de bouw van woningen met de daarbij behorende aanbouwen, bijgebouwen, uitbouwen en andere bouwwerken alsmede voor andere voorziening zoals voetpaden, in- en uitritten naar en van woningen.

1.5 Leeswijzer

Dit bestemmingsplan bestaat uit een analoge en digitale verbeelding, regels en deze toelichting. De verbeelding en de regels vormen gezamenlijk het juridische deel van het bestemmingsplan; in samenhang met elkaar gelezen, wordt duidelijk voor welke doeleinden gronden mogen worden gebruikt en of, en zo ja, onder welke voorwaarden mag worden gebouwd.

Na een inleidend hoofdstuk, waarin ondermeer wordt ingegaan op de aanleiding en het doel van het nieuwe bestemmingsplan, volgt het inhoudelijke deel van deze toelichting met een beschrijving van de bestaande situatie (hoofdstuk 2). Zaken die daarbij aan de orde komen betreffen een ruimtelijke analyse, een

beschrijving van de ruimtelijke en functionele structuur met de buurtkarakteristieken en de ruimtelijke kwaliteit. In het daarop volgende hoofdstuk 3 worden de beleidskaders beschreven die bij het opstellen van dit bestemmingsplan een rol hebben gespeeld. Het gaat daarbij om beleid van zowel het Rijk, de provincie, regio Twente als de gemeente zelf. Hoofdstuk 4 geeft aan op welke wijze met de diverse omgevingsaspecten, waaronder de milieu-aspecten rekening is gehouden.

Aansluitend volgt een hoofdstuk waarin het plan inhoudelijk wordt beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de gewenste ruimtelijke en functionele hoofdstructuur en projecten die binnen de planperiode ten uitvoer zullen worden gebracht. Hoofdstuk 6 bevat een verantwoording van de juridische opzet. Hierbij wordt onder andere aandacht besteed aan de planmethodiek en worden de in het plan voorkomende bestemmingen kort beschreven. In de laatste twee hoofdstukken wordt verslag gedaan van het onderzoek naar de financiële uitvoerbaarheid van het plan (hoofdstuk 7), en wordt de wijze beschreven waarop burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding van het bestemmingsplan zijn betrokken met de resultaten van het vooroverleg en de zienswijzenprocedure (hoofdstuk 8).

Aangezien onderhavig bestemmingsplan niet alleen het vastleggen van de bestaande planologische situatie betreft maar ook het realiseren van een nieuwe ontwikkeling in het gebied Leuriks Oost, wordt in de diverse hoofdstukken en paragrafen waar nodig afzonderlijk ingegaan op de omstandigheden in het gebied Leuriks Oost.

Hoofdstuk 2 Gebiedsbeschrijving

In dit hoofdstuk wordt een algemene beschrijving van het plangebied gegeven. Daarbij wordt ingegaan op de huidige ruimtelijke en functionele structuur van het plangebied en de cultuurhistorische en archeologische waarden van het plangebied.

2.1 Algemene beschrijving van het plangebied

Het gebied van onderhavig bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" heeft betrekking op gronden gelegen in de wijken Eekmaat West, het Centrumgebied Eschmarke, de Leuriks West en toekomstige woonwijk Leuriks Oost. Daarnaast beslaat het gebied twee ecologische verbindingszones en de resterende gronden tussen bovengenoemde wijken en de Gronausestraat. Al deze gebieden maken onderdeel uit van een groot uitleggebied tussen Enschede en Glanerbrug, de Eschmarke genaamd. De Eschmarke is in het kader van de VINEX aangewezen als grotere woningbouwlocatie van Enschede. De oorspronkelijke structuur in de Eschmarke heeft een sterke orthogonale opzet. Deze kent zijn oorsprong in de lange lijnen tussen Enschede en Glanerbrug, zijnde de Gronausestraat en de spoorlijn en de haaks daarop toegepaste ontginningsrichting. De bestaande oostwest en noordzuidlijnen (infrastructurele en groene lijnen) vormen de dragers van een raster, welke de basis vormt voor het stedenbouwkundig concept voor het gebied tusssen Enschede en Glanerbrug. Aan het raster is een aantal nieuwe lijnen toegevoegd, zodat een ruimtelijk raamwerk is ontstaan voor de verdere ontwikkeling van De Eschmarke. De Eschmarke wordt in noord-zuidrichting doorsneden door drie ecologische verbindingszones: een boszone, een heidezone en een beekzone.

Het gebied van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" bevindt zich in de zuidwesthoek van De Eschmarke en wordt ten noorden begrensd door de Gronausestraat, ten oosten door de woonwijk Eilermarke, ten zuiden door het buitengebied en ten westen door de Zuid Esmarkerrondweg.

Voor heel Eschmarke geldt in algemene zin een suburbaan en tuinstedelijk woonmilieu. Zodoende bestaat het woningaanbod in alle deelgebieden voornamelijk uit rijtjeswoningen, tweekappers, geschakelde woningen en vrijstaande woningen.

Zowel de Eekmaat West, de Leuriks West als ook in de toekomst de Leuriks Oost kunnen worden beschouwd als beheersgebied. De overheersende functie is hier wonen, waarbij in de toekomst geen veranderingen van ingrijpende aard worden voorzien. Toekomstige ontwikkelingen binnen de drie woonwijken zullen zich richten op meer groene woonmilieus met lagere bebouwingsdichtheden.

2.1.1 Ruimtelijke structuur

Ruimtelijke hoofdstructuur per deelgebied

Centrumgebied Eschmarke en Bruggerbosch

Het Centrumgebied is onderdeel van een centrale as in de wijk De Eschmarke, waarbij de diverse gebouwen zijn gerangschikt langs een meanderende ontsluitingsweg die tevens functioneert als ontsluiting van de achterliggende woongebieden. In het Centrumgebied zijn de wijkvoorzieningen voor Eschmarke geconcentreerd. Ten westen hiervan ligt het woon-zorgcomplex Bruggerbosch als een autonoom gebied.

Eekmaat West

De Eekmaat West grenst aan de noordzijde aan de Gronausestraat, aan de westzijde aan de Oostweg, aan de zuidzijde aan het buitengebied en aan de oostzijde aan de woonwijk Eilermarke.

In het gebied worden door middel van lijnelementen directe relaties gelegd met aanliggende plandelen. De in het gebied aanwezige wegen de “Slinger”, de “Kronkel” en de Dolphiaweg vormen hierbij een continue beweging door de verschillende plandelen heen. Vanaf deze twee doorgaande slingerende routes worden de

verschillende buurten met een eigen bebouwingskarakteristiek ontsloten.

Leuriks Oost

Het gebied Leuriks Oost ligt ingeklemd tussen de Gronausestraat aan de noordzijde, de Keppelerdijk aan de zuidzijde en de Oostweg aan de oostzijde. Aan de westzijde wordt het plangebied begrensd door het landgoed De Leuriks, met daarnaast het woongebied De Leuriks West.

De oost- en westrand van de Leuriks Oost worden gevormd door twee grote bospercelen. De laanbeplanting langs de Gronausestraat vormt de groene noordrand van het gebied.

Ten zuiden grenst het plangebied aan de Keppelerdijk, een landelijke weg die de Leuriks Oost scheidt van het prachtige buitengebied van Enschede.

Ook de Leuriks Oost maakt onderdeel uit van het zogenoemde “Boswonen-Zuid” gebied. Dit gebied is een bijzondere zone vanwege de huidige landschappelijke kenmerken, de situering van een nabij gelegen ecozone in combinatie met het programma van uitsluitend vrijstaande woningen.

Bij de ruimtelijke opzet van deze nieuwe wijk zijn de huidige kwaliteiten in het gebied, zoals de beeldbepalende bospercelen, de houtwallen en de hoogteverschillen, optimaal benut. De bospercelen en houtwallen zijn geïntegreerd in het stedenbouwkundig plan en vormen de ruimtelijke ruggegraat voor de nieuwe hoofdstructuur van het gebied.

Het plangebied is in een noordelijk en een zuidelijk deel op te delen, waarbij een bestaande natuurlijke laagte de overgangszone tussen noord en zuid vormt. Het snijvlak tussen beide wordt een markante strook openbare ruimte, ingericht als een natuurlijke beekzone.

Landgoed De Leuriks

Het landgoed De Leuriks is een noord-zuid gerichte groene zone die de gebieden de Leuriks Oost en de Leuruiks West van elkaar scheidt. Het gebied ligt aan de Gronausestraat, maar keert zich daar ruimtelijk gezien van af. Het landgoed fungeert eveneens als belangrijke ecologische verbindingszone voor vogels, vlinders en vleermuizen.

Leuriks West

Het gebied De Leuriks West ligt ten zuiden van de Gonausestraat, ten oosten van het landgoed De Leuriks, ten noorden van de Keppelerdijk/het buitengebied en ten westen van de Zuid Esmarkerrondweg. Direct ten noorden van dit gebied bevinden zich een aantal bestaande kavels met woonbebouwing, het Wijkservicecentrum Oost en een enkele kantoorvilla.

De Leuriks West maakt onderdeel uit van het gebied “Boswonen-zuid”, waarin de woonfunctie is gecombineerd met de ecologische verbindingsfunctie van het gebied. In het gebied is veel opgaand groen aangelegd op zeer ruime kavels.

De structuur van Leuriks West wordt vooral bepaald door de structuur van de waterhuishouding en het groen in het plan.

Stedenbouw

Centrumgebied De Eschmarke en Bruggerbosch

Uitgangspunt voor het centrumgebied is dat de ligging aan de Gronausestraat wordt geaccentueerd door bijzondere bebouwing. Het ruimtelijke concept bestaat hier uit een viertal zelfstandige gebieden langs een centrale ontsluitingsweg. Elk gebied biedt plaats aan een gebouw met elk een autonome architectuur en bouwmassa. De afzonderlijke gebouwen omvatten een scholencomplex (Brede school), een praktijk voor fysiotherapie en een winkelcentrum met daarboven woningen.

Voor de praktijk voor fysiotherapie (Medifit) bestaat de mogelijkheid om nog uit te breiden met een huisartsenpraktijk. Hiermee bestaat de mogelijkheid om de footprint van het gebouw met te vergroten. Het bestaande bouwblok zal hiervoor indien nodig worden aangepast.

Ten westen van het Centrumgebied bevindt zich het woon-zorgcomplex Bruggerbosch, een enclave van losse bebouwing in een bomenrijke omgeving. Dit complex met een bebouwingshoogte tussen de drie en vijf bouwlagen functioneert als een autonoom gebied aan de Gronausestraat.

Eekmaat West

Het karakter van Eekmaat West wordt bepaald door de loop van de Heutinkbeek, de aanwezigheid van grote bospercelen en houtsingels alsmede duidelijke hoogteverschillen.

In de Eekmaat West is zowel in de vormgeving van de voor- als achtertuinen, de straten en het openbare groen, het element “water” benadrukt en zichtbaar gemaakt. Een deel van de woningen wordt middels bruggen ontsloten.

Door de inpassing van bestaande landschappelijke elementen zoals bossen en houtsingels is het groene karakter van de wijk gewaarborgd.

Het merendeel van de woningen is noord-zuid georiënteerd, zodat een optimale bezonning van de woningen wordt verkregen. Dit betekent dat de woningen aan de zuidzijde van de straten tuingericht zijn en die aan de noordzijde straatgericht.

Binnen de Eekmaat West zijn drie deelgebieden te onderscheiden met elk eigen stedenbouwkundige, ruimtelijke en architectonische kenmerken. Het betreft hier het centraal in het gebied gelegen gebied in de vorm van een driehoek, het gebied ten oosten van dit gebied en het gebied ten westen van dit gebied.

Karakteristiek van het plandeel ten westen van het gebied in de vorm van een driehoek is het door elkaar geweven patroon van gekromde straten in oost – west richting en noord – zuid routes met een groen karakter. In dit gebied bevindt zich een mix van rijenwoningen, tweekappers, urban villa's en vrijstaande woningen. In het meest westelijk gelegen deel bevindt zich een reeks “geluidswal-woningen” die met hun rug het verkeersgeluid van de Oostweg opvangen.

Het centraal gelegen gebied wordt opgevat als een driehoekige ruimte die aan weerszijden wordt begrensd door twee doorlopende wanden van bebouwing. Het midden wordt gevuld met een tapijt van kubusachtige bebouwing, abstract van vorm en geplaatst op een raster dat sterk contrasteert met de omliggende wandbebouwing.

Ten oosten van deze driehoek wordt vanaf de twee doorgaande routes een aantal buurtjes met een eigen bebouwingskarakteristiek ontsloten. Deze buurtjes worden vanwege hun intieme en besloten sfeer de “Kamers” genoemd. De bebouwing varieert hier van tweekappers tot rijwoningen, vrijstaande woningen en gestapelde bouw langs de “Centrumkronkel”.

Daarnaast bevindt zich in de noordwestelijke hoek van De Eekmaat West een appartementencomplex met een hoogteaccent ter markering van de hoek Gronausestraat en Oostweg.

Leuriks Oost

De Leuriks Oost is een gebied dat nog totaal ontwikkeld moet worden. De Leuriks Oost zal worden gerealiseerd als een ruim opgezette woonwijk met een lage dichtheid, omzoomd door twee grote bospercelen, waardoor hier een lommerrijk en aantrekkelijk woonklimaat ontstaat. Om het groene karakter van het gebied te benadukken volgen de bebouwingsgrenzen zoveel mogelijk de contouren van de bestaande bospercelen. Hierdoor kent de wegenstructuur van Leuriks Oost geen lange rechtstanden, maar laat zich kenmerken door een slingerend verloop van de wegen. Het perspectief van de weggebruiker verandert hierdoor continu, zodat er maximaal contact is met de groene omgeving en zodoende een aangename en kleinschalige woonsfeer ontstaat. Het programma van uitsluitend vrijstaande woningen zorgt voor een hoge mate van transparantie naar de omliggende bosrijke omgeving, die vanaf de straat tussen de woningen door continu aanwezig en zichtbaar is.

In de Leuriks Oost is een verkavelingsmethodiek toegepast waarin een maximale breedte van de hoofdbebouwing is gekoppeld aan de breedte van de kavel. Hierdoor ontstaat altijd een ruime onderlinge afstand van minimaal 8,5 meter tussen de hoofdbebouwing en daarmee een rustig en ritmisch straatbeeld.

De verkaveling staat haaks op de richting van de ontsluitingsstructuur, waardoor de woningen het slingerende verloop van de straten volgen en het kleinschalige en ontspannen karakter van de buurt wordt versterkt.

Landgoed De Leuriks

Het gebied is gelegen rond een oude Twentse boederij, waarvan de inrichting als landgoed met een sterk groen karakter binnen de stadsgrenzen gerespecteerd en gehandhaafd dient te worden.

Leuriks West

De Leuriks West valt te karakteriseren als een rustige, groene villawijk met ruime vrijstaande woningen op riante kavels. De vorm van de kavels is hierbij gebaseerd op het verloop van de hoogtelijnen en de daarmee samenhangende richting van de kavelgreppels. Zodoende zijn onregelmatige kavelvormen ontstaan die het gebied een eigen en informeel karakter geven.

Groen

Centrumgebied De Eschmarke en Bruggerbosch

Het centrum gebied van de Eschmarke ligt ingeklemd tussen twee landschappelijke structuren die nog resteren uit de tijd dat dit gebied nog een agrarische functie had. Deze noord-zuid lopende houtwallen van oudere datum zijn doelbewust opgenomen in de nieuw gebouwde omgeving zodat het gebied randen heeft met een groen karakter van enig formaat.

Het verzorgings- en verplegingscentrum Bruggerbosch is gelegen in een voormalig bosperceel. De intentie is hier om dit groene, bosrijke karakter zoveel mogelijk te behouden en waar mogelijk te versterken. De groene uitstraling en de daarbij horende kwaliteiten geven het terrein haar zo eigen sfeer en uitstraling.

Eekmaat West

Het landschap in de Eekmaat West wordt sterk gekenmerkt door een zogenaamde kamerstructuur. De meeste kamers worden omzoomd door forse bomenrijen en/of houtsingels, meestal begeleid door een sloot of een beek.

Leuriks Oost

In de Leuriks Oost maken de bestaande bospercelen en houtwallen door ruimtelijke inpassing zowel visueel als functioneel een logisch onderdeel uit van de nieuwe woonomgeving.

Vanwege de nadrukkelijke aanwezigheid van het groen, wordt in de Leuriks Oost sterk gestuurd op een hoogwaardige openbare ruimte die naadloos aansluit op de bestaande groene randen. Het aanwezige groen vormt daarmee een belangrijke omgevingskwaliteit voor de nieuwe woonwijk Leuriks Oost. De landelijke sfeer langs de Keppelerdijk dient ondermeer door behoud, aanplant en onderhoud van de huidige begroeiing langs de weg te worden geaccentueerd. De begroeiing langs de Oostweg is onderdeel van het plan.

Landgoed De Leuriks

Dit landgoed is prive bezit en het bestaat uit een boerderij met weilanden, een bungalow en een bosje.

Het hele omringende gebied is vernoemd naar landgoed 'De Leuriks' dat hiervan nog steeds deel uitmaakt. Het kenmerkende in hoogte verlopend hoevenlandschap biedt een rijke schakering aan flora en fauna

De Leuriks is een fraaie groencorridor aan de westelijke kant van de Eschmarke. Het maakt deel uit van een langgerekte groenzone die zich in noord-zuid richting uitstrekt langs de bebouwde kom van Enschede. De Leuriks ligt daarmee in zekere zin op het 'kruispunt' van stad en natuur. Het is een karakteristiek stukje landschap met houtwallen, weilanden, beekjes, bossages en doorzichten.

Leuriks West

Dit exclusieve woongebied is onderdeel van één van de drie ecologische verbindingszones van de Eschmarke. De inzet is hier om het “boswonen” vorm te geven. Dit is ingegeven door de grote hoeveelheid aanwezig bos in de directe omgeving en de uitgangspunten zoals die destijds geformuleerd zijn bij de

inrichtingseisen die gesteld zijn aan de diverse ecologische verbindingszones in de gehele Eschmarke. De openbare ruimte heeft een groen karakter en er zijn eiken geplant die het boskarakter van deze buurt versterken en die een functie vervullen ten aanzien van de ecologische doelstellingen. Dat geldt ook voor de vele aangelegde houtwallen tussen de verschillende kavels. Al deze maatregelen en de ruime groene opzet van het wegprofiel zorgen voor een lommerrijke groene uitstraling van deze wijk. De oplossingen voor het opvangen en bergen van het regenwater via een stelsel van wadies en greppels is ingepast in de groene structuur. De groene uitstraling wordt hierdoor versterkt.

Verkeer

Algemeen

De hoofdontsluiting voor zowel het auto- als het fietsverkeer van het totale plangebied wordt gevormd door de Gronausestraat en de Oostweg. Dit zijn de wegen met de belangrijkste verkeersfunctie in dit deel van de stad. Via deze wegen lopen de hoofdverbindingen tussen Glanerbrug/Eschmarke en Enschede. Maar voor het autoverkeer ook met de rest van Twente en Nederland middels de aansluiting op het rijkswegennet. Buiten de Oostweg en de Gronausestraat behoren alle wegen in het plangebied tot zogenaamde 30 km-zones.

De Gronausestraat vormt ook de route voor de Hoogwaardige Openbaar Vervoerslijn tussen Enschede en Glanerbrug/Eschmarke. Voor het plangebied zijn met name de halteplaatsen bij de aansluitingen van de Esmarkelaan, Dolphialaan, Winterweg en Zuid Esmarkerrondweg van belang. Op wat grotere afstand ligt het Station Eschmarke (circa 500 meter ten noorden van de Gronausestraat ter hoogte van de Esmarkelaan) waarmee via het spoor richting Enschede danwel richting Glanerbrug/Duitsland gereisd kan worden.

Voor het voetgangersverkeer zijn binnen de diverse deelgebieden alle wegen toegankelijk en meestentijds ook voorzien van trottoirs welke een aaneensluitend systeem vormen.

Centrumgebied De Eschmarke en Bruggerbosch

Het Centrumgebied is een belangrijke poort van de Eekmaat West en wordt ontsloten èn doorsneden door de Esmarkelaan: een van de drie ontsluitingswegen voor auto- en fietsverkeer van de Eekmaat West. De Esmarkelaan heeft ter plekke een hoge verblijfsfunctie door de aanwezigheid van het winkelcentrum en de scholen en is daarom ook aangewezen en vormgegeven als 30 km-zone.

Bruggerbosch kent haar hoofdontsluiting voor al het verkeer aan de parallelweg van de Gronausestraat en heeft daarnaast nog een ontsluiting voor het bevoorradend verkeer aan de Eschmarkelaan in het centrumgebied.

Eekmaat West

De Eekmaat West wordt op drie plaatsen voor autoverkeer ontsloten. Aan de westzijde van het plangebied heeft de Moerasspirealaan aansluiting op de Oostweg door middel van een rotonde. Aan de noordzijde wordt het gebied ontsloten via de Dolphiaweg en de Esmarkelaan. Deze twee wegen hebben aansluitingen op de Gronausestraat welke voorzien zijn van een verkeerslichteninstallatie. Bovengenoemde wegen vormen ook de ontsluitingen voor het fietsverkeer. Naast deze gezamenlijke ontsluitingen zijn er ook een aantal belangrijke ontsluitingen welke uitsluitend door fietsverkeer gebruikt kunnen worden. Het betreft de Keppelerdijk en de Ekersdijk welke van oudsher als belangrijke fietsverbindingen tussen Glanerbrug en Enschede gefunctioneerd hebben en dat nu nog steeds doen. Daarnaast is er een derde fietsverbinding tot stand gebracht welke dwars door de ecologische verbindingszone loopt en Glanerbrug/Eilermarke verbindt met Enschede middels de Eekmaatlaan en Moerasspierealaan.

Leuriks Oost

De hoofdontsluiting voor het autoverkeer in de Leuriks Oost loopt in noord-zuid richting en gaat via de Keppelerdijk naar de rotonde met de Oostweg. Vanwege de gewenste oriëntatie van de woningen op de Gronausestraat geldt dat een beperkt aantal kavels grenzend aan de bestaande parallelweg langs de Gronausestraat, via deze weg naar de hoofdrijbaan van de Gronausestraat wordt ontsloten. Om doorgaand autoverkeer (sluipverkeer) tegen te gaan bestaat er binnen het plangebied geen koppeling tussen deze beide ontsluitingen voor het autoverkeer.

Voor het fietsverkeer is deze koppeling wel aanwezig en loopt de noord-zuid verbinding van de parallelweg Gronausestraat door het plangebied naar de Keppelerdijk. Zowel de Gronausestraat als de Keppelerdijk hebben voor het fietsverkeer zowel een belangrijke ontsluitende rol richting Enschede als Glanerbrug. Binnen het plangebied zijn daarnaast nog enkele ondergeschikte fietsontsluitingen richting de Oostweg en Keppelerdijk aanwezig.

Landgoed De Leuriks

Het landgoed De Leuriks wordt voor al het verkeer via een particuliere weg zowel naar de Keppelerdijk als naar de parallelweg van de Gronausestraat ontsloten. Voor autoverkeer geldt wel de beperking dat de Keppelerdijk voor hen in de richting van de Oostweg is afgesloten. Op de parallelweg bestaat er de mogelijkheid voor het autoverkeer via de aansluiting tegenover de Winterweg de hoofdrijbaan in beide richtingen op te rijden.

Leuriks West

De Leuriks West wordt door de Leurikslaan voor al het verkeer ontsloten en kent aan de oostzijde een ontsluiting op de Keppelerdijk en aan de westzijde een ontsluiting op de Zuid Esmarkerrondweg. Voor autoverkeer geldt ook weer de beperking dat de Keppelerdijk voor hen in de richting van de Oostweg is afgesloten.

2.2 Cultuurhistorie

2.2.1 Monumenten

In het plangebied komen geen markante en bijzondere panden voor die op de lijst van gemeentelijke monumenten zijn geplaatst.

2.2.2 Overige cultuurhistorische waarden

De Cultuurhistorische Atlas van Overijssel biedt informatie over historische landschapsstructuren, bouwkundige monumenten en archeologische vindplaatsen - in kaart, foto en toelichting. De gegevens op de kaart zijn afkomstig van de Rijksdienst voor het cultureel erfgoed, het Oversticht en de provincie Overijssel. Volgens deze kaart zijn er in het plangebied geen overige cultuurhistorische waarden.

Hoofdstuk 3 Planologisch beleidskader

Dit hoofdstuk beschrijft, voor zover van belang, het ruimtelijk relevante rijks-, provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid. Naast de belangrijkste algemene uitgangspunten worden de specifieke voor dit plangebied geldende uitgangspunten weergegeven. Het beleid is in dit bestemmingsplan afgewogen en doorvertaald op de verbeelding en in de regels.

3.1 Rijksbeleid

In zijn ruimtelijke visie en doelstellingen gaat het kabinet uit van een dynamisch, op ontwikkeling gericht ruimtelijk beleid en een heldere verdeling van verantwoordelijkheden tussen rijk en decentrale overheden. In het verleden werd het rijksbeleid voor ruimtelijke onderwerpen in afzonderlijke nota's verwoord. Dit kabinet kiest ervoor het rijksbeleid zoveel mogelijk in één nota onder te brengen. Eén Nota Ruimte helpt de overlap tussen de verschillende beleidsterreinen en het aantal aparte nota's terug te dringen, biedt meer helderheid en zorgt voor meer samenhang in het beleid en de uitvoering daarvan.

3.1.1 Nota Ruimte

De Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland en de belangrijkste bijbehorende doelstellingen. In deze nota is het ruimtelijk beleid tot 2020 vastgelegd met een doorkijk naar 2030. De nota heeft een strategisch karakter en richt zich op de hoofdlijnen van het beleid. Hoofddoelen van het nationaal ruimtelijk beleid zijn:

- op een duurzame en efficiënte wijze ruimte scheppen voor de verschillende ruimtevragende functies;
- de leefbaarheid van Nederland waarborgen en vergroten;
- de ruimtelijke kwaliteit van stad en platteland verbeteren, met speciale aandacht voor het scheppen van de juiste condities voor het toepassen van ontwikkelingsplanologie.

Meer specifiek richt het kabinet zich hierbij op vier algemene doelen: versterking van de internationale concurrentiepositie van Nederland, bevordering van krachtige steden en een vitaal platteland, borging en ontwikkeling van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden, en borging van de veiligheid. Het kabinet heeft gekozen voor een dynamisch en op ontwikkeling gericht ruimtelijk beleid, met als uitgangspunt 'decentraal waar dat kan, centraal waar dit moet'. Het accent ligt daarbij op 'ontwikkeling' in plaats van op 'ordening'. De nota bevat de ruimtelijke bijdrage aan een sterke economie, een veilige en leefbare samenleving en een aantrekkelijk land. Daarbij hoort een aangepaste verdeling van verantwoordelijkheden tussen Rijk en decentrale overheden. Samenspel tussen overheden, maatschappelijke organisaties en burgers wordt nodig geacht om problemen effectief aan te pakken en kansen beter te benutten. Aan decentrale overheden en andere betrokkenen wordt - anders dan tot nu toe het geval was – meer ruimte gelaten om tot maatwerkoplossingen te komen. Verantwoordelijkheden worden daarbij zo dicht mogelijk bij betrokken partijen gelegd.

In de Nota Ruimte wordt duidelijk welke waarden overal tenminste gegarandeerd worden - de 'basiskwaliteit' - en voor welke ruimtelijke structuren het rijk een grotere verantwoordelijkheid heeft: de nationale 'Ruimtelijke Hoofdstructuur'. Alle beleidsuitspraken van het rijk in de Nota Ruimte zijn met één van die twee begrippen te verbinden. De Nota Ruimte bevat generieke regels ter waarborging van de algemene basiskwaliteit, de ondergrens voor alle ruimtelijke plannen, waaraan alle betrokken partijen zijn gebonden. Op het gebied van economie, infrastructuur en verstedelijking gaat het bijvoorbeeld om het bundelingsbeleid, het locatiebeleid, een goede balans tussen rode en groen/blauwe functies, milieuwetgeving en veiligheid. Op het gebied van water, natuur en landschap geldt de basiskwaliteit op punten als de watertoets, functiecombinaties met water, en het groen in en om de stad.

Ruimtelijke kwaliteit kan worden uitgedrukt in de begrippen gebruikswaarde, belevingswaarde en

toekomstwaarde. Gebruikswaarde heeft betrekking op de mate waarin ruimte op een zodanige wijze voor verschillende functies kan worden benut dat zij elkaar versterken. Belevingswaarde betreft vooral de leefomgeving en heeft betrekking op cultureel besef en diversiteit, de menselijke maat, de aanwezigheid van karakteristieke kenmerken en schoonheid. Bij toekomstwaarde gaat het om kenmerken als duurzaamheid, biodiversiteit, robuustheid, aanpasbaarheid en flexibiliteit in de tijd. In de Nota Ruimte geeft het rijk voor de Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur en de basiskwaliteit aan welke de daarbij te betrekken kwaliteiten zijn. Op nationaal niveau zorgt het kabinet hiermee voor een goede ruimtelijke kwaliteit. Decentrale overheden zorgen daarvoor op hun schaalniveau. Daarnaast stellen Nederlandse en internationale verdragen en regels soms eisen die ruimtelijk van belang zijn.

Dit is de 'wettelijke' basiskwaliteit. Het kabinet wil overigens andere overheden stimuleren om zo mogelijk op gebieden als milieu en veiligheid, maar ook landschappelijke kwaliteit en ruimtelijk ontwerp, méér dan alleen basiskwaliteit te realiseren. De gebieden en netwerken die het kabinet van nationaal belang acht, vormen samen de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur. Daar streeft het rijk in het algemeen naar méér dan basiskwaliteit. De nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur is in de Nota Ruimte selectiever dan in het eerdere beleidsvoornemen van de Vijfde Nota. Het rijksbeleid en de uitvoering daarvan worden daarmee toegespitst. Op het gebied van economie, infrastructuur en verstedelijking gaat het met name om de economische kerngebieden, mainports, brainports en greenports, nieuwe sleutelprojecten, hoofdverbindingsassen en de nationale stedelijke netwerken. Met betrekking tot water, natuur en landschap bestaat de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur uit de grote rivieren, het IJsselmeergebied, de Kust, Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en natuurbeschermingsgebieden, de Ecologische Hoofdstructuur en robuuste ecologische verbindingen, werelderfgoedgebieden en nationale landschappen.

3.2 Provinciaal en regionaal beleid

Het ruimtelijk beleid van de provincie Overijssel komt vooral ot uitdrukking in de door Provinciale Staten vastgestelde Omgevingsvisie Overijssel. Voorzover dit relevant wordt geacht, wordt in deze paragraaf ingegaan op specifieke aspecten van het provinciale ruimtelijk beleid.

3.2.1 Omgevingsvisie Overijssel

Provinciale Staten van Overijssel hebben op 1 juli 2009 de Omgevingsvisie Overijssel vastgesteld. Deze integrale visie verwoordt de beleidsambities en doelstellingen die van provinciaal belang zijn voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van Overijssel.

De Omgevingsvisie heeft de status van:

- Structuurvisie onder de Wet ruimtelijke ordening
- Regionaal Waterplan onder de Waterwet
- Milieubeleidsplan onder de Wet milieubeheer
- Provinciaal verkeer- en vervoersplan onder de Planwet Verkeer en Vervoer
- Bodemvisie in kader van ILG-afspraak met het Rijk

Het vizier is daarbij gericht op 2030. De Omgevingsvisie biedt kaders en geeft daarbinnen ruimte voor gemeenten, waterschappen, maatschappelijke organisaties en andere initiatiefnemers om ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren. De hoofdlijnen van dit beleid zijn normstellend vastgelegd in de Omgevingsverordening Overijssel 2009. In het beleid van de provincie staan de zorg voor ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid centraal. Deze thema's zijn in de Omgevingsverordening in definities verankerd. De definitie van duurzaamheid luidt: “duurzame ontwikkeling voorziet in de behoefte aan de huidige generatie, zonder voor toekomstige generaties de mogelijkheden in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien”. Duurzaamheid vraagt om een transparante afweging van ecologische, economische en sociaal-culturele beleidsambities. De definitie van ruimtelijke kwaliteit luidt: “het resultaat van menselijk handelen en natuurlijke processen dat de ruimte geschikt maakt en houdt voor wat voor mens, plant en dier belangrijk is". Ruimtelijke kwaliteit is het resultaat (bedoeld en onbedoeld) van menselijk handelen en natuurlijke processen. De provincie wil ruimtelijke kwaliteit realiseren door, naast bescherming, ook vooral in te zetten op het verbinden van bestaande kwaliteiten en nieuwe ontwikkelingen. Verbetering van de ruimtelijke kwaliteit

van de leefomgeving staat voorop, met het oog op een goed vestigingsklimaat, een goede woonomgeving en een fraai buitengebied. De essentiële gebiedskenmerken zijn daarbij uitgangspunt.

De hoofdambitie van de Omgevingsvisie is een toekomstvaste groei van welvaart en welzijn met een verantwoord beslag op de beschikbare natuurlijke hulpbronnen en voorraden. Enkele belangrijke beleidskeuzes waarmee de provincie haar ambities wil realiseren zijn:

- door meer aandacht voor herstructurering wordt ingezet op een breed spectrum aan woon-, werken mixmilieu's; dorpen en steden worden gestimuleerd hun eigen kleur te ontwikkelen;
- investeren in een hoofdinfrastructuur voor wegverkeer, trein, fiets en waarbij veiligheid en doorstroming centraal staan;
- zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik bij bebouwing door hantering van de zogenaamde 'SER-ladder'; deze methode gaat ervan uit dat eerst het gebruik van de ruimte wordt geoptimaliseerd, dan de mogelijkheid van meervoudig ruimtegebruik wordt onderzocht en dan pas de mogelijkheid om het ruimtegebruik uit te breiden, wordt bekeken; hierbij is afstemming tussen gemeenten over woningbouwprogramma's en bedrijfslocaties noodzakelijk;
- watersystemen zodanig inrichten dat deze voldoende en goed water bevatten en dat deze voor lange tijd veilig zijn en bestand tegen klimaatverandering;
- voorkomen van wateroverlast in bebouwd gebied; bij inrichting van nieuwe stedelijke locaties of herontwikkelingen dient waterbeheer zwaar mee te wegen, deels medeordenend;
- ruimtelijke plannen ontwikkelen aan de hand van gebiedskenmerken en keuzes voor duurzaamheid.

Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel 2009

De opgaven, kansen, beleidsambities en ruimtelijke kwaliteitsambities voor de provincie zijn in de Omgevingsvisie Overijssel 2009 geschetst in ontwikkelingsperspectieven voor de groene omgeving en stedelijke omgeving. Om de ambities van de provincie waar te maken, bevat de Omgevingsvisie een uitvoeringsmodel. Dit model is gebaseerd op drie niveaus, te weten:

1. generieke beleidskeuzes;
2. ontwikkelperspectieven;
3. gebiedskenmerken.

Deze sturingsfilosofie wordt hieronder nader toegelicht.

Generieke beleidskeuzes

Generieke beleidskeuzes zijn keuzes die bepalend zijn voor de vraag of ontwikkelingen nodig dan wel mogelijk zijn. In deze fase wordt beoordeeld of er sprake is van een behoefte aan een bepaalde voorziening. Ook wordt in deze fase de zgn. 'SER-ladder' gehanteerd. Deze komt er kort gezegd op neer dat eerst bestaande bebouwing en herstructurering worden benut, voordat er uitbreiding kan plaatsvinden. Andere generieke beleidskeuzes betreffen de reserveringen voor waterveiligheid, randvoorwaarden voor externe veiligheid, grondwaterbeschermingsgebieden, bescherming van de ondergrond (aardkundige en archeologische waarden), landbouwontwikkelingsgebieden voor intensieve veehouderij, begrenzing van Nationale Landschappen, Natura 2000-gebieden, Ecologische Hoofdstructuur en verbindingszones. De generieke beleidskeuzes zijn veelal normstellend.

Ontwikkelingsperspectieven

Als uit de beoordeling in het kader van de generieke beleidskeuzes blijkt dat de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling aanvaardbaar is, vindt een toets plaats aan de ontwikkelingsperspectieven. In de Omgevingsvisie is een spectrum van zes ontwikkelperspectieven beschreven voor de groene en stedelijke omgeving. Met dit spectrum geeft de provincie ruimte voor het realiseren van de in de visie beschreven beleids- en kwaliteitsambities. De ontwikkelperspectieven geven richting aan wat waar ontwikkeld zou kunnen worden. Daar waar generieke beleidskeuzes een geografische begrenzing hebben, zijn ze consistent doorvertaald in de ontwikkelingsperspectieven. De ontwikkelingsperspectieven zijn richtinggevend en bieden de nodige flexibiliteit voor de toekomst.

Gebiedskenmerken

Op basis van gebiedskenmerken in vier lagen (natuurlijke laag, laag van het agrarisch cultuurlandschap, stedelijke laag en lust- en leisure-laag) gelden specifieke kwaliteitsvoorwaarden en –opgaven voor ruimtelijke ontwikkelingen. Het is de vraag 'hoe' een ontwikkeling invulling krijgt.

Aan de hand van de drie genoemde niveaus kan worden bezien of een ruimtelijke ontwikkeling mogelijk is en er behoefte aan is, waar het past in de ontwikkelingsvisie en hoe het uitgevoerd kan worden.

Conclusie van de toetsing aan provinciaal beleid.

Gelet op het grotendeels conserverende karakter van het bestemmingsplan heeft de Omgevingsvisie Overijssel 2009 geen directe doorwerking op de beheerregeling van het plangebied.

De in dit voorloggende bestemmingsplan besloten ruimtelijke ontwikkeling is in overeenstemming met het in de Omgevingsvisie Overijssel 2009 verwoorde en in de Omgevingsverordening verankerde provinciaal ruimtelijk beleid.

3.2.2 Agenda van Twente

De Agenda van Twente is een door de Regio Twente vastgesteld ontwikkelingsprogramma met een looptijd van circa tien jaar dat door de regio in samenwerking met de provincie Overijssel en de Twentse gemeenten wordt uitgevoerd. De Agenda van Twente bundelt regionale beleidsvisies, zoals het Regionaal Economisch Ontwikkelingsplan, het Regionaal Mobiliteitsplan en het Bestuurlijk Manifest "Wij zijn Twente", en projecten. Met de Agenda van Twente wordt beoogd de Twentse ambities op sociaaleconomisch en ruimtelijk terrein gezamenlijk te realiseren met als uiteindelijk doel een productief en welvarend Twente tot stand te brengen, waar het prettig wonen, werken en recreëren is. De ambities zijn vertaald in concrete doelstellingen, die moeten worden gerealiseerd op basis van een viertal programma's, zijnde:

- Mensen in Twente, gericht op het welbevinden van mensen;
- Werken in Twente, gericht op het versterken van duurzame werkgelegenheid;
- Twente langs alle wegen, gericht op betere bereikbaarheid en mobiliteit;
- Landgoed Twente, gericht op een betere benutting van landschappelijke kwaliteit, een goede ruimtelijke ordening, een aantrekkelijk woonklimaat en investeren in recreatie en toerisme.

De programma's bestaan uit projecten en een financieringsstrategie.

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 Toekomstvisie Enschede 2020

De Toekomstvisie Enschede 2020, vastgesteld door de gemeenteraad van Enschede op 17 december 2007, beoogt op een inspirerende wijze richting te geven aan het gemeentelijk beleid tot 2020. Volgens de Toekomstvisie dient er voor worden gezorgd, dat Enschede in 2020:

- een zeer sterke centrumpositie in de Euregio heeft met grootstedelijke allure en top culturele uitstraling;
- een belangrijke werkgelegenheidsfunctie in de Euregio heeft en een goed opgeleide beroepsbevolking;
- wijken heeft die de sociale stijging en binding van bewoners versterken;
- groen en duurzaam onlosmakelijk verbonden heeft met het leven in Enschede.
- het imago heeft van Europese kennisstad.

De drie strategische opgaven die in de Kadernota en in de programmabegroting zijn uitgewerkt: "Enschede werkt", "Stad Enschede" en "Ons Enschede" zijn een eerste belangrijke stap in de realisatie van de ambities uit de Toekomstvisie.

3.3.2 Ruimtelijke Ontwikkelingsvisie Enschede 2015 en Herijking 2009

De nota “Enschede biedt ruimte voor de toekomst” is een ruimtelijke ontwikkelingsvisie tot 2015, met een doorkijk tot 2030. De visie biedt een kader voor duurzame ontwikkelingen op lange termijn. Deze ruimtelijke ontwikkelingsvisie is tot stand gekomen in nauwe wisselwerking met de Toekomstvisie Enschede 2010, die het integrale programma voor de economische, fysieke en sociale structuurversterking van de stad voor de komende jaren omvat.

De ruimtelijke ontwikkelingsvisie heeft de volgende hoofddoelstellingen:

- het ombuigen van de scheefheid in de bevolkingssamenstelling: de ondervertegenwoordiging van hoge inkomensgroepen;
- het versterken van de kernkwaliteiten van de stad: Enschede groene woonstad, moderne werkstad en Euregionale voorzieningenstad;
- het waarborgen van een duurzame ontwikkeling.

Deze doelstellingen voor de lange termijn zijn nader uitgewerkt en geconcretiseerd in een aantal bouwstenen voor de ruimtelijke ontwikkelingsvisie. Voor de toekomst moet het vizier vooral worden gericht op versterking en herinrichting (herstructurering) van het bestaande stedelijke gebied. Zowel in het binnensingelgebied als in een aantal wijken daarbuiten zullen ingrijpende veranderingen plaats vinden om Enschede als woon- en werkstad aantrekkelijk te houden. Vanuit dit perspectief moeten plannen die voor de komende tijd op het programma staan zoveel mogelijk in de bestaande stad worden gerealiseerd. Om de eenzijdigheid van de woningvoorraad te doorbreken, moet de komende jaren een breed palet van woningtypen en woonmilieus worden gerealiseerd. Deels als toevoeging aan het bestaande aanbod, deels vervanging van huurwoningen, die niet meer aan de eisen voldoen. Doel is de stad ook aantrekkelijk te maken voor mensen met midden- en hogere inkomens.

Herijking 2009

In de zomer van 2009 is de herijking van de RO-visie vastgesteld. Hierin is ook een paragraaf over wonen opgenomen. Op basis van demografisch- en woningmarktonderzoek blijkt, dat in Enschede nog veel behoefte is aan groene woonmilieus en stedelijk compacte woonmilieus. Deze vraag ligt vooral bij gezinnen met een (middel-)hoog inkomen. Het is daarom van belang dat in de nog te ontwikkelen gebieden tegemoet wordt gekomen aan de kwalitatieve eisen die deze consumenten stellen aan kwaliteit van de woning en het groen daar omheen. Het is daarbij van belang gebieden met een tastbare schaal met een bepaalde identiteit te creeren. Dit wordt in de RO visie Kwartiermaken genoemd.

De vraag in de groene woonmilieus ligt bij gezinnen met een (middel-)hoog inkomen. Het is daarom van belang dat in de nog te ontwikkelen gebieden tegemoet wordt gekomen aan de kwalitatieve eisen die deze consumenten stellen aan kwaliteit van de woning en het groen daar omheen. Het gaat bij de woning dan vooral om grootte. Dit is zeker bij een nieuwe woonwijk van belang, zodat de wijk toekomstbestendiger is bij

veranderende vraag in de toekomst. Voor de Eschmarke houdt dit daarom minder reguliere rijwoningen in. Deze zijn ten opzichte van de oorspronkelijke plannen al oververtegenwoordigd.

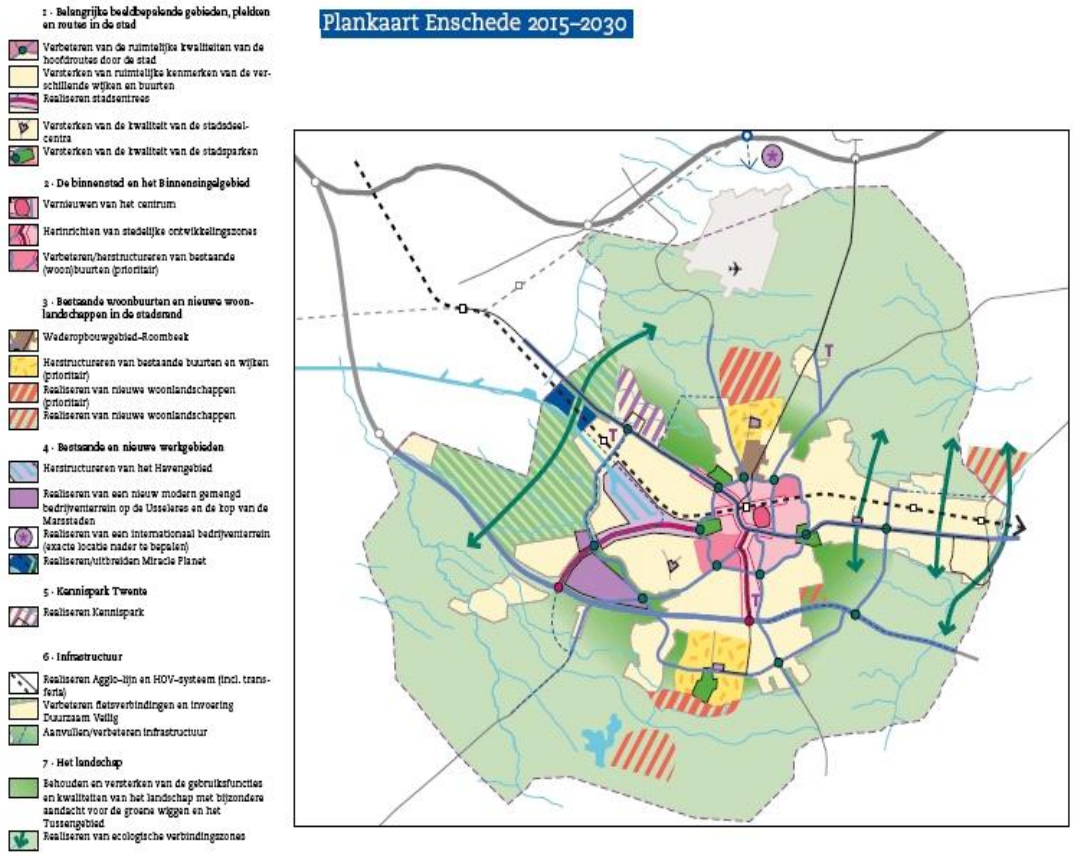

Kaart Ruimtelijke Ontwikkelingsvisie 2015-2030

3.3.3 Structuurvisie

Op grond van artikel 2.1 van de Wet ruimtelijke ordening stelt de gemeenteraad ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening voor het gehele grondgebied van de gemeente een of meer structuurvisies vast. De structuurvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van dat gebied, alsmede de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren ruimtelijk beleid. De structuurvisie gaat tevens in op de wijze waarop de raad zich voorstelt die voorgenomen ontwikkeling te doen verwezenlijken.

De gemeenteraad van Enschede heeft op 26 september 2011 de Structuurvisie vastgesteld, waarin het belangrijkste bestaande ruimtelijk beleid uit diverse nota's is opgenomen en met elkaar in relatie is gebracht. Het gaat hier om de ruimtelijke ontwikkelingen voor de toekomst op het gebied van wonen, groen, economie, verkeer, milieu en gebiedsontwikkeling. De structuurvisie bevat hiermee de kern van hoofdonderwerpen op stedelijk niveau.

Deze structuurvisie is een beleidsdocument dat continue in ontwikkeling is. De stad ontwikkelt zich en het ruimtelijk beleid groeit hierin mee. Het is de ambitie om in de toekomst meer ruimtelijk beleid of stedelijke ontwikkelingen op te nemen in de structuurvisie. Ook zal het bestaande beleid regelmatig worden herijkt. Hiermee is de structuurvisie dynamisch en kan altijd inspelen op actuele thema's. Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen en nieuw stedelijk beleid zal de structuurvisie worden aangevuld om zo mee te kunnen gaan in de dynamiek van stedelijke ontwikkeling en zo een actueel kader te vormen voor burgers en bedrijven. Daarom is gekozen voor een volledig digitale structuurvisie, waarbij sectorale en gebiedsgerichte uitwerkingen snel geïntegreerd kunnen worden. De structuurvisie beoogt geen sectorale of gebiedsgerichte beleidsstukken te vervangen, maar de hoofdlijnen van al dit beleid in samenhang te presenteren. Hiermee wordt de hoofdlijn van het langjarig ruimtelijk beleid vastgelegd en blijft er op projectniveau flexibliteit om op

veranderingen te kunnen anticiperen. Hierdoor is de structuurvisie geen op zichzelf staand document, maar bevat het beleid voor gebieden en lijnen met verwijzingen naar de achterliggende beleidsstukken waarmee de bredere context en beleid duidelijk worden.

3.3.4 Woonvisie Enschede 2005 - 2015

Het stedelijk kader voor wonen is vastgelegd in het strategisch programma wonen en is nader uitgewerkt in de Woonvisie.

Op het gebied van wonen spelen verschillende ontwikkelingen:

- de gemeente Enschede wil de sociaal-economische structuur van de stad versterken door meer hogere inkomensgroepen vast te houden en aan te trekken;
- tegelijkertijd zorgen ontwikkelingen in de markt voor een druk op het realiseren van vooral goedkope woningen.

In de Woonvisie wordt een tweetal hoofddoelstellingen onderscheiden:

- het leveren van een bijdrage aan het versterken van de sociaal-economische positie van Enschede;
- het vergroten van de woonkwaliteit voor alle inwoners, waarbij de wensen van de woonconsument centraal staan.

Deze doelstellingen zullen gerealiseerd worden via vijf beleidslijnen:

- sturen op strategische aanpassing van de voorraad;
- aandacht voor de kwetsbare groepen;
- werken aan woonkwaliteit voor nu en straks;
- vergroten van de invloed van woonconsumenten;
- samenwerken aan wonen.

De Woonvisie Enschede 2005-2015 is door de gemeenteraad van Enschede op 27 juni 2005 vastgesteld.

Belangrijk uitgangspunt voor het gemeentelijk woonbeleid is de stedelijke doelstelling van structuurversterking. Door het creëren van een evenwichtiger, concurrerende woningmarkt met voldoende kwantitatief, kwalitatief en gedifferentieerd aanbod van woningen en woonmilieus kan gewerkt worden aan de structuurversterking van Enschede. Dit stelt eisen aan de omvang en de samenstelling van de woningvoorraad. Door het zorgvuldig vertalen van woonwensen in een passend aanbod kan de doorstroming worden bevorderd. In de nieuwbouw en de herstructurering zal dan ook een belangrijk accent worden gelegd op marktsegmenten die de doorstroming bevorderen.

3.3.5 Stedelijke Koers

Op 24 september 2012 heeft de gemeenteraad het Koersdocument ten behoeve van de herprioritering van projecten (hierna: de Stedelijke Koers) vastgesteld. Het doel van de Stedelijke Koers is het aanbod van plannen (planvoorraad) op het gebied van wonen, bedrijven en kantoren te laten aanlsuiten bij de veranderde vraag. Het aantal projecten, de ambities en de plannen in Enschede die werden voorbereid en uitgevoerd pasten niet meer bij de huidige en toekomstige vraag. Om de planvoorraad terug te brengen naar een realistisch aanbod heeft de gemeenteraad gekozen voor de plannen en projecten die het meest waardevol zijn voor de toekomst van Enschede en die de economie van Enschede en de regio zoveel mogelijk stimuleren. De financiële uitvoering hiervan vond plaats tijdens de behandeling van de Programmabegroting op 12 november 2012.

In Enschede zullen niet alleen minder woningen worden gebouwd maar ook andere soorten: minder appartementen en meer woningen met een tuin.

De prognose voor de verkoop van grond voor bedrijven(terreinen) wordt naar beneden bijgesteld.

Voor de kantorensector wordt naast verlagen van het aantal te bouwen kantoren ook gekeken naar hergebruik van bestaande kantoren omdat sprake is van leegstand.

Stedelijke Koers en bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010"

Het gebied Leuriks Oost ligt binnen de grenzen van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010". In de Stedelijke Koers is door de gemeenteraad vastgelegd dat de uitgifte van kavels in dit gebied mag doorgaan, maar wel gefaseerd.

De verdere ontwikkelingen in het gehele gebied De Eschmarke zijn vastgelegd in het "Ontwikkelingsplan Eschmarke" dat op 4 maart 0213 door de gemeenteraad is vastgesteld. Ook hierin is het gebied Leuriks Oost opgenomen als ontwikkellocatie.

3.3.6 Detailhandelsstructuurvisie Enschede 2003

In juni 2004 is de detailhandelsstructuurvisie Enschede door de gemeenteraad vastgesteld.

In de detailhandelsstructuurvisie wordt voor de toekomstige ruimtelijk-economische structuur uitgegaan van de volgende algemene uitgangspunten:

1. Binnenstad behouden en versterken als (Eu)regionaal recreatief winkelcentrum;
2. Eigentijdse voorzieningen voor de dagelijkse boodschappen evenwichtig verdelen op wijkniveau;
3. Gericht bezochte (volumineuze) detailhandel met een bovenlokaal verzorgende functie zoveel mogelijk concentreren, met waar nodig afstemming op regionaal niveau.

Detailhandelsbeleid in stadsdeel Oost waaronder plangebied “Eschmarke Zuid West 2010”

Dagelijkse boodschappen

De wijken Velve-Lindenhof, Hogeland en Stokhorst/'t Ribbelt (samen ruim 21.000 inwoners) vormen samen met de nieuwbouwwijk Eschmarke en de kern Glanerbrug Enschede-Oost. Met gemiddelde binding- en toevloeiïngscijfers zou hier ruimte zijn voor één wijkwinkelcentrum met drie à vier elkaar aanvullende supermarkten.

De toekomstige winkelstructuur in dit stadsdeel wordt hoofdzakelijk bepaald door de geplande grootschalige ontwikkelingen in het Miro Centre. Op deze locatie zijn plannen om een grootschalige supermarkt te ontwikkelen. Dit zorgt in dit stadsdeel naar verwachting voor zowel een hoge binding (80%) als een hoge toevloeiing (30%). Toevloeiing is vooral te verwachten vanuit het oostelijk binnensingelgebied en vanuit Glanerbrug. Uitgangspunt voor de overige toekomstig haalbare winkelstructuur is het Miro Centre, dat in de toekomst een bovenwijkse functie vervult.

In stadsdeel oost wordt de nieuwbouwwijk Eschmarke ontwikkeld. In totaal worden hier 5.000 woningen gebouwd (± 12.000 inwoners). Door het uitgebreide aanbod in de omgeving (Miro Centre, Lage Bothof, Glanerbrug) zal relatief veel koopkracht afvloeien. In deze wijk is maximaal ruimte voor een goede buurtvoorziening (supermarkt en enkele aanvullende winkels).

De kern Glanerbrug en omgeving heeft circa 13.500 inwoners. Hier zijn voldoende mogelijkheden voor een volwaardig winkelcentrum met twee à drie supermarkten en een uitgebreid (semi-) dagelijks aanbod. Het winkelaanbod blijft bij voorkeur zoveel mogelijk geconcentreerd aan de doorgaande weg (Gronausestraat).

Detailhandelsbeleid specifiek voor Eschmarke

In de nieuwbouwwijk Eschmarke is een kleine buurtvoorziening gerealiseerd, bestaande uit één goede supermarkt en enkele speciaalzaken (maximaal 2.000 m² vvo, omvang en invulling vergelijkbaar met Helmerhoek). Deze voorziening functioneert ondersteunend aan de grote winkelcentra in de omgeving, zoals het Miro Centre, het winkelcentrum Glanerbrug en de Lage Bothofstraat. Voorkomen moet worden dat hier teveel ruimte wordt geboden voor detailhandel.

Detailhandel in plangebied

In het plangebied van dit bestemmingsplan bevindt zich het buurtwinkelcentrum. Buiten dit centrum is er geen ruimte voor detailhandelsfuncties.

3.3.7 Binnenstedelijke bedrijvigheid

Enschede kent door haar (industriële) geschiedenis veel binnenstedelijke bedrijfslocaties. Er is echter sprake van een uitschuifproces van bedrijven van de bestaande stad naar de rand van de stad. Dit suburbanisatiegedrag van het bedrijfsleven doet zich in iedere stad voor, maar vanwege de vele bedrijvigheid in de bestaande stad in hoge mate in Enschede. Ondanks de vele verhuisbewegingen naar buiten herbergt Enschede nog steeds veel binnenstedelijke bedrijvigheid.

Daar waar de bedrijven uit de stad zijn vertrokken is de achtergebleven locatie vaak getransformeerd tot woonlocatie. Al in de vorige Toekomstvisie heeft de gemeente aangegeven dat de druk op het buitengebied zo beperkt mogelijk moet zijn. De druk op de ruimte in de stad neemt dus toe: daar waar mogelijk moet de bedrijvigheid in de bestaande stad worden opgevangen. Dit eens te meer daar de vrijgekomen bedrijfsruimte (locatie, gebouwen) in het bestaand stedelijk gebied veelal dient als 'broedplaats' voor nieuwe startende bedrijvigheid en de structuur van de lokale economie en de vitaliteit van de wijk en de bestaande stad versterkt.

Binnenstedelijke bedrijvigheid valt uiteen in een twee beleidsvelden te weten functiemenging (verspreide/informele locaties) en bedrijventerreinen (formele locaties). Een duidelijke kwantitatieve afbakening valt hier niet echt aan te geven maar ligt grofweg bij 1,5 ha. De in de verschillende wijken verspreide werkgelegenheid (informele locaties/functiemening) bedraagt ca. 30% van de totale Enschedese werkgelegenheid, op de formele locaties gaat het om ca. 11% van de totale werkgelegenheid (2008).

De gemeente wil actief inzetten op het tegengaan van een verdere afname van de bestaande voorraad binnenstedelijk bedrijfslokaties door:

- in elke ruimtelijke afweging van functionele (her)ontwikkeling van een locatie de functie werken nadrukkelijk als optie mee te nemen;
- bij de afweging van de (her)ontwikkeling van een werklocatie het behoud van de werkfunctie als uitgangspunt te nemen;
- de bestaande locatiescans (BRO, I&O, 2001) in te zetten als afwegingskader; indien er van betreffende locatie geen scan voorhanden is worden deze alsnog opgesteld;
- de verankering van de werklocaties plaats te laten vinden in de bestemmingsplannen.

In 2007 is dit beleid voor binnenstedelijke bedrijfslocaties door de gemeenteraad vastgesteld.

De Ministeries VROM en EZ werken via de samenwerkingsagenda 'Mooi Nederland' aan regulering van uitbreidingslokaties voor wonen en werken. Voor bebouwing buiten de bebouwde kom fungeert de zogenoemde SER-ladder (Ruimtelijk Economisch Beleid (1999) voor een selectief en doelmatig ruimtegebruik als leidraad. Uitgangspunt is de behoefteraming voor de lange termijn gebaseerd op het Transatlantic Market scenario zoals beschreven in de studie Welvaart en Leefomgeving (WLO).
De aanpak loopt via een betere regionale samenwerking en planning en het versnellen van de herstructureringsopgave. Via een convenant met provincie en de VNG (zomer 2009) zijn de taken voor alle partijen vastgesteld.
De provincie Overijssel heeft één en ander vertaald in de Omgevingsvisie en het meerjarenprogramma Vitale bedrijvigheid (juni 2009). Met elke gemeente worden meerjarenafspraken gemaakt over herstructurering en nieuwe uitleglokaties, ook weer vastgelegd in een convenant met prestatie-afspraken (november 2009).

Met de programma's 'Economische Ontwikkeling' en 'Enschede werkt' wordt het creëren van fysieke ruimte voor bedrijvigheid hoog op de agenda gezet. Hierbij geldt dat inbreiding boven uitbreiding gaat. Het gaat dan

om herstructurering, binnenstedelijke terreinen, variatie in kavels/terreinen en om de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen. Hiermee volgen wij de SER-ladder.

Ruimte voor modern gemengde bedrijvigheid is nodig voor het uitvoeren van de Toekomstvisie: behoud van het bestaande en ruimte geven aan vernieuwing. Het uiteindelijke doel is dat er ruimte wordt geboden aan groei van bedrijven zodat er (nieuwe) arbeidsplaatsen ontstaan in de stad/regio.

Bureau Ecorys BV heeft in 2008 een prognose opgesteld van de benodigde ruimte voor modern gemengde bedrijvigheid tot 2020. Het ging hier om een herijking van de cijfers uit 2005 en om het maken van een kwalitatieve match van vraag en aanbod. Uit het eindrapport “Kwaliteitsmatch vraag en aanbod bedrijventerreinen Enschede 2008” blijkt dat op basis van het model European Coordination – d.i. het meest realistische model voor de middellange termijn voor de situatie en ontwikkeling in Enschede - een vraag van netto 112 hectare wordt verwacht tot 2020. Als gekeken wordt naar vraag en terreinprofielen, beschikt Enschede over kwalitatief goede en bereikbare vestigingslocaties, in het bijzonder aan de westkant van de stad. Het Business & Sciencepark, Usseler Es en Kop Marssteden kunnen als drie (potentiële) toplocaties worden beschouwd.

Om aan deze vraag te kunnen voldoen wordt ingezet op herstructurering (o.a. Havengebied, Roombeek, Hardick & Seckel), zoeken naar nieuwe binnenstedelijke lokaties en uitleg (Usseler Es). Omdat vooral ook de kwaliteit van de werklokaties steeds belangrijker wordt geven wij hier extra veel aandaht aan. Hiervoor worden instrumenten als parkmanagement en de vestigingscriteria al een aantal jaren ingezet. Samen met de provincie zijn bovendien voor een aantal terreinen zgn. kwaliteitsscans uitgevoerd die duidelijk maken op welke punten ingezet moet worden om de kwaliteit te verbeteren. Via duurzaamheidsprojecten (o.a. Usseler Es) wordt naar de toekomstwaarde gekeken. Eén en ander is tevens verwoord in het Masterplan West. Deze laatste is via de herijkte RO-visie voor alle terreinen > 10 ha. in de stad uitgevoerd en zal ook op Netwerkstadniveau worden ingezet.

Functiemenging

Het beleid t.a.v. functiemenging is een overkoepelend beleid (zie ook detailhandel- en kantorenbeleid) ter stimulering van de werkgelegenheid en leefbaarheid in (woon)wijken. Het beleid sluit tevens aan bij het gemeentelijk startersbeleid. Het beleid ten aanzien van functiemenging in de woonwijken is in het kader van Stimuleren wijkeconomie nader uitgewerkt en is in de zomer 2009 vastgesteld.

Veel mensen starten een eigen bedrijf vanuit hun woning. De woning is zeker in de beginfase van het bedrijf een ideale vestigingslocatie. Het is goedkoop, flexibel en geschikt om werk te combineren met andere taken. Vanuit economisch opzicht leveren deze bedrijven aan huis een goede bijdrage aan de bedrijvigheid en dynamiek van de wijk. Bovendien wordt de werkgelegenheid hierdoor bevorderd. Ook al blijven deze bedrijven vaak klein en meestal beperkt tot een eenmans bedrijf, zoals bijvoorbeeld de zogenaamde ZZP-ers (zelfstandige zonder personeel).

Het bevorderen van het starten van een bedrijf vanuit de woning past ook bij de aandacht voor levendige wijken, het multifunctioneel bouwen en een meervoudig ruimtegebruik. In veel wijken zijn er grotere dan wel kleinere concentraties van ZZP-ers. Als voorbeeld kan worden genoemd Stroinkslanden-Zuid en Horstlanden Veldkamp. In totaal zijn alleen al ongeveer 4500 ZZP-ers in de stad gevestigd.

Voor de gemeente Enschede is het fenomeen “bedrijf aan huis” vanuit verschillende doelstellingen relevant:

- Het bevorderen van werkgelegenheid in de wijk;
- Het vergroten van de (sociaal-economische) dynamiek in de wijk door een vermindering van de nadruk op de woonfunctie (doorbereken van de monofunctie wonen);
- Het bevorderen van sociale stijging;
- Het terugdringen van mobiliteit.

Bij werken aan huis gaat het niet alleen over ZZP-ers, die bijvoorbeeld één kamer in de woning in gebruik hebben als kantoor/bedrijfsruimte. Vaak zijn er in doorgaande straten (stedelijke radialen of dorpse linten) meestal nog winkelplinten waar naast detailhandel en restaurants ook andere bedrijfjes gevestigd zijn. In het ruimtelijk beleid gelden voor detailhandel en horeca specifieke vereisten en daarom vallen deze bedrijven ook niet onder de definitie van functiemenging. De ruimten in plinten zijn echter vaak wel zeer interessant als vestigingsplaats voor bedrijfsruimtes waarbij de bedrijfsuitoefening niet thuis kan plaatsvinden omdat men bijvoorbeeld meer ruimte nodig heeft of het bedrijf in kwestie veel bezoekers trekt. Het bedrijf wordt meestal ook niet zo groot, dat verhuizing naar een (te bouwen) bedrijfspand op een bedrijventerrein een optie is. Bij

plinten kan ook gedacht worden aan de begane grond van flats, waarbij bijvoorbeeld vanuit een garage een bedrijfje gevoerd kan worden.

Enschede is ingedeeld in landelijk gebruikte woonmilieus. Deze woonmilieus geven aan, hoe een buurt is opgebouwd, in de samenhang tussen stedenbouw, korrelgrootte en woningtype. Hieruit kan ook iets worden gezegd over parkeermogelijkheden en openbare ruimte. Vaak trekken bepaalde woonmilieus ook mensen aan met een bijbehorende leefstijl. Het ene woonmilieu leent zich daarom beter voor functiemenging dan het andere. In het schema is aangegeven in welk woonmilieu gekozen is voor welke mate van functiemenging.

Regeling functiemenging per woonmilieu:

A. de basisregeling functiemenging: maximaal 30 m2 bebouwd oppervlak, daarboven ontheffing aanvragen per geval;
B. 30 % van het bebouwde oppervlak standaard vrijgeven voor functiemenging, daarboven ontheffing per geval;
C. binnen de kaders van de "Gids Buitenkans" geheel vrijlaten. Deze gids maakt veel ontwikkelingen mogelijk, mits ze versterkend zijn voor de kwaliteiten van het landschap;
D. een aantal "hotspots" in de stad aangeven waarbinnen 49 % vrijstelling toegestaan wordt (daarboven is er sprake van bestemmingsplanwijzigingsprocedure per individueel geval).

Deze categoriën gekoppeld aan de woonmilieus geven de volgende indeling:

Woonmilieu	Regeling functiemenging
Landelijk milieu	C.
Dorps woonmilieu	B.
Villa's in het groen	B.
Sub-urbaan	A.
Groene woonwijk	A. (met experimenten (B) in de plinten).
Wijkcentrum wonen	A.
Stedelijk compact	A.
Centrum stedelijk	A.
Stedelijke villa's	B.
Stedelijke radialen, dorpse linten en singels	B.
“Hot Spots” in de stad	D.

3.3.8 Kantorennota 2002

Het kantorenbeleid van de gemeente Enschede is vastgelegd in de nota "Kantorenbeleid

Gemeente Enschede" uit 2002. De belangrijkste uitgangspunten voor het kantorenbeleid zijn:

a. Het ontwikkelen van een aantrekkelijk investerings- en ontwikkelingsklimaat.
b. Het aanbieden van de juiste hoeveelheid kantoorlocaties van de juiste kwaliteit die aansluit bij de marktvraag;
c. Het voorkomen van versnipperde ontwikkelingen. De markt wil namelijk krachtige kantoorlocaties die een duidelijke aantrekkelijkheid en positie hebben;
d. De kantoorontwikkeling van Enschede in breder regionaal kader plaatsen. In de toekomst zal de netwerkstad steeds meer opereren als één kantorenmarkt.

Dit beleid houdt in dat het aanbod van kantorenlocaties qua hoeveelheid en kwaliteit goed dient aan te sluiten op de marktvraag. Uit diverse marktanalyses –de meest recente uit 2009– dreigt een overaanbod voor kantoren te ontstaan. Enschede zet daarom in op drie krachtige kantorenlocaties en een beperkte groeimogelijkheden buiten deze locaties.

De kantorenlocaties van de gemeente Enschede zijn:

1. De Stationsomgeving (met de nadruk op publieke functies en kantoren met een baliefunctie);
2. De Zuiderval (nadruk op zakelijke dienstverlening);
3. Kennispark / Business & Science Park (met de nadruk op Science ontwikkeling).

Voor de overige locaties in Enschede geldt dat kantoren in beperkte mate worden toegestaan om de ontwikkelingen niet concurrerend te laten zijn met de formele, hierboven genoemde kantorenlocaties.

Zo geldt voor kantoren aan singels en uitvalswegen een maximum van 350 m² bvo per perceel. Op de overige locaties en ontwikkelingen in de wijk, geldt de norm van 150 tot 200 m² bvo per gebouw (of 5-10 werkzame personen).

Kantorenbeleid in het plangebied "Eschmarke Zuid West 2010"

Het gebied De Eschmarke is geen formele kantorenlocatie en is ook geen zogenaamd singelmilieu. Voor kantoorontwikkelingen in het gebied geldt derhalve dat bij de ontwikkeling van solitaire kantoren een maximum van 200 m2 bvo per perceel geldt.

3.3.9 Horecabeleid

In 2005 heeft de gemeenteraad van Enschede het Ontwikkelingskader Horeca 2005-2015 vastgesteld. Het ontwikkelingskader vormt beleid voor een goede ruimtelijke en economische ontwikkeling van de Enschedese horeca.

De horecanota:

- beschrijft op hoofdlijnen het toekomstige horecabeleid in de Gemeente Enschede;
- zorgt voor inbedding van de bestaande horeca en biedt gemeente èn ondernemers een toetsingskader voor nieuwe horecaontwikkelingen en -initiatieven;
- dient als basis voor de uitwerking van bestemmingsplannen.

In de nota zijn de volgende inhoudelijke keuzes gemaakt:

- de versterking van de binnenstad als euregionaal uitgaanscentrum door aanwijzing van gebieden waar bestaande en nieuwe marktpartijen voldoende ruimte krijgen om een (ver)nieuw(end) horeca-aanbod te introduceren. Insteek hierbij is het relatief wat eenzijdige profiel van het bestaande aanbod - beperkte variëteit, relatief weinig horeca voor 30+ en cultuurbezoekers en naar verhouding weinig moderne/eigentijdse concepten - te doorbreken.
- de bundeling van horecabedrijvigheid in een aantal krachtige clusters, waarbij planologisch onderscheid wordt gemaakt in:
  1. *Horecaconcentratiegebied.* Hier krijgt met name de horeca in de milieucategorieën 2 en 3.1 (kroegen, discotheken, danssalons, eetcafé's e.d.) kansen zich verder te ontwikkelen. Ook geldt in deze gebieden een ruimer openingstijdenregime. Vooralsnog hebben alleen de Oude Markt en directe omgeving en het Muziekkwartier, beide gelegen in de binnenstad van Enschede, in het beleid de status als horecaconcentratiegebied.
  2. *Horecaontwikkelingsgebied.* In deze gebieden wordft een menging van horeca (tot en met categorie 2) met winkel-, toerisme en cultuurfuncties voorgestaan. Dit is onder meer het geval in het gebied Walstraat/Zuiderhagen/Pijpenstraat, Roombeek, het Van Heekplein en Boekelo/Rutbeek e.o.
  3. *Horecaconsolidatiegebied.* In deze gebieden, waartoe behalve de woonwijken en -buurten ook bijvoorbeeld de radialen naar de binnenstad en de bedrijventerreinen worden gerekend, wordt het huidige horecabestand gehandhaafd, maar wordt in zijn algemeenheid geen medewerking verleend aan nieuwvestiging. Verplaatsing van solitaire horecavestigingen naar formele winkelcentra in de omgeving blijft in principe mogelijk en wenselijk.
  4. *Sterlocaties.* Dit zijn bijzondere plekken of panden, verspreid over de stand, waar de vestiging van bijzondere, (ver)nieuw(ende) horeca onder nadere voorwaarden een optie is. Voorbeelden: Villa van Heek, Schouwburgpand, delen van het buitengebied.
- beperking van mogelijke overlast voor aanpalende overige functies door met name horecaontwikkelingen in woongebieden en op bedrijventerreinen aan banden te leggen.
- de aanpassing van het beleid sluitingstijden horecabedrijven door, op basis van ontheffing, de openingstijden in horecaconcentratiegebied te verruimen naar 04.30 uur (zondag 05.30 uur), in de overige binnenstad naar 02.00 uur en op recreatieboulevard Go Planet naar 04.30 uur (weekenden).
- naast het creëren van ruimte voor (ver)nieuw(end) aanbod, wordt de dienstverlening richting de horecaondernemer verder verbeterd met onder meer de instelling van een digitaal horecaloket voor de ondernemer.

Horeca Stadsdeel Oost

Bij de totstandkoming van het horecabeleid waren in Stadsdeel Oost 58 horecabedrijven gevestigd verdeeld over de vier deelsectoren maar met een opvallend groot aanbod drankenverstrekkers.

Deze bedrijven beschikten samen over 11.385 m2 verkoopoppervlak

Horeca Oost	Aantal bedrijven	Verkoopoppervlak
Drankensector	34	9.225 m2
Fastfoodsector	15	781 m2
Restaurantsector	8	1.379 m2
Hotelsector	1	-
Totaal horeca	58	11.385 m2

Bron: Bedrijfschap Horeca en Catering, juni 2004

Een recente inventarisatie van het aanbod laat weinig verschuivingen zien in de omvang en samenstelling van de sector in Oost. Het grootste deel van het aanbod concentreert zich nog altijd in Glanerbrug. Hier is ruim een kwart van het horecavloeroppervlak terug te vinden.

Eind 2007 opent in de wijk Eschmarke het wijkwinkelcentrum met horeca in de fastfoodsector. Elders in Oost is nog altijd sprake van een bij de wijken passend aanbod van met name doelgericht bezochte horeca met een lokaal verzorgende structuur.

Horecabeleid in het plangebied "Eschmarke Zuid West 2010"

Horeca kan een bijdrage leveren aan de leefbaarheid en levendigheid van de dagelijkse leefomgeving. In het gemeentelijk horecabeleid wordt dan ook ingezet op behoud van het bestaande aanbod horecavoorzieningen in buurten en wijken.

Uit het oogpunt van beheersbaarheid (beperking overlast) en de keuze voor een beperkt aantal krachtige, herkenbare horecaontwikkellocaties in de binnenstad, Roombeek en Boekelo/Rutbeek wordt een verdere uitbreiding van het aanbod in woonbuurten en wijken in zijn algemeenheid niet voorgestaan. Net als voor de detailhandel geldt dat de kansen op behoud en versterking van het horeca aanbod het grootst zijn bij concentratie in formele buurt- en wijkwinkelcentra.

De situatie in het plangebied geeft geen aanleiding van deze algemene beleidslijn af te wijken.In het plangebied bevindt zich het wijkwinkelcentrum Eschmarke. Hier is een cafetaria annex lunchroom gevestigd. Voorts biedt het even verderop gelegen centrumgebied van Glanerbrug een divers aanbod dranken- en maaltijdverstrekkers.

3.3.10 Mobiliteitsplan 2004 - 2015 en Herijking 2009

Het Mobiliteitsplan 2004-2015, vastgesteld door de gemeenteraad van Enschede op 4 oktober 2004, geeft op hoofdlijnen aan wat de gemeente nastreeft met haar mobiliteitsbeleid. In dit beleidsplan staat weergegeven welke maatregelen nodig zijn om Enschede nu en in de toekomst bereikbaar te houden. Het Mobiliteitsplan 2004-2015 is een actualisatie van het Mobiliteitsplan 1996-2005. Op basis van het vorige Mobiliteitsplan zijn vele maatregelen getroffen. Ondanks deze maatregelen is de verkeerssituatie in Enschede nog niet optimaal. Het hoofdoel van het Mobiliteitsplan 2004-2015 is het op peil houden van de bereikbaarheid van Enschede-West en Enschede-Centrum, beide als economische kerngebieden van Enschede, evenals het op peil houden van de leefbaarheid in de verblijfsgebieden, zowel binnen de bebouwde kom als in het buitengebied.

De aanpak bestaat uit de volgende richtingen:

- de ambities van de stad faciliteren
- de weggebruiker vrijheid en keuze bieden
- de bestaande infrastructuur en capaciteit zo goed mogelijk benutten

In het Mobiliteitsplan heeft de gemeenteraad besloten om voor de bereikbaarheid van Enschede onder andere in te zetten op het afmaken van het stelsel van HOV-assen.

3.3.11 Groenstructuur Actieplan - GRAP

Het Groenstructuur-actieplan (verder: GRAP) is een door de gemeenteraad van Enschede in 2010 vastgestelde beleidsvisie en uitvoeringskader voor de stedelijke hoofdgroenstructuur, waaraan een jaarlijks uitvoeringsbudget is verbonden. Het GRAP initieert en stimuleert de uitvoering van groenprojecten in de stad Enschede. De ambitie om het groene karakter van Enschede verder te versterken blijft uitgangspunt.

Het GRAP is gericht op aanvulling, reconstructie en vervanging van de groene hoofdstructuur van de stad, inclusief de verbinding daarvan met het buitengebied. Die hoofdstructuur bestaat uit de in het GRAP benoemde lijnvormige elementen (o.a. de radialen en de ringen), de bijzondere groengebieden (o.a. de parken), hoofdonderdelen van het wijkgroen, de stadsranden en de wiggen. De kernwaarden daarbij zijn: de gebruiksmogelijkheden voor bewoners en bezoekers, de ecologische (verbindings)waarde en de bijdrage aan de ruimtelijke identiteit en structurerende betekenis.

De visie op de groene hoofdstructuur in de stad, zoals beschreven in het GRAP 2006-2009, is op hoofdlijnen dezelfde gebleven. Ook de strategie om bij elke opgave actief te zoeken naar partners om groenprojecten te realiseren, wordt gecontinueerd. Ten opzichte van de vorige periode is er wel sprake van een verschuiving; voorheen werd met name geïnvesteerd in de singels, radialen en de stadsparken, in de komende periode wordt het accent gelegd op projecten in de wiggen, stadsranden en het groen in de wijken. De nieuwe beleidsdoelen hebben betrekking op de stadsranden en de wiggen, de Lokale Ecologische Hoofdstructuur en de realisatie van de Zonstructuur, dat wil zeggen het ontwikkelen van een groen radiaal netwerk in de stad met langzaam verkeersroutes over bestaande wegen, dat aantakt op het Rondje Enschede en eindigt in groene attractiepunten in het buitengebied. Deze nieuwe beleidsdoelen vloeien direct voort uit de Gids Buitenkans en de Herijking RO-visie.

Het GRAP geeft niet alleen een samenhangend toekomstbeeld van het openbaar groen in hoofdlijnen, maar reikt tegelijk de instrumenten aan waarmee dit kan worden bereikt. In die zin is het plan richtinggevend en kaderscheppend en is tevens een toetsingskader voor plannen op het gebied van de ruimtelijke inrichting en ontwikkeling in Enschede.

3.3.12 Sportnota "Enschede beweegt"

Op 28 januari 2008 heeft de gemeenteraad van Enschede de nota “Enschede beweegt” vastgesteld als kadernota voor het sportbeleid voor de periode 2008-2015. Driekwart van de Enschedese bevolking doet aan sport en tweederde beweegt voldoende! Hoewel dit vergeleken met het landelijke gemiddelde een mooie score is, is het toch noodzakelijk om enige accentverschuivingen aan te brengen in het sportbeleid. Oorzaak hiervoor ligt bij de veranderende houding van de (potentiële) sporter en de daarmee samenhangende afname van het aandeel op de sportmarkt van de sportverenigingen, de behoefte aan andersoortige sportaccommodaties en de noodzaak tot meer maatwerk bij de stimulering tot sportief bewegen. Vanuit de thema's gezondheid, sociale binding en vorming vormen de invalshoeken vraaggestuurd verleiden, grensverleggend ondernemen en krachten bundelen de basis van het sportbeleid 2008-2015. Belangrijke punten hierbij zijn:

- De vitalisering van de sportverenigingen, zodat zij in staat blijven hun meerwaarde van ontmoeting, vorming en vrijwilligerswerk als interessante partner in de stad waar te maken. De trends in de samenleving vereisen dat een vitale sportvereniging meer op de toekomst en de omgeving is gericht en qua aanbod en organisatie zich daarop aanpast.
- De modernisering van het gemeentelijk sportaccommodatiebestand, zodat dit multifunctioneel en levensbestendig wordt. Daarbij zal de nadruk liggen bij het toepassen van nieuwe technieken bij buitensport (op dit moment met name kunstgras) en het anders bouwen van binnensportaccommodaties (met name gymnastieklokalen). De uitgangspunten van de nota “Ruim baan voor bewegen” blijven van toepassing.

- De verleiding tot levenslang sportief bewegen, dus van jonge kinderen tot zeer hoog bejaarden, moet niet alleen leiden tot een sluitende keten voor de jeugd van 0 tot 24 jaar, maar ook tot aandacht voor de volwassenen (in het kader van vergrijzing, zelfredzaamheid en tegengaan vereenzaming).
- De wisselwerking tussen sport en organisaties op andere beleidsterreinen, zodat kennis en kunde wederzijds beter kunnen worden benut, met een positieve uitwerking voor alle betrokkenen.

Bovenstaande heeft geleid tot een actieplan “Sportief bewegen 2008-2015”, waarin vijftien actiepunten zijn opgenomen. De meest in het oog springend zijn de vitale sportvereniging (criteria, voorwaarden en wijze van ondersteuning), vraaggestuurd aanbod (vernieuwende arrangementen), het SportServiceTeam (een vernieuwd, uitgebreid en proactief werkend “sportloket”), het innovatieplan gemeentelijke sportaccommodaties, beweegmanagement (afstemming om te komen tot een continu aanbod van sportstimuleringsactiviteiten aan de jeugd), netwerk “sportief bewegen” (structurele basis voor samenwerking tussen partijen binnen en buiten de sport). In de gemeentelijke Sportnota wordt sport, in de brede zin van het woord, neergezet als verbindend element tussen diverse beleidsterreinen. Door deze ontwikkeling verandert ook de rol van sportaccommodaties. Multifunctionaliteit en 24-uurs gebruik komen daarbij steeds meer centraal te staan. Immers, de druk op de schaarse ruimte en middelen vereist een efficiënt en optimaal gebruik, onder andere via medegebruik en combinaties van voorzieningen. Sportaccommodaties moeten daarom niet langer alleen voldoen aan sportspecifieke eisen maar ook aan eisen voor (mede)gebruik ten behoeve van andere functies. Sport heeft zich de laatste decennia ontwikkeld tot een bloeiende bedrijfstak.

Verleiden tot sportief bewegen lukt alleen door samenwerking tussen sportverenigingen en sportorganisaties met onderwijsinstellingen, kinderopvang- en welzijnsorganisaties, zorgverleners, bedrijfsleven, wijk- en buurtcomités en dergelijke enerzijds en de beoogde deelnemers anderzijds.

Hoofdstuk 4 Omgevingsaspecten

Het vaststellen of wijzigen van een bestemmingsplan kan gevolgen hebben voor de belangen van natuur en milieu, voor cultuurhistorische, landschappelijke en archeologische waarden, de waterhuishouding en andere waarden. De ruimtelijke ordening moet nadrukkelijk rekening houden met de gevolgen van ruimtelijke ingrepen voor het milieu en de beperkingen die milieuaspecten opleggen. Een goede ruimtelijke ordening vereist dat aandacht wordt besteed aan de diverse relevante milieuaspecten die bij ruimtelijke afwegingen een belangrijke rol spelen. Het bestuursorgaan dient bij de voorbereiding van een bestemmingsplan daarom te onderzoeken welke waarden bij het plan in het geding zijn en wat de gevolgen van het plan zijn voor deze waarden. In dit hoofdstuk wordt aan deze omgevingsaspecten nader aandacht besteed en worden de resultaten van het onderzoek beschreven.

4.1 Milieu

De ruimtelijke ordening moet nadrukkelijk rekening houden met de gevolgen van ruimtelijke ingrepen voor het milieu en de beperkingen die milieuaspecten opleggen. De afstemming tussen ruimtelijke ordening en milieu is voor een deel verankerd in beleid, wet- en regelgeving. In de praktijk is het bestemmingsplan een belangrijk instrument voor een integrale afstemming tussen milieuaspecten en de ruimtelijke ordening en het doorvertalen van ruimtelijk relevante onderdelen van het milieubeleid.

Binnen het plangebied spelen diverse milieuaspecten een rol, onder andere vanwege de ligging aan belangrijke verkeerswegen van het plangebied en de bedrijvigheid in en rondom het plangebied.

Op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening is de gemeente verplicht om de resultaten van het onderzoek naar de milieuaspecten te beschrijven in de plantoelichting. Hierbij moet rekening worden gehouden met de geldende wet- en regelgeving alsmede met de vastgestelde (boven)gemeentelijke beleidskaders.

In dit hoofdstuk wordt aangegeven of en zo ja, op welke wijze in dit bestemmingsplan rekening is gehouden met de verschillende milieu-aspecten. Aan de orde komen bodemkwaliteit, geluidhinder, milieuhinder van bedrijvigheid, externe veiligheid, luchtkwaliteit, duurzaamheid en eventuele beperkingen als gevolg van kabels, leidingen en straalpaden.

4.1.1 Bodemkwaliteit

Bij het opstellen van een bestemmingsplan moet onderzoek worden verricht naar de bodemkwaliteit binnen het plangebied. De reden hiervoor is dat eventueel aanwezige bodemverontreiniging van groot belang kan zijn voor de keuze van bepaalde bestemmingen en/of voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Bij functiewijzigingen dient te worden bekeken of de bodemkwaliteit past binnen het toekomstige gebruik van de bodem en of deze optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd.

Bodemonderzoeken kunnen echter in verschillende gradaties plaatsvinden. Naast de uitvoering van een historisch onderzoek, kan het noodzakelijk zijn een verkennend, of –indien de onderzoeksresultaten daar aanleiding toe geven- zelfs aanvullend bodemonderzoek te laten plaatsvinden in het kader van de voorbereiding van een bestemmingsplan.

Het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" is hoofdzakelijk conserverend van karakter. Overwegend wordt de bestaande situatie in het plangebied vastgelegd. Daarnaast is een nieuwe ontwikkeling gepland op gronden gelegen ten westen van de Oostweg, voorzover gelegen tussen de Gronausestraat en de Keppelerdijk.

Inventarisatie

Voor de gebieden waarvoor in onderhavig bestemmingsplan de bestaande situatie wordt vastgelegd (o.a.

Leuriks West en Eekmaat) zijn in het verleden diverse bodemonderzoeken uitgevoerd. In deze plangebieden zijn in de afgelopen jaren diverse verkennende en nader bodemonderzoeken uitgevoerd. De hierbij aangetroffen bodemverontreiniging (incl. asbest in puin) zijn in de afgelopen jaren gesaneerd. Deze locaties zijn geschikt gemaakt voor het gebruik wonen. De eventuele bodemgerelateerde belemmeringen zijn weggenomen.

Met betrekking tot het nog te ontwikkelen plangebied Leuriks Oost zijn de volgende onderzoeken uitgevoerd:

Lon. F 4837: Het perceel is in 2005 gesaneerd op de aanwezigheid van asbest in de puinverharding en onderliggende grond. Vanwege de opslag van grond de afgelopen jaren heeft in 2011 nog een actualisatieonderzoek (incl. asbest) plaatsgevonden. Hierbij zijn licht verhoogde gehalten aan verontreinigende stoffen aangetroffen. Asbest is in de bovengrond niet aangetroffen.

Lon. F 4838: In 2011 heeft een actualisatie bodemonderzoek aangetroffen. Zowel in de bovengrond als in het grondwater zijn licht verhoogde gehalten aan verontreinigende stoffen aangetroffen. In de puinverharding is geen asbest aangetroffen.

Lon F 6102 en AA 25: In 2008 zijn deze percelen onderzocht conform de NEN 5740 en NEN 5707. Hierbij zijn alleen in het grondwater licht verontreinigde stoffen aangetroffen.

Lon. F 4080: Uit diverse onderzoeken op het betreffende perceel is geconstateerd dat het perceel verontreinigd was met bodemvreemd materiaal bestaande uit puin en asbest. Dit werd veroorzaakt door de aanwezigheid van een puinverharding. In 2008 is de met asbest verontreinigde puinverharding gesaneerd conform de saneringsdoelstelling.

Lon. F AA 2439: In 2004 is de bodem is de bodem onderzocht. Hierbij zijn licht verhoogde gehalten aan verontreinigende stoffen aangetroffen (incl. asbest).

De overige percelen zijn niet in het plangebied opgenomen en derhalve ook niet door ons onderzocht.

Conclusie/advies

Uit hierboven weergegeven informatie blijkt dat de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem geen belemmering vormt voor de uitvoerbaarheid van dit plan. Hierbij dient te worden opgemerkt dat voor het verkrijgen van een bouwvergunning een bodemonderzoek niet ouder mag zijn dan 5 jaar. Dit betekent voor de toekomst dat het kadastrale perceel bekend als gemeente Lonneker, sectie AA, nr 2439 opnieuw dient worden onderzocht. De kosten die hiermee zijn gemoeid - circa € 3.000.- - komen voor rekening van de ontwikkelende partij. Ook de percelen die nog niet onderzocht zijn, zullen ten behoeve van een eventuele bouwvergunning verkennend onderzocht moeten worden.

4.1.2 Geluid

Inleiding

In het kader van de vaststelling van het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” dient een ruimtelijke onderbouwing te worden opgesteld waarin onder andere de milieugevolgen inzichtelijk moeten worden gemaakt. Het bestemmingsplan legt voor het overgrote deel de bestaande situatie in het plangebied vast. Nieuwe ontwikkeling is mogelijk in het gebied Leuriks Oost waar realisatie van 111 nieuwe woningen wordt mogelijk gemaakt.

Geluid

De mate waarin het geluid het woonmilieu mag belasten is geregeld in verschillende wetten en regelingen. Afhankelijk van de bron en regeling gelden er voorkeursgrenswaarden, streefwaarden of maximale grenswaarden voor geluidgevoelige functies. Om te bepalen of voldaan wordt aan de gestelde eisen is onderzoek nodig.

Bij de ontwikkeling van nieuwe geluidgevoelige bestemmingen is vanuit de Wet geluidhinder onderzoek naar de geluidbelasting noodzakelijk indien de bestemmingen zijn gelegen binnen een wettelijk zone. Binnen het plangebied worden binnen de zone van de Gronausestraat en de Oostweg woningen gerealiseerd. In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan het geluid vanwege de Gronausestraat en de Oostweg.

Industrielawaai, spoorweglawaai en luchtvaartlawaai zijn voor het plangebied niet relevant.

Wegverkeer

Wettelijk kader

In artikel 74 van de Wet geluidhinder is bepaald dat zich aan weerszijden van een weg een zone bevindt. De breedte van de zone is afhankelijk van de ligging van de weg in stedelijk of buitenstedelijk gebied en van het aantal rijstroken. De zonering geldt niet voor wegen die gelegen zijn binnen een als woonerf aangeduid gebied en voor wegen waarvoor een maximum snelheid geldt van 30 km per uur.

Op geluidgevoelige bestemmingen bedraagt de voorkeurgrenswaarde 48 dB. Een geluidbelasting hoger dan de voorkeursgrenswaarde is uitsluitend mogelijk indien een hogere waarde wordt vastgesteld. Het vaststellen van een hogere waarde is pas mogelijk indien aangetoond wordt dat maatregelen (bronmaatregelen, overdrachtsmaatregelen en/of maatregelen bij de ontvanger) om te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde niet doeltreffend zijn (bezwaren stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of financiële aard), en voldaan wordt aan de voorwaarden uit de Geluidsnota Enschede 2009-2012 (verder Geluidnota). De Geluidnota is op 7 april 2009 en de herziene versie op 19 april 2011 door Burgemeester en Wethouders vastgesteld.

Onderzoek

Naar de geluidbelasting vanwege het wegverkeer op de Gronausestraat en de Oostweg is door de gemeente Enschede een akoestisch onderzoek uitgevoerd. De resultaten van het onderzoek zijn opgenomen in het rapport “Akoestisch onderzoek, De Eschmarke Deelplan II “Eekmaat West”, Nieuwbouw 111 woningen Enschede” van 15 juli 2011. Het rapport is als bijlage bij deze toelichting gevoegd.

Resultaten

Uit het akoestisch onderzoek blijkt dat vanwege het wegverkeer op de Gronausestraat en de Oostweg bij 20 woningen niet voldaan wordt aan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB uit de Wet geluidhinder.

Hogere waarde

Een geluidbelasting hoger dan de voorkeursgrenswaarde is uitsluitend mogelijk indien een hogere waarde wordt vastgesteld. Het vaststellen van een hogere waarde is pas mogelijk indien aangetoond wordt dat maatregelen (bronmaatregelen, overdrachtsmaatregelen en/of maatregelen bij de ontvanger) om te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde niet doeltreffend zijn (bezwaren stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of financiële aard), en voldaan wordt aan de voorwaarden uit de Geluidnota.

In het akoestisch onderzoek is de mogelijkheid van bron- en overdrachtsmaatregelen onderzocht. Als bronmaatregel is gekeken naar het toepassen van stil asfalt (dunne deklagen) en het verlagen van de snelheid van 50 km/uur naar 30 km/uur. Als overdrachtsmaatregel is gekeken naar een geluidwal/-scherm.

Met maatregelen is het technisch mogelijk om de geluidbelasting op de woningen te reduceren tot de voorkeursgrenswaarde. Het terugbrengen van de geluidbelasting door middel van bron- of

overdrachtsmaatregelen stuit echter op bezwaren van financiële, stedenbouwkundige en verkeerskundige aard. Hiermee wordt aan de eerste eis om een hogere waarde te kunnen vaststellen voldaan.

In de Geluidnota is bepaald dat om een hogere waarde te kunnen vaststellen:

- een woning ten minste één geluidluwe gevel heeft. Een gevel is geluidluw indien de geluidbelasting ten gevolge van elk van de afzonderlijk te onderscheiden bronnen op grond van de Wet geluidhinder niet hoger is dan de voorkeursgrenswaarde die voor elk van de afzonderlijk te onderscheiden geluidbronnen geldt.
- verblijfsruimten en buitenruimten (indien beschikbaar) bij voorkeur gelegen zijn aan de geluidluwe zijde van een woning.

In totaal 11 woningen aan de Gronausestraat en 9 woningen aan de Oostweg ondervinden een geluidbelasting van meer dan 48 dB. De geluidbelasting bedraagt ten hoogste respectievelijk 56 en 55 dB. Hiermee wordt voldaan aan de ten hoogste toegestane hogere waarde van 63 dB voor woningen in binnenstedelijk gebied.

De geprojecteerde woningen ondervinden op de gevel aan de geluidluwe zijde een geluidbelasting van ten hoogste 44 dB. Hiermee wordt voldaan aan de waarde van 48 dB uit de Geluidnota.

Uit het voorgaande blijkt dat aan de voorwaarden, uit de Wet geluidhinder en de Geluidnota, voor het vaststellen van een hogere waarde voor de 11 woningen aan de Gronausestraat en 9 woningen aan de Oostweg wordt voldaan.

Op één woning, de “woning Spoelder aan de Gronausestraat”, is er sprake van cumulatie in de zin van artikel 110f van de Wet Geluidhinder. De geluidbelasting op de noord- en oostgevel ondervindt daardoor een geluidbelasting van respectievelijk 50 en 52 dB. Deze waarde voldoet aan de maximale ontheffingswaarde uit de Wet Geluidhinder en de situatie voldoet aan de Geluidnota van de Gemeente Enschede.

Conclusie

In het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” worden ten behoeve van het te ontwikkelen woongebied “Leuriks Oost" nieuwe geluidgevoelige bestemmingen, in totaal 111 woningen, binnen de onderzoekszone van de Gronausestraat en de Oostweg gerealiseerd. Vanwege het wegverkeer op de Gronausestraat en de Oostweg wordt op de gevel van 19 woningen niet voldaan aan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB uit de Wet geluidhinder.

Een geluidbelasting hoger dan de voorkeursgrenswaarde is uitsluitend mogelijk indien een hogere waarde wordt vastgesteld. Aan de voorwaarden voor het vast stellen van een hogere waarde wordt voldaan.

Gelijktijdig met de procedure voor dit bestemmingsplan zal een procedure worden gestart voor het vaststellen van een hogere waarde.

4.1.3 Bedrijven en milieuzonering

Veel potentiële conflictsituaties waarbij milieuaspecten in het geding zijn, kunnen worden voorkomen door toepassing van zonering. Zonering is in zijn algemeenheid een ruimtelijk middel voor het invullen en beheren van de ruimte. Hierbij wordt een scheiding tussen verschillende, vaak conflicterende, functies aangehouden. Vanwege dit ruimtelijk structurerend karakter kan een zonering in het bestemmingsplan juridisch worden vastgelegd.

Milieuzonering is het aanbrengen van een noodzakelijke ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende en milieugevoelige functies ter vergroting van de leefkwaliteit. Bij integrale milieuzonering wordt bovendien rekening gehouden met cumulatieve effecten. Voor milieuzonering in de ruimtelijke planvorming is de VNG-publicatie “Bedrijven en Milieuzonering” (2009) in de praktijk een belangrijk hulpmiddel. Deze publicatie geeft voor vele bedrijfstypen, opslagen en installaties aan welke milieuaspecten een rol kunnen spelen en biedt een handreiking ten aanzien van welke gemiddelde afstanden tot woonbebouwing vanuit een goede ruimtelijke ordening 'passend' zijn. De genoemde richtafstanden zijn slechts indicatief, waardoor maatwerk op lokaal niveau noodzakelijk is.

In verband met de voorbereiding van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" heeft een inventarisatie plaatsgevonden van bestaande en geprojecteerde bedrijvigheid in en rondom het plangebied, die van invloed kan zijn op het woon- en leefklimaat in en rondom het plangebied. Er is onderzoek gedaan naar de potentiële milieubelasting van deze inrichtingen (bedrijven en voorzieningen). De milieubelasting en de bijbehorende contouren worden bepaald door verschillende ruimtelijk relevante milieuaspecten, zoals geur, stof, geluid en gevaar. Aan de hand van dossieronderzoek is, met behulp van de gemeentelijke bedrijvenlijst, en de publicatie "Bedrijven en milieuzonering", van de aanwezige en toekomstige bedrijven en voorzieningen binnen en rondom het plangebied de milieucategorie bepaald. Tevens is een beknopte beschrijving gemaakt van de (bedrijfs)activiteiten en worden voor elk bedrijf of voorziening per milieuaspect de wenselijke afstanden tot woningen aangegeven.

Indien dit noodzakelijk is gebleken, is aan de hand van nader onderzoek bezien in hoeverre de indicatieve hindercontouren, die gebaseerd zijn op de potentiële milieubelasting van de bedrijven en voorzieningen, in werkelijkheid een knelpunt opleveren in relatie tot de bestemmingen.

In verband met het opstellen van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" is onderzoek verricht naar de potentiële milieubelasting van de bedrijven binnen het plangebied en in de directe omgeving daarvan. Hierbij is gebruik gemaakt van het bedrijvenbestand van de gemeente Enschede en de resultaten van een uitgevoerd veldonderzoek. Met behulp van de publicatie "Bedrijven en milieuzonering", een VNG uitgave van 2009, zijn van de aanwezige bedrijven de indicatieve hindercontouren en de categorie bepaald.

De algemene conclusie luidt dat de bedrijven en voorzieningen in het plangebied geen milieuhinder veroorzaken die van invloed is op de wijze van bestemmen van functies op aangrenzende gronden binnen het plangebied of knelpunten opleveren voor de omgeving buiten het plangebied.

Hieronder wordt afzonderlijk ingegaan op de binnen en buiten het plangebied aanwezige bedrijven en voorzieningen.

4.1.3.1 Bedrijven en voorzieningen binnen het plangebied

Adres	Naam	Omschrijving activiteit	Cat	Milieuaspect	Indicatieve afstand (in m[1])
Dolphiaweg 11	Essent	Trafo	1	Geluid en gevaar	10 m
Ekersdijk 220	Eilermark	Voetbalvereniging	3.1	Geluid	50 m
Esmarkelaan 2	Kuypers Haarmode	Kappersbedrijf	1	Geluid	10 m
Esmarkelaan 6	Het Eikpunt Eten&drinken	Cafetaria	1	Geur, geluid en gevaar	10 m
Esmarkelaan 12	Kaas & Co Esmarke	Detailhandel	1	Geluid	10 m
Esmarkelaan 14	Albert Heijn	Supermarkt	1	Geluid en gevaar	10 m
Esmarkelaan 20	Alfons Alink Brood en banket	Detailhandel brood en banket	1	Geur, stof, gevaar en geluid	10 m
Esmarkelaan 22	Etos	Drogisterij	1	Gevaar	10 m
Esmarkelaan 26	Samenwerkende Apotheken Enschede	Apotheek	1	Gevaar	10 m
Esmarkelaan 1-89	MFA De Eschmarke	Multifunctionele accommodatie (onderwijs)	2	Geluid	30 m
Esmarkelaan 170	Het Fysio Team	Fysiotherapiepraktijk	1	Geluid	10 m
Esmarkelaan 199A	Essent	Trafo	1	Geluid en gevaar	10 m

Esmarkelaan 201	OBS De Esmarke	Basisonderwijs	2	Geluid	30 m
Esmarkelaan 205	Gemeente Enschede	Gymlokaal	2	Geluid	30 m
Esmarkelaan 209	Stichting Kinderopvang Enschede	Kinderopvang	2	Geluid	30 m
Gronausestraat 300	Stadsdeel Oost	Kantoor	1	Geluid	30 m
Gronausestraat 300	Essent	Gasdrukregel- en meetstation	2	Geluid	30 m
Gronausestraat 310	KPN	Zendmast	1	Geluid	10 m
Gronausestraat 664	Restaurant Dolphia	Restaurant	1	Geur, geluid en gevaar	10 m
Gronausestraat 710	Diverse bedrijven o.a. P&A Coaching	Kantoren/opleidings-instituut	2	Geluid	30 m
Gronausestraat 752	Bruggerbosch	Verpleegtehuis	2	Geluid	30 m
Gronausestraat 752	Tandartspraktijk De Eschmarke	Tandartspraktijk	1	Geluid	10 m
Gronausestraat 846/848	Avanti Wilskracht	Omni sportvereniging	3.1	Geluid	50 m
Gronausestraat 848	Essent	Gasdrukregel- en meetstation	2	Geluid	30 m
Lisdoddelaan 18	Essent	Trafo	1	Geluid en gevaar	10 m
Zuid Esmarkerrondweg 69	Phenix	Voetbalvereniging	3.1	Geluid	50 m
Veldkerslaan 2A	Essent	Trafo	1	Geluid en gevaar	10 m
Waterkerslaan 2A	Essent	Trafo	1	Geluid en gevaar	10 m
Waterkerslaan 18	Essent	Gasdrukregel- en meetstation	2	Geluid	30 m
Waterweegbreelaan 30B	Essent	Trafo	1	Geluid en gevaar	10 m

Beoordeling van bedrijven binnen het plangebied met een hogere categorie dan 2

Als uitgangspunt bij deze beoordeling is gehanteerd dat alleen de milieuaspecten nader dienen te worden onderzocht waarvan de toelaatbare normafstand wordt overschreden. Onder de toelaatbare afstandsnorm wordt verstaan de maximale indicatieve afstand van bedrijven en voorzieningen (op basis van de VNG Publicatie Bedrijven en milieuzonering) die als aanvaardbaar wordt beschouwd. Voor woonwijken zijn dat inrichtingen tot en met categorie 2 waarvan de maximaal toelaatbare afstand 30 meter bedraagt. Dit betekent dat alleen die milieuaspecten zijn onderzocht waarvan de normafstand groter is dan 30 m.

a. Voetbalvereniging "G.V.V. Eilermark", Ekersdijk 220, 7534 BD Enschede

Voetbalvereniging met speelvelden, kantine en kleedgebouwen

Normafstanden

Geluid	50 m

Op de inrichting is het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer van toepassing. Er gelden standaardgeluideisen op de dichtstbijzijnde woning 50 dB(A) etmaalwaarde en 70 dB(A) voor piekgeluid.

Het aspect geluid wordt bepaald door de activiteiten op het complex en het eventueel gebruik maken van een geluidinstallatie. De dichtstbijgelegen woningen zijn gelegen op ca. 60 m van het dichtstbijgelegen sportveld. Akoestische gegevens zijn niet bekend.

Op de gevel van de nabijgelegen woningen dient te worden voldaan aan de voorschriften van het Besluit. Indien dit het geval is dan kan er van worden uitgegaan dat voor het aspect geluid sprake is van een aanvaardbare situatie. Indien niet wordt voldaan aan de geluidsnormen dan zullen akoestische voorzieningen moeten worden getroffen. Klachten omtrent geluidsoverlast zijn niet bekend.

In de omgeving van de inrichting zijn woningen en andere sportcomplexen gelegen. Er is dus geen sprake van een rustige woonwijk. Conform de systematiek van de VNG brochure kan de normafstand voor geluid met één stap worden teruggebracht tot een afstand van 30 m.

Geconcludeerd kan worden dat de voetbalvereniging aanvaardbaar is in zijn omgeving.

b. Omnisportvereniging Avanti Wilskracht, Gronausestraat 846, 7534 AM Enschede

Sportvereniging met o.a. voetbal en handbal met speelvelden, kantine en kleedgebouwen

Normafstanden	
Geluid	50 m

Op de inrichting is het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer van toepassing. Er gelden standaardgeluideisen op de dichtstbijzijnde woning 50 dB(A) etmaalwaarde en 70 dB(A) voor piekgeluid.

Het aspect geluid wordt bepaald door de activiteiten op het complex en het eventueel gebruik maken van een geluidinstallatie. De dichtstbijgelegen woningen zijn gelegen op ca. 20 m van het dichtstbijgelegen sportveld. Met betrekking tot deze woningen zijn geluidwerende maatregelen (dove gevel) getroffen. De overige woningen zijn op grotere afstand dan 60 m van het dichtstbijzijnde speelveld gelegen.

Op de gevel van de nabijgelegen woningen dient te worden voldaan aan de voorschriften van het Besluit. Indien dit het geval is dan kan er van worden uitgegaan dat voor het aspect geluid sprake is van een aanvaardbare situatie. Indien niet wordt voldaan aan de geluidsnormen dan zullen akoestische voorzieningen moeten worden getroffen. Klachten omtrent geluidsoverlast zijn niet bekend.

In de omgeving van de inrichting zijn woningen en andere sportcomplexen gelegen. Er is dus geen sprake van een rustige woonwijk. Conform de systematiek van de VNG brochure kan de normafstand voor geluid met één stap worden teruggebracht tot een afstand van 30 m.

Gelet op de geluidwerende maatregelen bij de dichtstbijzijnde woningen en het feit dat er geen klachten zijn ten aanzien van geluidsoverlast, kan geconcludeerd worden dat de voetbalvereniging aanvaardbaar is in zijn omgeving.

c. Voetbalvereniging Phenix, Zuid Esmarkerrondweg 69, 7535 ?? Enschede

Voetbalvereniging met speelvelden, kantine en kleedgebouwen

Normafstanden	
Geluid	50 m

Op de inrichting is het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer van toepassing. Er gelden standaardgeluideisen op de dichtstbijzijnde woning 50 dB(A) etmaalwaarde en 70 dB(A) voor piekgeluid.

Het aspect geluid wordt bepaald door de activiteiten op het complex en het eventueel gebruik maken van een geluidinstallatie. De dichtstbijgelegen woningen zijn gelegen op ca. 25 m van het dichtstbijgelegen sportveld. Akoestische gegevens zijn niet bekend.

Op de gevel van de nabijgelegen woningen dient te worden voldaan aan de voorschriften van het Besluit. Indien dit het geval is dan kan er van worden uitgegaan dat voor het aspect geluid sprake is van een aanvaardbare situatie. Indien niet wordt voldaan aan de geluidsnormen dan zullen akoestische voorzieningen moeten worden getroffen. Klachten omtrent geluidsoverlast zijn niet bekend.

In de omgeving van de inrichting zijn woningen, maatschappelijke voorzieningen en drukke verkeerswegen gelegen. Er is dus geen sprake van een rustige woonwijk. Conform de systematiek van de VNG brochure kan de normafstand voor geluid met één stap worden teruggebracht tot een afstand van 30 m.

Geconcludeerd kan worden dat de voetbalvereniging aanvaardbaar is in zijn omgeving.

4.1.3.2 Bedrijven en voorzieningen buiten het plangebied

Adres	Naam	Omschrijving activiteit	Cat	Milieuaspect	Indicatieve afstand (in m[1])	Invloed op plange-bied
Ekersdijk 210	Ons Clubje	Korfbalvereniging	3.1	Geluid	50 m	Nee
Gronausestraat 216	BO-Rent	Verhuurbedrijf voor machines en werktuigen	3.1	Geluid	50 m	Ja
Gronausestraat 407	Gemeente Enschede	Begraafplaats	1	Geluid	10 m	Nee
Gronausestraat 425	Huuskes	Groothandel in vleeswaren, kaas en diepvriesproducten en andere voedingsmiddelen alsmede het bewerken van vers vlees, kipproducten en groenten	3.2	Geluid en geur	100 m	Ja
Gronausestraat 645	Pen Caravans	Handel in en repararatie van caravans	2	Geluid	30 m	Nee
Gronausestraat 827	Glanerbrug Noord	Basisonderwijs	2	Geluid	30 m	Nee
Haverkampweg 155	Bouwmeester	Houden van paarden	3.1	Geur	50 m	Nee
Keppelerdijk 2	Essent	Gasdrukregel- en meetstation	2	Geluid	30 m	Nee
Keppelerdijk 2	De Huifkar	Speciaal onderwijs	2	Geluid	30 m	Nee
Keppelerdijk 110	J.H.G. Stokkers	Landbouwloon-bedrijf met werkplaats	2	Geur en geluid	30 m	Nee

Keppelerdijk 200	De Twentse Es	Camping/restaurant	3.1	Geluid	50 m	Ja
Keppelerdijk 204	Gemeente Enschede	Rioolgemaal	2	Geur	30 m	Nee
Keppelerdijk 270	J.I. Boers	Agrarisch bedrijf	3.2	Geur	100 m	Nee
Noord Esmarkerrondweg 421	Albert Heijn en diverse andere detailhandel	Supermarkt en overige detailhandel	1	Geluid en gevaar	10 m	Nee
Zuid Esmarkerrondweg 74-76	Topstar International	Detail- en groothandel in sportartikelen, sportvloeren, fitnessapparatuur e.d.	2	Geluid	30 m	Nee
Winterweg 9-11	Bruinenberg	Autoherstelinrichting met plaatwerkerij en verfspuitinrichting	3.2	Geluid	100 m	Nee

Nadere beschouwing van bedrijven met potentiële invloed op het plangebied

Als uitgangspunt bij deze beoordeling is gehanteerd dat alleen de milieuaspecten nader dienen te worden onderzocht waarvan de toelaatbare normafstand wordt overschreden. Onder de toelaatbare afstandsnorm wordt verstaan de maximale indicatieve afstand van bedrijven en voorzieningen (op basis van de VNG Publicatie Bedrijven en milieuzonering) die als aanvaardbaar wordt beschouwd. Voor woonwijken zijn dat inrichtingen tot en met categorie 2 waarvan de maximaal toelaatbare afstand 30 meter bedraagt. Dit betekent dat in dit kader alleen die milieuaspecten zijn onderzocht waarvan de normafstand groter is dan 30 m en die zijn gelegen binnen het plangebied (in de tabel zijn deze aangegeven als bedrijven met mogelijke invloed op het plangebied)

a. BO Rent, Gronausestraat 216, 7533 BT Enschede

Verhuurbedrijf voor machines en werktuigen en auto's

Normafstanden	
Geluid	50 m
Geur en gevaar	10 m

Voor de beoordeling of het bedrijf mogelijk invloed kan hebben op het plangebied is alleen het aspect geluid van belang omdat de normafstanden voor geur en gevaar niet zijn gelegen binnen het plangebied.

Binnen de normafstand van 50 m voor het aspect geluid, bevinden zich binnen het plangebied geen geluidgevoelige objecten zoals woningen. Een nadere beschouwing kan daarom achterwege worden gelaten.

Wel kan nog worden opgemerkt dat de omgeving van het bedrijf gekarakteriseerd kan worden als een gemengd gebied (bedrijven/woningen/drukke verkeersweg). Er is dus geen sprake van een rustige woonwijk. Conform de systematiek van de VNG Publicatie Bedrijven en milieuzonering, kan de normafstand voor geluid met één stap teruggebracht worden. De afstand voor geluid zou dan 30 m worden. Het plangebied is op grotere afstand gelegen dan 30 m.

Op basis van het vorenstaande kan geconcludeerd worden dat het aspect geluid geen knelpunt oplevert voor het plangebied. Temeer tussen het bedrijf en het plangebied een drukke verkeersweg is gelegen waardoor reeds een hoog geluidsachtergrond niveau zal heersen.

Geconcludeerd kan worden dat het bedrijf geen negatieve invloed heeft op het plangebied.

b. Huuskes Versproducten, Gronausestraat 425, 7533 BM Enschede

Groothandel in vleeswaren, kaas en diepvriesproducten en andere voedingsmiddelen alsmede het bewerken van vers vlees, kipproducten en groenten.

Normafstanden (vleeswarenfabriek p.o. > 1000 m2)	
Geluid en geur	100 m
Gevaar	50 m

Voor de beoordeling of het bedrijf mogelijk invloed kan hebben op het plangebied zijn alleen de aspect geluid en geur van belang omdat de normafstand voor gevaar, niet is gelegen binnen het plangebied.

Geur

Het aspect geur wordt hoofdzakelijk bepaald door het bereiden van voedingsmiddelen. De ligging van de emissiepunten van deze activiteiten is daarom maatgevend. De normafstand van 100 m dient daarom te worden aangehouden vanaf deze emissiepunten.

De emissiepunten voor het bereiden van voedingsmiddelen zijn gelegen op grotere afstand dan 100 m van het plangebied. Het bereiden van voedingsmiddelen heeft dus geen invloed op het plangebied.

Geluid

In het plangebied is de meest nabijgelegen woning op ca. 75 meter van de inrichting van Huuskes geprojecteerd. De woningen die parallel aan de Gronausestraat zijn gelegen ondervinden een geluidbelasting ten gevolge van Huuskes van Lden-niveau van maximaal 50 dB(A).

Deze woningen zijn overeenkomstig het Geluidbeleid van de Gemeente Enschede gelegen in het gebied “Verkeersinfrastructuur”. De toegestane geluidbelasting ten gevolge van bedrijven op woningen in dit gebied is 50 dB(A) of maximaal de geluidbelasting ten gevolge van het verkeer in de huidige situatie minus 10 dB(A). Het geluidniveau van Huuskes voldoet aan deze waarden.

Geconcludeerd kan worden dat het bedrijf geen negatieve invloed heeft op het plangebied.

c. Camping De Twentse Es, Keppelerdijk 200, 7534 PA Enschede

Kampeerterrein met restaurant

Normafstanden	
Geluid	50 m
Geur en gevaar	30 m

Bij het ontwerp van het stedenbouwkundig plan voor de invulling van het betreffende deelplan van De Eschmarke (Eekmaat West) is destijds rekening gehouden met de aanwezigheid van het bedrijf De Twentse Es en de hiervoor geldende normafstanden. De woningen zijn daarom op meer dan 50 m van het bedrijf gesitueerd. Een nadere beschouwing kan daarom achterwege worden gelaten.

Op basis van het vorenstaande kan geconcludeerd worden dat het bedrijf geen knelpunt oplevert voor het plangebied.

Geconcludeerd kan worden dat het bedrijf geen negatieve invloed heeft op het plangebied.

4.1.4 Externe veiligheid

Het plan is getoetst aan de wet- en regelgeving op het gebied van externe veiligheid en de eisen van een goede ruimtelijke ordening. Bij de toetsing zijn ondermeer de volgende documenten betrokken:

a. Het 'Besluit Risico's Zware Ongevallen 1999' (BRZO);
b. Het 'Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen' (BEVI) en de 'Regeling Externe Veiligheid Inrichtingen' (REVI) voor bedrijven die gevaarlijke stoffen op-overslaan en/of be-/verwerken, gewijzigd in 2009;
c. De 'circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen' (cRNVGS) voor transportroutes van gevaarlijke stoffen over de weg, water en het spoor, gewijzigd en verlengd in 2008;
d. De 'circulaire Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen' uit 1984. Vanwege de veroudering van dit document is voorts het voorstel 'Bestuurlijke afspraken risicoafstanden aardgastransportleidingen' van 1 juli 2005 en het Programmaplan Buisleidingen van 10 januari 2006.

Algemeen

Bepaalde maatschappelijke activiteiten brengen risico's op zware ongevallen met mogelijk grote gevolgen voor de omgeving met zich mee. Externe veiligheid richt zich op het beheersen van de risico's bij de productie, opslag, transport en gebruik van gevaarlijke stoffen. De aanwezigheid of het nieuw vestigen van dergelijke activiteiten kunnen beperkingen opleggen aan de omgeving, doordat veiligheidsafstanden tussen risicovolle activiteiten en bijvoorbeeld woningen nodig zijn. Aan de andere kant is het rijksbeleid er op gericht de schaarse ruimte zo efficiënt mogelijk te benutten. Het ruimtelijk beleid en het externe veiligheidsbeleid moeten dus goed op elkaar worden afgestemd.

De wetgeving rond externe veiligheid richt zich op het beschermen van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten (artikel 1 van het BEVI). Kwetsbaar zijn onder meer woningen, onderwijs- en gezondheidsinstellingen en kinderopvang- en dagverblijven. Beperkt kwetsbaar zijn onder meer kleine kantoren, winkels, horeca en parkeerterreinen.

Bij externe veiligheid wordt onderscheid gemaakt in plaatsgebonden risico en groepsrisico. Het plaatsgebonden risico mag in principe nergens groter zijn dan 1 op 1 miljoen (ofwel 10-6). Dit is de kans dat een denkbeeldig persoon, die zich een jaar lang permanent en zonder bescherming op de betreffende plek bevindt, dodelijk verongelukt door een calamiteit. Deze kans mag niet groter zijn dan eens in de miljoen jaar. Elke ruimtelijke ontwikkeling wordt getoetst aan het plaatsgebonden risico van 10-6 als grenswaarde.

Het groepsrisico geeft de kans aan dat in één keer een groep mensen die zich in de omgeving van een risicosituatie bevindt, dodelijk door een ongeval wordt getroffen. Groepsrisico legt een relatie tussen de kans op een ramp en het aantal mogelijke slachtoffers. Bij groepsrisico is het dan ook niet een contour die bepalend is, maar het aantal mensen dat zich gedurende een bepaalde periode binnen de effectafstand van een risicovolle activiteit ophoudt. Welke kans nog acceptabel geacht wordt, is afhankelijk van de omvang van de ramp. Een ongeval met 100 doden leidt tot meer ontwrichting, leed en emoties, dan een ongeval met 10 dodelijke slachtoffers. Aan de kans op een ramp met 100 doden wordt dan ook een grens gesteld, die een factor honderd lager ligt dan voor een ramp met 10 doden. In het Bevi wordt verder een verantwoordingsplicht (door de overheid) voor het groepsrisico rond inrichtingen wettelijk geregeld (art. 13). De verantwoording houdt in dat wordt aangegeven of risico's acceptabel zijn en welke maatregelen worden genomen om de risico's te verkleinen.

Risicokaarten gemeente Enschede en provincie Overijssel

De risicokaart is een plattegrond met informatie over risicolocaties. Bij het raadplegen van de risicokaarten van de gemeente Enschede en provincie Overijssel, is gebleken dat er zich in de omgeving van de projectlocatie geen bedrijven of functies bevinden die een risico vormen in het kader van externe veiligheid.

Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen

Het externe veiligheidsbeleid voor het vervoer van gevaarlijke stoffen is vastgelegd in de gewijzigde en verlengde circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (Ministeries van V&W, VROM en BZK, 2008). In de circulaire wordt uitgegaan van een risicobenadering. De risicobenadering bestaat uit een drietal

stappen:

- identificatie van risico's;
- normstelling en toetsing aan normen;
- indien noodzakelijk risicoreductie bij overschrijding van normen.

De identificatie van de risico's vormt de eerste stap. Als er geen (verhoogd) risico blijkt, kunnen de volgende stappen worden overgeslagen.

Voor het inventariseren van de risico's is gebruik gemaakt van de resultaten uit de inventarisatie inzake het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg, het spoor en het water van het project 'Anker', (november 2005).

Omdat er thans wordt gewerkt aan nieuwe regelgeving is tevens de Nota Vervoer Gevaarlijke Stoffen bij de beoordeling betrokken. In de nota zijn de kaders van het externe veiligheidsbeleid voor vervoer van gevaarlijke stoffen beschreven en wordt de ontwikkeling van een basisnet aangekondigd.

Wegverkeer

Rondom het plangebied zijn geen wegen gelegen die zijn aangewezen als route voor vervoer van gevaarlijke stoffen. Het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg levert thans geen veiligheidsknelpunten op.

Anticiperen op het basisnet

In dit kader is het goed om het Basisnet Vervoer Gevaarlijke Stoffen te noemen. In de Nota Vervoer gevaarlijke stoffen (Ministerie van Verkeer en Waterstaat, 2006) die is toegezonden aan de Tweede Kamer, wordt het basisnet aangekondigd, waarin voor alle hoofdverbindingen over de weg, het water en het spoor wordt bepaald welk vervoer mag plaatsvinden en hoe de ruimte erom heen kan worden gebruikt. Het basisnet maakt duidelijk over welke verbindingsassen het vervoer van gevaarlijke stoffen mag plaatsvinden en welke gevolgen dit heeft voor andere ruimtelijke functies (zoals wonen, werken en natuur) van een gebied. Bestuurders, bedrijfsleven, omwonenden, en hulpverleners en rampenbestrijding weten zo waar ze aan toe zijn.

Het in ontwikkeling zijnde basisnet bestaat uit drie typen verbindingen:

a. verbindingen waar ruimtelijke beperkingen gelden (categorie 1);
b. verbindingen waar ruimtelijke beperkingen en beperkingen voor het vervoer gelden (categorie 2);
c. verbindingen met beperkingen voor het vervoer waar geen ruimtelijke beperkingen gelden (categorie 3).

Beperking van de ruimtelijke ontwikkeling komt tot uitdrukking in een vaste veiligheidszone rond de verbinding (categorie 1). Beperkingen voor het vervoer worden uitgedrukt in gebruiksruimte, die aangeeft hoeveel en welke gevaarlijke stoffen over de verbinding mogen worden vervoerd (categorie 3). Het basisnet is nog niet ingevuld, maar zal in ieder geval de belangrijkste haven- en (petrochemische) industrielocaties uit de Nota Ruimte met elkaar verbinden door spoor-, water- en autowegen uit de categorieën 1 en 2. Bij de inventarisaties van Verkeer en Waterstaat ten behoeve van het op te stellen nieuwe 'basisnet vervoer van gevaarlijke stoffen', is rondom het plangebied vooralsnog geen knelpunt geïnventariseerd. Bij categorie 3 gelden waarschijnlijk geen afstandseisen. Echter is het nog geen vastgesteld beleid, dus harde uitspraken hierover kunnen dan ook nog niet worden gedaan. De verwachting is dat in 2010 het basisnet wordt vastgesteld.

De normen voor het plaatsgebonden risico en/of groepsrisico worden, door vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg, ter plaatse van de projectlocatie dan ook niet overschreden. Er zijn verder geen aanwijzingen dat het weggebruik van de wegen in de omgeving van het plangebied invloed heeft op het groepsrisico en de bestrijdbaarheid en beheersbaarheid van risico's en de zelfredzaamheid van individuen in de omgeving bij uitvoering van het plan.

Railverkeer

Het plangebied ligt op geruime afstand van de spoorweg Hengelo - Enschede – Gronau. Over dit spoortraject worden geen gevaarlijke stoffen vervoerd. De normen voor het plaatsgebonden risico en groepsrisico worden voor het baanvak Hengelo - Enschede – Gronau dan ook niet overschreden.

Indien kwetsbare bestemmingen mogelijk worden gemaakt nabij het spoor dient dit voorts te geschieden met inachtneming van de gewijzigde en verlengde circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (Ministeries van V&W, VROM en BZK, 2008). Naar verwachting wordt deze binnen afzienbare tijd vervangen

door regelgeving/normering welke is gebaseerd op het “Basisnet vervoer van gevaarlijke stoffen”.

Scheepvaart

Bevaarbaar water bevindt zich niet in de nabijheid van het plangebied. Dit aspect behoeft dan ook niet verder te worden beoordeeld.

Bedrijvigheid

Binnen het plangebied of in de directe omgeving van de planlocatie zijn ook geen risicovolle inrichtingen en andere bedrijven gelegen welke in het kader van de externe veiligheidsbeoordeling aandacht behoeven.

Externe Veiligheidsbeleid gemeente Enschede

Het externe veiligheidsbeleid van de gemeente Enschede is vastgelegd in de Externe Veiligheidsvisie (EV-visie), die op 18 juni 2007 door de gemeenteraad van Enschede is vastgesteld. In de EV-visie wordt onderscheid gemaakt in het naleven van wettelijk vastgelegde grenswaarden (naleven van landelijk beleid en regelgeving) en de vermindering van risico dat verder gaat dan het landelijk beleid (ambitie). Eén van de uitgangspunten van de EV-visie is: 'een benadering op maat gericht op naleving van vigerend landelijk risicobeleid (wegnemen knelpunten). Daar waar al aan landelijke eisen voldaan wordt, streven naar risicoreductie en actieve verantwoording over omgaan met restrisico's (preparatie van brandweer, strikte handhaving op veiligheidsaspecten) naar bevolking en betrokken bedrijven'. De ambitie binnen het gemeentelijk beleidskader heeft, met inzet van eigen middelen, geleid tot een start van deze uitvoering. Het gemeentelijk en het landelijk beleidskader eisen hetzelfde resultaat met het verschil dat het gemeentelijk beleidskader de maatregelen sneller wil doorvoeren dan landelijk vereist is. Naast de Bevi inrichtingen (die als prioritaire bedrijven worden aangewezen binnen de gemeente) kunnen middels een checklist, opgesteld door de gemeente Enschede, ook andere inrichtingen als “prioritair” worden aangewezen. Bij deze inrichtingen zou een plaatsgebonden risicocontour PR 10^{-6} buiten de terreingrens mogelijk kunnen zijn. Deze bedrijven vallen niet onder het Bevi maar in het kader van de externe veiligheid dient daarmee wel rekening te worden gehouden.

Externe veiligheid betreffende het plangebied

In deze paragraaf wordt uiteengezet hoe dit bestemmingsplan zich verhoudt tot het genoemde beleid op het terrein van de externe veiligheid.

Bevi

In het plangebied komen geen bedrijven voor waarop dit besluit betrekking heeft. Het plangebied grenst niet aan een bedrijf waar het besluit betrekking op heeft.

Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen

Op basis van de Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen is het transportrisico van alle modaliteiten met betrekking tot het onderhavig bestemmingsplan beoordeeld. Tevens is de Wet vervoer gevaarlijke stoffen in acht genomen.

Modaliteit Weg

Het plangebied is niet gesitueerd nabij een transportroute voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg. Voor transport van gevaarlijke stoffen over de overige transporttrajecten langs het plangebied zal, overeenkomstig het Raadsbesluit "Routering gevaarlijke stoffen" dd. 3 juli 2006, bij het bevoegd gezag ontheffing moeten worden aangevraagd.

Modaliteit Spoor

Op de hieronder afgebeelde kaart ‘vervoer gevaarlijke stoffen via het spoor’ (bron: Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Spooratlas 1998) wordt een indicatie gegeven van de vervoerintensiteiten van het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor. Uit de tekening kan worden opgemaakt dat de spoorverbinding Hengelo – Gronau niet wordt gebruikt voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Bij de vaststelling van dit bestemmingsplan behoeft hier derhalve geen rekening mee te worden gehouden.

Figuur 1: Vervoer gevaarlijke stoffen via het spoor

Modaliteit Water

In de Risicoatlas Hoofdvaarwegen Nederland (bron: Ministerie van Verkeer en Waterstaat, 2003) wordt een indicatie gegeven van de vervoerintensiteiten van het vervoer van gevaarlijke stoffen over de binnenwateren. Uit de atlas kan worden opgemaakt dat het Twentekanaal tussen Hengelo en Enschede enkel wordt gebruikt voor het vervoer van brandbare vloeistoffen. Uit de atlas blijkt dat er geen plaatsgebonden risico is berekend en dat er ook geen sprake is van een groepsrisico. Bij de vaststelling van dit bestemmingsplan behoeft hier geen rekening mee te worden gehouden, aangezien het plangebied niet nabij het Twentekanaal is gelegen.

Modaliteit Buisleidingen

In het plangebied komen geen buisleidingen voor het transport van gevaarlijke stoffen voor.

Gebruik van luchthavens

Het plangebied is hemelsbreed op circa 8 kilometer van het vliegveld Twente gelegen. Op het kaartje ‘Risico’s luchtvaartongevallen’ zijn de start- en landingsbanen op het vliegveld aangeduid met rode lijnen als gebieden waar 75 procent van de ongevallen plaatsvindt. Daarnaast is het met donkergeel aangegeven gebied, het gebied waar 10 procent van de ongevallen plaatsvindt. (bron: www.prv-overijssel.nl). Het plangebied ligt binnen het op de kaart in donkergeel aangegeven gebied.

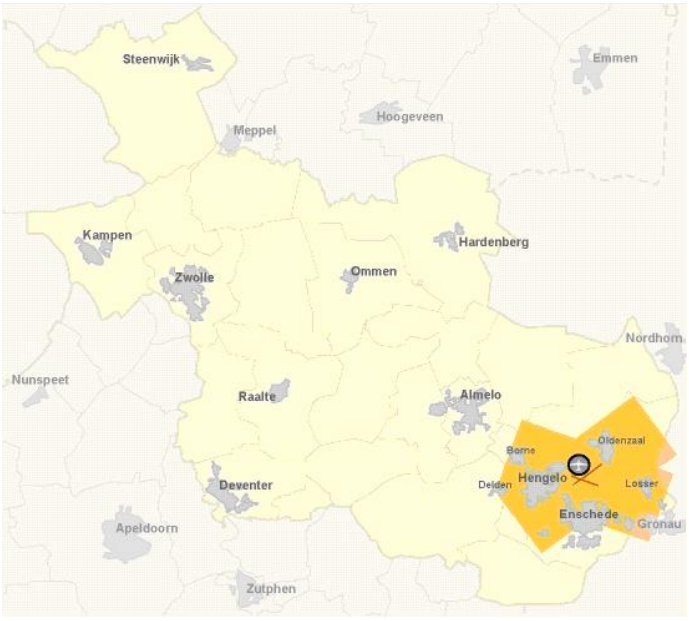

Figuur 2: Risico's luchtvaartongevallen

Conclusie

Ter plekke van het plangebied wordt voldaan aan de eisen van de externe veiligheid en is het plan wat betreft externe veiligheid niet in strijd met een goede ruimtelijke ordening.

4.1.5 Luchtkwaliteit

In het kader van de voorbereiding van het voorliggende bestemmingsplan is onderzocht of de realisatie van het ruimtelijk plan, gelet op de mate van blootstelling aan luchtverontreiniging, aanvaardbaar is. In deze paragraaf wordt eerst het wettelijk kader beschreven, waarna de onderzoeksresultaten en de conclusies van het onderzoek beknopt worden weergegeven.

Wettelijk kader

De Europese Unie heeft luchtkwaliteitsnormen vastgesteld, die het beschermen van mens en milieu tegen de negatieve effecten van luchtverontreiniging tot doel hebben. Deze normen zijn minimumvoorschriften: lidstaten kunnen strengere normen hanteren, bijvoorbeeld ter bescherming van de gezondheid van bijzonder kwetsbare bevolkingscategorieën, zoals kinderen en ouderen. Ook Nederland heeft deze luchtkwaliteitsnormen opgenomen in de nationale wetgeving.

Sinds 15 november 2007 zijn de belangrijkste bepalingen over luchtkwaliteitseisen opgenomen in de Wet milieubeheer (hoofdstuk 5, titel 5.2 Wm). Aangezien titel 5.2 betrekking heeft op luchtkwaliteit staat deze ook wel bekend als de 'Wet luchtkwaliteit'. Specifieke onderdelen van de wet zijn uitgewerkt in AmvB's en ministeriële regelingen.

Luchtkwaliteitseisen vormen onder de nieuwe 'Wet Luchtkwaliteit' geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkelingen indien:

- geen sprake is van feitelijke of dreigende overschrijding van de grenswaarde.
- een project, al dan niet per saldo, niet leidt tot een verslechtering van de luchtkwaliteit.
- een project 'niet in betekenende mate' bijdraagt aan de luchtverontreiniging
- een project is opgenomen in een regionaal programma van maatregelen of in het NSL, dat in werking treedt nadat de EU derogatie heeft verleend.

De regelgeving behorend bij de Wet Luchtkwaliteit is uitgewerkt in onderliggende Algemene Maatregelen van Bestuur (AmvB's) en Ministeriële Regelingen. Zo zijn inmiddels de volgende besluiten en regelingen in werking getreden:

- het Besluit 'niet in betekenende mate' bijdragen (luchtkwaliteitseisen).
- de Regeling 'niet in betekenende mate' bijdragen (luchtkwaliteitseisen).
- de Regeling projectsaldering luchtkwaliteit 2007.
- de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007.
- het Besluit gevoelige bestemmingen.

Verder is in de nieuwe wetgeving het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) geïntroduceerd. Het NSL bevat afspraken om op nationaal, provinciaal en plaatselijk niveau de gestelde luchtkwaliteitseisen te halen. De maatregelen hierbij zijn gericht op het halen van de grenswaarden voor PM10 uiterlijk medio 2011 en voor NO2 uiterlijk 1 januari 2015. Kenmerk van de maatregelen, die het NSL bevat, is het ervoor zorgen dat de huidige overschrijdingen worden opgelost en de negatieve effecten van geplande ruimtelijke ontwikkelingen worden gecompenseerd. Het NSL is op 1 augustus 2009 definitief vastgesteld.

Beoordeling onderzoeksresultaten gemeente Enschede

Luchtkwaliteitseisen vormen onder de nieuwe 'Wet Luchtkwaliteit' geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkelingen indien:

- geen sprake is van feitelijke of dreigende overschrijding van de grenswaarde.
- een project, al dan niet per saldo, niet leidt tot een verslechtering van de luchtkwaliteit.
- een project 'niet in betekenende mate' bijdraagt aan de luchtverontreiniging.
- een project is opgenomen in een regionaal programma van maatregelen of in het NSL, dat in werking treedt nadat de EU derogatie heeft verleend.

Met betrekking tot het conserverende gedeelte van het bestemmingsplan Eschmarke Zuid West 2010 (het vaststellen van de bestaande situatie) zijn er geen nieuwe ontwikkelingen, waardoor derhalve ook geen sprake is van een negatieve invloed op de luchtkwaliteit. Nader onderzoek naar de gevolgen voor de luchtkwaliteit voor dit gedeelte van het plangebied is dan ook niet noodzakelijk.
De conclusie hiervoor is dan ook zijn dat uit het oogpunt van luchtkwaliteit er geen belemmering ligt voor de realisatie van het plan.

Luchtkwaliteit in het gebied Leuriks Oost

In het kader van het opnemen van de nieuwe ontwikkelingen in het gebied zijn afzonderlijk onder andere de milieugevolgen inzichtelijk gemaakt. Ingegaan wordt op de gevolgen voor de luchtkwaliteit.

Wettelijk kader

Op 15 november 2007 is een nieuw wettelijk stelsel voor luchtkwaliteitseisen van kracht geworden. De hoofdlijnen van de nieuwe regelgeving zijn te vinden in hoofdstuk 5, titel 5.2 van de Wet Milieubeheer. Daarmee zijn het Besluit luchtkwaliteit 2005 (Blk 2005) en Regeling saldering luchtkwaliteit, het Meet- en rekenvoorschrift bevoegdheden luchtkwaliteit 2005 en de Meetregeling luchtkwaliteit vervallen.

Luchtkwaliteitseisen vormen onder de nieuwe 'Wet Luchtkwaliteit' geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkelingen indien:

- Geen sprake is van feitelijke of dreigende overschrijding van de grenswaarde.
- Een project, al dan niet per saldo, niet leidt tot een verslechtering van de luchtkwaliteit.
- Een project 'niet in betekenende mate' bijdraagt aan de luchtverontreiniging
- Een project is opgenomen in een regionaal programma van maatregelen of in het NSL, dat per 1 augustus 2009 in werking is getreden.

De regelgeving behorend bij de Wet Luchtkwaliteit is uitgewerkt in onderliggende Algemene Maatregelen van Bestuur (AmvB's) en Ministeriële Regelingen. Zo zijn inmiddels de volgende besluiten en regelingen in werking getreden:

- Het Besluit 'niet in betekenende mate' bijdragen (luchtkwaliteitseisen).
- De Regeling 'niet in betekenende mate' bijdragen (luchtkwaliteitseisen).
- De Regeling projectsaldering luchtkwaliteit 2007.
- De Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007.
- Het Besluit gevoelige bestemmingen.

Verder is in de nieuwe wetgeving het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) geïntroduceerd. Het NSL bevat afspraken om op nationaal, provinciaal en plaatselijk niveau de gestelde luchtkwaliteitseisen te halen. De maatregelen hierbij zijn gericht op het halen van de grenswaarden voor PM10 uiterlijk medio 2011 en voor NO2 uiterlijk 1 januari 2015. Kenmerk van de maatregelen, die het NSL bevat, is het ervoor zorgen dat de huidige overschrijdingen worden opgelost en de negatieve effecten van geplande ruimtelijke ontwikkelingen worden gecompenseerd. Het NSL is op 1 augustus 2009 definitief vastgesteld.

Overwegingen

Het onderhavige plan voorziet in de realisatie van maximaal 110 woningen. Uit de 'Regeling niet in betekenende mate' blijkt dat het onderhavige project kan worden aangewezen als zijnde een ontwikkeling die niet in betekenende mate bijdraagt aan de luchtkwaliteit.

Conclusie met betrekking tot De Leuriks Oost

Het plan valt binnen de in de "Regeling niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)" genoemde kaders waardoor er uit het oogpunt van luchtkwaliteit geen belemmering ligt voor de vaststelling van het plan.

4.1.6 Duurzaamheid

Duurzaamheid, klimaatverandering, energiebesparing zijn begrippen die volop op lokale, nationale en internationale agenda's staan. Het Kyotoprotocol uit 1997 is een belangrijke stap geweest in de mondiale bewustwording rond klimaatverandering.

Duurzaamheid heeft alles te maken met de schaarste van de hulpbronnen waarmee welvaart wordt voortgebracht. De oppervlakte van de aarde is eindig, de voorraden grondstoffen zijn eindig en de opnamecapaciteit van de atmosfeer en de omgeving zijn eindig. Maar ook een hoogopgeleide en gezonde bevolking, goed functionerende sociale netwerken, maatschappelijk vertrouwen, machines en infrastructuur, kennis, en andere voor een duurzame welvaart noodzakelijke hulpbronnen, zijn niet in onbeperkte mate aanwezig. Vanwege de schaarste van al deze hulpbronnen is het niet vanzelfsprekend dat de huidige welvaart duurzaam is, dat wil zeggen, tot in lengte van dagen gecontinueerd kan worden. Dit maakt duurzaamheidsbeleid tot een maatschappelijke noodzaak. Een duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die voorziet in de behoefte van de huidige generatie zonder dat daarmee de behoeften van toekomstige generaties, zowel hier als in andere delen van de wereld, in gevaar worden gebracht.

Concreet betekent dit dat het handelen meer gericht moet zijn op een efficiënt gebruik van grondstoffen, dat zuiniger moet worden omgegaan met energie en biodiversiteit en dat geïnvesteerd moet worden in kennis en onderwijs, zodat technologieën kunnen worden ontwikkeld die latere generaties in staat stellen om met minimale inzet van schaarse grondstoffen en fossiele energie een aanvaardbaar welvaartsniveau te creëren. Het betekent ook dat voortdurend zorg moet worden besteed aan een verbetering van de sociale kwaliteit van de samenleving en dat geïnvesteerd moet worden in onderling vertrouwen en sociale participatie.

Duurzaamheidsbeleid

In 2007 heeft het college van burgemeester en wethouders van Enschede zich uitgesproken om in drie stappen naar klimaatneutraliteit in 2020 te groeien. Het jaar 2020 is hierbij als stip op de horizon van de

gemeentelijke inspanningen gezet. Ook de gemeenteraad van Enschede heeft zich herhaaldelijk krachtig uitgesproken over duurzaamheid van woningen, duurzaamheid binnen projecten, energiebesparing en duurzame inkoop in de gemeentelijke organisatie, bewustwordingscampagnes.

Enschede werkt momenteel al aan een breed scala aan activiteiten op gebied van klimaatbescherming. De “strategische opgaven” fungeren hierbij als leidraad: Aspecten als werkgelegenheid, partnerships, groen imago en het welzijn van de Enschedese burger worden meegewogen in de keuzes waarop we de komende jaren vooral op inzetten. Daarmee grijpt de gemeente, tijdens huidige economische recessie, de kansen op het gebied van werkgelegenheid en duurzame (economische) ontwikkeling aan, samen met de partners.

Op 15 september 2009 heeft de gemeenteraad van Enschede de nota “Nieuwe Energie voor Enschede” vastgesteld. Dit beleidsdocument bevat een lange termijnvisie op duurzaamheid. Een belangrijke focus ligt op energieaanpak en op de mogelijkheden om de klimaatverandering te beperken. Deze twee aspecten vormen dan ook het speerpunt van het gemeentelijke duurzaamheidsbeleid. De visie richt zich qua doelstellingen op het nationale Klimaatakkoord. Dit betekent dat in 2020 een CO_2-reductie van 30% ten opzichte van 1990 is bereikt en dat 20% van het energiegebruik in 2020 duurzaam wordt opgewekt. In de visie is een uitvoeringsprogramma beschreven om de energietransitie daadwerkelijk te realiseren met een indeling van opgaven naar thema. Het intensiveren van de energiebesparing in de bestaande woningvoorraad, zowel particulier eigendom als huurwoningen, heeft hoge prioriteit.

4.1.7 Kabels, leidingen en straalpaden

Teneinde een goede belangenafweging mogelijk te maken voor de diverse functies binnen het plangebied is het noodzakelijk om inzicht te hebben in de ligging en eigenschappen van binnen het plangebied voorkomende kabels, leidingen en straalpaden voor telecommunicatie. Dit houdt verband met de mogelijke beperkingen aan het gebruik en/of bebouwing als gevolg van aan te houden afstanden tot gevoelige functies en maximale hoogten. Ruimtelijk relevante leidingen en straalpaden worden op de verbeelding vastgelegd en in de planregels nader geregeld. Dit betreft de hoofdtransportleidingen voor gas en brandstof, leidingen voor het vervoer van risicovolle stoffen, bovengrondse en ondergrondse hoogspanningsleidingen en straalpaden.

Aardgastransportleiding

Binnen het plangebied zijn twee aardgastransportleidingen aanwezig. Eén van de leidingen loopt vanaf de Keppelerdijk langs de westzijde van de Oostweg richting de Gronausestraat. De andere leiding loopt onder het tracé van de Watermuntlaan, door de groenstrook tussen Waterlelielaan en Wederiklaan richting de Gronausestraat. Deze leidingen zijn als zogenaamde dubbelbestemming "Leiding - Gas" in het bestemmingsplan opgenomen. Op deze gronden mag niet worden gebouwd, anders dan ten behoeve van de dubbelbestemming.

Hoogspanningslijnen en/of -leidingen

Aan de oostzijde van het plangebied is over de gronden met de bestemming "Natuur" het tracé van een hoogspanningsverbinding aanwezig. Deze verbinding is als zogenaamde dubbelbestemming "Leiding - Hoogspanningverbindng" in het bestemmingsplan opgenomen. Op deze gronden mag niet worden gebouwd, anders dan ten behoeve van de dubbelbestemming.

4.2 Water

In deze waterparagraaf wordt aangegeven hoe een duurzame waterhuishouding binnen het bestemmingsplangebied en in een groter verband gerealiseerd en gewaarborgd kan worden. Hiertoe is eerst de huidige situatie van het gebied beschreven. Daarnaast is een toelichting opgenomen van de Watervisie Enschede, gericht op het gebied. Aansluitend op de huidige situatie en de watervisie zijn randvoorwaarden en aandachtspunten voor het watersysteem geformuleerd.

4.2.1 Waterwet

De Waterwet moderniseert en integreert de bestaande wetgeving op het gebied van waterbeheer. Uitgangspunten van de Waterwet zijn integraal waterbeheer en de watersysteembenadering, volgens welke het waterbeheer zich niet alleen richt op het water als zodanig, maar ook op ecologische en infrastructurele aquatische systemen, met inbegrip van de bodem, de oevers en de de biologische component. Dit in wisselwerking met andere terreinen van overheidszorg als bescherming van het milieu en de zorg voor de ruimtelijke ordening.

De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater, en verbetert ook de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. Daarnaast levert de Waterwet een flinke bijdrage aan kabinetsdoelstellingen, zoals vermindering van regels, vergunningstelsels en administratieve lasten.

Met de Waterwet zijn Rijk, waterschappen, gemeenten en provincies beter uitgerust om wateroverlast, waterschaarste en waterverontreiniging tegen te gaan. Ook voorziet de wet in het toekennen van functies voor het gebruik van water zoals scheepvaart, drinkwatervoorziening, landbouw, industrie en recreatie. Afhankelijk van de functie worden eisen gesteld aan de kwaliteit en de inrichting van het watersysteem.

4.2.2 Watertoets

In het moderne waterbeheer (waterbeheer 21e eeuw) wordt gestreefd naar duurzame, veerkrachtige watersystemen met minimale risico's op wateroverlast of watertekorten. Door water te laten infiltreren in de bodem, en te bergen op daarvoor aangewezen plekken wordt ongecontroleerde overstroming en droogteschade voorkomen.

Belangrijk instrument hierbij is de watertoets, die wettelijk is verankerd in artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening. In bestemmingplannen dient een beschrijving opgenomen te worden van de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding. Het doel van de wettelijk verplichte watertoets is te garanderen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en op een evenwichtige wijze in het plan worden afgewogen. Deze waterhuishoudkundige doelstellingen betreffen zowel de waterkwantiteit (veiligheid, wateroverlast, tegengaan verdroging) als de waterkwaliteit (riolering, omgang met hemelwater, lozingen op oppervlaktewater).

4.2.3 Waterbeleid

De Europese Kaderrichtlijn Water is richtinggevend voor de bescherming van de oppervlaktewaterkwaliteit van de landen in de Europese Unie. Aan alle oppervlaktewateren in een stroomgebied worden haalbare doelen gesteld die in 2015 moeten worden bereikt. Ruimtelijk relevant rijksbeleid is verwoord in de Vierde Nota Waterhuishouding, de Nota Ruimte en het Advies Waterbeheer 21e eeuw. In de provincie Overijssel is de in 2009 vasgestelde Omgevingsvisie richtinggevend voor waterschap en gemeenten.

Het waterschap Regge en Dinkel heeft de beleidskaders van rijk en provincie nader uitgewerkt in het vigerende waterbeheerplan. Diverse aspecten van het waterbeleid zijn verder uitgediept in afzonderlijke beleidsnota's. Voor het ruimtelijk relevante aandachtsgebied vasthouden en bergen van water is de "Beleidsnota Retentie" opgesteld. De uitgangspunten en wensen voor de inrichting en het beheer van beken en overige waterlopen zijn verwoord in de "Stroomgebied Actie Plannen (STAP)". Daarnaast is de Keur van het waterschap Regge en Dinkel een belangrijk kaderstellend instrument, waarmee in ruimtelijke plannen rekening moet worden gehouden.

Op gemeentelijk niveau zijn de Watervisie (2002), het Gemeentelijk Rioleringsplan (2009) en het Gemeentelijk Waterplan van belang voor het afwegen van waterbelangen in ruimtelijke plannen. Alle plannen zijn in overleg met het waterschap Regge en Dinkel opgesteld.

Watervisie

De “Watervisie Enschede- de blauwe aders terug in de stad” is door de gemeenteraad van Enschede vastgesteld in oktober 2002. De principes vormen de basis voor de aanpak en benadering van de

waterhuishouding van Enschede en zijn afgeleid uit de richtlijnen die de rijksoverheid heeft vastgesteld voor het waterbeheer in Nederland. De missie van de watervisie is het aanzetten tot het aanpakken van problemen en het grijpen van de kansen in het stedelijk waterbeheer. Ter ondersteuning van de missie zijn in de watervisie drie doelstellingen opgenomen:

1. Water moet een leidende rol vervullen bij de ruimtelijke inrichting,
2. Samenwerking tussen de verschillende 'waterpartners' (bijvoorbeeld het waterschap), de gemeentelijke organisatie en samenwerking tussen de gemeente en de bewoners moet bevorderd worden,
3. Water moet weer in de belevingswereld van de bewoners komen.

Om de watervisie in 2030 werkelijkheid te kunnen laten zijn, moet de visie een samenhangend geheel vormen en moeten betrokken partijen intensief met elkaar samenwerken. Het geraamte van de visie bestaat uit een viertal leidende principes, die zijn afgeleid uit de richtlijnen die de rijksoverheid heeft vastgesteld voor het waterbeheer in Nederland:

a. Vasthouden (infiltreren), bergen en afvoeren: regenwater dient zo min mogelijk uit het stedelijk gebied afgevoerd te worden. De achtergrond van dit principe is dat door versnelde afvoer van hemelwater stroomafwaarts problemen in de waterhuishouding ontstaan.
b. Herstellen van de nierwerking: het zoveel mogelijk scheiden van schone en vuile waterstromen, waarbij het schone water mogelijkheden biedt tot (her)gebruik en het vuile water afgevoerd moet worden naar de zuivering.
c. Een doelmatige waterketen: minimaliseren van de kosten van de keten, het minimaliseren van de negatieve effecten op het milieu en het vergroten van de dienstverlening naar de gebruiker van de waterketen.
d. Beleving van water: door water een expliciete rol te geven in de leefomgeving van mensen, kan de kwaliteit van de ruimtelijke inrichting worden vergroot.

De principes zijn vertaald naar een beeld voor het waterbeheer in 2030. De zogenaamde 'blauwe aders' (waterlopen) vormen de hoofdstructuur van het beeld. De rode lijn in nevenstaande figuur stelt de waterscheiding voor. De ader ten oosten van de waterscheiding (pijl 1), zorgt voor afvoer van hemelwater in het Dinkelsysteem. De aders ten westen zorgen voor afvoer van hemelwater in het Reggesysteem en het Twentekanaal. De zoekgebieden voor deze aders zijn voor een deel al ingevuld zoals de blauwe ader parallel aan de spoorlijn (pijl 3). Daarnaast is de planvorming voor de reconstructie van de Roombeek (deel van pijl 2) al in een vergevorderd stadium. De blauwe ader moet afwateren op het universiteitsterrein. Ook zijn evenwijdig aan de A35 voorzieningen getroffen voor het transport van oppervlaktewater. Hier kunnen zowel een ader uit Enschede-Zuid (pijl 6), als een ader uit het centrum (pijl 5) op aangesloten worden. De slagader vanuit het centrum naar de haven in het Twentekanaal (pijl 4) moet nog volledig gerealiseerd worden.

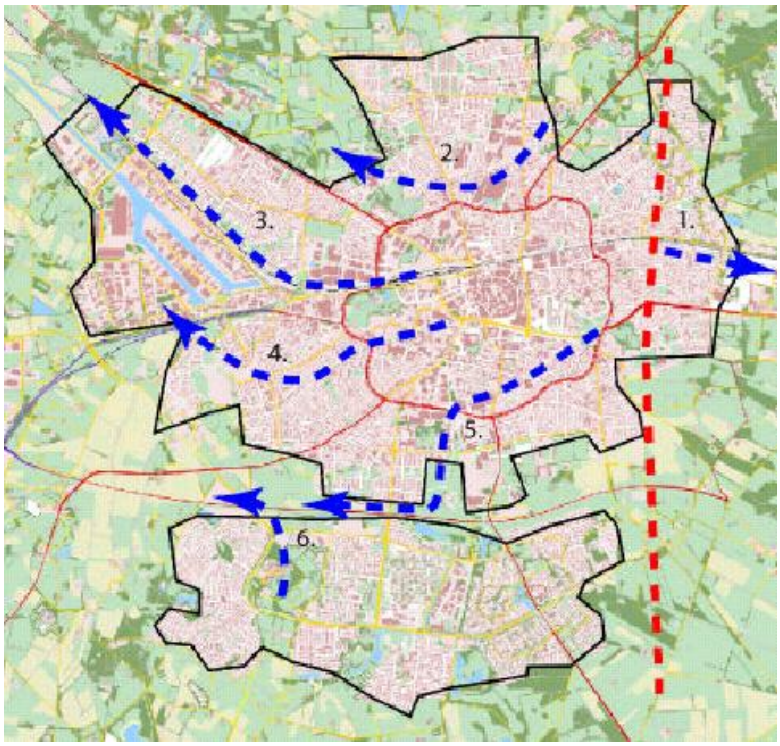

Herstellen van de nierfunctie: het zoveel mogelijk scheiden van schone en vuile waterstromen, waarbij het schone water mogeliljkheden biedt tot (her)gebruik en het vuile water afgevoerd moet worden naar de zuivering.

Een doelmatige waterketen: minimaliseren van de kosten van de keten, het minimaliseren van de negatieve effecten op het milieu en het vergroten van de dienstverlening naar de gebruiker van de waterketen.

Beleving van water: door water een expliciete rol te geven in de leefomgeving van mensen kan de kwaliteit van de ruimtelijke inrichting worden vergroot.

Op het niveau van de wijken en percelen dient het regenwater afgekoppeld te worden. Aanvullend dient het regenwater zoveel mogelijk binnen de wijk (stedelijk gebied) geïnfiltreerd, geborgen en zichtbaar gemaakt te worden.

Gemeentelijk Riolerings Plan

In het Gemeentelijk Riolerings Plan zijn de watertaken van de gemeente vastgelegd voor de periode 2009 tot 2013. het GRP is door de gemeenteraad vastgesteld in maart 2009.

De gemeentelijke watertaken zijn:

1. Inzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater;
2. Inzamelen en verwerken van afvloeiend hemelwater, als dit redelijkerwijs niet van particulieren kan worden verwacht;
3. Voorkomen van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand, voor zover dit niet tot de zorg van het waterschap, de provincie of particulieren behoort;

met als randvoorwaarden:

4. Doelmatigheid;
5. Zo min mogelijk overlast voor de omgeving;
6. Zo min mogelijk nadelige gevolgen voor het milieu.

Zoals al blijkt uit de doelomschrijvingen zijn de taken van de gemeente begrensd. Zij zijn beperkt tot

doelmatige zorg en een deel van de taken behoort toe aan het waterschap, de provincie en particulieren. Voor particulieren is het belangrijk om te weten wat zij van de gemeente kunnen verwachten en waar zij zelf verantwoordelijk voor zijn. Hieronder is aangegeven wat de taakopvatting van de gemeente is voor het afval-, hemel- en grondwater.

Taakopvatting afvalwater

De gemeente draagt zorg voor het inzamelen en transporteren van al het stedelijk afvalwater dat vrijkomt binnen het grondgebied van Enschede. Dit omvat al het huishoudelijk afvalwater, of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater. Hierbij is wel vereist dat het afvalwater wordt aangeboden volgens de daaraan gestelde regels.

Concreet betekent dit dat de gemeente zorgt voor (vuilwater)riolering vanaf de erfgrens. Het afvalwater wordt door de gemeente naar de rioolwaterzuivering (r.w.z.i) getransporteerd. Het zuiveren van dit water is een taak van het Waterschap Regge en Dinkel.

Bij de zorg voor het afvalwater kan voor een alternatief worden gekozen, zoals een IBA (individuele behandeling afvalwater). Verder zijn er enkele gebieden waar de gemeente is vrijgesteld van de rioleringszorg. Hier hebben bewoners zelf hun afvalwaterlozing gesaneerd, meestal met een IBA.

Taakopvatting hemelwater

De gemeente zorgt voor het inzamelen en verwerken van afvloeiend hemelwater, als dit doelmatig is en redelijkerwijs niet van particulieren kan worden verwacht dat zij het hemelwater zelf verwerken. De doelmatigheid en redelijkheid is afhankelijk van:

- het soort gebied (stedelijk versus landelijk);
- de bestaande situatie (bestaande wijken versus in-/uitbreidingen en herinrichtingen);
- de grootte van de percelen;
- de mogelijkheden voor infiltratie (bodemgesteldheid);
- de mogelijkheden voor afvoer naar oppervlaktewater;
- het stelseltype van de bestaande riolering (vuilwater-, gemengde of gescheiden riolering);
- de bestaande situatie en de termijn waarbinnen de afvoersituatie kan worden aangepast.

Afkoppelen

De gemeente ziet het tevens als haar taak om het inzamelen en verwerken van hemelwater los te koppelen van het afvalwater. Dit wordt aangeduid met de term afkoppelen, ofwel: de hemelwateraansluitingen van de (vuilwater)riolering afhalen.

Taken voor particulieren

Waar de gemeente niet voor het hemelwater zorgt, moeten particulieren dit zelf doen. Dit zal worden vastgelegd in een gemeentelijke "hemelwaterverordening". Daarin wordt ook aangegeven wanneer en hoe particulieren verplicht zijn om af te koppelen of het hemelwater op een bepaalde manier aan te sluiten.

Taakopvatting grondwater

De zorgtaak voor grondwater is in de wet omschreven als: "zorg voor het in het openbaar gemeentelijke gebied treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoort".

Gebiedsgericht grondwaterbeheer

De gemeente Enschede voert gebiedsgericht grondwaterbeheer uit dat leidt tot en verduurzaming van het (grond)watersysteem. In de integrale benadering worden de verschillende aspecten van het grondwatersysteem (kwantiteit, kwaliteit, winning en gebruik e.a.) in samenhang beschouwd, zie ook het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2009-2013).

Watersysteem Eschmarke

Algemeen

Het doel van het watersysteem Eschmarke is dat het regen- en grondwater zo lang mogelijk binnen het gebied wordt vasthouden, zodat het oorspronkelijke (grond)watersysteem zo min mogelijk wordt verstoord. Het watersysteem bestaat uit een aaneenschakeling van watergangen en vijvers, waar overtollig regen- en grondwater uit de wijken naartoe stroomt.

Het systeem functioneert op drie manieren:

1. Afvoer gedurende het winterseizoen;
2. Circulatie tijdens het zomerseizoen;
3. Afvoerpieken/berging.

Deze drie manieren van functioneren vereisen, naast 22 vaste stuwen, een aantal regelbare kunstwerken, namelijk:

- 2 beweegbare stuwen.
- 2 afsluitbare knijpduikers.
- 1 circulatiepomp
- 1 verdeelpunt voor het circulatiegebied.

Fuctioneren bij afvoer (winterseizoen)

Tijdens natte perioden stroomt het oppervlaktewater samen met het grondwater vanaf de westelijk gelegen stuwwal richting het lager gelegen plangebied in de oostelijke richting af. Zodra het water in het hoofdoppervlaktesysteem zit, wordt het via de kortst mogelijke weg afgevoerd naar de Heutinkbeek of de spoorsloot, vandaar gaat het naar de Glanerbeek.

In het najaar wordt op een bepaald moment het systeem omgeschakeld naar afvoersituatie zodat de afvoer niet via het Ecopark loopt maar via de Heutinkbeek. De stuwen hebben tijdens de afvoersituatie een peil van 0,20 -0,40 m hoger dan het stuwpeil, afhankelijk van afvoer van grondwater en regenwater.

Naast watergangen liggen in het gebied een groot aantal greppels, die geen onderdeel zijn van watersysteem, maar wel een rol spelen bij de ontwatering en afwatering van het gebied. Tijdens (hevige) neerslag kan de afvoer van de greppels snel oplopen, vanwege de oppervlakkige en ondiepe afvoer van regenwater.

Functioneren bij circulatie (zomerseizoen)

Ter compensatie van de mogelijke grondwaterstanddaling als gevolg van woningbouw in de Eschmarke is een circulatiesysteem van oppervlaktewater ontworpen. Met de circulatie wordt zoveel mogelijk water in het gebied gehouden. Hiermee wordt voorkomen dat regenwater tijdens piekbuien gelijk wordt afgevoerd en tijdens droge perioden vijvers en watergangen droogvallen.

Het omschakelen van afvoer naar circulatie zal op een bepaald moment in het voorjaar zijn. Het water uit de watergangen en vijvers stroomt met behulp van stuwtjes en andere voorzieningen af naar de vijver in de wijk Voskamp. In de tussentijd heeft het water kunnen infiltreren en verdampen. De circulatiepomp wordt aangezet (streefpeil 37,9 m + NAP). Vanuit de vijver Voskamp wordt het water opgepompt naar de hoogst gelegen watergang (westzijde Eschmarkerveld) van het watersysteem. Het water vanuit Eschmarkerveld kan, door het Ecopark, naar de vijver in Eilermarke stromen. In stuw 16 worden schotbalkjes geplaatst in de opening van 20 x 20 cm. In stuw 19 worden schotbalkjes geplaatst in de opening van 60 x 70 cm. Ook tijdens circulatie zal een deel van het oppervlaktewater afstromen naar de Heutinkbeek en spoorsloot. Echter met de duikers en stuwen wordt voorkomen dat er teveel water in ongewenste richting wordt afgevoerd. Tijdens extreme droogte, wanneer het peil in de vijver Voskamp te laag staat, zal de circulatiepomp niet werken. Hoe vaak dit gebeurd is niet duidelijk. Wel zullen de duikers en stuwen tijdens het stilstaan van de pomp zorgen dat het regenwater voor een groot deel binnen het gebied wordt opgevangen en langzaam afstroomt naar de Heutinkbeek, de

spoorsloot en de vijver Voskamp.

Tijdens circulatie staat het peil bij de stuwen ongeveer 20 cm hoger dan het stuwpeil, behalve bij de drie stuwen in de Heutinkbeek. Die zijn namelijk uitgevoerd als een bodemval waardoor het water minder hoog wordt opgestuwd. Via de stuw in de Heutinkbeek (stuw 8) stroomt een kleine basisafvoer. Is het aanbod van water groter dan dit minimum, dan wordt er vanzelf water via het circulatiesysteem gestuurd.

Berging en extreme afvoerpieken

Om de piekafvoer van regenwater, afkomstig van de verharde oppervlakken te bergen wordt ruimte voor berging gecreëerd. De helft van de berging zit in de wijken zelf (greppels, wadi's). De andere helft zit in de vijvers en watergangen van het watersysteem. Het overtollige regen- en grondwater wordt vertraagd afgevoerd naar de Spoorsloot en de Heutinkbeek. Dat gebeurt zonder het ontstaan van onaanvaardbare peilstijgingingen in de wijken. Met de berging wordt de versnelde afvoer dus tegengegaan. Het effect hiervan is dat de piekafvoeren uit de wijk bij extreme neerslag zullen afvlakken en stroomafwaarts dus niet voor problemen zorgen. Daarnaast zakt het waterpeil in de watergangen en vijvers minder snel weg. En ten derde krijgt het water meer tijd om te infiltreren en te verdampen. Daarmee wordt het grondwater aangevuld en is de kans op verlagingen van de grondwaterstand en verdroging van de omliggende natuurgebieden kleiner.

4.2.4 Huidige waterhuishoudkundige situatie

Het gebied van het bestemmingsplan Eschmarke Zuid West is circa 110 hectare groot en bestaat uit de deelgebieden Eekmaat-West, de ecologische verbindingszone, Leuriks-Oost en Leuriks West. Het bestemmingsplangebied wordt begrensd door de Gronausestraat in het noorden, de velden van de voetbalvereniging Eilermark in het oosten, de Keppelerdijk in het zuiden en de Zuid Esmarkerrondweg in het westen.

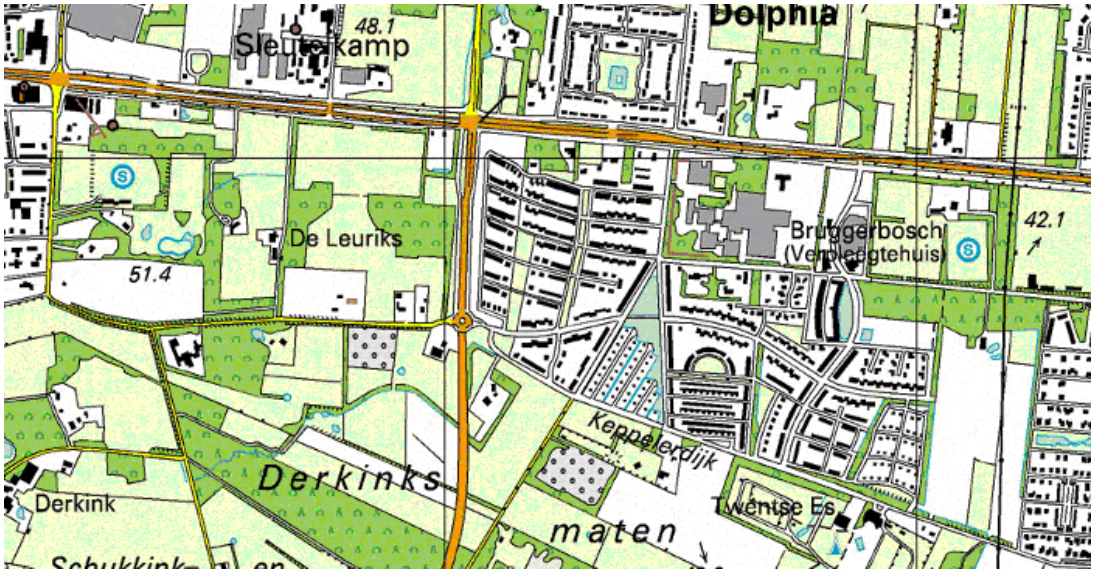

Figuur 1: bestemmingsplangebied

Maaiveldhoogte

In figuur 2 is het maaiveldverloop weergegeven. Het maaiveld loopt van ca. 52 m NAP in het westen tot ca. 42 m in het oosten.

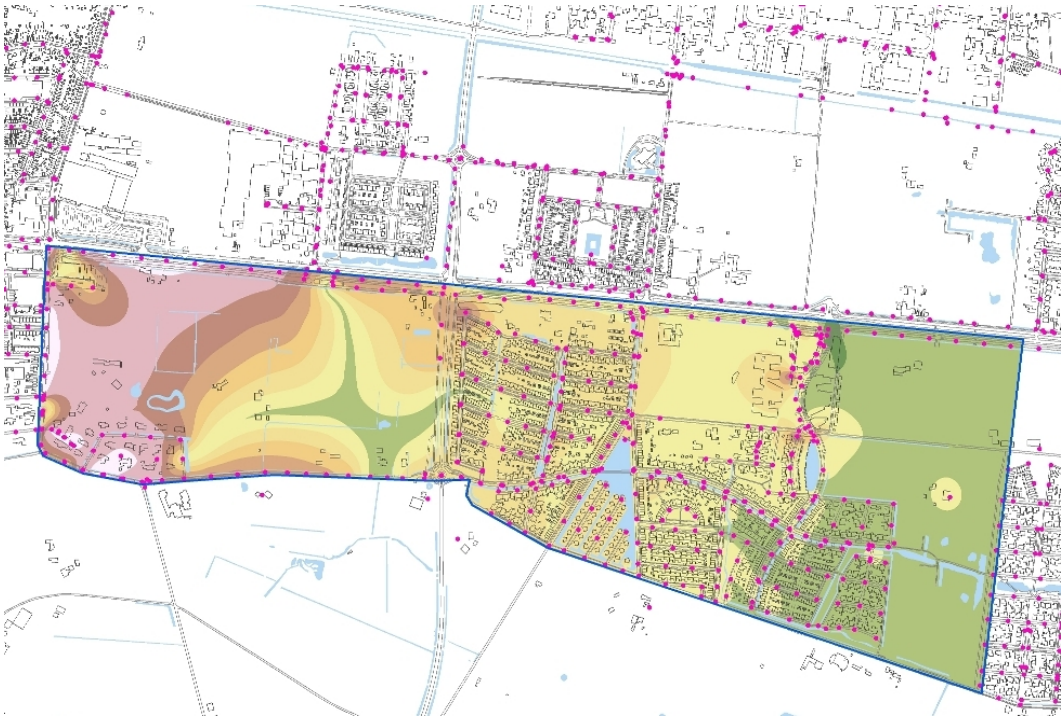

Legenda

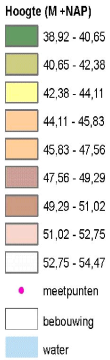

Fig.2 Maaiveldverloop[bron: VI, rioolputhoogte gemeente Enschede]

Geohydrologie en bodem

Bodemopbouw voor ontwikkeling

Eekmaat-West

De diepte van de keileemlaag ligt overwegend meer dan 1,5 m onder het maaiveld en de doorlatendheid varieert tussen 2-4 m per dag.

[bron: Onderzoek bodemopbouw Woonwijk "De Eschmarke", Enschede, september 1994, Tauw]

In verband met hoge grondwaterstanden in de winter is in Eekmaat-West drainage aangelegd.

[bron: Eekmaat, ontwaterings- en rioleringsplan geactualiseerd 2004, gemeente Enschede]

Leuriks-West

In de ondiepe bodem komen leemlagen voor, soms tot aan maaiveld. Gezien de hoge grondwaterstanden in de winter is Leuriks-West opgehoogd met ca. 0,2 m en is drainage aangelegd voor het beheersen van de hoge grondwaterstanden.

[bron: toets waterhuishouding Leuriks-West januari 2005, gewijzigd maart 2005]

Eco Park

De bovengrond bestaat uit lemig fijn zand met een keileemlaag beginnend tussen de 0,4 en 1,2 m – maaiveld en tenminste 0,2 m dik. De grondwaterstanden kunnen in de wintermaanden tot aan het maaiveld komen. In de zomer dalen de grondwaterstanden tot ca 1 m – maaiveld.

[bron: Waterhuishouding van het Ecopark, 30 oktober 2003, Grontmij]

Grondwaterstanden

In het plangebied staan 4 peilbuizen van de gemeente.

Het verloop van de gemiddeld hoge (GHG) en gemiddeld lage (GLG) grondwaterstaden tot 2010 zijn in tabel 1 weergegeven.

Peilbuis	m.v.	GHG mNAP [m –mv]	GLG mNAP [m –mv]	jaren
227A[1]	47,11	45,61 [1,50]	44,85 [2,26]	1
291A	45,02	43,92 [1,10]	43,28 [1,74]	6
303A	46,08	45,53 [0,55]	44,52 [1,56]	6
905A[1]	50,06	49,74 [0,32]	49,14 [0,92]	6

[1]: net ten noorden plangebied

Tabel 1: indicatie GHG en GLG [bron: meetnet gemeente Enschede]

Grondwateronttrekkingen

In het plangebied zijn geen grondwateronttrekkingen aanwezig.

Riolering en afwatering

Algemeen

De algemene kenmerken voor riolering en afwatering staan in onderstaande tabel 2.

		Eekmaat West	Centrum	Leuriks West
Hemelwater				
Verhard oppervlak	ha	43		onbekend
Wadi	ha [mm]	3,4 [28]		-
Kratten	ha [mm]	2,7 [17]		-

Regenwateriool en greppels	ha [mm]	23[0]		onbekend
Verbeterd gescheiden riool	ha [mm]	4 [7]		30 [10]
Afvalwater				
Woningen	-	1050		17
Inwoners	-	2835		46
Norm	l/inw/u	13,5		13,5
afvalwaterstromen	m3/u	37		1

1. verhard oppervlak
2. verhard oppervlak aangesloten op vgs. Totaal verhard oppervlak niet bekend.

De structuur van de riolering en afwatering is weergegeven in figuur 5.

Figuur 5

Eekmaat West

Afvalwater

Het vuilwater stroomt naar het gemaal Eekmaat-west in de Eekmaatlaan. Op het gemaal zijn ook 20

bestaande woningen aangesloten die vroeger voorzien waren van drukriolering. Het gemaal is ook uitgelegd op de woonwijk Leuriks (104) woningen en bestaande bebouwing langs de Gronausestraat en het verpleeghuis Bruggenbosch. Het gemaal is ontworpen op een capaciteit van 68 m3/uur dit is inclusief de capaciteit voor regenwater (19 m^3/uur en drainagewater m^3/uur. Het gemaal voert met een persleiding af naar het gemaal Eschmarke.

Regenwater

Verbeterd gescheiden stelsel

Het hemelwater dat via dit stelsel afwatert, loost via twee wervelventielen op het vuilwaterstelsel. Het vuilwaterstelsels voert af naar het gemaal Eekmaat-West op de hoek van de Eekmaatlaan en de Mattenbieslaan. Een koppelput ligt ter plaatse van de Haverkampweg/Moerasspireuslaan. De overstortput die in werking treedt bij hevige regenval en loost op de Aquadrillevijver ligt een put verderop. De andere koppelput ligt nabij het gemaal in de Eekmaatlaan. Overstorten lozen op de Oostelijke vijver aan de Veldkerslaan en de greppel richitng de eco-zone.

Waterberging

Het infiltratie- en oppervlaktewatersysteem voldoet aan de eis dat een bui van 40 mm in 75 minuten (T=50) geborgen kan worden, bij een afvoer van maximaal 2,4 l/s/ha. Bij de berekening van de berging van het hemelwater is ervan uitgegaan dat op het afvoerend verhard oppervlak circa 3 mm water niet tot afvoer komt door verdamping. Het hemelwater voert via systemen van wadi's, kratten, greppels, doorlatende verharding, regenwaterriolen af naar de drie vijvers de Aquadrillevijver, de Centrumvijver en de vijver in de eco zone. Het tekort aan berging in de afwaterende systemen wordt opgevangen in de vijvers.

Tabel 3: kenmerken retentievijvers Eekmaat-West

	Oppervlak vijver	Aangesl. Verhard oppervlak	Benodigde berging	Peilstijging
Aquadrillevijver	1,2 ha	3,7 ha	1250 m3 [33 mm]	0,15 m
Centrumvijver	0,6 ha[1]	8,9 ha	1825 m3 [[20 mm]	0,4 m
Vijver ecozone	0,47 ha	4,0 ha	1326 m3 [33 mm]	0,4 m

[1]. Centrum vijver 0,27 ha, watergang langs Esmarkelaan 0,06 ha, nog te graven waterpartij in het park en de vijver bij de winkels totaal 0,17 ha

Leuriks West

Afvalwater

Het afvalwater voert onder vrij verval af via de Keppelerdijk naar het riool in Eekmaat-West.

Regenwater

Hemelwater dat op verhardingen valt wordt bovengronds en zichtbaar afgevoerd naar de greppels in het plangebied. Particulieren hebben een greppel op eigen terrein aangelegd. Het regenwater stroomt vertraagd vanaf de percelen naar de voorzieningen in de openbare ruimte.

Waterberging

In deze woonwijk is geen extra water aangelegd..

Eco zone

De Eco-zone is een groen gebied met watergangen en vijvers en speelplekken.

Oppervlaktewater

Zie hiervoor ook de waterkaart figuur 7.

De globale afwatering is weergegeven in figuur 6.

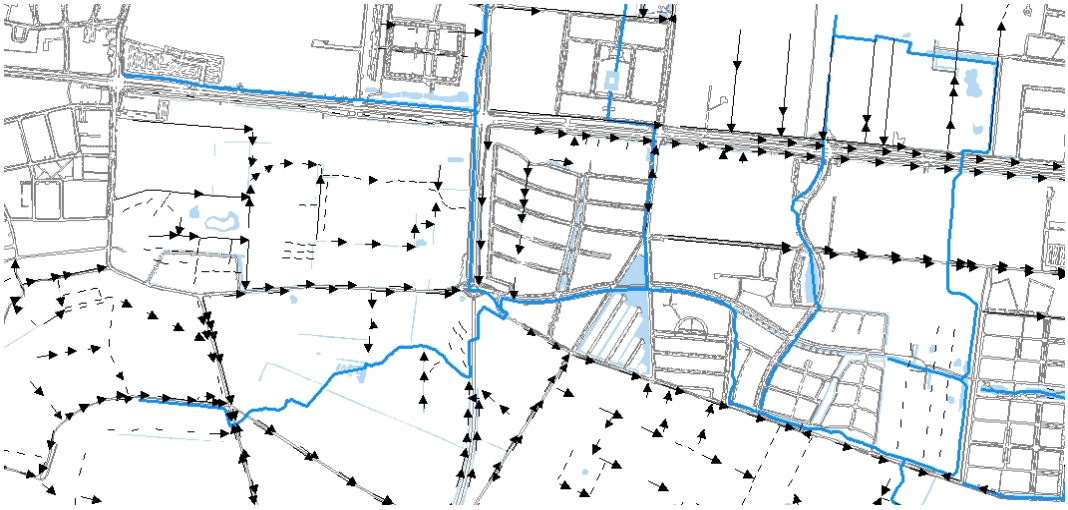

Figuur 6 [Bron: afwateringskaart waterschap Regge en Dinkel]

Het plangebied van Bestemmingsplan Eschmarke Zuid West ligt in het zuidwestelijk gedeelte van Eschmarke. De sloten, beken en vijvers maken deel uit van het watersysteem van Eschmarke, sommige met afvoerfunctie, andere met circulatiefunctie en een aantal met beide, zie ook bijlage 1 .

Bermsloot Oostweg [40-3-2-10]

Deze sloot is ten dele geduikerd. Het laatste deel tot aan de rotonde (Keppelerdijk/Oostweg) is een sloot. Deze sloot maakt onderdeel uit van het afwaterings- en circulatiesysteem van Eschmarke.

Sloot langs de Gronausestraat [40-3-2-7]

Deze sloot voert het regenwater af van het MIRO-terrein op de hoek van de Gronausestraat en de Noord-Esmarkerrondweg.

Heutinkbeek [40-3-2-2]

De Heutinkbeek verzorgt de afvoer van overtollig regenwater van Eschmarke en maakt deel uit van het circulatiesysteem van Eschmarke. De beek stroomt vanuit het zuidwesten het plangebied binnen bij de Oostweg waar ook de bermsloot van de Oostweg aansluit op de Heutinkbeek. De beek voert door de Aquadrillevijver met een duiker (en maakt dus geen verbinding met de vijver) en verlaat het plangebied aan de zuidoostkant van de ecozone.

[40-3-2-15]

Deze sloot bergt en voert overtollig water af vanuit het bovenstroomsgelegen Eekmaat-West naar de retentievijver Eco-zone.

Aquadrillevijver [41]

De Aquadrillevijver maakt onderdeel uit van het watersysteem van Eschmarke. De vijver vervult zowel een bergende functie in periodes met neerslag voor Eekmaat-West als een circulerende functie in periodes van droogte. De Heutinkbeek voert door de vijver heen.

Centrumvijver [40]

De Centrumvijver maakt onderdeel uit van het watersysteem van Eschmarke. De vijver vervult zowel een bergende functie in periodes met neerslag voor Eekmaat-West als een circulerende functie in periodes van droogte. De berging is beschikbaar voor het centrum van Eschmarke en het is een buffer voor het water uit de Heutinkbeek.

[87], [88] en [89]

Deze sloten verbindt de Heutinkbeek met de Centrumvijver. In periodes van neerslag vult de vijver zich door met overtollig water uit de Heutinkbeek en vanuit het centrumgebied. De sloten maken ook deel uit van het circulatiesysteem.

[90]

Deze sloot verbindt de Aquadrillevijver met de Dolphiavijver ten noorden van de Gronausestraat. De sloot is grotendeeels uitgevoerd als duiker en heeft zowel een afvoerende als een circulerende functie.

Blauwe ader

Er loopt geen blauwe ader door het plangebied.

Waterkaart

In onderstaande figuur 7 is de waterkaart opgenomen met relevante informatie over de waterhuishouding in het plangebied.

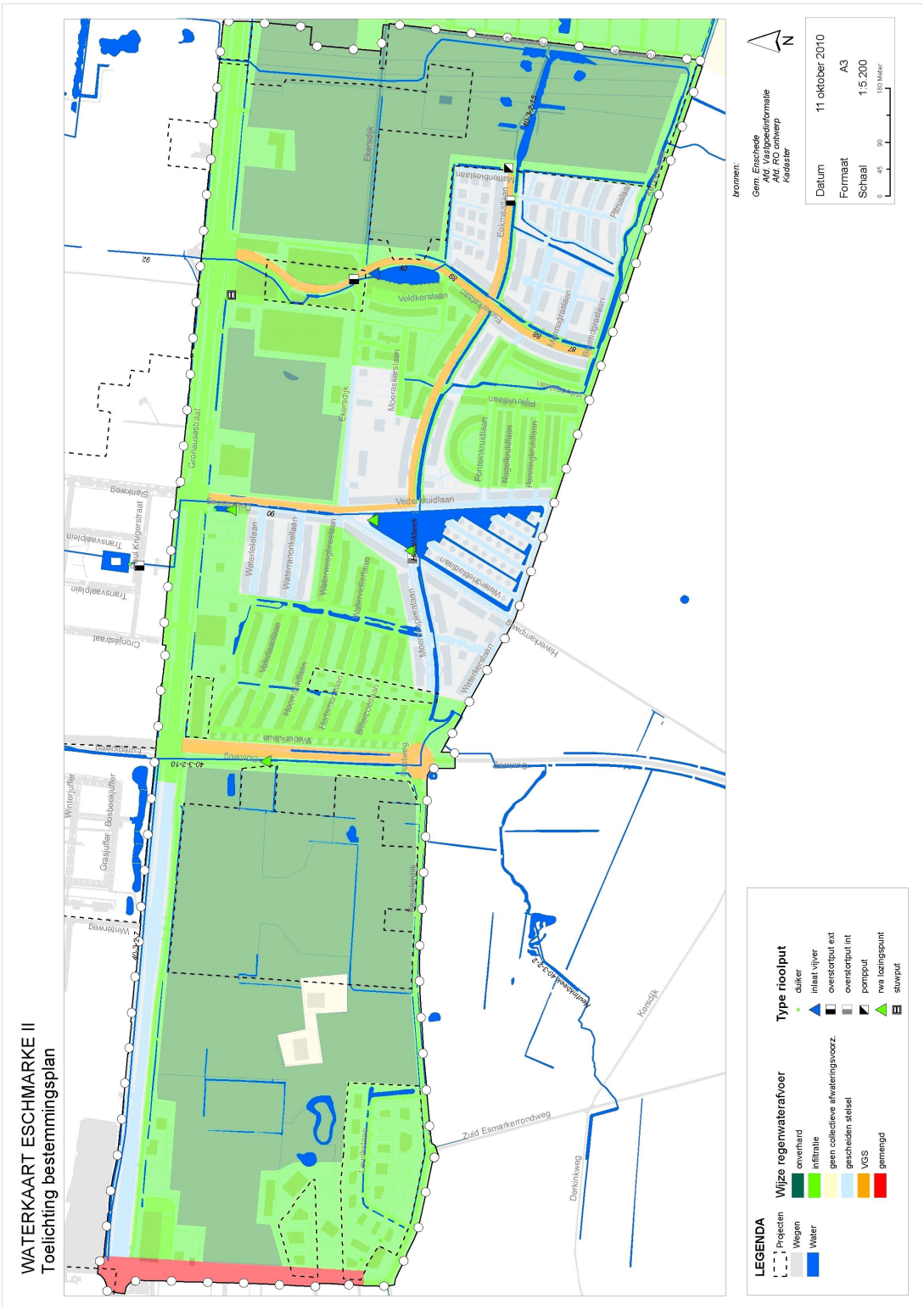
WATERKAART ESCHMARKE II
Toelichting bestemmingsplan
bronnen:
Gem. Enschede
Atd Vastgoedinformatie
Atd RO ontwerp
Kadaster
N
Datum 11 oktober 2010
Formaat A3
Schaal 1:5.200
0 45 90 180 Meter
LEGENDA
Projecten
Wegen
Water
Wijze regenwaterafvoer
verhard
infiltratie
geen collectieve afwateringsvoorz.
gescheiden stelsel
VGS
gemengd
Type rioolput
duiker
inlaat vijver
overstortput ext
overstortput int
pompput
nva lozingspunt
stuwput
Zuid Esmarkerrondweg
Kerkdijk
Dankinkweg
Ekersdijk
Veldkerslaan
Moerasklaverlaan
Fonteinorchidlaan
Veldanemoonlaan
Waterlelielaan
Watermonnikslaan
Waterweegbreelaan
Waterviolierlaan
Waterdrieblaadlaan
Moerasmuurlaan
Hoornbeklaan
Hermelijnlaan
Bittercreslaan
Weidebinderlaan
Hoge Esweg
Oosterweg
Winterjuffer
Grasjuffer
Bosbeekjuffer
Wintervreng
Transvaalplein
Transvaalstraat
Paul Krugerstraat
Oranjekwag
Cronjestraat
Grootelaarsestraat
Ekersdijk
Eekmaatweg
Pimpernelstraat
Pinksterbloemstraat
Pijlkruidlaan
Egelantierlaan
Rietorchislaan
Pinksterbloemlaan
Zeggelaan
Pijlkruidlaan
Fluitenkruidlaan
Veldmarjolein
Veldsalieplein
Veldsalielaan
Veldsalielaan
Veldsalielaan

Leuriks Oost

Het betreft het realiseren van in totaal 111 vrijstaande woningen met bijbehorende voorzieningen als wegen en groen. De ruimtelijke onderbouwing is opgenomen in het hoofdstuk over Leuriks-Oost.

Leuriks 3

Het betreft het realiseren van drie woningen op gronden gelegen aan de oostzijde van de Zuid Esmarkerrondweg nabij het gebied Leuriks West. Waterberging en afwatering wordt in dit gebied geregeld conform de uitgangspunten voor Eschmarke.

Dinkelhoeve

Het gaat om het realiseren van zes woningen op gronden tussen de Hoornbladlaan en de Moerasspirealaan. De waterberging en afwatering worden in het plangebied geregeld conform de uitgangspunten voor Eschmarke.

Randvoorwaarden bij nieuwe ontwikkelingen

- Geen toepassing van uitlogende bouwmaterialen, wanneer deze in contact (kunnen) komen met hemelwater (bijvoorbeeld zink, koper en bitumen voor goten en dakbedekking);
- Grondwaterneutraal bouwen: dit betekent dat het grondwater in de nieuwe situatie niet permanent verlaagd of verhoogd mag worden. Tijdens de ontwikkeling van het gebied (aanleg wegen, gebouwen), mag het grondwater tijdelijk verlaagd worden (melding of vergunningaanvraag bij het waterschap);
- (Parkeer)kelders waterdicht maken;
- Waterberging aanleggen op het laagste punt binnen het plangebied;
- Aansluiten op het watersysteem van Eschmarke;
- Verdiepen van waterlichamen zoals waterlopen en vijvers mag de grondwaterstanden, aantoonbaar niet negatief beïnvloedenen uitsluitend in overleg met de gemeente en met goedkeuring van het waterschap;
- Met bouwen beginnen als de wateropgave geregeld is;
- Systeemkeuze afwatering en benodigde bergings- en infiltratievoorzieningen conform vigerend GRP;
- Hemelwaterafvoer vanaf percelen bovengronds en zichtbaar;
- Bergingsopgave bedraagt 40 mm,

De voor de waterhuishouding in het plangebied van belang zijnde waterpartijen en watergangen zijn in het bestemmingsplan Eschmarke Zuid West 2010 opgenomen op de verbeelding en in de planregels onder de hoofdbestemming "Water" en in de bestemmingen "Groen" en in de verkeersbestemmingen.

Waterhuishouding in het gebied Leuriks Oost

A. Huidige situatie

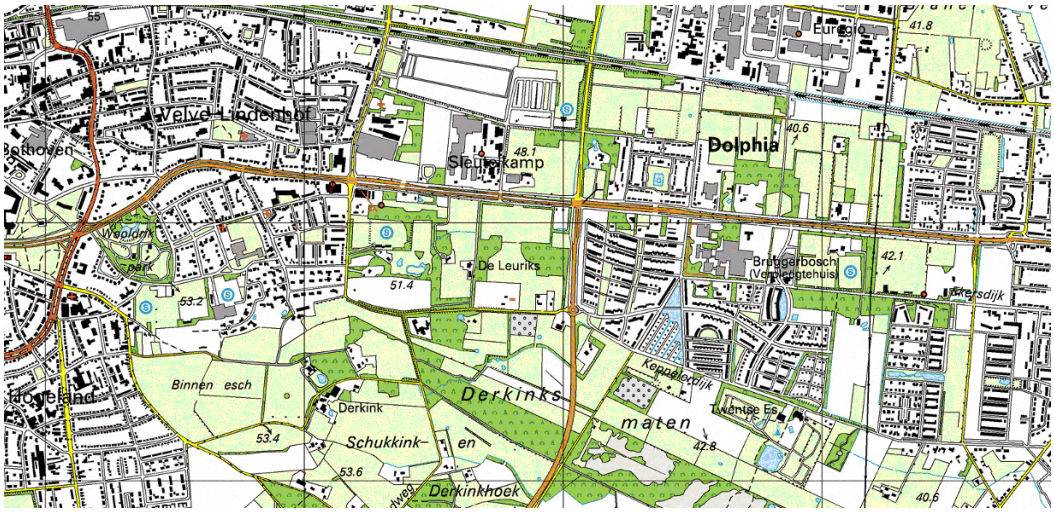

Figuur 1. Ligging plangebied (bron: GIE)

Maaiveldhoogte

Binnen het plangebied Leuriks Oost komen relatief grote hoogteverschillen voor. Aan de zuidzijde van het plangebied komt een hoogteverschil van 4 meter voor. Het maaiveld bedraagt in het zuidwesten NAP +50,0 meter en in het zuidoosten NAP +46,0 meter.

In het midden van het plangebied is een laagte aanwezig (een uitgeschuurde geul in de stuwwal), waar het maaiveld van west (NAP +48,0 meter) naar oost (NAP +46,0 meter) afloopt. Figuur 2 geeft een overzicht van de maaiveldhoogtes.

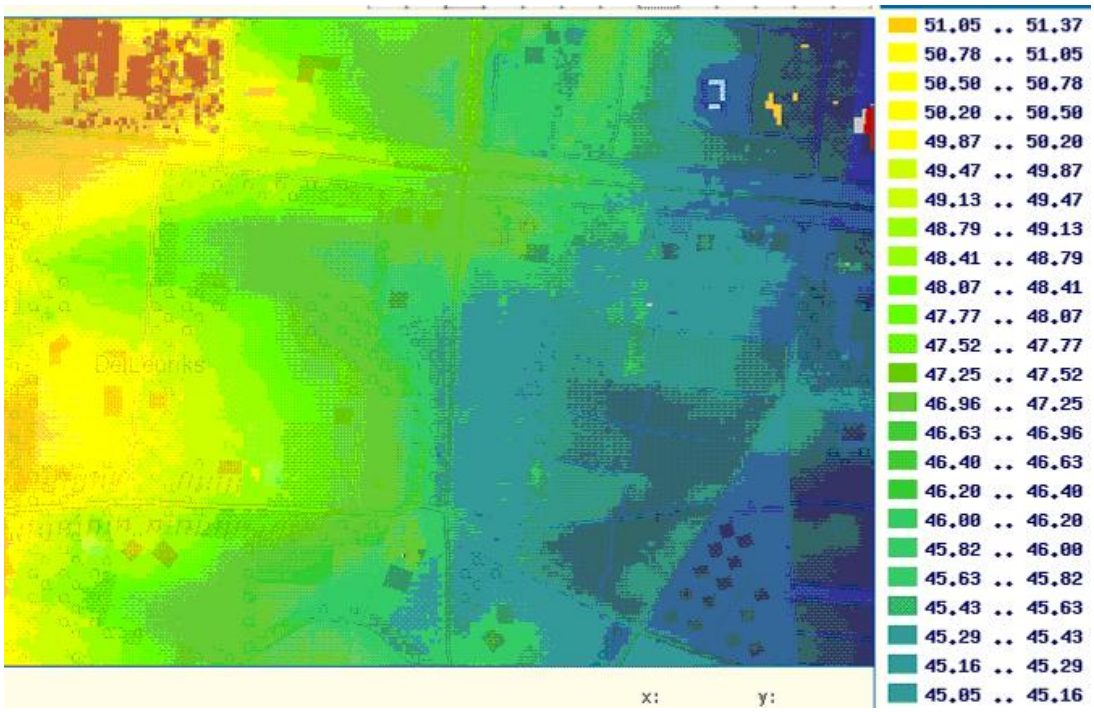

Figuur 2 (bron AHN.nl)

Geohydrologie en bodem

Globaal bodemonderzoek (21 juni 2004, DHV) wijst uit dat de bodemopbouw sterk wisselend is met zand- en leemlagen. De slecht doorlatende leemlagen komen voor tot enkele tientallen centimeters onder het maaiveld. Kenmerkende grondwaterstanden (GHG en GLG) zijn, voor zover mogelijkm bepaald op basis van bodemeigenschappen en lioggen op ca. 0,3 m –m.v. (GHG) tot va. 2 m –m.v. (GLG).

Op 13 en 14 oktober 2008 heeft Wiertsema&Partners gedetailleerd bodemonderzoek uitgevoerd en peilbuizen geplaatst. Op basis van de resultaten va het bodemonderzoek, de gegevens van de peilbuizen die medio maart uitgelezen zijn en overige beschikbare grondwatergegevens heeft Wiertsema&Partners de grondwaterstanden geanalyseerd en een maaiveld- en bouwrijpadvies opgesteld. Het advies (kenmerk VN-44887B d.d.10 juli 2009) geeft aan dat ophoging noodzakelijk is in combinatie met aanvullende ontwateringsmiddelen. De advieshoogtes voor het geprojecteerde maaiveldniveau zijn in het stedenbouwkundig plan verwerkt.

Oppervlaktewater

Algemeen

In het plangebied liggen een aantal greppels of laagtes, die overtollig water van het overwegend weide-en grasland oppervlakkig afvoeren naar de hoofdwatergang (40-3-2-10), net ten oosten van het plangebied langs de Euregioweg. De greppel aan de Keppelerdijk is deels watervoerend. De overige greppels of laagtes vallen droog. De wijk Leuriks-west en in de toekomst misschien Leuriks 3 met een totale grootte van ca. 5 ha voeren vertraagd af via de greppel langs de Keppelerdijk. Het systeem van Leuriks West en Leurisk 3 is ontworpen op een afvoer van 2,4 l/s/ha. De belasing op de greppel langs de Keppelerdijk bedraagt ca. 12 l/s.

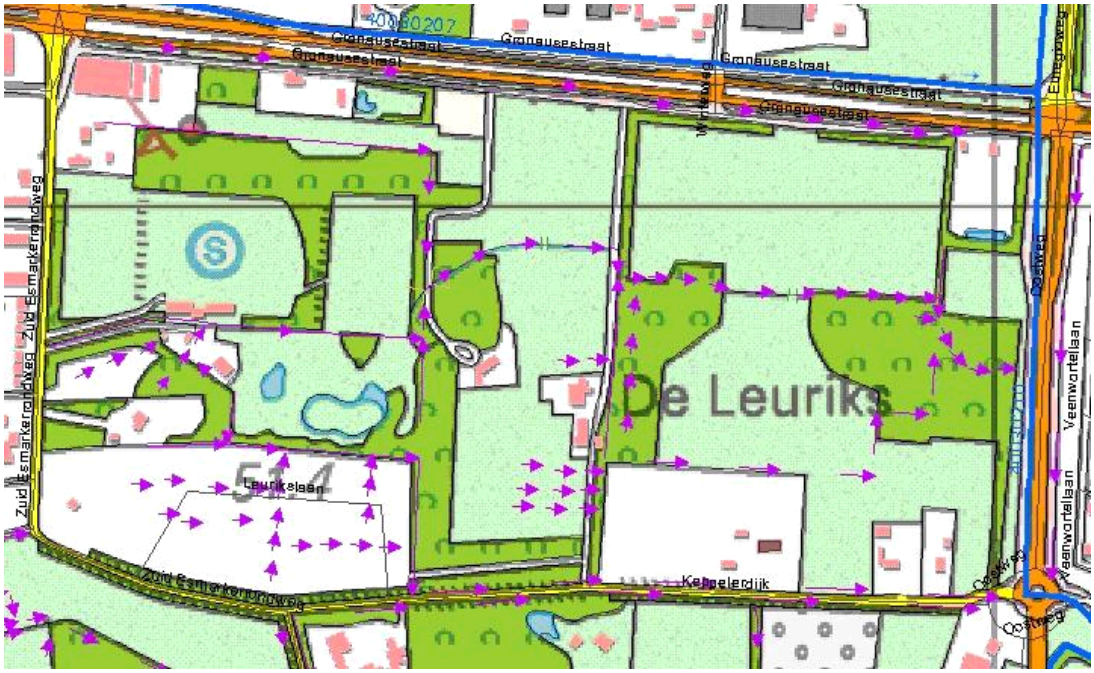

Figuur 3: Waterhuishouding (bron Waterschap Regge en Dinkel)

1. Duiker Ø 500 mm b.o.b. 44,83 en 44,61 m NAP, bodemniveau sloot 44,64 m NAP
2. Duiker Ø 500 mm b.o.b. 44,22 en 44,24 m NAP, bodemniveau sloot 44,26 m NAP
3. Duiker Ø 500 mm b.o.b. 44,26 en 44,27 m NAP, bodemniveau sloot 43,84 m NAP
4. Duiker Ø 900 mm b.o.b. 44,82 m NAP bovenstrooms, bodemniveau sloot 43,84 m NAP

Vijver familie Spoelder

De vijver van de familie Spoelder (Gronausestraat 506) aan de zuidkant van hun perceel is ca. 35 m lang en 12 breed. De totale oppervlakte bedraagt ca. 400 m2. Het waterpeil tijdens de inmeting (juni 2009) was 45,48 m NAP. Het maaiveld varieert tussen 46,18 m NAP en 46,42 m NAP. De drooglegging varieert van 0,7m tot 0,9 m. De bodem is op een punt gemeten en ligt op 44,74 m NAP. Dit geeft een indicatie voor de waterdiepte van 0,7 m. Volgens de familie Spoelder is de vijver via een duiker verbonden met de (watervoerende) greppel ten zuiden van de vijver en stroomt in de huidige situatie bij regenval water vanuit het plangebied in

Leuriks-Oost naar de vijver toe. Metingen in het veld geven aan dat de waterstand in de vijver gelijk of lager is dan de bodem van de sloot die voor voeding zou moeten zorgen (minimaal bodempeil +45,40 m NAP).

B. Uitgangspunten

De inrichting van de waterhuishouding is gebaseerd op een aantal randvoorwaarden en uitgangspunten, deze zijn hieronder benoemd.

Afwatering

Afwatering op particulier terrein

- Gescheiden aanbieden van regenwater en afvalwater op de perceelgrens;
- Bovengrondse en zichtbare afvoer van hemelwater naar de perceelgrens;

Afwatering op openbaar terrein

- Scheiden van afvalwater en hemelwater;
- Het regenwater wordt opgevangen in wadi's en greppels. Deze voorzieningen bergen het regenwater en voeren het uiteindelijk via ontwateringsvoorzieningen af naar het oppervlaktewater.

Bovengrondse afvoer

Minimaal verhang bij oppervlakkige afvoer via wegen 4 promille.

Watersysteem

Waterberging

In het plangebied moet een (theoretische) bui van 40 mm die in 75 minuten valt (Waterschapsbui) verwerkt worden binnen het plangebied. In de praktijk komt het er op neer dat er 37 mm berging gerealiseerd moet worden. De afvoer vanuit het plangebied bedraagt maximaal 2,4 l/s/ha.

(Regen)waterkwaliteit

Bronmaatregelen

Voorkomen dat water verontreinigd raakt door materealisering en bouwen volgens richtlijnen Duurzaam bouwen (DuBo-vereisten).

Grondwater

Grondwaterneutraal bouwen

Voor het bereiken van voldoende ontwatering, dient het grondwater duurzaam beheerst te worden. Dit houdt in dat de grondwaterstand niet permanent verlaagd mag worden. Daarom gaat de voorkeur uit naar ophogen (in combinatie met kruipruimteloos bouwen) in plaats van drainage. Wanneer toch voor drainage wordt gekozen, dient het gemiddelde grondwaterpeil op jaarbasis niet lager te liggen dan in de huidige situatie. Op basis hiervan is het toegestaan de GHG tijdens winterperioden (hoge grondwaterstanden) door middel van de drainage af te toppen.

Grondwateronttrekking

Er mag niet permanent grondwater worden onttrokken om voldoende ontwateringsdiepte te halen. (Parkeer)kelders waterdicht bouwen. In de aanlegfase mag het grondwater wel tijdelijk verlaagd worden (melding of vergunningaanvraag bij provincie).

Ontwatering

De ontwateringsdiepte, gerelateerd aan de GHG bedraagt 0,7 m ten opzichte van wegpeil. De vloerpeilen van de woningen liggen 0,2 m boven wegpeil wat resulteert in een ontwateringsdiepte van 0,9 m, ten opzichte van bovenkant vloer.

Afvalwater

Voor de afvoer van vuilwater wordt een nieuw riool op openbaar terrein aangelegd. De percelen sluiten hier onder vrij verval op aan. De nieuwe riolen voeren onder vrijverval af op het bestaande vuilwaterriool in de omgeving. De tracés lopen niet over particulier terrein, en zijn te allen tijde bereikbaar voor beheer en onderhoud.

Bestaande percelen

De bestaande percelen moeten kunnen blijven afwateren.

Bestaande afvoerfuncties

Overtollig regenwater vanaf gebieden die onveranderd blijven moeten kunnen blijven afwateren in de geprojecteerde situatie.

Vijver familie Spoelder

De familie Spoelder heeft de wens hun vijver aan te sluiten op het watersysteem van Leuriks-Oost. In het ontwerp wordt deze wens meegenomen. De extra berging die de vijver biedt, is wenselijk maar wordt niet 'mee'gerekend bij de benodigde berging in het plangebied.

C. Geprojecteerde situatie

Maaiveldhoogte

De geprojecteerde maaiveldhoogtes in het gebied varieren van +46,6 m NAP tot +49,9 m NAP.

Kenmerken plangebied

	Oppervlak
Bruto plangebied	10 ha
Uitgeefbaar	6,2 ha
Uitgeefbaar verhard	3,1 ha[1]
Openbaar verhard	1,6 ha
Aantal woningen	80
Aantal inwoners	240

1. **50% van totaal oppervlak, dit is een aanname**

Afwatering

Algemeen

Alle woningen wateren bovengronds en zichtbaar af naar de weg aan de voorkant van de huizen. Het regenwater stroomt via goten naar de geprojecteerde wadi's en greppels. Daar waar de wadi's parallel aan

de weg liggen zal het regenwater van de percelen over de weg heen afvloeien naar de wadi's. De wadi's hebben voldoende berging om de maatgevende bui van 40 mm ten bergen en vertraagd af te voeren naar de geprojecteerde beek die van west naar oost stroomt door het midden van het plangebied. In het plan zoals dat er nu ligt, ligt nog een beperkte wateropgave van 40 m3in het zuiden van hetplangebied.

Bestaande percelen

Keppelerdijk 75

Dit perceel is onbewoond en zal een nieuwe bestemming krijgen. Het terrein is grotendeels onverhard, los van de kas die gesloopt gaat worden. Regenwater infiltreert naar de bodem of blijft tijdelijk op het maaiveld staan. De kavels aan de Keppelerdijk links en rechts van de dit perceel kunnen afwateren naar de greppel langs de Keppelerdijk aan de voorkant. De drie nieuwe percelen aan de noordkant zullen hun vloer op ca. +49,4 m NAP aanleggen. Dit is ca 0,4 m hoger dan het bestaande maaiveld. Het is van belang dat het regenwater van de tuinen naar de voorkant van de percelen wordt afgevoerd om overlast in de toekomst te voorkomen.

Keppelerdijk 87 en 91

Tussen deze twee kavels ligt een sloot die voor de afwatering zorgt. Aan de oostkant van nr 91 ligt een sloot die een scheiding vormt met de geprojecteerde kavels. Deze sloot is deels in eigendom bij de eigenaar van nr 91. De afwatering van de bestaande kavels lijkt gewaarborgd in de geproejcteerde situatie. Het vloerpeil van de geprojecteerde percelen ligt tussen de 0,2 en 1,1 m hoger dan de bestaande percelen. De overgang van de bestaande kavels naar de geprojecteerde kavels moet uitgewerkt worden.

Grondwater

De grondwaterstroming volgt het maaiveld (van west naar oost).

Ontwateringsgreppels

Het betreft een hellend gebied. Via de ontwateringsgreppels en kavelsloten wordt het hemelwater vertraagd afgevoerd naar het lager gelegen oostelijk deel van het plangebied. Uiteindelijk wordt het via een afwateringsduiker uit het gebied afgevoerd naar de naastgelegen watergang (watergang langs de Oostweg die in zuidelijke richting afwatert).

Gezien de aanwezigheid van een slecht doorlatende ondergrond zal er nauwelijks sprake zijn van infiltratie van hemelwater naar de diepe ondergrond. Tevens zal stagnerend hemelwater via verdamping afgevoerd worden.

Ontwateringseis

Het ophogen van het maaiveldniveau zal niet toereikend zijn omdat de grondwaterstand het maaiveldniveau volgt. De zandlaag zal als tijdelijke buffer van hemelwater fungeren. Door de ophoging zal de capaciteit van de tijdelijke buffer toenemen en de grondwaterstand ook hoger worden indien geen aanvullende maatregelen getroffen worden ten aanzien van de afvoer van water. Dit zal gedeeltelijk gecompenseerd worden doordat de aanvulling van het grondwater ter plaatse van het bebouwd gebied sterk zal afnemen.

Indien de ophoging gecombineerd wordt met het aanbrengen van een drainagestelsel kan de verhoging van grondwaterstanden in sterke mate tegen gegaan worden.

Naast ophogen kan tevens aan de ontwateringseis worden voldaan door de (pieken van de) grondwaterstanden te verlagen middels een drainage. Als gevolg van het (lokaal) verlagen van de grondwaterstand zal de bergingscapaciteit van de ondergrond afnemen. Dit geldt met name voor de bouwlocaties en de wegen.

Als alternatief voor drains kan de grondwaterstand ook gereguleerd worden middels de aanleg van sleuven met een grover materiaal (grind of zand) aangevulde horizontale stroken. De afwatering kan vervolgens worden op wadi's en buffers. Het nadeel van de ondergrondse sleuven is dat er minder onderhoud mogelijk

is en dat de werking van het systeem oncontroleerbaar is.

Als gevolg van de verlaging van de grondwaterstand dienen negatieve effeccten op het bosperceel binnen het plangebied te worden voorkomen. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de indeling van het complete plan. Zo kunnen beide systemen hydrologisch losgekoppeld worden door tussen beide locaties de tijdelijke bergingsvoorzieningen te positioneren. Hierdoor wordt verdroging van het bosperceel tegen gegaan.

Overig

- In het noordelijke deel aan de zuidwestkant is holpijp gevonden. Dit is een indicatie voor de aanwezigheid van kwelwater. In het inrichtingsplan heeft dit aandacht nodig;
- De gemiddelde grondwaterstanden mogen in het bos (oostkant) niet hoger worden.

Waterhuishouding

Algemeen

Het regenwater wordt opgevangen in wadi's en greppels en voert vertraagd af via ontwateringsmiddelen naar de geprojecteerde beek die van west naar oost loopt door het midden van het plangebied. De beek watert af naar de sloot langs de Euregioweg. Dit is een hoofdwatergang in het watersysteem van Eschmarke.

Vijver familie Spoelder

Er zijn een beperkt aantal mogelijkheden voor het verbinden van de vijver met het watersysteem:

- De geprojecteerde greppel aan de westkant van het perceel van de familie Spoelder kan rechtstreeks aangesloten worden op de vijver en overlopen naar de beek. De greppel heeft voldoende bergend volume indien de vijver niet als bergingsvoorziening gebruikt kan worden;
- Aanvoer van regenwater kan plaatsvinden als het peil in de vijver voldoende laag (lager dan +45,40 m NAP);
- Benedenstrooms in de beek voordat deze het bos in gaat, kan een stuw geplaatst worden zodat water eerst naar de vijver stroomt en dan pas naar de sloot van het waterschap ten westen van de Euregioweg.

Ontwerp beek

Huidige situatie

De huidige beekloop is strak langs de bosrand gelegen. Onderstaande foto's geven een indruk van de bestaande beekloop. De beek is circa 1,5 meter breed en 20 tot 50 cm diep.

Foto's veldbezoeknajaar 2009

Foto's veldbezoeknajaar 2009

Uitgangspunten:

- Huidige profiel doorzetten;
- De beek zorgt ter plaatse van het laagste deel van het plangebied voor de afvoer van het regenwater naar het oppervlaktewater;
- Bij de uitmonding van de beek aan de oostzijde van de Leuriks Oost wordt de afvoerfunctie van de beek gecombineerd met berging. Ter plekke wordt Elzenbroekbos of moeras naagestreefd.

Sloot te noorden Keppelerdijk

De sloot ten noorden van de Keppelerdijk is van belang voor de afwatering en waterberging van Leuriks-oost. De sloot moet opgeschoond en op enkele plaatsen verbreed worden. Profiel wordt bodembreedte 0,5 m, ralud 1:1 en diepte 0,5 m. Optimalisatie zal plaatsvinden in het inrichtingsplan.

Riolering

Voor de Leuriks-Oost is gekozen voor een gescheiden systeem. Het uitgangspunt is om het vuilwater onder vrijverval aan te sluiten op de bestaande riolering in de Keppelerdijk. Op basis van een snelle inschatting van de maaiveldhoogtes en de (diepte) liggin van de bestaadne riolering blijkt dat het aansluiten van het hele plangebied onder vrij verval op de Kepperldijk niet mogelijk is. Er wordt daarom een tweedeling gemaakt

tussen het noordelijk deel en het zuidelijk deel van de Leuriks Oost. De grenst ligt er hoogte van de beek die het gebied van west naar oost doorkruist.

Het ontwerp van de riolering zal nog nader uitgewerkt dienen te worden.

Ten aanzien van de omgang met afvalwater dient te worden voldaan aan de volgende eisen:

- Afvalwater wordt gescheiden van hemelwater ingezameld;
- DWA heeft een gronddekking van 1,0 meter;
- Maximale afstand tussen inspectieputten is 60 meter;
- Bodemverhang beginriolen minimaal 1:250;
- Bodemverhang overige riolen maximaal 1:500;
- Afvalwater wordt onder vrij verval afgevoerd op het bestaande rioolstelsel.

D. Aandachtspunten bij verdere uitwerking

- De afwatering van de bestaande kavels aan de Keppelerdijk en mogelijkheden voor de overgang van de bestaande kavels naar de niveau's van de geprojecteerde aangrenzende kavels moet met de bewoners besproken worden;
- Vijver familie Spoelder verbinden met het watersysteem van Leuriks-Oost;
- Vormgeving beek;
- Locatie, soort en stuwpeilen eventuele stuwen;
- Ontwateringssysteem;
- Afwatering beek naar sloot van waterschap langs Euregioweg;
- Afwatering kavels noordkant door/langs houtwal naar greppel Gronausestraat;
- Ontwerp greppel noordkant Keppelerdijk voor afwatering geprojecteerde woningen inclusief stuwen en duikers
- Ontwerp greppel voor afscheiding Keppelerdijk 87 en 91 en de geprojecteerde woningen;
- Wateropgave van 40 m3 in zuidelijk deel;
- In het noordelijke deel aan de zuidwestkant is holpijp gevonden. Dit is een indicatie voor de aanwezigheid van kwelwater. In het inrichtingsplan heeft dit aandacht nodig;
- De gemiddelde grondwaterstanden mogen in het bos (oostkant) niet hoger worden.

4.3 Archeologie

Inleiding

Het Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed (Het Verdrag van Valetta) is in 1992 ondertekend. Het verdrag is geïmplementeerd via een wijziging van de Monumentenwet (Wet op de archeologische monumentenzorg), die op 1 september 2007 in werking is getreden.

Doelstelling is om zo veel mogelijk bodemschatten in de bodem te behouden, om zo aantasting van het bodemarchief te voorkomen. Verder wordt bevorderd dat in een zo vroeg mogelijk stadium van de ruimtelijke ordening rekening wordt gehouden met archeologische waarden. Uitgangspunt is tevens dat bodemverstoorders archeologisch vooronderzoek en mogelijke opgravingen betalen.

De Wet op de archeologische monumentenzorg legt de zorgplicht voor het archeologisch erfgoed bij gemeenten en bepaalt dat archeologie voortaan binnen het instrumentarium van de ruimtelijke ordening dient te worden meegewogen. De kern van de nieuwe wetgeving is als volgt:

- het Rijk blijft verantwoordelijk voor het verlenen van vergunningen ingevolge de Monumentenwet 1988 en dus voor de aanwijzing van archeologische rijksmonumenten;
- de provincie kan archeologische attentiegebieden aanwijzen die moeten worden opgenomen in een bestemmingsplan van een gemeente en kan verplichtingen opleggen bij ontgrondingen;
- het inbedden van archeologie in ruimtelijke plannen;
- het behouden en beschermen van waardevolle archeologie in de bodem;
- verplicht archeologisch onderzoek bij bodemverstoring;

- de bodemverstoorder betaalt de kosten van archeologisch onderzoek.

De gemeente heeft ten aanzien van het omgaan met archeologie een substantiële inhoudelijke beleidsruimte om belangenafwegingen te maken. De uitvoering van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg draagt bij aan de kennis van het ontstaan van de stad en samen met de monumenten, landschapshistorie en bouwhistorie, aan de kwaliteit van de ruimte en de identiteit en het imago van de gemeente Enschede

Archeologiebeleid gemeente Enschede

Op 28 januari 2008 heeft de gemeenteraad van Enschede het gemeentelijk archeologiebeleid vastgesteld. Hierin is opgenomen op welke wijze binnen de gemeente Enschede invulling wordt gegeven aan de zorgplicht voor het archeologisch erfgoed. Op basis van het beleid dient archeologie op een dusdanig vroeg tijdstip te worden betrokken bij planontwikkelingen en/of aanvragen voor een omgevingsvergunning voor het bouwen of slopen of voor het uitvoeren van een werk geen bouwwerk zijnde of van werkzaamheden en dat de risico's van bodemverstoringen voor de archeologie voorafgaand aan de werkzaamheden in kaart kunnen worden gebracht. Hierbij is het van belang dat inzicht bestaat in de archeologische verwachtingswaarde en de trefkans dat waardevolle archeologische waarden in de bodem aanwezig zijn. Daarbij geldt dat de geologie, de geomorfologie en de aard van de bodem zeer bepalend zijn voor de archeologische verwachtingswaarde. Gesteld kan worden dat tot de Middeleeuwen nederzettingen meestal gelegen waren op hooggelegen gronden (stroomruggen en oeverwallen). In de Middeleeuwen en daarna heeft zich op een deel van deze gronden een esdek gevormd. In deze hoger gelegen gebieden zijn resten van nederzettingen uit diverse periodes te verwachten. Op basis van kennis over het hiervoor genoemde kan een indicatie worden gegeven over hoe groot de kans is dat ergens waardevolle archeologische waarden in de bodem aanwezig zijn. Deze indicaties ten aanzien van gebiedsspecifieke verwachtingen zijn op een archeologische verwachtingenkaart van de gemeente Enschede aangegeven. Voor gebieden met een hoge en middelhoge archeologische verwachtingswaarde en waardevolle terreinen geldt een archeologische onderzoeksplicht.

In de beleidsnota is een handleiding voor het archeologisch werkproces opgenomen, met daarin te onderscheiden processtappen van inventarisatie, waardering, selectie en specifieke beheersmaatregelen.

fragment Archeologische Verwachtingskaart

Archeologie en het plangebied "Eschmarke Zuid West 2010"

Uit de Archeologische Verwachtingskaart van de gemeente Enschede heeft het overgrote gedeelte van het plangebied "Eschmarke Zuid West 2010" een middelhoge verwachtingswaarde, deels een hoge verwachtingswaarde en deels een lage verwachtingswaarde. Gebieden met een lage verwachtingswaarde zijn vrijgesteld van verplicht archeologisch onderzoek. Archeologisch onderzoek is verplicht in gebieden met een hoge en een middelhoge verwachtingswaarde bij activiteiten met een bodemverstoring van > 500 m2 en een diepte van > 50 cm.

Doordat het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" overwegend consoliderend van aard is, het gebied voor het merendeel is bebouwd en er op is gericht de bestaande situatie ter plaatse vast te leggen is archeologisch onderzoek niet noodzakelijk.

In het plangebied bevinden zich geen archeologische monumenten en waardevolle archeologische terreinen waarvoor bescherming via het bestemmingsplan noodzakelijk is.

Voor het gebied Leuriks Oost heeft afzonderlijk archeologisch onderzoek plaatsgevonden (Raap-notitie Plangebied Leuriks Oost deelgebieden 1 t/m 4 Archeologisch vooronderzoek: waarderend veldonderzoek). Het veldonderzoek in het plangebied heeft uitgewezen dat de ondiepe geologische ondergrond uit (verweerd) keileem bestaat. Ongeveer centraal in het plangebied heeft zich in het keileem een erosiedal ingesneden. Dit erosiedal is thans grotendeels opgevuld met dekzand. De bodemopbouw in de deelgebieden is grotendeels verstoord. Lokaal zijn nog resten van een laarpodzol aangetroffen. In geen van de deelgebieden zijn archeologische indicatoren waargenomen.

Op grond van het ontbreken van (concrete) aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt geen vervolgonderzoek aanbevolen. Op grond van onderhavig onderzoek kunnen vanuit archeologisch oogpunt de geplande ingrepen zonder bezwaren worden uitgevoerd. Het rapport is als bijlage bij deze toelichting gevoegd.

Mochten in het plangebied bij activiteiten met bodemverstoring toch archeologische resten worden aangetroffen, dan geldt op grond van de monumentenwet een meldingsplicht bij de gemeente Enschede.

Conclusie

Vanuit het oogpunt van archeologie zijn er geen belemmeringen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

4.4 Ecologie

Bij ruimtelijke planvorming moet aandacht worden besteed aan de natuurwet- en regelgeving. Momenteel genieten zowel een groot deel van de flora en fauna zelf als de leefgebieden van diverse soorten wettelijke bescherming. Die bescherming vloeit voort uit zowel Europese en nationale regelgeving als uit internationale verdragen en afspraken als het VN-Biodiversiteitsverdrag. In dat verdrag hebben 193 landen, waaronder Nederland, zich verplicht om biologische diversiteit te behouden en een duurzaam gebruik te maken van biodiversiteiti. Biodiversiteit is niet alleen belangrijk vanwege de intrinsieke waarde van de natuur maar draagt ook bij aan onze voedselvoorziening, economie en gezondheid. Deze internationale biodiversiteitsdoelstellingen zijn op Europees niveau verankerd in de EU-Vogel- en Habitatrichtlijnen. De Habitatrichtlijn richt zich expliciet op de biologische diversiteit, door middel van het instandhouden en beschermen van nationale habitats (leefgebieden) en in het wild voorkomende flora en fauna. De te beschermen nationale habitats worden 'Natura 2000' gebieden genoemd en vormen gezamenlijk een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. De Vogelrichtlijn beschermt op soortgelijke wijze broed- en trekvogels en hun specifieke leefgebieden. Deze internationale afspraken en Europese richtlijnen zijn in Nederland doorvertaald in de Natuurbeschermingswet 1998 (gebiedsbescherming) en de Flora- en faunawet (soortenbescherming). Aanvullend aan deze wettelijke bescherming is in de Nota Ruimte door het kabinet het beleid uitgewerkt voor de bescherming van de ecologische hoofdstructuur (EHS), ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden. De verschillende beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden te worden getoetst op mogelijke schadelijke uitstralende effecten, dit wordt ook wel "externe werking" genoemd.

Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 worden twee typen beschermde gebieden onderscheiden, de 'Natura 2000' gebieden (artikel 10a) en de beschermde natuurmonumenten (artikel 10). Onder 'Natura 2000' gebieden worden verstaan de Vogelrichtlijngebieden en de Habitatrichtlijngebieden. Voor veel

Habitatrichtlijngebieden geldt overigens dat deze nog wel formeel als zodanig moeten worden aangewezen door de minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie, omdat daarvoor nog instandhoudingsdoelstellingen moeten worden vastgesteld. Zo lang de Habitatrichtlijngebieden nog niet definitief zijn aangewezen dient nog te worden getoetst aan de communautaire lijst, zijnde de lijst van gebieden zoals die indertijd zijn aangemeld bij de Europese Commissie. Onder beschermde natuurmonumenten worden die natuurgebieden verstaan die op grond van de "oude" Natuurbeschermingswet reeds als zodanig waren vastgesteld. Voor zover de beschermde natuurmonumenten overlappen met Natura 2000 gebieden geldt dat de status "beschermd natuurmonument" voor die betreffende gebieden is komen te vervallen, de beschermde waarden voor het betreffende gebied - voor zover die niet ook onder de instandhoudingsdoelstelling van het Natura 2000 gebied vallen - blijven echter voor die gebieden onverminderd van kracht. Op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 dienen voor alle Natura 2000 gebieden instandhoudingsdoelstellingen en een beheerplan te worden vastgesteld. Bestaand gebruik mag worden voortgezet, mits niet conflicterend met de instandhoudingsdoelstellingen en als zodanig vastgelegd in het beheerplan. Voor alle andere activiteiten is een vergunning van Gedeputeerde Staten (met uitzondering van die gebieden waar op grond van het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998 de staatssecretaris van Economische zaken, Landbouw en Innovatie bevoegd gezag is) vereist.

Nota Ruimte

In de Nota Ruimte is de visie van het Rijk op de natuur en het landelijk gebied vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in het leven geroepen en worden ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied aangewezen. Het rijksbeleid uit de Nota Ruimte dient door provincies en gemeenten te worden doorvertaald in ruimtelijke plannen, zoals structuurvisies en bestemmingsplannen. De EHS, het ganzenfoerageergebied en het weidevogelgebied vallen niet onder de werking van de gebiedsbescherming zoals geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van de meest kwetsbare planten- en diersoorten die in Nederland voorkomen. Het gaat daarbij niet om de bescherming van individuele planten of dieren maar om waarborgen om te voorkomen dat het voortbestaan van soorten planten of dieren niet in gevaar komt. Hiertoe zijn in deze wet een aantal verbodsbepalingen opgenomen, zoals het verbod op het doden of verontrusten van dieren of het verbod op het plukken van planten. Daarbij is het "nee, tenzij" principe het uitgangspunt, er mag geen schade worden toegebracht aan beschermde dieren of planten tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Op grond van de Flora- en faunawet zijn alle dieren en planten van onvervangbare waarde en dus dienen mensen daarmee zorgvuldig om te gaan. Daarom is in de wet ook een algemene zorgplicht (artikel 2) opgenomen, die inhoudt dat een ieder 'voldoende zorg' in acht dient te nemen voor álle in het wild voorkomende dieren en planten (dus niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Indien een voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling mogelijk negatieve gevolgen heeft voor in dat gebied voorkomende beschermde soorten dan dient in de regel ontheffing van de betreffende verbodsbepalingen te worden gevraagd bij de minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie. De ontheffingsregeling is geregeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet en nader uitgewerkt in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

1. tabel 1 soorten, dit zijn de meest algemeen voorkomende soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstellingsregeling geldt. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden gevraagd;
2. tabel 3 soorten, dit zijn de strikt beschermde soorten. Het gaat hierbij om de Habitatrichtlijnsoorten en een (nationale) selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst. Voor deze soorten dient altijd ontheffing te worden gevraagd;
3. tabel 2 soorten, een tussencategorie bestaande uit de resterende beschermde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling wanneer wordt gehandeld volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen dient voor deze soorten doorgaans ontheffing te worden gevraagd.

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden door de wet alleen beschermd tijdens het broedseizoen. Voor een aantal vogelsoorten (met name spechten, uilen en

boombewonende roofvogels) zijn de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen jaarrond beschermd.

Natuurwetgeving en het plangebied "Eschmarke-Zuidwest"

Het plangebied "Eschmarke-Zuidwest" is niet gelegen binnen een gebied dat is aangewezen als Natura 2000 gebied of beschermd natuurmonument of in de nabijheid daarvan. Het bestemmingsplan heeft hoofdzakelijk een consoliderend karakter. In verband hiermee behoeft er in het kader van dit ruimtelijk plan geen nader onderzoek plaats te vinden. In het bestemmingsplan zijn echter ook twee kleinere en een grote ontwikkellocatie(s) voor woningbouw gelegen. Voor de grote onrtwikkellocatie heeft reeds Flora- en faunawet onderzoek plaatsgevonden, voor de andere twee ontwikkellocaties heeft nog geen Flora- en faunawet onderzoek plaatsgevonden. Onderstaand wordt beknopt ingegaan op de resultaten van het reeds uitgevoerde Flora- en faunawet onderzoek en wordt voor de kleinere ontwikkellocaties kort aangegeven of Flora- en faunawet onderzoek noodzakelijk is alvorens hiervoor een rechtstreekse bouwtitel kan worden opgenomen. Indien voor één of beide locaties nog Flora- en faunawet onderzoek noodzakelijk is dient dit onderzoek bij de vaststelling van het bestemmingsplan te zijn uitgevoerd en moet daaruit met aan voldoende zekerheid grenzende stelligheid kunnen worden geconcludeerd dat de Flora- en faunawet op voorhand niet aan de uitvoerbaarheid in de weg staat. Indien uit een eventueel uit te voeren Flora- en faunawet onderzoek blijkt dat mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn dient de tijdige uitvoering daarvan als voorwaarde in de planregels van het bestemmingsplan te worden geborgd.

Flora- en faunawet onderzoek ontwikkellocatie "De Leuriks-Oost"

In het kader van de planontwikkeling voor woningbouw in het gebied "De Leuriks-Oost" is door ecologisch adviesbureau Eelerwoude in 2009 een actualiserend verkennend Flora- en faunawet onderzoek uitgevoerd. Uit het onderzoek (rapportnr. 3695, Eelerwoude d.d. 12 november 2009), dat als bijlage bij de toelichting is gevoegd, blijkt dat er geen beschermde plantensoorten zijn aangetoond of te verwachten. Wel zijn er diverse algemene broedvogelsoorten in het plangebied aangetroffen maar er zijn geen nesten of andere vaste rust- of verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogelsoorten aangetoond. Ook zijn in het onderzoeksgebied vliegroutes en verblijfplaatsen van de vleermuissoorten 'gewone dwergvleermuis' en 'laatvlieger' aangetoond. De verblijfplaatsen blijven echter in de nieuwe situatie ongewijzigd aanwezig. De lijnvormige groenstructuren langs de wegen aan de west- en zuidzijde van het onderzoeksgebied gelden als belangrijke vliegroutes, deze blijven echter ook zoveel mogelijk ongewijzigd aanwezig. Wel is het zaak om de straatverlichting in de nieuwe situatie niet te veel te wijzigen en ook het strooilicht vanuit de te realiseren gebouwen en tuinen op aangrenzende percelen dient zoveel mogelijk te worden beperkt. Strikt(er) beschermde grondgebonden zoogdieren zijn in het onderzoeksgebied niet aangetoond of te verwachten. Verder zijn de boselementen in het onderzoeksgebied in beginsel een geschikt biotoop voor de strikt beschermde reptielensoort 'hazelworm', de boselementen blijven echter grotendeels ongewijzigd aanwezig waardoor er geen sprake is van mogelijke negatieve gevolgen voor deze soort. Uit de onderzoeksresultaten kan worden geconcludeerd dat voor de ontwikkeling van het woongebied "De Leuriks-Oost" het uitvoeren van nader veldonderzoek of het aanvragen van een ontheffing ex artikel 75 Flora- en faunawet niet noodzakelijk is.

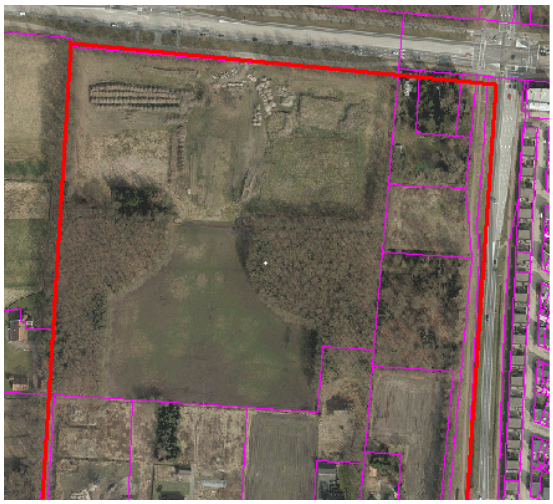

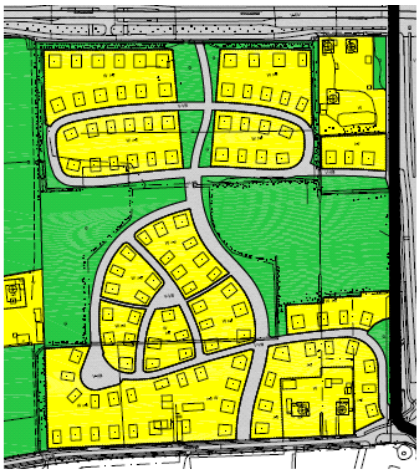

Ontwikkellocatie "De Leuriks-West 3"

De locatie is gelegen binnen de bebouwde kom maar in een groene omgeving. Ten oosten ligt op ongeveer 100 meter een ecozone. Via deze ecozone komen dieren ook in "De Leuriks- West 3" terecht. Of dit ook strikter beschermde soorten zijn is sterk de vraag. Het gebied doet enigszins verwaarloosd aan. Het wordt gedeeltelijk gebruikt als zandopslag. Aan de zuidzijde wordt het plangebied begrensd door hoge populieren. Aan de noordzijde door een groene wal van met name gewone es. Deze bomen blijven grotendeels gehandhaafd. Aan de oostzijde ligt een dicht struweel van braam en brandnetel met daarboven zwarte els, gewone es en populier. De houtopstand is ongeveer 40 à 50 jaar oud. Midden in het plangebied is een spontaan ontstane poel aanwezig. Door de kleiachtige stuctuur van de bodem kan het water de bodem niet infiltreren waardoor waarschijnlijk alleen in nattere perioden de poel gevuld zal zijn. Strikter beschermde soorten komen vermoedelijk niet in dit gebied voor. De op grond van de Flora- en faunawet beschermde soorten komen nagenoeg alleen voor in een specifiek milieu of een combinatie van specifieke milieus. Voor vleermuizen zijn dit bijvoorbeeld oude bomen en/of gebouwen en voor amfibieën zijn dit bijvoorbeeld ruigtes/bos in combinatie met waterpartijen. In "De Leuriks-West 3" wordt naar alle waarschijnlijkheid geen biotoop aangetast dat dient als vaste rust- of verblijfplaats dan wel functionele leefomgeving van strikt(er) beschermde planten en dieren.

Ontwikkellocatie "Dinkelhoeve"

De ontwikkellocatie "Dinkelhoeve" is een parkachtige zone begrensd door bebouwing. Aan de westzijde van het intensief gebruikte grasveld staan diverse bomen van verschillende leeftijd. Oude amerikaanse eiken worden afgewisseld met jonge recent aangeplante berken. Deze lijnvormige groene structuur kan dienst doen als oriëntatiepunt voor vleermuizen. In enkele oude bomen zijn gaten aanwezig. Deze bomen worden in het plan ingepast. In het meest zuidelijk gelegen grasveld zijn ook midden in de zone enkele oudere bomen aanwezig. Ook hierin zijn gaten en holen aanwezig. Ook deze blijven gehandhaafd. Voor strikter beschermde soorten lijkt de ontwikkellocatie verder niet geschikt.

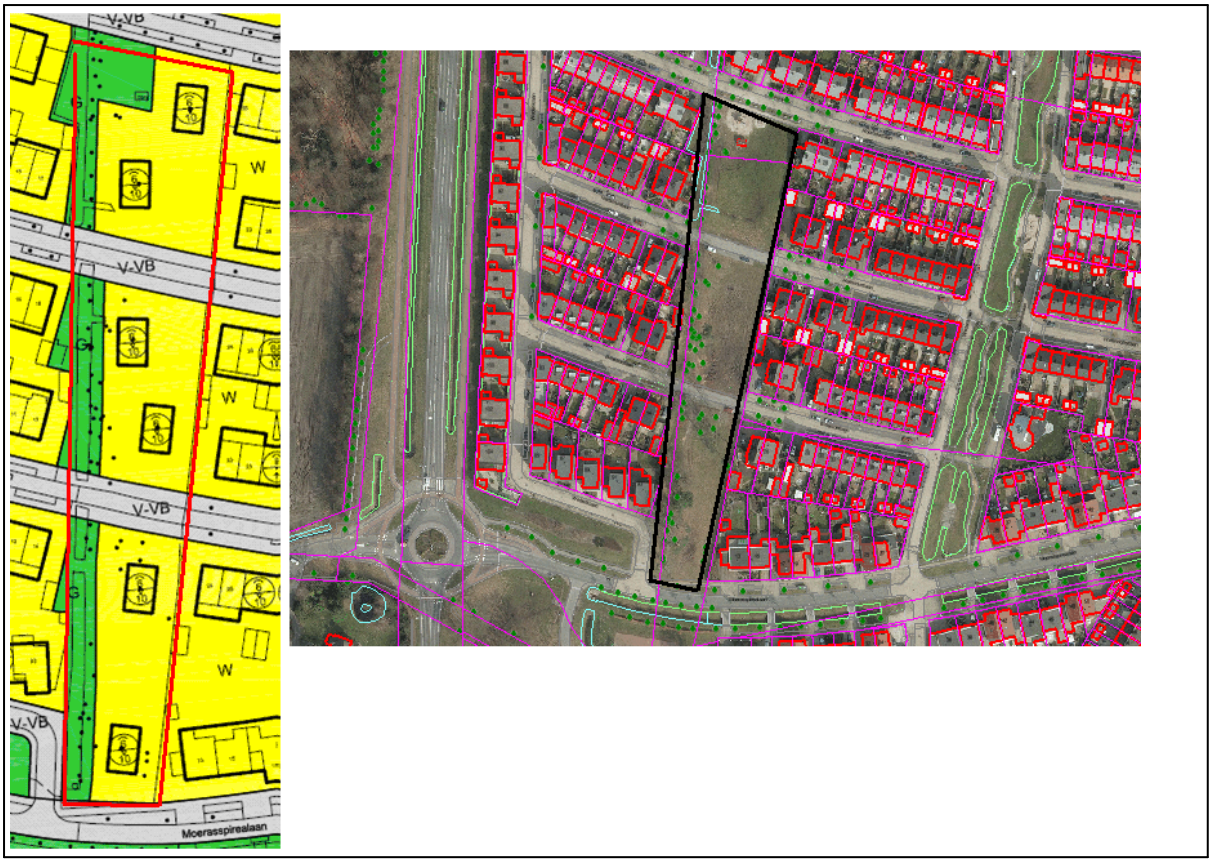

Ecologie en het plangebied "Eschmarke Zuidwest"

Het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" omvat een plangebied met veel groen. Door de recente ontwikkeling van De Eschmarke zijn de kernen Glanerbrug en Enschede nagenoeg aan elkaar gegroeid. Om de migratie van dieren van en naar het ten noorden en ten zuiden van de nieuwe woonbebouwing gelegen buitengebied te waarborgen zijn in het plangebied twee ecozones ingericht. De beide ecozones zijn niet op gelijke wijze ingericht, zodat deze voor verschillende diergroepen van nut zullen zijn. Ook zeldzame, strikter beschermde soorten maken gebruik van deze zones. Minder belangrijk voor de zeldzame soorten maar wel geschikt voor de meer algemeen voorkomende diersoorten zijn de overige groene zones en gebieden, zoals de waterloop langs de Ekersdijk. Door dit soort elementen maar ook de aanwezigheid van de waterpartij nabij de Vederkruidlaan en de verspreidde boscomplexen (zoals aan de Oostweg) zijn in het plangebied "Eschmarke Zuid West 2010" voor een grote diversiteit aan dieren geschikte leefomstandigheden te vinden. Onder anderen komen in het plangebied broedende bosvogels als de bosuil en de buizerd voor. Vogels die normaal gesproken niet in de bebouwde kom aangetroffen worden.

Conclusie

Vanuit het oogpunt van ecologie en natuurwetgeving zijn er geen belemmeringen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

Hoofdstuk 5 Gewenste ontwikkeling plangebied

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de ontwikkelingsmogelijkheden volgens “Sprekend Enschede”, Gids voor ruimtelijke kwaliteit. Daarnaast worden de thans bekend zijnde ruimtelijke ontwikkelingen (projecten en nieuwe initiatieven) beschreven die in de komende tien jaar in het plangebied ten uitvoer zullen worden gebracht.

De Gids geeft de ontwikkelmogelijkheden weer die de gemeente wenselijk vindt en wil stimuleren in de stad Enschede en in de wijken en buurten. In de Gids legt de gemeente per gebied vast hoe belangrijk de bestaande ruimtelijke kwaliteit van een wijk of een buurt wordt gevonden, hoe de ruimtelijke hoofdopzet er uitziet, hoe de wijk is ingericht en functioneert en of dat een uitgangspunt is voor toekomstige ontwikkelingen. Dit wordt de grondhouding genoemd. Op basis van de grondhouding worden randvoorwaarden opgenomen voor wat in een bepaald gebied gewenst is. In dat opzicht fungeert de Gids als toetsings-, en ontwikkelingskader voor nieuwe initiatieven.

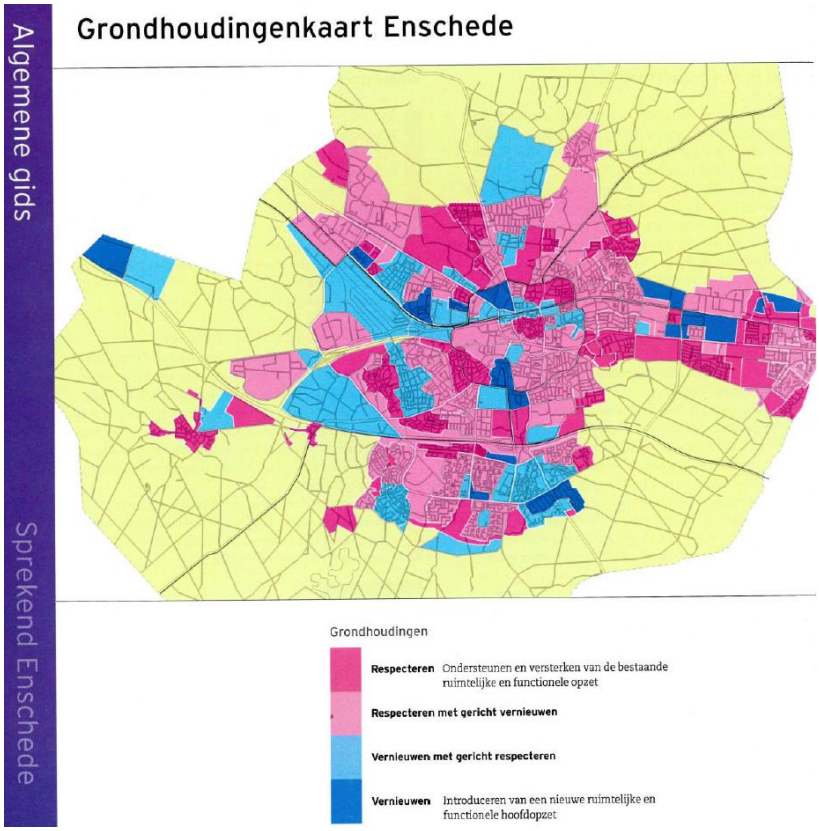

Algemene kaart grondhoudingen Gids ruimtelijke kwaliteit

In de Gids is voor de diverse plandelen die vallen binnen de grnezen van bestemmingsplan Eschmarke Zuid West 2010 een grondhouding opgenomen.

Voor de gebieden "De Eschmarke, De Leuriks", "Eekmaat West" en "De Eschmarke, sportcomplex en ecozone" is als grondhouding opgenomen "*respecteren*". Dit betekent dat nieuwe plannen zich dienen te voegen naar de bestaande ruimtelijke hoofdopzet.

Voor de gebieden "Bruggerbosch" en "De Eschmarke, centrum" is de grondhouding zowel "*respecteren*" - nieuwe plannen dienen zich te voegen naar de bestaande ruimtelijke hoofdopzet - als "*gericht vernieuwen*" - enkele elementen kunnen gericht vernieuwd worden.

5.1 Projecten en nieuwe intitiatieven

Het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” is overwegend conserverend van aard. Dat betekent dat voor het overgrote deel van het plangebied de bestaande situatie wordt vastgelegd. Eventuele nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen worden echter in het nieuwe bestemmingsplan rechtstreeks meegenomen, indien de uitwerking van de plannen zodanig concreet en stedenbouwkundig verantwoord is, is dat met een redelijke mate van zekerheid kan worden gesteld dat de ruimtelijke invulling binnen de geldigheidsduur van dit bestemmingsplan (10 jaar) plaats vindt.

Voor onderhavig plangebied betekent dit dat de initiatieven die zijn voorzien in het gebied Leuriks Oost in dit bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” zullen worden meegenomen. Het gebied heeft betrekking op gronden gelegen ten westen van de Oostweg, gedeelte gelegen tussen de Gronausestraat en Keppelerdijk. In dit gebied zullen in totaal 110 vrijstaande woningen met bijbehorende voorzieningen als wegen en groen worden gerealiseerd. De te realiseren bebouwing en de inrichting van gronden in dit gebied dienen te worden gerealiseerd met inachtneming van aldaar gewenste eisen van welstand en beeldkwaliteit zoals opgenomen in het Beeldkwaliteitplan “Leuriks Oost”.

Voor een uitvoerige beschrijving van de ontwikkelingen in het gebied “Leuriks Oost” wordt kortheidshalve verwezen naar hetgeen in Hoofdstuk 2 “Gebiedsbeschrijving”, paragraaf 2.1.1. “Ruimtelijke structuur” is beschreven.

Hoofdstuk 6 Juridische planopzet

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de verplichtingen op grond van de Wet ruimtelijke ordening, de plansystematiek en de bestemmingsmethodiek, de indeling van de planregels met een korte beschrijving van de bestemmingen en tenslotte de handhaafbaarheid van het plan.

6.1 Plansystematiek en bestemmingsmethodiek

6.1.1 Algemeen

Bestemmingsplannen behoren op grond van artikel 3.1, lid 2 van de Wet ruimtelijke ordening eens in de 10 jaar te worden geactualiseerd.

Nieuwe bestemmingsplannen dienen met toepassing van de wettelijk verplichte SVBP 2008 te worden vervaardigd. Toepassing van de SVBP 2008 zorgt er voor dat nieuwe bestemmingsplannen alle dezelfde structuur en opbouw kennen. Hierdoor ontstaat een uniform geheel, wat de rechtsgelijkheid voor burgers ten goede komt en de toetsing van aanvragen om een omgevingsvergunning voor het bouwen alsmede de handhaving van bestemmingsplannen vergemakkelijkt.

In Enschede is gekozen om ontwikkelingsgericht te gaan bestemmen. Kern van deze aanpak bestaat uit de volgende elementen:

- Bestemmingsplannen kunnen sneller en met minder menskracht gemaakt worden als de bestemmingsregeling is toegespitst op het huidige gebruik en plannen die zich (met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid) binnen de planperiode gaan voordoen. Voor al datgene wat zich waarschijnlijk of mogelijk gaat voordoen worden, buiten een aantal generieke wijzigingsbevoegdheden om, in het bestemmingsplan geen speciale voorzieningen getroffen.
- Voor het gehele stedelijk gebied is een ruimtelijk toetsingskader opgesteld ('Sprekend Enschede, gids voor ruimtelijke kwaliteit'). Voor elke wijk zijn de randvoorwaarden en uitgangspunten opgenomen voor nieuwe initiatieven en ruimtelijke ontwikkelingen. De gids is vastgesteld als beleidsregel en wordt gebruikt als toetsings- en beoordelingskader van voor nieuwe initiatieven. Plannen voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen die niet passen in het bestemmingsplan kunnen worden gefaciliteerd door een partiële herziening van het bestemmingsplan. De gids vormt het ontwikkelingsgerichte deel in het ruimtelijk beleid van Enschede: kader en uitgangspunt voor de ruimtelijke onderbouwing van partiële herzieningen.

In schema 1 is de relatie tussen de bestemmingsplannen die in het kader van de hernieuwde actualisatie worden gemaakt, de nota 'Sprekend Enschede' en partiële herzieningen in verband met nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in een plangebied, weergegeven.

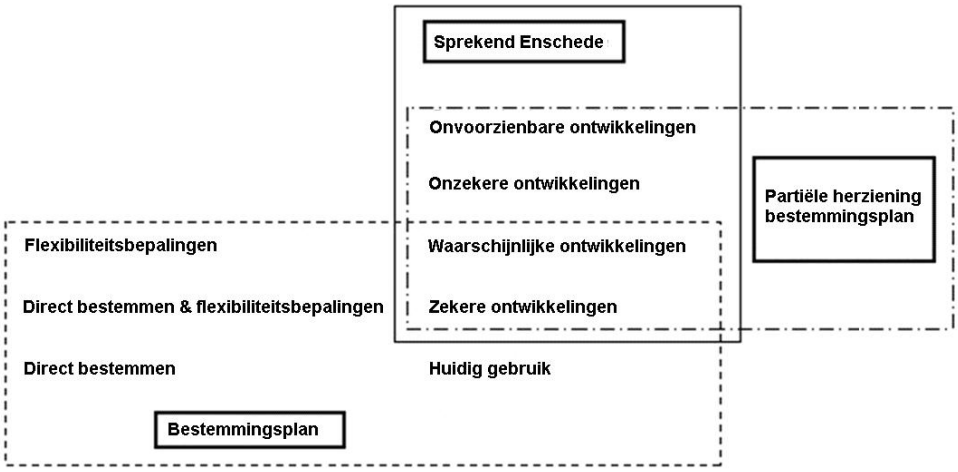

Schema 1: Relatie Sprekend Enschede, bestemmingsplanen partiële herzieningen

Nieuwe bestemmingsplannen zullen, zoals gezegd, allen dezelfde opbouw hebben. Er is gekozen voor de vorm van een meer traditioneel bestemmingsplan, waarin voornamelijk de huidige situatie (functies en bebouwing) wordt vastgelegd, waarbij binnen de verschillende bestemmingen vaak wel een passend meervoudig gebruik mogelijk is.

Bestemmingsplannen die worden ontwikkeld in het kader van de hernieuwde actualisatie zijn overwegend conserverend van aard, dat wil zeggen dat in zijn algemeenheid gronden en bebouwing overeenkomstig het bestaande gebruik worden bestemd. Het ontwikkelingsgerichte deel bestaat hieruit dat enerzijds projecten en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, mits voldoende concreet, via een passende bestemming of door optimaal gebruik te maken van flexibiliteitsinstrumenten (afwijking, wijziging, nadere uitwerking) in juridische zin worden vastgelegd. Anderzijds wordt getracht om het functioneel streefbeeld (de ontwikkelingsrichting) uit vastgestelde wijk- of structuurvisies, te vertalen in een passende basisbestemming.

Wat betreft de bebouwingsregels (bijvoorbeeld regels over bouwhoogten) wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de bestaande situatie, en ook de bebouwingsgrenzen volgen zoveel mogelijk de bestaande bebouwing, of volgen de rooilijn, evenwijdig aan de straat.

Indien er voldoende duidelijkheid bestaat over zekere en nieuwe concrete ruimtelijke ontwikkelingen, kunnen die overigens wel in het bestemmingsplannen worden opgenomen, hetzij via een rechtstreekse bouwtitel, hetzij via de binnenplanse flexibiliteitbepalingen van het bestemmingsplan (afwijking, wijziging, nadere uitwerking). Het betreft dan ruimtelijke ontwikkelingen, waarbij het stedenbouwkundig plan voldoende is uitgewerkt en het plan ook financieel uitvoerbaar is.

In de gehanteerde bestemmingsmethodiek is vertrekpunt dat de bestaande situatie in juridisch-planologische zin hoofdzakelijk wordt vastgelegd en de gewenste, concrete ruimtelijke ontwikkelingen een rechtstreekse bouwtitel krijgen. Daarbij geldt dat de rechtszekerheid voor de bestaande functies in het plangebied verzekerd moet zijn.

6.1.2 Wijze van bestemmen

Uitgangspunt is om aan gronden in het plangebied een passende bestemming toe te kennen. Met een bestemming wordt tot uitdrukking gebracht welke gebruiksdoelen of functies, met het oog op een goede ruimtelijke ordening, aan de in het plan begrepen gronden zijn toegekend. Niet iedere functie leent zich voor een eigen bestemming conform de hoofdgroepen van bestemmingen uit de SVBP 2008. Of dit zo is hangt af van de ruimtelijke relevantie, of wel van de mate waarin de betrokken functie invloed heeft op zijn omgeving of daaraan eisen stelt. Behalve om functies gaat het bij bestemmingen altijd om concreet ruimtegebruik of om fysiek aanwezige ruimtelijke objecten.

Bij de keuze voor een bepaalde bestemming is de (gewenste) hoofdfunctie bepalend. Afhankelijk van de

ruimtelijke relevantie en/of de mate waarin de betreffende functie invloed heeft op de omgeving of daaraan eisen stelt, bijvoorbeeld ruimtelijke uitstralingseffecten in de zin van verkeersaantrekkende werking, benodigde parkeervoorzieningen, ruimtebeslag, situeringskenmerken en milieuhinder, wordt gekozen voor een (gespecificeerde) bestemming met eigen planregels (bouw- en gebruiksregels). Binnen de hoofdgroepen van bestemmingen kan worden gekozen voor een verbijzondering van de bestemming met een zelfstandig pakket van planregels, waarin tevens ondergeschikte functies in de bestemmingsomschrijving kunnen worden opgenomen.

Binnen veel hoofdgroepen van bestemmingen komen ondergeschikte functies voor, zoals parkeervoorzieningen, groenvoorzieningen en nutsvoorzieningen. Deze functies kunnen worden opgenomen binnen de bestemmingsomschrijving. Voor bijzondere ondergeschikte functies, die niet onder de algemene bestemmingsomschrijving vallen en niet conflicteren met de bestemming, wordt gekozen voor een afzonderlijke functieaanduiding.

6.1.3 Flexibiliteit in bestemmingsplannen

Bij de ontwikkeling van het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” heeft de gemeente zich ten doel gesteld een instrument te ontwikkelen dat:

- zodanig flexibel is dat soepel ingespeeld kan worden op gewijzigde omstandigheden;
- tegelijkertijd voldoende mogelijkheden biedt voor sturing van ontwikkelingen;
- tevens in een voldoende mate de rechten en belangen waarborgt van eigenaren en/of gebruikers van gronden in of rondom het plangebied en/of andere belanghebbenden.

In de planregels zijn daartoe basiseisen opgenomen, waaraan in beginsel elke bouwaanvraag moet voldoen. Het betreft voornamelijk de op de verbeelding gegeven aanwijzingen die voor gebouwen gelden, zoals de situering binnen het bouwvlak (al dan niet verplichte bouwgrens) en de maximale bouwhoogte.

Tegelijkertijd is in de planregels aan burgemeester en wethouders de bevoegdheid toegekend om onderdelen van het plan te wijzigen en om in concrete situaties van bepaalde regels af te wijken.

Daarnaast wordt door de keuze van bepaalde hoofdgroepen van bestemmingen mogelijk gemaakt dat meerdere hoofdfuncties binnen die bestemming uitwisselbaar zijn, hetgeen de flexibiliteit ten goede komt.

Aangezien belanghebbenden terug kunnen vallen op de in het plan opgenomen basiseisen, ofwel de gelegenheid hebben om zienswijzen in te brengen tegen een kenbaar gemaakt voornemen om veranderingen (wijzigingen en afwijkingen) toe te staan van het bestemmingsplan, bevat het plan voor hen voldoende rechtswaarborgen.

6.1.4 Verbeelding

Een bestemmingsplan bestaat uit digitale ruimtelijke informatie. Die informatie kan digitaal en analoog worden verbeeld. In de SVBP 2008 is per wijze van verbeelding aangegeven hoe de inhoud van een bestemmingsplan moet worden weergegeven. De analoge verbeelding van een bestemmingsplan leidt altijd tot een concreet en afgerond product, te weten: een analoge (papieren) plankaart. Bij de eisen die worden gesteld aan de digitale verbeelding is dit niet het geval. Dit komt omdat er bij de digitale verbeelding niet alleen sprake is van een standaard cartografische weergave door middel van kleuren en symbolen, maar ook van dynamiek en interactie met de digitale informatie. De uiteindelijke digitale verbeelding wordt mede bepaald door de functionaliteit van de interface of viewer die wordt gebruikt. De SVBP2008 bevat de basis voor de standaardisatie van het cartografisch ontwerp, in die zin dat de bestemmingen, dubbelbestemmingen en aanduidingen in alle viewers op dezelfde wijze moeten worden verbeeld door middel van kleuren. Essentieel is dat de digitale verbeelding alle relevante bestemmingsplaninformatie moet kunnen tonen. De analoge verbeelding moet alle te verbeelden informatie bevatten. Het gaat hierbij om het plangebied, de (dubbel)bestemmingen, de aanduidingen en de verklaringen. Bestemmingen moeten voorts worden vastgesteld met gebruikmaking van een duidelijke ondergrond.

6.2 Indeling planregels

Het juridisch bindend gedeelte van het bestemmingsplan bestaat uit de regels en de bijbehorende digitale verbeelding en de analoge verbeelding (papieren plankaart) waarop de diverse bestemmingen zijn aangegeven. De verbeelding en de regels dienen in samenhang te worden bekeken.

De regels zijn onderverdeeld in vier hoofdstukken:

Hoofdstuk 1 - Inleidende regels;

Hoofdstuk 2 - Bestemmingsregels;

Hoofdstuk 3 - Algemene regels;

Hoofdstuk 4 - Overgangs- en slotregels.

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Dit hoofdstuk bevat inleidende regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied van het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010”.

In *Artikel 1 - Begrippen* zijn definities van de in de regels gebruikte begrippen opgenomen, waarmee een eenduidige interpretatie van deze begrippen is vastgelegd.

In *Artikel 2 - Wijze van meten* zijn opgenomen bepalingen hoe onder meer de hoogtes van gebouwen en de inhoud van gebouwen gemeten moeten worden en hoe bepaalde eisen betreffende de maatvoering begrepen moeten worden.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Hoofdstuk 2 geeft een omschrijving - de juridische vertaling - van de verschillende in het plangebied voorkomende en op de verbeelding opgenomen bestemmingen weer. Het geeft regels omtrent de bebouwing die is toegestaan en waar die is toegestaan. Bij de bestemmingen is een doeleindenomschrijving gegeven met daarbij, voorzover van toepassing, nadere bebouwingsregels en gebruiksregels. Verder zijn opgenomen afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden teneinde enige flexibiliteit in dit plan te kunnen waarborgen.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Hoofdstuk 3 bevat de algemene regels, bestaande uit algemene afwijkingsregels, wijzigingsregels, procedureregels, bouwregels, gebruiksregels, aanduidingsregels, overige regels en anti-dubbeltelregel.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

In Hoofdstuk 4 zijn regels opgenomen met betrekking tot het overgangsrecht voor bouwwerken en gebruik van gronden. Deze artikelen bevatten regels die als doel hebben de rechtstoestand tijdens de overgang naar een nieuw bestemmingsplan vast te leggen.

De "Slotregel" geeft de naam van het bestemmingsplan aan waarmee de regels kunnen worden aangehaald.

6.2.1 Bestemmingsregels

Hoofdstuk 2 bevat de juridische vertaling van de verschillende bestemmingen die in het plangebied voorkomen. Voor ieder gebied op de plankaart is de bestemming weergegeven. Als op de plankaart een bouwvlak is opgenomen, is de hoofdregel dat de hoofdgebouwen binnen de bouwgrenzen dienen te worden opgericht. Bij de indeling van de bestemmingsregels wordt conform de SVBP 2008 een vaste volgorde aangehouden. De regels van een bestemmings worden als volgt opgebouwd en benoemd:

- bestemmingsomschrijving (omschrijving van de toegestane functies en gebruiksdoelen);

- bouwregels (regels waaraan de bebouwing dient te voldoen);
- nadere eisen (regels op grond waarvan nadere eisen aan bouwwerken en de situering daarvan kunnen worden gesteld);
- afwijken van de bouwregels (regels op grond waarvan in concrete situaties onder bepaalde voorwaarden kan worden afgeweken van de bouwregels);
- specifieke gebruiksregels (regels die aangeven welk specifiek gebruik verboden is);
- afwijken van de gebruiksregels (regels op grond waarvan in concrete situaties onder bepaalde voorwaarden kan worden afgeweken van de gebruiksregels);
- omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden (regels waarbij wordt geregeld wanneer en onder welke omstandigheden een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden noodzakelijk is);
- omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk (regels waarbij wordt geregeld wanneer en onder welke omstandigheden er een omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk noodzakelijk is);
- wijzigingsbevoegdheid (regels die aangeven in welke gevallen en onder welke voorwaarden onderdelen van het plan gewijzigd kunnen worden).

Hieronder worden de diverse in het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" voorkomende bestemmingsregels in het kort toegelicht.

Artikel 3 Centrum

De bestemming "Centrum" is opgenomen voor gronden gelegen ten westen van de Esmarkelaan, gelegen tussen de Gronausestraat en de Ekersdijk. Op deze gronden zijn gerealiseerd een wijkwinkelcentrum met daarboven woningen en een fysiotherapie praktijk. Een toevoegen van bebouwing is nog mogelijk mits passend binnen de regels van dit bestemmingsplan.

Artikel 4 Groen

De groenstroken die structuurbepalend zijn op wijkniveau, zijn bestemd als "Groen". Binnen deze bestemming is het toegestaan om groenstroken en plantsoenen aan te leggen en in stand te houden. Daarnaast zijn waterpartijen, waterlopen, wadi's en overige voorzieningen in het kader van de waterbeheersing toegestaan. Het aanleggen van wandel- en fietspaden en speelvoorzieningen zijn eveneens toegestaan. De bestemming “Groen” is in principe toegekend aan al het structurele groen in het plangebied. De reststrookjes groen in het plangebied hebben veelal een andere bestemming, bijvoorbeeld “Verkeer-Verblijfsgebied” als het onderdeel uitmaakt van de infrastructuur, of “Wonen” als het direct grenst aan tuinen van woningen. Bebouwing van de voor “Groen” aangewezen gronden is slechts toegestaan in het kader van de bestemming. Hierbij kan worden gedacht aan de plaatsing van straatmeubilair, speelvoorzieningen en nutsvoorzieningen.

Artikel 5 Groen - Landgoedpark

Het betreft gronden gelgen ten zuiden van de Gronausestraat en ten westen van het te ontwikkelen woongebied Leuriks Oost. Deze gronden zijn bestemd voor de bescherming, instandhouding, ontwikkeling en verbetering van landschappelijke en natuurlijke waarden, groenstroken, waterpartijen, -lopen, -bergingen, wadi's infiltratiestroken en andere voorzieningen in het kader van de waterbeheersing en in- en uitritten van en naar woningen. Uitsluitend zijn toegestaan bij deze doeleinden behorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde en andere werken.

Artikel 6 Groen-Park

De voor “Groen-Park” aangewezen gronden zijn bedoeld voor de stads-, wijk- en/of buurtparken en zijn bestemd voor een park met groenstroken, waterpartijen, -lopen, -bergingen, wadi's, infiltratiestroken en andere voorzieningen in het kader van de waterbeheersing, wandel- en fietspaden, speelvoorzieningen, recreatief medegebruik en nutsvoorzieningen.

Artikel 7 Horeca

De voor "Horeca" aangewezen gronden zijn bestemd voor de vestiging van horecabedrijven zoals die zijn genoemd in de Lijst van Bedrijfstypen. Het betreft hier gronden gelegen aan de Gronausestraat waarop restaurant "Dolphia" is gevestigd.

Artikel 8 Maatschappelijk

De bestemming "Maatschappelijk" is bedoeld voor de verspreid in het plangebied gelegen maatschappelijke voorzieningen, die zijn genoemd in de categorieën 1 en 2 uit de hoofdgroep Maatschappelijk van de bij deze regels behorende Lijst van Bedrijfstypen (bijlage 1).

Het betreft hier het gebouw van het Servicecentrum Oost op de hoek van de Gronausestraat en de Zuid Esmarkerrondweg, het woon-zorgcomplex "Bruggerbosch" aan de Gronausestraat, het voormalige klooster op de hoek Gronausestraat en Haverkampweg en de basisscholen en de kinderopvang aan de Esmarkelaan.

Artikel 9 Natuur

De gronden van de bestaande ecoligische verbindingszone gelegen ten zuiden van de Gronausestraat, ten westen van bebouwing in het wijkdeel Eilermarke en ten noorden van de Keppelerdijk hebben in onderhavig plan de bestemming "Natuur" gekregen. Deze gronden zijn bestemd voor de bescherming, instandhouding en verbetering van de landschappelijke, cultuurhistorische, geomorfologische en natuurlijke waarden, alsmede voor ecologische verbindingszone, diverse soorten waterlopen en andere voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding. Bebouwing op deze gronden is uitsluitend toegestaan in overeenstemming met deze bestemming.

Artikel 10 Sport

De gronden waarop de in het plangebied voorkomende sportverenigingen zijn gevestigd zijn bestemd voor "Sport". Deze gronden zijn bestemd voor sportvoorzieningen genoemd in de hoofdgroep Sport van de Lijst van Bedrijfstypen (Bijlage 1 van de regels), voor niet zelfstandige horeca en niet zelfstandige detailhandel, alsmede voor bij de bestemming behorende bouwwerken, terreinen en voorzieningen, zoals kantines, kleedruimtes en parkeervoorzieningen.

Hoofdgebouwen dienen te worden gebouwd binnen de aangegeven bouwvlakken en de aangegeven bouwhoogten.

Artikel 11 Verkeer

De bestemming "Verkeer" is bedoeld voor verkeerszones die een doorgaand karakter hebben (verkeersaders). Tot de in het plangebied voorkomende verkeersaders worden gerekend de Gronausestraat en de Oostweg.

Dit zijn wegen waar maximaal 50 km/uur gereden mag worden, of wegen die onderdeel uitmaken van een busroute. Binnen deze bestemming zijn onder andere wegen, fietspaden, parkeerplaatsen, bushaltes met wachtruimten, trottoirs en groenaanleg mogelijk. Op de voor “Verkeer” aangewezen gronden mogen uitsluitend bouwwerken worden gebouwd ten dienste van deze bestemming, zoals bouwwerken voor bewegwijzering, beveiliging en regeling van het verkeer, nutsvoorzieningen, draagconstructies voor reclame en ander straatmeubilair.

Artikel 12 Verkeer-Openbaar vervoer

De voor "Verkeer, openbaar vervoer" aangewezen gronden zijn bestemd voor de aanleg en instandhouding van een weg ten behoeve van het openbaar vervoer, alsmede voor voet- en fietspaden, groenstroken en nutsvoorzieningen. Op deze gronden mag uitsluitend worden gebouwd in overeenstemming met deze bestemming.

Artikel 13 Verkeer-Verblijfsgebied

De bestemming “Verkeer-Verblijfsgebied” is bestemd voor gebiedsontsluitingswegen, erftoegangswegen en woonerven. Deze bestemming richt zich dan met name op langzaam verkeer en draagt het karakter van een verblijfsgebied. Dit zijn voornamelijk de 30 km/uur zones waar de verblijfsfunctie belangrijker is dan de verkeersfunctie. De inrichting van de wegen is hierop afgestemd. Op de voor “Verkeer-Verblijfsgebied“ aangewezen gronden mogen uitsluitend bouwwerken worden gebouwd ten dienste van deze bestemming, zoals straatmeubilair, nutsvoorzieningen en speelvoorzieningen.

Artikel 14 Water

Centraal in het plangebied is in de vorm van een driehoek een waterberging aanwezig. Deze is in onderhavig bestemmingsplan bestemd voor "Water". Ook de bestaande vijver gelegen tussen de Esmarkelaan en het appartementencomplex aan de Veldkerslaan heeft de bestemming "Water" gekregen. Gronden met deze bestemming zijn bestemd voor de instandhouding en aanleg van waterlopen en waterpartijen ten behoeve van de regulering van de waterhuishouding. Tevens zijn deze gronden bestemd voor de bescherming van landschappelijke en natuurwaarden. Op de voor "Water" aangewezen gronden mogen uitsluitend bouwwerken worden gebouwd ten dienste van deze bestemming, zoals beschoeiingen, bruggen en eendenkooien. De maximale hoogte daarvan bedraagt maximaal 2 meter.

Artikel 15 Wonen

De voor “Wonen” aangewezen gronden zijn bestemd voor het wonen, al dan niet in combinatie met een beroep of bedrijf aan huis. Voor deze bestemming wordt een ruime bestemmingsomschrijving gehanteerd, waarbinnen allerlei soorten woonvormen zijn toegestaan. Hierbij kan worden gedacht aan eengezinswoningen, appartementen, woonzorgwoningen, serviceflats en kamerbewoning. Er is geen onderscheid gemaakt tussen vrijstaande-, halfvrijstaande-, aaneengesloten- en gestapelde woningen. Waar dit wel het geval is (bijvoorbeeld twee-aaneen, maximaal aantal woningen op een perceel of maximaal twee-aaneen) is dit op de verbeelding aangegeven.

In de planregels zijn algemene bouwregels opgenomen voor de bouw van hoofdgebouwen, bijbehorende bouwwerken en overige bouwwerken, zoals erf- en perceelafscheidingen. Voor nutsvoorzieningen gelden daarvan afwijkende bepalingen.

De beleidsuitgangspunten voor aan huis gebonden beroepsmatige en bedrijfsmatige activiteiten hebben een juridische vertaling gekregen in de specifieke gebruiksregels binnen de woonbestemming. De uitoefening van een beroep of bedrijf aan huis in samenhang met wonen is toegestaan onder de volgende ruimtelijke en functionele randvoorwaarden:

1. het vloeroppervlak ten behoeve van de uitoefening van een beroep of bedrijf aan huis is niet groter dan 30 m²;
2. bedrijfsmatige activiteiten zijn beperkt zijn tot bedrijven die zijn genoemd in categorie 1 van de bij deze regels behorende Lijst van Bedrijfstypen (bijlage A1);
3. er is geen sprake van verkeersaantrekkende activiteiten, die kunnen leiden tot een nadelige beïnvloeding van de normale afwikkeling van het verkeer dan wel tot een onevenredige parkeerdruk op de openbare ruimte;
4. er is geen sprake van detailhandel en/of horeca;
5. er geen onevenredige aantasting plaats vindt van de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

De bestemmingsregels bevatten enkele flexibiliteitsbepalingen, waardoor het mogelijk is om in de concrete situatie af te wijken van de bouwregels voor een groter vloeroppervlak en voor de uitoefening van aan huis gebonden bedrijfsmatige activiteiten in een hogere milieucategorie.

Voor het te ontwikkelen gebied Leuriks Oost zijn eigen, specifieke regels opgenomen. Voor dit gebied dienen eigen bebouwingsregels te worden opgenomen, aangezien er specifieke regels gelden voor het realiseren van bebouwing en het inrichten van het gebied. Een en ander overeenkomstig de in het Beeldkwaliteitsplan De Leuriks Oost opgenomen voorwaarden.

Dubbelbestemmingen

Met een dubbelbestemming kunnen ruimtelijke relevante belangen worden veiliggesteld die niet of onvoldoende met de "onderliggende" bestemmingen kunnen worden gewaarborgd. Met de dubbelbestemming samenhangende belangen hebben in beginsel voorrang op de belangen van de onderliggende bestemmingen.

Artikel 16 Leiding, gas

De voor “Leiding, gas” aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de aanleg, de instandhouding en bescherming van gasleidingen met de daarbij behorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

In afwijking van het bepaalde bij de andere bestemming(en) mag op de gronden met de bestemming “Leiding, gas” niet worden gebouwd anders dan ten behoeve van deze dubbelbestemming. Burgemeester en wethouders kunnen bij het verlenen van een omgevingsvergunning toestaan dat de in de andere daar voorkomende bestemming(en) genoemde bebouwing wordt gebouwd, mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van het doelmatig functioneren van de hoogspanningsverbinding.

Daarnaast is het mogelijk een omgevingsvergunning te verlenen voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden, mits deze niet de veiligheid van de gasleiding kan schaden of de continuïteit van de gasvoorziening in gevaar kan brengen.

Artikel 17 Leiding, hoogspanningsverbinding

De voor “Leiding, hoogspanningsverbinding” aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de aanleg, de instandhouding en bescherming van bovengrondse hoogspanningsverbindingen met de daarbij behorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

In afwijking van het bepaalde bij de andere bestemming(en) mag op de gronden met de bestemming “Leiding, hoogspanningsverbinding” niet worden gebouwd anders dan ten behoeve van deze dubbelbestemming. Burgemeester en wethouders kunnen bij het verlenen van een omgevingsvergunning toestaan dat de in de andere daar voorkomende bestemming(en) genoemde bebouwing wordt gebouwd, mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van het doelmatig functioneren van de hoogspanningsverbinding.

Daarnaast is het mogelijk een omgevingsvergunning te verlenen voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden, mits deze niet de veiligheid van de hoogspanningsverbinding kan schaden of de continuïteit van de energievoorziening in gevaar kan brengen.

Artikel 18 Waterstaat - Waterloop met een waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige functie

De voor “Waterstaat - Waterloop met een waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige functie” aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de aanleg, de instandhouding, verbetering en bescherming van watergangen en/of -partijen, voorzieningen in het kader de ecologie en waterbeheersing zoals kavelgreppels.

In afwijking van het bepaalde bij de andere bestemming(en) mag op de gronden met de bestemming “Waterstaat -Waterloop met een waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige functie” niet worden gebouwd. Bij het realiseren van bebouwing op de onderliggende bestemmingen dient de afstand tot gronden met de bestemming "Waterstaat - Waterloop met een waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige functie" minimaal 2,5 meter te bedragen.

6.2.2 Toelichting op de bedrijvenlijst(en)

Lijst van bedrijfstypen

Als bijlage bij de planregels behoort een Lijst van bedrijfstypen (eventueel aan te vullen met Staat van bedrijfsactiviteiten voor bedrijventerreinen en de Staat van bedrijfsactiviteiten bij functiemenging), gebaseerd

op de gehanteerde indeling uit de herziene publicatie “Bedrijven en milieuzonering” (2009) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Bij de indeling van de activiteiten is de Standaard Bedrijfsindeling (SBI) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gevolgd. De SBI-codes komen vrijwel overeen met de BIK-codes, de bedrijfsindeling van de Kamers van Koophandel. De publicatie heeft een indicatief en globaal karakter en dient als hulpmiddel bij het ontwerpen van een bestemmingsplan. Een afwijking van de daarin vermelde afstanden dient te worden gemotiveerd.

De handreiking geeft op een systematische wijze informatie over de ruimtelijk relevante milieuaspecten (geur, stof, geluid en gevaar) van een scala aan typen bedrijvigheid. Daarnaast zijn indices voor verkeersaantrekkende werking, bodem, lucht en visuele hinder opgenomen in de lijst. In de handreiking wordt specifiek ingegaan op het verantwoord inpassen van bedrijvigheid in de fysieke omgeving en van gevoelige functies, zoals wonen, nabij bedrijven. Naast een omschrijving van de bedrijfstypen is in de publicatie aangegeven tot welke milieucategorie het desbetreffende bedrijfstype wordt gerekend, alsmede welke minimale richtafstand tot gevoelige functies geldt. De daarin genoemde richtafstanden zijn indicatief en gelden tussen enerzijds de grens van de bestemming die bedrijven (of andere milieubelastende functies) toelaat en anderzijds de uiterste situering van de gevel van een woning met een verblijfsfunctie die volgens het bestemmingsplan of via vergunningvrij bouwen mogelijk is. De VNG-publicatie is ontwikkeld om in nieuwe situaties een vestigingsplaats voor een bedrijf vast te stellen of om woningbouw af te stemmen op bestaande bedrijventerreinen. Deze publicatie is nadrukkelijk niet bedoeld voor de beoordeling van bestaande situaties. Voor bestaande bedrijven, waarvan de bedrijfsvoering niet wordt beëindigd binnen de planperiode, dient een bestemmingsregeling te worden getroffen die aansluit bij het huidige gebruik.

De Lijst van bedrijfstypen vormt het middel voor het uitvoeren van een eerste toets of een bedrijf van een bepaald bedrijfstype op grond van de planregels toelaatbaar is. De concrete bedrijfsvoering in een bedrijf en/of milieuvergunning(en) bieden nader inzicht in hoeverre een bedrijf tot een bepaalde milieucategorie gerekend moet worden en daarom al dan niet toelaatbaar is. Het ruimtelijk beleid van het Rijk en de provincie biedt gemeenten beleidsvrijheid voor maatwerk op lokaal niveau. De handreiking is in de praktijk een belangrijk hulpmiddel bij het toepassen van milieuzonering, dat wil zeggen het aanbrengen van een noodzakelijke ruimtelijke scheiding tussen milieugevoelige en milieubelastende functies, in de ruimtelijke planvorming ter bescherming van het woon- en leefklimaat. Gebruikelijk is om bij milieuzonering uit te gaan van alle belastende milieuaspecten, waarbij het milieuaspect met het grootste effect of de grootste afstand uiteindelijk maatgevend is. Gemotiveerd toepassen – in plaats van gemotiveerd afwijken- is het uitgangspunt. In de herziene publicatie zijn de richtafstanden geactualiseerd, zijn richtafstanden opgenomen ten opzichte van 'gemengd' gebied en is een categorie-indeling voor gebieden met functiemenging geïntroduceerd.

In de bedrijvenlijst zijn veel activiteiten gedifferentieerd naar bedrijfsgrootte, waardoor kleinschalige activiteiten in een lagere milieucategorie vallen en daardoor beter inpasbaar zijn. Vooral bij productiebedrijven zijn richtafstanden toegevoegd voor kleinschalige activiteiten. In de nieuwste versie van de handreiking is bovendien de differentiatie binnen de milieucategorieën geformaliseerd door de opname van subcategorieën, zoals die in Enschede in het kader van het project 'inhaalslag' reeds werden toegepast. Milieucategorie 3 is onderverdeeld in subcategorieën 3.1 en 3.2, milieucategorie 4 in subcategorieën 4.1 en 4.2 en milieucategorie 5 in de subcategorieën 5.1, 5.2. en 5.3. Hierdoor hebben alle richtafstanden nu een eigen milieucategorie.

In de VNG-publicatie zijn de bedrijfstypen ingedeeld in milieucategorieën, die samenhangen met de indicatief aan te houden afstand ten opzichte van een milieugevoelige bestemming vanwege de mogelijke hinder van de milieufactoren geur, stof, gevaar en geluid. De grootste van de vier richtafstanden is bepalend voor de indeling van een activiteit in een milieucategorie. In de lijst worden zes verschillende hoofdcategorieën onderscheiden.

milieucategorie	richtafstand tot omgevingstype rustige woonwijk
1	10 meter
2	30 meter
3.1	50 meter
3.2	100 meter

4.1	200 meter
4.2	300 meter
5.1	500 meter
5.2	700 meter
5.3	1.000 meter
6	1.500 meter

De Lijst van bedrijfstypen vermeldt de richtafstanden die bij voorkeur worden aangehouden tussen bedrijven en het omgevingstype 'rustige woonwijk'. Dit is een woonwijk die is ingericht volgens het principe van functiescheiding. Afgezien van wijkgebonden voorzieningen komen er vrijwel geen andere functies (zoals bedrijven, kantoren) voor. Hoe gevoelig een gebied is voor bedrijfsactiviteiten is mede afhankelijk van het omgevingstype. De gevoeligheid van een gebied kan daarom aanleiding zijn om gemotiveerd af te wijken van de richtafstanden in de Lijst van Bedrijfstypen.

Om de bruikbaarheid van de Lijst van bedrijfstypen te vergroten, zijn de in de VNG-uitgave genoemde bedrijfstypen van bedrijven en voorzieningen in de lijst gegroepeerd per hoofdgroep, terwijl binnen elke afzonderlijke hoofdgroep tevens een onderverdeling is gemaakt in subgroepen, waarbinnen bedrijfstypen zijn geclusterd. De hoofdgroepen binnen de lijst zijn: agrarische bedrijven, bedrijven, cultuur en ontspanning, detailhandel, dienstverlening, horeca, kantoren, maatschappelijk, recreatie, sport en verkeer.

6.3 Handhaving

Bestemmingsplannen zijn bindend voor overheid en burger. Enerzijds kan de gemeentelijke overheid naleving van bestemmingsplannen afdwingen (optreden tegen strijdig gebruik en/of bebouwing). Anderzijds vormt het bestemmingsplan ook het juridisch kader voor de burger waaruit kan worden afgeleid wat de eigen bouw- en gebruiksmogelijkheden zijn, maar ook wat de planologische mogelijkheden in juridische zin zijn op percelen in de directe omgeving. Het bestemmingsplan geeft immers de gewenste planologische situatie voor het betreffende gebied binnen de planperiode aan.

Het ontwikkelen van beleid en de vertaling hiervan in een bestemmingsplan heeft weinig zin, indien na de vaststelling van het bestemmingsplan de regels van het plan niet gehandhaafd (kunnen) worden. Daarom is het belangrijk al bij het opstellen van een bestemmingsplan aandacht te besteden aan de handhaafbaarheid van de opgestelde regels. Hierbij is een aantal punten in het bijzonder van belang:

1. Voldoende kenbaarheid van en draagvlak voor het bestemmingsplan

Een goed handhavingsbeleid begint bij de kenbaarheid van het bestemmingsplan bij degenen die het moeten naleven. De inhoud van het plan kan slechts gehandhaafd worden, indien het beleid en de regeling in grote kring ondersteund wordt door de gebruikers van het bestemmingsplan. Een algemene positieve benadering van het bestemmingsplan is om die reden wenselijk.

2. Realistische en inzichtelijke regeling

Een juridische regeling dient inzichtelijk en realistisch te zijn. De voorschriften dienen niet meer, maar ook niet minder te regelen dan noodzakelijk is. Hierbij wordt de nadruk gelegd op de leesbaarheid, hanteerbaarheid, gebruiksvriendelijkheid en handhaafbaarheid.

3. Actief handhavingsbeleid

Het sluitstuk van een goed handhavingsbeleid is voldoende controle op de feitelijke situatie in het plangebied. Indien de regels worden overtreden, moeten adequate maatregelen worden getroffen. Indien dit wordt nagelaten ontstaat een grote mate van rechtsonzekerheid.

Een handhaafbaar bestemmingsplan is een bestemmingsplan dat zich goed leent voor het bereiken of het beschermen van gewenste beleidsdoelstellingen en is een goede basis voor eventuele sanctionerende maatregelen. Bij de ontwikkeling van het bestemmingsplan "……." hebben, vanuit het oogpunt van effectieve handhaving bezien, de volgende vragen centraal gestaan:

- Is in de planregels en de toelichting helder verwoord wat de gemeente wil ?
- Zijn de normen duidelijk ?
- Wat is de reden voor opgelegde beperkingen ?
- Is hiervoor voldoende maatschappelijk draagvlak ?
- Biedt het plan voldoende flexibiliteit om onnodige beperkingen te voorkomen ?

Met het oog op de toets- en handhaafbaarheid van dit bestemmingsplan is in de planregels ondermeer aangegeven wat in ieder geval tot een gebruik in strijd met de bestemming moet worden verstaan, een algemeen verbod op gebruik in strijd met de bestemming is opgenomen in artikel 7.10 van de Wet ruimtelijke ordening. Tevens is een eenduidige regeling opgenomen voor het medegebruik van woningen voor de uitoefening van beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten en is bij afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden zoveel mogelijk het afwegingskader aangegeven.

Hoofdstuk 7 Economische uitvoerbaarheid

Algemeen

Het hoofddoel van dit bestemmingsplan is de bestaande situatie juridisch vast te leggen. Het plan heeft hoofdzakelijk een conserverend karakter. Het accent ligt dan ook voornamelijk op het beheer van de bestaande situatie. Voor het conserverende gedeelte van het bestemmingsplan is dan ook geen exploitatieopzet gevoegd.

Gebied De Leuriks Oost

Het totale bestemmingsplangebied Eschmarke Zuid West is in totaal circa 110 hectare groot. Het gebied wordt aan alle zijden omsloten door infrastructuur. Deze infrastructuur valt overigens grotendeels buiten het plangebied. Aan de west- en zuidwestzijde vormt de Zuid-Esmarkerrondweg de begrenzing van het te ontwikkelen gebied. Aan de zuidzijde is dat de Keppelerdijk en aan de oostzijde de Heidevlinder. De noordelijke begrenzing wordt gevormd door Gronausestraat.

Het bestemmingsplangebied Eschmarke Zuid West vormt de onderlegger voor het realiseren van het plan Leuriks Oost dat een gebied van in totaal 11,3 hectare omvat. Naast uitgeefbare kavels voor particulier opdrachtgeverschap (circa 7,0 hectare) zal er ook openbaar gebied ontwikkeld worden, in totaal circa 4,3 hectare.

Landschappelijke inpassing heeft bij het stedenbouwkundig ontwerp van Leuriks Oost een leidende rol gehad. Het ontwerp heeft zowel een goede landschappelijke inpassing als een geoptimaliseerde verkaveling. De te verwerven gronden en de gemeentelijke eigendommen worden vrijwel volledig in de ontwikkeling meegenomen of gehandhaafd ten behoeve van de landschappelijke inpassing.

De gehanteerde fasering van kosten en opbrengsten van de ontwikkeling van Leuriks Oost is gerelateerd aan de verwachte ontwikkelingsmogelijkheid van het gebied. Start van het bouw- en woonrijp maken en de verkoop van kavels is voorzien in 2013. Op basis hiervan wordt verwacht ultimo 2017 het project te hebben voltooid. De uiteindelijke voortgang van de realisatie is echter zeer afhankelijk van ontwikkelingen in de woningmarkt.

In mei 2011 heeft bestuurlijke besluitvorming, inclusief vaststelling grondexploitatie en kredietverlening, plaats gevonden. De grondexploitatie omvat de verwerving van de benodigde gronden, bodemonderzoek, sanering, het bouwrijp maken, de aanleg van de benodigde infrastructuur (wegen, openbare groenvoorzieningen) en de uitgifte van bedrijfskavels.

De gemeentelijke grondexploitatie van de Leuriks Oost kent per 01-01-2011 een winst op startwaarde van € 7,5 miljoen. Uitgangspunt hierbij is een behoudend reële grondexploitatie waarbij uitgegaan is van een gefaseerde ontwikkeling van het gebied tot en met 2017.

<u>Anterieure Overeenkomsten</u>

Op moment van ter visie legging van het bestemmingsplan (eerste kwartaal 2012) kan worden geconcludeerd dat de gemeente eigenaar is van het merendeel van de uit te geven gronden. Met twee eigenaren zijn echter exploitatieovereenkomsten gesloten. Hierdoor is het kostenverhaal dus anderszins verzekerd. Bij het onderhavige bestemmingsplan is echter wel een exploitatieplan toegevoegd. Dit om het gemeentelijk kostenverhaal te verzekeren, indien een overeenkomst met die eigenaren mocht worden ontbonden voordat de exploitatiebijdrage door die eigenaar mocht zijn betaald.

Conclusie

Gelet op het bovenstaande is de financiële haalbaarheid van het nu voorliggende bestemmingsplan voldoende aangetoond.

Hoofdstuk 8 Participatie

8.1 Adviezen

Op grond van de notitie Wijkorganen en Adviesafspraken worden beleidsvoorstellen, die van invloed zijn op een wijk, voorafgaand aan de besluitvorming ter advisering voorgelegd aan het erkende wijkorgaan. Met betrekking tot het plangebied van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" zijn de erkende wijkorganen "Stichting Wijkraad Zuid Oost Enschede" en "Stichting Wijkraad Eschmarke Zuid" actief. Deze wijkraden hebben het adviesrecht over beleidsvoorstellen die ondermeer betrekking hebben op het plangebied van dit bestemmingsplan.

Voorafgaand aan de formele bestemmingsplanprocedure zijn deze twee wijkraden gevraagd schriftelijk advies uit te brengen. Van beide wijkraden mocht geen reactie worden ontvangen.

8.2 Vooroverleg

Krachtens artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) pleegt het college van Burgemeester en Wethouders overleg met de besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met die diensten van provincie en Rijk die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen die in het plan in het geding zijn.

Op 7 oktober 2010 heeft informeel overleg plaatsgevonden met de provincie Overijssel. Tijdens dit overleg is aangegeven dat onderhavig bestemmingsplan niet strijdig is met provinciale belangen en dat het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" in het kader van het overleg ex artikel 3.1.1. van het Besluit ruimtelijke ordening niet formeel voor het vooroverleg behoeft te worden aangeboden.

8.3 Procedure

Op grond van artikel 1.3.1 van het Besluit ruimtelijke ordening geeft het college van burgemeester en wethouders dat voornemens is op verzoek of uit eigen beweging een bestemmingsplan voor te bereiden, waarbij sprake is van ruimtelijke ontwikkelingen, kennis van dat voornemen in het gemeentelijk blad “Huis-aan-Huis” . Bovendien wordt de openbare kennisgeving ook langs elektronische weg gedaan. Er wordt hierbij geen gelegenheid geboden om zienswijzen omtrent het voornemen naar voren te brengen. Publicatie van het voornemen heeft als doel om de burgers tijdig te informeren over het voornemen om een bestemmingsplan voor te bereiden. Dit voornemen is op 16 februari 2011 gepubliceerd in het plaatselijke Huis-aan-huisblad.

Op grond van het bepaalde in artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening heeft het ontwerp van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" gedurende een periode van zes weken van 16 februari 2012 tot en met 28 maart 2012 voor een ieder ter inzage gelegen. Deze terinzagelegging en de mogelijkheid om gedurende die periode zienswijzen naar voren te brengen bij de gemeenteraad is bekendgemaakt in de Nederlandsche Staatscourant en in de "Huis aan Huis". De kennisgeving van de terinzagelegging in de Huis aan Huis was tevens te raadplegen via de gemeentelijke website www.enschede.nl, de kennisgeving van de terinzagelegging in de Staatscourant was te raadplegen via de website www.officielebekendmakingen.nl.

Met betrekking tot het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" zijn in totaal tien zienswijzen ontvangen. Van de ingekomen zienswijzen en de gemeentelijke beantwoording daarvan is een verslag gemaakt dat als bijlage bij deze toelichting is opgenomen.

Bijlagen

Bijlage 1 Akoestisch onderzoek Leuriks Oost

Gemeente Enschede

Akoestisch onderzoek
De Eschmarke Deelplan II “Eekmaat West”
Nieuwbouw 111 woningen
Enschede

Gemeente Enschede
15 juli 2011

Inhoud

1.	**Inleiding**	**3**
2.	**Wegverkeerslawaai**	**4**
2.1	**Wettelijk kader**	**4**
2.2	**Onderzoek**	**4**
3.	**Conclusie**	**9**

Bijlagen

1 **Situatie**
2 **Verkeersgegevens**
3 **Invoergegevens rekenmodel**
4 **Rekenresultaten SMA 0/6**
5 **Rekenresultaten dunne deklagen**

1 Inleiding

Op de hoek van de Gronausestraat en de Oostweg wordt in het bestemmingsplan “De Eschmarke Deelplan II” de woonwijk “Eekmaat West” mogelijk gemaakt. Voor de realisatie van het plan is een herzieningsprocedure nodig van het Bestemmingsplan “De Eschmarke”.

Bij de ontwikkeling van nieuwe geluidgevoelige bestemmingen is vanuit de Wet geluidhinder onderzoek naar de geluidbelasting noodzakelijk indien de bestemmingen zijn gelegen binnen een wettelijk zone. Binnen het plan worden nieuwe geluidgevoelige bestemmingen geprojecteerd binnen de zone 350 meter van de Gronausestraat en de Oostweg. Een akoestisch onderzoek is uitgevoerd om de geluidbelasting vanwege het wegverkeer op deze wegen te bepalen.

2 Wegverkeerslawaai

2.1 Wettelijk kader

Bestemmingsplan
In het bestemmingsplan “De Eschmarke”, dat dateert uit 1996, heeft het gebied waar de woonwijk op de hoek van de Gronausestraat - Oostweg wordt gerealiseerd de bestemming “wonen” voor maximaal 35 woningen/hectare met 2 bouwlagen. Om het plan met 111 woningen met 3 bouwlagen mogelijk te maken is een herziening van het bestemmingsplan nodig. Het plan wordt opgenomen in het bestemmingsplan “De Eschmarke Deelplan II”.

Wet geluidhinder
In artikel 74 van de Wet geluidhinder is bepaald dat zich aan weerszijden van een weg een zone bevindt. De breedte van de zone is afhankelijk van de ligging van de weg in stedelijk of buitenstedelijk gebied en van het aantal rijstroken. De zonering geldt niet voor wegen die gelegen zijn binnen een als woonerf aangeduid gebied en voor wegen waarvoor een maximum snelheid geldt van 30 km per uur.

Krachtens artikel 77 van de Wet geluidhinder is het college van Burgemeester en Wethouders verplicht om voor nieuwe situaties bij de voorbereiding van de vaststelling of herziening van een bestemmingsplan dat geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op gronden die zijn gelegen binnen een zone als bedoeld in artikel 74, een akoestisch onderzoek in te stellen naar de geluidbelasting die woningen, andere geluidgevoelige gebouwen en geluidgevoelige terreinen die binnen de zone zijn gelegen, ondervinden van het verkeer op die weg.

De voorkeursgrenswaarde uit de Wet geluidhinder bedraagt 48 dB. Een geluidbelasting hoger dan de voorkeursgrenswaarde is uitsluitend mogelijk indien een hogere waarde wordt vastgesteld. Het vaststellen van een hogere waarde is pas mogelijk indien aangetoond wordt dat maatregelen (bronmaatregelen, overdrachtsmaatregelen en/of maatregelen bij de ontvanger) om te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde niet doeltreffend zijn (bezwaren van stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of financiële aard), en voldaan wordt aan de voorwaarden uit de Geluidnota Enschede 2009-2012 (verder Geluidnota). De Geluidnota is op 7 april 2009 en de herziene versie op 19 april 2011 door Burgemeester en Wethouders vastgesteld.

Vanwege de verwachting dat de geluidproductie van motorvoertuigen in de toekomst zal afnemen biedt artikel 110g van de Wet geluidhinder de bevoegde autoriteit de mogelijkheid tot het toepassen van een aftrek op de berekende geluidbelastingen. Deze aftrek bedraagt maximaal 2 dB(A) bij wegen met een snelheid van 70 km/u en hoger en bedraagt maximaal 5 dB(A) bij wegen met een rijsnelheid van minder dan 70 km/u. Voor de bepaling van de geluidwering ter plaatse van de gevels van de woningen mag geen aftrek worden toegepast.

2.2 Onderzoek

Onderzoeksopzet
Ten zuiden van de Gronausestraat (tussen Oostweg en Noord Esmarkerrondweg) en ten westen van de Oostweg (tussen Gronausestraat en Keppelerdijk), wordt een woonwijk met 111 woningen gerealiseerd. Voor de ligging van het plan wordt verwezen naar bijlage 1.

Het plan is gelegen binnen de zone van de Gronausestraat en de Oostweg. Vanwege het wegverkeer op de Gronausestraat en de Oostweg is de geluidbelasting op de woningen bepaald. Indien de geluidbelasting hoger is dan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB uit de Wet geluidhinder is onderzocht of de geluidbelasting met behulp van geluidreducerende maatregelen kan worden teruggebracht. De overige wegen in het plangebied hebben geen zone op grond van de Wet geluidhinder, omdat het 30 km-wegen betreft.

Verkeersgegevens
Door de afdeling Ontwerp van het programma Stedelijke Ontwikkeling en Beheer, van de gemeente Enschede zijn verkeersgegevens aangeleverd voor het jaar 2021.

De uitgangspunten voor de prognose van de verkeersgegevens voor het jaar 2021 zijn onder andere:
- Rijksweg 35 doorgetrokken naar snelwegennet in Duitsland;
- aanleg van Verlengde Euregioweg gerealiseerd;
- N18 gerealiseerd;
- uitvoering van Startprogramma Duurzaam Veilig Verkeer middels aanleg van 30 km/u-zones.

De aangeleverde verkeersgegevens hebben betrekking op werkdagen. Voor de geluidberekeningen moet uitgegaan worden van weekdagen. De aangeleverde verkeersgegevens zijn omgerekend van werkdag naar weekdag gegevens. De omrekening van de verkeersgegevens van werkdag in weekdag zijn opgenomen in bijlage 2.

Rekenmethode
Voor de bepaling van de geluidbelasting vanwege het wegverkeer is met behulp van het computerprogramma Geomilieu (V1.81) een rekenmodel opgesteld. Met behulp van dit rekenmodel is de geluidbelasting overeenkomstig Standaardrekenmethode II uit het “Reken- en Meetvoorschrift Geluidhinder 2006“ berekend.

Om de geluidbelasting vanwege het wegverkeer op de omgeving te berekenen zijn in het rekenmodel wegen ingevoerd op basis van de aangeleverde verkeersgegevens.

Voor het wegdek van de Oostweg en de Gronausestraat is uitgegaan van SMA (0/6).

In het rekenmodel zijn voor de verhardingen (wegen e.d.) bodemvlakken ingevoerd. De bodemfactor voor de verhardingen bedraagt 0,0 (hard). Als algemene bodemfactor voor de overige gebieden is een factor 0,80 (zacht) aangehouden.

Op de woningen zijn per bouwlaag rekenpunten gelegd.

De invoergegevens zijn opgenomen in bijlage 3.

Rekenresultaten
De rekenresultaten zijn opgenomen in bijlage 4. Uit de rekenresultaten blijkt dat de geluidbelasting op de woningen ten hoogste 56 dB ten gevolge van de Gronausestraat en 55 dB ten gevolge van de Oostweg bedraagt. Ten gevolge van beide wegen wordt de voorkeursgrenswaarde op 19 woningen[1] wordt overschreden.

Maatregelen
Onderzocht is of met geluidreducerende voorzieningen de geluidbelasting op de gevel kan worden teruggebracht tot 48 dB. Bij geluidreducerende voorzieningen kan gedacht worden aan bron- en overdrachtsmaatregelen. Daarnaast kan nog gekeken worden naar stedenbouwkundige mogelijkheden.

Bronmaatregelen
Als bronmaatregel is het toepassen van stiller asfalt onderzocht.
Uit een inspectie ter plaatse is gebleken dat op de Gronausestraat en de Oostweg SMA 0/6 ligt. Indien de Gronausestraat en de Oostweg worden voorzien van een dunne deklaag zal de geluidbelasting theoretisch met ca. 3 dB afnemen ten opzichte van het huidige wegdek. Op 4 van de 19 woningen, waar de voorkeursgrenswaarde wordt overschreden, wordt daarmee

[1] 1 woning ondervindt van beide wegen een geluidbelasting die hoge is dan de voorkeursgrenswaarde

voldaan aan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB. In bijlage 5 zijn de berekeningsresultaten voor het wegdektype dunne deklagen opgenomen.

Theoretisch is het mogelijk om met het wegdektype dunne deklagen de geluidbelasting op 4 van de 19 de woningen, waar de voorkeursgrenswaarde wordt overschreden, terug te brengen tot de voorkeursgrenswaarde. Om dit te bereiken moet ca. 350 m wegdek op de Gronausestraat en 350 m op de Oostweg vervangen worden. Dit is slechts een klein deel van beide wegen. Vanuit onderhoudsoverwegingen is het niet wenselijk om een weg gedeeltelijk te voorzien van een dunne deklaag. Vanuit onderhoudsoverwegingen is het wenselijk om de grote delen van de Gronausestraat en de Oostweg te voorzien van een dunne deklaag. De kosten voor het vervangen van 700 meter SMA (0/6) door een dunne deklaag bedraagt ca. € 700.000,=.
Daarnaast is de levensduur van dunne deklagen is korter en de gemiddelde jaarlijkse onderhoudskosten zijn ca. 25% hoger. In de praktijk blijkt de reductie van dunne deklagen in de loop van de tijd sneller af te nemen.
Gezien de kosten voor vervanging en onderhoud in relatie tot het beperkte effect ten opzichte van het aanwezige SMA 0/6 is het vervangen van het wegdek van de Gronausestraat en de Oostweg door een dunne deklaag niet wenselijk.

Een andere bronmaatregel die overwogen is, is het terugbrengen van de maximum snelheid naar 30 km per uur. De Gronausestraat en de Oostweg zijn echter hoofd-/industriewegen en als zodanig ook ingericht. Vanuit verkeerskundig oogpunt is het niet wenselijk om hier een 30 km zone van te maken.

Overdrachtsmaatregelen
Als overdrachtmaatregel kan gedacht worden aan het plaatsen van een geluidscherm/-wal. Een afschermende voorziening is vanuit stedenbouwkundig oogpunt niet wenselijk.

Stedenbouwkundige mogelijkheden
Het overgrote deel van de woningen is dusdanig op de kavels gesitueerd dat de afstand tot de Gronausestraat en de Oostweg relatief groot groot is. Voor de woningen in de nabijheid van de Gronausestraat en de Oostweg is het mogelijk om aan de geluidluwe gevel een verblijfsgebied te realiseren. Een andere stedenbouwkundige invulling van de kavel, met een lagere geluidbelasting van de gevel, is niet wenselijk om de ecologisch waardevollere delen van het gebied te sparen.

<u>Hogere waarde</u>
Op 19 woningen zal de voorkeursgrenswaarde van 48 dB worden overschreden.

Een geluidbelasting hoger dan de voorkeursgrenswaarde is uitsluitend mogelijk indien een hogere waarde wordt vastgesteld. Het vaststellen van een hogere waarde is pas mogelijk indien aangetoond wordt dat maatregelen (bronmaatregelen, overdrachtsmaatregelen en/of maatregelen bij de ontvanger) om te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde niet doeltreffend zijn (bezwaren stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of financiële aard), en voldaan wordt aan de voorwaarden uit de Geluidnota.

Uit het voorgaande blijkt dat de maatregelen die getroffen kunnen worden om aan de voorkeursgrenswaarde te voldoen bezwaren ontmoeten van stedenbouwkundige, verkeerskundige en financiële aard. Hiermee wordt aan de eerste eis om een hogere waarde te kunnen vaststellen voldaan.

Om een hogere waarde te kunnen vaststellen moet verder nog worden voldaan aan de ten hoogste vast te stellen hogere waarde uit de Wet geluidhinder en aan de Geluidnota. In de Geluidnota is bepaald dat om een hogere waarde te kunnen vaststellen:

- een woning ten minste één geluidluwe gevel heeft. Een gevel is geluidluw indien de

geluidbelasting ten gevolge van elk van de afzonderlijk te onderscheiden bronnen op grond van de Wet geluidhinder niet hoger is dan de voorkeursgrenswaarde die voor elk van de afzonderlijk te onderscheiden geluidbronnen geldt.
- verblijfsruimten en buitenruimten (indien beschikbaar) bij voorkeur gelegen zijn aan de geluidluwe zijde van een woning.

Aan de noordzijde zullen 11 woningen ten gevolge van de Gronausestraat aan de noordzijde een geluidbelasting ondervinden van meer dan 48 dB. De geluidbelasting bedraagt ten hoogste 56 dB. Hiermee wordt voldaan aan de ten hoogste toegestane hogere waarde van 63 dB. Voor deze woningen geldt dat zij aan de zuidzijde een geluidluwe gevel hebben.

Aan de oostzijde zullen 9 woningen ten gevolge van de Oostweg aan de oostzijde een geluidbelasting ondervinden van meer dan 48 dB. De geluidbelasting bedraagt ten hoogste 55 dB. Hiermee wordt voldaan aan de ten hoogste toegestane hogere waarde van 63 dB. Voor deze woningen geldt dat zij aan de westzijde een geluidluwe gevel hebben.

Uit het voorgaande blijkt dat aan de voorwaarden, uit de Wet geluidhinder en de Geluidnota, voor het vaststellen van een hogere waarde voor de 19 woningen wordt voldaan.

3 Conclusie

Op de hoek van de Gronausestraat en de Oostweg wordt in het Bestemmingsplan De Eschmarke Deelplan II de woonwijk ‘Eekmaat West’ mogelijk gemaakt. Op de geprojecteerde woningen is de geluidbelasting vanwege het wegverkeer op de Gronausestraat en de Oostweg onderzocht. Uit het onderzoek blijkt dat op de gevels van de woningen niet voldaan wordt aan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB uit de Wet geluidhinder.

Onderzocht is welke maatregelen mogelijk zijn om de geluidbelasting te reduceren.

Door het vervangen van het wegdek van de Groanusestraat en de Oostweg, dat nu uit SMA 0/6 bestaat, door een dunne deklaag kan de geluidbelasting theoretisch op 4 van de 19 woningen worden teruggebracht tot de voorkeursgrenswaarde. Daarnaast is de levensduur van dunne deklagen korter en zijn de gemiddelde jaarlijkse onderhoudskosten ca. 25% hoger. Gezien de kosten voor vervanging en onderhoud in relatie tot het beperkte effect ten opzichte van het aanwezige SMA 0/6 is het vervangen van het wegdek door een dunne deklaag niet wenselijk.

Andere bron-, overdrachts- en stedenbouwkundige maatregelen die in overweging zijn genomen stuiten op bezwaren van verkeerskundige en stedenbouwkundige aard.

Om de woningen te realiseren is voor 19 woningen een hogere waarde nodig. Aan de voorwaarden, uit de Wet geluidhinder en de Geluidnota, om een hogere waarde te kunnen vaststellen wordt voldaan.

Bijlage 1:

Situatie

BP Eekmaat West SMA met Spoelder

Gemeente Enschede

30 mei 2011, 10:03

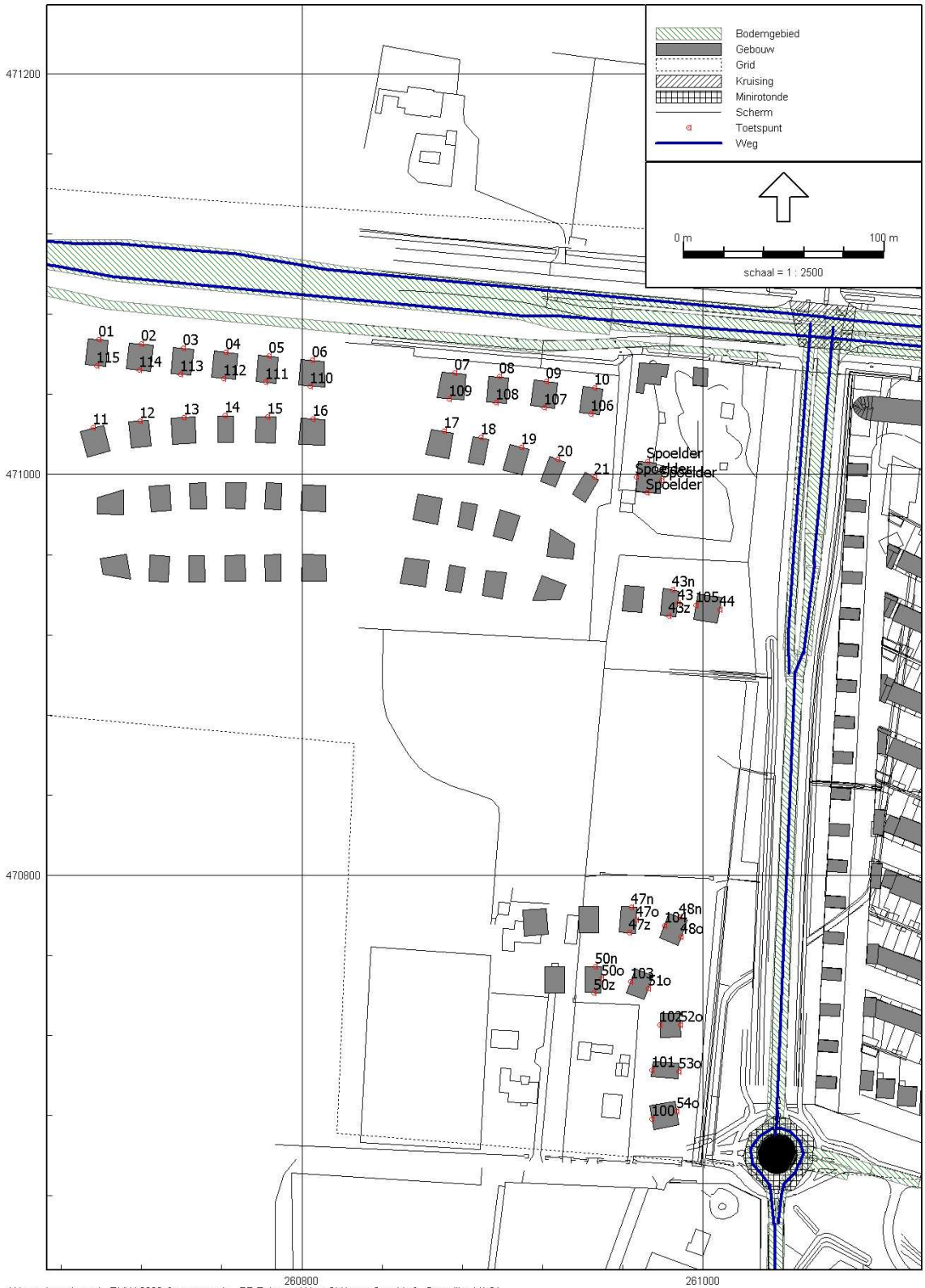

Wegverkeerslawaai - RMW-2006, [eerste versie - BP Eekmaat West SMA met Spoelder] , Geomilieu V1.81

Bijlage 2:

Verkeersgegevens

Omrekening werkdag - weekdag

Rood = invoer gegevens werkdag
Blauw = uitvoergegevens weekdag t.b.v. geluidsberekeningen

Omrekenfactoren gemeente Enschede	
(bron: VI-Lucht & Geluid, VROM/DGM, juni 2007)	
Licht verkeer	0,89
Vrachtverkeer	0,78

				werkdag						**weekdag**				
				intensiteit	uurtint.	LV	MV	ZV		intensiteit	uurtint.	LV	MV	ZV
1	Gronausestraat	etmaal	mvt	20856						18399				
	(Oostweg - Noord Esmarkerrondweg)	dag	%		6,70	92,80	4,10	3,10			6,70	93,63	3,63	2,74
			mvt	16768,22	1397,35	1296,74	57,29	43,32		14790,92	1232,58	1154,10	44,69	33,79
		avond	%		3,54	94,24	3,28	2,48			3,55	94,92	2,90	2,19
			mvt	2953,21	738,30	695,78	24,22	18,31		2609,65	652,41	619,24	18,89	14,28
		nacht	%		0,68	90,70	5,20	4,10			0,68	91,75	4,61	3,64
			mvt	1134,57	141,82	128,63	7,37	5,81		998,16	124,77	114,48	5,75	4,54
2	Oostweg	etmaal	mvt	18100						15924				
	(Gronausestraat - Keppelerdijk)	dag	%		6,90	92,80	4,10	3,10			6,92	93,63	3,63	2,74
			mvt	14986,80	1248,90	1158,98	51,20	38,72		13219,56	1101,63	1031,49	39,94	30,20
		avond	%		2,88	92,24	3,28	2,48			2,83	94,81	2,95	2,23
			mvt	2085,12	521,28	480,83	17,10	12,93		1805,43	451,36	427,94	13,34	10,08
		nacht	%		0,71	85,80	7,00	7,20			0,71	87,33	6,24	6,42
			mvt	1028,08	128,51	110,26	9,00	9,25		898,93	112,37	98,13	7,02	7,22

Bijlage 3

Invoergegevens rekenmodel

Model: RP Rekmast West GMA met Spoelder
eerste versie - Rekmast
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Bodemgebieden, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2006

Naam	Omschr.	Bf
		0,00
		0,00
		0,00

Invoergegevens

Model: RP Rekmast West GMA met Spoelder
eerste versie - Rekmast
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2006

Naam	Omschr.	Hoogte	Maaiveld	HDef.		Cp	Zwevend	Refl. 63	Refl. 125	Refl. 250	Refl. 500	Refl. 1k	Refl. 2k	Refl. 4k	Refl. 8k
gebouw1		20,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw2		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw4		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw5		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw6		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw7		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw8		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw9		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw10		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw11		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw12		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw13		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw14		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw15		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw16		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw17		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw18		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw19		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw20		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw21		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw22		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw23		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw24		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw25		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw26		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw27		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw28		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw29		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw30		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw31		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw32		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw33		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw34		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw35		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw36		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw37		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
gebouw38		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80

Model: RP Rekmaat West SMA met Spoelder
eerste versie - Rekmaat
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2006

Naam	Omschr.	Hoogte	Maaiveld	HDef.		Cp	Zwevend	Refl. 63	Refl. 125	Refl. 250	Refl. 500	Refl. 1k	Refl. 2k	Refl. 4k	Refl. 8k
gebouw39		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw40		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw41		9,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw42	woning met hoogte 6.10 m	6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw43	woning met hoogte 6.10 m	6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw44	woning met hoogte 6.10 m	6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw45	woning met hoogte 6.10 m	6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw46	woning met hoogte 6.10 m	6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw47	woning met hoogte 6.10 m	6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw48	woning met hoogte 6.10 m	6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw49	woning met hoogte 6.10 m	6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw50	woning met hoogte 6.10 m	6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw51	woning met hoogte 6.10 m	6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw52	woning met hoogte 6.10 m	6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw53	woning met hoogte 6.10 m	6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw54	woning met hoogte 6.10 m	6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw55	woning met hoogte 6.10 m	6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw56	woning met hoogte 6.10 m	6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw57	woning met hoogte 6.10 m	6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw58	woning met hoogte 6.10 m	6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
gebouw59	woning met hoogte 6.10 m	6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
01	gebouw	20,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
03	gebouw	20,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
04	gebouw	20,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
05	gebouw	20,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
06	gebouw	20,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
07	gebouw	20,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
08	gebouw	20,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
09	gebouw	20,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
10		20,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
11		20,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
12		20,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
13		20,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
14		20,00	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
01	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
02	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
03	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0	dB	False	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60

Model: BP Rekmaat West SMA met Spoelder
eerste versie - Rekmaat
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2006

Naam	Omschr.	Hoogte	Massiveld	HDef.	Cp	Zwevend	Refl. 63	Refl. 125	Refl. 250	Refl. 500	Refl. 1k	Refl. 2k	Refl. 4k	Refl. 8k
04	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
05	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
06	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
07	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
08	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
09	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
10	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
11	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
12	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
13	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
14	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
15	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
16	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
18	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
19	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
20	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
21	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
22	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
23	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
24	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
26	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
27	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
28	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
29	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
30	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
31	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
32	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
33	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
34	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
35	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
36	Woninq 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
37	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
38	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
39	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
40	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
41	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
42	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Pulse	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80

Model: RP Rekmaat West SMA met Spoelder
eerste versie - Rekmaat
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2006

Naam	Omschr.	Hoogte	Maaiveld	HDef.	Cp	Zwevend	Refl. 63	Refl. 125	Refl. 250	Refl. 500	Refl. 1k	Refl. 2k	Refl. 4k	Refl. 8k
43	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Falze	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
44	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Falze	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
45	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Falze	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
46	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Falze	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
47	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Falze	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
48	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Falze	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
49	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Falze	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
50	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Falze	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
51	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Falze	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
52	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Falze	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
53	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Falze	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
54	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Falze	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
omg	1	7,00	0,00	Relatief	0 dB	Falze	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
omg	2	7,00	0,00	Relatief	0 dB	Falze	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
17	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Falze	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
25	Woning 1	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Falze	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
Spoelder	Woning Spoelder	9,00	0,00	Relatief	0 dB	Falze	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60

```
Model:    SP Rekmaat West SMA met Spoelder
          eerste versie - Rekmaat
Groep:    (hoofdgroep)
          Lijst van Kruisingen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2006

Naam      Omschr.   Corr.
oostweg                1
```

```
Model:    SP Rekmaat West SMA met Spoelder
          eerste versie - Rekmaat
Groep:    (hoofdgroep)
          Lijst van Minirotondes, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - SMW-2006

Naam  Omschr.
01    Rotonde
```

Model: RP Rekmaat West SMA met Spoelder
eerste versie - Rekmaat
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Schermen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2006

Naam	Omschr.	ISO H	ISO M	HDef.		Cp	Zwevend	Refl.L 63	Refl.L 125	Refl.L 250	Refl.L 500	Refl.L 1k	Refl.L 2k	Refl.L 4k	Refl.L 8k	Refl.R 63
scherm01		5,30	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm02		5,30	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm03		5,30	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm04		5,30	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm05		5,30	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm06		5,30	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm07		5,30	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm08		5,30	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm09		5,30	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm10		5,30	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm11		5,30	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm12		5,30	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm13		5,30	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm14		5,30	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm15		5,30	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm16		5,30	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm17		5,30	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm18		5,30	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm19		6,10	0,00	Eigen waarde	0	dB	False	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80

Model: RP Rekmaat West SMA met Spoelder
eerste versie - Rekmaat
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Schermen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2006

Naam	Refl.R 125	Refl.R 250	Refl.R 500	Refl.R 1k	Refl.R 2k	Refl.R 4k	Refl.R 8k
scherm01	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm02	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm03	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm04	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm05	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm06	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm07	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm08	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm09	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm10	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm11	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm12	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm13	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm14	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm15	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm16	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm17	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm18	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
scherm19	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80

Model: SP Rekmaat West GMA met Spoelder
zeerste versie - Rekmaat
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Toetspunten, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2006

Naam	Omschr.	Maaiveld	HDef.	Hoogte A	Hoogte B	Hoogte C	Hoogte D	Hoogte E	Hoogte F	Gevel
01	Meetpunt	0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
02	Meetpunt	0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
03	Meetpunt	0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
04	Meetpunt	0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
05	Meetpunt	0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
06	Meetpunt	0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
07	Meetpunt	0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
08	Meetpunt	0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
09	Meetpunt	0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
10	Meetpunt	0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
21	Meetpunt	0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
48n		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
48o		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
51o		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
52o		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
53o		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
54o		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
11	Woning	0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
12	Woning	0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
13	Woning	0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
14	Woning	0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
15		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
16		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
17		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
18		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
19		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
20		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
44		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
43		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
43n		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
43z		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
47n		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
47o		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
47z		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
50n		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
50o		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
50z		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja

Model: BP Bakmast West SMA met Spoelder
eerste versie - Bakmast
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Toetspunten, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2006

Naam	Omschr.	Maaiveld	HDef.	Hoogte A	Hoogte B	Hoogte C	Hoogte D	Hoogte E	Hoogte F	Gevel
100		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
101		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
102		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
103		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
104		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
105		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
106		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
107		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
108		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
109		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
110		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
111		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
112		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
113		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
114		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
115		0,00	Relatief	2,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
Spoelder	noord	0,00	Relatief	3,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
Spoelder	Oost	0,00	Relatief	3,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
Spoelder	Zuid	0,00	Relatief	3,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja
Spoelder	West	0,00	Relatief	3,00	5,00	8,00	--	--	--	Ja

Model: RP Rekmaat West RMA met Spoelder
eerste versie - Rekmaat
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2006

Naam	Omschr.	ISO H	ISO M	HDef.	Invoertype	Hbron	Helling	Wegdek	V(MR)	V(LV)	V(MV)	V(ZV)	Totaal aantal	%Int.(D)
Oostweg	gedeelte Keppelerdijk - Gronaustraat	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	7962,00	6,92
Oostweg	gedeelte Keppelerdijk - Gronaustraat	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	15924,00	6,92
Oostweg	gedeelte Keppelerdijk - Gronaustraat	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	7962,00	6,92
Oostweg	gedeelte Keppelerdijk - Gronaustraat	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	7962,00	6,92
Oostweg	gedeelte Keppelerdijk - Gronaustraat	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	7962,00	6,92
Oostweg	gedeelte Keppelerdijk - Gronaustraat	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	7962,00	6,92
Oostweg	gedeelte Keppelerdijk - Gronaustraat	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	7962,00	6,92
Oostweg	rotonde	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	7962,00	6,92
Oostweg	rotonde	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	7962,00	6,92
Oostweg	rotonde	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	7962,00	6,92
Oostweg	ten zuiden	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	7962,00	6,92
Oostweg	ten zuiden	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	7962,00	6,92
Oostweg	ten zuiden	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	15924,00	6,92
Oostweg	gedeelte Keppelerdijk - Gronaustraat	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	7962,00	6,92
Oostweg	gedeelte Keppelerdijk - Gronaustraat	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	7962,00	6,92
Oostweg	gedeelte Keppelerdijk - Gronaustraat	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	7962,00	6,92
Gronause	ten westen Oostweg, noordelijke strook	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	9200,00	6,70
Gronause	ten oosten Oostweg, noordelijke strook	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	9200,00	6,70
Gronause	ten oosten Oostweg, zuidelijke strook	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	9200,00	6,70
Gronause	ten westen Oostweg, zuidelijke strook	0,00	0,00	Eigen waarde	Verdeling	0,75	0	W4	50	50	50	50	9200,00	6,70

Model: SP Rekmaat West GMA met Spoelder
eerste versie - Rekmaat
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - HMM-2006

Naam	%Int.(A)	%Int.(N)	%Int.(P4)	%MR(D)	%MR(A)	%MR(N)	%MR(P4)	%LV(D)	%LV(A)	%LV(N)	%LV(P4)	%MV(D)	%MV(A)	%MV(N)	%MV(P4)	%ZV(D)	%ZV(A)	%ZV(N)	%ZV(P4)	MR(D)
Oostweg	2,83	0,71	--	--	--	--	--	93,63	94,81	87,33	--	3,63	2,95	6,24	--	2,74	2,23	6,42	--	--

Invoergegevens

Model: RP Rekmaat West SMA met Spoelder
eerste versie - Rekmaat
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2006

Naam	MR(A)	MR(N)	MR(P4)	LV(D)	LV(A)	LV(N)	LV(P4)	MV(D)	MV(A)	MV(N)	MV(P4)	ZV(D)	ZV(A)	ZV(N)	ZV(P4)	LE (D) 63	LE (D) 125
Oostweg	--	--	--	515,67	212,63	49,37	--	20,00	6,65	1,53	--	15,10	5,02	3,61	--	83,93	87,16
Oostweg	--	--	--	1031,75	427,26	98,74	--	40,00	13,29	7,05	--	30,19	10,05	7,26	--	86,94	90,19
Oostweg	--	--	--	515,67	212,63	49,37	--	20,00	6,65	1,53	--	15,10	5,02	3,61	--	83,93	87,16
Oostweg	--	--	--	515,67	212,63	49,37	--	20,00	6,65	1,53	--	15,10	5,02	3,61	--	83,93	87,16
Oostweg	--	--	--	515,67	212,63	49,37	--	20,00	6,65	1,53	--	15,10	5,02	3,61	--	83,93	87,16
Oostweg	--	--	--	515,67	212,63	49,37	--	20,00	6,65	1,53	--	15,10	5,02	3,61	--	83,93	87,16
Oostweg	--	--	--	515,67	212,63	49,37	--	20,00	6,65	1,53	--	15,10	5,02	3,61	--	83,93	87,16
Oostweg	--	--	--	515,67	212,63	49,37	--	20,00	6,65	1,53	--	15,10	5,02	3,61	--	83,93	87,16
Oostweg	--	--	--	515,67	212,63	49,37	--	20,00	6,65	1,53	--	15,10	5,02	3,61	--	83,93	87,16
Oostweg	--	--	--	515,67	212,63	49,37	--	20,00	6,65	1,53	--	15,10	5,02	3,61	--	83,93	87,16
Oostweg	--	--	--	515,67	212,63	49,37	--	20,00	6,65	1,53	--	15,10	5,02	3,61	--	83,93	87,16
Oostweg	--	--	--	1031,75	427,26	98,74	--	40,00	13,29	7,05	--	30,19	10,05	7,26	--	86,94	90,19
Oostweg	--	--	--	515,67	212,63	49,37	--	20,00	6,65	1,53	--	15,10	5,02	3,61	--	83,93	87,16
Oostweg	--	--	--	515,67	212,63	49,37	--	20,00	6,65	1,53	--	15,10	5,02	3,61	--	83,93	87,16
Oostweg	--	--	--	515,67	212,63	49,37	--	20,00	6,65	1,53	--	15,10	5,02	3,61	--	83,93	87,16
Gronause	--	--	--	577,14	310,01	57,40	--	22,38	9,47	2,88	--	16,89	7,15	2,26	--	84,41	87,67
Gronause	--	--	--	577,14	310,01	57,40	--	22,38	9,47	2,88	--	16,89	7,15	2,26	--	84,41	87,67
Gronause	--	--	--	577,14	310,01	57,40	--	22,38	9,47	2,88	--	16,89	9,47	2,26	--	84,41	87,67
Gronause	--	--	--	577,14	310,01	57,40	--	22,38	9,47	2,88	--	16,89	7,15	2,26	--	84,41	87,67

Model: SP Eekmaat West SMA met Spoelder
eerste versie - Eekmaat
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2006

Naam	LE (D) 250	LE (D) 500	LE (D) 1k	LE (D) 2k	LE (D) 4k	LE (D) 8k	LE (A) 63	LE (A) 125	LE (A) 250	LE (A) 500	LE (A) 1k	LE (A) 2k	LE (A) 4k	LE (A) 8k	LE (N) 63
Oostweg	94,45	101,61	105,95	104,09	97,28	91,45	79,78	83,07	90,11	97,45	101,90	100,04	93,21	87,33	75,33
Oostweg	97,46	104,62	108,96	107,10	100,29	94,46	82,79	86,08	93,12	100,46	104,91	103,05	96,22	90,34	78,34
Oostweg	94,45	101,61	105,95	104,09	97,28	91,45	79,78	83,07	90,11	97,45	101,90	100,04	93,21	87,33	75,33
Oostweg	94,45	101,61	105,95	104,09	97,28	91,45	79,78	83,07	90,11	97,45	101,90	100,04	93,21	87,33	75,33
Oostweg	94,45	101,61	105,95	104,09	97,28	91,45	79,78	83,07	90,11	97,45	101,90	100,04	93,21	87,33	75,33
Oostweg	94,45	101,61	105,95	104,09	97,28	91,45	79,78	83,07	90,11	97,45	101,90	100,04	93,21	87,33	75,33
Oostweg	94,45	101,61	105,95	104,09	97,28	91,45	79,78	83,07	90,11	97,45	101,90	100,04	93,21	87,33	75,33
Oostweg	94,45	101,61	105,95	104,09	97,28	91,45	79,78	83,07	90,11	97,45	101,90	100,04	93,21	87,33	75,33
Oostweg	94,45	101,61	105,95	104,09	97,28	91,45	79,78	83,07	90,11	97,45	101,90	100,04	93,21	87,33	75,33
Oostweg	94,45	101,61	105,95	104,09	97,28	91,45	79,78	83,07	90,11	97,45	101,90	100,04	93,21	87,33	75,33
Oostweg	94,45	101,61	105,95	104,09	97,28	91,45	79,78	83,07	90,11	97,45	101,90	100,04	93,21	87,33	75,33
Oostweg	94,45	101,61	105,95	104,09	97,28	91,45	79,78	83,07	90,11	97,45	101,90	100,04	93,21	87,33	75,33
Oostweg	97,46	104,62	108,96	107,10	100,29	94,46	82,79	86,08	93,12	100,46	104,91	103,05	96,22	90,34	78,34
Oostweg	94,45	101,61	105,95	104,09	97,28	91,45	79,78	83,07	90,11	97,45	101,90	100,04	93,21	87,33	75,33
Oostweg	94,45	101,61	105,95	104,09	97,28	91,45	79,78	83,07	90,11	97,45	101,90	100,04	93,21	87,33	75,33
Oostweg	94,45	101,61	105,95	104,09	97,28	91,45	79,78	83,07	90,11	97,45	101,90	100,04	93,21	87,33	75,33
Gronausse	94,94	102,10	106,44	104,57	97,77	91,94	81,17	84,66	91,68	99,04	103,50	101,64	94,61	88,92	74,88
Gronausse	94,94	102,10	106,44	104,57	97,77	91,94	81,17	84,66	91,68	99,04	103,50	101,64	94,61	88,92	74,88
Gronausse	94,94	102,10	106,44	104,57	97,77	91,94	81,62	84,85	92,01	99,34	103,68	101,80	94,98	89,13	74,88
Gronausse	94,94	102,10	106,44	104,57	97,77	91,94	81,17	84,66	91,68	99,04	103,50	101,64	94,61	88,92	74,88

Model: RP Rekmaat West SMA met Spoelder
eerste versie - Rekmaat
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2006

Naam	LE [N] 125	LE [N] 250	LE [N] 500	LE [N] 1k	LE [N] 2k	LE [N] 4k	LE [N] 8k	LE [P4] 63	LE [P4] 125	LE [P4] 250	LE [P4] 500	LE [P4] 1k	LE [P4] 2k	LE [P4] 4k
Oostweg	78,40	86,46	93,14	96,98	95,02	88,33	82,72	--	--	--	--	--	--	--
Oostweg	81,41	89,47	96,15	99,99	98,03	91,34	85,73	--	--	--	--	--	--	--
Oostweg	78,40	86,46	93,14	96,98	95,02	88,33	82,72	--	--	--	--	--	--	--
Oostweg	78,40	86,46	93,14	96,98	95,02	88,33	82,72	--	--	--	--	--	--	--
Oostweg	78,40	86,46	93,14	96,98	95,02	88,33	82,72	--	--	--	--	--	--	--
Oostweg	78,40	86,46	93,14	96,98	95,02	88,33	82,72	--	--	--	--	--	--	--
Oostweg	78,40	86,46	93,14	96,98	95,02	88,33	82,72	--	--	--	--	--	--	--
Oostweg	78,40	86,46	93,14	96,98	95,02	88,33	82,72	--	--	--	--	--	--	--
Oostweg	78,40	86,46	93,14	96,98	95,02	88,33	82,72	--	--	--	--	--	--	--
Oostweg	78,40	86,46	93,14	96,98	95,02	88,33	82,72	--	--	--	--	--	--	--
Oostweg	81,41	89,47	96,15	99,99	98,03	91,34	85,73	--	--	--	--	--	--	--
Oostweg	78,40	86,46	93,14	96,98	95,02	88,33	82,72	--	--	--	--	--	--	--
Oostweg	78,40	86,46	93,14	96,98	95,02	88,33	82,72	--	--	--	--	--	--	--
Oostweg	78,40	86,46	93,14	96,98	95,02	88,33	82,72	--	--	--	--	--	--	--
Gronausse	78,09	85,65	92,59	96,77	94,86	88,12	82,37	--	--	--	--	--	--	--
Gronausse	78,09	85,65	92,59	96,77	94,86	88,12	82,37	--	--	--	--	--	--	--
Gronausse	78,09	85,65	92,59	96,77	94,86	88,12	82,37	--	--	--	--	--	--	--
Gronausse	78,09	85,65	92,59	96,77	94,86	88,12	82,37	--	--	--	--	--	--	--

Model: BP Rekmast West GMA met Spoelder
eerste versie - Rekmast
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2006

Naam	LE [P4]	Sk
Oostweg		--
Oostweg		--
Oostweg		--
Oostweg		--
Oostweg		--
Oostweg		--
Oostweg		--
Oostweg		--
Oostweg		--
Oostweg		--
Oostweg		--
Oostweg		--
Oostweg		--
Oostweg		--
Oostweg		--
Oostweg		--
Oostweg		--
Gronausse		--
Gronausse		--
Gronausse		--
Gronausse		--

Bijlage 4

Rekenresultaten SMA 0/6

Rapport: Resultatentabel
Model: BP Rekmaat West SMA met Spoelder
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Gronausestraat
Groepreductie: Ja

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
01_A	Meetpunt	2,00	53	50	43	54
01_B	Meetpunt	5,00	54	51	45	55
01_C	Meetpunt	8,00	54	52	45	55
02_A	Meetpunt	2,00	53	50	43	54
02_B	Meetpunt	5,00	54	51	45	55
02_C	Meetpunt	8,00	54	52	45	55
03_A	Meetpunt	2,00	53	50	43	54
03_B	Meetpunt	5,00	54	51	45	55
03_C	Meetpunt	8,00	55	52	45	55
04_A	Meetpunt	2,00	53	50	43	54
04_B	Meetpunt	5,00	54	51	45	55
04_C	Meetpunt	8,00	55	52	45	55
05_A	Meetpunt	2,00	53	50	44	54
05_B	Meetpunt	5,00	54	51	45	55
05_C	Meetpunt	8,00	55	52	45	55
06_A	Meetpunt	2,00	53	50	44	54
06_B	Meetpunt	5,00	54	52	45	55
06_C	Meetpunt	8,00	55	52	45	55
07_A	Meetpunt	2,00	53	51	44	54
07_B	Meetpunt	5,00	55	52	45	55
07_C	Meetpunt	8,00	55	52	45	55
08_A	Meetpunt	2,00	54	51	44	54
08_B	Meetpunt	5,00	55	52	45	55
08_C	Meetpunt	8,00	55	52	45	55
09_A	Meetpunt	2,00	54	51	44	54
09_B	Meetpunt	5,00	55	52	45	55
09_C	Meetpunt	8,00	55	52	45	56
10_A	Meetpunt	2,00	53	50	44	54
10_B	Meetpunt	5,00	55	52	45	55
10_C	Meetpunt	8,00	55	52	45	55
100_A		2,00	27	24	17	27
100_B		5,00	27	24	18	28
100_C		8,00	28	25	18	28
101_A		2,00	23	20	13	24
101_B		5,00	25	22	15	25
101_C		8,00	27	24	18	28
102_A		2,00	17	14	7	18
102_B		5,00	20	17	11	21
102_C		8,00	25	22	15	25
103_A		2,00	29	26	19	29
103_B		5,00	30	27	20	30
103_C		8,00	31	28	22	32
104_A		2,00	31	28	21	31
104_B		5,00	32	29	22	32
104_C		8,00	33	30	23	33
105_A		2,00	35	32	25	35
105_B		5,00	36	33	27	37
105_C		8,00	38	35	28	38
106_A		2,00	39	36	30	40
106_B		5,00	40	37	31	41
106_C		8,00	41	38	31	42
107_A		2,00	37	34	27	38
107_B		5,00	38	35	29	39
107_C		8,00	40	37	30	40
108_A		2,00	39	36	29	39
108_B		5,00	40	37	30	41
108_C		8,00	41	38	32	42
109_A		2,00	37	34	27	37
109_B		5,00	38	35	29	39
109_C		8,00	40	37	30	40

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: RP Rekmaat West SMA met Spoelder
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Gronausestraat
Groepsreductie: Ja

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
11_A	Woning	2,00	45	42	35	45
11_B	Woning	5,00	46	43	36	46
11_C	Woning	8,00	47	44	37	47
110_A		2,00	38	35	28	38
110_B		5,00	39	36	29	40
110_C		8,00	40	37	31	41
111_A		2,00	40	37	31	41
111_B		5,00	41	38	32	42
111_C		8,00	42	39	33	43
112_A		2,00	35	32	25	36
112_B		5,00	36	33	27	37
112_C		8,00	38	35	28	39
113_A		2,00	38	35	29	39
113_B		5,00	39	36	30	40
113_C		8,00	40	37	31	41
114_A		2,00	37	34	27	38
114_B		5,00	38	35	28	39
114_C		8,00	39	36	29	39
115_A		2,00	37	34	27	37
115_B		5,00	38	35	28	38
115_C		8,00	38	35	29	39
12_A	Woning	2,00	44	41	35	45
12_B	Woning	5,00	46	43	36	46
12_C	Woning	8,00	46	44	37	47
13_A	Woning	2,00	44	41	35	45
13_B	Woning	5,00	46	43	36	46
13_C	Woning	8,00	47	44	37	47
14_A	Woning	2,00	44	41	34	45
14_B	Woning	5,00	45	42	36	46
14_C	Woning	8,00	47	44	37	47
15_A		2,00	45	42	35	45
15_B		5,00	46	43	37	47
15_C		8,00	47	44	38	48
16_A		2,00	45	42	36	46
16_B		5,00	47	44	37	47
16_C		8,00	48	45	38	48
17_A		2,00	45	42	36	46
17_B		5,00	47	44	37	47
17_C		8,00	48	45	38	49
18_A		2,00	45	42	36	46
18_B		5,00	47	44	37	47
18_C		8,00	48	45	38	48
19_A		2,00	45	42	35	45
19_B		5,00	46	43	37	47
19_C		8,00	47	44	38	48
20_A		2,00	44	42	35	45
20_B		5,00	46	43	36	46
20_C		8,00	47	44	37	47
21_A	Meetpunt	2,00	44	41	34	45
21_B	Meetpunt	5,00	45	42	36	46
21_C	Meetpunt	8,00	46	43	37	47
43_A		2,00	39	36	29	40
43_B		5,00	40	37	30	40
43_C		8,00	41	38	31	41
43n_A		2,00	41	38	31	41
43n_B		5,00	42	39	32	42
43n_C		8,00	43	40	33	43
43z_A		2,00	21	18	11	21
43z_B		5,00	22	19	13	23
43z_C		8,00	25	22	15	25

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: RP Rekmaat West SMA met Spoelder
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Gronausestraat
Groepsreductie: Ja

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
44_A		2,00	39	36	29	39
44_B		5,00	40	37	30	40
44_C		8,00	40	38	31	41
47n_A		2,00	33	29	22	33
47n_B		5,00	33	30	23	33
47n_C		8,00	33	30	24	34
47o_A		2,00	31	28	22	32
47o_B		5,00	32	29	23	33
47o_C		8,00	33	30	23	33
47z_A		2,00	13	10	4	14
47z_B		5,00	17	14	7	17
47z_C		8,00	22	19	12	22
48n_A		2,00	33	29	23	33
48n_B		5,00	33	30	24	34
48n_C		8,00	34	31	24	34
48o_A		2,00	24	22	15	25
48o_B		5,00	28	25	18	28
48o_C		8,00	27	24	17	28
50n_A		2,00	28	25	19	29
50n_B		5,00	29	27	20	30
50n_C		8,00	31	28	21	31
50o_A		2,00	27	24	18	28
50o_B		5,00	29	26	19	29
50o_C		8,00	30	28	21	31
50z_A		2,00	11	8	1	11
50z_B		5,00	16	13	6	16
50z_C		8,00	22	19	12	22
51o_A		2,00	26	23	16	26
51o_B		5,00	28	25	18	28
51o_C		8,00	28	25	18	28
52o_A		2,00	29	26	20	30
52o_B		5,00	31	28	21	31
52o_C		8,00	30	27	20	31
53o_A		2,00	28	25	18	28
53o_B		5,00	29	26	20	30
53o_C		8,00	29	26	19	30
54o_A		2,00	27	24	18	28
54o_B		5,00	29	26	19	29
54o_C		8,00	29	26	19	29
Spoelder_A	noord	1,00	46	43	36	46
Spoelder_A	Oost	1,00	44	41	34	45
Spoelder_A	West	1,00	43	39	32	43
Spoelder_A	Zuid	1,00	33	30	24	34
Spoelder_B	noord	5,00	47	44	37	47
Spoelder_B	Oost	5,00	45	42	35	45
Spoelder_B	West	5,00	43	40	33	43
Spoelder_B	Zuid	5,00	34	31	24	34
Spoelder_C	noord	8,00	48	45	38	49
Spoelder_C	Oost	8,00	46	43	36	46
Spoelder_C	West	8,00	44	41	35	45
Spoelder_C	Zuid	8,00	35	32	25	35

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: RP Rekmaat West SMA met Sposlder
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Oostweg
Groepsreductie: Ja

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
01_A	Meetpunt	2,00	23	19	14	23
01_B	Meetpunt	5,00	23	19	14	24
01_C	Meetpunt	8,00	23	19	15	24
02_A	Meetpunt	2,00	23	19	14	24
02_B	Meetpunt	5,00	23	19	15	24
02_C	Meetpunt	8,00	24	20	15	24
03_A	Meetpunt	2,00	24	20	15	24
03_B	Meetpunt	5,00	24	20	15	25
03_C	Meetpunt	8,00	24	20	15	25
04_A	Meetpunt	2,00	26	21	17	26
04_B	Meetpunt	5,00	26	22	17	27
04_C	Meetpunt	8,00	26	22	18	27
05_A	Meetpunt	2,00	25	21	16	26
05_B	Meetpunt	5,00	26	22	17	26
05_C	Meetpunt	8,00	26	22	17	26
06_A	Meetpunt	2,00	26	22	18	27
06_B	Meetpunt	5,00	27	23	18	28
06_C	Meetpunt	8,00	27	23	18	28
07_A	Meetpunt	2,00	27	23	19	28
07_B	Meetpunt	5,00	28	24	19	29
07_C	Meetpunt	8,00	29	25	20	30
08_A	Meetpunt	2,00	28	24	19	29
08_B	Meetpunt	5,00	29	25	20	30
08_C	Meetpunt	8,00	30	26	21	31
09_A	Meetpunt	2,00	25	21	16	25
09_B	Meetpunt	5,00	27	23	18	27
09_C	Meetpunt	8,00	29	25	21	30
10_A	Meetpunt	2,00	27	23	18	27
10_B	Meetpunt	5,00	29	25	20	30
10_C	Meetpunt	8,00	34	30	25	35
100_A		2,00	23	19	14	23
100_B		5,00	24	20	15	24
100_C		8,00	25	21	16	25
101_A		2,00	33	29	24	33
101_B		5,00	34	29	25	34
101_C		8,00	34	30	25	35
102_A		2,00	37	33	28	38
102_B		5,00	39	35	30	39
102_C		8,00	40	36	31	40
103_A		2,00	37	33	28	37
103_B		5,00	38	34	29	38
103_C		8,00	38	34	30	39
104_A		2,00	39	35	30	40
104_B		5,00	40	36	31	41
104_C		8,00	41	37	32	42
105_A		2,00	40	36	31	41
105_B		5,00	41	37	32	42
105_C		8,00	42	38	34	43
106_A		2,00	41	37	32	42
106_B		5,00	42	38	33	43
106_C		8,00	43	39	34	44
107_A		2,00	38	34	29	38
107_B		5,00	39	35	30	39
107_C		8,00	40	36	31	40
108_A		2,00	36	32	27	36
108_B		5,00	37	33	28	37
108_C		8,00	38	34	29	38
109_A		2,00	34	30	25	35
109_B		5,00	35	31	26	36
109_C		8,00	36	32	28	37

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: RP Rekmaat West SMA met Spoelder
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Oostweg
Groepsreductie: Ja

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
11_A	Woning	2,00	12	8	3	13
11_B	Woning	5,00	15	11	6	16
11_C	Woning	8,00	23	19	14	23
110_A		2,00	30	26	21	30
110_B		5,00	31	27	22	31
110_C		8,00	33	29	24	33
111_A		2,00	27	23	18	28
111_B		5,00	28	24	19	29
111_C		8,00	31	27	22	31
112_A		2,00	29	25	20	29
112_B		5,00	30	26	21	30
112_C		8,00	31	27	22	32
113_A		2,00	28	23	19	28
113_B		5,00	28	24	20	29
113_C		8,00	30	26	21	31
114_A		2,00	26	22	17	27
114_B		5,00	27	23	18	28
114_C		8,00	29	25	20	30
115_A		2,00	25	21	16	25
115_B		5,00	26	22	17	26
115_C		8,00	27	23	18	28
12_A	Woning	2,00	15	11	6	15
12_B	Woning	5,00	18	14	9	18
12_C	Woning	8,00	23	19	14	23
13_A	Woning	2,00	15	11	7	16
13_B	Woning	5,00	19	14	10	19
13_C	Woning	8,00	23	19	14	23
14_A	Woning	2,00	21	17	12	22
14_B	Woning	5,00	22	18	14	23
14_C	Woning	8,00	24	20	15	25
15_A		2,00	22	18	13	22
15_B		5,00	23	19	14	24
15_C		8,00	25	21	16	26
16_A		2,00	27	22	18	27
16_B		5,00	27	23	18	28
16_C		8,00	28	24	19	28
17_A		2,00	34	30	25	35
17_B		5,00	35	31	26	35
17_C		8,00	36	32	27	36
18_A		2,00	36	32	27	36
18_B		5,00	37	32	28	37
18_C		8,00	37	33	28	38
19_A		2,00	37	33	28	37
19_B		5,00	38	34	29	38
19_C		8,00	39	34	30	39
20_A		2,00	38	34	29	38
20_B		5,00	39	35	30	39
20_C		8,00	40	36	31	40
21_A	Meetpunt	2,00	39	35	30	40
21_B	Meetpunt	5,00	40	36	31	41
21_C	Meetpunt	8,00	41	37	32	42
43_A		2,00	46	41	37	46
43_B		5,00	47	43	38	47
43_C		8,00	48	44	39	48
43n_A		2,00	46	42	37	47
43n_B		5,00	48	44	39	48
43n_C		8,00	48	44	39	49
43z_A		2,00	46	42	37	47
43z_B		5,00	47	43	38	48
43z_C		8,00	48	44	39	49

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: RP Rekmaat West SMA met Spoelder
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Oostweg
Groepsreductie: Ja

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
44_A		2,00	53	48	44	53
44_B		5,00	54	50	45	54
44_C		8,00	54	50	45	55
47n_A		2,00	45	41	36	45
47n_B		5,00	46	42	37	47
47n_C		8,00	47	43	38	47
47o_A		2,00	46	42	37	47
47o_B		5,00	47	43	38	48
47o_C		8,00	48	44	39	49
47z_A		2,00	44	40	35	44
47z_B		5,00	45	41	36	45
47z_C		8,00	46	42	37	47
48n_A		2,00	48	44	40	49
48n_B		5,00	50	46	41	50
48n_C		8,00	50	46	41	51
48o_A		2,00	50	46	42	51
48o_B		5,00	52	48	43	52
48o_C		8,00	52	48	44	53
50n_A		2,00	41	37	32	42
50n_B		5,00	42	38	33	42
50n_C		8,00	43	39	34	44
50o_A		2,00	40	36	31	41
50o_B		5,00	41	37	33	42
50o_C		8,00	43	39	34	43
50z_A		2,00	39	35	30	40
50z_B		5,00	40	36	31	41
50z_C		8,00	41	37	32	42
51o_A		2,00	48	44	39	48
51o_B		5,00	49	45	40	50
51o_C		8,00	50	46	41	51
52o_A		2,00	51	47	42	51
52o_B		5,00	52	48	43	53
52o_C		8,00	53	49	44	53
53o_A		2,00	51	47	42	51
53o_B		5,00	52	48	43	53
53o_C		8,00	53	49	44	53
54o_A		2,00	51	47	42	51
54o_B		5,00	52	48	43	53
54o_C		8,00	53	48	44	53
Spoelder_A	noord	1,00	43	39	34	43
Spoelder_A	Oost	1,00	48	44	39	48
Spoelder_A	West	1,00	31	26	22	31
Spoelder_A	Zuid	1,00	45	41	36	45
Spoelder_B	noord	5,00	44	40	35	44
Spoelder_B	Oost	5,00	49	45	40	49
Spoelder_B	West	5,00	31	27	22	32
Spoelder_B	Zuid	5,00	45	41	37	46
Spoelder_C	noord	8,00	45	41	36	45
Spoelder_C	Oost	8,00	50	46	41	50
Spoelder_C	West	8,00	33	29	25	34
Spoelder_C	Zuid	8,00	46	42	38	47

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Bijlage 5

Rekenresultaten dunne deklagen

Rapport: Resultatentabel
Model: RP Rekmaat West Dundek
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Gronausestraat
Groepsreductie: Ja

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
01_A	Meetpunt	2,00	51	48	41	51
01_B	Meetpunt	5,00	52	49	42	52
01_C	Meetpunt	8,00	52	49	42	52
02_A	Meetpunt	2,00	51	48	41	51
02_B	Meetpunt	5,00	52	49	42	52
02_C	Meetpunt	8,00	52	49	42	52
03_A	Meetpunt	2,00	51	48	41	51
03_B	Meetpunt	5,00	52	49	42	52
03_C	Meetpunt	8,00	52	49	42	53
04_A	Meetpunt	2,00	51	48	41	51
04_B	Meetpunt	5,00	52	49	42	52
04_C	Meetpunt	8,00	52	49	42	53
05_A	Meetpunt	2,00	51	48	41	51
05_B	Meetpunt	5,00	52	49	42	52
05_C	Meetpunt	8,00	52	49	42	53
06_A	Meetpunt	2,00	51	48	41	51
06_B	Meetpunt	5,00	52	49	42	52
06_C	Meetpunt	8,00	52	49	42	53
07_A	Meetpunt	2,00	51	48	41	51
07_B	Meetpunt	5,00	52	49	42	53
07_C	Meetpunt	8,00	52	49	43	53
08_A	Meetpunt	2,00	51	48	41	52
08_B	Meetpunt	5,00	52	49	42	53
08_C	Meetpunt	8,00	52	50	43	53
09_A	Meetpunt	2,00	51	48	41	52
09_B	Meetpunt	5,00	52	49	43	53
09_C	Meetpunt	8,00	52	50	43	53
10_A	Meetpunt	2,00	51	48	41	51
10_B	Meetpunt	5,00	52	49	42	53
10_C	Meetpunt	8,00	52	49	42	53
100_A		2,00	25	22	15	25
100_B		5,00	25	23	16	26
100_C		8,00	26	23	16	26
101_A		2,00	22	19	12	22
101_B		5,00	23	21	14	24
101_C		8,00	26	23	16	26
102_A		2,00	17	14	7	17
102_B		5,00	20	17	10	20
102_C		8,00	24	21	14	24
103_A		2,00	27	24	17	27
103_B		5,00	28	25	18	28
103_C		8,00	29	26	19	30
104_A		2,00	29	26	19	29
104_B		5,00	30	27	20	30
104_C		8,00	31	28	21	31
105_A		2,00	33	30	23	33
105_B		5,00	34	31	24	34
105_C		8,00	34	31	26	34
106_A		2,00	37	34	27	37
106_B		5,00	38	35	28	38
106_C		8,00	39	36	29	39
107_A		2,00	35	32	25	35
107_B		5,00	36	33	26	36
107_C		8,00	37	34	27	38
108_A		2,00	36	33	27	37
108_B		5,00	38	35	28	38
108_C		8,00	39	36	29	39
109_A		2,00	34	32	25	35
109_B		5,00	36	33	26	36
109_C		8,00	37	34	28	38

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: RP Rekmaat West Dundek
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Gronausestraat
Groepreductie: Ja

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
11_A	Woning	2,00	42	39	32	43
11_B	Woning	5,00	43	41	34	44
11_C	Woning	8,00	44	41	35	45
110_A		2,00	35	32	25	36
110_B		5,00	37	34	27	37
110_C		8,00	38	35	28	39
111_A		2,00	38	35	28	38
111_B		5,00	39	36	29	39
111_C		8,00	40	37	30	40
112_A		2,00	33	30	23	33
112_B		5,00	34	31	24	35
112_C		8,00	36	33	26	36
113_A		2,00	36	33	26	36
113_B		5,00	37	34	27	37
113_C		8,00	38	35	28	38
114_A		2,00	35	32	25	35
114_B		5,00	36	33	26	36
114_C		8,00	37	34	27	37
115_A		2,00	34	31	24	35
115_B		5,00	35	32	25	36
115_C		8,00	36	33	26	36
12_A	Woning	2,00	42	39	32	42
12_B	Woning	5,00	43	40	33	44
12_C	Woning	8,00	44	41	34	45
13_A	Woning	2,00	42	39	32	42
13_B	Woning	5,00	43	40	33	44
13_C	Woning	8,00	44	41	34	45
14_A	Woning	2,00	42	39	32	42
14_B	Woning	5,00	43	40	33	44
14_C	Woning	8,00	44	41	34	45
15_A		2,00	42	39	32	43
15_B		5,00	44	41	34	44
15_C		8,00	45	42	35	45
16_A		2,00	43	40	33	43
16_B		5,00	44	41	35	45
16_C		8,00	45	43	36	46
17_A		2,00	43	40	33	43
17_B		5,00	44	41	34	45
17_C		8,00	46	43	36	46
18_A		2,00	43	40	33	43
18_B		5,00	44	41	34	45
18_C		8,00	45	42	36	46
19_A		2,00	42	40	33	43
19_B		5,00	44	41	34	44
19_C		8,00	45	42	35	45
20_A		2,00	42	39	32	42
20_B		5,00	43	40	34	44
20_C		8,00	44	41	34	45
21_A	Meetpunt	2,00	41	39	32	42
21_B	Meetpunt	5,00	43	40	33	43
21_C	Meetpunt	8,00	44	41	34	44
43_A		2,00	37	34	27	37
43_B		5,00	37	35	28	38
43_C		8,00	38	35	28	39
43n_A		2,00	38	35	28	39
43n_B		5,00	39	36	30	40
43n_C		8,00	40	37	30	41
43z_A		2,00	19	17	10	20
43z_B		5,00	21	18	11	21
43z_C		8,00	23	20	13	23

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: RP Rekmaat West Dundek
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Gronausestraat
Groepreductie: Ja

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
44_A		2,00	16	14	27	17
44_B		5,00	17	14	28	18
44_C		8,00	18	15	28	19
47n_A		2,00	10	27	20	11
47n_B		5,00	11	28	21	12
47n_C		8,00	11	28	22	12
47o_A		2,00	29	26	20	10
47o_B		5,00	10	28	21	11
47o_C		8,00	11	28	21	11
47z_A		2,00	13	10	1	14
47z_B		5,00	14	11	6	14
47z_C		8,00	20	17	10	20
48n_A		2,00	10	28	21	11
48n_B		5,00	11	29	22	12
48n_C		8,00	12	29	22	12
48o_A		2,00	23	20	14	24
48o_B		5,00	24	23	16	27
48o_C		8,00	25	22	16	26
50n_A		2,00	27	24	17	27
50n_B		5,00	28	25	18	28
50n_C		8,00	29	26	19	10
50o_A		2,00	26	23	16	26
50o_B		5,00	27	24	17	28
50o_C		8,00	28	26	19	29
50z_A		2,00	10	7	0	11
50z_B		5,00	14	12	5	15
50z_C		8,00	20	17	10	20
51o_A		2,00	24	21	14	25
51o_B		5,00	26	23	16	27
51o_C		8,00	26	23	16	27
52o_A		2,00	27	24	18	28
52o_B		5,00	29	26	19	29
52o_C		8,00	28	25	18	29
53o_A		2,00	26	23	16	26
53o_B		5,00	27	25	18	28
53o_C		8,00	27	24	17	28
54o_A		2,00	25	23	16	26
54o_B		5,00	27	24	17	27
54o_C		8,00	27	24	17	27
Spoelder_A	noord	1,00	43	40	34	44
Spoelder_A	Oost	1,00	41	39	32	42
Spoelder_A	West	1,00	39	37	30	40
Spoelder_A	Zuid	1,00	31	28	21	31
Spoelder_B	noord	5,00	44	41	35	45
Spoelder_B	Oost	5,00	42	39	32	43
Spoelder_B	West	5,00	40	37	31	41
Spoelder_B	Zuid	5,00	31	29	22	32
Spoelder_C	noord	8,00	45	43	36	46
Spoelder_C	Oost	8,00	43	40	33	44
Spoelder_C	West	8,00	42	39	32	42
Spoelder_C	Zuid	8,00	33	30	23	33

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: RP Rekmaat West Dundek
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Oostweg
Groepsreductie: Ja

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
01_A	Meetpunt	2,00	21	17	11	21
01_B	Meetpunt	5,00	21	17	12	22
01_C	Meetpunt	8,00	21	17	12	22
02_A	Meetpunt	2,00	21	17	12	21
02_B	Meetpunt	5,00	21	17	12	22
02_C	Meetpunt	8,00	21	17	12	22
03_A	Meetpunt	2,00	22	18	12	22
03_B	Meetpunt	5,00	22	18	13	23
03_C	Meetpunt	8,00	22	18	13	23
04_A	Meetpunt	2,00	23	19	14	24
04_B	Meetpunt	5,00	24	20	15	25
04_C	Meetpunt	8,00	24	20	15	25
05_A	Meetpunt	2,00	23	19	14	23
05_B	Meetpunt	5,00	23	19	14	24
05_C	Meetpunt	8,00	24	20	14	24
06_A	Meetpunt	2,00	24	20	15	25
06_B	Meetpunt	5,00	25	21	15	25
06_C	Meetpunt	8,00	25	21	16	25
07_A	Meetpunt	2,00	25	21	16	26
07_B	Meetpunt	5,00	26	22	17	26
07_C	Meetpunt	8,00	27	23	17	27
08_A	Meetpunt	2,00	26	22	17	26
08_B	Meetpunt	5,00	27	23	18	27
08_C	Meetpunt	8,00	28	24	19	28
09_A	Meetpunt	2,00	23	19	13	23
09_B	Meetpunt	5,00	25	21	15	25
09_C	Meetpunt	8,00	27	23	18	28
10_A	Meetpunt	2,00	24	20	15	25
10_B	Meetpunt	5,00	27	23	17	27
10_C	Meetpunt	8,00	32	28	22	32
100_A		2,00	21	17	11	21
100_B		5,00	21	17	12	22
100_C		8,00	23	19	13	23
101_A		2,00	30	26	21	31
101_B		5,00	31	27	22	31
101_C		8,00	32	28	22	32
102_A		2,00	35	31	25	35
102_B		5,00	36	32	27	36
102_C		8,00	37	33	28	38
103_A		2,00	34	30	25	35
103_B		5,00	35	31	26	36
103_C		8,00	36	32	27	36
104_A		2,00	37	33	27	37
104_B		5,00	38	34	29	38
104_C		8,00	39	35	30	39
105_A		2,00	37	33	28	38
105_B		5,00	39	35	30	39
105_C		8,00	40	36	31	40
106_A		2,00	39	35	29	39
106_B		5,00	40	36	30	40
106_C		8,00	41	37	31	41
107_A		2,00	35	31	26	36
107_B		5,00	36	32	27	37
107_C		8,00	37	33	28	38
108_A		2,00	34	30	24	34
108_B		5,00	34	30	25	35
108_C		8,00	36	32	26	36
109_A		2,00	32	28	23	32
109_B		5,00	33	29	24	33
109_C		8,00	34	30	25	35

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: RP Rekmaat West Dundek
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Oostweg
Groepsreductie: Ja

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
11_A	Woning	2,00	12	8	2	12
11_B	Woning	5,00	14	10	5	14
11_C	Woning	8,00	21	17	11	21
110_A		2,00	28	24	18	28
110_B		5,00	29	25	19	29
110_C		8,00	30	26	21	31
111_A		2,00	25	21	16	26
111_B		5,00	27	23	17	27
111_C		8,00	29	25	20	29
112_A		2,00	27	23	17	27
112_B		5,00	28	24	18	28
112_C		8,00	29	25	20	30
113_A		2,00	26	22	16	26
113_B		5,00	26	22	17	27
113_C		8,00	28	24	19	28
114_A		2,00	24	20	15	25
114_B		5,00	25	21	16	26
114_C		8,00	27	23	18	27
115_A		2,00	23	19	13	23
115_B		5,00	24	20	14	24
115_C		8,00	25	21	16	26
12_A	Woning	2,00	14	10	5	15
12_B	Woning	5,00	17	13	7	17
12_C	Woning	8,00	21	17	11	21
13_A	Woning	2,00	15	11	5	15
13_B	Woning	5,00	17	13	8	18
13_C	Woning	8,00	21	17	12	21
14_A	Woning	2,00	19	15	10	20
14_B	Woning	5,00	21	17	11	21
14_C	Woning	8,00	22	18	13	22
15_A		2,00	20	16	10	20
15_B		5,00	21	17	12	21
15_C		8,00	23	19	14	23
16_A		2,00	24	20	15	25
16_B		5,00	25	21	15	25
16_C		8,00	25	21	16	26
17_A		2,00	32	28	22	32
17_B		5,00	32	28	23	33
17_C		8,00	33	29	24	34
18_A		2,00	33	29	24	34
18_B		5,00	34	30	25	34
18_C		8,00	35	31	26	35
19_A		2,00	34	30	25	35
19_B		5,00	35	31	26	35
19_C		8,00	36	32	27	36
20_A		2,00	35	31	26	36
20_B		5,00	36	32	27	37
20_C		8,00	37	33	28	38
21_A	Meetpunt	2,00	36	32	27	37
21_B	Meetpunt	5,00	37	33	28	38
21_C	Meetpunt	8,00	39	35	29	39
43_A		2,00	43	39	34	43
43_B		5,00	44	40	35	45
43_C		8,00	45	41	36	46
43n_A		2,00	44	40	34	44
43n_B		5,00	45	41	36	45
43n_C		8,00	46	42	36	46
43z_A		2,00	43	39	34	44
43z_B		5,00	45	41	35	45
43z_C		8,00	45	41	36	46

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: RP Rekmaat West Dundek
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Oostweg
Groepsreductie: Ja

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
44_A		2,00	50	46	41	50
44_B		5,00	51	47	42	52
44 C		8,00	52	48	42	52
47n A		2,00	42	38	33	43
47n_B		5,00	43	39	34	44
47n_C		8,00	44	40	35	45
47o_A		2,00	43	39	34	44
47o_B		5,00	44	40	35	45
47o_C		8,00	45	41	36	46
47z_A		2,00	41	37	32	42
47z_B		5,00	42	38	33	43
47z_C		8,00	43	39	34	44
48n_A		2,00	46	42	37	46
48n_B		5,00	47	43	38	48
48n_C		8,00	48	44	39	48
48o_A		2,00	48	44	39	48
48o_B		5,00	49	45	40	50
48o_C		8,00	50	46	41	50
50n_A		2,00	38	34	29	39
50n_B		5,00	39	35	30	40
50n_C		8,00	40	36	31	41
50o_A		2,00	38	34	29	38
50o_B		5,00	39	35	30	39
50o C		8,00	40	36	31	41
50z_A		2,00	37	33	27	37
50z_B		5,00	38	34	28	38
50z_C		8,00	39	35	30	39
51o_A		2,00	45	41	36	46
51o_B		5,00	47	43	37	47
51o_C		8,00	47	43	38	48
52o_A		2,00	48	44	39	49
52o_B		5,00	50	46	40	50
52o_C		8,00	50	46	41	51
53o_A		2,00	48	44	39	49
53o_B		5,00	50	46	40	50
53o_C		8,00	50	46	41	50
54o_A		2,00	48	44	39	48
54o_B		5,00	49	45	40	50
54o_C		8,00	50	46	41	50
Spoelder_A	noord	1,00	40	36	31	41
Spoelder_A	Oost	1,00	45	41	36	46
Spoelder_A	West	1,00	28	24	19	29
Spoelder_A	Zuid	1,00	42	38	33	43
Spoelder_B	noord	5,00	41	37	32	41
Spoelder_B	Oost	5,00	46	42	37	46
Spoelder_B	West	5,00	29	25	20	30
Spoelder_B	Zuid	5,00	43	39	34	43
Spoelder_C	noord	8,00	42	38	33	42
Spoelder_C	Oost	8,00	47	43	38	47
Spoelder_C	West	8,00	31	27	22	32
Spoelder_C	Zuid	8,00	44	40	35	44

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Bijlage 2 Archeologisch onderzoek

RAAP-NOTITIE

Plangebied Leuriks-Oost, deelgebieden 1 t/m 4

Gemeente Enschede

Archeologisch vooronderzoek: waarderend veldonderzoek

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Enschede
Titel: Plangebied Leuriks-Oost, deelgebieden 1 t/m 4, gemeente Enschede; archeologisch vooronderzoek: een waarderend veldonderzoek
Status: eindversie
Datum: april 2008
Auteur: *H. Ringenier*
Bestandsnaam:
Projectcode: ENLE3
Projectleider: H. Ringenier
Projectmedewerker: J. Vosselman MA
ARCHIS-vondstmeldingsnummer: niet van toepassing
ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 26434
Autorisatie: drs. H.B.G. Scholte Lubberink

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.
Leeuwenveldseweg 5b
1382 LV Weesp
Postbus 5069
1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500
telefax: 0294-491 519
E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2008

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht de gemeente Enschede heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in februari 2008 een waarderend veldonderzoek uitgevoerd in verband met de geplande nieuwbouw in plangebied Leuriks-Oost, gemeente Enschede. Het waarderend veldonderzoek richtte zich op vier deelgebieden die tijdens eerder archeologisch onderzoek aangemerkt zijn als mogelijke vuursteenvindplaatsen. Doel van het onderhavige onderzoek was daadwerkelijk vaststellen van de aan- of afwezigheid van vuursteenvindplaatsen en, voor zover mogelijk, een eerste indruk te geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

De ondiepe geologische ondergrond in de deelgebieden bestaat uit keileem. De top van dit gestuwde materiaal is veelal verweerd. Incidenteel is op het keileem nog een dun laagje dekzand aangetroffen. Centraal in het plangebied ligt een pleistoceen erosiedal dat op eind van de laatste ijstijd opgevuld met dekzand.
De bodemopbouw is grotendeels verstoord, soms zelfs tot in het keileem. Af en toe reiken de verstoringen minder diep en is er nog een restant van een podzol aanwezig. De verstoorde bodemopbouw is vrijwel zeker het gevolg van agrarische activiteiten en de aanplant van bomen.

Tijdens het veldonderzoek zijn in alle deelgebieden fragmenten vuursteen aangetroffen. Het betrof echter zonder uitzondering als natuurlijk aan te merken vuursteen. Archeologische indicatoren zijn in geen van de deelgebieden waargenomen.

Op grond van het ontbreken van (concrete) aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van plangebied Leuriks-Oost, deelgebieden 1 t/m 4 geen vervolgonderzoek aanbevolen.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van gemeente Enschede heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in februari 2008 een waarderend veldonderzoek uitgevoerd in vier deelgebieden binnen plangebied Leuriks-Oost in de gemeente Enschede. Naar aanleiding van archeologisch onderzoek uit 2007 zijn deze deelgebieden aangemerkt als mogelijke vuursteenvindplaats (Van den Berghe, 2007). Op grond van dit onderzoek is destijds een proefsleuvenonderzoek aanbevolen, echter in overleg met de gemeente Enschede (de heer Van Tubbergh) is besloten in de deelgebieden een waarderend booronderzoek uit te voeren. Doel van het waarderend booronderzoek was het daadwerkelijk vaststellen van de aan- of afwezigheid van de vuursteenvindplaatsen en, indien mogelijk, een indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

1.2 Plangebied

Plangebied Leuriks-Oost ligt aan de oostzijde van de bebouwde kom van Enschede (figuur 1). Het plangebied wordt ingeklemd tussen de Gronausestraat in het noorden, de Oostweg in het oosten en de Keppelerweg in het zuiden.
De totaal te onderzoeken oppervlakte bedroeg circa 1,4 ha. Het gehele plangebied staat afgebeeld op kaartblad 34G van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaten van de afzonderlijke deelgebieden zijn respectievelijk 260.700/470.875, 260.825/470.890, 260.690/471.060 en 260.900/471.020. Ten tijde van het veldonderzoek was het plangebied voornamelijk in gebruik als grasland; een klein deel ter hoogte van deelgebied 1 bestond uit bos.

Zie voor de vier deelgebieden figuur 1.

1.3 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit waarderend veldonderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen die gelden in de archeologische beroepsgroep c.q. de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.1 (KNA).
RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), die valt onder de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; http://www.sikb.nl). In het kader

van het Interimbeleid werkt RAAP onder de opgravingsvergunning van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM).

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

Doorgaans wordt voorafgaand aan een veldonderzoek een bureauonderzoek uitgevoerd om na te gaan of er reeds archeologische vondsten uit het plangebied geregistreerd staan en om ten behoeve van het veldwerk de landschappelijke (geologische en bodemkundige) kenmerken alsmede de gespecificeerde archeologische verwachting te bepalen. Een dergelijk bureauonderzoek is tijdens het archeologisch onderzoek uit 2007 verricht, derhalve wordt hier volstaan met een beknopt overzicht van de resultaten van het eerder uitgevoerde onderzoek.

2.2 Resultaten

Geomorfologie en bodem
Geomorfologisch gezien liggen de deelgebieden op een hoge grondmorenerug (keileem) waarin zich een droogdal heeft gevormd. Aan het eind van de laatste ijstijd is deze keileeem afgedekt met dekzand (Stiboka/RGD, 1979). Zowel de (deels) met dekzand bedekte grondmorene als het droogdal zijn tijdens het onderzoek uit 2007 geconstateerd. De top van het keileem is sterk verweerd (Van den Berghe, 2007). De bodem bestaat voornamelijk uit laarpodzolen, een klein deel wordt gevormd door oude kleigronden (Stiboka, 1979).

Archeologie
In ARCHIS staat direct ten noorden van de deelgebieden één vindplaats geregistreerd (ARCHIS-vondstmeldingsnummer 403683). Het betreft een vuursteenvindplaats uit het Laat Paleolithicum. Tijdens het veldonderzoek in plangebied Leuriks-Oost in 2007, zijn vier mogelijke vuursteenvindplaatsen aangetroffen. Deze dateren in Laat Paleolithicum en/of het Vroeg Mesolithicum (Van den Berghe, 2007).

Archeologische verwachting
Volgens de *'Archeologische verwachtingskaart van de gemeente Enschede'* (Lotte & Tebbens, 2005) liggen de deelgebieden in een zone met een middelhoge archeologische verwachting voor het aantreffen van vindplaatsen uit alle perioden. Gezien de archeologische artefacten uit (de directe omgeving van) het plangebied geldt deze verwachting vooral voor vuursteenvindplaatsen uit de periode Laat Paleolithicum t/m Vroeg

Mesolithicum. Doorgaans gaat het om kleine, geïsoleerde vindplaatsen. Gezien de landschappelijke situatie wordt verwacht dat de archeologisch resten zich in de basis van de podzolbodem of de top van het verweerde keileem dan wel het dekzand bevinden.

Periode	Datering				
Nieuwe tijd	1500		-	heden	
Late Middeleeuwen	1050		-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450		-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12	voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800		-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000		-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300		-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800		-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000		-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

3 Veldonderzoek

3.1 Methoden

Waarderend archeologisch onderzoek onderscheidt zich wat betreft methode in het algemeen niet van een karterend onderzoek. Essentieel verschil is dat het aantal waarnemingen (= boorpunten) bij een waarderend onderzoek beduidend groter is dan bij een karterend onderzoek. Het dichte boornet is noodzakelijk om uitspraken te kunnen doen over aspecten zoals de kwaliteit (gaafheid en conservering), omvang, diepteligging, aard en datering van een mogelijke vindplaats. Vastgesteld wordt onder andere in hoeverre het bodemprofiel intact is en/of eventuele archeologische resten door natuurlijke erosie of antropogene verstoringen zijn aangetast. De dichtheid van boringen wordt afgestemd op de situatie ter plaatse. In het onderhavig onderzoek zijn de boringen in raaien gezet op een onderlinge afstand van 12,5 meter. De afstand tussen twee boorraaien bedroeg 10 meter. Door de boorpunten ten opzichte van die in de naastgelegen raaien te laten verspringen, wordt een grid van gelijkbenige driehoeken verkregen. Op deze wijze wordt een optimale verdeling van de boorpunten over de het te waarderen gebied verkregen. Tijdens het veldonderzoek zijn in totaal 98 verricht, verdeelt over de verschillende deelgebieden. Vanwege de aanwezigheid van wegverharding en een sloot konden 3 boringen niet gezet worden. Zie voor de boringen figuur 2.

Er is geboord tot maximaal 1,2 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 15 cm. De boringen zijn conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken). Er zijn geen monsters genomen. Het opgeboorde materiaal is daar waar mogelijk gezeefd met een zeef met een maaswijdte van 0,4 cm. Het zeefresidu is met het blote oog geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren.

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

Deelgebied 1
De ondiepe geologische ondergrond in dit deelgebied bestaat uit (verweerd) keileem (C-horizont). De top van het keileem is doorgaans op dieptes variërend van 0,4 tot 0,7 m -Mv aangetroffen. De bodemopbouw is deels verstoord tot op de C-horizont. In enkele gevallen reiken de verstoringen minder diep en is er nog een restant van een podzol in de vorm van een B- of een BC-horizont geconstateerd. Ongetwijfeld zijn de bodemverstoringen het gevolg van de aanplant van bomen ter plaatse.

Deelgebieden 2, 3 en 4
In deze deelgebieden is keileem aangetroffen op dieptes tussen 0,3 en 0,5 m -Mv. De bovenkant van deze gestuwde afzetting is veelal verweerd. Incidenteel is op het keileem nog een dun laagje dekzand waargenomen. Aan de zuidzijde van deelgebied 4 is een dikker pakket dekzand geconstateerd (figuur 2; boringnummers 95 t/m 101). Deze eolische afzetting is waargenomen tussen ca. 0,35 en 0,7 m -Mv; de onderkant van deze laag is niet bepaald. Het dikkere pakket dekzand is de opvulling van een pleistoceen erosiedal (op de Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000 aangeduid als droogdal), dat thans nog watervoerend is.
De bodem in de deelgebieden bestaat een donkerbruin, humeus pakket grond met een dikte van 0,3 tot 0,5 m, dat direct op het keileem rust. Het bodemprofiel kan als verstoord aangemerkt worden. In dit grindrijke cultuurdek zijn sporadisch nog resten van een E- en/of een B-horizont waarneembaar. De verstoorde bodemopbouw is vrijwel zeker het gevolg van machinale agrarische activiteiten. Incidenteel zetten de verstoringen zich door tot in de C-horizont, tot een diepte van ca. 0,7 m -Mv.

Archeologie
Tijdens het waarderend booronderzoek zijn in alle deelgebieden veel fragmenten vuursteen aangetroffen. Dit vuursteen is echter zonder uitzondering als natuurlijk aan te merken. Archeologische indicatoren zijn in de deelgebieden niet waargenomen.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Het veldonderzoek in plangebied Leuriks-Oost, deelgebieden 1 t/m 4 heeft uitgewezen dat de ondiepe geologische ondergrond uit (verweerd) keileem bestaat. Ongeveer centraal in het plangebied heeft zich in het keileem een erosiedal ingesneden. Dit erosiedal is thans grotendeels opgevuld met dekzand. De bodemopbouw in de deelgebieden is grotendeels verstoord. Lokaal zijn nog resten van een laarpodzol aangetroffen.

In geen van de deelgebieden zijn archeologische indicatoren waargenomen.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van het ontbreken van (concrete) aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van plangebied Leuriks-Oost, deelgebieden 1 t/m 4 geen vervolgonderzoek aanbevolen. Op grond van onderhavig onderzoek kunnen vanuit archeologisch oogpunt de geplande ingrepen zonder bezwaren worden uitgevoerd.

Literatuur

Berghe, K.J. van den, 2007. Plangebied Leuriks-Oost, gemeente Enschede; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek. *RAAP-notitie* 2405. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.

Brinkkemper, O., e.a. (redactie), 1998. *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.

Lotte, R.M. & L.A. Tebbens (redactie), 2005. Gemeente Enschede. Archeologische Verwachtingskaart. *BAAC-rapport* 04.238. BAAC bv, 's Hertogenbosch/Deventer.

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters.* Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.

Stiboka, 1979. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij de kaartbladen 34 West Enschede en 34 Oost Enschede - 35 Glanerbrug.* Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Stiboka/RGD, 1979. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000.* Stichting voor Bodemkartering/Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.

Gebruikte afkortingen

ARCHIS ARCHeologisch Informatie Systeem
CvAK College voor de Archeologische Kwaliteit
KNA Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
-Mv beneden maaiveld
RACM Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten
SIKB Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

Overzicht van figuren en tabellen

Figuur 1. Ligging plangebied.
Figuur 2. Resultaten booronderzoek.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

boring: ENLE3-1

datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

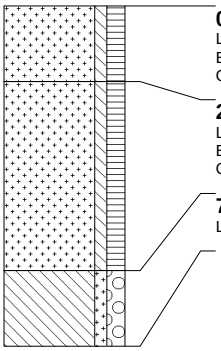

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

20 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, lichtgrijs, matig fijn
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
Opmerking: G2

70 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 90 cm -Mv

boring: ENLE3-2

datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

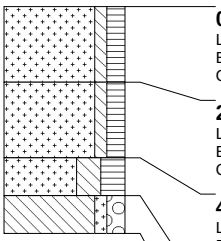

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

20 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, bruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
Opmerking: G2

40 cm -Mv
Lithologie: zand, sterk siltig, sterk humeus, bruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
Opmerking: G2

50 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-3

datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

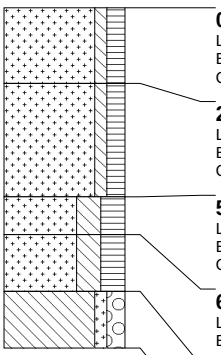

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

20 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, grijs, matig fijn
Bodemkundig: E-horizont
Opmerking: G2

50 cm -Mv
Lithologie: zand, sterk siltig, sterk humeus, donkerbruin, matig fijn
Bodemkundig: B-horizont
Opmerking: G2

60 cm -Mv
Lithologie: zand, sterk siltig, sterk humeus, geel, matig fijn
Bodemkundig: BC-horizont

75 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 90 cm -Mv

boring: ENLE3-4

datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

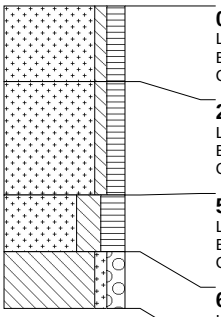

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

20 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, grijs, matig fijn
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
Opmerking: G2

50 cm -Mv
Lithologie: zand, sterk siltig, sterk humeus, donkerbruin, matig fijn
Bodemkundig: BC-horizont
Opmerking: G2

65 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 80 cm -Mv

boring: ENLE3-5

datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

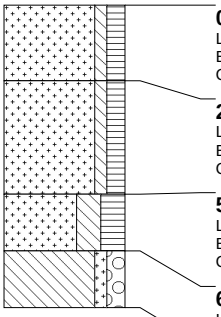

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

20 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, grijs, matig fijn
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
Opmerking: G2

50 cm -Mv
Lithologie: zand, sterk siltig, sterk humeus, donkerbruin, matig fijn
Bodemkundig: BC-horizont
Opmerking: G2

65 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 80 cm -Mv

boring: ENLE3-6

datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

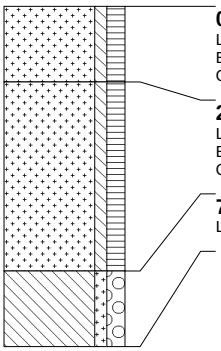

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: verploegd tot in E-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

20 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
Opmerking: G2

70 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 90 cm -Mv

boring: ENLE3-7

datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

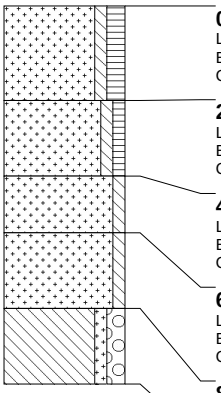

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: verploegd tot in E-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

25 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak humeus, grijs, matig fijn
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
Opmerking: G2

45 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, lichtbruin, matig fijn
Bodemkundig: B-horizont, enkele Fe-vlekken
Opmerking: G2

60 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, donkerbruin, matig fijn
Bodemkundig: BC-horizont
Opmerking: G2

80 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 100 cm -Mv

boring: ENLE3-8

datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

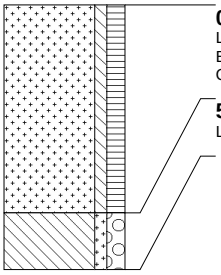

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: verploegd tot in C-horizont, interpretatie: verstoord
Opmerking: G2

55 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 70 cm -Mv

boring: ENLE3-9

datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

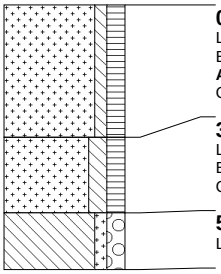

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Archeologie: fragmenten bouwpuin (onbepaald)
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, bruin, matig fijn
Bodemkundig: E-horizont, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2

55 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 70 cm -Mv

boring: ENLE3-10

datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

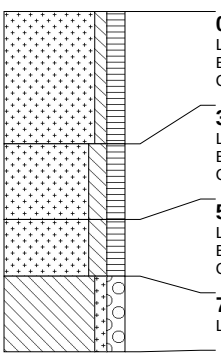

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, bruin, matig fijn
Bodemkundig: B-horizont, enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2

55 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, bruingeel, matig fijn
Bodemkundig: BC-horizont, enkele Fe-vlekken
Opmerking: G2

70 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 90 cm -Mv

boring: ENLE3-11

datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

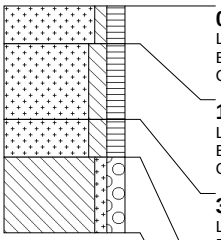

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

10 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, grijsbruin, matig fijn
Bodemkundig: verploegd tot in B-horizont, enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, bruingeel, matig fijn
Bodemkundig: BC-horizont, enkele Fe-vlekken
Opmerking: G2

40 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-12

datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

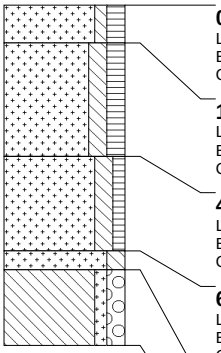

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

10 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, grijs, matig fijn
Bodemkundig: E-horizont, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2

40 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, zwak humeus, bruin, matig fijn
Bodemkundig: B-horizont, Fe-concreties
Opmerking: G2

65 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, bruin, matig fijn
Bodemkundig: BC-horizont, enkele Fe-vlekken
Opmerking: G2

70 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 90 cm -Mv

boring: ENLE3-13

datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

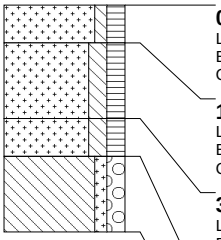

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

10 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, grijsbruin, matig fijn
Bodemkundig: verploegd tot in B-horizont, enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, bruingeel, matig fijn
Bodemkundig: BC-horizont, enkele Fe-vlekken
Opmerking: G2

40 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-14
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

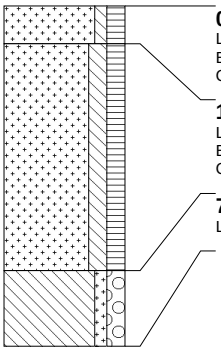

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: strooisellaag, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

10 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: verploegd tot in B-horizont, enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2

70 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 90 cm -Mv

boring: ENLE3-15
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

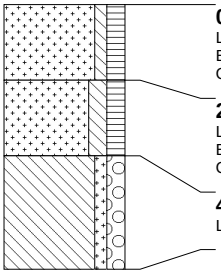

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: strooisellaag, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

20 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verstoord
Opmerking: G2

40 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 70 cm -Mv

boring: ENLE3-16
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

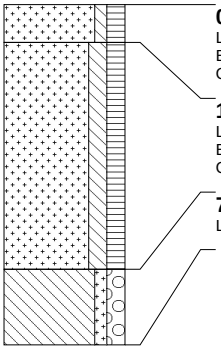

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: strooisellaag, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

10 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: verploegd tot in B-horizont, enkele Fe-vlekken, interpretatie: verstoord
Opmerking: G2

70 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 90 cm -Mv

boring: ENLE3-17
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

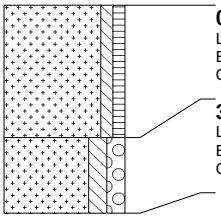

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig grindig, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: C-horizont, enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: drijfnat DZ/KL menglaag

Einde boring op 55 cm -Mv

boring: ENLE3-18
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

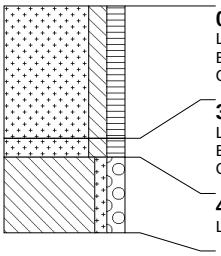

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: verstoord
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: EB-horizont, enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

40 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-19
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

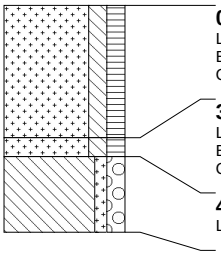

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: verstoord
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: EB-horizont, enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

40 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-20
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

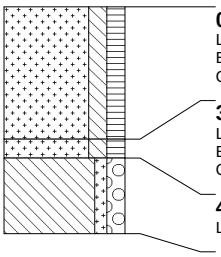

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: verstoord
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: EB-horizont, enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

40 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-21
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

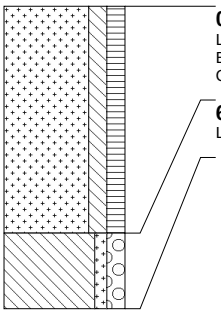

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: verstoord
Opmerking: G2

60 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 80 cm -Mv

boring: ENLE3-22
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

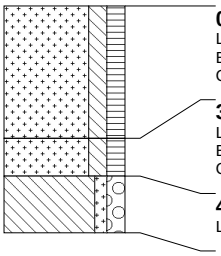

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

45 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-23
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

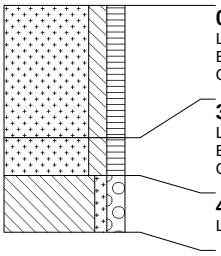

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

45 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-24
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

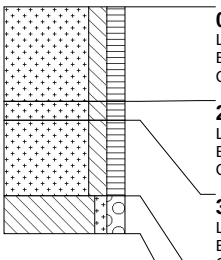

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

25 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, grijs, matig fijn, interpretatie: dekzand
Bodemkundig: EB-horizont, enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G1

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, grijs, matig fijn, interpretatie: dekzand
Bodemkundig: B-horizont, enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G1

50 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-25
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

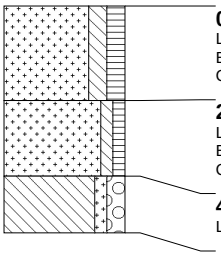

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

25 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak humeus, grijs, matig fijn, interpretatie: dekzand
Bodemkundig: EB-horizont, enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G1

45 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-26
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

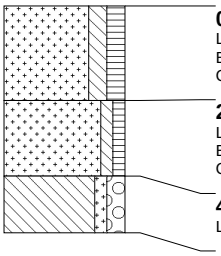

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

25 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak humeus, grijs, matig fijn, interpretatie: dekzand
Bodemkundig: EB-horizont, enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G1

45 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-27
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

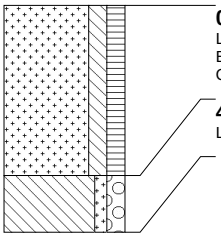

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

45 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-28
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

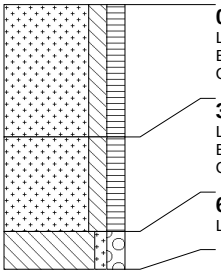

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

60 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 70 cm -Mv

boring: ENLE3-29
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

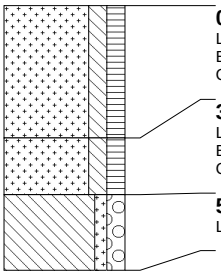

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

50 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 70 cm -Mv

boring: ENLE3-30
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

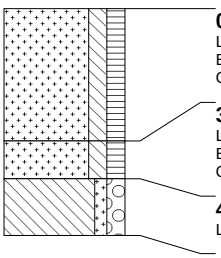

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

45 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-31
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

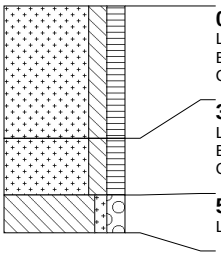

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

50 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-32
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

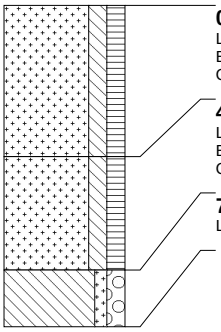

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

40 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

70 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 85 cm -Mv

boring: ENLE3-33
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

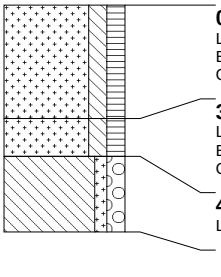

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

40 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-34
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

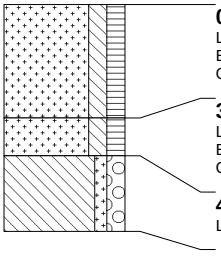

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

40 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-35
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

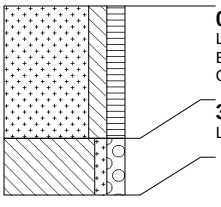

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 50 cm -Mv

boring: ENLE3-36
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

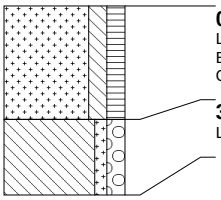

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 50 cm -Mv

boring: ENLE3-37
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

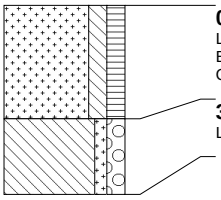

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 50 cm -Mv

boring: ENLE3-39
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

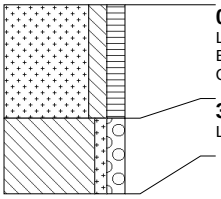

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G3

30 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 50 cm -Mv

boring: ENLE3-40
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

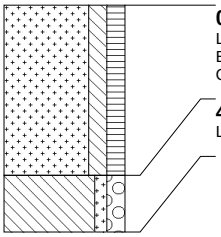

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G3

45 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-41
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

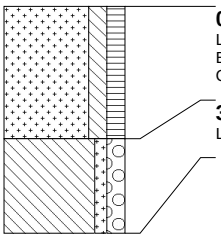

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G3

35 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-42
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

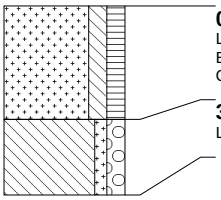

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G3

30 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 50 cm -Mv

boring: ENLE3-43
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

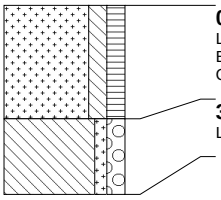

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G3

30 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 50 cm -Mv

boring: ENLE3-44
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

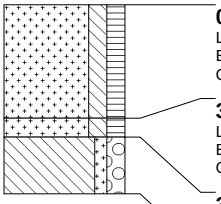

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

35 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 50 cm -Mv

boring: ENLE3-45
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

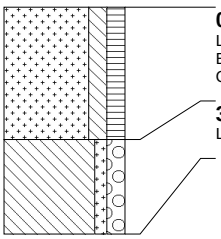

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G3

35 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-47
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

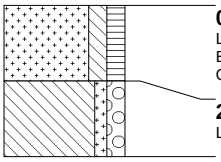

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G3

20 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 40 cm -Mv

boring: ENLE3-48
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

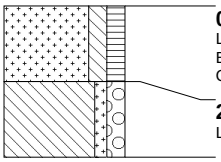

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G3

20 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 40 cm -Mv

boring: ENLE3-49
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

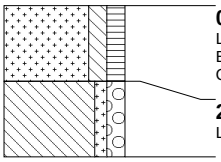

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G3

20 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 40 cm -Mv

boring: ENLE3-51
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

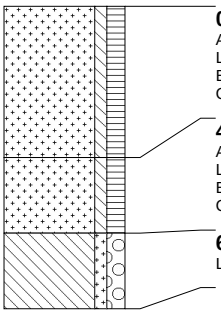

0 cm -Mv
Algemeen: aard ondergrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G1

40 cm -Mv
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, bruingeel, matig fijn, interpretatie: dekzand
Bodemkundig: BC-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G1

60 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 80 cm -Mv

boring: ENLE3-52
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

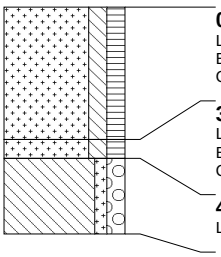

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

40 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-53
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

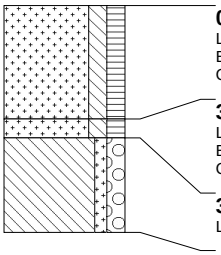

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

35 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-54
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

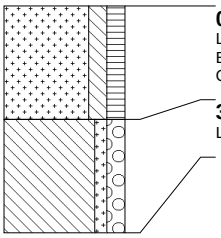

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-55
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

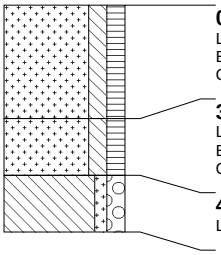

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

45 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-56
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

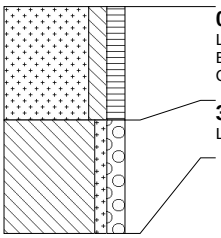

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-57
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

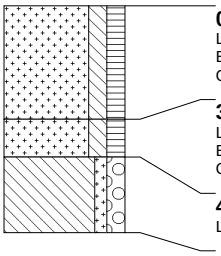

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

40 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-58
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

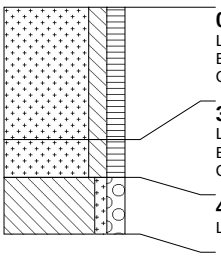

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

45 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-59
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

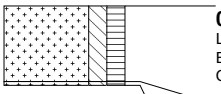

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

20 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Archeologie: ondoordringbaar bouwpuin (onbepaald)
Opmerking: G2

Einde boring op 21 cm -Mv

boring: ENLE3-60
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

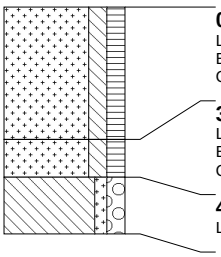

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

45 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-61
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

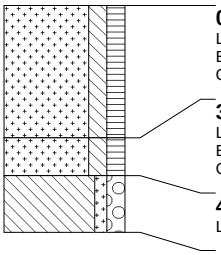

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

45 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-62
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

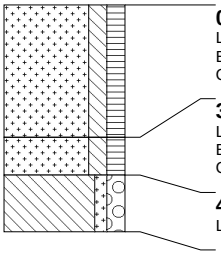

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

45 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-63
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

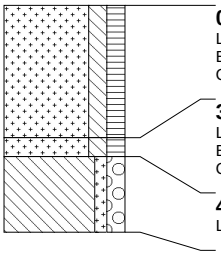

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

40 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-64
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

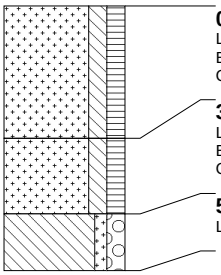

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

55 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 70 cm -Mv

boring: ENLE3-65
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

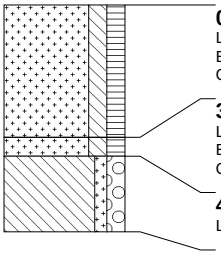

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

40 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-66
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

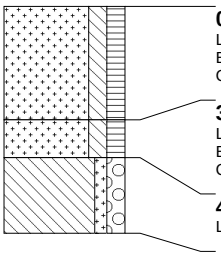

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

40 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-67
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

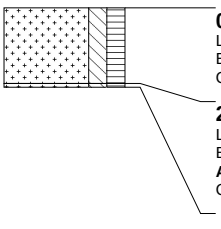

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

20 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Archeologie: ondoordringbaar bouwpuin (onbepaald)
Opmerking: G2

Einde boring op 21 cm -Mv

boring: ENLE3-68
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

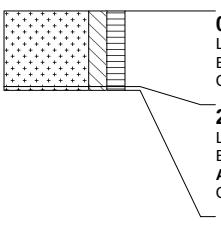

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

20 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Archeologie: ondoordringbaar bouwpuin (onbepaald)
Opmerking: G2

Einde boring op 21 cm -Mv

boring: ENLE3-69
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

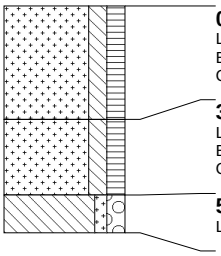

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

50 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-70
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

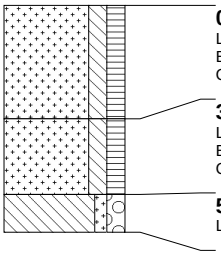

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

50 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-71
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

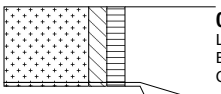

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

20 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Archeologie: ondoordringbaar bouwpuin (onbepaald)
Opmerking: G2

Einde boring op 21 cm -Mv

boring: ENLE3-72
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

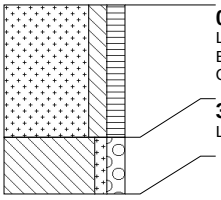

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 50 cm -Mv

boring: ENLE3-73
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

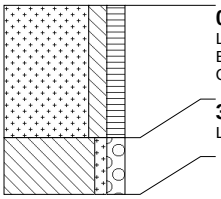

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 50 cm -Mv

boring: ENLE3-74
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

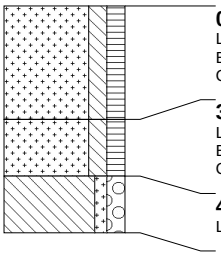

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

45 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-75
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

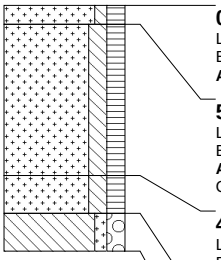

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: strooisellaag, interpretatie: bouwvoor
Archeologie: fragmenten bouwpuin (onbepaald)

5 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Archeologie: fragmenten bouwpuin (onbepaald)
Opmerking: G2

45 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

55 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 65 cm -Mv

boring: ENLE3-76
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

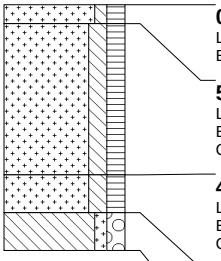

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: strooisellaag, interpretatie: bouwvoor

5 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

45 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

55 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 65 cm -Mv

boring: ENLE3-77
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

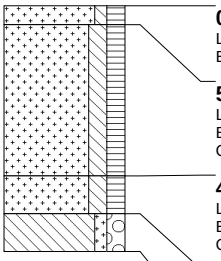

0 cm -Mv
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: strooisellaag, interpretatie: bouwvoor

5 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

45 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

55 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 65 cm -Mv

boring: ENLE3-78
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

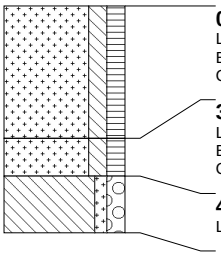

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

45 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-79
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

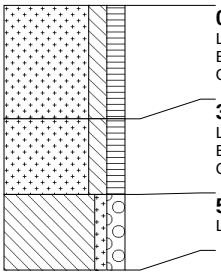

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

50 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 70 cm -Mv

boring: ENLE3-80
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

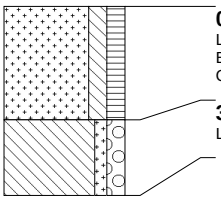

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 50 cm -Mv

boring: ENLE3-81
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

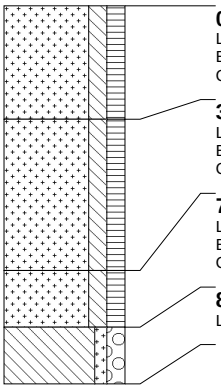

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: verstoord
Opmerking: G2

70 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

85 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 100 cm -Mv

boring: ENLE3-82
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

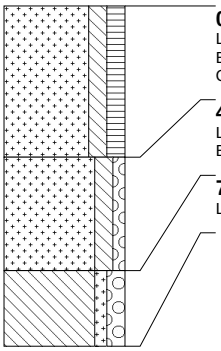

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

40 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, zwak grindig, donkerbruingrijs, matig grof
Bodemkundig: C-horizont, interpretatie: bouwvoor

70 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 90 cm -Mv

boring: ENLE3-83
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

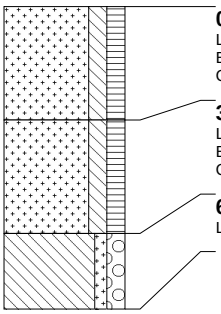

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

60 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 80 cm -Mv

boring: ENLE3-84
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

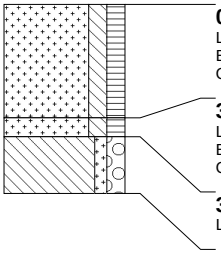

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

35 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 50 cm -Mv

boring: ENLE3-85
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

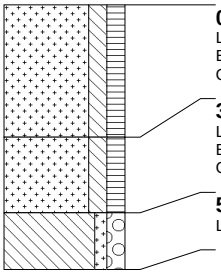

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

55 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 70 cm -Mv

boring: ENLE3-86
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

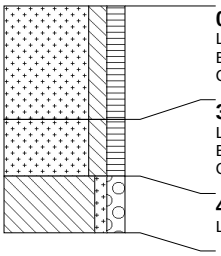

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

45 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-87
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

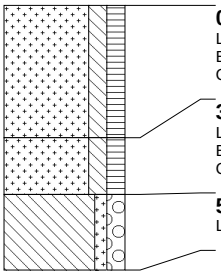

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

50 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 70 cm -Mv

boring: ENLE3-88
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

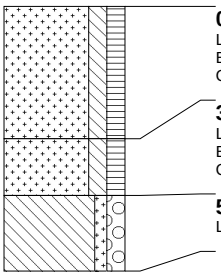

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

50 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 70 cm -Mv

boring: ENLE3-89
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

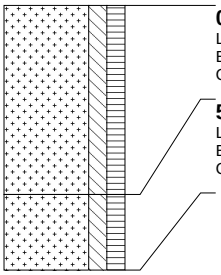

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

50 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, lichtgrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, volledig gereduceerd, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: beek

Einde boring op 70 cm -Mv

boring: ENLE3-90
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

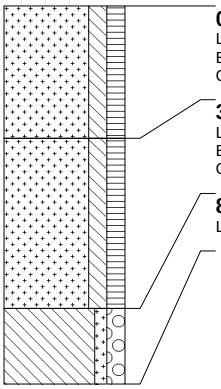

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

80 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 100 cm -Mv

boring: ENLE3-91
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

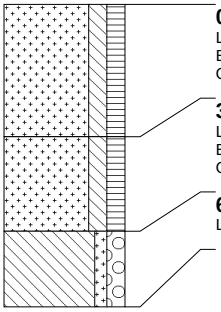

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

60 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 80 cm -Mv

boring: ENLE3-92
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

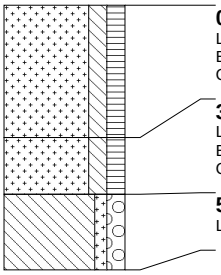

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

50 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 70 cm -Mv

boring: ENLE3-93
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

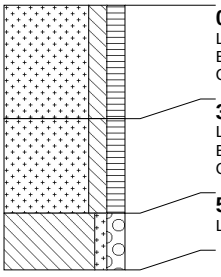

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

55 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 70 cm -Mv

boring: ENLE3-94
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

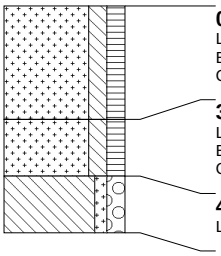

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2 DZ/KL menglaag

45 cm -Mv
Lithologie: leem, zwak zandig, matig grindig, grijsgroen, interpretatie: keileem, grondmorene

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-95
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

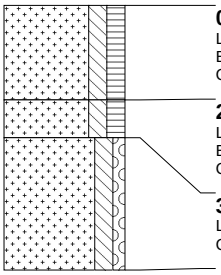

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

25 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2, menglaag

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, zwak grindig, grijsgroen, matig fijn, interpretatie: dekzand
Opmerking: erosiedal

Einde boring op 70 cm -Mv

boring: ENLE3-96
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

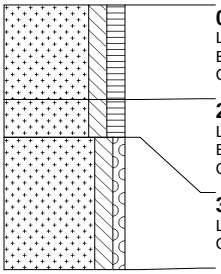

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

25 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2, menglaag

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, zwak grindig, grijsgroen, matig fijn, interpretatie: dekzand
Opmerking: erosiedal

Einde boring op 70 cm -Mv

boring: ENLE3-97
datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

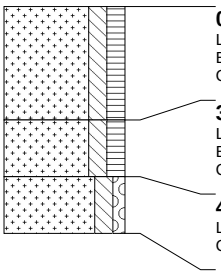

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2, menglaag

45 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, zwak grindig, grijsgroen, matig fijn, interpretatie: dekzand
Opmerking: erosiedal

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-98

datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

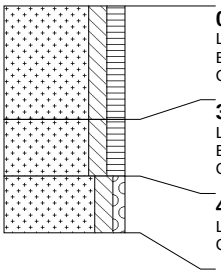

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2, menglaag

45 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, zwak grindig, grijsgroen, matig fijn, interpretatie: dekzand
Opmerking: erosiedal

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-99

datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

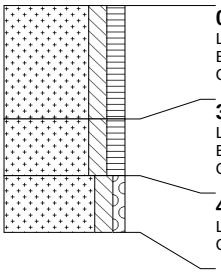

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: G2

30 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, geelbruin, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, interpretatie: verploegd
Opmerking: G2, menglaag

45 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, zwak grindig, grijsgroen, matig fijn, interpretatie: dekzand
Opmerking: erosiedal

Einde boring op 60 cm -Mv

boring: ENLE3-100

datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

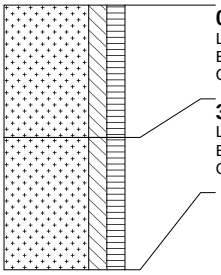

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: g1

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, lichtgrijs, matig fijn, interpretatie: dekzand
Bodemkundig: volledig gereduceerd
Opmerking: erosiedal

Einde boring op 70 cm -Mv

boring: ENLE3-101

datum: 26-2-2008, provincie: Overijssel, gemeente: Enschede, opdrachtgever: Gemeente Enschede, uitvoerder: RAAP Oost

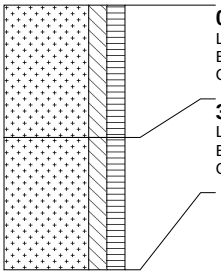

0 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor
Opmerking: g1

35 cm -Mv
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, lichtgrijs, matig fijn
Bodemkundig: volledig gereduceerd
Opmerking: erosiedal

Einde boring op 70 cm -Mv

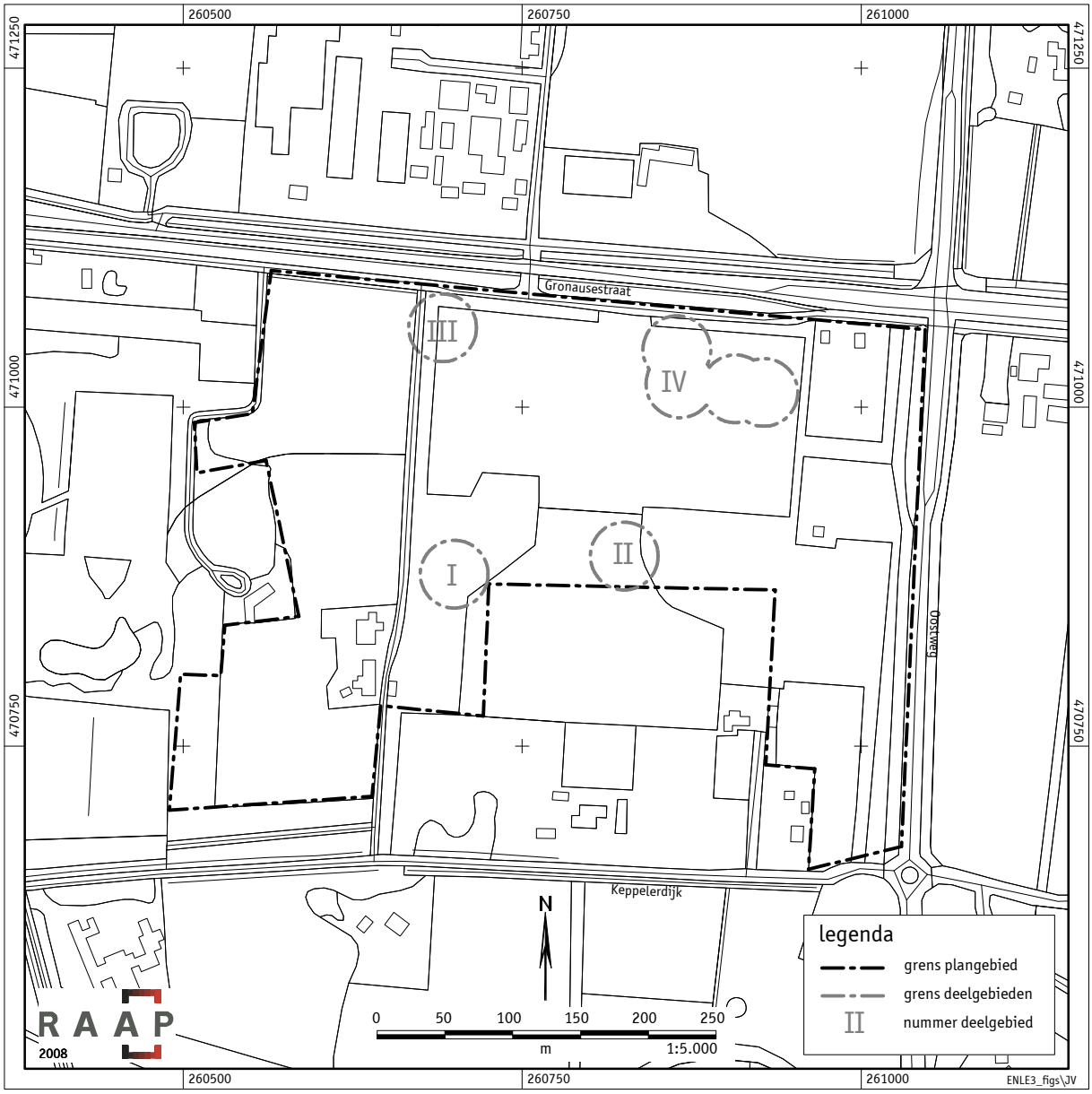

Figuur 1. Ligging plangebied.

Figuur 2. Resultaten booronderzoek.

Bijlage 3 Bodemkundig-hydrologischonderzoek

Raadgevend Ingenieursbureau
Wiertsema & Partners B.V.
Feithspark 6 9356 BZ Tolbert
Postbus 27 9356 ZG Tolbert
Tel. (0594) 51 68 64
Fax (0594) 51 64 79
E-mail: info@wiertsema.nl
Internet: www.wiertsema.nl

Wiertsema & Partners

RAADGEVEND INGENIEURS

Bodemkundig en hydrologisch onderzoek

ten behoeve van de aanleg van plangebied "De Leuriks-Oost" te Enschede

Opdrachtnummer

VN-45887B

versie 1.0

Opdrachtgever

Gemeente Enschede
Postbus 20
7500 AA Enschede

Datum rapport

10 juli 2009

Wiertsema & Partners

Inhoudsopgave

1	**Inleiding**	**1**
2	**Geïnventariseerde gegevens**	**2**
2.1	Bestaande onderzoeksgegevens	2
2.2	Project	2
3	**Bodemopbouw**	**5**
3.1	Regionaal	5
3.2	Lokaal	5
3.3	Infiltratiemogelijkheden	5
4	**Geohydrologie**	**6**
4.1	Grondwaterstanden	6
4.2	Afwatering	7
4.3	Doorlatendheid ondergrond	7
4.4	Systeembeschrijving	7
5	**Waterhuishouding**	**10**
5.1	Geplande inrichting	10
5.2	Ontwateringseis	10
5.2.1	Ophogen van het terrein	11
5.2.2	Verbeteren gebiedsontwatering	13
5.2.3	Reguleren van de oppervlakkige afvoer van toekomstig verhard gebied	15
5.3	Terreinophoging gecombineerd met drainage	15
6	**Slotopmerkingen en aandachtspunten**	**18**

Bijlagen

1. Peilbuisgegevens uit Dinoloket
2. Lokaal peilbuizennetwerk
3. Lokale grondwaterstandsgegevens
4. Inrichtingsplan waterhuishouding
5. Analyseresultaten grondwater

1 Inleiding

Ten behoeve van de aanleg van het plangebied "De Leuriks-Oost" te Enschede is in opdracht van Gemeente Enschede door ons bureau een bodemkundig-hydrologisch rapport opgesteld.

Aanleiding voor dit onderzoek is de geplande nieuwbouw van de wijk Leuriks-Oost. Doel van dit rapport is het verkrijgen van inzicht in de bodemopbouw en de hydrologische situatie van het gebied. Vervolgens zal op basis van de voorhanden gegevens een advies betreffende het onwateringsniveau in relatie tot mogelijk extra voorzieningen zoals ophoging of detailontwatering worden opgesteld.

In dit rapport zijn de relevante gegevens voor het opstellen van het advies weergegeven. Hoofdstuk 2 is een weergave van de beschikbare/geïnventariseerde gegevens, waarna in hoofdstuk 3 een beschrijving van de bodemopbouw ter plaatse volgt. Vervolgens zijn in hoofdstuk 4 de verwachte grondwaterstanden ter plaatse weergegeven. Het minimale aanlegniveau ten behoeve van de ontwatering is in hoofdstuk 5 weergegeven. Ten slotte volgen in hoofdstuk 6 slotopmerkingen ten aanzien van het opgestelde advies.

2 Geïnventariseerde gegevens

2.1 Bestaande onderzoeksgegevens

Dit bemalingsadvies is tot stand gekomen op basis van de volgende gegevens, te weten:

- Door ons bureau uitgevoerd grondonderzoek met rapportnummers VN-45887, d.d. 30 mei 2008 en VN-45887A, d.d. 10 november 2008.
- REGIS en Grondwaterkaart van TNO (kaartblad 34 Oost, 35).
- Lokale grondwaterstandsgegevens over de periode december 2008 tot april 2009
- Peilbuisgegevens uit het archief van TNO (dinoloket).
- Door opdrachtgever aangeleverde projectgegevens.

2.2 Project

Het project omvat de aanleg van een nieuwbouwwijk. Het terrein beslaat een oppervlakte van ongeveer 350 x 400 m. De locatie bevindt zich aan de oostzijde van Enschede. De ligging van de locatie is weergegeven in figuur 2.1.

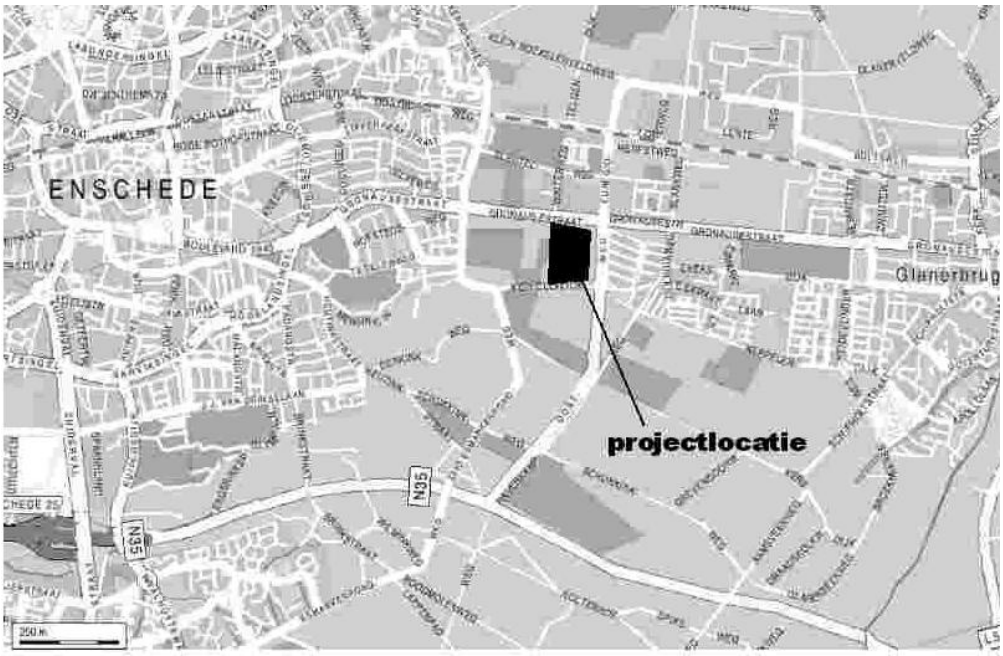

Figuur 2.1 Ligging projectlocatie.

Het gebied is gelegen aan de rand van een stuwwal en kenmerkt zich door een geaccidenteerd en aflopend terreinoppervlak.

De grondwaterstanden in het gebied zijn relatief hoog. Door de nieuwe invulling van het gebied (van onbebouwd naar bebouwd) zullen andere eisen worden gesteld aan de waterhuishouding ter plaatse. Ten aanzien van de aangepaste eisen van de waterhuishouding zijn er twee belangrijke elementen te onderscheiden:

1. Eisen aan de hoogste grondwaterstanden.
2. Toename van piekafvoeren als gevolg van toename van het verharde oppervlakte.

Ad. 1. Grondwaterstanden

Door de veranderende invulling van het gebied worden eisen gesteld aan de hoogte van de grondwaterstanden, met name aan de waarde van de gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG). Deze eis wordt gedefinieerd aan de hand van de benodigde ontwatering (i.e. is de hoogte van de GHG ten opzichte van het maaiveld). De gemeente hanteert de volgende ontwateringsnormen:

- primaire wegen: 1,0 m– maaiveld
- secundaire wegen: 0,7 m– maaiveld
- bouwwerken met kruipruimte: 0,7 m– maaiveld
- bouwwerken zonder kruipruimte: 0,5 m– maaiveld
- groen 0,5 m– maaiveld

Ad 2. Toename piekafvoer hemelwater

Als gevolg van de toename van het verharde oppervlakte zal op de locatie neerkomend hemelwater sneller tot afvoer komen. Om de piekafvoer zoveel mogelijk te beperken zullen aanvullende maatregelen genomen dienen te worden. Gezien de bodemopbouw ter plaatse (zie hoofdstuk 3) zal infiltratie niet toereikend zijn. Er dient dan ook rekening te worden gehouden met voorzieningen betreffende de tijdelijke berging van hemelwater binnen of buiten het plangebied. E.e.a. dient verder uitgewerkt te worden in een waterhuishoudkundig plan. Het beleid van de gemeente Enschede is erop gericht om een actieve verlaging (bijvoorbeeld met drainage) van de freatische grondwaterstand te voorkomen.

Voorliggende rapportage heeft betrekking op ad .1, de grondwaterstanden in relatie tot de toekomstige bebouwing.

Het terrein is sterk geaccidenteerd met een hoogteverschil in het maaiveld van ongeveer 4 m van west (hoog gelegen) naar oost (laag gelegen), zie figuur 2.2.

Figuur 2.2 Hoogteligging huidig terrein

3 Bodemopbouw

3.1 Regionaal

Op basis van de aangeleverde gegevens, REGIS en de Grondwaterkaart van Nederland (TNO, kaartblad 34 Oost, 35) kan de bodem ter hoogte van de onderzoekslocatie in geohydrologisch opzicht als volgt geclassificeerd worden:

- Vanaf maaiveld bevindt zich een 10 à 15 m dik slecht doorlatend leempakket (Formatie van Drente).
- Deze laag wordt aan de onderkant begrensd door een watervoerende laag met beperkte dikte (1 – 3 m).
- Daaronder bevindt zich de geohydrologische basis.

3.2 Lokaal

De maaiveldhoogte ter plaatse varieerde ten tijde van het grondonderzoek van 51,3 tot 45,2 m+ N.A.P. Onder een zandtoplaag met een dikte van max 1 à 2 m wordt een leempakket aangetroffen tot de maximaal verkende diepte van 5 m– maaiveld. Dit leempakket wordt lokaal doorkruist door zandlenzen.

3.3 Infiltratiemogelijkheden

Door de aanwezigheid van een ondiep gelegen leempakket en het ontbreken van goed doorlatende zanden in de diepe ondergrond is infiltratie van hemelwater naar de diepere ondergrond niet mogelijk.

4 Geohydrologie

4.1 Grondwaterstanden

Om inzicht te krijgen in de grondwaterstanden ter plaatse zijn peilbuisgegevens opgevraagd bij TNO, de Gemeente en is een lokaal peilbuizen netwerk aangelegd. De resultaten zijn gepresenteerd in de bijlagen 1, 2 en 3. Op basis van de voorhanden gegevens blijkt de grondwaterstroming het maaiveld te volgen (van west naar oost). De aangetroffen grondwaterstanden op locatie gedurende de periode december 2008 tot april 2009 geven aan dat de benodigde ontwateringsniveaus zoals aangegeven in paragraaf 2.2 niet gerealiseerd worden. Dit is overeenkomstig de verwachting op basis de ingeschatte waardes aan de hand van de hydromorfe kenmerken in de boorprofielen van de gemiddelde hoge (GHG) en gemiddeld lage (GLG) grondwaterstanden.

Over het algemeen kan gesteld worden dat de grondwaterstanden van eind maart / april ongeveer overeenkomen met de GHG. Op basis van deze gegevens wordt de GHG ter plaatse van de peilbuizen als volgt ingeschat:.

Tabel 4.1 Peilbuisgegevens

Peilbuis	maaiveldhoogte	$GHG_{geschat}$	
	(m N.A.P.)	(m N.A.P.)	(m– maaiveld)
Pb4	47,28	46,9	0,3
Pb6	49,50	49,0	0,5
Pb11	47,56	47,1	0,4
Pb17	46,37	46,2	0,2
Pb18	47,08	46,9	0,2
Pb19	47,96	47,6	0,4

De grondwaterstand wordt hoofdzakelijk bepaald door de neerslagintensiteit, de (detail-) ontwatering in relatie tot de aangetroffen slecht doorlatende ondergrond. Op basis van de voorhanden gegevens dient er bij hevige neerslag rekening mee te worden gehouden dat de grondwaterstand tijdelijk tot aan maaiveld kan reiken. Gezien de slechte doorlatendheid van de diepe ondergrond is er nauwelijks sprake van infiltratie naar de diepe ondergrond. Hemelwater wordt in de ondergrond tijdelijk gebufferd in de onverzadigde zone. Deze onverzadigde zone heeft een beperkte berging wat resulteert in hoge grondwaterstanden in perioden met een neerslagoverschot. Het grondwater zal hoofdzakelijk uit het gebied afgevoerd worden door verdamping en een afvoer via het oppervlaktewaterstelsel en in zeer beperkte mate via infiltratie naar de diepere ondergrond uit het gebied afgevoerd worden (zie

paragraaf 4.4).

4.2 Afwatering

De locatie is op dit moment niet bebouwd. Het landoppervlak bestaat uit grasland en bosschages. Op locatie is momenteel geen sprake van actief peilbeheer. Het neerkomend hemelwater wordt afgevoerd via kavelsloten naar het lager gelegen oostelijk deel van het onderzoeksgebied. Via een duiker wordt het water vervolgens afgevoerd naar de watergang aan de Oostweg.

In de toekomst wordt de locatie bebouwd. Het percentage verhard oppervlak bestaande uit wegen en daken neemt sterk toe. Neerslag kan ter plaatse van deze oppervlakken niet (tijdelijk) geborgen worden in de ondiepe ondergrond en zal versneld afgevoerd dienen te worden. De hoeveelheid water welk toekomstig uit het gebied afstroomt mag echter de huidige afvoernorm van het landelijk gebied niet overschrijden. Dit houdt in dat een maatgevende bui van 40 mm per 75 min in het gebied geborgen dient te kunnen worden en dat de piekafvoer 4,2 l/s/ha niet mag overschrijden.

4.3 Doorlatendheid ondergrond

Onder een zandtoplaag wordt hoofdzakelijk een leem- en kleipakket aangetroffen welke lokaal doorkruist wordt door zandlenzen. De doorlatendheid van het leempakket is slecht (ordegrootte van 0,01 à 0,05 m/d).

4.4 Systeembeschrijving

Aan de hand van een schematische dwarsdoorsnede (zie figuur 4.1) worden de belangrijkste elementen ten aanzien van de waterhuishouding weergegeven.

1. Neerslag

- De voeding van het grondwater bestaat hoofdzakelijk uit de aanvoer van hemelwater. Ter plaatse is sprake van onverhard gebied met kavelgreppels. De afwatering van het hemelwater uit het gebied is dan ook beperkt. Dit resulteert in stagnerend hemelwater welke langzaam uit het gebied wordt afgevoerd. De ondergrond (zandtoplaag) en bovengrond (plasvorming) fungeren dan ook als natuurlijke tijdelijke berging van het hemelwater.

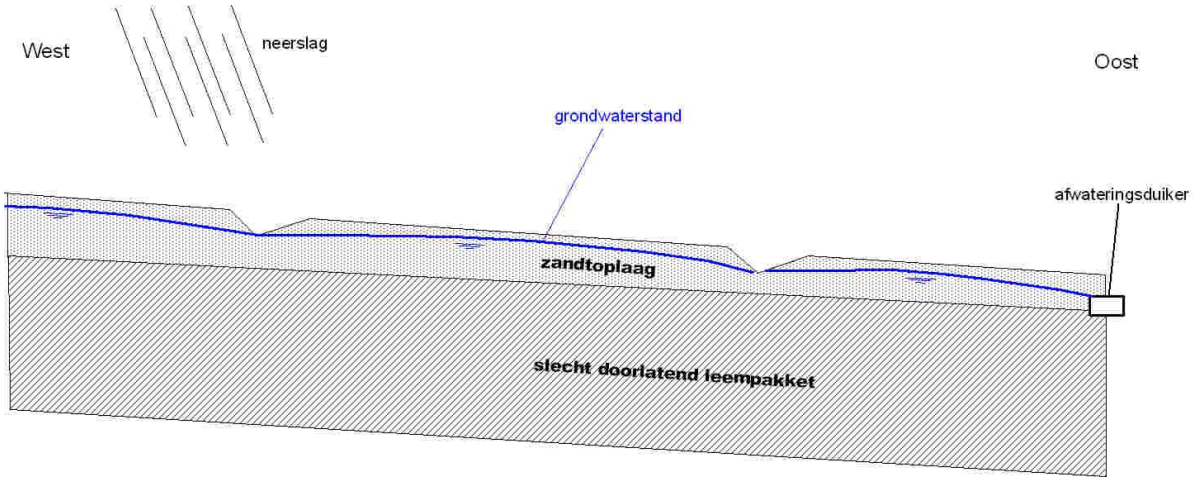

Figuur 4.1 Schematische dwarsdoorsnede

2. Ontwateringsgreppels.
- Het betreft een hellend gebied. Via de ontwateringsgreppels en kavelsloten wordt het hemelwater vertraagd afgevoerd naar het lager gelegen oostelijk deel van het plangebied. Uiteindelijk wordt het via een afwateringsduiker uit het gebied afgevoerd naar de naastgelegen watergang (watergang langs de Oostweg die in zuidelijke richting afwatert).

3. Ondergrond.
- Gezien de aanwezigheid van een slecht doorlatende ondergrond zal er nauwelijks sprake zijn van infiltratie van hemelwater naar de diepe ondergrond.

4. Verdamping.
- Tevens zal stagnerend hemelwater via verdamping afgevoerd worden.

Gezien de beperkte afvoermogelijkheden van hemel- en grondwater kan ter plaatse gesproken worden van relatief natte gebieden. Dit geldt zowel voor de lager gelegen als de hoger gelegen delen van het plangebied.

Op locatie is ter plaatse van de depressie nabij peilbuis 1`(zie figuur 4.2) holpijp aangetroffen, een indicator dat hier sprake is van (lokale) kwel. Om inzicht te krijgen in de waterkwaliteit ter plaatse is het grondwater uit peilbuis 1 en 17 geanalyseerd (zie bijlage 5). Hieruit blijkt dat ter plaatse van de depressie het ijzer gehalte fors groter is. De consequentie hiervan is dat rekening moet worden gehouden met intensiever onderhoud en vaker dichtslibben van eventuele drains.

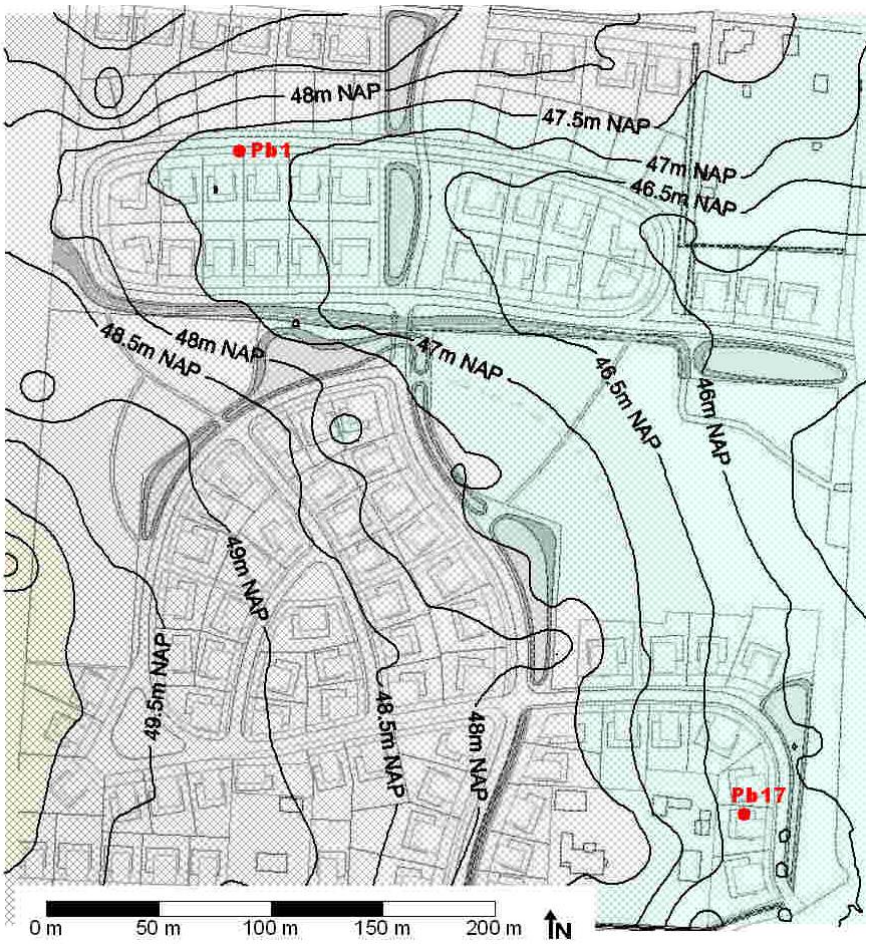

Figuur 4.2 Locatie grondwatermonstername

5 Waterhuishouding

5.1 Geplande inrichting

In bijlage 4 is de geplande inrichting van het gebied weergegeven. Centraal wordt er een watergang aangebracht welke het water uit het gebied moet afvoeren. Tevens worden op verscheidene locaties groenstroken aangebracht ten behoeve van de tijdelijke buffering van het water.

5.2 Ontwateringseis

Ten behoeve van het bouwrijp maken van een bestemmingsplan moeten vaak maatregelen worden getroffen voor het verkrijgen van voldoende ontwateringsdiepte (minimaal toegestane diepte van het grondwater beneden maaiveld) en draagkracht. Deze maatregelen bestaan dan veelal uit het draineren en/of ophogen van een terrein of een combinatie daarvan.

In onderhavige situatie wordt niet voldaan aan het onwateringscriterium. Dit houdt in dat aanvullende maatregelen getroffen dienen te worden. Het ophogen van het maaiveldniveau zal niet toereikend zijn omdat de grondwaterstand het maaiveldniveau volgt. Het hemelwater kan nauwelijks infiltreren en als er geen actieve afvoer via het oppervlaktewater plaatsvindt, zal dit resulteren in een grotere waterberging in de ondergrond. Hierdoor kan de toekomstige grondwaterstand tijdelijk toenemen in vergelijking tot de huidige aangetroffen grondwaterstanden ter plaatse. Om aan het ontwateringscriterium te kunnen voldoen dient ons inziens een eventuele maaiveldophoging gecombineerd te worden met aanvullende maatregelen.

Ontwateringsnormen Gemeente Enschede:

- primaire wegen: 1,0 m– maaiveld
- secundaire wegen: 0,7 m– maaiveld
- bouwwerken met kruipruimte: 0,7 m– maaiveld
- bouwwerken zonder kruipruimte: 0,5 m– maaiveld
- groen 0,5 m– maaiveld

In deze rapportage gaan we ervan uit dat een afvoer onder vrij verval de voorkeur heeft. Maatgevend voor het bepalen van de minimale maaiveldniveaus is het niveau van de oostelijk gelegen afwateringshoogte. Het niveau van deze afwateringshoogte ten opzichte van N.A.P. dient nog vastgesteld te worden.

Om te kunnen voldoen aan de benodigde ontwateringsdiepte kunnen een aantal maatregelen (of een combinatie hiervan) getroffen worden:

a. Ophogen van het terrein of een gedeelte hiervan;
b. Verbeteren gebiedsontwatering
c. Reguleren van de oppervlakkige afvoer van toekomstig verhard gebied

In de volgende paragraven zullen de verschillende aspecten kort besproken worden.

5.2.1 Ophogen van het terrein

Door middel van het ophogen van het terrein zal de ontwateringsdiepte ten opzichte van de huidige grondwaterstanden toenemen. Echter, de verhoging van het maaiveld beïnvloedt tevens de grondwaterstand. Zoals aangegeven in paragraaf 4.4 fungeert de zandtoplaag als tijdelijke buffer van hemelwater. Door de ophoging zal de capaciteit van de tijdelijke buffer toenemen en de grondwaterstand ook hoger worden indien geen aanvullende maatregelen getroffen worden ten aanzien van de afvoer van het water. Dit zal gedeeltelijk gecompenseerd worden doordat de aanvulling van het grondwater ter plaatse van het bebouwd gebied sterk af zal nemen. Echter, in het ontwerp adviseren wij rekening te worden gehouden met tijdelijke verhoging van de grondwaterstand (t.o.v. N.A.P.) bij ophoging van het gebied.

M.a.w. een ophoging zal in combinatie uitgevoerd moeten worden met aanvullende maatregelen ten aanzien van de ontwatering zoals een drainage. E.e.a. is schematische weergegeven in figuur 5.1. In deze figuur zijn de verschillende fases weergegeven:

- Fase 1: de huidige uitgangssituatie
- Fase 2: de verwachte situatie na ophoging.
  De grondwaterstanden volgen het maaiveldniveau. Omdat er nauwelijks sprake is van een infiltratie naar de diepe ondergrond en de afvoer uit het gebied beperkt is zal een ophoging van het terrein ook resulteren in hogere grondwaterstanden.
- Fase 3: de verwachte situatie na ophoging en aanbrengen drainage.
  Indien de ophoging gecombineerd wordt met het aanbrengen van een drainagestelsel dan kan de in fase 2 aangegeven verhoging van de grondwaterstand in sterke mate tegengegaan worden.

Bij de ophoging van het van het terrein dient de natuurlijke helling van het perceel zoveel mogelijk te worden gevolgd zonder dat hierbij lokale lage punten worden gecreëerd met wateroverlast tot gevolg.

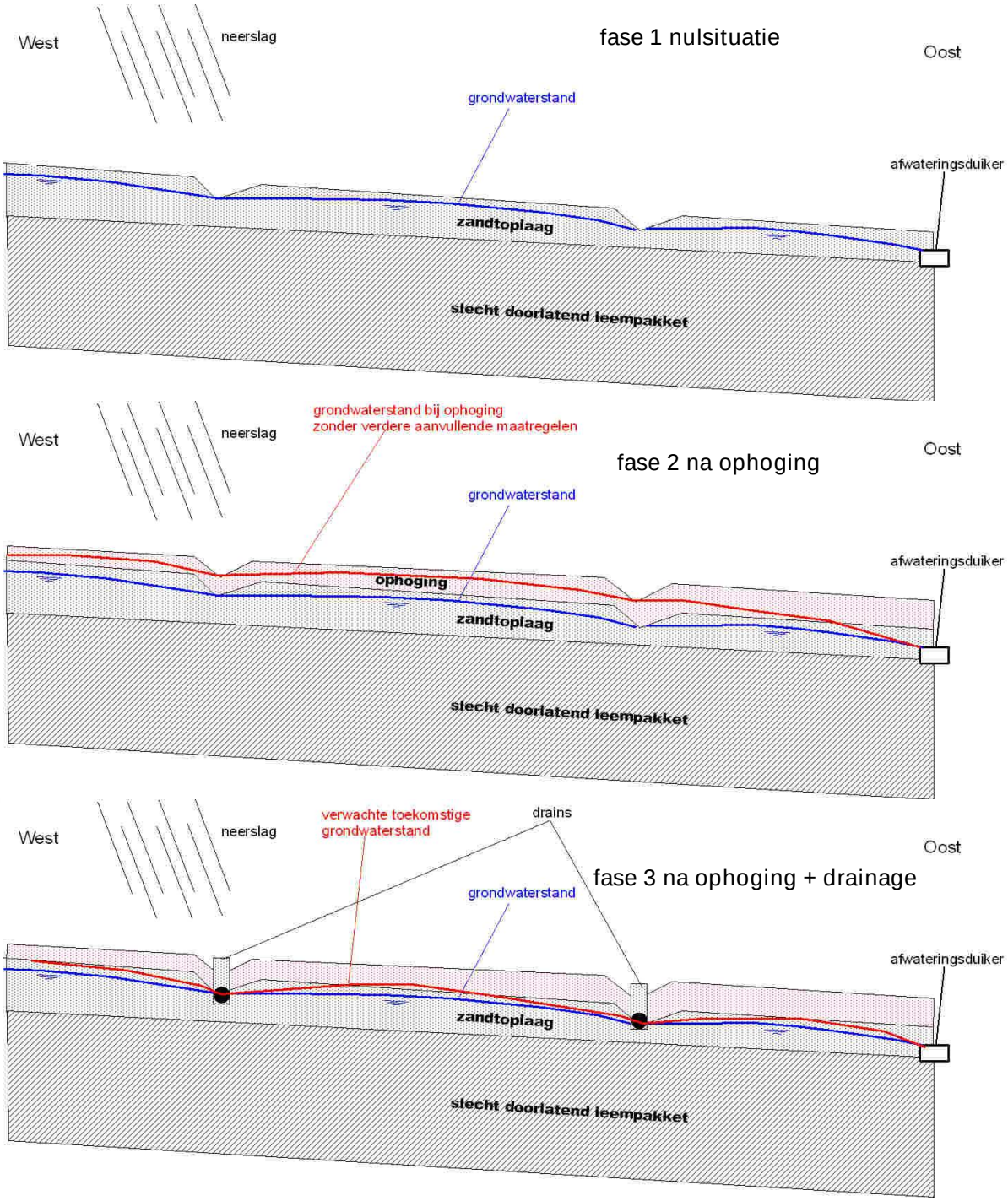

Figuur 5.1 Schematische weergave effecten ophoging

5.2.2 Verbeteren gebiedsontwatering

Naast ophogen kan tevens aan de ontwateringseis worden voldaan door de (pieken van de) grondwaterstanden te verlagen middels een drainage. Als gevolg van het (lokaal) verlagen van de grondwaterstand zal de bergingscapaciteit van de ondergrond afnemen (zie figuur 5.2). Dit geldt met name voor de bouwlocaties en de wegen.

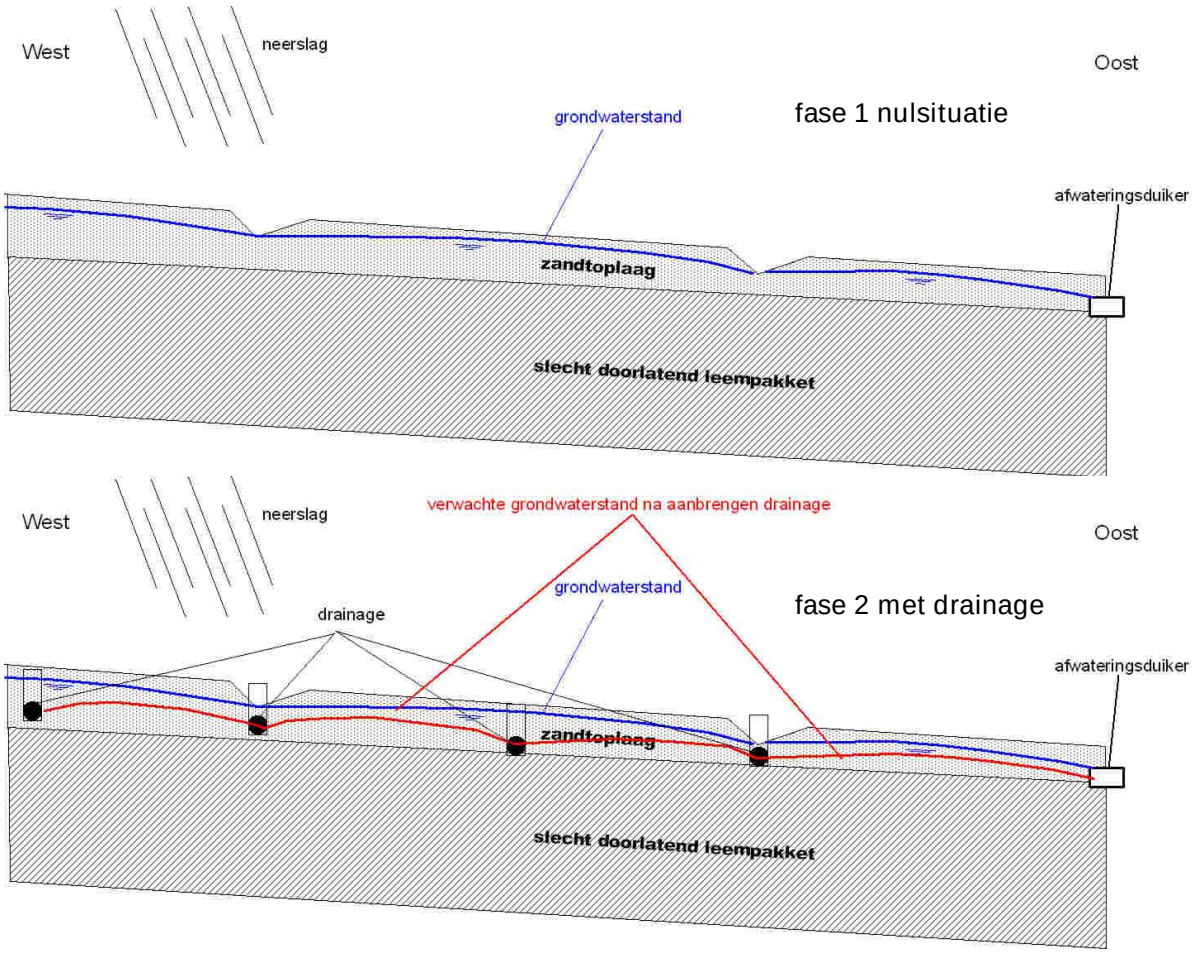

Figuur 5.2 Schematische weergave effecten drainage

Als alternatief voor drains kan de grondwaterstand ook gereguleerd worden middels de aanleg van sleuven met een grover materiaal (grind of zand) aangevulde horizontale stroken. De afwatering kan vervolgens worden op wadi's en buffers. Het nadeel van ondergrondse sleuven is dat er minder onderhoud mogelijk is en dat de werking van het systeem oncontroleerbaar is.

Als gevolg van de verlaging van de grondwaterstand dienen negatieve effecten op het bosperceel binnen het plangebied te worden voorkomen. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de indeling van het complete plan. Zo kunnen beide systemen hydrologisch losgekoppeld worden door tussen beide locaties de tijdelijke bergingsvoorzieningen te positioneren. Hierdoor wordt verdroging van het bosperceel tegen gegaan (zie figuur 5.3).

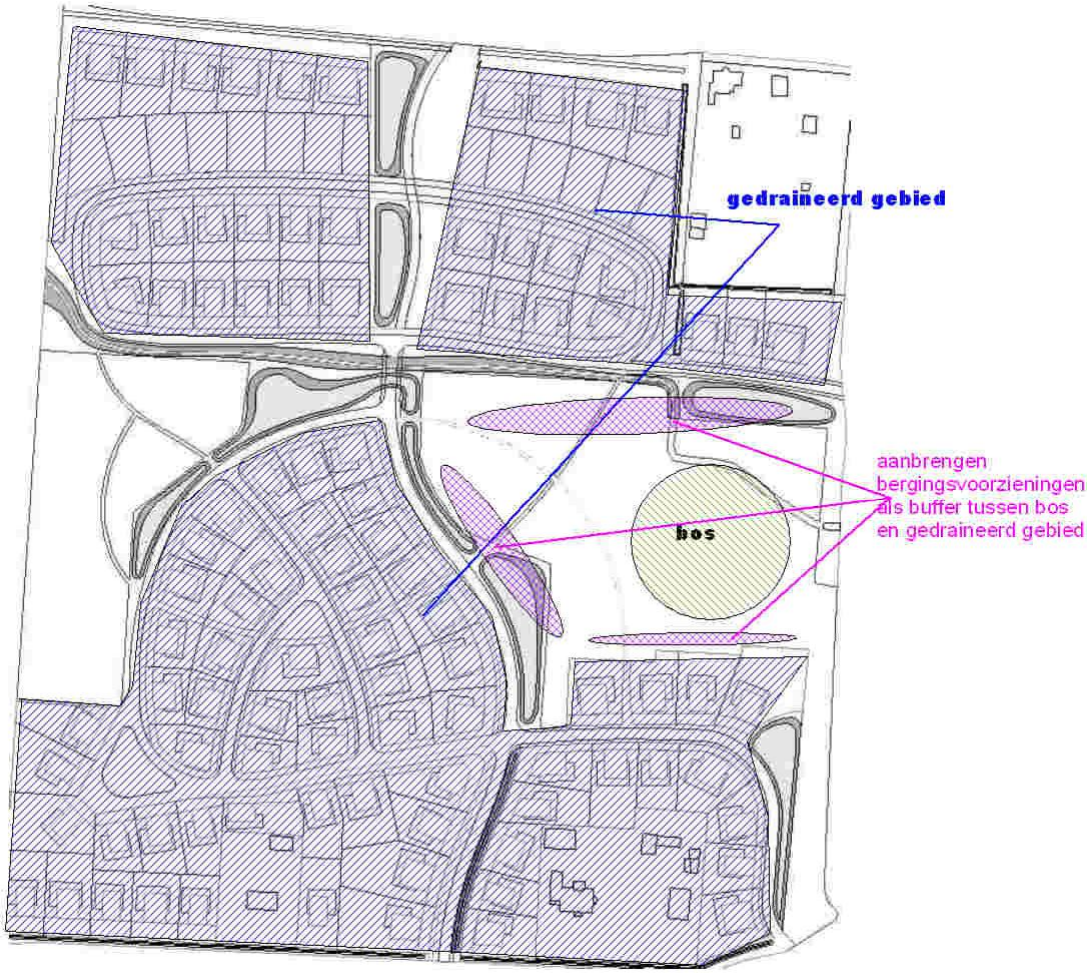

Figuur 5.3 Schematische weergave locatie berging bij draineren bebouwd gebied

5.2.3 Reguleren van de oppervlakkige afvoer van toekomstig verhard gebied

Door toename van het verharde oppervlak zal de infiltratie capaciteit afnemen in het bebouwd gebied. Dit heeft een beperkt gunstige invloed op de gemiddelde grondwaterstand in het bebouwd gebied. Deze zal lager zijn naar verwachting.

Om de hoge piekafvoeren uit het plangebied te voorkomen wordt voorgesteld om de versnelde afvoer uit het gebouwd gebied te combineren met een tijdelijke berging in het lager gelegen gedeelte van het plangebied dat niet bebouwd wordt. Hierdoor neemt de aanvulling van het grondwater ter plaatse van de nieuwbouwlocaties af, maar wordt een piekafvoer voorkomen als gevolg van de tijdelijke berging binnen het plangebied. In de trits vasthouden – bergen – afvoeren is dit gericht op het tijdelijk bergen van hemelwater in het plangebied.

5.3 Terreinophoging gecombineerd met drainage

De verwachting is dat een ontwatering middels een combinatie van een drainagesysteem en een beperkte terreinophoging ter plaatse van de bebouwing en de wegen het compromis is dat het best voldoet aan de eisen voor wat betreft kwaliteit en betrouwbaarheid enerzijds en het beleid van de Gemeente anderzijds. De consequenties ten aanzien van de grondbalans dienen hierbij nog nader beschouwd te worden.

Voor bebouwd gebied en secundaire wegen is een ontwateringsnorm van 0,7 m– maaiveld maatgevend. Op basis van de grondwaterstandsgegevens (zie tabel 4.1). zijn voor de aan te leggen wegen de toekomstige niveaus van de wegen aangegeven (zie figuur 5.4) op basis van de volgende uitgangspunten:

- GHG situatie zoals aangegeven in tabel 4.1.
- Geen verlaging van de grondwaterstanden ten opzichte van de huidige (nul-)situatie.
- Uitvoering in combinatie met drainage.
- Opbolling tussen de drains maximaal 0,1 m.
- Niveau afwateringshoogte bedraagt minmaal 44,85 m+ N.A.P.
- De huidige glooiing wordt zoveel mogelijk gehandhaafd.

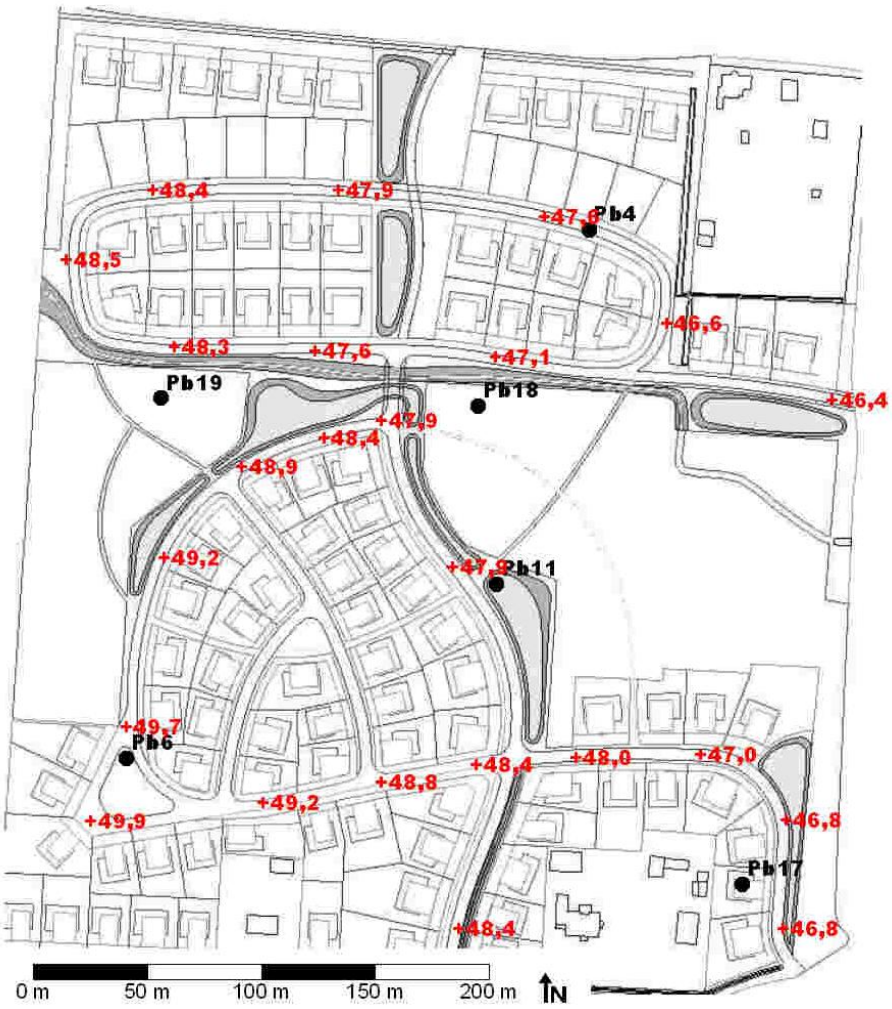

Figuur 5.4 Toekomstige N.A.P.-hoogtes wegen in plangebied (in m N.A.P.)

In aanvulling van de ophoging zal een drainage aangebracht worden. Het afwateringsniveau van de drains dient ongeveer 0,8 m– toekomstige maaiveld te bedragen. De drains dienen aangebracht te worden in sleuven gevuld met goed doorlatend drainzand.

Gezien de fluctuatie van de grondwaterstand zal het drainagesysteem in een droge periode met lage grondwaterstanden geen tot weinig water af voeren. Door oxidatie van ijzerhoudend grondwater (met name nabij kwelgebieden) en/of bezinking van slibdeeltjes kan vervuiling optreden waardoor een goede werking wordt beïnvloed. Geadviseerd wordt de drainagebuizen onder het laagste grondwaterpeil aan te leggen ter minimalisering van de oxidatie van het grondwater. Echter periodiek (bv. 1x per jaar) doorspuiten van de drainageleidingen kan noodzakelijk blijven om verstopping van de drainagebuizen te

voorkomen. Om aan deze eis te voldoen, adviseren wij inspectieputjes met doorspuitvoorzieningen aan te brengen op alle hoek- en eindpunten van het systeem. Deze doorspuitvoorzieningen dienen dusdanig aangebracht te worden dat deze goed toegankelijk zijn voor de uitvoer van (periodiek) onderhoud.

Afhankelijk van de gevolgen voor de grondbalans kan overwogen worden om de ophoging iets te beperken en de drains daarbij iets dieper aan te leggen. De consequentie hiervan is dat rekening dient te worden gehouden met het aftoppen van de pieken van de grondwaterstanden zoals die momenteel op locatie worden aangetroffen.

Een mogelijke praktische uitwerking van een drainagesysteem voor het plangebied zou kunnen bestaan uit:

- Verdiepte zandcunetten onder de wegen aangevuld met goed doorlatend zand in combinatie met een drainagesysteem aangesloten op een pompput om de waterstand te kunnen reguleren.
- Als alternatief kan ook gedacht worden aan permeabele (betonnen) buizen die gelijktijdig dienst doen als hemelwaterafvoer. Via een separate aansluitmogelijkheid kunnen de toekomstige bewoners de mogelijkheid geboden worden om een aanvullende perceelsontwatering op de perceelsgrens aan te sluiten.

Om wateroverlast op de percelen in de toekomst te voorkomen zal een perceelsontwatering noodzakelijk zijn. Hiertoe dienen aansluitpunten voor een eventuele drainage aan de bewoners aangeboden te worden (zie hierboven). Als handreiking naar de bewoners kan tevens gedacht worden aan het aanbrengen van zandsleuven met drainagezand welke aansluiten op het zandcunet onder de wegen.

6 Slotopmerkingen en aandachtspunten

Cruciaal voor de ontwikkeling van het Leuriks-Oost en de waterhuishouding ter plaatse zijn de afwateringspeilen van de drains. In deze rapportage is een eerste verkenning van de mogelijkheden voor de inrichting van de waterhuishouding uitgevoerd op basis van de aangetroffen grondwaterstanden ter plaatse. Echter het bepalen van het volledige programma van eisen en uitgangspunten is met name een resultante van een iteratief proces waarbij ook andere aspecten (zoals de gedetailleerde grondbalans) beschouwd dienen te worden.

Geadviseerd wordt om na het gereedkomen van het inrichtingsplan, een en ander terug te koppelen met de in dit rapport gehanteerde uitgangspunten. Wij verzoeken u hiervoor met ons bureau contact op te nemen zodat wij ons op een eventuele hernieuwde stellingname kunnen beraden.

Tolbert, 10 juli 2009

Ir. C.A. van den Hoven

Bijlage 1 Peilbuisgegevens uit het Dinoloket van TNO

Tabel 1.1.1 Metagegevens peilbuizen

Locatie	Filter	X-coord	Y-coord	Maaiveld (cm t.o.v. NAP)	Bovenkant filter (cm t.o.v. NAP)	Onderkant filter (cm t.o.v. NAP)
B35A0171	1	260932	471109	4832	4657	4557
B35A0081	1	261109	471262	4668	4618	4518
B35A0081	2	261109	471262	4668	3613	3513

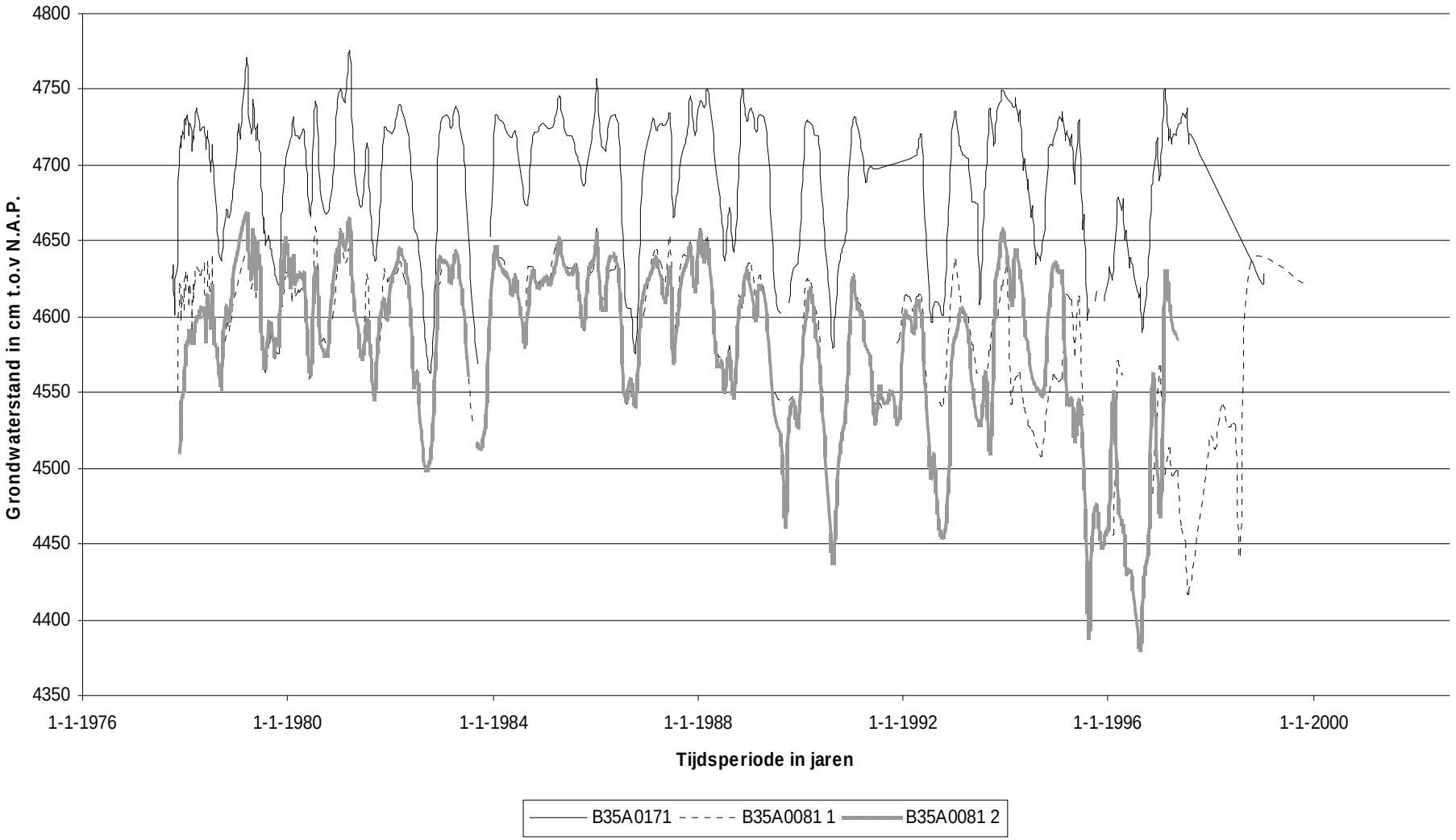
4800
4750
4700
4650
4600
4550
4500
4450
4400
4350
Grondwaterstand in cm t.o.v N.A.P.
1-1-1976
1-1-1980
1-1-1984
1-1-1988
1-1-1992
1-1-1996
1-1-2000
Tijdsperiode in jaren
B35A0171
B35A0081 1
B35A0081 2

Bijlage 2 Lokaal peilbuisnetwerk

In de figuur op de volgende bladzijde is de ligging van de peilbuizen op locatie aangegeven. De grondwaterstanden ter plaatse wordt gemonitoord middels automatische drukopnemers. De resultaten van deze gegevens zijn tevens gepresenteerd in deze figuur. Hierbij zijn de grondwaterstanden ten opzichte van het maaiveldniveau ter plaatse weergegeven.

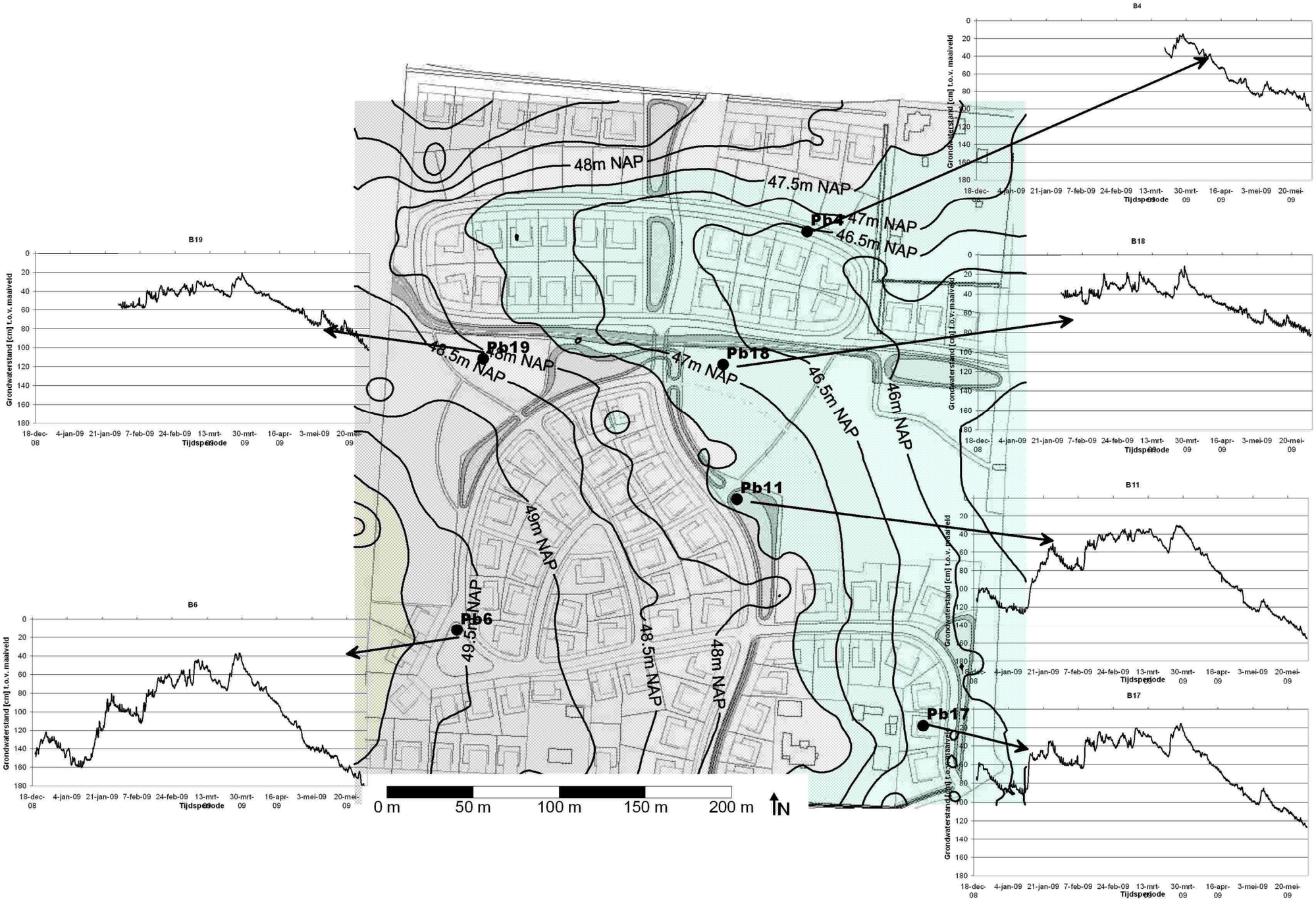

Wiertsema & Partners

Bijlage 3 Lokale grondwaterstandsgegevens

In de figuur op de volgende bladzijde zijn de peilbuisgegevens (zie bijlage 2) ten opzichte van N.A.P. weergegeven.

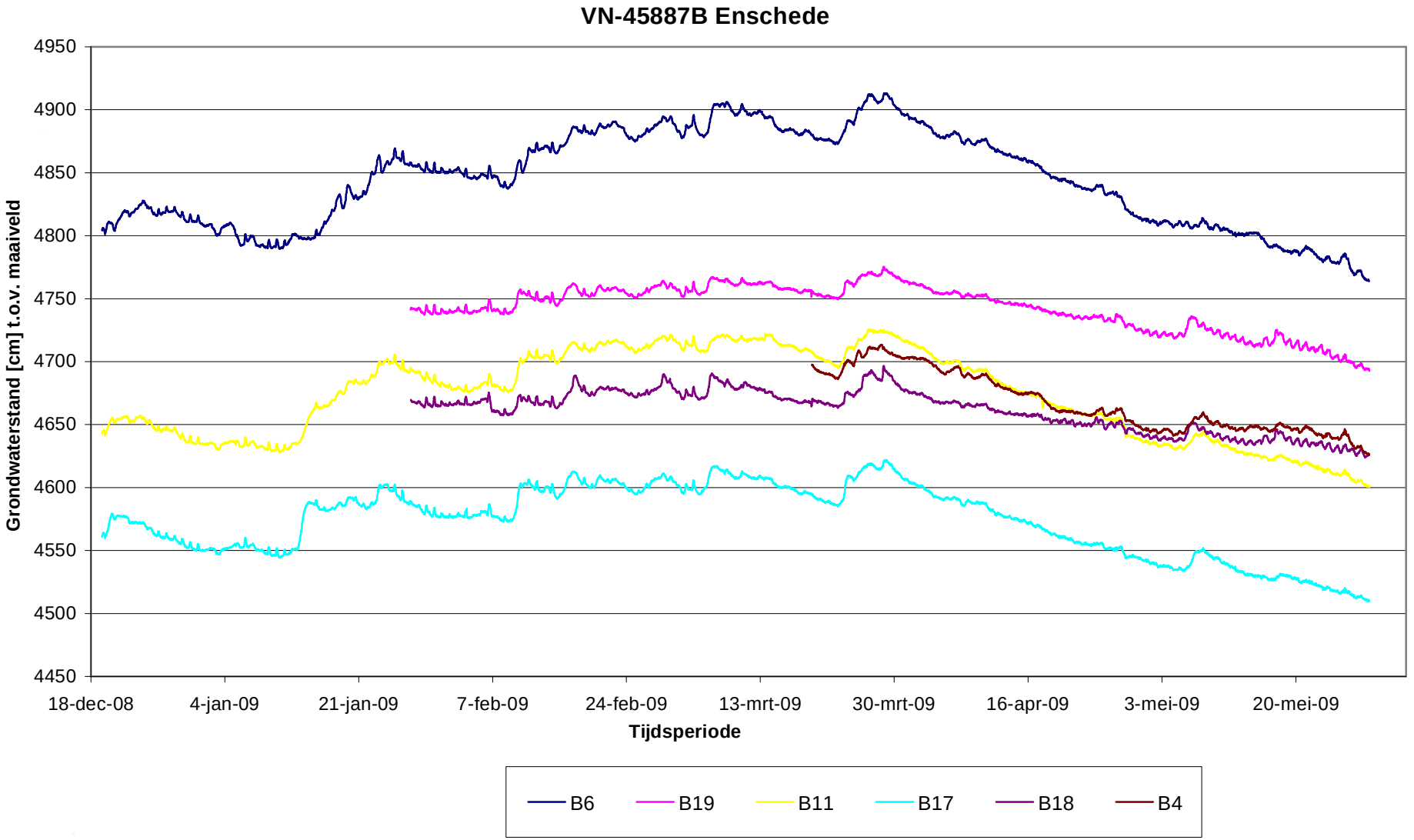
VN-45887B Enschede
Grondwaterstand [cm] t.o.v. maaiveld
4950
4900
4850
4800
4750
4700
4650
4600
4550
4500
4450
18-dec-08
4-jan-09
21-jan-09
7-feb-09
24-feb-09
13-mrt-09
30-mrt-09
16-apr-09
3-mei-09
20-mei-09
Tijdsperiode
B6
B19
B11
B17
B18
B4

Bijlage 4 Inrichtingsplan waterhuishouding

48m NAP
47.5m NAP
afvoergreppel
47m NAP
46.5m NAP
centrale
afvoersloot
48.5m NAP
48m NAP
47m NAP
46.5m NAP
46m NAP
tijdelijke berging
van water
49m NAP
49.5m NAP
48.5m NAP
48m NAP

Bijlage 5 Analyseresultaten grondwater

Wiertsema en Partners
Mevr. L. de Hoogd

Analyserapport

Projectnaam	Enschede	Orderdatum	02-06-2009
Projectnummer	VN-45887B	Startdatum	02-06-2009
Rapportnummer	11445611 - 1	Rapportagedatum	09-06-2009

Analyse	Eenheid	Q	001	002
geleidingsvermogen (EC)	µS/cm	Q	820 [1)]	710 [1)]
METALEN				
calcium	µg/l	Q	110000	66000
ijzer Totaal	µg/l		59000	8900
DIVERSE NATCHEMISCHE BEPALINGEN				
chloride	mg/l	Q	130	22

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000 erkenning door de ministeries VROM en V&W. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater	B-1
002	Grondwater	B-17

Paraaf :

B6.002 (05.03)

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Wiertsema en Partners
Mevr. L. de Hoogd

Analyserapport

Projectnaam	Enschede	Orderdatum	02-06-2009
Projectnummer	VN-45887B	Startdatum	02-06-2009
Rapportnummer	11445611 - 1	Rapportagedatum	09-06-2009

Voetnoten

1	Het gehalte is indicatief i.v.m. overschrijding van de toegestane conserveertermijn volgens SIKB protocol 3001.

Paraaf :

B6.002 (05.03)

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Bijlage 4 Onderzoek Flora- en faunawet Leuriks Oost

Onderzoek Flora- en faunawet Leuriks-Oost, Enschede

Definitief

Opdrachtgever:

Gemeente Enschede

Postbus 20

7500 AA Enschede

Opdrachtnemer:

Eelerwoude B.V.

Mossendamsdwarsweg 3

7472 DB Goor

Tel.: 0547 263515 Fax: 2547-263315

e-mail: info@eelerwoude.nl

http://www.eelerwoude.nl

Project nr. 3695

Opgesteld door	***Gecontroleerd***	***Datum***
G. Lubbers	Roelof Jan Koops	12 november 2009

INHOUD

1. HUIDIGE SITUATIE EN PLANVORMING....1
1.1 Aanleiding en doel....1
1.2 Ligging en begrenzing onderzoeksgebied....1
1.3 Flora- en faunawet beschermt flora en fauna....2
1.4 Ruimtelijke ontwikkelingen....2
2. ONDERZOEKSMETHODE....3
2.1 Broedvogels....3
2.2 Vleermuizen....3
2.3 Overige soorten....3
2.4 Literatuur....3
3. RESULTATEN....4
3.1 Geen beschermde planten aangetroffen....4
3.2 Een aantal beschermde vogels aangetroffen....4
3.3 Vleermuizen....5
2.4 Overige beschermde soorten....5
4. EFFECTENBEOORDELING EN CONCLUSIES....7
4.1 Effectenbeoordeling....7
4.2 Conclusies....8
4.3 Afbakening....8

LITERATUUR
BIJLAGEN

1. HUIDIGE SITUATIE EN PLANVORMING

1.1 Aanleiding en doel

In het voorjaar van 2009 is in opdracht van de gemeente Enschede een flora- en faunaonderzoek uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet voor de projectlocatie Leuriks Oost (figuur 1). Het onderzoek is noodzakelijk in verband met de voorgenomen herinrichting van het gebied en vormt een actualisatie van een vergelijkbaar onderzoek uit 2004 (*Eelerwoude, 2004*).

Doel van het onderzoek is om een beeld te krijgen van de aanwezige beschermde soorten, om aan de hand hiervan uitspraken te doen over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen plannen en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Het onderzoek heeft zich vooral gericht op broedvogels die jaarrond gebruik maken van vaste rust- en verblijfplaatsen (uilen en roofvogels) en vleermuizen. Daarnaast zijn waarnemingen verzameld van overige beschermde soorten.

1.2 Ligging en begrenzing onderzoeksgebied

Het projectgebied ligt aan de oostzijde van Enschede en is circa 15,5 hectare groot. Het onderzoek heeft betrekking op het in figuur 1 rood omlijnde gebied. Het gebied wordt begrensd door de Gronausestraat, Oostweg en Keppelerdijk. De westgrens wordt gevormd door een lijnvormige beplanting langs een toegangsweg naar een erf.

Het plangebied ten noorden van de twee boselementen is in gebruik als bouwdepot. De graslanden net ten zuiden van de boselementen worden begraasd door paarden. De voormalige kwekerij langs de Keppelerdijk ligt al enige jaren braak en is sterk verruigd. De grond hier is gesaneerd in verband met asbest. De woningen met tuinen langs de Keppelerdijk zoals weergegeven in figuur 1 zijn nog aanwezig, evenals de boselementen en houtwallen in de figuur. In de noordoost hoek van het terrein is in een tuin een poel aanwezig. Langs de boselementen stroomt van west naar oost een ondiepe beek in de vorm van een sloot. Verlichting van het gebied is beperkt tot de wegen rondom het plangebied. De Keppelerdijk is nauwelijks verlicht, langs de Gronausestraat en Oostweg is daarentegen juist veel straatverlichting aanwezig.

Figuur 1. Ligging en begrenzing projectgebied Leuriks-Oost aan de oostzijde van Enschede (rode cirkel). De inzet geeft de begrenzing van het projectgebied aan (rode lijn).

1.3 Flora- en faunawet beschermt flora en fauna

Elke ruimtelijke ontwikkeling of inrichting moet worden getoetst aan de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal inheemse planten- en diersoorten en gaat hierbij uit van het 'nee, tenzij'-beginsel. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

1. tabel 1-soorten: de meest algemene soorten waarvoor een vrijstellingsregeling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd.
2. tabel 3-soorten: strikt beschermde soorten: de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst.
3. tabel 2-soorten: een tussencategorie, de resterende beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen kan voor deze soorten een ontheffing noodzakelijk zijn.

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van ondermeer uilen en boombewonende roofvogels.

Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar de bijlagen.

1.4 Ruimtelijke ontwikkelingen

Bijlage 2 geeft een overzicht van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen. Binnen het plangebied zullen woningen worden gerealiseerd. Aanwezige groenelementen (bos, houtwallen etc.) blijven gehandhaafd en worden in de plannen ingepast. Ook de waterelementen in het plangebied blijven gehandhaafd. Wel wordt de beek (sloot) enigzins vergraven. De aanwezige erven en tuinen binnen het plangebied zijn ingepast.

2. ONDERZOEKSMETHODE

2.1 Broedvogels

Om een beeld te krijgen van aanwezige broedvogels zijn drie gerichte veldbezoeken uitgevoerd in de vroege ochtenduren van 7 april, 25 mei en 9 juli 2009. De weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken naar broedvogels waren overwegend gunstig.

Voor de inventarisatie van broedvogels is gebruik gemaakt van de methode van uitgebreide territoriumkartering (*Van Dijk, 2004*), waarbij alleen de minder algemene broedvogelsoorten zijn geïnventariseerd. Van de algemene soorten is alleen hun aanwezigheid (als broedvogel) genoteerd. Deze methode wordt beschouwd als een standaardmethode voor de inventarisatie van broedvogels. Bij de methode worden territoriumindicerende waarnemingen (zang, balts etc.) zo nauwkeurig mogelijk op veldkaarten ingetekend. De veldbezoeken zijn uitgevoerd in de vroege ochtenduren en richtten zich met name op (zingende) broedvogels. Extra aandacht ging uit naar broedvogels die jaarrond gebruik maken van hun vaste rust- en verblijfplaatsen (nesten). De nachtactieve soorten zijn geïnventariseerd tijdens de veldbezoeken naar vleermuizen. Ook van vogelsoorten die het projectgebied alleen gebruiken als foerageer- of rustgebied zijn waarnemingen verzameld.

2.2 Vleermuizen

De vleermuizen zijn geïnventariseerd met behulp van een batdetector (Pettersson D100 en D240x). Naast het vaststellen van belangrijke foerageerplekken en vliegroutes, is de aandacht voornamelijk gericht op het vaststellen van vaste rust- en verblijfplaatsen in bomen. De weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken waren gunstig voor het waarnemen van vleermuizen (weinig wind, geen neerslag, > 12º C). Er zijn in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd: op 11 mei (avond), 9 juli (ochtend), 4 augustus (avond). 2 september (avond) en 16 september (avond). De veldbezoeken in september waren bedoeld om een beeld te krijgen van mogelijk aanwezige baltsende vleermuizen. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen uit het Vleermuisprotocol. Tijdens het veldwerk is ook aandacht besteed aan het mogelijk voorkomen van andere nacht- en schemeractieve soorten als uilen en steenmarter.

2.3 Overige soorten

Tijdens alle veldbezoeken zijn waarnemingen verzameld van de groep van overige beschermde soorten. Op 29 juli is het projectgebied overdag bezocht waarbij de vijver in de particulier tuin met een (Ravon) schepnet is bemonsterd. Extra aandacht ging verder uit naar de mogelijke aanwezigheid van (verblijfplaatsen van) steenmarter en eekhoorn en beschermde flora.

2.4 Literatuur

Naast de informatie die verkregen is door middel van de veldbezoeken is gebruik gemaakt van bestaande literatuur (verspreidingsatlassen etc.). Tevens is gebruik gemaakt van eerder door Eelerwoude uitgevoerd flora- en faunaonderzoek op de projectlocatie in 2004 (*Eelerwoude, 2004*).

3. RESULTATEN

3.1 Geen beschermde planten aangetroffen

In 2004 is de aanwezige flora uitgebreid onderzocht en beschreven (*Eelerwoude, 2004*). Op enige verruiging van enkele braakliggende percelen na, is er sinds 2004 weinig verandert in de vegetatiesamenstelling. Wel lijkt de bosvegetatie sinds 2004 te zijn verruigd en verdroogd, mogelijk een gevolg van grondwaterstandsdalingen.

Er zijn binnen het plangebied geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Op basis van de groeiplaatsomstandigheden zouden in het gebied het beschermde grasklokje en de brede wespenorchis voor kunnen komen. Het gaat om soorten die een lichte bescherming genieten (tabel 1). Strikt beschermde plantensoorten worden op basis van de aanwezige terreinkenmerken niet verwacht.
In 2004 werd melding gemaakt van het mogelijke voorkomen van de beschermde soorten kleine maagdenpalm en slanke sleutelbloem. Op basis van de resultaten en bevindingen uit het veldonderzoek in 2009 wordt geconcludeerd dat beide soorten niet in het gebied voorkomen.

3.2 Een aantal beschermde vogels aangetroffen

Binnen en direct rondom het projectgebied zijn tenminste 26 broedvogelsoorten vastgesteld (tabel 1 en bijlage 3). In 2004 werden 28 broedvogelsoorten aangetroffen. De aantallen en soortensamenstelling in 2009 zijn vergelijkbaar met de situatie in 2004. Het gaat in hoofdzaak om algemene soorten van een bosrijke, stedelijke omgeving. Broedvogels van oude(re) bossen zoals boomklever, boomkruiper, glanskop en grote bonte specht komen talrijk voor. De verruiging van het terrein komt ondermeer naar voren in de aanwezigheid van een struweelvogel als grasmus.

soort	2009	2004
boomklever	4	2
boomkruiper	3	4
bosuil	?	1
ekster	+	+
fazant	+	+
fitis	+	1
gaai	+	+
gekraagde roodstaart	0	1
glanskop	1	0
goudhaan	0	1
goudvink	0	1
grasmus	1	0
grauw e vliegenvanger	1	2
groenling	+	0
grote bonte specht	1	2
heggemus	+	+
houtduif	+	+
houtsnip	0	1
kauw	+	0
koolmees	+	+
merel	+	+
pimpelmees	+	+
roodborst	+	+
spreeuw	+	0
staartmees	0	1
tjiftjaf	+	+
tuinfluiter	+	+
vink	+	+
w ilde eend	0	+
w interkoning	+	+
zanglijster	+	+
zw arte kraai	+	+
zw artkop	+	+

Tabel 1. Overzicht vastgestelde broedvogelsoorten in Leuriks-Oost in 2004 en 2009. (+ = aanwezig als broedvogel, aantal onbekend, ? = aanwezigheid als broedvogel onduidelijk).

De aanwezigheid van de bosuil is onduidelijk. De waarneming in het kaartbeeld van bijlage 3 heeft betrekking op een roepende bosuil in augustus en september (dus buiten de broedperiode). Mogelijk gaat het om een jong exemplaar op zoek naar een geschikte nestlocatie. Van uilen is bekend dat ze in de nazomer door hun ouders worden verdreven uit het broedterritorium om op zoek te gaan naar een eigen plekje in de omgeving.

De waarneming van buizerd in bijlage 3 heeft betrekking op de vondst van een verlaten horst in een bosperceel. Tijdens het veldonderzoek werd tenminste twee keer een foeragerende buizerd in het plangebied waargenomen. Er zijn geen aanwijzingen verkregen dat de buizerd in het gebied heeft gebroed. De genoemde nestlocatie was in 2009 in ieder geval niet in gebruik en verlaten.

Samengevat wordt geconcludeerd dat binnen het plangebied van Leuriks-Oost geen vogelsoorten zijn aangetroffen die jaarrond gebruik van hun verblijfplaatsen (nesten). De waarnemingen van buizerd hebben waarschijnlijk betrekking op een territorium waarvan de nestlocatie buiten het plangebied ligt.

3.3 Verblijfplaatsen en belangrijke vliegroutes van vleermuizen aanwezig

Binnen het projectgebied zijn twee vleermuissoorten aangetroffen: gewone dwergvleermuis en laatvlieger (bijlage 4).

De gewone dwergvleermuis is vooral foeragerend waargenomen. Tijdens de verschillende veldbezoeken werden gemiddeld zo'n 10 tot 15 foeragerende dieren waargenomen. Op 11 mei werden twee dwergvleermuizen waargenomen die gelet op het tijdstip van de waarneming en hun gedrag waarschijnlijk afkomstig waren uit een woning op een erf aan de Keppelerdijk (bijlage 4). Uit dezelfde woning vlogen die avond ook tenminste vijf laatvliegers uit. Op basis van waarnemingen van baltsende dwergvleermuizen worden ook verblijfplaatsen vermoed in gebouwen op het erf net ten westen van het plangebied en in de woningen in de noordoost hoek binnen het plangebied. Het gaat in deze situaties om paarverblijven en mogelijk ook overwinteringslocaties.

De lijnvormige beplanting langs de toegangsweg naar het eerder genoemde erf aan de westkant van het plangebied moet worden aangemerkt als een belangrijke vliegroute en belangrijk foerageergebied. Tijdens de verschillende veldbezoeken werden hier tot enkele tientallen dwergvleermuizen langsvliegend en foeragerend waargenomen. Ook de beplanting langs de Keppelerdijk heeft een enigszins geleidende functie voor vleermuizen. De waarneming heeft betrekking op een tiental dieren die op 11 mei langsvlogen vermoedelijk op weg van hun verblijfplaatsen in de aangrenzende nieuwe woonwijken naar foerageergebieden in het buitengebied.

Van de laatvlieger werd één verblijfplaats bekend. Er werden minimaal vijf uitvliegende dieren waargenomen. De meeste waarnemingen betreffen echter foeragerende dieren die vooral foerageerden langs de bomenrijen aan de noordkant van het plangebied. De waarnemingen aan de zuidkant van het terrein hebben vooral betrekking op uitvliegende laatvliegers die korte tijd rond de verblijfplaats foerageerden. Belangrijke vliegroutes of foerageergebieden zijn niet vastgesteld.

In 2004 werden vijf vleermuissoorten aangetroffen. Naast laatvlieger en gewone dwergvleermuis ging het om gewone grootoorvleermuis, baardvleermuis en rosse vleermuis. Van geen van de vijf soorten werden destijds verblijfplaatsen, vliegroutes of belangrijke foerageergebieden binnen het plangebied aangetroffen.

2.4 Overige beschermde soorten

Overige zoogdieren
In het gebied zijn, evenals in 2004, reeën waargenomen. Het ging om tenminste twee dieren waaronder één territoriale bok. Hoewel niet onderzocht kunnen in het gebied algemene (en licht beschermde) zoogdiersoorten als bosspitsmuis, bosmuis, rosse woelmuis, egel, haas en konijn worden verwacht. Tevens kan het gebied onderdeel uitmaken van het leefgebied van soorten als bunzing, wezel, hermelijn en steenmarter. De steenmarter die in 2004 nog in het gebied werd aangetroffen werd in 2009 niet waargenomen. Ook werden geen sporen of verblijfplaatsen van steenmarters aangetroffen. Hetzelfde geldt voor de beschermde eekhoorn (tabel 2). Aanwezigheid van de das is niet waarschijnlijk. Er zijn geen sporen aangetroffen die wijzen op

het voorkomen van de soort. Ook is de soort niet bekend uit de directe omgeving.

Ten oosten van Enschede zijn in 2000 en 2001 twee vondsten van schedels van de strikt beschermde veldspitsmuis bekend geworden (*Snaak, 2008*). Tot zover bekend is de veldspitsmuis nog nooit gevangen in de omgeving van Enschede. Veldonderzoek met lifetraps door Eelerwoude in Lonneker in 2004 en 't Vaneker in 2009 hebben ook geen vangsten van de soort opgeleverd. De waarnemingen uit 2000 en 2001 zijn waarschijnlijk gebaseerd op braakbalvondsten van kerkuil. Hierdoor is onduidelijk waar de muizen gevangen zijn. Vooralsnog wordt daarom aangenomen dat de strikt beschermde veldspitmuis niet binnen het plangebied van Leuriks Oost voorkomt.

Amfibieën en reptielen
Het schepnetonderzoek in de poel leverde geen waarnemingen op. De beek (sloot) bleek tijdens het veldbezoek in juli drooggevallen. Wel werden verspreid door het gebied enkele bruine kikkers waargenomen. Op basis van aanwezig biotoop kunnen in het gebied ook de licht beschermde gewone pad en bastaardkikker worden verwacht. Zeldzame en kritische amfibieënsoorten zoals boomkikker en kamsalamander zijn niet aangetroffen en worden hier door het ontbreken van geschikt voortplantingsbiotoop ook niet verwacht.

De boselementen zijn potentieel geschikt voor hazelworm (tabel 3). Waarnemingen van de soort in of direct rond de projectlocatie zijn niet bekend. Voor levendbarende hagedis is nauwelijks geschikt habitat aanwezig.

Overige soorten
Andere (strikt beschermde) soorten dan al eerder genoemd, zijn niet aangetroffen en worden hier door het ontbreken van geschikt leefgebied ook niet verwacht.

4. EFFECTENBEOORDELING EN CONCLUSIES

4.1 Effectenbeoordeling

Het projectgebied Leuriks-Oost vormt een geschikt leefgebied voor beperkt aantal beschermde soorten. Het gaat vooral om algemeen voorkomende en licht beschermde soorten. Met de ontwikkeling van het gebied gaat een deel van dit leefgebied verloren. Doordat de meeste groenelementen (bos, bomenrijen etc.) gehandhaafd blijven zijn de effecten naar verwachting beperkt. Wel zal door de ontwikkelingen meer verstoring optreden door verkeer, geluid, verlichting en betreding. Zeker tijdens de bouw- en aanlegfase.

De binnen het projectgebied aangetroffen en te verwachten beschermde soorten behoren over het algemeen tot de categorie 'niet ontheffingsplichtig bij ruimtelijke ingrepen' en genieten een lichte(re) bescherming. Een uitzondering in deze situatie vormen vleermuizen, vogels en de hazelworm.

Vogels
Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat verstorende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen[1] uitgevoerd mogen worden. Binnen het projectgebied zijn geen vogelsoorten aangetroffen die jaarrond gebruik maken van hun verblijfplaatsen. De genoemde maatregel volstaat in die zin.

Vleermuizen
Binnen het plangebied zijn verblijfplaatsen aangetroffen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Het erf met de gebouwen waarin de dieren zich waarschijnlijk ophouden blijven in de nieuwe situatie ongewijzigd aanwezig. Dit geldt ook voor de erven en gebouwen waar mogelijk paarverblijven of overwinteringslocaties aanwezig zijn. Van negatieve effecten op de verblijfplaatsen van vleermuizen is dan ook geen sprake.

De lijnvormige beplanting langs de toegangsweg naar het erf net ten westen van he plangebied moet worden aangemerkt als een belangrijke vliegroute en belangrijk foerageergebied. Een deel van de beplanting langs de Keppelerdijk heeft ook een functie als belangrijke vliegroute (voor exacte locatie, zie kaartbijlage 4). De opgaande beplanting op beide locaties lijkt vooralsnog te worden gehandhaafd. Belangrijk is het echter dat ook de (straat)verlichting op beide locaties zo min mogelijk wordt gewijzigd. De meeste vleermuissoorten zijn erg gevoelig voor verstoring voor verlichting, al geldt dit voor gewone dwergvleermuis in wat mindere mate. Met relatief eenvoudige maatregelen kan verlichting van deze gebiedsdelen worden voorkomen dan wel beperkt. Indien de verlichting op deze locaties niet substantieel toeneemt worden geen negatieve effecten verwacht en is het waarschijnlijk dat beide vliegroutes ook in de toekomst in gebruik blijven. Aandachtspunt is ook het voorkómen van verlichting door strooilicht uit aangrenzende gebouwen en tuinverlichting.

Hazelworm
Vanwege de ligging van het plangebied grenzend aan het buitengebied en het feit dat de twee boselementen potentieel geschikt habitat vormen voor de hazelworm, moet rekening worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van deze strikt beschermde soort. De hazelworm heeft een voorkeur voor bossen, bosranden, houtwallen, heide en spoor- en wegbermen. Hij komt met name voor in oude loofbossen waar een dikke strooisellaag aanwezig is.
De boselementen blijven in de nieuwe situatie aanwezig. Wel worden de bosgebiedjes ontsloten door nieuwe wandelpaden. Op basis van de huidige inrichtingsplannen worden geen negatieve effecten op de hazelworm verwacht. Verwacht wordt dat als de soort hier inderdaad voorkomt dat hij zich kan handhaven in het

gebied. Van negatieve effecten is naar verwachting geen sprake.

Zoals al geconcludeerd werd in paragraaf 2.4 zijn binnen het plangebied geen andere strikt beschermde soorten aangetroffen dan eerder beschreven, en worden deze hier ook niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied. In het bijzonder gaat het om de strikt beschermde boomkikker en kamsalamander waarvan flinke populaties aanwezig zijn in de natuurgebieden net ten zuiden van het plangebied. Een uitzondering vormt mogelijk de strikt beschermde veldspitsmuis. Hoewel onduidelijk is wat de status van de soort, zijn voorkomen en zijn verspreiding in de regio is, is het niet waarschijnlijk dat negatieve effecten optreden indien de soort toch aanwezig zou blijken te zijn. De soort komt vooral voor in structuurrijke beplantingen waarin een zekere dynamiek aanwezig is (*Snaak, 2008*). Het gaat om jonge aanplant van bomen, bermen, overhoekjes en bomenrijen langs onverharde zandwegen. De meeste beplantingen blijven in de nieuwe situatie gehandhaafd en met aanplant van nieuwe groenelementen en de ontwikkeling van de woonwijk ontstaat, zeker tijdens de aanlegfase, meer dynamiek. Van negatieve effecten lijkt dan ook geen sprake.

Van de in 2004 waargenomen steenmarter zijn geen verblijfplaatsen of sporen aangetroffen. Met de ontwikkeling van de nieuwe woonwijk gaat een deel van zijn leefgebied verloren, maar het is waarschijnlijk dat deze soort die ook veel in een stedelijke omgeving voorkomt, zich vrij gemakkelijk kan aanpassen aan de nieuwe situatie. Van negatieve effecten op de steenmarter is dan ook geen sprake. Hetzelfde geldt voor de mogelijk in het gebied aanwezige eekhoorn, waarvan overigens ook geen nesten of sporen in het terrein zijn aangetroffen.

4.2 Conclusies en advies

Naar aanleiding van dit flora- en faunaonderzoek en het eerdere onderzoek uit 2004 wordt geconcludeerd dat het aanvragen van een ontheffing op de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk is. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de functionaliteit van de twee vliegroutes van gewone dwergvleermuis wordt gewaarborgd. Dit kan door de opgaande groenelementen op deze locaties te handhaven en verstoring door met name verlichting te voorkomen.

Gelet op de ligging het plangebied wordt gepleit voor de aanleg van enkele nieuwe poelen in het gebied ter versterking van de aangrenzende populaties van kamsalamander en boomkikker. Hoewel aanwezigheid van dit soort strikt beschermde soorten vaak als een bedreiging bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt gezien, bied dit juist ook kansen. Op deze wijze kan worden aangetoond dat soortbescherming serieus genomen wordt. Hierdoor ontstaan mogelijkheden om op andere locaties ontwikkelingen toch door te kunnen laten gaan, ondanks de aanwezigheid van strikt beschermde soorten.

4.3 Afbakening

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eelerwoude aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten of gedeelten van deze rapportage zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eelerwoude geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden door het voorkomen van beschermde flora en fauna en de gevolgen die de wet daaraan stelt.

De Flora- en faunawet is constant in beweging. Op dit moment wordt de interpretatie van de wetgeving door het Ministerie van LNV heroverwogen en mogelijk ook bijgesteld. De gevolgen hiervan zijn op dit moment nog niet geheel bekend en lastig om in te schatten. Wij adviseren u dan ook op u op de hoogte te houden via de informatie op de site van het Ministerie van LNV (www.minlnv.nl). Uiteraard kunt u ook contact met ons opnemen over de laatste stand van zaken.

LITERATUUR

Bode, A.D., Dijkstra, A.J., Hoekstra, B; Hoeve, R., Zollinger, R., Bureau Natuurbalans/Limes Divergens, 1999. *De zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van de in het wild levende zoogdieren*. Waanders Uitgevers, Zwolle.

Eelerwoude, 25 oktober 2004. *Flora- en faunaonderzoek Leuriks-Oost, gemeente Enschede.* Eelerwoude, Goor.

Koninklijke Vermande, 1999-2006, *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3 en 4*, SDU Uitgeverij, Den Haag

Limpens, H. K, Mosterd & W. Bongers, 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie*, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen,* Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.

Snaak, G., 2008. *Prooidieren kerkuil in Noordoost-Nederland en het graafschap Bentheim (1992-2007).* Natuur- en milieuvereniging Het Stroomdal, Schoonebeek.

BIJLAGE 1. FLORA- EN FAUNAWET

Inleiding
Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregelgeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht
De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten
Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:
- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voor zover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen
Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:
- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing
Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.
De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.
-

Vrijstelling
In het '*Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*', ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten
Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten
Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets, waarbij wordt gekeken naar de gunstige staat van instandhouding.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75
Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden en van de betrokken soort(en) af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor de soorten die zijn genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn wordt geen ontheffing verleend bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de soorten van bijlage 1 geldt dat bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting voor verstoring altijd een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels
Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd.

De nesten van ‘categorie 5-soorten’ zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor de overige vogelsoorten geldt dat verstoring van broedende exemplaren is verboden. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.

BIJLAGE 2. OVERZICHT RUIMTELIJKE ONTWIKKELINGEN

BIJLAGE 3. VERSPREIDINGSKAARTEN BROEDVOGELS

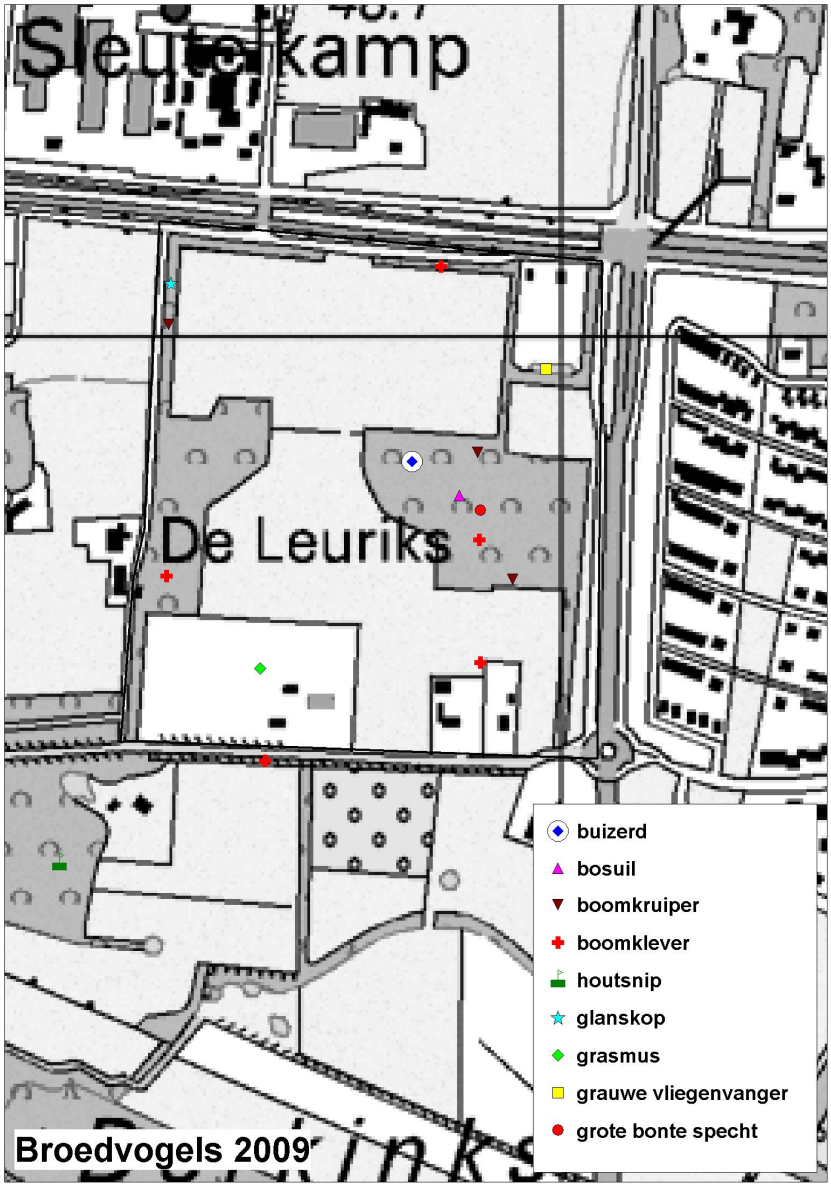

BIJLAGE 4. VERSPREIDINGSKAARTEN VLEERMUIZEN

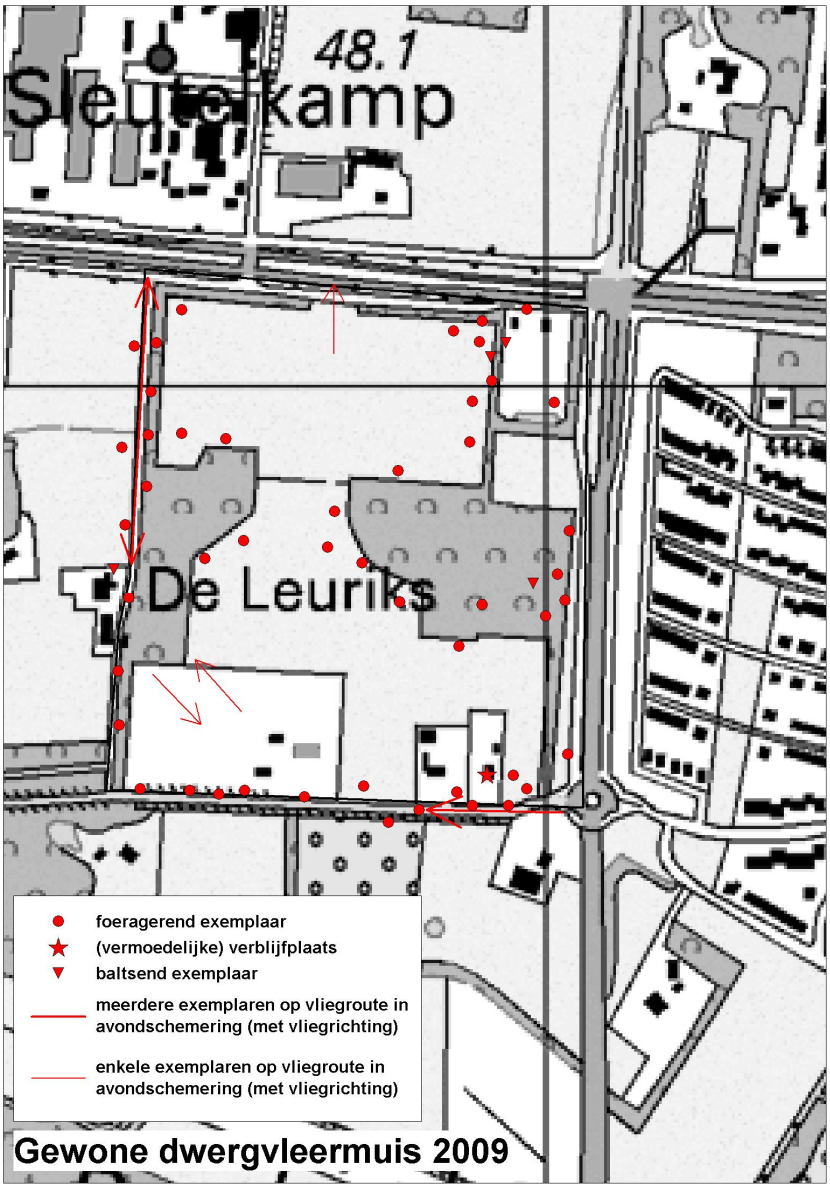

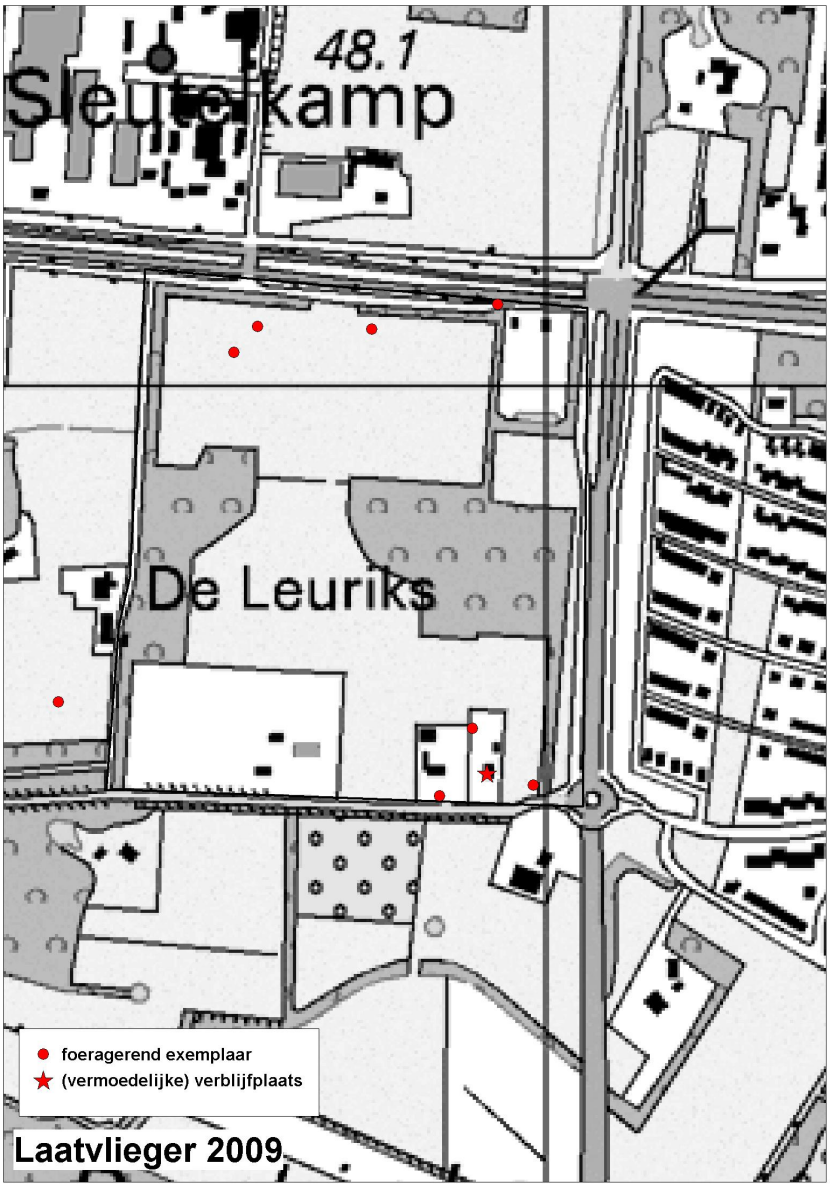
48.1
Sleutelkamp
De Leuriks
foeragerend exemplaar
(vermoedelijke) verblijfplaats
Laatvlieger 2009

Bijlage 5 QRA Hogedruk aardgasleidingen

Gemeente Enschede

QRA Hogedruk aardgasleidingen (Carola)

De Eschmarke Deelplan II “Eekmaat West”
Nieuwbouw 111 woningen
Enschede

Gemeente Enschede
26 augustus 2011

Inhoudsopgave

1. Inleiding **2**

2. Normstelling externe veiligheid **3**
2.1. Risicobenadering 3
2.2. Plaatsgebonden risico 3
2.3. Groepsrisico 4

3. Uitgangspunten risicoberekening **7**
3.1. Carola 7
3.2. Interessegebied 7
3.3. Leidingdatabestand 7
3.4. Bebouwing 8

4. Resultaten risicoberekeningen **9**
4.1. Plaatsgebonden risico 9
4.2. Groepsrisico 9

5. Conclusie **10**

Referenties **11**

Bijlage 1. Carola Rapport bestaande bevolking
Bijlage 2. Carola Rapport nieuwe situatie (met capaciteit bestemmingsplan)

1. Inleiding

Binnen de gemeente Enschede is inzicht in de externe veiligheidsrisico's door de ondergronds gelegen hogedruk aardgastransportleidingen ter hoogte van het bestemmingsplan De Eschmarke Deelgebied II vereist. De risico's zijn berekend met de huidig aanwezige bevolking en een, conform het nieuwe bestemmingsplan, maximaal mogelijke bezetting.
Het rapport is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 wordt de normstelling externe veiligheid voor buisleidingen toegelicht. In hoofdstuk 3 worden de gegevens die nodig zijn voor de risicoberekening samengevat. Hoofdstuk 4 toont de resultaten van de risicoberekeningen. Hoofdstuk 5 tenslotte bevat de conclusie.

2. Normstelling externe veiligheid

2.1. Risicobenadering

Het transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen brengt risico's met zich mee door de mogelijkheid dat bij een leidingbreuk gas kan vrijkomen. Het risico voor omwonenden wordt gevat onder het begrip externe veiligheid. Voor de externe veiligheidsrisico's voor aardgastransportleidingen is de relevante wetgeving vastgelegd in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) [1] die sinds 1 januari 2011 van kracht is.

Een combinatie van verschillende aspecten is bepalend voor het risiconiveau voor specifieke tracés van buisleidingen:
• onder andere de maximale werkdruk, diameter, wanddikte, staalkwaliteit en diepteligging van de leiding
• het aantal mensen langs de route, dat bepalend is voor het mogelijk aantal dodelijke slachtoffers.

De risicobenadering externe veiligheid kent twee begrippen om het risiconiveau voor activiteiten met gevaarlijke stoffen in relatie tot de omgeving aan te geven. Deze begrippen zijn het plaatsgebonden risico (PR) en het groepsrisico (GR).
Het PR is het risico op een plaats nabij een buisleiding, uitgedrukt als de kans per jaar dat een persoon die onafgebroken en onbeschermd op die bepaalde plaats zou verblijven, overlijdt als gevolg van een ongewoon voorval met die buisleiding. Plaatsen met een gelijk risico kunnen door zogenaamde risicocontouren op een kaart worden weergegeven. Het PR leent zich daarmee goed voor het vaststellen van een veiligheidszone tussen een route en kwetsbare bestemmingen, zoals woonwijken. Het GR geeft aan wat de kans is op een ongeval met tien of meer dodelijke slachtoffers in de omgeving van de beschouwde activiteit. Het aantal personen dat in de omgeving van de route verblijft, bepaalt daardoor mede de hoogte van het GR.
Het GR wordt weergegeven in een zogenaamde fN-curve, op de verticale as staat de cumulatieve kans per jaar f op een ongeval met N of meer slachtoffers en op de horizontale as het aantal slachtoffers. Het GR wordt bijvoorbeeld gebruikt om vast te stellen of de woningdichtheid in een bepaald gebied nog kan worden vergroot.

Beide begrippen vullen elkaar aan: ze maken het mogelijk om vanuit verschillende invalshoeken situaties op risico te beoordelen. Met het PR wordt de aan te houden afstand geëvalueerd tussen de activiteit en kwetsbare functies, zoals woonbebouwing, in de omgeving. Met het GR wordt geëvalueerd of gegeven deze afstand tussen de activiteit en kwetsbare functies er als gevolg van een ongeval een groot aantal slachtoffers kan vallen, doordat er een grote groep personen blootgesteld wordt.

2.2. Plaatsgebonden risico

In het kader van de risicobenadering moet de vraag worden beantwoord of er sprake is van een relatief hoog risico. Afhankelijk van de kenmerken van de buisleiding en de specifieke gevaren voor de omgeving, kan een zekere scheiding tussen buisleidingen en werk- en woongebieden gewenst zijn. Bij deze vraagstelling worden de risiconormen gehanteerd, die door de rijksoverheid zijn vastgesteld. Voor nieuwe buisleidingen wordt in het Bevb de eis opgenomen dat deze zodanig aangelegd moeten worden conform de best beschikbare technieken dat de PR 10^{-6} contour zo veel mogelijk binnen de belemmeringenstrook komt te liggen. Deze plicht rust op de exploitant van de leiding. Deze eis geldt ook als een bestaande leiding wordt vervangen. Zo wordt deze strenge norm voor het plaatsgebonden risico van toepassing op nieuwe situaties. Het ontstaan van nieuwe knelpunten wordt daarmee voorkomen en het ruimtebeslag van nieuwe buisleidingen wordt beperkt tot de belemmeringenstrook.

De grenswaarde voor het plaatsgebonden risico is ook van toepassing op bestaande buisleidingen. Dit levert in bepaalde gevallen bij bestaande bebouwing[1] binnen de risicocontour van de buisleiding een knelpunt op. Daar waar kwetsbare objecten zoals woningen en scholen binnen de risicocontour PR 10^{-6} liggen, gaat een wettelijke saneringsplicht gelden. De leidingexploitant is hierop aanspreekbaar en neemt binnen een overgangstermijn zodanige saneringsmaatregelen dat er sprake is van een acceptabele situatie.

[1] Onder bestaande bebouwing wordt verstaan fysiek aanwezige bebouwing en geprojecteerde bebouwing die is toegestaan op basis van een vastgesteld bestemmingsplan of vrijstellingsbesluit

Het Bevb verwijst voor de (niet limitatieve) lijst van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten naar het Besluit externe veiligheid inrichtingen (BEVI).

Kwetsbaar object:

a. woningen, woonschepen en woonwagens, niet zijnde woningen, woonschepen en woonwagens als aangeduid onder beperkt kwetsbare objecten onder a.
b. gebouwen bestemd voor het verblijf, al dan niet gedurende een gedeelte van de dag, van minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten, zoals:
    1°. ziekenhuizen, bejaardenhuizen en verpleeghuizen ;
    2°. scholen;
    3°. gebouwen of gedeelten daarvan, bestemd voor dag opvang van minderjarigen;
c. gebouwen waarin grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig zijn, zoals:
    1°. kantoorgebouwen en hotels met een bruto vloerop pervlak van meer dan 1500 m^2 per object;
    2°. complexen waarin meer dan 5 winkels zijn gevest igd en waarvan het gezamenlijk bruto vloeroppervlak meer dan 1000 m^2 bedraagt en winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van meer dan 2000 m^2 per object, voor zover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd;
d. kampeer- en andere recreatieterreinen bestemd voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen;

Beperkt kwetsbaar object:

a. 1°. verspreid liggende woningen, woonschepen en woonwagens van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen, woonschepen en woonwagens per hectare;
    2°. dienst- en bedrijfswoningen van derden;
b. kantoorgebouwen, voor zover zij niet in categorie I onder c vallen;
c. hotels en restaurants, voor zover zij niet in categorie I onder c vallen;
d. winkels, voor zover zij niet in categorie I onder c vallen;
e. sporthallen, zwembaden en speeltuinen;
f. sport- en kampeerterreinen en terreinen bestemd voor recreatieve doeleinden, voor zover zij niet in categorie I onder d vallen;
g. bedrijfsgebouwen, voor zover zij niet in categorie I onder c vallen;
h. objecten die met de onder a tot en met e en g genoemde gelijkgesteld kunnen worden uit hoofde van de gemiddelde tijd per dag gedurende welke personen daar verblijven, het aantal personen dat daarin doorgaans aanwezig is en de mogelijkheden voor zelfredzaamheid bij een ongeval, voor zover die objecten geen kwetsbare objecten zijn, en
i. objecten met een hoge infrastructurele waarde, zoals een telefoon- of elektriciteitscentrale of een gebouw met vluchtleidingsapparatuur, voorzover die objecten wegens de aard van de gevaarlijke stoffen die bij een ongeval kunnen vrijkomen, bescherming verdienen tegen de gevolgen van dat ongeval;

2.3. Groepsrisico

De regeling over het groepsrisico in het Bevb vertoont duidelijk overeenkomst met de regelingen in het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI) en de Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (RVGS). Het uitgangspunt is dat er een verplichting geldt het groepsrisico mee te wegen en te verantwoorden bij de vaststelling van een bestemmingsplan of inpassingsplan dat betrekking heeft op het invloedsgebied van een geprojecteerde of bestaande buisleiding.

Oriëntatiewaarde

De oriëntatiewaarde voor het groepsrisico is per kilometer leiding bepaald op 10^{-2} / N^2, dat wil zeggen een frequentie van 10^{-4} /jr voor 10 slachtoffers, 10^{-6} /jr voor 100 slachtoffers, etc. en geldt vanaf het punt met 10 slachtoffers. In figuur 1 is ter illustratie van het bovenstaande een voorbeeld van een fN-curve en de oriëntatiewaarde gegeven.

De oriëntatiewaarde houdt in dat het bevoegd gezag daarvan gemotiveerd kan afwijken. Berekende risico's worden getoetst aan deze normen. Deze toetsing maakt duidelijk of sprake is van situaties waarbij risicoreducerende maatregelen aan de orde moeten komen, bijvoorbeeld het vergroten van de afstand tussen de buisleiding en de woonbebouwing of het beperken van de woningdichtheid in een bepaald bebouwingsgebied.

Groepsrisico per km transportroute

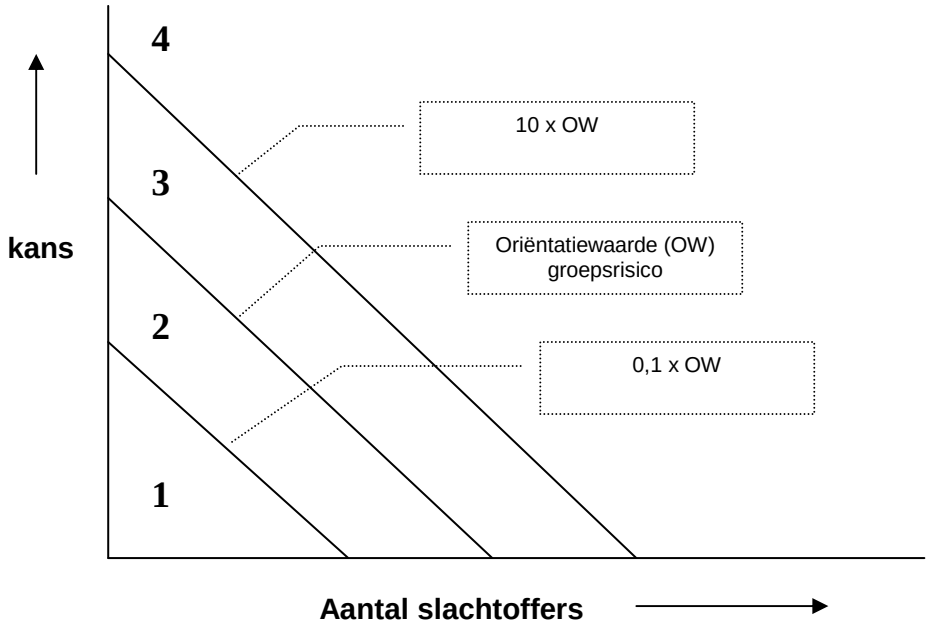

Figuur 1. Voorbeeld groepsrisico transportroute

Bij het beoordelen van het GR wordt het (lokale) bevoegd gezag de mogelijkheid geboden om gemotiveerd van de oriëntatiewaarde voor het GR af te wijken. Er moet sprake zijn van een openbare en goed inzichtelijke belangenafweging, waarin moet zijn aangegeven waarom in het specifieke geval daarvan is afgeweken. De beslissing om van de oriëntatiewaarde af te wijken is vatbaar voor beroep. Het GR wordt voor het gehele relevante gebied berekend. Door middel van bron- of ruimtelijke maatregelen kan mogelijk dat risico worden gereduceerd. Daar waar het gaat om het stellen van randvoorwaarden in de ruimtelijke ordening wordt, om het werkbaar te houden, het afwegingsgebied echter gemaximaliseerd tot de grens waarbinnen nog 1% van de aanwezige personen overlijdt (1% letaliteitszone). Het GR geeft voor dit gebied aan welke bebouwingsdichtheid nog acceptabel is, gelet op de voorgestelde oriëntatiewaarde. In het aangegeven gebied is bebouwing dus wel toegestaan maar is de dichtheid van bebouwing soms gelimiteerd. Bij de toetsing moet worden bezien of de kans per kilometer buisleiding op een bepaald aantal slachtoffers groter is dan de oriëntatiewaarde. De oriëntatiewaarde geldt in alle situaties, dus voor zowel tracé- als omgevingsbesluiten en zowel in bestaande als nieuwe situaties.

Verantwoording groepsrisico
Bij de vaststelling van een bestemmingsplan gelegen binnen het invloedsgebied van de leiding, op grond waarvan de aanleg van een buisleiding of de aanleg, bouw of vestiging van een kwetsbaar of een beperkt kwetsbaar object wordt toegelaten, wordt tevens het groepsrisico in het invloedsgebied van de buisleiding verantwoord. In de toelichting van dit besluit wordt dan vermeld:

a. de aanwezige en de op grond van het besluit te verwachten dichtheid van personen in het invloeds-gebied van de buisleiding of buisleidingen die het groepsrisico mede veroorzaakt of veroorzaken;
b. het groepsrisico per kilometer buisleiding op het tijdstip waarop het besluit wordt vastgesteld en de bijdrage van de in dat besluit toegelaten kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten aan de hoogte van het groepsrisico, vergeleken met de lijn die de kans weergeeft op een ongeval met 10 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10^{-4} per jaar en de kans op een ongeval met 100 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10^{-6} per jaar;
c. indien mogelijk, de maatregelen ter beperking van het groepsrisico die worden toegepast door de exploitant van de buisleiding die dat risico mede veroorzaakt;
d. andere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met een lager groepsrisico en de voor- en nadelen daarvan;
e. de mogelijkheden en de voorgenomen maatregelen tot beperking van het groepsrisico in de nabije toekomst;
f. de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval als bedoeld in art. 1 van de Wet rampen en zware ongevallen.
g. de mogelijkheden voor personen die zich bevinden in het invloedsgebied van de buisleiding of buisleidingen die het groepsrisico mede veroorzaakt of veroorzaken, om zich in veiligheid te brengen indien zich een ramp of zwaar ongeval voordoet.

Voorafgaand aan de vaststelling van een besluit als bedoeld in het eerste lid stelt het voor dat besluit bevoegde gezag het bestuur van de regionale brandweer in wiens regio het gebied ligt waarop dat besluit betrekking heeft, in de gelegenheid advies uit te brengen in verband met het groepsrisico en de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval alsmede hulpverlening en zelfredzaamheid.

Beperkte verantwoording
Het Bevb introduceert een nieuwe onderverdeling van situaties waarin een 'volledige' verantwoording van het groepsrisico noodzakelijk is en situaties waarin met een beperktere verantwoording kan worden volstaan. Er zijn twee situaties waarin volstaan kan worden met een beperkte verantwoording[2]:

1. indien het ruimtelijk besluit betrekking heeft op het gebied tussen de 100% letaliteitszone en de 1% letaliteitszone van de buisleiding (in geval van toxische stoffen tussen de 1% letaliteitszone en de afstand waarop het plaatsgebonden risico gelijk is aan 10^{-8}).
2. a. als het groepsrisico onder 0.1 keer de oriëntatiewaarde blijft;
   b. als het groepsrisico minder dan 10% toeneemt.

In een beperkte verantwoording van het groepsrisico hoeven slechts vier zaken aan de orde te komen namelijk de personendichtheid in het invloedsgebied van de buisleidingen, de hoogte van het groepsrisico, bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid. Een nadere beschouwing van risicoreducerende maatregelen en ruimtelijke alternatieven met een lager groepsrisico is in dat geval niet nodig.

Beleidsvisie Externe Veiligheid
In 2007 is door de Gemeente Enschede de Beleidsvisie Externe Veiligheid opgesteld. Deze visie is vanstgesteld door de raad op 18 juni 2007. In deze visie wordt m.b.t. het groepsrisico aangegeven dat er bij een percentage van <25% van de orienterende waarde geen verantwoording voor het groepsrisico hoeft worden afgelegd.

[2] Zie artitkel 12, lid 3 van het Bevb

3. Uitgangspunten risicoberekening

3.1. Carola

Het risico wordt berekend met Carola versie 1.0.0.51 parameterfile versienummer. Voor de berekening zijn de volgende gegevens benodigd:
- het interessegebied;
- leidingdatabestand van de leidingeigenaar, in dit geval de Nederlandse Gasunie;
- het aantal personen dat langs de leiding blootgesteld wordt aan de gevolgen van een ongeval met de leiding.

3.2. Interessegebied

Het interessegebied is het gebied waar een ruimtelijke ontwikkeling langs een buisleiding geprojecteerd is, of waar een aanpassing van een bestaande of nieuwe buisleiding gepland is. In deze studie gaat het om een nieuw bestemmingsplan.

3.3. Leidingdatabestand

Het leidingdatabestand bevat alle voor de risicoberekening benodigde leidingeigenschappen met daarin onder andere de diameter en maximale werkdruk van de relevante hogedruk aardgasleiding. Deze gegevens zijn opgenomen in bijlage 1 en 2. Figuur 2 geeft een overzicht en naamgeving van de relevante leidingen.

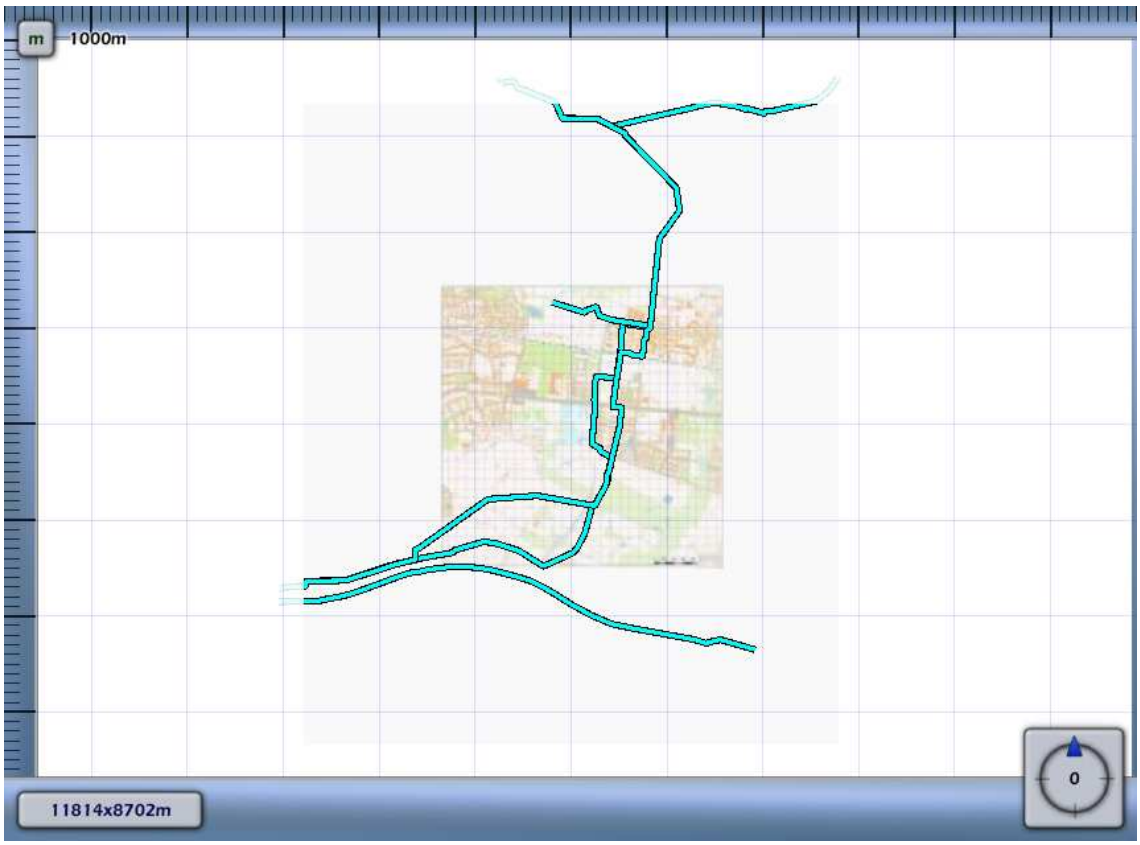

Figuur 2. Overzicht relevante leidingen

3.4. Bebouwing

De bevolkingsgegevens voor de bestaande en de nieuwe situatie zijn aangeleverd door de afdeling Vastgoed Informatie van de Gemeente Enschede. De geleverde bevolkingsgegevens omvatten de functies wonen en bedrijven.

Voor gebruik in Carola zijn de afzonderlijke bouwvlakken geaggregeerd tot grotere bevolkingsgebieden (figuur 4), de aanwezigheidgegevens zijn gesommeerd (zie tabel 1). Er is onderscheid gemaakt in een situatie dag en nacht overeenkomstig de standaars aanwezigheidspercentages uit Carola.
Vlak 30 vertegenwoordigd het nieuwe plangebied. Voor dit gebied met functie wonen is een aantal aanwezigen aangenomen van 287 personen. De overige vlakken vertegenwoordigen de huidige situatie. De aantallen personen in de vlakken zijn afkomstig van de afdeling Vastgoed Informatie van de Gemeente Enschede

Populatiepolygonen

Label	Type	Aantal
01	Wonen	328.0
02	Werken	15.0
03	Wonen	53.0
04	Werken	11.0
05	Wonen	84.0
06	Werken	123.0
07	Wonen	12.0
08	Werken	612.0
09	Wonen	3.0
10	Wonen	3.0
11	Werken	202.0
12	Wonen	21.0
13	Werken	19.0
14	Wonen	47.0
15	Werken	30.0
16	Wonen	95.0
17	Werken	1396.0
18	Wonen	69.0
19	Werken	11.0
20	Wonen	328.0
21	Werken	15.0
22	Wonen	98.0
23	Werken	17.0
24	Wonen	1438.0
25	Werken	151.0
26	Wonen	1098.0
27	Werken	153.0
30	Wonen	287.0

Tabel 3. Gegevensinvoer Carola

4. Resultaten risicoberekeningen

4.1. Plaatsgebonden risico

Voor de aardgastransportleidingen ter hoogte van het Bestemmingsplan Eschmarke Deelgebied II wordt geen plaatsgebonden risicocontour berekend voor de grenswaarde van 1.0 10^{-6} per jaar. Het plaatsgebonden risico vormt daarmee geen belemmering voor dit bestemmingsplan.
De ligging van de plaatsgebonden risicocontouren is weergegeven in bijlage 1 en 2.

4.2. Groepsrisico

Het groepsrisico is berekend voor de bestaande situatie en de situatie waarbij het Bestemmingsplan Eschmarke Deelgebied II is ontwikkeld. De hoogte van het groepsrisico in relatie tot de oriëntatiewaarde is voor deze twee situaties weergegeven in bijlage 1 en 2. Er liggen in de nabijheid van het bestemmingsplan zes aardgasleidingen. Met de bestaande bebouwing hebben drie van de zes leidingen een groepsrisico, zie tabel 4. De overige leidingen veroorzaken geen relevant groepsrisico.

Leiding	Factor	Opmerking
A670	0,0000	-
N528-50	0,0120	-
N528-51	0,0000	-
N528-52	0,0026	-
N528-57	0,0280	-
N528-80	0,0000	-

Tabel 4. Groepsrisico huidige situatie als factor ten opzichte van de oriëntatiewaarde (OW)

Wanneer gerekend wordt inclusief het nieuwe bestemmingsplan, blijven drie van de zes leidingen een ongewijzigd laag groepsrisico houden dat ver onder de in de Beleidsvisie genoemde waarde van 25% blijft. Voor de berekende waarde zie tabel 5.

Leiding	Factor	Opmerking
A670	0,0000	-
N528-50	0,0120	-
N528-51	0,0000	-
N528-52	0,0026	-
N528-57	0,0280	-
N528-80	0,0000	-

Tabel 5. Groepsrisico nieuwe situatie als factor ten opzichte van de oriëntatiewaarde (OW)

5. Conclusie

Voor het Bestemmingsplan Eschmarke Deelgebied II zijn de risico's die worden veroorzaakt door hogedruk aardgastransportleidingen onderzocht. Het plaatsgebonden risico en het groepsrisico zijn berekend met het huidig aantal aanwezigen en het toekomstig aantal aanwezigen inclusief het bestemmingsplan Eschmarke Deelgebied I. De belangrijkste conclusies naar aanleiding van de resultaten worden in dit hoofdstuk benoemd.

Plaatsgebonden risico

Voor de leidingen ter hoogte van het bestemmingsplan wordt geen plaatsgebonden risicocontour berekend voor de grenswaarde van $1.0\ 10^{-6}$ per jaar. Het plaatsgebonden risico vormt daarmee geen belemmering voor dit bestemmingsplan.

Groepsrisico

Het groepsrisico is berekend met het huidig en toekomstig aantal aanwezigen. Voor drie van de zes aardgasleidingen is in de bestaande situatie een groepsrisico berekend. De oriënterende waarde wordt niet overschreden. Wanneer gerekend wordt met het aantal aanwezigen overeenkomstig het nieuwe bestemmingsplan, wordt eveneens voor drie leidingen een groepsrisico berekend. Ook hier is geen sprake van een overschrijding van de oriënterende waarde. Het Bestemmingsplan heeft geen rekenkundige invloed op het groepsrisico. Overeenkomstig de vastgestelde Beleidsvisie Externe Veiligheid is een verantwoording van het groepsrisico voor dit bestemmingsplan geen vereiste omdat het groepsrisico niet toeneemt en met maximaal 0,026 ruim onder de 0,25-grens uit de EV-visie van de Gemeente Enschede blijft.

Omdat in Enschede elk bestemmingsplan voor wat betreft externe veiligheid aan een aantal randvoorwaarden dient te voldoen wordt hiermee al voldaan aan de criteria voor een beperkte verantwoording overeenkomstig het BevB. Het aantal aanwezigen is uit de rapportage, bijlage 2 af te leiden op 21 pers/ha (13,32 ha 287 personen 22/ha). De hoogte van het groepsrisico is 0,026 t.o.v. de orienterende waarde en met betrekking tot de zelfredzaamheid en de bestrijdbaarheid wordt verwezen naar het advies van de gemeentelijke brandweer.

De rapporten in bijlage 1 en 2, met daarin de uitkomsten van de berekeningen, zijn automatisch gegenereerd door Carola.

Referenties

1. Ministerie VROM 2011 Besluit Externe Veiligheid Buisleidingen
2. Ministerie VROM 2007 Handreiking verantwoordingsplicht groepsrisico
3. RIVM 2009 Handleiding Risicoberekeningen hogedruk aardgastransportleidingen

Bijlage 1

Kwantitatieve Risicoanalyse Deelplan II
Bestaande situatie

Door: R. Kuipers

Inhoud

1 Inleiding 2

2 Invoergegevens 3
2.1 Interessegebied 3
2.2 Relevante leidingen 3
2.3 Populatie 4

3 Plaatsgebonden risico 6
3.1 Figuur 3.1 Plaatsgebonden risico voor A-670 van N.V. Nederlandse Gasunie 6
3.2 Figuur 3.2 Plaatsgebonden risico voor N-528-50 van N.V. Nederlandse Gasunie 6
3.3 Figuur 3.3 Plaatsgebonden risico voor N-528-51 van N.V. Nederlandse Gasunie 7
3.4 Figuur 3.4 Plaatsgebonden risico voor N-528-52 van N.V. Nederlandse Gasunie 7
3.5 Figuur 3.5 Plaatsgebonden risico voor N-528-57 van N.V. Nederlandse Gasunie 8
3.6 Figuur 3.6 Plaatsgebonden risico voor N-528-80 van N.V. Nederlandse Gasunie 8

4 Groepsrisico screening 9
4.1 Figuur 4.1 Groepsrisico screening voor A-670 van N.V. Nederlandse Gasunie 9
4.2 Figuur 4.2 Groepsrisico screening voor N-528-50 van N.V. Nederlandse Gasunie 10
4.3 Figuur 4.3 Groepsrisico screening voor N-528-51 van N.V. Nederlandse Gasunie 10
4.4 Figuur 4.4 Groepsrisico screening voor N-528-52 van N.V. Nederlandse Gasunie 11
4.5 Figuur 4.5 Groepsrisico screening voor N-528-57 van N.V. Nederlandse Gasunie 122
4.6 Figuur 4.6 Groepsrisico screening voor N-528-80 van N.V. Nederlandse Gasunie 12

5 FN curves 14
5.1 Figuur 5.1 A-670 van Gasunie voor de kilometer tussen stationing 21280.00 en 22280.00 14
5.2 Figuur 5.2 N-528-50 van Gasunie voor de kilometer tussen stationing 5360.00 en 6360.00 14
5.3 Figuur 5.3 N-528-51 van Gasunie voor de kilometer tussen stationing 0.00 en 0.00 14
5.4 Figuur 5.4 N-528-52 van Gasunie voor de kilometer tussen stationing 0.00 en 1000.00 15
5.5 Figuur 5.5 N-528-57 van Gasunie voor de kilometer tussen stationing 3990.00 en 4990.00 15
5.6 Figuur 5.6 N-528-80 van Gasunie voor de kilometer tussen stationing 0.00 en 0.00 15

7 Referenties 16

1. Inleiding

De risicostudie in dit rapport is uitgevoerd conform de door de overheid gestelde richtlijnen voor het uitvoeren van risicoanalyses aan ondergrondse gelegen hogedruk aardgastransportleidingen [1, 2, 3, 4]. De analyse is uitgevoerd met het pakket CAROLA. CAROLA is een software pakket dat in opdracht van de Nederlandse overheid is ontwikkeld, specifiek ter bepaling van het plaatsgebonden risico en groepsrisico van ondergrondse hogedruk aardgastransportleidingen.
Het plaatsgebonden risico is gedefinieerd als de kans per jaar dat een onbeschermd persoon die onafgebroken op dezelfde plaats verblijft, komt te overlijden als gevolg van een ongeval met een potentieel gevaarlijke bron. Het plaatsgebonden risico wordt weergegeven door middel van contouren met een gelijke risicowaarde op een kaart.
Het groepsrisico voor buisleidingen is gedefinieerd als de frequentie per jaar per kilometer leiding dat een groep van tenminste tien personen komt te overlijden als gevolg van een ongeval met die buisleiding, waarbij een gevaarlijke stof betrokken is. Het groepsrisico wordt weergegeven in een FN-curve, een dubbel logaritmische grafiek waarbij op de horizontale as het aantal doden (N) wordt gegeven en op de verticale as de cumulatieve frequentie (F) van tenminste N doden.

Om te bepalen of de berekende risico's acceptabel zijn wordt getoetst aan de normen zoals die worden vastgelegd in het Besluit Externe Veiligheid Buisleidingen.
Voor het plaatsgebonden risico geldt dat er zich geen (geprojecteerde) kwetsbare objecten mogen bevinden binnen de plaatsgebonden risico contour van 10^{-6} per jaar. Voor (geprojecteerde) beperkt kwetsbare objecten geldt het 10^{-6} per jaar PR criterium als richtwaarde.
Het groepsrisico is voorzien van een oriëntatiewaarde, die voor buisleidingen gesteld is op $F \cdot N^2 < 10^{-2}$ per jaar per km leiding, waarin F de frequentie per jaar is met N of meer dodelijke slachtoffers. Daarnaast geldt een verantwoordingsplicht, waarbij het bevoegd gezag verplicht wordt gesteld om advies in te winnen bij hulpverleningsdiensten omtrent aspecten als hulpverlening en zelfredzaamheid. Laatstgenoemde aspecten, en daarmee de verantwoordingsplicht, worden in dit rapport niet geadresseerd.

2. Invoergegevens

De risicoberekeningen die in dit rapport zijn beschreven zijn uitgevoerd met CAROLA versie 1.0.0.51. De gehanteerde parameterfile heeft versienummer 1.2. De berekeningen zijn uitgevoerd op 19-07-2011. Voor de berekeningen is gebruik gemaakt van de meteorologische gegevens van het weerstation Twente. In dit hoofdstuk worden de verschillende invoergegevens nader gespecificeerd in de navolgende secties.

2.1 Interessegebied

Het interessegebied is weergegeven in figuur 2.1

Figuur 2.1 Interessegebied voor de uitgevoerde risicoberekeningen

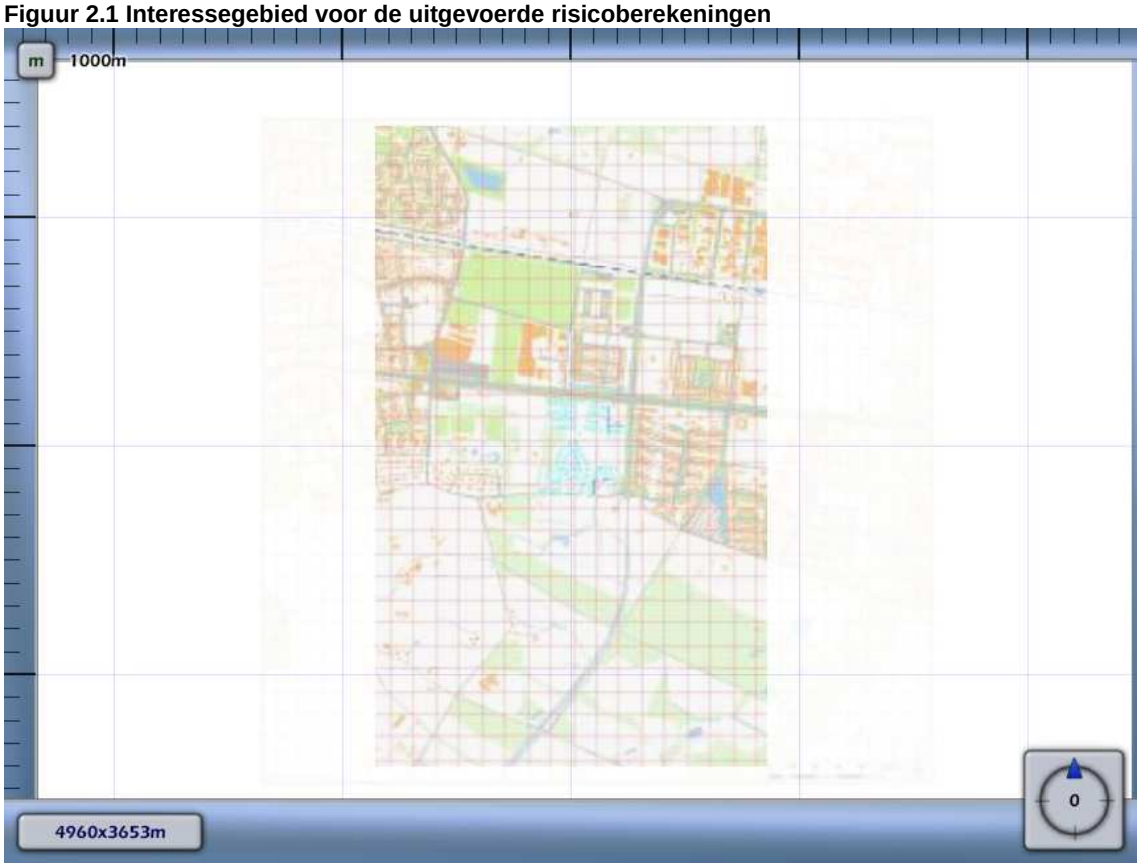

2.2 Relevante leidingen

Op basis van het gespecificeerde interessegebied zijn de volgende aardgastransportleidingen meegenomen in de risicostudie.

Eigenaar	Leidingnaam	Diameter [mm]	Druk [bar]	Datum aanleveren gegevens
N.V. Nederlandse Gasunie	A-670	914.00	79.90	15-07-2011
N.V. Nederlandse Gasunie	N-528-50	323.90	40.00	15-07-2011
N.V. Nederlandse Gasunie	N-528-51	168.30	40.00	15-07-2011
N.V. Nederlandse Gasunie	N-528-52	219.10	40.00	15-07-2011
N.V. Nederlandse Gasunie	N-528-57	219.10	40.00	15-07-2011
N.V. Nederlandse Gasunie	N-528-80	108.00	40.00	15-07-2011

Er zijn alleen leidingen aanwezig waarvan de vervaldatum voor het gebruik van de gegevens is overschreden. Voor deze leidingen kunnen geen risicoberekeningen worden uitgevoerd.

De leidingen zijn gevisualiseerd in figuur 2.2.

Figuur 2.2 Buisleidingen aanwezig in de omgeving van het interessegebied

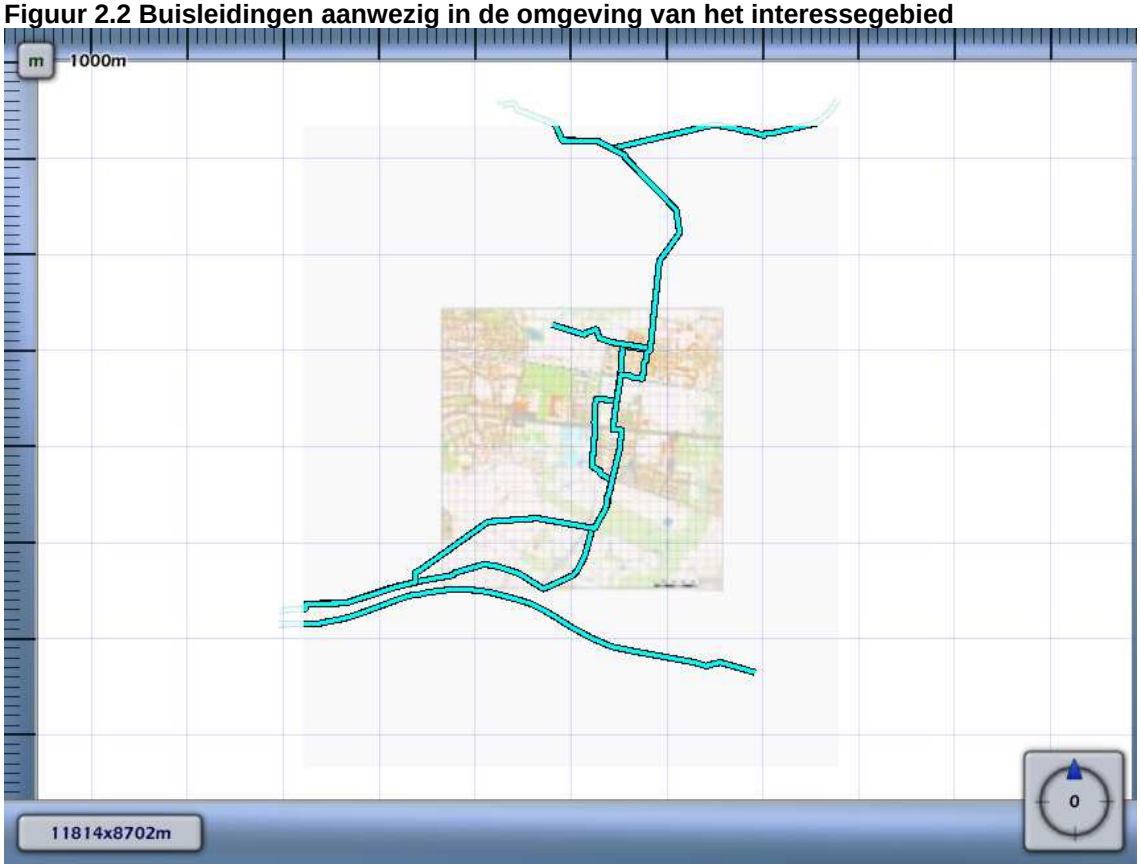

Leidingen meegenomen in de risicoberekeningen	
Leidingen waarvoor de houdbaarheidsdatum van de gegevens verstreken is	

Voor de in bovenstaande tabel opgenomen leidingen zijn geen risico mitigerende maatregelen verdisconteerd in de bijbehorende risicoberekeningen.

2.3 Populatie

Voor de bepaling van het groepsrisico is het van belang dat de populatie rondom de aardgastransportleidingen wordt geïnventariseerd. De relevante populatie is weergegeven in figuur 2.3

Figuur 2.3 Bevolking meegenomen in de risicoberekeningen

Populatietype	Polygoonpunten	Populatiepolygoon
Wonen		
Werken		
Evenement		

Populatiepolygonen

Label	Type	Aantal
01	Wonen	328.0
02	Werken	15.0
03	Wonen	53.0
04	Werken	11.0
05	Wonen	84.0
06	Werken	123.0
07	Wonen	12.0
08	Werken	612.0
09	Wonen	3.0
10	Wonen	3.0
11	Werken	202.0
12	Wonen	21.0
13	Werken	19.0
14	Wonen	47.0
15	Werken	30.0
16	Wonen	95.0
17	Werken	1396.0
18	Wonen	69.0
19	Werken	11.0
20	Wonen	328.0
21	Werken	15.0
22	Wonen	98.0
23	Werken	17.0
24	Wonen	1438.0
25	Werken	151.0
26	Wonen	1098.0
27	Werken	153.0

3 Plaatsgebonden risico

Voor de genoemde leidingen is het plaatsgebonden risico bepaald. Voor elk van de leidingen wordt het plaatsgebonden risico weergegeven als iso-risicocontouren op een achtergrondkaart.

Figuur 3.1 Plaatsgebonden risico voor A-670 van N.V. Nederlandse Gasunie

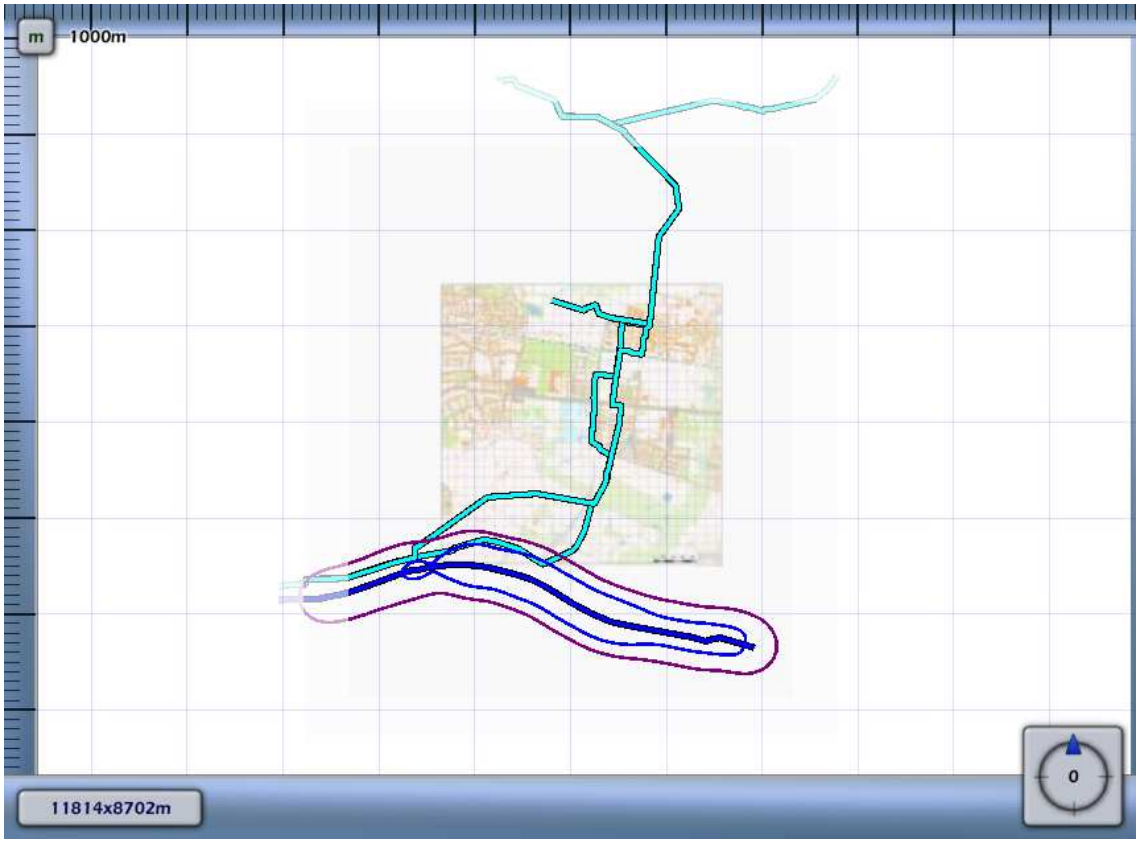

Figuur 3.2 Plaatsgebonden risico voor N-528-50 van N.V. Nederlandse Gasunie

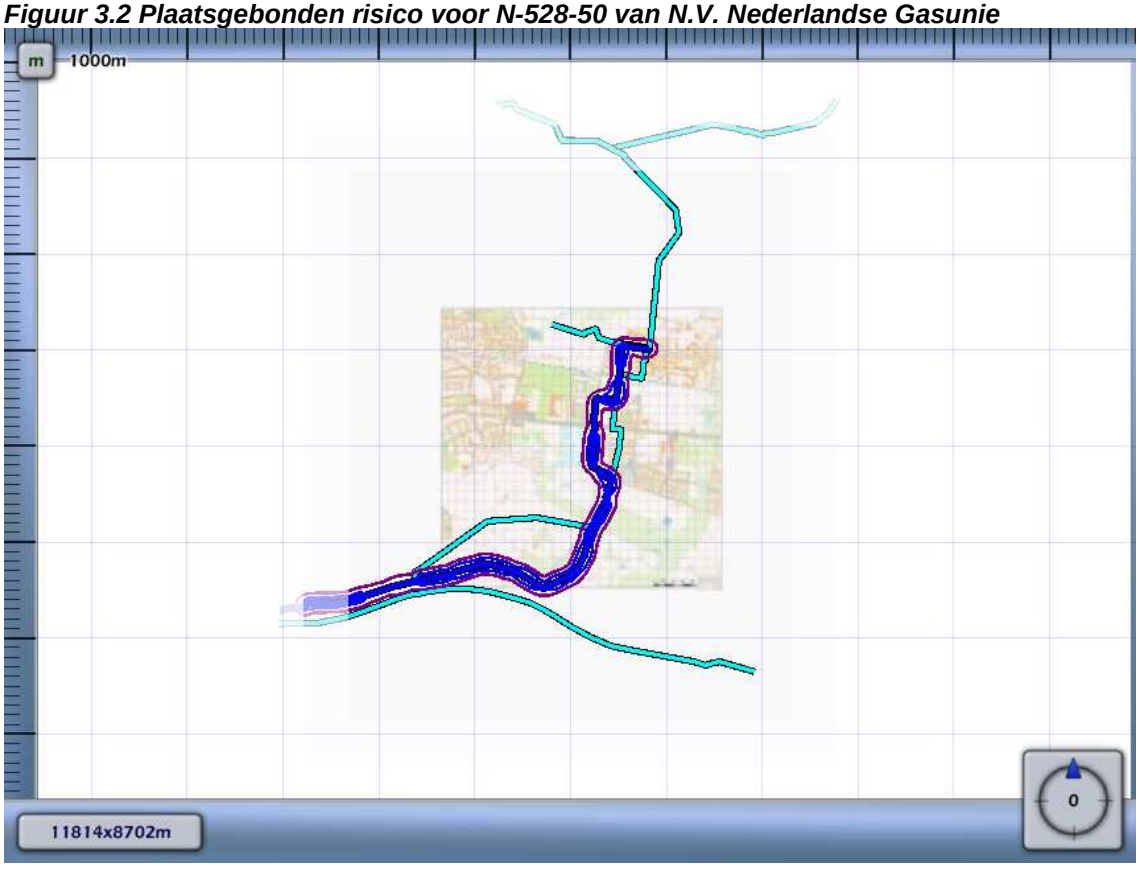

Figuur 3.3 Plaatsgebonden risico voor N-528-51 van N.V. Nederlandse Gasunie

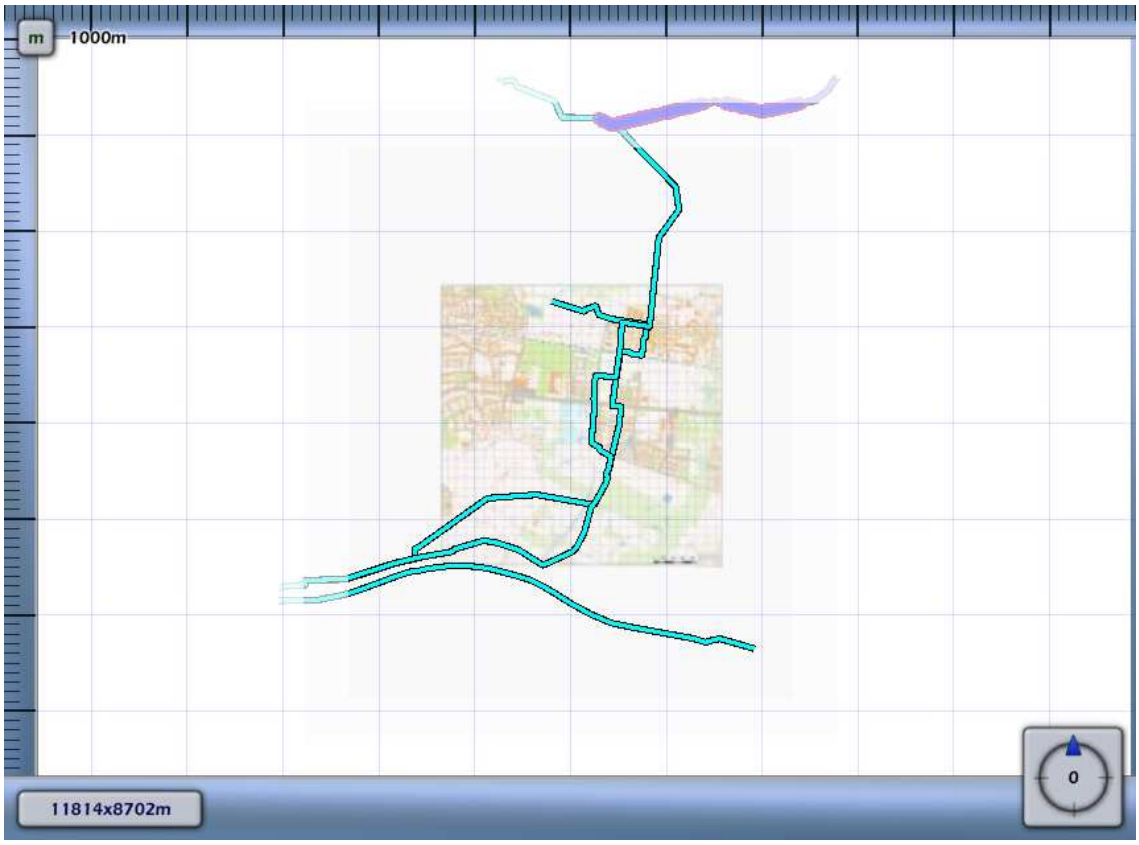

Figuur 3.4 Plaatsgebonden risico voor N-528-52 van N.V. Nederlandse Gasunie

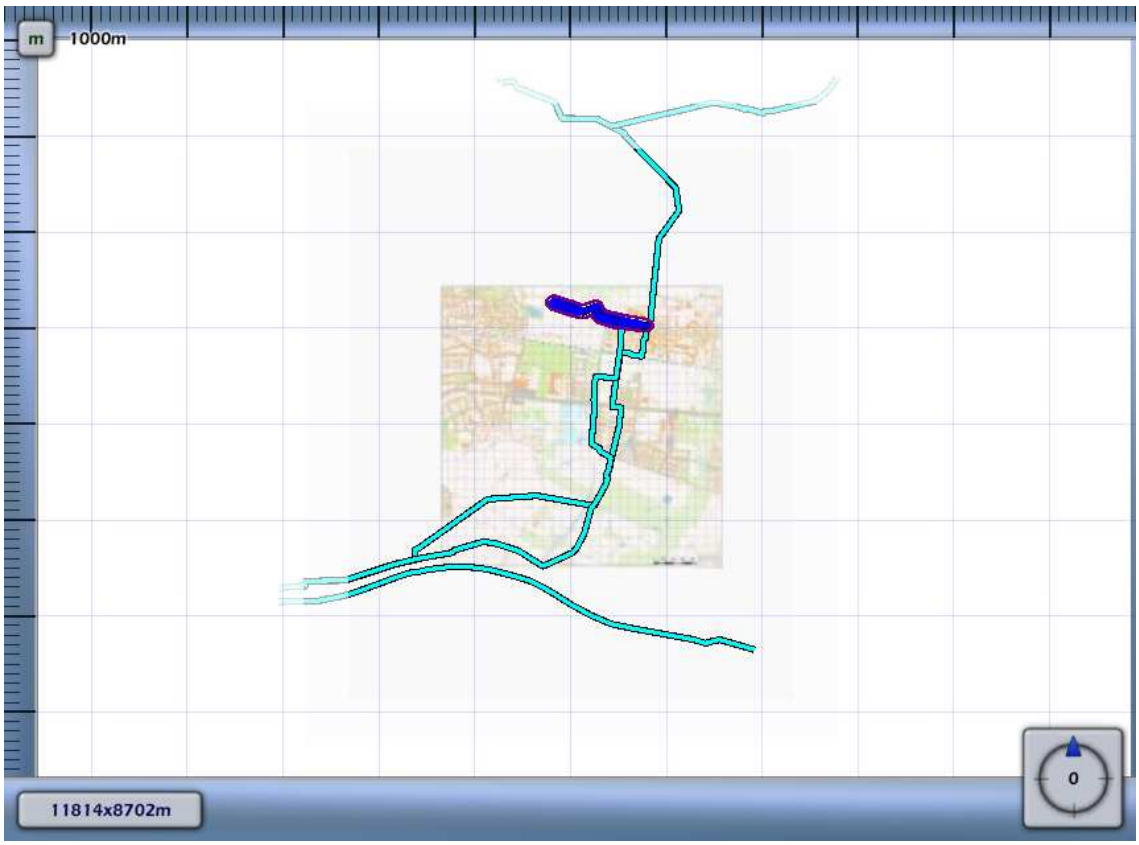

Figuur 3.5 Plaatsgebonden risico voor N-528-57 van N.V. Nederlandse Gasunie

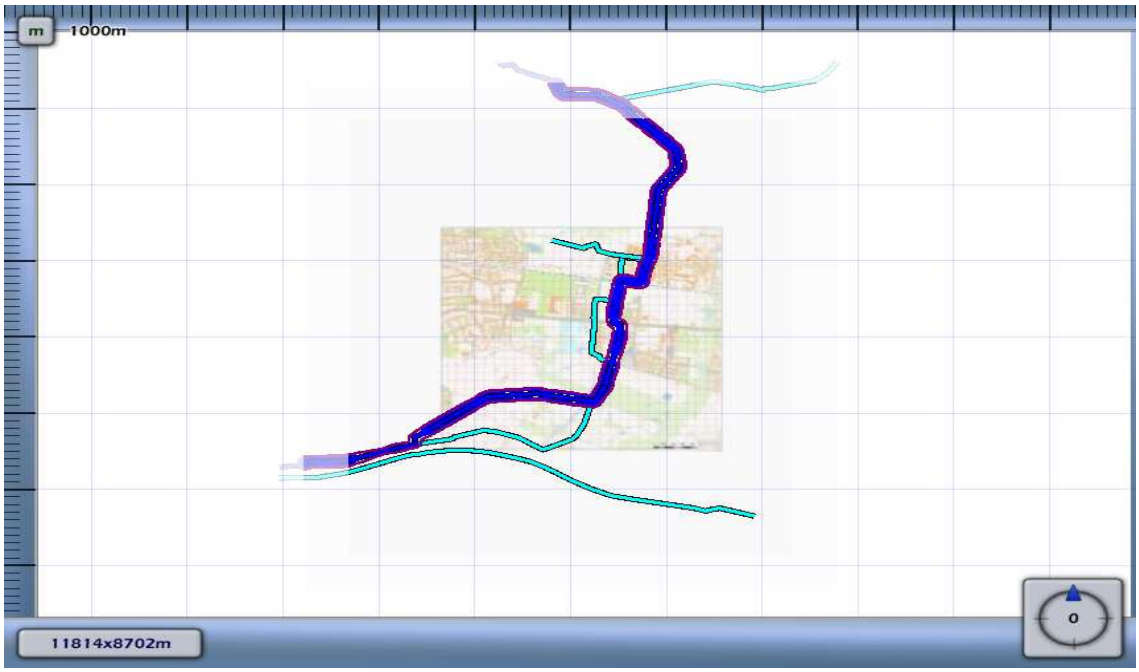

Figuur 3.6 Plaatsgebonden risico voor N-528-80 van N.V. Nederlandse Gasunie

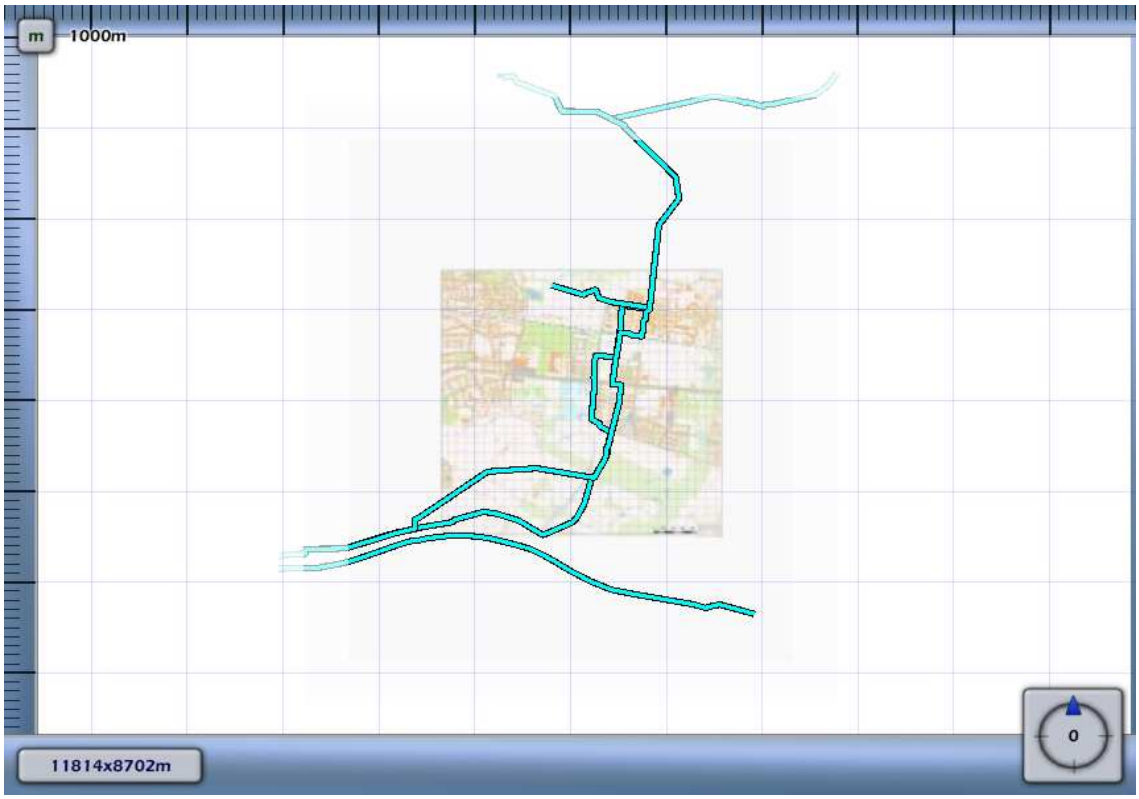

1E-4	
1E-5	
1E-6	
1E-7	
1E-8	

4 Groepsrisico screening

Om in één oogopslag een indruk te krijgen van het groepsrisico wordt het groepsrisico gescreend alvorens voor specifieke segmenten FN-curves te visualiseren. Voor elk van de leidingen wordt per stationing de overschrijdingsfactor van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico weergegeven. Deze is berekend door rondom elk punt op de leiding één kilometer segment te kiezen die gecentreerd ligt ten opzichte van dit punt. Voor deze kilometer leiding is een FN-curve berekend en voor deze FN-curve de overschrijdingsfactor.

De overschrijdingsfactor is de verhouding tussen de FN-curve en de oriëntatiewaarde. Daarmee is de overschrijdingsfactor een maat die aangeeft in hoeverre de oriëntatiewaarde wordt genaderd of overschreden. Een overschrijdingsfactor kleiner dan 1 geeft aan dat de FN-curve onder de oriëntatiewaarde blijft. Bij een waarde van 1 zal de FN-curve de oriëntatiewaarde raken. Bij een waarde groter dan 1 wordt de oriëntatiewaarde overschreden.

Figuur 4.1 Groepsrisico screening voor A-670 van N.V. Nederlandse Gasunie

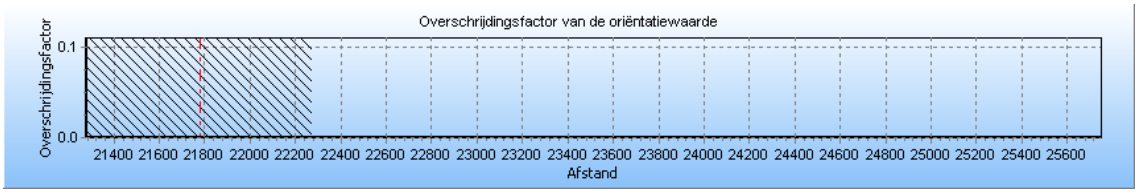

De maximale overschrijdingsfactor van deze kilometer leiding wordt gevonden bij 0 slachtoffers en een frequentie van 0.00E+000.

De maximale overschrijdingsfactor voor dit tracé is gelijk aan 0.000E+000 en correspondeert met die kilometer leiding die gekarakteriseerd wordt door stationing 21280.00 en stationing 22280.00. Voor deze kilometer leiding is de FN-curve opgenomen in het volgende hoofdstuk. De betreffende kilometer leiding is gevisualiseerd in figuur 4.1

Figuur 4.1 Kilometer leiding behorende bij de maximale overschrijding van de FN-curve voor A-670 van N.V. Nederlandse Gasunie

Figuur 4.2 Groepsrisico screening voor N-528-50 van N.V. Nederlandse Gasunie

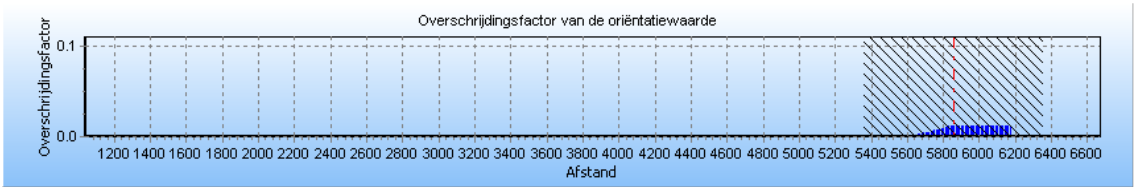

De maximale overschrijdingsfactor van deze kilometer leiding wordt gevonden bij 40 slachtoffers en een frequentie van 7.38E-008.

De maximale overschrijdingsfactor voor dit tracé is gelijk aan 0.012 en correspondeert met die kilometer leiding die gekarakteriseerd wordt door stationing 5360.00 en stationing 6360.00. Voor deze kilometer leiding is de FN-curve opgenomen in het volgende hoofdstuk. De betreffende kilometer leiding is gevisualiseerd in figuur 4.2

Figuur 4.2 Kilometer leiding behorende bij de maximale overschrijding van de FN-curve voor N-528-50 van N.V. Nederlandse Gasunie

Figuur 4.3 Groepsrisico screening voor N-528-51 van N.V. Nederlandse Gasunie

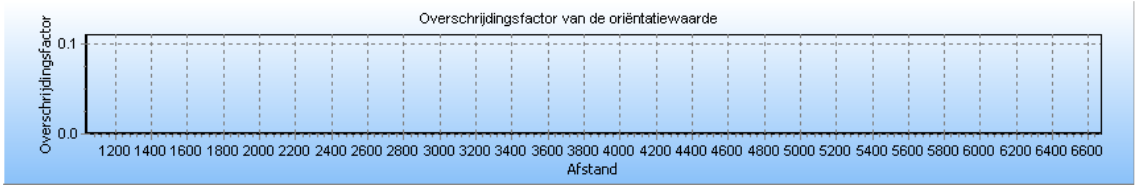

De maximale overschrijdingsfactor van deze kilometer leiding wordt gevonden bij 40 slachtoffers en een frequentie van 7.38E-008.

De maximale overschrijdingsfactor voor dit tracé is gelijk aan 0.000E+000 en correspondeert met die kilometer leiding die gekarakteriseerd wordt door stationing 0.00 en stationing 0.00. Voor deze kilometer leiding is de FN-curve opgenomen in het volgende hoofdstuk. De betreffende kilometer leiding is gevisualiseerd in figuur 4.3

Figuur 4.3 Kilometer leiding behorende bij de maximale overschrijding van de FN-curve voor N-528-51 van N.V. Nederlandse Gasunie

Figuur 4.4 Groepsrisico screening voor N-528-52 van N.V. Nederlandse Gasunie

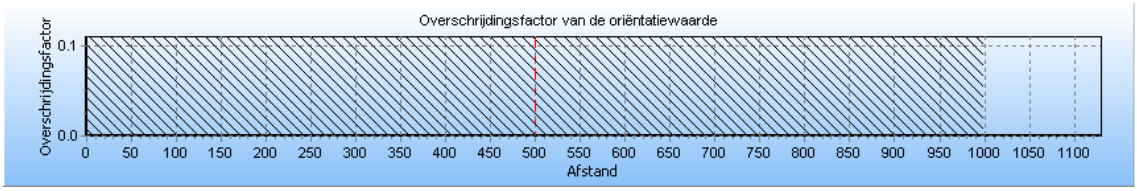

De maximale overschrijdingsfactor van deze kilometer leiding wordt gevonden bij 10 slachtoffers en een frequentie van 2.65E-010.

De maximale overschrijdingsfactor voor dit tracé is gelijk aan 2.648E-006 en correspondeert met die kilometer leiding die gekarakteriseerd wordt door stationing 0.00 en stationing 1000.00. Voor deze kilometer leiding is de FN-curve opgenomen in het volgende hoofdstuk. De betreffende kilometer leiding is gevisualiseerd in figuur 4.4

Figuur 4.4 Kilometer leiding behorende bij de maximale overschrijding van de FN-curve voor N-528-52 van N.V. Nederlandse Gasunie

Figuur 4.5 Groepsrisico screening voor N-528-57 van N.V. Nederlandse Gasunie

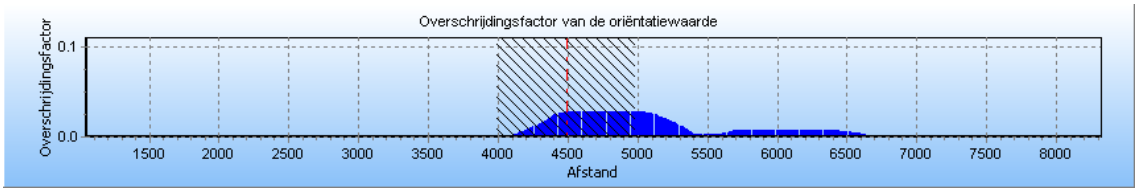

De maximale overschrijdingsfactor van deze kilometer leiding wordt gevonden bij 32 slachtoffers en een frequentie van 2.70E-007.

De maximale overschrijdingsfactor voor dit tracé is gelijk aan 0.028 en correspondeert met die kilometer leiding die gekarakteriseerd wordt door stationing 3990.00 en stationing 4990.00. Voor deze kilometer leiding is de FN-curve opgenomen in het volgende hoofdstuk. De betreffende kilometer leiding is gevisualiseerd in figuur 4.5

Figuur 4.5 Kilometer leiding behorende bij de maximale overschrijding van de FN-curve voor N-528-57 van N.V. Nederlandse Gasunie

Figuur 4.6 Groepsrisico screening voor N-528-80 van N.V. Nederlandse Gasunie

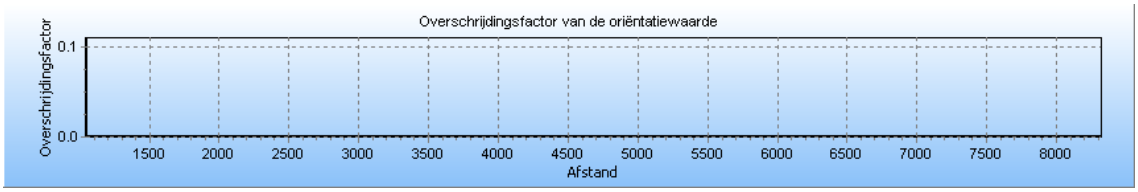

De maximale overschrijdingsfactor van deze kilometer leiding wordt gevonden bij 32 slachtoffers en een frequentie van 2.70E-007.

De maximale overschrijdingsfactor voor dit tracé is gelijk aan 0.000E+000 en correspondeert met die kilometer leiding die gekarakteriseerd wordt door stationing 0.00 en stationing 0.00. Voor deze kilometer leiding is de FN-curve opgenomen in het volgende hoofdstuk. De betreffende kilometer leiding is gevisualiseerd in figuur 4.6

Figuur 4.6 Kilometer leiding behorende bij de maximale overschrijding van de FN-curve voor N-528-80 van N.V. Nederlandse Gasunie

FN curves

Voor elk van de eerder genoemde leidingen is het groepsrisico berekend. Een samenvatting van de resultaten hiervan is gegeven in het voorgaande hoofdstuk; in dit hoofdstuk wordt voor elk van de leidingen de daadwerkelijke FN-curve gegeven van de (in termen van groepsrisico) “slechtste” kilometer van het betreffende tracé.

Figuur 5.1 FN curve voor A-670 van N.V. Nederlandse Gasunie voor de kilometer tussen stationing 21280.00 en stationing 22280.00

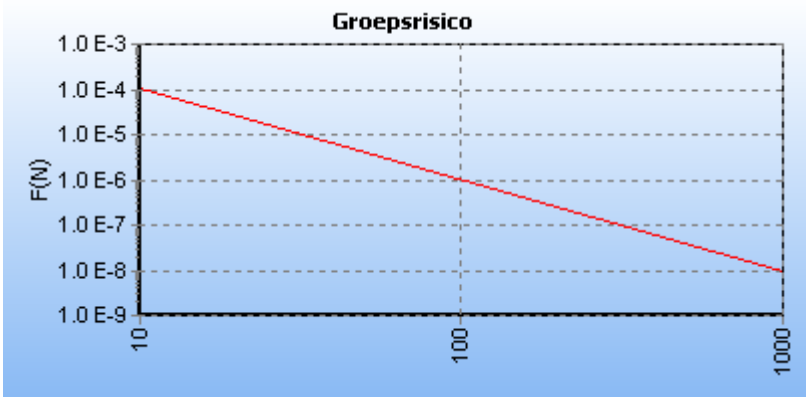

Figuur 5.2 FN curve voor N-528-50 van N.V. Nederlandse Gasunie voor de kilometer tussen stationing 5360.00 en stationing 6360.00

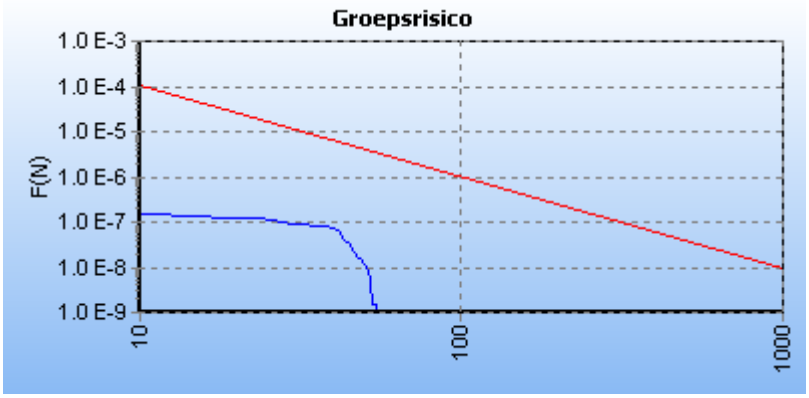

Figuur 5.3 FN curve voor N-528-51 van N.V. Nederlandse Gasunie voor de kilometer tussen stationing 0.00 en stationing 0.00

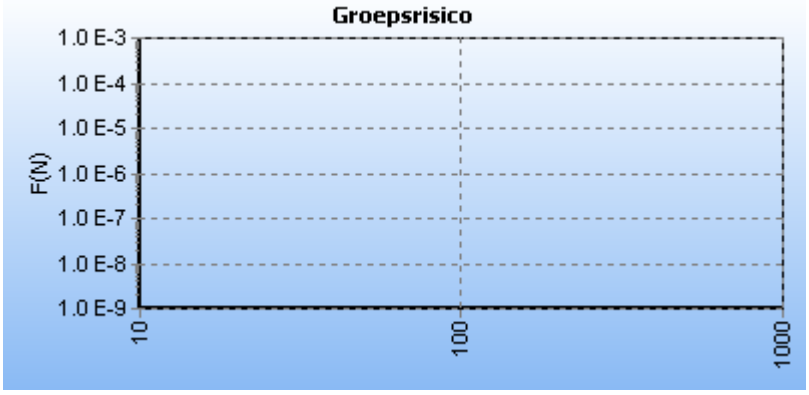

Figuur 5.4 FN curve voor N-528-52 van N.V. Nederlandse Gasunie voor de kilometer tussen stationing 0.00 en stationing 1000.00

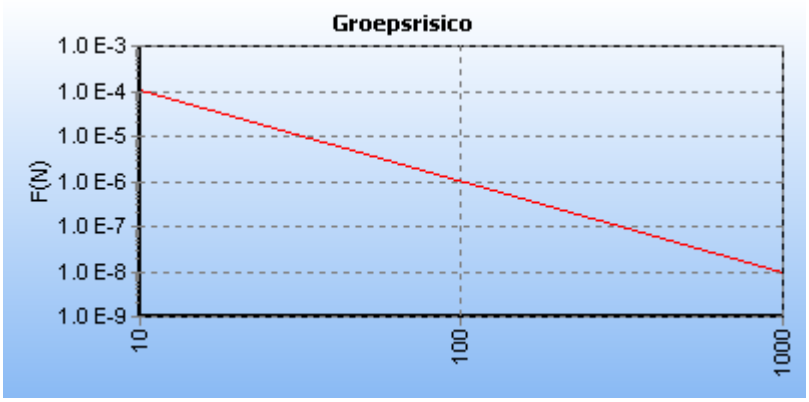

Figuur 5.5 FN curve voor N-528-57 van N.V. Nederlandse Gasunie voor de kilometer tussen stationing 3990.00 en stationing 4990.00

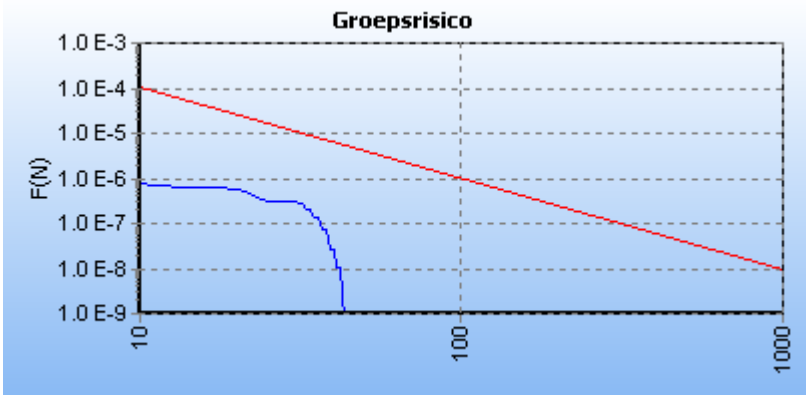

Figuur 5.6 FN curve voor N-528-80 van N.V. Nederlandse Gasunie voor de kilometer tussen stationing 0.00 en stationing 0.00

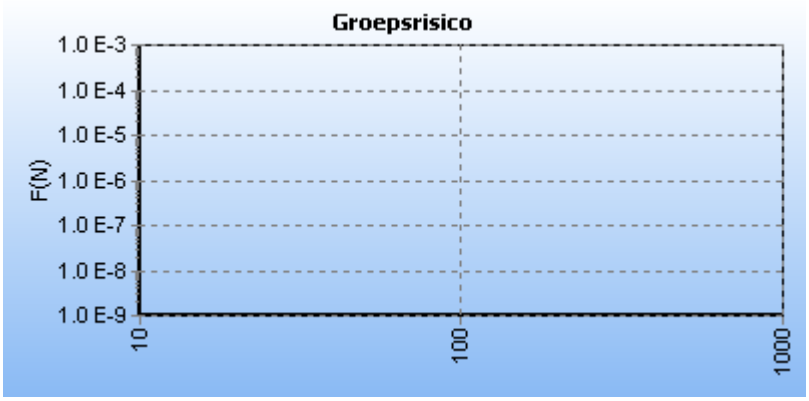

Referenties

[1] Risicomethodiek aardgastransportleidingen. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. Brief 390/06 CEV Lah/pbz-1191. 6 november 2006.

[2] Risicomethodiek aardgastransportleidingen. Ministerie van VROM. Brief 2006.334302. 7 december 2006.

[3] Laheij GMH, Vliet AAC van, Kooi ES. Achtergronden bij de vervanging van zoneringafstanden hogedruk aardgastransportleidingen van de N.V. Nederlandse Gasunie. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. RIVM-rapport 620121001/2008. 2008.

[4] M. Gielisse, M.T. Dröge, G.R. Kuik. Risicoanalyse aardgastransportleidingen. N.V. Nederlandse Gasunie. DEI 2008.R.0939. 2008.

Bijlage 2

Kwantitatieve Risicoanalyse Deelplan II
Nieuwe situatie

Door: R. Kuipers

Kwantitatieve Risicoanalyse
Deelplan II

Door:
BMKuipr

Inhoud

1 Inleiding 2

2 Invoergegevens 3
2.1 Interessegebied 3
2.2 Relevante leidingen 3
2.3 Populatie 4

3 Plaatsgebonden risico 6
3.1 Figuur 3.1 Plaatsgebonden risico voor A-670 van N.V. Nederlandse Gasunie 6
3.2 Figuur 3.2 Plaatsgebonden risico voor N-528-50 van N.V. Nederlandse Gasunie 6
3.3 Figuur 3.3 Plaatsgebonden risico voor N-528-51 van N.V. Nederlandse Gasunie 7
3.4 Figuur 3.4 Plaatsgebonden risico voor N-528-52 van N.V. Nederlandse Gasunie 7
3.5 Figuur 3.5 Plaatsgebonden risico voor N-528-57 van N.V. Nederlandse Gasunie 8
3.6 Figuur 3.6 Plaatsgebonden risico voor N-528-80 van N.V. Nederlandse Gasunie 8

4 Groepsrisico screening 9
4.1 Figuur 4.1 Groepsrisico screening voor A-670 van N.V. Nederlandse Gasunie 9
4.2 Figuur 4.2 Groepsrisico screening voor N-528-50 van N.V. Nederlandse Gasunie 10
4.3 Figuur 4.3 Groepsrisico screening voor N-528-51 van N.V. Nederlandse Gasunie 10
4.4 Figuur 4.4 Groepsrisico screening voor N-528-52 van N.V. Nederlandse Gasunie 11
4.5 Figuur 4.5 Groepsrisico screening voor N-528-57 van N.V. Nederlandse Gasunie 122
4.6 Figuur 4.6 Groepsrisico screening voor N-528-80 van N.V. Nederlandse Gasunie 12

5 FN curves 14
5.1 Figuur 5.1 A-670 van Gasunie voor de kilometer tussen stationing 21280.00 en 22280.00 14
5.2 Figuur 5.2 N-528-50 van Gasunie voor de kilometer tussen stationing 5360.00 en 6360.00 14
5.3 Figuur 5.3 N-528-51 van Gasunie voor de kilometer tussen stationing 0.00 en 0.00 14
5.4 Figuur 5.4 N-528-52 van Gasunie voor de kilometer tussen stationing 0.00 en 1000.00 15
5.5 Figuur 5.5 N-528-57 van Gasunie voor de kilometer tussen stationing 3990.00 en 4990.00 15
5.6 Figuur 5.6 N-528-80 van Gasunie voor de kilometer tussen stationing 0.00 en 0.00 15

7 Referenties 16

1. Inleiding

De risicostudie in dit rapport is uitgevoerd conform de door de overheid gestelde richtlijnen voor het uitvoeren van risicoanalyses aan ondergrondse gelegen hogedruk aardgastransportleidingen [1, 2, 3, 4]. De analyse is uitgevoerd met het pakket CAROLA. CAROLA is een software pakket dat in opdracht van de Nederlandse overheid is ontwikkeld, specifiek ter bepaling van het plaatsgebonden risico en groepsrisico van ondergrondse hogedruk aardgastransportleidingen.
Het plaatsgebonden risico is gedefinieerd als de kans per jaar dat een onbeschermd persoon die onafgebroken op dezelfde plaats verblijft, komt te overlijden als gevolg van een ongeval met een potentieel gevaarlijke bron. Het plaatsgebonden risico wordt weergegeven door middel van contouren met een gelijke risicowaarde op een kaart.
Het groepsrisico voor buisleidingen is gedefinieerd als de frequentie per jaar per kilometer leiding dat een groep van tenminste tien personen komt te overlijden als gevolg van een ongeval met die buisleiding, waarbij een gevaarlijke stof betrokken is. Het groepsrisico wordt weergegeven in een FN-curve, een dubbel logaritmische grafiek waarbij op de horizontale as het aantal doden (N) wordt gegeven en op de verticale as de cumulatieve frequentie (F) van tenminste N doden.

Om te bepalen of de berekende risico's acceptabel zijn wordt getoetst aan de normen zoals die worden vastgelegd in het Besluit Externe Veiligheid Buisleidingen.
Voor het plaatsgebonden risico geldt dat er zich geen (geprojecteerde) kwetsbare objecten mogen bevinden binnen de plaatsgebonden risico contour van 10^{-6} per jaar. Voor (geprojecteerde) beperkt kwetsbare objecten geldt het 10^{-6} per jaar PR criterium als richtwaarde.
Het groepsrisico is voorzien van een oriëntatiewaarde, die voor buisleidingen gesteld is op $F \cdot N^2 < 10^{-2}$ per jaar per km leiding, waarin F de frequentie per jaar is met N of meer dodelijke slachtoffers. Daarnaast geldt een verantwoordingsplicht, waarbij het bevoegd gezag verplicht wordt gesteld om advies in te winnen bij hulpverleningsdiensten omtrent aspecten als hulpverlening en zelfredzaamheid. Laatstgenoemde aspecten, en daarmee de verantwoordingsplicht, worden in dit rapport niet geadresseerd.

2. Invoergegevens

De risicoberekeningen die in dit rapport zijn beschreven zijn uitgevoerd met CAROLA versie 1.0.0.51. De gehanteerde parameterfile heeft versienummer 1.2. De berekeningen zijn uitgevoerd op 15-08-2011.
Dit project is opgeslagen onder de naam C:\Carolabestanden\Leuriks oost\versie 15aug2011.crp en is laatstelijk bijgewerkt op 15-08-2011. Voor de berekeningen is gebruik gemaakt van de meteorologische gegevens van het weerstation Twente.
In dit hoofdstuk worden de verschillende invoergegevens nader gespecificeerd in de navolgende secties.

2.1 Interessegebied

Het interessegebied is weergegeven in figuur 2.1

Figuur 2.1 Interessegebied voor de uitgevoerde risicoberekeningen

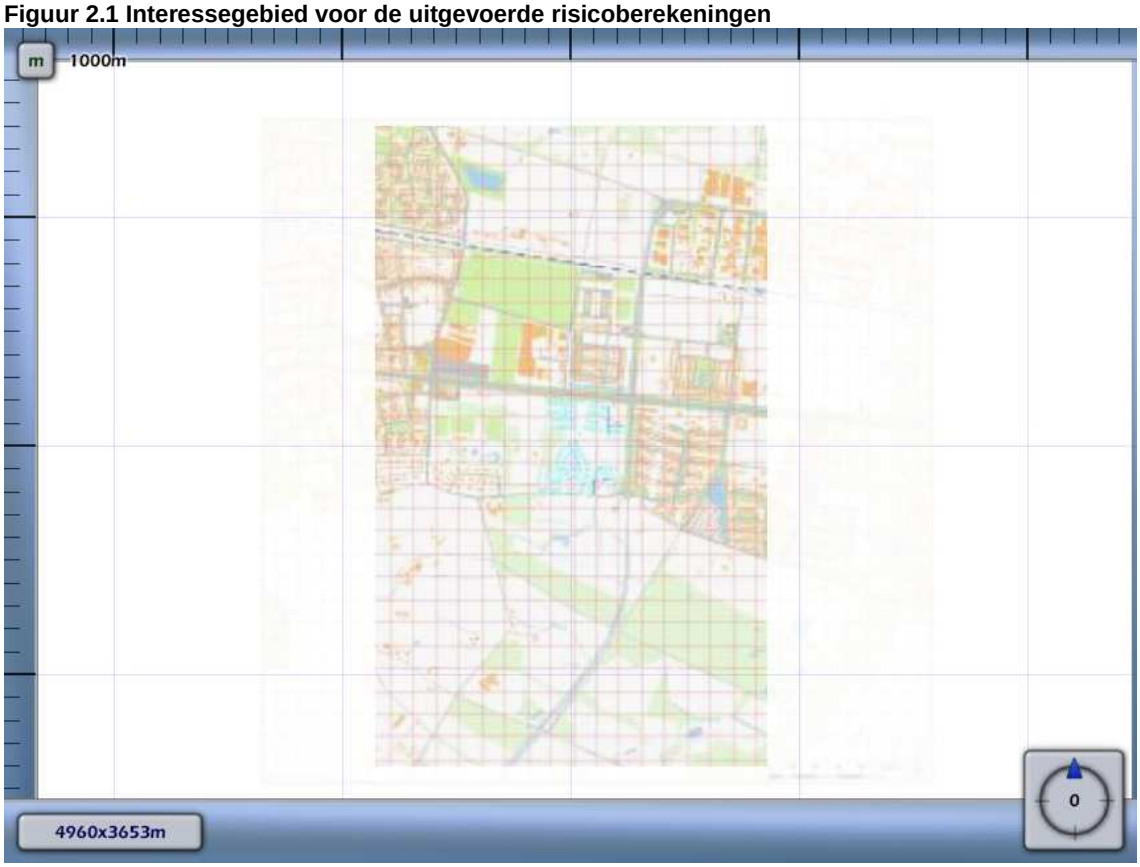

Relevante leidingen

Op basis van het gespecificeerde interessegebied zijn de volgende aardgastransportleidingen meegenomen in de risicostudie.

Eigenaar	Leidingnaam	Diameter [mm]	Druk [bar]	Datum aanleveren gegevens
N.V. Nederlandse Gasunie	A-670	914.00	79.90	15-07-2011
N.V. Nederlandse Gasunie	N-528-50	323.90	40.00	15-07-2011
N.V. Nederlandse Gasunie	N-528-51	168.30	40.00	15-07-2011
N.V. Nederlandse Gasunie	N-528-52	219.10	40.00	15-07-2011
N.V. Nederlandse Gasunie	N-528-57	219.10	40.00	15-07-2011
N.V. Nederlandse Gasunie	N-528-80	108.00	40.00	15-07-2011

Er zijn alleen leidingen aanwezig waarvan de vervaldatum voor het gebruik van de gegevens is overschreden. Voor deze leidingen kunnen geen risicoberekeningen worden uitgevoerd.

De leidingen zijn gevisualiseerd in figuur 2.2.

Figuur 2.2 Buisleidingen aanwezig in de omgeving van het interessegebied

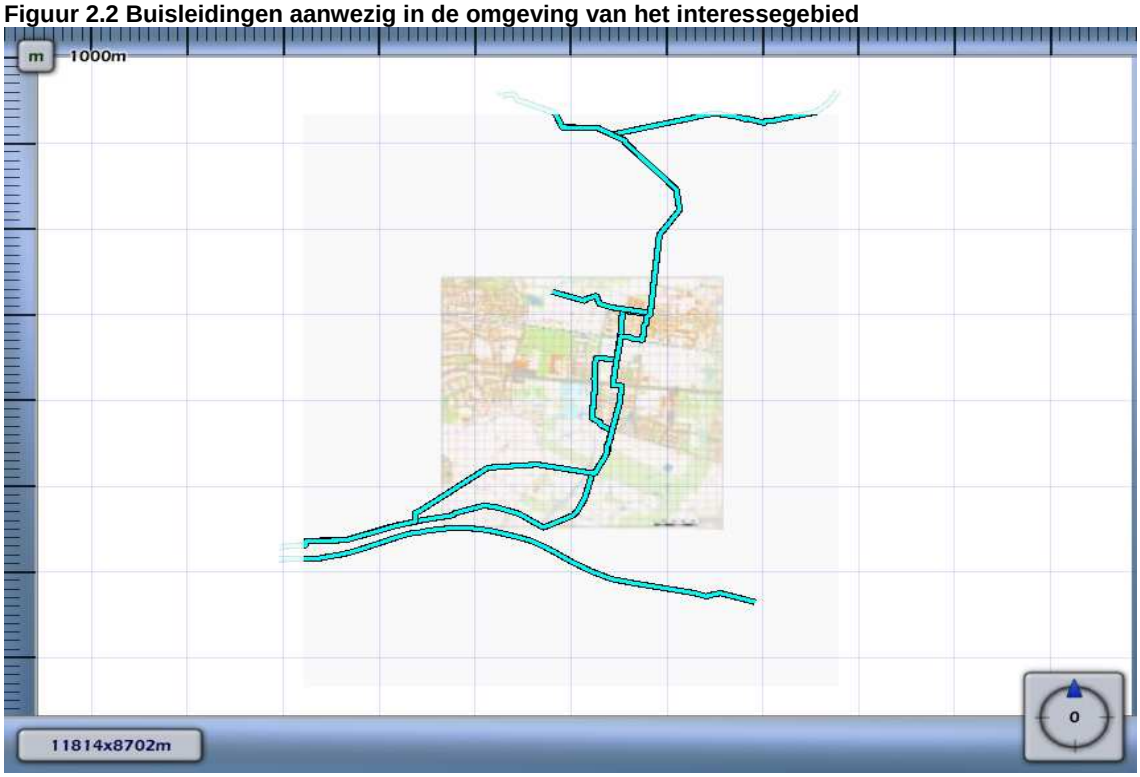

Leidingen meegenomen in de risicoberekeningen	
Leidingen waarvoor de houdbaarheidsdatum van de gegevens verstreken is	

Voor de in bovenstaande tabel opgenomen leidingen zijn geen risico mitigerende maatregelen verdisconteerd in de bijbehorende risicoberekeningen.

2.3 Populatie

Voor de bepaling van het groepsrisico is het van belang dat de populatie rondom de aardgastransportleidingen wordt geïnventariseerd. De relevante populatie is weergegeven in figuur 2.3

Figuur 2.3 Bevolking meegenomen in de risicoberekeningen

Populatietype	Polygoonpunten	Populatiepolygoon
Wonen		
Werken		
Evenement		

Populatiepolygonen

Label	Type	Aantal
01	Wonen	328.0
02	Werken	15.0
03	Wonen	53.0
04	Werken	11.0
05	Wonen	84.0
06	Werken	123.0
07	Wonen	12.0
08	Werken	612.0
09	Wonen	3.0
10	Wonen	3.0
11	Werken	202.0
12	Wonen	21.0
13	Werken	19.0
14	Wonen	47.0
15	Werken	30.0
16	Wonen	95.0
17	Werken	1396.0
18	Wonen	69.0
19	Werken	11.0
20	Wonen	328.0
21	Werken	15.0
22	Wonen	98.0
23	Werken	17.0
24	Wonen	1438.0
25	Werken	151.0
26	Wonen	1098.0
27	Werken	153.0
30	Wonen	287.0

3. Plaatsgebonden risico

Voor de in voorgaande hoofdstuk genoemde leidingen is het plaatsgebonden risico bepaald. Voor elk van de leidingen wordt het plaatsgebonden risico weergegeven als iso-risicocontouren op een achtergrondkaart.

Figuur 3.1 Plaatsgebonden risico voor A-670 van N.V. Nederlandse Gasunie

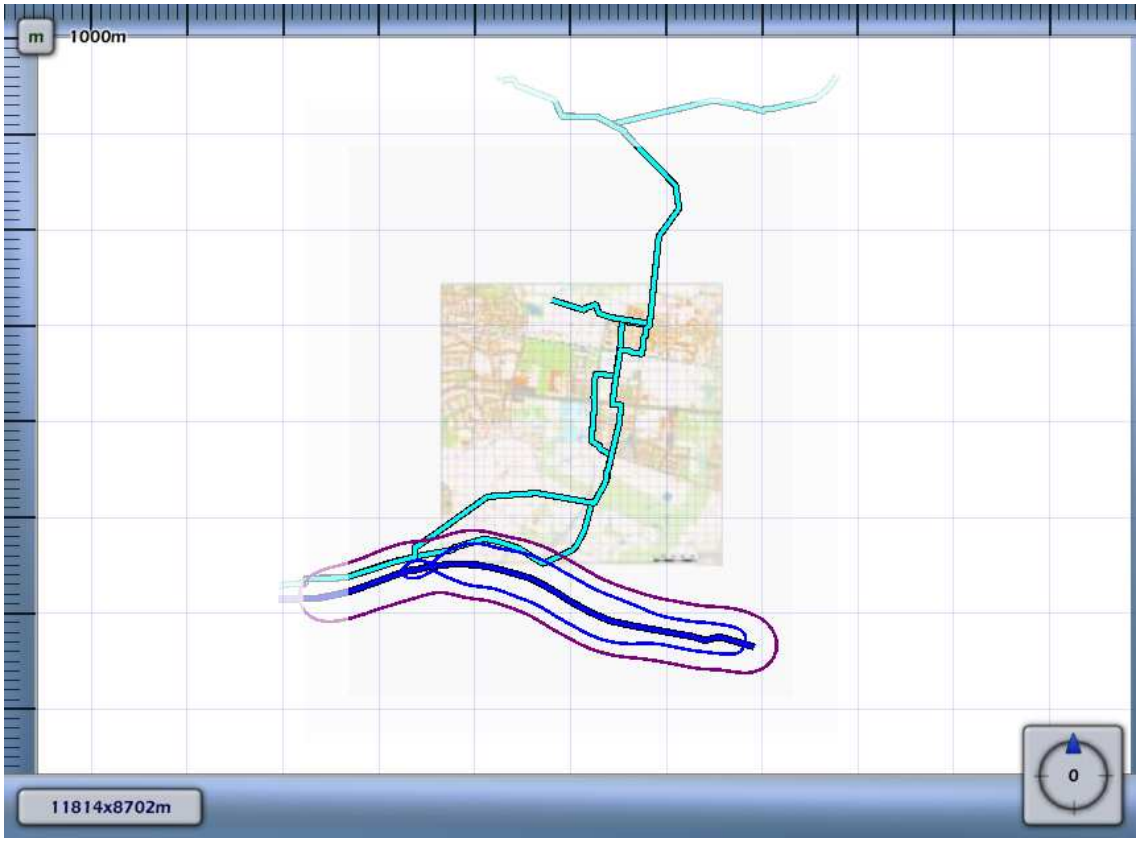

Figuur 3.2 Plaatsgebonden risico voor N-528-50 van N.V. Nederlandse Gasunie

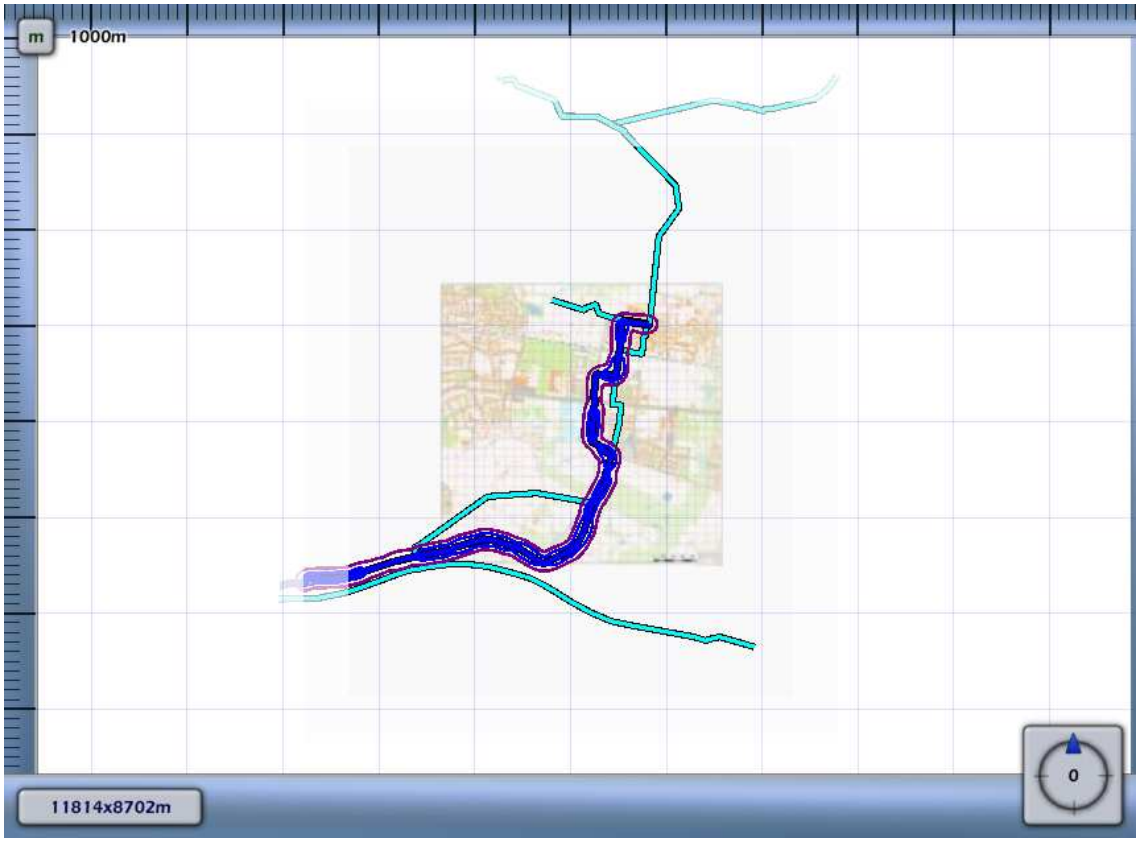

Figuur 3.3 Plaatsgebonden risico voor N-528-51 van N.V. Nederlandse Gasunie

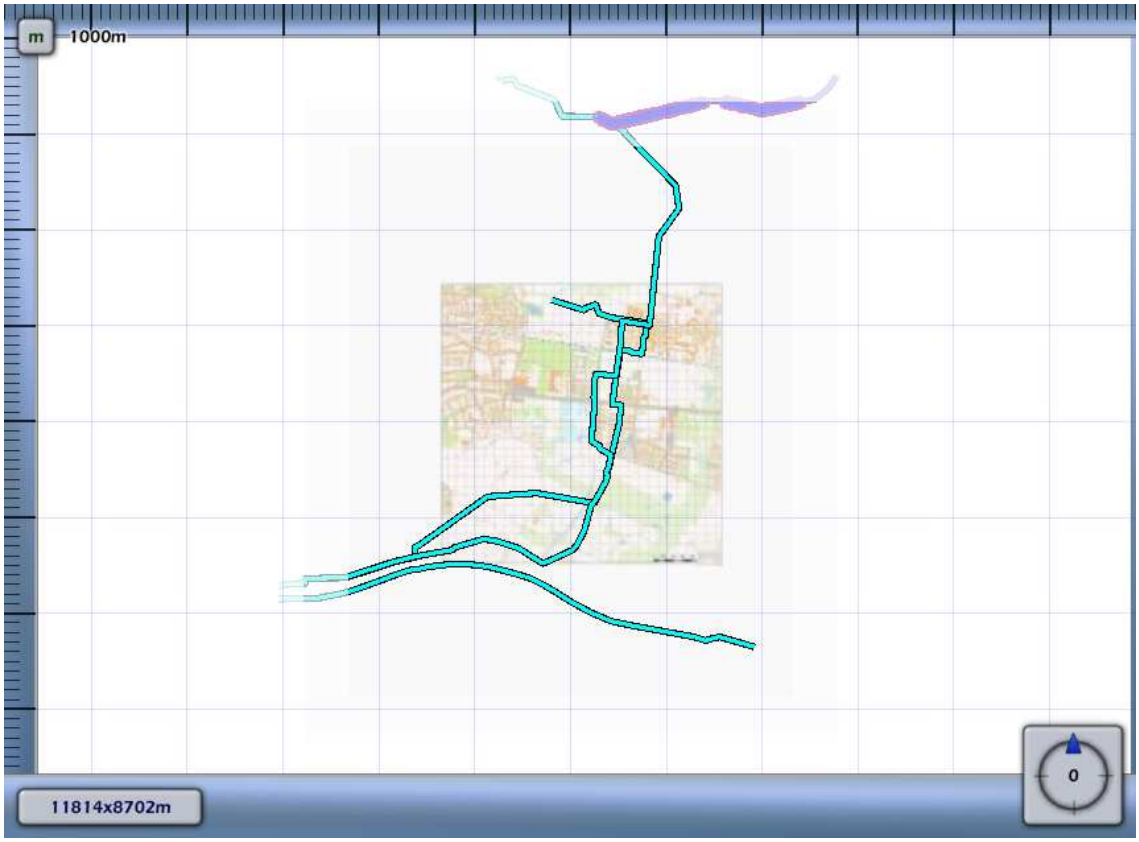

Figuur 3.4 Plaatsgebonden risico voor N-528-52 van N.V. Nederlandse Gasunie

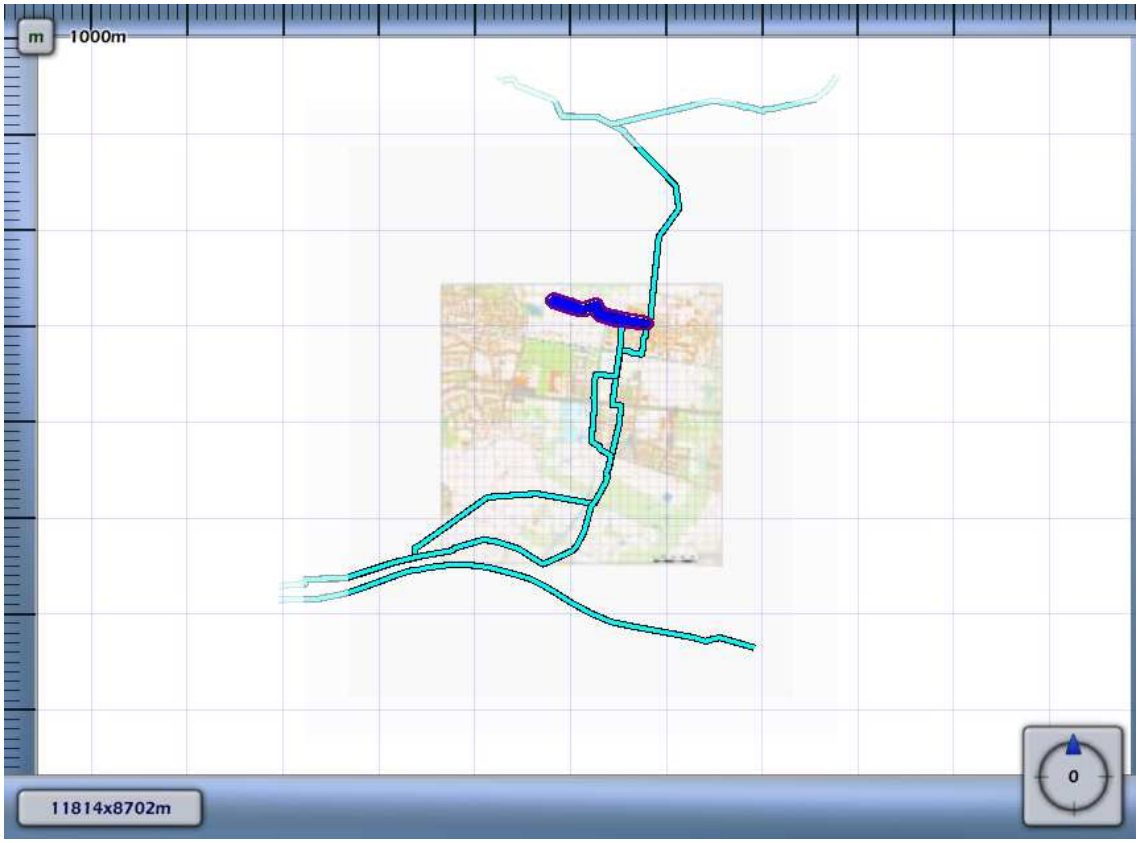

Figuur 3.5 Plaatsgebonden risico voor N-528-57 van N.V. Nederlandse Gasunie

Figuur 3.6 Plaatsgebonden risico voor N-528-80 van N.V. Nederlandse Gasunie

1E-4	
1E-5	
1E-6	
1E-7	
1E-8	

4. Groepsrisico screening

Om in één oogopslag een indruk te krijgen van het groepsrisico wordt het groepsrisico gescreend alvorens voor specifieke segmenten FN-curves te visualiseren. Voor elk van de leidingen wordt per stationing de overschrijdingsfactor van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico weergegeven. Deze is berekend door rondom elk punt op de leiding één kilometer segment te kiezen die gecentreerd ligt ten opzichte van dit punt. Voor deze kilometer leiding is een FN-curve berekend en voor deze FN-curve de overschrijdingsfactor.

De overschrijdingsfactor is de verhouding tussen de FN-curve en de oriëntatiewaarde. Daarmee is de overschrijdingsfactor een maat die aangeeft in hoeverre de oriëntatiewaarde wordt genaderd of overschreden. Een overschrijdingsfactor kleiner dan 1 geeft aan dat de FN-curve onder de oriëntatiewaarde blijft. Bij een waarde van 1 zal de FN-curve de oriëntatiewaarde raken. Bij een waarde groter dan 1 wordt de oriëntatiewaarde overschreden.

Figuur 4.1 Groepsrisico screening voor A-670 van N.V. Nederlandse Gasunie

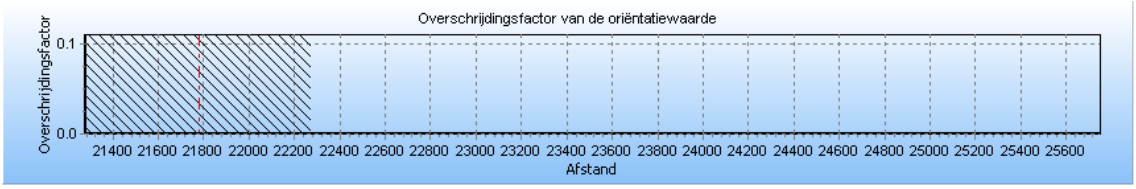

De maximale overschrijdingsfactor van deze kilometer leiding wordt gevonden bij 0 slachtoffers en een frequentie van 0.00E+000.

De maximale overschrijdingsfactor voor dit tracé is gelijk aan 0.000E+000 en correspondeert met die kilometer leiding die gekarakteriseerd wordt door stationing 21280.00 en stationing 22280.00. Voor deze kilometer leiding is de FN-curve opgenomen in het volgende hoofdstuk. De betreffende kilometer leiding is gevisualiseerd in figuur 4.1

Figuur 4.1 Kilometer leiding behorende bij de maximale overschrijding van de FN-curve voor A-670 van N.V. Nederlandse Gasunie

Figuur 4.2 Groepsrisico screening voor N-528-50 van N.V. Nederlandse Gasunie

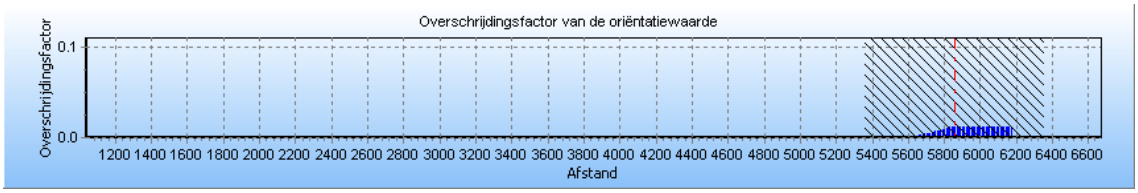

De maximale overschrijdingsfactor van deze kilometer leiding wordt gevonden bij 40 slachtoffers en een frequentie van 7.38E-008.

De maximale overschrijdingsfactor voor dit tracé is gelijk aan 0.012 en correspondeert met die kilometer leiding die gekarakteriseerd wordt door stationing 5360.00 en stationing 6360.00. Voor deze kilometer leiding is de FN-curve opgenomen in het volgende hoofdstuk. De betreffende kilometer leiding is gevisualiseerd in figuur 4.2

Figuur 4.2 Kilometer leiding behorende bij de maximale overschrijding van de FN-curve voor N-528-50 van N.V. Nederlandse Gasunie

Figuur 4.3 Groepsrisico screening voor N-528-51 van N.V. Nederlandse Gasunie

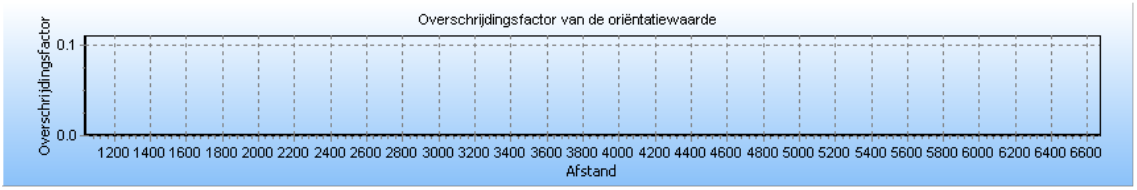

De maximale overschrijdingsfactor van deze kilometer leiding wordt gevonden bij 40 slachtoffers en een frequentie van 7.38E-008.

De maximale overschrijdingsfactor voor dit tracé is gelijk aan 0.000E+000 en correspondeert met die kilometer leiding die gekarakteriseerd wordt door stationing 0.00 en stationing 0.00. Voor deze kilometer leiding is de FN-curve opgenomen in het volgende hoofdstuk. De betreffende kilometer leiding is gevisualiseerd in figuur 4.3

Figuur 4.3 Kilometer leiding behorende bij de maximale overschrijding van de FN-curve voor N-528-51 van N.V. Nederlandse Gasunie

Figuur 4.4 Groepsrisico screening voor N-528-52 van N.V. Nederlandse Gasunie

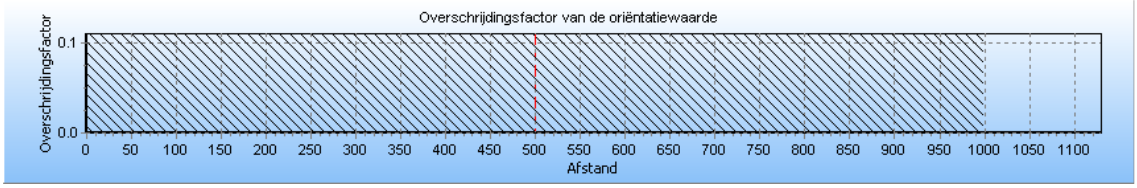

De maximale overschrijdingsfactor van deze kilometer leiding wordt gevonden bij 10 slachtoffers en een frequentie van 2.65E-010.

De maximale overschrijdingsfactor voor dit tracé is gelijk aan 2.648E-006 en correspondeert met die kilometer leiding die gekarakteriseerd wordt door stationing 0.00 en stationing 1000.00. Voor deze kilometer leiding is de FN-curve opgenomen in het volgende hoofdstuk. De betreffende kilometer leiding is gevisualiseerd in figuur 4.4

Figuur 4.4 Kilometer leiding behorende bij de maximale overschrijding van de FN-curve voor N-528-52 van N.V. Nederlandse Gasunie

Figuur 4.5 Groepsrisico screening voor N-528-57 van N.V. Nederlandse Gasunie

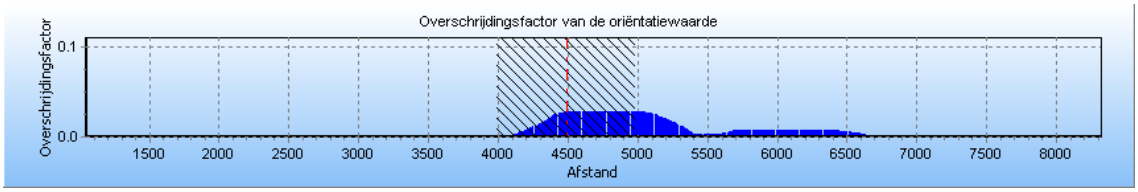

De maximale overschrijdingsfactor van deze kilometer leiding wordt gevonden bij 32 slachtoffers en een frequentie van 2.70E-007.

De maximale overschrijdingsfactor voor dit tracé is gelijk aan 0.028 en correspondeert met die kilometer leiding die gekarakteriseerd wordt door stationing 3990.00 en stationing 4990.00. Voor deze kilometer leiding is de FN-curve opgenomen in het volgende hoofdstuk. De betreffende kilometer leiding is gevisualiseerd in figuur 4.5

Figuur 4.5 Kilometer leiding behorende bij de maximale overschrijding van de FN-curve voor N-528-57 van N.V. Nederlandse Gasunie

Figuur 4.6 Groepsrisico screening voor N-528-80 van N.V. Nederlandse Gasunie

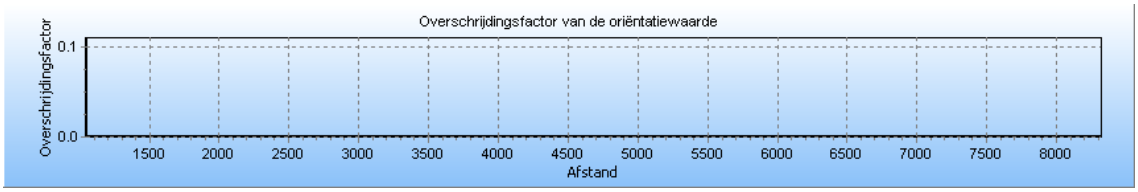

De maximale overschrijdingsfactor van deze kilometer leiding wordt gevonden bij 32 slachtoffers en een frequentie van 2.70E-007.

De maximale overschrijdingsfactor voor dit tracé is gelijk aan 0.000E+000 en correspondeert met die kilometer leiding die gekarakteriseerd wordt door stationing 0.00 en stationing 0.00. Voor deze kilometer leiding is de FN-curve opgenomen in het volgende hoofdstuk. De betreffende kilometer leiding is gevisualiseerd in figuur 4.6

Figuur 4.6 Kilometer leiding behorende bij de maximale overschrijding van de FN-curve voor N-528-80 van N.V. Nederlandse Gasunie

5. FN curves

Voor elk van de eerder genoemde leidingen is het groepsrisico berekend. Een samenvatting van de resultaten hiervan is gegeven in het voorgaande hoofdstuk; in dit hoofdstuk wordt voor elk van de leidingen de daadwerkelijke FN-curve gegeven van de (in termen van groepsrisico) “slechtste” kilometer van het betreffende tracé.

Figuur 5.1 FN curve voor A-670 van N.V. Nederlandse Gasunie voor de kilometer tussen stationing 21280.00 en stationing 22280.00

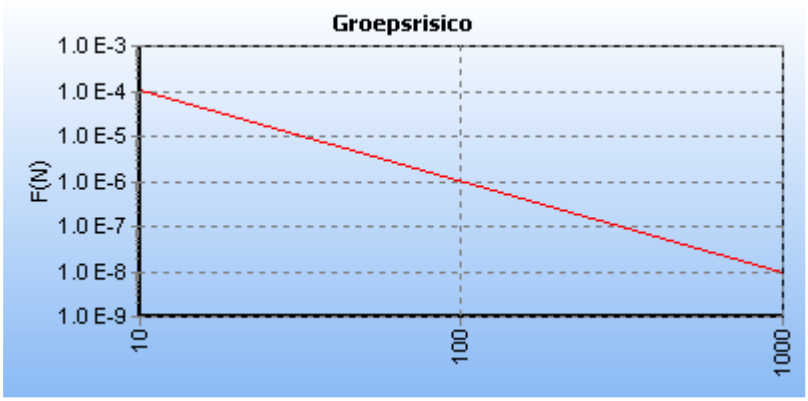

Figuur 5.2 FN curve voor N-528-50 van N.V. Nederlandse Gasunie voor de kilometer tussen stationing 5360.00 en stationing 6360.00

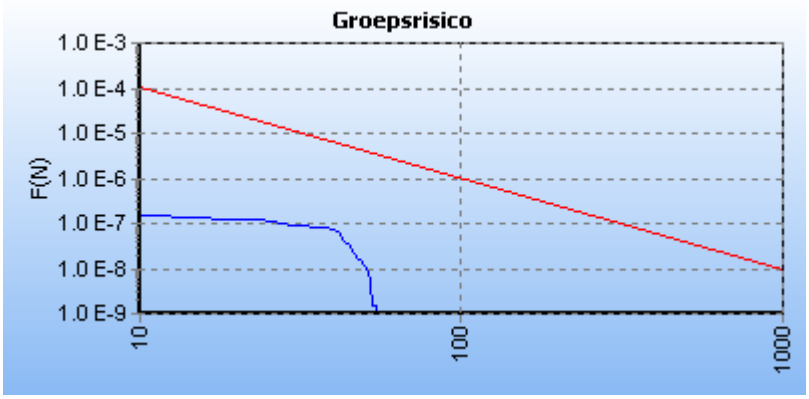

Figuur 5.3 FN curve voor N-528-51 van N.V. Nederlandse Gasunie voor de kilometer tussen stationing 0.00 en stationing 0.00

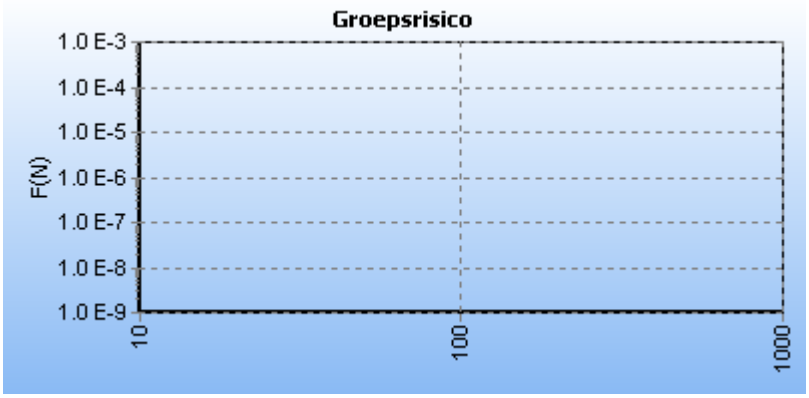

Figuur 5.4 FN curve voor N-528-52 van N.V. Nederlandse Gasunie voor de kilometer tussen stationing 0.00 en stationing 1000.00

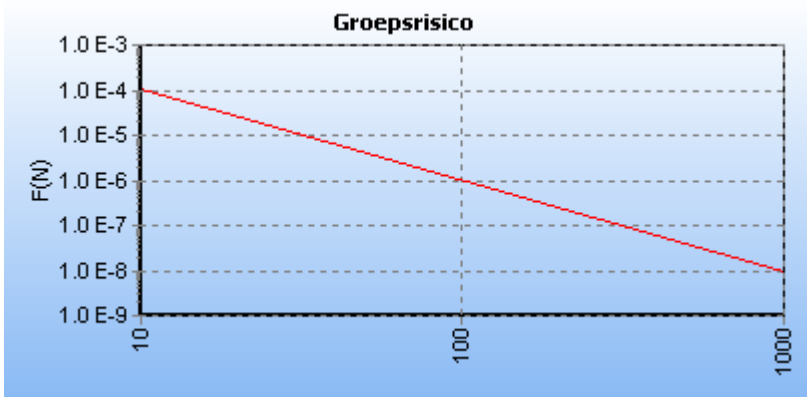

Figuur 5.5 FN curve voor N-528-57 van N.V. Nederlandse Gasunie voor de kilometer tussen stationing 3990.00 en stationing 4990.00

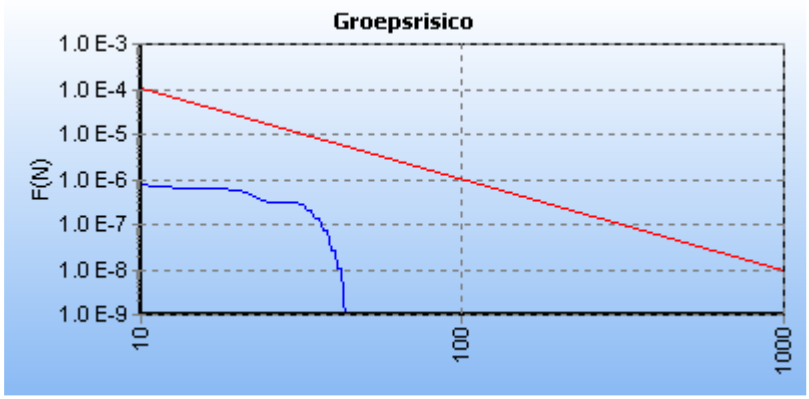

Figuur 5.6 FN curve voor N-528-80 van N.V. Nederlandse Gasunie voor de kilometer tussen stationing 0.00 en stationing 0.00

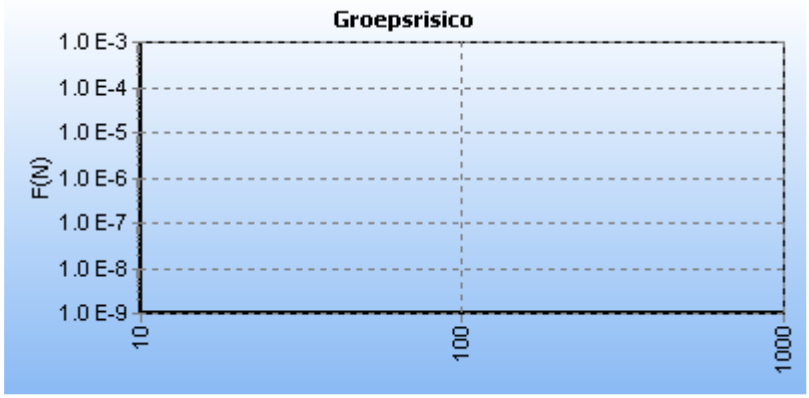

6. Referenties

[1] Risicomethodiek aardgastransportleidingen. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. Brief 390/06 CEV Lah/pbz-1191. 6 november 2006.

[2] Risicomethodiek aardgastransportleidingen. Ministerie van VROM. Brief 2006.334302. 7 december 2006.

[3] Laheij GMH, Vliet AAC van, Kooi ES. Achtergronden bij de vervanging van zoneringafstanden hogedruk aardgastransportleidingen van de N.V. Nederlandse Gasunie. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. RIVM-rapport 620121001/2008. 2008.

[4] M. Gielisse, M.T. Dröge, G.R. Kuik. Risicoanalyse aardgastransportleidingen. N.V. Nederlandse Gasunie. DEI 2008.R.0939. 2008.

Bijlage 6 Nota Samenvatting en beantwoording zienswijzen

Nota Samenvatting en beantwoording zienswijzen

Bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010”

Exploitatieplan “Leuriks Oost”

Gemeente Enschede
Dienst Stedelijke Ontwikkeling en Beheer
Cluster Ruimtelijke Ontwikkeling
Afdeling Bestemmingsplannen
April 2013

SAMENVATTING EN BEANTWOORDING ZIENSWIJZEN MET BETREKKING TOT HET ONTWERP-BESTEMMINGSPLAN "ESCHMARKE ZUID WEST 2010"

Het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" heeft van 16 februari 2012 tot en met 28 maart 2012 ter inzage gelegen. Dit bestemmingsplan heeft betrekking op het gebied dat globaal wordt begrensd door de Gronausestraat, een lijn tussen Gronausestraat en Keppelerdijk parallel lopend langs de Avondroodvlinder \ Citroenvlinder, de Keppelerdijk en de Zuid Esmarkerrondweg.
Het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" is een actualiserend bestemmingsplan en beoogt voor de gronden gelegen binnen het bovengenoemde gebied te voorzien in een actuele bestemmingsregeling. Hierbij wordt de bestaande situatie in het gebied vastgelegd. Tevens wordt het mogelijk gemaakt op gronden gelegen ten westen van de Oostweg tussen Gronausestraat en Keppelerdijk woningbouw met bijbehorende voorzieningen als wegen, groen en water te realiseren (gebied Leuriks Oost).

Er zijn in totaal tien zienswijzen ingediend.

Naar aanleiding van de behandeling van het ontwerp-bestemmingsplan in de Stadsdeelcommissie Oost d.d. 3 juli 2012 zijn er nadere gesprekken gevoerd met de appellanten genoemd onder 5, 7 en 8. De resultaten van deze gesprekken zijn hieronder vermeld onder 5, 7 en 8 "Aanvulling gemeentelijk commentaar".

---

1. De heer J.E. Schurink, Gronausestraat 460, 7533 BM ENSCHEDE
Brief d.d. 6 maart 2012, ingeboekt op 8 maart 2012.

Samenvatting reactie:
Na het inzien van het plan is men tot de conclusie gekomen dat een deel van het huisperceel, Gronausestraat 460 Enschede, de bestemming Sport is toegedacht.

Men verzoekt wijziging c.q. uitleg.

Gemeentelijk commentaar:
Naar aanleiding van deze zienswijze zal de verbeelding zodanig worden aangepast dat het gehele perceel Gronausestraat 460 overeenkomstig de eigendomssituatie wordt bestemd voor" Wonen". De bestaande woning is reeds aangegeven met een bouwvlak met maatvoeringsaanduidingen maximale goot- en bouwhoogte.

Deze zienswijze heeft geleid tot het aanbrengen van wijzigingen op de verbeelding behorende bij het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

2. De heer R.G.P. Sanders, Watervioliertaan 19, 7534 KG ENSCHEDE
Brief d.d. 10 maart 2012, ingekomen 13 maart 2012

Samenvatting reactie:
In het bouwvlak Watervioliertaan 19 en 20 wordt uitgegaan van een maximum bouwhoogte van 10 meter en een maximum goothoogte van 6 meter. In de huidige situatie is de goothoogte echter 7.5 meter.
Verzoek om het ontwerp-bestemmingsplan de maximale goothoogte te wijzigen naar 7.5 meter overeenkomstig de bestaande situatie.

Gemeentelijk commentaar:
Naar aanleiding van deze zienswijze zal de op de verbeelding aangegeven maximale goothoogte voor perceel Watervioliertaan 19 en 20 worden gewijzigd van 6.00 meter in 8.00 meter.

Deze zienswijze heeft geleid tot het aanbrengen van wijzigingen op de verbeelding behorende bij het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

3. De heer en mevrouw J. Zevenbergen, Keppelerdijk 87, 7534 PA ENSCHEDE.
Brief d.d. 19 maart 2012, ingekomen 20 maart 2012

Samenvatting reactie:
Men heeft met plezier kennis genomen van het ontwerp-bestemmingsplan en dan vooral het gebied Leuriks Oost. Het plan voor Leuriks Oost lijkt een mooi plan met veel groen en een natuurlijk en speels ogende opzet van wegen en bebouwing.

Een paar punten vielen op en worden ter overweging voorgelegd.

1. *Zienswijze met betrekking tot ontsluiting Leuriks Oost voor auto's*

   De ontsluiting van Leuriks Oost is grotendeels via de Keppelerdijk. Men verwacht dat op het punt waar de ontsluiting op de Keppelerdijk uitkomt een situatie zal ontstaan die tot veel frustratie gaat leiden bij de toekomstige bewoners en (ouders van) schoolgaande jeugd. Elke werkdag zullen de bewoners de sliert schoolgaande fietsers (en brommers) richting Enschede moeten doorkruisen. Dit kan vrij gemakkelijk tot ongelukken leiden. Het is wenselijk om de auto- en fietsstroom elkaar zo min mogelijk en zo veilig en overzichtelijk mogelijk te laten kruisen.

   Ontsluiting naar het noorden op de parallelweg van de Gronausestraat zorgt voor dezelfde problemen.

   De enige zijde waar nauwelijks of geen fietsers langskomen is de oostkant van Leuriks Oost. Men doet twee voorstellen voor mogelijke ontsluiting. De eerste ontsluiting in oostelijke richting op de Oostweg of op de parallelweg (fietspad) van de Oostweg. De tweede in het zuid oostelijke deel van het gebied op de rotonde.

   In beide gevallen is verbreding van de Keppelerdijk niet meer nodig.

   In beide gevallen kruist het verkeer de fietsersstroom op de rotonde waar fietsers en automobilisten alert zijn. Dit is veiliger en overzichtelijker dan op een kruising.

   Bijkomend voordeel is dat de Keppelerdijk als veilige (recreatieve) fiets- en wandelroute behouden blijft.

2. *Zienswijze met betrekking tot de ontwatering via de greppels langs de Keppelerdijk*

   De hoofdontwatering van Leuriks Oost voor hemelwater zal richting de Keppelerdijk zijn. Daar wordt het water opgevangen door een bestaande greppel aan de noordkant van de Keppelerdijk. Om wateroverlast te voorkomen moet de doorstroming daarvan ten alle tijden goed zijn. Dit te meer omdat de greppel niet al te breed is voor de hoeveelheid water die straks moet passeren. Door het storten van afval verstoppen de duikers in de greppel regelmatig. Men vraagt hoe verstopping voorkomen kan worden. Wellicht door het verleggen van de ontsluiting. Zijn er technische mogelijkheden om verstopping van de duikers te voorkomen? Hierbij wordt aandacht gevraagd voor de relatief laag gelegen boerderij met bijbehorende schuur aan de zuidzijde van de Keppelerdijk.

3. *Zienswijze met betrekking op de kavelgrenzen Keppelerdijk 87 en 91*

   In het kader van afwatering is men akkoord gegaan met de aanleg van een wadi om het eigen perceel. De kavelgrens wordt daardoor opgeschoven. Op het bestemmingsplan is deze grensverschuiving niet te zien en men vraagt zich af of daar wel rekening mee is gehouden. Het kan van invloed zijn op de kavelgrootte / indeling van de nieuwe kavels.

Gemeentelijk commentaar:
Ad 1 Ontsluiting Leuriks Oost

Zowel het gebied "Leuriks Oost" als de Keppelerdijk maken onderdeel uit van een 30 km-zone waarbij de nadruk ligt op lage snelheden. Daarnaast zal de intensiteit van het autoverkeer op de Keppelerdijk circa 500 motorvoertuigen per etmaal bedragen. Dit is vergelijkbaar met een gemiddelde woon-/buurtstraat.
De opmerking dat het niet wenselijk is om meer verkeer via de (parallelweg van de) Gronausestraat af te wikkelen wordt onderschreven. Echter, de voorgestelde oplossingen om via de aansluiting op de Oostweg of via de wijk rechtstreeks op de rotonde Oostweg-

Keppelerdijk geeft eveneens bezwaren. Een aansluiting op de Oostweg is vanwege de nabijheid van de verkeerslichteninstallatie onwenselijk en de directe aansluiting op de rotonde geeft een onoverzichtelijke situatie. Om deze reden is besloten de aansluiting iets westelijker op de Keppelerdijk te laten plaatsvinden.
De ontsluiting van het gebied "Leuriks Oost" op de Keppelerdijk zal zodanig worden uitgevoerd dat de kruising en afwikkeling van automobilisten en fietsers op een overzichtelijke en veilige manier plaats vindt.

Ad 2 Waterhuishouding
Met betrekking tot mogelijke afwateringsproblemen door demping van de sloot aan de zuidzijde van de Keppelerdijk in verband met het verbreden van de Keppelerdijk wordt het volgende opgemerkt. De greppel wordt vanaf de entree naar het gebied "Leuriks Oost" opgevuld met grind en voorzien van een drainageleiding voor de afvoer en doorvoer van overtollig hemelwater. Deze leiding wordt - iets voor de rotonde - aangesloten op de bestaande duiker die onder de Keppelerdijk doorloopt naar de greppel aan de noordkant.
De greppel zorgt in de huidige situatie voor het transport van afvloeiend hemelwater van de Keppelerdijk in oostelijke richting en voor de ontwatering van de Keppelerdijk. Door de greppel te vullen met grind en een drainageleiding zal afstromend hemelwater van de weg via de berm afvloeien naar de drain en afgevoerd kunnen worden. Tevens zorgt de combinatie drain en grind voor de ontwatering van de weg bij hoge grondwaterstanden.
De geprojecteerde capaciteit is minder dan de huidige capaciteit maar dat wordt voldoende geacht voor de afvoer van het wegwater van de Keppelerdijk.

Door de bouw huizen aan de Keppelerdijk zal het waterbezwaar op de greppel ten noorden van de Keppelerdijk toenemen. Voor deze nieuwe situatie zijn modelberekeningen met extreme neerslagsituaties uitgevoerd. Het greppelsysteem is zo ontworpen dat een theoretische bui die één keer per 100 jaar voorkomt niet tot wateroverlast leidt.
Om deze situatie ook in de praktijk te realiseren wordt de greppel op profiel gebracht en opgeschoond en op sommige plekken vergroot. Er zal een intensiever beheerregime aangehouden worden zodat de capaciteit van de greppel beter benut wordt. Ter plaatse van de percelen Keppelerdijk 87 en 91 wordt een aantal duikers weggehaald om de doorstroming te verbeteren. Hoewel het verminderen van het aantal opritten van de geprojecteerde woningen aan de Keppelerdijk vanuit oogpunt van waterbeheersing de voorkeur heeft, zijn andere overwegingen leidend geweest voor de keuze hierin. Overigens: ook met meerdere inritten voldoet het systeem en zal niet leiden tot ongewenste situaties.
De kwetsbaarheid voor het verstopt raken van duikers zal worden opgelost door intensiever onderhoud en door het toepassen van duikers met een diameter van 400-500 mm.

Ad 3 Kavelgrenzen
In beginsel worden op verbeeldingen behorende bij bestemmingsplannen de grenzen tussen de diverse bestemmingen aangegeven en geen afzonderlijke kavelgrenzen. Overigens kunnen deze grenzen samenvallen waardoor het lijkt of de kavelgrenzen zijn aangegeven. Wijzigingen in kavelgrootte leiden dan ook niet tot aanpassingen van de verbeelding.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot het aanbrengen van wijzigingen in het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

4. De heer\mevrouw A. Veltman, Rembrandtlaan 302, 7545 ZT ENSCHEDE
Brief d.d. 20 maart 2012, ingekomen 21 maart 2012

Samenvatting reactie:

In zeer bevlogen taalgebruik worden bezwaren geuit tegen het te pas en te onpas gebruik maken door de gemeente van particuliere gronden. Gebruik van gronden al dan niet zonder dat daar een vergoeding tegenover staat. Onder andere voor het realiseren van het waterzuiveringsstation aan de Elsbeekweg; dit staat op gestolen grond en “veel meer zeker ook”. Hierbij wordt “Oud Duitse literatuur” aangehaald evenals publicaties in Nederlandse literatuur.

Gemeentelijk commentaar:
De gemaakte opmerkingen worden voor kennisgeving aangenomen. Indien er voor het realiseren van voorzieningen voor openbaar nut gronden van particulieren nodig zijn dan wordt alles in het werk gesteld om deze gronden te verwerven. Indien verwerving om welke reden dan ook niet mogelijk blijkt te zijn, is er altijd sprake van een vergoeding voor gebruik.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot het aanbrengen van wijzigingen in het ontwerp-bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010”.

5. De heer F. Grin en de heer H. Grin, Keppelerdijk 40, 7535 PE ENSCHEDE.
Brief d.d. 25 maart 2012, ingekomen 28 maart 2012

Samenvatting reactie:
De woning van appellanten ligt direct zuidelijk van het plangebied tegenover het nu in ontwikkeling komende deel Leuriks Oost. Men probeert het bezit onder te brengen in de Natuurschoonwet 1928 om zo te pogen het omliggende landschap deels in een authentieke staat terug te brengen om flora en fauna zo veel mogelijk ruimte te geven. De ontwikkeling van Leuriks Oost wordt met gemengde gevoelens tegemoet gezien. Aandacht wordt gevraagd voor enkele aspecten die te maken hebben met de directe woonomgeving, de verkeersveiligheid, flora en fauna en de toekomstige bebouwing van het zuidelijk deel van Leuriks Oost.

Het nieuwe plan wordt als prettig ervaren. De verandering ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan dat uit ging van woningen met slechts twee bouwlagen is echter aanzienlijk. Inpassing in het bestaande landschap is aanvaardbaar; de nieuwbouw met erfontsluiting op de Keppelerdijk lijkt een minder gelukkige binding met de rest van het plan te hebben.

Het gebied Leuriks Oost is slechts bereikbaar via de rotonde in de Oostweg. Hulpdiensten komende uit de stad moeten een forse omweg maken om de noordzijde van de wijk te kunnen bereiken. Via een toerit vanaf de Gronausestraat kan het sneller. Van de geplande 111 woningen zijn er 101 bereikbaar via de Keppelerdijk en dit legt hoge druk op de nu reeds overbelaste rotonde. Het lijkt natuurlijker en verkeerstechnisch beter om de verkeersscheiding ergens midden in het gebied Leuriks Oost aan te brengen, op het laagste punt in de omgeving. Hiermee wordt een ingrijpende aanpassing van de Keppelerdijk ter plaatse van de rotonde vermeden. Mogelijke afwateringsproblemen door demping van de sloot aan de zuidzijde worden daarmee voorkomen. De aansluiting met de Gronausestraat krijgt een overzienbaar extra aanbod verkeer te verwerken.

Ook het wildbestand vaart wel bij deze oplossing. Het oostelijk deel van de bebossing in het plangebied is voor het wild slechts bereikbaar via het westelijk beboste deel. Er ontstaat een kleine verbindingszone als de weg is uitgevoerd met een bruggetje en afgesloten voor gemotoriseerd verkeer.

Voor de zes aan de Keppelerdijk te bouwen woningen worden voorstellen gedaan zodat deze minder storend op het bestaande landschap over komen. Voorkom dat de woningen worden gebouwd in een rechte lijn zoals op de plankaart is aangegeven. De rechte lijn in samenhang met de voorgeschreven smalle en hoge bouwwijze van de huizen zorgt voor een soort muur.

Tevens wordt voorgesteld per twee woningen een oprit aan te leggen zodat wateroverlast wordt voorkomen door dichtslibben van de duikers in de aanwezige sloot aan de noordzijde van de Keppelerdijk.

Het zal ook problematisch zijn om van de oprit weg te rijden. Van het erf zal achterwaarts de weg worden opgedraaid. Dit zal gevaarlijke situaties opleveren vanwege het fietsverkeer in ochtend en avonddrukte.

Men stelt voor één van de vijf geplande woningen te laten vervallen zodat meer ruimte ontstaat. De woningen kunnen dan worden gedraaid en met de zijgevel parallel aan de Keppelerdijk geplaatst worden. Op die manier kunnen gecombineerde opritten mogelijk worden en zullen problemen kunnen worden voorkomen. De stad vanuit het weiland gezien oogt nu veel vriendelijker. Bijkomend voordeel is dat de nieuwe bewoners meer profijt hebben van de zon.

Aandacht wordt gevraagd voor het wildbestand in de omgeving. De in het gebied aanwezige reeën trekken naar het plangebied en naar de ecologische verbindingszone. Door de nieuwbouw wordt deze toegang bemoeilijkt.

De kaveluitgifte zal worden gestart aan de zijde van de Keppelerdijk. Het lijkt aannemelijk dat de eerste bewoners nu ook het meest en het langst last zullen hebben van de bouwactiviteiten. In het midden beginnen lijkt beter zodat het bouwverkeer uit de wijk weg kan trekken daar waar de huizen opgeleverd worden.

Men hoopt dat de reactie aanleiding geeft het ontwerp-bestemmingsplan aan te passen om zo tot een betere inpassing in het landschap te komen en een grotere verkeersveiligheid te bereiken.

Gemeentelijk commentaar:

Bij de plannen voor de invulling tot woongebied van het gebied "Leuriks Oost" zijn alle mogelijk aspecten betrokken en zijn vele voors en tegens tegen elkaar afgewogen. Er is uiteindelijk een plan ontworpen dat voldoet aan alle noodzakelijke voorwaarden met betrekking tot onder andere stedenbouw, verkeer, natuur en waterhuishouding.
Gesteld wordt dat de verandering ten opzichte van het vigerende plan aanzienlijk is. Op basis van het –oude- bestemmingsplan "De Eschmarke" is het mogelijk woningbouw met bijbehorende voorzieningen als wegen en groen te realiseren. In dit plan is bepaald dat de goothoogte van deze woningen maximaal 7.00 meter mag bedragen. Op grond van het onderhavige bestemmingsplan mogen woningen worden gerealiseerd met een maximale goothoogte van 6, 7 of 8 meter; afhankelijk van de breedte van de kavel en/of de woning. Naar onze mening is er geen sprake van een aanzienlijke verandering.
Er is gekozen voor het gefaseerd uitgeven van de kavels in het gebied Leuriks Oost. Bij het opstellen van de fasering spelen diverse overwegingen een rol. Eén daarvan is dat de kavels aan de Keppelerdijk gezien worden als de meest courante.

Verkeer, ontsluiting
Tijdens de planvorming is in het kader van de ontsluiting van het gebied "Leuriks Oost" na overleg met de diverse hulpdiensten besloten om ook een toegang voor hen te maken aan de noordzijde van het plangebied vanaf de Gronausestraat. Dit is in het betreffende ontwerp als zodanig meegenomen om voor Leuriks Oost bij calamiteiten een naderingsroute vanuit meerdere richtingen mogelijk te maken.
Er is vanuit verkeersveiligheidsoogpunt besloten om slechts een zeer beperkte hoeveelheid verkeer van en naar het plangebied via de (parallelweg van de) Gronausestraat af te wikkelen. De reden hiervan ligt in het feit dat het kruispunt Gronausestraat-Winterweg in de huidige situatie reeds een aantal ongevallen laat zien en door grotere hoeveelheden verkeer via deze route te laten ontsluiten er een groot risico voor de verkeersveiligheid ontstaat. Weliswaar laat de verkeersafwikkeling op de rotonde Oostweg-Keppelerdijk met name in de ochtend- en avondspits te wensen over maar in de afweging heeft de verkeersveiligheid zwaarder gewogen.
De ontsluiting van het gebied "Leuriks Oost" op de Keppelerdijk zal zodanig worden uitgevoerd dat de kruising en afwikkeling van automobilisten en fietsers op een overzichtelijke en veilige manier plaats vindt.

Waterhuishouding
Met betrekking tot mogelijke afwateringsproblemen door demping van de sloot aan de zuidzijde van de Keppelerdijk in verband met het verbreden van de Keppelerdijk wordt het volgende opgemerkt. De greppel wordt vanaf de entree naar het gebied "Leuriks Oost" opgevuld met grind en voorzien van een drainageleiding voor de afvoer en doorvoer van

overtollig hemelwater. Deze leiding wordt - iets voor de rotonde - aangesloten op de bestaande duiker die onder de Keppelerdijk doorloopt naar de greppel aan de noordkant.
De greppel zorgt in de huidige situatie voor het transport van afvloeiend hemelwater van de Keppelerdijk in oostelijke richting en voor de ontwatering van de Keppelerdijk. Door de greppel te vullen met grind en een drainageleiding zal afstromend hemelwater van de weg via de berm afvloeien naar de drain en afgevoerd kunnen worden. Tevens zorgt de combinatie drain en grind voor de ontwatering van de weg bij hoge grondwaterstanden.
De geprojecteerde capaciteit is minder dan de huidige capaciteit maar dat wordt voldoende geacht voor de afvoer van het wegwater van de Keppelerdijk.
Op het punt waar de greppel gevuld wordt met grind en drainage ligt het maaiveld op circa 48,1 m NAP. Ter hoogte van de inrit tot het perceel Keppelerdijk 40 ligt de bodem van de greppel op circa 49 m NAP. Mocht de greppel om een of nadere reden niet functioneren dan zou dit niet tot overlast lijden op ter plaatse van deze inrit.

Door de bouw huizen aan de Keppelerdijk zal het waterbezwaar op de greppel ten noorden van de Keppelerdijk toenemen. Voor deze nieuwe situatie zijn modelberekeningen met extreme neerslagsituaties uitgevoerd. Het greppelsysteem is zo ontworpen dat een theoretische bui die één keer per 100 jaar voorkomt niet tot wateroverlast leidt.
Om deze situatie ook in de praktijk te realiseren wordt de greppel op profiel gebracht en opgeschoond en op sommige plekken vergroot. Er zal een intensiever beheerregime aangehouden worden zodat de capaciteit van de greppel beter benut wordt. Ter plaatse van de percelen Keppelerdijk 87 en 91 wordt een aantal duikers weggehaald om de doorstroming te verbeteren. Hoewel het verminderen van het aantal opritten van de geprojecteerde woningen aan de Keppelerdijk vanuit oogpunt van waterbeheersing de voorkeur heeft, zijn andere overwegingen leidend geweest voor de keuze hierin. Overigens: ook met meerdere inritten voldoet het systeem en zal niet leiden tot ongewenste situaties.
De kwetsbaarheid voor het verstopt raken van duikers zal worden opgelost door intensiever onderhoud en door het toepassen van duikers met een diameter van 400-500 mm.

<u>Flora en fauna</u>

Met betrekking tot de flora en fauna in het gebied "Leuriks Oost wordt opgemerkt dat in het kader van de ontwikkeling in dit gebied in 2009 een actualiserend verkennend Flora- en faunawet onderzoek is uitgevoerd. Dit onderzoek heeft uitgewezen dat er geen beschermde plantensoorten zijn aangetoond of zijn te verwachten. In het gebied zijn diverse algemene broedvogelsoorten aangetroffen maar geen nesten of andere vaste rust- en verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogelsoorten. Ook zijn in het onderzoeksgebied vliegroutes en verblijfplaatsen van de vleermuissoorten aangetoond. De verblijfplaatsen blijven echter in de nieuwe situatie ongewijzigd aanwezig. Dat zelfde geldt voor de lijnvormige groenstructuren langs de wegen aan de west- en zuidzijde van het onderzoeksgebied als belangrijke vliegroutes.

Strikt(er) beschermde grondgebonden zoogdieren zijn in het onderzoeksgebied niet aangetoond of te verwachten.

Het bestemmingsplan "De Eschmarke" maakte de realisatie van een nieuwe woonwijk tussen Enschede en Glanerbrug mogelijk. Bij het opstellen van het bestemmingsplan is uitvoerig rekening gehouden met de in het gebied aanwezige flora en fauna. Om de migratie van dieren van en naar het ten noorden en ten zuiden van de nieuwe woonbebouwing gelegen buitengebied te waarborgen zijn in het plangebied in totaal drie ecologische verbindingszones opgenomen. Twee daarvan zijn gelegen binnen de grenzen van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010". Deze ecologische verbindingszones zijn niet op gelijke wijze ingericht waardoor ze voor diverse zeer verschillende diersoorten van nut zijn. Ook zeldzame, strikter beschermde diersoorten maken gebruik van deze ecologische zones.

Geconcludeerd kan worden dat er vanuit een oogpunt van ecologie en natuurwetgeving geen belemmeringen zijn voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" en daarmee van het woongebied "Leuriks Oost".

Aanvulling gemeentelijk commentaar

Naar aanleiding van de behandeling van het ontwerp-bestemmingsplan in de vergadering van in de stadsdeelcommissie Oost d.d. 3 juli 2012 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen appellant, stadsdeelmanager Oost en projectmanager Leuriks Oost. Tijdens dit gesprek geeft appellant aan bezwaren te houden met betrekking tot de ontwikkelingen in het gebied Leuriks Oost.

Waterhuishouding

Nogmaals wordt de zorg geuit over de capaciteit van de watergang langs de Keppelerdijk. Regelmatig is er sprake van verstopping van de duikers mede door het storten van afval.
In het gesprek wordt uitgelegd welke maatregelen er zullen worden genomen met betrekking tot de waterhuishouding in het gebied. Het afwateringssysteem is zodanig ontworpen dat er bij extreme neerslagsituaties geen wateroverlast zal ontstaan.
Naar verwachting zal het verstopt raken van de watergang als gevolg van afvaldumping zich niet of minder voordoen als er woningen langs de Keppelerdijk worden gebouwd, omdat daardoor de “sociale controle” zal toenemen.
In de praktijk zal blijken of het voor het gebied Leuriks Oost ontwikkelde systeem voor de waterhuishouding voldoende is. Mocht dit niet het geval zijn dan zullen, voorzover de gemeente daarvoor verantwoordelijk is, aanvullende maatregelen worden genomen.
Overigens wordt opgemerkt dat de waterhuishouding niet wordt geregeld in het bestemmingsplan maar onderdeel is van het bouw- en woonrijpmaken van het gebied.

Verkeersafwikkeling

Ook met betrekking tot de verkeersafwikkeling behoudt men twijfels. Door het verhoogde aanbod van auto’s zal de veiligheid van de fietsers op de Keppelerdijk in het geding zijn. Men voorziet met name problemen als toekomstige bewoners achterwaarts hun oprit afrijden tijdens de ochtendspits. Dit zou ondervangen kunnen worden door woningen verder van de Keppelerdijk te plaatsen zodat er ruimte ontstaat op het voorerf om draaien op eigen terrein mogelijk te maken. Aangegeven wordt dat het verder naar achteren plaatsen van de woningen ongewenst is vanuit oogpunt van verkoop. Hierdoor ontstaan te ondiepe achtertuinen, dit mede in relatie tot de bezonning (de achtertuin is op het noorden georiënteerd). Bovendien kan niet worden voorgeschreven hoe mensen hun erf moeten inrichten en hoe men het erf afrijdt.
Nogmaals wordt aangegeven dat bij de keuze voor het ontwikkelde ontsluitingsprincipe de verkeersveiligheid van alle weggebruikers is afgewogen.

Verkaveling

Het uiteindelijke plan voor de ontwikkeling van het gebied Leuriks Oost voldoet aan de noodzakelijke voorwaarden met betrekking tot stedenbouw, verkeer, natuur en waterhuishouding. Niet alleen deze voorwaarden spelen een rol bij planontwikkeling, ook de financiële haalbaarheid is van groot belang. Het gebied Leuriks Oost is binnen de bovengenoemde kaders zo optimaal mogelijk ingericht met zoveel mogelijk opbrengsten voor de gemeente.
Door een gewijzigde verkaveling zoals appellant voorstelt waarbij één woning aan de Keppelerdijk wordt geschrapt worden de bezwaren met betrekking tot waterhuishouding, verkeer en natuur niet opgelost. Het is niet mogelijk de inrichting van de kavels met onder andere de aanleg van een gezamenlijke in- en uitrit af te dwingen (zie ook hiervoor onder “Verkeersafwikkeling”).
Ook het gevoel dat er door de bouw van de woningen een soort muur zal ontstaan, wordt niet weggenomen door één woning te schrappen. Deze nieuwe bebouwing is min of meer een voortzetting van de reeds bestaande woningen elders langs de Keppelerdijk. Het gebied De Eschmarke is stedelijk gebied en bij de ontwikkeling is niet gekozen voor een overgangsgebied tussen buitengebied en bebouwing.

Als aanvulling wordt hier opgemerkt dat het Beeldkwaliteitplan “Leuriks Oost” en het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” zijn gewijzigd ten opzichte van de plannen zoals die in ontwerp ter inzage hebben gelegen. Deze aanpassingen houden in dat de verplichte minimum goothoogten en minimum bouwhoogte zijn geschrapt waardoor het mogelijk is om ook een lager woningtype (zogenaamde één laag met kap) te bouwen in het gebied Leuriks Oost.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot het aanbrengen van wijzigingen in het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

6. Hekkelman Advocaten en Notarissen, t.a.v. mevr. mr. E.H.M. Harbers, Postbus 1094, 6501 BB NIJMEGEN, namens de heer H.J.Hesselink wonende te Buurse
Brief d.d. 26 maart 2012, ingekomen 27 maart 2012

Samenvatting reactie:
Zienswijze wordt ingediend met betrekking tot het ontwerp-bestemmingsplan Eschmarke Zuid West alsmede het exploitatieplan Leuriks Oost. Cliënt is eigenaar van een perceel bosgebied inclusief een toegangsweg vanaf de rotonde Keppelerdijk gelegen parallel aan de Oostweg. In het ontwerp-bestemmingsplan is aan dit perceel de bestemming "Groen" toegekend.

Kern zienswijze

Cliënt stelt zich op het standpunt dat het ontwerp-bestemmingsplan in de huidige vorm niet uitvoerbaar is. Allereerst is niet aangetoond dat er enige behoefte is aan de in dit plangebied voorziene woningen. Daarnaast is het plan niet uitvoerbaar, nu zijn perceel niet in het exploitatieplan is opgenomen en aldus geen rekening is gehouden met de noodzakelijke verwerving van het perceel om het bestemmingsplan te kunnen uitvoeren. Het plan wordt ontwikkeld zonder dat vaststaat dat de bestemming zoals deze op zijn perceel rust binnen de planperiode zal worden gerealiseerd. Voor een goed begrip van de situatie is een historische terugblik noodzakelijk.

Terugblik/voorgeschiedenis

In het ter plaatse geldende bestemmingsplan "De Eschmarke" zijn de gronden deels bestemd voor "Wonen" en deels voor "Groengebied". Op de gronden rust de Wet voorkeursrecht gemeenten. Gewezen wordt op de gevolgde procedures.

Verkoop van de gronden aan projectontwikkelaars was in verband met het door de gemeente gevestigde voorkeursrecht niet mogelijk. In 2006 heeft cliënt besloten te onderzoeken of de gemeente bereid was het perceel voor een marktconforme prijs te willen aankopen. Aankoop door de gemeente is uiteindelijk niet doorgegaan, mede doordat cliënt zich niet kon verenigen met de door deskundigen berekende waarde van de gronden. Daarop is verzocht om het voorkeursrecht van het perceel af te halen. Dit is geweigerd omdat de gronden nodig waren voor realisering van het plan. De gemeente blokkeerde hiermee verkoop aan derden. Nadat de vastgoedmarkt geheel ingestort was, besloot de gemeente eind 2010 het voorkeursrecht op te heffen. De gemeente stelde zich plotseling op het standpunt dat verwerving van het perceel niet meer nodig was. Uit de plankaart blijkt evenwel dat het stedenbouwkundige plan niet is gewijzigd ten opzichte van 2006.

Inhoud huidige ontwerp

In het thans voorliggende ontwerp-bestemmingsplan heeft het perceel de bestemming "Groen" gekregen. In het exploitatieplan zijn de gronden buiten beschouwing gelaten, omdat ze niet meer nodig zijn voor de realisering van dit bestemmingsplan. Uit het ontwerp van het bestemmingsplan blijkt evenwel dat de gronden een belangrijke rol spelen in de realisering. Hierbij wordt verwezen naar passages uit de toelichting behorende bij het bestemmingsplan. In het plan wordt aangegeven dat met name de bestaande bomen van belang zijn voor de realisering van het plan.

Uitvoerbaarheid bestemmingsplan

Gelet op de gewijzigde woningbouwbehoefte is ten onrechte geoordeeld dat aan deze woningbouwplannen nog behoefte is. Ten onrechte is in het bestemmingsplan voorzien in een directe bouwtitel voor de voorziene woningen. Er wordt gesteld dat er in Enschede behoefte is aan "groene woonmilieus". Niet blijkt hoe deze behoefte in kaart is gebracht en of dit voldoende aanleiding is om het buitengebied te bebouwen, als er in Enschede voldoende woningen zijn om aan de woningbehoefte te kunnen voldoen.

Als er al sprake is van een zodanige woningbehoefte dan geldt dat dit plan niet uitvoerbaar is. In deze plannen is het bosperceel een belangrijke pijler. Het vormt volgens de toelichting zelfs “de ruggengraat” van dit plan. De uitvoerbaarheid van dit plan is niet gewaarborgd nu de gemeente niet voornemens is het perceel aan te kopen en de eigenaar niet voornemens is de bestemming binnen de planperiode te realiseren.

In het bestemmingsplan zijn de gronden bestemd voor “groen” omdat deze structuurbepalend zijn op wijkniveau. De gemeente is voornemens een plan te realiseren op gronden van cliënt maar wenst daarvoor op geen enkele manier te betalen. Aankoop is noodzakelijk om het plan te kunnen uitvoeren.

Vervallen woonbestemming

Ten onrechte is de geldende bestemming “Wonen” voor een gedeelte van het perceel komen te vervallen. In het huidige bestemmingsplan is voor een deel (circa 806 m2) de bestemming gewijzigd in een groenbestemming. Dat beperkt de ontwikkelingsmogelijkheden.

Begrenzing exploitatieplan

Mocht de gemeente van mening zijn dat het bestemmingsplan in deze vorm moet worden vastgesteld, dan is het van belang dat de begrenzing van het exploitatieplan wordt aangepast zodat de kosten van verwerving van deze gronden meegenomen worden bij het kostenverhaal van het gehele gebied.

Verzocht wordt het bestemmingsplan niet verder in procedure te brengen alvorens de uitvoerbaarheid van dit plan verzekerd is.

Gemeentelijk commentaar:

In het –oude- bestemmingsplan “De Eschmarke” zijn de gronden van cliënt (ca. 8432 m2) grotendeels bestemd voor “Groengebied”. Gronden met deze bestemming zijn bestemd voor de handhaving (en/of de aanleg) van onder meer parken, plantsoenen, bospercelen, waterpartijen, bermstroken, toegangspaden, fietspaden, voetpaden.

Een klein gedeelte van de gronden (ca. 806 m2) zijn bestemd voor de nader uit te werken bestemming “Wonen”. Gronden met deze bestemming zijn bestemd voor de handhaving van en/of het bouwen van woningen en het inrichten van standplaatsen voor woonwagens, met de daarbij behorende aanbouwen, -al dan niet aangebouwde- bijgebouwen, uitbouwen en andere bouwwerken, voor verblijfsdoeleinden, groenvoorzieningen en watergangen, alsmede voor wegen, alsmede voor op de plankaart aangegeven aanduidingen. Voor het gebied “Leuriks Oost” geldt een maximaal bebouwings-percentage van 20 woningen per hectare in maximaal 2 bouwlagen. Gebouwd kan pas worden op basis van een onherroepelijke nadere uitwerking. In een dergelijke nadere uitwerking wordt de bestemming en het gebruik van de gronden in detail vastgelegd.

Gesteld wordt dat voor het gedeelte van het perceel (ca 806 m2) met de bestemming “Wonen” deze bestemming komt te vervallen. Zoals gesteld zijn de gronden in het bestemmingsplan “De Eschmarke” bestemd voor de nader uit te werken bestemming “Wonen”. Gelet op de vorm van de gronden (smal over een grotere lengte; in gebruik als toegangsroute) ligt het niet voor de hand hierop woningbouw te realiseren. Naar onze mening is er dan ook geen sprake van het vervallen van de woonbestemming; ook “groen” is mogelijk op basis van de nader uit te werken bestemming “Wonen”. In het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” is dan ook de bestaande situatie zijnde groen opgenomen.

Voor de binnen de grenzen van het bestemmingsplan "De Eschmarke" gelegen gronden waarvan de gemeente dacht deze nodig te hebben voor het realiseren van de ontwikkelde plannen is de Wet Voorkeursrecht Gemeente van toepassing verklaard. Zo ook op de gronden van cliënt. Bij de eerste plannen in gebied Leuriks Oost was het de bedoeling het perceel in te richten als openbaar groen met de aanleg van voetpaden. Verwerving was dan ook noodzakelijk. Bij de verdere ontwikkeling van gebied Leuriks Oost kwam de gemeente te staan voor versobering van de plannen. Dit heeft er onder andere toe geleid dat het voor publiek toegankelijk groengebied mede uit financiële overwegingen (verwerving en onderhoud), uit de plannen is gehaald. Omdat betrokken gronden niet meer noodzakelijk zijn bij de ontwikkeling van het gebied Leuriks Oost behoeven deze ook geen onderdeel te zijn van het exploitatieplan voor dat gebied.

Woningbehoefte

Bij de ontwikkeling van het gebied Leuriks Oost is zo veel mogelijke rekening gehouden de woonvoorkeuren die uit woonwensonderzoek naar voren komen (groen woonmilieu, kavels rond 500 m2). Uit diverse signalen (belangstelling geregistreerd door de gemeente op woonbeurzen, de gemeentelijke website en de persoonlijke gesprekken met potentiële kopers) kan worden geconcludeerd dat er ruimschoots belangstelling is voor kavels in dit gebied. Er wordt vanuit gegaan dat de woonwijk Leuriks Oost binnen de looptijd van dit bestemmingsplan zal worden gerealiseerd.
De ontwikkelingen op de woningmarkt zijn aanleiding geweest de omvang, samenstelling en fasering van het gemeentelijk woningbouwprogramma te heroverwegen. De kavels in het gebied Leuriks Oost zullen dan ook gefaseerd op de markt worden gebracht. Te beginnen bij de meest courant geachte kavels aan de zijde van de Keppelerdijk.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot het aanbrengen van wijzigingen in het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

7. Mevrouw D.C.J. Kruyff- Hordijk, Elsmaathorst 44, 7531 LD ENSCHEDE
Brief d.d. 26 maart 2012, ingekomen 29 maart 2012

Samenvatting reactie:
De zienswijze heeft betrekking op het perceel Gronausestraat 690. In het bestemmingsplan Eschmarke Zuid West wordt de bestemming gewijzigd van bouwgrond naar groenstrook. Hiertegen wordt bezwaar aangetekend. De grond is gekocht als bouwperceel met bestaande gebouwen. De aanslag gemeente Enschede voor de WOZ-waarde 2012 is 537.000 euro. Er zijn gesprekken met de gemeente gaande wat er gebouwd mag worden.

Tevens wordt de gemeente aansprakelijk gesteld voor de planschade indien de bestemming wordt gewijzigd.

Gemeentelijk commentaar:
In het bestemmingsplan "De Eschmarke" is onderhavig perceel aan de Gronausestraat bestemd voor nader uit te werken bestemming "Wonen". Gronden met deze bestemming zijn bestemd voor de handhaving van en/of het bouwen van woningen en het inrichten van standplaatsen voor woonwagens, met de daarbij behorende aanbouwen, -al dan niet aangebouwde - bijgebouwen, uitbouwen en andere bouwwerken, voor verblijfsdoeleinden, groenvoorzieningen en watergangen alsmede voor wegen, alsmede voor het realiseren van met name genoemde dan wel aangeduide functies.
Het minimaal per hectare te bouwen woningen bedraagt 20, maximaal mogen 35 woningen per hectare worden gerealiseerd. Het maximum aantal bouwlagen van de te realiseren woningen bedraagt 4. Het realiseren van bebouwing is slechts mogelijk op basis van een onherroepelijke nadere uitwerking waarbij definitief een bestemming aan de gronden wordt toegekend. Zoals aangegeven kan dit naast woningen ook bijvoorbeeld zijn verblijfsdoeleinden, groenvoorziening of wegen.
Door de eigenaar van betrokken gronden is in 2010 een verzoek ingediend om ter plaatse drie woningen te mogen bouwen. Dit verzoek is afgewezen. In een daaropvolgend gesprek is door de betrokken wethouder nogmaals aangegeven waarom het realiseren van woningbouw

ter plaatse niet wenselijk is. Aangegeven is dat onderhavige gronden deel uitmaken van een waardevol en te handhaven groenelement. Tevens zijn er aanwijzingen dat het aanwezige groen wordt gebruikt door middels de Flora- en faunawetgeving strikt beschermde fauna. Daarnaast speelt op dit moment de woningbouwprioritering een rol binnen de gemeente Enschede. Een en ander is door de verantwoordelijk wethouder in een gesprek medegedeeld en vervolgens in een brief vastgelegd.

Indien appellante van mening is als gevolg van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" schade te leiden en van mening is dat deze schade niet voor haar rekening dient te blijven, kan een verzoek om planschadevergoeding worden ingediend.

Aanvulling gemeentelijk commentaar

Naar aanleiding van de behandeling van het ontwerp-bestemmingsplan in de vergadering van in de stadsdeelcommissie Oost d.d. 3 juli 2012 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen appellant en wethouder Hatenboer. In dit gesprek wordt kort aangegeven wat er heeft gespeeld rondom dit perceel en de verzoeken om daar woningen te mogen bouwen en waarom dit is afgewezen.
Het belangrijkste argument om de verzoeken af te wijzen is het te handhaven groengebied, met name het groene zicht vanaf de Gronausestraat. Aan appellant wordt medegedeeld dat nu in beginsel de bereidheid bestaat om medewerking te verlenen aan het realiseren van woningbouw op het perceel voorzover het gaat om het gedeelte langs de Waterlelielaan. De rest van het perceel dient groengebied te blijven om het groene zicht vanaf de Gronausestraat te handhaven. De mogelijkheid tot woningbouw zal niet worden meegenomen in het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010", maar zal via een afzonderlijk bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt. Voordat een nieuw bestemmingsplan wordt opgestart, dient appellant te zorgen voor de diverse noodzakelijke onderzoeken (o.a. bodem, akoestisch, flora en fauna, archeologisch). Met appellant zal een exploitatie-overeenkomst en een planschadeovereenkomst worden gesloten voor het maken en in procedure brengen van een nieuw bestemmingsplan en de mogelijkheid tot verhaal van eventuele planschadevergoeding als gevolg van dit nieuwe bestemmingsplan.
Appellant geeft aan blij te zijn met deze mogelijkheid tot bebouwing maar wil ook graag een woning bouwen in het resterende deel van het perceel. Met name gelet op de kosten voor onderhoud van dit gebied.
Afgesproken is dat de gemeente in een brief de bereidheid tot medewerking aan woningbouw zal vastleggen en wat de stappen daarin zijn. Aangegeven zal worden welke onderzoeken moeten worden uitgevoerd. Ook zal worden aangegeven of de bouw van een woning in het te handhaven groengebied al dan niet acceptabel is. De keuze of daadwerkelijk woningen worden gebouwd ligt bij appellant.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot het aanbrengen van wijzigingen in het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

8. Mevrouw C. Boedhoe, Keppelerdijk 91, 7534 PA ENSCHEDE
Brief d.d. 26 maart 2012, ingekomen 29 maart 2012

Samenvatting reactie:
Algemeen

Voorafgaand aan de aankoop van de woning in 2004 is informatie ingewonnen over mogelijke ontwikkelingen op de naastgelegen gronden. Kern van de informatie was dat er weliswaar een voorlopige woonbestemming op het hele gebied was gevestigd, maar dat in de praktijk op het braakliggende deel aan de oostzijde van ons perceel absoluut geen woningbouw zal gaan plaatsvinden. Dit in verband met de geluidshindercontour van de Oostweg. Nu ligt er het voornemen van de gemeente om vrijstelling hogere grenswaarde te verlenen om woningbouw op deze gronden wel mogelijk te maken.

Dit heeft volgens appellant te maken met overgaan van de bevoegdheid tot het vaststellen van een ontheffing hogere grenswaarde van de provincie naar de gemeente.

Naar aanleiding van de informatie dat er niet gebouwd zou worden op gronden gelegen oostelijk van de woning, is besloten deze bestaande karakteristieke woning te behouden en grondig te renoveren, rekening houdend met het vrije uitzicht aan de oostzijde. Als bekend was geweest dat bebouwing aan de oostzijde mogelijk was geweest dan was overgegaan tot het goedkopere slopen van de woning en nieuw bouwen en was de woning niet gekocht voor de destijds betaalde prijs. Ook ophoging van het maaiveld had dan kunnen worden overwogen.

Dat er meer woningen in gebied Leuriks Oost worden gebouwd is acceptabel. Niet acceptabel is dat dit leidt tot het bebouwing ten oosten van de woning. Appellant stelt schade te leiden doordat de woning in waarde zal afnemen, doordat meer is geïnvesteerd in renovatie dan dat nieuwbouw zou hebben gekost en vooral door minder woongenot.

Verzocht wordt af te zien van het bouwen van de drie woningen ten oosten van het perceel van appellant en men verwacht een schadeloosstelling voor genoemde schades.

Verkeer/ontsluiting/bouwverkeer

Voor de ontsluiting van de Leuriks Oost is gekozen voor ontsluiting via de Keppelerdijk, met uitzondering van een beperkt aantal woningen aan de Gronausestraat die via de parallelweg Gronausestraat worden ontsloten. Deze wijze van ontsluiten op de aangegeven plek is onwenselijk. Autoverkeer wordt gemengd met zeer grote stromen fietsers die dagelijks gebruik maken van de Keppelerdijk richting binnenstad of als landelijke fietsroute (onderdeel flamingoroute) met schone lucht (beperkt fijnstof en uitlaatgassen). Hierdoor ontstaan gevaarlijke situaties die voorkomen kunnen worden door te kiezen voor een andere ontsluiting. Verbreding van de Keppelerdijk zal de situatie nog gevaarlijker maken. Voor alternatieven wordt verwezen naar de zienswijze zoals hierboven vermeld onder punt 3.

Realistischer is ontsluiting op de Gronausestraat tegenover de Winterweg van in ieder geval het noordelijk deel van Leuriks Oost of beter nog, de gehele Leuriks Oost. Hierdoor wordt de toch al slechte doorstroming van de rotonde Oostweg Keppelerdijk niet nog extra belast.

Voor bouwrijp- en bouwverkeer wordt gebruik van de rotonde ten zeerste afgeraden. Verbreding van de Keppelerdijk is dan ook niet noodzakelijk. Hiermee wordt ook de kap van een aantal eiken niet langer noodzakelijk.

Waterbeheersing/ophoging van de te ontwikkelen kavels

In het plan wordt aangegeven dat de voorkeur uitgaat naar ophoging met kruipruimtevrij bouwen omdat het grondwater “duurzaam beheerst en niet permanent verlaagd mag worden”. Dit is voor appellant en diverse vitale grote bomen in het gebied een uiterst onwenselijke situatie. Door ophoging wordt betrokken perceel als het ware de bodem van een badkuip. Hoogteverschil met naastgelegen percelen is 80 – 100 cm. Het voorstel om rondom het perceel een greppel aan te leggen geeft geen garantie dat ernstige wateroverlast wordt voorkomen. Hierdoor zal schade worden geleden. Niet ondenkbaar is dat problemen ontstaan bij hevige regenval. Water gaat op zoek naar het laagstgelegen punt. Ook wordt gesteld dat de kavels oppervlakkig afwateren naar de voorzijde. Dit is evenwel niet waar te maken. Bewoners kiezen zelf hoe zij afwateren. De gemeente kan of zal daar niet op handhaven. Men wordt geconfronteerd met zes buren waarmee hierdoor conflictsituaties zullen gaan ontstaan. Woongenot wordt daardoor ondermijnd.

Uit het plan blijkt dat waterberging voor de helft wordt gerealiseerd in vijvers en watergangen. Eén van die watergangen ligt aan de noordzijde van de Keppelerdijk. Op deze watergang met beperkte capaciteit wateren de kavels langs de Keppelerdijk af. Deze capaciteit lijkt onvoldoende vergroot te kunnen worden. Vertraagde afvoer richting Heutinkbeek zal bijdragen aan wateroverlast van de eigen kavel. Nader onderzoek door onafhankelijk bureau wordt noodzakelijk geacht.

Er worden beschermende maatregelen voorgesteld onder andere aanleg van een greppel. Deze greppel wordt zodanig gedimensioneerd dat machinaal onderhoud niet mogelijk is. Voorstel is voorts dat appellant onderhoud daarvan doet. Gezien de diepte van de greppel is deze ook handmatig nagenoeg niet te onderhouden. Bijkomend nadeel worden de zes buren die geen affiniteit met de greppel hebben.

Er is onvoldoende rekening gehouden met de bestaande bebouwing. Conclusie luidt dat ophoging noodzakelijk is in combinatie met ontwateringsystemen. Niet is onderzocht of aanpassing op bestaande bebouwing mogelijk is. Bestaande woning staat op een niet opgehoogd perceel, heeft geen onoverkomelijke problemen met grondwater en er zijn geen ontwateringsmaatregelen getroffen.

Bouwvoorschriften t.a.v. erfafscheidingen en funderen

Het bestemmingsplan maakt het realiseren van schuttingen mogelijk tot een hoogte van 2 meter vanaf maaiveld. Door het hoogteverschil betekent dit voor perceel van appellant een hoogte van circa 3 meter. Dit kan niet de bedoeling zijn en er kan niet in redelijkheid worden verwacht dat men hiermee akkoord gaat. Verwacht wordt nadere regels met betrekking tot erfafscheidingen die zien op een groene afscheiding.

Uit het bestemmingsplan blijkt niet dat er in het te ontwikkelen gebied niet geheid mag worden. Dit zou wel geregeld moeten worden want door de aanwezige bodemstructuur zal heien leiden tot schade aan de woning.

Groenstructuren

Geschetst wordt bij de ruimtelijke structuur dat o.a. de houtwallen en de hoogteverschillen optimaal benut zijn. Dit wordt in twijfel getrokken. Aan de hoogteverschillen wordt getornd door de plannen voor ophoging. De ophoging van gronden zal vergaande gevolgen hebben voor de bestaande groenstructuren. Bomen zijn niet bestand tegen het aanbrengen van grond op de grond waarin zij wortelen. Geen rekening is gehouden met het belang van de bomen voor de vleermuizen. Uit te voeren werkzaamheden zullen schade veroorzaken aan de bomen. Voor verbreding van de Keppelerdijk zullen eiken worden gekapt waardoor de landelijke sfeer wordt aangetast. Verbreding Keppelerdijk en dempen greppel zijn niet nodig als wordt gekozen voor een andere ontsluiting.

Woningmarkt en fasering/vrijstelling wet geluidhinder (besluit hogere grenswaarden)

Het plan schetst dat de onzekere woningmarkt invloed zal hebben op de realisatie en de voortgang van invulling van het plan. Er wordt uitgegaan van gefaseerde ontwikkeling. Niet duidelijk is hoe die fasering er uit ziet. Indien rekening wordt gehouden met de belangen van bestaande bewoners zou de ontwikkeling van het zuidelijke deel maar vooral de percelen oostelijk gelegen van het eigen perceel als laatste worden ontwikkeld. Door deze kavels als laatste te ontwikkelen is ook de ontheffing hogere grenswaarden wet geluidhinder niet noodzakelijk. De ontheffing wet geluidhinder zou problemen kunnen opleveren bij een eventuele verbreding van de Oostweg.

Tot slot

Om aan de aangegeven bezwaren tegemoet te komen en te komen tot voordelen in de opzet van plan Leuriks Oost, wordt voorgesteld om gronden aan de noordzijde van het eigen perceel te ruilen met gronden gelegen ten oosten van dat perceel.

Gemeentelijk commentaar:

Algemeen

Bij de plannen voor de invulling tot woongebied van het gebied "Leuriks Oost" zijn alle mogelijk aspecten betrokken en zijn vele voors en tegens tegen elkaar afgewogen. Er is uiteindelijk een plan ontworpen dat voldoet aan alle noodzakelijke voorwaarden met betrekking tot onder andere stedenbouw, verkeer, natuur en waterhuishouding.
De mogelijkheid tot het realiseren van woningbouw in het gebied "Leuriks Oost" is opgenomen in het bestemmingsplan "De Eschmarke" dat in 1996 door de raad van de gemeente Enschede is vastgesteld. Onderhavige gronden zijn in dit bestemmingsplan bestemd voor de nader uit te werken bestemming "Wonen". Op basis van een nadere uitwerking is het realiseren van woonbebouwing met een aangegeven bebouwingspercentage en maximaal aantal bouwlagen, en bijbehorende voorzieningen als wegen en groen mogelijk. Bij de procedure tot vaststelling van het bestemmingsplan "De Eschmarke" is tevens een procedure op grond van de Wet geluidhinder gevoerd waarbij voor op dat moment min of meer concrete bouwplannen ontheffing is verleend voor de hoogste toelaatbare geluidbelasting afkomstig van wegverkeerslawaai. Dat de gronden gelegen ten oosten van het perceel van appellant hierbij niet was opgenomen wil niet zeggen dat er geen woningbouw mag komen. Mochten ontwikkelingen daartoe aanleiding geven dan kan een afzonderlijke ontheffingsprocedure op basis van de Wet geluidhinder worden gevoerd. Men

mocht er derhalve niet op vertrouwen dat er nimmer woningen zouden kunnen worden gebouwd. Het maakt hierbij geen verschil wie in deze het bevoegde gezag is.

Appellant geeft aan over te willen gaan tot een ruil van gronden. Dit is voor de gemeente niet bespreekbaar. Dit zou een onaanvaardbare vertraging betekenen in de procedure van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" en daarmee in de ontwikkeling van het gebied "Leuriks Oost".
Indien appellant van mening is als gevolg van het bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010" schade te leiden en van mening is dat deze schade niet voor haar rekening dient te blijven, kan een verzoek om planschadevergoeding worden ingediend.

<u>Verkeer/ontsluiting/bouwverkeer</u>
Er is vanuit verkeersveiligheidsoogpunt besloten om slechts een zeer beperkte hoeveelheid verkeer van en naar het plangebied via de (parallelweg van de) Gronausestraat af te wikkelen. De reden hiervan ligt in het feit dat het huidige kruispunt Gronausestraat-Winterweg in de huidige situatie reeds een aantal ongevallen laat zien en door grotere hoeveelheden verkeer via deze route te laten ontsluiten er een groot risico voor de verkeersveiligheid ontstaat. Weliswaar laat de verkeersafwikkeling op de rotonde Oostweg-Keppelerdijk met name in de ochtend- en avondspits te wensen over maar in de afweging hebben wij de verkeersveiligheid zwaarder laten wegen.

Zowel de Leuriks Oost als de naastliggende Keppelerdijk maken onderdeel uit van een 30 km-zone waarbij de nadruk ligt op lage snelheden. Daarnaast zal de intensiteit van het autoverkeer op de Keppelerdijk ca 500 mvt/etmaal bedragen – vergelijkbaar met een gemiddelde woon-/buurtstraat.

Een aansluiting op de Oostweg is vanwege de nabijheid van de verkeerslichteninstallatie onwenselijk en de directe aansluiting op de rotonde geeft een onoverzichtelijke situatie. Om deze reden hebben wij besloten de aansluiting wat westelijker op de Keppelerdijk plaats te laten vinden. De ontsluiting van het gebied "Leuriks Oost" op de Keppelerdijk zal zodanig worden uitgevoerd dat de kruising en afwikkeling van automobilisten en fietsers op een overzichtelijke en veilige manier plaats vindt.

<u>Waterbeheersing/ophoging van de te ontwikkelen kavels</u>
Ophoging geprojecteerde percelen rondom uw perceel met 0,8-1 m en bijkomend risico op wateroverlast.
Door het projecteren van kavels met woningen op gronden grenzend aan de percelen aan de Keppelerdijk nr. 79 en 81 zal de waterhuishoudkundige situatie ter plaatse wijzigen. Het is van belang dat deze in de geprojecteerde situatie minimaal gelijkwaardig blijft.
Consequenties woningbouw op de waterhuishoudkundige situatie rondom perceel 87 en 91

- *Regenwater vanaf het perceel stroomt deels (aan de achter en zijkant van de bestaande percelen het weiland in. Door de geprojecteerde bebouwing is dit in de toekomst niet meer mogelijk*
- *In de geprojecteerde situatie worden greppels op toekomstig uitgeefbaar terrein gedempt waardoor de greppels op de bestaande percelen niet meer 'naar achteren' kunnen afvoeren;*
- *Het realiseren van een goede ontwateringbasis voor de geprojecteerde kavels leidt tot ophoging van de uit te geven gronden. Hemelwater dat op de tuinen van de nieuwe percelen valt, zal deels via de bodem de weg van de minste weerstand volgen en, als grondwater naar de bestaande percelen stromen.*

In de huidige onbebouwde situatie rondom de percelen 87 en 91 zal de grondwaterstand door infiltratie van hemelwater aangevuld worden. Door bebouwing van het plangebied neemt het verhard oppervlak toe. Hemelwater dat op verhard oppervlak valt, zal vertraagd afstromen naar de beek in het centrum van het plan en vervolgens afvoeren in oostelijke richting naar de Heutinkbeek. Door de bebouwing van het plangebied zal de hoeveelheid hemelwater dat in het plangebied achterblijft en beschikbaar is voor infiltratie en aanvulling van de grondwaterstand afnemen. Door de ophoging zal de capaciteit van de tijdelijke buffer van water in de bodem toenemen wat resulteert in een tijdelijk hogere grondwaterstand. Dit zal

gedeeltelijk gecompenseerd worden doordat de aanvulling van het grondwater ter plaatse van het bebouwd gebied sterk zal afnemen. In het ontwerp is hiermee rekening gehouden door de aanleg van drainage in de openbare ruimte, de aanleg van zandbanen op de uit te geven kavels en de aanleg van greppels op de grens tussen bestaande percelen en geprojecteerde kavels.
Het klopt dat niet onderzocht is of het meest oostelijke deel van de ontwikkeling van Leuriks Oost aangepast kan worden aan de bestaande bebouwing. Het bodem- en geohydrologisch onderzoek heeft uitgewezen dat de ontwateringsituatie voor de ontwikkeling van Leuriks-Oost onvoldoende is en ophoging en-of drainage noodzakelijk is. Omdat grondwaterstanden niet substantieel verlaagd mogen worden, is volledige drainage geen optie en is gekozen voor ophoging in overeenstemming met het gemeentelijk beleid. Vanwege de aanwezigheid van een ondiep leempakket op de ontwikkellocatie, gepaard gaande met stagnerend hemelwater, is de aanleg van drainage toegestaan om stagnerend hemelwater af te voeren en hoge grondwaterstanden te beperken.

Afwatering geprojecteerde aangrenzende percelen en greppel rondom percelen 87 en 91
Bewoners zullen hemelwater dat op hun perceel valt aan de voorkant van hun woning aanbieden. De adviesbouwpeilen zijn zo aangegeven dat het water onder verhang van de achterkant naar de voorkant kan stromen. In de praktijk kan het inderdaad gebeuren dat afvloeiend hemelwater van terrassen de tuin in loopt en richting de percelen 87 en 91 afwatert. De greppel is een extra waarborg dat dit niet tot wateroverlast op deze percelen leidt.
Iedere perceeleigenaar is verantwoordelijk voor het hemelwater dat op zijn of haar perceel valt. De greppel is in eigendom van perceeleigenaren 87 en 91. Anderen mogen niet bouwen op grond dat niet in eigendom is en niet afwateren op de greppel. In het verkoop- en bouwtraject besteedt de gemeente hier gericht aandacht aan.
Wij kunnen inderdaad hier niet op handhaven en wij kunnen geen garantie geven dat u niet in een conflictsituatie met uw buren beland. Ingeval van een conflictsituatie stat de weg van de privaatrechtelijke rechtsbescherming open.

Capaciteit greppel noordkant Keppelerdijk
Door de bouw van woningen aan de Keppelerdijk zal het waterbezwaar op de greppel toenemen. Voor deze situatie hebben wij modelberekeningen laten uitvoeren met extreme neerslagsituaties. Het greppelsysteem is zo ontworpen dat een theoretische bui die een keer per 100 jaar voorkomt niet tot wateroverlast leidt.
Om deze situatie ook in de praktijk te realiseren wordt de greppel op profiel gebracht en opgeschoond en op sommige plekken vergroot. Er zal een intensiever beheerregime aangehouden worden zodat de capaciteit van de greppel beter benut wordt. Ter plaatse van de percelen 87 en 91 wordt een aantal duikertjes weggehaald om de doorstroming te verbeteren. Het verminderen van het aantal opritten van de geprojecteerde woningen aan de Keppelerdijk heeft vanuit waterbeheeroogpunt de voorkeur. Andere overwegingen zijn echter leidend voor keuzes hierin. Ook met meerdere inritten voldoet het systeem.
De kwetsbaarheid voor het verstopt raken van duikers kan opgelost worden door intensief onderhoud en door het toepassen van duikers met een diameter van 400-500 mm.

<u>Bouwvoorschriften t.a.v. erfafscheidingen en funderen</u>
De mogelijkheden voor de gemeente om in het bestemmingsplan regels met betrekking tot erfafscheidingen op te nemen zijn beperkt. Erfafscheidingen kunnen veelal vergunningvrij worden gebouwd. In een bestemmingsplan kunnen geen regels worden opgenomen die de mogelijkheden tot het vergunningvrij bouwen van erfafscheidingen beperkt. Ook het voorschrijven van de uitvoering van een erfafscheiding is iets dat niet in een bestemmingsplan kan worden geregeld.
Een verbod op heien is iets dat niet in een bestemmingsplan kan worden vastgelegd. Mocht appellant vrezen voor schade aan haar eigendom wordt er op gewezen dat men in contact dient te treden met de bouwer en een vorm van aansprakelijkheid vast te leggen. Dit is een privaatrechtelijke aangelegenheid waarbij de gemeente geen partij is.

<u>Groenstructuren</u>

Binnen het plangebied zijn veel bestaande houtopstanden/groenstructuren aanwezig. Deze zijn van belang voor de ruimtelijke kwaliteit van de toekomstige (groene) woonwijk en zijn zorgvuldig ingepast in het plan en ook (weer) als groen bestemd in het bestemmingsplan. Aangezien ophoging van het terrein waar wegen en woningbouwkavels komen noodzakelijk is voor de ontwikkeling van het gebied (zie hiervoor onder Waterbeheersing/ophoging van de te ontwikkelen kavels). Daarnaast zou het inpassen van de bomen in het plan door deze buiten de uitgeefbare kavels te houden een aanzienlijke kosten met zich meebrengen door verlies aan oppervlak voor woningbouwkavels.

Tegenover de kap van een aantal bomen staat de aanplant van meer dan honderd nieuwe bomen in het straatprofiel waarmee het groene karakter van de toekomstige woonwijk nog wordt versterkt.

Woningmarkt en fasering/vrijstelling wet geluidhinder (besluit hogere grenswaarden)

Bij de planontwikkeling is zo veel mogelijke rekening gehouden de woonvoorkeuren die uit woonwensonderzoek naar voren komen (groen woonmilieu, kavels rond 500 m2). Uit diverse signalen (belangstelling geregistreerd door de gemeente op woonbeurzen, de gemeentelijke website en de persoonlijke gesprekken met potentiële kopers) kan worden geconcludeerd dat er ruimschoots belangstelling is voor kavels in dit gebied.
De ontwikkelingen op de woningmarkt zijn aanleiding geweest de omvang, samenstelling en fasering van het gemeentelijk woningbouwprogramma te heroverwegen. In die heroverweging krijgt de ontwikkeling van woningbouw in Leuriks Oost prioriteit. Met doorvoeren van deze maatregelen is de verwachting dat de woonwijk Leuriks Oost binnen de looptijd van dit bestemmingsplan (10 jaar) zal worden gerealiseerd. Omdat de procedure voor de vaststelling van een hogere grenswaarde gekoppeld is aan de bestemmingsplanprocedure kan deze niet later alsnog worden vastgesteld. Daarvoor zou dan ook de bestemmingplanprocedure voor moeten worden doorlopen.
Er is gekozen voor het gefaseerd uitgeven van de kavels in het gebied Leuriks Oost. Bij het opstellen van de fasering spelen diverse overwegingen een rol. Eén daarvan is dat de kavels aan de Keppelerdijk gezien worden als de meest courante.

Aanvulling gemeentelijk commentaar

Naar aanleiding van de behandeling van het ontwerp-bestemmingsplan in de vergadering van in de stadsdeelcommissie Oost d.d. 3 juli 2012 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen appellant en medewerkers van de gemeente Enschede. Tijdens dit gesprek geeft appellant aan zich niet te herkennen in de samenvatting van de zienswijze en geeft aan bezwaren te houden met de weerlegging van het bezwaar met betrekking tot de verkeersafwikkeling en de waterhuishouding.

Voor de Nota Samenvatting en beantwoording zienswijzen worden de ingediende zienswijzen samengevat en voorzien van gemeentelijk commentaar. Deze samenvatting geeft de essentie van de zienswijze weer en wordt niet woordelijk opgenomen. De ingediende zienswijze is als bijlage gevoegd bij het raadsvoorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan zodat deze altijd kan worden ingezien.

Verkeer/ontsluiting
Met betrekking tot de verkeersafwikkeling is in het gesprek nogmaals uitgelegd waarom is gekozen voor deze oplossing. Specifiek is gesproken over de suggestie om de ontsluiting van de wijk te laten plaatsvinden op of nabij de rotonde waardoor o.m. een verbreding van de Keppelerdijk (en daarvoor benodigde kap van drie eiken en aanpassing van zuidelijke watergang) achterwege zou kunnen blijven) en het autoverkeer grotendeels van het fietsverkeer gescheiden zou kunnen worden.
Zoals in de beantwoording van de zienswijze is opgenomen is een ontsluiting op of nabij de rotonde vanuit verkeersveiligheid ongewenst. Dit bezwaar blijft ook bestaan bij de gedane suggestie om de ontsluitingsweg 10 of 20 meter verder van de rotonde op de Keppelerdijk aan te laten sluiten. Dit zou bovendien gaan ten koste van de uitgeefbaarheid van een aantal kavels.

Waterbeheersing/ophoging
Ondanks de weerlegging van de bezwaren met betrekking tot de waterhuishouding vreest de appellant voor het ontstaan van wateroverlast op haar perceel als gevolg van de ophoging van het omliggende terrein en de aanpassingen aan de watergang langs de Keppelerdijk. Het gesprek heeft dit niet weg kunnen nemen.
Ook is specifiek gesproken over het effect van het infiltreren van hemelwater in wadi's op de bomen/bospercelen. Naar dit mogelijke effect is in het kader van het afwaterings- en rioleringsplan voor Leuriks Oost onderzoek gedaan. De verwachting is dat het effect op de grondwaterstand beperkt is en geen bedreiging vormt voor de bestaande bomen/ het bos. Aanbevolen wordt om de grondwaterstand te monitoren tijdens en na de aanleg van de woonwijk en op basis daarvan, indien nodig maatregelen te treffen. In het plangebied zijn al geruime tijd peilbuizen aanwezig die worden gemonitord. Deze monitoring zal worden voortgezet.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot het aanbrengen van wijzigingen in het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

9. Stichting Natuur – en Milieuraad Enschede, Stationsplein 1a, 7511 JD ENSCHEDE
Brief d.d. 27 maart 2012, ingekomen 29 maart 2012

Samenvatting reactie:
Met het genoemde bestemmingsplan kan, op één uitzondering na, worden ingestemd. Er wordt op diverse wijzen goed rekening gehouden met het reeds aanwezige, vaak zeer waardevolle groen. Wat mist is echter een aparte paragraaf over bomen. Indertijd is afgesproken dat in elk plan ook een paragraaf gewijd zou worden aan het behoud van waardevolle bomen.

Enkele jaren geleden is overleg gevoerd met de Stichting over het behoud van het aanwezige waardevolle groen maar daarbij is niet gesproken over behoud van specifieke bomen. Over de plannen in de onbebouwde strook tussen Hoornbladlaan en Moerasspirealaan is geen overleg gevoerd. Deze strook is geschikt voor de bouw van 6 huizen. Aan de rand van de kavels bevindt zich een reeks mooie bomen. Zeer gewenst dat deze behouden blijven. Dat betekent dat er tijdens de bouw gelet moet worden op bescherming van deze bomen.

Gemeentelijk commentaar:
Eén van de aspecten die wordt onderzocht bij het opstellen van bestemmingsplannen is een inventarisatie van de in het plangebied aanwezige bomen. Mocht uit deze inventarisatie blijken dat bomen bijzonder karakteristiek zijn dan kan worden besloten deze in het bestemmingsplan nader te beschermen. Dergelijke te beschermen bomen bevinden zich niet in onderhavig plangebied. Hierbij wordt opgemerkt dat alleen voor bomen in openbaar gebied deze bescherming wordt opgenomen.

Uiteraard zal bij het realiseren van bebouwing of het aanleggen van wegen rekening worden gehouden met de ter plaatse aanwezige, al dan niet waardevolle bomen. Mochten bomen kapvergunningplichtig zijn dan vindt een afweging plaats of kap acceptabel is. Met betrekking tot de vergunning voor het kappen van bomen staat de gebruikelijke rechtsbescherming (bezwaar en beroep) open.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot het aanbrengen van wijzigingen in het ontwerp-bestemmingsplan "Eschmarke Zuid West 2010".

10. N.V. Nederlandse Gasunie, Postbus 19, 9700 MA GRONINGEN
Brief d.d. 27 maart 2012, ingekomen 28 maart 2012

Samenvatting reactie:

In de regels behorende bij het bestemmingsplan is een opsomming opgenomen van omgevingsvergunningplichtige activiteiten binnen de belemmeringenstrook van de gasleiding. Verzoek om deze opsomming uit te breiden met “het permanent opslaan van goederen”. Opslag van zware goederen kan immers leiden tot verzakkingen, wat schade aan de leiding als gevolg kan hebben. Ook moeten de leidingen indien noodzakelijk snel kunnen worden opgegraven.

Op de verbeelding behorende bij het bestemmingsplan is ten behoeve van de aanwezige aardgastransportleiding een belemmeringenstrook opgenomen van 5 meter aan weerszijden van de hartlijn van de leiding (totaal 10 meter). Ten behoeve van een veilige ligging is een strook van 4 meter aan weerszijden van de hartlijn voldoende. Verzoek om de belemmeringenstrook terug te brengen tot 4 meter aan weerszijden van de hartlijn.

Gemeentelijk commentaar:
In de regels behorende bij het bestemmingsplan is artikel 16 Leiding – Gas, onder 4 lid a aangevuld met sub 6. “het permanent opslaan van goederen”.

Op de verbeelding behorende bij het bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010” is aan weerszijden van de in het plangebied aanwezige aardgastransportleiding een belemmeringenstrook opgenomen van 5 meter aan weerszijden van het hart van leiding. Nu wordt aangegeven dat een strook van 4 meter aan weerszijden van de hartlijn voldoende is ten behoeve van een veilige ligging van de leiding, is de verbeelding behorende bij bestemmingsplan Eschmarke Zuid West 2010 zodanig aangepast dat de gronden met de dubbelbestemming “Leiding – Gas” een breedte hebben van totaal 8 meter.

Deze zienswijze heeft geleid tot het aanbrengen van wijzigingen in de regels en op de verbeelding behorende bij het ontwerp-bestemmingsplan “Eschmarke Zuid West 2010”.

Colofon

Dit is een uitgave van:

Afdeling Bestemmingsplannen
Programma Stedelijke Ontwikkeling
Gemeente Enschede

© April 2013, gemeente Enschede

enschede.nl

VELVE
WOLDRIK

PLANGEBIED

BESTEMMINGEN

BESTEMMINGEN

- C — Centrum
- G — Groen
- G-L — Groen - Landgoedpark
- G-PA — Groen, Park
- H — Horeca
- M — Maatschappelijk
- N — Natuur
- S — Sport
- V — Verkeer
- V-OV — Verkeer, Openbaar vervoer
- V-VB — Verkeer, Verblijfsgebied
- WA — Water
- W — Wonen

DUBBEL BESTEMMINGEN

- *L-G* — Leiding, Gas
- *L-HV* — Leiding, Hoogspanningsverbinding
- *WS-WS* — Waterstaat - Waterloop met een waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige functie

FUNCTIEAANDUIDINGEN

- (k) — kantoor
- (m) — maatschappelijk
- (sa-sc_) — specifieke vorm van agrarisch - schuur

BOUWVLAK

- Bouwvlak

bouwaanduidingen

- [VRIJ] — vrijstaand

MAATVOERINGSAANDUIDINGEN

- 3 — maximum aantal wooneenheden
- 10 — maximale bouwhoogte (m)
- 6 / 10 — maximale goot- en bouwhoogte (m)

FIGUREN

- hartlijn leiding, gas
- hartlijn leiding, hoogspanningsverbinding

VERKLARING

- Topografie

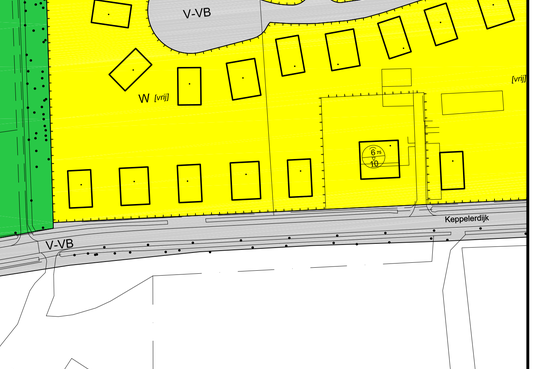

SITUATIE BESTEMMINGSPLAN ESCHMARKE ZUIDWEST 2010

BESTEMMINGSPLAN ESCHMARKE ZUIDWEST 2010

BLADINDELING

1 2 3

Dienst Stedelijke Ontwikkeling en Beheer — Gemeente Enschede

BESTEMMINGSPLAN:

ESCHMARKE ZUIDWEST 2010 *BLAD 1*

VASTGESTELD BIJ RAADSBESLUIT:..... RO/BP

Naam	Datum	Projectleiding	Naam	Datum	Projectleiding	Formaat	Schaal
dB	091102					A0	1000

Tekeningnummer 63686

TEKENING LOCATIE: S:_STADSDEEL OOST\ESCHMARKE\ESCHMARKE-ZW_BP\ACAD\ESCHMARKE-ZW_BP.DWG

BESTEMMINGSPLANNEN

Waterjuffer
Winterjuffer
Grasjuffer
Bosbeekjuffer
Kanaaljuffer
Bosbeekjuffer
Eurogijweg
Cronjestraat
Transvaalplein
Transvaalplein
Paul Krugerstraat
Paul Krugerstraat
Slankweg
Slankweg
Gronausestraat
Gronausestraat
Gronausestraat
Gronausestraat
Wederiklaan
Valeriaanlaan
Hoornbladlaan
Hertsmunlaan
Bitterzoetlaan
Moerasspireelaan
Keppelerdijk
Waterkerslaan
Waterdrieblad laan
Waterlelielaan
Waterlelielaan
Waterlelielaan
Waterviolierlaan
Waterweegbreelaan
Dijkmanshoekellaan
Dijkmanshoekellaan
Dijkmanshoekell

BESTEMMINGSPLANNEN

Gronausestraat
Livingstonestraat
Stokersdorpweg
Ekersdijk
Moeraskerslaan
Veldkerslaan
Mattenbieslaan
Eekmaatlaan
Emmakruidlaan
Lisdoddelaan
Pijlkruidlaan
Mannagraslaan
Pitruslaan
Beemdgraslaan
Keppelerdijk
Avondroodvlinder
Argusvlinder
Aurelia vlinder
Citroenvlinder
Distelvlinder
Eikebladvlinder
Hermelijnvlinder

M
C
S
N
G
G-PA
W
WA
V
V-OV
V-VB
L-HV
HV

0 10 25 50 100

N W E S

SITUATIE
BESTEMMINGSPLAN
ESCHMARKE ZUIDWEST 2010

BESTEMMINGSPLAN ESCHMARKE ZUIDWEST 2010
BLADINDELING
1 2 3

Dienst Stedelijke Ontwikkeling en Beheer
Gemeente Enschede

BESTEMMINGSPLAN:
ESCHMARKE ZUIDWEST 2010 BLAD 3

VASTGESTELD BIJ RAADSBESLUIT:.....
RO/BP

Naam	Datum	Projectleiding	Naam	Datum	Projectleiding	Formaat	Schaal
dB	091102		3.			A0	1000
1.			4.			Tekeningnummer	
2.			5.			63686	

TEKENING LOCATIE: S:_STADSDEEL_OOST\ESCHMARKE\ESCHMARKE-ZW_BP\ACAD\ESCHMARKE-ZW_BP.DWG

Geachte leden van de gemeenteraad,

Graag willen wij u voorafgaand aan de commissievergadering van 28 mei a.s. onze visie geven op de plannen van de gemeente.
Wij voelen ons zeer betrokken bij deze plannen, omdat ze invloed hebben op onze inspanningen en investeringen op het gebied van natuurschoon (NSW) en aanzien van het oorspronkelijke buitengebied. De voornemens van de gemeente in hun huidige vorm werken hier deels tegenin.
Vorig jaar is de behandeling van het bestemmingsplan Eschmarke Zuid West 2010 en het Eploitatieplan Leuriks Oost etc. aangehouden. Onder meer omdat om tot een verantwoorde beslissing te kunnen komen de tijd te beperkt was.
Wij zijn sinds een gesprek met de stadsdeelmanager en projectmanager ervan op de hoogte dat omstreeks deze tijd de plannen opnieuw worden voorgelegd. Ongewijzigd zoals wij te horen kregen.
De zaterdag voor Pinksteren ontvingen wij nogmaals de Nota Samenvating en Beantwoording Zienswijzen toegestuurd met een aanvullend commentaar n.a.v. dit gesprek. Briefdatum 17 mei 2013.

Hierbij willen wij het volgende opmerken:
- weer blijft u en ons weinig tijd.
- de nota heeft als datum april 2013.
- en passant wordt vermeld dat het Beeldkwaliteitsplan Leuriks Oost en het bestemmingsplan Esmarke Zuid West 2010 zijn gewijzigd t.o.v. zoals ze ter inzage hebben gelegen. De vraag rijst dan of wij wel de volledige info hebben.
- het aanvullend commentaar is geen juiste weergave van hetgeen besproken is, **m.n.**:
Waterhuishouding: De suggestie van verstopping duikers door zwerfafval komt van gemeentezijde. Wij hebben probleem met afval slechts beaamd. Ons naar voren gebrachte punt was verstopping van de duikers door blad en takken, met name in de herfst. Dit heeft bij ons sinds 1974 driemaal voor wateroverlast gezorgd. In het toegezegde toekomstige, verhoogde onderhoudsregime hebben wij geen vertrouwen: verstopping ontstaat in korte tijd, preventief onderhoud werkt onvoldoende.
Verkeersafwikkeling: Het idee om de woningen verder van de Keppelerdijk te plaatsen komt in eerste instantie niet van ons. Onze insteek is het door het delen per twee huizen van een gezamenlijke inrit, deze breder te kunnen maken waardoor overzichtelijker en veiliger de weg op kan worden gedraaid. Wij zetten een vraagteken bij de onmogelijkheid gezamenlijke op- en afritten te verwezenlijken (aan de noordkant van het plan is dit blijkbaar wel mogelijk).
Verkaveling: Het argument dat het plan aan alle eisen en voorschriften voldoet is een dooddoener eerste orde. Dat de financiële haalbaarheid van groot belang is spreekt voor zich, maar mag er niet op uitdraaien dat de lasten worden afgewenteld op de omgeving.
Aanzien Omgeving: Dat de nieuwe bebouwing een voortzetting is van reeds bestaande woningen a.d. Keppelerdijk is zo geformuleerd niet waar. In het gebied waar het om gaat is het vreemde bebouwing, en ook elders staat veelal de bebouwing verder terug of vormt een minder prominent beeld. In het plangebied staan de huizen aan het eerste deel van de Keppelerdijk te dicht op elkaar en zijn mede daardoor te smal en te hoog.
Het uitgangspunt dat het stedelijk gebied in ontwikkeling is en niet is gekozen voor een overgangsgebied is te betreuren en doet geen recht aan de omgeving. Temeer daar we ervan uit kunnen gaan dat de stedelijke ontwikkeling hier stopt en de bebouwing niet in de toekomst zal worden opgenomen door verdere stedelijke uitbreidingen.

Wij stellen voor om, zoals de gemeente het formuleert, één woning aan de Keppelerdijk te schrappen.
- De bebouwing krijgt vanuit het buitengebied een milder aanzien.
- Groter wild houdt meer ruimte naar landgoed De Leuriks en aansluitende ecologische zône.
- Het aantal inritten (verkeersveiligheid) kan belangrijk worden teruggebracht van vijf naar twee.
- Het aantal duikers (mogelijke verstoppingspunten) kan daarmee worden teruggebracht van vijf naar twee.

In samenhang zien wij hier een belangrijke verbetering voor dit deel van de omgeving.

Met vriendelijke groet,

F. Grin, H. Grin,
Keppelerdijk 40
7535 PE Enschede
0534612794
0644030809

Beste raadsleden,

Ik wil u vragen dit bestemmingsplan niet in deze vorm vast te stellen omdat met de vaststelling daarvan wordt geen recht gedaan aan de uitgangspunten van ruimtelijke orde en de belangenafweging die in het kader daarvan gemaakt behoort te worden.

Met mijn belangen lijkt weliswaar rekening te zijn gehouden gelet op de overwegingen naar aanleiding van mijn zienswijzen, maar goed beschouwd prevaleren vooral de belangen van de eventuele toekomstige bouwers. Daarnaast lijken en blijken financiële motieven van doorslaggevende betekenis te zijn. Uiteraard heb ik begrip voor dat de gemeente in het kader van algemeen maatschappelijk belang zoveel mogelijk winst uit de verkoop van grond moet proberen te maken. Zeker in de huidige tijd.

Maar moet dat ook buitensporig ten koste gaan van het woongenot en de veiligheid van de huidige bewoners? Terwijl er ook alternatieven zijn. Daarbij is het ook nog eens zo dat er geen actuele financiële doorrekeningen lijken te zijn gemaakt. Noch van de kosten voor het realiseren van het huidige plan en noch van de alternatieven, maar evenmin voor de kosten van onderhoud. Als ik uw raad was zou ik voor vaststelling van een plan een actuele doorrekening van kosten en opbrengsten willen zien maar ook van prognoses en gegevens inzake belangstellenden.

Ik wil u vragen:
Dit bestemmingsplan niet in deze vorm vast te stellen, omdat aan mij in 2004 toen ik mijn huidige woning wilde kopen, door de publieksmanager van de Eschmarke nadrukkelijk is toegezegd dat er ten oosten van mijn perceel geen woningbouw zou gaan plaatsvinden in verband met de bestaande geluidhindercontour.

Dat werd ondersteund met volledig uitgewerkte plannen in een A3 glossy van Ole 205, ook later herziene geoptimaliseerde ontwerpen toonden dat er geen woningbouw gepland was. De plannen zijn pas gewijzigd toen de vrijstellingsbevoegdheid in het kader van de wet geluidhinder van de provincie naar de gemeente overging, plots stond de gemakkelijke weg open om in eigen huis een vrijstellingsprocedure te voeren en toen pas is besloten dat dan ook te doen. Ik vraag u of dit onder deze omstandigheden niet gezien moet worden als misbruik van recht? In de reactie op mijn zienswijzen wordt gesteld dat ik niet had mogen vertrouwen op de toezegging van de publieksmanager van de Eschmarke omdat je altijd rekening moet houden met omstandigheden die kunnen wijzigen. Daarmee kan in mijn optiek nooit bedoeld zijn een omstandiheid als het overdragen van een bevoegdheid inzake een vrijstelling als de onderhavige.

Ik wil u vragen: Dit bestemmingsplan niet in deze vorm vast te stellen omdat dit bestemmingsplan grote nadelige gevolgen heeft voor mij.

- Ophoging van de te bebouwen grond heeft tot gevolg dat het grondwater op mijn perceel per definitie zal stijgen, en dat zal maken dat ik in een badkuip kom te wonen.
- De veiligheidsrisico´s inzake wateroverlast worden in de reactie op de zienswijze gebagatelliseerd. Dit terwijl het ontvangende gebied de Eekmaat West al eerder heeft

aangetoond bij forse regenval het wateraanbod niet te kunnen opvangen. Mijn badkuip zal in die situatie vollopen.

- Als oplossing voor de waterproblematiek wordt voorgesteld dat er een greppel rond mijn perceel zal worden aangelegd van ruim 110 meter lengte die niet door de gemeente onderhouden gaat worden. Een greppel waarop de nieuwe buren ongetwijfeld hun achtertuinen zullen gaan afwateren met alle gevolgen van dien. Het simpelweg benoemen dat dat niet mag en dat daar nadrukkelijk aandacht aan besteed zal worden en dat ik dan maar naar de privaatrechter moet in alle gevallen van een geschil toont nadrukkelijk dat ook op dit vlak geen rekening is gehouden met mijn belangen. Overigens zal het aanleggen van een greppel voor de grondwaterproblematiek geen oplossing bieden omdat grondwater ondergronds wordt opgedrukt.

- Om wateroverlast te voorkomen zullen de bestaande watergangen volgens de reactie op de zienswijzen intensief worden beheerd. Wie gaat deze extra beheer en onderhoudskosten betalen juist nu de gemeente moet bezuinigen, en ook onderhoud openbare ruimte daarbij niet zal worden ontzien. Dat onderhoud gebeurt nu ook niet waardoor ik zelf de watergang aan de Keppelerdijk al vaak moet ontstoppen. Dit vindt u ook terug in de brief van dhr Grin.

- De ophoging heeft ook tot effect dat ik als huidige bewoner tegen 6 schuttingen, van ongetwijfeld diverse aard zal moeten aankijken die vanuit mijn perceel bezien na ophoging van de omliggende grond wel tot drie meter hoog zullen zijn. De bescherming die de wet biedt tegen het optrekken van schuttingen hoger dan twee meter wordt daardoor hiermee listig omgaan.

Ik zal van deze ontwikkelingen veel hinder, overlast en onveilige situaties gaan ondervinden. Dit terwijl het ook anders kan. Ik heb een alternatief voorgesteld, met een andere ontsluiting nabij de rotonde, die zonder enige onderbouwing als verkeersonveilig wordt bestempeld. (Ik herinner u eraan dat ook de ontsluiting naar de paralelweg bij Avanti jarenlang voorgehouden is als onveilig. En inmiddels is die ontsluiting al meerdere jarenveilig in gebruik.)

Dit alternatief is incidenteel goedkoper qua aanleg en structureel goedkoper in beheer.
De Keppelerdijk hoeft niet verbreed te worden, er hoeft geen infiltratieriool dat beperkt zal werken en regelmatig onderhoud vraagt te worden aangelegd.

Ik vraag u alsnog een studie te laten doen naar het alternatief met onsluiting langs een andere weg, zodat ook de nieuwe wijk maar vooral de duizenden fietsers die gebruik maken van de Keppelerdijk, waaronder veel schoolkinderen en grote aantallen wandelaars van de waardevolle natuurlijkheid en van de vrijheid en veiligheid van een autoluwe Keppelerdijk kunnen genieten.

Ook wil u adviseren om een studie te doen naar de consequenties van de afwatering van een verharde Leuriks Oost voor de Eekmaat, voor situaties waarin als bij een heftige regenbui zoals in 2010 en 2011 alle regen water via de Heutingbeek naar de vijver in de Eekmaat gaat.

- De Heutinkbeek heeft in 2010 en 2011 aangetoond een grote hoeveelheid water niet aan te kunnen, en de Eekmaat is onder gestroomd.